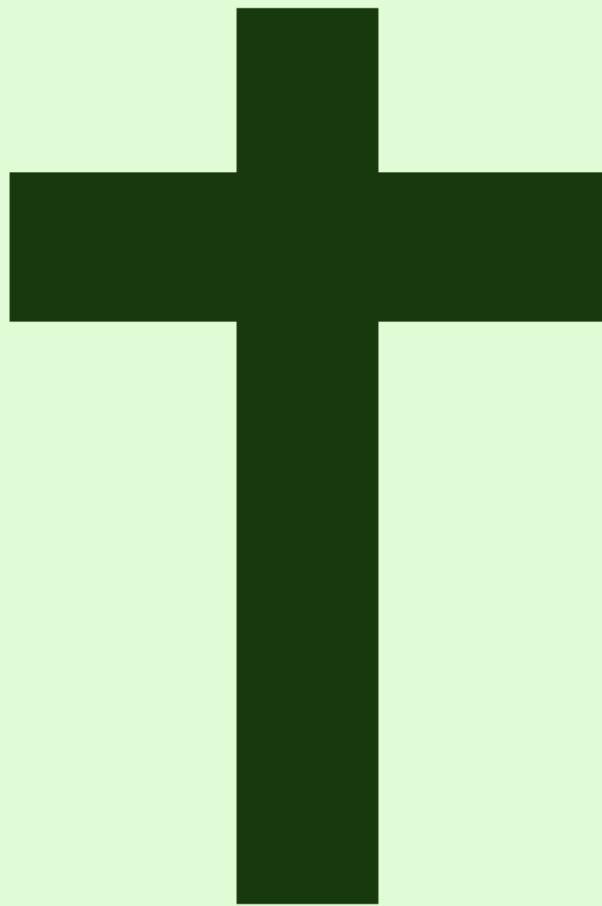

Yesu khristare kunisaam

New Testament in Limbu (NP:lif:Limbu)

Yesu khristare kunisaam
New Testament in Limbu (NP:lif:Limbu)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Limbu

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Limbu (Devanagari)

Annapurna SIL script necessary to read

lim

Nepal

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789937217637

The New Testament

in Limbu

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 1 Mar 2019

1f7c9586-188f-5463-80d8-d2bbafbcfacf

Contents

मत्ति	1
मर्कुस	61
लुका	97
युहुन्ना	157
सेःक्युक्मिबाहार	204
रोमि	259
१ कोरन्थि	286
२ कोरन्थि	310
गलाति	326
एफिसि	335
फिलिप्पि	344
कलससि	351
१ थिससलोनिकि	357
२ थिससलोनिकि	363
१ तिमोथि	366
२ तिमोथि	373
तितस	378
फिलेमोन	382
हिब्रु	384
याकुब	403
१ पत्रुस	410
२ पत्रुस	417
१ युहुन्ना	422
२ युहुन्ना	429
३ युहुन्ना	431
यहुदा	433
सुफी	435

मत्तिरे साप्तुबा येसुरे कुसुनाइड् निःसुम्

मत्तिरे साप्तुबा कन् सापपन्निल्ले येसु ख्रिस्तेनतगिनुसा ताः फाःआइसेसे माइहेक् चोःकमनाबा सेनलपदाइबा लऱरिक् ओसेःनदाइ चोगुऱरो ॥ तगिसमा माइहुपपो निड्वाऱफुमाइडिल्ले आबाडे कुमना यहुदिहाऱ खिनिऱओ सेनलपदाइबा थिक् पाड्घुड् लऱरिक् माइहेक् चोगुआइ वयेरो ॥ निड्वाऱफुमाइडिल्ले येसुःन् इक्सादिड् खाम्बेःकमो पाड्घु युःसुआइ खेन् माइहेक्किन्केतुरो ॥ कन् सुनाइड्डिङ्ग यहुदिहाऱरे लागिरक् मेःन्, कर इक्सादिड् खाम्बेःकमोबा केरेक् मेन्छाम् यापमिहाऱरे खुनिऱ लागिआड्लो ॥

मत्तिरे कन् सुनाइड्डो पोःक्खेबा केरेक् हिन्दोःक्हाऱ थेपेत्ताइ साप्तुआइ पत्लो ॥ खुनेऱ कन् सापपन्नो येसुःन् सावाःन्छिड्बा, बपतिस्मा पोःक्खेबा, कुनिड्वाऱ साऱरेबा हेक्क्याइ गालिल हेड्घाःत्ति सुनाइड् इड्भोःसुबा, निसाम् हुऱरुसिबा नु मनाहाऱ वेःन्दुसिबा पाःन्हाऱ चेक्खुआइ पत्लो ॥ हेक्केलऱरिक्के मत्तिरे येसुःन् यरुसलेम पेबा, सिःमानुःल्ले तगि खेपमो वयेबा पाःन्हाऱ हेक्क्याइ खुनेऱ सिलाम्साक्मा सिड्डो मेभोःन्दु मेसेरुबा नु सुम्येन् एगाइ खुनेऱ याम्मो हिडेबा पाःन्निन्नाइ साप्तुआइ पत्लो ॥

कन् सुनाइड्डिल्ले येसुःन् साम्योथिम् नु निड्वाऱफुहाइजुम्मिल्लेन् सिबिऱ पाःन्हाऱ पोधक् चोःक्मा युक् केगप्पा यम्बा सिक्साम्बा लऱरिक् ओसेःनदाइ आजोःक्लो ॥

थामिड्

येसु ख्रिस्तेऱ कुमिड्सा नु बपतिस्मा पोःक्खेबा १.१-२.२३

बपतिस्मा केबिबा यहुननाःल्ले कुमाइसेवा याःम्बक् ३.१-१२

येसुःन् बपतिस्मा पोःक्खेबा नु माफेन्साम्मिल्ले कुनिड्वाऱ साऱरुबा ३.१३-४.११

गालिल थुम्मो येसुरे चोगुबा माइसेवा याःम्बक् ४.१२-१८.३५

गालिललाम् यरुसलेम थारिक् १९.१-२०.३४

खुनेऱ यरुसलेम वयेबा कुनुप्पा येतनाम् २१.१-२७.६६

येसुःन् सिःमेन्लाम्याम्मो हिडेआइ कुहुऱसाम्बाहाऱओ ओसेःन्धाक्सिड्बा २८.१-२०

येसुरे कुधाःकमिड्हाऱ

लुका ३.२३-३८

1 येसु ख्रिस्तेन्* अब्राहामरे कुस्साः हेक्क्याइ दाउद हाड्डिल्ले कुस्साः वयेरो ॥ कड्ग खुनेऱ कुधाःकहाऱरे खुनिऱ मिड्सारो-

2 अब्राहामरे कुस्साः इसहाक वये, इसहाकरे कुस्साः याकुब वये, याकुबरे कुस्साःहाऱ यहुदा हेक्क्याइ खुनेऱ कुम्भुऱ कुन्साऱसि मेवयेरो ॥

3 हेक्क्याइ यहुदाःल्ले कुस्साःहाऱ पेरेज नु जिराह वयेत्छि (खेड्हाऱरे खुन्छिऱ माःल्ले कुमिड् तामार वये), फारेसरे कुस्साः हेसोन वये, हेसोनरे कुस्साः आराम वयेरो ॥

4 हेक्क्याइ आरामरे कुस्साः अम्मिनादाब वये, अम्मिनादाबरे कुस्साः नहसोन वये, नहसोनरे कुस्साः सल्मोन वयेरो ॥

5 हेक्क्याइ सल्मोनरे कुस्साः बोअज वये (बोअजरे कुम्मारे कुमिड् राहाब वये), बोअजरे कुस्साः ओबेद वये (खेल्ले कुम्मारे कुमिड् रुथ वये), ओबेदरे कुस्साः यिसै वये ॥

6 हेक्क्याइ यिसैरे कुस्साः दाउद हाड्डिन्वये ॥

दाउद हाड्डिल्ले कुस्साः सोलोमन वये (सोलोमनरे कुम्मा बेत्सेबाःन् उरियाहरे कुमेःत् वयेरो ॥)*

* 1:1 ख्रिस्त फाऱड्न् "निड्वाऱफुमाइडिल्ले सेःन्दुबा" पोःङ् ॥ * 1:6 २ सामुएल ११

- 7 हेक्क्याड् सोलोमनरे कुस्साः रहोबाम वये, रहोबामरे कुस्साः अबिया वये, अबियारे कुस्साः आसा वयेरो ॥
- 8 हेक्क्याड् आसारे कुस्साः यहोसापात वये, यहोसापातरे कुस्साः यहोराम वये, यहोरामरे कुस्साः उज्जियाह वयेरो ॥
- 9 हेक्क्याड् उज्जियाहरे कुस्साः योताम वये, योतामरे कुस्साः आहाज वये, आहाजरे कुस्साः हिजकिया वयेरो ॥
- 10 हेक्क्याड् हिजकियारे कुस्साः मनस्से वये, मनस्सेरे कुस्साः अम्मोन वये, अम्मोनरे कुस्साः योसियाह वयेरो ॥
- 11 हेक्क्याड् योसियाहरे कुस्साःहाः यकोनियास नु कुन्साःसि मेवयेरो (खेड्हाःग इस्राइलिहाः बेबिलोन लाजेःओ मेदेःसु मेदेःरुसिआड् मेगत्तुसिबा येमो सामेवाःन्छिड्डाड्मेवयेरो) ॥
- 12 बेबिलोःन्नो मेदेःरुसिआड् याड्सि यकोनियासरे कुस्साः सालतिएल वये, हेक्क्याड् सालतिएलरे कुस्साः यरुबाबेल वयेरो ॥
- 13 हेक्क्याड् यरुबाबेलरे कुस्साः अबिउद वये, अबिउदरे कुस्साः एलियाकिम वये, एलियाकिमरे कुस्साः आजोर वयेरो ॥
- 14 हेक्क्याड् आजोररे कुस्साः सादोक वये, सादोकरे कुस्साः आखिम वये, आखिमरे कुस्साः एलिउद वयेरो ॥
- 15 हेक्क्याड् एलिउदरे कुस्साः एलाजार वये, एलाजाररे कुस्साः मत्तान वये, मत्तानरे कुस्साः याकुब वयेरो ॥
- 16 हेक्क्याड् याकुबरे कुस्साः युसुफ वये ॥ युसुफेन् मरियमरे कुयेम्बाः वये, हेक्क्याड् हाबा कन् मरियममिनलाम् निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिसत* मेपमनाबा येसुःन् सावाःन्छिड्लो ॥
- 17 अक्खेलःरिक् अब्राहामलाम् दाउद हाड् थारिक् थिक्-लि (१४) थाःक् मेवये, हेक्क्याड् दाउद हाड्लाम् बेबिलोन लाजेःओ मेदेःसु मेदेःरुसिआड् मेगत्तुसिबा येम् थारिक् थिक्-लि (१४) थाःक् मेवये, हेक्क्याड् बेबिलोःन्नो पुड्लाधाबा मेजोगुसिआड् मेदेःरुसिबा येम्माड्धो निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिसतेन्सावाःन्छिड्बा येम् थारिक् थिक्-लि (१४) थाःक् मेवयेरो ॥

येसु ख्रिसतरे कुसावाःन्छिड्मान्
लुका २.१-७

18 आल्ल येसु ख्रिसतरे कुसावाःन्छिड्मान् अक्खेलःरिक् पोःक्खेरो-कुम्मा मरियमरे कुमेःक्खिम् पोःड्मा पाःन्निन् युसुफेन्नु पुःरेआड् वये, कर खुन्छिः मेःक्खिम् पोःड्मानुःल्ले तगिए खुनेः सेसेमाड्डिल्ले* कुमुक्साम्लाम् मेन्छुकुमा पोःक्खेरो ॥ 19 खुनेःनु कुमेःक्खिम् पाःन् केबुःबा युसुफेःग साम्योनिबा मना वयेबाल्ले चोगुल्ले कुजाःत्थि मेबेःकनेन्ल फाःआड् खेल्ले स्वाःत्ताड् नाःमा निड्वाः चोगुरो ॥

20 कर हेक्के इःत्तुर वयेल्ले सेपमाड्मो यहवे दाड्बाल्ले कुमाड्लाइड्बान्* ओसेःन्धाक्सिड्डाड्अक्खे मेत्तुरो, “दाउदरे कुमुःइडाड्सा युसुप्फे, खनेः मरियममिन् मेःक्खिम् चोःक्माआड् हिम्मो ताःपमा मेगिसेन्नेःओ, थेआड्भेल्ले खुनेःओबा अडेःक्वाःन् सेसेमाड्डिल्ले कुमुक्साम्लाम्बा हाड्सिड्बारो ॥ 21 खुनेः येम्बित्छाःसाःधिक् कत्तुर, हेक्क्याड् खेल्ले कुमिड्डिन् येसु* वाःत्तेःओ, थेआड्भेल्ले खेल्ले कुमनाहाः खुनिः लायोलाम् ताड्सेःपुत्तुसिःरो ॥” 22 माड्निड्वाःपाःन् केबाःपपालाम्* यहवे दाड्बाल्ले उन्छेःन् अक्खेलःरिक् पाःत्तुआड् वयेबा पाःन्निन् केत्ल फाःआड् कन् केरेक् पाःन्हाः पोःक्खेबारो- 23 “सिसादिड् मेन्छियाःड्इन् मेन्छुकुमा पोःड्डाड् येम्बित्छाःसाःधिक् कत्तुर, हेक्क्याड् खेन् इम्मानुएल मेमेत्तुरो ॥ ‘इम्मानुएल’ फाःइड्ग

* 1:16 हिब्रु पाःन्नो ख्रिसतेन्मसैयारो ॥ खेन् नेपमाड्ले कुबेःन् “निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेःन्दुआड्थुकुत्तुबा” पोःड्लो ॥ * 1:18 सेसेमाड्-कन्सुत्लाःन् पाःन्सुत्ला सुम्मो निःरेःओ ॥ * 1:20 माड्लाइड्बा-निड्वाःफुमाड्डिल्ले मेन्छाम्गेन् यापमि चोःक्मानुःल्ले तगि साड्ग्राम्पेदाड्डो खुनेः कुसेवा चोःक्से माड्लाइड्बाहाः चोगुसि ॥ माड्लाइड्बा सुत्लाःन् पाःन्सुत्लाओ निःरेःओ ॥ * 1:21 “येसु” सुत्लाःल्ले कुबेःङ्ग “निड्वाःफुमाड्डिल्ले ताड्सेःपुत्तुसिः” पोःड्लो ॥ * 1:22 माड्निड्वाःपाःन् केबाःपपा फाःड्इन् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुड्घड् केबाःपपा मनारो ॥ अक्त्तड्बा मनाःल्ले ताःन्दि केबोःड्बा पाःन्नाड् पाःत्तुरो ॥

‘निड्वाऱफुमाड्डिन् आनिऱनु वाऱ’ पोःड्लो ॥”^{*} 24 आल्ल युसुफेन् सेपमाड्मोलाम् सोरेआड् यहवे दाड्बाल्ले कुमाड्लाड्बाल्ले मेत्तुबा कुइसिःक्के मरियम्मिन् मेःक्खिम् मेत्तु, हेक्क्याड् कुहिम्मो तारुरो ॥ 25 कर मरियम्मिन् मेन्छुक्का वयेर थारिक् खुन्छिऱ सोरिक् मेडप्सेत्छिन्लो ॥ याड्सि मरियम्मिल्ले साः कत्तुआड् युसुफरे खेन् अडेःक्वाःन् येसु मिड् वाःत्तुरो ॥

2

सिक्कुम्निबा खागेड्क्पाहाऱ येसुःन् सेवा मेत्छे मेदाःऱ

1 आल्ल येसुःन् यहुदिया थुम्मोबा बेथलेहेम पाड्जुम्मो सावाःन्छिड्बा येम्मो हेरोद हाड्डिल्ले खेप्पो हाड् चोगुर वयेरो ॥ येसुःन् सावाःन्छिड्डाड् नामगेन् पिसाड्बा लाजेऱलाम् सिक्कुम्निबा खागेड्क्पाहाऱ यरुसलेम्मो मेदये, हेक्क्याड् 2 अक्खेलऱरिक् पाःन् सेःन्मेदोसु, “यहुदिहाऱरे^{*} खुनिऱ हाड् केबोःड्बाआड् सागेवाःन्छिड्बान् आत्तो वाऱबे? आनिगे नामगेन् पिसाड् कुसावाःन्छिड्माल्लेन् मिक्सेःन् केबिबा खेःम्सिक्किन् निःसुम्बेआड् खुनेऱ कुसेवा चोःक्से तयेऱड्गेबारो ॥”

3 हेरोद हाड्डिल्ले कन् पाःन्निन् खेप्सुआड् कुनिड्वाऱबाल्ले साऱरिक् येःक्खु, हेक्केलऱरिक्के खुनेऱनुए यरुसलेम्मोबा केरेक् मनाहाऱआड् खुनिऱ निड्वाऱबाल्ले साऱरिक् येःक्खुसिरो ॥ 4 हेरोद हाड्डिल्ले केरेक् तुम्निड्वाऱफुसाम्बाहाऱ नु साम्योथिम्साम्बाहाऱ उःत्तुसिआड् कन् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा खिसुत् मेपमनाबान् आत्तो सावाःन्छिड्मा केबोःड्बा वाऱबे लऱरिक् सेःन्दोसुसि ॥ 5 खेड्हाऱरे नोगप् मेबिरु, “यहुदिया थुम्मोबा बेथलेहेम्मो खुनेऱ सावाःन्छिड्मा केबोःड्बा वाऱरो ॥ थेआड्भेल्ले माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पाल्ले अक्खेलऱरिक् साप्तुआड् पत्- 6 ‘यहुदिया थुम्मोबा बेथलेहेम्मे,

खेनेऱग यहुदियाबा पाड्जुम्हाऱओ साऱरिक् केयेक्पा केजोःक्लो,
थेआड्भेल्ले खेनेऱ केबाड्जुम्लाम् हाड्युक्पाधिक् ताःरो,

खुनेऱग मेल्लुक्कम्बा कुइसिःक् पोःड्डाड् आमना इसाइलिहाऱ कम्ब्राड् केमेप्पा पोःड्लो ॥”^{*}

7 हेरोद हाड्डिल्ले खेन् सिक्कुम्निबा खागेड्क्पाहाऱ स्वाःत्ताड् उःत्तुसि हेक्क्याड् खेड्हाऱलाम् खेःम्सिक्पान् थाःम्सिड्बा कुजेक् येम्मिन् निड्वाऱ खोःसु ॥ 8 हेक्क्याड् खेड्हाऱ अक्खे मेत्तुसिर बेथलेहेम्मो पाड्घुदेःसुसि, “पेगेम्मेऱआड् अडेःक्वाःन् कोःत्तेम्मेऱ ॥ खेन् अडेःक्वाःन् केघोःसुम्ने फाऱग फेरेम्मेऱआड् इड्गाऱ आमत्तेम्मेऱओ ॥ इड्गाऱआड् खुनेऱ सेवा मेत्तुड्लो ॥” 9 हेरोद हाड्डिल्ले पाःत्तुबा पाःन्निन् मेघेप्सुआड् खेड्हाऱ मेधासिड्लो ॥ हेक्क्याड् खेड्हाऱरे खेन् खेःम्सिक्पान् याम्मो मेनिःसु हेक्क्याड् खुनिऱ तगि तगि पेआड् अडेःक्वा वयेबा हिम्कुदोःप्पा केरेआड् फन्छिड्लो ॥ 10 खेड्हाऱरे खेन् खेःम्सिक्पान् याम्मो मेनिःसुआड् साऱरिक् मेसःत्ते ॥ 11 हिम् सिगाड् मेल्लाःस्सेल्ले अडेःक्वाःन् नु कुम्मा मरियम्मिन् मेनिःसुसिरो ॥ खेड्हाऱरे साम्बोःन्नाड् अडेःक्वाःन् सेवा मेमेत्तु, हेक्क्याड् सुःक्वाःन्मेभाःक्खुआड् साम्म्याड्, थिक् परिक्पा इमेल्लुड्बा साड्सिड् नु कुनाम् केनुऱबा मुऱहाऱ मेदोःन्दु मेबिरुरो ॥

12 हेक्क्याड् सेपमाड्मो माड्लाड्बाल्ले खेड्हाऱ हेरोद हाड्डिल्लो मेनुःक्खेम् मेबेगेम्मिन्नेऱओ लऱरिक् साम्दिड् पिरुसिबाल्ले खेड्हाऱ वेऱलाम् आबाडे लाजेऱओ मेनुःक्खे मेबेरो ॥

मिस्र लाजेऱओ मेघेत्छिड् मेबेःक्

13 खेन् सिक्कुम्निबा खागेड्क्पाहाऱ मेबे हेक्क्याड् यहवे दाड्बाल्ले कुमाड्लाड्बाधिक् युसुफरे कुसेपमाड्मो थाःन्छिड्डाड् अक्खे मेत्तु, “पेगेऱआड् अडेःक्वाःन् नु कुम्माःन् तेऱरेसेऱआड् मिस्र लाजेऱओ खेत्छिड् पेगेऱ, हेक्क्याड् इड्गाऱ मेम्मेत्ते थारिक् खेनेऱ खेप्पोए वयेऱओ, थेआड्भेल्ले हेरोद हाड्डिल्ले अडेःक्वाःन् सेपमा फाऱआड् कोःत्तुर वाऱरो ॥” 14 बा खेन् सेन्दिक्सा युसुफरे अडेःक्वाःन् नु कुम्माःन् तेऱरुसिआड् मिस्रओ खेत्छिड् पेरो ॥ 15 हेरोद हाड्डिन् मेन्छिःए थारिक्

* 1:23 यसैया ७.१४ * 2:2 यहुदिहाऱ-अब्राहामरे कुमुऱड्दाड्साहाऱ यहुदि मेमेत्तुसिऱरो ॥ * 2:6 मिका ५.२

खुनेः खेपमोए याः क्तेरो ॥ हेक्केलरिक् यहवे दाड्बाल्ले माड्निड्वाःपाःन् केबाःपपालाम् इड्गाः आस्साःन् मिसलाम् लाःक्कात् उःत्तुड्लो लरिक्उन्छेःन् पाःत्तुबान् केरेरो ॥*

हेरोद हाड्डिल्ले अडेःक्वाहाः सेपपाड्घुसिः

16 आल्ल हेरोद हाड्डिल्ले सिक्कुम्निबा खागेड्क्पाहाः हेक्केलरिक् खुनेः इड्मेलेक्त्तुआड् वेः लाम् मेबेबा निड्वाः खोःसुआड् साःरिक् कुसिक् पोगेरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले थक्सुबाहाः पाड्घुसिआड् बेथलेहेम नु खेन् खिरिबा तड्बे नेत्छिआड् योबा येम्बित्छाः अडेःक्वा साःहाः केरेक् सेपपाड्घुसिरो ॥ थेआड्भेल्ले खेन् सिक्कुम्निबा खागेड्क्पाहाःलाम् खेःम्सिक्पान् तड्बे नेत्छिआड्धो तगि थाःम्सिड्बा निड्वाः खोःसुआड् वयेरो ॥ 17 खेड्ग यर्मिया माड्निड्वाःपाःन् केबाःपपाल्ले अक्खेलरिक् उन्छेःन् पाःत्तुबा माड्निड्वाःपाःन्निन् केरेबारो-

18 “केहाःपमा केभिःक्मा नु मेरिड् केधक्मा यम्बा इक्लाःन् रामा पाड्जुम्मो खेम्देत्तो, राहेले कुस्साःहाः हाःपत्तुसिःरो ॥ खेड्ग हाड्हाड् मेत्छिड्मा मेदेन्नेन्लो, थेआड्भेल्ले कुस्साःहाः केरेक् मेस्येरो ॥”*

युसुफेन् नु मरियम्मिन् मिसलाम् नुःड्सिः

19 आल्ल हेरोद हाड्डिन् स्येआड् मिस लाजेःओ युसुफेन्नु यहवे दाड्बाल्ले कुमाड्लाइड्बान् कुसेपमाड्मो थाःन्छिड्डाड् 20 मेत्तु, “पोगेःआड् अडेःक्वाःन् नु कुम्माःन् इस्त्राइल लाजेःओ तेरेसेःओ, थेआड्भेल्ले अडेःक्वाःन् सेपमा केगोःपपेन्स्येआड् होःप्लो ॥” 21 खेल्ले चोगुल्ले युसुफेः अडेःक्वाःन् नु कुम्माःन् इस्त्राइल लाजेःओ तेरुसि ॥ 22 कर हेरोद हाड्डिन् स्येआड् खुनेः कुलेक्वा कुस्साः अर्खिलाउसरे यहुदिया थुम्मो हाड् चोगुर वाः केलबान् युसुफेः निड्वाः खोःसुआड् खुनेः खेपमो पेःक्मा किःसे ॥ हेक्क्याड् माड्लाइड्बाल्ले याम्मो सेपमाड्मो साम्दिड् पिरुबाल्ले चोगुल्ले खुनेः गालिल थुम्मो पेआड् 23 नासरत पाड्जुम्मो वाःमा हेःक्तेरो ॥ कड्ग माड्निड्वाःपाःन् केबाःपपाहाः “निड्वाःफुमाड्डिल्ले थुक्त्तुबाड्ग नासरि मेमेत्तु”* लरिक् मेबाःत्तुबा पाःन्निन् केरेबारो ॥

3

बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्ले दाड्बाल्ले कुलाम्मिन् यारिप् चोगुर

मर्कुस १.१-८, लुका ३.१-९, १५-१७, युहुन्ना १.१९-२८

1 खेन् येम्मो* बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्ना मेपमनाबा मनाःन् यहुदिया थुम्मोबा एःक्सादेन्नो अक्खेलरिक् इड्भन् चोगुर तये, 2 “खिनिः लायोलां हिन्देम्मेःओ, थेआड्भेल्ले साड्ग्राम्पेदाड्बा हाड्जुम्मिन्* निःत्ताड्डे तयेआड् वाःरो ॥” 3 खुनेः कुयाःम्बेओ माड्निड्वाःपाःन् केबाःपपा यसेयाःल्ले अक्खेलरिक् पाःत्तुआड् वाःरो,

“खुनेः एःक्सादेन्नो अक्खेलरिक् केअःक्पा इक्लारो,

‘दाड्बाल्ले कुमाराम्मिन् यारिप् चोगेम्मेःआड् कुलाम्हाः तोःन्दोःन्चोगेम्मेः!’”*

4 आल्ल युहुन्नाःल्ले उमेरे कुमुरिक्लाम् थाक्मनाबा तेःत्तिन् चाक्खुआड् सेहोबा फःड् युपसुरो ॥ खुनेः कुजामाड्ग निःड्घुःक्वा नु ताम्भुड् सक्वाघु वयेरो ॥ 5 यरुसलेम येक्यक्लाम् नु यहुदिया थुम् हेक्क्याड् यर्दन यड्घड् खिरिबा केरेक् थुम्हाःओलाम् मनाहाः कुदुम्से 6 मेदयेःआड् इड्गाः लायोबाआरो मेबाःत्तुर यर्दन यड्घड्डो खुनेःलाम् बपत्तिस्मा मेबोःक्खेरो ॥ 7 कर यरिक् फरिसिहाः नु सदुकिहाः* बपत्तिस्मा पोःड्से खुनेःओ मेदयेः मेबत्छेबा निःसुसिआड् अक्खे मेत्तुसिः फेःक्त्तुसि, “असेःक्सासे, खिनिः कन् केदाःबार केबपपा निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुधुम्दिड्लाम्

* 2:15 होसे ११.१ * 2:18 यर्मिया ३१.१५ * 2:23 यसेया ११.१ * 3:1 नाःत्ला सुम्सिओबा पाःन्निन् नाःत्ला नेत्छिनुःल्ले तड्बे २८ एगाड् पोःक्खेबारो ॥ * 3:2 साड्ग्राम्पेदाड्बा हाड्जुम्मिन् नु निड्वाःफु हाड्जुम्मिन् लत्छासि ॥ यहुदिहाः निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमिड्डिन् मेम्बाःत्तुन्, खेल्ले चोगुल्ले खेड्हाः निड्वाःफु हाड्जुम् मेःन्, कर साड्ग्राम्पेदाड्बा हाड्जुम् मेबाःत्तु ॥ * 3:3 यसेया ४०.३ * 3:7 फरिसिहाः नु सदुकिहाः वेः वेः परिक्पा यहुदि साम्यो केनाःपपा मना मेवये ॥ कड्हाः खुनिः याःम्बेओ नुःरिक्काड् लेमारे लागि पाःन्सुत्ताओ ओमत्तेःओ ॥

खेत्छिड्डेम्मेः फाःआड् हाःत्ले केमेत्तिबे? 8 लायोलाम् केहिन्दिबा पाःन्निन् ओसेःन्दाड् चोःक्से नुःबा याःम्बक् चोगेम्मेःओ ॥ 9 आनिगेग अब्राहामरे कुस्साःसिगे, खेल्ले चोगुल्ले खुम्दिड्लाम् खेत्छिड्डेम्मा सुक्त्तिगेः फाःआड् निड्वाः मेडःतेम्मिन्नेःओ, थेआड्भेल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्लेग कन् लुड्हाःआड् अब्राहामरे कुस्साः चोःक्मा सुक्त्तुसिःरो ॥ 10 आल्लोसा निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुघासेन्निन्ले तःन्दिङ्ग सिड्बुड्डेम्मे* खा चुक्मा इःतेआड् वाः ॥ नुःबा सिड्सेः मेन्धोःक्मनाबा सिड्बुड्डेहाः केरेक् ताड्माआड् मिओ लापुफुमा पोःड्लो ॥

11 लायोलाम् केहिन्दिआड् इड्गाःग् च्वाःत्तिल्ले बपत्तिस्मा पिनिड्लो, कर आणगाड् केदाःबेड्ग इड्गाःनुःल्लेआड् मुक्साम्साबा चोःक्लो ॥ खुनेः कुलाड्सुःपहाः इड्गाः योःक् कुड्सिःक् पड्माआड् मेलाःआन्लो ॥ खुनेः सेसेमाड् नु मिःल्ले बपत्तिस्मा केबिरिःरो ॥ 12 कुभएःत्तिल्ले सिःन् आःम्मा फाःआड् खुनेः यारिप् वाः, हेक्क्याड् खुनेः तुगुर सुप्सुआड्सिःन् चाधोःक्लाओ चिक्खुः हेक्क्याड् कुहक्हाः आप्फाल्लेआड् मेन्छिःमनाबा मिओ हाःन्दुदेःसुःरो ॥”

युहुन्नाःल्ले येसुःन् बपत्तिस्मा पिरुः

मर्कुस १.१-११, लुका ३.२१-२२

13 खेन् येम्मो येसुःन् गालिल थुम्मोलाम् यर्दन यड्घड्डो बपत्तिस्मा पोःड्से युहुन्नारो त्पेरो, 14 कर युहुन्नारे अत्तर खुनेः अक्खे मेत्तु, “इड्गाःग्ने खेनेःनु बपत्तिस्मा पोःड्मा केबोःड्बा, आक्खेलःरिक् खेनेः इड्गाःओ केदयेबाबे?”

15 येसुरे नोगप् पिरु, “आल्लोरे लागि अक्खेए पोःड्लरो, अक्खेलःरिक् निड्वाःफुमाड्डिल्ले केरेक् निड्वाः चोगुबा पाःन्निन् केत्तलो ॥” हेक्क्याड् युहुन्नाःन् तेन्देआड् खुनेः बपत्तिस्मा पिरु ॥

16 येसुःन् बपत्तिस्मा पोःक्खेआड् च्वाःत्तोलात् लाःक्कात् लःन्देनुमेःन्ने ताड्साक्पेन्हेरेआड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसेसेमाड्डिन् पुत्तुःक्के हेक्के खुनेः कुसम्दाड् येःर पत्छेबा निःसुरो ॥ 17 हेक्क्याड् साड्ग्राम्पेदाड्डलाम् अक्खेलःरिक् इक्लाधिक् त्पे, “कन् आमिःम् आस्साःरो, इड्गाःग् खुनेःनु साःरिक् सःत्ताड्डाड् वाःआरो ॥”

4

माफेन्साम्मिल्ले येसुःन् कुनिड्वाः साःरु

मर्कुस १.१२-१३, लुका ४.१-१३

1 हेक्क्याड् सेसेमाड्डिल्ले येसुःन् माफेन्साम्मलाम्* कुनिड्वाः साःसे एःक्सादेन्नो तेःरु ॥ 2 खेप्पो खुनेः लिबोःड्(४०) सेन्दिक् नु लेन्दिक् थारिक् थेआड् मेजनेन्नाड् साःरिक् कुसेत्लाःक्तेरो ॥ 3 हेक्क्याड् माफेन्साम्मिन् खेप्पो त्पेआड् खुनेः अक्खे मेत्तुर कुनिड्वाः साःरु, “खेनेः निड्वाःफुसाःने फाःग् कन् लुड्हाः खरेःड् पोःक्खेः फाःआड् मेत्ते ॥”

4 कर येसुरे नोगप् पिरु, “हेक्के मेजोःक्कान्, थेआड्भेल्ले साम्योसाप्लाओ मोसारे अक्खेलःरिक् साप्तुआड् पत्, ‘मेन्छाम् याप्मिःङ्ग कुजाःल्लेरक् मेहिड्नेन्, कर निड्वाःफुमाड्डिल्ले पाःत्तुबा केरेक् पाःन्निन्ले हिड् ॥”*

5 हेक्क्याड् माफेन्साम्मिल्ले खुनेः यरुसलेम्मो तेःरुआड् माड्हिम्मोबा केरेक्नुःल्ले केःम्बा चम्जम्बा तेन्नो येप्सुआड् मेत्तु 6 “खेनेः सेक्खाए निड्वाःफुसाःने फाःग् पिन्दे थ्येः, थेआड्भेल्ले साम्योसाप्लाओ अक्खेलःरिक् सापतेआड् पत्, ‘निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमाड्लाड्डिबाहाः खेनेः केलागि इड्जाःड् पिरुसिआड् खेनेः थाःड्धाःड्डे खुनिः हुक्को केम्दाःक्काड् केलाड्डिन् लुड्डो मेधाम्सिड्डिन्लो ॥”*

7 येसुरे नोगप् पिरु, “कर साम्योसाप्लाओ याम्मो अक्खेलःरिक्काड् सापतेआड् पत्, ‘दाड्बा केनिड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाः मेसाःरेन्नेः ॥”*

* 3:10 कप्पो सिड्बुड्डिन् ममानु मेड्घुआड् वाः ॥ सिड्बुड्डो नुःबा कुजाः मेधोःक्नेन्बाल्ले खेन् ताड्मनाबा हेक्के नुःबा याःम्बक् मेन्जोःक्मना मनाहाः खुम्दिड् मेबिरुसिरो ॥ * 4:1 माफेन्साम्-कन् फाःड्न् सैतानलो ॥ * 4:4 साम्योथिमिड्डिजाःड् ८.३ * 4:6 निड्वाःफुसाम्लो सुम् १.११-१२ * 4:7 साम्योथिमिड्डिजाःड् ६.१६

8 हेक्क्याड् माफेन्साम्मिल्ले खुनेऱ साऱरिक् चम्जम्बा कोःक्माओ तेऱरुआड् इक्सादिड् खाम्बेःकम्बोबा केरेक् हाड्जुम्हाऱ हेक्क्याड् खेप्मोबा पयम्यम्बा नु नुःबनुःबा पाःन्हाऱ ओसेःन्धाक्तुआड् 9 मेत्तु, “खेनेऱ साम्बोःन् केभन्छिड्डाड् इड्गाऱ सेवा केमेत्ताने फाऱग्र कड्हाऱ केरेक् पिनेऱ ॥”

10 येसुरे खेन् मेत्तु, “सैताने, कप्मोलाम् पेगेऱ, थेआड्भेल्ले साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् साप्तेआड् पत्, ‘खेनेऱ दाड्बा केनिड्वाऱफुमाड्डिन्लक् सेवा मेत्तेऱ हेक्क्याड् खुनेऱइन्लक् कुसेवा चोगेऱओ ॥” * 11 हेक्क्याड् माफेन्साम्मिल्ले येसुःन् लेरुधआड्माड्लाड्बाहाऱ मेदये हेक्क्याड् खुनेऱ कम्बाड् मेमेत्तु ॥

येसुरे माड्सेवा याःम्बक् चोःक्मा हेःक्तु

मर्कुस १.१४-१५, लुका ४.१४-१५

12 आल्ल येसुरे युहुन्नाःन् पुड्लाहिम्मो मेसाक्तुआड् याक्केलऱबा खेप्सुआड् खुनेऱ गालिल थुम्मो नुःक्खे पे ॥ 13 खुनेऱ नासरत पाड्जुम्मिन् लेरुआड् कपर्नहुम पाड्जुम्मो वाऱसे पेरो ॥ खेड्ग गालिल वरक्किल्ले कुबेसाड् नाप्तालि नु जबुलुन थुम्मो नेरो ॥ 14 माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले अक्खेलऱरिक् पाःत्तुबा पाःन्निन् केरेबारो-

15 “यर्दन यड्घड्डिल्ले नाधाःम्बिबा गालिल वरक्किल्ले कुबेसाड्बा नाप्तालि नु जबुलुन केयुड्बा याप्मिसे,

गालिल थुम्मो केवाऱबा थिममेन्दड् सुवाड्से,

16 खादाम्मो केवाऱबा मनाहाऱरे पयम् यम्बा ओःत्तिःन् मेनिःसुरो ॥

सिःमेल्लेन् खामाक्माओ केवाऱबाहाऱरे खुनिऱ लुम्मो ओःत्तिधिक् ओःत्तो ॥”*

17 खेन् येम्माड्धो येसुरे अक्खे पाःत्तुर इड्भोःमा हेःक्तु, “लायोलाम् हिन्देम्मेऱओ, थेआड्भेल्ले साड्ग्राम्पेदाड्बा हाड्जुम्मिन् निःत्ताड्डे तयेआड् वाऱरो ॥”

येसुरे थिक्सिगेःक्पा हुऱसाम्बाहाऱ सेगुसि

मर्कुस १.१६-२०, लुका ५.१-११

18 थिक् येन् येसुःन् गालिल वरक्किल्ले कुयाओ लाड्घेगेऱ वयेल्ले पत्रुस मेप्मनाबा सिमोनेन् नु कुन्साऱ आन्द्रियासेन् निःसुसि ॥ खेड्हाऱ वरक्को योःड् लेप्तेत्तुर यागेत्छि, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱ योःड् केलेप्पा वयेत्छिरो ॥ 19 येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “इड्गाऱ आएगाड् थानेत्छेऱओ, खिन्छिऱ डा केदेम्सु केदाःत्तुबा कुइसिःक् इड्गाऱओ मना केदाःप्पा चोःकनेत्छिड्लो ॥” 20 खिमो खेड्हाऱरे खुन्छिऱ योःड्डिन् नेससेत्तु थयेसेत्तुआड् खुनेऱनु पेसि ॥ 21 खेप्मोलाम् मिसाक् नानाक् पेःल्ले येसुरे जब्दियारे कुस्साः याकुब नु खेल्ले कुन्साऱ युहुन्नाःन् निःसुसि ॥ खेड्हाऱ खुन्छिऱ पाःन्नु खःड्बेओ योःड् लेम्देत्तुर यागेत्छि ॥ येसुरे खेड्हाऱ उःत्तुसिनुमेःन्ने 22 खःड्बेन् नु खुन्छिऱ पाःन् लेरेत्तु थयेसेत्तुआड् येसुःन्नु पेसिरो ॥

गालिलओ येसुरे कुमाड्सेवा याःम्बक्किन्

लुका ६.१७-१९

23 येसुरे यहुदि चुम्लुड्हिम्हाऱओ निसाम् हुऱरुसिर निड्वाऱफुहाड्जुम्मिल्ले कुयाःम्बेओ सुनाड्ड् सेःसु, हेक्क्याड् केरेक् परिक्लेन् तुक्मा यऱमालाम् केदुक्पाहाऱ वेःन्दुसिर गालिल थुम्मो खाराक् ताक्कन्देरो ॥ 24 येसुरे कुयाःम्बेओ इड्घड्डिन् सिरिया लाजेऱ खाराक् सेःरे, हेक्क्याड् यरिक् परिक्लेन् तुक्माल्ले तरुसिबा मनाहाऱ, केदुक्पाहाऱ, फेन्साम्मिल्ले याड्घुसिबाहाऱ, हेक्क्याड् थप्पा केमःबाहाऱ नु केदुक्पा केयऱबाहाऱ खुनेऱओ मेदारुसिआड् खेड्हाऱ केरेक् नुसुसिरो ॥

25 हेक्क्याड् गालिल थुम्, थिबोःड् पाड्जुम्मिल्लेन्थुम्, यरुसलेम, यहुदिया नु यर्दन यड्घड् नाधाःम्बिबा थुम्मोलाम् केदाःबा यरिक् मनाहाऱरे खुनेऱ मेदिमदुरो ॥

* 4:10 साम्योथिम्ड्जाःड् ६.१३ * 4:16 यसैया ९.१-२

येसुरे कोःकमाओ सेःसुबा खाहुन्
लुका ६.२०-२३

1 आल्ल येसुरे यरिक् मनाहाऱ निःसुसिआड् कोःकमाओ थाःड् पेआड् युड्सिड्, हेक्क्याड् कुहुऱसाम्बाहाऱआड् खेत्थो मेबेआड् कुघिरि मेयुड्सिड् ॥ 2 हेक्क्याड् खुनेऱ अक्खेलऱरिक् खेड्हाऱ हुऱमा हेःक्तुसि-

3 “केरेक् पाःन्नो निड्वाऱफुमाड्डिन् चाहाबा केजोःक्पाहाऱ* मुऱइसाबासिरो,
थेआड्भेल्ले साड्ग्राम्पेदाड्बा हाड्जुम्मिन् खेड्हाऱरेन्नेरो ॥

4 मेरिड् केधक्पाहाऱ मुऱइसाबासिरो,
थेआड्भेल्ले खेड्हाऱरे हाड्हाड् मेत्छिड्मान् मेघोःसुऱरो ॥

5 चुड्जिगेन् नःमनःम्बा मनाहाऱ मुऱइसाबासिरो,
थेआड्भेल्ले इक्सादिड् खाम्बेःकमान् खेड्हाऱरेन्नेरो ॥

6 हेक्क्याड् साम्योनिबा याःम्बक् चोःकमाओ स्याड्मेन्दाड् केबप्पाहाऱ मुऱइसाबासिरो,
थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ हेक्के चोःक्मा खेड्हाऱ फाऱरुसिऱरो ॥

7 वेऱ मनाहाऱ लुड्माऱ केदुक्पाहाऱ मुऱइसाबासिरो,
थेआड्भेल्ले खेड्हाऱ लुड्माऱ मेदुक्तुसिऱरो ॥

8 सिक्लुड्मो सेसे केवाऱबाहाऱ मुऱइसाबासिरो,
थेआड्भेल्ले खेड्हाऱरे निड्वाऱफुमाड्डिन् मेनिःसुऱरो ॥

9 नादड् केजोःक्पाहाऱ मुऱइसाबासिरो,
थेआड्भेल्ले खेड्हाऱग निड्वाऱफुसाः मेबोःड्लो ॥

10 साम्योनिबा याःम्बक् मेजोगुल्ले मनाहाऱरे तुक्खे मेजाःत्तुसिबाहाऱ मुऱइसाबासिरो,
थेआड्भेल्ले साड्ग्राम्पेदाड्बा हाड्जुम्मिड्ग खेड्हाऱरेन्नेरो ॥

11 इड्गाऱ चोगुड्डिल्ले मनाहाऱरे खिनिऱ किनाःन्दि केम्बिरिऱ, तुक्खे केम्जाःत्तिआड् खिनिऱ तक्लेड्वाओ फोत्त्याबा फेन् पाःन्हाऱ मेबाःत्तुल्ले मुऱइसाबा केबोःक्खिरो ॥ 12 खेन् येम्मो पसःत् सःत्तम्मैऱओ, थेआड्भेल्ले साड्ग्राम्पेदाड्डो खिनिऱ थुम्घोःन् यम्बा चोःक्लो ॥ उन्छेःन्स्मा माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱआड् मनाहाऱरे बा हेक्केए मेमेत्तुसिरो ॥

युम् नु ओःत्तिलाम् कुबि

मर्कुस ९.५०, लुका १४.३४-३५, ११.३३

13 खिनिऱग इक्सादिड् खाम्बेःकमाओबा युम्मिल्ले कुलिम्मन् माःबेःक्ने फाऱग याम्मो केलिम्बा चोःक्मा सुक्मेदेत्नेन्लो ॥ खेल्ले कुयाःम्बक् थेआड् होःप्लो, कर खेड्ग लाप्फुमा पोःड्डाड् मनाहाऱरे मेदोऱरुरो ॥ 14 खिनिऱग इक्सादिड् खाम्बेःकमोबा ओःत्तिनिड्लो ॥ कोःकमाओबा येक्यक्किन् थेःल्लेआड् इःपमा मेसुक्तुन् ॥ 15 आत्तिल्लेआड् सेमिःन् हाःन्दुआड् नड्माल्ले मेसुःप्तुन्, कर हिम् सिगाड्बा केरेक् मनाहाऱ खानिःमा मेसुक्ल फाऱआड् थो सेमि युड्देन्नो युक्खुऱरो ॥ 16 हेक्केलऱरिक् सेमिःन् ओःप्पा हेक्केए खिनिऱ केजोगुम्बा सुयाःम्बक्हाऱ मनाहाऱ ओसेःन्धाक्तेम्मिसिम्मैऱओ, हेक्क्याड् साड्ग्राम्पेदाड्बा खिनिऱ निड्वाऱफुपाःल्ले कुनारा मेभोःसुऱरो ॥

येसुरे साम्योथिम्मिन् केत्तु

17 इड्गाऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मोसाःन् पिरुबा साम्योथिम्मिन् नु माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱरे मेबाःत्तुबा पाःन्निन् कुसुम् मेन्दमनाबा चोःक्से त्याड्बा फाऱआड् मेडःत्तम्मिन्नेऱओ ॥ इड्गाऱग कुसुम्मेन्दमनाबा चोःक्से मेःन्, कर खेड्हाऱ कुलिड्धो केत्छेने त्याड्बारो ॥ 18 सेक्खाए इड्गाऱ मेत्तिनिड्, इक्सादिड् खाम्बेःकमान् नु ताड्साक्पेन्माःमा पेःकमानुःल्ले तगि साम्योथिम्मो

* 5:3 ग्रिक् पाःन्दाड्डो “याम्साम्मो याड्गेसाऱबाहाऱ” पोःड् ॥

केबपपा केरेक् पाःन्निन् मेङ्गेत्ते थारिक् खेपमोबा केरेक्नुःल्ले चुक्सा पाःन्धिक्काड् मेमाःनेन्लो ॥
 19 हाःतले कन् इङ्जाःङ्हाःओबा चुक्सा पाःन्धिक् फेःन्दुआड् वेहाः बा हेक्के चोःक्मा हुरसिः
 साङ्ग्राम्पेदाड्बा हाङ्जुम्मो खेन् चुक्सा पोःङ्लो, कर हाःतले कन् इङ्जाःङ्हाः इःतुःनाःतुआड्
 वेहाः हेक्के चोःक्मा हुरसिः साङ्ग्राम्पेदाड्बा हाङ्जुम्मो खेन् पयम् यम्बा पोःङ्लो ॥ 20 कर
 खेप्सेम्मेःओ, फरिसिहाः हेक्क्याङ्साम्योथिम्साम्बाहाःनुःल्लेआड् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले
 कुड्ङ्जाःङ्हाः खिनिः नुःरिक्काड् केन्डःतुम्मिन् केन्नाःतुम्मिन्ने फाःग्र सेक्खासाड् खिनिः
 साङ्ग्राम्पेदाड्बा हाङ्जुम्मो केन्लासिन्लो ॥”

येसुरे याःक्लेःमा मेनुःनेन् फाःआड् हुरसिः
 लुका १२.५७-५९

21 आल्ल, “उन्छेःन् मोसारे कुसाम्यो इङ्जाःङ्डिल्ले अक्खे पाःतुबान् खिनिः केघेप्सुम्माड्
 केवयिः, ‘मना मेसेःनेनेःओ, थेआङ्भेल्ले मना केसेप्पाल्ले खुम्दिङ् खोःसुःरो,’ 22 कर इङ्गाः
 मेतनिङ्, हाःत् कुन्साःइन्नु कयाःक् लेः, खेल्ले खुम्दिङ् खोःसुःरो ॥ याम्मो हाःतले कुन्साःइन्
 ‘अदड्’ मेत्तुः, खेङ्ग केरेक्नुःल्ले यम्बा यहुदि खासेन्लोःम्बाहाःरे खुनिः तगि मेयेप्सुः, कर हाःतले
 कुन्साःइन् साकमुरा मेत्तुः, खेङ्ग खेमायङ्सड्डोबा मिओ पेःक्मा सुक्लो ॥ 23 हेक्केःल्ले खेनेः
 माङ्हिम्मोबा लेत्तिङ्तोःम्मादेन्नो लेत्तिङ्डिन् तोःम्मानुःल्ले तगि खेनेःनु केन्देःङ्बाल्ले कुनिङ्वाः
 तुगेआड् वाःबा केनिङ्वाः सुम्मो ताने फाःग्र 24 केलेत्तिङ्डिन् लेत्तिङ्तोःम्मादेन्निन्ले कुबेसाड्
 नेससे थ्येःआड् केरेक्नुःल्ले तगि केन्देःङ्बाल्लो पेगेःआड् नादड् चोगेत्छेःओ ॥ हेक्क्याङ्लक्
 त्येःआड् केलेत्तिङ्डिन् तोःन्देःओ ॥

25 आप्तिक् केगुःप्पाल्ले खेनेः खासेन्देन्नो तेःमानुःल्ले तगि खुनेःनु नादड् चोगेःओ, मेःन्ने
 फाःग्र खेनेः खासेन्लोःम्बाल्लो केदेःआड् खासेन्लोःम्बाल्ले तिलिङ्गाहाःरो हुक्केसुप, हेक्क्याङ्
 खेङ्हाःरे पुङ्लाहिम्मो केम्साक्लो ॥ 26 इङ्गाः सेक्खाए मेत्तेः, खेपमो साम्बाःन्याङ् केरेक् मेन्हुङ्डे
 थारिक् खेपमोए केयाक्लो ॥”

येसुरे चाराम्माल्ले कयाःम्बेओ हुरसिः

27 आल्ल, “खिनिः मोसारे कुसाम्यो इङ्जाःङ्डिल्ले अक्खे पाःतुबा केघेप्सुम्माड् केवयिः, ‘खेनेः
 चाराम्मा याःम्बक् मेजोगेन्नेःओ’ 28 कर इङ्गाः मेतनिङ् आत्तिल्ले फेन् निङ्वाः इःतुर मेन्छुमाःइन्
 ओमेत्तुः, खेल्लेग तगिए खेन् मेन्छुमाःइन्नु कुनिङ्वाःबो चाराम्मा याःम्बक् चोगुदेःसुरो ॥ 29 खेनेः
 चुप्साड् केमिक्किल्ले लायो चोःक्मा केबाङ्ने फाःग्र लःत्तेःआड् लापफुःसेःओ ॥ केरेक् नासिङ्गेन्
 थक्किन् खेमायङ्सड्डो लापफुमानुःल्ले मिक्थिक् मेःन्ने वाःमाए नुःबारो ॥ 30 हेक्क्याङ् चुप्साड्
 हुक्किल्ले लायो चोःक्मा केबाङ्ने फाःग्र खेन्नाङ् खक्तेःआड् लापफुःसेःओ ॥ केरेक् नासिङ्गेन्
 थक्किन् खेमायङ्सड्डो लापफुमानुःल्ले हुक्थिक् मेःन्ने वाःमाए नुःबारो ॥”

येसुरे मेःत्हाः नाःमासि मेःन् फाःआड् हुरसिः

मत्ति १९.९, मर्कुस १०.११-१२, लुका १६.१८

31 “याम्मो मोसारे कुसाम्यो इङ्जाःङ्डिल्ले अक्खे पाःतुआड् वाः, ‘आत्तिल्ले मेलिङ्गेन् कुमेःत्तिन्
 नाःरु, खेल्ले नाःनेबारो फाःआड् साप्ला साप्मा पिमा पोःङ् ॥’ 32 कर इङ्गाः खिनिः मेतनिङ्, हाःतले
 वेहाःनु चाराम्मा याःम्बक् मेन्जोःक्के केवाःमा मेलिङ्गेन् कुमेःत्तिन् नाःरुः खेल्ले खेन् कुमेःत्तिन्
 चाराम्मा याःम्बक् केजोःक्मा चोगुःरो ॥ हेक्क्याङ् आत्तिल्ले खेन् मेन्छुमाःइन्नु मेःक्खिम् चोगुः
 खेल्लेआड् चाराम्मा याःम्बक् चोगुःरो ॥”

येसुरे माङ्हेक्सिङ्मा मेःन् फाःआड् हुरसिः

33 “याम्मो खिनिः मोसारे कुसाम्यो इङ्जाःङ्डिल्ले अक्खे पाःतुबा केघेप्सुम्माड् केवयिः, ‘खिनिः
 केजोगुम्बा माङ्हेक्किन्मेःभेःन्देममेन्नेः, कर यहवे दाङ्बान्नु केजोगुम्बा माङ्हेक्किन्केगुत्तुमलए
 पोःङ्लो ॥’ 34 कर इङ्गाः खिनिः मेतनिङ्, आप्फाल्लेआड् माङ्मेहेक्कासिम्मेन्नेः ॥

हेक्केलरिक् साङ्ग्राम्पेदाङ्डिल्ले कुमिङ्डोआङ् मेःन्, थेआङ्भेल्ले खेङ्ग निङ्वाङ्फुमाङ् युक्नारो ॥ 35 हेक्क्याङ् इक्सादिङ् खाम्बेःकमाल्ले कुमिङ्डोआङ् माङ्मेहेक्कासिममेन्नेओ, थेआङ्भेल्ले खेङ्ग खुने कुलाङ् तोःभेःतलो ॥ हेक्केलरिक्के यरुसलेम्मिल्ले कुमिङ्डोआङ् माङ्मेहेक्कासिममेन्नेओ, थेआङ्भेल्ले खेङ्ग पयम् यम्बा हाङ्डिल्ले कुयेक्यक्लो ॥* 36 हेक्केलरिक्के खिनि थगेःक्पाल्लेन् माङ्मेहेक्कासिममेन्नेओ, थेआङ्भेल्ले खिनि थगेःकइधिककाङ् फःगेलबा इग् माक्केलबा चोःक्मा केन्छुक्त्तुम्मिल्लो ॥ 37 खिनि पाःन्निङ्ग 'ओ' ने फाङ्ग 'ओ' पाःत्तेम्मेओ, 'मेःन्' ने फाङ्ग 'मेःन्' पाःत्तेम्मेओ ॥ खेन्नाङ्धोबाङ्ग माफेन्साम्लाम् केदाःबारो ॥”

येसुरे याःक्लेमाल्ले कुलेक्वा नुःक्मा मेःन् फाङ्गआङ् हुङ्गरुसिङ्

लुका ६.२९-३०

38 “मोसारे कुसाम्यो इङ्जाःङ्डिल्ले 'मिक्किल्ले कुलेक्वा मिक्, हेक्क्याङ् हाबोङ्बाल्ले कुलेक्वा हाबोङ्बा”* लरिक् पाःत्तुबान् केघेप्सुम्माङ् केवयिङ्, 39 कर इङ्गाङ् खिनि मेत्निङ्, मनाहाङ्गरे तापफेःल्लिक् केम्मेत्तिल्ले खेङ्हाङ् तापफेःल्लिक् मेमेत्तेम्सिममेन्नेओ ॥ आत्तिल्ले चुप्साङ् लेप्माङ्बा केनेदेङ्बान् केलेङ् केबिङ्, खेन् वेङ्गसमान्नाङ् तोःन्दे पिरेङ् ॥ 40 हेक्क्याङ् आत्तिल्ले केजाङ्मा तेःत्तिन् नाप्पारे लागि खासेन्देन्ने केदेङ्, खेन् केघाम्मा केलोमाहाङ्गआङ् पिरेदेःसेङ्ओ ॥ 41 थक्सुबाल्ले खेने केन्देन्नेन्छाङ् किलोमितर थिक् थारिक् कुगक्किन् कुःप्मा तेङ्मा केगोःत्ते फाङ्ग खेन्नु किलोमितर नेत्छि थारिक् पेगेङ्ओ ॥ 42 केनाःक्पाहाङ् खेने पिरेसेङ्, आत्तिल्ले थेत्ला केनाःक् खेन् पिरेङ्ओ ॥”

निङ्मिहाङ् लुङ्माङ् तुक्मासि

लुका ६.२७-२८,३२-३६

43 “मोसारे कुसाम्यो इङ्जाःङ्डिल्ले केबाङ्भेङ्साबाहाङ् लुङ्माङ् तुक्तेसेङ्आङ् केनिङ्मिहाङ् चिःत्तेसेङ्”* लरिक् पाःत्तुबा केघेप्सुम्माङ् केवयिङ्, 44 कर इङ्गाङ् खिनि मेत्निङ्, निङ्मिहाङ् लुङ्माङ् तुक्तेम्सिममेङ्आङ् खिनि तापफेःल्लिक्केमेप्पाहाङ् तुवा चोगेम् पिरेम्सिममेङ्ओ ॥ 45 हेक्केलरिक् साङ्ग्राम्पेदाङ्डोबा खिनि पानुदिङ् पाः निङ्वाङ्फुमाङ्डिल्ले कुससाः केबोःक्खिङ्गरे ॥ थेआङ्भेल्ले निङ्वाङ्फुमाङ्डिल्लेगु नुःबा नु तापफेःम्बा समदाङ् नाम्सेःक् पाङ्घुआङ् साम्योनिबाहाङ् नु लायोबाहाङ्ओ पाङ्गेन्दिङ् वाहिःत्थाःमा पाङ्घुरो ॥ 46 खिनि लुङ्माङ् केदुक्पाहाङ्गरे लुङ्माङ् केदुक्त्तुम्सिमने फाङ्ग खिनि थे हाङ्सेम्मिन् केघोःसुम्माङ्बे? हेक्त्तङ्बा याःम्बक्किङ्ग एःङ्ग्याङ् केभोःङ्बाहाङ्गरेआङ् मेजोगुरो ॥* 47 फुङ्गुसाङ्गहाङ्गुरक् खिनि सेवा केमःङ्ने फाङ्ग वेङ्गहाङ्गुःल्ले थे यम्बा याःम्बक् केजोगुम्माङ्बे? खेङ्ग निङ्वाङ्फुमाङ्डिङ् कुसिङ् मेन्निःपमनाबाहाङ्गरेआङ् मेजोगुरो ॥ 48 खेल्ले चोगुल्ले खिनि साङ्ग्राम्पेदाङ्डोबा पानुदिङ् पाः निङ्वाङ्फुमाङ्डिङ् केरेक् पाःन्नो कुलिङ्धो केगेप्पा चोःक्पा कुइसिःक् खिनिङ्आङ् हेक्त्तङ्बा पोःङ्माए पोःङ्लो ॥”

6

येसुरे चागेनाःक्पाहाङ् स्वाःत्ताङ् पिमासि फाङ्गआङ् हुङ्गरुसिङ्

1 येसुरे याम्मो मेत्तुसि, “सिङ्गिसिङ् येक्येक् लररेम्मेङ्ओ, खिनि केजोगुम्बा साम्योनिबा याःम्बक्हाङ् मनाहाङ्गरे मेनिःसुआङ् खिनि नारा मेभोःसुर फाङ्गआङ् मना तगि मेजोगेम्मिन्नेओ ॥ हेक्के केजोगुम्मे फाङ्ग साङ्ग्राम्पेदाङ्डोबा पानुदिङ् पाः निङ्वाङ्फुमाङ्गलाम् थेआङ् केङ्घोःसुम्मिन्लो ॥ 2 हेक्केलरिक् मेङ्गपमनाबाहाङ् कुजा केबिरुसिल्ले वेङ्गहाङ्गरे मेघेप्सुर मेनिःसुर फाङ्गआङ् मुक्ला मेमुक्खेन्नेङ्ओ ॥ कुनिङ्वाङ् केजिःप्पाहाङ्गरे यहुदि चुम्मुङ्गहिम्मो नु लाम्लाम्मो

* 5:35 यहुदि साक्थिम्मो अक्खेलरिक् माङ्मेहेक्सिङ्-“कन् पाःन्निन् मेजोगुङ्गिङ्गिन्ने फाङ्ग इक्सादिङ् खाम्बेःकमान् मेक् पेःक्निरो ॥” * 5:38 लाम्दिःक् २१.२४, लेबि २४.२०, साम्योथिम् १९.२१ * 5:43 लेबिहाङ् १९.१८ * 5:46 खेन् येम्मो यहुदिहाङ्गरे एःङ्ग्याङ् केभोःङ्बाहाङ् रोमि हाङ्जुम्मिल्ले लागि याःम्बक् मेजोगुबाल्ले चोगुल्ले सारिक् मेजिःत्तुसिआङ् खेङ्हाङ् वेङ्गहाङ्गुःल्लेआङ् सारिक् लायो केजोःक्पासि लरिक् मेङ्गःत्तुसि ॥

मनाहाऱे मेनिःसुआङ् खुनिऱ नारा मेभोःसुर फाऱआङ् हेक्के मेजोगुऱ ॥ इङ्गाऱ सेक्खाए मेत्नेऱ, खेङ्हाऱे खुनिऱ हाङ्सेम्मिङ्ग तगिसा मेघोःसु मेसुरुआङ् मेवाऱ ॥ 3 कर खेनेऱ मेङ्गपमनाबाहाऱ केबिरुसिल्ले वेऱहाऱे मेन्निए पिरेसेऱओ ॥* 4 हेक्केलऱरिक् केबिरुसिबा पाःन्निन् स्वाःत्ताङ् पोःङ्गलो ॥ हेक्क्याङ्गल्क् स्वाःत्ताङ् केजोगुबा पाःन् केनिःबा पानुदिङ् केम्बारे हाङ्सेम् केबिरो ॥”

येसुरे तुवा चोःकमाल्ले कुयाःम्बेओ हुररुसिऱ
लुका ११.२-४

5 “हेक्क्याङ् खुनिऱ तुवा केजोगुम्मिल्ले कुनिङ्वाऱ केजिःप्पाहाऱ कुइसिःक् मेजोगेम्मिन्नेऱओ ॥ खेङ्हाऱेग मनाहाऱे मेनिःसुर फाऱआङ् यहुदि चुम्लुङ्हिम्मो नु लाम्लाम्मो येप्माआङ् तुवा चोःकमा खुनिऱ सिराऱ थाङ्ग्लो ॥ इङ्गाऱ सेक्खाए मेत्निङ्, खेङ्हाऱे खुनिऱ याःम्बक्किल्लेन् हाङ्सेम्मिन् तगिए मेघोःसु मेसुरुआङ् मेवाऱरो ॥ 6 कर खेनेऱ तुवा केजोगुल्ले केहिम्मलक्सिङ्गिगाङ् लाःसेऱआङ् लाम्धेःप्पान्सुबेऱ, हेक्क्याङ् निःमेन्देपमनाबा पानुदिङ् केम्बानु एःक् तुवा चोगेऱओ ॥ हेक्क्याङ् स्वाःत्ताङ् चोःकमनाबा याःम्बक् केनिःबा पानुदिङ् केम्बारे हाङ्सेम् केबिरो ॥

7 हेक्क्याङ् तुवा केजोगिल्ले निङ्वाऱफुमाङ्गिन् कुसिङ् मेन्निःपमनाबाहाऱ हेक्के मनाहाऱे मेघेप्सुर मुनुनु मेलऱरेम्मिन्नेऱओ, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाऱेग यरिक् मेबाःत्तिल्लेरक् माङ्गिल्ले खुनिऱ तुवाःन् खेप्सुऱ फाऱआङ् मेइःत्तुरो ॥ 8 कर खिनिऱ खेङ्हाऱ हेक्के मेजोगेम्मिन्नेऱओ, थेआङ्भेल्ले नाःकमानुःल्ले तगिए साङ्ग्राम्बा पानुदिङ् खिनिऱ पाःल्ले केङ्गत्तुम्मिन्बान् निःसुरो ॥

9 खेल्ले चोगुल्ले अक्खेलऱरिक् तुवा चोगेम्मेऱओ-

‘साङ्ग्राम्पेदाङ्गो केवाऱबा आनिगे पानुदिङ् पाए,
मनाहाऱे केमिङ्गिन् सेसे मेइःत्तुर मिङ्गसो इङ्धाःङ् केम्बिररो ॥

10 केहाङ्गुम्मिन् तारो,

हेक्क्याङ् साङ्ग्राम्पेदाङ्गो हेक्के इक्सादिङ् खाम्बेःकमोआङ् केनिङ्वाऱ कुइसिःक्के मेजोगुरो ॥

11 हेक्क्याङ् थिक्काःन्धक्पा कुजाःन् आबिरेऱओ ॥

12 आनिगे तक्लेङ्वाओ लायो केजोःक्पाहाऱ लेप्मि पिरुम्मिसिम्बेबा हेक्केए
आनिगे चोगुम्बेबा लायोःन् लेप्मि आबिरेऱओ ॥

13 हङ्साऱमो आन्धाःसेन्नेऱओ,

कर माफेन्साम्लाम् आसेःप्तेऱओ ॥

((थेआङ्भेल्ले हाङ्गुम्, मुक्साम् नु मिमिदिङ्गिन् सदादिङ् खेनेऱइन्नेरो ॥))’

14 थेआङ्भेल्ले खिनिऱ तक्लेङ्वाओ लायो केजोःक्पाहाऱ लेप्मि केबिरुम्मिसिम्ने फाऱग्र साङ्ग्राम्पेदाङ्गो केवाऱबा खिनिऱ पानुदिङ् पाः निङ्वाऱफुमाङ्गिल्लेआङ् लेप्मि केबिरिऱरो ॥ 15 कर खिनिऱ तक्लेङ्वाओ लायो केजोःक्पाहाऱ लेप्मि केम्बिरुम्मिसिम्मिन्ने फाऱग्र खिनिऱ पानुदिङ् पाः निङ्वाऱफुमाङ्गिल्लेआङ् खिनिऱ लायोःन् लेप्मि केम्बिरिन्लो ॥”

येसुरे चाःनेत्तिल्ले कुयाःम्बेओ हुररुसिऱ

16 “हेक्क्याङ् खुनिऱ चाःनेत् केयुङ्गिल्ले* निङ्वाऱ केजिःप्पाहाऱ कुइसिःक् खिनिऱ ना मेमाक्तेम्मिन्नेऱओ, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाऱ चाःनेत् मेयुङ्गिल्ले वेऱ मनाहाऱे निङ्वाऱ मेघोःसुर फाऱआङ् खुनिऱ नाराःन् मेगिःन्दुर मेयुङ्गो ॥ इङ्गाऱ सेक्खाए मेत्निङ्, खेङ्हाऱेग खुनिऱ हाङ्सेम्मिन् केरेक् मेघोःसु मेसुरुआङ् मेवाऱरो ॥ 17 कर खेनेऱ चाःनेत् केयुङ्गिल्ले खेनेऱ केधेगेःक्पो निःङ्गेऱ हुःत्तेऱआङ् केनाराःन् वाहप्तेऱओ ॥ 18 हेक्केलऱरिक् खेनेऱ चाःनेत् केयुङ्गबान् वेऱ मनाहाऱे निङ्वाऱ मेङ्घोःसुन्लो, कर निःमेन्देपमनाबा पानुदिङ् केम्बा निङ्वाऱफुमाङ्गिल्लेरक् निःसुरो ॥ हेक्के केजोगुल्ले स्वाःत्ताङ् चोःकमनाबा केनिःबा पानुदिङ् केम्बारे हाङ्सेम् केबिरो ॥”

* 6:3 गिक् पाःन्दाङ्गो “केजुप्साङ् हुक्किल्ले केबिरुसिबान् केभेन्हाङ् हुक्किल्ले निङ्वाऱ मेघोःसुन्ल” पोःङ् ॥

* 6:16

यहुदिहाऱ निङ्वाऱफुमाङ्गिन् इङ्धाःङ् पिसे चाःनेत् मेयुङ्गेरो ॥

येसुरे याङ्साकुन्धेरे कुयाःम्बेओ हुऱरुसिऱ
लुका १२.३३-३४

19 “इक्सादिङ् खाम्बेःकमो याङ्साकुन्धे मेऱुप्सेन्नेऱओ ॥ खेपमोग थक्पाहाऱरे मेजःऱ, हिङ्धोःक्किल्ले यःन्दुऱ, हेक्क्याङ् खुःन्द्रिक्पाहाऱरे मेघुःतुऱरो ॥ 20 कर साङ्ग्राम्पेदाङ्डो याङ्साकुन्धे लुप्सेममेऱओ ॥ खेपमोग थक्पाहाऱरे मेन्जनेन्, हिङ्धोःक्किल्लेआङ् मेयःत्छुन्, हेक्क्याङ् खुःन्द्रिक्पाहाऱरेआङ् मेन्घुःतुन्लो ॥ 21 थेआङ्भेऱले आत्तो खिनिऱ याङ्साकुन्धेःन् वाऱ, खेपमोए खिनिऱ निङ्वाऱइन्नाङ्पेःक्लो ॥

22 मिक्किङ्ग नासिङ्गेन् थक्कोबा सेमिरो, खेऱले चोगुऱले केमिक्किन् नुऱने फाऱग्र, केरेक् नासिङ्गेन् केधक्किन् ओःत्लो ॥ 23 कर खेनेऱ केमिक्किन् फेन्ने फाऱग्र केरेक् नासिङ्गेन् केधक्किन् खादाम्मो वाऱरो ॥ खेऱले चोगुऱले खेनेऱओबा सेन्दाङ्गेन् ओःत्तिःन्ने खादाम्ने फाऱग्र खेन् खादाम्मान् आक्खेन् साऱरिक् पोःङ्बिला ॥ 24 आत्तिल्लेआङ् नेप्फु दाङ्बाहाऱ सेवा चोःक्मासि मेसुक्तुन्सिन्लो ॥ खेऱले थिक्किन् नुःरिक् मेत्तुऱआङ् वेऱस्मान् चिःतुऱरो, मेःङ्ग्र थिक्किन् इङ्धाःङ् पिरुआङ् वेऱस्मान् इङ्धाःङ् मेबिरुन्लो ॥ खेनेऱ निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् नु याङ्साकुन्धेःन् सोसोरिक् सेवा चोःक्मा केन्छुक्तुन्लो ॥”

निङ्वाऱ इःत्छिङ्मो मेध्थेम्मिन्नेऱओ
लुका १२.२२-३१

25 “खेऱले चोगुऱले इङ्गाऱ खिनिऱ मेत्निङ्, कन् नेत्तिगेन् हिङ्मन्नो थेःन् चामा थुङ्माबे फाऱआङ् निङ्वाऱ इःत्छिङ्मो मेध्थेम्मिन्नेऱओ, हेक्केलऱरिक्के कन् नासिङ्गेन् थक्कोआङ् थेःन् चाङ्मा वाःपमाबे फाऱआङ् निङ्वाऱ इःत्छिङ्मो मेध्थेम्मिन्नेऱओ ॥ नेत्तिगेन् हिङ्मन्निन् चामा थुङ्मानुःल्ले हेक्क्याङ् नासिङ्गेन् थक्किन् चाङ्मा वाःपमानुःल्ले नुःबा मेजोःकनेन्बि? 26 पुसाहाऱ ओमेत्तेमसिमेऱ, खेङ्हाऱरे चा मेन्देःसुन् मेन्छुप्सुन् हेक्क्याङ् याङ्मेङ्घोःतुन्छाङ्साङ्ग्राम्पेदाङ्बा खिनिऱ पाःल्ले खेङ्हाऱ चामा पिरुसिरो ॥ हेक्केःल्ले खिनिऱ खेङ्हाऱनुःल्लेआङ् इमेऱलुङ्बा केन्जोगिम्बि? 27 निङ्साम्मो केध्थेऱइआङ्खिनिऱ हिङ्मन्नो कुमुक्थिक् फोःमा केन्छुक्तुम्मिन् ॥

28 हेक्केःल्ले थेमाःनचाङ्मा वाःपमाबे फाऱआङ् थेआङ् निङ्साम्मो केध्थेऱइबाबे? ताम्भुङ्मो केलिङ्बा फुङ्ङिन् ओमेत्तेममेऱ, खेङ्हाऱ याःम्बक् मेन्जोःकनेन्खिःआङ् मेन्लःन्नेन् ॥ 29 कर इङ्गाऱ मेत्निङ्, सोलोमन हाङ्ङिन् मिङ्सोधाःङ्सोओ मुक्तेआङ् वयेसाङ् खेन् यारिक्काङ् नुःबा तेःत् मेजाकसिङ्ङिन्लो ॥ 30 नसाःन् केसुःम्बासे, आङ्न् केलिङ्बाआङ् ताःन्दिक् मिओ लाप्फुमा केबोःङ्बा याःन् फुङ्हाऱ निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले खेन् यारिक् नुःबा चोगुसिल्ले खेन्नुःल्ले नुःरिक्काङ् तेःत् खिनिऱ केन्जाःक्त्तिम्बि? 31 खेऱले चोगुऱले थेःन् चामा थुङ्मा बे, थेःन् चाङ्मा वाःपमाबे फाऱआङ् निङ्वाऱ इःत्छिङ्मो मेध्थेम्मिन्नेऱओ ॥ 32 थेआङ्भेऱले थिममेन्दङ् सुवाङ्हाऱरे खुनिऱ निङ्वाऱइन्बा खेन् पाःन्हाऱओ पत्तो, कर साङ्ग्राम्पेदाङ्डोबा खिनिऱ पानुदिङ् पाःल्ले कन् केरेक् पाःन्हाऱ चाहाबा केजोगिऱ फाऱआङ् निःसुरो ॥ 33 कर केरेक्नुःल्ले तगि निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुहाङ्जुम् नु कुसाम्योनिमान् कोःत्तेममेऱ हेक्क्याङ् कन् केरेक् पाःन्हाऱ खुनेऱ केबिरिऱरो ॥ 34 खेऱले चोगुऱले ताःन्दिक् थे पोःङ् फाऱआङ् निङ्वाऱ इःत्छिङ्मो मेध्थेम्मिन्नेऱओ, थेआङ्भेऱले ताःन्दिक्पा तुक्खेःन् ताःन्दिक्के पोःङ्, हेक्क्याङ् आङ्न्बा तुक्खेःन् आङ्न्छा यारिक् पोःक्खेआङ् वाऱरो ॥”

7

वेऱहाऱ पाःन्धिक्मासि मेःन्
लुका ६.३७-३८, ४१-४२

1 येसुरे याम्मो पाःत्तु, “मनाहाऱ पाःन् मेधिक्तेमसिमेन्नेऱ, हेक्केलऱरिक् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले खिनिऱआङ् पाःन् केन्धिक्तिन्लो ॥ 2 वेऱहाऱ पाःन् केधिक्तुम्सिम्बा हेक्केए निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले खिनिऱआङ् पाःन् केधिक्तिऱरो ॥ आक्खेलऱरिक् वेऱहाऱ केमेत्तुम्सिम्, बा हेक्केलऱरिक्के निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले खिनिऱआङ् केमेत्तिऱरो ॥

3 आबाडे मिक्को सिङ्घड्मेननिःमनाबाल्ले आक्खेलरिक् केन्साऱरे कुमिक्कोबा साप्सेःक्किन् केनिःसुबे? 4 आबाडे मिक्को सिङ्घड्मेननिःमनाबाल्ले आक्खेलरिक् केन्साऱइन् केमिक्कोबा साप्सेःक्किन् लःतुङ्पिने फाऱआड्मेप्मा केसुकुतुबे? 5 कुनिङ्वाऱ केजिःप्पाए, केरेक्नुःल्ले तगि आबाडे केमिक्कोबा सिङ्घड्डिन् लःत्तेदेःसेऱओ, हेक्क्याड्लक् केन्साऱरे कुमिक्कोबा साप्सेःक्किन् नुःरिक् केनिःसुआड् लःप्मा केसुकुतुऱरे ॥

6 सेसे चिगःक्वाःन् ख्याबाहाऱ* मेबिरेम्सिमिन्नेऱ, मेःन्ने फाऱग्र खेड्हाऱ हिल्लिक्मेहिसिङ् हेक्क्याड् केम्भत्तिऱआड् केम्हाऱरिरो ॥ हेक्क्याड् फाक्हाऱरे खुनिऱ तगि तेक्सेःक्किन् मेसेसेमिन्नेऱओ, खेड्हाऱरे मेदोऱरु मेलाःक्तुऱरे ॥”

येसुरे निङ्वाऱफुमाड्डिन् तुवाओ नाःक्मा हरुरसिऱ
लुका ११.९-१३

7 “नाःक्तेम्मेऱ, हेक्क्याड् खिनिऱ केम्बिरिऱ ॥ कोःत्तेम्मेऱ, हेक्क्याड् खिनिऱ केघोःसुम् ॥ लाम्धेःप्पो पेगेम्मेऱआड् खक्खक्केम्तेम्मेऱ हेक्क्याड् खिनिऱ लागि हन्लो ॥ 8 थेआड्भेल्ले केनाःक्पाहाऱ निङ्वाऱफुमाड्डिल्ले पिरुसिऱ, केगोःप्पाहाऱरे मेघोःसुऱ, हेक्क्याड् लाम्धेःप्पो केबेःक्पाआड् खक्खक्केमेप्पाहाऱ खुनेऱ लाम्धेःप्पेन्हनदु पिरुसिऱरो ॥ 9 आत्तिल्ले कुस्साःन् कुजा नाःक्किल्ले लुङ्डिन् पिरुबे? 10 इग्र डासाःन् नाःक्तुल्ले असेःक्पेन्पिरुबे? 11 खिनिऱ निङ्वाऱ केभेऱबा केजोगिसाड् खिनिऱ साःहाऱरे मेनाःक्तुल्ले नुःबा पाःन्हाऱ पिमा केलेससुम्ने फाऱग्र, खेन्नुःल्लेआड् यरिक् खिनिऱ साङ्ग्राम्पेदाड्डोबा पानुदिङ् पाःल्ले खुनेऱ केनाःक्पाहाऱ नुःबा पाःन्हाऱ पिरुसिऱरो ॥”

केरेक्नुःल्ले केयेक्पा थिम्
लुका ६.३१

12 “केरेक् पाःन्नो मनाहाऱरे आक्खेलरिक् खिनिऱ केम्मेत्ति केम्डःत्तिबा निङ्वाऱ केजोगुम्, हेक्केलरिक्के खिनिऱआड् खेड्हाऱ इःत्तेम्सिमिन्नेऱओ, थेआड्भेल्ले कन् थिम्मो मोसारे साप्तुबा साम्थिम् नु माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱरे मेबाःत्तुबा पाःन्निन् केत्लो ॥”

चिभिःप्फिःप्पा लाम्
लुका १३.२४

13 “चिभिःप्फिःप्पा लाःप्मादेन्नोलाम् निङ्वाऱफुहाड्जुम्मो लाःसेम्मेऱओ, थेआड्भेल्ले यम्बा लाःप्मादेन् नु ताम्दाम्बा लाम्मिल्लेग मेक्माओ केदेऱरिऱरो ॥ खेन्लाम्बा यरिक् मनाहाऱ मेलाःत्लो ॥ 14 कर चुक्सा लाःप्मादेन् नु चिभिःप्फिःप्पा लाम्मिल्लेग मेन्नुपमनाबा हिड्मन्नो केदेऱरिऱरो ॥ खेन् केघोःबाहाऱग मिसाक्लक् मेबोःड्लो ॥”

सिङ्बुड् नु सिङ्सेऱ
लुका ६.४३-४५

15 “इङ्लेक्पा माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱनु सिङ्सिङ् येक्येक् लऱरेम्मेऱओ, खेड्हाऱग लाःक्कात्लाम् मेल्लुक् कुइसिःक् मेलेड्सिङ्डाड् खिनिऱओ मेदारो, कर सिगाङ्ग खेड्हाऱ किप्मा केघुःबा पराबासिरो ॥ 16 खेड्हाऱरे मेजोगुबा खुनिऱ याःम्बक्कोलाम् खेड्हाऱ कुसिङ् केनिःत्तुम्सिम्लो ॥ थेआड्भेल्ले मनाहाऱरे तिङ्ग्रेःक् पोःक्लाओलाम् चेल्लेक्सेऱ नु सिध्वाःक्पोलाम् पःत्छेऱइन् मेन्नुबुनलो ॥ 17 हेक्केलरिक्के केरेक् नुःबा सिङ्बुड्डो नुःबाए सिङ्सेऱइन् थोःक्लो, हेक्क्याड् ताप्फेःम्बा सिङ्बुड्डो ताप्फेःम्बाए सिङ्सेऱइन् थोःक्लो ॥ 18 हेक्क्याड् नुःबा सिङ्बुड्डो ताप्फेःम्बा सिङ्सेऱइन् मेधोःक्नेन्लो, हेक्क्याड् ताप्फेःम्बा सिङ्बुड्डो नुःबा सिङ्सेऱइन् मेधोःक्नेन्लो ॥ 19 हेक्केलरिक् नुःबा सिङ्सेऱ मेन्धोःक्मना केरेक् सिङ्बुड्हाऱ ताड्माआड् मिओ लाप्फुमा पोःड्लो ॥ 20 खेल्ले चोगुल्ले खेड्हाऱरे मेजोगुबा खुनिऱ याःम्बक्कोलाम् इङ्लेक्पा माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱ कुसिङ् केनिःत्तुम्सिम्लो ॥”

* 7:6 कप्पो, ख्याबाहाऱ नु फाक्हाऱ फाऱइन् येसुरे कुनिसाम् केअप्पा मनासिरो ॥

सेकखाबा हुसाम्बाहा
लुका १३.२५-२७

21 आल्ल “‘आदाड्बे, आदाड्बे’, लरिक् याप्मि केमेप्पाहा क्केरेक् साङ्ग्राम्पेदाड्बा हाङ्जुम्मो मेन्लाःत्नेन्लो, कर साङ्ग्राम्पेदाड्डो केवाःबा पानुदिङ् आम्वारे कुनिङ्वाः हेक्के केजोःक्पाहाःरक् मेलाःत्लो ॥ 22 खासेन् येन्नो यरिक् मनाहाः मेदाआड् अक्खे मेमेत्तारो, ‘आदाड्बे, आदाड्बे, खेनेः केमिङ्डो माङ्निङ्वाःपाःन् पारिगेरो, हेक्क्याड् खेनेः केमिङ्डो फेन्साम्हाः नाःत्तुम् लःत्तुमसिम्बेआड् निङ्वाः केमाबा याःम्बक्हाः चोगुम्बेरो ॥’ 23 कर खेन् येम्मो खेङ्हाः इङ्गाः अक्खे मेत्तुङ्सिङ्, ‘खिनिङ्ग आप्फाल्लेआड् कुसिङ् निःत्निङ्बा होःप्लो ॥ खिनिङ् पानुदिङ् आम्वारे कुनिङ्वाः हेक्के मेन्जोःक्के फेन् याःम्बक् केजोःक्पासे, कप्मोलाम् पेगेम्मेः!’ ”

नेत्छि परिक्लेन् हिम्पाङ्ग्यक्
लुका ६.४७-४९

24 आल्ल “खेल्ले चोगुल्ले पेलिगेन् आबाःन्जाक् केघेम्बाआड् हेक्के केजोःक्पेङ्ग पयम् यम्बा लुङ्सम्दाड् हिम्पाङ्ग्यक् केनेबाआड् हिम् केजोःक्पा सिक्कुम्बा मना कुइसिःक् चोःक्लो ॥ 25 हेक्क्याड् पाङ्गेन्दिङ् वाहित् थ्येआड्, यङ्घङ्ङिन् कुक्खे ये, हेक्क्याड् किप्मा केघुःबा सुरित् केजङ् हुःरेआड् खेन् हिम्मिन् हिप्तुसाड् मेजोःन्देन्लो, थेआड्भेल्ले खेन् हिम्मिल्लेन् हिम्पाङ्ग्यक्किङ्ग पयम् यम्बा लुङ् सम्दाड् नेस्सेरो ॥ 26 कर पेलिगेन् आबाःन्जाक्किन् केघेम्बाआड् हेक्के मेन्जोःक्मनाबाङ्ग येःङ्घाओ हिम्पाङ्ग्यक् केनेबाआड् हिम् केजोःक्पा अदङ् मना कुइसिःक् चोःक्लो ॥ 27 पाङ्गेन्दिङ् वाहित् थ्येआड्, यङ्घङ्ङिन् कुक्खे ये, हेक्क्याड् किप्मा केघुःबा सुरित् केजङ् हुःरेआड् खेन् हिम्मिन् हिप्तुल्ले यरेबेरो ॥”

28 येसुरे कन् केरेक् पाःन्हाः पाःत्तु सुरु, हेक्क्याड् कुनिसाम् केघेम्बा यरिक् मनाहाःरे खुनिङ् निङ्वाः मयेरो, 29 थेआड्भेल्ले खुनेङ्ग साम्योथिम्साम्बाहाः कुइसिःक् मेःन्, कर युक् केगप्पा कुइसिःक् हुःरुसिरो ॥

8

येसुरे लोगेः तुक्माल्ले तरुबा मनाःन् वेःन्दुः
मर्कुस १.४०-४५, लुका ५.१२-१६

1 येसुःन्कोःक्माओलाम् यो थ्येःल्ले यरिक् मनाहाःरे खुनेः मेदिम्दुरो ॥ 2 हक्चघत् खेप्पो लोगेः तुक्माल्ले तरुबा मनाधिक् कुदगि थुङ्बोहजः युङ्सिङ्डाड् खेल्ले अक्खे मेत्तु, “आदाड्बे, खेनेः निङ्वाः केजोगुने फाःग्र इङ्गाः वेःम्मा केसुक्कारो ॥” 3 येसुरे कुहुक्किन् सन्छुर खेन् मनाःन् सुःसुआड् अक्खे मेत्तु, “इङ्गाः निङ्वाः चोगुङ्लो ॥ खेनेः नुरेओ!” खिमो खेन् मनाःन् लोगेः तुक्मालाम् नुरेरो ॥ 4 हेक्क्याड् येसुरे खेन् मेत्तु, “आत्तिन् मनाःन्नाड् कन् पाःन्निन् मेमेत्तेन्नेःओ, कर माङ्हिम्मो पेगेःआड् नुःराङ्लो फाःआड् निङ्वाःफुसाम्बाल्लो ओसेःन्धाक्सिङ्डेःओ, हेक्क्याड् मोसारे कुसाम्योथिम्मो सापतेबा कुइसिःक् सिदुङ्जभा चोगेःओ ॥ हेक्केलरिक् केरेक् मनाहाःरे खेनेः केनुरेबान् मेनिःसुरो ॥”

येसुरे रोमि थक्त्तुम्बाल्ले कुसेवारोबान् वेःन्दुः
लुका ७.१-१०, युहुन्ना ४.४३-५४

5 हेक्क्याड् येसुःन् कपर्नहुम् पाङ्जुम्मो केरेः पत्छेल्ले रोमि थक्त्तुम्बाधिक् खुनेःओ त्येआड् अक्खे मेत्तुर कुभाः नाःक्त्तु, 6 “दाड्बे, इङ्गाः आसेवारोबान् हिम्मो पोःक्मा युङ्मा मेन्छुक्के थारिक् तुक्काड् नेरो ॥”

7 येसुरे खेन् मेत्तु, “इङ्गाः पेःक्काआड् नुसुङ्लो ॥”

8 कर थक्त्तुम्बाल्ले नोगप् पिरु “दाड्बे, खेनेः आहिम्मो लाङ्दाःक्मा इङ्गाः मेलाःआन्लो ॥ खेनेः नुरे फाःआड् केबाःत्तुसाड् आसेवारोबान् नुरो ॥ 9 थेआड्भेल्ले इङ्गाःआड् आधुङ्धोबा सुहाङ्ग्युक्पाहाःरे खुनिङ् युक्को केवाःबा मनाआरो, हेक्क्याड् इङ्गाःआड् आयुक्को थक्सुबाहाः

मेवाहरो ॥ इङ्गाह थक्सुबान् 'पेगेह' मेत्तुङ्ङिल्ले पेःक्, वेहस्मान् 'फेरेह' मेत्तुङ्ङिल्ले फेन्, हेक्क्याङ् आसेवारोबान् 'खेन् चोगेह' मेत्तुङ्ङिल्ले खेल्ले चोगुहरो ॥”

10 येसुरे कन् खेप्सुल्ले कुनिङ्वाह मयेर खुनेह कुएगाङ् कुएगाङ् केदिम्बाहाह अक्खे मेत्तुसि, “इङ्गाह सेक्खाए मेत्तिङ्, अक्कतङ्बा यम्बा नसाःन् केगप्पा मनाःङ्ग इस्साइलोआङ् इङ्गाह मेङ्घोए वाहआरो! 11 खिनिह सेक्खाए मेत्तिङ्लो, केरेक् पिसाङ्बा लाजेहलाम् यरिक् मनाहाह साङ्ग्राम्पेदाङ्बा हाङ्जुम्मो मेदाआङ् साभाङ्जा चासे खिनिह थाःक्थेबा अब्राहाम, इसहाक, हेक्क्याङ् याकुबेन्नु सौरिक् मेयुङ्सिङ्लो ॥ 12 कर साङ्ग्राम्पेदाङ्बा हाङ्जुम्मो वाहमा फाहआङ् मेसेगेबा इस्साइलिहाहग खेप्मोलाम् लाःक्कात् खामाक् लुम्बाःत्तो लाप्मेभुहरो ॥ खेप्मोग हाःप्मा नु हाबोह येःङ्मान्लक् पोःङ्लो ॥” 13 हेक्क्याङ् येसुरे खेन् थक्कतुम्बेन् मेत्तु, “पेगेहओ, नसाःन् केजोगुबा हेक्केए पोःङ्लो ॥” हेक्क्याङ् खेन् कुसेवारोबान् बा खेन् येम्मोए नुःरेरो ॥

येसुरे यरिक् मनाहाह वेःन्दुसिह

मर्कुस १.२९-३४, लुका ४.३८-४१

14 हेक्क्याङ् येसुःन् पत्रुसरे कुहिम्मो त्थेःल्ले खेप्मो पत्रुसरे कुन्नोःप्मेन् तुङ्ङिल्ले तरुआङ् नेस्सेरो ॥ 15 येसुरे खेल्ले कुहुक्को सुःसुल्लेसा तुङ्ङिल्ले लेरुरो, हेक्क्याङ् खेन् पोगेआङ् तरे तोमा हेःक्तुसिरो ॥

16 हेक्क्याङ् युःन्छिक् पोःक्खेआङ् यरिक् फेन्साम्मिल्ले याङ्घुसिबा मनाहाह खुनेहओ मेदारुसि, हेक्क्याङ् खुनेह पाःन्जाक्किल्ले खेन् फेन्साम्हाह केरेक् नाःत्तु लःत्तुसिआङ् केरेक् केदुक्पाहाह नुसुसिरो ॥

17 माङ्निङ्वाहपाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले अक्खेलह्रिक् पाःत्तुबान् केत्तल फाहआङ् अक्खे पोःक्खेबारो-

“खुनेह आबाडे आनिह तुक्खेहाह याङ्सिङ्लो,
हेक्क्याङ् आनिह तुक्मा यहमाहाह कुयु तेहुरो ॥”*

येसुरे कुहुहसाम्बा पोःङ्मा साक्

लुका ९.५७-६२

18 आल्ल येसुरे यरिक् मनाहाह कुगब्रिङ् निःसुसिल्ले कुहुहसाम्बाहाह वरक्किल्ले नाहाङ्दाङ् पेगेम्मेह मेत्तुसि ॥ 19 खेङ्हाहरे पेःक्मा यारिप् मेजोगुर मेयागेल्ले साम्योथिम्साम्बाधिक् फेरेआङ् मेत्तु, “सिक्साम्बे, खेनेह आत्ति केबेःक्साङ् खेनेहनु पेःक्कारो ॥”

20 येसुरे नोगप् पिरु, “किधिबाहाहरे लुङ्घुरि मेगत्तुह, पुसाहाहरे हाप् मेगत्तुह, कर इङ्गाह मेन्छाम्साःल्लेग थेगेःक् नाःम्मा तेन्नाङ् मेगत्तान्लो ॥”

21 वेहस्मा हुहसाम्बाधिक्ले खुनेह मेत्तु, “आदाङ्बे, तगि इङ्गाह केसिःबा आम्बाःन् इप्पुङ्ङो चिङ्से पेःक्मा पाङ्घाङ्ङेहओ ॥” 22 कर येसुरे खेन् मेत्तु, “इङ्गाह तिम्दाङ्ङेहओ, हेक्क्याङ् हाराह याम्साम्मो केसिःबा मनाहाहरे खुनिह आबाडे चेहाह इप्पुङ्ङो मेजिक्खुसिररो ॥”

येसुरे सुरित्केजङ्ङिन्चिजि येम्येम् चोगुह

मर्कुस ४.३५-४१, लुका ८.२२-२५

23 हेक्क्याङ् येसुःन् पोगेआङ् कुहुहसाम्बाहाहनु खःङ्बेओ लाःसेआङ् वरक्किल्ले नाधाःम्बि मेधासिङ् ॥ 24 हक्कघत् वरक्को किप्पा केघुःबा सुरित्केजङ्ङिन् हुःमा हेःक्तेआङ् वाभेल्लेङ्ङिल्ले खःङ्बेन् वेत्तलेक्त्तिम्सेरो ॥ कर येसुःङ्ग इप्सेआङ् नेस्सेरो ॥ 25 कुहुहसाम्बाहाह मेबेआङ् खुनेह अक्खे मेमेत्तुर मेभोःक्खु, “आदाङ्बे, याप्मि ताङ्सेःपतेहओ! आनिगेग हुम्मा सिःमा इःत्तिगेरो!”

26 येसुरे खेङ्हाह मेत्तुसि, “नसाःन् केसुःम्बासे, थेआङ् अक्खेलह्रिक् केगिःसिबाबे?” हेक्क्याङ् खुनेह पोगेआङ् सुरित्केजङ्ङिन् नु वाभेल्लेङ्ङिन् फेःक्त्तु, हेक्क्याङ् केरेक् चिजि येम्येम् पोःक्खेरो ॥

* 8:17 यसैया ५३.४

27 हेक्क्याड् खेड्हाऱे खुनिऱ निड्वाऱ मयेऱ सेःन्मेदोःसिड् “खुनेऱग आक्तड्बा मनाःन्बे? खुनेऱ कुड्जऱःड्डिन् वाभेल्लेड्नु सुरित्केजड्डिल्लेआड् खेप्सुड्ग!”

येसुरे नेप्फु फेन्साम्मिल्ले युक्तुसिबा मनाहाऱ वेःन्दुसिऱ

मर्कुस ५.१-२०, लुका ८.२६-३९

28 हेक्क्याड् खुनेऱ वरक्किल्ले नाहाड्दाड् गदरिनि लाजेऱओ केरे, हेक्केःल्ले खेप्मो इप्पुड्देन्लाम् फेन्साम्मिल्ले याड्घुसिबा नेप्फु मनाहाऱ कुदुम्से फेरेत्छि ॥ खेड्हाऱ कम्म्याक् साऱरिक् किप्मा केघुःबा चोगेत्छि आत्तिन्नाड् खेन् तेन्नो पोःड्मार लाड्घेःक्मा मेन्छुक्तेन्लो ॥

29 खेड्हाऱ अक्खेलऱरिक् अःक्तेत्छि, “निड्वाऱफुसाःए, खेनेऱ आन्छिगेनु थे केगोःत्तुबाबे? खासेन् येम्मिन्ने मेन्दाए आन्छिगे तुक्खे चाःतछे कप्पो केदयेबाबि?”

30 खेप्मोलाम् मिसाक् नानाक् यरिक् फाक्हाऱ चामेऱमेऱ मेयेबे ॥ 31 खेन् फेन्साम्हाऱे येसुःन् याप्मि लाःक्कात् केलःप्पाने फाऱग्र खेन् फाक्हाऱओ लाःप्मा आबाड्घेऱओ लऱरिक् पेलि मेभाक्तु ॥

32 येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “पेगेम्मेऱ!” खेल्ले चोगुल्ले खेन् नेप्फु मनाहाऱलाम् खेड्हाऱ मेलःन्दे मेबेआड् फाक्हाऱओ मेलःसे ॥ हेक्क्याड् खेन् फाक्हाऱ सड्माड्डे सड्माड् मेलोःक्तेऱ याक्पेओनु मक्मेध्येआड् वरक्को मेहुमे मेस्येरो ॥ 33 खेन् फाक् केगम्बाहाऱ निःत्ताड्बा पाड्जुम्मो मेबेआड् फेन्साम्मिल्ले याड्घुसिबा नेप्फु मनाहाऱरो पोःक्खेबा केरेक् पाःन्हाऱ मेजेक्तुसिरो ॥ 34 हेक्क्याड् पाड्जुम्मोबा यरिक् मनाहाऱ येसुरो मेदये, हेक्क्याड् खेड्हाऱे येसुःन् आनिगे थुम्मोलाम् लःन्दे पेगेऱ फाऱआड् पेलि मेभाक्तुरो ॥

9

येसुरे लड्लेःड् तुक्माल्ले तरुबान् वेःन्दुऱ

मर्कुस २.१-१२, लुका ५.१७-२६

1 हेक्क्याड् येसुःन् खःड्बेओ लाःसेआड् नाहाड्दाड्बा आबाडे कुबाड्भेऱओ केरेरो ॥ 2 खेप्मो कुभा मनाहाऱे लड्लेःड्वा मनाधिक् कुनेत्तनाःन्नुए खुनेऱओ मेदारुरो ॥ हेक्क्याड् खेड्हाऱे खेन् लड्लेःड्वाःन् वेःप्मा सुक् केलऱबा नसाःन् मेगत्तुबा येसुरे निःसुआड् मेत्तु, “आस्साःए, हाड्हाड् लऱरेऱओ, खेनेऱ केलायोहाऱ लेप्मि पोःक्खेरो ॥”

3 हेक्केःल्ले खेप्मो केवाऱबा कुभा साम्योथिमसाम्बाहाऱ अक्खे मेमेत्छिड्, “कन् मनाःल्लेग निड्वाऱफुमाड् कुड्सिःक् लायो लेप्मि केबिबा लेड्सिड्डाड् माड्चेऱया पाःन्निन्ने पाःत्तुर पत्तो!”

4 येसुरे खेड्हाऱे खुनिऱ निड्वाऱइन्निःसुआड् अक्खे मेत्तुसि, “थेआड् हेक्केलऱरिक् फेन् निड्वाऱ केडःत्तुम्बाबे? 5 ‘केलायोहाऱ लेप्मि पोःक्खे’, मेप्मा उसुरु चोःक्पि, इ ‘पोगेऱआड् थसिड्डेऱ’ मेप्मा उसुरु चोःक्पि? 6 इड्गाऱ मेन्छाम्साःल्ले इक्सादिड् खाम्बेःक्मो लायोहाऱ लेप्मि पिमा युक् कत्तुड् लऱरिक् ओसेःन्धाक्निड्लो ॥” हेक्केःल्ले येसुरे खेन् लड्लेःड्वाःन् मेत्तु, “पोगेऱ, केनेत्तान् याड्सिड्डेऱआड् केहिम्मो थसिड्डेऱ ॥” 7 हेक्क्याड् खेन् पोगेऱआड् कुहिम्मो थसिड्लो ॥

8 मनाहाऱे कन् मेनिःसुआड् साऱरिक् खुनिऱ निड्वाऱ मयेरो ॥ हेक्क्याड् मेन्छाम् याप्मिःन् अक्तड्बा मुक्साम् केबिबा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनारा मेभोःसुरो ॥

येसुरे मत्तिःन् उःत्तुऱ

मर्कुस २.१३-१७, लुका ५.२७-३२

9 येसुःन् खेप्मोलाम् पेऱ पत्छेल्ले मत्ति मेप्मनाबा मनाःन् एःड्याड् फोःड्मा तेन्नो युडेबा निःसुआड् मेत्तु, “इड्गाऱ तिम्दाड्डेऱओ ॥” खेन् मुत्थिक् पोगेऱआड् खुनेऱनु थसिड्लो ॥

10 खेन् युःन्छिक् येसुःन् नु कुहुऱसाम्बाहाऱ मत्तिरे कुहिम्मो चाजासे मेयुड्सिड्डिल्ले एःड्याड् केभोःड्बा यरिक् मनाहाऱ नु वेऱ “लायोबाहाऱ” मेदयेआड् खेड्हाऱनु सोरिक् चाजासे मेयुड्सिड् ॥

11 हेक्केःल्ले कुभा फरिसिहाऱे खेन् मेनिःसुआड् कुहुऱसाम्बाहाऱ मेमेत्तुसि, “थेआड् खिनिऱ सिक्साम्बान् एःड्याड् केभोःड्बाहाऱ हेक्क्याड् वेऱ लायोबाहाऱनु सोरिक् चाजाबाबे?”

12 येसुरे कन् खेप्सुआड् मेत्तुसि, “सिदात्साम्बेङ्ग मेन्दुकुमनाहात्तरे लागि मेःन्, कर केदुकुपाहात्तरे लागिरो ॥ 13 साम्योसाप्लाओ यहवे दाड्बाल्ले इङ्गात्तग सिदुङ्जभा चाहाबा मेजोःक्कान्, कर वेत्तहात्त लुड्मात्त तुक्तेम्सिममेत्त केल्त्तबा निड्वात्त कत्तुड्लो,* लत्तरिक् पाःत्तुबा कन् पाःन्निल्ले कुबेःन् हुत्तआसिममेत्तओ ॥ इङ्गात्तग साम्योनिबाहात्तरे लागि मेःन्, कर लायोबाहात्त लायोलाम् मेनुःङ्गात्तताड्मेसेःप्ल फात्तआड् त्याड्बारो ॥”

चाःनेत्तले कुयाःम्बेओ सेःन्लाप्

मर्कुस २.१८-२२, लुका ५.३३-३९

14 हेक्क्याड् थिक्लेड् बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नारे कुहुत्तसाम्बाहात्त मेदयेआड् येसुःन् सेःन्मेदोसु, “आनिगे नु फरिसिहात्त चाःनेत्तो एत्तलेड् युडिगेत्त कर थेआड् केहुत्तसाम्बाहात्त चाःनेत्तो मेन्नुड्नेन्बाबे?”

15 येसुरे खेड्हात्त नोगप् पिरुसि, “मेःक्खिमसाबेन् कुन्जुम्हात्तनु वात्त थारिक् खुनेत्त कुन्जुम्हात्त चाःनेत्तो मेयुड्गाड् मेरिड् मेधक्पि? कर खेड्हात्तलाम् मेःक्खिमसाबेन् साक्केल्लेक् मेदेम्सुआड् मेदेत्तरुल्लेक्खेड्हात्त चाःनेत्तो मेयुड्लो ॥ 16 आत्तिल्लेआड् कुसड् चिरिक्किल्ले कुद्रेक्चाड्डिन् मेलेम्दुन्लो, लेम्दुने फात्तग खेन् किड्गाड् आल्लसाड् यम्बा थेःक्खुदेःसुत्तरो ॥ 17 आत्तिल्लेआड् कुसड् चेल्लेक्सेत्त थिःन् कुद्रेक्सेहोबा सुःक्वाओ मेयुक्खुन्, कर युक्खुने फात्तग कुसड् चेल्लेक्सेत्त थिःल्ले कुद्रेक्सेहोबा सुःक्वाःन्थेःक्खुदेःसुत्तरो, हेक्क्याड् थिःन् वेत्त पेःक्काड् चासोःक्लो ॥ कर कुसड् चेल्लेक्सेत्त थिःन्कुसड् सेहोबा सुःक्वाओ याक्मा पोःड्, हेक्केःल्ले चेल्लेक्सेत्त थिःन् नु सेहोबा सुःक्वाःन्नेप्माड् ताड्लो ॥”

याड्दरसे कुस्साः मेन्छुमात्तड्न्

मर्कुस ५.२१-४३, लुका ८.४०-५६

18 येसुरे हेक्के पाःत्तुर पत्तलेल्ले सुहाड्दुक्पाधिक कुदगि थुड्बोहजत्त युड्दिसिड्ल अक्खे पाःत्तु, “आदाड्बे, आस्साः चुक्मेन् खारक् स्येरो, कर खेनेत्त फेरेत्तआड् कुसम्दाड् केहुक्किन् नेस्से पिरि, हेक्क्याड् खेन् हिड्लो ॥” 19 येसुःन् पोगेआड् खेन्नु थासिड्, हेक्क्याड् कुहुत्तसाम्बाहात्तआड् खुनेत्त कुएगाड् मेधासिड्लो ॥ 20 बा खेन् येम्मो तड्बे थिक्-नेत्ताड्धो (१२) माक्खिन् वयुःमाल्ले तरुमा मेन्छुमात्तधिक येसुरे कुएगाड् तयेआड् कुदेःत्तिल्ले कुयाःन्सुःसु ॥ 21 थेआड्भेल्ले खेल्ले कुनिड्वात्तओ खुनेत्त कुदेःत्तिल्ले कुयाःन्लक् सुःसुड्साड् इङ्गात्त वेःत्तारो केल्त्तबा इःत्तुआड् वये ॥ 22 येसुःन् हिल्लिक्हिस्सिड्डिल्ले खेन् मेन्छुमात्तड्न् निःसुआड् मेत्तु, “मामुए, हाड्हाड् लत्तरेत्तओ, नसाःन् केजोगुबाल्ले चोगुल्ले खेनेत्त केवेःत्तरो ॥” हेक्क्याड् खेन् मेन्छुमात्तड्न् हाबा खेन् येम्मो वेःत्तरो ॥ 23 हेक्क्याड् येसुःन् खेन् लाम्लोःबाल्ले कुहिम्मो केरेल्ले खेप्पो चे लुप्पा येम्मो मेप्फामा केमुःप्पाहात्त नु मेरिड् केधक्पा यरिक् मनाहात्त निःसुसि ॥ 24 येसुरे खेड्हात्त मेत्तुसि, “पेगेम्मेत्तओ, कन् चुक्मेङ्ग मेन्छिःए वात्त इप्सेआड्लक् नेरो”, कर खेड्हात्तरे खुनेत्त मेएःत्तुरो ॥ 25 खेन् मनाहात्त खेप्पोनु मेलःत्तुसिआड् येसुःन् सिगाड् लाःसे हेक्क्याड् खेन् चुक्मेल्ले कुहुक्किन् तेम्सुल्ले खेन् चुक्मेन् मुत्तथिक् पोगेरो ॥ 26 कन् इड्घड्डिन् खेन् थुम्मो केरेक् पिसाड् सेःरेरो ॥

27 येसुःन् खेप्पोलाम् पेरे पत्तलेल्ले नेप्फु मिक्फःम्बाहात्तरे खुनेत्त कुएगाड् कुएगाड् तिम्देत्तुत्तुर अक्खेलत्तरिक् अःक्तेत्तछि, “दाउदरे कुस्साःए,* आन्छिगे लुड्मात्त आदुक्तेत्तओ ॥” 28 हेक्क्याड् येसुःन् लाःसेबा हिम्मो पेसिल्ले येसुरे खेड्हात्त सेःन्दोसुसि, “खिन्छिन् मिक् निःमा केसुक्सुर चोःक्मा सुक्कुत्तुड् फात्तआड् नसाःन् केजोःक्सुबि?”

चोःक्सुगेत्तरो, आदाड्बे फात्तआड् नोगप् पिरिेत्तु ॥

29 हेक्क्याड् येसुरे खेड्हात्तरे खुन्छिन् मिक्हात्त सुःसु पिरुसिर मेत्तुसि, “खिन्छिन् नसाःन् केजोगेत्तुत्तुबा कुड्दिसिःक्के पोःड्लरो ॥” 30 खेड्हात्त मिक् निःमा केसुक्पा पोःक्खेत्तछि ॥ येसुरे खेड्हात्त

* 9:13 होसे ६.६ * 9:27 यहुदिहात्तरे लागि “दाउदरे कुस्साः” फात्तड्न् दाउद हाड्डिल्ले कुधाःक्लाम् केदाःबा निड्वात्तफुमाड्डिल्ले थुक्कुत्तुबा खिस्त्त फात्तआड् कुसिड् मेनिःत्तुरो ॥

“कन् पाःननिल्ले कुयाःम्बेओ आत्तिल्लेआङ् निङ्वाण् मेघोःसुन्लरो” मेत्तुसि ॥ 31 कर खेङ्हाण् पेसिआङ् खेन् थुम्मो केरेक् पिसाङ् खुनेण् कुयाःम्बेओ इङ्घङ् सेःसेत्छुरो ॥

माफेन्साम्मिल्ले युक्तुबा मनाःन्

32 हेक्क्याङ् खेङ्हाण् लःन्देत्छिर पत्छेत्छिल्ले कुभा मनाहाण् फेन्साम्मिल्ले याङ्घुबाल्ले चोगुल्ले पाःपमा मेन्छुक्मनाबा मनाधिक् येसुरो मेदारु ॥ 33 हेक्क्याङ् खेन् फेन्साम्मिन् येसुरे नाःत्तु लःत्तु हेक्क्याङ् खेन् मनाःन् पाःपमा हेःक्तेरो ॥ खेन् मेनिःसुआङ् खेन् मनाहाण् सारिक् खुनिण् निङ्वाण् मयेर अक्खे मेबाःत्तु, “इसाइल लाजेण् खाराक् अक्तङ्बा निङ्वाण् केमाबा पाःङ्ग आप्फाल्लेआङ् मेन्निण् वयिगेरो ॥”

34 कर फरिसिहाण् मेबाःत्तु, “कन् मनाःल्लेग फेन्साम्हाण् खुनिण् हाङ्डिल्ले कुमुक्साम्लाम् फेन्साम्हाण् नाःत्तु लःत्तुसिण् ॥”

चागेसुम्बा याःलिक्हाण्

मर्कुस ६.३४, लुका १०.२

35 येसुःन् यहुदि चुम्लुङ्हिम्हाण्ओ हुरुरसिर निङ्वाण्फुहाङ्जुम्मिल्ले कुयाःम्बेओ सुनाइङ् सेःसुर केरेक् परिक्लेन् केदुक्पा केयण्बाहाण् वेःन्दुसिर येक्यक् नु पाङ्भेण्हाण्ओ लाम्दिक् चोगेरो ॥ 36 येसुरे यरिक् मनाहाण् निःसुसिल्ले कुलुङ्माण् स्याःत् लण्णे, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाण्ग मेल्लुक्कम्बा मेःननेबा मेल्लुक् हेक्के लाम् केबोःप्पाआङ् तुक्खे केजाबा कुइसिक् मेजोगेरो ॥ 37 हेक्क्याङ् येसुरे कुहुण्साम्बाहाण् मेत्तुसि, “सुम्मा केबोःङ्बा चाःन् यरिक् नेःण्, कर चा केसुम्बा याःलिक्हाण् मेसुःन्लो ॥ 38 हेक्केःल्ले सुम्मा केबोःङ्बा चाःल्ले कुन्दाङ्बान् यरिक् याःलिक्हाण् चा सुम्से पाङ्घुसिर फाण्आङ् खिनिण् तुवा चोगेम्मेण्ओ ॥”

10

थिक्-नेत् (१२) सेःक्युक्मिबाहाण्

मर्कुस ३.१३-१९, लुका ६.१२-१६

1 हेक्क्याङ् येसुरे थिक्-नेत् (१२) कुहुण्साम्बाहाण् उःत्तुसिआङ् फेन्साम्हाण् नाःपमा लःपमा नु केरेक् परिक्लेन् केदुक्पा केयण्बाहाण् वेःम्मा युक् पिरुसिरो ॥ 2 खेन् थिक्-नेत् सेःक्युक्मिबाहाण्*

खुनिण् मिङ्ग अक्तङ्बा चोःक्-

सिमोन (खुनेण् पत्रुसआङ् मेमेत्तु),

आन्द्रियास (पत्रुसरे कुन्साण्),

याकुब (जब्दियारे कुस्साः),

युहुन्ना (याकुबरे कुन्साण्),

3 फिलिप,

बारथोलोमाङ्,

थोमा,

मत्ति (एःङ्ग्याङ् केभोःङ्बा),

याकुब (अल्फायसरे कुस्साः),

थेदियस हेक्क्याङ्

4 सिमोन (खुनेण् “हाङ्बिफ्युङ् केजोःक्पा”*) मेमेत्तु ॥ खेन् फाण्इन् हाङ्बिफ्युङ् केजोःक्पा वये),

हेक्क्याङ् यहुदा इस्करियोत् (खुनेण् येसुरे कुन्साःन् केलेङ्बा पोःक्खेरो) ॥

थिक्-नेत् सेःक्युक्मिबाहाण् खुनिण् माङ्सेवा याःम्बक्किन्

मर्कुस ६.७-१३, लुका ९.१-६

* 10:2 सेःक्युक्मिबा फाण्इन् दाङ्बाल्ले युक् पिरुसिआङ् पाङ्घुसिबा हुरसाम्बा ॥ * 10:4 ग्रीक पाःन्दाङ्डो “कनानि” वये ॥

5 येसुरे कन् थिक-नेत् सेःक्युकमिबाहाऱ अक्खे मेत्तुसिर पाङ्घुसिरो- “थिममेन्दड सुवाङ्घाहारो मेबेगेम्मिननेओ, हेक्क्याङ् सामरिहाऱरे खुनिऱ पाङ्जुम्हाऱओ मेबेगेम्मिननेओ, 6 कर लाम् केबोःपपा मेल्लुक हेक्क्याङ् इस्साइलबा मनाहाऱरो पेगेम्मैओ ॥ 7 खिनिऱ केबेगिल्ले कन् सुनाइङ्गिन् सेःसेम्मैओ-‘साङ्ग्राम्पेदाङ्बा हाङ्जुम्मिन् निःत्ताङ्गे वाऱ’ ॥ 8 केदुकपाहाऱ नुसेम्मिसिम्मै, केसिःबाहाऱ कुहिङ्गेत् चोगेम्मिसिम्मै, लोगेऱ तुक्माल्ले याङ्घुसिबाहाऱ नुसेम्मिसिम्मै, फेन्साम्हाऱ नाःत्तेम्मलःत्तेम्मिसिम्मै ॥ आम्भा केघोःसुम्, आम्भाए पिरेम्मिसिम्मैओ ॥ 9 याङ् मेःन्ने खिनिऱ पेगेम्मै, 10 हेक्क्याङ् सुःक्वा, लेक्सिड्मा चाङ् नु लाङ्गुःप्, हेक्क्याङ् तक्काःत् थेआङ् मेयाङ्गुड्मासिम्मैनेओ ॥ थेआङ्भेल्ले याःम्बक् केजोःक्पाल्ले खुनेऱ चाहाबा केजोःक्पा पाःन्हाऱ खोःमाए पोःङ्गुलो ॥

11 खिनिऱ केबेगिबा पाङ्जुम् पाङ्भेऱहाऱओ सुम्बोधाबा मनाःन् कोःत्तेम्मैआङ् खेप्मोलाम् केन्लःन्दिन्केम्बेगिन्ल थारिक् कुहिम्मोए याःक्तेम्मैओ ॥ 12 खेन् हिम्मो केलाःस्सिल्ले मनाहाऱनु ‘सनारुङ् केघोःसुम्निरो’ लऱरिक् सेवा मयेम्मैओ ॥ 13 खेन् हिम्सयङ्गिन् खिनिऱ सनारुङ् खोःमा केलाऱबा चोःक्ने फाऱग्र खिनिऱ सनारुङ्गिन् खेप्मो याःक्लाःत्तलो ॥ कर केलाऱबा मेजोःक्नेन्ने फाऱग्र खिनिऱ सनारुङ्गिन् खिनिऱओए नुःङ्गुलो ॥ 14 आत्तिल्ले खिनिऱ लाङ्गुःक्मा केम्बिरिन्नाङ् खिनिऱ पाःन्नाङ् मेघेप्सुन्, खेन् हिम् इग्र पाङ्जुम्मोलाम् खिनिऱ केबेगिल्ले खिनिऱ लाङ्गुः केघिपपा खाम् हिःक्किन् बा खेप्मोए थाप्सेम्ध्येम्मैओ ॥ 15 इङ्गाऱ सेक्खाए मेत्तिङ्गुलो, ताःन्दि खासेन् येन्नोग खेन् पाङ्जुम्मिल्ले कुदुक्खेःन्नुःल्ले सदोम नु गमोराबा* पाङ्जुम्हाऱओ केदाःबा तुक्खेःन् थम्मा सुक्केदेप्पा पोःङ्गुलो ॥”

ताःन्दि केदाःबा निङ्घुम्

मर्कुस १३.९-१३, लुका २१.१२-१७

16 “खेप्सेम्मैओ! मेल्लुकहाऱ पराबाहाऱरे खुनिऱ लुम्मो पाङ्मनाबा कुइसिःक् पाङ्निङ्गुलो ॥ हेक्केःल्ले खिनिऱ असेःक्पा हेक्के चाचाःपपा नु पुत्तुःक्के हेक्के कुदोःपमा पोःक्खेम्मैओ ॥ 17 मनाहाऱनु सिङ्गिसिङ् येक्येक् लऱरेम्मैओ, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाऱरे खासेन् लोःम्मा हिम्मो खिनिऱ केम्देऱरिऱ, यहुदि चुम्लुङ्हिम्मो तेःम्भुक् केम्बिरिऱरो ॥ 18 खिनिऱ याप्मि नसाःन् केजोगिबाल्ले चोगुल्ले सुहाङ्गेम्बाहाऱ नु हाङ्हाऱरे खुनिऱ तगि केम्देऱरिऱ ॥ खेन् येम्मो खेङ्हाऱ नु केरेक् थिममेन्दडसुवाङ्हाऱ इङ्गाऱ आयाःम्बेओ मेप्मासि सुयेम् केघोःसुम्लो ॥ 19 कर खिनिऱ केम्देम्मिसिल्ले सेःप्सिङ्मारि लागि आल्ल थेमा पाःप्मा, आक्खेलऱरिक् पाःप्माबे फाऱआङ् निङ्गुसाम्मो मेध्येम्मिननेओ ॥ खेन् येम्मोग खिनिऱ पाःप्मा केबोःङ्बा पाःन्निन् बा खेन् येम्मोए केघोःसुम्लो ॥ 20 थेआङ्भेल्ले खिनिऱ आबाडे केम्बारिन् कर खिनिऱ पानुदिङ् पाः निङ्वाऱफुमाङ्गुडिल्ले कुसेसेमाङ्गिन् खिनिऱलाम्बा पाःत्तो ॥ 21 फुऱनुसाऱहाऱ आबाडे फुऱनुसाऱहाऱरे खुनिऱ तक्लेङ्वाओ मेबोःक्काङ् इङ्मेलेक्तुसि हेक्क्याङ् सेप्मा मेबाङ्घुसिरो ॥ हेक्केलऱरिक् पा-माहाऱ साःहाऱरे, हेक्क्याङ् साःहाऱ पा-माहाऱरे खुनिऱ तक्लेङ्वाओ मेबोःक्काङ् सेप्मा मेबाङ्घुसिरो ॥ 22 खिनिऱ याप्मि नसाःन् केजोगिबाल्ले चोगुल्ले केरेक् मनाहाऱरे केम्जिःत्तिऱरो, कर आत्तिल्ले कुनुप्मो थारिक् थरुऱ, खेल्लेए सेन्लप खोःसुऱरो ॥ 23 खिनिऱ थिकतेन्नो तुक्खे केम्जाःत्तिल्ले वेऱस्मा तेन्नो खेत्छिङ्गेम्मैओ ॥ इङ्गाऱ सेक्खाए मेत्तिङ्गु, इङ्गाऱ मेन्छाम्साःन् नुःङ्गु युःआल्ले खिनिऱ कन् इस्साइलस्मा केरेक् येक्यक्हाऱओ सुनाइङ् सेःमा याःम्बक् मेन्छुःत्ते केवयिऱरो ॥

24 हुऱसाम्बेन् कुसिक्साम्बान्नुःल्ले यम्बा, हेक्क्याङ् सेवारोबेन् कुन्दाङ्बान्नुःल्ले यम्बा मेःन्लो ॥ 25 हुऱसाम्बेन् कुसिक्साम्बेन्कुइसिःक् हेक्क्याङ् सेवारोबेन् कुन्दाङ्बेन्कुइसिःक् पोःङ्माए पोःङ्गुलो ॥ हेक्केलऱरिक् इङ्गाऱ हिम्दाङ्बान्ने खेङ्हाऱरे फेन्साम्हाऱरे खुनिऱ हाङ् बालजिबुल* मेमेत्ताङ्गुडिल्ले आहिम्सयङ्बाहाऱग खेन्नुःल्लेआङ् साऱरिक् फेन् मिङ्हाऱ मेवाःत्तुसिऱरो ॥

* 10:15 तोलिङ्गुसोम् १९.२३-२५ ओ सदोम येक्यक्कोबा मनाहाऱरे मेजोगुबा लायोहाऱरे चोगुल्ले निङ्वाऱफुमाङ्गुडिल्ले खेन् येक्यक्किन् मेम्भै चोगुदेःसु ॥ * 10:25 बालजिबुल फाऱङ्गु माफेन्साम्मिल्ले वेऱस्मा कुमिङ्गु ॥

26 हेक्केःल्ले खेङ्हाऱनु मेगिसेम्मिन्नेऱओ, थेआङ्भेल्ले मेधाःप्नेन्ल फाऱआङ् त्पेतेआङ्केवाऱबा पाःन् इग्र कुसिङ् निःत्मेदेत्नेन्ल फाऱआङ् माऱरेआङ् केवाऱबा पाःन् थेआङ् होःप्लो ॥ 27 इङ्गाऱ आल्लो खागेमाक्पाओ मेत्निङ्बा पाःन्निन् खागेओःप्पाओ मेत्तेम्मिन्नेऱ, खिनिऱ स्वाःत्ताङ् मेत्निङ्बा पाःन्निन् केरेक् मनाहाऱरे मेघेप्सुर फाऱआङ् हिम् सम्दाङ्लाम् यम्बा इक्लाओ इङ्भन् चोगेम्मेऱओ ॥ 28 नासिङ्गेन् थक्किन् केसेप्पाहाऱनु खिनिऱ मेगिसेम्मिन्नेऱओ, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाऱरे खिनिऱ याम्साम्मिन् सेपमा मेन्छुक्त्तुन्लो ॥ कर नासिङ्गेन् थक्किन् नु याम्साम्मिन् नेप्माङ् खेमायङ्सङ्डो मेङ्मा केसुकपा निङ्वाऱफुमाङ्डिन्नु किःसेम्मेऱओ ॥ 29 नेत्छि चुजुक्सा पुहाऱरे याङ्धिक् मेलेक्नेन्बि? हेक्केसाङ् खिनिऱ पानुदिङ् पा निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाऱ मेःन्ने लत्थिक्काङ् खाम्मो मक् मेधानेन्लो ॥ 30 हेक्केलऱरिक् खिनिऱ थेगेःक्कोबा केरेक् थेगेःक्इहाऱ खुनेऱ निःरुआङ् वाऱरो ॥ 31 खेल्ले चोगुल्ले मेगिसेम्मिन्नेऱ ॥ खिनिऱग यरिक् चुजुक्सा पुहाऱनुःल्लेआङ् इमेल्नुङ्बा केजोगिरो ॥

32 हाःत्ले मना तगि येसुःन् नसाःन् चोगुङ् लऱरिक् पाःत्तुऱ, साङ्ग्राम्पेदाङ्डो केवाऱबा आम्बारे कुदगि इङ्गाऱआङ् खेन् ताःक्त्तुङ्लो ॥ 33 हाःत्ले इङ्गाऱ मना तगि नाऱआ, साङ्ग्राम्पेदाङ्डो केवाऱबा आम्बारे कुदगि इङ्गाऱआङ् खेन् नाऱरुङ्लो ॥”

येसुःन्नु केवाऱबाहाऱरे तुक्खे मेदुमुऱ
लुका १२.५१-५३, १४.२६-२७

34 “इङ्गाऱ इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो सनारुङ् ताःत्छे त्याङ्बा फाऱआङ् मेङ्ःत्तेम्मिन्नेऱ ॥ इङ्गाऱ सनारुङ् ताःत्छेग मेःन्, कर तुक्खे ताःत्छे त्याङ्बारो ॥ 35 थेआङ्भेल्ले पाःल्ले कुदक्लेङ्वाओ येम्बित्छाऱसाःन्, माःल्ले कुदक्लेङ्वाओ मेन्छुमाऱसाःन्, हेक्क्याङ् नोःप्माल्ले कुदक्लेङ्वाओ पाङ्लिमान् फोःङ्से त्याङ्बारो ॥ 36 मनाःल्ले कुनिङ्मिहाऱग आबाडे कुहिम्सयङ्हाऱए मेबोःङ्लो ॥”

37 कुम्बा कुम्मासि इङ्गाऱनुःल्लेआङ् यरिक् लुङ्माऱ केदुक्पेन्आहुऱसाम्बा पोःङ्मा मेलाऱरुन्लो ॥ हेक्केलऱरिक्के कुस्साः कुएहाऱ इङ्गाऱनुःल्लेआङ् यरिक् लुङ्माऱ केदुक्पेन्आहुऱसाम्बा पोःङ्मा मेलाऱरुन्लो ॥ 38 हेक्क्याङ् आत्तिल्ले कुसिलाम्साक्मा सिङ्डिन् आबाडे पक्खुआङ् इङ्गाऱनु लाङ्मेघेःक्नेन् खेन् आहुऱसाम्बा पोःङ्मा मेलाऱरुन्लो ॥ 39 आत्तिल्ले नेत्तिगेन् कुहिङ्मन्निन् आबाडे हिङ्मा कोःत्तुऱ खेल्ले खेन् मासुऱरो, कर आत्तिल्ले नेत्तिगेन् कुहिङ्मन्निन् आलागि मासुऱ, खेल्ले मेन्नुपमनाबा हिङ्मन् खोःसुऱरो ॥”

येसुःन्नु लाङ्गेघेःक्पाहाऱरे थुम्घो मेघोःसुऱ
मर्कुस ९.४१

40 “आत्तिल्ले खिनिऱ लाङ्गेदाःक्तिऱ, खेल्ले इङ्गाऱआङ् लाङ्दाःक्कारो, हेक्क्याङ् आत्तिल्ले इङ्गाऱ लाङ्दाःक्का, खेल्ले इङ्गाऱ याप्मि केबाङ्बेन्नाङ् लाङ्दाःक्त्तुऱरो ॥ 41 आत्तिल्ले माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःप्पेन्लाङ्दाःक्त्तुऱ, खेल्ले माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःप्पेल्लेन् थुम्घोःन् खोःसुऱरो ॥ हेक्क्याङ् आत्तिल्ले साम्योनिबा याप्मिःन् लाङ्दाःक्त्तुऱ, खेल्ले साम्योनिबाल्लेन् थुम्घोःन् खोःसुऱरो ॥ 42 आत्तिल्ले इङ्गाऱओ नसाःन् केजोःक्पाहाऱओ केरेक्नुःल्ले चुक्साधिक्किन् आहुऱसाम्बा फाऱआङ् फङ्नाधिक् च्वाःत् पिरुऱ, खेल्ले सेक्खाए थुम्घोःन् खोःसुऱरो ॥”

11

येसुःन् नु बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःन्
लुका ७.१८-२३

1 येसुरे थिक्-नेत् कुहुऱसाम्बाहाऱ हेक्केलऱरिक् इङ्जाःङ् पिरु सुरुसिआङ् खेप्मोलाम् खुनेऱ गालिल खिरिबा पाङ्जुम् हेङ्घाःत्ति निसाम् हुऱसे नु सुनाङ्ङ् सेःसे थासिङ्लो ॥

2 खेन् येम्मो पुङ्लाहिम्मो साक्तेआङ् यागेबा बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तेरे चोगुबा याःम्बक्हाऱ खेप्सुआङ् कुहुऱसाम्बाहाऱ येसुरो

* 10:36 मिका ७.६

पाङ्घुसि ॥ 3 खेङ्हाह मेबेआङ् येसुःन् सेःन्मेदोसु, “केदाःबार केबप्पा खिसतेन्बा खेनेएनेबि, इ वेःसमान् हाङ्घुम्बेबाबि?”

4 येसुरे नोगप् पिरुसि, “नुःक्खेम् पेगेम्मेःआङ् केनिःसुम्बा नु केघेप्सुम्बा पाःन्हाह युहुन्नाःन् मेत्तेम्मेःओ- 5 मिक्फःम्बाहाहरे निःमा मेसुक्तुह, लाङ्सक्पाहाह लाङ्मेघेःक्, लोगेह तुक्माल्ले तरुसिबाहाह मेनुह, नाधाक्पाहाहरे खेम्मा मेसुक्तुह, केसिःबाहाह कुहिङ्वेत् मेबोःङ्, हेक्क्याङ् याङ्गेसाहबाहाहरे सुनाङ्ङ मेघेप्सुहरो ॥* 6 इङ्गाह यापमि चपचि मेन्जोःक्मना मनाःन् मुहइसाबारो ॥”

7 बपत्तिसमा केबिबा युहुन्नाःल्ले कुहुहसाम्बाहाह मेबेर मेबत्तल्ले येसुरे खेप्पो केवाहबा मनाहाह युहुन्नारे कुयाःम्बेओ अक्खे मेत्तुसि, “येःङ्घादेन्नो थेःन् ओमत्तल्ले केबेगिबाबे? सुरित् केजङ्ङिल्ले वाःन्जो-वाःन्जो लहरिक् वाःन्दुबा थिङ्नेत् हेक्तड्बा मनाःन्बि? 8 मेःन्ने फाह्र थेःन् ओमत्तल्ले केबेगिबाबे? नुःबनुःबा चाङ्देःत् केजाङ्बा मनाःन्बि? मेःन्, हेक्तड्बा मनाःङ्ग हाङ्हिम्मोरक् वाहरो ॥ 9 हेक्केःल्ले थेःन् ओमत्तल्ले खिनिह केबेगि? माङ्निङ्वाहपाःन् केबाःप्पान्बि? ओरो, सेक्खाए इङ्गाह मेत्तिङ्, खुनेह माङ्निङ्वाहपाःन् केबाःप्पानुःल्लेआङ् यम्बारो ॥ 10 साम्योसाप्लाओ युहुन्नारे कुयाःम्बेओ निङ्वाहफुमाङ्ङिल्ले अक्खेलहरिक् पाःत्तुआङ् पत्, ‘इङ्गाह आङ्साबान् केलाम्मिन् यारिप् चोःक्से खेनेःनुःल्ले तगि पाङ्घुङ्गलो ॥”*

11 इङ्गाह सेक्खाए मेत्तिङ्, बपत्तिसमा केबिबा युहुन्नाःन्नुःल्ले वेह यम्बा हाःत्ताङ् सामेन्वाःन्छिङ्ङे वाहरो ॥ हेक्केसाङ् साङ्ग्राम्पेदाङ्बा हाङ्जुम्पो चुबेत्तल्लेक्कल् केयेक्पा मनाःन् खुनेःनुःल्ले यम्बारो ॥ 12 युहुन्नारे इङ्भन् चोःक्मा हेःक्तुआङ्धो आङ् थारिक् साङ्ग्राम्पेदाङ्बा हाङ्जुम्मिन् लुबुबुना तगि पोःर पत्, हेक्क्याङ् कुदक्केङ्वाओ केबोःक्पाहाहरे साकेल्लेक्काङ् अप्मा तम्सिन् मेजोगुर मेबत् ॥ 13 युहुन्नारे कुयेम्पो थारिक् मोसारे सापत्तुबा साम्योथिम्मिल्ले हेक्क्याङ् केरेक् माङ्निङ्वाहपाःन् केबाःप्पाहाहरे ताःन्दि केदाःबार केबप्पा निङ्वाहफुहाङ्जुम्मिल्ले कुयाःम्बेओए मेबाःत्तुआङ् वयेरो ॥ 14 हेक्क्याङ् खिनिह नसाःन् चोःक्मा केदेन्दिहरे फाह्र खेङ्हाहरे ताः लहरिक् मेबाःत्तुबा एलियाःङ्ग युहुन्नाःन्नेरो ॥* 15 नुःरिक्काङ् खेप्सेम्मेःआङ् कुसिङ्निःतेम्मेःओ!*

16 कोयेम्बा कन् मनाहाह थेःन्नु तङ्घुङ्गसिङ्बाबे? कन् मनाहाह पाङ्जुम्पो केवाहबा हिन्जाहहाह कुइसिःक् मेजोःक्, हेक्क्याङ् खेङ्हाहरे वेह हिन्जाहहाह अक्खे मेमेत्तुसिह,

17 ‘खिनिह लागि आनिगे के हिप्मना, कर खिनिह केन्लाःक्खिन्, हेक्क्याङ् आनिगे मेरिङ् थक्मना, कर खिनिह केन्हाबिन् ॥’

18 हेक्केलहरिक् बपत्तिसमा केबिबा युहुन्नाःङ्ग मेन्जा मेन्धुङ्ङे तयेसाङ् खिनिह खेङ्ग फेन्साम्मिल्ले युक्तुआङ् वाह लहरिक् केमेत्तुम् ॥ 19 इङ्गाह मेन्छाम्साःङ्ग चाङ्गल थुङ्गल तयाङ्, हेक्क्याङ् खेङ्हाहरे अक्खे मेबाःत्तु, ‘खेङ्ग तःक् थेःक्के नु थिःमसाङ्गलो, एःङ्ग्याङ् केभोःङ्बाहाह नु लायोबाहाहरे खुनिह चुम्लो ॥’ कर निङ्वाहफु सिक्कुम्दिङ् निङ्वाहङ्ग कुयाःम्बक्कोलाम् खेन् निस्से चोःक् फाह्रआङ् निःदेत्तो ॥”

लायोलाम् मेन्नुःङ्मनाबा येक्यक्
लुका १०.१३-१५

20 हेक्क्याङ् येसुरे तगि यरिक्तड्बा निङ्वाह केमाबा याःम्बक्हाह चोगुबा येक्यक्हाह फेःक्मा हेःक्तुसि, थेआङ्भेल्ले खेप्पोबा मनाहाह खुनिह लायोलाम् मेन्हिन्देन्लो ॥ 21 “खोराजिन नु बेथसेदा पाङ्जुम्पोबा मनासे, चिःतेआङ्गलक् सयेरो! खिनिह पाङ्जुम्पो पोःक्खेबा निङ्वाह केमाबा याःम्बक्हाह थिम्मन्दङ् सुवाङ्हाहरे खुनिह येक्यक् तायर नु सिदोन्नो* पोःक्खेआङ् वयेल्लेग उन्छोःन्छा खेप्पोबा मनाहाह लायोलाम् मेहिन्देबारो फाह्रआङ् सगितेःत्* मेजाक्सिङ्गाङ् स्वाप्पु

* 11:5 यसैया ३५.५-६, ६१.१ * 11:10 मलाकि ३.१ * 11:14 मलाकि ४.५ * 11:15 ग्रिक् पाःन्दाङ्गो “हाःत्तले खेम्मा नेक्खोह कत्तु खेल्ले हाराह खेप्सुनिरो ॥” * 11:21 ताएर नु सिदोन्नो-उनाहुरिओ कन्येक्यक्हाह यहुदिहाहरेन् निङ्मि वये (योएल ३.४-८) ॥ * 11:21 सगि तेःत्...स्वाप्पु-मनाहाहरे आबाडे खुनिह लायोलाम् मेहिन्देबा हेक्क्याङ् मेरिङ् मेधक्तेबा ओसेःन्धाक्से सगि तेःत् मेजाक्खुर स्वाप्पु मेजुःत्छिङ् ॥

मेजुःतुच्छिड्बामेन् ॥ 22 कर इङ्गात् सेक्खाए मेत्निड्, खासेन् येननोग खिनिः तुक्खेननुःल्ले तायर नु सिदोनबा मनाहात्ते खुनिः तुक्खेःन् थम्मा सुक्केदेप्पा पोःड्लो ॥ 23 हेक्क्याड् खिनिः कपर्नहुम पाङ्जुम्मोबा मनासे, साङ्ग्राम्पेदाड् थारिक् पेगिगेत्त केल्परिबि? मेःन्लो! खिनिःग खेमायड्सड्थारिक् केधयेत्तरो ॥ थेआड्भेल्ले खिनिः पाङ्जुम्मो चोगेबा हेक्क्याड्बा निड्वात्त केमाबा याःम्बक्हात्त सदोम येक्यक्को चोगेआड् वयेल्लेग खेन् येक्यक्किङ्ग आड्न् थारिक् नेस्सेबामेन्! 24 कर इङ्गात् मेत्निड्, खासेन्निःल्ले येननोग खेनेत्तनुःल्ले सादोमेत्त कुदुक्खेःन् थम्मा सुक्केदेप्पा पोःड्लो ॥”

येसुरे केनाःबाहात्त नाःम्सिड्पिरुसिः
लुका १०.२१-२२

25 खेन् येम्मो येसुरे तुवा चोगु, “आम्बे, साङ्ग्राम्पेदाड् नु इक्सादिड् खाम्बेःकमाल्ले दाड्बाए, इङ्गात् नोगेन् पिने, थेआड्भेल्ले खेनेत्तग सिक्कुम्साबाहात्त हेक्क्याड् चाःप्पाहात्तनु केमारुबा पाःन्निन् हिन्जात्त हेक्क्याड्बाहात्त ओसेःन्गेधाक्त्तुसिरो ॥ 26 आम्बे, बा अक्खे चोःक्माए खेनेत्त केसिरात्त थाड्दो ॥”

27 हेक्क्याड् येसुरे मनाहात्त मेत्तुसि, “आम्बारे केरेक् पाःन्हात्त पिराड्डाड् वात्तरो ॥ कुस्साःन् कुम्बारेक् कुसिड् निःत्तुत्त, वेत्तहात्तरे कुसिड् मेन्निःत्तुन्लो ॥ हेक्क्याड् पानुदिड् पाःन् कुसिड् मेनिःत्तुत्त फात्तआड् कुस्साःल्ले ओसेःन्गेधाक्त्तुसिबा मनाहात्तरेक् कुसिड् मेनिःत्तुत्तरो ॥

28 केरेक् केलिःप्पा कक्किल्ले* केगेःप्तिबा नु केनाःबासे, इङ्गात्तओ तयेम्मेट्तओ, इङ्गात्त नाःम्सिड्मा पिनिड्लो ॥ 29 इङ्गात्त आजिघेःप्पिन् कुयेम्मेट्तआड् इङ्गात्तनु हुत्तआसिम्मेट्तओ ॥ थेआड्भेल्ले इङ्गात्तग लुम्लुम्बा नु चुड्जिगेम्बा चोःक्कारो, हेक्क्याड् खिनिः याम्साम्मिल्ले नाःम्सिड्मा खोःसुत्तरो ॥ 30 थेआड्भेल्ले इङ्गात्त आजिघेःप्पिन् उसुरुबा नु कुःमा पाङ्निड्बा आगक्किन् याड्याड्बा चोःक्लो ॥”

12

नाःम्सिड्येन्निःल्ले कुन्दाड्बा
मर्कुस २.२३-२८, लुका ६.१-५

1 थिक्लेड् येसुःन् नु कुहुत्तसाम्बाहात्त नाःम्सिड्येन्नो* प्याड्सिगेन् इक्ताप्लुम्मोनु मेबेर मेबत्तल्ले कुहुत्तसाम्बाहात्तरे खुनिः सेत्तलाःक्तेआड् सिःदाप्पाहात्त मेदुबुआड् मेनुगुर चामा मेहेःक्त्तुरो ॥ 2 कुभा फरिसिहात्तरे खेन् मेनिःसुआड् येसुःन् मेमेत्तु, “ओमेत्तत्त, नाःम्सिड्येन्नो याःम्बक् चोःक्मा मेनुत्तनेन्, कर केहुत्तसाम्बाहात्तरेग मेजोगुड्ग!”

3 येसुरे खेड्हात्त नोगप् पिरुसि, “मेःम्बे! दाउद हाड्डिन् नु कुमनाहात्तरे खुनिः सेत्तलाःक्तेल्ले मेजोगुबा पाःन्निन् साम्योसाप्लाओ मेन्निःत्ते केवयित्तबि?”* 4 दाउद हाड्डिन् निड्वात्तफु साःड्गाहिम्मो लाःसेआड् खुनेत्त नु कुन्जुम्हात्तरे निड्वात्तफुमाड्डिन् तोःम्मनाबा सेसे खरेःड्डिन् मेजरो ॥ खेड्ग साम्योथिम् कुड्सिःक् निड्वात्तफुसाम्बाहात्तरेक् चामा केनुत्तबा वये, कर वेत्तहात्तरे चामा मेनुत्तमनाबा वयेरो ॥ 5 याम्मो मोसारे सापत्तुबा साम्योथिम्मिन् मेन्निःत्ते केवयित्तबि? साम्योथिम्मिल्ले याःम्बक् चोःक्मा मेनुत्तनेन् पाःत्तुसाड् निड्वात्तफुसाम्बाहात्तरेआड् नाःम्सिड्येन्नो माड्हिम्मो याःम्बक् मेजोगु, करसाड् आपत्तिक् मेःन्नेबा मेबोःक्खेरो ॥ 6 इङ्गात्त सेक्खा मेत्निड्, माड्हिम्मिन्नुःल्लेआड् यम्बान् कप्पो वात्तरो ॥ 7 निड्वात्तफुमाड्डिल्ले इङ्गात्त सिदुड्जभाःन् चाहाबा मेजोःक्कान् कर मनाहात्त लुड्मात्त तुक्तेम्मिम्मेट्त फात्तआड् निड्वात्त चोगुड् लत्तरेक् साम्योसाप्लाओ पाःत्तुबा पाःन्निन् केनिःसुम्माड् केवयिल्लेग फोत्तया मेःन्नेबा मनाहात्त आपत्तिक् केन्गुःत्तुम्मिम्मेट्तबा वये मेन् ॥ 8 थेआड्भेल्ले इङ्गात्त मेन्छाम्साःड्ग नाःम्सिड्येन्निःल्लेन्नाड् कुन्दाड्बाआरो ॥”

* 11:28 केलिःप्पा कक् फात्तन् यहुदि साम्यो इङ्जाःड् नु फरिसिहात्तरे आबाडे मेजोगुबा केसाक्पा साम्योथिम्हात्तरो ॥ * 12:1 नाःम्सिड्मा येन् फात्तन् थिक् पाःन्दाड्डो “सब्बाथ” मेमेत्तु ॥ खेन् येन्नो यहुदिहात्त मेनाःम्सिड्, हेक्क्याड् खेन् येन्नो खेड्हात्तरे थेआड् याःम्बक् चोःक्मा मेनुत्तमना साम्योथिम् मेगत्तुत्त ॥ * 12:3 १ सामुएल २१.१-६

येसुरे नाःमसिङ्गयेन्नो मनाधिक् नुसुः

मर्कुस ३.१-६, लुका ६.६-११

9 येसुः न खेप्मोलाम् पेआङ् यहुदि चुम्लुङ्गहिम्मो लाःसे ॥ 10 खेप्मो कुहुक् केसम्बा मनाधिक् वये ॥ हेक्क्याङ् खेप्मो कुभा यहुदिहाःरे येसुः न आप्तिक्कुःपमा फाःआङ् मेसुगुर मेवयेआङ् सेःनमेदोसु, “नाःमसिङ्गयेन्नो मनाहाः वेःममासि साम्योथिम्लिल्ले आबिःबि मेःम्बि?”

11 येसुरे खेङ्हाः नोगप् पिरुसि, “खिनिः मेल्कुकिन् नाःमसिङ्गयेन्नो केःम्बा लुम्बाःत्तो मक्थाःल्ले केनउःक्खुम् केनलःत्तुमिन्बि? 12 मेन्छाम् याप्मिःङ्ग मेल्कुकिन्नुःल्ले इमेल्कुङ्बा मेजोःक्नेन्बि? नाःमसिङ्गयेन्नो नुःबा याःम्बक् चोःक्मा साम्योथिम्लिल्ले आबिःरो ॥”

13 हेक्क्याङ् येसुरे खेन् मनाःन् मेत्तु, “केहुक्किन् सन्छेः ॥” खेल्ले कुहुक्किन् सन्छुल्ले खिमो वेःत्तेआङ् वेःस्मा कुहुक्किन् हेक्केए नुःबा पोःक्खेरो ॥ 14 कर फरिसिहाः यहुदि चुम्लुङ्गहिम्मोलाम् मेलःन्दे मेबेआङ् येसुः न आक्खेआङ् सेप्माबे फाःआङ् पाःन् मेदङ्घुरो ॥

निङ्वाःफुमाङ्गिल्ले सेगुबा सेवारोबा

मर्कुस ३.७-१२

15 येसुरे खेन् चेम्भन् मेजोगुबान् निङ्वाः खोःसुआङ् खुनेः खेप्मोलाम् पेरो ॥ यरिक् मनाहाःरे खुनेः मेदिन्दु हेक्क्याङ् खेन् केदुक्पा केयःबाहाः केरेक् वेःन्दुसि, 16 कर येसुरे खेङ्हाः खुनेः कुयाःम्बेओ थेआङ् मेम्बाःत्तुनल फाःआङ् केसाक्पा इङ्जाःङ् पिरुसि ॥ 17 कङ्ग येसुरे कुयाःम्बेओ निङ्वाःफुमाङ्गिल्ले कुबाःन्निन् माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले अक्खेलःरिक् साप्तुबान् केरेबारो-

18 “इङ्गाः सेगुङ्बा नु लुङ्माः तुक्कुङ्बा आसेवारोबान् कप्पो वाःरो ॥

खुनेःनु इङ्गाः सःत्ताङ्गाङ् वाःआरो ॥

कुसम्दाङ् आसेसेमाङ्गिन् नेस्सुङ्गिपरुङ्

हेक्क्याङ् थिमन्नेन्दङ्गुवाङ्हाः खासेन्नेन्दङ्गुभन् चोगुसिःरो ॥

19 खुनेःग मेघेःनेन् मेअःक्नेन् हेक्क्याङ् लाम्लाम्मो खुनेः पाःप्पाआङ् खेममेदेत्तेन्लो ॥

20 खासेन्निन् कुलिङ्गो मेङ्गुत्ते थारिक् खुनेःग वाःन्जोबो थिङ्गेःत्तिन्नाङ् मेसेक्खुन्, हेक्क्याङ् सिदोःदोःबा सेमिन्नाङ् मेसेरुन्लो ॥

21 खुनेः कुमिङ्गो केरेक् थिमन्नेन्दङ्गुवाङ्हाःरे निङ्साङ् मेजोगुःरो ॥”

खेमाः केबोःक्पा हिम्लिल्ले मेदक्त्तुन्

मर्कुस ३.२०-३०, लुका ११.१४-२३, १२.१०

22 खेङ्हाःरे फेन्साम्लिल्ले याङ्घुबाल्ले चोगुल्ले मिक्फःम्बा नु पाःप्पा मेन्छुक्मनाबा मनाधिक् येसुरो मेदारु, हेक्क्याङ् खुनेः वेःन्दुआङ् खेन् पाःप्पा नु खानिःमा केसुक्पा पोःक्खेरो ॥ 23 केरेक् मनाहाःरे खुनिः निङ्वाः मयेर मेबाःत्तु, “कङ्ग केदाःबार केबप्पा दाउद हाङ्गिल्ले कुस्साः सेन्लप् केबिबा हाङ्गिन् मेःम्बि?”

24 कर फरिसिहाःरे खेन् मेघेप्सुल्ले अक्खे मेबाःत्तु, “फेन्साम्हाःरे खुनिः हाङ् बालजिबुले कुमुक्साम्लाम्क्कन् मनाःल्ले फेन्साम्हाः नाःत्तु लःत्तुसिबारो ॥”

25 येसुरे खेङ्हाःरे खुनिः निङ्वाःङ्गिन्ःसुआङ् अक्खे मेत्तुसि, “आप्फेःक् लुम्मो केघेबा केधक्पाआङ् केसेम्बा केरेक् हाङ्गुम्हाः मेमेक्लो ॥ हेक्क्याङ् आप्फेःक् लुम्मो केघेबा केधक्पाआङ् केसेम्बा येक्क्यक् नु हिम्सयङ्हाःरे मेन्धःत्तुन्लो ॥ 26 माफेन्साम्लिल्ले आप्फेःक् फेन्साम्हाः नाःत्तुसिआङ् आबाङ्गे कुहाङ्गुम्लिल्ले कुदक्लेङ्वाओ पोःक्ने फाःग्र आक्खेआङ् कुहाङ्गुम्लिल्ले थरुबे? 27 हेक्क्याङ् बालजिबुल माफेन्साम्लिल्ले कुमुक्साम्लाम् इङ्गाः फेन्साम्हाः नाःत्तुङ् लःत्तुङ्गिङ्गे फाःग्र खिनिः मनाहाःरे आत्तिन् मुक्साम्लाम् फेन्साम्हाः मेनाःत्तु मेलःत्तुसिबे? खेङ्हाःरे मेजोगुबा याःम्बक्किल्लेए खिनिः पिर्बेःम्बो केधयेःङ्गाङ् केवयिः फाःआङ् ओसेःन्आम्हाक्लो ॥ 28 कर इङ्गाः निङ्वाःफुमाङ्गिल्ले कुसेसेमाङ्गिल्ले फेन्साम्हाः नाःत्तुङ्

लःतुङ्सिङ्लो, खेल्ले चोगुल्ले निङ्वाऱ्फुहाङ्जुमिन् खिनिऱ् लुम्मो त्पे चुरेआङ् वार फाऱ्आङ् कुसिङ् निःत्तेम्रेऱ्ओ ॥”

29 “याम्मो खेप्सेम्रेऱ्ओ, केधुम्बा मनाःल्ले कुहिम्मो लाःप्माआङ् खेल्ले कुजिगःक्वाहाऱ् नाप्मादेऱ्मानुःल्ले तगि खेन् केधुम्बा मनाःन् इधेःङ्माए पोःङ्लो ॥ हेक्क्याङ्लक् कुहिम्मो लाःप्माआङ् चिगःक्वाहाऱ् लःप्मादेऱ्मा सुक्तेत्लो ॥”

30 “आत्तिन् इङ्गाऱ्नु थिक्हुप्पो होःप्खेन् आदक्लेङ्वाओ वार, हाःत्ले इङ्गाऱ्नु मेसुप्सुन् खेल्ले सेःसुरो ॥”

31 “खेल्ले चोगुल्ले इङ्गाऱ् खिनिऱ् मेत्तिङ्, मेन्छाम् याप्मिरे चोःक्मनाबा केरेक् लायो नु निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले कुदक्लेङ्वाओ पाःप्मनाबा माङ्चेऱ्या पाःन्निल्लेन् लेप्मि खोःमा सुक्तेत्, कर सेसेमाङ्ङिल्ले कुदक्लेङ्वाओ पाःप्मनाबा माङ्चेऱ्या पाःन्निल्लेन् लेप्मि आप्फाल्लेआङ् खोमेदेत्तेन्लो ॥ 32 आत्तिन् मनाःल्ले मेन्छाम्साःल्ले कुदक्लेङ्वाओ पाःत्तुऱ्, खेल्ले लेप्मि खोःसुऱ्, कर सेसेमाङ्ङिल्ले कुदक्लेङ्वाओ केबाःप्पाल्ले कन् येम्मो हेक्क्याङ् केदाःबा येम्मोआङ् लेप्मि मेघोःसुन्लो ॥”

सिङ्बुङ्मान सिङ्सेऱ्लाम्बा कुसिङ्निःत्तेत्
लुका ६.४३-४५

33 नुःबा सिङ्बुङ्डो नुःबाए सिङ्सेऱ् थोःक्लो, ताप्फेःम्बा सिङ्बुङ्डो ताप्फेःम्बाए सिङ्सेऱ् थोःक्लो ॥ सिङ्बुङ्माङ्ग सिङ्सेऱ्लाम्मे कुसिङ् निःत्तेत्लो ॥ 34 असेःक्पासे, कुनिङ्वाऱ् केजिःप्पा केजोगिऱ्, हेक्केःल्ले आक्खेलऱ्किक् नुःबा पाःन् पाःप्मा केसुकुतिबे? थेआङ्भेल्ले निङ्वाऱ्बो केयाक्पा पाःन्हाऱ्ए मुराःल्ले पाःत्तुरो ॥ 35 नुःबा मनाःल्ले कुनिङ्वाऱ्बो केयाक्पा नुःबा पाःन्हाऱ्लाम्मे पाःत्तुरो, हेक्क्याङ् कुनिङ्वाऱ् केजिःप्पा मनाःल्ले कुनिङ्वाऱ्बो केयाक्पा ताप्फेःम्बा पाःन्हाऱ्लाम्मे पाःत्तुरो ॥ 36 इङ्गाऱ् मेत्तिङ्, खासेन् येन्नो मनाहाऱ्रे मेबाःत्तुबा केरेक् हनेबा पाःन् सुत्लाहाऱ्रेन् चिदङ् पिमा पोःङ्लो ॥ 37 थेआङ्भेल्ले खिनिऱ् केबाःत्तुम्बा पाःन् सुत्लाहाऱ्रेण खिनिऱ् साम्योनिबा इग लायोबा केबोःक्खिऱ्रो ॥

येसुःन् निङ्वाऱ् केमाबा मिक्सेःन् मेनाःक्तुऱ्
मर्कुस ८.११-१२, लुका ११.२९-३२

38 हेक्क्याङ् कुभा साम्योथिम्साम्बाहाऱ् नु फरिसिहाऱ् मेदङ्सिङ् हेक्क्याङ् येसुरो मेदयेआङ् मेमेत्तु, “सिक्साम्बे, खेनेऱ् केजोगुबा निङ्वाऱ् केमाबा मिक्सेःन्धिक्आनिगे ओमेप्मा निङ्वाऱ् चोगुम्बेआङ् वारो ॥”

39 येसुरे खेङ्हाऱ् नोगप् पिरुसि, “कन्येम्मोबा कुऱ्ङ्गेभेऱ्बा नु लायोबा मनाहाऱ्रे निङ्वाऱ् केमाबा मिक्सेःन्हाऱ् ओमेप्मा मेगोःत्तुऱ्, कर खेङ्हाऱ्रेग माङ्निङ्वाऱ्पाःन् केबाःप्पा योनाऱ्रे कुमिक्सेःन्नाङ्धो वेऱ् मिक्सेःन् थेआङ् ओमेप्मा मेङ्घोःसुन्लो ॥ 40 थेआङ्भेल्ले योनाःङ्ग यम्बा डाःल्ले लरुआङ् कुसाप्पोःक्पो सेन्दिक् लेन्दिक् सुम्येन् थारिक् यागे ॥* हेक्केलऱ्किक्के इङ्गाऱ् मेन्छाम्साःन्नाङ् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मा सिगाङ् सुमसेन् नु सुम्येन् थारिक् याःक्कारो ॥ 41 निनबे* येक्क्यक्स्मा मनाहाऱ् कोयेम्बा मनाहाऱ्नु खासेन् येन्नो मेयेप्पाङ् कङ्हाऱ् आप्तिक् मेगुःत्तुसिऱ्रो ॥ थेआङ्भेल्ले योनाऱ्रे पाःत्तुबा पाःन्नो खेङ्हाऱ्रे नसाःन् मेजोगुआङ् खुनिऱ् लायोलाम् मेहिन्देरो, कर कप्मोग योनाःन्नुःल्लेआङ् यम्बाधिक् वारसाङ् खिनिऱ् लायोलाम् केन्हिन्दिन्लो ॥ 42 लाङ्गेत्तु पिसाङ्बा सिवा लाजेऱ्स्मा हाङ्मान्* खासेन् येन्नो येम्सिङ्ङाङ् कन् येम्बा मनाहाऱ्रे खुनिऱ् तक्लेङ्वाओ पोःक्काङ् पाःन्धिक्तुसिऱ्रो ॥ थेआङ्भेल्ले खुनेऱ् सोलोमन हाङ्ङिल्लेन् सिक्कुम्दिङ् खाहुन् खेम्से सारिक् माःङ्घाबा लाजेऱ्लाम् त्पेआङ् वयेरो ॥ कप्मो सोलोमन हाङ्ङिन्नुःल्ले यम्बान्वाऱ्साङ् केन्धेप्सुमिन्लो ॥”

* 12:40 योना १.१७ * 12:41 निनबेःन् असिरिया लाजेऱ्लेन् हाङ्पाङ्भेऱ् नेस्से, हेक्क्याङ् खेप्पो केयुङ्बा मनाहाऱ् कुङ्गेभेऱ्बा नु इसाइलिहाऱ्रे खुनिऱ् निङ्मि मेवयेरो ॥ निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले योनाःन् खेङ्हाऱ् मेहिङ्ल फाऱ्आङ् इङ्भोःसे पाङ्घुआङ् वयेरो ॥ * 12:42 १ हाङ्हाऱ् १०.१-१३

फेन्साम्मिन् याम्मो नुःङ् ताः
लुका ११.२४-२६

43 “फेन्साम्मिन् मनाओलाम् लःन् पेःक्किल्ले नाःम्सिङ्तेन् कोःत्छे सेङ्सेङ्बा तेन् हेङ्घाःत्ति पेःक्लो, कर खेल्ले आत्तान्नाङ् मेघोःसुन्नाङ् 44 अक्खे मेत्छिङ्लो, ‘इङ्गाः लेरुङ्बा मनाःल्लोए नुःङ्डा पेःक्कारो ॥’ हेक्क्याङ् खेन् खेप्मो नुःङ् ताःल्ले तगि यागेबा तेन्निन् कुघालेम्, मेदुगुबा नु नुःबा मेजोगुबा निःसुः ॥ 45 हेक्क्याङ् खेन् पेःक्काङ् आप्फेःक्नुःल्लेआङ् साःरिक् कुःङ् केभेःबा वेः नुसि फेन्साम्हाः तारुसिआङ् खेङ्हाः सिगाङ् मेलाःत्ताङ् मेयुङ्सिङ्लो ॥ खेन् मनाःल्ले कुयाकनाम्मिन् तगिबानुःल्लेआङ्ताप्फेःम्बा पोःङ्लो ॥ कन् येम्मोबा कुःङ् केभेःबा मनाहाःरे खुनिः याक्नाम्मिन्नाङ् बा हेक्त्तङ्बाए पोःङ्लो ॥”

येसुरे कुम्मा नु कुन्साःसि

मर्कुस ३.३१-३५, लुका ८.१९-२१

46 येसुःन् मनाहाःनु पारेःर यागेल्ले कुम्मा नु कुन्साःसि खुनेःनु ताःजेङ्मा निङ्वाः मेजोगुआङ् लाःक्कात् मेयेबेरो ॥ 47 मनाधिक् पेआङ् खुनेः मेत्तु, “आदाङ्बे, केम्मा नु केन्साःसि खेनेःनु ताःजेङ्मा फाःआङ् लाःक्कात् केम्हाङ्गल मेयेप्लो ॥”

48 येसुरे खेन् नोगप् पिरु, “आम्मा नु आन्साःसि हाःत्छिबे?” 49 कुहुःसाम्बाहाः सोःक्त्तुसिर खेन् मनाःन् मेत्तु, “ओमेत्तेसेः, कप्मो आम्मा नु आन्साःसि मेयुङ्लो ॥ 50 थेआङ्भेल्ले आत्तिन्हाःरे साङ्ग्राम्पेदाङ्बा आम्बारे कुनिङ्वाः हेक्के मेजोगुः, खेङ्हाःए आम्मा नु आन्साःसिरो ॥”

13

याःरिःम्बा केहेःबाल्लेन् खेदाः

मर्कुस ४.१-९, लुका ८.४-८

1 बा खेन् येन्नो येसुःन् हिम्मोलाम् पेआङ् गालिल वरक्किल्ले कुयाओ युङ्सिङ्लो ॥ 2 खेप्मो यरिक् मनाहाः मेजुप्से, हेक्केःल्ले खुनेः खःङ्बेओ लाःसेआङ् युङ्सिङ्, कर मनाहाः लाःक्कात् वरक्किल्ले कुयाओ मेयेबे ॥ 3 हेक्क्याङ् येसुरे अक्खेलःरिक् यरिक् पाःन्हाः खेदाःओ मेत्तुसि, “लत्छा याःन्केमःबाधिक् याःरिःम्बा लेप्से पेरो ॥ 4 खेल्ले याःरिःम्बेन् लेप्लुल्ले कुभा याःरिःम्बेन् लाम्मो मक्थये, हेक्क्याङ् पुहाः मेदयेआङ् मेज मेदेःसुरो ॥ 5-6 हेक्क्याङ् कुभा याःरिःम्बेन् लुङ्घेरेक्को चुक्तेरो ॥ खेङ्हाः लिङ्माग लिङ्, कर यरिक् खाम् मेनेस्सेन्नाङ् कुस्साःप्पिन् खाम् सिगाङ्धारिक् मेलाःसेन्बाल्ले चोगुल्ले कुदाःन्दिक्मा नाम् सेःरेल्ले नाम्मिल्ले सेःक्त्तुआङ् केरेक् हेरेबेरो ॥ 7 कुभा याःरिःम्बाङ्ग तिङ्ग्रेःक्पाल्ले कुसेः केनेबा तेन्नो चुक्तेआङ् सोसोरिक् लिङ्गेल्ले तिङ्ग्रेःक्पाल्ले खेन् सुःपुत्तु सेरुरो ॥ 8 कुभा याःरिःम्बेङ्ग नुःबा खाम्मो चुक्तेरो ॥ खेङ्हाःओ किप्थिक् लेङ् (१००), तुक्पोःङ्लेङ् (६०) नु सुम्बोःङ् लेङ् (३०) थारिक् कुजाः पत्छेरो ॥ 9 खेम्मा नेक्खोः केगप्पाहाःरे कन् पाःन्निन् नुःरिक् खेप्सम्मेःआङ् कुसिङ्निःत्तेम्मेःओ ॥”

येसुरे खेदाःओ हुःमा कुनिङ्वाःसोःक्

मर्कुस ४.१०-१२, लुका ८.९-१०

10 हेक्क्याङ् कुहुःसाम्बाहाः मेदयेआङ् येसुःन् सेःन्मेदोसु, “आदाङ्बे, थेआङ् कन्हाःनु खेदाःओरक् केबाःप्पाबे?”

11 येसुरे खेङ्हाः नोगप् पिरुसि, “थेआङ्भेल्ले साङ्ग्राम्पेदाङ्बा हाङ्जुम्मिल्लेन् सिगाङ्बा पाःन्हाः खिनिःरक् कुसिङ्निःप्मा केघोःसुम्माङ् केवयिःरो, कर खेङ्हाःरेग मेङ्घोए मेवाःरो ॥

12 यरिक् केगप्पाल्ले आल्लसाङ् यरिक् खोःसुः, हेक्क्याङ् खेल्लेन् यरिक् पोःङ्लो ॥ कर हाःत्ले मेगत्तुन्, खेल्ले कत्तुबान्नाङ् मेनापुत्तुरो ॥ 13 खेल्ले चोगुल्ले इङ्गाः खेङ्हाःनु खेदाःओ पाःत्तारो, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाःरे ओमेत्तुसाङ् मेन्निःसुन्लो, मेघेप्सुसाङ् कुसिङ् मेन्निःत्तुन्लो ॥

14 माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले अक्खेलःरिक् पाःत्तुबान् कन् मनाहाःओ केरेबारो- ‘खिनिः केघेप्सुम्साङ् कुसिङ् केन्निःत्तुम्मिन्,

ओगेमेत्तुमसाङ् केन्निःसुम्मिन्लो ॥

15 थेआङ्भेल्ले कन् मनाहाररे खुनिः खासिङ्ङिन्केधुङ्बा पोःक्खेआङ् वाः ॥

खेङ्हाररे खुनिः नेक्खोःबान् थाक्तेआङ् वाः, हेक्क्याङ् खुनिः मिक्किन् इम्ममेत्तुआङ् वाः ॥ मेःने फाःग्र खेङ्हाररे खुनिः नेक्खोःबाल्ले मेघेप्सुबा नु मिक्किल्ले मेनिःसुबामेन्, हेक्क्याङ् खुनिः सिक्लुङ्माओ कुसिङ् मेनिःत्तुआङ् इङ्गाः लेप्माङ् मेनुःक्खेबामेन्, हेक्क्याङ् इङ्गाः खेङ्हार वेःन्दुङ्सिङ्मेन्फाःआङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले पाःत्तुरो ॥”*

16 कर खिनिःग मुःइसाबानिङ्लो, थेआङ्भेल्ले खिनिः मिक्किल्ले निःसुः, हेक्क्याङ् नेक्खोःबाल्ले खेप्सुरो ॥ 17 इङ्गाः सेक्खाए मेत्तिङ्, यरिक् माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पाहाः नु साम्पोनिबा मनाहाररे खिनिः केनिःसुम्बा केघेप्सुम्बा पाःन्हाः निःमा नु खेममा साःरिक् निङ्वाः मेजोगुआङ् वये, कर निःमा नु खेममा मेङ्घोःसुन्लो ॥”

येसुरे याःरिःम्बा केलेप्पाल्लेन् खेदाःइन् पोधक्त्तुसिः

मर्कुस ४.१३-२०, लुका ८.११-१५

18 “आल्ल याःरिःम्बा केलेप्पाल्लेन् खेदाःइल्ले कुबेःन् खेप्सेम्मो 19 आत्तिल्ले निङ्वाःफुहाङ्जुम्बा पाःन्निन् खेप्सुआङ् कुसिङ्मेनिःत्तुन्, खेन् मनाःङ्ग लाम्मो केजुक्पा याःरिःम्बा कुइसिःक् चोःक् ॥ माफेन्साम्मिन् ताआङ् खेल्ले कुनिङ्वाःओ केयाक्पा पाःन्जाक्किन् लःत्तु तेःरुरो ॥ 20 लुङ्घेरेक्को केजुक्पा याःरिःम्बेङ्ग पाःन्जाक्किन् केसःप्पार केदाःक्पा मना कुइसिःक् चोःक्, 21 कर ताङ्बा कुस्साःप्केबप्पा कुबुङ्मान् हेक्के खेल्ले सप्फारक् थरुरो ॥ हेक्क्याङ् पाःन्जाक्किन् नसाःन् चोगुबाल्ले केसाक्पा पाःन् नु तुक्खेःन् तानुमेःन्ने हाराए नसाःन्निन् लेरुदेःसुरो ॥ 22 तिङ्ग्रेःक्पाल्ले कुसेः केनेबादेन्नो केजुक्पा याःरिःम्बेङ्ग पाःन्जाक् केघेम्बा मना कुइसिःक् चोःक्, कर खेल्ले कन्हिङ्मन्नोबा थेःन् चामा थुङ्मा नु याङ्साकुन्धसाबा आक्खेआङ् पोःङ्मा केल्बा निङ्वाःइल्ले पाःन्जाक्किन् सुःप्तुदेःसुः, हेक्क्याङ् खेल्ले कुजाः मेभत्छुन्लो ॥ 23 हेक्क्याङ् नुःबा खाम्मो केजुक्पा याःरिःम्बेङ्ग पाःन्जाक्किन् केघेम्बाआङ् कुसिङ्केनिःप्पा मना कुइसिःक् चोःक्लो, हेक्क्याङ् खेल्ले किप्थिक्, तुक्पोःङ्नु सुम्बोःङ् लेङ् थारिक् कुजाः फत्छुरो ॥”

मासि नु मालेःन्दोरेन् खेदाः

24 येसुरे वेःस्मा खेदाःइन् खेङ्हार मेत्तुसि, “साङ्ग्राम्पेदाङ्बा हाङ्जुम्मिङ्ग अक्त्तङ्बा चोःक्लो-लत्छा मनाधिक्ले प्याङ्सिगेन् इक्ताप्पो नुःबा याःरिःम्बान् लेप्तु, 25 कर सेन्दिक् केरेक् मेइप्सेआङ् मेनेस्सेल्ले कुनिङ्मिःन् त्येआङ् खेन् मासि लेप्मनाबाओ मालेःन्दो याःरिःम्बान् लेप्तुधआङ् पेरो ॥ 26 हेक्क्याङ् मासिःन् कुजाः थोःक्मा हेःक्तेल्ले मालेःन्दोहाःआङ् निःधाबेरो ॥ 27 हेक्क्याङ् सेवारोबाहाः लाजेः दाङ्बाल्लो मेदयेआङ् सेःन्मेदोसु, ‘आदाङ्बे, खेनेःग प्याङ्सिगेन् इक्ताप्पो मासि याःरिःम्बारक् केलेप्तुआङ् नेस्से मेःम्बि, कर आक्खेआङ् मालेःन्दोःन्नाङ् लिडेबे?’

28 खुनेः नोगप् पिरुसि, ‘खेङ्ग निङ्मिःल्ले हेक्के चोगुबारो ॥’

सेवारोबाहाररे खुनेः याम्मो सेःन्मेदोसु, ‘खेन् मालेःन्दोहाः आःक्खुम्देःसुम्बे लःरिक् निङ्वाः केङ्त्तुबि?’

29 लाजेः दाङ्बाल्ले मेत्तुसि, ‘हेक्के मेजोगेम्मिन्नेओ, मालेःन्दोःन् केआःक्खुम्मिल्ले मासिःन्नाङ् केआःक्खुम् केसेरुम्लो ॥ 30 चासुम्मा येम् थारिक् नेप्माङ् सोसोरिक् पोसिर ॥ हेक्क्याङ् खेन् येम्मो चागेसुम्बाहाः केरेक्नु तगि मालेःन्दोहाः आःक्खेम्मेःआङ् इभुत्तेम्मेः हेक्क्याङ् मिओ लाप्फुःसेम्मेः हेक्क्याङ् मासिःन् सुप्सेम्मेःआङ् चायाङ्माओ याःक्तेम्मेः फाःआङ् इङ्जाःङ् पिरुङ्सिङ्लो ॥”

* 13:15 यसैया ६.९-१०

यःङ्गेय यात्रिःम्बारेन् खेदाय

मर्कुस ४.३०-३४, लुका १३.१८-२१

31 हेक्क्याङ् येसुरे याम्मो वेय खेदायधिक् मेत्तुसि, “साङ्ग्राम्पेदाङ्बा हाङ्जुम्मिङ्ग यःङ्गेय यात्रिःम्बान् कुइसिःक् चोःक्लो ॥ मनाधिक्ले खेन् यःङ्गेय यात्रिःम्बान् तेरुआङ् इक्ताप्पो लेपुत्तु ॥

32 केरेक् यात्रिःम्बाओ केरेक्नुःल्ले चुक्सा चोःक्साङ् खेन् पोःआङ् प्याङ्गिसिगेन् इक्ताप्पोबा वेय नुधि-साक्चिःनुःल्ले यम्बा कुबुङ् पोःङ्लो ॥ हेक्क्याङ् पुसाहाय मेदाआङ् कुबोराःक्को हाप् मेजोगुरो ॥”

खरेःङ् केभङ्बा सिदायइल्लेन् खेदाय

लुका १३.२०-२१

33 येसुरे आल्लसाङ् वेयस्मा खेदायइन् खेङ्हाय मेत्तुसि, “साङ्ग्राम्पेदाङ्बा हाङ्जुम्मिङ्ग फेरुम्मो याक्मनाबा खरेःङ् केभङ्बा सिदायइन् हेक्क्याङ् चोःक्लो ॥ थिक् मेन्छुमायइल्ले खप्प्याओ यरिक् फेरुम्मो मिसाक् सिदायइन् याक्तु, हेक्क्याङ् सरु युक्खुआङ् मेन्युपुपे थारिक् सुःपुत्तु युक्खुरो ॥”

34 कन् केरेक् पाःन्हाय येसुरे मनाहाय खेदायओ मेत्तुसिरो, सेक्खाःल्ले खुनेय पारिल्ले खेदायओरक् पारे ॥ 35 हेक्केःल्ले निङ्वायफुमाङ्डिल्ले कुबाःन्निन् माङ्निङ्वायपाःन् केबाःप्पाल्ले अक्खेलयिक् पाःत्तुबान् केरेबारो-

“इङ्गाय खेदायओरक् पाःत्तारो,

हेक्क्याङ् इक्सादिङ् खाम्बेःक्माल्लेन् नावागेन् चइःत् नेस्सेआङ्धोबा सिबिः पाःन्हाय पाःत्तुङ्लो ॥”*

मासि नु मालेःन्दो खेदायइल्ले कुबे

36 हेक्क्याङ् खेन् मनाहाय लेरुधसिआङ् येसुःन् हिम्मो पे ॥ कुहुयसाम्बाहाय खुनेयओ मेदयेआङ् “प्याङ्गिसिओबा मालेःन्दोरेन् खेदायइल्ले कुबेःन् पोआधक्तेय” फायआङ् मेमेत्तु ॥

37 येसुरे नोगप् पिरुसि, “प्याङ्गिसिगेन् इक्ताप्पो नुःबा यात्रिःम्बा केलेप्पाङ्ग इङ्गाय मेन्छाम्साःआरो ॥ 38 प्याङ्गिसिगेन् इक्ताप्पिङ्ग इक्सादिङ् खाम्बेःक्मान्लो, हेक्क्याङ् खेन् नुःबा यात्रिःम्बाहाय निङ्वायफु हाङ्जुम्बा मनासिरो ॥ मालेःन्दोहाय माफेन्साम्मिल्ले कुमनासिरो,

39 हेक्क्याङ् मालेःन्दो यात्रिःम्बा केलेप्पा निङ्मिःङ्ग माफेन्साम्मिन्लो ॥ चासुम्मा येम्मिङ्ग कन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्माल्ले कुनुपमान्लो, हेक्क्याङ् चागेसुम्बाहाय माङ्लाइङ्बासिरो ॥”

40 “हेक्क्याङ् खेन् मालेःन्दोहाय मेसुप्सुआङ् मिओ लाप्मेभुसुबा कुइसिःक्के इक्सादिङ् खाम्बेःक्माल्ले कुनुपमान् पोःङ्लो ॥ 41 इङ्गाय मेन्छाम्साःल्ले आमाङ्लाइङ्बाहाय पाङ्घुङ्गिसिङ् हेक्क्याङ् केरेक् लायो चोःक्मा केबाङ्बाहाय नु फेन् याःम्बक् केजोःक्पाहाय आहाङ्जुम्मोलाम् मेसुप्सुसिःआङ् 42 यम्बा मिहाप्पो लाप्मेभुसुसिःरो ॥ खेप्पो आत्तात्तान्ने तुक्खेःल्ले हाःपमान् नु हाबोय येःङ्मान् पोःङ्लो ॥ 43 हेक्क्याङ् साम्योनिबाहाय खुनिः निङ्वायफुपाःल्ले कुहाङ्जुम्मो नाम् कुइसिःक् मेलेक्लो ॥ नुःरिक्काङ् खेप्सेम्मेयआङ् कुसिङ्निःत्तेम्मेयओ ॥”

याङ्भुरेन् खेदाय

44 याम्मो “साङ्ग्राम्पेदाङ्बा हाङ्जुम्मिङ्ग प्याङ्गिसिगेन् इक्ताप्पो चिङ्मनाबा यरिक् याङ्भुःन् कुइसिःक् चोःक्लो ॥ मनाधिक्ले खेन् याङ्भुःन् खोःसुआङ् याम्मो चिक्खुरो, हेक्क्याङ् खेन् सःत्तल पेःक्काङ् खुनेय कत्तुबा केरेक् चिगःक्वाहाय सङ्घुआङ् खेन् प्याङ्गिसिगेन् इक्ताप्पिन् इङ्गुरो ॥”

इमेल्लुङ्बा तेक्सेःक्किल्लेन्खेदाय

45 “याम्मो साङ्ग्राम्पेदाङ्बा हाङ्जुम्मिङ्ग अक्ताङ्बा चोःक्-लत्छा नुःबनुःबा तेक्सेःक् केगोःप्पा लेङ्हङ्बाल्ले 46 सायिक् इमेल्लुङ्बा तेक्सेःक्किन् खोःसु, हेक्क्याङ् पेआङ् खेल्ले कत्तुबा केरेक् कुजिगःक्वाहाय सङ्घुआङ् खेन् तेक्सेःक्किन् इङ्गुरो ॥”

* 13:35 निङ्वायफुसाम्लो सुम् ७८.२

योःङ्ङिल्लेन् खेदाः

47 “याम्मो, साङ्ग्राम्पेदाङ्बा हाङ्जुमिन् यम्बा योःङ् कुइसिःक् चोःक्लो ॥ खेन् योःङ्ङिन् वरक्को मेलेपुल्ले खेपमो केरेक् परिक्लेन् डाहाः मेधाःरो ॥ 48 हेक्क्याङ् खेन् योःङ्ङो कुलेम् डाहाः मेधाआङ् योःङ् केलेप्पाहाःरे लाःक्कात् मेउःक्खु मेलःत्तु, हेक्क्याङ् मेयुङ्ङिसिङ्ङाङ् नुःबा डाहाः डा याङ्माओ मेयाक्त्तुसि, कर ताप्फेःम्बा डाहाः याम्मो च्वाःत्तो लाप्मेभुसुसिरो ॥ 49 इक्सादिङ् खाम्बेःक्माल्ले कुनुपमोआङ् बा हेक्केए पोःङ्लो ॥ माङ्लाङ्ङबाहाः मेदाआङ् साम्योनिबाहाःओलाम् फोत्त्याबा मनाहाः वेः मेसेन्दुसिःङ्आङ् 50 खेङ्हाः यम्बा मिहाप्पो लाप्मेभुसुसिःरो ॥ खेपमो आत्तात्तान्ने तुक्खेःल्ले हाःप्मान् नु हाबोः येःङ्मान् पोःङ्लो ॥”

51 येसुरे खेङ्हाः सेःन्दोसुसि, “कन् पाःन्हाः कुसिङ्केनिःत्तुम्बि?”

खेङ्हाःरे नोगप् मेबिरु, “आनिगे कुसिङ् निःत्तुम्बेरो!”

52 खुनेः मेत्तुसि, “साङ्ग्राम्पेदाङ्बा हाङ्जुमो हुःसाम्बा केबोःङ्बा केरेक् साम्योथिमसाम्बाहाःग हिम्दाङ्बा कुइसिःक् मेजोःक्लो ॥ खेङ्हाःरे खुनिः सन्दोःक्लाम् कुसङ् नु केयःप्पा केयेक्पा इमेल्लुङ्बा चिगःक्वाहाः मेलःत्तुसिःरो ॥”

नासरतओ येसुःन् मेनाःरु

मर्कुस ६.१-६, लुका ४.१६-३०

53 येसुरे कन् खेदाःहाः पाःत्तु सुरुआङ् खेपमोलाम् पेआङ् 54 आबाडे कुबाङ्भेःओ तयेरो ॥ खेपमोबा यहुदि चुम्लुङ्ङहिम्मो मनाहाः हुःमा हेःक्त्तुसिल्ले मनाहाःरे कुनिसाम्मिन् मेघेप्सुआङ् खुनिः निङ्वाः मयेर अक्खे मेबाःत्तु, “कन् मनाःल्ले अक्त्तङ्बा सिक्कुम् निङ्वाः नु निङ्वाः केमाबा याःम्बक् चोःक्मा मुक्साम् आत्तोलाम् खोःसुबे? 55 मेःम्बे, कङ्ग सिङ् केगाम्बाल्ले कुस्साःन्मेःम्बि? कल्ले कुम्मारे कुमिङ् मरियम हेक्क्याङ् कुन्साःसिग याकुब, युसुफ, सिमोन नु यहुदासि मेःन्छिबि? 56 खेल्ले कुन्साः मेन्छुमाहाः आनिःनुएसे मेवाःबा ॥ हेक्केःल्ले कन् मनाःल्ले आत्तोलाम् कन् पाःन्हाः खोःसुबे?” 57 हेक्के मेबाःत्तु खेङ्हाःरे खुनेः नामेन्छाःरुन्लो ॥

कर येसुरे खेङ्हाः मेत्तुसि, “माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पेङ्ग केरेक् तेन्नो मिङ्सो इङ्धाःङ् मेबिरु, कर आप्फेःक् कुहिम्मो नु कुबाङ्भेःओरक् इङ्धाःङ् मेम्बिरुन्लो ॥” 58 हेक्केःल्ले खेङ्हाःरे खुनिः नसाःन् होःप्तेबाल्ले चोगुल्ले खेपमो यरिक् निङ्वाः केमाबा याःम्बक् मेजोगुन्लो ॥

14

बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःन्सिःः

मर्कुस ६.१४-२९, लुका ९.७-९

1 खेन् येम्मो गालिल थुम्मोबा सुहाङ्गेम्बा हेरोद एन्तिपासरे येसुरे चोगुबा याःम्बक्किल्ले कुयाःम्बेओ खेप्सु, 2 हेक्क्याङ् कुसेवारोबाहाः अक्खे मेत्तुसि, “कङ्ग सेक्खासाङ् सेप्पाङ्घुङ्ङिसिङ्बा बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःन्नेरो, खुनेः याम्मो हिङ्गेबाल्ले चोगुल्ले मुक्साम्लाम्बा निङ्वाः केमाबा याःम्बक् चोगुर वाःरो ॥” 3-4 आल्ल उन्छोःन्छा हेरोदरे आबाडे कुन्साः फिलिपरे कुमेःत् हेरोदियासेन्मेःत्कत्तुआङ् वये ॥ हेक्केःल्ले युहुन्नाःरे खुनेः एत्तलेङ् “खेन् आबाडे केन्साःरे कुमेःत्तिन् खेनेः मेःत् कप्पा मेनुःनेन्” मेत्तुआङ् वयेरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले हेरोदरे युहुन्नाःन् पुङ्गलाहिम्मो साक्त्तुआङ् वये ॥ 5 हेरोदरे युहुन्नाःन् सेप्पा निङ्वाः चोगु कर मनाहाःनु किःसेआङ् वये थेआङ्भेल्ले मनाहाःरेग युहुन्नाःन् माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पा फाःआङ् नसाःन् मेजोगुआङ् वयेरो ॥

6 कर हेरोदरे कुसावाःन्छिङ्मा ससःत्सराङ्ङो हेरोदियासरे कुस्साः मेन्छुमाःङ्ङन् हेरोदेन नु तरेबाहाःरे खुनिः तगि नुःरिक् लाःक्खेआङ् हेरोदरे साःरिक् कुनिङ्वाः तयेबाल्ले चोगुल्ले 7 खेनेः थे केनाःक्त्तुसाङ् पिनेरो लःरिक् माङ्हेक्सिङ्लो ॥ 8 कुम्मारे हुःस्सुआङ् खेन् चुक्मेल्ले अक्खे पाःत्तु, “बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्ले कुधेगेःक्पेन्चेत्थयाओ पिराङ्ङेःओ ॥” 9 खेन् पाःन्निन् खेप्सुआङ् हेरोदेन कुनिङ्वाः तुगे, कर खेपमो केवाःबा तरेबाहाःरे खुनिः तगि खुनेः चोगुबा माङ्हेक्किन्केप्पा

पोःक्खे केलवा निड्वा चोगुआड् चुक्मेल्ले नाःक्तुबान् केत्तेम्पिरेम्मै फाःआड् इड्जाःड् पिरुसिरो ॥ 10 खेल्ले चोगुल्ले पुड्लाहिम्मो केयाक्पा युहुन्नारे कुधेगेःक्पेन्खक्पाड्घुसिआड् 11 कुधेगेःक्पेन्मेदारुआड् खेन् चुक्मेन् चेतथ्याओ मेबिरु, हेक्क्याड् खेल्ले खेन् कुम्मारो तेरु ॥ 12 खेन् एगाड् युहुन्नारे कुहुःसाम्बाहाः मेदयेआड् कुधक्किन् मेदेरुआड् मेलुप्त्तु ॥ हेक्क्याड् मेबेआड् कन् पाःन्निन् येसुःन् मेमेत्तु ॥

येसुरे हेन्छिड् ड़ासि (५०००) मनाहाः चाजाःत्तुसिः

मर्कुस ६.३०-४४, लुका ९.१०-१७, युहुन्ना ६.१-१४

13 येसुरे युहुन्नारे कयाःम्बेओ खेप्सुआड् खःड्बेओलाम् खुनेःरक् एःक्सादेन्नो पे ॥ कर यरिक् मनाहाःरे येसुःन् पेबा पाःन्निन् मेधेप्सुआड् खुनिः पाड्जुम्लाम् खुनेः पेबा लेप्माड् लाड्मेधेगेः कुएगाड् मेधासिड्लो ॥ 14 येसुःन् खःड्बेओलाम् लःन्देल्ले यरिक् मनाहाः निःसुसिआड् लुड्माः तुक्त्तुसि, हेक्क्याड् खेप्सो केवाःबा खेन् केदुक्पा केयःबाहाः वेःन्दुसिरो ॥

15 हेक्क्याड् युःन्छिक् पोःक्खेर पत्छेल्ले कुहुःसाम्बाहाः खुनेःओ मेदयेआड् मेमेत्तु, “आदाड्बे, कड्हाः पाड्घेदेःसेसेःओ, थेआड्भेल्ले कन् एःक्सादेन्नो थेआड् इड्मा चामा खोमेदेत्तेन्लो, याम्मो नाम्धयेबेरो ॥ हाराः खिरिबा पाड्भेःहाःओ मेबेःक्काड् चामा थुड्मा मेड्डु मेजररो ॥”

16 कर येसुरे खेड्हाः मेत्तुसि, “कन्हाः पाड्मासि मेःन्लो ॥ खिनिःए कड्हाः कुजा पिरेम्मिसिम्मैःओ ॥”

17 खेड्हाःरे नोगप् मेबिरु, “आनिगेग ड़ासि खरेःड्हाः नु नेत्छि डाहाःरक् कत्तुम्बेड्गा!”

18 येसुरे खेड्हाः मेत्तुसि, “खेन् खरेःड्डिन् नु नेत्छि डाहाः कत्ता इड्गाःओ फेत्तेम्मैः ॥”

19 हेक्क्याड् येसुरे मनाहाः याःन् सम्दाड् युड्मा पाड्घुसिआड् ड़ासि खरेःड्डिन् नु नेत्छि डाहाः पक्खुआड् साड्ग्राम्पेदाड् लेप्माड् थो ओमयेः निड्वाःफुमाड्डिन् नोगेन् पिरुआड् खरेःड्हाः खेःक्खु ॥ हेक्क्याड् कुहुःसाम्बाहाः पिरुसिआड् कुहुःसाम्बाहाःरे खेन् मनाहाः मेहाःत्तुसिरो ॥ 20 खेन् मनाहाःरे खाघा मेजआड् कुहुःसाम्बाहाःरे कुजि केन्म्बाहाः मेसुप्सुल्ले थिक्-नेत् (१२) नड्मा योरेरो ॥ 21 खेन् केजाबाहाःओग मेन्छुमाहाः नु हिन्जाःबित्छाहाः मेन्निःत्छिड्डे येम्बित्छाःहाःरक् हेन्छिड् ड़ासि (५०००) यारिक् मेवयेरो ॥

येसुःन् च्वाःत् सम्दाड् लाड्घेःक्

मर्कुस ६.४५-५२, युहुन्ना ६.१५-२१

22 खेन् एगाड् येसुरे मनाहाः पाड्घुसिः पत्छेल्ले कुहुःसाम्बाहाः खःड्बेओ लाःस्सेम्मैः हेक्क्याड् इड्गाःनुःल्ले तगि नाहाड्दाड् पेगेम्मैः मेत्तुसि ॥ 23 हेक्क्याड् खुनेः केरेक् मनाहाः पाड्घुदेःसुसिआड्त्तुवा चोःक्से थो कोःक्माओ पेरो ॥ खादामेल्ले खेप्सो खुनेःरक् वयेरो ॥ 24 खेन् येम्मो कुहुःसाम्बाहाः खःड्बेलाम् वरक्किल्ले कयाओनु माःड्घा मेगेरेआड् मेवयेल्ले खुनिः तक्लेप्माड्नु सुरित् केजड्डिन् हुःरेआड् वाभेल्लेड्डिल्ले खःड्बेन् साःरिक् वाःन्दुरो ॥

25 इड्वा काःमानुःल्ले तगि येसुःन् च्वाःत् सम्दाड् लाड्घेगेः हुःसाम्बाहाः मेवयेबा खःड्बेओ पेरो ॥ 26 खेड्हाःरे खुनेः च्वाःत् सम्दाड् लाड्घेगेः पत्छेबा मेनिःसुआड् “कड्ग सिंसाम्लो!” लःरिक्साःरिक् मेगिसेआड्मेभिःकतेरो ॥

27 कर येसुरे खेड्हाः खिमो मेत्तुसि, “मेगिसेम्मिन्नेः! इड्गाः येसुआ ॥ हाड्हाड् लःरेम्मैःओ!”

28 हेक्केःल्ले पत्रुसरे मेत्तु, “दाड्बे, सेक्खा खेनेःएने फाःग्र इड्गाःआड् च्वाःत् सम्दाड् लाड्घेगेः फेरेः मेत्ताड्डेःओ ॥”

29 येसुरे मेत्तु, “फेरेः” ॥ हेक्केःल्ले पत्रुसेन्नाड् च्वाःत्तो लाड्घेगेः येसुःन् वयेबा लेप्माड् थासिड् ॥

30 कर पेर पत्छेल्ले खेल्ले यम्बा सुरित् केजड् नु वाभेल्लेड्डिन् निःसुआड् किःसे ॥ हेक्क्याड् खेन् च्वाःत्तो हुम्मा हेःक्तेल्ले “आदाड्बे, ताड्सेःप्ताड्डेःओ” लःरिक् अःक्ते ॥

31 खिमो येसुरे कुहुक्को तेम्सुर मेत्तु, “नसाःन् केसुःम्बाए, थेआड् चपचि केजोगुबाबे?”

32 हेक्क्याड् खुन्छिः खःड्बेओ लाःसेत्छिआड् सुरित् केजड्डिन् हुःमा चक् लःरेरो ॥

33 कुहुःसाम्बाहाःरे खुनेः सेवा मेजोगु, “दाड्बे, खेनेःग सेक्खाए निड्वाःफुसाःनेरो!”

येसुरे यरिक् केदुकपा मनाहाऱ गनेसरेतओ वेःन्दुसिऱ

मर्कुस ६.५३-५६

34 खेङ्हाऱ नाधाःम्बिबा गनेसरेत तेननो मेगेरेआङ् 35 खेप्मोबा मनाहाऱरे येसुःन् कुसिङ् मेनिःत्तुआङ् खुनेऱ तयेबा इङ्घडिङ् खेन् खिरिबा तेननो सेःरे ॥ हेक्क्याङ् मनाहाऱरे यरिक् केदुकपा केयऱबाहाऱ येसुरो मेदारुसि ॥ 36 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे केदेःतिल्ले कुसुकुपेनलक्साङ्सुःमा आबिरेऱओ फाऱआङ् खुनेऱ पेलि मेभाक्त्तु, हेक्क्याङ् खुनेऱ केसुबाहाऱ केरेक् मेवेःतेरो ॥

15

साम्योथिम् इःपमा नाःपमाल्ले कुयाःम्बेओ निसाम्

मर्कुस ७.१-१३

1 हेक्क्याङ् कुभा फरिसिहाऱ नु साम्योथिम्साम्बाहाऱ यरुसलेम येक्यकलाम् मेदयेआङ् येसुःन् सेःन्मेदोसु, 2 “थेआङ् केहुऱसाम्बाहाऱरे आनिऱ पाधेबाहाऱरे मेजोगु मेयुरुबा थिम्मिन् मेन्डःत्तुन्मेन्नाःत्तुन्बाबे? खेङ्हाऱरे चामानुःल्ले तगि चोःक्थिम् कुइसिःक् हुक् वामेन्हपत्तुनलो ॥”

3 येसुरे नोगप् पिरुसि, “खिनिऱआङ् पाधेबाहाऱरे मेजोगु मेयुरुबा थिम्मिन् इःपमा नाःपमा फाऱआङ् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुइङ्जाःङ्डिन् थेआङ् केभेःन्दुम्बाबे? 4 थेआङ्भेऱल्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले पाःत्तुऱ, ‘केम्बा केम्मासि मिङ्सो इङ्धाःङ् पिरेसे’ हेक्क्याङ् ‘आत्तिल्ले कुम्बा कुम्मासि साङ्ग्रा मेत्तुसिऱ, खेङ्ग सेपमाए पोःङ्लो ॥’* 5 कर आत्तिल्ले कुम्बा कुम्मासि इङ्गाऱलाम् खिन्छिऱ खोःमा केबोःङ्बा कुभाऱइन्, निङ्वाऱफुमाङ्डिन् पिरुङ्सुरुङ्डाङ् वाऱ लऱरिक् पाःत्तुऱ, 6 खेऱल्ले आबाडे कुम्बा कुम्मासि कुभाऱ पिमासिआङ्मिङ्सो इङ्धाःङ् पिमासि मेबोःङ्नेन्लऱरिक् खिनिऱ केबाःत्तुम्माङ्आप्फेःक् खिनिऱ चोःक्थिम्मिल्ले निङ्वाऱफु पाःन्जाक्किन् थेना-धेबा केजोगुम्माङ् केवथिऱरो ॥ 7 खिनिऱ निङ्वाऱ केजिःपपासे, खिनिऱ याःम्बेओ निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुबाःन्निन् माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःपपा यसैयाःल्ले सापुत्तुबाङ्ग सेक्खाए लऱरुऱरो,

8 ‘कन् मनाहाऱरेग खुनिऱ मुराःल्लेरक् मिङ्सो इङ्धाःङ् मेबिआरो, कर खुनिऱ निङ्वाऱइन्इङ्गाऱ लेपमाङ् होःप्लो, 9 कङ्हाऱरे हनेए सेवा मेजोःक्का, कर मेहुऱरुसिबा निसाम्मिङ्ग मेन्छाम् यापमिरे आप्फेःक् मेजोगुबा थिम्रक्लो ॥’”

मेन्छाम् यापमिःन् आसुत्थो केजोःक्पा पाःन्हाऱ

मर्कुस ७.१४-२३

10 येसुरे मनाहाऱ उःत्तुसिआङ् मेत्तुसि, “आबाःन्निन् खेप्सेम्मेऱआङ् कुसिङ्निःत्तेम्मेऱओ ॥ 11 मनाःल्ले कुमुराओलाम् केलाःपपा चाःल्ले खुनेऱ आसुत्थो मेजोगुन्, कर कुमुराओलाम् केलःम्बा पाःन्निऱल्ले खुनेऱ आसुत्थो चोगुरो ॥”

12 हेक्क्याङ् हुऱसाम्बाहाऱ खुनेऱओ मेदयेआङ् मेमेत्तु, “खेनेऱ केबाःत्तुबा पाःन्निऱल्ले फरिसिहाऱ लक्त्तुसिबा निङ्वाऱ केघोःसुबि?”

13 येसुरे नोगप् पिरुसि, “साङ्ग्रामपेदाङ्डोबा पानुदिङ् आम्वारे मेलेःत्तुन्बा केरेक् सिङ्बुङ्हाऱ खुनिऱ साःपपोनुए मेआःक्खुऱरो, 14 हेक्केःल्ले खेङ्हाऱरे खुनिऱ पाःन्निन् मेघेप्सेम्मिन्नेऱओ ॥ खेङ्हाऱग मिक्फःम्बा लाम्लोःबासिरो ॥ मिक्फःम्बाल्ले मिक्फःम्बेन् लाम्लोसुने फाऱग्र नेपमाङ् लुम्बाःत्तो केङ्सि लाःत्छिऱरो ॥”

15 पत्रुसरे मेत्तु, “कन् खेदाऱओ केमेत्तुसिबा पाःन्निऱल्ले कुबेःन् यापमि आजेक्तेऱओ ॥”

16 येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “आल्लसाङ् खिनिऱ निङ्वाऱ पाःक्पि? 17 मुराओलाम् केलाःपपेङ्ग सापपोःक्को पेःक्काङ् लाःक्कात् लःन्बेःक् फाऱआङ् कुसिङ्केन्निःत्तुम्मिन्बि? 18 कर मना मुराओलाम् लाःक्कात् केलःम्बा पाःन्निङ्ग सिक्लुङ्मालाम् लःन्लो ॥ खेऱल्लेए मनाःङ्ग आसुत्थो चोगुरो, 19 थेआङ्भेऱल्ले फेन् निङ्वाऱ इःपमा, मना सेपमा, चाराम्मा याःम्बक्, याम्बोःपमा, खुःम्मा,

* 15:4 लाम्दिःक् २०.१२, २१.१७, लेबिहाऱ २०.९, साम्योथिम्इङ्जाःङ् ५.१६

फोत्त्याबा तोःनदि पिमा, माङ्चेऱया पाःन्हाऱ निङ्वाऱबोलात् लःन्लो ॥ 20 कन् पाःन्हाऱरेग मनाःन् आसुत्थो चोगुरो ॥ कर हुक् वामेन्हपे चःल्ले खेन् आसुत्थो मेबोःङ्ङिन्लो ॥”

कनानि मेन्छुमाऱइल्ले कुनसाःन्

मर्कुस ७.२४-३०

21 हेक्क्याङ् येसुःन् गालिललाम् इस्राइल लाःक्कात्पा तायर नु सिदोन येक्यक् खिरिबा थुम्हाऱओ पे ॥ 22 खेपमोबा कनानि सुवाङ्स्मा मेन्छुमाऱधिक् खुनेऱओ त्थेआङ् अक्खे मेत्तुर पेलि फाक्तु, “दाउदरे कुस्साः आदाङ्बे, लुङ्माऱ तुक्ताङ्ङेऱओ! आस्साः चुक्मेन् फेन्साम्मिल्ले याङ्घुआङ् साऱरिक् तुक्खे चाःत्तुरो ॥” 23 कर येसुरे खेन् थेआङ् नोगप् मेबिरुन् ॥ हेक्क्याङ् कुहुऱसाम्बाहाऱरे अक्खे मेमेत्तुर खुनेऱनु पेलि मेभाक्तु, “आदाङ्बे, खेन् पाङ्घेदेःसेऱओ, थेआङ्भेल्ले खेल्ले एत्तलेङ् पेलि फाक्तुआङ्आनिगे निङ्धेन्दुरो ॥”

24 हेक्केःल्ले खेन् मेत्तु, “इङ्गाऱग इस्राइलस्मा केमाबा मेल्लुक्हाऱरे लागिरक् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले पाङ्घाङ्बरो ॥”

25 खेन् मेन्छुमाऱइल्ले थुङ्बोहजऱ युङ्सिङ्गल अक्खे मेत्तु, “आदाङ्बे, इङ्गाऱ कुभाऱ पिराङ्ङेऱओ ॥”

26 येसुरे मेत्तु, “हिन्जाऱबित्छाहाऱरे खुनिऱ खरेःङ्ङिन् नाप्मासिआङ्कोःत्चोहाऱ पिमासि नुःबा मेःन्लो ॥”

27 खेल्ले मेत्तु, “सेक्खाएरो आदाङ्बे, कर कोःत्चोहाऱरेआङ् खुनिऱ दाङ्बाल्ले चामादेन्नोलाम् मक्केधाःबा कुजिहाऱ मेजरो ॥”

28 येसुरे खेन् मेन्छुमाऱइन् नोगप् पिरु, “खेनेऱग सेक्खाए यम्बा नसाःन् केगप्मा मेन्छुमाऱनेन्नेरो! खेनेऱ केनाःक्तुबेन् केघोःसुरो ॥” हेक्क्याङ् बा खेन् येम्मो खेन् मेन्छुमाऱइल्ले कुस्साः चुक्मेन् नुःरेरो ॥

येसुरे यरिक् मनाहाऱ वेःन्दुसिऱ

मर्कुस ७.३१-३७

29 येसुःन् खेन् तेन्नोलाम् गालिल वरक्किल्ले कुयाओ पोःक्खेर नुःक्खे पे, हेक्क्याङ् कोःक्माओ थो पेआङ् खेपमो युङ्सिङ्गलो ॥ 30 खेपमो यरिक् मनाहाऱरे लाङ्सक्पाहाऱ, मिक्फःम्बाहाऱ, लाङ् हुक् फेत्केलाऱबाहाऱ, खुनिऱ पाःन् मेन्लःममनाबाहाऱ नु वेऱ यरिक् केदुक्पा केयऱबाहाऱ मेदारुसिआङ् कुलाङ्बुङ्मो मेयुक्खुसिरो ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाऱ केरेक् येसुरे नुसुसिरो ॥ 31 खेन् मनाहाऱरे पाःप्मा मेन्छुक्मनाबाहाऱ मेबारेबा, लाङ् हुक् फेत्केलाऱबाहाऱ मेन्नेबा, लाङ्सक्पाहाऱ लाङ्मेघेगेबा नु मिक्फःम्बाहाऱरे निःमा मेसुक्तुबा मेनिःसुआङ् खुनिऱ निङ्वाऱ मयेऱ इस्राइलस्मा निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् कुनारा मेभोःसुरो ॥

येसुरे हेन्छिङ् लिसि (४०००) मनाहाऱ चाजाःत्तुसिऱ

मर्कुस ८.१-१०

32 येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱ उःत्तुसिआङ् मेत्तुसि, “इङ्गाऱ कन् मनाहाऱ आलुङ्माऱ मेदुक्लो, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाऱग सुम्येन्नाङ्धो इङ्गाऱनुए मेवाऱ, हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे चामा थुङ्मा थेआङ् मेङ्गत्तुन्लो ॥ खेङ्हाऱ बा हेक्के साक्मेन्जा पाङ्मासि आनिङ्वाऱ होःप्लो, मेःन्ने फाऱग्र मेबेःक्ल मेबत्तिल्लेसा साक्लाम्बत्तुसिरो ॥”

33 हेक्केःल्ले कुहुऱसाम्बाहाऱरे खुनेऱ मेमेत्तु, “अक्तङ्बा एःक्सादेन्नो कम्म्याक् यरिक् मनाहाऱ चाःप्मासिरे लागि खरेःङ्ङिन् आत्तान्नु खोःमा सुक्तेप्पाबे?”

34 येसुरे खेङ्हाऱ सेःन्दोसुसि, “आक्खेम्म्याक् खरेःङ् केगत्तुम्बे?”

खेङ्हाऱरे नोगप् मेबिरु, “नुसि खरेःङ् नु चुजुक्सा कुभा डारक् कत्तुम्बेरो ॥” 35 हेक्क्याङ् येसुरे खेन् मनाहाऱ खाम्बाङ्ङो युङ्पाङ्घुसि ॥ 36 खेन् नुसि खरेःङ्ङिन् नु डाःन्खप्सुआङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् नोगेन् पिरु खेःक्खु, हेक्क्याङ् कुहुऱसाम्बाहाऱ पिरुसिआङ् मनाहाऱ मेहाःत्तुसिरो ॥ 37 हेक्क्याङ्

खेन् केरेक् मनाहाऱे खाघा मेज ॥ हेक्क्याड् कुहुऱसाम्बाहाऱे कुजि केनम्बेन् मेसुप्सुल्ले नुसि नड्मा योरेरो ॥ 38 खेन् केजाबाहाऱओग मेन्छुमाहाऱ नु हिन्जाऱबित्छाहाऱ मेन्निःत्छिड्डे येम्बित्छाऱहाऱरक् हेन्छिड्डे लिसि (४०००) यारिक् मेवयेरो ॥ 39 येसुरे खेन् मनाहाऱ पाङ्घुदेःसुसि, हेक्क्याड् खःड्बेओ लाःसेआड् मगादान् पाङ्जुम् खिरिबा तेन्नो पेरो ॥

16

येसुःन् साङ्ग्राम्पेदाड्बा मिक्सेःन् मेनाःक्तुऱ

मर्कुस ८.११-१३, लुका १२.५४-५६

1 कुभा फरिसिहाऱ नु सदुकिहाऱ मेदयेआड् “साङ्ग्राम्पेदाड्लाम् केयेबा फाऱआड् निड्वाऱ केमाबा मिक्सेःन्धिक्यापमि ओसेःन्आधाक्तेऱ” मेमेत्तुर येसुरे कुनिड्वाऱ मेसाऱरु ॥

2 हेक्केःल्ले येसुरे नोगप् पिरुसि, “युःन्छिक् ताड्साक्पेन्हेःत् लऱड्ले ताःन्दिक् नाम्सेःक् लऱरिक् केबाःत्तुम् ॥ 3 हेक्क्याड् तानाम् ताड्साक्पेन्मुदःप्पिल्ले* आड्न् वाहित् थाःसुऱ, सुरित् केजड्डिन् हुःऱ लऱरिक् केबाःत्तुम् ॥ अक्खेलऱरिक् ताड्साक्पेन्ओगेमेत्तुममाड् वायेम्मिन् नुःबा नु ताप्फेःम्बा चोःक् फाऱआड् केसेन्दुम्मिल्ले आक्खेलऱरिक् कन् येम्मो केदाःबा मिक्सेःन्हाऱ कुसिड् केन्निःत्तुम्मिन्बाबे? 4 कन्येम्मोबा कुङ्गेभेऱबा नु लायोबा मनाहाऱे निड्वाऱ केमाबा मिक्सेःन्हाऱ ओमेप्पमा मेगोःत्तुऱ, कर खेड्हाऱरेग माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पा योनाऱे कुमिक्सेःन्नाड्धो वेऱ मिक्सेःन् थेआड् मेड्घोःसुन्लो ॥” हेक्क्याड् येसुरे खेड्हाऱ पक्थसिआड् खेप्पोलाम् थासिड्डलो ॥

फरिसि नु सदुकिहाऱे खुनिऱ खेऱसुड्

मर्कुस ८.१४-२१

5 याड्सि हुऱसाम्बाहाऱ वरक्किल्ले नाधाःम्बि मेगेऱेल्ले खेड्हाऱे खरेःड् याड्सिड्मा निड्वाऱ मेभेःत्छुबान् निड्वाऱ मेघोःसुरो ॥ 6 येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “फरिसिहाऱ नु सदुकिहाऱे खुनिऱ खरेःड् केभड्बा सिदाऱलाम् सिड्सिड् लऱरेम्मेऱओ ॥”

7 खेड्हाऱे खरेःड्डिन् आमभेत्तुम्मिन्नाड् आनिऱ अक्खे आमत्तेबारो फाऱआड् खुनिऱ लुम्मो पाःन् मेधक्तेरो ॥

8 येसुरे खेड्हाऱे खुनिऱनिड्वाऱओबा पाःन्निन् कुसिड्डिन्ःत्तुआड् मेत्तुसि, “नसाःन् केसुःम्बासे, खिनिऱ लुम्मो खरेःड् होःप्फाऱआड् थेआड् पाःन् केधक्तिबाबे? 9 खिनिऱ आल्लसाड् कुसिड् केन्निःत्तुम्मिन्बि? हेन्छिड्डे ड्वासि (५०००) मनाहाऱे ड्वासि खरेःड् मेजआड् कुजि केनम्बान्केसुप्सुम्मिल्ले आक्खेन् नड्मा योरे, खेन् निड्वाऱ केभेःत्छुम्बि? 10 याम्मो हेन्छिड्डे लिसि (४०००) मनाहाऱे नुसि खरेःड् मेज हेक्क्याड् आक्खेम्म्याक् कुजि केनम्बाहाऱ खिनिऱ केसुप्सुम्, खेन्नाड् खिनिऱ निड्वाऱ केभेःत्छुम्बि? 11 खरेःड्डिल्ले कुयाःम्बेओ इङ्गाऱ मेत्तिड्बा मेःन् फाऱआड् आल्लसाड् कुसिड्केन्निःत्तुम्मिन्बि? कर फरिसिहाऱ नु सदुकिहाऱे खुनिऱ खरेःड् केभड्बा सिदाऱलाम् सिड्सिड् लऱरेम्मेऱ फाऱआड्ने हेक्के मेत्तिड्बारो ॥” 12 हेक्क्याड्लक् खेड्हाऱे खरेःड् केभड्बा सिदाऱलाम् सिड्सिड् लऱरेम्मेऱ मेत्तुसिबा मेःन्, कर फरिसिहाऱ नु सदुकिहाऱे खुनिऱ निसाम्मिल्ले कुदक्लेड्वाओ पाःत्तुबा फाऱआड् कुसिड् मेनिःत्तुरो ॥

पत्रुसरे येसुःन् ख्रिस्त लऱरिक् इड्भोःसुऱ

मर्कुस ८.२७-३०, लुका ९.१८-२१

13 येसुःन् सिजरिया फिलिप्पि थुम्मो त्पेःल्ले कुहुऱसाम्बाहाऱ सेःन्दोसुसि, “मनाहाऱे मेन्छाम्साःन् हाःत् फाऱआड् मेबाःत्तुऱबे?”

* 16:3 ग्रिक् पाःन्दाड्डो “ताड्साक्पेन्हेःत् लऱआड् मुदःप्पिल्ले” पोःड् ॥

14 खेड्हाहारे नोगप् मेबिरु, “कुभारे बपत्तिस्मा केबिबा युहुनना, वेहहारे माड्निड्वाहपाःन् केबाःप्पा एलिया, हेक्क्याड् आल्लसाड् वेहहारेग यर्मिया मेःन्छाड् माड्निड्वाहपाःन् केबाःप्पाहाहओ लत्छानेरो फाहआड् मेबाःत्तुरो ॥”

15 येसुरे खेड्हाह सेःन्दोसुसि, “कर खिनिहग, इड्गाह हाःत्आ फाहआड् यापमि केमेत्तिहबे?”

16 सिमोन पत्रुसरे नोगप् पिरु, “खेनेहग निड्वाहफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्त, आजुनि निड्वाहफुमाड्डिल्ले कुस्साःनेरो ॥”

17 येसुरे खेन मेत्तु, “योनारे कुस्साः सिमोने, खेनेहग मुड्इसाबानेरो थेआड्भेल्ले कड्ग मेन्छाम् यापमिहाहारे ओसेःन्दाड् केमजोगेबा मेःन्, कर साड्ग्राम्पेदाड्डोबा पानुदिड् आम्वारे खेनेह ओसेःन्दाड् केजोगेबारो ॥

18 सेक्खा पाःन् खेनेह मेत्नेह, खेनेह पत्रुसनेरो (पत्रुस फाहइन् लुड्लो), हेक्क्याड् कन् पयम यमबा लुड्समदाड् इड्गाह आसेसेहुप्लक्किन् चोगुड्लो ॥ हेक्क्याड् कन् आसेसेहुप्लक्किन् सिःमेल्लेन् मुक्साम्मिल्ले नाःम्मा मेसुक्तुन्लो ॥ 19 खेनेहग साड्ग्राम्पेदाड्बा हाड्जुम्मिल्लेन्तिमिक्हाह पिनेरो ॥ इक्सादिड् खाम्बेःकमो केसाक्तुबान्साड्ग्राम्पेदाड्डोआड् साक्लो, हेक्क्याड् इक्सादिड् खाम्बेःकमो केहनदुबान्साड्ग्राम्पेदाड्डो हन्लो ॥” 20 हेक्क्याड् येसुरे कुहुसाम्बाहाह इड्गाह निड्वाहफुमाड्डिल्ले सेःन्दाड्बा ख्रिस्तआ फाहआड् आत्तिन्हाहआड् मेजेक्तेमस्मिमेन्नेहओ लहरिक् केसाक्पा इड्जाःड् पिरुसिरो ॥

येसुरे कुसिःमेल्ले कुयाःम्बेओ पाःत्तुर

मर्कुस ८.३१-३३, लुका ९.२२-२९

21 खेन येम्माड्धो येसुरे कुहुसाम्बाहाह खुनेह यरुसलेम्मो पेःक्माए पोःड्, हेक्क्याड् खेपमो यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाह, तुम्निड्वाहफुसाम्बाहाह नु साम्योथिमसाम्बाहाहओलाम् यरिक् पाःन्नो तुक्खे चामाए पोःड् हेक्क्याड् खुनेह सिःमाए पोःड्डाड् याम्मो सुम् येन् एगाड् सिःमेन्लाम् याम्मो हिड्मा पोःड् केलहबा पाःन्निन् चेक्मा हेःक्तुसिरो ॥

22 कर पत्रुसरे खुनेह थिक्लेपमाड् तेह्रुआड् फेःक्तु, “आदाड्बे, निड्वाहफुमाड्डिल्ले अक्खे पोःड्मा मेबाड्घुन्लो, अक्तड्बा पाःङ्ग खेनेहनु आप्फाल्लेआड् मेबोःड्नेल्लो ॥”

23 येसुःन् पत्रुस लेपमाड् हिसिड्डाड् मेत्तु, “माफेन्साम्मे, खेनेह इड्गाहलाम् माःड्घा पेगेह! खेनेह केघःआरो ॥ खेनेहग निड्वाहफुमाड् कुडिसिःक् मेःन्, कर मेन्छाम् यापमि कुडिसिःक्लक् निड्वाह केडःत्तुरो ॥”

24 हेक्क्याड् येसुरे कुहुसाम्बाहाह मेत्तुसि, “आत्तिल्ले इड्गाह तिम्मा निड्वाह चोगुह, हाराह खेल्ले इड्गाहक् चाड्थुडुड् केलहबा कुनिड्वाहइन्सेरुआड् कुसिलाम्साक्मा सिड्डिन् पक्खुआड् इड्गाह तिम्माररो ॥ 25 थेआड्भेल्ले आत्तिल्ले कुहिड्मन्निन् ताड्सेःपुतुड् लहरिक् निड्वाह चोगुह, खेल्ले खेन्नाड् मासुह, कर आत्तिल्ले कुहिड्मन्निन् आलागि मासुह, खेल्ले मेन्नुपमनाबा हिड्मन् खोःसुरो ॥ 26 मेन्छाम् यापमिःल्ले केरेक् इक्सादिड् खाम्बेःकमान् खुनेहइन् चोगुआड् मेन्नुपमनाबा कुहिड्मन्निन् मासुल्ले नुःबा पोःड्बि? थेआड्भेल्ले मेन्छाम् यापमिःल्ले मेन्नुपमनाबा कुहिड्मन्निन् याड्ना खोःमारे लागि थेःल्लेआड् लेक्मा मेसुक्तुन्लो ॥ 27 थेआड्भेल्ले इड्गाह मेन्छाम्साःन् पानुदिड् आम्वारे कुमिमिदिड्डो कुमाड्लाइड्बाहाहनु युःआल्ले केरेक् मेन्छाम् यापमिहाहारे मेजोगुबा याःम्बक्किल्लेन् लारुबा थुम्घोःन् पिरुड्सिड्लो ॥ 28 इड्गाह सेक्खाए मेत्निड्, इड्गाह मेन्छाम्साःन् आहाड्जुम्मो हाड् चोःक्से युःआबा मेन्निह थारिक् कप्पो केयेप्पाहाहओ कुभाग मेन्छिःनेन्लो ॥”

येसुरे कुनाइबेःक्लेड्सिड्

मर्कुस ९.२-१३, लुका ९.२८-३६

1 हेक्के मेत्तुसिबा तुक्सि (६) येन् एगाड् येसुरे पत्रुस, याकुब नु कुनसाऱ् युहुन्नाऱ् खुनेऱ्नु थो केःम्बा कोःकमाओ तेऱ्रुसि ॥ 2 खेड्हाऱ्रे ओमेमेत्तुर मेबत्छेल्ले येसुरे कुनाइबेःक्लेड्सिड्ल पे, हेक्क्याड् कुनाराऱ् नाम्मिन् कुड्सिःक् लेक्ते हेक्क्याड् कुदेःत्तिन्नाड् मिक्किन् चेमुर् ओःत्तेरो ॥ 3 हक्कघत् खेप्पो माड्निड्वाऱ्पाऱ्न् केबाःप्पा मोसाऱ्न् नु एलियाऱ्न्नाड् थाःम्नेत्छिआड् येसुऱ्न्नु ताऱ्जेक्खेत्छि ॥ 4 पत्रुसरे येसुऱ्न् मेत्तु, “दाड्बे, आनिऱ् कप्पोए वाऱ्मा नुःबा पोःड्लो ॥ खेनेऱ् निड्वाऱ् केजोगुनेऱ् फाऱ्ग्र सुम्सि याक्साहाऱ् चोगुड्, थिक् खेनेऱ्डन् हेक्क्याड् मोसाऱ्न् नु एलियाऱ्रे खुन्छिऱ् लागिआड् थिक् थिक् चोगुड्लो ॥”

5 अक्खेलऱ्रिक् खुनेऱ् पारेऱ् पत्छेल्लेए फः लऱ्रिक् केओःप्पा खाप्मिःत्तिल्ले चिदेप् तेप्तुसिआड् खाप्मिःत्तोलाम् अक्तड्बा इक्ला मेघेप्सु, “कन्आमिःम् आस्साःरो, खुनेऱ्नु इड्गाऱ् सःत्ताड्डाड् वाऱ्आरो ॥ खुनेऱ् पाःत्तुबा पाःन्निन् खेप्सेम्मेऱ्ओ ॥” 6 हुऱ्साम्बाहाऱ्रे कन् मेघेप्सुल्ले साऱ्रिक् मेगिसेऱ्आड् खाम्मो साम्बोःन् हबत्मेभन्छिड्लो ॥

7 कर येसुऱ्न् खेप्पो त्थेआड् खेड्हाऱ् सुसुसुसिर् मेत्तुसि, “पोगेम्मेऱ्, मेगिसेम्मिन्नेऱ्ओ ॥” 8 हेक्क्याड् खेड्हाऱ्रे ओमेमेत्तुल्ले खेप्पो येसुऱ्न्लक्वये कर वेऱ् हाःत्ताड् होःप्तेरो ॥

9 खेड्हाऱ् कोःकमालाम् यो मेधयेऱ् मेबत्छेल्ले येसुरे खेड्हाऱ् इड्जाःड् पिरुसि, “इड्गाऱ् मेन्छाम्साऱ्न् सिःमेन्लाम् याम्मो मेन्हिड्डे थारिक् कन् केनिःसुम्बा पाःन्हाऱ् आत्तिन्नाड् मेजेक्तेम्मिन्नेऱ्ओ ॥”

10 खेड्हाऱ्रे येसुऱ्न् सेःन्मेदोसु, “थेआड् साम्थिमिसाम्बाहाऱ्रे निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तेन्ताःमानुःल्ले तगि एलियाःड्ग युःमाए पोःड् फाऱ्आड् मेबाःत्तुबाबे?”

11 येसुरे नोगप् पिरुसि, “सेक्खाएरो, एलियाःड्ग युःऱ्आड् निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तेऱ् कुदाःमान् केरेक् यारिप् चोगुऱ्रो ॥ 12 कर इड्गाऱ् सेक्खाए मेत्निड्, एलियाःन् त्थे चुरेआड् वाऱ्, कर मनाहाऱ्रे कुसिड् मेन्निःत्तुन्नाड् खेड्हाऱ्रे खुनेऱ् निड्वाऱ् थाप्थाप् मेमेत्तुआड् मेवाऱ्रो ॥ हेक्केलऱ्रिक् मेन्छाम्साऱ्न्नाड् खुनिऱ् हुक्को थाआड् तुक्खे चारो ॥” 13 हेक्क्याड्लक् येसुरे बप्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्ले कुयाःम्बेओ मेत्तुसिबा फाऱ्आड् हुऱ्साम्बाहाऱ्रे कुसिड्मेनिःत्तु ॥

माफेन्साम्मिल्ले याड्घुबा मना

मर्कुस ९.१४-२९, लुका ९.३७-४३

14 हेक्क्याड् येसुऱ्न् नु कुहुऱ्साम्बाहाऱ् याम्मो यारिक् मनाहाऱ् मेवयेबा तेन्नो मेगेऱ्ल्ले खेप्पो मनाधिक् येसुरो त्थेआड् कुदगि थुड्बोहजऱ् युड्सिड्ल 15 पाःत्तु, “आदाड्बे, आस्साःन् लुड्माऱ् तुक्तेऱ्ओ ॥ थेआड्भेल्ले खेन्निन् थप्पामाःमेल्ले याड्घुआड् वाऱ् हेक्क्याड् साऱ्रिक् तुक्खे चारो ॥ एत्लेड् खेन् च्वाःत्तो नु मिओ थाःरो ॥ 16 खेन् केहुऱ्साम्बाहाऱ्रो मेवेःन्दुर फाऱ्आड् तारुड्, कर खेड्हाऱ्रे वेःम्मा मेन्छुक्त्तुन्लो ॥”

17 येसुरे मेत्तुसि, “नसाःन् केहोःप्पा नु ताक्केभेऱ्बा मनासे, आप्फाल्ले थारिक् इड्गाऱ् खिनिऱ्नु वाऱ्आबाबे? आप्फाल्ले थारिक् नासि थःत्निड्बाबे? खेन् चुक्पेन् कत्ना फेत्तेम्मेऱ् ॥” 18 येसुरे खेन् फेन्साम्मिन् फेःक्तुआड् खेन् चुक्पेल्लोलाम्लःन्दे पेरो ॥ बा खेन् येम्पोए खेन् चुक्पेन् वेःत्तेरो ॥

19 याड्सि हुऱ्साम्बाहाऱ् स्वाःत्ताड् येसुरो मेदयेऱ्आड् सेःन्मेदोसु, “थेआड्आनिगे खेन् फेन्साम्मिन् नाःप्पा लःप्पा मेसुक्त्तुम्बेन्बाबे?”

20 येसुरे मेत्तुसि, “थेआड्भेल्ले खिनिऱ् नसाःन्निन् सुःन्लो ॥ इड्गाऱ् सेक्खाए मेत्निड्, खिनिऱ् नसाःन्निन् यःड्गेऱ् याऱ्रिःम्बाधिक् याःत्छाड् कन् कोःकमान् ‘खेप्पोलाम् खेत्छिड्डे’ केमेत्तुम्मिल्ले, खेन् खेत्छिड् पेःक्लो ॥ हेक्क्याड् खिनिऱ्लाम्बा पोःड्मा मेन्छुक्कमना थेआड् होःप्लो ॥” 21 ((कर अक्तड्बा फेन्साम्मिड्ग तुवा नु चाःनेत् मेःन्ने लःप्पा सुक्मेदेत्तेन्लो ॥))

येसुरे याम्मो कुसिःमेल्ले कुयाःम्बेओ पाःत्तु

मर्कुस ९.३०-३२, लुका ९.४३-४५

22 हेक्क्याड् येसुःन् नु कुहुःसाम्बाहाः गालिल थुमो मेदयेल्ले खुनेः अक्खे मेत्तुसि, “आल्ल मेन्छाम्साःन् इड्मेल्लेक्त्तुःआड् मनाहाःरो हुक् मेसुपत्तुः, 23 हेक्क्याड् खेड्हाःरे खुनेः मेसेरुः, कर सुम् येन् एगाड् सिःमेन्लाम् याम्मो कुहिड्वेत् पोःड्लो ॥” कन् पाःन्निन् मेघेप्सुआड् कुहुःसाम्बाहाःरे खुनिः योःम् पुःरेरो ॥

येसुरे माड्हिम् एःड्याड् हुडुः

24 याड्सि येसुःन् नु कुहुःसाम्बाहाः कपर्नहुमो मेदये, हेक्क्याड्माड्हिम् एःड्याड्* केभोःड्बाहाःआड्पत्तुसरो मेदयेआड् सेःन्मेदोसु, “केसिक्साम्बाल्ले माड्हिम् एःड्याड् मेहुडुन्बि?”

25 खेल्ले नोगप् पिरु, “थेआड् मेहुडुन्बे? हुडुःरो ॥”

हेक्क्याड् पत्तुसेन् हिम्मो लाःसेनामेःन्ने येसुरे सेःन्दोसु, “सिमोने, थे निड्वाः केडःत्तुबे? इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा हाड्हाःरे एःड्याड् आत्तिल्लोलाम् मेभोःक्खुबे? खुनिः आबाडे मनालाम्बा मेभोःक्खुबि, इ वेः लाजेःबा मनालाम् मेभोःक्खुबि?”

26 पत्तुसरे नोगप् पिरु, “वेः लाजेःबा मनालाम् मेभोःक्खुरो ॥”

येसुरे मेत्तु, “हेक्केने फाःग्र खुनिः आबाडे मनाहाःरे हुड्मा मेबोःड्नेल्लो ॥ 27 हेक्केसाड् आनिःनु खेड्हाःरे खुनिः सिक् मेबोःक्नेन्ल फाःआड् गालिल वरक्को पेगेःआड् खेःड् तेसेःओ ॥ केरेकनुःल्ले तगि केदेम्सुबा डाःल्ले कुमुराओ याड्इत्छिधक् केघोःसुरो ॥ खेन् तेःरेःआड् आन्छिः माड्हिम् एःड्याड्डिन् हुडेःओ ॥”

18

साड्ग्राम्पेदाड्बा हाड्जुमिन् केरेकनुःल्ले यम्बा

मर्कुस ९.३३-३७, लुका ९.४६-४८

1 खेन् येम्मो हुःसाम्बाहाः येसुरो मेदयेआड् सेःन्मेदोसु, “दाड्बे साड्ग्राम्पेदाड्बा हाड्जुमो केरेकनुःल्ले यम्बान्हाःप्पे?”

2 येसुरे खेप्पो हिन्जाःथिक् उःत्तुआड् खुनिः लुम्मो येप्सुर 3 मेत्तुसि, “इड्गाः सेक्खाए मेत्तिन्ड्, खिनिः निड्वाःइन्केलेक्खुम्माड् कन् हिन्जाःइन् कुड्सिःक् खिनिः केम्बोःक्खिन्ने फाःग्र आप्फाल्लेआड् साड्ग्राम्पेदाड्बा हाड्जुमो लाःप्मा केन्छुक्त्तिन्लो, 4 खेल्ले चोगुल्ले आत्तिन्आप्फेःक् चुड्जिगेन् नःम्सिड्डाड् कन् हिन्जाःइन् हेक्के पोःड् खेन्ने साड्ग्राम्पेदाड्बा हाड्जुमो यम्बा पोःड्लो ॥ 5 हेक्क्याड् आत्तिल्ले आमिड्डो अक्त्तड्बा चुक्सा हिन्जाःइन् लाड्दाःक्त्तुः, खेल्ले इड्गाः लाड्दाःक्कारो ॥ 6 कर आत्तिल्ले इड्गाः याप्मि नसाःन् केजोःक्पा चुक्सा हिन्जाःथिक् लायो चोःक्मा पाड्घुः, खेल्ले कुनिःड्मो लुम्सुमिन् इघेःड्माआड् वरक्को लाप्फुमाल्लेए नुःबा पोःड्लो ॥

7 कन् इक्सादिड् खाम्बेःक्मान् चिःत्तेआड्लक् स्येरो, थेआड्भेल्ले मेन्छाम् याप्मिहाः लायो चोःक्मा केबाड्बा पाःन्हाः कप्पो यरिक् वाःरो ॥ अक्त्तड्बा पाःन्हाःग ताःएरो, कर वेःहाः लायोओ केधाःबा मनाःड्ग चिःत्तेआड्लक् स्येरो! 8 खेनेः केलाड् केहुक्किल्ले लायो चोःक्मा केबाड्ने फाःग्र खक्तेःआड् लाप्फुसेः ॥ लाड्-हुक् नेप्माड्नु आप्फाल्लेआड् मेन्छिःमना मि केदिःप्पा खेमायड्सड्डो पेःक्मानुःल्ले लाड्धिकु हुक्थिक् मेःन्ने मेन्नुपमनाबा हिड्मन् खोःमाए नुःबरो ॥ 9 खेनेः केमिक्किल्ले लायो चोःक्मा केबाड्ने फाःग्र यगेःलेःतेःआड् लाप्फुसेःओ ॥ नेत्छि मिक्नु आप्फाल्लेआड् मेन्छिःमना खेमायड्सड्बा मिओ पेःक्मानुःल्ले मिक्थिक्नु मेन्नुपमनाबा हिड्मन् खोःमाए नुःबरो ॥”

10 “सिड्सिड् लःरेममेःओ, कन् चुक्पा चुक्पाहाः कुनामेन्छाः मेजोगेम्सिमिन्नेःओ ॥ इड्गाः सेक्खा पाःन् मेत्तिन्ड्, कड्हाः कम्बाड् केमेप्पा खुनिः माड्लाड्बाहाः सदादिड् साड्ग्राम्पेदाड्डो

* 17:24 लाम्दिःक् ३०.१३-१६, यहुदि साम्योथिमो तड्बे निबोःड्डाड् (२०) थोबा येम्बित्छाःसारे तड्बे थप्पा माड्हिम्मिन् खाप्पा, चेःक्मा, चोःक्मारे लागि माड्हिम् एःड्याड् हुड्मा केबोःड्बा वये ॥ खेन् एःड्याड्डिन् नियन्बा याःलिक्लेन् नाम्याक् वये ॥

पानुदिङ् आम्वारे कुदगि मेवारो ॥ 11 ((थेआङ्भेल्ले इङ्गात् मेन्छाम्साःङ्ग केमाबाहात् ताङ्सेःप्से त्याङ्बारे ॥))”

केमाबा मेल्लुक

12 “आल्ल, किपथिक् (१००) मेल्लुक केगपपाल्ले कुमेल्लुकथिक् माःल्ले थे चोगुत्? खेल्ले खेन् फाङ्-फाङ् (९९) मेल्लुकहात् चाराम्मादेन्नो लेरुधसिआङ् खेन् केमाबा मेल्लुककिल्ले कुगोःत्छे मेबेःक्किन्बि? 13 खेल्ले खेन् केमाबा मेल्लुककिन् खोःसुल्ले सेक्खाए खेन् मेम्माए फाङ्-फाङ् (९९) मेल्लुकहात् कत्तुसिबानुःल्लेआङ् सारिक् सःत्लो ॥ 14 हेक्केलत्तिके साङ्ग्राम्पेदाङ्डो केवात्बा खिनि? पाः निङ्वात्फुमाङ्डिल्लेआङ् कन् चुक्पाहात्ओ थिक्काङ् मेमाःनेन्ल केलत्बा कुनिङ्वात् वारो ॥

लायो केजोःक्पा नुसाङ्इन् तोःम्मा

लुका १७.३

15 नसानिबाधिकले खेनेत् केदक्लेङ्वाओ लायो चोगुत्ने फात्ग्र खेनेत्तक् खेल्लो पेगेत्आङ् कुलायोःन् ओसेःन्धाक्तेत्ओ ॥ खेल्ले केबाःन्निन् खेप्सुने फात्ग्र खेन् नसानिबाल्ले कुनिङ्वात् केदोःन्दुरो ॥ 16 कर खेनेत् केबाःन्निन् मेघेप्सुने फात्ग्र खेनेत्तु वेत् थिक्पा इग्र नेप्फु तेत्सेत्आङ् याम्मो पेगेत्, थेआङ्भेल्ले साम्योसाप्लाःल्ले पाःत्तुबा कुइसिःक्, ‘नेप्फु इग्र सुम्सि तोःन्दिहात्ते खुनि? तगि केरेक् पाःन्हात्तेन् निःन्धो चोःक्मा पोःङ्लो ॥’* 17 खेल्ले आल्लसाङ् खेङ्हात् खेम्मा नात्तुसिने फात्ग्र सेसेहुप्लक्को कन् पाःन्निन् तारेम्मेत्ओ ॥ हेक्क्याङ् सेसेहुप्लक्किल्ले पाःत्तुबा पाःन्निन्नाङ् नात्तुने फात्ग्र खेङ्ग थिम्मेन्दङ् सुवाङ् नु एःङ्याङ् केभोःङ्बा ताप्फेःम्बा मना कुइसिःक् इःत्तेम्मेत्ओ ॥ 18 इङ्गात् सेक्खाए मेत्निङ्, इक्सादिङ् खाम्बेःकमो केसाक्तुबान्साङ्ग्राम्पेदाङ्डोआङ् साकलो, हेक्केलत्तिके इक्सादिङ् खाम्बेःकमो केहनदुबान्साङ्ग्राम्पेदाङ्डो हन्लो ॥ 19 याम्मो इङ्गात् अक्खेआङ् मेत्निङ्, खिनि?ओ नेप्फु मनाहात् निङ्वात्बो थिक्हुप् केबोःङ्सिने फात्ग्र थे केनाःक्सुसाङ् साङ्ग्राम्पेदाङ्डोबा पानुदिङ् आम्वारे खेन् केजोःक्सि केबिसि?रो ॥ 20 थेआङ्भेल्ले नेप्फु इग्र सुम्भु मनाहात् इङ्गात् आमिङ्डो मेजुम्मिल्ले, इङ्गात् खुनि? लुम्मो वात्आरो ॥”

लेप्मि मेम्बिमनाबा सेवारोबाल्लेन्खेदात्

लुका १७.४

21 हेक्क्याङ् पत्तुसेन् येसुरो फेरेआङ् सेःन्दोसु, “आदाङ्बे, इङ्गात् आदक्लेङ्डो लायो केजोःक्पार केनेबान् आक्खेन्लेङ् लेप्मि पिरुङ्बाबे? नुसि लेङ् थारिक्पि?”

22 येसुरे नोगप् पिरु, “नुसि (७) लेङ्गर्क् मेःन्, कर नुसिआङ्नुबोःङ्लेङ् (७०) थारिक् लेप्मि केबिरु पोःङ्लो ॥

23 थेआङ्भेल्ले साङ्ग्राम्पेदाङ्बा हाङ्जुम्मिङ्ग लत्छा हाङ्धिकले कुसेवारोबाहात्ते मेदेरुबा साम्म्याङ्-याङ्इत्छिःन्फोःङ्मा याःम्बक् चोगुबान्नु तङ्मा सुक्तेत्लो ॥ 24 खेन् हाङ्डिल्ले सिङ्नाःत्तिन् फोःङ्मा हेःक्तुल्ले थिबोःङ् हेन्छिङ् (१०,०००) साम्म्याङ् याङ्इत्छि सिङ्नाःत् फोःङ्मा केबोःङ्बा मनाःन् खुनेत्ओ मेदारु ॥ 25 खेल्ले खेन् साम्म्याङ् याङ्इत्छिःन्हुङ्मा मेसुक्त्तुम्बाल्ले चोगुल्ले मेलिङ्गेन् कुमेःत्, कुस्साःहात् हेक्क्याङ् खेल्ले कत्तुबा केरेक् चिगःक्वाहात् सङ्घेम्मेत्आङ् फोःङ्मा केबोःङ्बा याङ्डिन् फोःक्खेम्मेत् लत्तिके हाङ्डिल्ले इङ्जाःङ् पिरुसिरो ॥ 26 कर खेन् सेवारोबान् हाङ्डिल्ले कुदगि थुङ्बोहजत् युङ्सिङ्गाङ् पेलि फाक्त्तु, ‘आदाङ्बे, इङ्गात् नासि थःत्ताङ्डेत्आङ्कुभा येम् थारिक् हाङ्घाङ्डेत्ओ! इङ्गात् केयाङ्डिन् केरेक् हुङ्गु प्पिनेरो ॥’ 27 हाङ्डिल्ले खेन् लुङ्मात् तुक्त्तुआङ् केरेक् हुङ्मा केबोःङ्बा याङ्डिन् लेप्मि पिरुआङ् पाङ्घुदेःसुरो ॥ 28 हेक्क्याङ् खेन् सेवारोबान् लाःक्कात् लःन्देल्ले किपथिक् युप्पा याङ्इत्छि कुसिङ्नाःत् केबप्पा कुन्जुम् सेवारोबान् तुम् ॥ हेक्क्याङ् खेल्ले खेन् कुन्जुम् सेवारोबान्

* 18:16 साम्योथिम्इङ्जाःङ् १०.१५

फत्तुर कुसित्ताः न् यरुआड् अक्खे मेत्तु, 'इङ्गाओनु केदेरुबा सिङ्गाःत्तिन् आल्लोसा हुडे' 29 खेल्ले थुड्बोहज्जं युड्सिङ्गाड् पेलि फाक्त्तुर मेत्तु, 'चुम्मे, इङ्गा नासि थःत्ताड्देण्णं आड्कुभा येम् थारिक् हाङ्घाड्देण्णो! इङ्गा केयाड्दिन् केरेक् हुडुड्लो ॥' 30 कर खेल्ले मेदेन्नेनाड् खेन् हुड्मा केबोःड्बा याड्दिन् मेन्हुड्दे थारिक् पुड्लाहिम्मो याक्कल फाण्णं आड् साक्कमा पाङ्घुसिरो ॥ 31 वेण्णं सेवारोबाहाण्णं कन् पाःन्निन् मेनिःसुआड् खुनिण्णं सारिक् निड्वाण्णं तुण्णं ॥ हेक्क्याड् खेड्हाण्णं मेबेआड् कन् केरेक् पाःन्हाण्णं हाड्दिन् मेजेक्त्तु ॥ 32 हाड्दिल्लेआड् खेन् तगिसुमा सेवारोबान् उःत्तुआड् मेत्तु, 'खेनेण्णं ताक्केभेण्णं सेवारोबान्णो! खेनेण्णं पेलि केभाक्कताड्बाल्ले केरेक् केसिङ्गाःत्तिन् लेप्पि पिनेआड् वयाड्लो ॥ 33 कर खेनेण्णं लुड्माण्णं तुक्केबा कुड्सिःक्के खेनेण्णं आड् केन्जुम् सेवारोबान् लुड्माण्णं तुक्कमा मेबोःड्नेम्बि?' 34 हेक्क्याड् हाड्दिल्ले सारिक् कुसिक्किन् पोणेआड् खेन् सेवारोबेन् सिङ्गाःत्तिन् मेन्हुड्दे थारिक् तुक्खे मेजाःत्तुर फाण्णं आड् पुड्लाधाबाल्लो हुक् सुप्पुरो ॥"

35 येसुरे कुनुप्पो कुहुण्णं साम्बाहाण्णं अक्खेल्लारिक् मेत्तुसि, "खिनिण्णं तक्केड्वाओ लायो केजोःक्पाहाण्णं सिक्कुड्मोण्णं लेप्पि केम्बिरुम्मिसिम्मिन्ने फाण्णं साङ्गाम्पेदाड्डोबा आम्वारेआड् बा हेक्केण्णं केमेत्तिण्णो ॥"

19

मेःक्खिम्मलेन्पाःन्
मर्कुस १०.१-१२

1 येसुरे कन् पाःन्हाण्णं पाःन्तु सुरुआड् गालिल थुम्मोलाम् यर्दन यड्घड्दिल्ले नाधाःम्बिबा यहुदिया थुम्मो पेरो ॥ 2 यरिक् मनाहाण्णं खुनेण्णं मेदिम्मु, हेक्क्याड् खेड्हाण्णं वेःन्दुसिरो ॥ 3 कुभा फरिसिहाण्णं मेदयेआड् खुनेण्णं कुनिड्वाण्णं सारमा फाण्णं आड् पाःन् मेण्णं, "थेआड् याःम्बक् मेम्भेःन्ने मनाःल्ले कुमेःत्तिन् नाण्णं साम्योथिम्मिल्ले पिरुबि मेःम्बि?"

4 येसुरे मेत्तुसि, "मेःम्बे! साम्योसाप्लाओ केबप्पा पाःन्निन् खिनिण्णं मेन्निःत्ते केवयिण्णं? चड्ःतदाड्बाल्ले कुहेःक्सिङ्मोण्णं 'खेड्हाण्णं येम्बित्छाण्णं नु मेन्छुमाण्णं चोगुसिरो ॥'* 5 हेक्क्याड् 'खेल्ले चोगुल्ले येम्बित्छाण्णंइल्ले कुम्बा नु कुम्मासि लेरुसिआड् कुमेःत्तिन्नु तड्लो, हेक्क्याड् खेड्हाण्णं लत्छा थक् पोःड्सिरो ॥'* 6 आल्ल खेड्हाण्णं नेप्फुसि मेःन्, कर लत्छा थक्सिरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले निड्वाण्णंफुमाड्दिल्ले लत्छा थक् चोगुसिबाहाण्णं मेन्छाम् याप्पिरे सेम्मासि मेन्नेन्लो ॥"

7 खेड्हाण्णं सेःन्नेदोसु, "हेक्केने फाण्णं थेआड् मोसाःल्ले 'येम्बित्छाण्णंइल्ले कुमेःत्तिन् इङ्गाण्णं नाण्णंबारो फाण्णं आड् साप्ला साप्तुआड् पाण्णंमादेःमा सुक्त्तु' लारिक् साप्तुबाबे?"

8 येसुरे नोगप् पिरुसि, "खिनिण्णं पाःन् मेड्घेम्मनाबा केजोगिबाल्ले चोगुल्ले मोसारे खिनिण्णं मेःत्हाण्णं नाण्णं केसुक्त्तुमसिम् फाण्णं आड् साप्तुबारो ॥ कर कुहेःक्सिङ्मोण्णं अक्त्तड्बा होःपत्तेरो ॥ 9 इङ्गाण्णं मेत्तिण्णं, आत्तिन् येम्बित्छाण्णंइल्ले कुमेःत्तिन् वेण्णंहाण्णं मेन्लाम्मे नाण्णं आड् वेण्णं मेन्छुमाण्णंइन्नु मेःक्खिम्म चोगु, खेल्लेआड् चाराम्मा याःम्बक्के चोगुण्णो ॥" ((हेक्क्याड् आत्तिल्ले खेन् नाण्णंमेन्छुमाण्णंइन्नु मेःक्खिम्म चोगुण्णं खेल्लेआड् याम्बोःप्पा याःम्बक्के चोगुण्णो ॥))

10 हेक्केःल्ले कुहुण्णं साम्बाहाण्णं खुनेण्णं मेमेत्तु, "मेःत् येम्बाण्णं लुम्मो बा हेक्केरक् पोःड्ने फाण्णं मेःक्खिम्म मेन्जोःक्माण्णं नुःबारो ॥"

11 येसुरे नोगप् पिरुसि, "केरेक्केण्णं कन् पाःन्हाण्णं ताःक्का मेन्छुक्त्तुन्, कर आत्तिल्ले निड्वाण्णंफुमाड्दिल्ले खोःसुण्णं, खेल्लेरक् ताःक्का सुक्त्तुण्णं ॥ 12 मेःक्खिम्म मेन्जोःक्मना यरिक् पन्नेम्हाण्णं वाण्णो ॥ कुभाग सावाःन्छिड्मानुधोण्णं सिङ्गारु मेवाण्णो, वेण्णंहाण्णं मनाहाण्णं सिङ्गारु मेजोगुसि, हेक्क्याड् कुभाग साङ्गाम्पेदाड्बा हाड्जुम्मो माड्सेवा याःम्बक् चोःक्का फाण्णं आड् मेःक्खिम्म मेन्जोःक्केनेन्लो ॥ आत्तिल्ले ताःक्का सुक्त्तुण्णं हाराण्णं खेल्लेण्णं ताःक्त्तुर ॥"

* 19:4 तोलिड्सोमु १.२७, ५.२ * 19:5 तोलिड्सोमु २.२४, ग्रिक पाःन्दाड्डो "थिक् थक् पोःड्सिरो ॥"

येसुरे हिन्जाऱबित्छाहाऱ मुऱइसाम् थाःसु पिरुसिऱ

मर्कुस १०.१३-१६, लुका १८.१५-१७

13 थिक् येन् येसुरे हुक् नेस्सुआड् तुवा चोगु पिरुसिऱ फाऱआड् मनाहाऱरे हिन्जाऱबित्छाहाऱ मेदारुसि ॥ कर कुहुऱसाम्बाहाऱरे खेन् हिन्जाऱबित्छा केदाःपुपाहाऱ मेभेःक्तुसि ॥

14 कर येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “हिन्जाऱबित्छाहाऱ इड्गाऱओ ताःमा फाःक्तेमसिममेऱओ, खेड्हाऱ मेसाक्तेमसिममिन्नेऱओ, थेआड्भेल्ले साड्ग्राम्पेदाड्बा हाड्जुममिड्ग कन् हिन्जाऱबित्छा हेक्क्याड्बाहाऱरेननेरो ॥” 15 हेक्क्याड् खेड्हाऱ सम्दाड् हुक् नेस्सुर मुऱइसाम् पिरुसिआड् खेपुमोलाम् थासिड्लो ॥

याड्साकुन्धेसाबा मना

मर्कुस १०.१७-३१, लुका १८.१८-३०

16 आल्ल मनाथिक् येसुरो फेरेआड् सेःन्दोसु, “सिक्साम्बे, आक्तड्बा नुःबा याःम्बक् चोगुड्डिल्ले मेननुपमनाबा हिड्मन् खोःसुड्बे?”

17 येसुरे नोगप् पिरु, “नुःबा याःम्बक्किल्ले कुयाःम्बेओ थेआड् सेःनगेदोआबाबे? केनुऱबाग निड्वाऱफुमाड्डिन्लक् वाऱरो ॥ कर खेनेऱ मेननुपमनाबा हिड्मन् खोःमा निड्वाऱ केजोगुने फाऱग्र साम्योथिम् इड्जाःड्हाऱ इःते नाःतेऱओ ॥”

18 खेन् मनाःल्ले सेःन्दोसु, “आत्तिन् साम्योड्ड्जाःड्डिन्डःतुड् नाःतुड्बाबे?”

हेक्क्याड् येसुरे मेत्तु, “मना सेपुमा मेनुऱनेन्, चाराम्मा याःम्बक् चोःक्मा मेनुऱनेन्, खुःम्मा मेनुऱनेन्, इड्लेक् पाःपुमा मेनुऱनेन्, 19 केम्बा केम्मासि इड्धाःड् पिरेसेऱ ॥ हेक्क्याड् आप्फेःक् लुड्माऱ केदुक्सिड्बा कुइसिःक्के केबाड्भेऱसाबाहाऱआड्लुड्माऱ तुक्तेसेऱओ ॥”*

20 खेन् थाड्बेन्निऱल्ले मेत्तु, “कन्हाऱ केरेक् इःतुड्-नाःतुड्डाड्डे वाऱआरो ॥ आल्लसाड् याम्मो थे चोःक्माओ सुःनदाड्बे?”

21 येसुरे मेत्तु, “खेनेऱ सेक्खाए कुलिड्धो केपुमा निड्वाऱ केजोगुने फाऱग्र पेगेऱआड् केगत्तुबान्केरेक् सड्घेदेःसेऱ हेक्क्याड् याड्गुसाऱबाहाऱ पिरेसेऱओ ॥ हेक्केलऱरिक् साड्ग्राम्पेदाड्डो याड्साकुन्धे केघोःसुऱरो ॥ हेक्क्याड् फेरेऱआड् इड्गाऱ तिम्दाड्डेऱओ ॥”

22 खेन् थाड्बेन्निऱल्ले कन् पाःन्निन् खेपुसुआड् कुनिड्वाऱ तुगेऱ खेपुमोलाम् पेरो, थेआड्भेल्ले खेल्लेग यरिक् याड्साकुन्धे कत्तुरो ॥

23 हेक्क्याड् येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱ मेत्तुसि, “इड्गाऱ सेक्खाए मेत्निड्, याड्साकुन्धेसाबाहाऱ साड्ग्राम्पेदाड्बा हाड्जुममो लाःपुमा साऱरिक् साक्लो ॥ 24 याम्मोआड् खिनिऱ मेत्निड्, याड्साकुन्धेसाबेन् निड्वाऱफुहाड्जुममो लाःपुमानुःल्ले उमेःन् सम्मेःत्तिल्ले कुहड्डो लाःपुमा उसुरु पोःड्लो ॥”

25 हेक्क्याड् हुऱसाम्बाहाऱरे कन् मेघेपुसुआड् साऱरिक् खुनिऱ निड्वाऱ मयेऱ सेःन्मेदोसु, “हेक्केःल्ले हाःत् ताड्सेःपुमा सुक्पाबे?”

26 येसुरे खेड्हाऱ ओमेत्तुसिऱ मेत्तुसि, “मेन्छाम् यापुमिरे लागि कन् पोःड्मा मेन्छुक्मनाबा चोःक्साड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले केरेक् पाःन्हाऱ चोःक्मा सुक्त्तुरो ॥”

27 पत्रुसरे नोगप् पिरु, “दाड्बे, आनिगेग केरेक् पाःन्हाऱ लेरुम्बे, हेक्क्याड् खेनेऱ तिम्मासिगेआड् वयिगेरो ॥ आनिगेग थे खोःसुम्बेबाबे?” 28 हेक्केःल्ले येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “इड्गाऱ सेक्खाए मेत्निड्, इड्गाऱ मेन्छाम्साःन् केदाःबा कुसड् हाड्जुममो मिमिदिड्गेन् हाड्युकुनाओ युड्डारो ॥ खेन् येम्मो खिनिऱ इड्गाऱ यापुमि केदिम्बाहाऱआड् थिक्-नेत् (१२) हाड्युकुनाओ केयुडिआड् इस्राइलबा थिक्-नेत् सुवाड्हाऱ सम्दाड् हाड् केजोगिऱरो ॥ 29 आत्तिल्ले आलागि हिम्धाःड्हाऱ, पुयाड्सिगेन् इक्तापुहाऱ, नेऱनुसाऱहाऱ, फुऱनुसाऱहाऱ, पाः माहाऱ, इग्र हिन्जाऱबित्छाहाऱ लेरुसिआड् वाऱ, खेल्लेग किपुथिक् (१००) लेड्नुःल्लेआड्यरिक् खोःसुऱ, हेक्क्याड् मेननुपमनाबा हिड्मन् खोःसुऱरो ॥ 30 कर

* 19:19 लाम्दिःक् २०.१२-१६, लेबिहाऱ १९.१८, साम्योथिम्इड्जाःड् ५.१६-२०

आल्लो तगि केवाऱबा यरिक् मनाहाऱ एगाड् मेबोःड्लो, हेक्क्याड् आल्लो एगाड् केवाऱबा यरिक् मनाहाऱ तगाड् मेबोःड्लो ॥”

20

चेल्लेक्सेऱ इक्ताप्पो याःम्बक् केजोःक्पा याःलिकहाऱरेन् खेदाऱ

1 “साड्ग्राम्पेदाड्बा हाड्जुम्मिड्ग अक्तड्बा चोःक्-लत्छा चेल्लेक्सेऱ इक्ताप्दाड्बान् थिक् तानाम्सा कुडक्ताप्पो याःम्बक् केजोःक्पा याःलिक्साड्सेऱ पेरो ॥ 2 खेल्ले मनाहाऱ थिक्येन्बा नाम्याक्किड्ग युप्पायाड्धिक्* पिमा पाःन् तड्घुआड् कुडक्ताप्पो याःम्बक् चोःक् पाड्घुसिरो ॥ 3 तानाम्बा कुमुक् फाड्सि (९) मुक्तेर पत्छेल्ले खुनेऱ पाड्जुम्मो पेःल्ले कुभा मनाहाऱ पाड्जुम्हाःत्ति थेआड् मेन्जोःक्के मेवयेबा निःसुसिआड् 4 मेत्तुसि, ‘खिनिऱआड् पेगेम्मेऱआड् आजेल्लेक्सेऱ इक्को याःम्बक् चोगेम्मेऱओ ॥ खिनिऱ खोःमा केयाऱरिबा याड्डिन् पिनिड्लो ॥’ 5 हेक्केलऱरिक् खेड्हाऱ याःम्बक् चोःक्से मेबे ॥ खुनेऱ लेन्दिक् कुमुक् थिक्-नेत् (१२) हेक्क्याड् याम्मो कुमुक् सुम्सि (३) मुक्तेर पत्छेल्ले लाःक्कात् पेःल्ले मनाहाऱ तुमुसिआड् बा हेक्केए मेत्तुसि ॥ 6 याड्सि कुमुक् डासि (५) मुक्तेर पत्छेल्ले खुनेऱ पाड्जुम्मो पेःल्ले मनाहाऱ थेआड् मेन्जोःक्के मेवये मेगत्तेबा याम्मो निःसुसिआड् सेःन्दोसुसि, ‘आड्न् थेआड् खिनिऱ नाम्धाधा याःम्बक् केन्जोगिन्बाबे?’

7 खेड्हाऱरे नोगप् मेबिरु, ‘थेःन् चोःक्माबे, आनिगे आत्तिल्लेआड् याःलिक् याप्मि मेसाडिगेन्लो ॥’ खेल्ले खेड्हाऱ मेत्तुसि, ‘हेक्केने फाऱग खिनिऱआड् पेगेम्मेऱआड् आजेल्लेक्सेऱ इक्को याःम्बक् चोगेम्मेऱओ ॥’

8 हेक्क्याड् युःन्छिक् पोःक्खेल्ले खेन् चेल्लेक्सेऱ इक्दाड्बाल्ले खेन् याःलिक् केभम्बान् उःत्तुआड् मेत्तु, ‘केरेक्याःलिकहाऱ उःत्तेसेऱआड् केरेक्नुःल्ले एगाड् याःम्बक्को केभन्छिड्बाहाऱओलाम् केरेक्नुःल्ले तगि याःम्बक्को केभन्छिड्बाहाऱरे खुनिऱ नाम्याक्किन् हाःत्तेसेऱओ ॥’ 9 हेक्क्याड् खेन् याःलिक् केभम्बाल्ले कुमुक् डासि मुक्तेल्ले याःम्बक्को केभन्छिड्बा याःलिकहाऱ उःत्तुसिआड् युप्पायाड् थिक् थिक् केरेक् नाम्याक् पिरुसिरो ॥ 10 हेक्केलऱरिक् केरेक्नुःल्ले तगि याःम्बक्को केभन्छिड्बाहाऱरेग खेन् मेनिःसुआड् आनिगे यरिक् खोःसुम्बाबिला लऱरिक् मेडःत्तु, कर खेड्हाऱरेआड् युप्पायाड् थिक्लक् मेघोःसुरो ॥ 11 हेक्केःल्ले खेड्हाऱरे खुनिऱ नाम्याक् मेदाःक्त्तुआड् चेल्लेक्सेऱ दाड्बान्नु लुड्हाःप्मा मेहेःक्तेरो ॥ 12 खेन् मनाहाऱरे खुनेऱ मेमेत्तु, ‘कन् एगाड् केसाडुसिबाहाऱरेग कुमुक् थिक्लक् याःम्बक् मेजोगु ॥ आनिगे लेन्दिक् खाराक् नाम्सेःक्माओ याःम्बक् चोगुम्बेसाड् खेड्हाऱनु कुदड्बा याप्मि केजोगेरो ॥’

13 कर खेन् मनाःल्ले खेड्हाऱओ थिक्किन् नोगप् पिरु, ‘लाजे, इड्गाऱ खेनेऱ निड्घुम् मेम्मेत्ते वाऱआरो ॥ खेनेऱ युप्पायाड्धिक्को याःम्बक् चोःक्मा केदेन्देबाबि मेःम्बि? 14 केनाम्याक्किन् ताःक्तेऱआड् पेगेऱओ ॥ इड्गाऱग एगाड् साड्मनाबान्नाड् खेनेऱ पिनेबा यारिक्के पिमा निड्वाऱ चोगुड्डाड् वाऱआरो ॥ 15 इड्गाऱ आनिड्वाऱ हेक्के मनाहाऱ आयाड्डिन् पिमासि युक् मेगत्तान्बि? इड्गाऱ आनिड्वाऱ यम्बा चोगुड्डिल्ले थेआड् केसिक् पोःक्पाबे?’ 16 अक्खेलऱरिक् आल्लो तगि केवाऱबाहाऱ एगाड् मेबोःड्लो, हेक्क्याड् आल्लो एगाड् केवाऱबाहाऱ तगाड् मेबोःड्लो ॥”

येसुरे याम्मो कुसिःमेल्ले कुयाःम्बेओ पाःत्तु

मर्कुस १०.३२-३४, लुका १८.३१-३४

17 आल्ल येसुःन् यरुसलेम थो पेर पत्छेल्ले थिक्-नेत् (१२) कुहुऱसाम्बाहाऱ थिक्लेप्माड् तेऱरुसिआड् अक्खे मेत्तुसि, 18 “ओमेत्तेम्मेऱ, आनिऱ यरुसलेम थो आबेःक्ल आबत्तो ॥ खेप्पो तुम्निड्वाऱफुसाम्बाहाऱ नु साम्योथिम्साम्बाहाऱरे खुनिऱ हुक्को मेन्छाम्साःन् इड्मेलेक्त्तुआड् हुक्मेसुपत्तुऱरो ॥ खेड्हाऱरे खुनेऱ सिःमेल्लेन् खुम्दिड् मेबिरुआड् 19 थिम्मेन्दड् सुवाड्हाऱरे किनाःन्दि मेबिरु, तेःम्भुक मेयाक्त्तर, सिलाम्साक्मा सिड्सम्दाड् मेभोःन्दु मेसेरु फाऱआड् हुक्मेसुपत्तुऱरो ॥ हेक्क्याड् सुम् येन् एगाड् सिःमेन्लाम् याम्मो हिड्लो ॥”

* 20:2 थिक् पाःन्दाड्डो “दिनारि ॥” खेन् थिक्येन्बा नाम्याक् वये ॥

येसुरे वेहहाह सेवा चोःकमाल्ले कुयाःम्बेओ हुरुरसिह

मर्कुस १०.३५-४५

20 हेक्क्याड् जब्दियारे कुस्साः याकुब नु युहुन्नारे खुन्छिह माःनकुस्साःहाहनु तयेआड् थुड्बोहजह थुड्सिड्ल येसुःन् पेलि फाक्तुरो ॥

21 येसुरे खेन् सेःन्दोसु, “थेमा चोगुड् पिनेर फाहआड् पेलि केभाक्काबे?”

खेलले नोगप् पिरु, “केहाड्जुम्मो कन् नेप्फु आस्साःहाह केजुप्साड् नु केभेन्छाड् लेप्माड् युड्मा पाड्घेसेहओ ॥”

22 येसुरे खेड्हाह मेत्तुसि, “खिन्छिह थेःन् केनाःक्सुर केबत्छिह खेन् कुसिड् केन्निःत्छुन् ॥ इड्गाह थुड्डुबा तुक्खेवा खोर्याओ थुड्मा केसुकसुबिह?”

खेड्हाहरे नोगप् पिरैत्छु, “सुकसुगेह ॥”

23 येसुरे खेड्हाह मेत्तुसि, “खिन्छिह सेक्खाए इड्गाह थुड्डुबा खोर्याओ केधुड्सुह, करसाड् आभेन्छाड् नु आजुप्साड् लेप्माड् युड्मा केसुकसिह पाःपमा युक् मेगत्तान्लो ॥ खेन् तेन्हाहग पानुदिड् आम्वारे आत्तिन्हाह पिमासि फाहआड् यारिप् चोगुआड् वाह, बा खेड्हाहरेक् युड्मा मेघोःरो ॥”

24 हेक्क्याड् वेह थिबोःड् (१०) हुहसाम्बाहाहरे कन् मेघेप्सुआड् याकुब हेक्क्याड् युहुन्नाःन्नु खुन्छिह सिक् पोगेरो ॥ 25 कर येसुरे खेड्हाह उःत्तुसिआड् मेत्तुसि, “थिममेन्दड् सुवाड्हाहरे खुनिह हाड्हाहरेग मनाहाह खुनिह निड्वाह पाःपपाःत्मेमेत्तुसिह, हेक्क्याड् सुहाड् युक्पाहाहरेआड् खुनिह फोःसाड्बाहाह साक्केलेक्काड् युक् मेजोगुसिबाग खिनिह केनिःसुम्माड् केवयिहरो ॥ 26 कर खिनिह लुम्मोग हेक्के पोःड्मा मेनुन्नेन्लो ॥ खिनिह लुम्मोग आत्तिल्ले लाम्लोःबा पोःड्मा निड्वाह चोगुह खेन् हाराह खिनिह सेवारोबा पोःड्लरो ॥ 27 हेक्क्याड् हाःतले केरेकनुःल्ले तगाड् पोःड्मा निड्वाह चोगुह, हाराह खेन् खिनिह योःक् पोःड्लरो ॥ 28 हेक्केलरिक् इड्गाह मेन्छाम्साःन् सेवा मेजोःक्कार फाहआड् मेःन्, कर सेवा चोःक्से त्याड्बरो ॥ हेक्क्याड् यरिक् मनाहाह लायोलाम् थेहमासिआड्ताड्सेःपमासि फाहआड् इड्गाह आहिड्मन्निन् पिसे त्याड्बरो ॥”

येसुरे नेप्फु मिक्फःम्बाहाह निःमा केसुकपा चोगुसिह

मर्कुस १०.४६-५२, लुका १८.३५-४३

29 येसुःन् नु कुहुहसाम्बाहाह येरिहो येक्यक्कोलाम् मेबेर मेबत्छेल्ले यरिक् मनाहाह खुनेहनु मेधासिड्लो ॥ 30 खेप्पो मेबेर मेबत्छेल्ले लाम्लो नेप्फु मिक्फःम्बाहाह युडेत्छि ॥ खेड्हाहरे येसुःन् खेप्पोलाम् पेःक्ल पत् केल्हबा निड्वाह खोःसेत्छुआड् अःक्तेत्छि, “दाड्बे, दाउदरे कुस्साःए, आन्छिगे लुड्माह आदुकतेहओ!” 31 खेन् मनाहाहरे खेड्हाह मेभेःक्तुसिर स्वाःत् युड्मा मेबाड्घुसि, कर खेड्हाह आल्लसाड् सारिक् अःक्तेत्छिरो, “दाड्बे, दाउदरे कुस्साःए, आन्छिगे लुड्माह आदुकतेहओ!”

32 येसुरे येम्सिड्डाड् खेड्हाह सेःन्दोसुसि, “इड्गाह थेमा चोगुड् पिनेत्छिड्बा खिन्छिह निड्वाह केजोःक्सुबे?”

33 खेड्हाहरे नोगप् पिरैत्छु, “दाड्बे, आन्छिगे निःमा केसुकपा आजोगेत्छेहओ ॥” 34 येसुरे खेड्हाह लुड्माह तुक्त्तुसिआड् खुन्छिह मिक्हाह सुःसु पिरुसि, हेक्क्याड् खिमो खेड्हाह निःमा केसुकपा पोःक्खेत्छिआड् खुनेह कुएगाड् कुएगाड् खेड्हाह थानेत्छिरो ॥

21

येसुःन् यरुसलेम्मो लाःत्

मर्कुस ११.१-११, लुका १९.२८-३८, युहुन्ना १२.१२-१९

1 येसुःन् नु कुहुहसाम्बाहाह यरुसलेम्मो मेबेर मेबत्छेल्ले यरुसलेम्मो निःत्ताड्बा जैतुन कोःकमाल्ले कुबेसाड्बा बेथफागे पाड्भेह निःत्ताड् मेगेरे, हेक्क्याड् येसुरे नेप्फु कुहुहसाम्बाहाह अक्खे मेत्तुसिर पाड्घुसि, 2 “खिन्छिह तगाड्बा पाड्भेहओ पेसेह, खेप्पो केलाःत्छिल्लेसा इमेघेःक्खुमा अदड्माःल्ले कुबेसाड् कुस्साःन् येप्पा केदुम्सुह ॥ खेन् लेरेत्छेहआड् इड्गाहओ तारेत्छेहओ ॥ 3 मनाहाहरे थेआड्

कन् अदइसाःन् केलेत्छुबाबे फाःआड् सेःनगेम्लाप्सिने फाःग्र कइहाः आनिगे दाड्बेन् चाहाबा चोगेआड् वाः, हाराए खुनेः याड्ना नुःक्तुसिः फाःआड् मेत्तेछेःओ ॥” 4 कड्ग माड्निड्वाःपाःन् केबाःप्पाल्ले अक्खे पाःत्तुबान् केत्ल फाःआड् पोःक्खेबारो-

5 “यरुसलेमस्मा मनाहाः मेत्तेसेः,*

खिनिः पयम्हाड्डिन् खिनिःओ तार पत्,
खुनेःग चुड्जिगेन् नःम्सिड्डाड् अदइसाःन् युक्तुआड् ताः,
खुनेःग अदइसाःन्ने युक्तुआड् तार पत्लो ॥”*

6 खेन् नेप्फु हुःसाम्बाहाःरे येसुरे पाःत्तुबा हेक्के चोगेत्छु ॥ 7 खेड्हाःरे अदइसाःन् नु अदइमाःन् तारेत्छुआड् खेड्हाः समदाड् खुनिः तेःतहाः मेनेससु हेक्क्याड् येसुरे अदइसाःन् युक्तुरो ॥

8 हेक्क्याड् खेपमो यरिक् मनाहाःरे येसुरे कुदगि कुदगि लाम्मो खुनिः तेःतहाः मेभेसु, हेक्क्याड् वेःहाःरे चुजुक्सा सिड् पोराःक्हाः मेजेपुत्तुआड् लाम्मो मेभेसुर खुनेः लाड्दाःक्मा मेबिरुरो ॥ 9 खुनेः कुदगि नु कुएगाड् केबप्पा यरिक् मनाहाःरे मेअःक्तेर अक्खे मेबाःत्तु,
“दाउदरे कुस्साःल्ले कुनारा पोःररो!

यहवे दाड्बाल्ले कुमिड्डो केदाःबान् मुःइसाबा पोःड्लरो!
साड्ग्राम्पेदाड्डो निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनारा पोःररो!”*

10 येसुःन्यरुसलेम येक्यक्को लाःसेल्ले यम्बा हयड्किल्लिड्पोःक्खेआड् मनाहाःरे अक्खेलरिक् सेःन्लाप्मा मेहेःक्तु, “कड्ग हाःत्तिबे?”

11 मनालुम्मोलाम् कुभारे नोगप् मेबिरुसि, “कड्ग गालिलस्मा नासरतलाम् केदाःबा माड्निड्वाःपाःन् केबाःप्पा येसुरो ॥”

येसुःन् माड्हिम्मो पेःक्

मर्कुस ११.१५-१९, लुका १९.४५-४८, युहुनना २.१३-२२

12 येसुःन् माड्हिम्मो पेआड् खेपमो चिगःक्वा केसड्बा केड्बाहाः नाःप्मा लःप्मा हेःक्तुसि ॥ याड् केलेक्पाहाःरे खुनिः याड्लेक्मा साप्नेत्तिन् नु पुत्तुक्के केसड्बाहाःरे खुनिः युक्नाःन् लेक्खुबिरुसिरो ॥ 13 येसुरे खेड्हाः अक्खे मेत्तुसि, “साम्योसाप्लाओ साप्तेआड् पत्, ‘इड्गाः आहिम्मिड्ग तुवा चोःक्मा हिम् पोःड्,’ कर खिनिःग फाःन्दाहाः चिड्सिड्मा तेन् केजोगुम्माड् केवयिःरो!”

14 येसुःन् माड्हिम्मो वयेल्ले मिक्फःम्बाहाः नु लाड्सक्पाहाः मेदये हेक्क्याड् खेड्हाः केरेक् नुसुसिरो ॥ 15 कर तुम्निड्वाःफुसाम्बाहाः नु साम्योथिम्साम्बाहाःरे खुनेः चोगुबा निड्वाः केमाबा याःम्बक्हाः मेनिःसु हेक्क्याड् हिन्जाःबित्छाहाःरेआड् माड्हिम्मो दाउदरे कुस्साःल्ले कुनारा पोःर लरिक् मेअःक्तेबा मेघेप्सुल्ले खेड्हाःरे खुनिः सिक् पोगेरो ॥ 16 खेड्हाःरे खुनेः मेमेत्तु, “कन्हाःरे थे मेबाःत्तुर मेबत् केड्घेप्सुन्बि?”

येसुरे खेड्हाः मेत्तुसि, “खेप्सुड्बे, कर साम्योसाप्लाओ अक्खेलरिक् साप्तेआड् केबप्पेन्खिनिः मेन्निःत्ते केवयिःबि?”

‘हिन्जाःबित्छाहाः नु नुगेधुड्बाहाःलाम् खुनेः केनारा फोःमा पाड्घुसि’ ”*

17 हेक्क्याड् येसुरे खेड्हाः लेरुधसिआड् येक्यक्कलाम् बेथानि पाड्जुम्मो पेआड् याड्धोःक्तेरो ॥

येसुःन् नु पःत्छेःबुड्मा

मर्कुस ११.१२-१४, २०-२४

18 कुदाःन्दिक् तानाम्सा येसुःन् कुहुःसाम्बाहाःनु येक्यक्को नुःक्खेआड् पेर पत्छेल्ले कुसेत्लाःक्ते ॥ 19 लाम्मिल्ले कुबेसाड् पःत्छेःबुड्मान् निःसुआड् कुबेसाड् पे, हेक्क्याड् ओमेत्तुल्ले कुभेक्वारक् पत्छे कर कुजाः मेबत्छेन्लो ॥ हेक्केःल्ले येसुरे खेन् पःत्छेःबुड्मान् मेत्तु,

* 21:5 ग्रिक् पाःन्दाड्डो “सियोनेरे कुस्साः मेन्छुमाःड्न् मेत्तेः ॥” सियोनेरे कोःक्माओ यरुसलेम येक्यक्किन् नेःः ॥ * 21:5 जकरिया ९.९ * 21:9 निड्वाःफुसाम्लो सुम् ११८.२५-२६ * 21:16 निड्वाःफुसाम्लो सुम् ८.२

“आल्लआड्धो आप्फाल्लेआड् केजाः मेधोःकनेनलो॥” हेक्क्याड् खेन् पःत्छेःबुड्मान् खिमो इलेमे स्येरो ॥

20 हुःसाम्बाहाःरे खेन् मेनिःसुआड् खुनिः निड्वाः मयेःरे मेबारे, “आक्खेन् हाराने कन् पःत्छेःबुड्मान् इलेमे स्येबाबे!”

21 येसुरे खेड्हाः मेत्तुसि, “खिनिः इड्गाः सेक्खाए मेत्निड्, खिनिः चपचि मेन्जोःक्के नसाःन् केजोगुम्ने फाःग्र कन् पःत्छेःबुड्मान् इड्गाः चोगुड्बा कुड्सिःक् खिनिःआड् चोःक्मा केसुक्कुम्, हेक्क्याड् खेम्याक्लक् मेःन्, कर ‘कन् कोःक्मान् हाःयाक्आगेःआड् वाहड्डो लापुफुसिड्डे’ केमेत्तुम्मिल्ले खेन् केत्तो ॥ 22 खिनिः तुवाओ केनाःक्कुम्बा पाःन्निन् खोःसुम्बेः फाःआड् नसाःन् केजोगुम्ने फाःग्र निड्वाःफुमाड्लाम् केघोःसुम्लो ॥”

येसुरे कुयुक्किल्ले कुयाःम्बेओ सेःन्दो

मर्कुस ११.२७-३३, लुका २०.१-८

23 येसुःन् माड्हिम्मो केरेआड् मनाहाः निसाम् हुःमा हेःक्कुत्तिसिल्ले तुम्निड्वाःफुसाम्बाहाः नु वेःर यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाःरे खेपुम् मेदयेःआड् खुनेः सेःन्मेदोसु, “खेनेः थेमा युक्किल्ले अक्तड्बा याःम्बक्हाः केजोगुर केवाः? कन् युक्किन् हाःत्ले केबिरे?”

24 येसुरे खेड्हाः मेत्तुसि, “इड्गाःआड् लत्छा सेःन्लापुथिक् सेःन्दोःनिड्लो ॥ इड्गाः यापुमि नोगपु केबिरिःने फाःग्र इड्गाःआड् थेमा युक्किल्ले याःम्बक् चोगुड् खेन् मेत्निड्लो ॥ 25 युहुन्नाःरे बपुत्तिसुमा पिमा कुयुक्किन् आत्तोलाम् तयेबाबे? निड्वाःफुमाड्लाम् तयेबाबि, इ मनालाम्बि?”

खेड्हाःरे खुनिः लुम्मो पाःन् मेधक्तेर अक्खे मेमेत्तुड्, “आल्ल आनिः ‘निड्वाःफुमाड्लाम्’ आमेट्तुम्ने फाःग्र, थेआड् नसाःन् केन्जोगुम्निन् फाःआड् सेःन्आलापु ॥ 26 कर ‘मनाहाःलाम्’ आबाःत्तुम्ने फाःग्र मनाहाः आनिः तक्लेड्वाओ मेबोःक्पि फाःआड् आगिरो, थेआड्भेल्ले कन् मनाहाःरे युहुन्नाःन् माड्निड्वाःपाःन् केबाःपुपा फाःआड् मेडःत्तुआड् मेवाःरो ॥” 27 खेल्ले चोगुल्ले खेड्हाःरे येसुःन् मेमेत्तु, “आनिगे मेनिःसुम्बेन्लो ॥”

हेक्केःल्ले येसुरे खेड्हाः मेत्तुसि, “हेक्केने फाःग्र थेमा युक्किल्ले अक्तड्बा याःम्बक्हाः चोगुड् खेन् इड्गाःआड् मेमेत्निड्डिन्लो ॥”

येसुरे नेपुफु साःहाःरेन् खेदाःड्न् पाःत्तुः

28 याम्मो येसुरे खेन् तुम्निड्वाःफुसाम्बाहाः नु यहुदि लाम्लोःबाहाःरे मेत्तुसि, “खिनिः खेदाःथिक् मेत्निड्, हेक्क्याड् खेल्ले कुयाःम्बेओ थे केडःत्तुम् आमेट्तेम्मेःओ ॥ लत्छा मनाथिक् वये, खेल्ले नेपुफु कुस्साः येम्बित्छाःहाः वयेत्छि ॥ खेन् मनाःन् कुस्साः तुम्बाल्लो पेआड् मेत्तु, ‘आस्साःए, पेगेःआड् चेल्लेक्से’ इक्को याःम्बक् चोगेःओ ॥” 29 खेन् कुस्साःल्ले तगिग ‘मेजोःक्कान्लो’ मेत्तु, कर याड्सि कुनिड्वाः नुःक्खे, हेक्क्याड्पेआड् याःम्बक् चोगुरो ॥ 30 हेक्क्याड् कुम्बाःन् कुस्साः फोःबाल्लो पेआड् बा हेक्केए मेत्तु ॥ खेन् कुस्साः फोःबाल्लेआड्, ‘पोःड् आदाड्बे, पेःक्कारो’ मेत्तु, कर खेन् याःम्बक्को मेबेनेन्लो ॥ 31 आल्ल खेन् नेपुफुओ आत्तिल्ले खुन्छिः पाःल्ले कुनिड्वाः हेक्के चोगेत्तुबे?”

खेड्हाःरे नोगपु मेबिरु, “तुम्बाल्लेरो ॥”

येसुरे खेड्हाः मेत्तुसि, “इड्गाः सेक्खाए मेत्निड्, निड्वाःफुहाड्जुम्मो एःड्याड् केभोःड्बाहाः नु केत्निमाहाःरे खिनिःनुःल्लेआड् तगि मेलाःत्तो ॥ 32 थेआड्भेल्ले बपुत्तिसुमा केबिबा युहुन्नाःन् खिनिः साम्योनिबा लाम् ओसेःन्धाक्से तयेबारो, हेक्केसाड् खुनेः सम्दाड् खिनिः नसाःन् केन्जोगुम्निन्लो ॥ कर एःड्याड् केभोःड्बाहाः नु केत्निमाहाःरे खुनेः नसाःन् मेजोगुआड् मेवाःरो ॥ खेन् केनिःसुम्साड् खिनिः लायोलाम् केन्हिन्दिन्नाड् खुनेः नसाःन्नाड्केन्जोगुम्निन्लो ॥”

येसुरे तापुफेःम्बा कुभ्रेःड् इक्कमःबाहाःरेन् खेदाःड्न् पाःत्तुः

मर्कुस १२.१-१२, लुका २०.९-१९

33 येसुरे याम्मो खेइहाऱ मेत्तुसि, “वेऱसुमा खेदाऱधिक् खेप्सेममेऱओ॥ थिक्लेइ यम्बा लाजेऱदाइबाधिक् वये, खेल्ले लत्छा इक्को चेल्लेक्सेऱ लेःतुआइ कुधिरि लुइधाक् सेत्तुर फाडु, हेक्क्याइ कुलुम्मो लुम्बाःत् तयुआइ खेपमो चेल्लेक्सेऱ एःममा तेन्धिक्चोगु॥ इक् कोमा याक्साधिक्काइ चोगु, हेक्क्याइ खेन् चेल्लेक्सेऱ इक्किन् कुभ्रेःइ लक् खोःमारे लागि इक्मसाबाहाऱ पिरुसिआइ खुनेऱ लाम्दिःक् चोःक्से पेरो॥ 34 चेल्लेक्सेऱ तुप्पा येम् तयेःल्ले कुलक् लाःसे कुसेवारोबाहाऱ इक्मःबाहाऱरो पाडुघुसिरो॥ 35 खेन् इक्मःबाहाऱरे कुसेवारोबाहाऱ मेदेम्सुसि हेक्क्याइ थिक्सिगेःक्पान् मेहिपुत्तु, निसिगेःक्पान् मेसेरुआइ सुम्सिगेःक्पान् लुइडिल्ले मेबःत्तु मेसेरुरो॥ 36 हेक्क्याइ खेल्ले तगिनुःल्लेआइ यरिक् कुसेवारोबाहाऱ पाडुघुसि, कर खेन् इक्मःबाहाऱरे खेइहाऱआइ बा हेक्केए मेमेत्तुसि॥

37 हेक्क्याइ कुनुपमो खेन् इक्केल्ले कुन्दाइबाल्ले आल्ल कन् लुइमाऱ तुक्कुत्तुइबा आस्साःन् पाडुघुइडिल्लेग सेक्खासाइ कुना मेसाऱरुबिला फाऱआइ इःतुआइ कुस्साःन् पाडुघु॥

38 कर खेइहाऱरे कुस्साःन् मेनिःसुआइ अक्खे मेमेत्तुछिइ, ‘कड्ग कुम्बारे कुलक् केघोःबारी, कन्सेरुम्माइ कुलाजेऱ सिड्बुइहाऱ आनिऱ हुक्काप्पासिरो॥’ 39 हेक्केलऱरिक् खेइहाऱरे खुनेऱ मेदेम्सुआइ चेल्लेक्सेऱ इक्कोलाम् लाःक्कात्तु मेलःत्तुआइ मेसेरुरो॥”

40 येसुरे खेइहाऱ सेःन्दोसुसि, “आल्ल चेल्लेक्सेऱ इक्केल्ले कुन्दाइबान् ताआइ खेन् इक्मःबाहाऱ आक्खे मेत्तुसिऱबे?”

41 खेन् तुम्यक्क्याबाहाऱ नु यहुदि लाम्लोःबाहाऱरे खुनेऱ नोगप् मेबिरु, “खुनेऱ ताआइ खेन् ताक्केभेऱबा मनाहाऱ सेक्खासाइ साऱरिक् तुक्खे चाःत्तुसिर सेरुसिऱरो॥ हेक्क्याइ चेल्लेक्सेऱ इक्किन् कुभ्रेःइ लक् खोःमारे लागि वेऱ इक्मःबाहाऱ पिरुसिआइ खेइहाऱरे चेल्लेक्सेऱ तुम्मिल्ले कुलक्किन्मेबिरुरो॥”

42 येसुरे खेइहाऱ मेत्तुसि, “खिनिऱ साम्योसाप्लाओ मेन्निःत्ते केवयिबि?

‘लुइगाम्बाहाऱरे मेनाऱरुबा लुइडिन् केरेक्नुःल्ले केयेक्पा कुम्मा लुइ पोःक्खेआइ वाऱरो॥ कड्ग यहवे दाइबाल्लेए चोगुबारी,

हेक्क्याइ कन् आनिऱ निःमो निड्वाऱ केमाबा चोःक्लो॥’* 43 खेल्ले चोगुल्ले खिनिऱ मेत्तुनिड्, खिनिऱओलाम् निड्वाऱफुहाइजुम्मिन् नाप्पाइ खेन्निन् निड्वाऱफुमाइडिल्ले कुनिड्वाऱ हेक्के केजोःक्पा मनाहाऱ पिरुसिरो॥ 44 ‘आत्तिन्हाऱ खेन् लुइ सम्दाइ मक्मेधाःऱ, खेइहाऱ मेभक् मेसिःरो॥ हेक्क्याइ आत्तिन्हाऱ सम्दाइ खेन् लुइडिन् मक्थाःऱ, खेइहाऱ मेभक् मेसिःरो॥’”

45 हेक्क्याइ खेपमो तुम्निड्वाऱफुसाम्बाहाऱ नु फरिसिहाऱरे कन् खेदाऱइन् मेघेप्सुआइ कड्ग आनिगे याःम्बेओए येसुरे पाःत्तुर पत् फाऱआइ निड्वाऱ मेघोःसुरो॥ 46 खेइहाऱरे खुनेऱ तेम्मा निड्वाऱ मेजोगु, कर मनाहाऱ मेगिरुसि थेआइभेल्ले मनाहाऱरे येसुःइग माइनिड्वाऱपाःन् केबाःप्पा फाऱआइ मेइःत्तुआइ मेवयेरो॥

22

पयम् साभाइजारेन् खेदाऱ
लुका १४.१५-२४

1 येसुरे खेन् यहुदि लाम्लोःबाहाऱ याम्मो खेदाऱहाऱओ अक्खे मेत्तुसि- 2 “साइग्राम्पेदाइबा हाइजुम्मिड्ग लत्छा हाइधिक्ले कुस्साःल्ले कुमेःक्खिम्मिल्लेन्साभाइजा सेःसुबा खेदाऱ कुइसिःक् चोःक्लो॥ 3 मेःक्खिम् साभाइजारेन् चामुक थिमुक्किन् यारिप् पोःक्खेआइ खेन् हाइडिल्ले उःत्छिइ केघोःबाहाऱ साभाइजाओ ताःप्पासि कुसेवारोबाहाऱ पाडुघुसि, कर खेइहाऱ ताःमा मेन्देन्देन्लो॥ 4 हेक्केःल्ले खेन् हाइडिल्ले कुभा कुसेवारोबाहाऱ अक्खे मेत्तुसिर पाडुघुसि,

* 21:42 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् ११८.२२-२३

‘खेन् उःत्छिङ् केघोःबाहाः अक्खे मेत्तेम्मसिम्मेः, इङ्गाः मेःक्खिम् साभाङ्जाःन्यारिप् चोगुङ्डाङ् वाःआ ॥ लुप्पनाबा थक्साहाः सेरुङ्गसिङ्डाङ् केरेक् चामा थुङ्मान् यारिप् पोःक्खेआङ् वाः, मेःक्खिम् साभाङ्जाओ त्थेम्मेःओ ॥’⁵ कर खेङ्हाःरे खेम्घेम् मेन्लापुत्तुन्नाङ् कुभाग प्याङ्गसिगेन् इक्तापपो याःम्बक् चोःक्से मेवे, कुभा लेङ्गहङ् चोःक्से मेवे,⁶ कुभारेग कुसेवारोबाहाः मेदेम्मसुसिआङ् ताप्फेःल्लिक् मेत्तुसिआङ् मेसेरुसिरो ॥

⁷ खेन् हाङ्गिल्ले सारिक् कुसिक् पोगे ॥ खुनेः थक्सुबाहाः पाङ्घुसिआङ् खेन् मना केसेप्पाहाः केरेक् सेप्पा पाङ्घुसि, हेक्क्याङ् खुनिः येक्क्यक्किन् फुत्तुम् हाःन्दुदेःसु पिरुसिरो ॥⁸ हेक्क्याङ् हाङ्गिल्ले कुसेवारोबाहाः मेत्तुसि, ‘मेःक्खिम् साभाङ्जाःन्यारिप् पोःक्खेआङ् वाः, कर खेप्पो उःत्छिङ् केघोःबाहाः ताःमा सुम्बोधाबा मेन्जोःक्नेन्लो ॥’⁹ हेक्केःल्ले येक्क्यक्कोबा लाम् लाम्मो पेगेम्मेःआङ् केदुमुम्मसिम्बा केरेक् मनाहाः उःत्तेम्तारेम्मसिम्मेःओ ॥’

¹⁰ खेल्ले चोगुल्ले सेवारोबाहाः येक्क्यक्को मेवेआङ् लाम् लाम्मो मेदुमुसिबा केरेक् नुःबा नु ताप्फेःम्बा मनाहाः मेःक्खिम् साभाङ्जाओ मेःत्तु मेदारुसिआङ् खेप्पोबा युक्नाहाः मेधिमसुरो ॥¹¹ कर हाङ्गिन् तरे तुम्से सिगाङ् लाःसेल्ले खेप्पो नुःबा तेःत् मेन्जाङ्मनाबा मनाधिक् निःसुआङ्¹² सेःन्दोसु, ‘चुम्मे, खेनेः आक्खेलरिक् मेःक्खिम् साभाङ्जाओ, मेःक्खिम्मो चाङ्मनाबा नुःबा तेःत् मेःन्ने केलाःसेवे?’ खेन् मनाःल्ले थेआङ् पाःप्पा मेसुक्त्तुन्लो ॥

¹³ हेक्क्याङ् हाङ्गिल्ले सेवारोबाहाः मेत्तुसि, ‘कन् मनाःन् तेम्सेम्मेःआङ् कुलाङ् कुहुक्हाः इघेःक्खेम्मेः हेक्क्याङ् लाःक्कात् खादाम्मो लाप्फुःसेम्मेःओ ॥ खेप्पो हाःप्मान् नु सारिक् तुक्खेःल्ले हाबोः येःङ्मान् पोःङ्लो ॥’¹⁴ थेआङ्भेल्ले उःत्छिङ्मा केघोःबाहाः यरिक् मेवाः, कर सेःक्सिङ्मा केघोःबाहाः कुभारक् मेवारो ॥’

एःङ्गाङ् हुङ्माबि मेःम्बि

मर्कुस १२.१३-१७, लुका २०.२०-२६

¹⁵ हेक्क्याङ् फरिसिहाः सारिक् मेजुप्सेआङ् येसुःन् आक्खेलरिक् पाःन्नो थाःमाबे फाःआङ् सुक्मा मेहेःक्तुरो ॥¹⁶ फरिसिहाःरे खुनिः हुःसाम्बाहाः हेरोद हाङ्गिल्ले कुमनाहाःन् येसुरो मेबाङ्घुसि ॥ खेङ्हाःरे येसुःन् सेःन्मेदोसु, “सिक्साम्बे, खेनेःग सेक्खा पाःन्लक् केबाःप्पेन्आनिगे निःसुम्बेरो ॥ हेक्क्याङ् निङ्वाःफुमाङ्गिल्ले कुलाम्मिन् सेक्खाए केहुःरुसिरो ॥ खेनेः मनाहाःरे खुनिः पाःन्नो केम्बत्तेन्, हेक्क्याङ् मनाआङ्केन्छेन्दुन्छिन् ॥¹⁷ हेक्केःल्ले कन्पाःन्निन् आमैत्तेःरोमि पयम् हाङ् सिजरेन् एःङ्गाङ् हुङ्मा आनिः साम्योथिम्मिल्ले आबिःबि आम्बिनेन्बि?”*

¹⁸ कर येसुरे खेङ्हाःरे खुनिः फेन् निङ्वाःङ्गन्निङ्वाः खोःसुआङ् मेत्तुसि, “खिनिः निङ्वाः केजिःप्पासे, थेआङ् अक्खेलरिक् इङ्गाः पाःन्नो तेम्मा निङ्वाः केङ्त्तुम्बाबे? ¹⁹ एःङ्गाङ् हुङ्मा केबोःङ्बा रोमि याङ्गत्छिःन्कत्ता फेत्तेम्मेः ॥” खेङ्हाःरे खुनेःओ याङ्गत्छिःन्मेदारुआङ्²⁰ येसुरे खेङ्हाःरे सेःन्दोसुसि, “कप्पो हाःत्ले कुङ्गत्छाप् नु कुबाःन्साप् पप्पे?”²¹ खेङ्हाःरे नोगप् मेबिरु, “सिजरेल्लेन्पत्तो ॥”

हेक्क्याङ् येसुरे खेङ्हाःरे मेत्तुसि, “सिजरेले कुबाःन्हाः सिजरेन् पिरिम्मेः, हेक्क्याङ् निङ्वाःफुमाङ्गिल्ले कुबाःन्हाः निङ्वाःफुमाङ्गिन्ने पिरिम्मेःओ ॥”²² खेङ्हाःरे कन् नोगप्पिन् मेघेप्सुआङ् खुनिः निङ्वाः मयेरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले खेङ्हाःरे खुनेः खेप्पोए मेलेरुमेधःआङ् मेबेरो ॥

येसुरे सिःमेन्लाम् याम्मो हिङ्माल्ले कुयाःम्बेओ हुःरुसिः

मर्कुस १२.१८-२७, लुका २०.२७-४०

²³ बा खेन् येन्नो सिःमेन्लाम् याम्मो हिङ्मन् होःप्लरिक् नसाःन् केजोःक्पा सदुकिहाः येसुरो मेद्वेःआङ् सेःन्मेदोसु,²⁴ “सिक्साम्बे, मोसारे साम्योथिम्मो अक्खेलरिक् सापुत्तुआङ् पत्, ‘आत्तिल्ले कुम्भुङ्गन् कुस्साः कुए मेन्वाःए सिःः, खेल्ले कुन्साःरे मेमेदुमा कुन्नेःद्रेःन्नु मेःक्खिम्

* 22:17 खेङ्हाःरे येसुःन् केसाक्पा पाःन्नो थाःमा मेगोःत्तुर मेवये ॥ तड्बे थप्पा केरेक् मनाहाःरे रोमि पयम् हाङ् सिजरेन् एःङ्गाङ् हुङ्मा केबोःङ्बा वये, कर यहुदि साम्योथिम्मो वेः लाजेःओबा मनाहाः एःङ्गाङ् हुङ्मा मेन्नुःमनाबा वये ॥

चोःक्माए पोःङ् ॥ हेक्क्याङ् कुम्भुरे कुलागि सागप्मा पोःङ्लो ॥* 25 आल्ल नुसि फुऱनुसाऱहाऱ मेवये ॥ तुम्बाल्ले मेःक्खिम् चोगुआङ् कुस्साः कुए मेन्वाऱए स्ये, हेक्क्याङ् कुमेःत्तिन्नु कुन्साऱरे मेःक्खिम् चोगु ॥ 26 हेक्केलऱरिक् सरुम्बा, याङ्सरुम्बा नु फोऱबा थारिक्ले खेन् मेमेदुमानन्नु मेःक्खिम् मेजोगु, कर तुम्बान् हेक्केए खुनिऱ सा-ए मेन्वाऱए मेस्येरो ॥ 27 आल्ल कुनुप्पो खेन् मेन्छुमाऱइन्नाङ् स्येरो ॥ 28 आल्ल खेङ्हाऱ सिःमेन्लाम् याम्मो मेहिङ्ङिल्ले खेन् आत्तिल्ले कुमेःत् पोःङ्बाबे? थेआङ्भेल्ले खेन् मेन्छुमाऱइन्नु नुसि फुऱनुसाऱ केरेक्ले मेःक्खिम् मेजोगुआङ् मेवयेरो ॥”

29 येसुरे नोगप् पिरुसि, “खिनिऱग पिर्बेःम्बो केधयेऱइआङ् केवयिऱरो, थेआङ्भेल्ले साम्योसाप्लाःन् कुसिङ् मेन्निःत्ते केवयि, हेक्क्याङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुमुक्साम्मिन्नाङ् कुसिङ् मेन्निःत्ते केवयिऱरो ॥ 30 थेआङ्भेल्ले सिःमेन्लाम् याम्मो मेहिङ्ङिल्लेग मनाहाऱ मेःक्खिम् मेन्जोःक्नेन्लो, कर खेङ्हाऱग साङ्ग्राम्पेदाङ्ङोबा माङ्लाङ्ङुबा कुइसिःक्ने मेबोःङ्लो ॥ 31 कर सिःमेन्लाम् याम्मो हिङ्माल्ले कुयाःम्बेओग निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् पाःत्तुबान् मेन्निःत्ते केवयिऱरि? 32 ‘इङ्गाऱग अब्राहाम, इसहाक नु याकुबरे खुनिऱ निङ्वाऱफुमाङ्ङारो ॥* खेल्ले चोगुल्ले खुनेऱग कुसिवेतहाऱरेन् मेःन्, कर कुहिङ्वेतहाऱरे खुनिऱ निङ्वाऱफुमाङ्ङलो ॥”

33 खेन् केजुम्बा मनाहाऱरे कन् पाःन्निन् मेघेप्सुल्ले कुनिसाम्मो खुनिऱ निङ्वाऱ मयेरो ॥

साम्योथिम्मो केरेक्नुःल्ले केयेक्पा इङ्जाःङ्

मर्कुस १२.२८-३४, लुका १०.२५-२८

34 येसुरे सडुकिहाऱरे खुनिऱ मुराःन् सुबु पिरुसि केलऱबा पाःन्निन् फरिसिहाऱरे मेघेप्सु हेक्क्याङ् इङ्मेदङ्ङिसिङ्ङाङ् येसुरो मेदयेरो ॥ 35 खेङ्हाऱओ साम्योसाप्ला साऱरिक् केलेबाधिक्ले येसुःन् अक्खेलऱरिक् कुनिङ्वाऱ साऱरुर सेःन्लापुत्तु, 36 “सिक्साम्बे, साम्योथिम्मो इःप्मा नाःप्माए केबोःङ्बा केरेक्नुःल्ले यम्बा इङ्जाःङ्ङिन् आत्तिङ्ग?”

37 येसुरे नोगप् पिरु, “केन्दाङ्बा निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् केरेक् केसिक्लुङ्माल्ले, केरेक् केसकमासाम्मिल्ले, हेक्क्याङ् केरेक् केनिङ्वाऱइल्ले मिःम्जि मेत्तेऱओ ॥* 38 कङ्ग थिक्सिगेःक्पा नु केरेक्नुःल्ले केयेक्पा इङ्जाःङ्लो ॥ 39 हेक्केलऱरिक् निसिगेःक्पा केयेक्पा इङ्जाःङ्ङिङ्ग बा कन्लो, ‘आप्फेःक्लुङ्माऱ केदुक्सिङ्बा कुइसिःक्के केबाङ्भेऱसाबाहाऱआङ्ङुमाऱ तुक्तेसेऱओ ॥*”

40 केरेक् साम्योथिम् नु माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱरे खुनिऱ निसाम्मिन् कन् नेत्छि इङ्जाःङ्लाम् तयेबारो ॥”

खिसुतेन्हाःतले कुस्साबे?

मर्कुस १२.३५-३७, लुका २०.४१-४४

41 हेक्क्याङ् फरिसिहाऱ थिक्देन्नो सोरिक् मेजुप्सेआङ् मेवयेल्ले येसुरे खेङ्हाऱ सेःन्दोसुसि, 42 “निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले सेःन्दुबा खिसुतरे कुयाःम्बेओ खिनिऱ थे केङ्ःत्तुम्बे? खुनेऱ हाःतले कुस्साः फाऱआङ् खिनिऱ निङ्वाऱ केङ्ःत्तुम्बे?”

खेङ्हाऱरे नोगप् मेबिरु, “खुनेऱग दाउद हाङ्ङिल्ले कुस्साःरो ॥”

43 येसुरे खेङ्हाऱ याम्मो सेःन्दोसुसि, “हेक्केने फाऱग्र सेसेमाङ्लाम् दाउदरे आक्खेलऱरिक् आदाङ्बे फाऱआङ्मेत्तुबाबे? थेआङ्भेल्ले दाउद हाङ्ङिल्ले निङ्वाऱफुसाम्लो सुम्मो पाःत्तु,

44 ‘यहवे दाङ्बाल्ले इङ्गाऱ आन्दाङ्बान् अक्खे मेत्तु, केनिङ्मिहाऱ केयुक्को इङ्गाऱ मेन्दाःत्छिङ्ङे थारिक् आजुप्साङ् लेप्माङ् खेनेऱ युङ्गेओ ॥*”

* 22:24 साम्योथिम्इङ्जाःङ् २५.५-६ * 22:32 लाम्दिःक् ३.६ * 22:37 साम्योथिम्इङ्जाःङ् ६.५ * 22:39 लेबिहाऱ १९.१८ * 22:44 निङ्वाऱफुसाम्लो सुम् ११०.१

45 दाउद हाड्डिल्लेए खुनेर आदाड्बे लररिक् मेत्तुने फाग्न आक्खेलररिक् ख्रिस्तेनदाउदरे कुस्साः पोःड्बाबे?” 46 आत्तिन्हाऱेआड्पाःन्सुत्लाधिक् नोगप् पिमा मेन्छुकुत्तुन, हेक्क्याड् खेन् येन्नाड्धो आत्तिन्हाऱेआड्खुनेर पाःन् सेःन्दोःमा आःन्छिड्माआड्मेन्छुकुत्तुनलो ॥

23

येसुरे साम्योथिम् लाम्लोःबाहाऱ फेःक्तुसिऱ

मर्कुस १२.३८-४०, लुका ११.३७-५२, २०.४५-४७

1 हेक्क्याड् येसुरे खेपमो केजुम्बा मनाहाऱ नु कुहुऱसाम्बाहाऱ अक्खे मेत्तुसि, 2 “साम्योथिम्साम्बाहाऱ नु फरिसिहाऱे मोसारे सापुतुबा साम्योथिम्मिन्पोधक्मा युक् मेगत्तु ॥ 3 खेल्ले चोगुल्ले खेड्हाऱे केम्मेत्ति केमहुऱरिबा पाःन्निन् खिनिऱ इःपमा नाःपमा पोःड्, कर खेड्हाऱे मेजोगुबा हेक्के मेजोगेममिन्नेऱओ, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱे मेबाःत्तुबा पाःन्हाऱ कुइसिःक्ग आबाडेआड् मेन्जोगुनलो ॥ 4 खेड्हाऱेग केलिःपपा कक्हेक्त्तड्बा केसाक्पा थिम्हाऱ मेजोगुआड् मनाहाऱ मेगुःत्तुसिऱ, कर कक् याड्याड् लरर फाऱआड् आबाडे हुक्चोधिक्किल्लेआड् मेन्छुसुनलो ॥ 5 खेड्हाऱेग नुःबा पाःन्हाऱ मनाहाऱ ओसेःन्धाक्मासि फाऱआड्लक् मेजोगुरो-खेड्हाऱे साम्योथिम् इड्जाःड् सापमा याक्मनाबा माक्पेन्छापहाऱ यम्ब्यम्बा* मेजोगुआड् हुक्को नु तोवाबो मेभत्छुऱ, हेक्क्याड् चाड् तेःत्तो केःम्बकेःम्बा पोरोःक्वाहाऱ मेभत्छुऱ ॥ 6 खेड्हाऱ साभाड्जा नु यहुदि चुम्लुड्हिम्मोबा तुम्याड्हाड् युक्नाहाऱओ युड्मा खुनिऱ सिराऱ थाड्लो ॥ 7 हेक्क्याड् पाड्जुम्मो मनाहाऱे सेवा मेमेत्तुसिबा नु सिक्साम्बे लररिक् मेमेत्तुसिबा खुनिऱ सिराऱ थाड्लो ॥ 8 कर खिनिऱग आत्तिन्हाऱेआड्सिक्साम्बे लररिक् केमेम्मेत्तिन्लरो, थेआड्भेल्ले खिनिऱग थिक्लक् सिक्साम्बान् केगत्तुम्लो, हेक्क्याड् खिनिऱ केरेक्क फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱ हेक्केनिड्लो ॥ 9 इक्सादिड् स्वाम्बेःकमो ‘पाःए’ लररिक् वेऱ आत्तिन्हाऱेआड् मेमेत्तेम्सिम्मिन्नेऱओ, थेआड्भेल्ले खिनिऱग थिक्लक् निड्वाऱफुपाः केगत्तुम्लो, खुनेऱग साड्ग्राम्पेदाड्डो वाऱरो ॥ 10 आत्तिन्हाऱेआड्‘सिक्साम्बे’ लररिक् केमेम्मेत्तिन्लरो थेआड्भेल्ले खिनिऱग थिक्लक् सिक्साम्बान् केगत्तुम्लो, खुनेऱग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तरो ॥ 11 खिनिऱ लुम्मो केरेक्नुःल्ले केयेक्पा मनाःन् हाराऱ खेन् खिनिऱ सेवारोबा पोःड्मा पोःड्लो ॥ 12 आत्तिल्ले यम्बा लेड्सिड्मा कोःत्तुऱ, खेड्ग चुक्सा पोःड्लो, हेक्क्याड् आत्तिन् चुक्सा लेड्सिड् खेड्ग यम्बा पोःड्लो ॥

13 खिनिऱ कुनिड्वाऱ केजिःपपा साम्योथिम्साम्बाहाऱ नु फरिसिसे, केजिःत्ति केस्येऱड्रो! साड्ग्राम्पेदाड्डो हाड्जुमिल्ले कुलाम्मिन् वेऱ मनाहाऱे लागि केसाक्त्तुम्माड् केवयिऱरो, हेक्क्याड् आबाडेआड् खेपमो खिनिऱ केन्लासिन् हेक्क्याड् लाःपमा केगोःपपा वेऱ मनाहाऱेआड् लाःपमा केम्बाड्धुम्सिम्मिन्लो ॥ 14 ((खिनिऱ कुनिड्वाऱ केजिःपपा साम्योथिम्साम्बाहाऱ नु फरिसिसे, केजिःत्ति केस्येऱड्रो! खिनिऱग मेमेदुमाहाऱ इड्गलेक्त्तुम्सिम्माड्खुनिऱ हिम्धाःड्हाऱ केनापुत्तुम्सिम्, कर नुःबा ओसेःन्धाक्सिड्मारे लागि केःम्बकेःम्बा तुवा केजोगुम् ॥ खेल्ले चोगुल्ले खिनिऱ खुम्दिड्डिड्ग सेक्खासाड् साऱरिक् किपमा केघुःबा पोःड्लो ॥)) 15 खिनिऱ कुनिड्वाऱ केजिःपपा साम्योथिम्साम्बाहाऱ नु फरिसिसे, केजिःत्ति केस्येऱड्रो! खिनिऱग थिक् मनाःन् यहुदि साम्योओ ताःपमा फाऱआड् लाजेऱ नु वाहड् खाराक् लाम्दिःक् केजोगिरो, हेक्क्याड् खेन् मनाःन् यहुदि साम्योओ केदाःरुम्माड्ग खेन् खिनिऱनुःल्लेआड् साऱरिक् खेमायड्सड्डो खुम्दिड् केघोःबा केजोगुम्लो ॥

16 खिनिऱ मिक्फःम्बा लाम्लोःबासे, केजिःत्ति केस्येऱड्रो! आत्तिन्माड्हिम्मिल्ले कुमिड्डो माड्हेक्सिड् खेड्ग थेआड् मेःन्लो, कर आत्तिन्माड्हिम्मोबा साम्म्याड्डिल्ले कुमिड्डो माड्हेक्सिड् खेन् कुबाःन्निन्ल्ले खेःड्सिड्लो लररिक् खिनिऱ केबाःत्तुम् ॥ 17 खिनिऱ मिक्फःम्बा

* 23:5 यहुदिहाऱे चुक्सा कुसुड्मा मेजोगु हेक्क्याड् कुभा साम्योथिम् इड्जाःड्हाऱ मेसापुतुआड् खेन् कुसुड्माओ मेयाक्त्तु ॥ खेन् कुसुड्मान् माक्पेन्छाप मेमेत्तुरो ॥ लाम्दिःक् १३.९, १६ हेक्क्याड् साम्योथिम् साप्ला ६.८ नु ११.१३-२१ निःरेऱ ॥

अदङ्से! साम्म्याङ्ङिन् यम्बाबि साम्म्याङ्ङिन् सेसे केजोःक्पा माङ्ङहिम्मिन् यम्बाबि? 18 खिनिङ् अक्खेलरिक्काङ् केबाःत्तुम्, 'आत्तिन्लेत्तिङ्गतोःम्मादेन्निल्लेन् माङ्ङहेक्कसिङ् खेन् थेआङ् मेःन्लो, कर आत्तिन्लेत्तिङ्गतोःम्मादेन्नोबा चोफाङ्लेन् माङ्ङहेक्कसिङ् खेन् कुबाःन्निल्ले खेःङ्सिङ्गलो ॥' 19 खिनिङ् मिक्फःम्बा मनासे, चोफाङ्ङिन् यम्बा बि चोफाङ्ङिन् सेसे केजोःक्पा लेत्तिङ्गतोःम्मादेन्निन् यम्बाबि? 20 खेल्ले चोगुल्ले आत्तिन्लेत्तिङ्गतोःम्मादेन्निल्लेन् माङ्ङहेक्कसिङ् खेन्खेप्पो केरेक् केनेबाल्लेन्नाङ् माङ्ङहेक्कसिङ्गलो ॥ 21 हेक्क्याङ् आत्तिन्माङ्ङहिम्मिल्लेन् माङ्ङहेक्कसिङ् खेङ्ग खेप्पो केवाङ्बाल्लेन्नाङ् माङ्ङहेक्कसिङ्गलो ॥ 22 आत्तिन्साङ्ग्राम्पेदाङ्ङिल्लेन् माङ्ङहेक्कसिङ् खेङ्ग निङ्वाङ्फु युक्का नु खेप्पो केयुङ्बा निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्लेन्नाङ् माङ्ङहेक्कसिङ्गलो ॥

23 खिनिङ् कुनिङ्वाङ् केजिःप्पा साम्म्योथिम्मसाम्बाहाङ् नु फरिसिसे, केजिःत्ति केस्येङ्ङरो! खिनिङ् इक्ताप्पोलाम् नाम्सुना, सःप्पा नु हिम्चेम्भेन् हेक्कतङ्बा मारुक्काङ्ङरेन्नाङ् थिबोःङ्गलक् निङ्वाङ्फुमाङ्ङिन् केबिरुम्, कर नुःरिक्काङ् खासेन् केन्जोगुम्मिसिम्मिन्, वेङ् मनाहाङ् लुङ्माङ् केन्दुक्कुत्तुम्मिसिम्मिन्, हेक्क्याङ् नसाःन् केन्जोगुम्मिन्लो ॥ कन् नाःप्पाए केबोःङ्बा साम्म्योथिम्बा पाःन्हाङ् केन्नाःत्तुम्मिन्लो ॥ खिनिङ्ग थिबोःङ्गलक् निङ्वाङ्फुमाङ्ङिन् केबिरुम्मिल्ले कन् नुःरिक्काङ् खासेन् चोःक्मा, वेङ् मनाहाङ् लुङ्माङ् तुक्कासि नु नसाःन् चोःक्मा केल्ङ्बा साम्म्योथिम्मोबा नाःप्पाए केबोःङ्बा पाःन्हाङ्आङ् चोगेम्मेङ्ओ ॥ 24 खिनिङ् मिक्फःम्बा लाम्लोःबासे, खिनिङ् सिक्काहाङ् केसाःक्कुत्तुम् केलःत्तुम्मिसिम्, कर उमेःन् केल्ङ्गलो ॥ 25 खिनिङ् कुनिङ्वाङ् केजिःप्पा साम्म्योथिम्मसाम्बाहाङ् नु फरिसिसे, केजिःत्ति केस्येङ्ङरो! खिनिङ्ग खोर्याःन् नु चेतथ्याःन्लाःक्कात्तलक् वाङ्गेहत्तुम्, कर सिगाङ्ग इङ्गाङ्गक् चाङ् थुङ्गुङ् केल्ङ्बा निङ्वाङ् चोःक्मानु मनाहाङ् केनात्तुम् केदाःरुम्मिसिबा पाःन्हाङ्गे केदिम्मिसिआङ्केवयिङ्गरो ॥ 26 मिक्फःम्बा फरिसिसे, केरेक्नुःल्ले तगि खोर्याःन् कुसिगाङ् वाहत्तेम्मेङ्, हेक्केल्लरिक् लाःक्कात्ताङ् सेसे पोःङ्गलो ॥

27 खिनिङ् कुनिङ्वाङ् केजिःप्पा साम्म्योथिम्मसाम्बाहाङ् नु फरिसिसे, केजिःत्ति केस्येङ्ङरो! खिनिङ्ग चुनि खाम्लिल्ले लेङ्गमनाबा इःप्पुङ् कुङ्गिःक् केजोगिङ्गरो, थेआङ्भेल्ले खेन् ओमेप्पाल्ले लाःक्कात्तलाम् नुःबा थाःप्साङ् सिगाङ्ग केसिःबा मनाःल्ले कुयेप् नु केजिःम्बा पाःन्निल्ले कुधिम् चोःक्लो ॥ 28 हेक्केल्लरिक् खिनिङ् मनाहाङ्गु लाःक्कात्तलाम् साम्म्योनिबा केधाबिसाङ् सिगाङ्ग निङ्वाङ् केजिःप्पा नु ताप्फेःम्बा केजोगिङ्गरो ॥ 29 खिनिङ् कुनिङ्वाङ् केजिःप्पा साम्म्योथिम्मसाम्बाहाङ् नु फरिसिसे, केजिःत्ति केस्येङ्ङरो! खिनिङ् सुधेबा ताक्थेबाहाङ्गे मेसेरुसिबा माङ्ङनिङ्वाङ्पाःन् केबाःप्पाहाङ्गे खुनिङ् इप्पुङ्ङिन् केजोगुम्, हेक्क्याङ् खेङ्हाङ्गे मेलुःन्दुसिबा साम्म्योनिबा मनाहाङ्गे खुनिङ् इप्पुङ्ङिन् केसाःक्कुत्तुम् केजोगुम्लो ॥* 30 हेक्क्याङ् केबाःत्तुम्, 'आनिङ्गे सुधेबा ताक्थेबाहाङ्गे खुनिङ् येम्मो आनिङ्गे वयिङ्गेल्लेङ्ग माङ्ङनिङ्वाङ्पाःन् केबाःप्पाहाङ्गे सेप्पासि चुम् मेमेत्तुम्मिसिम्बेम्बा वयेरो ॥' 31 हेक्केल्लरिक् केबाःत्तुम्मिल्ले खिनिङ् आबाङ्गे आनिङ्गेङ्ग माङ्ङनिङ्वाङ्पाःन् केबाःप्पाहाङ्गे केसेप्पाहाङ्गे खुनिङ् थाःक्मेन्छाङ्गसिङ्गे फाङ्आङ् तोःन्दि केबिरुम्लो ॥ 32 हेक्केल्लरिक् खिनिङ् थाःक्थेबाहाङ्गे मेहेःक्कुत्तुबा लायोःन् खिनिङ् केत्तेम्मसुरेम्मेङ्ओ! 33 असेःक्पासे, खिनिङ् ताङ्बु असेःक्किल्ले कुस्साःसे, आक्खेल्लरिक् खेमायङ्ङसङ्ङोबा खुम्दिङ्गलाम् केबिन्दिबाबे? 34 हेक्केःल्ले नुःरिक्काङ् खेप्सेम्मेङ्ओ, ताःन्दि खिनिङ्ओ इङ्गाङ् माङ्ङनिङ्वाङ्पाःन् केबाःप्पाहाङ्, सिक्कुम्साबा मनाहाङ् नु साम्म्योथिम्मसाम्बाहाङ् पाङ्घुङ्गसिङ्गलो ॥ खेङ्हाङ्गेओ कुभा खिनिङ् केसेरुम्मिसिम्, कुभा सिलाम्साक्मा सिङ्गसम्माङ् केभोःन्दुम्मिसिम्, हेक्क्याङ् कुभाग यहुदि चुम्लुङ्ङहिम्मो तेःम्भुक् केयाक्कुत्तुम्मिसिम्माङ् येक्क्यक् थप्पा निङ्घुम् केमेत्तुम्मिसिम्लो ॥ 35 हेक्केल्लरिक् कन् इक्सादिङ्ग खाम्बेःक्को मेसेरुसिबा केरेक् साम्म्योनिबा मनाहाङ् हाबिल्लेन्नाङ्धो माङ्ङहिम् नु लेत्तिङ्गतोःम्मादेन् लुम्मो केसेरुम्बा बेरेक्याहले कुस्साः जकरिया

* 23:29 ग्रीक पाःन्दाङ्ङो "माङ्ङनिङ्वाङ्पाःन् केबाःप्पाहाङ्गे खुनिङ् इप्पुङ्ङिन् खिनिङ् केसेत्तुम्-केजोगुम् हेक्क्याङ् साम्म्योनिबा मनाहाङ्गे खुनिङ् इप्पुङ्ङिन् केसाःक्कुत्तुम्-केजोगुम्लो ॥"

थारिक्पा खुनिः माक्खिःइल्ले खिनिः केदेत्तिरो ॥* 36 इङ्गाः सेक्खाए मेत्निङ्, कन् केरेक् पाःन्निःल्लेन्आपत्तिकिन् कन् येम्मोबा मनाहाः सम्दाङ् थाःरो ॥”

येसुरे यरुसलेम्मिन् लुङ्माः तुक्तुः
लुका १३.३४-३५

37 “यरुसलेम्मोबा मनासे, यरुसलेम्मोबा मनासे, खिनिःग माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पाहाः केसेरुम्मिन्, निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले खिनिःओ पाङ्घुसिबा इङ्साबाहाः लुङ्डिल्ले केबःत्तुम्मिन्लो ॥ आक्खेन् लेङ् खिनिः मुःइदाङ्साहाः वामाःप्पाल्ले वाज्याःक्हाः कुप्तुसिबा कुइसिःक् खिनिः साःहाः सुम्मसि निङ्वाः चोगुङ्, कर खिनिः केन्देन्दिन्लो ॥ 38 ओमेत्तेम्मैःओ, निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले खिनिः हिम्मिन्* मना मेःन्ने लाम्धेःप् चिएत्तुःरो ॥ 39 थेआङ्भेल्ले खिनिः सेक्खाए मेत्निङ्, ‘दाङ्बाल्ले कुमिङ्डो केदाःबान् मुःइसाबारो’* लःरिक् केम्बाःत्तुम्मिन्ल थारिक् याम्मो याप्मि केन्निःसिन्लो ॥”

24

कुनुप्मा येन्निःल्लेन् मिक्सेःन्हाः

मर्कुस १३.१-२, लुका २१.५-६, मर्कुस १३.३-१३, लुका २१.७-१९

1 येसुःन् माङ्हिम्मोलाप् पेः पत्छेल्ले कुहुःसाम्बाहाःरे माङ्हिम्मिल्लेन् नुःबनुःबा हिम्हाः खुनेः ओसेःन्धाक्मा फाःआङ् कुबेसाङ् मेदये ॥ 2 येसुरे खेङ्हाः मेत्तुसि, “कन् केनिःसुम्बा हिम्हाःरे कुयाःम्बेओ सेक्खा पाःन् मेत्निङ्, थिक् लुङ्सम्दाङ् वेः लुङ्धिक्काङ् मेन्नेए थारिक् कङ्हाः केरेक् मेयः मेबेःक्लो ॥”

3 याङ्सि येसुःन् जैतुन कोःक्माओ वयेल्ले कुहुःसाम्बाहाःरे मेदयेआङ् स्वाःत्ताङ् सेःन्मेदोसु, “दाङ्बे, कन् पाःन्हाः आप्फाल्ले पोःङ्बाबे? खेनेः केयुःमा येम्मिन् नु कन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा येम्मिल्ले कुनुप्मा मिक्सेःन्निन् आमेत्तेःओ ॥”

4 येसुरे खेङ्हाः नोगप् पिरुसि, “सिङ्सिङ् लःरेम्मैःओ, आत्तिल्लेआङ् खिनिः इङ्गेन्लेक्त्तिन्लो, 5 थेआङ्भेल्ले यरिक् मनाहाः निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले सेःन्दुबा खिसतेन्इङ्गाःएरो लःरिक् मेबाःत्तुर इङ्गाः आमिङ्डो मेदारो, हेक्क्याङ् यरिक् मनाहाःरे इङ्मेलेक्त्तुसिःरो ॥ 6 खिनिःग थङ् नु थङ्हाःरेन् हयङ्किल्लिङ्हाः केघेप्सुम्, कर खिनिः निङ्वाः मेमयेम्मिन्नेःओ ॥ कङ्हाःग पोःङ्माए पोःङ्, कर बा खेन् येम्मोएग इक्सादिङ् खाम्बेःक्माल्ले कुनुप्मान् मेदानेन्लो ॥ 7 मेन्छाम् सुवाङ्हाः नु लाजेःहाः लुम्मो थङ् पोःक्, यरिक् तेन्नो यम्बा साक् पोःक् हेक्क्याङ् लुप्लि थाङ्लो ॥ 8 कङ्ग केदाःबार केबप्पा किप्मा केघुःबा तुक्खेहाःरे कुहेःक्सिङ्मारक्लो ॥

9 हेक्क्याङ् खिनिःग मनाहाःरे केम्देम्मिसिआङ् तुक्खे केम्जाःत्तिः, हेक्क्याङ् केम्सेरिःरो ॥ खिनिः याप्मि नसाःन् केजोगिबाल्ले चोगुल्ले केरेक् मेन्छाम् सुवाङ्हाःरे केम्जिःत्तिःरो ॥ 10 खेन् येम्मो यरिक् मनाहाः नसाःन्लाम् मेनुःङ्डाङ्इङ्मेलेक्सिङ्डाङ् मेजिःत्छिङ्लो ॥ 11 हेक्केलःरिक् इङ्लेक्पा माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पाहाःरे मेःन् मेदाआङ् यरिक् मनाहाःरे इङ्मेलेक्त्तुसिःरो ॥ 12 ताप्फेःम्बा पाःन्हाः पोःर पेःक्पाल्ले चोगुल्ले यरिक् मनाहाःरे सेक्खा निङ्वाःओनु लुङ्माः तुक्सिङ्मा मेलेरुःरो ॥ 13 कर आत्तिल्ले कुनुप्मो थारिक् थरुः, खेल्लेए सेन्लप् खोःसुःरो ॥ 14 हेक्क्याङ् मेन्छाम् सुवाङ्हाःरे मेघेप्सुर फाःआङ् निङ्वाःफुहाङ्जुम्लेन् सुनाइङ्डिन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्को खाराक् इङ्भोःः, हेक्क्याङ् कुनुप्मान् ताःरो ॥

किप्मा केघुःबा येम्

मर्कुस १३.१४-२३, लुका २१.२०-२४

* 23:35 हिब्रु सुवाङ्स्मा साम्योसाप्लाओ केरेक्नुःल्ले तगि मेसेरुबा मनाःन् हाबिल वये (तोलिङ्सोमु ४.८), हेक्क्याङ् कुनुप्मो मेसेरुबा मनाःन् जकरिया वये (२ साप्पुन्धुम् २४.२०-२२) ॥ * 23:38 “खिनिः हिम्मिन्” लःरिक् साप्तेबान् माङ्हिम् फाःआङ् कुसिङ् निःप्मा पोःङ्लो ॥ * 23:39 निङ्वाःफुसाम्लो सुम् ११८.२६

15 माङ्निड्वाऱपाःन् केबाःपपा दानिएलरे पाःतुबा सिक्केलेःड्बान् माङ्हिम्मोबा सेसे देन्नो येपपा केनिःसुम्लो ॥”* (हाराऱ केनिःपपाहारे कन् पाःन्निन् कुसिङ् मेनिःतुररो!) 16 “खेन् येम्मो यहुदियाबा मनाहाऱ कोःक्मा फाङ्जङ् हेङ्घाःत्ति मेघेतछिङ् मेबेःक्लरो ॥ 17 खेन् येम्मो हिम् सम्दाङ् केवाऱबा मनाःन् चिगःक्वा लाःसे हिम् सिगाङ् मेलाःत्नेन्ल ॥ 18 प्याङ्सिगेन् इक्ताप्पो केवाऱबान् हाराऱ कुसुङ्घेःक्वा लाःसे कुहिम्मो मेनुःङ्नेन्मेबेःक्नेन्लरो ॥ 19 कन् येम्मिङ्ग मेन्छुक्मा नु सावामाहारे लागि आक्खेन् किप्मा केघुःबा पोःङ्ङि! 20 चुङ्वाःम्मा येम्मो नु नाःम्सिङ्येन्नो खिनिऱ खेतछिङ्मा मेबोःङ्नेन्ल फाऱआङ् तुवा चोगेम्मेऱओ ॥”* 21 थेआङ्भेल्ले खेन् येम्मो अकतङ्बा किप्मा केघुःबा तुक्खेःन् ताःरो ॥ अकतङ्बा तुक्खेःङ्ग इक्सादिङ् खाम्बेःक्मान् नावागेन् चङ्ःत् नेस्सेआङ्धो आल्लो थारिक् मेम्बोःङ्ङे वाऱ, हेक्क्याङ् ताःन्दि याम्मो आप्फाल्लेआङ् मेबोःङ्नेन्लो ॥ 22 निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले खेन् येन्हाऱ ताङ्सा मेजोगुन्निन्ल्लेग आत्तिन् मनाहाऱआङ् हिङ्मा मेन्छुक्तेन्बरो ॥ कर खुनेऱ सेगुसिबाहाऱ मेहिङ्ल फाऱआङ् खेन् येन्हाऱ ताङ्सा पोःक्खेबरो ॥

23 हेक्क्याङ् खेन् येम्मो मनाहाऱरे ‘ओमेत्तेम्मेऱ, निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तेन्कप्पो वाऱ’ इग्र ‘खुनेऱ खेप्पो वाऱ’ लऱरिक् मेबाःत्तुर मेदाःल्ले नसाःन् मेजोगेम्सिम्मिन्नेऱओ ॥ 24 थेआङ्भेल्ले इङ्लेक्पा ख्रिस्तहाऱ नु इङ्लेक्पा माङ्निड्वाऱपाःन् केबाःपपाहाऱ मेलःन् मेदाआङ् पयम् यम्बा मिक्सेःन् नु निङ्वाऱ केमाबा पाःन्हाऱ मेजोगुआङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले सेगुसिबा मनाहाऱआङ् खुनिऱ सुक्सुक् इङ्मेलेक्तुसिऱरो ॥ 25 ओमेत्तेम्मेऱ, कन् पाःन्हाऱ पोःङ्मानुःल्ले तगिए खिनिऱ मेत्निङ्ङाङ् वाऱआरो ॥

26 खेल्ले चोगुल्ले मनाहाऱरे ‘ओमेत्तेम्मेऱ, ख्रिस्तेङ्ग येःङ्घादेन्नो वाऱ’ केम्मेत्तिग्र, ओमेत्ते खेप्पो मेबेगेम्मिन्नेऱओ, इग्र ‘ओमेत्तेम्मेऱ, खुनेऱ कप्पो सिगाङ्बा याक्फाङ्ङो वाऱ’ केम्मेत्तिसाङ् खेङ्हाऱरे खुनिऱ पाःन्निन् नसाःन् मेजोगेम्मिन्नेऱओ ॥ 27 थेआङ्भेल्ले मेन्छाम्साःल्ले कुयुःमाङ्ग साःम्भे लेक्किल्ले केरेक् ताङ्साक्पेन्थोऱरुबा कुइसिःक्के पोःङ्लो ॥ 28 आत्तो सिनुःन्नेऱ, खेप्पोए किदाबाहाऱआङ् मेजुम्लो ॥”*

मेन्छाम्साःल्ले कुयुःमान्

मर्कुस १३.२४-२७, लुका २१.२५-२८

29 “खेन् किप्मा केघुःबा तुक्खेःन् एगाङ् खिमो

‘नामिन् खामाक्लो,

लाबाल्ले ओःत्ति मेबिरुन्लो,

ताङ्साक्पोबा खेःम्सिक्पाहाऱ मक्मेधाःरो,

हेक्क्याङ् ताङ्साक्पोबा मुक्साम्हाऱ मेयङ्लो ॥”*

30 हेक्क्याङ् खेन् येम्मो ताङ्साक्पो मेन्छाम्साःल्ले कुयुःमाल्लेन् मिक्सेःन्निन् थाःपपाङ् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा केरेक् मेन्छाम् सुवाङ्हाऱ मेरिङ् मेधक्लो ॥ खेङ्हाऱरे मेन्छाम्साःन् ताङ्साक्पो मुक्साम् हेक्क्याङ् पयम् मिमिदिङ्ङिन्नु खाप्मिःत्तो युःर पप्पा मेनिःसुररो ॥”*

31 हेक्क्याङ् खुनेऱ सेगुसिबा मनाहाऱ सुम्से केरेक् पिसाङ्लाम् ताङ्साक्पाल्ले खोःपुत्तुबा नु इक्सादिङ् खाम्बेःक्माल्ले ताःक्तुबाओ थुत्तुरिःप्पाल्लेन् पयम् इक्लानु कुमाङ्लाइङ्बाहाऱ इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो पाङ्घु युःसुसिऱरो ॥”

पःत्छेऱबुङ्माल्ले कुबि

मर्कुस १३.२८-३१, लुका २१.२९-३३

32 “आल्ल पःत्छेऱबुङ्मोलाम् कन् पाःन्निन् कुसिङ् निःत्तेम्मेऱओ, खेल्ले कुबोराःक्हाऱलाम्बा कुसङ् कुनःक्हाऱ लःम्मा हेःक्किल्ले हाङ्वाःम्मा येम्मिन् निःत्ताङ् तयेरो फाऱआङ्

* 24:15 दानिएल ९.२७, ११.३१, १२.११ * 24:20 खेन् लाजेऱओ चुङ्वाःम्माओ यरिक् वाहित् केधाःबा नु चुङ्गेजिक्पा येम् पोःङ्बाल्ले चोगुल्ले लाम्दिःक् चोःक्मा साक्लो ॥ हेक्क्याङ् यहुदि साम्योथिम्मो नाःम्सिङ्येन्नो किलोमितरधिक् थारिक्लक् लाङ्घेःक्मा सुक्केदेप्पा थिम् वये ॥ * 24:28 खेन् फाऱङ्न् केरेक् मनाहाऱरे मेन्छाम्साःल्ले कुयुःमान् कुसिङ् मेनिःतुर ॥ * 24:29 यसैया १३.१०, ३४.४, योएल २.१० * 24:30 दानिएल ७.१३

कुसिङ्केनिःतुम् ॥ 33 हेक्केलरिक्के इङ्गाः पाःतुङ्बा कन् केरेक् पाःनहाः केत्तल पेःक्पा केनिःसुम्मिल्ले मेन्छाम्साःल्ले कुयुःमान् निःताङ्डे वाः फाःआङ् कुसिङ्केनिःतुम्लो ॥ 34 इङ्गाः सेक्खाए मेत्तिङ्, कन् केरेक् पाःनहाः मेम्बोःङ्डे थारिक् कन् मेन्छाम् थाःक्हाः मेन्छिःनेन् ॥ 35 ताङ्साक्पेननु खाम्बेःक्मान् लेक्काङ् पेःक्, कर इङ्गाः आबाःनजाक्हाः आप्फाल्लेआङ् मेलेक्नेन् मेबेःक्नेन्लो ॥”

येसुरे कुयुःमाओ यारिप् वाःमान्

मर्कुस १३.३२-३७, लुका १७.२६-३०, ३४-३६

36 “आल्ल खेन् येम् नु येन्हाः आप्फाल्ले पोःङ् फाःआङ् आत्तिल्लेआङ् मेनिःसुन् ॥ साङ्ग्राम्पेदाङ्बा माङ्लाङ्बा नु निङ्वाःफुसाःल्लेआङ् मेनिःसुन्लो, कर पानुदिङ् पाः निङ्वाःफुमाङ्ङिल्लेरक् निःसुःरो ॥

37 हेक्क्याङ् मेन्छाम्साःन् नुःङ् युःल्ले नुहारे कुयेम् हेक्केए पोःङ्लो ॥ 38 नुहाःन्वालाधाओ लाःसेबा येम्मो थारिक्के मनाहाः मेजर मेधुडुर हेक्क्याङ् मेःक्खिम् मेजोगुर मेवये ॥ 39 हेक्क्याङ् वादोःक्मा थाङ्गेआङ् निःम्मा सिःमानुःल्ले तगि थे पोःङ् केल्लबान् खेङ्हाःरे थेआङ् निङ्वाः मेङ्गत्तुन्लो ॥ बा हेक्केलरिक्के मेन्छाम्साःल्ले कुयुःमान्नाङ् पोःङ्लो ॥ 40 खेन् येम्मो नेप्फु मनाहाः प्याङ्सिगेन् इक्ताप्पो याःम्बक् चोःक्सुर याक्सिल्ले थिक्किन् तेः, वेःस्मान् वाः लाःत्तो ॥ 41 हेक्क्याङ् नेप्फु मेन्छुमाहाः लुङ्सुम्मो याः युःतनु युङ्सिल्ले थिक्किन् तेः, वेःस्मान् युङ्लाःत्तो ॥ 42 खेल्ले चोगुल्ले खिनिःआङ् आप्फाल्लेसाङ् यारिप् पोःक्खेम्मेःओ, थेआङ्भेल्ले खिनिः दाङ्बान् आप्फाल्ले युःबे केल्लबान् खिनिः निङ्वाः केङ्गत्तुम्निन्लो ॥ 43 हिम्दाङ्बाल्ले खुःन्द्रिक्पेन् आत्तिन् येम्मो ताः केल्लबान् निङ्वाः खोःसुने फाःग्र खेल्ले मेन्डम्मे हिम्मिन् कोसुआङ् खेन् खुःन्द्रिक्पेन् खुःप्मा मेबाङ्घुन् केल्लबा पाःन्निन् कुसिङ् निःतेम्मेःओ ॥ 44 खेल्ले चोगुल्ले खिनिःआङ् आप्फाल्लेसाङ् यारिप् वयेम्मेःओ, थेआङ्भेल्ले मेन्छाम्साःन् युः फाःआङ् मेन्डःते केवयिल्ले खुनेः युःरो ॥”

नसाःन्साबा नु ताप्फेःम्बा सेवारोबाहाः

लुका १२.४१-४८

45 “आत्तिन् सेवारोबान् नसाःन्साबा नु सिक्कुम्साबा चोःक्, खेन्निन् हिम्दाङ्बाल्ले कुहिम्धाःङ्हाः ओमेप्मा युक् पिरुआङ् खेल्ले वेः सेवारोबाहाः येम्मेम्मो चामा-थुङ्मा पिरुसिःरो ॥ 46 खेन् हिम्दाङ्बान् नुःङ् ताःल्ले खेन् सेवारोबाल्ले बा हेक्केए चोगुर वाःबा तुमुने फाःग्र खेन् थुम्घो पिरुःरो ॥ 47 इङ्गाः सेक्खाए मेत्तिङ्, खेन् हिम्दाङ्बाल्ले खेन् सेवारोबान् केरेक् कुयाङ्साकुन्धे सम्दाङ् युक् पिरुःरो ॥ 48 कर खेन् ताक्केभेःबा सेवारोबाल्ले कुनिङ्वाःबो आन्दाङ्बान् माःङ्घा पेआङ् वाः, 49 हारा मेदानेन् लःआङ् कुन्जुम् सेवारोबाहाः हिप्तुसिआङ् थिःमसाङ्हाःनु चामा-थुङ्मा हेःक्त्तुने फाःग्र 50 खेल्ले कुन्दाङ्बान् ताः लरिक् निङ्वाः मेङ्ःत्तुन्बा येम्मो कुन्दाङ्बान् ताःरो ॥ 51 हेक्क्याङ् कुन्दाङ्बाल्ले खेन् साःरिक् तेःम्भुक् याक्त्तुआङ् कुनिङ्वाः केजिःप्पाहाःनु सोरिक् खुम्दिङ् पिरुःरो ॥ खेप्मोग हाःप्मान् नु साःरिक् तुक्खेःल्ले हाबोः येःङ्मान् पोःङ्लो ॥”

25

थिबोःङ् सिसागेन्मेन्छियाःहाःरेन् खेदाःङ्

1 येसुरे याम्मो पाःत्तु, “साङ्ग्राम्पेदाङ्बा हाङ्जुम्मिङ्ग अक्त्तङ्बा चोःक्-तेन्धाम्गेन् मेःक्खिम्लेन्नालिसाङ्ङिन् लाम्लक्से सेमि केबड्माआङ् केबेःक्मा थिबोःङ् सिसागेन्मेन्छियाःहाः मेवये ॥ 2 खेङ्हाःओ डासि कुनिसिःक् केहोःप्मा नु डासि सिक्कुम्सामा मेन्छियाःहाः मेवयेरो ॥ 3 खेन् कुनिसिःक् केहोःप्मा मेन्छियाःहाःरे सेमिःङ्ग मेदेःरु कर निःङ्गेःन् मेन्याङ्सिङ्ङिन्लो ॥ 4 कर खेन् डासि सिक्कुम्सामा मेन्छियाःहाःरे सेमिःन् नु निःङ्गेःन् कारयोमाहाःओ मेयाङ्सिङ्गो ॥ 5 हेक्क्याङ् तेन्धाम्गेन् मेःक्खिम्लेन्नालिसाङ्ङिन् सुःसेआङ् हारा मेदयेनेन्निन्लेग खेङ्हाः इत्थोःवा लोःमा मेहेःक्तेआङ् मेङ्प्सेरो ॥ 6 सेत्तुम्भक्तेल्ले तेन्धाम्गेन् नालिसाङ्ङिन् खा

त्येरो, कुदुम्से लःनदेम्मेओ लऱरिक् पाःपमनाबा इक्लाःन् मेघेप्सु, ⁷ हेक्क्याड् खेन् सिसागेन् मेन्छियाऱहाऱ मेबोगेआड् खुनिऱ सेमिःन् मेहाःन्दुरो ॥ ⁸ खेन् कुनिसिःक् केहोःपमाहाऱरे सिक्कुम्सामा मेन्छियाऱहाऱ मेमेत्तुसि, 'आनिगेआड् कुभा निःङ्गेऱ आबिरेऱना, आनिगे सेमिःङ्ग सिःमा इःत्तेरो ॥' ⁹ खेन् सिक्कुम्सामा मेन्छियाऱहाऱरे नोगप् मेबिरुसि, 'मेःन्लो, आनिऱ केरेक् केदेक्पा निःङ्गेऱग मेगत्तुम्बेन्लो ॥ निःङ्गेऱ केसड्बाहाऱरो खिनिऱ पेगेम्मेऱआड् इडेम्मेऱओ ॥'

¹⁰ कर खेड्हाऱ निःङ्गेऱ इड्से मेबेर मेबत्छेल्लेए तेन्धाम्गेन् मेःक्खिम्रे नालिसाड्डिन् केरे त्येरो ॥ हेक्क्याड् खेन् यारिप् केबोःड्मा सिसागेन् मेन्छियाऱहाऱ खुनेऱनु मेःक्खिम् साभाड्जाओ मेलाःसेआड् लाम्धेःपपेन्सुबेरो ॥ ¹¹ याड्सि खेन् कुनिसिःक् केहोःपमा सिसागेन् मेन्छियाऱहाऱ मेगेरे मेदयेऱआड् अक्खेलऱरिक् मेअःक्ते, 'दाड्बे, दाड्बे, आनिगे लागिआड् लाम्धेःपपेन्हन्दे आबिरेऱना!' ¹² कर खेन् नालिसाड्डिल्ले नोगप् पिरुसि, 'इङ्गाऱ सेक्खासाड् कुसिड् मेनिःत्निड्डिन्लो ॥' ¹³ खेल्ले चोगुल्ले सिड्सिड् येक्येक्काड्यारिप् वयेम्मेऱओ, थेआड्भल्ले इङ्गाऱ आयुःमा येम्मिन् केन्निःसुम्मिन्लो ॥''

सुम्सि सेवारोबाहाऱरेन् खेदाऱ

लुका १९.११-२७

¹⁴ येसुरे याम्मो मेत्तुसि, "साङ्ग्रामपेदाड्बा हाड्जुम्मिङ्ग अक्त्तड्बा चोःक्-माःङ्घा लाम्दिःक्को केबेःक्पार केबप्पा मनाधिक् वये ॥ खेल्ले कुसेवारोबाहाऱ उःत्तुसिआड् कुयाड्डिन् फोःमा फाऱआड् पिरुसिरो ॥ ¹⁵ खेल्ले थिक्किन् हेन्छिड् ड़ासि* (५०००) साम्म्याड् याड्इत्छि, वेऱस्मान् हेन्छिड् नेत्छि (२०००) साम्म्याड् याड्इत्छि, हेक्क्याड् सुम्सिगेःक्पेन्हेन्छिड् थिक् (१०००) साम्म्याड् याड्इत्छिःन्याड् केःमा मेलेस्सुबा कुड्सिःक् पिरुसिरो ॥ हेक्क्याड् खेन् माःङ्घा लाम्दिःक्को पेरो ॥ ¹⁶ खेन् हेन्छिड् ड़ासि साम्म्याड् याड्इत्छि केघोःबा सेवारोबान् खिमो पेआड् खेन् याड्डिन् केःसुआड् वेऱ हेन्छिड् ड़ासि साम्म्याड् याड्इत्छि थगुरो ॥ ¹⁷ हेक्केलऱरिक्के हेन्छिड् नेत्छि साम्म्याड् याड्इत्छि केघोबेल्लेआड् वेऱ हेन्छिड् नेत्छि साम्म्याड् याड्इत्छि थगु ॥ ¹⁸ कर हेन्छिड् थिक्कलक् साम्म्याड् याड्इत्छि केघोःबा सेवारोबाङ्ग पेआड् खाम्मिन् तयुआड्कुन्दाड्बाल्ले कुयाड्डिन् खेप्पो लुपुत्तु नेस्सुरो ॥

¹⁹ यरिक् येम् एगाड् खुनिऱ दाड्बान् नुःक्खे त्येआड् कुसेवारोबाहाऱ कुयाड्डिल्लेन् खाराःत् नाःक्त्तुसि ॥ ²⁰ खेन् हेन्छिड् ड़ासि साम्म्याड् याड्इत्छि केघोःबा सेवारोबेल्ले वेऱ हेन्छिड् ड़ासि साम्म्याड् याड्इत्छि तारुआड् अक्खे मेत्तु, 'आदाड्बे, हेन्छिड् ड़ासि साम्म्याड् याड्इत्छि केबिराड्डाड् वये, कर ओमेत्तेऱओ, इङ्गाऱ वेऱ हेन्छिड् ड़ासि थगुड् पिनेआड् वाऱरो ॥' ²¹ कुन्दाड्बाल्ले खेन् मेत्तु, 'नुःबा नु निड्वाऱइरे खोःपुत्तुबा सेवारोबाए, नुःबा केजोगुरो! खेनेऱग मिसाक् याड्डो नसाःन्साबा केबोःक्खे, आल्ल यरिक् पाःन्नो युक् पिनेरो ॥ आल्ल आनिऱ सोरिक् सःत्तिरो!'

²² हेक्क्याड् हेन्छिड् नेत्छि साम्म्याड् याड्इत्छि केघोःबा कुसेवारोबाल्ले मेत्तु, 'आदाड्बे, खेनेऱग इङ्गाऱ हेन्छिड् नेत्छि साम्म्याड् याड्इत्छि केबिराड्डाड् वये, कर ओमेत्तेऱओ, इङ्गाऱ वेऱ हेन्छिड् नेत्छि थगुड् पिनेआड् वाऱरो ॥' ²³ कुन्दाड्बाल्ले खेन् मेत्तु, 'नुःबा नु निड्वाऱइरे खोःपुत्तुबा सेवारोबाए, नुःबा केजोगुरो! खेनेऱग मिसाक् याड्डो नसाःन्साबा केबोःक्खे, आल्ल यरिक् पाःन्नो युक् पिनेरो ॥ आल्ल आनिऱ सोरिक् सःत्तिरो!'

²⁴ आल्ल हेन्छिड् थिक् साम्म्याड् याड्इत्छि केघोःबा सेवारोबाल्लेआड् मेत्तु, 'आदाड्बे, खेनेऱग केजिःप्पा केजोःक् फाऱआड् निःसुड्डाड् वयाड्लो ॥ खेनेऱ आत्तो चा केन्देःसुन् खेप्पो खेनेऱ चा केसुप्सुऱरो, आत्तो चा केन्छेसुन् खेप्पोए चा केभुड्लो ॥ ²⁵ खेल्ले चोगुल्ले इङ्गाऱ किःसाड्डाड् केयाड्डिन् तेऱरुड्डाड् खाम्मो चिक्खुड् ॥ ओमेत्तेऱ, खेनेऱ केयाड्डिन् खा कप्पो वाऱरो ॥'

²⁶ खेल्ले कुन्दाड्बाल्ले खेन् नोगप् पिरु, 'खेनेऱ ताक्केभेऱबा नु कुलेम्गेयुबा सेवारोबाए! खेनेऱग इङ्गाऱ आत्तो चा मेदेःआन् खेप्पो चा सुप्सुड्, आत्तो चा मेसेःसुड्डिन् खेप्पो चा फुक्खुड् फाऱआड् केनिःसुआड्डे केवयेरो ॥ ²⁷ हेक्केःल्ले आयाड्डिन् केदेऱरुआड् सिड्नाःत् केगेबाहाऱरो केयुकखुल्ले पोःक्खेबरो ॥ हेक्के केजोगुल्ले इङ्गाऱ नुःक्खाड् त्याड्डिल्ले आयाड्डिल्ले कुस्साःग खोःसुड्बा

* 25:15 ग्रिक् पाःन्दाड्डो "तालेन्त" ॥ थिक् तालेन्तेन् ३४ के.जि. योरे ॥

वयेरो ॥ 28 कन् सेवारोबाल्ले कत्तुबा याड्डिन् नापत्तेम्मेट् आड् थिबोःड् हेन्छिड् साम्म्याड् याड्डित्छि केगप्पेन्पिरेम्मेट्ओ ॥ 29 थेआड्भेल्ले केगप्पाल्ले आल्लसाड् यरिक् खोःसुआड् खेल्लेन् यरिक् पोःड्लो ॥ कर हाःतले मेगत्तुन्, खेल्ले कत्तुबान्नाड् नाप्लो ॥ 30 आल्ल खेन् इनाःम्बा सेवारोबान् लाःक्कात् खादाम्मो लाप्फुःसेम्मेट् ॥ खेप्मो हाःप्मान् नु साऱरिक् तुक्खेःल्ले हाबोः येःड्मान् पोःड्लो ॥”

कुनुपमा खासेन्

31 “मेन्छाम्साःन् कुमिमिदिड्डो केरेक् कुमाड्लाइड्बाहाऱनु युःल्ले खुनेऱ मिमिदिड्डेन् कुहाड्युक्नाओ युड्सिड्लो ॥ 32 इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा केरेक् मेन्छाम् सुवाड्हाऱ खुनेऱ कुदगि मेजुम्लो ॥ हेक्क्याड् मेल्लुक्कम्बाल्ले मेल्लुक्कहाऱ मेन्दाक्कहाऱलाम् सेन्दुसिबा कुडिसिःक् मनाहाऱ सेन्दुसिरो ॥ 33 कुजुप्साड् लेप्माड् मेल्लुक्कहाऱ नु कुभेन्छाड् लेप्माड् मेन्दाक्कहाऱ सेन्दुसिरो ॥ 34 हेक्क्याड् हाड्डिल्ले कुजुप्साड् लेप्माड्बाहाऱ मेत्तुसि, ‘पानुदिड् आम्वारे मुऱइसाम् पिरुसिबासे, त्थेम्मेट्ओ, नावागेन्चड्ःत् नेस्सेआड्धो खिनिऱ लागि यारिप् चोःक्मनाबा हाड्डुम्मिन् युक्तेम्मेट्ओ ॥ 35 थेआड्भेल्ले इड्गाऱ आसेत्लाःक्तेआड् वयाड्डिल्ले इड्गाऱ कुजा याप्मि आगेबिऱि, आवामिःसेआड् वयाड्डिल्ले च्वाःत् याप्मि आगेबिऱि, इड्गाऱ वाऱमा तेन् मेःन्ने लाम्दिःक्पा पोःक्खाड्डाड् वयाड्डिल्ले खिनिऱ हिम्मो याप्मि आगेदेऱरिरो ॥ 36 हेक्क्याड् इड्गाऱ तेःप्फुड् मेःन्ने वयाड्डिल्ले तेःत् याप्मि आगेबिऱि, इड्गाऱ तुगाड्डाड् वयाड्डिल्ले याप्मि कम्ब्राड् आगेमेत्ति, हेक्क्याड् पुड्लाहिम्मो मेसाक्ताड्डाड् यागाड्डिल्ले याप्मि आगेसाऱरिरो ॥’ 37 हेक्क्याड् खेन् साम्योनिबाहाऱरे खुनेऱ नोगप् मेबिरु, ‘दाड्बे, आप्फाल्ले खेनेऱ साक्मेन्जा निःआसिगेआड् कुजा पिआसिगेबे? केवामिःसेबा निःआसिगेआड् च्वाःत् थुड्मा पिऱआसिगेबे? 38 हिम्धाःड् मेःन्ने लाम्दिःक्पा केबोःक्खेबा निःआसिगेआड् हिम्मो तेऱआसिगेबे? आप्फाल्ले तेःत् मेःन्ने निःआसिगेआड् तेःत् पिऱआसिगेबे? 39 आप्फाल्ले खेनेऱ केदुगेबा नु पुड्लाहिम्मो केयागेबा निःआसिगेआड् साऱआसिगेबे?’ 40 हेक्क्याड् हाड्डिल्ले खेड्हाऱ मेत्तुसि ‘इड्गाऱ सेक्खाए मेत्तिन्ड्, कड्हाऱओ केवाऱबा आम्वुऱ आन्साऱसिओ लत्छा चुक्पाधिक् च्या केमेत्तुम्, खेन् इड्गाऱए याप्मि आगेमेत्तिबरो ॥’ 41 हेक्क्याड् हाड्डिल्ले कुभेन्छाड् लेप्माड्बाहाऱ मेत्तुसि, ‘खिनिऱ निड्वाऱफु साक्मुराःल्ले केदेत्तिबासे, खिनिऱ इड्गाऱओलाम् पेगेम्मेट्ओ ॥ खिनिऱग माफेन्साम्मिन् नु खुनेऱ कुमाड्लाइड्बाहाऱ केःप्मासि फाऱआड् यारिप् चोगुबा आप्फाल्लेआड् मेन्छिःमना मि केदिःप्पा खेमायड्सड्डो पेगेम्मेट्ओ ॥ 42 थेआड्भेल्ले इड्गाऱ आसेत्लाःक्तेआड् वयाड्डिल्ले इड्गाऱ कुजा याप्मि आगेम्बिऱिन्, आवामिःसेआड् वयाड्डिल्ले च्वाःत् थुड्मा याप्मि आगेम्बिऱिन्, 43 इड्गाऱ वाऱमा तेन् मेःन्ने लाम्दिःक्पा पोःक्खाड्डाड् वयाड्डिल्ले खिनिऱ हिम्मो याप्मि आगेन्देऱरिन्, इड्गाऱ तेःप्फुड्मेःन्ने वयाड्डिल्ले तेःत् याप्मि आगेम्बिऱिन्, हेक्क्याड् इड्गाऱ तुगाड् हेक्क्याड् पुड्लाहिम्मो साक्ताड्डाड् यागाड्डिल्ले याप्मि आगेन्छाऱरिन्लो ॥’

44 हेक्क्याड् खेड्हाऱरेआड् नोगप् मेबिरु, ‘दाड्बे, आप्फाल्ले आनिगे खेनेऱ केसेत्लाःक्तेबा नु केवामिःसेबा हेक्क्याड् वाऱमा तेन् मेःन्ने नु तेःप्फुड् चाहाबा केजोगेबा, केदुगेबा नु पुड्लाहिम्मो केयागेबा निःसुम्बेआड् कुभाऱ मेबिआसिगेन्बे?’ 45 खेन् येम्मो खुनेऱ नोगप् पिरुसि, ‘इड्गाऱ सेक्खाए मेत्तिन्ड्, कन् आम्वुऱ आन्साऱसिओ आत्तिन् लत्छा चुक्साधिक् हेक्के केमेत्तुम्मिन्, खेन् इड्गाऱए याप्मि आगेम्मेट्तिम्बरो ॥’ 46 हेक्क्याड् खेड्हाऱग मेन्नुप्मनाबा खुम्दिड्डो मेबेःक्लो, कर साम्योनिबाहाऱग मेन्नुप्मनाबा हिड्मन्नो मेबेःक्लो ॥”

26

येसुःन् सेप्मा चेम्भन्

मर्कुस १४.१-२, लुका २२.१-२, युहुन्ना ११.४५-५३

1 येसुरे कन् केरेक् पाःन्हाऱ पाःत्तु सुरुआड् खुनेऱ कुहुऱसाम्बाहाऱ अक्खे मेत्तुसि, 2 “यहुदि चोःक्युम्भो तड्नाम्मिन् ताःमा नियेन्लक् वाऱबाग खिनिऱ केनिःसुम्मेरो, हेक्क्याड् मेन्छाम्साःन्

सिलाम्साक्मा सिङ्ङो फोःन्छे हुक्मेसुपुतुरो ॥” 3 खेन् येम्मो तुम्निङ्वाऱ्फुसाम्बाहाऱ् नु यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाऱ् मानिङ्वाऱ्फुसाम्बाल्ले कुहिम्मो मेजुप्से ॥ खेल्ले कुमिङ्ग कैयाफास वये ॥ 4 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱ् येसुःन् आक्खेलऱ्किऱ् स्वाःत्ताङ् तेम्माआङ् सेप्माबे फाऱ्आङ् चेम्भन् मेजोगुरो ॥ 5 कर खेङ्हाऱ् मेबाःत्तु, “कन् तङ्नाम्मोग आनिऱ् हेक्के चोःक्मा मेनुऱ्नेन्लो, मेःन्ने फाऱ्ग्र कन् मनाहाऱ् हयङ्किल्लिङ् मेजोगुरो ॥”

येसःन्फुङ्नाम्मैहुःत्तुऱ्

मर्कुस १४.३-९, युहुन्ना १२.१-८

6 खेन् येम्मो येसुःन् बेथानि पाङ्भेऱ्ओ लोगेऱ् तुक्मालाम् केवेःप्पा सिमोनेऱ् कुहिम्मो वयेरो ॥ 7 हेक्क्याङ् चाजानु युङ्गल्ले मेन्छुमाऱ्धिक् इमेल्लुङ्बा फुङ्नाम्केयाक्पा लेम्भालुङ् पर्यामानु त्पेआङ् येसुरे कुधेगेःक्पो हुक्खुरो ॥ 8 खेन् मेनिःसुआङ् कुहुऱ्साम्बाहाऱ् खुनिऱ् सिक् पोगेआङ् अक्खे मेबाःत्तु, “थेआङ् कन् फुङ्नाम्मिन् चासोःक्खुबाबे? 9 कङ्ग यरिक् याङ्ङो सङ्माआङ् याङ्गसाऱ्बाहाऱ् पिःमनासिल्ले पोःक्खेबारो ॥” 10 येसुरे कन् निङ्वाऱ् खोःसुआङ् खेङ्हाऱ् नोगप् पिरुसि, “थेआङ् कन् मेन्छुमाऱ्इन् तुक्खे केजाःत्तुम्बाबे? खेल्लेग आलागि नुःबा चोगुआङ् वाऱ्रो ॥ 11 याङ्गसाऱ्बाहाऱ्ग सदादिङ् खिनिऱ्नु मेवाऱ्रो ॥ कर इङ्गाऱ्ग सदादिङ् खिनिऱ्नु मेवाऱ्आन्लो ॥ 12 खेल्ले नासिङ्गेन् आधक्को फुङ्नाम्मिन् हुक्खुआङ् आलुप्माल्लेन् यारिप् चोगुआङ् वाऱ्रो ॥ 13 इङ्गाऱ् सेक्खाए मेत्निङ्, इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो आत्तिसाङ् सुनाइङ् इङ्भोःल्ले, खेप्पो कन् मेन्छुमाऱ्इल्ले चोगुबा कुयाःम्बक्किन् मनाहाऱ् मेजेक्खुआङ् निङ्वाऱ् मेङ्ःत्तुरो ॥”

यहुदा इस्करियोतेन् येसुःन् इङ्लेक्मा पाःन्नो तेन्

मर्कुस १४.१०-११, लुका २२.३-६

14 हेक्क्याङ् थिक्-नेत् कुहुऱ्साम्बाहाऱ्ओ यहुदा इस्करियोत् मेप्पनाबेन् तुम्निङ्वाऱ्फुसाम्बाहाऱ्रो पेआङ् 15 मेत्तसि, “येसुःन् केदेम्सुम्ल फाऱ्आङ् खिनिऱ् हुक्को थाःसुङ् पिनिङ्ङिल्ले इङ्गाऱ् थे याप्मि आगेबिरिबे?”

हेक्केःल्ले खेङ्हाऱ् सेम्बोःङ् (३०) युप्पायाङ् खेन् मेबिरुरो ॥ 16 खेन् येम्माङ्धो यहुदाःल्ले येसुःन् इङ्लेक्मा फाऱ्आङ् सुयेम् कोःप्मा हेःक्तुरो ॥

येसुरे यहुदि चोःक्युम्भो तङ्नाम्मो चा चःऱ्

मर्कुस १४.१२-२१, लुका २२.७-१४

17 आल्ल सिदाऱ् मेन्भःन्नेबा खरेःङ् चामा तङ्नाम्मिल्ले थिक्सिगेःक्पा येन्नो येसुरे कुहुऱ्साम्बाहाऱ् खुनेऱ्ओ मेदयेआङ् सेःन्मेदोसु, “दाङ्बे, यहुदि चोःक्युम्भो तङ्नाम्मेन्* चामा थुङ्मा आत्तो यारिप् चोःक्मा केल्बा निङ्वाऱ् केङ्ःत्तुआङ् वाऱ्बे?”

18 येसुरे खेङ्हाऱ् नोगप् पिरुसि, “खिनिऱ् येक्यक्को पेगेम्मेऱ्, खेप्पो लत्छा मनाधिक् केदुमुम् ॥ खेन् अक्खे मेत्तेम्मेऱ्, ‘दाङ्बाल्ले अक्खे पाःत्तुआङ् वाऱ्, इङ्गाऱ् आयेम्मिन् निःत्ताङ्डे त्पेआङ् वाऱ्रो, खेल्ले चोगुल्ले इङ्गाऱ् खेनेऱ् केहिम्मो आहुऱ्साम्बाहाऱ्नु यहुदि चोःक्युम्भो तङ्नाम्मेन्ससाङ्सोःत् चोगुम्बेऱ्रो ॥”

19 हेक्केःल्ले हुऱ्साम्बाहाऱ् येसुरे पाःत्तुबा कुइसिःक्के यहुदि चोःक्युम्भो तङ्नाम्मेन्चामा थुङ्मान्यारिप् चोगेत्छु ॥

20 हेक्क्याङ् युःन्छिक् येसुःन् थिक्-नेत् कुहुऱ्साम्बाहाऱ्नु सोरिक् चामा तेन्नो युङ्सिङ् ॥

21 हेक्क्याङ् मेजर मेयुङ्गल्ले अक्खे मेत्तुसि, “इङ्गाऱ् सेक्खाए मेत्निङ्, खिनिऱ्ओ थिक्किल्ले इङ्गाऱ् इङ्लेक्कारो ॥”

* 26:17 सिदाऱ् मेन्भःन्नेबा खरेःङ् चामा तङ्नाम्मिन्नु यहुदि चोःक्युम्भो तङ्नाम्मिन्वेऱ् वेऱ् तङ्नाम्सिरो, कर सोसोरिक्केदाःबा तङ्नाम् पोःक्खेबाल्ले चोगुल्ले मनाहाऱ् खेन्तङ्नाम्हाऱ् लत्छा मिङ्ङिल्लेआङ्कुसिङ्मेनिःत्तु ॥

22 हेक्केःल्ले खेइहाऱ सारिक् निड्साम्मो मेध्येआड्केरेक्ले खुनेऱ सेःन्दोःमा मेहेःक्तु, “दाड्बे, केबाःतुबा मनाःन् इङ्गाऱबि?”

23 येसुरे खेइहाऱ नोगप् पिरुसि, “आल्लो इङ्गाऱनु सोरिक् केजाबार केयुड्बाधिक्किल्ले इङ्गाऱ इड्लेक्कारो ॥ 24 मेन्छाम्साःङ्ग साम्योसाप्लाओ साप्लेबा कुइसिःक्के सिःमाए पोःड्लो ॥ कर मेन्छाम्साःन् इङ्गेलेक्पेङ्ग चिःत्ते स्येरो! खेङ्ग सामेवाःन्छिङ्ङिन्निन्ल्ले नुरेबारो ॥” 25 हेक्क्याड् सेक्खाओ खुनेऱ इड्लेक् केमेप्पा यहुदाःल्लेआड् सेःन्दोसु, “सिक्साम्बे, केबाःतुबा मनाःन् इङ्गाऱएबि?”

येसुरे नोगप् पिरु, “खेनेऱ आबाडे केबाःतुरो ॥”

26 खेइहाऱरे मेजर मेयुडेल्ले येसुरे खरेःङ्ङिन् खप्सुआड् निड्वाऱफुमाङ्ङिन् नोगेन् पिरु, हेक्क्याड् खेःक्खुआड् कुहुऱसाम्बाहाऱ अक्खे मेत्तुसिर पिरुसि, “कन् ताःक्तेममेऱआड् चेम्मेऱओ, कङ्ग नासिङ्गेन् आधक्लो ॥” 27 हेक्क्याड् चल्लङ्गना खोर्याःन् पक्खुआड् निड्वाऱफुमाङ्ङिन् नोगेन् पिरु, हेक्क्याड् खेइहाऱ अक्खे मेत्तुसिर पिरुसि, “खिनिऱ केरेक्ले कन् थुडेम्मेऱओ ॥ 28 कन् निड्वाऱफुमाङ्ङिन्नु चोःक्मनाबा कुसड् माड्हुप्लेन्आमाक्खिऱरो ॥ कन् यरिक् मनाहाऱरे खुनिऱ लायोःन् लेप्पि पोःड्ल फाऱआड् वादेःन्लो ॥ 29 इङ्गाऱ मेत्निड्, आइन्नाड्धो पानुदिङ् आम्वारे कुहाड्जुम्मो खिनिऱनु कुसड् चेल्लेक्सेऱ थिःन् मेन्धुड्डे थारिक् याम्मो चेल्लेक्सेऱ थिःन् मेन्धुड्ङान्लो ॥”

30 हेक्क्याड् खेइहाऱरे माड्सेवा साम्लो साम्मेलोरेआड् जैतुन कोःक्माओ मेबेरो ॥

पत्रुसरे खुनेऱ नाऱरुबा पाःन्निन्येसुरे पाःतुऱ

मर्कुस १४.२७-३१, लुका २२.३१-३४, युहुन्ना १३.३६-३८

31 खेपमो येसुरे खेइहाऱ मेत्तुसि, “आइन् सेन्दिक्सा खिनिऱ केरेक्ले इङ्गाऱ याप्पि केलेरिऱआड् केबिगिऱरो ॥ थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाङ्ङिल्ले साम्योसाप्लाओ अक्खे पाःतुआड् पत्, ‘इङ्गाऱ मेल्लुक्कम्बान् हिप्तुड्,

हेक्क्याड् केरेक् मेल्लुक्हाऱ केरेक् पिसाड् मेसेरो ॥”*

32 कर इङ्गाऱ कुसिवेत्लाम् कुहिङ्वेत् पोःड्डाआड् खिनिऱनुःल्ले तगि गालिल थुम्मो पेःक्कारो ॥”

33 पत्रुसरे नोगप् पिरु, “केरेक्ले खेनेऱ केम्मेत् केम्धाःसाड् इङ्गाऱग आप्फाल्लेआड् मेलेत्नेन्लो ॥”

34 येसुरे मेत्तु, “पत्रुसे, सेक्खाए मेत्नेऱ, आक्खो सेन्दिक् इड्वा काःमानुःल्ले तगिए, खुनेऱ कुसिङ् मेनिःतुङ्ङिन् केबाःतुर खेनेऱ सुम्मेड् केनाऱआरो ॥”

35 कर पत्रुसरे हादिङ् थक्तेर मेत्तु, “मेःन्लो, इङ्गाऱग खेनेऱनु सिःमा पोःड्साड् आप्फाल्लेआड् मेनाऱनेन्लो ॥” वेऱ हुऱसाम्बाहाऱरेआड् बा हेक्केए मेबाःतुरो ॥

गेतसमनि मेप्मनाबा तेन्नो येसुःन्तुवा चोःक्

मर्कुस १४.३२-४२, लुका २२.३९-४६

36 हेक्क्याड् येसुःन् कुहुऱसाम्बाहाऱनु गेतसमनि मेप्मनाबा जैतुन सिड्लाओ पे, हेक्क्याड् खुनेऱ खेइहाऱ अक्खे मेत्तुसि, “इङ्गाऱ खेपमो तुवा चोगुङ्ङिल्ले खिनिऱ कप्पो युडेम्मेऱओ ॥”

37 येसुरे पत्रुसेन् नु जब्दियारे नेप्फु कुस्साःहाऱ खुनेऱनु तेऱरुसि, हेक्क्याड् खुनेऱ सारिक् मिड्वारे कुधिन्नु निड्साम्मो थ्येरो ॥ 38 हेक्क्याड् खेइहाऱ अक्खे मेत्तुसि, “इङ्गाऱग मिड्वारे योःन्दाड्डाड् सिःमालिङ्धो थारिक् केराड्डाड् वाऱआरो ॥ कप्पो चाड्जाड्डाड् युडेम्मेऱ याप्पि चुम् आमत्तेम्मेऱओ ॥”

39 खुनेऱ याम्मो मिसाक् नानाक् पेआड् खाम्मो साम्बोःन् फन्छिङ्डाड्अक्खेलऱरिक् तुवा चोगेरो, “पानुदिङ् आम्वे, पोःड्मा सुक्ने फाऱग, कन् इनोगेन् तुक्खेरेन् खोर्याःन् इङ्गाऱओलाम् खेत्तेदेःसेऱओ ॥ हेक्केसाड् आनिड्वाऱ हेक्केग मेःन्, कर केनिड्वाऱ हेक्केए पोःड्लरो ॥” 40 हेक्क्याड् खुनेऱ नुःक्खे

* 26:31 जकरिया १३.७

फेरेल्ले कुहुसाम्बाहाऱ मेइप्सेआड् मेनेस्सेबा तुमुसि ॥ येसुरे पत्रुसेन् मेत्तु, “खिनिऱ कुमुक्थिक्काड् इङ्गाऱनु चाड्जाड्डाड् युड्मा केन्छुकृतिन्बि? 41 हड्साऱमाओ मेधयेऱइगेन्ल फाऱआड् निड्वाऱ चाड्जाड्डाड् तुवा चोगेम्मेऱओ ॥ खिनिऱ निड्वाऱइल्ले नुऱरिक्काड् चोःक्मा केगोःतुम्, कर खिनिऱ नासिड्गेन् थक्किड्ग मेधुम्मिन्बाल्ले चोगुल्ले केन्छुकृत्तुम्मिल्लो ॥” 42 खुनेऱ याम्मो पेआड् तुवा चोगु, “पानुदिड् आम्बौ, इङ्गाऱ कन् इनोगेन् तुक्खेरेन् खोर्याःन् मेन्धुड्डे मेबोःड्डिन्ने फाऱग्र खेनेऱ केनिड्वाऱ कुइसिःक्के पोःड्लरो ॥” 43 खुनेऱ नुःक्खे फेरेल्ले याम्मो कुहुसाम्बाहाऱ मेइप्सेआड् मेनेस्सेबा तुमुसि, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱ मिक्कुःमाल्ले साऱरिक् तरुसिआड् मेवये ॥

44 खेल्ले चोगुल्ले खुनेऱ खेड्हाऱ लेरुधसिआड् याम्मो तुवा चोःक्से पेआड् तगि हेक्के तुवा चोगु ॥ 45 हेक्क्याड् खुनेऱ नुःक्खे फेरेआड् कुहुसाम्बाहाऱ मेत्तुसि, “खिनिऱ आल्लसाड् केनासिड्डिआड् केइप्सिआड् केनेस्सिबि? ओमेत्तेम्मेऱ, इङ्गाऱ मेन्छाम्साःन् लायोबाहाऱरे खुनिऱ हुक्को थाःमा येम्मिन् तयेरो ॥ 46 पोगेम्मेऱ, कप्मोलाम् पिगि! ओमेत्तेम्मेऱ, इङ्गाऱ याप्मि इङ्गेलेक्पेन्खा फेन्ल पत्तो!”

येसुःन् मेदेम्सुऱ

मर्कुस १४.४३-५०, लुका २२.४७, युहुन्ना १८.३-१२

47 येसुःन् हेक्केलऱरिक् पारेर पत्छेल्ले थिक्-नेत्तु कुहुसाम्बाहाऱओबा यहुदा मेप्मनाबेन् खेप्मो केरे तये ॥ खुनेऱनु तुम्निड्वाऱफुसाम्बाहाऱ नु यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाऱरे मेबाड्घुसिबा ताभे नु तक्काःत् केगपपा यरिक् मनाहाऱआड् मेवये ॥ 48 आल्ल येसुःन् इङ्गेलेक्पेल्ले आत्तिन् मनाःन् इङ्गाऱ चुप् मेत्तुड्, खेन् तेम्सेम्मेऱ लऱरिक् मिक्सेःन् पिरुसिआड् वये ॥* 49 खिमो यहुदाःन् येसुरो पेआड् “आसेवारो, सिक्साम्बे” मेत्तुर चुप् मेत्तु ॥

50 हेक्केःल्ले येसुरे खेन् मेत्तु, “चुम्मे, खेनेऱ थे चोःक्से केदयेबा खेन् हारा चोगेऱओ ॥” हेक्क्याड् वेऱ मनाहाऱरे येसुःन् हुक् मेयाक्तुआड्मेदेम्सुरो ॥ 51 येसुःन्नु केवाऱबाहाऱओ थिक्के ताभेःन् तरप् फिःक्खुआड् मानिड्वाऱफुसाम्बाल्ले कुसेवारोबान् चेपत्तुल्ले कुनेक्खोऱबान् पेत्तु थाःसुरो ॥

52 येसुरे खेन् मेत्तु, “केदाभेःन् फेसिःप्पो याक्तेऱ, थेआड्भेल्ले आत्तिल्ले ताभेःन् ओगप् चोगुऱ, खेन् ताभेलाम्मे सिःऱ ॥ 53 इङ्गाऱ पानुदिड् आम्बाःन् नाःक्तुड्डिल्ले माड्लाड्बाहाऱरेन् थिक्-नेत्तु तुरानुःल्ले यरिक्* इङ्गाऱ याप्मि ताड्सेःप्से खिमो मेबाड्घुन्सिन्बि? 54 कर हेक्केलऱरिक् नाःक्तुड्डिल्ले साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् पोःड्माए पोःड् लऱरिक् सापतेबान् आक्खेआड् केप्पाबे?”

55 हेक्क्याड् येसुरे कुदेम्से केदाःबा मनाहाऱ मेत्तुसि, “इङ्गाऱ हाड्बिफ्युड् केजोःक्पाआबि? थेआड् इङ्गाऱ आदेम्से ताभेनु तक्काःत्तु केदयेऱडे? इङ्गाऱग थिक्क्याःन्धक्सा माड्हिम् लक्खुम्मो निसाम् हुऱइसे वयाड्बा हेक्केसाड् याप्मि केन्देम्सिन् ॥ 56 कर कड्ग माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱरे मेसापुतुबान् केत्तुल फाऱआड् पोःक्खेबारो ॥” हेक्क्याड् केरेक् कुहुसाम्बाहाऱरे पक्मेधःआड् मेघेत्छिड् मेबेरो ॥

येसुःन् येजुम्भो तगि मेयेप्सुऱ

मर्कुस १४.५३-६५, लुका २२.५४-५५, ६३-७१, युहुन्ना १८.१३-१४, १९-२४

57 हेक्क्याड् येसुःन् केदेम्बाहाऱरे खुनेऱ मानिड्वाऱफुसाम्बा कैयाफासरे कुहिम्मो मेदेऱरु ॥ खेप्मो साम्योथिम्साम्बाहाऱ नु यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाऱ मेजुप्सेआड् मेवयेरो ॥ 58 कर पत्रुसरेग येसुःन् नु खेन् मनाहाऱ मानिड्वाऱफुसाम्बाल्ले कुलक्खुम्मो थारिक् माःड्घालाम् तिम्दुसिरो ॥ हेक्क्याड् आल्ल येसुःन् थे मेमेत्तुड् लऱरिक् ओमेत्छे सिगाड् लाःसेआड् सेवारोबाहाऱनु युड्सिड्लो ॥

59 आल्ल तुम्निड्वाऱफुसाम्बाहाऱ नु यहुदि येजुम्भोरेन् केरेक् पासिड्पादाड्लाहाऱरे येसुःन् सिःमेल्लेन् खुम्दिड् पिमा फाऱआड् खुनेऱ कुदक्लेड्वाओबा आप्तिक्हाऱ मेगोःत्तु ॥ 60 खेप्मो यरिक्

* 26:48 यहुदि साक्थिम्मो तेःड्जुम् मेदुम्मिल्ले चुप् मेमेत्छिड्लो ॥

* 26:53 ग्रिक् पाःन्दाड्डो “लिजन्” ॥ खेन् येम्मो थिक्

लिजन् फाऱड्न् ६००० मनाहाऱ मेवयेरो ॥

फोत्याबा आप्तिक् केगुःपपाहाऱ मेलःन्दे, कर खेङ्हाऱरे थेआङ् तसि मेङ्घोःसुन् ॥ कुनुपमो नेपफु मना लःन्देत्छिआङ् 61 पाःतेत्छु, “कन् मनाःल्ले निङ्वाऱफु माङ्हिम्मिन् यःमा सुक्तुङ्, हेक्क्याङ् सुम्येन्नो याम्मो चोःक्मा सुक्तुङ्लो लऱरिक् पाःतुरो ॥” 62 हेक्क्याङ् मानिङ्वाऱफुसाम्बान् पोगेआङ् येसुःन् सेःन्दोसु, “कन् मनाहाऱरे केदक्लेङ्वाओ पिरेत्छुबा तोःन्दिल्ले कुयाःम्बेओ थेआङ् खेनेऱ नोगप् केम्बिरुन्छिन्बाबे?” 63 कर येसुःन् मेम्बाःते येबे ॥ हेक्केःल्ले मानिङ्वाऱफुसाम्बाल्ले मेत्तु, “आजुनि निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुमिङ्डो खेनेऱ इङ्जाःङ् पिने, सेक्खाए आमेट्तेऱ, खेनेऱ निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले सेःन्दुबा निङ्वाऱफुसाःनेबि?”

64 हेक्केःल्ले येसुरे नोगप् पिरु, “ओरो, खेनेऱ आबाडे हेक्के केबाःतुरो ॥ कर इङ्गाऱ मेत्निङ्, ताःन्दि इङ्गाऱ मेन्छाम्साःन् मुक्साम्दाङ्बा निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुजुप्साङ् लेप्माङ् युङ्डाऱबा नु साङ्ग्राम्पेदाङ्डोनु खापमिःत्तो युःआबा केनिःसुम्लो ॥”*

65 हेक्क्याङ् मानिङ्वाऱफुसाम्बाल्ले कुसाक्केन् ओसेःन्धाक्तुसिर आबाडे कुदेःत्तिन् थेःक्खुआङ्अक्खे पाःत्तु, “कल्लेग निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुदक्लेङ्वाओ माङ्चेऱया पाःन्पाःतुरो! आल्ल आनिऱ वेऱ तोःन्दिहाऱ थेआङ् चाहाबा आजोगेबे? कल्लेग निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुदक्लेङ्वाओ माङ्चेऱया पाःन्पाःत्तुबान् खिनिऱ केघेप्सुम्लो ॥ 66 कन् पाःन्नो खिनिऱ थे केबाःत्तुम्?”

खुनेऱ सिःमाए पोःङ्फाऱआङ् खेङ्हाऱरे नोगप् मेबिरु ॥*

67 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे येसुःन् कुनाराओ थेत् मेधोःक्तुर हुक्पुत्तिल्ले मेलक्त्तु ॥ हेक्क्याङ् कुभारेग कुनेदेङ्बान् मेलेक्खुआङ् 68 अक्खे मेबाःत्तु, “निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले सेःन्दुबा खिस्ते, ल आल्ल माङ्निङ्वाऱपाःन् पारेऱ! खेनेऱ हाःतले केहिप्ते?”

पत्रुसरे येसुःन् कुसिङ् मेनिःत्तुङ्डिन् पाःत्तुऱ

मर्कुस १४.६६-७२, लुका २२.५६-६२, युहुन्ना १८.१५-१८, २५-२७

69 आल्ल पत्रुसेन् लाःक्कात् लक्खुम्मो युङ्गेल्ले खेपमो सेवारोमा चुक्माधिक् फेरेआङ् मेत्तु, “खेनेऱआङ् गालिलस्मा येसुःन्नुए केवयेरो ॥”

70 कर पत्रुसरे केरेक्ले खुनिऱ तगि खेन् पाःन्निन् नाऱरु मेत्तु, “खेनेऱ केबाःत्तुबान् कुसिङ् मेन्निःप्पेन्लो!”

71 हेक्क्याङ् खुनेऱ लक्खुम्मोलाम् ताःक्हन् लेप्माङ् पे ॥ खेपमो वेऱस्मा सेवारोमा चुक्मेल्ले खुनेऱ निःसुआङ् वेऱ मनाहाऱ मेत्तुसि, “कन् मनाःन्नाङ् नासरतस्मा येसुःन्नुए वयेरो ॥”

72 पत्रुसरे माङ्हेकसिङ्गल याम्मो खेन् पाःन्निन् अक्खेलऱरिक् नाऱरु, “सेक्खासाङ् इङ्गाऱग कन् मनाःन् कुसिङ् मेनिःत्तुङ्डिन्लो!”

73 सप्फाआङ् खेपमो केयेप्पा मनाहाऱ पत्रुसरो मेबेआङ् मेमेत्तु, “सेक्खासाङ् खुनेऱ कुहुऱसाम्बाहाऱओ खेनेऱआङ् लत्थिक्नेरो, थेआङ्भेल्ले केबाःन्डक्लाःन् गालिलस्मा कुइसिःक् चोःक्लो ॥”

74 हेक्केःल्ले पत्रुसरे याम्मो माङ्हेकसिङ्गल पाःत्तु, “सेक्खासाङ् कन् मनाःन् इङ्गाऱ कुसिङ् निःत्तुङ्डाङ् वाऱआने फाऱग्र इङ्गाऱ सिःआर ॥” हेक्के पाःत्तुनामेःन्ने इङ्वाःन् काःसेरो ॥ 75 हेक्केःल्ले पत्रुसरे खिमो येसुरे इङ्वा काःमानुःल्ले तगि खेनेऱ सुम्लेङ् केनाऱआ लऱरिक् पाःत्तुबा पाःन्निन् कुनिङ्वाऱ सुम् लऱरे ॥ हेक्क्याङ् पत्रुसेन् लक्खुम्मोनु लःन्दे पेआङ् उःक्काङ्-उःक् हाबेरो ॥

27

येसुःन् सुहाङ्गेम्बा पिलातसरो मेदेऱरु

मर्कुस १५.१, लुका २३.१-२, युहुन्ना १८.२८-३२

* 26:64 दानिएल ७.१३ निःरेऱ ॥ * 26:66 लेबि २४.१६ ओ माङ्चेऱया पाःन्केबाःप्पेन्सेप्मा केबोःङ्बा वये ॥

1 कुनामदाःपमा खाओःत्तेर पत्छेल्लेसा तुम्निड्वाःफुसाम्बाहाः नु यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाःरे आक्खेलःरिक् येसुरे सिःमेल्लेन् खुम्दिड् खोःसुर याःम्माबे फाःआड् निड्सेःक् मेजोगुरो ॥
2 हेक्क्याड् खेड्हाःरे येसुःन् इमेघेःक्खु हेक्क्याड् रोमि सुहाड्गेम्बा पिलातसरो मेदेःरुरो ॥

यहुदा इस्करियोतिन् आबाडे फोःन्छिड् सिःः

सेःक्युकुम्बिबाहाः १.१८-१९

3 हेक्क्याड् खुनेः इड्गेलेक्पा यहुदाःल्ले येसुःन् सिःमेल्लेन् खुम्दिड् मेबिरु केल्हा पाःन्निन् निःसुआड् साःरिक् कुनिड्वाः लोःरे, खेल्ले चोगुल्ले खेन् सुम्बोःड् युप्पायाड्डिन् तेःरुआड् तुम्निड्वाःफुसाम्बाहाः नु यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाः अक्खे मेत्तुसिर नुःक्त्तु पिरुसि, 4 “इड्गाःग लायो चोगुड्डाड् वाःआरो, थेआड्भेल्ले आप्फाल्लेआड् फेन् याःम्बक् मेन्जोःक्के केवाःबा मनाःन् इड्लेक्त्तुड्लो ॥”

हेक्केःल्ले खेड्हाःरे नोगप् मेबिरु, “आनिगे थेआड् चोगुम्बेबा होःप्लो ॥ खेड्ग खेनेः आबाडे केजोगुबारो ॥”

5 खेन् खेप्सुआड् यहुदाःल्ले खेन् युप्पायाड्डिन् माड्हिम्मो लाप्फुसुध, हेक्क्याड् लःन्दे पेआड् आबाडे फोःन्छिड् स्येरो ॥

6 तुम्निड्वाःफुसाम्बाहाःरे खेन् युप्पायाड्डिन् मेघप्सुआड् मेबाःत्तु, “कड्ग मना सेत्छे पिमनाबा याड्लो, हेक्केःल्ले माड्हिम् याड्भुड्माओ केःपमा साम्योथिम्मिल्ले आम्विनेन्लो ॥” 7 हेक्केःल्ले खेड्हाःरे कोःम्भलेरे कुड्क्ताप्पिन् ताक्कन्निबाहाः मेसिःल्ले लुप्मासि फाःआड् इड्मा निःन्धो मेजोगु ॥ 8 खेल्ले चोगुल्ले आड्न् थारिक्साड् खेन् इक्ताप्पिन् माक्खिःरे इड्मनाबा इक्ताप् लःरिक् मेमेत्तुरो ॥ 9 कड्ग माड्निड्वाःपाःन् केबाःप्पा यर्मियाःल्ले अक्खेलःरिक् पाःत्तुबान् केरेबारो- “इस्त्राइलिहाःरे मेहेन्दुबा कुमेल्लुड् सुम्बोःड् युप्पायाड् मेदाःक्त्तुरो,

10 हेक्क्याड् दाड्बेल्ले ओःन्धाक्ताड्बा कुड्सिःक् खेड्हाःरे कोःम्भलेरे कुड्क्ताप्पिन् मेड्डुरो ॥”*

येसुःन् सुहाड्गेम्बा पिलातसरे कुदगि

मर्कुस १५.२-५, लुका २३.३-५, युहुन्ना १८.३३-३८

11 आल्ल येसुःन् रोमि सुहाड्गेम्बा पिलातसरे कुदगि येबेल्ले सुहाड्गेम्बेल्ले खुनेः सेःन्दोसु, “सेक्खा खेनेः यहुदि हाड्नेबि?”

येसुरे नोगप् पिरु, “खेड्ग खेनेःए केबाःत्तुर केबत्तो ॥”

12 कर येसुरे कुदक्लेड्वाओ तुम्निड्वाःफुसाम्बाहाः नु यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाःरे आप्तिक् मेगुःत्तुल्ले खुनेः मेम्बाःत्ते येबेरो ॥ 13 हेक्केःल्ले पिलातसरे सेःन्दोसु, “खेनेः केदक्लेड्वाओ केम्गुःत्तेबा आप्तिक्किन् केड्घेप्सुन्बि?” 14 कर येसुःन् पाःन्धिक्काड् मेम्बाःत्ते येबे, हेक्केःल्ले सुहाड्गेम्बाल्ले साःरिक् कुनिड्वाः मयेरो ॥

15 आल्ल यहुदि चोःक्युम्भो तड्नाम्मो लत्छा साक्पा केधाःबा मनाःन् मनाहाःरे लेरे आबिरेः फाःआड् पेलि मेभाक्त्तुल्ले सुहाड्गेम्बाल्ले लेप्मा थिम् कत्तुरो ॥ 16 खेन् येम्मो बरब्बास मेप्मनाबा केड्ड्बा कुःड्गेभेःबान् पुड्लाहिम्मो साक्तेआड् वये ॥ 17 खेल्ले चोगुल्ले मनाहाःरे मेजुप्सेआड् मेवयेल्ले पिलातसरे खेड्हाःरे सेःन्दोसुसि, “आत्तिन्लेरुड् पिनिड् फाःआड् निड्वाः केड्ःत्तुम्माड् केवयिःबे? बरब्बासेन् बि इ निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्त मेप्मनाबा येसुःन् लेरुड् पिनिड्बाबि?” 18 थेआड्भेल्ले यहुदि लाम्लोःबाहाःरे येसुःन् नामेहेत्तुआड् खुनेःओ हुक्मेसुप्तुबा पाःन्निन् कुसिड्निःत्तुआड् वये ॥

19 पिलातसेन् खासेन् युक्नाओ युडेल्लेए मेलिड्गेन् कुमेःत्तिल्ले अक्खे पाःत्तुर इड्घड् हाक्त्तु, “खेन् साम्योनिबा मनाःन् थेआड् मेमेत्तेन्नेःओ, थेआड्भेल्ले आन्दे सेन्दिक् खेन् मनाःल्ले चोगुल्ले साःरिक् ताप्फेःम्बा सेप्माड् माक्त्तुड्लो ॥” 20 कर तुम्निड्वाःफुसाम्बाहाः नु यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाःरे बरब्बासेन् लेप्मा पाड्मा हेक्क्याड् येसुःन् सिःमेल्लेन् खुम्दिड् पिमा पाड्मा

* 27:10 यर्मिया ३२.६-१५, जकरिया ११.१२-१३

पोःङ् लरिक् मनाहाः मेहुसुसिरो ॥ 21 सुहाङ्गेम्बाल्ले खेङ्हाः सेःन्दोसुसि, “खेन् नेप्फुओ आत्तिन् लेरुङ् पिनिङ् फाःआङ् खिनिङ् निङ्वाः केजोगुम्माङ् केवयिःबे?”

मनाहाःरे मेमेत्तु, “बरब्बासेन लेरेःओ ॥”

22 पिलातसरे सेःन्दोसुसि, “हेक्केने फाःग्र निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले सेःन्दुबा खिस्त मेप्मनाबा येसुःन् थे मेत्तुङ्बाबे?”

खेङ्हाःरे नोगप् मेबिरु, “सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् फोःन्देःओ!”

23 हेक्केःल्ले पिलातसरे याम्मो सेःन्दोसुसि, “थेआङ्बे? खेल्ले थे याःम्बक् फेःन्दुआङ् वाःबे?”

कर खेङ्हाः आल्लसाङ् साःरिक् मेअःक्ते, “खेन् सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् फोःन्देःओ!”

24 आल्ल पिलातसरे थेआङ् चोःक्मा सुक्मेन्देप्मनाबा नु याम्मो हयङ्किल्लिङ् केबोःङ्बा निःसुआङ् कन् पाःन्नो खुनेः कुहुक् होःप्लरिक् ओसेःन्धाक्से कुहुक्हाः वाहपुतर खेङ्हाः मेत्तुसि, “कन् याःम्बक् मेन्भेःन्ने केवाःबा मनाःल्ले कुसिःमेन्नो इङ्गाः आलक् होःप्लो ॥ अक्खे केजोःक्पाहाःग बा खिनिङ्ङिल्लो!” 25 हेक्केःल्ले केरेक् मनाहाःरे मेमेत्तु, “कन् पाःन्निल्लेन् तन्छुङ्ङिन् आनिगे नु आनिगे मुःइदाङ्सा सम्दाङ् थाःररो!”

26 हेक्क्याङ् पिलातसरे बरब्बासेन लेरु पिरुसि, कर येसुःन् तेःम्भुक् याक्मा पाङ्घुसिआङ् सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् फोःम्मा फाःआङ् रोमि थक्सुबाहाः हुक्सुपुत्तुसिरो ॥

थक्सुबाहाःरे येसुःन् नामेन्छाः मेमेत्तुः

मर्कुस १५.१६-२०, युहुन्ना १९.२-३

27 हेक्क्याङ् सुहाङ्गेम्बाल्ले कुधक्सुबाहाःरे येसुःन् खुनिङ् तुरा यक्को मेदेःरुआङ् खेप्मो तुराबा केरेक् थक्सुबाहाः कुधिरि मेजुप्से ॥ 28 खेङ्हाःरे कुदेःत्तिन् मेभेन्दु मेबिरुआङ् परान्ला हाङ्देःत्तिन् मेजाक्तु ॥ 29 हेक्क्याङ् तिङ्ग्रेःक्किल्लेन् तिचः मेभयुआङ् कुधेगेःक्पो मेघुःक्तु ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाःरे तक्काःत्तिन् कुजुप्साङ् हुक्को मेभत्तुआङ् कुदगि थुङ्बोहजः मेयुङ्सिङ्गल अक्खेलरिक् किनाःन्दि मेबिरु, “यहुदि हाङ्डे, तियाहा!” 30 खेङ्हाःरे खुनेः थयेत् मेधोःक्तुआङ् तक्काःत्तिल्ले कुधेगेःक्पो एत्तलेङ् मेघाक्खु ॥ 31 हेक्केलरिक् खेङ्हाःरे येसुःन् किनाःन्दि मेबिरु मेसुरुआङ् खेन् हाङ्देःत्तिन् मेभेन्दुआङ् कुदेःत्तिन् मेजाक्तु ॥ हेक्क्याङ् खेन् थक्सुबाहाःरे खुनेः सिलाम्साक्मा सिङ्ङो फोःन्छे मेदेःरुरो ॥

येसुःन् सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् मेभोःन्दुः

मर्कुस १५.२१-३२, लुका २३.२६-४३, युहुन्ना १९.१७-२७

32 खेङ्हाःरे मेबेर मेबत्तलेल्ले साइरेनि येक्क्यक्लाम् केदाःबा सिमोन मेप्मनाबा मनाःन् मेदुमुआङ् येसुरे कुसिलाम्साक्मा सिङ्ङिन् साक्केल्लेक् पङ्मा मेबाङ्घु ॥ 33 खेङ्हाःरे गलगथा मेप्मनाबा कोःक्माओ मेगेरे (गलगथा फाःइङ्ग मिक्खोःक्पा पोःङ्लो) ॥ 34 खेप्मो खेङ्हाःरे येसुःन् केधिःक्पा सिदाः फुप्मनाबा चेल्लेक्सेः थिःन् मेधुङ्घु, कर येसुरे खेन् साःरुआङ् थुङ्मा मेदेःन्देन् ॥

35 खेङ्हाःरे खुनेः सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् मेभोःन्दुआङ् कुदेःत्हाः हाःत्छिङ्मा फाःआङ् तःयाःन्सोःन् मेगेसुरो ॥ 36 खेङ्हाःरे खेप्मो सिलाम्साक्मा सिङ्ङिल्ले कुबुङ्मो मेयुङ्गेर खुनेः मेगोःसुरो ॥ 37 हेक्क्याङ् येसुरे कुधेगेःक् सम्दाङ् कुआपुत्तिक् सक्किन् मेधिप्सुआङ् पत्छे, खेप्मो “कङ्ग यहुदिहाःरे खुनिङ् हाङ् येसुरो” लरिक् मेसापुत्तुआङ् पत्छे ॥

38 खुनेःनुए कुभेन्छाङ् नु कुजुप्साङ्बा सिलाम्साक्मा सिङ्हाःरे सम्दाङ् नेप्फु फाःन्दाहाः थक्सुबाहाःरे मेभोःन्दुसिरो ॥ 39 खेप्मोलाम् लाङ्गेघेःक्पा मनाहाःरेआङ् खुनिङ् थेगेःक्पेन्मेहिक्खुर अक्खेलरिक् खुनेः किनाःन्दि मेबिरु, 40 “खेनेः माङ्हिमिन् केयःबाआङ् सुमयेन्नो केजोःक्पे, खेनेः निङ्वाःफुसाःने फाःग्र सिलाम्साक्मा सिङ्ङोलाम् यो थयेःआङ् आबाडे ताङ्सेःप्सिङ्ङेःओ ॥”

41 हेक्केलरिक्के तुम्निङ्वाःफुसाम्बाहाः नु साम्योथिमसाम्बाहाः हेक्क्याङ् यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाःरेआङ् खुनेः किनाःन्दि मेबिरु ॥ 42 खेङ्हाःरे मेबाःत्तु, “खेल्लेग वेःहाः ताङ्सेःपुत्तुसि, कर आबाडे ताङ्सेःप्सिङ्मा मेसुक्तेन्लो ॥ खुनेःग इसाइलस्मा हाङ्मु! हाराः

खुनेः सिलाम्साक्मा सिङ्गोलाम् यो थाःर, हेक्क्याङ् आनिगे खुनेः नसाःन् चोगुम्बेःरो ॥ 43 खेल्ले निङ्वाःफुमाङ्ङिन् नसाःन् चोगुः ॥ हाराः निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले निङ्वाः चोगुःने फाःग्र खेन् खेपमोलाम् आल्लो सेःपुतुरो, थेआङ्भेल्ले खेल्लेग इङ्गाः निङ्वाःफुसाःआ लःरिक् पाःत्तुआङ् वयेरो ॥” 44 बा हेक्केलःरिक्के खुनेःनु सिलाम्साक्मा सिङ्गो मेभोःन्दुसिबा फाःन्दाहाःरेआङ् खुनेः किनाःन्दि पिरेत्छुरो ॥

येसुरे कुसक्मा पेःक्

मर्कुस १५.३३-४१, लुका २३.४४-४९, युहुन्ना १९.२८-३०

45 हेक्क्याङ् लेन्दिक् कुमुक् थिक्-नेत्ताङ्धो कुमुक् सुमसि थारिक् खादाम्माल्ले खेन् लाजेःइन्सिदेप् तेपुतुरो ॥ 46 कुमुक् सुमसि मुक्तेर पत्छेल्ले येसुःन् अक्खेलःरिक् यम्बा इक्लाओ अःक्ते, “एलि, एलि लामा सबखथानि?”* (खेन् फाःइङ्ग “आनिङ्वाःफुमाङ्ङे, आनिङ्वाःफुमाङ्ङे, थेआङ् केलेराङ् केदेःसाङ्बे?” पोःडलो ॥)

47 खेपमो केयेप्पा कुभारे खेन् मेघेप्सुआङ् अक्खे मेबाःत्तु, “खेल्ले माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पा एलियाःन् उःत्तुर पत्लो ॥” 48 खेङ्हाःओ लत्छा मनाधिक् खिमो लोःक्तेर पेआङ् खिगाक्माःन् केसुःप्पा चेल्लेक्सेः थिओ निःप्सु हेक्क्याङ् तक्काःत्तिल्ले कुसम्मो फत्छु हेक्क्याङ् येसुरे पिःत्तु थुडुर फाःआङ् कुमुराओ थुप्तु पिरुरो ॥ 49 कुभारे मेबाःत्तु, “सप्फारो, एलियाःन् साङ्ग्राम्पेदाङ्गलाम् युःआङ् खेन् ताङ्सेःपुतुःबि मेःम्बि ओमेत्तुम्लो ॥”

50 हेक्क्याङ् येसुःन् याम्मो यम्बा इक्लाओ अःक्ते, हेक्क्याङ् कुसक्मा पेआङ् स्येरो ॥

51 बा खेन् येम्मो माङ्हिम्मोबा फोःन्दाःन् थोलाम् यो कुबुङ्मो थारिक् खेल्लेक् तेःक्खे ॥ इक्सादिङ् खाम्बेःक्मान् साःरिक् थुरुप्लुप् यक्खे, पयम् लुङ्हाः पःक्खे, 52 इप्पुङ्हाः मेहरेआङ् उन्छेःन् केसिःबाआङ् केवाःबा यरिक् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुमनाहाः नेत्तिगेन् हिङ्मन्नो कुहिङ्वेत् मेबोःक्खेआङ् मेबोःगेरो ॥ 53 खेङ्हाः इप्पुङ्हाःलाम् लाःक्कात् मेलःन्दे हेक्क्याङ् येसुःन् सिःमेन्लाम् याम्मो हिङ्गेआङ् याङ्सि खेङ्हाः सेसे येक्क्यक्को मेबेआङ् यरिक् मनाहाःरो निःमेधाबेरो ॥

54 खेपमो रोमि थक्त्तुम्बान् नु वेःहाःरे येसुःन् मेगोःसुर मेयुङ्गे ॥ खेङ्हाःरे लुप्लि थाङ्गेबा नु खेपमो पोःक्खेबा पाःन्हाः मेनिःसुआङ् साःरिक् मेगिसेर मेअःक्ते, “सेक्खासाङ् कन् मनाःन् निङ्वाःफुसाःए वयेरेत्छ ॥”

55 खेपमो यरिक् मेन्छुमाहाः माःङ्गालाम् ओमइ मेयेबे ॥ खेङ्हाःरेग येसुःन् गालिललाम्मे कुसेवा चोःक्से मेदिम्तुर मेद्वेआङ् मेवयेरो ॥ 56 खेपमो केवाःमाहाःओ मरियम मग्दलिनि, याकुब नु युसुफरे कुम्मा मरियम, हेक्क्याङ् जब्दियारे कुमेःत् (याकुब नु युहुन्नारे कुम्मा) मेवयेरो ॥

येसुःन् इप्पुङ्गो मेनेस्सुः

मर्कुस १५.४२-४७, लुका २३.५०-५६, युहुन्ना १९.३८-४२

57 हेक्क्याङ् युःन्छिक् पोःक्खेर पत्छेल्ले आरिमाथिया पाङ्जुम्बा युसुफ मेपमनाबा याङ्साकुन्धेसाबा मनाःन् तये ॥ खुनेःआङ् येसुरे कुहुःसाम्बा पोःक्खेआङ् वयेरो ॥ 58 खेन् पिलातसरो पेआङ् येसुरे कुधक्किन् नाःक्त्तु, हेक्क्याङ् पिलातसरेआङ् खेन् मेबिरुर फाःआङ् थक्सुबाहाः इङ्जाःङ् पिरुसिरो ॥ 59 येसुरे कुधक्किन् युसुफरे तेःरुआङ् नुःबा चेदेःत्तिल्ले कित्तु, 60 हेक्क्याङ् आबाङ्गे कुलागि लुङ्गो खोःम्मनाबा कुसङ् इप्पुङ्गो नेस्सुरो ॥ हेक्क्याङ् इप्पुङ्गिल्ले कुमुराओ लाःक्कात्लाम् यम्बा लुङ्गिल्ले थेःक्त्तुधःआङ् नुःक्खे पेरो ॥ 61 मरियम मग्दलिनिःन् नु वेःस्मा मरियम्लिल्ले खेन् निःत्ताङ्नुए ओमेत्तेत्छुर युङ्गेत्छि ॥

थक्सुबाहाःरे इप्पुङ्गिन् मेगोःसुः

62 हेक्क्याङ् कुदाःन्दिक्मा यहुदि चोःक्युम्भो तङ्नामरेन्थिक्सिगेःक्पा येन्नो, तुम्निङ्वाःफुसाम्बाहाः नु फरिसिहाः पिलातसरो मेबेआङ् 63 अक्खे मेमेत्तु, “आदाङ्बे, खेन् इङ्गलेक्पेनकुहिङ्गेवत् वयेल्ले ‘इङ्गाः सिःआबा सुम्येन्नो याम्मो कुहिङ्गेवत् पोःङ्गारो’ लःरिक्

* 27:46 कन् हिब्रु पाःन्दाङ्गो ॥ निङ्वाःफुसाम्लो सुम् २२.१ निरेः ॥

पाःत्तुबा पाःन्निन् निड्वाह इःपमनारो ॥ 64 खेल्ले चोगुल्ले आदाड्बारे सुम्येन् थारिक् सिड्सिड्डाड् कुइपुड्डिन् कोमा पाड्घेसेओ ॥ मेःन्ने फाग्र कुहुसाम्बाहाह सेन्दिक् मेदाआड् कुधक्किन् मेघुःत्तु मेदेरुह, हेक्क्याड् 'सिःमेन्लाम् कुहिड्वेत् पोःक्खेआड् वाह' लहरिक् मनाहाह मेमेत्तुसिहरो ॥ कन् पाःन्निङ्ग तगिस्समा इड्लेक्किन्नुःल्लेआड् साहरिक् ताप्फेःम्बा पोःड्लो ॥”

65 हेक्केःल्ले पिलातसरे खेड्हाह मेत्तुसि, “इःपुड् केगोःबा थक्सुबाहाह तेरेमसिममेहआड् खिनिह सुक्सुक् खेन् इपुड्डिन् कोसेममेह ॥” 66 हेक्केःल्ले खेड्हाह मेबेआड् इपुड्डिल्ले कुमुराओबा लुड्डो एःप्साप् मेयुक्तुआड् मनाहाहरे मेन्हनुनल फाहआड् थक्सुबाहाह खेप्पो कोमा मेबाड्घुसिरो ॥

28

येसुःन् याम्मो कुहिड्वेत् पोःड्

मर्कुस १६.१-८, लुका २४.१-१२, युहुन्ना २०.१-१०

1 नाःमसिड्येन्निन्ल्ले कुदाःन्दिक्मो, तेनेबा येन्नो खाओःतेर पत्छेल्ले मरियम मग्दलिनिःन् नु वेहस्समा मरियममिन् येसुःन् मेनेस्सुबा इपुड्डिन् ओमेत्ते पेसिरो ॥ 2 हक्चघत् साहरिक् किप्पा केघुःबा लुप्लि थाडे, थेआड्भेल्ले यहवे दाड्बाल्ले कुमाड्लाइड्बाधिक साड्ग्रामपेदाड्लाम् यो थ्येआड् इपुड्डिल्ले कुमुराओ केयेप्पा खेन् यम्बा लुड्डिन् थिक् लेप्माड् इसुआड् खेन् सम्दाड् युड्सिड्लो ॥ 3 खेल्ले कुनाराःन् साःम्भे कुइसिःक् लेक्ते, हेक्क्याड् कुदेःत्हाह नाःड्कुइसिःक् फः लहरेरो ॥ 4 खेन् इःपुड् केगोःबा थक्सुबाहाह किःमाल्ले मेयक्खेर हर्गुप् मेजोःन्देआड् कुसिवेत् मना कुइसिःक् मेबोःक्खेरो ॥

5 हेक्क्याड् माड्लाइड्बाल्ले खेन् मेन्छुमाहाह मेत्तुसि, “मेगिसेत्तेन्नेओ, खिन्छिह सिलाम्साक्मा सिड्समदाड् मेभोःन्दुबा येसुःन् केगोःत्छुबा पाःन्निन् कुसिड् निःत्तुड्लो ॥

6 खुनेह्ग कप्पो होःप्लो, खुनेह् पाःत्तुबा कुइसिःक्के कुसिवेत्लाम् कुहिड्वेत् पोःक्खेआड् वाहरो ॥ फेरेत्तेह्आड् कुधक्किन् नेस्सेबा तेन्निन् ओमेत्तेत्तेना ॥ 7 हेक्क्याड् हारा पेगेत्तेह्आड् कुहुसाम्बाहाह अक्खे मेत्तेह्ओ, ‘खुनेह्ग कुसिवेत्लाम् कुहिड्वेत् पोःक्खेआड् वाहरो, हेक्क्याड् खेड्हाहनुःल्ले तगि गालिलओ पेःक्ल पत्तलो ॥ खुनेह् खेप्पोए खिनिह केदुमुम्लो ॥’ ओमेत्तेत्तेह्ओ, कन् पाःन्निन् खिन्छिह मेत्तेत्तेह्आड् वाहआरो ॥”

8 हेक्केःल्ले खेन् मेन्छुमाहाह किःसेत्तिसाड् ओमुलहरेत्छिर येसुरे कुहुसाम्बाहाह मेवयेबा तेन्नो खेन् पाःन्निन् मेत्तेह् इपुड्डिल्लाम् चात्तेत्छिर पेसिरो ॥ 9 हक्चघत् येसुरे खेड्हाह तुमुसिआड् “सेवारो” मेत्तुसि, हेक्केःल्ले खेड्हाह येसुरो त्येत्तिसाड् कुलाड्हाह तेम्सेत्छुर सेवा चोगेत्तु ॥ 10 हेक्क्याड् येसुरे खेड्हाह मेत्तुसि, “खिन्छिह मेगिसेत्तेन्नेओ, पेगेत्तेह्आड् आन्साहसि गालिलओ केबेगिम् मेत्तेह्सेह्ओ, खेड्हाहरे इड्गाह खेत्थोए मेदुम्माहरो ॥”

थक्सुबाहाहरे कन् हिन्दोःक्किन् तुम्निड्वाहफुसाम्बाहाह मेजेक्त्तुसिह

11 खेन् मेन्छुमाहाह येक्यक्को नुःक्खेत्तिसि पेसेत्तिल्ले कुभा थक्सुबाहाह मेबेआड् पोःक्खेबा केरेक् हिन्दोःक्किन् तुम्निड्वाहफुसाम्बाहाह मेजेक्त्तुसिरो ॥ 12 हेक्केःल्ले तुम्निड्वाहफुसाम्बाहाह नु यहदि तुम्लाम्लोःबाहाह मेजुप्सेआड् इड्मेदड्घु, हेक्क्याड् खेड्हाहरे थक्सुबाहाह यरिक् याड् मेबिरुसिह 13 अक्खे मेमेत्तुसि, “आनिगे सेन्दिक् इप्सिगेआड् नेस्सिगेल्ले येसुरे कुहुसाम्बाहाह मेदयेआड् कुधक्किन् मेघुःत्तुआड् मेदेरुरो लहरिक् खिनिह केबाःत्तुम्ल पोःड्लो ॥ 14 कन् पाःन्निन् सुहाड्गेम्बाल्ले खेप्सुने फाग्र खुनेह् कुनिड्वाह तासुम्बेआड् खिनिह नाड्डासिगेहरो ॥” 15 हेक्केःल्ले थक्सुबाहाहरे यरिक् याड् मेदाःक्त्तुआड् खेड्हाह मेमेत्तुसिबा कुइसिःक्के खेड्हाहरे मेबाःत्तुरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले कन् पाःन्निङ्ग सेःरेआड् आइन् थारिक्साड् यहदिहाहरे मेबाःत्तुरो ॥

माड्सेवा याःम्बक् चोःक्मा पयम् इड्जाःड्

मर्कुस १६.१४-१८, लुका २४.३६-४९, युहुन्ना २०.१९-२३, सेःक्युकम्बिबाहाह १.६-८

16 हेक्क्याड् थिक्-थिक् (११) कुहुऱसाम्बाहाऱ येसुरे पेगेम्मेऱओ लऱरिक् मेत्तुसिबा गालिलओबा कोःक्माओ मेबेरो ॥ 17 खेड्हाऱरे खेपुमो येसुःन् मेनिःसुआड् सेवा मेजोगु, कर कुभाऱेग चपचि मेजोगुरो ॥ 18 हेक्क्याड् येसुःन् खेड्हाऱओ तयेआड् मेत्तुसि, “साड्ग्रामपेदाड् नु इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा केरेक् युक्किन् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले इड्गाऱ पिराड्डाड् वाऱरो ॥ 19 खेल्ले चोगुल्ले पेगेम्मेऱआड् केरेक् मेन्छाम् सुवाड्हाऱ हुऱसाम्बा चोगेम्सिम्मेऱओ ॥ पानुदिड् पाः, आबुदिड् साः, हेक्क्याड् सेसेमाड्डिल्ले कुमिड्डो बपुत्तिस्मा पिरेम्सिम्मेऱओ ॥ 20 इड्गाऱ इड्जाःड् पिनिड्बा केरेक् पाःन्हाऱ इःपुमा नाःपुमा हुऱरेम्सिम्मेऱओ ॥ ओमेत्तेम्मेऱओ, इड्गाऱग इक्सादिड् खाम्बेःक्माल्ले कुनुपुमो थारिक्के खिनिऱनु सदादिड् वाऱआरो ॥”

मर्कुसरे साप्तुबा येसुरे कुसुनाइड् निःसुम्

मर्कुसरे कन् सपपन्निन् अक्खेलरिक् हेःक्तुआड् पत्-“कङ्ग निड्वाऱफुसाः येसु ख्रिस्तरे कुसुनाइड्डिल्ले कुहेःक्सिड्मानलो ॥” कन्सापपन्नो येसुरे कुयाःम्बक् नु कुयुक्किल्ले कुयाःम्बेओ मर्कुसरे साप्तुआड् पत् ॥ येसुरे निसाम् हुऱरुसिल्ले, फेन्साम्हाऱ नाःत्तु लःत्तुसिल्ले, मनाहाऱरे खुनेऱ लायोहाऱ लेपमि पिरुसिल्ले खुनेऱ युक् केघोःबा मना चोःक् फाऱआड् कुसिड् आनिःत्तुम् ॥ येसुरे मनाहाऱ लायोलाम्बा ताड्सेःप्से सिःमासाड् यारिप् केबोःड्बा “मेन्छाम्साआ” पाःत्तुऱ ॥

कप्पो मर्कुसेल्ले येसुरे हुऱरुसिबा खाहुन्हाऱ नु निसाम्हाऱनुःल्लेआड् खुनेऱ चोगुबा याःम्बक्किन् साऱरिक् निड्वाऱ पिरुआड् साप्तुआड् पत् ॥ बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्ले कुयाःम्बेओ हेक्क्याड् येसुःन् बपत्तिस्मा पोःक्खेआड् माफेन्साम्मिल्ले कुनिड्वाऱ साऱरुबा पाःन्हाऱरेन् ताड्सा निःसुम् पिरुनुमेःन्ने मर्कुसेल्ले येसुरे मनाहाऱ वेःन्दुसिबा नु निसाम् हुऱरुसिबा याःम्बक्किल्ले कुयाःम्बेओ चेक्खुरो ॥ येम्हाऱ लेक्कल पेःक्किल्ले येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱरे खुनेऱ साऱरिक् नुःरिक् कुसिड् निःप्मा मेहेःक्तु, कर खुनेऱ केअप्पाहाऱरे आल्लसाड् साऱरिक् चिःप्मा मेहेःक्तुरो ॥ कन् सापपन्निन्ल्ले कुनुप्पो येसुरे कुहिड्मन्निन्ल्ले एगाड्बा येत्नाम्पो पोःक्खेबा पाःन्हाऱ नु खुनेऱ सिलाम्साक्मा सिड्सम्दाड् मेभोःन्दु मेसेरुबा, हेक्क्याड् स्येआड् याम्पो हिडेबा पाःन्हाऱरे कुयाःम्बेओ साप्तेआड् पत्तो ॥

थामिड्

सुनाइड्डिल्ले कुहेःक्सिड्मा १.१-१३

गालिल थुम्पो येसुरे चोगुबा याःम्बक् १.१४-९.५०

गालिललाम् यरुसलेम थारिक् १०.१-५२

येसुःन् यरुसलेम वयेबा कुनुप्पो येत्नाम् ११.१-१५.४७

येसुःन् स्येआड् याम्पो हिडेबा १६.१-८

दाड्बान् ओसेःन्दाड् चोःक्सिड्डाड् साड्ग्राम्पेदाड्डो पेबा १६.९-२०

बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नःल्ले चोगुबा इड्भन्

मत्ति ३.१-१२, लुका ३.१-१८, युहुन्ना १.१९-२८

1 कङ्ग निड्वाऱफुसाः* येसु ख्रिस्तरे कुसुनाइड्डिल्ले कुहेःक्सिड्मारो ॥ 2 माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले अक्खेलरिक् साप्तुआड् पत्,*

“निड्वाऱफुमाड्डिल्ले पाःत्तु,

‘खेनेऱ केलाम्मिन् यारिप् चोगुर फाऱआड् इड्गाऱ आइड्साबेन् केदगि पाड्घुड् युःसुड्लो ॥’

3 खुनेऱ एःक्सादेन्नो अक्खेलरिक् केअःक्पा इक्लारो,

‘दाड्बाल्ले कुमराम्मिन् यारिप् चोगेम्मेऱआड् कुलाम्हाऱ तोःन्दोःन्चोगेम्मेऱ!’ ”*

4 माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले साप्तुबा कुइसिःक् बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःन् एःक्सादेन्नो त्पेआड्लायोलाम् हिन्देम्मेऱआड् बपत्तिस्मा पोःक्खेम्मेऱ, हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खिनिऱ लायोःन् लेपमि केबिरिऱ लरिक् इड्भन् चोगुरो ॥ 5 यहुदिया थुम्नु यरुसलेम येक्क्यक्लाम् यरिक् मनाहाऱ खुनेऱओ मेदयेआड् इड्गाऱ लायोबाआरो मेबाःत्तुर यर्दन यड्घड्डो खुनेऱलाम् बपत्तिस्मा मेबोःक्खेरो ॥ 6 आल्ल युहुन्नाःड्ग उमेःल्ले कुमुरिक्लाम् थाक्मनाबा तेःत् केजाड्बा नु सेहोबा फऱड् केयुम्बा चोगे ॥ हेक्क्याड् खुनेऱग निःड्घुःक्वा नु

* 1:1 निड्वाऱफुसाः-येसुरे लत्छा कुमिड् ॥ * 1:2 माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले कन् पाःन्निन्ल्ले कुयाःम्बेओ येसु सावाःन्छिड्बा तड्बेनुःल्ले किप्सिड्नुसि (७००) तड्बे तगि साप्तुआड् वये (यसैया ७.१४) ॥ * 1:3 यसैया ४०.३

ताम्भुङ् सक्वाघु केजाबा वयेरो ॥ 7 युहुननाःल्ले अक्खे पाःतुर इङ्भोःसु, “इङ्गाग आएगाङ् इङ्गागनुःल्लेआङ् मुक्साम्साबान्ताःरो ॥ इङ्गाग योःक् कुइसिःक् कुलाङ्सुःप्नामहाफाःङ्माआङ् मेलाङ्आनलो ॥ 8 इङ्गाग खिनिङ् च्वाःत्तिल्ले बप्तिस्मा पिनिङ्गल पत्ता, कर खुनेङ्ग सेसेमाङ्ङिल्ले बप्तिस्मा केबिरिङ्गरो ॥”

येसुःन् बप्तिस्मा पोःक्खेआङ् माफेन्साम्मिल्ले कुनिङ्वाङ् सारु

मत्ति ३.१३-४.११, लुका ३.२१-२२, ४.१-१३

9 खेन् येमो येसुःन् गालिल थुम्मोबा नासरतलाम् त्येआङ् युहुननालाम् यर्दन यङ्घङ्ङो बप्तिस्मा पोःक्खे ॥ 10 खुनेङ् च्वाःतोलाम् लःन्देनुमेःन्ने ताङ्साक्पेन्हरेआङ् सेसेमाङ्ङिन् पुत्तुःक्के हेक्के खुनेङ् कुसम्दाङ् येःर पत्छेबा निःसुरो ॥ 11 हेक्क्याङ् साङ्ग्राम्पेदाङ्गलाम् इक्लाधिक् त्ये, “खेनेङ् आमिःम् आस्साःनेरो, खेनेङ्नु इङ्गाग सारिक् सःत्ताङ्ङाङ् वाङ्आरो ॥” 12 खिमो सेसेमाङ्ङिल्ले खुनेङ् एःक्सादेन्नो पेःक्माए पोःङ् फाङ्आङ् तेरु ॥ 13 खुनेङ् खेपमो लिबोःङ्(४०) येन् थारिक् वयेल्ले माफेन्साम् सैतानिल्ले खुनेङ् फेन् याःम्बक् चोःक्पाङ्मा फाङ्आङ् कुनिङ्वाङ् सारु ॥ खेपमो खुनेङ् ताम्भुङ्थक्साहाङ्नु वये, हेक्क्याङ् माङ्गलाङ्ङबाहाङ्गे* खुनेङ् कम्ब्राङ् मेमेत्तुरो ॥

येसुरे हुङ्साम्बाहाङ् सेगुसिङ्

मत्ति ४.१२-२२, लुका ४.१४-१५, ५.१-११

14 आल्ल युहुननाःन् पुङ्गलाहिम्मो मेसाक्तुआङ् यागेल्ले येसुःन् निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले कुसुनाङ्ङिन् इङ्भन् सेःसुर गालिल थुम्मो त्येरो ॥ 15 खुनेङ् अक्खे पाःतुर इङ्भन् सेःसु, “कन् सुयेम्मिन् त्येआङ् वाङ्, निङ्वाङ्फुहाङ्जुम्मिन् निःत्ताङ्ङे वाङ्गरो, हेक्केःल्ले खिनिङ् लायोलाम् हिन्देम्मेङ्आङ् निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले कुसुनाङ्ङिन् नसाःन् चोगेम्मेङ्ओ ॥” 16 हेक्क्याङ् येसुःन् गालिल वरक्किल्ले कुयाओ पेर पत्छेल्ले सिमोन नु कुन्साङ् आन्द्रियासेन् योःङ् लेपतेत्छुर यागेत्छिबा तुमुसि ॥ खेङ्हाङ् नेपमाङ् योःङ् केलेपपा वयेत्छिरो ॥ 17 येसुरे खेङ्हाङ् मेत्तुसि, “खिन्छिङ् इङ्गाग आएगाङ् थानेत्छेङ्ओ, खिन्छिङ् डा केदेमसु केदाःत्छुबा कुइसिःक् इङ्गागओ मना केदाःप्पा चोःक्नेत्छिङ्गलो ॥” 18 हेक्क्याङ् खेङ्हाङ्गे खिमो योःङ्ङिन् नेस्सेत्छुथेःसुआङ् येसुःन् केनाःप्पा पोःङ्से कुएःक् कुएःक् थानेत्छिरो ॥ 19 खुनेङ् मिसाक् नानाक् पेर पत्छेल्ले जब्दिरे कुस्साः याकुबेन् नु कुन्साङ् युहुननाःन्नाङ् खुन्छिङ् खःङ्बेओ योःङ्ङिन् लेमदेत्छुर यागेत्छिबा निःसुसिरो ॥ 20 खुनेङ् खेङ्हाङ्आङ् उःत्तुसिआङ् खिमो खुन्छिङ् पाः जब्दि हेक्क्याङ् मेसाङ्गुसिबा याःलिक्हाङ् खःङ्बेओ पक्थेत्छुआङ् येसुरे कुएगाङ् थाःनेत्छि ॥

येसुरे फेन्साम्मिल्ले याङ्घुबा मनाःन् वेःन्दुङ्

लुका ४.३१-३७

21 येसुःन् नु खेङ्हाङ् कपर्नहुम पाङ्जुम्मो मेबे ॥ नाःमसिङ्गयेन्नो येसुःन् यहुदि चुम्लुङ्हिम्मो पेआङ् हुङ्मा हेःक्त्तुसिरो ॥ 22 खुनेङ् कुनिसाम्मिन् मेघेप्सुआङ् खेपमोबा मनाहाङ्गे सारिक् खुनिङ् निङ्वाङ् मये, थेआङ्भेल्ले खुनेङ् साम्थिमसाम्बाहाङ्गे* कुइसिःक् मेःन्, कर युक् केगप्पा कुइसिःक् हुङ्गुरसिरो ॥ 23 येसुरे खेन् यहुदि चुम्लुङ्हिम्मो हुङ्मा हेःक्त्तुसिल्ले फेन्साम्मिल्ले याङ्घुबा मनाधिक् अःक्तेर पारे, 24 “नासरतबा येसुए, खेनेङ् आनिगेनु थे केगोःत्तुबाबे? खेनेङ् आनिगे मेङ्से केदयेबाबि? खेनेङ् हाःत्नेबे फाङ्आङ् निःसुम्बेरो-खेनेङ् निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले केबाङ्घेबा सेसे कुमनानेरो ॥” 25 येसुरे खेन् फेन्साम्मिन् फेःक्त्तु, “स्वाःत्! खेन् मनाःन् लेरेङ्आङ् पेगेङ्!” 26 हेक्क्याङ् खेन् फेन्साम्मिल्ले खेन् मनाःन् पिर्धाप् थाप्सुधआङ् यम्बा इक्लाओ फिःक्तेर लेरुधःरो ॥ 27 खेङ्गो केजुम्बाआङ् केवाङ्बा मनाहाङ्गे खुनिङ् निङ्वाङ् मयेर अक्खे मेलङ्गे, “कङ्ग आक्त्तङ्बा निसाम्बे? खुनेङ्ग फेन्साम्हाङ् इङ्जाःङ् पिरुसिआङ् खेङ्हाङ्गेआङ् मेघेप्सुरो ॥ आक्त्तङ्बा युक्किन्ने कत्तुबे!” 28 खुनेङ् कुमिङ्गसो इङ्धाःङ्ङिन् केरेक् गालिल थुम्मो सेःरेरो ॥

* 1:13 माङ्गलाङ्ङबा-निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले मेन्छाम् याप्मि चोःक्मानुःल्ले तगि साङ्ग्राम्पेदाङ्ङो खुनेङ् कुसेवा चोःक्से माङ्गलाङ्ङबाहाङ् चोगुसि ॥ * 1:22 साम्थिमसाम्बा-कङ्हाङ् तगिबा माङ्गुप्रेन्निसाम्केलेबा मनाहाङ् मेवयेरो ॥

येसुरे यरिक् मनाहाऱ वेःन्दुसिऱ

मत्ति ८.१४-१७, लुका ४.३८-४१

29 हेक्क्याड् येसुःन् नु खुनेऱ केनाःपपाहाऱ यहुदि चुम्लुड्हिह्म्लाम् मेलःन्देआड् सिमोन नु आन्द्रियासरे खुन्छिऱ हिममो मेबेरो ॥ यहुननाःन् नु याकुबेन्नाड् खेड्हाऱनुए पेसिरो ॥ 30 खेपमो सिमोनरे कुन्नोःपमेन् कुदुड् तयेआड् थाःसुआड् नेस्से ॥ खेड्हाऱरे खिमो खेन् पाःन्निन् येसुःन् मेमेत्तु ॥ 31 येसुःन् कुबेसाड् पेआड् कुहुक्को तेमसुआड् फोःक्खु ॥ खिमो खेन् वेःत्तेआड् खुनेऱ खेड्हाऱ सेवा चोःक्मा हेःक्तुसिरो ॥ 32 नाम्धेआड् खेन् युःन्छिक् यरिक् केदुक्पाहाऱ नु फेन्साम्मिल्ले याड्घुसिबा मनाहाऱ येसुरो मेदारुसि ॥ 33 खेन् पाड्जुममोबा यरिक् मनाहाऱ खेन् हिममो मेजुप्से ॥ 34 येसुरे वेऱ वेऱ परिक्पा तुक्माल्ले तरुसिबा मनाहाऱ वेःन्दुसिऱ यरिक् फेन्साम्हाऱ नाःत्तुलःत्तुसिरो ॥ खुनेऱ फेन्साम्हाऱ पाःपमा मेबाड्घुन्सिन्, थेआड्भेल्ले खुनेऱ हाःत् फाऱआड् कुसिड् मेनिःत्तुआड् मेवयेरो ॥

येसुरे गालिल थुम्मो सुनाइड् सेःसुऱ

लुका ४.४२-४४

35 कुदाःन्दिक् खाओःपमानुःल्ले तगि येसुःन् एःक्सादेन्नो पेआड् तुवा चोगे ॥ 36 याड्सि सिमोन नु कुन्देःड्बाहाऱ खुनेऱ कुगोःत्छे मेबे ॥ 37 खुनेऱ मेदुमुआड् मेमेत्तु, “आदाड्बे, केरेक् मनाहाऱरे खेनेऱ केमगोःत्तुल मेवाऱरो ॥”

38 हेक्क्याड् येसुरे नोगप् पिरुसि, “आनिऱ कन् खिरिबा वेऱस्मा पाड्भेऱहाऱओ पेगि ॥ इड्गाऱ खेपमोआड् सुनाइड् सेःमा पोःड् ॥ हाबा खेल्ले लागि इड्गाऱ त्याड्बारो ॥” 39 हेक्क्याड् येसुरे गालिल थुम्मो खाराक् लाड्घेगेर खेड्घाःत्तिबा यहुदि चुम्लुड्हिह्म्लो सुनाइड् सेःसुआड् फेन्साम्हाऱ नाःत्तुलःत्तुसिरो ॥

येसुरे लोगेऱरे तरुबा मनाःन् वेःन्दुऱ

मत्ति ८.१-४, लुका ५.१२-१६

40 थिक् लोगेऱ तुक्माल्ले तरुबा मनाःन् येसुरो तयेआड् थुड्बोहजऱ युड्सिड्डाड् पेलि फाक्तु, “आदाड्बे, खेनेऱ निड्वाऱ केजोगुने फाऱग्र इड्गाऱ वेःममा केसुक्कारो ॥” 41 येसुरे लुड्माऱ तुक्तुर कुहुक्किल्ले सुःसुआड् मेत्तु, “इड्गाऱ निड्वाऱ चोगुड्, खेनेऱ नुरेऱओ ॥” 42 खिमो खेन् मनाःन् लोगेऱ तुक्मोलाम् नुरेरो ॥ 43 येसुरे खेन् मनाःन्, “खेनेऱ केनुरेबा पाःन्निन् आत्तिन्नाड् मेमेत्तेन्नेऱओ, 44 कर पेगेऱआड् निड्वाऱफुसाम्बाल्लो ओसेःन्धाक्सिड्डेऱ, हेक्क्याड् खेनेऱ नुःराड् फाऱआड् मनाहाऱ ओसेःन्धाक्मासिरे लागि मोसारे इड्जाःड् चोगुबा हेक्के* सिदुड्जभा चोगेऱओ” मेत्तुर पाड्घुदेःसुरो ॥ 45 कर खुनेऱ पेआड् नुरेबा पाःन्निन् केरेक् मनाहाऱ चेक्तुसि ॥ खेल्ले चोगुल्ले येसुःन् पाड्जुममो मनाहाऱरे मेनिःसुर ताःमा मेसुक्तेन्लो ॥ हेक्क्याड् खुनेऱ लाःक्कात् एःक्सादेन्नो वयेआड् खेपमोए काक् पिसाड्लाम् यरिक् मनाहाऱ मेदयेरो ॥

2

येसुरे लायोलाऱ लेपमि आबिऱ

मत्ति ९.१-८, लुका ५.१७-२६

1 थिक्येन् नियेन् एगाड् येसुःन् कपर्नहुम पाड्जुममो नुःक्खे तये ॥ हेक्क्याड् खुनेऱ हिममो वाऱ केलऱबा इड्घड्डिन् सेःरेरो ॥ 2 यरिक् मनाहाऱ खेन् हिममो हत्मेन्हत् लाम्धेःपपुड्नु लक्खुम्मो थारिक् मेजुप्सेआड् येसुरे खेड्हाऱ सुनाइड् इड्भन् चोगुसिरो ॥ 3 हेक्क्याड् खेपमो लिसि मनाहाऱरे लड्लेःड्वा मनाधिक् मेगुयुआड् मेदारु, 4 कर खेन् हिममो यरिक् मनाहाऱरे सधेक्मेधिमसुआड् मेयुडेबाल्ले चोगुल्ले खेड्हाऱरे खेन् लड्लेःड्वाःन् येसुरे कुदगि तेऱमा मेन्छुक्तुन् ॥ हेक्केःल्ले

* 1:44 साम्योथिम्लले पाःत्तुबा इसिःक् लोगेऱरे तरुबा मनाःन् नुरेबि मेःम्बि फाऱआड् निड्वाऱफुसाम्बाल्ले साऱमा केबोःड्बा थिम्वये ॥ लोगेऱरे तरुबा मनाःन् नुरे फाऱआड् निड्वाऱफुसाम्बेन् तेन्ने फाऱग्र खेन् मनाःल्ले लत्छा मेल्लुक् साःत्थिक् सिदुड्जभा तोःममा सुक्तुऱ हेक्क्याड् निड्वाऱफुसाम्बाल्ले थिम् इसिःक् खेन् मनाःन् आल्ल सेक्खाए नुरेरो फाऱआड् पाःपमा केबोःड्बा वये (लेबि १३.४९, १४.२-३२) ॥

खेन् मनाहाऱे थो खाम्बुओ* मेलाःसेआङ् खाम्बुःन् मेहनदु॥ हेक्क्याङ् खेन् लङ्लेःङ्वाःन् कुनेतनाःन्नुए येसुरे कुदगि यो मेधाःसु॥ 5 खेङ्हाऱे खेन् केदुक्पेन्वेःपमा सुक् केलाऱबा नसाःन् मेगत्तुबा येसुरे निःसुआङ् लङ्लेःङ्वाःन् मेत्तु, “आस्साःए, खेनेऱ केलायोहाऱ लेपमि पोःक्खेरो॥” 6 आल्ल खेपमो केयुङ्बा साम्योथिम्साम्बाहाऱ निङ्वाऱ मेङ्ःतच्छिङ्, 7 “मेःन्, कन् मनाःल्लेग निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुदक्लेङ्वाओ माङ्चेऱया पाःन्ने पाःत्तुरो! निङ्वाऱफुमाङ्ङिन्नुःल्ले वेऱ हाःत्लेआङ् मेन्छाम्गेन् यापमिरेन् लायोःन् लेपमि पिमा मेसुकुत्तुनलो॥” 8 येसुरे खेङ्हाऱे खुनिऱ निङ्वाऱबो थे मेङ्ःत्तुर मेयुङ् केलाऱबान्निःसुआङ् खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “थेआङ् हेक्केलाऱरिक् खिनिऱ केङ्ःत्तुम्बाबे? 9 कन् लङ्लेःङ्वाःन्केलायोहाऱ लेपमि पोःक्खे’ मेपमा उसुरु चोःक्पि? इ ‘पोगे’आङ् केनेतनाःन् खपसे’आङ् थासिङ्ङे’ मेपमा उसुरु चोःक्पि? 10 कर इङ्गाऱ मेन्छाम्साःल्ले इक्सादिङ् खाम्बेःकमो लायोहाऱ लेपमि पिमा युक् कत्तुङ् फाऱआङ् ओसेःन्धाक्निङ्लो॥” हेक्केःल्ले येसुरे खेन् लङ्लेःङ्वाःन् मेत्तु, 11 “आल्ल पोगे! केनेतनाःन् याङ्सिङ्ङे’आङ् केहिम्मो थासिङ्ङे’॥” 12 खिमो खेन् मुत्थिक् पोगे’आङ् कुनेतनाःन् याङ्सिङ्हेक्क्याङ् मनाहाऱे खुनिऱ तगिए लःन्दे पेरो॥ खेन् मनाहाऱे मेनिःसुआङ् साऱरिक् खुनिऱ निङ्वाऱ मये॥ निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् अक्खे मेमेत्तुर कुनारा मेभोःसु, “अक्त्तङ्बाग आनिगे आप्फाल्लेआङ् मेन्निए वयिगेरो॥”

येसुरे लेबिःन् उःत्तुऱ

मत्ति ९.९-१३, लुका ५.२७-३२

13 याम्मो येसुःन् वरक्किल्ले कुयाओ पे॥ यरिक् मनाहाऱे खुनेऱ मेदिमदुआङ् येसुरे खेङ्हाऱ खाहुन् हुऱरुसि॥ 14 हेक्क्याङ् येसुःन् पेऱ पत्छेल्ले अल्फायसरे कुस्साः लेबिःन् एःङ्याङ् फोःङ्मा तेन्नो युडेबा निःसुआङ् मेत्तु, “इङ्गाऱ तिम्दाङ्ङे’ओ॥” खेन् मुत्थिक् पोगे’आङ् खुनेऱनु थासिङ्लो॥ 15 याङ्सि लेबिःल्ले कुहिम्मो येसुःन्नु कुहुऱसाम्बाहाऱ चाजासे उःत्तुसि, यरिक् एःङ्याङ् केभोःङ्बाहाऱ* नु वेऱस्मा लायोबाहाऱ येसुःन्नु सोरिक् चामेजर मेयुङ् (थेआङ्भेल्ले खेन् हेक्त्तङ्बा यरिक् मनाहाऱे येसुःन् मेदिमदुर मेवये)॥ 16 हेक्केःल्ले खेपमो फरिसि* लुप्पोबा साम्योथिम्साम्बाहाऱ मेदये’आङ् येसुःन् एःङ्याङ् केभोःङ्बाहाऱ हेक्क्याङ् लायोबाहाऱनु* सोरिक् चाजानु युडेबा मेनिःसुआङ् याम्मो खेङ्हाऱे येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱ मेमेत्तुसि, “एःङ्याङ् केभोःङ्बाहाऱ हेक्क्याङ् लायोबाहाऱनु खुनेऱ थेआङ् चाजाबाबे?” 17 येसुरे खेङ्हाऱे खुनिऱ पाःन्निन् खेप्सुआङ् नोगप् पिरुसि, “सिदाऱसाम्बेङ्ग मेन्दुक्मनाहाऱे लागि मेःन्, कर केदुक्पाहाऱे लागिरो॥ खेन् हेक्के इङ्गाऱ’आङ् साम्योनिबाहाऱे लागि मेःन्, कर लायोबाहाऱ लायोलाम् मेनुःङ्ङाङ्ताङ्मेसेःप्ल फाऱआङ् त्याङ्बाओ॥”

येसुरे तःक्नेत्तिल्ले कुयाःम्बेओ हुऱरुसिऱ

मत्ति ९.१४-१७, लुका ५.३३-३९

18 आल्ल बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्ना नु फरिसिहाऱे खुनिऱ हुऱसाम्बाहाऱ चाःनेत्तो मेयुङ्’आङ् मेवये॥ थिक्येन् मनाहाऱ मेदये’आङ् येसुःन् सेःन्मेलापुत्तु, “फरिसिहाऱ नु बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्ले खुनिऱ हुऱसाम्बाहाऱग चाःनेत्तो मेयुङ्, कर खेनेऱ केहुऱसाम्बाहाऱ थेआङ् चाःनेत्तो मेन्युङ्नेन्बाबे?” 19 येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “मेःक्खिम्साबेन् कुन्जुम्हाऱनु वाऱर थारिक् खेङ्हाऱ चाःनेत्तो मेयुङ् फाऱआङ् केङ्ःत्तुम्बि? मेःन्लो, मेःक्खिम्साबेन् वाऱर थारिक् खेङ्हाऱ आप्फाल्लेआङ् चाःनेत्तो मेन्युङ्नेन्, 20 कर खेङ्हाऱलाम् मेःक्खिम्साबेन् साक्केल्लेक् मेदेम्सुआङ् मेदेऱरुल्ले खेङ्हाऱ

* 2:4 खाम्बु-इस्साइलओ यरिक्त्तङ्बा हिम्हाऱओ लेपपेत्ता खाम्बु पत्छे॥ हेक्क्याङ् हिम् लाःक्कात् लेपमाङ् खाम्बु थारिक् केगेपपा थरेऱ मेभत्तुख्बालाम्युःन्छिक् सुसु केलाऱबा सुरित्चाःन्छिङ्से मनाहाऱ खाम्बुओ मेबेआङ् मेयुङ्॥ * 2:15 एःङ्याङ् केभोःङ्बाहाऱ-यहुदिहाऱे एःङ्याङ् केभोःङ्बाहाऱ मेजिःत्तुसि, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाऱे रोमि हाङ्जुमेऱे लागि याःम्बक् मेजोगु॥ एःङ्याङ् केभोःङ्बाहाऱे मनाहाऱलाम् रोमिहाऱे फोःङ्मा मेबाङ्घिसिबा याङ्नुःल्ले यरिक् मेभोःक्खु हेक्क्याङ् केनम्बेन् आबाडे खुनिऱ लागि मेयुक्खु॥ * 2:16 फरिसिहाऱ-खेङ्हाऱ लत्छा यहुदि साम्यो लुप्पोबा मनाहाऱ मेवये॥ खेङ्हाऱे साऱरिक् नुरिक्काङ् यहुदि साम्योथिम्मिन् हेक्क्याङ् वेऱ यरिक् यहुदि थिम्हाऱ नु साक्थिम्हाऱ मेनाःत्तु॥ * 2:16 लायोबाहाऱ-कन् मनाहाऱ फरिसिहाऱे कुत्चाऱसाङ् लायोबासि फाऱआङ् मेमेत्तुसिआङ् वये, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाऱे फरिसिहाऱे खुनिऱ थिम्हाऱ मेन्ङःत्तुन् मेन्नाःत्तुनलो॥

चाःनेत्तो मेयुड्लो ॥ 21 आत्तिल्लेआड् कुसड् चिरिक्किल्ले कुद्रेक्काड्डिन् मेलेमदुन्लो, लेमदुने फाऱ्ग्र खेन् किड्डाड् आल्लसाड् यम्बा थेःक्खुदेःसुऱो ॥ 22 आत्तिल्लेआड् कुसड् चेल्लेक्सेऱ् थिःन्* कुद्रेक्सेहोबा सुःक्वाओ* मेयुक्खुन् ॥ युक्खुने फाऱ्ग्र कुसड् चेल्लेक्सेऱ् थिःल्ले कुद्रेक्सेहोबा सुःक्वाःन्थेःक्खुदेःसुऱो ॥ हेक्क्याड् थिःन् वैत् पेःक्काड् नेप्माड् चासोःक्लो ॥ कर कुसड् चेल्लेक्सेऱ् थिःन् कुसड् सेहोबा सुःक्वाओए याक्मा पोःड्लो ॥”

नाःम्सिड्येन्निल्ले कुन्दाड्बा

मत्ति १२.१-८, लुका ६.१-५

23 थिक्लेड् नाःम्सिड्मा येन्नो येसुःन् नु कुहुऱसाम्बाहाऱ् प्याड्सिगेन् इक्ताप्लुम्मोनु मेबेर मेबतछेल्ले कुहुऱसाम्बाहाऱ् नुक्मा चामा फाऱ्आड् सिःदापमाहाऱ् तुपमा मेहेःक्तु ॥* 24 हेक्केःल्ले फरिसिहाऱ् रे खुनेऱ् मेमेत्तु, “ओमेत्तेऱ्, थेआड् नाःम्सिड्येन्नो चोःक्मा मेन्नुऱमनाबा याःम्बक्किन् मेजोगुबाबे?” 25 येसुऱे खेड्हाऱ् नोगप् पिरुसि, “साम्योसाप्लाःन् खिनिऱ् मेन्निःत्ते केवयिऱ्बि? दाउद हाड्डिन् नु कुमनाहाऱ् रे खुनिऱ् सेतलाःक्तेल्ले 26 दाउदेन् निड्वाऱ्फु साःड्गाहिम्मो लाःसेआड् निड्वाऱ्फुमाड्डो तोःम्मनाबा सेसे खरेःड्डिन् चआड् याम्मो कुमनाहाऱ्आड् पिरुसि (खेन् येम्मो अबियाथारेन् मानिड्वाऱ्फुसाम्बा वये) ॥ खेड्ग आनिऱ् साम्योथिम् कुडिसिःक् निड्वाऱ्फुसाम्बाहाऱ्रेरक् चामा केनुऱ्बा वयेरो ॥” 27 हेक्क्याड् येसुऱे अक्खे पाःत्तुर पाःन् नुप्सु, “नाःम्सिड् येन्निन् मेन्छाम्गेन् यापमि नुऱ्मा तामारे लागि चोगेबारो, कर कन् मेन्छाम्गेन् यापमिःन् नाःम्सिड्येन्निल्ले लागि चोगेबा मेःन्लो ॥ 28 हेक्केःल्ले इड्गाऱ् मेन्छाम्साःड्ग नाःम्सिड्येन्निल्लेन्नाड् कुन्दाड्बाआऱो”

3

येसुऱे नाःम्सिड्येन्नो मनाधिक् वेःन्दुऱ्

मत्ति १२.९-१४, लुका ६.६-११

1 येसुःन् याम्मो यहुदि चुम्लुड्हिम्मो पे ॥ खेप्पो लत्छा कुहुक् केहेबा मनाधिक् वये ॥ 2 नाःम्सिड्येन्नो खेन् मनाःन् येसुऱे वेःन्दुऱ्ने फाऱ्ग्र खुनेऱ् फोत्त्या कुःपमा फाऱ्आड् मनाहाऱ् रे येसुःन् मेसुगुर मेवये ॥ 3 येसुऱे खेन् कुहुक् केहेबा मनाःन् मेत्तु, “फेरेऱ्आड्केरेक्ले खुनिऱ् तगि येबेऱ् ॥” 4 हेक्क्याड् येसुऱे खेड्हाऱ् सेःन्दोसुसि, “नाःम्सिड् येन्नो नुःबा नु ताप्फेःम्बा याःम्बक्को, आत्तिन् चोःक्मा नुःबाबे? हिड्मन् ताड्सेःपमाबि मेड्माबि?” कर खेन् मनाहाऱ् मेम्बाःत्ते सवाःत् मेयुडेरो ॥ 5 हेक्क्याड् येसुऱे खेड्हाऱ् रे खुनिऱ् निड्वाऱ् चिःपमान् निःसुआड् खुनेऱ् कुनिड्वाऱ् तुगेआड् साऱरिक् कुसिक् पोगेरो ॥ हेक्क्याड् खेन् मनाःन् मेत्तु, “केहुक्किन् सन्छेऱ् ॥” हेक्क्याड् खेल्ले कुहुक्किन् सन्छल्ले खिमो वेःत्तेरो ॥ 6 हेक्क्याड् फरिसिहाऱ् यहुदि चुम्लुड्हिम्मोलाम् मेलःन्दे मेबेआड् हेरोद हाड्डिल्ले कुमनाहाऱ्नु येसुःन् आक्खेआड् सेपमाबे फाऱ्आड् पाःन् मेदड्धुरो ॥

यरिक् मनाहाऱ् रे येसुःन् मेदिम्दुऱ्

7 हेक्क्याड् येसुःन् कुहुऱसाम्बाहाऱ्नु वरक्किल्ले कुयाओ पेःल्ले खेप्पो गालिल थुम्मोलाम् यरिक् मनाहाऱ् रे खुनेऱ् मेदिम्दुरो ॥ 8 खुनेऱ् चोगुबा याःम्बक्हाऱ् मेघेप्सुआड् यरिक् मनाहाऱ् यहुदिया, यरुसलेम, इदुमिया, यर्दन नाधाःम्बिबा लाजेऱ्ओनु, हेक्क्याड् तायर नु सिदोन येक्क्यक् खिरिलाम्कुओमेत्तछे मेदयेरो ॥ 9 हेक्क्याड् खुनेऱ् यरिक् मनाहाऱ् रे मेन्लाःक्तुन्ल मेन्दोऱरुन्ल फाऱ्आड् कुहुऱसाम्बाहाऱ् खःड्बेधिक् कुलागि यारिप् चोःक्मा पाड्घुसि ॥ 10 खुनेऱ् यरिक् मनाहाऱ् नुसुसिबाल्ले चोगुल्ले खुनेऱ् कुसुःसे मनाहाऱ् मेजन्छिड्ल मेबोःरे मेधाडे ॥ 11 हेक्क्याड् फेन्साम्हाऱ् रे याड्घुसिबा मनाहाऱ् रे खुनेऱ् मेनिःसुल्ले खेड्हाऱ् मेधाम्सिड्ल मेभिःक्तेर अक्खेलऱरिक् मेबारे,

* 2:22 खेन् लाजेऱ्ओ चेल्लेक्सेऱ्लाम् (अंगुर) थिः मेजोगु, हेक्क्याड् केरेक्ले मेधुड् ॥ * 2:22 उन्छेःन्खेड्हाऱ् रे च्वाःत्, थिः, सिजःड्वा सेहोबा सुःक्वाओ मेयाक्तुआड्मेबक्खु ॥ * 2:23 खेन् येम्मोबा यहुदि थिम्मो इक्तापुपो लाड्मेघेःगेल्ले लाम्मो केयुड्बा सिड्सेहाऱ्, चाहाऱ् तुपमाआड् चामा मघोःसु, कर सुःक्वाओ याक्माआड् तेऱ्मा खोमेन्देपमनाबा वये ॥ कर नाःम्सिड्येन्नो हेक्केआड् चोःक्मा सुक्मेन्देपमना वयेरो ॥

“खेनेग निड्वाऱफुसाःनेरो!” ¹² कर येसुरे खेड्हाऱ खुनेऱ कयाःम्बेओ थेआड् मेम्बाःतुनल् फाऱआड् केसाक्पा इड्जाःड् पिरुसि ॥

येसुरे थिक्-नेत् (१२) सेःक्युकमिबाहाऱ सेगुसिऱ

मत्ति १०.१-४, लुका ६.१२-१६

¹³ हेक्क्याड् येसुःन् कोःक्माओ पेर पत्छेल्ले कुनिड्वाऱबाल्ले चसिबा कुहुऱसाम्बाहाऱ उःतुसिआड् खेड्हाऱआड् खुनेऱनुए मेबेरो ॥ ¹⁴ हेक्क्याड् खुनेऱनु मेवाऱर हेक्क्याड्सुनाइड् मेसेःसुर फाऱआड् थिक्-नेत् (१२) हुऱसाम्बाहाऱ सेगुसिआड् खेड्हाऱ सेःक्युकमिबा फाऱआड् मेत्तुसिरो ॥ ¹⁵ हेक्क्याड् खेड्हाऱ फेन्साम् नाःपमा लःपमा युक् पिरुसि ॥ ¹⁶ येसुरे सेगुसिबा थिक्-नेत् कुहुऱसाम्बाहाऱरे खुनिऱ मिड्हाऱ कनलो-सिमोन (खुनेऱ पत्रुस लऱरिक् मिड् वाःतु), ¹⁷ जब्दियारे कुस्साःहाऱ याकुब नु युहुन्ना (येसुरे खेड्हाऱ बोअनरगेस लऱरिक् मिड् वाःतुसि, खेल्ले कुबेइङ्ग “ताड्साक् केलोःड्बाल्ले कुस्साःहाऱ” पोःडलो), ¹⁸ हेक्क्याड् आन्द्रियास, फिलिप, बारथोलोमाड, मत्ति, थोमा, अल्फायसरे कुस्साः याकुब, थेदियस, सिमोन (हाड्बिफ्युड् केजोःक्पा), ¹⁹ हेक्क्याड् यहुदा इस्करियोतिन्(ताःन्दि खेल्ले येसुःन् इड्लेक्त्तु) ॥

येसुःन् नु माफेन्साम्मिन्

मत्ति १२.२२-३२, लुका ११.१४-२३, १२.१०

²⁰ हेक्क्याड् येसुःन् हिममो लाःसेआड् खेपमो यरिक् मनाहाऱ मेजुप्सेबाल्ले चोगुल्ले खुनेऱ नु कुहुऱसाम्बाहाऱरे चाजामा येममिन्ने मेड्घोःसुनलो ॥ ²¹ कुभा मनाहाऱ अक्खे मेमेत्छिड्, “मेःम्बे, आडन् खुनेऱग नाक्खेबे बि थेनिबे?” हेक्केःल्ले कुहिम्सयड्रे खेन् मेघेप्सुआड् खुनेऱ खेपमोलाम् उःपमा तेऱमा फाऱआड् मेदयेरो ॥ ²² यरुसलेमलाम् केदाःबा साम्योथिम्साम्बाहाऱरे अक्खे मेबाःतु, “खुनेऱग बालजिबुल माफेन्साम्मिल्ले याड्घुआड् वाऱ ॥ खुनेऱ फेन्साम्हाऱरे खुनिऱ हाड्डिल्ले कुमुक्साम्लाम् फेन्साम्हाऱ नाःतुऱ लःतुसिऱरो ॥” ²³ हेक्केःल्ले येसुरे खेड्हाऱ उःतुसिआड् खेदाऱओ मेत्तुसि, “आक्खेलऱरिक् माफेन्साम्मिन् आबाडे नाःत्छिड्बे? ²⁴ आप्फेःक् लुम्मो केघेबा केधक्पाआड् केसेम्बा हाड्जुम्मिल्ले मेधरुन्लो ॥ ²⁵ हेक्क्याड् आप्फेःक् लुम्मो केघेबा केधक्पाआड् केसेम्बा हिम्सयड्डिल्ले मेधरुन्लो ॥ ²⁶ माफेन्साम्मिन्नाड् आबाडे तक्लेड्वाओ पोःक्ने फाऱग्र खेल्लेआड् मेधरुन्नाड् नुप्लो ॥ ²⁷ केधुम्बा मनाःल्ले कुहिम्मो लाःपमाआड् खेल्ले कुजिगःक्वाहाऱ नापमादेऱमानुःल्ले तगि खेन् केधुम्बा मनाःन् इधेःड्माए पोःडलो ॥ हेक्क्याड्लक् कुहिम्मो लाःपमाआड् चिगःक्वाहाऱ लःपमादेऱमा सुक्तेतलो ॥ ²⁸ इड्गाऱ सेक्खाए मेत्निड्, मेन्छाम् यापमिहाऱरे निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुदक्लेड्वाओ मेबाःतुबा केरेक् माड्चेऱया पाःन् नु मेजोगुबा केरेक् लायोहाऱरेन् लेपमि खोःमा मेसुक्तुरो, ²⁹ कर सेसेमाड्डिल्ले कुदक्लेड्वाओ माड्चेऱया पाःन् केबाःपपाहाऱरे आप्फाल्लेआड् लेपमि मेड्घोःसुनलो, थेआड्भेल्ले कड्ग लेपमि मेम्बोःड्मनाबा लायोरो ॥” ³⁰ (येसुरे फेन्साम्मिन् कत्तु लऱरिक् खेड्हाऱरे मेबाःतुआड् मेवयेबाल्ले चोगुल्ले येसुरे खेड्हाऱ हेक्के मेत्तुसिबरो ॥)

येसुरे कुम्मा नु कुन्साऱसि

मत्ति १२.४६-५०, लुका ८.१९-२१

³¹ याड्सि येसुरे कुम्मा नु कुन्साऱसि खुनेऱ वयेबा हिम्मो मेदयेआड् लाःक्कात् कुउःत्छे मनाहाऱ मेबाड्घुसिरो ॥ ³² हेक्क्याड् कुगब्रिड् केयुड्बा मनाहाऱरे खुनेऱ मेमेत्तु, “केम्मा नु केन्साऱसि लाःक्कात् मेदयेआड् खेनेऱ केम्हाड्ल मेयेप्लो ॥” ³³ येसुरे खेड्हाऱ नोगप् पिरुसि, “आम्मा नु आन्साऱसि हाःत्छिबे?” ³⁴ खुनेऱ खेपमो कुगब्रिड् केयुड्बा मनाहाऱ ओमेत्तुसिर याम्मो पाःतु, “कप्मो आम्मा नु आन्साऱसि मेयुड्लो ॥” ³⁵ आत्तिन्हाऱरे निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ हेक्के मेजोगुऱ खेड्हाऱए आम्मा नु आन्साऱसिरो ॥”

4

यात्रिःम्बा केलेपपाल्लेन् खेदात्र

मत्ति १३.१-९, लुका ८.४-८

1 यात्रिसि याम्मो येसुरे गालिल वरक्किल्ले कुयाओ निसाम् हुमा हेःक्तुसिरो ॥ खेपुमो यरिक् मनाहात्र मेजुप्से, हेक्केःल्ले खुनेत्र खःड्बेओ लाःसेआड् युड्सिड्, कर मनाहात्र लाःक्कात् वरक्किल्ले कुयाओ मेयेबे ॥ 2 हेक्क्याड् येसुरे अक्खेलत्रिक् यरिक् पाःन्हात्र खेदात्रओ हुत्रुसि-

3 “खेपुसेममेत्रओ! लत्छा याःन्केमःबाधिक् यात्रिःम्बा लेप्से पेरो ॥ 4 खेल्ले यात्रिःम्बेन् लेपुत्तुल्ले कुभा यात्रिःम्बेन् लाम्मो मक्थ्ये, हेक्क्याड् पुहात्र मेद्वेआड् मेजमेदेःसुरो ॥ 5-6 हेक्क्याड् कुभा यात्रिःम्बेन् लुड्घेरेक्को चुक्तेरो ॥ खेड्हात्र लिड्माग लिडे, कर यरिक् खाम् मेनेस्सेननाड् कुसाःपुपिन् खाम् सिगाड्धारिक् मेलाःसेन्बाल्ले चोगुल्ले कुदाःन्दिक्मा नाम् सेःरेल्ले नाम्मिल्ले येमदुआड् काक् हेरेबेरो ॥ 7 हेक्क्याड् कुभा यात्रिःम्बाड्ग तिड्ग्रेःक्पाल्ले कुसेत्र केनेबा तेन्नो चुक्तेआड् सोसोरिक् लिडेल्ले तिड्ग्रेःक्पाल्ले खेन् सुःपुतुदेःसुआड् कुजात्र थोःक्मा मेसुक्तेन्लो ॥ 8 वेत्र यात्रिःम्बेन् नुःबा खाम्मो चुक्ते ॥ हेक्क्याड् लिडेआड् खेड्हात्रे सुम्बोःड् लेड् (३०), तुक्पोःड्लेड् (६०) हेक्क्याड् किपुथिक् लेड् (१००) थारिक् कुजात्र पत्छेरो ॥” 9 हेक्क्याड् येसुरे खेड्हात्र मेत्तुसि, “खेम्मा नेक्खोत्र केगपुपाहात्रे कन् पाःन्निन् नुःरिक् खेपुसेममेत्रआड् कुसिड्निःत्तमेत्रओ!”

येसुरे खेदात्रओ हुमा कुनिड्वात्रसोःक्

मत्ति १३.१०-१७, लुका ८.९,१०

10 हेक्क्याड् येसुःन् एःक्लेःक्वयेल्ले थिक्-नेत् (१२) हुत्रसाम्बाहात्र नु वेत्र हुत्रसाम्बाहात्रे “कन् खेदात्रड्ले कुबेःन् थेमाबे?” फात्रआड् सेःन्मेदोसु ॥ 11 हेक्क्याड् येसुरे खेड्हात्र नोगपु पिरुसि, “खिनित्र निड्वात्रफुहाड्जुम्मिल्लेन् सिगाड्बा पाःन्हात्र कुसिड् निःपुमा केघोःसुम्माड् केवयित्र, कर वेत्र मनाहात्रेग खेदात्रओरक् खेम्मा मेघोःसुत्रो ॥ 12 खेल्ले चोगुल्ले अक्खे सापुतेआड् पत्, ‘खेड्हात्रे ओमेमेत्तु, एत्लेड् ओमेमेत्तुसाड् मेन्निःसुन् ॥ खेड्हात्रे एत्लेड् मेघेपुसुसाड् कुसिड् मेन्निःत्तुन् ॥ मेःन्ने फात्रग्र खेड्हात्रग लायोलात् मेनुःड् मेदाआड् लायोलात् लेपुमि मेघोःसुत्रबरो ॥’”*

येसुरे यात्रिःम्बा केलेपुपा खेदात्रड्ले कुबेःन्हनदुपिरुसित्र

मत्ति १३.१८-२३, लुका ८.११-१५

13 येसुरे खेड्हात्र सेःन्दोसुसि, “कन् खेदात्रड्ने कुसिड् केन्निःत्तुमिन्ने फात्रग्र, वेत्र खेदात्रहात्र आक्खेलत्रिक् कुसिड् केनिःत्तुम्बाबे? 14 यात्रिःम्बा केलेपुपाल्ले निड्वात्रफु पाःन्जाक्किन् सेःसुरो ॥ 15 कुभा मनाहात्र लाम्मो केजुक्पा यात्रिःम्बा कुड्सिःक् मेजोःक्लो ॥ खेड्हात्रे पाःन्जाक् मेघेपुसुनुमेःन्ने माफेन्साम्मिन् ताआड् पाःन्जाक्किन् खुनित्र निड्वात्रबोलाम् लःत्तु तेत्रुरो ॥ 16 वेत्र मनाहात्र लुड्घेरेक्को केजुक्पा यात्रिःम्बा कुड्सिःक् मेजोःक्लो ॥ पाःन्जाक् मेघेपुसुल्ले मेसःत्ल मेघेपुसुत्र, 17 कर ताड्बा कुसाःपु केबपुपा कुबुड्मान् हेक्के खेड्हात्र सपुफारक् मेबत्तो, कर पाःन्जाक्किन्नसाःन् मेजोगुबाल्ले चोगुल्ले केसाक्पा पाःन् नु तुक्खेःन् तानुमेःन्ने हाराए नसाःन्निन् मेलेरु मेदेःसुत्रो ॥ 18 वेत्रहात्र तिड्ग्रेःक्पालाओ केजुक्पा यात्रिःम्बा कुड्सिःक् मेजोःक्लो ॥ 19 खेड्हात्रे पाःन्जाक् खेम्माग मेघेपुसुत्र, कर कन्हिड्मन्नो थेःन् चामा थुड्मा, याड्साकुन्धेसाबा आक्खेआड् पोःड्मा हेक्क्याड् वेत्र फेन् निड्वात्रड्ले पाःन्जाक्किन् सुःपुतुदेःसुत्रो ॥ हेक्क्याड् खेड्हात्रे याम्मो कुजात्र मेम्भत्तुन्लो ॥ 20 कर वेत्र मनाहात्र नुःबा खाम्मो केजुक्पा यात्रिःम्बा कुड्सिःक् मेजोःक्लो ॥ खेड्हात्रे पाःन्जाक्किन् मेघेपुसुआड् निड्वात्रओ मेदाःक्तु, हेक्क्याड् सुम्बोःड् (३०) लेड्, तुक्पोःड् (६०) लेड् हेक्क्याड् किपुथिक् (१००) लेड् थारिक् कुजात्र मेम्भत्तुरो ॥”

चमजम्बा देन्नो सेमिःन्

लुका ८.१६-१८

* 4:12 यसैया ६.९-१०

21 आल्ल येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “खिनिऱ सेमिःन् नेत्ना सिगाड् केयुक्खुम्बि? इ नइमाल्ले केसुःपुत्तुम् केयुक्खुम्बि? हाःतलेआड् हेक्केग मेजोगुन्लो, कर सेमिःन् चम्जम्बा तेन्नो थो युक्खुऱरो ॥ 22 हेक्केःल्ले सिगाड्बा पाःननिन् केरेक्ले मेनिःसु, हेक्क्याड् चिड्नाबा पाःननिन् ओसेःन्दाड् पोःड्लो ॥” 23 हेक्क्याड् येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “खेममा नेक्खोऱ केगप्पाहाऱरे कन् पाःननिन् नुःरिक्काड् खेप्सेम्मेऱओ ॥” 24 खुनेऱ याम्मो मेत्तुसि, “सिड्सिड्डाड् खेप्सेम्मेऱओ! आक्तड्बा कुसिःकमाल्ले केसिःकतुम्सिम्, आम्भा खेन् कुसिःकमाल्ले खिनिऱआड् केम्सिःकतिऱ, खेन्नुःल्ले यरिक्काड् खिनिऱ केम्सिःकति केम्बिरिऱरो ॥ 25 यरिक् केगप्पाल्ले आल्लसाड् यरिक् खोःसुऱ, कर हाःतले मेगत्तुन्, खेल्ले कत्तुबान्नाड् मेनापुऱरो ॥”

केलिड्बा याऱरिःम्बा खेदाऱ

26 येसुरे याम्मो पाःत्तु, “निड्वाऱफुहाड्जुम्मिन् अक्तड्बा चोःक्-मनाधिकले याऱरिःम्बान् इक्ताप्पो लेपुऱ, 27 हेक्क्याड् येम् लेक्ल पेःक्किल्ले, खुनेऱ खेन् याऱरिःम्बान् आक्खेलऱरिक् लिड्फाऱआड् कुसिड् मेनिःत्तुन्छाड् खेन् याऱरिःम्बान् लिड्लो ॥ 28 आबाडे खाम्बेःकमो पोगुगेन् कुजाःन् लिड्, खाम्बेःकमाल्लेए कुजाऱ थोःक्ल याःन्दुऱ, तगि कुनःक्थाड्हेक्क्याड् पोआड्कुजाऱ थोःक् ॥ 29 पोगुगेन् कुजाःन् तुम्माड् खेन् मनाःन्कात्च्याःन् याड्सिड्डाड् चा सुम्से इक्ताप्पो लाःत्, थेआड्भेल्ले चासुम्मा येम्मिन् तयेरो ॥”

नुधि याऱरिःम्बा खेदाऱ

मत्ति १३.३१-३२, ३४, लुका १३.१८-१९

30 येसुरे याम्मो पाःत्तु, “निड्वाऱफुहाड्जुम्मिन् थेःन्नु तड्माबे? आक्खेलऱरिक् कुबि पिमाआड् पोधक् चोःक्माबे? 31 कड्ग खाम्मो लेपुम्नाबा यःड्गेऱ याऱरिःम्बान् कुइसिःक् चोःक्लो ॥ इक्सा खाम्बेःक्कोबा याऱरिःम्बाहाऱओ खेन् केरेक्नुःल्ले चुक्साड् 32 इक्ताप्पो वेऱ नुधि-साक्चिऱनुःल्ले यम्बा पोःड्डाड् कुबोराःक्हाऱओ पुहाऱरेआड् हाप् मेजोगुरो ॥” 33 येसुरे अक्तड्बा खेदाऱओ मनाहाऱरे पाःन्जाक् कुसिड् निःप्मा मेसुक्तुर थारिक् हुऱरुसि ॥ 34 खुनेऱ पारेल्ले खेदाऱओरक् पारे, कर कुहुऱसाम्बाहाऱनु एःक् मेवयेल्ले खेदाऱइल्ले कुबेःन् हन्दु पिरुसिरो ॥

येसुरे सुरित्केजड्डिन् चिजि येम्येम् चोगुऱ

मत्ति ८.२३-२७, लुका ८.२२-२५

35 खेन् सेन्दिक् येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱ मेत्तुसि, “वरक्किल्ले नाहाड्दाड् पेगि ॥” 36 हेक्केलऱरिक् यरिक् मनाहाऱनु मेसेन्देआड् खुनेऱ बा खेन् खःड्बेओनु नाहाड्दाड् मेदेऱरुरो ॥ खेप्पो वेऱ खःड्बेहाऱआड् मेनेस्सेरो ॥ 37 हक्चघत् यम्बा सुरित्केजड् हुःमा हेःक्तेआड् वाभेल्लेड्डिन् खःड्बेओ लाःसेआड् खा खःड्बेइन्ने तिमसेरो ॥ 38 येसुःन् खःड्बेल्ले कुएःक् लेपुम्माड् ताक्खोःड्धिककोःक्सिड्डाड् इप्सेआड् नेस्से ॥ कुहुऱसाम्बाहाऱरे मेभोःक्खुर अक्खे मेमेत्तु, “सिक्साम्बे, आनिगे हुम्मा सिःमा इःत्तिगेरो! थेआड् सवाःत् केनेबाबे?” 39 येसुःन् पोगेआड् सुरित्केजड्डिन् “मेन्हुःएऱ” मेत्तुआड् फेःक्तु, हेक्क्याड् वाभेल्लेड्डिन् “चिजि येम्येम् लऱरेऱ” मेत्तु, सुरित्केजड्डिन् चिजि येम्येम् लऱरेआड्, वाभेल्लेड्डिन्नाड् चिजि येम्येम् पोःक्खेरो ॥ 40 हेक्क्याड् येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱ सेःन्लापुत्तुसि, “थेआड् खिनिऱ केगिःसि केस्येऱड्बा? आल्लसाड् यापुमि नसाःन् केन्जोगिन्बि?” 41 कर खेड्हाऱ साऱरिक् मेगिसेआड् अक्खे मेमेत्छिड्, “आक्खेलऱरिक् खुनेऱ पाःत्तुबा पाःननिन् सुरित्केजड्डिन्नु वाभेल्लेड्डिल्लेआड् खेप्सुबाबे? कन् मनाःड्ग हाःपे?”

5

येसुरे फेन्साम्मिल्ले तरुबा मनाःन् वेःन्दुऱ

मत्ति ८.२८-३४, लुका ८.२६-३९

1 येसुःन् नु कुहुऱसाम्बाहाऱ वरक्किल्ले नाहाड्दाड् गेरासेनस लाजेऱओ मेगेरे ॥ 2 येसुःन् खःड्बेओनु लाःक्कात् लःन्देनुमेःन्ने फेन्साम्मिल्ले याड्घुबा मनाधिक इप्पुड्देन्नोलाम् खुनेऱ कुदुम्से तये ॥

3 खेन् मनाःन् इप्पुड्देन्हाओ वयेगत्ते ॥ हाःत्लेआड् खेन् फेन्थक्क्रड्डिल्लेआड् इघेःड्मा मेसुक्तुन्,
 4 थेआड्भेल्ले मनाहाःरे यरिक्लेड् कुहुक् कुलाड्डो इमेघेःक्खु मेभत्छु मेबिरुबा फेन्थक्क्रड्हाः
 नु फेन्हुक्पाःङ्गिहाः फुःरुआड् वयेरो ॥ आत्तिल्लेआड् खेन् मनाःन् युक्को कप्मा मेसुक्तुन्लो ॥
 5 खेन् इप्पुड्देन्नो नु कोःक्मा फाड्जड्घाःत्तिरक् सेन्दिक् लेन्दिक् अःक्तेर फिःक्तेर लुड्डिल्ले
 खेःन्छिड्ल वयेगत्तेरो ॥ 6 हेक्क्याड् खेल्ले येसुःन् माःङ्घालाम्मे निःसुआड् लोःक्तेर फेरेआड्
 मिड्सो इड्धाःड् पिरु कुलाड्जक्को थुड्बोहजः युड्सिड्लो ॥ 7 खेल्ले यम्बा इक्लाओ अःक्तेर
 येसुःन् मेत्तु, “केरेक्नुःल्ले पयम् यम्बा निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुस्साः येसुए, खेनेः इङ्गाःनु थे
 केगोःत्तुबाबे? इङ्गाः तुक्खे मेजाःत्ताड्डिन्नेः फाःआड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमिड्डो पेलि
 फाक्नेःरो ॥” 8 (थेआड्भेल्ले तगि येसुरे खेन् फेन्साम्मिन् खेनेः खेन् मनाओलाम् लाःक्कात् लःन्दे
 पेगेः फाःआड् मेत्तुआड् वयेरो ॥)

9 हेक्क्याड् येसुरे खेन् सेःन्दोसु, “केमिड् थेमाबे?”

हेक्क्याड् खेल्ले नोगप् पिरु, “इङ्गाः आमिड् तुरारो, थेआड्भेल्ले कन् मनाओ आनिगे यरिक्
 यागिगे ॥”

10 हेक्क्याड् खेल्ले येसुःन् पेलि फाक्त्तु, “कन् थुम्मोलाम् आनिगे आम्बाड्घेन्नेःओ ॥” 11 आल्ल
 खेन् कोःक्माओ यरिक् फाक्हाः चामेःरामे मेयेबे ॥ 12 हेक्क्याड् खेन् फेन्साम्हाःरे येसुःन् पेलि
 मेभाक्त्तु, “आनिगे खेन् फाक्हाःओ लाःप्मा आबाड्घेःओ ॥ आनिगे खेड्हाःओ लाःसिगेः ॥”
 13 हेक्क्याड् येसुरेआड् खेड्हाः लाःप्मा पाड्घुसिआड् फेन्साम्हाःरे खेन् मनाओलाम् मेःलःन्दे
 मेबेआड् फाक्हाःओ मेलाःसे ॥ खेन् हेन्छिड् नेत्छि यारिक् फाक्हाः सड्माड्डे सड्माड् मेलोःक्तेर
 याक्पेओनु मक्मेधयेआड् वरक्को मेहुमे मेस्येरो ॥ 14 खेप्पो फाक् केगम्बाहाःरेआड् मेवये ॥ खेड्हाः
 मेलोःक्तेर मेबेआड् पाड्जुम्मो नु खेन् खिरिबा पाड्भेःहाःओ कन् पाःन्निन् मेसेःसु ॥ हेक्क्याड्
 मनाहाःरे थेःन्ने पोःक्खेबे फाःआड् ओमेत्छे 15-16 येसुःन् वयेबा तेन्नो मेदयेरो ॥ खेप्पो खेड्हाःरे तगि
 फेन्साम्मिल्ले याड्घुबा मनाःन् वेःत्तेआड् नुःरिक्काड् तेःत् चाक्खुआड् युडेबा मेनिःसु ॥ हेक्क्याड्
 खेन् मनाःन् नु फाक्हाःरे थे मेबोःक्खे फाःआड् केनिःबा मनाहाःरे मेजेक्त्तुसि ॥ हेक्क्याड् खेड्हाः
 साःरिक् मेगिसे ॥ 17 हेक्केःल्ले खेड्हाःरे येसुःन् आनिगे थुम्मोलाम् लःन्दे पेगेः फाःआड् पेलि
 मेभाक्त्तुरो ॥ 18 येसुःन् खःड्बेओ लाःसेःर पत्छेल्ले तगि फेन्साम्मिल्ले याड्घुबा मनाःन् येसुरे कुबेसाड्
 तयेआड्, आदाड्बे, इङ्गाःरेआड् खेनेःनुए तेःराड्डेःओ फाःआड् पेलि फाक्त्तु ॥ 19 कर येसुरे मेदेनदेन्ल
 अक्खे मेत्तु, “खेनेः नुःक्खे पेगेःरेआड् केहिम्सयड् नु केबाड्भेःसाबाहाःरे निड्वाःफुमाड्डिल्ले
 केलागि चोगुबा यम्बा याःम्बक्किन् नु लुड्माः केदुक्तेबा पाःन्निन् चेक्तेसेःओ ॥” 20 हेक्क्याड्
 खेन् मनाःन्नाड् खेप्पोलाम् नुःक्खे पेआड् थिबोःड् पाड्जुम्मिल्लेन्थुम्पो खाराक्येसुरे चोगुबा यम्बा
 पाःन्निन् इड्भन् सेःसुरो ॥ हेक्क्याड् मनाहाःरे खेन् मेघेप्सुआड् खुनिः निड्वाः मयेरो ॥

केदुक्मा मेन्छुमाःइन् नु केसिःमा चुक्मेन्

मत्ति ९.१८-२६, लुका ८.४०-५६

21 येसुःन् खःड्बेओ लाःसेःरेआड् वरक्किल्ले नाहाड्दाड् नुःक्खे पेआड् वरक्किल्ले कुयाओ
 यरिक् मनाहाःरे कुगब्रिड् मेजुप्सेरो ॥ 22 पाड्तिबा यहुदि चुम्लुड्हिम्मोबा लाम्लोःबा याड्रस
 मेप्मनाबा मनाःन् तये हेक्क्याड् येसुरे कुलाड्जक्को हबत्फन्छिड्ल 23 अक्खेलःरिक् पेलि
 फाक्त्तु, “आदाड्बे, इङ्गाः आस्साः चुक्मेन् सिःमा लिड्धोओ केरेःआड् नेरो ॥ खेन् वेःत्ताड् हिड्ल
 फाःआड् खेनेःरे फेरेःरेआड् केहुक्किन् कुसम्दाड् नेस्सेःपिरेःओ ॥” 24 हेक्क्याड् येसुःन् खेन्नु थासिड्,
 हेक्क्याड् यरिक् मनाहाःरे खुनेः चिभिःत् मेभिःत्तुर मेदिमदुरो ॥ 25 खेप्पो तड्बे थिक्-नेत्ताड्धो
 (१२) माक्खिः वयुःमाल्ले तरुमा मेन्छुमाःधिक् वये ॥ 26 खुनेः यरिक् सिदाःसाम्बाहाःरे सिदाः
 मेत्छिड्से पेआड् खुनेः कत्तुबा केरेक् याड्साकुन्धेहाःरे माःन्दुसाड्, खेन् वेःप्माल्ले कुलेक्वा
 खेन्नुःल्लेआड् साःरिक् तुगेबेआड् वयेरो ॥ 27 खेल्ले येसुरे कुयाःम्बेओ खेप्सुआड् वये ॥ हेक्क्याड्
 खेन् मेन्छुमाःइल्ले मनाहाःरे खुनिः एगाड्लाम् तयेआड् येसुरे कुदेःत्तिन् सुःसुरो ॥ 28-29 थेआड्भेल्ले
 खुनेः कुदेःत्तिन्लक्सुःसुड्साड् इङ्गाः वेःत्ता लःरिक् कुनिड्वाःओ इःत्छिड् ॥ हेक्क्याड् येसुरे

कुदेःत्तिन् सुःसुनुमेःन्ने कुधक्को माक्खिक् वयुःमान् चिबेआड् चाड्जाड् लऱरेबा निड्वाह् खोःसुरो ॥
30 खिमो येसुरे कुधक्कोनु मुक्साम् लःनदेबा निड्वाह् खोःसुआड् खिरि हिंसिड्डाड् मनाहाह्
ओमेत्तुसिर मेत्तुसि, “हाःत्ले इड्गाह् आदेःत्तिन् सुःसुबे?”

31 येसुरे कुहुऱसाम्बाहाह् रे खुनेह् मेमेत्तु, “आदाड्बे, अक्खेलऱरिक् मनाहाह् रे केमज्जन्ल केम्भिःत्ल
मेबत्, हेक्केःल्ले आक्खेलऱरिक् हाःत्ले सुःसाड्बे फाह्आड्केबाःत्तुबाबे?”

32 कर येसुरे खुनेह् केसुमेन् ओमेत्तु खिरि ओमये ॥ 33 खेन् मेन्छुमाह्इल्ले नासिड्गेन् कुधक्को
पोःक्खेबा पाःन्निन् निड्वाह् इःत्तुआड् कुगिःमाल्ले यक्खेर येसुरे कुलाड्जक्को हबत्फन्छिड्इल
येसुःन् केरेक् पाःन्निन् चेक्त्तु ॥ 34 हेक्क्याड् येसुरे मेत्तु, “मामुए, नसाःन् केजोगुबाल्ले चोगुल्ले खेनेह्
केवेःत्तेरो ॥ खेनेह् केवेःत्तेआड् केवाहरो, नुःरिक्काड् पेगेह्ओ!”

35 येसुःन् पारे पत्छेल्ले खेन् लाम्लोःबा याइरसरे कुहिम्मोलाम् इड्साबाहाह् मेद्वेआड् मेमेत्तु,
“आदाड्बे, केस्साःड्ग स्येरो ॥ आल्ल सिक्साम्बेन् थेआड् तुक्खे चाःपमाबे?”

36 कर येसुरे खेन् खेम्खेम्माड् मेन्लापपे याइरसेन् मेत्तु, “खेनेह् मेगिसेन्नेह्ओ, नसाःन्लक्
चोगेह्ओ ॥”

37 हेक्क्याड् येसुरे पत्रुस, याकुब नु कुन्साह् युहुन्नाःन्लक् खुनेह्नु पेःक्मा पाड्घुसि ॥ 38 खेड्हाह्
याइरसरे कुहिम्मो मेगेरेल्ले मनाहाह् हयड्किल्लिड् नु मेरिड् थक्नु मेहाबेर मेयागेबा येसुरे निःसुसि ॥
39 हेक्क्याड् खुनेह् हिम् सिगाड् लाःसेआड् खेड्हाह् मेत्तुसि, “खिनिह् थेआड् हयड्किल्लिड् नु मेरिड्
थक्नु केहाबिबाबे? चुक्मेड्ग मेन्छिःए वाह्, इप्सेआड्लक् नेह् ॥”

40 खेड्हाह् रे खुनेह् मेएःत्तु, कर येसुरे खेड्हाह् केरेक् लाःक्कात् लःत्तुसिआड् चुक्मेल्ले कुम्बा
कुम्मा हेक्क्याड् खुनेह्नु केवाह्बा कुहुऱसाम्बाहाह् चुक्मेन् नेस्सेबा तेन्नो तेह्रुसि ॥ 41 हेक्क्याड्
खेन् चुक्मेल्ले कुहुक्को तेम्सुआड् “तलिता कुमि” मेत्तु, खेल्ले कुबेःड्ग “चुक्मे, पोगेह्ओ!”
पोःड्लो ॥ 42 खिमो खेन् चुक्मेन् मुत्थिक् पोगेआड् लाड्घेगे ॥ (खेन् तड्बे थिक्-नेत् (१२)
केरेआड् वये ॥) खेड्हाह् केरेक्ले खुनिह् निड्वाह् मयेरो ॥ 43 हेक्क्याड् येसुरे खेड्हाह् कन् पाःन्निन्
आत्तिन्नाड्मेमेत्तेम्मिन्नेह् फाह्आड् केसाक्पा इड्जाःड् पिरुसि ॥ हेक्क्याड् खेन् चुक्मेन् थेमाड् चामा
पिरेम्मेह् फाह्आड् मेत्तुसिरो ॥

6

नासरतओ येसुःन् नसाःन् मेन्जोगुन्

मत्ति १३.५३-५८, लुका ४.१६-३०

1 येसुःन् खेपमोलाम् पेआड् कुहुऱसाम्बाहाह्नु आबाडे कुबाड्भेह्ओ त्वे ॥ 2 हेक्क्याड्
नाःमसिड्जेन्नो येसुःन् यहुदि चुम्लुड्हिम्मो पेआड् हुह्मा हेःक्त्तुसि ॥ खेपमो यरिक् मनाहाह् रे खुनेह्
कुनिसाम्मिन् मेघेप्सुआड् खुनिह् निड्वाह् मयेआड् अक्खे मेबाःत्तु, “कन् मनाःल्ले अक्त्तड्बा
पाःन्निन् आत्तो खोःसुबे? आक्खेलऱरिक् सिक्कुम् निड्वाह् नु निड्वाह् केमाबा याःम्बक्हाह् चोगुबे!
3 कड्ग मरियमरे कुस्साः सिड् केगाम्बेन् मेःम्बि? कड्ग याकुब, युसुफ, यहुदा नु सिमोनसिरे खुनिह्
फुह्ने मेःम्बि? कल्ले कुन्साह् मेन्छुमाहाह्ग आनिह्नुएसे मेवाह्बा ॥” हेक्केःल्ले खेन् मनाहाह् रे खुनेह्
नामेन्छाह्रुन्लो ॥

4 येसुरे खेड्हाह् मेत्तुसि, “माड्निड्वाह्पाःन् केबाःप्पेड्ग कुबाड्भेह्साबाहाह्, कुगाह्इसोथोःक्हाह् नु
कुहिम्सयड्हाह् रे इड्धाःड् मेम्बिरुन्लो ॥ कर वेह् तेन्नोरक् खुनेह् कुबाःन्निन् मेघेप्सुह्रो ॥” 5 खेपमोबा
मनाहाह् रे खुनिह् नसाःन् होःपतेबाल्ले चोगुल्ले येसुरे निड्वाह् केमाबा याःम्बक् चोःक्मा मेसुक्त्तुन्,
कर थिक्-नेत्छि केदुक्पाहाह् सम्दाड्लक् कुहुक् नेस्सु पिरुसिआड् वेःन्दुसिरो ॥ 6 येसुरे खेड्हाह् रे
खुनिह् नसाःन्निन् होःपतेबा निःसुआड् कुनिड्वाह् मये ॥

येसुरे थिक्-नेत् (१२) कुहुऱसाम्बाहाह् पाड्घुसिह्

मत्ति १०.५-१५, लुका ९.१-६

हेक्क्याड् येसुरे पाड्भेह्हाह्ओ हुह्रुसिर पेरो ॥

7 थिक्-नेत् (१२) कुहुःसाम्बाहाः उःत्तुसिआड् फेन्साम्हाः नाःपमा लःपमा युक् पिरुसि ॥ हेक्क्याड् सुनाइड् इड्भन् सेःसे नेत्नेत्छि पाड्घुसि ॥ 8 हेक्क्याड् अक्खेलःरिक् इड्जाःड् पिरुसि, “खिनिः लाम्दिःक्को केबेगिल्ले तक्काःत्लक्याड्डासिममेः, खेन्नाड्धो वेः चामा चा, सुःक्वा नु याड् थेआड् मेदेःरेम्मिन्नेःओ ॥ 9 लाड्सुःपपिन् चाक्खेममेः, कर वेः लेक्सिड्मा चाड्मेबक्खेमिन्नेःओ ॥ 10 खिनिः केबेगिल्ले आत्तिन् हिम्मो लाड्दाःक्मा केम्बिरिः, खेन् पाड्भेःओलाम् मेम्बेःक्के थारिक् बा खेन् हिम्मोए वयेम्ममेःओ ॥ 11 हेक्क्याड् आत्तिन् लाजेःओ खिनिः लाम् केमेन्दाःकतिन् हेक्क्याड् खिनिः पाःन्नाड् मेड्घेप्सुन्, खेन् लाजेःइन्केलेरुम्माड्केबिगिल्ले खिनिः लाड्डो केधिप्पा खाम् हिःक्किन् थाप्सेम् थारेःम्सिममेः* कड्ग खुनिः तक्लेड्वाओ केबोःड्बा मिक्सेःन्लो ॥”

12 हेक्क्याड् खेड्हाः मेबेआड् मनाहाःओ खिनिः लायोलाम् हिन्देम्ममेः फाःआड् इड्भन् सेःमा मेहेःक्तु ॥ 13 खेड्हाःरे मनाहाःलाम् फेन्साम्हाः मेःलःत्तुसि ॥ हेक्क्याड् यरिक्केदुक्पाहाः निःड्गेः मेहुःत्तु मेबिरुसि, हेक्क्याड्मेवेःन्दुसिरो ॥

युहुन्नारे कुसिःमेन्

मत्ति १४.१-१२, लुका ९.७-९

14 आल्ल येसुरे कुमिड्सो-कुधाःड्सो केरेक् पिसाड् सेःरे, हेक्क्याड् येसुरे कुयाःम्बेओ हेरोद* हाड्डिल्लेआड् खेप्सुरो ॥ कुभारे मेबाःत्तु, “बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःन् याम्मो हिडेबाल्ले चोगुल्ले खुनेः मुक्साम्लाम्बा निड्वाः केमाबा याःम्बक् चोगुर वारो ॥” 15 कर वेःहाःरे मेबाःत्तु, “कड्ग माड्निड्वाःपाःन् केबाःप्पा एलियाःन्लो ॥”*

वेःहाःरे मेबाःत्तु, “उन्छोःन्बा माड्निड्वाःपाःन् केबाःप्पाहाःओ खुनेःआड् थिक्लो ॥” 16 कर हेरोद हाड्डिल्ले कन् खेप्सुआड् अक्खे पाःत्तु, “कड्ग बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःन्लो ॥ इड्गाः खुनेः कुनिःड्मान्खक् पाड्घुड्सिड्डाड्वये, कर याम्मो कुसिवेत्लाम् कुहिड्वेत् पोःक्खेरो!” 17-18 हेरोद हाड्डिल्ले आबाडे कुन्साः फिलिपरे कुमेःत् हेरोदियासेन् मेःत्कत्तुआड् वये ॥ हेक्क्याड् हेरोदियासरे कुनिड्वाः ताःमा फाःआड् बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःन् तेम्माआड् पुड्लाहिम्मो साक्मा इड्जाःड् पिरुसिआड् वये, थेआड्भेल्ले युहुन्नारे खुनेः एत्तलेड् “खेन् आबाडे केन्साःरे कुमेःत्तिन् मेःत् कप्पा मेन्नेन्” मेत्तुआड् वयेरो ॥ 19 हेरोदियासरे युहुन्नाःन्नु कुसिक् पोगेआड् खेन् सेप्पा निड्वाः चोगुआड् वयेसाड् खुनेः सेप्पा मेन्छुक्के वये, 20 थेआड्भेल्ले हेरोद हाड्डिल्ले युहुन्नाःन् साम्योनिबा नु सेसेबा मना फाःआड् कुसिड् निःत्तुआड् वये, खेल्ले चोगुल्ले खुनेः ताड्सेःपुत्तुआड् वयेरो ॥ युहुन्नारे कुबाःन्निन् खुनेः खेप्सुल्ले साःरिक् किःसेआड्वयेसाड् सःत्तेर खेप्सुरे वयेरो ॥

21 आल्ल यम्बा सुयेम् तये ॥ हेरोद हाड्डिल्ले कुसावाःन्छिड्मा ससःत्सराड्डो गालिल थुम्मोबा पयम्यम्बा सुहाड्युक्पाहाः, तिलिड्गाहाःरे खुनिः थक्तुम्बाहाः नु मिड्सोदाड्बा तुम्म्याहाड्हाः तरे उःत्तुसिआड् वये ॥ 22 हेरोदियासरे आबाडे कुस्साः मेन्छुमाःइन् खेप्पो तयेआड् लाःक्खे, हेक्क्याड् हेरोद हाड्डिन् नु खेप्पो केदाःबा केरेक् तरेबाहाःरे खुनिः निड्वाः तासु पिरुसिल्ले हाड्डिल्ले खेन् मेत्तु, “खेनेः थे केनाःक्कासाड् इड्गाः पिनेरो ॥” 23 खेल्ले माड्हेक्सिड्ल मेत्तु, “खेनेः थे केनाःक्का इड्गाः पिने ॥ आहाड्जुम्मिन् कुभ्रेःड् केनाःक्तुसाड् पिनेरो ॥”

24 खेन् चुक्मेन् कुम्मारे पेआड् सेःन्दोसु, “आल्ल थे नाःक्तुड्बाबे?”

हेक्केःल्ले कुम्मारे मेत्तु, “बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्ले कुधेगेःक्किन्नाःक्तेः ॥” 25 खिमो खेन् चुक्मेन्नाड् पेआड् मेत्तु, “बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्ले कुधेगेःक्किन्आल्लोसा चेत्याओ पिराड्डेःओ ॥”

* 6:11 “खिनिः लाड्डो केधिप्पा खाम् हिःक्किन् थाप्सेम् थारेःम्सिममेः” फाःइन् खेप्पो केयुड्बा मनाहाःरे लागि खेन्नाड्धो चोःक्मा केबोःड्बा थेआड् होःप्लो केलःबा मिक्सेःन्लो ॥ * 6:14 हेरोद-कन् हेरोद हाड्डिन् येसु सावाःन्छिड्डेल्ले हाड् केजोःक्पा हेरोद हाड्डिल्ले कुस्साः हेरोद एन्तिपासरो ॥ * 6:15 एलिया-उनाहुरिओ केवाःबा लत्छा माड्निड्वाःपाःन् केबाःप्यारो ॥

26 हेक्केःल्ले हेरोद हाङ्गिन् सारिक् कुनिङ्वाः तुगेसाङ् खेपमो केवाःबा तरेबाहाःरे खुनिः तगि खुनेः चोगुबा माङ्हेक्किन्केपमाए केलाःबा निङ्वाः चोगुआङ् 27 खेपमो केयेपपा हाङ्गितलिङ्गाः न पेगेःआङ् युहुन्नारे कुधेगेःक्किन्फेतेः फाःआङ् इङ्जाःङ् पिरु ॥ खेन् खिमो पुङ्गलाहिम्मो पेआङ् युहुन्नारे कुधेगेःक्किन्खक्तु, 28 हेक्क्याङ् चेत्याओ फेत्तुआङ् खेन् चुक्मेन् पिरु ॥ चुक्मेल्ले खेन् तेःरुआङ् कुम्मा पिरु ॥

29 युहुन्नाःल्ले कुहुःसाम्बाहाःरे कन् मेघेपसुआङ् मेदये, हेक्क्याङ् कुधक्किन् मेदेःरुआङ् इप्पुङ्गो मेलुपुत्तु ॥

येसुरे हेन्छिङ्गि डासि (५०००) मनाहाः चाजाःत्तुसिः

मत्ति १४.१३-२१, लुका ९.१०-१७, युहुन्ना ६.१-१४

30 तगि येसुरे इङ्गभन् चोःक्से पाङ्घुसिबा सेःक्युकुमिबाहाःरे मेजोगुबा याःम्बक् नु मेहुःरुसिबा पाःनहाः मेनुःक्खे मेदयेआङ् येसुःन् मेजेक्तु ॥ 31 हेक्क्याङ् येसुरे आल्ल एःक्सादेन्नो पिगिआङ् सपफासिक् नाःम्मासि फाःआङ् खेङ्हाः मेत्तुसि, थेआङ्भेल्ले केदाःबा केबेःक्पा मनाहाःरे मेजोगुल्ले खुनिः चामा येम्माङ् मेङ्घोए मेवयेरो ॥ 32 हेक्केःल्ले येसुःन् नु कुहुःसाम्बाहाःरे खःङ्बेओ स्वाःत्ताङ् मलाःसेआङ् एःक्सादेन्नो मेबे ॥ 33 कर यरिक् मनाहाःरे खेङ्हाः मेबेर मेबत्छेबा मेनिःसुसिआङ् कुसिङ्गि मेनिःत्तुसि, हेक्क्याङ् केरेक् पाङ्जुम्मोलाम् मेलोःक्तेर मेबे, हेक्क्याङ् खेङ्हाः मेबेबा तेन्नो खेङ्हाःनुःल्ले तगि खेपमो मेगेरे ॥ 34 हेक्क्याङ् येसुःन् खःङ्बेओलाम् लःन्देल्ले यरिक् मनाहाःरे निःसुसिआङ् कुलुङ्माः मेदुगे, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाः मेल्लुकुकम्बा मेःन्नेबा मेल्लुकुहाः हेक्के मेलःरे ॥ हेक्केःल्ले येसुरे खेङ्हाः यरिक् निसाम् हुःरुसि ॥

35-36 नाम्धेर पत्छेल्ले कुहुःसाम्बाहाःरे खेपमो मेदयेआङ् येसुःन् मेमेत्तु, “आदाङ्बे, कङ्हाः पाङ्घेदेःसेःओ, थेआङ्भेल्ले कन् एःक्सादेन्नो थेआङ् इङ्मा चामा खोःमेदेत्तेन्नो, याम्मो नाम्माङ् थ्येबेरो ॥ हाराः खिरिबा हिम्हाः नु पाङ्भेःहाःओ मेबेःक्काङ् चामा थुङ्मा मेङ्गु मेजररो ॥”

37 कर येसुरे खेङ्हाः मेत्तुसि, “खिनिःए कङ्हाः कुजा पिरिम्सिममेःओ”

खेङ्हाःरे येसुःन् याम्मो मेमेत्तु, “आदाङ्बे, किपनेत्छि (२००) याङ्गिल्ले इङ्मनाबा खरेःङ्गिल्लेआङ् कङ्हाः मेयोरुन्छिन्लो ॥ आक्खेल्लेरिक् पिमा सुक्मेदेपेपे?”

38 येसुरे खेङ्हाः मेत्तुसि, “खिनिः आक्खेम्म्याक् खरेःङ् केगत्तुम्, पेगेम्मेःआङ् ओमेत्तेम्मेः!”

हेक्क्याङ् खेङ्हाःरे ओमेमेत्तु, हेक्क्याङ् मेभेरेआङ् मेमेत्तु, “आदाङ्बे, आनिगेग डासि (५) खरेःङ् नु नेत्छि (२) डारक् कत्तुम्बे ॥” 39 खेन् मनाहाःरे याःन् केयुङ्बा खाम्मो थेःक्पेत्ताङ्गुङ्मा पाङ्घेम्सिममेः फाःआङ् येसुरे इङ्जाःङ् पिरुसि, 40 हेक्केःल्ले खेङ्हाः किपथिक् (१००) नु डाबोःङ् (५०) लरिक् मेहासिङ्गिआङ् थेःक्पेत्तेम्बेन्छिङ्गिआङ्मेयुङ्गिसिङ्गि ॥ 41 येसुरे खेन् डासि (५) खरेःङ् नु नेत्छि (२) डाहाः याङ्गिसिङ्गिआङ् साङ्ग्राम्पेदाङ् लेपमाङ् ओमेत्तुःर निङ्वाःफुमाङ्गिन् नोगेन् पिरुःरु खरेःङ्हाःरे खेःक्खु ॥ हेक्क्याङ् खेन् मनाहाःरे मेहाःत्तुसिःर फाःआङ् कुहुःसाम्बाहाःरे पिरुसि ॥ खेन् नेत्छि डाहाःरेआङ् खेःक्खुआङ् मनाहाःरे मेहाःत्तुसिःर फाःआङ् कुहुःसाम्बाहाःरे पिरुसिरो ॥ 42 खेङ्हाःरे खाघा मेजररो ॥ 43 हेक्क्याङ् कुहुःसाम्बाहाःरे खेन् खरेःङ् नु डाहाःरे कुजि केन्म्बाहाःरे मेसुप्सुल्ले थिक्-नेत् (१२) नङ्मा योररो ॥ 44 खेन् खरेःङ् केजाबाहाःरे हेन्छिङ्गि डासि (५०००) येम्बित्छाःहाःरक् मेवये ॥

येसुःन् च्वाःत् सम्दाङ्गलाङ्घेःक्

मत्ति १४.२२-३६, युहुन्ना ६.१५-२१

45 येसुरे मनाहाःरे पाङ्घुसिनामेःन्ने खःङ्बेओ लाःसेम्मेःआङ् वरक्किल्ले नाहाङ्गिदाङ् बेथसेदाओ इङ्गाःनुःल्ले तगि पेगेम्मेः फाःआङ् कुहुःसाम्बाहाःरे मेत्तुसि ॥ 46 हेक्क्याङ् खेपमोलाम् तुवा चोःक्से थो कोःक्माओ पेरो ॥ 47 आल्ले खादामेल्ले खःङ्बेन् वरक्किल्ले कुलुम्मो वये, हेक्क्याङ् वरक्किल्ले कुयाओ येसुःङ्ग एःक् वयेरो ॥ 48 कुहुःसाम्बाहाःरे सुरित् केजङ्गिन् खुनिः तक्लेपमाङ्गु हुःरेबाल्ले खःङ्बेन् वरक्को तगि तेःरुमा केसाक्पा मेदुमुआङ् मेयागेबा येसुरे निःसुसि ॥ हेक्केःल्ले इङ्वा काःमानुःल्ले तगि येसुःन् वरक्को लाङ्घेगेः पेरो ॥ हेक्क्याङ् कुहुःसाम्बाहाः

मेयागेबा खःड्बेन् लाम्बाक्मा इःतुल्ले 49-50 खेड्हाऱे खुनेऱ लाड्घेगेबा मेनिःसुआड् कड्ग सिसाम्ने फाऱआड् साऱरिक् मेगिसेऱ मेअःक्ते ॥ खिमो येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “मेगिसेम्मिन्नेऱ! इड्गाऱ येसुआ ॥ हाड्हाड् लऱरेम्मेऱओ!” 51 हेक्क्याड् येसुःन् खःड्बेओ लाःसेआड् सुरित् केजड्डिन् हुःमा चक् लऱरे ॥ कुहुऱसाम्बाहाऱे साऱरिक् खुनिऱ निड्वाऱ मये ॥ 52 खेड्हाऱे खरेःड्डिल्ले यरिक् मनाहाऱ तेक्त्तुसिबा निड्वाऱ केमाबा याःम्बक्किन् कुसिड् मेन्निःते मेवये, थेआड्भेल्ले खुनिऱ निड्वाऱ केधुड्बा चोगेरो ॥

गनेसरेत पाड्जुम्मो येसुरे केदुक्पाहाऱ वेःन्दुसिऱ

53-54 हेक्क्याड् खेड्हाऱे वरक्किल्ले नाधाःम्बि मेगाःक्तुआड् गनेसरेत्तो मेगेरेआड् खःड्बेन् इमेघेःक्खु ॥ येसुःन् खःड्बेलाम् लःन्देनुमेःन्ने खेपमोबा मनाहाऱ केरेक्ले खुनेऱ कुसिड् मेनिःतु ॥ 55 हेक्क्याड् खेड्हाऱ खिरिबा तेन्नो मेलोःक्तेऱ मेबेआड् केदुक्पा केयऱबाहाऱ येसुःन् वयेबा तेन्नोए खुनिऱ नेत्नाःन्नुए मेदारुसिरो ॥ 56 पाड्भेऱ पाड्जुम् येक्यक्को खुनेऱ आत्तान् पेसाड् केदुक्पा केयऱबाहाऱ कुलाम्मो मेनेससुसिरो ॥ हेक्क्याड् येसुरे कुदेःतिल्ले कुसुकुपेन्लक्साड्सुःमा फाऱआड् केदुक्पाहाऱे पेलि मेभाक्तु, हेक्क्याड् खुनेऱ केसुबाहाऱ केरेक् मेवेःतेरो ॥

7

पाधेबाहाऱे खुनिऱ साक्थिम्मिन्

मत्ति १५.१-९

1 थिक्येन् यरुसलेम येक्यक्लाम् कुभा फरिसिहाऱ नु सामयोथिम्मिसाम्बाहाऱ येसुरो मेद्वे ॥ 2 खेड्हाऱे येसुरे कुभा कुहुऱसाम्बाहाऱे यहुदिहाऱे खुनिऱ वाहप्सिड्मा चोःक्थिम् कुइसिःक् हुक् वामेन्हपुपे चा मेजबा मेनिःसुसि ॥ 3 (फरिसिहाऱ नु काक् यहुदिहाऱे खुनिऱ पाधेबाहाऱे खुनिऱ साक्थिम् कुइसिःक् वामेन्हपुसिड्डे चा मेन्जनेन्लो ॥ 4 खेड्हाऱे पाड्जुम्लाम् हिम्मो मेदाःल्ले वाहप्सिड्मा नु सेसेसाड्साड् चोःक्मा थिम् मेन्जोःक्के मेन्जनेन् ॥ खेड्हाऱे फड्नाहाऱ, चेतथ्याहाऱ, खपुप्याहाऱ वाहपमा सुत्थो चोःक्मा वेऱ थिम्हाऱआड् मेगत्तुरो ॥) 5 हेक्केःल्ले फरिसिहाऱ नु सामयोथिम्मिसाम्बाहाऱे येसुःन् सेःन्मेलापु, “केहुऱसाम्बाहाऱेग सुत्थो चोःक्मा थिम् मेन्जोःक्के चा मेजबा आनिगे निःमना ॥ थेआड् केहुऱसाम्बाहाऱे आनिऱ पाधेबाहाऱे मेजोगु मेयुरुबा थिम्मिन् मेन्डःतुन्मेन्नाःतुन्बाबे?”

6 येसुरे खेड्हाऱ नोगप् पिरुसि, “खिनिऱ निड्वाऱ केजिःपुपाहाऱे खिनिऱ याःम्बेओ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुबाःन्निन् माड्निड्वाऱपाःन् केबाःपुपा यसैयाःल्ले सापुत्तुबाड्ग सेक्खाए लाऱरुरो,

‘कन् मनाहाऱेग खुनिऱ मुराःल्लेरक् मिड्सो इड्धाःड् मेबिआरो,

कर खुनिऱ निड्वाऱइन्इड्गाऱ लेपमाड् होःप्लो ॥ 7 कड्हाऱे हने सेवा मेजोःक्का,

कर मेहुऱरुसिबा निसाम्मिड्ग मेन्छाम् यापुमिरे आपुफेःक् मेजोगुबा थिम्रक्लो ॥” 8 खिनिऱ

निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुइड्जाःड्डिन् केनाऱरुम्माड् मेन्छाम्गेन् यापुमिहाऱे खुनिऱ

चोःक्थिम्मिन् केइःतुम् केनाःतुम्लो ॥ 9 खिनिऱ पाधेबाहाऱे मेजोगु मेयुरुबा थिम्मिन् इःपुमा

नाःपुमा साऱरिक् चाःपुपा केजोगिऱआड्निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुइड्जाःड्डिन् केनाऱरुम्लो ॥

10 कुबिओ मोसाःल्ले* पाःतुआड् वाऱ, ‘केम्बा केम्मासि मिड्सो इड्धाःड् पिरिसेऱ’

हेक्क्याड् ‘आत्तिल्ले कुम्बा कुम्मासि साड्ग्रा मेत्तुसि, खेड्ग सेपुमाए पोःड्लो ॥’* 11 कर

खिनिऱ फरिसिहाऱे यापुमिहाऱ, ‘च्या इड्गाऱलाम् कुभाऱ केघोःसुम्, खेन् निड्वाऱफुमाड्डिन्

कुर्बान् पिमनाबारो’ लऱरिक् खुनिऱ पा-माहाऱ हेक्के मेपुमासि नुःबारो फाऱआड् केमेत्तुम्सिम्लो

(कुर्बान् फाऱइन् निड्वाऱफुमाड्डो तोःम्नाबा हुक्सोयाड्लो) ॥ 12 हेक्केलऱरिक् खेन्कुम्बा

कुम्मासि कुभाऱ पिमा खिनिऱ केम्बाड्घुम्मिन्लो ॥ 13 अक्खेलऱरिक् खिनिऱ केबोःड्बा

* 7:10 मोसाःन्-खुनेऱ उन्छोःन् यहुदिहाऱे खुनिऱ लाम्लोःबा वये ॥ खुनेऱ यहुदिहाऱ मिस लाजेऱलाम्चोःक्युम्भो चोगु लःत्तुसिआड्साम्योथिम् पिरुसि ॥ * 7:10 लाम्दिःक् २०.१२, २१.१७

केयुःबा चोःक्थिम्हाः केइःतुम् केनाःतुम्माइ निड्वाःफु पाःनजाक्किन् केलेरुम् केदेःसुम्लो ॥ बा हेक्त्तड्बा याःम्बक्हाःरक् खिनिः केजोगुम् ॥”

येसुरे आसुत्थोःल्ले कुयाःम्बेओ हुःरुसिः

मत्ति १५.१०-२०

14 येसुरे मनाहाः याम्मो उःत्तुसिआइ मेत्तुसि, “खिनिः केरेक्ले इड्गाः आबाःन्निन् खेप्सेम्मेःआइ कुसिड् निःत्तेम्मेःओ ॥ 15 लाःक्कात्लाम् मना सिगाइ केलाःप्पा पाःन्निल्ले मनाःन् आसुत्थो मेजोगुन्लो, कर निड्वाःओलाम् लाःक्कात् केलःम्बा पाःन्निल्लेए मनाःन् आसुत्थो चोगुरो ॥ 16 ((नेक्खोः केबप्पाहाःरे नुःरिक्काइ खेप्सेम्मेःओ ॥”)) 17 खेन् मनाहाः पक्थसिआइ येसुःन् हिम् सिगाइ लाःसे हेक्क्याइ खेप्पो कुहुःसाम्बाहाःरे खुनेः कन् खेदाःइल्ले कुबेःन् थेमाबे फाःआइ सेःन्मेदोसुरो ॥ 18 येसुरे खेड्हाः मेत्तुसि, “आल्लसाइ खिनिः निड्वाः पाःक्लो! मना सिगाइ केलाःप्पा चाःमनाबा कुजाःल्ले खेन् आसुत्थो मेजोगुन् केलःबा केन्निःसुम्मिन्बि? 19 कड्ग सिक्कुड्माओ मेबेःकनेन्, कर कन् साप्पोःक्को लाःत्ताइ लाःक्कात् लःम्बेःक्लो ॥” (अक्खेलःरिक् येसुरे काक् चाःमनाबा चाहाः सुत्थो चोःक् फाःआइ पाःत्तुरो ॥) 20 हेक्क्याइ याम्मो खुनेः पाःत्तु, “सिक्कुड्मोलाम् केलःम्बा पाःन्निल्ले खुनेः आसुत्थो चोगुरो ॥ 21-22 थेआइभेल्ले मेन्छाम्गेन् याप्पि निड्वाः सिगाइलाम् फेन् निड्वाः, याम्बोःप्पा, खुःम्मा, मना सेप्पा, चाराम्मा याःम्बक्, खिःम्मा, ताप्फेःम्बा निड्वाः चोःक्मा, इड्लेक् चोःक्मा, चेल्लेक्लेक्लःमा, नाहेम्मा, चेःया इड्दो पाःप्पा, आइदिड् लःप्पा, अदड् पाःन् चोःक्मा, हेक्त्तड्बा फेन् पाःन्हाः लःन्लो ॥ 23 अक्त्तड्बा फेन् पाःन्हाः सिगाइलाम् लाःक्कात् लःन्नाइ मनाःन् आसुत्थो चोगुरो ॥”

थिम्मेन्डड् मेन्छुमाःइल्ले कुनसाःन्

मत्ति १५.२१-२८

24 येसुःन् खेन् तेन्नोलाम् तायर नु सिदोन् येक्यक् खिरिबा थुम्हाःओ पेरो ॥ हेक्क्याइ खुनेः थिक् हिम्मो लाःसे, थेआइभेल्ले खुनेः खेप्पो तयेबा आत्तिन्हाःरेआइ निड्वाः मेड्घोःसुन्ल केलःबा इःत्तुआइ वये ॥ कर खुनेः चिड्सिड्मा मेसुकतेन्लो ॥ 25 कर कुस्साःन् फेन्साम्मिल्ले याड्घुआइ केवाःमा मेन्छुमाःइल्ले खुनेः तयेबा पाःन्निन् खेप्सुनामेःन्ने येसुरो तयेआइ कुलाइजक्पो थुड्बोहजः युड्सिड् ॥ 26 खेन् मेन्छुमाःन् सिरिया लाजेःस्मा सुरोफोनिशिया थुम्मो सागेवाःन्छिड्मा थिम्मेन्डड् सुवाइस्मा वये ॥ खेल्ले आससाः चुक्मेल्लोलाम् फेन्साम्हाः लःत्ताइ पिराइडेःना फाःआइ खुनेः पेलि फाक्त्तु ॥ 27 येसुरे खेन् मेन्छुमाःइन् मेत्तु, “हिन्जाःरिक्त्तुहाःरे खरेःइडिन् खाघा मेजर पोःइ ॥ हिन्जाःरिक्त्तुहाःरे खुनिः खरेःइडिन् नाप्पासिआइकोःत्चोहाः पिमासि नुःबा मेःन्लो ॥”

28 हेक्केःल्ले खेन् मेन्छुमाःइल्ले नोगप् पिरु, “सेक्खाएरो आदाइबे, कर कोःत्चोहाःरेआइ हिन्जाःरिक्त्तुहाःरे खुनिः चामादेन्नोलाम् मक्केधाःबा कुजिहाः मेजरो ॥”

29 येसुरे खेन् मेन्छुमाःइन् मेत्तु, “खेनेः नुःबा नसाःन् कुधिम्बा नोगप् केबिराइबाल्ले चोगुल्ले केहिम्मो पेगेः, केस्साः चुक्मेल्लोलाम् फेन्साम्मिन् लःन्दे पेआइ वाःरो ॥” 30 खेन् मेन्छुमाःइन् कुहिम्मो नुःक्खे पेआइ कुस्साःन् नुःरिक्काइ कुनेत्ताओ इप्सेआइ नेस्सेबा तुम्, थेआइभेल्ले फेन्साम्हाःरे खेन् मेलेरु मेधःआइ वये ॥

येसुरे नाधाक्पा मनाःन् वेःन्दुः

31 येसुःन् तायरलाम् सिदोन् पोःक्खेर पेआइ खुनेः गालिल वरक् नु थिबोःइ पाइजुम्मिल्लेन्थुम्मो पेरो ॥ 32 खेप्पो मनाहाःरे नाधाक्पा नु कुबाःन् मेन्लःम्मनाबा मनाधिक् मेदारुआइ येसुरे कुहुक्किन् कुसम्दाइ नेस्सुनि फाःआइ पेलि मेभाक्त्तुरो ॥ 33-34 येसुरे खेन् मनाहाःलाम् माःइघा तेःरुआइ कुनेक्खोःबो हुक्चोःन् केःत्तु, हेक्क्याइ हुक्को थ्याःत् थोःक्त्तुआइ कुलेसोःप्पिन् सुःसु हेक्क्याइ ताइसाक्पेन्लेप्पाइ ओमयेआइ सक्मा सोःन्छिड्ल “इफाथा” मेत्तुरो ॥ खेन् फाःइन् “हन्छिड्डेः” पोःइलो ॥ 35 खिमो खेन् मनाःन् नेक्खोः खेम्मा केसुक्पा नु पाःप्पा केसुक्पा पोःक्खेआइ नुःरिक्

पाःपूमा हेःक्तेरो ॥ 36 हेक्क्याड् येसुरे खेन् मनाहाः कन् पाःन्निन् हाःत्ताड् मेपूमासि मेःन् फाःआड् इड्जाःड् पिरुसिरो ॥ कर आक्खेन् मेपूमासि मेःन्लो मेत्तुसिसाड् कन् इड्भन्निन् मेसेःसुर मेदेःरुरो ॥ 37 खेड्हाःरे साःरिक् खुनिः निड्वाः मयेर अक्खे मेबाःतुरो, “खुनेःग काक् पाःन्हाः साःरिक् नुःबा चोगुआड् वाःरो! अक्खेलःरिक् नाधाक्पाहाः नु पाःपूमा मेन्छुक्मनाबाहाःआड् नुसुसिरो ॥”

8

येसुरे हेन्छिड् लिसि (४०००) मनाहाः चाजाःत्तुसिः

मत्ति १५.३२-३९

1 खेन् येम्मो यरिक् मनाहाः याम्मो येसुःन् वयेबा तेननो मेजुप्से ॥ हेक्क्याड् खेड्हाःनु चामा थुड्मा थेआड् होःप्ते ॥ खुनेः कुहुःसाम्बाहाः उःत्तुसिआड् मेत्तुसि, 2 “कन् मनाहाः इड्गाः आलुड्माः मेदुक्लो, थेआड्भेल्ले खेड्हाःग सुम्येन्नाड्धो इड्गाःनुए मेवाः, हेक्क्याड् खेड्हाःरे चामा थुड्मा थेआड् मेड्गत्तुन्लो ॥ 3 इड्गाः खेड्हाः हिम्मो बा अक्खेए पाड्घुड्देःसुड्सिड्ने फाःग्र मेबेःक्ल मेबत्तिल्लेसा साक्किल्ले साक्लाम्बत्तुसिः, थेआड्भेल्ले कुभाग साःरिक् माःड्घा माःड्घालाम् मेद्वेआड् मेवाःरो ॥”

4 हेक्केःल्ले कुहुःसाम्बाहाःरे खुनेः मेमेत्तु, “कन् एःक्सादेन्नो आक्खेलःरिक् कम्म्याक् यरिक् मनाहाः खरेःड्डिल्ले खाःपूमासिबे?”

5 हेक्केःल्ले येसुरे खेड्हाः सेःन्दोसुसि, “खिनिः आक्खेम्याक् खरेःड् केगत्तुम्बे?”

खेड्हाःरे नोगप् मेबिरु, “आनिगेग नुसि खरेःड् लक् कत्तुम्बेरो ॥” 6 हेक्केःल्ले येसुरे खेन् मनाहाः खाम्बाड्डो युडेम्मै मेत्तुसि ॥ हेक्क्याड् खेन् नुसि खरेःड्डिन् खप्सुआड् निड्वाःफुमाड्डिन् नोगेन् पिरुर खेःक्खु, हेक्क्याड् कुहुःसाम्बाहाः पिरुसिआड् मनाहाः मेहाःत्तुसिरो ॥ 7 खेड्हाःरे थिक्-नेत्छि चुजुक्सा डाआड् मेगत्तु ॥ खेन्नाड् येसुरे निड्वाःफुमाड्डिन् नोगेन् पिरुआड् हाःत्तेम्मिसिमेः फाःआड् कुहुःसाम्बाहाः पिरुसिरो ॥ 8 हेक्क्याड् खेन् मनाहाःरे खाघा मेज ॥ हेक्क्याड् कुहुःसाम्बाहाःरे खेन् कुजि केन्म्बाहाः मेसुप्सुल्ले नुसि नड्मा योरेरो ॥ 9 खेन् केजाबाहाः हेन्छिड् लिसि (४०००) यारिक्मेवये ॥ हेक्क्याड् येसुरे खेन् मनाहाः पाड्घुदेःसुसिआड् 10 खुनेः कुहुःसाम्बाहाःरे खःड्बेओ लाःसेआड् नाहाड्दाड् दलमनुथा पाड्जुम् खिरिबा तेननो पेरो ॥

फरिसिहाःरे येसुःन् निड्वाः केमाबा मिक्सेःन् मेनाःक्तुः

मत्ति १६.१-४

11 कुभा फरिसिहाःरे खेप्मो मेजुप्सेआड् येसुःन्नु पाःन्धक्मा मेहेःक्ते ॥ खेड्हाःरे “साड्ग्राम्पेदाड् लाम् केयेबा फाःआड् निड्वाः केमाबा मिक्सेःन्धिक्याप्मि ओसेःन्नाधाक्तेःओ” मेमेत्तु येसुरे कुनिड्वाः मेसाःरु ॥ 12 हेक्केःल्ले येसुःन् केःम्बा सकमा सोःन्छिड् ल पारे, “थेआड् कन् येम्मोबा मनाहाःरे निड्वाः केमाबा मिक्सेःन् ओमेपूमा मेगोःत्तुबाबे? कर इड्गाः सेक्खाए मेत्तिड्, कन् मनाहाःरे खेन् हेक्क्याड् मिक्सेःन् ओमेपूमा मेड्घोःसुन्लो ॥” 13 हेक्क्याड् खेड्हाःरे लेरुसिआड् दलमनुथालाम् कुहुःसाम्बाहाःरे याम्मो खःड्बेओ लाःसेआड् नाधाःम्बि थासिड् ॥

इड्लेक्पा निसाम्मिल्ले कुदक्लेड्वाओ साम्दिड्

मत्ति १६.५-१२

14 कुहुःसाम्बाहाःरे चामा थुड्मा कुजाहाः याड्सिड्मा निड्वाः मेभेःत्तुरो ॥ खेड्हाःरे खरेःड्धिक्लक् खःड्बेओ मेगत्तु ॥ 15 येसुरे खेड्हाः साम्दिड् पिरुसि, “हेरोद हाड्डिन् नु फरिसिहाःरे खुनिः खरेःड् केभड्बा सिदाःलाम् सिड्सिड् लःरेम्मैःओ!”

16 खेड्हाःरे आनिः खरेःड्डिन् आड्गत्तुम्मिन्नाड् हेक्के आमैत्तेबारो फाःआड् पाःन्धक्मा मेहेःक्ते ॥

17 येसुरे कन् पाःन्निन् कुसिड् निःत्तुआड् मेत्तुसि, “खिनिः लुम्मो खरेःड् होःपफाःआड् थेआड् पाःन् केधक्तिबा? खिनिः आल्लसाड् पाःन् कुसिड् केन्निःत्तिन्नाड्खासिड् केन्निःत्तिन्बि? आल्लसाड् खिनिः निड्वाः थुड्बि? 18 ओमेपूमा मिक् केगत्तुम्साड् केन्निःसुम्मिन्बि? खेम्मा नेक्खोः

केगत्तुम्साङ् केङ्घेप्सुम्मिन्बि? खिनिङ् निङ्वाङ् मेयाक्नेन्बि? 19 इङ्गाङ् डासि खरेःङ्ङिल्ले हेन्छिङ् डासि (५०००) मनाहाङ् चाःत्तुङ्सिङ्ङिल्ले कुजि केनम्बाहाङ् आक्खेन् नइमा केभुक्खुम्बे?”

खेङ्हाङ् नोगप् मेबिरु, “थिक्-नेत्” (१२) ॥

20 “हेक्क्याङ् नुसि खरेःङ्ङिल्ले हेन्छिङ् लिसि (४०००) मनाहाङ् चाःत्तुङ्सिङ्ङिल्ले आक्खेन् नइमा कुजि केनम्बाहाङ् केभुक्खुम्बे?”

खेङ्हाङ् नोगप् मेबिरु, “नुसि” (७) ॥

21 येसुरे खेङ्हाङ् मेत्तुसि, “आल्लसाङ् कुसिङ् निःप्मा केन्छुक्त्तुम्मिन्बि?”

येसुरे मिक्फःम्बा मनाःन् निःमा केसुक्पा चोगुङ्

22 येसुःन्नु कुहुङ्साम्बाहाङ् बेथसेदाओ मेगेरे ॥ खेप्मो मनाहाङ् मिक्फःम्बाधिक् येसुरो मेदारुआङ् “खेल्ले कुसम्दाङ् केहुक्किन् नेस्सेङ्आङ् खानिःमा केसुक्पा चोगेङ्ओ” फाङ्आङ् पेलि मेभाक्त्तुरो ॥

23 हेक्क्याङ् येसुरे खेन् मिक्फःम्बेन् कुहुक्को तेम्सुआङ् पाङ्भेङ्ओलाम् लाःक्कात् तेरु, हेक्क्याङ् कुध्याःत्तिन् कुमिक्को फत्छुर कुहुक्किन् नेस्सुबिरुआङ् सेःन्दोसु, “आल्लो खानिःमा केसुक्त्तुबि?”

24 हेक्क्याङ् खेल्ले खिरि ओमयेर पाःत्तु, “आल्लो खानिःमा सुक्त्तुङ्, कर मनाहाङ्ग सिङ्बुङ् हेक्केने निःमेधाःप्पाङ्लाङ्मेघेःक्पा निःसुङ्सिङ्लो ॥”

25 येसुरे याम्मो कुमिक् सम्दाङ् हुक् नेस्सुबिरुआङ् खेन् अदक्त्तक्काङ् ओमये, हेक्क्याङ् नुःरिक्काङ् निःमा केसुक्पा पोःक्खेरो ॥ 26 येसुरे खेन् मनाःन् अक्खे मेत्तुर कुहिम्सयङ्ङो पाङ्घुदेःसु, “खेनेङ् पाङ्भेङ्ओ मेन्लाःते केहिम्मो नुःक्खे पेगेङ्ओ ॥”

येसुःन्ने ख्रिस्तरो

मत्ति १६.१३-२०, लुका ९.१८-२१

27 हेक्क्याङ् येसुःन्नु कुहुङ्साम्बाहाङ् सिजरिया फिलिप्पि थुम्मोबा पाङ्भेङ्हाङ्ओ मेबे ॥ मेबेर मेबत्छेल्ले कुहुङ्साम्बाहाङ् अक्खेलरिक् सेःन्दोसुसि, “इङ्गाङ् हाःत्ता फाङ्आङ् मनाहाङ् मेबाःत्तुरे?”

28 हेक्केःल्ले कुहुङ्साम्बाहाङ् नोगप् मेबिरु, “कुभारे खेनेङ् बप्तिस्मा केबिबा युहुन्ना नु वेङ्हाङ्गेग एलिया फाङ्आङ् मेबाःत्तुरे ॥ कुभारेग वेङ् माङ्निङ्वाङ्पाःन् केबाःप्पाहाङ्ओ लत्छानेरो फाङ्आङ् मेबाःत्तुरो ॥”

29 हेक्केःल्ले येसुरे खेङ्हाङ् याम्मो सेःन्दोसुसि, “कर खिनिङ्ग, इङ्गाङ् हाःत्ता फाङ्आङ् याप्मि केमेत्तिङ्बे?”

पत्रुसरे नोगप् पिरु, “खेनेङ्ग निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तनेङ्गे ॥”*

30 हेक्क्याङ् येसुरे खेङ्हाङ् आयाःम्बेओ कन् पाःन्निन् आत्तिन्हाङ्आङ् मेमेत्तेम्सिम्मेन्नेङ् फाङ्आङ् इङ्जाःङ् पिरुसिरो ॥

येसुरे कुसिःमेल्ले कुयाःम्बेओ पाःत्तुरे

मत्ति १६.२१-२३, लुका ९.२२

31-32 हेक्क्याङ् येसुरे खेङ्हाङ् अक्खे पाःत्तुर हुङ्मा हेःक्त्तुसि, इङ्गाङ् मेन्छाम्साःल्ले यरिक् तुक्खेहाङ् तुम्मा पोःङ्, हेक्क्याङ् यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाङ्, तुम्निङ्वाङ्फुसाम्बाहाङ्, हेक्क्याङ् साम्थिमिसाम्बाहाङ् मेनाङ्आ, हेक्क्याङ् मेसेत्ताआङ्याम्मो सुम् येन् एगाङ् सिःमेन्लाम् याम्मो हिङ्डा केलङ्बा पाःन्निन् कुनिङ्वाङ् हन्दुआङ् चेक्त्तुसिरो ॥ हेक्केःल्ले पत्रुसरे खुनेङ् थिक्लेप्माङ् तेरुआङ् फेःक्त्तुरो ॥

* 8:29 “ख्रिस्त” लत्छा मिङ्लो ॥ हिब्रु पाःन्दाङ्ङो कन् “मसिह” रो ॥ कन्फाङ्ङन् निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले सेःन्दुबान्लो ॥

33 हेक्क्याड् खुनेऱ खिरि हिसिड्डाड् कुहुऱसाम्बाहाऱ ओमेत्तुसिर पत्रुसेन् फेःक्तु, “माफेन्साम्मे, खेनेऱ इङ्गाऱलाम् माःड्घा पेगेऱ ॥ खेनेऱग निड्वाऱफुमाड् कुइसिःक् मेःन्, कर मेन्छाम् याप्मि कुइसिःक्लक् निड्वाऱ केइःत्तुऱरो ॥”

सिलाम्साक्मा सिड्डिन्पड्माआड्खुनेऱ तिम्माऱ
मत्ति १६.२४-२८, लुका ९.२३-२७

34 हेक्क्याड् येसुरे यरिक् मनाहाऱ नु कुहुऱसाम्बाहाऱ उःत्तुसिआड् अक्खे मेत्तुसि, “आत्तिल्ले इङ्गाऱ तिम्मा निड्वाऱ चोगुऱ, हाराऱ खेल्ले इङ्गाऱरक् चाड्थुड्डुड्डु केलऱबा कुनिड्वाऱइन्सेरुआड् सिलाम्साक्मा कुसिड्डिन् पक्खुआड् इङ्गाऱ तिम्माररो ॥ 35 थेआड्भेल्ले आत्तिल्ले कुहिड्मन्निन् ताड्सेःपुड्डु लऱरिक् निड्वाऱ चोगुऱ, खेल्ले खेन्नाड् मासुऱ, कर आत्तिल्ले कुहिड्मन्निन् आलागि नु सुनाइड्डिल्ले कुलागि मासुऱ, खेल्ले मेन्नुपमनाबा हिड्मन् खोःसुऱरो ॥” 36 मेन्छाम् याप्मिःल्ले काक् इक्सादिड् खाम्बेःक्मान् खुनेऱइन् चोगुसाड् मेन्नुपमनाबा हिड्मन्निन् मासुल्ले नुःबा पोःड्बि? 37 मेन्छाम् याप्मिःल्ले मेन्नुपमनाबा हिड्मन्निन् याड्ना खोःमारे लागि थेःल्लेआड् नुःक्मा मेसुक्तुनलो ॥ 38 कन्कुऱइगेभेऱबा नु लायोबा येम्मो आत्तिन् मनाःन् इङ्गाऱनु हेक्क्याड् आबाःन्जाक्किन्नु सिरिड् मःऱ, इङ्गाऱ मेन्छाम्साःन्नाड् आम्बारे कुमिमिदिड्डो सेसे माड्लाड्डबाहाऱनु युःआल्ले खेन्नु सिरिड् मःआरो ॥

9

1 येसुरे खेड्डहाऱ याम्मो मेत्तुसि, “इङ्गाऱ सेक्खाए मेत्तिन्डि, कप्पो केयेपपा कुभा मनाहाऱ निड्वाऱफुहाड्डुम्भिन् मुक्साम्नु युःबा मेन्निए थारिक् मेन्छिःनेन्लो ॥”

येसुरे कुधक्किन् लेड्सिड्
मत्ति १७.१-१३, लुका ९.२८-३६

2 तुक्सि (६) येन् एगाड् येसुरे पत्रुस, याकुब नु युहुन्नाःन् थो केःम्बा कोःक्माओ तेऱरुसि ॥ खेपमो हाःत्ताड् मेहोःपुते ॥ हेक्क्याड् खेड्डहाऱरे ओमेमेत्तुर मेबत्छेल्लेए येसुरे कुनाइबेःक्लेड्सिड्डुल पेआड् 3 कुदेःत्हाऱ मिक्किन् चेमुऱ थारिक् फुत्त्रिःड्ग्याःपपा पोःक्खे, खेम्याक् सारिक् फः लऱर थारिक् इक्सादिड् खाम्बेःक्मो हाःत्तलेआड् चाड्डिन् वाहपमा मेसुक्तुनलो ॥ 4 हेक्क्याड् माड्निड्वाऱपाःन् केबाःपपा एलियाःन् नु मोसाःन् थाःमनेत्छिआड् येसुःन्नु ताऱजेक्खेत्छिरो ॥ 5 पत्रुसरे येसुःन् मेत्तु, “सिक्साम्बे, आनिऱग कप्पोए आवाऱइल्ले नुःबा पोःड्डुलो ॥ आनिगे कप्पो सुम्सि याक्साहाऱ चोगुम्बेबि? थिक् खेनेऱइन् हेक्क्याड् मोसाःन् नु एलियारे खुन्छिऱ लागिआड् थिक् थिक् चोगुम्बेरो!” 6 पत्रुसरे थे पाःपमाबे फाऱआड् कुनिड्वाऱइल्ले थेआड् मेधापुत्तु, थेआड्भेल्ले खेड्डहाऱ सारिक् मेगिसेआड् मेवयेरो ॥ 7 हेक्क्याड् खापमिःत्तिल्ले चिदेप् तेपुत्तुसिआड् खापमिःत्तोलाम् अकतड्डुबा इक्ला मेघेपुसु, “कन् आमिःम् आस्साःरो ॥ खुनेऱ पाःत्तुबा पाःन्निन् खेप्सेममेऱओ ॥” 8 खेड्डहाऱ खिरि ओमेमःयेल्ले येसुःन्लक् वये, वेऱ हाःत्ताड् मेहोःपुतेरो ॥ 9 खेड्डहाऱ कोःक्मालाम् यो मेधयेर मेबत्छेल्ले येसुरे खेड्डहाऱ कन् केनिःसुम्बा पाःन्निन् इङ्गाऱ मेन्छाम्साःन् सिःमेन्लाम् याम्मो मेन्हिड्डे थारिक् हाःत्ताड् मेजेक्तेममेनेऱ फाऱआड् इड्डाःड् पिरुसिरो ॥ 10 खेड्डहाऱरेआड् कन् पाःन्निन् खुनिऱ लुम्पोए मेयुकुखु ॥ खेड्डहाऱ कन् सिःमेन्लाम् हिड्डमा फाऱइन् थेमानेबे फाऱआड् पाःन् मेधक्तेरो ॥

11 हेक्क्याड् खेड्डहाऱरे खुनेऱ सेःन्मेदोसु, “थेआड् साम्योथिमसाम्बाहाऱरे निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तेन्ताःमानुःल्ले तगि एलियाःड्ग युःमाए पोःड् फाऱआड् मेबाःत्तुबाबे?”

12 हेक्केःल्ले येसुरे अक्खे मेत्तुसि, “सेक्खाएरो, एलियाःड्ग युःऱआड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तेऱ कुदाःमान् केरेक् यारिप् चोगुऱरो ॥ आक्खेलऱरिक् मेन्छाम्साःन् तुक्खे चामाए पोःड्, हेक्क्याड् खुनेऱ मनाहाऱरे मेनाऱरु केलऱबा सापुतेआड् मेबत्तेन्बि? 13 कर एलियाःन् तये चुरेआड् वाऱ, हेक्क्याड् कुयाःम्बेओ सापुतेआड् पपपा हेक्के खेड्डहाऱरे खुनेऱ निड्वाऱ थापुथापु मेमेत्तुआड् मेवाऱरो ॥”

येसुरे फेन्साम्मिल्ले तरुबा चुक्पेन् वेःन्दुः
मत्ति १७.१४-२१, लुका ९.३७-४३

14 हेक्क्याड् खेड्हाः वेः हुःसाम्बाहाः मेवयेबा तेननो मेगेःल्ले खेप्मो यरिक् मनाहाः मेजुप्सेआड् मेवये ॥ खेप्मो कुहुःसाम्बाहाः नु साम्योथिम्साम्बाहाः पाःनधक्नु मेयागे ॥ 15 येसुःन् येबा मेनिःसुआड् खेप्मो केवाःबा केरेक् मनाहाः साःरिक् हाःपमेलेक्तेआड् मेलोःक्तेर येसुःन् सेवा मेजोगुरो ॥ 16 येसुरे कुहुःसाम्बाहाः सेःन्दोसुसि, “खेड्हाःनु थेमा पाःन् केधक्त्तिबाबे?”

17 हेक्क्याड् खेन् मनाहाःओ थिक्ले पाःत्तु, “सिक्साम्बे, आस्साःन् कप्मो तारुड्डाड् वाःआ, थेआड्भेल्ले फेन्साम्मिल्ले तरुआड् कुबाःन्नाड् मयेबेआड् वाःरो ॥ 18 फेन्साम्मिल्ले फत्तुल्ले खेन् खाम्मो थाम्सिड्डाड् कुध्याःत्तिन् फुजुःक्-फुजुःक् लःन्नाड् कुहाबोःबान् इसिक्खुः, हेक्क्याड् खाक्तुरो ॥ केहुःसाम्बाहाः ‘खेन् फेन्साम्मिन् आस्साःल्लोलाम् नाःत्तेम् आबिरेम्मे’ मेत्तुड्सिड्, कर मेन्छुक्त्तुनलो ॥”

19 येसुरे खेड्हाः मेत्तुसि, “नसाःन् केहोःप्पासे, आप्फाल्ले थारिक् इड्गाः खिनिःनु वाःआर नासि थःतनिड्बाबे? खेन् चुक्पेन् कतना फेत्तेम्मे ॥” 20 खेन् चुक्पेन् येसुरो मेदारु, हेक्क्याड् फेन्साम्मिल्ले येसुःन् निःसुआड् खेन् चुक्पेन् खाम्मो पिर्धाप् थाप्सु, हेक्क्याड् खेन् चुक्पेन् कुध्याःत्तिन् फुजुःक्-फुजुःक् लःन्देर होःत्छिड्मा हेःक्तेरो ॥ 21 येसुरे खेन् चुक्पेल्ले कुम्बाःन् सेःन्दोसु, “कन् चुक्पेन् आप्फाल्लेआड्धो अक्खे पोःक्खेबाबे?”

खेल्ले नोगप् पिरु, “कन् अडेःक्वा वयेआड्धोए अक्खे पोःक्खेबारो ॥ 22 कन् फेन्साम्मिल्ले यरिक् लेड् सेप्मा कोःत्तुल्ले चुक्पेन् मिओ नु च्वाःत्तो सेप्मा फाःआड् लाप्फुसु याक्तुरो ॥ आदाड्बे, लुड्माः आदुक्तेःओ, केसुक्त्तुने फाःग्र आभाःरेःओ ॥” 23 येसुरे खेन् मेत्तु, “केसुक्त्तुने फाःग्र’ फाःआड् थेआड् केबाःत्तुबाबे? नसाःन् केजोःक्पाल्ले कुलागिग थेसाड् पोःड्मा सुक्लो ॥” 24 हेक्केःल्ले खेन् चुक्पेल्ले कुम्बारे खिमो यम्बा इक्लाओ मेत्तु, “आदाड्बे, इड्गाः नसाःन् चोगुड्, कर आल्लसाड् यरिक् नसाःन् चोःक्मा फाःराड्डेःओ!” 25 हेक्क्याड् येसुरे यरिक् मनाहाः खेप्मो मेलोःक्तेर मेभेरेबा निःसुसिआड् खेन् फेन्साम्मिन् फेःक्त्तु, “नाधाक्पा नु कुबाःन् मेन्लःमनाबा फेन्साम्मे, खेन् चुक्पेल्लोलाम्लःन्दे पेगेःआड् आप्फाल्लेआड् याम्मो मेलोःसेन्ने?” 26 खेन् फेन्साम्मिन् फिःक्तेर खेन् साःरिक् थाप्सुधआड् लःन्दे पेरो ॥ खेन् चुक्पेन् खाक्तुआड् केसिःबा कुड्सिःक् पोःक्खेआड् नेस्से ॥ हेक्केःल्ले कुभारेग खेड्ग स्ये फाःआड् मेबाःत्तुरो ॥ 27 कर येसुरे खेल्ले कुहुक्कोलाम् तेम्सुर फोःक्खुआड् येप्सु, हेक्क्याड् खेन् येम्सिड्लो ॥ 28 येसुःन् हिम्मो लाःसेआड् कुहुःसाम्बाहाःरे स्वाःत्ताड् सेःन्मेदोसु, “थेआड्आनिगे खेन् फेन्साम्मिन् नाःप्मा लःप्मा मेसुक्त्तुम्बेन्बाबे?”

29 येसुरे नोगप् पिरुसि, “अक्त्तड्बाड्ग तुवाःल्लेरक् नाःप्मा लःप्मा सुक्तेतलो ॥”

येसुरे याम्मो कुसिःमेल्ले कुयाःम्बेओ पाःत्तुः
मत्ति १७.२२-२३, लुका ९.४३-४५

30 हेक्क्याड् येसुःन् नु कुहुःसाम्बाहाःरे खेन् तेन्निन् पक्मेधःआड् गालिल मेलस्सुर मेबे ॥ खुनिः आत्तो मेवाः फाःआड् वेःहाःरे निड्वाः मेड्घोःसुन्ल केलःबा येसुरे निड्वाः इःत्तुआड् वयेरो, 31 थेआड्भेल्ले खेनेः कुहुःसाम्बाहाः हुःरुसिर वये ॥ खेड्हाः अक्खे मेत्तुसि, “आल्ल मेन्छाम्साःन् इड्मेलेक्त्तु हेक्क्याड् मनाहाःरो हुक् मेसुप्त्तु मेबिरुःआड् खेड्हाःरे खुनेः मेसेरुः, कर सुम्येन् एगाड् सिःमेन्लाम् याम्मो कुहिड्वेत् पोःड्लो ॥” 32 कर कुहुःसाम्बाहाःरे खुनेः पाःत्तुबा पाःन्निन् कुसिड् मेन्निःत्तुन्, हेक्क्याड् खेड्हाः याम्मो सेःन्दोःमाआड् मेगिसेरो ॥

यम्लाबा हाःत्?

मत्ति १८.१-५, १०.४२, लुका ९.४६-५०

33 खेड्हाः कपर्नहुम्मो मेदयेआड् खेप्मोबा हिम्मो मेवयेल्ले येसुरे कुहुःसाम्बाहाः सेःन्दोसुसि, “आन्देःन् लाम्मो खिनिः थेमाःन्पाःन् केधक्त्तिर केवयिबाबे?” 34 कर खेड्हाः मेम्बारेन्,

थेआड्भेल्ले खेड्हाऱ आनिऱओ केरेकनुःल्ले यम्बान्हाःपुपे फाऱआड् पाःन्मेधक्तेआड् मेवयेरो ॥
 35 येसुःन् युड्सिड्डाड् थिक्-नेत् (१२) कुहुऱसाम्बाहाऱ उःत्तुसिआड् मेत्तुसि, “हाःतले तगि पोःड्मा
 निड्वाऱ चोगुऱ, खेन् केरेकनुःल्ले एगाड् पोःड्माआड् केरेक्ले खुनिऱ सेवारोबा पोःड्मा पोःड्लो ॥”
 36 हेक्क्याड् येसुरे खेप्मो हिन्जाऱधिक् खुनिऱ लुम्मो येप्सु, हेक्क्याड् कुभक्त्तुड्डो युक्खुर
 मेत्तुसि, 37 “आत्तिल्ले आमिड्डो अक्त्तड्बा चुक्सा हिन्जाऱड्न् लाड्दाःक्त्तुऱ, खेल्ले इड्गाऱ
 लाड्दाःक्कारो ॥ इड्गाऱ याप्मि लाड्गोदाःक्पाल्ले इड्गाऱ याप्मि केबाड्बा निड्वाऱफुमाड्डिन्नाड्
 लाड्दाःक्त्तुऱ ॥” 38 कुहुऱसाम्बाहाऱओ थिक्पा युहुन्ना मेप्मनाबाल्ले खुनेऱ मेत्तु, “सिक्साम्बे, आनिगे
 लत्छा मनाधिक्ले केमिड्डो फेन्साम्हाऱ नाःत्तुसिर पत्छेबा निःसुम्बे ॥ हेक्क्याड् आनिगे खेन् ‘हेक्के
 मेजोगेन्नेऱ’ मेत्तुम्बे, थेआड्भेल्ले खेन् आनिऱनु सोरिक् लाड्मेधेःकनेन्लो ॥” 39 येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि,
 “खेन् हेक्के चोःक्मा मेसाक्तेम्मिन्नेऱओ, थेआड्भेल्ले हाःतले इड्गाऱ आमिड्डो निड्वाऱ केमाबा
 याःम्बक् चोगुऱ, खेन् आदक्लेड्वाओ हारा मेबोःकनेन्लो ॥ 40 आत्तिन् आनिऱ तक्लेड्वाओ होःप्, खेन्
 आनिऱ लेप्माड् वारो ॥ 41 इड्गाऱ सेक्खाए मेत्तुनिड्, आत्तिल्ले खिनिऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा
 खिसुत्तरे कुमना फाऱआड् फड्नाधिक् च्वाःत् केबिरिऱ, खेल्ले सेक्खासाड् थुम्घोःन् खोःसुऱएरो ॥”

लायो चोःक्मा केबाड्बा मनाहाऱ साम्दिड्

मत्ति १८.६-९, लुका १७.१-२

42 “हेक्क्याड् आत्तिल्ले इड्गाऱ याप्मि नसाःन् केजोःक्पा चुक्सा हिन्जाऱधिक् लायो चोःक्मा
 पाड्घुऱ, खेल्ले कुनिःड्मो लुम्सुम्मिन्* फोःम्माआड् वरक्को लाप्फुमाल्लेए नुःबा पोःड्लो ॥
 43 खेनेऱ केहुक्किल्ले लायो चोःक्मा केबाड्ने फाऱग्र खक्तेदेःसेऱओ ॥ नेत्छि हुकनु आप्फाल्लेआड्
 मेन्छिःमना मि केदिःप्पा खेमायड्सड्डो पेःक्मानुःल्लेग हुक्थिक् मेःन्ने मेन्नुपमनाबा हिड्मन्
 खोःमाए नुःबारो ॥ 44 ((खेमायड्सड्डोग फेऱबाःत् नु मिःन्मेसिःनेन्लो ॥)) 45 केलाड्डिल्ले लायो
 चोःक्मा केबाड्ने फाऱग्र खक्तेदेःसेऱ ॥ नेत्छि लाड्नु खेमायड्सड्डो पेःक्मानुःल्लेग लाड्धिक्मेःन्ने
 मेन्नुपमनाबा हिड्मन् खोःमाए नुःबारो ॥ 46 ((खेमायड्सड्डोग फेऱबाःत् नु मिःन्मेसिःनेन्लो ॥))
 47 केमिक्किल्ले लायो चोःक्मा केबाड्ने फाऱग्र यगेलःत्तेऱ ॥ नेत्छि मिक्किन्नु खेमायड्सड्डो
 पेःक्मानुःल्लेग मिक्थिक्नु निड्वाऱफुहाड्जुम्मो लाःप्मा नुःबारो ॥ 48 खेमायड्सड्डोग फेऱबाःत् नु
 मिःन्मेसिःनेन्लो ॥* 49 युम्मिल्ले सिदुड्जभाःन् सुत्थो चोगुबा हेक्केए मिःल्ले केरेक् मनाहाऱ सुत्थो
 चोगुसिऱरो ॥ 50 युम्मिन् नुःबा चोःक्, कर युम्मिल्ले कुलिम्मेन् माःने फाऱग्र आक्खेआड् खेन् केलिम्बा
 केजोगुम्बे? खिनिऱ हिड्मन्नो युम्मिन् कत्तेम्मेऱआड् केरेकनु सनारुड्डो वयेम्मेऱओ ॥”

10

येसुरे मेःत् नाऱमा मेःन् फाऱआड् हुऱरुसिऱ

मत्ति १९.१-१२, लुका १६.१८

1 येसुरे खेन् तेन्निन् लेरुआड् यर्दन यड्घड्डिल्ले नाधाःम्बिबा यहुदिया थुम्मो पे ॥ खेप्मोआड्
 यरिक् मनाहाऱरे खुनेऱ मेदिम्दु ॥ हेक्क्याड् येसुरे कुयेप्लेक् कुड्सिःक् खेन् मनाहाऱ हुऱमा हेःक्त्तुसि ॥

2 खेप्मो कुभा फरिसिहाऱ मेदयेआड् खुनेऱ कुनिड्वाऱ साऱमा फाऱआड् पाःन् मेगुसु, “आदाड्बा
 सिक्साम्बे, येम्बित्छाऱड्ले कुमेःत्तिन् नाऱमा साम्योथिम्मिल्ले पिरुबि मेःम्बि?”

3 येसुरे खेड्हाऱ याड्ना सेःन्दोसुसि, “मोसारे खिनिऱ आक्त्तड्बा इड्जाःड् केबिरिआड् केवयिऱबे?”

4 खेड्हाऱरे नोगप् मेबिरु, “मोसाःल्ले येम्बित्छाऱड्ले कुमेःत्तिन् इड्गाऱ नाऱनेबारो फाऱआड्
 साप्ला सापत्तुआड् पाड्मादेःमा सुक्त्तुऱ लऱरिक् सापत्तुआड् पत्तो ॥”

5 येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “खेड्ग खिनिऱ पाःन् मेड्घेम्मनाबा केजोगिबाल्ले चोगुल्ले हेक्केलऱरिक्
 मोसारे खेन् साम्योथिम्मिन् केसापत्ति केबिरिबारो ॥ 6 कर कुहेःक्सिड्मोए निड्वाऱफुमाड्डिल्ले
 नावागेन् चडःत् नेस्सुल्ले ‘येम्बित्छाऱ नु मेन्छुमाऱ चोगुसिरो ॥’ 7-8 ‘खेल्ले चोगुल्ले येम्बित्छाऱड्ले

* 9:42 लुम्सुम्मिन्-कन् चा युःप्मा यम्बा पेःप्पेत्ता लुड् वये ॥ * 9:48 यसैया ६६.२४

कुम्बा नु कुम्मासि लेरुसिआड् कुमेःत्तिन्नु तड्लो, हेक्क्याड् खेड्हाः लत्छा थक् पोःड्सिरो ॥ आल्ल खेड्हाःग नेप्फुसि मेःन्, कर लत्छा थक्सिरो ॥⁹ खेल्ले चोगुल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले लत्छा थक् चोगुसिबाहाः मेन्छाम् याप्मिरे सेम्मासि मेनुःनेनलो ॥¹⁰ हेक्क्याड् याड्सि खेड्हाः हिम्मो मेवयेल्ले कुहुःसाम्बाहाःरे येसुःन् कन् पाःन्निल्ले कुबेःन् थेमाबे फाःआड् याम्मो सेःन्मेदोसुरो ॥¹¹ येसुरे खेड्हाः मेत्तुसि, “आत्तिन् येम्बित्छाःड्ले कुमेःत्तिन् नाःरुआड् वेःस्मा मेन्छुमाःडन्नु मेःक्खिम् चोगुः, खेल्ले तगिस्मा कुमेःत्तिल्ले कुदक्लेड्वाओ वेः मेन्छुमाःडन्नु चाराम्मा याःम्बक् चोगुरो ॥¹² हेक्क्याड् आत्तिन् मेन्छुमाःड्ले कुयेम्बाःडन्नाःरुआड् वेः येम्बित्छाःडन्नु मेःक्खिम् चोगुः, खेल्लेआड् तगिस्मा कुयेम्बाःल्ले कुदक्लेड्वाओ वेः येम्बित्छाःडन्नु चाराम्मा याःम्बक् चोगुरो ॥”

येसुरे हिन्जाःबित्छाहाः मुःड्साम् थाःसु पिरुसिः

मत्ति १९.१३-१५, लुका १८.१५-१७

¹³ हेक्क्याड् येसुरे हुक् नेस्सुआड् मुःड्साम् पिरुसिः फाःआड् मनाहाःरे हिन्जाःबित्छाहाः मेदारुसि ॥ कर कुहुःसाम्बाहाःरे खेन् केदाःप्पाहाः मेभेःक्तुसि ॥¹⁴ हेक्क्याड् येसुरे खेन् निःसुआड् कुयाःक् लेःरेर खेड्हाः मेत्तुसि, “हाराः हिन्जाःबित्छाहाः इड्गाःओ ताःमा फाःक्तेम्सिम्मेःओ, खेड्हाः मेसाक्तेम्सिम्मिन्नेः, थेआड्भेल्ले निड्वाःफुहाड्जुम्मिड्ग कन् हिन्जाःबित्छा हेक्क्याड्बाहाःरेनेरो ॥¹⁵ इड्गाः सेक्खाए मेत्तिन्ड्, हाःत्ले हिन्जाः हेक्के कुदोःप्मा निड्वाःड्ले निड्वाःफुहाड्जुम्मिन् मेदाःक्तुन्, खेन् खेप्पो लाःप्मा मेघोःनेनलो ॥”¹⁶ हेक्क्याड् येसुरे खेन् हिन्जाःबित्छाहाः कुभक्तुड्डो युक्खुसिआड्खुनिः सम्दाड् हुक् नेस्सुर मुःड्साम् पिरुसिरो ॥

याड्साकुन्धेसाबा मनाःन्

मत्ति १९.१६-३०, लुका १८.१८-३०

¹⁷ हेक्क्याड् येसुःन् लाम्दिःक्को पेर पत्छेल्ले मनाधिक् लोःक्ते फेःरेआड् कुदगि थुड्बोहजः युड्सिड्डाड् मेत्तु, “केनुःबा सिक्साम्बाए, आक्तेड्बा नुःबा याःम्बक् चोगुड्डिल्ले मेन्नुपमनाबा हिड्मन् खोःसुड्बे?”

¹⁸ हेक्केःल्ले येसुरे खेन् मेत्तु, “थेआड् इड्गाः केनुःबा केमेत्ताबे? केनुःबाग निड्वाःफुमाड्डिन्लक् वाःरो ॥¹⁹ खेनेः साम्योथिम् इड्जाःड्हाः केलेस्सुः-मना सेप्मा मेनुःनेन्, चाराम्मा याःम्बक् चोःक्मा मेनुःनेन्, खुःम्मा मेनुःनेन्, इड्लेक् पाःप्मा मेनुःनेन्, मनाहाः खुम्मासि मेनुःनेन्, हेक्क्याड् पा-मा इड्धाःड् पिमासिए पोःड् ॥”

²⁰ खेन् मनाःल्ले मेत्तु, “सिक्साम्बे, कन् केरेक् साम्योथिम् इड्जाःड्हाःग इड्गाः हिन्जाः वयाड्डाड्धोए इःत्तुड् नाःत्तुड्ल वाःआरो ॥”

²¹ येसुरे खेन् मनाःन् ओमेत्तुआड् लुड्माः तुक्तुर मेत्तु, “आल्लसाड् खेनेः याःम्बक्थिक्चोःक्मा केगत्तुरो ॥ पेगेःआड् केगत्तुबान्केरेक् सड्घेदेःसेः हेक्क्याड् याड्गेसाःबाहाः पिरेसेःओ ॥ हेक्केलःरिक् साड्ग्राम्पेदाड्डो याड्साकुन्धे केघोःसुरो ॥ हेक्क्याड् फेःरेःआड् इड्गाः तिम्दाड्डेःओ ॥”

²² हेक्क्याड् खेन् मनाःल्ले कुनाःन् किःन्दुआड् कुनिड्वाः तुगेर खेप्पोलाम् पे, थेआड्भेल्ले खेल्लेग यरिक् याड्साकुन्धे कत्तुरो ॥

²³ येसुरे खिरि ओमयेर कुहुःसाम्बाहाः मेत्तुसि, “याड्साकुन्धेसाबाहाःग निड्वाःफुहाड्जुम्मो लाःप्मा साःरिक् साक्लो!”²⁴ कुबाःन्निन्मेघेप्सुआड् कुहुःसाम्बाहाःरे साःरिक् खुनिः निड्वाः मये, कर येसुरे याम्मो खेड्हाः मेत्तुसि, “चुक्पासे, निड्वाःफुहाड्जुम्मो लाःप्मा सेक्खाए साक्लो ॥

²⁵ याड्साकुन्धेसाबेन् निड्वाःफुहाड्जुम्मो लाःप्मानुःल्ले उमेःन् सम्मेःत्तिल्ले कुहड्डो लाःप्मा उसुरु पोःड्लो ॥”²⁶ हेक्क्याड् कुहुःसाम्बाहाः साःरिक् खुनिः निड्वाः मयेआड् अक्खे मेमेत्छिड्, “हेक्केःल्ले हाःत् ताड्सेःप्मा सुक्पाबे?”²⁷ येसुरे खेड्हाः ओमेत्तुसिः मेत्तुसि, “खेप्सेम्मेः, मेन्छाम्

यापुमिरे लागिग कन् सुक्मेन्देपमना चोःक्साड्, निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुलागिग मेसाक्नेन्लो ॥ निड्वाःफुमाड्डिल्ले केरेक् पाःन्हाः चोःक्मा सुक्तुरो ॥” 28 हेक्क्याड् पत्रुसरे मेत्तु, “आदाड्बे, आनिगेग केरेक् पाःन्हाः लेरुम्बे, हेक्क्याड् खेनेः तिम्मासिगेआड् वयिगेरो ॥” 29 हेक्क्याड् येसुरे मेत्तुसि, “इङ्गाः सेक्खाए मेत्निड्, आत्तिल्ले आलागि नु सुनाइड्ले लागि हिम्धाःड्हाः, प्याड्सिगेन् इक्तापहाः, नेःनुसाःहाः, फुःनुसाःहाः, पाः माहाः, इग्र हिन्जाःबित्छाहाः लेरुसिआड् वाः, 30 खेल्ले सेक्खाए कन् येम्मो मनालाम्बा तुक्खे चामानु सोसोरिक् हिम्धाःड्हाः, प्याड्सिगेन् इक्तापहाः, फुःनुसाः, नेःनुसाः, माहाः हेक्क्याड् हिन्जाःबित्छाहाः किप्थिक् (१००) लेड्नुःल्लेआड्यरिक् खोःसुरो ॥ हेक्क्याड् केदाःबा येम्मो मेन्नुपमनाबा हिड्मन् खोःसुरो ॥ 31 कर आल्लो तगि केवाःबा यरिक् मनाहाः एगाड् मेबोःड्लो, हेक्क्याड् आल्लो एगाड् केवाःबा यरिक् मनाहाः तगाड् मेबोःड्लो ॥”

येसुरे कुसिःमेल्ले कुयाःम्बेओ याम्मो पाःत्तु

मत्ति २०.१७-१९, लुका १८.३१-३४

32 खेड्हाः यरुसलेम थो मेबेःल्ले येसुःन् कुहुःसाम्बाहाःनुःल्ले तगाड् पत्छे ॥ खेड्हाःरे खुनिः निड्वाः मये, हेक्क्याड् एगाड् केदिम्बाहाःआड् मेगिसेरो ॥ हेक्क्याड् येसुरे थिक्-नेत् (१२) कुहुःसाम्बाहाः थिक्लेपमाड् तेःरुसिआड् आल्ल पोःड्मा इःत्तेबा पाःन्निःल्ले कुयाःम्बेओ अक्खेलःरिक् मेत्तुसि, 33 “आल्ल आनिः यरुसलेम आगेत्ताड् खेपमो तुम्निड्वाःफुसाम्बाहाः नु साम्थोथिम्साम्बाहाःरे खुनिः हुक्को मेन्छाम्साःन् इड्मेलेक्त्तुआड् हुक्मेसुपुत्तुरो ॥ हेक्क्याड् खेड्हाःरे खुनेः सिःमेल्लेन् खुमदिड् मेबिरुआड् थिम्मेन्दड् सुवाड्हाःरे खुनिः हुक्को मेबिरुःरो ॥ 34 खेड्हाःरे खुनेः किनाःन्दि मेबिरु, थ्याःत् मेधोःक्त्तुः, मेहिपुत्तुः, तेःम्भुक् मेबिरुः, हेक्क्याड् मेसेरुःरो ॥ कर खुनेः सुम् येन् एगाड् सिःमेन्लाम् याम्मो हिड्लो ॥”

याकुब नु युहुन्नाःल्ले खुन्छिः पेलि

मत्ति २०.२०-२८

35 हेक्क्याड् जब्दियारे कुस्साः याकुब नु युहुन्नाःल्ले येसुःन् मेत्तेछु, “आदाड्बा सिक्साम्बे, आन्छिगे पाःत्छुगेबा पाःन्निन् आन्छिगे लागि चोगेःओ केलःबा निड्वाः कत्छुगेःरो ॥”

36 येसुरे खेड्हाः सेःन्दोसुसि, “खिन्छिः इङ्गाः थेमा चोगुड् पिनेत्छिड्ल फाःआड् निड्वाः केजोःक्सुबे?”

37 खेड्हाःरे नोगप् पिरैत्छु, “खेनेः मिमिदिड्गेन् केहाड्जुम्मो केयुड्डिल्ले, केजुप्साड् नु केभेन्छाड् लेपमाड् आन्छिगे युड्मा यापुमि पाड्घेःओ ॥”

38 येसुरे खेड्हाः मेत्तुसि, “खिन्छिः थेःन् केनाःक्सुर केबत्छिः खेन् कुसिड् केन्निःत्छुन् ॥ इङ्गाः थुड्ड्बा तुक्खेवा खोर्याओ थुड्मा केसुकुसुबि? हेक्क्याड् इङ्गाः पोःड्डाबा बपुत्तिस्मान् खिन्छिः पोःड्मा केसुकुसुबि?”

39 खेड्हाःरे नोगप् पिरैत्छु, “सुकुसुगेः ॥”

येसुरे खेड्हाः मेत्तुसि, “खिन्छिः सेक्खाए इङ्गाः थुड्ड्बा खोर्याओ केधुड्सुःआड् इङ्गाः पोःड्डाबा बपुत्तिस्मान्नाड् खिन्छिः केबोःड्सिः, 40 करसाड् आभेन्छाड् नु आजुप्साड् लेपमाड् युड्मा केसुकुसिः पाःपुमा युक् मेगत्तान्लो ॥ खेन् तेन्हाःग निड्वाःफुमाड्डिल्ले आत्तिन्हाः पिमासि फाःआड् यारिप् चोगुआड् वाः, बा खेड्हाःरक् युड्मा मेघोःरो ॥”

41 हेक्क्याड् वेः थिबोःड् (१०) हुःसाम्बाहाःरे कन् मेघेप्सुआड् याकुब हेक्क्याड् युहुन्नाःन्नु खुन्छिः सिक् पोगेरो ॥ 42 हेक्केःल्ले येसुरे काक् उःत्तुसिआड् मेत्तुसि, “थिम्मेन्दड् सुवाड्हाःरे खुनिः हाड्हाःरेग मनाहाः पाःपुपाःत्मेमेत्तुसिबा हेक्क्याड् खुनिः सुहाड्पुक्पाहाःरेआड् खुनिः फोःसाड्बाहाः मेयुक्त्तुसिबाग खिनिः केनिःसुम्माड् केवयिःरो ॥ 43 कर खिनिः लुम्मोग हेक्के पोःड्मा मेनुःनेन्लो ॥ खिनिः लुम्मोग आत्तिल्ले लाम्लोःबा पोःड्मा निड्वाः चोगुः खेन् हाराः खिनिः सेवारोबा पोःड्लो ॥ 44 हेक्क्याड् हाःत्ले केरेक्नुःल्ले तगाड् पोःड्मा निड्वाः चोगुः, खेन् केरेक्ले खुनिः

योःक् पोःङ्लरो ॥ 45 थेआङ्भेल्ले इङ्गाः मेन्छाम्साःन् सेवा मेबिआर फाःआङ् मेःन्, कर सेवा पिसे त्याङ्बरो ॥ हेक्क्याङ् यरिक् मनाहाः लायोलाम् थेःमासिआङ्ताङ्सेःप्मासि फाःआङ् इङ्गाः आहिङ्मन्निन् पिसे त्याङ्बरो ॥”

येसुरे बर्तिमाइ मिक्फःम्बेन् वेःन्दुः

मत्ति २०.२९-३४, लुका १८.३५-४३

46 हेक्क्याङ् खेङ्हाः येरिहो येक्यक्को मेदये ॥ याङ्सि येसुःन् नु कुहुःसाम्बाहाः यरिक् मनाहाःन् येक्यक्लाम् मेबेर मेबत्छेल्ले तिमैरे कुस्साः बर्तिमाइ मेःपमनाबा चागेनाःक्पा मिक्फःम्बेन् लाम्मिल्ले कयाओ युङ्गेरो ॥ 47 नासरतबा येसुःन् पेःक्ल पत् केलःबा खेल्ले खेप्सुआङ् अःक्मा हेःक्ते, “दाउदरे कुस्साः येसुए, इङ्गाः लुङ्माः तुक्ताङ्ङेओ!” 48 यरिक् मनाहाःरे खेन् स्वाःत् युङ्गेः फाःआङ् मेभेःक्त्तु ॥ कर खेन् आल्लसाङ् साःरिक् अःक्ते, “दाउदरे कुस्साःए, इङ्गाः लुङ्माः तुक्ताङ्ङेओ!” 49 येसुरे खेन् अःक्तेबा खेप्सुल्ले येम्सिङ्ङाङ् खेङ्हाः मेत्तुसि, “खेन् कत्ना फेत्तेम्मेः ॥”

हेक्क्याङ् खेङ्हाः मेबेआङ् खेन् मिक्फःम्बेन् मेमेत्तु, “हौ, सःत्तेओ! सिक्साम्बेल्ले केउःत्तेआङ् वाःरो ॥ खेनेः पोगेः!” 50 खेल्ले कुसुङ्घेःक्वाःन् थिक्लेप्माङ् लाप्फुसुआङ् मुत्थिक् पोगेआङ् येसुरो पे ॥

51 येसुरे खेन् सेःन्दोसु, “इङ्गाः थेमा चोगुङ् पिनेबा निङ्वाः केजोगुबे?”

खेल्ले मेत्तु, “सिक्साम्बे, इङ्गाः निःमा केसुकपा पोःङ्ङार ॥”

52 हेक्क्याङ् येसुरे खेन् मेत्तु, “पोगेः! खेनेः केनसाःननिल्ले निःमा केसुकपा केजोगेआङ् केवाःरो ॥” खिमो खेन् निःमा केसुकपा पोःक्खेआङ् सःत्तेर येसुरे कुएगाङ् कुएगाङ् थासिङ्ङलो ॥

11

येसुःन् यरुसलेम्मो लाःत्

मत्ति २१.१-११, लुका १९.२८-४०, युहुन्ना १२.१२-१९

1 येसुःन् नु कुहुःसाम्बाहाः यरुसलेम मेबेर मेबत्छेल्ले यरुसलेम निःत्ताङ्बा जैतुन कोःक्माल्ले कुबेसाङ्बा बेथफागे नु बेथानि मेःपमनाबा पाङ्जुम निःत्ताङ् मेगेरे, हेक्क्याङ् येसुरे नेप्फु कुहुःसाम्बाहाः अक्खे मेत्तुसिर पाङ्घुसि, 2 “खिन्छिः तगाङ्बा पाङ्भेओ पेसेः ॥ खेप्मो केलाःत्छिल्लेसा आप्फाल्लेआङ् मेन्युकके केवाःबा अदङ्साधिक् इमेघेःक्खुआङ् येप्पा केदुम्सुः ॥ खेन् लेरेत्छेःआङ् कत्ना फेत्तेत्छेः ॥ 3 मनाहाःरे थेआङ् कन् अदङ्साःन् केलेत्छुबाबे फाःआङ् सेःन्गेम्लाप्सिने फाःग्र कन् आनिगे दाङ्बान् चाहाबा चोगेआङ् वाः हेक्क्याङ् हाराए खुनेः याङ्ना नुःक्त्तुरो मेत्तेछेओ ॥”

4 हेक्क्याङ् खेङ्हाः पेसिल्ले सेक्खाए लत्छा हिम्बेसाङ् अदङ्साःन् इमेघेःक्खुआङ् लाम्मो येबेबा निःसेत्छु, हेक्क्याङ् खेङ्हाःरे लेरेत्छुर पत्छेत्छिल्ले 5 खेप्मो केयेप्पा कुभा मनाहाःरे सेःन्मेदोसुसि, “कन् अदङ्साःन् थेआङ् केलेत्छुबाबे?”

6 खेङ्हाःरे येसुरे मेत्तुसिबा हेक्केए नोगप् पिरेत्छुआङ् खेन् मनाहाःरे पेःक्मा मेबाङ्घुसिरो ॥ 7 खेङ्हाःरे खेन् अदङ्साःन् येसुरो तारेत्छुआङ् कुहुःसाम्बाहाःरे खुनिः तेःत्हाः खेन् अदङ्साःल्ले कुएःक्को मेनेस्सु, हेक्क्याङ् येसुरे खेन् युक्त्तु ॥ 8 यरिक् मनाहाःरे खुनिः तेःत्हाः लाम्मो मेभेसु ॥ कुभारेग खेन् खिरिलाम्कुभेक्वानुबा सिङ् पोराःक्हाः मेजेपुतुआङ् लाम्मो मेभेसुर खुनेः लाङ्दाःक्मा मेबिरुरो ॥ 9 खुनेः कुदगि नु कुएगाङ् केबप्पा यरिक् मनाहाःरे मेअःक्तेर अक्खे मेबाःत्तु, “निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुनारा पोःररो!”* यहवे दाङ्बाल्ले कुमिङ्ङो केदाःबान् मुङ्इसाबा पोःङ्लरो ॥ 10 आनिः थाःक्थेबा दाउद हाङ्ङिल्लेन् केदाःबा हाङ्जुमिन् मुङ्इसाम्मिल्ले कुधिम् पोःङ्लरो! साङ्ग्राम्पेदाङ्ङो निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुनारा पोःररो!” 11 हेक्केलःरिक् येसुःन् यरुसलेम्मो पेआङ्

* 11:9 ग्रिक् पाःन्दाङ्ङो “होसन्ना” पोःङ्लो ॥

माङ्हिमो लाःसे॥ हेक्क्याङ् खुनेः खेपमो खिरि ताक्कन्देर केरेक् ओमेत्तुसि, कर नाम्धे पेआङ् वयेबाल्ले चोगुल्ले याम्मो थिक्-नेत् (१२) कुहुःसाम्बाहाःनु बेथानि पाङ्जुम्मो नुःक्खे पेरो॥

येसुःन् नु पःत्छेःबुड्मान्

मत्ति २१.१८-१९

12 हेक्क्याङ् कुदाःन्दिक् तानाम्सा बेथानिलाम् यरुसलेम मेबेर मेबत्छेल्ले येसुरे कुसेत्लाःक्ते॥
13 माःङ्घालाम् पःत्छेःबुड्मान् सरित् यारिक् निःसुआङ् कुजाः थोःक्तेआङ् पत्ति फाःआङ् खेपमो पेआङ् ओमेत्तुल्ले कुभेक्वारक् पत्छे कर कुजाः मेबत्छेन्, थेआङ्भेल्ले पःत्छेः थोःक्मा येम् मेन्दाए वये॥ 14 येसुरे खेन् पःत्छेःबुड्मान् मेत्तु, “आल्लआङ्धो आप्फाल्लेआङ् केजाः मेधोःक्नेन्लरो॥” कन् पाःत्तुबा पाःन्निन् कुहुःसाम्बाहाःरेआङ् मेघेप्सु॥

येसुःन् माङ्हिमो पेःक्

मत्ति २१.१२-१७, लुका १९.४५-४८, युहुन्ना २.१३-२२

15 हेक्क्याङ् यरुसलेम मेगेरेआङ् येसुःन् माङ्हिमो पे, हेक्क्याङ् खेपमो चिगःक्वा केसङ्बा केङ्ङबाहाः नाःपमा लःपमा हेःक्तुसि॥ याङ् केलेक्पाहाःरे खुनिः याङ्लेक्मा सापनेत्तिन् नु पुत्तुःक्के केसङ्बाहाःरे खुनिः युक्नाःन् लेक्खुबिरुसिरो॥ 16 हेक्क्याङ् कन् माङ्हिम लक्खुम्मो लाङ्घेःक्मार चिगःक्वा तेःमा ताःपमा साक्तुसिरो॥ 17 हेक्क्याङ् खेङ्हाःरे मेत्तुसि, “साम्योसाप्लाओ अक्खेलरिक् साप्तेआङ् पत्, ‘इङ्गाः आहिमिङ्ग केरेक् मेन्छाम् सुवाङ्हाःरेन् तुवा चोःक्मा हिम् पोःङ्,’ कर खिनिःग फाःन्दाहाः चिङ्सिङ्मा तेन् केजोगुम्माङ् केवयिःरो॥”

18 खेपमो तुम्निङ्वाःफुसाम्बाहाः नु साम्योथिमसाम्बाहाःरे कन् मेघेप्सुआङ् येसुःन् आक्खेलरिक् सेपमाबे फाःआङ् लाम् कोःपमा मेहेःक्तु॥ कर खेङ्हाःरे मेगिसे, थेआङ्भेल्ले कुनिसाम्मिन् मेघेप्सुल्ले केरेक् मनाहाःरे साःरिक् खुनिः निङ्वाः मयेआङ् वयेरो॥ 19 हेक्क्याङ् नाम्धेआङ् येसुःन् नु कुहुःसाम्बाहाः यरुसलेम्लाम् मेलःन्दे मेबेरो॥

पःत्छेःबुड्मोलाम् निसाम्

मत्ति २१.२०-२२

20 कुनामदाःपमा खेन् लाम्मो मेबेःल्ले मिःपमाबा पःत्छेःबुड्मान् कुबुड्मोनुए हेरेआङ् स्येबा मेनिःसुरो॥ 21 येसुरे पाःत्तुबान् पत्रुसरे निङ्वाः इःतुर खुनेः मेत्तु, “सिक्साम्बे, ओमेत्तेः! खेन् साङ्ग्रा केमेत्तुबा पःत्छेःबुड्माङ्ग इलेमेआङ् स्येरो॥”

22-23 येसुरे मेत्तुसि, “निङ्वाःफुमाङ्ङिन्नसाःन् चोगेम्मेः! इङ्गाः सेक्खाए मेत्निङ्, हाःत्ले निङ्वाःओ चप्चि मेन्जोःक्के, कन् कोःक्मान् हाःयाक् आगेःआङ् वाहङ्ङो लाप्फुसिङ्ङेः फाःआङ् निङ्वाःओ नसाःन् चोगुआङ् पाःत्तुः, खेङ्ग कुलागि पोःङ्ङेरो॥ 24 खेल्ले चोगुल्ले खिनिः तुवा केजोगुम्मिल्ले केनाःक्तुम्बा पाःन्निन् खोःसुम्बेः फाःआङ् नसाःन् चोगेम्मेः, हेक्क्याङ् खेन् निङ्वाःफुमाङ्गलाम् केघोःसुम्लो॥ 25-26 हेक्क्याङ् खिनिः तुवा केजोगुम्मिल्ले आत्तिन् मनाःल्ले कुदक्लेङ्वाओ खिनिः निङ्वाः तुगेआङ् वाः, खेन्निन् लेप्मि पिरेम्मेःओ॥ हेक्केलरिक् साङ्ग्राम्पेदाङ्ङो केवाःबा खिनिः पानुदिङ् पाः निङ्वाःफुमाङ्ङिल्लेआङ् खिनिः लायोःन् लेप्मि केबिरिःरो॥ ((कर खिनिः लेप्मि केम्बिरुम्मिन्ने फाःग्र साङ्ग्राम्पेदाङ्ङो केवाःबा खिनिः पानुदिङ् पाः निङ्वाःफुमाङ्ङिल्लेआङ् खिनिः लायोःन् लेप्मि केम्बिरिन्लो॥))”

येसुरे कुयुक्

मत्ति २१.२३-२७, लुका २०.१-८

27 खेङ्हाःरे याम्मो यरुसलेममो मेदये॥ येसुःन् माङ्हिम लक्खुम्मो ताक्कन्नु वयेल्ले खेपमो तुम्निङ्वाःफुसाम्बाहाः, साम्योथिमसाम्बाहाः नु यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाः मेदयेआङ् 28 सेःन्मेदोसु, “खेनेः थेमा युक्किल्ले अक्त्तङ्बा याःम्बक्हाः केजोगुर केवाः? कन् युक्किन् हाःत्ले केबिरेः?”

29 येसुरे खेङ्हाःरे मेत्तुसि, “इङ्गाःआङ् लत्छा सेःन्लापथिक् सेःन्दोःनिङ्लो॥ याप्मि नोगप् आबिरेम्मेःओ, हेक्क्याङ्गलक् थेमा युक्किल्ले इङ्गाः याःम्बक् चोगुङ्, खिनिः मेत्निङ्लो॥

30 युहुननारे बपतिसमा पिमा कुयुक्किन् आत्तोलाम् त्येबाबे? निड्वाऱफुमाड्लाम् त्येबाबि, इ मनालाम्बि? याप्मि आमैत्तेमैऱ?”

31 खेड्हाऱरे खुनिऱ लुम्मो पाःन् मेधक्तेर अक्खे मेमैत्छिड्, “आल्ल आनिऱ ‘निड्वाऱफुमाड्लाम् आमैत्तुम्ने फाऱग्र, थेआड् नसाःन् केनजोगुम्मिन् फाऱआड् सेःनआलाप् ॥ 32 कर ‘मनाहाऱलाम्लो’ आमैत्तुम्ने फाऱग्र, मनाहाऱ आनिऱ तक्लेड्वाओ मेबोःक्, थेआड्भेल्ले मनाहाऱरे युहुननाःन् सेक्खाए माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पा फाऱआड् मेडःत्तुआड् मेवाऱ ॥” 33 खेल्ले चोगुल्ले खेड्हाऱरे येसुःन् मेमैत्तु, “आनिगे मेनिःसुम्बेन्लो ॥”

हेक्केःल्ले येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “हेक्केने फाऱग्र थेमा युक्किल्ले अक्तड्बा याःम्बक्हाऱ चोगुड् खेन् इड्गाऱआड् मेमैत्तिड्डिन्लो ॥”

12

कुऱड्केभैम्बा कुभ्रेःड् इक्मसाबाहाऱरे खुनिऱ खेदाऱ

मत्ति २१.३३-४६, लुका २०.९-१९

1 येसुःन् खेड्हाऱनु खेदाऱओ अक्खेलऱरिक् पाऱे, “उन्छेःन् मनाधिक्ले लत्छा इक्को चेल्लेक्सेऱ लेःत्तुआड् कुधिरि लुड्धाक् सेत्तुआड् फाडु, हेक्क्याड् कुलुम्मो लुम्बाःत् तयुआड् खेप्पो चेल्लेक्सेऱ एःम्मा तेन्धिक्चोगु ॥ इक् कोमा याक्साधिक्काड् चोगु, हेक्क्याड् खेन् चेल्लेक्सेऱ इक्किन् कुभ्रेःड् लक् खोःमारे लागि इक्मसाबाहाऱ पिरुसिआड् खुनेऱ लाम्दिःक् चोःक्से पेरो ॥ 2 हेक्क्याड् चेल्लेक्सेऱ तुप्पा येम् त्येःल्ले कुलक् लाःसे कुसेवारोबाधिक्इक्मःबाहाऱरो पाड्घुरो ॥ 3 कर खेन् इक्मसाबाहाऱरे खुनेऱग मेहिपुत्तुआड् थेआड् मेम्बिए हाबा मेबाड्घु मेदेःसुरो ॥ 4 याम्मो खेन् इक्केल्ले कुन्दाड्बाल्ले वेऱस्मा सेवारोबान् पाड्घु ॥ खेन्नाड् कुधगेःक्पो मेघाक्खुर कुजाःत्थि मेदेःसु ॥ 5 याम्मो वेऱस्मा सेवारोबान् पाड्घु, हेक्क्याड् खेड्ग मेहिपुत्तुआड् मेसेरुरो ॥ हेक्केलऱरिक् खुनेऱ वेऱ वेऱ यरिक् सेवारोबाहाऱ पाड्घुसिल्ले कुभा मेहिपुत्तुसि, कुभा मेसेरुसिरो ॥ 6 खेन् इक्केल्ले कुन्दाड्बाल्ले लुड्माऱ तुक्तुबा लत्थिक्लक् कुस्साः वये ॥ आल्ल कन् आस्साःन् पाड्घुड्डिल्लेग सेक्खासाड् कुना मेसाऱरुबिला फाऱआड् इःत्तुआड् केरेक्नुःल्ले एगाड् पाड्घुरो ॥

7 कर खेन् इक्मसाबाहाऱ अक्खे मेमैत्छिड्, ‘कड्ग कुम्बारे कुलक् केघोःबारो, कन्सेरुम्माड् कुलाजेऱ सिड्बुड्हाऱ आनिऱ हुक्काप्पासिरो ॥’ 8 हेक्क्याड् कुस्साःन्नाड् मेहिपुत्तु मेसेरुआड् चेल्लेक्सेऱ इक्कोलाम् लाःक्कात् लाप्मेभुसुरो ॥”

9 हेक्केःल्ले येसुरे सेःन्लाप्तुसि, “आल्ल खेन् चेल्लेक्सेऱ इक्केल्ले कुन्दाड्बान् ताआड् खेड्हाऱ आक्खे मेत्तुसिऱबे? सेक्खासाड् खुनेऱ केरेक् सेरुसिआड् खेन् चेल्लेक्सेऱ इक्किन् वेऱ मनाहाऱ पिरुसिऱरो ॥ 10 कन्साम्योसाप्लाओ केबप्पा पाःन्निन् मेन्निःत्ते केवयिऱबि?

‘लुड्गाम्बाहाऱरे मेनाऱरुबा लुड्डिन्

काक्नुःल्ले केयेक्पा कुम्मा लुड् पोःक्खेआड् वाऱरो ॥

11 कड्ग यहवे दाड्बाल्लेए चोगुबारो,

हेक्क्याड् कन् आनिऱ निःमो निड्वाऱ केमाबा चोःक्लो ॥’”*

12 खेड्हाऱरे येसुःन् तेम्मा निड्वाऱ मेजोगु, थेआड्भेल्ले येसुरे पाःत्तुबा खेदाऱओ खेड्हाऱ कुऱड्केभैम्बा इक्मसाबाहाऱनु तड्घुसिबान्खेड्हाऱरे निड्वाऱ मेघोःसु ॥ कर खेड्हाऱरे मनाहाऱ मेगिरुसिआड् खुनेऱ मेलेरुआड् मेबेरो ॥

एःड्याड् हुड्माबि मेःम्बि?

मत्ति २२.१५-२२, लुका २०.२०-२६

* 12:11 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् ११८.२२-२३

13 खेल्ले कुएगाड कुभा यहुदि लाम्लोःबाहाऱे पाःन्नो तेम्माआड येसुःन् आप्तिक कुःप्मा फाऱआड कुभा फरिसिहाऱ नु हेरोद हाडडिल्ले कुमनाहाऱ* मेबाडघुसि ॥

14 खेडहाऱ मेदयेआड सेःन्मेदोसु, “सिक्साम्बे, खेनेऱग सेक्खा पाःन्लक् केबाःत्लो ॥ खेनेऱग मनाहाऱे खुनिऱ पाःन्नोआड केम्बतनेन्, हेक्क्याड आत्तिन् मनाहाऱआड केन्छेन्दुन्छिन् ॥ खेनेऱग निड्वाऱफुमाडडिल्ले कुलाम्मिन् सेक्खाए केहुरुसिरो ॥ हेक्केःल्ले कन्पाःन्निन् आमैतेऱ-रोमि पयम् हाड सिजरेन्* एःड्याड हुड्मा आनिऱ साम्योथिमिल्ले आबिऱबि आमबिनेन्बि?”

15 येसुरे खेडहाऱे खुनिऱ निड्वाऱ चिःप्मान निःसुआड सेःन्दोसुसि, “थेआड खिनिऱ अक्खेलऱरिक् इङ्गाऱ पाःन्नो तेम्मा निड्वाऱ केडःत्तुम्बाबे? याडइत्छिःन्फेत्तेम्मेऱ, इङ्गाऱ ओमेत्तुड् साऱरुड् ॥”

16 खेडहाऱे मेभेत्तुआड येसुरे खेन् ओमेत्तुआड सेःन्दोसुसि, “कन् याडइत्छिओ हाःत्ले कुडत्छाप नु कुबाःन्साप् पप्पे?”

खेडहाऱे नोगप् मेबिरु, “सिजरेल्लेन्पत्लो ॥”

17 हेक्क्याड येसुरे खेडहाऱ मेत्तुसि, “हेक्केःल्ले सिजरेले कुबाःन्हाऱ सिजरेन् पिरेम्मेऱ, हेक्क्याड निड्वाऱफुमाडडिल्ले कुबाःन्हाऱ निड्वाऱफुमाडडिन्ने पिरेम्मेऱओ ॥”

हेक्केःल्ले खेडहाऱे साऱरिक् खुनिऱ निड्वाऱ मये ॥

सिःमेन्लाम् याम्मो हिड्माल्ले कुयाःम्बेओ हुरसिऱ

मत्ति २२.२३-३३, लुका २०.२७-४०

18 खेप्मो सिःमेन्लाम् याम्मो हिड्मन् होःप्लऱरिक् नसाःन् केजोःक्पा सदुकिहाऱ* मेदयेआड 19 सेःन्मेदोसु, “सिक्साम्बे, मोसारेग अक्खेलऱरिक् साप्तु आबिरेआड पत्-‘आत्तिल्ले कुम्भुड्इन् कुस्साः कुए मेन्वाऱए सिःऱ, खेल्ले कुन्साऱे मेमेदुमा कुन्नेऱद्रेःन्नु मेःक्खिम् चोःक्माए पोःड् ॥ हेक्क्याड कुम्भुऱे कुलागि सागप्मा पोःड्लो ॥” 20 आल्ल नुसि फुऱनुसाऱहाऱ मेवये ॥ तुम्बाल्ले मेःक्खिम् चोगुआड कुस्साः कुए मेन्वाऱए सयेरो ॥ 21 हेक्क्याड सरुम्बेल्लेआड मेमेदुमा कुन्नेऱद्रेःन्नु मेःक्खिम् चोगु, कर खेन्नाड कुस्साः मेन्वाऱए सये ॥ हेक्क्याड याडसरुम्बेल्लेआड खेन् मेमेदुमा कुन्नेऱद्रेःन्नु मेःक्खिम् चोगु, खेन्नाड कुस्साः मेन्वाऱए सयेरो ॥ 22 नुसि फुऱनुसाऱहाऱे मेःक्खिम् मेजोगुसाड खुनिऱ सामेन्वाऱए केरेक् मेसये ॥ कुनुप्मो खेन् मेन्छुमाऱइन्नाड सयेरो ॥ 23 आल्ल खेडहाऱ सिःमेन्लाम् याम्मो मेहिड्डिल्ले आत्तिल्ले कुमेःत् पोःड्बाबे? खेन्नुग नुसिए फुऱनुसाऱहाऱे मेःक्खिम् मेजोगुआड मेवये ॥” 24 येसुरे खेडहाऱ नोगप् पिरुसि, “खिनिऱग पिर्बेःम्बा केजयेड्आड केवयिऱरो, थेआड्भेल्ले साम्योसाप्लाःन् कुसिड् मेन्निःत्ते केवयि, हेक्क्याड निड्वाऱफुमाडडिल्ले कुमुक्साम्मिन्नाड कुसिड् मेन्निःत्ते केवयिऱरो ॥ 25 थेआड्भेल्ले सिःमेन्लाम् याम्मो मेहिड्डिल्लेग मनाहाऱ मेःक्खिम् मेन्जोःक्नेन्लो, कर खेडहाऱग साड्ग्रामपेदाड्डोबा माड्लाड्डोबा कुडसिःक्ने मेबोःड्लो ॥ 26 आल्ल सिःमेन्लाम् याम्मो केहिड्बाहाऱे खुनिऱ मेन्नो खिनिऱ मोसारे कुसाप्पन्निन् मेन्निःत्ते केवयिऱबि? खेप्मो मि केदिःप्पा पोःक्लालाम्निड्वाऱफुमाडडिल्ले अक्खे पाःत्तुआड् पत्, ‘इङ्गाऱग अब्राहाम, इसहाक नु याकुबरे खुनिऱ निड्वाऱफुमाड्आरो ॥’ 27 खेल्ले चोगुल्ले खुनेऱग कुसिवेत्हाऱेन् मेःन्, कर कुहिड्वेत्हाऱे खुनिऱ निड्वाऱफुमाड्लो ॥ खिनिऱग साऱरिक्के पिर्बेःम्बा केजयेड्आड केवयिऱरो ॥”

केरेक्नुःल्ले केयेक्पा इड्जाःड

मत्ति २२.३४-४०, लुका १०.२५-२८

* 12:13 हेरोद हाडडिल्ले कुमनाहाऱ-ग्रिक् पाःन्दाड्डो “हेरोदिहाऱ” ॥ खेडहाऱ यहुदिसि मेवये, हेक्क्याडखेडहाऱे आबाडे कुभाऱ खोःमारे लागि रोमिहाऱे सेःक्युक् मेजोगुसिबाहाऱ मेभाऱरुसि ॥ फरिसिहाऱे रोमि थिमिन् मेअत्तु, कर नेप्माड् लक्हाऱे येसुःन् थेमाड मेप्माआड खुनेऱ रोमिहाऱनु केसाक्पो थाःमा मेडःत्तु ॥ * 12:14 सिजरे-सिजरेन् रोमि हाड्युक्किल्लेन् पयम् हाड्रे कुमिड् वये ॥ रोमिहाऱे यरिक् लाजेऱहाऱ मेनाःन्दुसिआड खुनिऱ युक्को मेगत्तुसि, हेक्क्याड खेन् केरेक्लेन् पयम् हाड् सिजरेन् वये ॥ रोमि पयम् हाड्हाऱ केरेक् सिजरे मेमेत्तुसि ॥ * 12:18 सदुकिहाऱ-कन् मनाहाऱ यहुदि साम्यो लक्कोबासि कर फरिसिहाऱनु वेऱसिरो ॥ * 12:26 लाम्दिःक् ३.६

28 खेप्मोबा साम्योथिम्साम्बाधिक्ले पाःन् मेधक्तेबा खेप्सुसि ॥ खेल्ले येसुरे सारिक् निड्वाफ केदाःबा नोगप् पिरुसिबा निड्वाफ खोःसुआड् येसुःन् सेःन्दोसु, “सिक्साम्बे, इःपमा नाःपमाए केबोःड्बा केरेक्नुःल्ले यम्बा साम्योथिम् इड्जाःड्डिन् आत्तिड्ग?”

29 येसुरे नोगप् पिरु, “केरेक्नुःल्ले यम्बा नाःपमाए केबोःड्बा इड्जाःड्डिन् कन्लो-‘इस्त्राइलिसे, खेप्सेममेओ! आनिः दाड्बा निड्वाफफुमाड्डिन्, थिक्लक् वारो ॥ 30 केन्दाड्बा निड्वाफफुमाड्डिन् खेनेः केरेक् केसिक्कुड्माल्ले केरेक् केसक्मासाम्मिल्ले, केरेक् केनिड्वाफइल्ले, केरेक् केधुम्मिल्ले मिःमजि मेत्तेओ ॥’ 31 निसिगेःक्पा इड्जाःड्डिन् कन्लो-‘आप्फेःक्कुड्माफ केदुक्सिड्बा कुइसिःक्के केबाड्भेःसाबाहाःआड्कुड्माफ तुक्तेसेओ ॥’* कन्हाःनुःल्ले यम्बा वेः इड्जाःड्डिङ्ग थेआड् होःप्लो ॥” 32 खेन् मनाःल्ले येसुःन् नोगप् पिरु, “सिक्साम्बे सेक्खाए केबाःत्तुरो ॥ आनिः दाड्बा निड्वाफफुमाड्डिन्लक् दाड्बारो ॥ वेः माड् मेहोःप्लो फाःआड् सारिक् केदड्बा केबाःत्तुरो ॥ 33 हेक्क्याड् खुनेः केरेक् सिक्कुड्माल्ले, केरेक् निड्वाफइल्ले, केरेक् थुम्मिल्ले निड्वाफफुमाड्डिन् मिःमजि मेपमा नु पाड्भेःसाबाहाः आबाडे हेक्के लुड्माफ तुक्मासिग, केरेक् मिधिड्मनाआड्तोःममनाबा सिदुड्जभा नु वेः सिदुड्जभा चोःकमानुःल्लेआड् यम्बा इड्जाःड्डिन् ॥” 34 खेल्ले सिड्सिड्डाड् नोगप् पिरुबा निःसुआड् येसुरे खेन् मेत्तु, “खेनेः निड्वाफफुहाड्जुम्लाम्बा माःड्घा केहोःप्लो ॥

हेक्क्याड् खेन् येन्नाड्धो आत्तिन्हाःरेआड्खुनेः पाःन् सेःन्दोःमा आःन्छिड्माआड्मेन्छुकुत्तुनलो ॥”

निड्वाफफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्त

मत्ति २२.४१-४६, २३.१-३६, लुका २०.४१-४४

35 येसुरे माड्हिम् लक्खुम्मो हुरुरिसि वयेल्ले खेड्हाः सेःन्दोसुसि, “आक्खेलरिक् साम्योथिम्साम्बाहाःरे निड्वाफफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तेन्दाउद हाड्डिल्ले कुस्साःरो फाःआड् मेबाःत्तुबाबे? 36 दाउद हाड्डिल्ले सेसेमाड्लाम् अक्खे पाःत्तुआड् वार, ‘यहवे दाड्बाल्ले इड्गाः आन्दाड्बान् अक्खे मेत्तु, केनिड्मिहाः केयुक्को इड्गाः मेन्दाःत्छिड्डे थारिक् आजुप्साड् लेपमाड् खेनेः युडेओ ॥’* 37 दाउद हाड्डिल्लेए खुनेः आदाड्बे मेत्तुल्ले आक्खेलरिक् ख्रिस्तेन्दाउदरे कुस्साः पोःड्बाबे?”*

यारिक् मनाहाःरे खुनेः कुनिसाम्मिन् खुनिः सिराः थाडेर मेघेप्सुरो ॥

साम्योथिम्साम्बाहाःनु सिड्सिड् लर्रेममेः

38 अक्खेलरिक् येसुरे मेत्तुसि, “साम्योथिम्साम्बाहाःनु सिड्सिड् लर्रेममेओ! खेड्हाः केःम्बा केःम्बा लगेप् मेजाक्खुआड् नानुगतना लाड्मेघेःक्लो, हेक्क्याड् पाड्जुम् लुम्मो सेवा मेमेत्तिगेः केलःबा निड्वाफ मेजोगुआड् 39 यहुदि चुम्लुड्हिम्मो नु साभाड्जाओ तुम्म्याड्हाड् युक्नाहाःओ युड्मा खुनिः सिराः थाड्लो ॥ 40 खेड्हाःरे मेमेदुमाहाः इड्मेलेक्कुत्तुसिआड्खुनिः हिम्धाःड्हाः मेनापत्तुसिः, कर नुःबा ओसेःन्धाक्सिड्मारे लागि केःम्बा केःम्बा तुवा मेजोगु ॥ खेड्हाःरेग सेक्खाए केसाक्पा खुम्दिड् मेघोःसुरो ॥”

मेमेदुमाल्ले कुहुक्सोयाड्

लुका २१.१-४

41 येसुःन् माड्हिम्मो हुक्सोयाड् तोःममादेन्निन्ल्ले कुबेसाड् हुक्सोयाड् केयाक्पाहाः ओमेत्तुसिः युडेरो ॥ खेप्मो यारिक् याड्साकुन्धेसाबाहाः मेदयेआड् यारिक् याड्हाः मेयाक्कु, 42 कर खेप्मो याड्गेसाःमा मेमेदुमाधिक् तयेआड् याड् नेत्छि* याक्कु ॥ 43 येसुरे कुहुःसाम्बाहाः उःत्तुसिआड् मेत्तुसिः,

* 12:31 लेबि १९.१८ * 12:36 निड्वाफफुसाम्लो सुम् ११०.१ * 12:37 खेन् फाड्डन् ख्रिस्तेन्दाउद हाड्डिल्ले कुस्साः नु कुन्दाड्बा नेपमाड् वयेरो ॥ * 12:42 याड् नेत्छि-ग्रिक् पाःन्दाड्डो “नेत्छि लेपतोन्” ॥ कन्यहुदिहाःरे मेजोगुबा केरेक्नुःल्ले कुम्लुड्सुःल्लिक्पा याड्वये ॥

“इङ्गाए सेक्खाए मेत्निङ्, आइन् कन् याङ्गेसाऱ्मा मेमेदुमाल्ले वेऱ्हाऱ्नुःल्ले यरिक् हुक्सोयाङ् याक्तुआङ् वाऱ्रो ॥ 44 थेआङ्भेल्ले कन् याङ्साकुन्धेसाबाहाऱ्रेग खुनिऱ् केयोबाआङ्केनम्बा याङ्हाऱ्ए मेयाक्तु, कर कन्याङ्गेसाऱ्मा मेमेदुमाल्लेग खुनेऱ् कुयाङ्साऱ्मो क्तुबा काक् चामा थुङ्मौलाम् याक्तुआङ् वाऱ्रो ॥”

13

माङ्हिम्मिन् यः

मत्ति २४.१-२, लुका २१.५-६

1 येसुःन् माङ्हिम्मौलाम् लःन्देर पत्छेल्ले कुहुऱ्साम्बाधिक्ले मेत्तु, “आदाङ्बा सिक्साम्बे, आक्खेन् यम्यम्बा लुङ्हाऱ् नु निङ्वाऱ् केमाबा हिम्हाऱ्नेबे, ओमेत्तेऱ्ना!”

2 येसुरे नोगप् पिरु, “कन् केनिःसुम्बा हिम्हाऱ् थिक् लुङ्सम्दाङ् वेऱ् लुङ्धिककाङ् मेन्नेए काक् मेयः मेबेःक्लो ॥” 3 हेक्क्याङ् येसुःन् माङ्हिम्मिल्ले नाधाःम्बि जैतुन कोःक्माओ वयेल्ले कुहुऱ्साम्बाहाऱ् पत्रुस, याकुब, युहुन्ना नु आन्द्रियासरे स्वाःत्ताङ् खुनेऱ् अक्खेलऱ्रिक् सेःनमेदोसु, 4 “सिक्साम्बे, कन् केरेक् पाःन्हाऱ् आप्फाल्ले पोःङ्बाबे? कन् पोःङ्मानुःल्ले तगि थे मिक्सेःन् पोःङ्बे? याप्मि आमेत्तेऱ्ओ ॥” 5 येसुरे खेङ्हाऱ् नोगप् पिरुसि, “सिङ्सिङ् लऱ्रेम्मेऱ्ओ, आत्तिल्लेआङ् खिनिऱ् इङ्गेन्लेक्त्तिन्लरो ॥ 6 यरिक् मनाहाऱ् निङ्वाऱ्फुमाङ्डिल्ले सेःन्दुबा खिस्तेन्इङ्गाऱ्एरो लऱ्रिक् मेबाःत्तुर आमिङ्डो मेदारो, हेक्क्याङ् यरिक् मनाहाऱ् इङ्मेलेक्त्तुसिऱ्रो ॥ 7 हेक्क्याङ् खिनिऱ् थङ् नु थङ्हाऱ्रेन् हयङ्किल्लिङ्हाऱ् केघेप्सुम्, कर निङ्वाऱ् मेमयेम्मिन्नेऱ्ओ ॥ कङ्हाऱ्ग पोःङ्माए पोःङ्, कर बा खेन् येम्मोएग इक्सादिङ् खाम्बेःकमाल्ले कुनुप्मान् मेदानेन्लो ॥ 8 मेन्छाम् सुवाङ्हाऱ् नु लाजेऱ्हाऱ् लुम्मो थङ् पोःक्, यरिक् लाजेऱ्ओ लुप्लि थाङ्, हेक्क्याङ् साक् पोःक्लो ॥ कङ्ग केदाःबार केबप्पा किप्मा केघुःबा तुक्खेहाऱ्रेन् कुहेःक्सिङ्मारक्लो ॥ 9 खिनिऱ्ग सिङ्सिङ् लऱ्रेम्मेऱ्ओ ॥ खिनिऱ् याप्मि नसाःन् केजोगिबाल्ले चोगुल्ले खेङ्हाऱ्रे केम्देम्सिऱ्आङ् येजुम्भोहाऱ्ओ केम्देऱ्रिऱ्, हेक्क्याङ् यहुदि चुम्लुङ्हिम्मो तेःम्भुक् केम्बिऱ्रिऱ्रो ॥ कङ्ग सुहाङ्गेम्बाहाऱ् नु हाङ्हाऱ्रे खुनिऱ् तगि आयाःम्बेओ पाःप्मा खिनिऱ् केघोःसुम्बा सुयेम्लो ॥ 10 कर कुनुप्मा येम्मिन्नुःल्ले तगि काक् मेन्छाम् सुवाङ्हाऱ्ओ सुनाइङ् सेःरण पोःङ्लो ॥ 11 हेक्क्याङ् खिनिऱ् केम्देम्सिऱ्आङ् खासेन्देन्नो खासेन् लोःन्छे केम्देऱ्रिल्ले सेःप्सिङ्मारे लागि थेमा पाःप्माबे फाऱ्आङ् तगिसा निङ्साम्मो मेध्थेम्मिन्नेऱ्ओ ॥ खेन् येम्मो पाःप्मा केबोःङ्बा पाःन् सेसेमाङ्डिल्ले केबिऱ्रिऱ्रो, थेआङ्भेल्ले केबाःप्पेङ्ग खिनिऱ् मेःन्लो, कर सेसेमाङ्डिन्नेरो ॥

12 फुऱ्नुसाऱ्हाऱ् आबाडे फुऱ्नुसाऱ्हाऱ्रे खुनिऱ् तक्लेङ्वाओ मेबोःक्, हेक्क्याङ् इङ्मेलेक्त्तुसिआङ्सेप्मा मेबाङ्घुसिरो ॥ हेक्केलऱ्रिक् पा-माहाऱ् साःहाऱ्रे, हेक्क्याङ् साःहाऱ् पा-माहाऱ्रे खुनिऱ् तक्लेङ्वाओ मेबोःक्काङ् सेप्मा मेबाङ्घुसिऱ्रो ॥ 13 खिनिऱ् याप्मि नसाःन् केजोगिबाल्ले चोगुल्ले केरेक् मनाहाऱ्रे केम्जिःत्तिऱ्, कर आत्तिल्ले कुनुप्मो थारिक् थरुऱ्, खेल्लेए सेन्लप् खोःसुऱ्रो ॥

किप्मा केघुःबा येम्

मत्ति २४.१५-२८, लुका २१.२०-२४

14 हेक्क्याङ् सिक्केलेःङ्बान् वाऱ्मा मेन्नुऱ्मनाबा तेन्नो येप्पा केनिःसुम्मिल्ले यहुदियाबा मनाहाऱ् कोःक्मा फाङ्जङ् हेङ्घाःत्ति मेघेत्छिङ् मेबेःक्लरो ॥ कन् पाःन्निन् साप्ला केनिःप्पाहाऱ्रे कुसिङ् निःत्तेम्मेऱ्ओ! 15 हेक्क्याङ् खेन् येम्मो हिम् सम्दाङ् केवाऱ्बा मनाःन् चिगःक्वा लाःसे हिम् सिगाङ् मेलाःत्तेन्लरो ॥ 16 प्याङ्सिगेन् इक्ताप्पो केवाऱ्बान् हाराऱ् कुसुङ्घेःक्वा लाःसे कुहिम्मो मेनुःङ्नेन्मेबेःक्नेन्लरो ॥ 17-18 खेन् येन्हाऱ्ग मेन्छुक्मा केवाऱ्मा नु सावामाहाऱ्रे लागि साऱ्रिक् किप्मा केघुःबा पोःङ्लो! चुङ्वाःम्मा येम्मो खिनिऱ् खेत्छिङ्मा मेबोःङ्नेन्ल फाऱ्आङ् तुवा चोगेम्मेऱ्ओ ॥ 19 थेआङ्भेल्ले निङ्वाऱ्फुमाङ्डिल्ले इक्सादिङ् खाम्बेःकमान् नावागेन् चङ्ःत् नेस्सुआङ्धो अक्त्तङ्बा किप्मा केघुःबा तुक्खेःङ्ग आप्फाल्लेआङ् मेम्बोःङ्डे

वाऱ, हेक्क्याड् याम्मो आप्फाल्लेआड् मेबोःइनेल्लो ॥ 20 हेक्क्याड् दाड्बाल्ले कन् येन्हाऱ ताड्सा मेजोगुन्निल्लेग आत्तिन्नाड् हिड्मा मेसुकनेन्, कर खुनेऱ सेगुसिबाहाऱ मेहिड्ल फाऱआड् कन् येन्हाऱ ताड्सा चोगुआड् वाऱरो ॥ 21 हेक्क्याड् खेन् येम्मो मनाहाऱरे, ओमेत्तेम्मेऱ, निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तेन्कप्पो वाऱ इग्र खुनेऱ खेप्पो वाऱरो लऱरिक् मेबाःत्तुर मेदाःल्ले नसाःन् मेजोगेम्सिमिन्नेऱओ ॥ 22 थेआड्भेल्ले इड्लेक्पा ख्रिस्तहाऱ नु इड्लेक्पा माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱ मेलःन् मेदाआड् मिक्सेःन् नु निड्वाऱ केमाबा पाःन्हाऱ मेजोगुआड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेगुसिबा मनाहाऱआड् खुनिऱ सुक्सुक इड्मेलेक्तुसिऱरो ॥ 23 हेक्केःल्ले खिनिऱ सिड्सिड् लऱरेम्मेऱओ ॥ कन् पाःन्हाऱ पोःड्मानुःल्ले तगिए खिनिऱ मेत्निड्डाड् वाऱआरो ॥”

मेन्छाम्साःल्ले कुयुःमेन्

मत्ति २३.२९-३१, लुका २१.२५-२८

24 “खेन् किप्पा केघुःबा तुक्खेःन् एगाड्
‘नाम्लिल्ले ओःत्ति मेबिरुन्नाड्खामाक्लो,
लाबाल्ले ओःत्ति मेबिरुन्लो,

25 ताड्साक्पोबा खेःम्सिक्पाहाऱ मक्मेधाःरो,
हेक्क्याड् ताड्साक्पोबा मुक्साम्हाऱ मेयड्लो ॥”*

26 हेक्क्याड् मेन्छाम्साःन् खाप्मिःत्तो यम्बा मुक्साम् हेक्क्याड् मिमिदिड्डिःन्नु युःर पप्पा मेन्छाम् याप्मिहाऱरे मेनिःसुऱरो ॥ 27 हेक्क्याड् खुनेऱ सेगुसिबा मनाहाऱ सुम्से काक् पिसाड्लाम् ताड्साक्पाल्ले खोःपतुबा नु इक्सादिड् खाम्बेःकमाल्ले ताःक्तुबाओ कुमाड्लाड्बाहाऱ इक्सादिड् खाम्बेःकमो पाड्घु युःसुसिऱरो ॥”

पःत्छेऱबुड्मोलाम् निसाम्

मत्ति २४.३२-३५, लुका २१.२९-३३

28 “आल्ल पःत्छेऱबुड्मोलाम् कन् पाःन्निन् कुसिड् निःत्तेम्मेऱओ-खेल्ले कुबोराःक्हाऱलाम्बा कुनःक्लःम्मा हेःक्किल्ले हाड्वाःम्मा येम्मिन् निःत्ताड् तयेरो फाऱआड् कुसिड्केनिःत्तुम् ॥ 29 हेक्केलऱरिक्के इड्गाऱ पाःत्तुड्बा कन् काक् पाःन्हाऱ केत्ल पेःक्पा केनिःसुम्मिल्ले मेन्छाम्साःल्ले कुयुःमान् निःत्ताड्डे वाऱ फाऱआड् कुसिड्केनिःत्तुम्लो ॥ 30 इड्गाऱ सेक्खाए मेत्निड्, कन् केरेक् पाःन्हाऱ मेम्बोःड्डे थारिक् कन् मेन्छाम् थाःक्हाऱ मेन्छिःनेन्लो ॥ 31 ताड्साक्पान् नु खाम्बेःकमान् लेक्काड् पेःक्, कर इड्गाऱ आबाःन्जाक्हाऱ आप्फाल्लेआड् मेलेक्नेन् मेबेःक्नेन्लो ॥”

हाःत्लेआड् येम्मिन् मेनिःसुन्

मत्ति २४.३६-४४, लुका १२.३८,४०

32 “आल्ल खेन् येम् नु येन्हाऱ आप्फाल्ले पोःड् फाऱआड् आत्तिल्लेआड् मेनिःसुन् ॥ साड्ग्राम्पेदाड्बा माड्लाड्बा नु निड्वाऱफुसाःल्लेआड् मेनिःसुन्लो, कर पानुदिड् पाःल्लेरक् निःसुऱरो ॥ 33 हेक्केःल्ले सिड्सिड् येक्येक् लऱरेम्मेऱओ, थेआड्भेल्ले कन् येन्निन् आप्फाल्ले ताः फाऱआड् खिनिऱ केन्निःसुम्मिन्लो ॥ 34 कन् पाःन्निड्ग थिक् माःड्घा लाम्दिःक् चोःक्से केबेःक्पा मना कुइसिःक् चोःक्लो ॥ खेल्ले काक् कुसेवारोबाहाऱ खुनिऱ चोःक्मा केबोःड्बा याःम्बक्हाऱ ओसेःन्धाक्तुसिआड् कुहिम्धाःड्हाऱ खुनिऱ हुक्को पिरुसिऱ, हेक्क्याड् थिक् हिम् केगोःबा सेवारोबान् हिम् कोमा पाड्घुआड् खुनेऱ लाम्दिःक्को पेःक्लो ॥ 35 हेक्केलऱरिक् खिनिऱआड् आप्फाल्लेसाड् यारिप् पोःक्खेम्मेऱओ, थेआड्भेल्ले हिम्दाड्बान् युःन्छिक् ताबि, सेत्तुम्भक्किल्ले ताःबि, इड्वा काःल्ले ताबि इ खाओःत्तिल्ले ताःबि? आप्फाल्ले नुःड् ताः केलऱबान् खिनिऱ केन्निःसुम्मिन्लो ॥ 36 खुनेऱ हक्चघत् ताःल्ले खिनिऱ केड्प्सिआड् केनेस्सिबा

* 13:25 यसैया १३.१०, ३४.४, योएल २.१०

केन्दुमिन्नरो ॥ 37 खेल्ले चोगुल्ले, खिनिः मेत्निड्बा हेक्केए केरेक् मनाहाः सिड्सिड् लऱरेम्मेः फाऱआड् मेत्तुड्सिड्लो ॥”

14

येसुःन् सेपमा निडसेःक्

मत्ति २६.१-५, लुका २२.१-२, युहुनना ११.४५-५३

1 आल्ल यहुदि चोःक्युम्भो तड्नाम्* नु सिदाः मेम्भःन्नेबा खरेःड् चामा येन् ताःमा नियेन्लक् वये ॥ तुम्निड्वाऱफुसाम्बाहाऱ नु साम्योथिमसाम्बाहाऱरे येसुःन् आक्खेलऱरिक् स्वाःताड् तेम्माआड् सेपमाबे फाऱआड् लाम् मेगोःतुर मेवयेरो ॥ 2 कर खेड्हाऱरे मेबाःतु, “कन् तड्नाम्मोग आनिः हेक्के चोःक्मा मेनुऱनेन्लो, मेःन्ने फाऱग्र कन् मनाहाऱरे हयड्किल्लिड् मेजोगुऱरो ॥”

बेथानि पाड्भेऱओ येसुःन् मुर् मेहुःतुऱ

मत्ति २६.६-१३, युहुनना १२.१-८

3 खेन् येम्मो येसुःन् बेथानि पाड्भेऱओ लोगेऱ* तुक्मालाम् केवेःपपा सिमोनरे कुहिम्मो वयेरो ॥ हेक्क्याड् चाजानु युडेल्ले मेन्छुमाऱधिक् इमेल्लुड्बा पाड्बोःक् फुड्नामनिःड्गेऱ केयाक्पा लेम्भालुड् पर्यामानु तयेआड् पर्यामाल्ले कुसुःपमेन् फुनदुआड् खेन् फुड्नामनिःयेसुरे कुधेगेःक्पो हुक्खुरो ॥ 4 कर खेऱयो केवाऱबा कुभा मनाहाऱरे साऱरिक् खुनिः सिक् पोगेआड् अक्खे मेमेत्छिड्, “कन् थेआड् चासोःक्पाड्मनाबाबे? 5 कड्ग किप्सुम्सि (३००) युप्पायाड्डो* सड्माआड् खेन् याड्डिन् याड्गेसाऱबाहाऱ पिमनासिल्ले पोःक्खेबा ॥” हेक्क्याड् खेड्हाऱरे खेन् मेन्छुमाऱड्न् मेभेःक्तुरो ॥

6 कर येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “थेआड् खेन् केभेःक्तुम्बाबे? खेन् तुक्खे मेजाःतेम्मिन्नेऱओ! खेल्लेग आलागि नुःबा चोगुआड् वाऱरो ॥ 7 याड्गेसाऱबाहाऱग खिनिऱनुए सदादिड् मेवाऱरो ॥ हेक्क्याड् आप्फाल्लेसाड् कम्ब्राड् मेपमा केसुक्तुम्सिम्लो, कर इड्गाऱग सदादिड् खिनिऱनु मेवाऱआन्लो ॥ 8 खेल्ले इड्गाऱ नासिड्गेन् आधक्किन् लुप्पारे लागि तगिए आधेगेःक्पो फुड्नामहुःतुआड् वाऱरो ॥ 9 इड्गाऱ सेक्खाए मेत्निड्, इक्सादिड् खाम्बेःक्मो आत्तिसाड् सुनाइड् इड्भोःल्ले, खेप्पो कन् मेन्छुमाऱड्ले चोगुबा कुयाःम्बक्किन् मनाहाऱरे मेजेक्खुआड् निड्वाऱ मेडःतुऱरो ॥”

यहुदाःल्ले येसुःन् इड्लेक्तुऱ

मत्ति २६.१४-१६, लुका २२.३-६

10 हेक्क्याड् थिक्-नेत् कुहुऱसाम्बाहाऱओ यहुदा इस्करियोत् मेपमनाबेन् तुम्निड्वाऱफुसाम्बाहाऱरो येसुःन् इड्लेक्तुड् फाऱआड् पेरो ॥ 11 खेड्हाऱरे कन् पाःन्निन् मेधेप्सुआड् साऱरिक् मेसःतेर यहुदाःन् याड् पिआसिगे फाऱआड् माड्मेहेक्तु ॥ खेन् येम्माड्धो यहुदाःल्ले येसुःन् इड्लेक्मा फाऱआड् सुयेम् कोःपमा हेःक्तुरो ॥

यहुदि चोःक्युम्भो तड्नाम्मो येसुःन् कुहुऱसाम्बाहाऱनु चा जाःऱ

मत्ति २६.१७-३०, लुका २२.७-२३, युहुनना १३.२१-३०, १ को ११.२३-२५

12 हेक्क्याड् सिदाऱ मेन्भःन्नेबा खरेःड् चामा तड्नाम्मिल्ले थिक्सिगेःक्पा येन्नो चोःक्युम्भो तड्नाम्मिल्लेन्मेल्लुक्साःन् सिदुड्जभा चोःक्मा थिक् वये ॥ येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱरे खुनेऱ सेःन्मेदोसु, “आदाड्बे, आनिऱ आत्तो पेःक्माआड् यहुदि चोःक्युम्भो तड्नाम्मिल्लेन्साभाड्जाःन्यारिप् चोःक्मा केलऱबा निड्वाऱ केगत्तुबे?” 13-14 हेक्केःल्ले येसुरे नेप्फु कुहुऱसाम्बाहाऱ अक्खे मेत्तुसिर यरुसलेम्मो पाड्घुसि, “खिन्छिऱ येक्यक्को केलाःत्छिऱ केबत्छिल्ले च्वाःत् कुःन्दा केबड्बा मनाधिक्ले केदुम्सिऱ ॥ खेन् लाःपपा हिम्मो थारिक् तिम्देत्छेऱ ॥ हेक्क्याड् हिम्दाड्बान् मेत्तेत्छेऱ,

* 14:1 यहुदि चोःक्युम्भो तड्नाम्-पेन्निबाःन्नो कन्तड्नाम्-निसतार” मेपमनाबारो ॥ कन्तड्नाम्मिन्निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मिस लाजेऱलाम् इसाइलिहाऱ लःतुसिबा मिड्सोओ मेडःतुबा तड्नाम्लो ॥ * 14:3 लोगेऱ-खेन् फाऱड्न् खुनेऱ पाराम साम्माड्डिल्ले याड्घुबा मना वये ॥ * 14:5 किप्सुम्सि युप्पायाड्-ग्रिक् पाःन्दाड्डो “दिनार” ॥ कन्फाऱड्न् थिक् मनाःल्ले तड्बेधिक्ले कुनाम्याक्लो ॥

‘आनिगे सिक्साम्बाल्ले खेनेऱ अक्खे केमेत्तेआड् केवारो, तरे युड्मा याक्फाड्डिन् आत्तो नेबे? खेपमो इड्गाऱ आहुऱसाम्बाहाऱनु यहुदि चोःक्युम्भो तड्नाम्मिल्लेन्साभाड्जाःनचाड्लो ॥’
 15 हेक्क्याड् खेल्ले खिन्छिऱ थोःस्मा खाम्लोओ यारिप् चोःकमनाबा लत्छा यम्बा याक्फाड्डिन् ओसेःन्गेधाक्सिऱ ॥ खेपमोए आनिऱ साभाड्जाःन्यारिप् चोगेत्छेऱओ ॥” 16 हेक्क्याड् खेन् नेप्फु कुहुऱसाम्बाहाऱ पेगेत्छिल्ले येसुरे पाःतुबा हेक्केए तुमेत्छुआड् खेड्हाऱरे यहुदि चोःक्युम्भो तड्नाम्मिल्लेन्साभाड्जाःन्यारिप् चोगेत्छु ॥ 17 खेन् युःन्छिक् येसुःन् नु थिक्-नेत् कुहुऱसाम्बाहाऱ खेपमो मेदयेरो ॥ 18 हेक्क्याड् खेड्हाऱरे चामा तेन्नो मेजर मेयुडेल्ले येसुरे खेड्हाऱ अक्खे मेत्तुसि, “इड्गाऱ सेक्खाए मेत्निड्, इड्गाऱनु केजाबार केयुड्बा खिनिऱओ थिक्किल्ले इड्गाऱ इड्लेक्कारो ॥” 19 हेक्केःल्ले खेड्हाऱ सारिक् निड्साम्मो मेधयेआड्केरेक्केले खेनेऱ सेःन्दोःमा मेहेःक्तु, “दाड्बे, केबाःतुबा मनाःन् इड्गाऱआबि?”

20 येसुरे खेड्हाऱ नोगप् पिरुसि, “खिनिऱ थिक्-नेत्तो आल्लो इड्गाऱनु सोरिक् केजाबार केयुड्बाधिक्किल्ले इड्गाऱ इड्लेक्कारो ॥ 21 मेन्छाम्साःड्ग साम्योसाप्लाओ साप्लेबा कुइसिःक्के सिःमाए पोःड्लो ॥ कर मेन्छाम्साःन् इड्गेल्लेक्पेड्ग चिःत्ते स्येरो! खेड्ग सामेवाःन्छिड्डिन्निन्लेए नुरेबारो ॥”

22 खेड्हाऱरे मेजर मेयुडेल्ले येसुरे खेरेःड्डिन् खप्सुआड् निड्वाऱफुमाड्डिन् नोगेन् पिरु, हेक्क्याड् खेःक्खुआड् कुहुऱसाम्बाहाऱ पिरुसि अक्खे मेत्तुसि, “कन् ताःक्तेम्मेऱओ, कन् इड्गाऱ नासिड्गेन् आधक्लो ॥” 23 हेक्क्याड् चल्लड्ना खोर्याःन् पक्खुआड् निड्वाऱफुमाड्डिन् नोगेन् पिरु, हेक्क्याड् खेड्हाऱ पिरुसिआड् केरेक्केले मेधुडुरो ॥ 24 येसुरे खेड्हाऱ याम्मो मेत्तुसि, “कन् निड्वाऱफुमाड्डिन्नु चोःकमनाबा कुसड् माड्हुप्लेन्आमाक्खिऱरो ॥ कन् यरिक् मनाहाऱरे खुनिऱ लायोःन् वाहपमा फाऱआड् वादेःन्लो ॥ 25 इड्गाऱ सेक्खाए मेत्निड्, आइननाड्धो निड्वाऱफुहाड्जुम्मो कुसड् चेल्लेक्सेऱ थिःन् मेन्धुडुडे थारिक् याम्मो चेल्लेक्सेऱ थिःन् मेन्धुडुडान्लो ॥” 26 हेक्क्याड् खेड्हाऱरे माड्सेवा साम्लोधिक् साम्मेलोःरेआड् जैतुन कोःक्माओ मेबेरो ॥

येसुरे पत्रुसेन् केनाऱआ फाऱआड् मेत्तुऱ

मत्ति २६.३१-३५, लुका २२.३१-३४, युहुन्ना १३.३६-३८

27 खेपमो येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “खिनिऱ केरेक्केले इड्गाऱ यापमि केलेरिऱआड् केबिगिऱ, थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले साम्योसाप्लाओ अक्खे पाःतुआड् पत्, ‘इड्गाऱ मेल्लुक्कम्बान् हिप्तुड्, हेक्क्याड् केरेक् मेल्लुक्काऱ केरेक् पिसाड् मेसेरो ॥”*

28 कर इड्गाऱ सिःमेन्लाम्याम्मो हिड्डाआड् खिनिऱनुःल्ले तगि गालिल थुम्मो पेःक्कारो ॥”

29 पत्रुसरे येसुःन् मेत्तु, “केरेक्केले खेनेऱ केम्लेत् केम्धाःसाड् इड्गाऱग आप्फाल्लेआड् मेलेत्तेन्लो ॥”

30 येसुरे खेन् मेत्तु, “इड्गाऱ सेक्खाए मेत्नेऱ, आक्खो सेन्दिक् निलेड् इड्वा काःमानुःल्ले तगिए, खुनेऱ कुसिड्मेनिःतुड्डिन् केबाःतुर खेनेऱ सुम्लेड् केनाऱआरो ॥”

31 कर पत्रुसरे हादिड् थक्तेर मेत्तु, “मेःन्लो, इड्गाऱग खेनेऱनु सिःमा पोःड्साड् आप्फाल्लेआड् मेनाऱनेन्लो ॥” वेऱ हुऱसाम्बाहाऱरेआड् बा हेक्केए मेबाःतुरो ॥

येसुःन् गेतसमनिओ तुवा चोःक्

मत्ति २६.३६-४६, लुका २२.३९-४६

32 हेक्क्याड् खेड्हाऱ गेतसमनि मेपमनाबा जैतुन सिड्लाओ मेबे ॥ येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱ अक्खे मेत्तुसि, “तुवा चोगुड्डिल्ले खिनिऱ कपमो युडेम्मेऱओ ॥” 33 हेक्क्याड् खुनेऱ पत्रुस, याकुब, नु युहुन्नासि तेऱरुसि ॥ खुनेऱ सारिक् कुनिड्वाऱ तुगेआड् निड्साम्मो थ्ये ॥ 34 हेक्क्याड् खेड्हाऱ

* 14:27 जकरिया १३.७

मेत्तुसि, “इङ्गाग मिङ्गारे योःन्दाङ्डाङ् सिःमालिङ्धो थारिक् केराङ्डाङ् वाऱआरो ॥ खिनिऱ कप्मो चाङ्जाङ्डाङ् युडेम्मेऱओ ॥”

35 खुनेऱ मिसाक् नानाक् पेआङ् साम्बोःन् फन्छिङ्गल तुवा चोगु, “पोःङ्ने फाऱग्र कन् इनोगेन् तुक्खेःन् आसम्दाङ् मेदानेन्ल ॥ 36 पानुदिङ् आमबौ, खेनेऱ केलागिग काक् पोःङ्मा सुक् ॥ कन् इनोगेन् तुक्खेरेन् खोर्याःन् इङ्गागओलाम् खेत्तेदेःसेऱओ, कर हेक्केसाङ् आनिङ्वाऱ हेक्केग मेःन्, कर केनिङ्वाऱ हेक्केए पोःङ्लरो ॥”

37 हेक्क्याङ् खुनेऱ नुःक्खेल्ले खेन् सुम्ब्राङ् कुहुऱसाम्बाहाऱग मेङ्पसेआङ् मेनेस्सेबा तुमुसि ॥ हेक्क्याङ् पत्रुसेन् मेत्तु, “सिमोने, थेआङ् केङ्पसेबा? कुमुक्थिक्काङ् चाङ्जाङ्डाङ् युङ्मा केन्छुक्त्तुन्बि? 38 हङ्साऱमाओ मेध्थेऱङ्गेन्ल फाऱआङ् निङ्वाऱ चाङ्जाङ्डाङ् तुवा चोगेम्मेऱओ ॥ खिनिऱ निङ्वाऱङ्गल्ले नुःरिक्काङ् चोःक्मा केगोःत्तुम्, कर खिनिऱ नासिङ्गेन् थक्किङ्ग मेधुमिन्बाल्ले चोगुल्ले केन्छुक्त्तुमिल्लो ॥”

39 याम्मो खुनेऱ पेआङ् आन्देःन् हेक्के पाःत्तुर तुवा चोगु ॥ 40 खुनेऱ नुःक्खे फेरेल्ले याम्मो कुहुऱसाम्बाहाऱ मेङ्पसेआङ् मेनेस्सेबा तुमुसि, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाऱ मिक्युःमाल्ले साऱरिक् तरुसिआङ् मेवये ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे आक्खे पाःपमाबे फाऱआङ् थेआङ् निङ्वाऱ मेङ्गत्तुन्लो ॥

41 हेक्क्याङ् खुनेऱ सुम्लेङ्गो नुःक्खे फेरेआङ् कुहुऱसाम्बाहाऱ मेत्तुसि, “खिनिऱ आल्लसाङ् केनासिआङ् केङ्पसिआङ् केनेस्सिबि? आल्ल पोःक्खेरो! ओमेत्तेम्मेऱ, इङ्गाग मेन्छाम्साःन् लायोबाहाऱरे खुनिऱ हुक्को थाःमा येम्मिन् त्थेरो ॥ 42 पोगेम्मेऱ, कप्मोलाम् पिगि! ओमेत्तेम्मेऱ, इङ्गाग याप्मि इङ्गेलेक्पेन्खा फेन्ल पत्तो!”

येसुःन् मेदेम्सुऱ

मत्ति २६.४७-५६, लुका २२.४७-५३, युहुन्ना १८.३-१२

43 हेक्केलऱरिक् खुनेऱ पारेर पत्छेल्लेसा थिक्-नेत् कुहुऱसाम्बाहाऱओबा यहुदा मेप्पनाबेन् खेप्मो केरे त्थे ॥ खुनेऱनु तुम्निङ्वाऱफुसाम्बाहाऱ, साम्योथिमसाम्बाहाऱ नु यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाऱरे मेबाङ्घुसिबा ताभे नु तक्काःत् केगप्पा यरिक् मनाहाऱआङ् मेवयेरो ॥ 44 आल्ल येसुःन् इङ्गेलेक्पेल्ले आत्तिन् मनाःन् इङ्गाग चुप् मेत्तुङ्, खेन् तेम्सेम्मेऱआङ् तेऱरेम्मेऱ लऱरिक् मिक्सेःन् पिरुसिआङ् वयेरो ॥ 45 यहुदाःन् केरेनुमेःन्ने येसुरो पेआङ् “सिक्साम्बे” मेत्तुर चुप् मेत्तुरो ॥ 46 हेक्क्याङ् वेऱ मनाहाऱरे येसुःन् हुक् मेयाक्त्तुआङ्मेदेम्सुरो ॥ 47 खेप्मो केयेप्पाहाऱओ थिक्किल्ले ताभेःन् तरप् फिःक्खुआङ् मानिङ्वाऱफुसाम्बाल्ले कुसेवारोबान् चेपुत्तुल्ले कुनेक्खोऱबान् पेत्तु थाःसुरो ॥ 48 येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “इङ्गाग हाङ्बिफ्युङ् केजोःक्पाआबि? थेआङ् इङ्गाग आदेम्से ताभे हेक्क्याङ् तक्काःत्तु केदयेऱङ्गे? 49 इङ्गाग थिक्क्याःन्धक्सा माङ्हिम् लक्खुम्मो निसाम् हुङ्गसे वयाङ्बा हेक्केसाङ् याप्मि केन्देम्सिन्, कर साम्योसाप्लाओ केबपेन्केत्तल फाऱआङ् अक्खे पोःक्खेबरो ॥” 50 हेक्क्याङ् केरेक् कुहुऱसाम्बाहाऱरे खुनेऱ पक्मेधःआङ् मेधेत्छिङ् मेबेरो ॥

51 खेप्मो थिक् नालिङ्गेन् थाङ्बेन्निल्ले सुङ्घेःक्वाःन् हेम्सिङ्गेआङ् येसुरे कुएःक् कुएःक् तिःक्त्तुर वये ॥ खेन् मनासुम्हाऱरे खेन् तेम्मा मेगोःत्तुल्ले 52 सुङ्घेःक्वाःन् पक्थःआङ् लेक्चाबेधिःक् लोःक्ते पेरो ॥

येसुःन् येजुम्भो तगि मेदेऱरुऱ

मत्ति २६.५७-६८, लुका २२.५४-५५, ६३-७१, युहुन्ना १८.१३-१४, १९-२४

53 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे येसुःन् मानिङ्वाऱफुसाम्बाल्ले कुहिम्मो मेदेऱरुऱ ॥ खेप्मो तुम्निङ्वाऱफुसाम्बाहाऱ, यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाऱ नु साम्योथिमसाम्बाहाऱ मेजुप्सेआङ् मेवयेरो ॥

54 पत्रुसेल्लेआङ् माःङ्घालाम् येसुःन् तिम्दुर मानिङ्वाऱफुसाम्बाल्ले कुलक्खुम्मो थारिक् केरे ॥ खेप्मो सेवारोबाहाऱरे मिजाऱनु युङ्गे ॥ 55 आल्ल तुम्निङ्वाऱफुसाम्बाहाऱ नु यहुदि येजुम्भोरेन् काक् पासिङ्पादाङ्गलाहाऱरे येसुःन् सिःमेल्लेन् खुम्दिङ् पिमा फाऱआङ् खुनेऱ कुदक्लेङ्वाओ फोत्त्याबा

आपत्तिकहाण मेगोःत्तु, कर थेआड् मेड्घोःसुन्लो ॥ 56 यरिक् फोत्याबा आपत्तिक केगुःप्पाहाण येसुरे कुदक्लेड्वाओ मेबारे, कर खुनिण पाःन् मेदडेन्लो ॥

57 हेक्क्याड् कुभा मनाहाणरे मेबोगेआड् येसुरे कुदक्लेड्वाओ अक्खेलणरिक् इड्लेक् पाःन् मेबाःत्तु, 58 “आनिगे येसुरे अक्खे पाःत्तुबा खेप्सुम्बेरो, ‘कन् मनाहाणरे मेजोगुबा माड्हिम्मिन् यस्सुड्डाड् सुम्येन् एगाड्, मनाहाणरे मेम्भाणए, वेण माड्हिम्मिन् चोगुड्डलो ॥’ ” 59 हेक्केसाड् खेड्हाणरे येसुरे कुमेन्नो इड्लेक् मेबाःत्तुबा पाःन्निन् मेदडेन्लो ॥

60 हेक्केःल्ले मानिड्वाणफुसाम्बान् केरेक्ले खुनिण तगि पोगेआड् येसुःन् सेःन्दोसु, “कन् मनाहाणरे केदक्लेड्वाओ पिरेत्तुबा तोःन्दिल्ले कुयाःम्बेओ थेआड् खेनेण नोगप् केम्बिरुन्छिन्बाबे?”

61 कर येसुरे थेआड् नोगप् मेम्बिसिड्डे सवाःत् येबे ॥ याम्मो मानिड्वाणफुसाम्बाल्ले सेःन्दोसु, “खेनेण मुण्डसाम्दाड्बा निड्वाणफुसाः ख्रिस्तनेबि?”

62 येसुरे खेड्हाण मेत्तुसि, “ओरो, इड्गाणओरो! कर इड्गाण मेत्तिण्ड, इड्गाण मेन्छाम्साःन् मुक्कसाम्दाड्बा निड्वाणफुमाड्डिल्ले कुजुप्साड् लेप्माड् युड्डाबा नु साड्ग्राम्पेदाड्डोनु खाप्मिःत्तो युःआबा केनिःसुम्लो ॥”

63 हेक्क्याड् मानिड्वाणफुसाम्बाल्ले कुसाक्केन् ओसेःन्धाक्त्तुसिर आबाडे कुदेःत्तिन् थेःक्खुआड्अक्खे पाःत्तु, “आल्ल आनिण वेण तोःन्दिहाण थेआड् चाहाबा आजोगेबे? 64 कल्लेग निड्वाणफुमाड्डिल्ले कुदक्लेड्वाओ माड्चेणया पाःन्पाःत्तुबान् ख्रिणिण केघेप्सुम्लो ॥ आल्ल थेमा केडःत्तुम्बे?”

खेप्मो केवाणबा मनाहाणरे खुनेण सिःमेल्ले खुमदिड् खोःमाण पोःड् फाणआड् मेमेत्तु ॥ 65 हेक्क्याड् कुभारे खुनेण थ्याःत् मेधोःक्खुआड् कुभारे कुमिक्केन् मेदेत्तुआड् खुनिण हुक्पुत्तिल्ले मेलक्त्तुर “माड्निड्वाणपाःन् पारेण, हाःत्ले केहिपतेबे?” मेमेत्तु ॥ हेक्क्याड् खुनेण केगोःबा थक्सुबाहाणरे मेदेणरुआड् मेहिपत्तुरो ॥

पत्रुसरे येसुःन् नाणरुण

मत्ति २६.६९-७५, लुका २२.५६-६२, युहुन्ना १८.१५-१८, २५-२७

66 पत्रुसेन् यो लक्खुम्मो वयेल्ले मानिड्वाणफुसाम्बाल्ले कुसेवारोमा चुक्माधिक् खेप्मो तयेआड् 67 पत्रुसेन् मिजाणनु युडेबा निःसुआड् कुबेसाड् पेआड् नुःरिक् ओमेत्तुर मेत्तु, “खेनेण नासरि येसुःन्नु केवये मेःम्बि?”

68 कर पत्रुसरे खेन् नाणरुण मेत्तु, “इड्गाण खुनेण कुसिड्मेनिःत्तुड्डिन्लो! खेनेण थे केबाःत्तुबा इ?” हेक्क्याड् खुनेण लाःक्कात् पेःक्मा लाम्धेःप् लेप्माड् चत्छिड् ॥ हेक्क्याड् बा खेन् येम्मो इड्वा काःसे ॥

69 हेक्क्याड् खेन् सेवारोमा चुक्मेन् याम्मो तयेआड् खेप्मो पत्रुसेन् निःसुआड् कुघिरि केयेप्पा मनाहाण मेत्तुसि, “कन् मनाःड्ग येसुरे कुहुणसाम्बाहाणओ थिक्लो ॥” 70 कर पत्रुसरे याम्मो नाणरु ॥

याड्सि खेप्मो केवाणबा मनाहाणरे खुनेण मेनिःसुआड् मेमेत्तु, “सेक्खासाड् खेड्हाणओ खेनेण थिक्नेरो, थेआड्भेल्ले खेनेणआड् गालिललाम् केदयेबारो ॥”

71 हेक्केःल्ले पत्रुसरे माड्हेक्सिड्डल अक्खे मेत्तुसि, “कन् मनाःन् हाःत् इ फाणआड् मेनिःसुड्डिन्लो! ख्रिणिण थेमा केबाःत्तुम्बा इ?”

72 खिमो इड्वाःन् निसिगेःक् लेड् काःसेरो ॥ हेक्क्याड् पत्रुसरे “निलेड् इड्वा काःमानुःल्ले तगि खेनेण सुम्लेड् केनाणओरो” फाणआड् येसुरे मेत्तुबा पाःन्निन् निड्वाण इःत्तुआड् साणरिक् हाबेरो ॥

पिलातसरे येसुरे कुघासेन् लोःन्दुण

युहुन्ना १८.२८-१९.१६, मत्ति २७.१-२, ११-१४, लुका २३.१-५

1 कुनाम्दाःपमा खाओःत्तेर पत्छेल्लेसा तुम्निड्वाःफुसाम्बाहाः, यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाः, साम्योथिमसाम्बाहाः नु काक् यक्चुम्भोबा मनाहाः चुम्लुङ् मजोगे ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाःरे येसुःन् इमेघेःक्खु हेक्क्याङ् रोमि सुहाङ्गेम्बा पिलातसरो* मेदेःरुरो ॥

2 पिलातसरे येसुःन् अक्खे मेत्तुर सेःन्दोसु, “सेक्खा खेनेः यहुदि हाङ्नेबि?”

येसुरे नोगप् पिरु, “खेङ्ग खेनेःए केबाःत्तुर केबत्तो ॥”

3 तुम्निड्वाःफुसाम्बाहाःरे येसुःन् यरिक् पाःन्नो आप्तिक् मेगुःत्तु ॥ 4 हेक्केःल्ले पिलातसरे याम्मो सेःन्दोसु, “ओमेत्तेः, कम्म्याक् यरिक् आप्तिक् केम्गुःत्तेआङ् वाःरो ॥ खेनेः थेआङ् केम्बाःत्तेनबाबे?”

5 कर येसुरे थेआङ् नोगप् मेबिरुन्निल्ले पिलातसरे कुनिड्वाः मयेरो ॥

पिलातसरे येसुःन् सिःमेल्लेन् खुम्दिङ् पिरु

मत्ति २७.१५-२६, लुका २३.१३-२५, युहुन्ना १८.३९-१९.१६

6 आल्ल यहुदि चोःक्युम्भो तड्नामो लत्छा साक्पा केधाःबा मनाःन् मनाहाःरे लेरे आबिरेः फाःआङ् पेलि मेभाक्त्तुल्ले सुहाङ्गेम्बाल्ले लेपमा थिम् कत्तुरो ॥ 7 खेन् येम्मो बरब्बास मेपमनाबा साक्पा केधाःबाधिक् वये ॥ खेल्ले हाङ्बिफ्युङ् पोःक्खेल्ले हयङ्तेङ्धङ्डो वेः मनाहाःनु तड्सिङ्डाङ् यरिक् मनाहाः सेरुसिआङ् वये ॥ 8 हेक्क्याङ् यरिक् मनाहाः पिलातसरो मेद्वेःआङ् सदादिङ् केजोगुबा हेक्के चोगे आबिरेः फाःआङ् पेलि मेभाक्त्तु ॥

9 पिलातसरे खेङ्हाः सेःन्दोसुसि, “यहुदि हाङ्डिन् लेरुङ् पिनिङ्बि?” 10 थेआङ्भेल्ले तुम्निड्वाःफुसाम्बाहाःरे येसुःन्नामेहेत्तुआङ् खुनेःओ हुक्मेसुपुत्तुबा पाःन्निन् कुसिङ्निःत्तुआङ् वये ॥

11 कर तुम्निड्वाःफुसाम्बाहाःरे मनाहाः येसुरे कुलेक्वाओ बरब्बासेन्ने लेरे आबिरेःओ फाःआङ् मेहुसुसिआङ् मेवयेरो ॥ 12 पिलातसरे खेङ्हाः याम्मो सेःन्दोसुसि, “यहुदि हाङ् केमेत्तुम्बा मनाःन् इङ्गाः थे मेत्तुङ्बाबे?”

13 कर खेङ्हाः याम्मो मेअःक्ते, “खेन् सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् फोःम्माए पोःङ् ॥”

14 पिलातसरे याम्मो मेत्तुसि, “थेआङ्बे? खेल्ले थे याःम्बक् फेःन्दुआङ् वाःबे?”

कर खेङ्हाः आल्लसाङ् साःरिक् मेअःक्ते, “खेन् सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् फोःन्दे?”

15 पिलातसरे खेङ्हाःरे खुनिः निङ्वाः ताःमा पिमासि फाःआङ् बरब्बासेन् लेरु पिरुसि, कर येसुःन् तेःमभुक् याक् पाङ्घुसिआङ् सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् फोःम्मा फाःआङ् रोमि थक्सुबाहाः हुक्सुपुत्तुसिरो ॥

थक्सुबाहाःरे येसुःन् किनाःन्दि मेबिरु

मत्ति २७.२७-३१, युहुन्ना १९.२-३

16 हेक्क्याङ् सुहाङ्गेम्बाल्ले कुधक्सुबाहाःरे येसुःन् खुनिः तुरा यक्को मेदेःरुआङ् खेपमो तुराबा काक् थक्सुबाहाः कुधिरि मेजुप्से ॥ 17 हेक्क्याङ् खुनेः कुदेःत्तिन् मेभेन्दु मेबिरुआङ् परान्ला हाङ्देःत्तिन् मेजाक्त्तु, तिङ्गेःक् तिचः मेभयुआङ् मेघुःक्त्तु, 18 हेक्क्याङ् खुनेः “यहुदि हाङ्डे, तियाहा!” मेमेत्तुर सेवा मेमेत्तु ॥ 19 हेक्क्याङ् एत्लेङ् तककाःत्तिल्ले कुधेगेःक्पेन्मेघाक्खुर, थ्याःत् मेधोःक्खु, हेक्क्याङ् खुनेः कुदगि मेबेआङ् थुङ्बोहजः मेयुङ्सिङ्ल सेवा मेमेत्तुरो ॥ 20 अक्खेलःरिक् किनाःन्दि मेबिरु मेसुरुआङ् खेन् परान्ला तेःत्तिन् मेभेन्दुआङ् कुदेःत्तिन् मेजाक्त्तु ॥ हेक्क्याङ् खेन् थक्सुबाहाःरे खुनेः सिलाम्साक्मा सिङ्डो फोःन्छे मेदेःरुरो ॥

येसुःन् सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् मेभोःन्दु

मत्ति २७.३२-४४, लुका २३.२६-४३, युहुन्ना १९.१७-२७

21 खेन् येम्मो अलेक्जेन्दर नु रुफसरे खुन्छिः पाः सिमोन मेपमनाबा साइरेनि येक्क्यक्को केयुङ्बेन् पाङ्भेःलाम् फेरेः पत्छेबा थक्सुबाहाःरे मेदुमुआङ् येसुरे कुसिलाम्साक्मा सिङ्डिन्

* 15:1 पिलातस-येसुःन् मेदेःसुबा येम्मो पिलातसेन् यहुदिहाः मेयुङ्बा लाजेःओ रोमि सुहाङ्गेम्बा वये ॥

साक्केल्लेक् पड्मा मेबाड्घु ॥ 22 खेड्हाऱे गलगथा मेपमनाबा कोःक्माओ मेदेऱु (गलगथा फाऱड्ङ्ग मिक्खोःक्पा पोःड्लो) ॥ 23 हेक्क्याड् मुरं मेपमनाबा सिदाऱ फुपमनाबा चेक्केक्सेऱ थिःन् मेधुड्घु, कर येसुरे मेधुडुन् ॥ 24 हेक्क्याड् खुनेऱ सिलाम्साक्मा सिड्समदाड् मेभोःन्दु, हेक्क्याड् कुदेःत्हाऱ हाःत्छिड्मा फाऱआड् खेड्हाऱे तऱयाःन्सोःन् मेगेसुरो ॥

25 खेड्हाऱे खुनेऱ सिलाम्साक्मा सिड्समदाड् मेभोःन्दुल्ले तानाम्बा कुमुक् फाड्सि (९) मुक्तेआड् वयेरो ॥ 26 हेक्क्याड् येसुरे कुधेगेःक् समदाड् यहुदिहाऱे खुनेऱ हाड् लऱरिक् आप्तिक् सक्किन् मेसापुत्तुआड् मेभत्छु ॥ 27-28 खुनेऱनुए कुभेन्छाड् नु कुजुप्साड्बा सिलाम्साक्मा सिड्हाऱ समदाड् नेप्फु फाःन्दाहाऱ थक्सुबाहाऱे मेभोःन्दुसिरो ॥ ((अक्खेलऱरिक् “खुनेऱ पाःन् केभेःम्बाहाऱनु सोरिक् मेजोगु”* लऱरिक् साम्योसाप्लाओ सापुत्तेआड् केबप्पा पाःन्निन् केरेरो ॥)) 29 खेपमोलाम् लाड्गेधेःक्पा मनाहाऱेआड् खुनेऱ थेगेःक्पेन्मेहिक्खुर अक्खेलऱरिक् खुनेऱ किनाःन्दि मेबिरु, “खेनेऱग माड्हिम्मिन् केयःबाआड् सुम्येन्नो केजोःक्पे, 30 खेनेऱ सिलाम्साक्मा सिड्डोलाम् यो थ्येऱआड् आबाडे सेःप्सिड्डेऱ ॥” 31 हेक्केलऱरिक्के तुम्निड्वाऱफुसाम्बाहाऱ नु साम्योथिम्मसाम्बाहाऱेआड् खुनेऱ किनाःन्दि मेबिरु अक्खे मेबाःत्तु, “खेल्ले वेऱ मनाहाऱग ताड्सेःपुत्तुसि, कर खुनेऱ आबाडेग सेःप्सिड्मा मेसुक्सिड्डिन्लो ॥ 32 खुनेऱ सेक्खाए इसाइलस्मा हाड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तने फाऱग्र, हाराऱ सिलाम्साक्मा सिड्समदाड्नु यो थाःर, हेक्क्याड् खेन् निःसुम्बेआड् नसाःन् चोगुम्बेऱरो ॥” खुनेऱनुए मेभोःन्दुसिबा खेन् फाःन्दाहाऱेआड् खुनेऱ किनाःन्दि पिरेत्छुरो ॥

येसुरे कुसिःमेन्

मत्ति २७.४५-५६, लुका २३.४४-४९, यहुन्ना १९.२८-३०

33 हेक्क्याड् लेन्दिक् कुमुक् थिक्-नेत्ताड्धो कुमुक् सुम्सि थारिक् खादाम्माल्ले खेन् लाजेऱड्न्सिदेप् तेपुतुरो ॥ 34 कुमुक् सुम्सि मुक्तेऱ पत्छेल्ले येसुःन् अक्खेलऱरिक् यम्बा इक्लाओ अःक्ते, “एलोड्, एलोड्, लामा सबखथानि?” खेन् फाऱड्ङ्ग “आनिड्वाऱफुमाड्डे, आनिड्वाऱफुमाड्डे, थेआड् केलेराड् केदेःसाड्बे?” पोःड्लो ॥ 35 खेपमो केयेप्पा कुभारे खेन् मेघेप्सुआड् अक्खे मेबाःत्तु, “खेल्ले माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पा एलियाःन्* उःत्तुर पत्लो ॥” 36 खेड्हाऱओ लत्छा मनाधिक् खिमो लोःक्तेऱ पेआड् खिगाक्माःन् केसुःप्पा चेल्लेक्सेऱ थिःओ निःप्सु हेक्क्याड् तक्काःत्तिल्ले कुसम्मो फत्छु हेक्क्याड् येसुरे पिःत्तु थुडुर फाऱआड् कुमुराओ थुपुत्तु पिरुआड् अक्खे पाःत्तु, “लु ओमेत्तुम् सारुम्! एलियाःन् युःआड् खुनेऱ थाःसुऱबि मेःम्बि?”

37 हेक्क्याड् येसुःन् याम्मो यम्बा इक्लाओ अःक्तेआड्कुसक्मा पेरो ॥ 38 खिमो माड्हिम्मोबा फोःन्दाःन् थोनु यो थारिक् खेल्लेक् तेःक्खे ॥ 39 येसुःन् मेभोःन्दुबा सिलाम्साक्मा सिड् तगि केयेप्पा रोमि थक्त्तुम्बाल्ले अक्खेलऱरिक् खुनेऱ स्येबान्ओमेत्तुर पाःत्तु, “सेक्खासाड् कन् मनाःन् निड्वाऱफुसाःए वयेरेत्छु ॥”

40 खेपमो माःड्घालाम् कुभा मेन्छुमाहाऱ ओमड् मेयेबे ॥ खेड्हाऱओ मरियम मग्दलिनि, चुक्पा याकुब नु युसुफेऱे खुन्छिऱ मा मरियम नु सालोमिसि मेवयेरो ॥ 41 येसुःन् गालिलओ वयेल्ले खेड्हाऱे येसुःन् मेदिःक्त्तुर कुभाऱ मेबिरु मेवये ॥ खेपमो यरुसलेम थारिक् येसुःन्नु केदाःबा वेऱ मेन्छुमाहाऱेआड् यरिक् मेवयेरो ॥

येसुःन् मेहुम्सुऱ

मत्ति २७.५७-६१, लुका २३.५०-५६, यहुन्ना १९.३८-४२

42-43 आल्ल युःन्छिक् पोःक्खेल्ले आरिमाथिया पाड्जुम्बा युसुफेन् खेपमो त्ये ॥ खुनेऱ यहुदि येजुम्भोरे मिड्सो इड्धाःड्साबा पासिड्पादाड्ला नु निड्वाऱफुहाड्जुम् केहाड्बाआड् केवाऱबा

* 15:27-28 यसैया ५३.१२ * 15:35 एलिया-यहुदिहाऱे मेबाःत्तुबा पाःन्दाड्डो “एलिया” मिड्डिन् “एलोड्” खेम्देत्तो, हेक्क्याड्खेन् फाऱड्न् “आनिड्वाऱफुमाड्डे” पोःड्लो ॥

वयेरो ॥ खेन् यारिप् चोःक्मा येम्वये (नाःमसिड्येननिन् कुदाःन्दिक्मा वये) ॥ हेक्केःल्ले खेन् आःन्छिड्डाड् पिलातसरो पे हेक्क्याड् येसुरे कुधक्किन् नाःक्तुरो ॥

44 पिलातसरे येसुःन् आन्देःन्छा स्येबा खेप्सुआड् कुनिड्वाः मये ॥ हेक्क्याड् खेल्ले खेन् थक्तुम्बान् उःत्तुआड् येसुःन् आन्देःन्छा स्येबाबि मेःम्बि फाःआड् सेःन्दोसु ॥ 45 खेल्ले थक्तुम्बेल्लोलाम् येसुःन् आन्देःन्छा स्येबा पाःन्निन् खेप्सुआड् युसुफेन् येसुरे कुधक्किन् तेःमा पाड्धुरो ॥ 46 हेक्केःल्ले युसुफेः नुःबा चे तेःत्तिन् इड्डु, हेक्क्याड् येसुरे कुधक्किन् सिलाम्साक्मा सिड्डोनु थाःसुआड् खेन् तेःत्तिल्ले कित्तुआड् लुड्डो खोःम्मनाबा इप्पुड्डो नेसुसुरो ॥ हेक्क्याड् इप्पुड्डिल्ले कुमुराओ लाःक्कात्लाम् यम्बा लुड्डिन् इसुधःरो ॥ 47 मरियम मग्दलिनि नु युसुफेः कुम्मा मरियमरे येसुरे कुधक्किन् मेनेःसुबा तेन्निन् मिक्सेःन् मेत्तेत्तुरो ॥

16

येसुःन् सिःमेन्लाम् हिड्

मत्ति २८.१-८, लुका २४.१-१२, युहुन्ना २०.१-१०

1 आल्ल नाःमसिड्मा येन् काःक्तुआड् मरियम मग्दलिनि, याकुबरे कुम्मा मरियम नु सालोमिसिरे मुर्ःन् येसुरे कुधक्को हुःप्मा फाःआड् मेड्डु ॥ 2 हेक्क्याड् तेनेबा येन्नो खाओःत्तेर पत्छेल्ले खेड्हाः येसुःन् मेनेःसुबा इप्पुड्डो मेधाःसिड् ॥ 3 हेक्क्याड् लाम्मो मेबेर मेबत्छेल्ले खेड्हाः अक्खे मेमेत्छिड्, “आनिः लागि खेन् इप्पुड्डिल्ले कुमुराओ मेयेप्सुबा यम्बा लुड्डिन् हाःत्ले आड्न्आबिबाबे?” 4 हेक्क्याड् खेड्हाः खेप्पो मेगेःआड् ओमेमेत्तुल्ले इप्पुड्डिल्ले कुमुराओ केयेप्पा लुड्डिन् थिक्लेप्माड् मेड्सुआड् नेसुसेबा मेनिःसु ॥ खेन् लुड्डिन् साःरिक् यम्बा चोगे ॥ 5 खेड्हाः सिगाड् मेलाःस्सेल्ले खेप्पो फःदाड्बा तेःत् केजाड्बा नालिड्गेन् थाड्बेन्धिक् चुप्साड् लेप्माड् येबेबा मेनिःसुआड् खुनिः निड्वाः मयेरो ॥ 6 खेल्ले खेड्हाः मेत्तुसि, “खिनिः निड्वाः मेमयेम्मिननेःओ! खिनिः सिलाम्साक्मा सिड्समदाड् मेभोःन्दुबा नासरतबा येसुःन् केगोःत्तुम्बा मेःम्बि? खुनेःग कप्पो होःप्लो! खुनेःग सिःमेन्लाम् याम्मो हिडे, मेःन्ने फाःग्र खुनेः मेनेःसुबादेन्निन् ओमेत्तेम्मेःओ ॥ 7 खिनिः पेगेम्मेःआड् कुहुःसाम्बाहाः नु पत्रुसेन् कन् इड्घड्डिन् पिरेम्सिममेः, ‘खुनेः तगि केमेत्तिबा हेक्केए खिनिःनुःल्ले तगि गालिलओ पेःक्लो, हेक्क्याड् खेत्थोए खुनेः केदुमुम्लो ॥” 8 हेक्क्याड् खेड्हाः इप्पुड्डलाम् लाःक्कात् मेःलःन्देआड् मेःलोःक्ते, थेआड्भेल्ले खेड्हाः साःरिक् मेगिसेआड् मेवयेरो ॥ खेड्हाःरे हाःत्ताड् थेआड् मेम्मेत्तुन् ॥

येसुःन् मरियम मग्दलिनिरो ओसेःन्धाक्सिड्

मत्ति २८.९-२०, लुका २४.१३-५३, युहुन्ना २०.११-२३

9 ((आल्ल तेनेबा येन्नो खाओःत्तेर पत्छेल्ले येसुःन् सिःमेन्लाम् याम्मो हिडेआड् मरियम मग्दलिनिरो ओसेःन्धाक्सिड्लो ॥ खेल्लोलाम् नुसि फेन्साम्हाः येसुरे नाःत्तु लःत्तुसिआड् वये ॥ 10 मरियम मग्दलिनिःन् पेआड् येसुःन् तुम्बा पाःन्निन् कुहुःसाम्बाहाः मेत्तुसि ॥ खेड्हाः मेरिड् थक्नु मेहाबेर मेवयेरो ॥ 11 खेड्हाःरे येसुःन् सिःमेन्लाम् याम्मो हिडेबा नु खेल्ले निःसुबा पाःन्निन् मेघेप्सुसाड् नसाःन् मेन्जोगुन्लो ॥

येसुःन् नेप्फु कुहुःसाम्बाहारो ओसेःन्धाक्सिड्

लुका २४.१३-३५

12 खेड्हाःओ नेप्फु हुःसाम्बाहाः पाड्भेःओ पेगेत्छिर पत्छेत्छिल्ले येसुःन् कुसिड्निःपमेन्देप्मना पोःक्खेआड् खेड्हाःओ ओसेःन्धाक्सिड्लो ॥ 13 हेक्क्याड् खेड्हाः नेप्माड् नुःक्खेत्छिआड् खुन्छिः निःसेत्तुबा पाःन्निन् वेःहाः चेक्तेत्छु, कर खेड्हाःरे नसाःन् मेन्जोगुन्लो ॥

येसुःन् थिक्-थिक् कुहुःसाम्बारो ओसेःन्धाक्सिड्

मत्ति २८.१६-२०, लुका २४.३६-४९, युहुन्ना २०.१९-२३, सेःक्युक्मिबाहाः १.६-८

14 याङ्सि थिक्-थिक् (११) हुऱसाम्बाहाऱे मेजर मेयुङेऱले येसुऱन् खेपुमो ओसेऱन्धाकुसिङ् ॥ हेक्क्याङ् येसुऱे खेङ्हाऱे फेऱकुतुसि, थेआङ्भेऱले खुनिऱ नसाऱन् सुऱम्मान् नु निङ्वाऱ थुङ्माल्ले चोगुल्ले खेङ्हाऱे खुनेऱ सिऱमेऱन्लाम् यामुमो हिडेबा केनिऱबाहाऱे खुनिऱ पाऱन्निन् नसाऱन् मेऱन्जोगुऱन्लो ॥ 15 येसुऱे खेङ्हाऱे मेत्तुसि, “आल्ल खिनिऱ काक् इक्सादिङ् खाम्बेऱकुमो पेगेऱमेऱआङ् केरेक् मेऱन्छाम्गेऱन् यापुमिहाऱे कन् सुनाइङ्डिन् इङ्भोऱसेऱम्सिमेऱओ! 16 हेक्क्याङ् नसाऱन् केजोऱकुपा नु बपुत्तिस्मा केबोऱङ्बाल्ले सेऱन्लपु खोऱसुऱ, कर नसाऱन् मेऱन्जोऱकुमनाबाल्ले खासेऱन्नो थाआङ् खुमदिङ् खोऱसुऱरो ॥ 17 नसाऱन् केजोऱकुपाहाऱे कन् मिक्सेऱन्निऱले कापुत्तुसिरो-खेङ्हाऱे इङ्गाऱ आमिङ्डो फेऱन्साम्हाऱे मेऱनाऱुसिऱ, हेक्क्याङ् कुसङ् पाऱन्दाङ्हाऱे मेबाऱतुऱरो ॥ 18 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱे असेऱकुपाहाऱे मेदेऱसुसिऱ, निङ् केयाकुपा च्या मेधुडुसाङ् थेआङ् हम् मेम्बोऱङ्डिऱन्लो ॥ हेक्क्याङ् केदुक्पा केयऱबाहाऱे सम्दाङ् हुक् मेऱेऱसु मेबिऱसिल्ले खेङ्हाऱे मेवेऱतुलो ॥”

येसुऱन् साङ्ग्राम्पेदाङ्डो पेऱक्

लुका २४.५०-५३, सेऱक्युकुमिबाहाऱे १.९-११

19 हेक्क्याङ् दाङ्बा येसुऱे हेक्के पाऱतु सुरुआङ् खुनेऱ थाऱङ्धाऱङ् साङ्ग्राम्पेदाङ् लेपुमाङ् थो पक्खेऱ पेआङ् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुजुपुसाङ् लेपुमाङ् युङ्सिङ्लो ॥ 20 हेक्क्याङ् कुहुऱसाम्बाहाऱे काक् पिसाङ् मेबेआङ् सुनाइङ् मेसेऱसुऱो ॥ दाङ्बाल्लेआङ् खुनिऱलाम् याऱम्बक् चोगुऱ यरिक् निङ्वाऱ केमाबा मिक्सेऱन्निऱले सुनाइङ्डिन् सेक्खारो फाऱआङ् ओसेऱन्दाङ् चोगुऱो ॥))

लुकारे साप्तुबा येसुरे कुसुनाइङ्ग निःसुम्

येसुरे कुयाःम्बेओ पोःक्खेबा हिनदोःक्हाण पोधक् चोःक्मा फाणआङ् कन् साप्पन्निङ्ग लुकारे साप्तुआङ् थियोफिलस मेप्पमनाबा मनाःन् हाक्त्तुबा सक्इङ्घड्लो ॥

कन् सुनाइङ्गडिल्ले येसुःन् अक्खेलणरिक् ओसेःन्दाङ् चोगुण-येसु ख्रिस्तेनइसाइलि लुम्मो ताः लणरिक् माङ्हेक् चोःक्मनाबा सेन्लपदाङ्बा नु खुनेण् केरेक् मेन्छाम् सुवाङ्हाण ताङ्गेसेःपपारो ॥ खुनेण् इनोणेन् तुक्खेओ केवाण्बाहाण नु याङ्गेसाण्बाहाण केरेक् सुनाइङ्ग इङ्गोःसे निङ्वाण्फुमाङ्गडिल्ले इक्सादिङ्ग खाम्बेःक्मो पाङ्घुबारो ॥ कन् सुनाइङ्गडिन् काक् परिक्पा तुक्खेओ केवाण्बाहाणरे लागि साप्तेबारो ॥ कप्पो, सिक् केसम्बा पाःन्निन् नुःरिक्काङ् निःदेत्तो, कुजेक्को साप्पन्निन्ल्ले कुहेःक्सिङ्गो येसुःन् इक्सादिङ्ग खाम्बेःक्मो सावाःन्छिङ्गबा नु कुनुपमा लक्को खुनेण् साङ्गाम्पेदाङ् थाःङ् पेबा पाःन्निन् साप्तेआङ् पत्तो ॥

येसुःन्साङ्गाम्पेदाङ्गो थाःङ् पेआङ् ख्रिस्तानि नसाःन्निन् पोःरेण् काक् पिसाङ् सेःरेण् पेबा पाःन्निन् लुकाःल्ले “सेःक्युक्मिबाहाणरे खुनेण् याःम्बक्किन्” मेप्पमनाबा साप्पन्नो साप्तुआङ् वाणरो ॥

थामिङ्ग

निःसुम् १.१-४

बप्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःन् हेक्क्याङ् येसुःन् सावाःन्छिङ्गबा नु अङ्गेक्वा वयेबा येम् १.५-२.५२

बप्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्ले कुमाङ्सेवा याःम्बक् ३.१-२०

येसुःन् बप्तिस्मा पोःक्खेबा नु माफेन्साम्मिल्ले कुनिङ्वाण् साण्णुबा ३.२१-४.१३

गालिल थुम्मो येसुरे चोगुबा माङ्सेवा याःम्बक्हाण ४.१४-९.५०

गालिललाम् यरुसलेम थारिक् ९.५१-१९.२७

यरुसलेम्मो कुनुपमा येत्तनाम् १९.२८-२३.५६

येसुःन् सिःमेन्लाम्याम्मो हिङ्गेआङ् साङ्गाम्पेदाङ्गो पेबा २४.१-५३

लुकाःल्ले येसुरे कुयाःम्बेओ साप्तुण्

१ आदाङ्गबा तुम्प्याङ्गहाङ् थियोफिलसे,* यरिक् मनाहाणरे आनिगे लुम्मो येसुरे कुयाःम्बेओ पोःक्खेबा हिनदोःक्किल्ले पोधक्किन् मेसाप्तुआङ् वाणरो ॥ २ खेण् हिनदोःक्हाण्ण कुहेःक्सिङ्गमाआङ्गो आबाङ्गे मिक्किल्ले केनिःबाहाण नु बा कल्ले कुयाःम्बेओ सुनाइङ्ग केसेबाहाणरे आनिगे मेजेक्तिगेआङ्वाण् ॥ ३-४ हेक्केःल्ले आनिगे लुम्मो पोःक्खेबा केरेक् पाःन्हाण् कोःम्भो चोगुङ्गडाङ् वाण्आ हेक्क्याङ् खेनेण् केलागि साप्पमा नुःबा पोःङ् केलण्बान् इङ्गाण्आङ् इःत्तुङ्गो, हेक्केःल्ले खेनेण् केहुण्णिसिङ्गबा काक् पाःन्हाण् सेक्खाए लणरिक् कुसिङ्ग केनिःत्तुर फाण्आङ् थण्पेत्त साप्तुङ्ग पिनेआङ् वाण्आरो ॥

माङ्गलाइङ्गबाल्ले युहुन्नारे कुसावाःन्छिङ्गमाल्ले कुयाःम्बेओ पाःत्तुण्

५ यहुदियास्मा हेरोद हाङ्गडिल्ले कुयेम्मो अबिया निङ्वाण्णुसाम्बाल्ले कुधाःक्को लत्था जकरिया मेप्पमनाबा निङ्वाण्णुसाम्बाधिक वये ॥ खेण्णु मेलिङ्गेण् कुमेःत् इलिसिबाःन्नाङ् हारुने कुमुण्णुइदाङ्सा वयेरो ॥ ६ खेङ्गहाण् नेप्माङ्ग निङ्वाण्णुफुमाङ्गडिल्ले कुनिःमाओ साम्योनिबा वयेत्तुआङ्ग नुःरिक्काङ् साम्योथिम् केङ्गप्पा केनाःप्पा नु यहवे दाङ्गबाल्ले केरेक् कुइङ्गजाःङ् केधेम्बा

* 1:1 थियोफिलस-लुकारे कन् मनाःन् येसुरे चोगुबा नु हरुसिबा पाःन्हाणरे कुयाःम्बेओ सुजा साप्तु पिरु ॥ लुकारे लत्था मनाःन्लक् मेत्तु, कर वेण् यरिक्के मेनिःरु मेधेप्पुर फाण्आङ् येसुरे कुहिङ्गमन्नोबा कन् पाःन्हाण् काक् पिसाङ् हाङ्गमा खुनेण् कुनिङ्वाण् वाण् ॥

वयेत्छिरो ॥ 7 कर खेड्हाऱे खुन्छिऱ सा-ए मेहोःपूते, थेआड्भेल्ले इलिसिबारे कुसामुऱइ खक्सिड्डाड् वये, हेक्क्याड् नेप्माड् काप्पोबा काप्पोमा तुमसेत्छिआड् वयेत्छिरो ॥

8 थिक्लेड् जकरियाऱे निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुदगि निड्वाऱफुसाम्बा पोःड्माआड् सेवा चोःक्मा लक् खोःसु, थेआड्भेल्ले कन् खुनेऱ वयेबा लक्किल्लेन् सेवा चोःक्मा येम् वयेरो ॥ 9 निड्वाऱफुसाम्बा थिक् कुइसिःक् यहवे दाड्बाल्ले कुमाड्हिम्मो पेःक्माआड् साड्सिड् हाःम्मा लक्केऱे लागि निड्वाऱफुसाम्बाहाऱे तऱयाःन्सोःन्मेगेःसुल्ले खुनेऱ खोःसुआड् वयेरो ॥* 10 हेक्क्याड् साड्सिड् हाःन्दुल्ले लाःक्कात् यरिक् मनाहाऱ सेवा चोःक्से मेजुप्सेआड् तुवा चोःक्नु मेयेबे ॥ 11 हेक्क्याड् साड्सिड् हाःम्मादेन्निल्ले चुप्साड् लेप्माड् माड्लाड्बाधिक्* ओःन्धाक्सिड्डो ॥ 12 हेक्केःल्ले जकरियाऱे कुयड्मा केऱेआड् कुगिःमाल्ले युम्सुड्मा पोःक्खे, 13 कर खेन् माड्लाड्बाल्ले खुनेऱ मेत्तु,

“मेगिसेन्नेऱओ जकरियाए! आल्लो खेनेऱ केजोगुबा तुवाःन् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खेप्सुआड् वाऱरो ॥ आल्ल मेलिड्गेन् केमेःत् इलिसिबारे येम्बित्छाऱसाःधिक् केगत् केबिऱरो ॥ खेन् अडेःक्वाःन् युहुन्ना मिड् वाःत्तेऱओ ॥ 14 खेनेऱ केसःत्ताड् येये केलऱरो ॥ हेक्क्याड् अडेःक्वा साःगेवाःन्छिड्बा पोःड्बाल्ले चोगुल्ले यरिक् मनाहाऱआड् मेसःत्लो ॥ 15 थेआड्भेल्ले खुनेऱ दाड्बाल्ले कुनिःमाओ यम्बा पोःड्लो ॥ खुनेऱ चेल्लेक्सेऱ थिः नु वेऱ आममबा थुड्मा मेनुऱनेन्लो ॥ हेक्क्याड् सावाःन्छिड्डाड्धोए सेसेमाड्डिल्ले कुधिम् पोःड्लो ॥ 16 खुनेऱग यरिक् इसाइलिहाऱ खुनिऱ निड्वाऱफुमाड् दाड्बाओ नुःक्त्तु तारुसिऱरो ॥ 17 खुनेऱ माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पा एलियाःन्* कुइसिःक् थुम् नु मुक्साम्मिल्ले कुधिम् पोःड्डाड् दाड्बाल्ले कुलागि मनाहाऱ यारिप् चोःक्मासि फाऱआड् दाड्बारे कुदगि पेःक्लो ॥ खुनेऱ पाःहाऱे खुनिऱ निड्वाऱइन्साःहाऱ लेप्माड्, हेक्क्याड् लायोबाहाऱे खुनिऱ निड्वाऱइन्साम्योनिबाहाऱे खुनिऱ सिक्कुम्दिड् निड्वाऱओ नुःक्त्तुसिरो ॥”

18 हेक्क्याड् जकरियाऱे माड्लाड्बान् सेःन्दोसु, “आक्खेआड् कन् कुसिड्निःत्तुड्बाबे? इड्गाऱआड् काप्पोबा तुम्साड्डाड् वाऱआ ॥ हेक्क्याड् आमेःत्तिन्नाड् काप्पो तुम्सेआड् वाऱरो ॥”

19 खुनेऱ मेत्तु, “इड्गाऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुदगि केयेप्पा गाब्रिएल माड्लाड्बाऱआरो ॥ खेनेऱओ कन् सुनाड्डिन् ताःप्पारे लागि निड्वाऱफुमाड्डिल्ले इड्गाऱ पाड्घाड्बारे ॥ 20 कन् पाःत्तुड्बा माड्हेक्किन्कुयेम्मो केत्तो, कर खेनेऱ नसाःन् केन्जोगुम्बाल्ले चोगुल्ले केस्साःन् सामेन्वाःन्छिड्डे थारिक् केबाःन् मेःलःन्नेन्लो ॥”

21 हेक्केलऱरिक् माड्हिम् लाःक्कात् केयेप्पा मनाहाऱे थेआड् जकरियाःन् सुःसेबे फाऱआड् खुनिऱ निड्वाऱ मयेऱ मेहाड्घुर मेयेबेरो ॥ 22 हेक्क्याड् जकरियाःन् लाःक्कात् लःन्दे, कर खुनेऱ पाःप्पाए मेसुक्तेन्लो, हेक्केःल्ले हुक्चाःल्किल्ले मिक्सेःन् चोगुर पारे, हेक्क्याड् खेड्हाऱे खेल्ले माड्हिम् सिगाड् सुफोःन् निःसुबिला लऱरिक् निड्वाऱ मेडःत्तुरो ॥

23 हेक्क्याड् जकरियाःल्ले माड्सेवा याःम्बक् चोःक्मा कुयेम् चुरेआड् खुनेऱ कुहिम्मो नुःक्खे पे ॥ 24 याड्सि मेलिड्गेन् कुमेःत्तिन् मेन्छुक्मा पोःक्खेआड् ला डासि थारिक् हिम्मोए याःक्ते ॥ 25 खेल्ले पाःत्तु, “दाड्बाल्ले इड्गाऱ लुड्माऱ तुक्ताड्डाड् वाऱआ, थेआड्भेल्ले साःमेड्गप्पनामा लऱरिक् ताप्फेःम्बा आमिड्डिन् खेत्तुदेःसु पिराड्लो ॥”

माड्लाड्बाल्ले येसुरे कुसावाःन्छिड्मा पाःन्निन् इड्भन् चोगुऱ

* 1:9 निड्वाऱफुसाम्बाल्ले निड्वाऱफुमाड्डो तुवा चोगुर याक्किल्ले हाःन्दुबा साड्सिड्डिल्ले कुनाम्गेनुऱबा मिःक्खुऱ लःत्तु ॥ कड्ग मनाहाऱे निड्वाऱफुमाड्डो मेजोगुबा तुवाल्लेन्मिक्सेःन् वयेरो ॥ कन्काक्नुःल्ले केयेक्पा याःम्बक्किन्यहुदि साम्योथिक्कुइसिःक्लत्छा निड्वाऱफुसाम्बाल्ले कुहिड्मन्नो थिक्लेड्लक्चोःक्मा केघोःबा वयेरो (लाम्दिःक्३०.३४-३८) ॥

* 1:11 माड्लाड्बा-निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मेन्छाम्गेन् याप्पि चोःक्मानुःल्ले तगि साड्ग्राम्पेदाड्डो खुनेऱ कुसेवा चोःक्से माड्लाड्बाहाऱ चोगुसि ॥ * 1:17 एलिया-एलियाःन् युहुन्ना सावाःन्छिड्बानुःल्ले कुगिप् येत्छि (८००) तड्बे तगि केवाऱबा लत्छा माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पा मना वये ॥ माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पा मलाकिरे तगिबा माड्हुप्पो निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मसिहःन्नुःल्ले मिसाक् तगि एलियाःन् इसाइलओ पाड्घुयुःसुऱ फाऱआड् सापत्तुआड् वये (मलाकि ४.५) ॥

26-27 हेक्क्याड् इलिसिबाःन् मेन्छुक्मा पोःक्खेबा ला तुक्सि केरेल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमाड्लाड्डबा गाब्रिएलेन् गालिल थुम्मोबा नासरत पाड्जुम्मो पाड्घुरो ॥ खेन् मरियम मेपमनामा सिसादिड् मेन्छुमाओ पे ॥ खेन् सिसादिड् मेन्छुमाड्डिल्ले कुमेःक्खिम् पाःन्निन् दाउदरे कुधाःक् युसुफ मेपमनाबा मनाःन्नु पुःरेआड् वयेरो ॥ 28 खेन् माड्लाड्डबाल्ले मेत्तु, “आसेवारो, खेनेःग दाड्बाल्ले साःरिक् कुसिराः केधाडेआड् केवारो ॥ खुनेः खेनेःनु वारो ॥”

29 मरियमिन् साःरिक् कुनिड्वाः मयेआड् आक्तड्डबा परिक्लेन् सेवा इ फाःआड् निड्वाः इःत्छिड् ॥ 30 हेक्क्याड् माड्लाड्डबाल्ले खुनेः मेत्तु, “मरियममे, मेगिसेन्नेःओ! निड्वाःफुमाड्डिल्ले खेनेःग साःरिक् कुसिराः केधाडेआड् केवारो ॥ 31 आल्ल खेनेः येम्बित्छाःसाःधिक् केगत्तु ॥ खेल्ले कुमिड् येसु वाःत्तेःओ ॥ 32 खुनेः पयम् यम्बा पोःड्डाड् केरेक्नुःल्ले पयम् यम्बा निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुस्साः फाःआड् मेमेत्तुरो ॥ दाड्बा निड्वाःफुमाड्डिल्ले खुनेः कुधाःक्थेबा दाउदरे* हाड् चोगुबा हेक्के हाड् चोगुरो ॥ 33 हेक्क्याड् खुनेः इसाइल सम्दाड् सदादिड् हाड् चोगुरो ॥ खुनेः कुहाड्जुम्मिन् आप्फाल्लेआड् मेनुपनेन्लो ॥”

34 मरियमिल्ले माड्लाड्डबान् सेःन्दोसु, “कन् आक्खेलःरिक् पोःड्डाडे? इड्गाःग सिसागेन् मेन्छियाःआरो ॥”

35 माड्लाड्डबाल्ले नोगप् पिरु, “सेसेमाड्डिन् केसम्दाड् ताआड् केरेक्नुःल्ले पयम् यम्बा निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमुक्सामिल्ले केधुःक्लो, हेक्केलःरिक् खेनेःओलाम् सागेवाःन्छिड्डाड्ग निड्वाःफुसाः* मेमेत्तुरो ॥ 36 खेपसेःओ, खेनेः केगाःइ इलिसिबाःन् खुनेः कुगापुमो तुम्मो मेन्छुक्मा पोःक्खेआड् वाः ॥ आल्लो मनाहाःरे खुनेः साःमेड्गपमनामा मेमेत्तुसाड् मेन्छुक्मा पोःक्खेबा ला तुक्सि केरेआड् वारो ॥ 37 खेल्ले चोगुल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले चोःक्मा मेसुक्तुम्बा याःम्बक् थेआड् होःपुलो ॥”

38 मरियमरे नोगप् पिरु, “इड्गाःग दाड्बाल्ले कुसेवारोमाआरो ॥ खेनेः केबाःत्तुबा हेक्केए केत्तुरो ॥” हेक्क्याड् माड्लाड्डबेन् पे ॥

मरियमिन् इलिसिबाःन्कुदुमसे पेःक्

39 याड्सि मरियमिन्नाड् यहुदिया थुम्मोबा कोःक्माओ केनेबा पाड्जुम्मो थासिड् ॥ 40 खेपुमो जकरियारे कुहिम्मो केरेआड् इलिसिबाःन् सेवा मेत्तुरो ॥ 41 इलिसिबारे मरियमिन् सेवा मयेबा खेपुसुनामेःन्ने कुसाप्पोःक्को केयाक्पा अडेःक्वाःन् मुन्जिड् लःरेरो ॥ इलिसिबाःन् सेसेमाड्डिल्ले कुधिम् पोःक्खे, 42 हेक्क्याड् यम्बा इक्लाओ पारे, “खेनेःग मेन्छुमाहाःओ केरेक्नुःल्ले मुःइसामानेरो, हेक्क्याड् खेनेः सागेवाःन्दुबा अडेःक्वाःड्ग मुःइसाबा पोःड्डो ॥ 43 हेक्क्याड् इड्गाः आदाड्डबाल्ले कुम्माए आदुमसे ताःमा कन् आक्तड्डबा मिड्सो इड्धाःड्ने इड्गाः खोःसुड्डे? 44 खेनेः सेवा केमेत्ताड्डा पाःन्निन् खेपुसुड्डुमेःन्ने इड्गाः आसाप्पोःक्पो केयाक्पा अडेःक्वाःन् सःत्तेर मुन्जिड् लःरेरो ॥ 45 खेनेःग केरेक्नुःल्ले मुःइसामानेरो, थेआड्डेःल्ले दाड्डबाल्ले खेनेः केहिड्डमन्नो पोःड्ड पाःत्तुबा पाःन्हाः कुना केसाःरुरो ॥”

मरियमरे निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनारा फोःसुः

46 हेक्क्याड् मरियमरे पाःत्तु, “इड्गाः आसिक्लुड्डमोलाम्मे दाड्डबाल्ले कुनारा फोःसुड्डो, 47 हेक्क्याड् इड्गाः आसेन्लपदाड्डा निड्वाःफुमाड्डिन्नु साःरिक् सःत्ताड्डाड्ड वारो ॥ 48 थेआड्डेःल्ले इड्गाः हेक्क्याड् चुड्डिगेन् कुसेवारोमान् निड्वाः इःत्ताड्डाड्ड वारो ॥ आल्लआड्डो थाःक्थाःक्को इड्गाः मुःइसामा फाःआड् मेमेत्तुरो, 49 थेआड्डेःल्ले मुक्साम्दाड्डा निड्वाःफुमाड्डिल्ले यम्लाबा याःम्बक्हाः इड्गाः चोगाड्ड पिराड्डाड्ड वारो ॥ खुनेः कुमिड्डिड्डग सेसे चोःक्लो ॥

* 1:32 दाउद-साःरिक्केड्डबा यहुदिहाःरे खुनिः हाड् ॥ * 1:35 निड्वाःफुसाः-कन्येसुरे लत्छा कुमिड्डो ॥

- 50 हेक्क्याड् खुनेऱ मिड्सो इड्धाःड् केबिबाहाऱ केरेक् थाःक्थाःक्को खुनेऱ कुलुड्गुम्मिन् ओसेःन्धाक्तुसिऱरो ॥
- 51 खुनेऱ मुक्साम्बा कुहुक्हाऱरे याःम्बक् चोगुआड् वाऱ, हेक्क्याड् आड्दिड् केल्बाहाऱ केरेक् इदिवदिऱ चोगुसिआड् वाऱरो ॥
- 52 हेक्क्याड् खुनेऱ हाड् केजोःक्पाहाऱ खुनिऱ हाड् युक्नाओलाम् यो थाःसुसिआड् वाऱ, कर चुड्जिगेम्बाहाऱ थाःड्धाःड् फोःक्खुसिआड् वाऱरो ॥
- 53 हेक्क्याड् खुनेऱ साक्किल्ले तरुसिबाहाऱ नुःबा चिगःक्वाहाऱ पिरुसिआड् वाऱ, कर याड्साकुन्धेसाबाहाऱ कुघालेम् पाड्घुसिआड् वाऱरो ॥
- 54-55 खुनेऱ अब्राहाम्* नु कुमुऱइदाड्साहाऱ सदादिड् लुड्माऱ तुक्मासि निड्वाऱ इःत्तुआड् वाऱरो ॥ खुनेऱ आनिगे थाःक्हाऱ मेत्तुसिबा हेक्के कुसेवारोबा इस्राइलेन्* कुभाऱ पिरुआड् वाऱरो ॥
- 56 मरियम्मिन् ला सुम्सि थारिक् इलिसिबाःन्नु वये, हेक्क्याड् कुहिम्मो नुःक्खेरो ॥

बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःन् सावाःन्छिड्

- 57 हेक्क्याड् इलिसिबाऱे कुसावाःम्मा येम् तयेआड् येम्बित्छाऱसाःधिक् सावाःन्दुरो ॥
- 58 हेक्क्याड् खुनेऱ कुहिम्बेसाड्बाहाऱ नु कुगाऱइबाहाऱरे कन् दाड्बाल्ले खुनेऱ लुड्माऱ तुक्तुबा पाःन्निन् मेघेप्सुआड् खेड्हाऱ खुनेऱनु मेसःत्तेरो ॥
- 59 हेक्क्याड् अडेःक्वासाःन् येत्छि (८) येन्नो हर्दो मेहेगु मेबिरुबा थिम्मो* मेदयेआड् खुनेऱ कुमिड्डिन्नाड् कुम्बारे कुमिड् कुइसिःक् जकरिया मिड् वाःप्मा मेडःत्तुआड् मेवये, 60 कर कुम्बारे मेत्तुसि “मेःन्लो! कल्ले कुमिड्ग युहुन्ना वाःप्मा पोःड्लो ॥”
- 61 खेड्हाऱरे कुम्माःन् मेमेत्तु, “खेनेऱ केगाऱइहाऱओ अक्तड्बा मिड् केवाःप्पा मनाहाऱ मेहोःप्लो ॥”
- 62 हेक्क्याड् खेड्हाऱरे जकरियाःन् हुक्चाःल्किःल्ले सेःन्मेदोसु, “कल्ले कुमिड् थे वाःप्मा निड्वाऱ केजोगुआड् केवाऱबे?” 63 खेल्ले साप्पा सामाःन् नाःक्तुसिआड् कल्ले कुमिड् युहुन्ना लऱरिक् सापतु पिरुसि ॥ हेक्केःल्ले खेड्हाऱरे खुनिऱ निड्वाऱ मयेरो ॥ 64 खिमो खेन् पाःप्मा हेःक्तेआड् खेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनारा फोःमा हेःक्तुरो ॥ 65 खेड्हाऱरे खुनिऱ हिम्बेसाड्बाहाऱ खुनिऱ निड्वाऱ मयेऱ मेगिसेरो ॥ यहुदियास्मा काक् कोःक्मा फाड्जड्बा पाड्भेऱ खाराक् कन् पाःन्निन् सेःरेरो ॥ 66 हेक्क्याड् कन् पाःन्निन् केघेम्बा केरेक्ले खुनिऱ निड्वाऱ मयेआड् खेड्हाऱरे अक्खे मेबाःत्तु, “आल्ल कन् अडेःक्वाःन् ताःन्दि थे पोःड्बाइरो?” थेआड्भेल्ले दाड्बाल्ले कुहुक्किन् खेन् अडेःक्वाःल्ले कुसम्दाड् वयेरो ॥

जकरियाःल्ले माड्निड्वाऱपाःन् पाःत्तुऱ

- 67 युहुन्नारे कुम्बा जकरियाःन् सेसेमाड्डिल्ले थुक्तुआड् माड्निड्वाऱपाःन् पारे,
- 68 “इस्राइलिहाऱरे खुनिऱ दाड्बा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनारा फोःसुम्लो, थेआड्भेल्ले खुनेऱ कुमनाहाऱ कम्ब्राड् मेत्तुसिआड् चोःक्युम्भो पिरुसिरो ॥
- 69 खुनेऱ कुसेवारोबा दाउदरे कुहिम्सयड्लाम् याप्मि सेन्लप् केबिबा मुक्केगुबा सेन्लप्दाड्बाधिक् फोःक्खुरो ॥
- 70-71 आनिऱ निड्मिहाऱ नु याप्मि केजिःप्पाहाऱरे खुनिऱ हुक्कोलाम् ताड्आसेःप्लो केल्बा पाःन्निन् यरिक् तड्बे तगि सेसे माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱरे मेबाःत्तुआड् वये ॥
- 72 आनिऱ थाःक्थेबाहाऱ लुड्गुम् ओसेःन्धाक्मासि फाऱआड् माड्हुपिन् निड्वाऱ इःत्तु ॥
- 73 खेन् माड्हुपिन् खुनेऱ आनिऱ थाःक्थेबा अब्राहाम्मिन्नु माड्हेक् चोगुआड् वयेरो ॥
- 74-75 कन् माड्हेक्किन्आनिऱ निड्मिहाऱरे खुनिऱ हुक्कोलाम् ताड्सेःप्पा आघोःसुम्ल,

* 1:54-55 अब्राहाम् मेप्मनाबा मनलाम्बाए काक् यहुदिहाऱ मेबोःक्खेबारो ॥ * 1:54-55 तगिबा माड्हुपपोबा येम्मो यहुदिहाऱ मेयुडेबा लाजेऱइल्ले कमिड्डिन् इस्राइल वये ॥ * 1:59 हर्दो हेक्मान्-कड्ग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले येम्बित्छाऱ कुमनाहाऱरेन् खुनिऱ केयेकपा मिक्सेःन्लो ॥

हेक्क्याड् मेङ्गिए मेन्यङ्गे आनिः हिङ्मन् खाराक् सेसे नु साम्योनिबा पोःड्माआड् खुनेः कुसेवा चोःक्मा आसुक्तुम्ल फाःआड् पोःक्खेबारो ॥”

76 “आस्साःए, खेनेः केरेक्नुःल्ले पयम् यम्बा निड्वाःफुमाङ्ङिल्लेन् माङ्निड्वाःपाःन् केबाःपपा केम्मेतलो ॥

थेआड्भेल्ले खेनेः दाड्बाल्ले कुदगि लाम् यारिप् चोःक्से केबेःक्लो ॥

77 हेक्क्याड् कुमनाहाः लायोलाम् लेपमि नु सेन्लपरे सिक्कुमदिङ् निड्वाः ओसेःन्गेधाक्तुसिःरो ॥

78 हेक्क्याड् निड्वाःफुमाङ्ङिल्ले चुङ्जिगेन् कुलुङ्गुम्लिल्ले चोगुल्ले

साङ्ग्राम्पेदाङ्गलाम् नाम्साङ्ङिन् आनिःओ चुक्मा इःत्तेरो ॥

79 हेक्क्याड् खादाम्मा नु सिःमेल्लेन्साम्प्रिःपपो केवाःबाहाःओ खेन् नाम्साङ्ङिन् ओःत्तो, हेक्क्याड् आनिः लाड्भोःन् सनारुङ् लाम्मो तोःन्छिङ्लो ॥”

80 हेक्क्याड् अडेःक्वा युहुन्नाःन् पोःरेर याम्साम्मो केधुम्बा पोःक्खेर पेआड् सेसेमाङ्ङिल्ले कुधिम् पोःक्खेआड् खुनेः इसाइलिहाःओ ओसेःन्मेन्धाक्सिङ्गे थारिक् एःक्सादेन्नोए वये ॥

2

येसुरे कुसावाःन्छिङ्मान्

मत्ति १.१८-२५

1 खेन् येम्मो रोमि पयम् हाड् अगस्तसेल्ले केरेक् रोमि हाङ्जुम्मो याम्नाःत्निःत् चोःक्मा फाःआड् इङ्दत् पिरुसि ॥ 2 कन् थिक्सिगेःक्पा याम्नाःत्निःत् मेजोगुल्ले सिरिया थुम्मोबा सुहाङ्गेम्बा कुरेनियस वये ॥ 3 केरेक् मनाहाः याम्नाःत्निःत्तो मिङ् साप्से आबाडे पाङ्जुम्मो मेबे ॥

4-5 हेक्केःल्ले युसुफेन्नाड् गालिल थुम्मोबा नासरत पाङ्भेःओलाम् यहुदियास्मा दाउदरे कुबाङ्जुम् बेथलेहेम्मो मिङ् साप्से थासिङ्, थेआड्भेल्ले खुनेः दाउद हाङ्ङिल्ले कुमुःइदाङ्सा वये ॥ खुनेः कुमेःक्खिम् पाःन् केबुःमाआड् केवाःमा मरियम्मिन्नु पे ॥ खेन् येम्मो खुनेः मेन्छुक्मा वयेरो ॥ 6 हेक्क्याड् खेङ्हाः खेपमो वयेत्छिल्ले मरियमरे कुसागपमा येम् तयेआड् 7 सादुङ्ङिल्ले तरु, हेक्क्याड् तुम्बा येम्बित्छाःसाःन् सावाःन्दुआड् खेन् अडेःक्वाःन् तेःत्तिल्ले सुडुआड् वाघोःङ्डो नेस्सु, थेआड्भेल्ले खेङ्हाःरे चेयाङ्धोःक्को याङ्धोःक्मा मेघोःसेत्छुन्लो ॥

मेल्लुककम्बाहाः नु माङ्लाइङ्बाहाः

8 खेन् येम्मो लाःक्कात् चौरिओ कुभा मेल्लुककम्बाहाः खुनिः मेल्लुकहाः मेगोःस्सुसिर सेन्दिक् मेयुडे ॥ 9 खेपमो दाड्बाल्ले कुमाङ्लाइङ्बाधिक् ओसेःन्धाक्सिङ्, हेक्क्याड् दाड्बाल्ले कुमिमिदिङ्ङिन् सेन्दाङ्गेन् ओःत्ति कुइसिःक् खुनिः खिरि लेक्तेरो ॥ खेङ्हाः सारिक् मेगिसे, 10 कर माङ्लाइङ्बाल्ले खेङ्हाः मेत्तुसि, “खिनिः मेगिसेम्मिन्नेःओ! काक् मनाहाः सारिक् मेसःत्ल फाःआड् इङ्गाः खिनिः लागि सुनाइङ् तारुङ्डाड् वाःआरो ॥ 11 थेआड्भेल्ले आङ्न् दाउदरे कुबाङ्जुम्मो सेन्लपदाङ्बान् सावाःन्छिङ्डाङ्वाः ॥ खुनेःए निड्वाःफुमाङ्ङिल्ले सेःन्दुबा खिसत् दाड्बारो ॥ 12 अडेःक्वाःन् तेःत्तिल्ले मेसुडुआड् वाघोःङ्डो मेइपुतुआड् नेबा केनिःसुम्लो ॥ खिनिः लागि बा खेन्निन्ने मिक्सेःन् पोःङ्लो ॥”

13 खेपमो हक्चघत् यरिक् माङ्लाइङ्बाहाः मेधाःम्सिङ्डाड् निड्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुनारा मेभोःसुर अक्खे मेबाःत्तु,

14 “साङ्ग्राम्पेदाङ्गोबा निड्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुमिमिदिङ् पोःङ्ल,

हेक्क्याड् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो लुङ्माः तुक्कुत्तुसिबा मनाहाःरे सनारुङ् मेघोःसुरो ॥”

15 हेक्क्याड् खेन् माङ्लाइङ्बाहाः याङ्धो साङ्ग्राम्पेदाङ्गो मेनुःक्खे मेबे, हेक्क्याड् खेन् मेल्लुककम्बाहाः अक्खे मेमेत्छिङ्, “आल्ल आनिः माङ्लाइङ्बाहाःरे आम्मेत्तेबा हेक्के बेथलेहेम्मो केबोःङ्बा पाःन्निन् पेगिआड् ओमेत्तुम्लो ॥”

16 हेक्क्याड् खेङ्हाः हारा मेजात्तेर बेथलेहेम्मो मेबे ॥ खेपमो युसुफ नु मरियम हेक्क्याड् वाघोःङ्डो मेइपुतुआड् नेस्सेबा अडेःक्वाःन् मेदुमुरो ॥ 17 हेक्क्याड् खेङ्हाःरे कन् मेनिःसुआड्

खेड्हाऱ अडेःक्वाःल्ले कुयाःम्बेओ माड्लाड्बाहाऱे मेमेत्तुसिबा पाःन्निन् मेजेक्त्तुसिरो ॥
 18 मेल्लुककम्बाहाऱे मेबाःत्तुबा पाःन्निन् मनाहाऱे मेघेप्सुआड् खुनिऱ निड्वाऱ मयेरो ॥ 19 कर
 मरियम्मिल्ले कन् केरेक् पाःन्हाऱ कुनिड्वाऱ सिगाड् युक्खुआड् निड्वाऱ इःत्छिड्ल वयेरो ॥
 20 हेक्क्याड् खेन् मेल्लुक कम्बाहाऱे माड्लाड्बाल्ले पाःत्तुबा कुइसिःक् पोःक्खेबा मेनिःसुआड्
 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमिमिदिड् मेजोगुर कुनारा मेभोःसुर मेनुःक्खे मेबेरो ॥

येसुःन् मिड् मेवाःत्तुऱ

21 येत्छि येन् केरेल्ले अडेःक्वाःन् हर्दो मेहेगु मेबिरुआड् येसु मिड् मेवाःत्तुरो ॥ खेन् मिड्डिन् खुनेऱ
 हाड्सिड्मानुःल्ले तगिए माड्लाड्बाल्ले पिरुसिआड् वयेरो ॥

येसुःन् माड्हिमो मेदोःन्दुऱ

22 आल्ल मौसारे साप्तुबा साम्योथिम् साप्लाःल्ले पाःत्तुबा कुइसिःक् याड्दाड् फोःड्मा
 येन् त्येआड् युसुफ नु मरियमेरु यरुसलेम्मो अडेःक्वाःन् दाड्बाल्लो तोःम्मा फाऱआड् तारेत्छु
 23 थेआड्भेल्ले यहवे दाड्बाल्ले कुसाम्योथिम्मो तुम्बासाहाऱ केरेक् दाड्बाओ सेसे लऱरिक्
 तोःम्मासिए पोःड् ॥ 24 हेक्क्याड् यहवे दाड्बाल्ले कुसाम्योथिम् कुइसिःक् कुगापथिक् पुत्तुःक्के
 इग नेत्छि पेरवासाहाऱ सिदुड्जभा चोःक्मा फाऱआड् माड्हिमो तारेत्छु ॥

25 आल्ल यरुसलेम्मो सिमियोन मेपम्नाबा मनाधिक् वये ॥ खेन् साम्योनिबा नु निड्वाऱफुसाम्बा
 वये ॥ खेल्ले इस्राइलिहाऱे खुनिऱ मिक्वा केदुःक्पेन्हाड्घुर वयेआड् सेसेमाड्डिल्ले
 कुधिम् थिम्सुआड् 26 इस्राइलिहाऱे खुनिऱ सेनलपदाड्बा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा
 खिसतेन्केनिःसुआड्लक् केमासिड्लो लऱरिक् सेसेमाड्डिल्ले ओसेःन्धाक्तुआड् वयेरो ॥
 27 सेसेमाड्डिल्ले लाम्लोसुआड् खुनेऱ माड्हिमो तेऱरु ॥ खेपमो युसुफ नु मरियमेरु साम्योथिम्
 कुइसिःक् अडेःक्वा येसुःन् तोःम्मा फाऱआड् तारेत्छुल्ले 28 सिमियोनेरु कुहुक्को अडेःक्वाःन्
 पक्खुआड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनारा फोःसुर अक्खे पाःत्तु,

29 “मुक्साम्दाड्बा आदाड्बाए, आल्ल खेनेऱ केमेत्ताड्बा कुइसिःक् इड्गाऱ केसेवारोबान् सनारुड्डो
 सिःआनिरो,

30-31 थेआड्भेल्ले खेनेऱ केरेक् मनाहाऱे खुनिऱ तगि यारिप् केजोगुबा केसेनलपपिन् इड्गाऱ आबाडे
 आमिक्किल्ले निःसुड्डाड् वाऱआरो ॥

32 खुनेऱ थिम्मेन्दड् सुवाड्हाऱे लागि

ओःत्ति ओसेःन्गेधाक्पा

हेक्क्याड् खुनेऱग केरेक् इस्राइलिहाऱे खुनिऱ मिमिदिड् पोःड्लो ॥”

33 अडेःक्वाःल्ले कुमेन्नो कुम्बा कुम्मासिरे कन् पाःन्निन् खेप्सेत्छुआड् साऱरिक् खुन्छिऱ
 निड्वाऱ मयेरो ॥ 34 हेक्क्याड् सिमियोनेरु खेड्हाऱ मुऱइसाम् थाःसु पिरुसिर मरियम्मिन् मेत्तु,
 “कन् अडेःक्वाःन् इस्राइल्बा यरिक् मनाहाऱे खुनिऱ पोऱेड्मा नु सबपमारेन् मिक्सेःन् पोःड्ल
 फाऱआड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेगुआड् वाऱ, हेक्क्याड् यरिक् मनाहाऱ कुदक्लेड्वाओ मेबाःत्तो ॥
 35 हेक्केःल्ले खुनिऱ निड्वाऱ सिगाड्बा पाःन्हाऱ थाःप्लो ॥ हेक्क्याड् तुक्खेरे खागेसुक्पा ताभेःल्ले
 कुइसिःक् केल्ड्माऱड् लस्सुऱरो ॥”

36 हेक्क्याड् खेपमो आसेर सुवाड्बा फनुएलरे कुससाः हन्ना मेपम्नामा माड्निड्वाऱपाःन्
 केबाःपमा साम्योनिमा नु सेवारोमाधिक् वये ॥ खेन् कुमेःक्खिम् पोःक्खेआड् नुसि (७) तड्बे थारिक्
 कुयेम्बाःन्नु सोरिक् वयेत्छि हेक्क्याड् कुयेम्बाऱड्न्मासिड्डाड् मेमेदुमा पोःक्खेआड् वयेरो ॥
 37 खुनेऱ तड्बे येत्-लि (८४) केगेपमा कापमोमा वयेरो ॥ खेल्ले माड्हिमिन् आप्फाल्लेआड् मेल्लेत्ते
 सेन्दिक् लेन्दिक् चाःनेत्त युडेऱ तुवा चोगेर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसेवा चोगुर वयेरो ॥ 38 खेन् येम्मो
 खेपमो त्येआड् निड्वाऱफुमाड्डिन् नोगेन् पिरु इस्राइलिहाऱे खुनिऱ चोःक्युम्भो केहाड्बा मनाहाऱ
 अडेःक्वाःल्ले कुमेन्नो मेत्तुसिरो ॥

युसुफेन्नु नु मरियम्मिन् नुःड्सिऱ

39 दाङ्बाल्ले साम्योथिम् साप्लाओ पाःतुबा कुइसिःक् मरियम नु युसुफरे चोगेत्छुआङ् खेङ्हाङ् आबाडे पाङ्भेङ् गालिल थुम्बा नासरत पाङ्जुम्मो नुःक्खेत्छि पेसिरो ॥ 40 खेप्मो अङ्गेःक्वाःन् पोःरेर पेआङ् केधुम्बा पोःक्खेरो ॥ खुनेङ् सिक्कुम्दिङ् निङ्वाङ् कुथिम् वये, हेक्क्याङ् निङ्वाङ्फुमाङ्डिल्ले कुमुङ्इसाम्मिन् खुनेङ् सम्दाङ् वयेरो ॥

येसुःन् चुक्तेल्ले माङ्हिम्मो पाःन्धङ् चोगुङ्

41 तङ्बे थप्पा येसुरे कुम्बा कुम्मासि यरुसलेम्मो यहुदि चोःक्युम्भो तङ्नाम्मो पेःक्मा थिम् कत्तेत्छुरो ॥ 42 हेक्क्याङ् येसुःन् थिक्-नेत् (१२) तङ्बे केरेल्ले खेङ्हाङ् याम्मो तङ्नाम्मो मेबे ॥ 43 खेन् तङ्नाम्मिन् पेआङ् खेङ्हाङ् हिम्मो नुःङ्मा मेहेःक्ते, कर येसुःन् यरुसलेम्मोए वयेलारे ॥ कन् पाःन्निन् येसुरे कुम्बा कुम्मासिरे निङ्वाङ् मेघोःसेत्छुन्लो ॥ 44 खेङ्हाङ् तगि केबेःक्पा लाम्दिःक्साबाहाङ्नु पेबिला फाङ्आङ् इःत्तेत्छु ॥ थिक् येन्बा लाम्दिःक् मेजोगेआङ् खुन्छिङ् काङ्इ सोङ्धोःक् नु तेःङ्जुम्हाङ्ओ येसुःन् कोःप्मा हेःक्तेत्छु, 45 कर मेदुमेत्छुन्नाङ् नेप्पाङ् कुगोःत्छे यरुसलेम्मो नुःक्खेत्छि ॥ 46 सुम् येन्नो येसुःन् माङ्हिम्मो यहुदि सिक्साम्बाहाङ् खेप्सुसिरे पाःन् सेःन्दोसुसिरे युङ्गेबा तुमेत्छुरो ॥ 47 खुनेङ् कुङ्ःत्छिङ्साम् नु पिरुसिबा नोगप् केधेम्बा मनाहाङ् सारिक् खुनिङ् निङ्वाङ् मये ॥ 48 हेक्क्याङ् कुम्बा कुम्मासिरे खुनेङ् निःसेत्छुआङ् खुन्छिङ् निङ्वाङ् मये ॥ कुम्मारे खुनेङ् मेत्तु, “आस्साःए, खेनेङ् थेआङ् अक्खे याप्मि केजोगेबाबे? आन्छिगे निङ्साम्मो थ्येसिगेआङ् कोःत्तेत्छिगे मेःम्बि?”

49 येसुरे सेःन्दोसुसि, “पानुदिङ्आम्बौ आम्मौ, थेआङ् याप्मि केगोःत्छिबाबे? इङ्गाङ् पानुदिङ् आम्बारे कुहिम्मो वाङ्मा पोःङ् फाङ्आङ् खिन्छिङ् केन्निःसेत्छुन्बि?” 50 कर कन् पाःन्निन् खेङ्हाङ् कुसिङ् मेनिःत्तेत्छुन्लो ॥

51 हेक्क्याङ् खुनेङ् कुम्बा कुम्मासिनु नासरतओ पे ॥ खुनेङ्ग कुम्बा कुम्मासिरे खुन्छिङ् पाःन् केधेम्बा वये ॥ कुम्मारे कन् केरेक् पाःन्हाङ् कुनिङ्वाङ् सिगाङ् युक्खुरो ॥ 52 अक्खेलरिक् येसुःन् सिक्कुम्दिङ् निङ्वाङ् नु नासिङ्गेन् थक्को निङ्वाङ्फुमाङ् हेक्क्याङ् मेन्छाम् याप्मिरे खुनिङ् लुङ्गुम्मो पोःरेर पेरो ॥

3

बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नारे कुङ्ङ्भन्

मत्ति ३.१-१२, मर्कुस १.१-८, युहुन्ना १.१९-२८

1 आल्ल रोमि पयम् हाङ् तिबेरियसेल्ले हाङ् चोगुबा तङ्बे थिक्-डा (१५) केरेआङ् वयेल्ले पन्तियस पिलातसेन् यहुदियाबा सुहाङ्गेम्बा वये ॥ खेन् येम्मो हेरोदेन गालिलस्मा सुहाङ्गेम्बा, कुन्साङ् फिलिप्पेन्इतुरिया नु त्राकोनितिस थुम्मोबा सुहाङ्गेम्बा, हेक्क्याङ् लिसानियासेन् एबिलेनि थुम्मोबा सुहाङ्गेम्बा मेवये, 2 हेक्क्याङ् हन्नासेन् नु कैयाफासेन् मानिङ्वाङ्फुसाम्बा वयेत्छि ॥ खेन् येम्मो एःक्सादेन्नो जकरियारे कुस्साः युहुन्नाःल्लो निङ्वाङ्फु पाःन्जाक्किन् त्येआङ् 3 खुनेङ् यर्दन यङ्घङ् खिरिबा लाजेङ्ओ खाराक् लाम्दिःक् चोगेर लायोलाम् हिन्देम्मेङ्आङ् बपत्तिस्मा पोःक्खेम्मेङ्, हेक्क्याङ् निङ्वाङ्फुमाङ्डिल्ले खिनिङ् लायोःन् लेप्मि केबिरिङ् लरिक् इङ्भन् चोगुरो ॥ 4 हेक्केलरिक् माङ्निङ्वाङ्पाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले कुसाप्पन्नो युहुन्नारे कुयाःम्बेओ साप्तेआङ् पत्,

“खुनेङ् एःक्सादेन्नो अक्खेलरिक् केअःक्पा इक्लारो,

‘दाङ्बाल्ले कुमाराम्मिन् यारिप् चोगेम्मेङ्आङ्

कुलाम्हाङ् तोःन्दोःन्चोगेम्मेङ्?

5 केरेक् नेवालाहाङ् लुप्सिङ्गल,

कोःक्मा फाङ्जङ्हाङ् तङ्डाङ्

तेःम्बे पोःङ्गल हेक्क्याङ् इःलाम्हाङ् तोःन्छिङ्गल ताप्फेःम्बा लाम्हाङ् नुःबा पोःङ्गल ॥

6 हेक्केलरिक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले पिरुसिबा कुसेन्लपपिन् केरेक् मेन्छाम्गेन् यापमिहारै मेनिःसुरो ॥”*

7 मनाहारै युहुन्नालाम् बपत्तिस्मा पोःड्से खेऱयो मेदये ॥ युहुन्नारै खेड्हाऱ अक्खे मेत्तुसिर फेःक्तुसि, “असेःक्सासे, खिनिऱ कन् केदाःबार केबपपा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुधुम्दिड्लाम् खेत्छिड्डेम्मेऱ फाऱआड् हाःतले केमेत्तिबे? 8 लायोलाम् केहिन्दिबा पाःन्निन् ओसेःन्दाड् चोःक्से नुःबा याःम्बक् चोगेम्मेऱओ ॥ आनिगेग अब्राहामरे कुस्साःसिगे, खेल्ले चोगुल्ले खुम्दिड्लाम् खेत्छिड्डाम् सुक्तिगेऱ फाऱआड् निड्वाऱ मेडःतेममिन्नेऱओ, थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्लेग कन् लुड्हाऱआड् अब्राहामरे कुस्साः चोःक्मा सुक्तुसिऱरो ॥ 9 आल्लोसा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुघासेन्निऱले तःन्दिड्ग सिड्बुड्मो खा चुक्मा इःत्तेआड् वाऱ ॥ नुःबा सिड्सेऱ मेन्धोःक्मनाबा सिड्बुड्हाऱ केरेक् ताड्माआड् मिओ लापफुमा पोःड्लो ॥”

10 मनाहारै खुनेऱ सेःन्मेदोसु, “हेक्केग्र आल्लो आनिगे थे चोगुम्बेबाबे?”

11 युहुन्नारै नोगप् पिरुसि, “हाःतले नेत्छि चाड् कत्तुऱ, खेल्ले मेड्गपमनाबान् लत्छा पिरुर, हेक्क्याड् हाःतले चामा कत्तुऱ, खेल्ले चामा मेड्गपमनाबान्नु हाःसु चर ॥”

12 हेक्क्याड् एःड्याड् केभोःड्बाहारैआड् खेऱयो बपत्तिस्मा पोःड्से मेदयेआड् युहुन्नान् सेःन्मेदोसु, “सिक्साम्बे, आल्ल आनिगेग थे चोगुम्बेबाबे?”

13 युहुन्नारै खेड्हाऱ मेत्तुसि, “खिनिऱ रोमि थिममो सापतेआड् केबपपाआड्धो मनाहारैलाम् यरिक् एःड्याड्मेभोःक्खेममिन्नेऱ ॥”

14 हेक्क्याड् थक्सुबाहारैआड् खेऱयो मेदयेआड् “आनिगेग?” फाऱआड् सेःन्मेदोसुरो ॥

खेड्हाऱ युहुन्नारै अक्खे मेत्तुसि, “खिनिऱआड् वेऱ मनाहारैलाम् साक्केल्लेक् नु इड्लेक्लाम्याड् मेभोःक्खेममिन्नेऱ, कर केघोःसुम्बा फाऱयाड्डो खिनिऱ निड्वाऱ तासेम्मेऱ ॥”

15 हेक्क्याड् मनाहारै खुनिऱ निड्वाऱबो ताः लरिक् मेहाड्घुर निड्साड् मेजोगुबा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तेड्ग बा कन् मेःम्बि फाऱआड् खुनिऱ निड्वाऱबो मेमेत्छिड्लो ॥ 16 युहुन्नारै खेड्हाऱ केरेक् नोगप् पिरुसि, “इड्गाऱग खिनिऱ च्वाःतिल्ले बपत्तिस्मा पिनिड्, कर इड्गाऱनुःल्ले मुक्साम्साबाधिक् तार पत् ॥ इड्गाऱग योःक् कुडिसिःक् कुलाड्सुःपनाम्हाऱ फाःड्माआड् मेलाऱआन्लो ॥ खुनेऱग सेसेमाड् नु मिःल्ले बपत्तिस्मा केबिरिऱरो ॥

17 कुभऱएःतिल्ले सिःन् आःम्मा फाऱआड् खुनेऱ यारिप् वाऱ, हेक्क्याड् खुनेऱ तुगुर सुप्सुआड्सिःन् चाधोःक्लाओ चिक्खु हेक्क्याड् कुहक्हाऱ आप्फाल्लेआड् मेन्छिःमनाबा मिओ हाःन्दुदेःसुरो ॥” 18 हेक्केलरिक् खुनेऱ यरिक् परिक्लेन् सिक्कुम्दिड् खाहुन्हारै पिरुसिर सुनाइड् इड्भन् सेःसुरो ॥ 19 कर युहुन्नारै सुहाड्गेम्बा हेरोदेन फेःक्तु, थेआड्भेल्ले खुनेऱ कुअडेःक्मा हेरोदियासेन् मेःक्खिम् मेत्तुआड् वये, हेक्क्याड् वेऱ यरिक् फेन् याःम्बक्हाऱआड् चोगुआड् वयेरो ॥

20 हेरोदरे युहुन्नान् पुड्लाहिम्मो साक्तुआड्आल्लसाड् यरिक् फेन् याःम्बक्किन् योऱरुरो ॥

येसुःन् बपत्तिस्मा पोःड्

मत्ति ३.१३-१७, मर्कुस १.९-११

21 थिक्येन् काक् मनाहारै बपत्तिस्मा मेभोःक्खेल्ले येसुःन्नाड् बपत्तिस्मा पोःक्खे ॥ हेक्क्याड् खुनेऱ तुवा चोगुर पत्छेल्ले ताड्साक्पेन्हेरेआड् 22 सेसेमाड्डिन् पुत्तुःक्के हेक्के येआड् खुनेऱ कुसम्दाड् चुक्ते, हेक्क्याड् साड्ग्रामपेदाड्डोलाम् इक्लाधिक् ये, “खेनेऱ इड्गाऱ आमिःम् आस्साःनेरो ॥ खेनेऱनु इड्गाऱ सारिक् सःताड्डाड् वाऱआरो ॥”

येसुरे कुधाःक् मिड्साःन्

मत्ति १.१-१७

23 आल्ल येसुरे माड्सेवा याःम्बक् चोःक्मा हेःक्तुल्ले खुनेऱ तड्बे सुम्बोःड् (३०) केरेआड् वये ॥ खुनेऱ मेन्छाम् यापमिहारै मेडःत्तुबा कुडिसिःक् युसुफरे कुस्साः वयेरो ॥ 24 युसुफेन् हेऱिरे कुस्साः,

* 3:6 यसैया ४०.३-५

हेलिःन् मतातरे कुस्साः, मातातेन् लेबिरे कुस्साः, लेबिःन् मेलचिरे कुस्साः, मेलचिःन् जननैरे कुस्साः, जननैःन् युसुफरे कुस्साः वयेरो ॥ 25 युसुफेन् मत्ताथियासरे कुस्साः, मत्ताथियासेन् आमोसरे कुस्साः, आमोसेन् नाहुमरे कुस्साः, नाहुमिन् इस्लिरे कुस्साः, इस्लिःन् नग्गाइरे कुस्साः, 26 नग्गाइन् माथरे कुस्साः, माथेन् मत्ताथियासरे कुस्साः, मत्ताथियासेन् सेमैनेरे कुस्साः, सेमैनेन् योसेखरे कुस्साः, योसेखेन् योदार कुस्साः वये ॥ 27 योदाःन् योआनरे कुस्साः, योआनेन् रेसार कुस्साः, रेसाःन् यरुबाबेलरे कुस्साः, यरुबाबेल्लेन् सालतिएलरे कुस्साः, सालतिएल्लेन् नेरिरे कुस्साः वयेरो ॥ 28 हेक्क्याड् नेरिःन् मेलकिरे कुस्साः, मेलकिःन् अद्विरे कुस्साः, अद्विःन् कोसामरे कुस्साः, कोसामिन् एलमातमरे कुस्साः, एलमातमिन् एरेल्ले कुस्साः वयेरो ॥ 29 हेक्क्याड् एरेन् यहोसुरे कुस्साः, यहोसुःन् एलिएजरले कुस्साः, एलिएजरेन् योरिम्रे कुस्साः, योरिम्मिन् मातातरे कुस्साः, मातातेन् लेबिरे कुस्साः वयेरो ॥ 30 हेक्क्याड् लेबिःन् सिमियोनेरे कुस्साः, सिमियोनेन् यहुदाःल्ले कुस्साः, यहुदाःन् युसुफरे कुस्साः, युसुफेन् योनामरे कुस्साः, योनामिन् एलियाकिमरे कुस्साः वयेरो ॥ 31 एलियाकिमिन् मलेआरे कुस्साः, मलेआःन् मिन्नारे कुस्साः, मिन्नाःन् मत्ताथारे कुस्साः, मत्ताथाःन् नातानरे कुस्साः, नातानेन् दाउदरे कुस्साः वयेरो ॥ 32 हेक्क्याड् दाउदेन् यिसैरे कुस्साः, यिसैःन् ओबेदरे कुस्साः, ओबेदेन् बोअजरे कुस्साः, बोअजेन् सल्मोनेरे कुस्साः, सल्मोनेन् नहसोनेरे कुस्साः वयेरो ॥ 33 नहसोनेन् अम्मिनादाबरे कुस्साः, अम्मिनादाबेन् आरामरे कुस्साः, आरामिन् हेस्रोनेरे कुस्साः, हेस्रोनेन् पेरेजरे कुस्साः, पेरेजेन् यहुदाःल्ले कुस्साः वयेरो ॥ 34 यहुदाःन् याकुबरे कुस्साः, याकुबेन् इसहाकरे कुस्साः, इसहाक्किन् अब्राहामरे कुस्साः, अब्राहामिन् तेरहरे कुस्साः, तेरहःन् नाहोरले कुस्साः वयेरो ॥ 35 हेक्क्याड् नाहोरेन् सरुगरे कुस्साः, सरुग्रेन् रउरे कुस्साः, रउःन् पेलेगरे कुस्साः, पेलेगेन् एबेरे कुस्साः, एबेरेन् सेलहरे कुस्साः वयेरो ॥ 36 हेक्क्याड् सेलहःन् कैनानरे कुस्साः, कैनानेन् आर्पक्छदरे कुस्साः, आर्पक्छदेन् सेमरे कुस्साः, सेमिन् नुहारे कुस्साः, नुहाःन् लेमेखरे कुस्साः वयेरो ॥ 37 हेक्क्याड् लेमेखेन् मतुसेलहरे कुस्साः, मतुसेलहःन् हनोकरे कुस्साः, हनोक्केन् येरेदरे कुस्साः, येरेदेन् महलालेलेरे कुस्साः, महलालेनेन् कैनानरे कुस्साः वयेरो ॥ 38 केनानेन् एनोसरे कुस्साः, एनोसेन् सेतरे कुस्साः, सेतेन् आदमरे कुस्साः, आदमिन् निड्वाड् फुमाड् डिल्ले कुस्साः वयेरो ॥

4

येसुःन् निड्वाड् सारुमो थाःड्

मत्ति ४.१-११, मर्कुस १.१२-१३

1 येसुःन् सेसेमाड् डिल्ले थुकुतुआड् यर्दन यड्घड् लाम् पे, हेक्क्याड् सेसेमाड् डिल्ले एःकसादेन् नो लाम्लोसुआड् तेररु ॥ 2 खेपुमो लिबोःड्येन् (४०) थारिक् वयेल्ले माफेन् साम्मिल्ले खुनेड् लायो चोःक्पाड्मा फाड्आड् कुनिड्वाड् सारु ॥ खेन् येम खाराक् खुनेड् थेआड् मेजेनेन्, हेक्क्याड् खेन् एगाड् कुसेत्लाःक्ते ॥ 3 खेपुमो माफेन् साम्मिन् त्येआड् मेत्तु, “खेनेड् निड्वाड् फुसाःने फाड्ग्र कन् लुड्डिन् खरेःड् पोःक्खेड् फाड्आड् मेत्तेड् ॥”

4 येसुरे खेन् मेत्तु, “हेक्के मेजोःक्कान्, थेआड्भेल्ले साम्योसाप्लाओ मोसार अक्खेलरिक् सापुतुआड् पत्, ‘मेन्छाम् यापुमिःड्ग कुजाःल्लेरक् मेहिड्नेन् ॥”

5 हेक्क्याड् माफेन् साम्मिल्ले खुनेड् थाःड् कोःकमाल्ले कुसम्मो तेरुआड् मिक्चिरापुपो इकसादिड् खाम्बेःकमोबा केरेक् हाड्जुम्हाड् ओसेःन्धाक्तुआड् 6 मेत्तु, “कन् याड्साकुन्धेहाड् नु केरेक् युक्हाड् इड्गाड् पिमा सुक्नेरु, थेआड्भेल्ले कन् सम्दाड् युक् खोःसुड्डाड् वाड्आ, हेक्क्याड् आसिराड् केधाड्बेन् आत्तिन्छाड् पिमा सुक्तुड्लो ॥ 7 खेनेड् साम्बोःन् केभन्छिड्डाड् सेवा केमेत्ताने फाड्ग्र केरेक् खेनेड् इन् पोःड्लो ॥”

8 येसुरे खुनेड् मेत्तु, “साम्योसाप्लाओ अक्खेलरिक् सापुतेआड् पत्, ‘खेनेड् दाड्बा केनिड्वाड् फुमाड् डिन्लक् सेवा चोगेड् हेक्क्याड् खुनेड् इन्लक् माड्सेवा याःम्बक् चोगेड्ओ ॥”

9 हेक्क्याड् माफेन्साम्मिल्ले खुनेऱ् यरुसलेममो तेऱ् रुआड् माड्हिममोबा काक्नुःल्ले केःम्बा चमज्मबा तेननो येप्सुआड् मेत्तु, “खेनेऱ् सेक्खाए निड्वाऱ्फुसाःने फाऱ्ग्र, कप्मोलात्तु यो पिन्दे थ्येऱ्, 10 थेआड्भेल्ले साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱ्किक् साप्तेआड् पत्तु, ‘निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले कुमाड्लाइड्बाहाऱ् इड्जाःड् पिरुसिआड् खेड्हाऱ्रे खेनेऱ् कम्बाड् केम्मेत्तलो ॥’

11 हेक्क्याड् ‘खेड्हाऱ्रे खेनेऱ् थाःड् थाःड्डे खुनिऱ् हुक्को केम्दाःक्काड् खेनेऱ् केलाड्डिन् लुड्डो मेधाम्सिड्डिन्लो ॥’ ”

12 येसुरे नोगप् पिरु, “कर साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱ्किक् साप्तेआड् पत्तु, ‘दाड्बा केनिड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ् मेसाऱ्रेननेऱ्ओ ॥’ ” 13 हेक्क्याड् माफेन्साम्मिल्ले कुनिड्वाऱ् साऱ्रु सुरुआड् सप्फारे लागि याम्मो सुयेम् मेड्घोए थारिक् खुनेऱ् लेरुधआड् पेरो ॥

येसुरे गालिलओ माड्सेवा याःम्बक् चोःक्मा हेःक्त्तु

मत्ति ४.१२-१७, मर्कुस १.१४-१५

14 सेसेमाड्डिल्ले कुमुक्साम्मिल्ले कुधिम् पोःक्खेआड् येसुःन् गालिल थुम्मो नुःक्खे ॥ खुनेऱ् खेप्मो त्येबा इड्घड्डिन् खिरिबा काक् लाजेऱ्ओ सेःरेरो ॥ 15 हेक्क्याड् खुनेऱ् खेन् थुम्मोबा यहुदि चुम्लुड्हिमहाऱ्ओ पेर हुऱ्रुसिल्ले केरेक्ले कुनारा मेभोःसुरो ॥

नासरतओ येसुःन् मेनाऱ्रु

मत्ति १३.५३-५८, मर्कुस ६.१-६

16 हेक्क्याड् येसुःन् पोःरेआड् थाड्बेन् केरेबा नासरत पाड्जुम्मो त्ये ॥ खुनेऱ् कुयेप्लेक् कुइसिःक् नाःम्सिड्डेन्नो यहुदि चुम्लुड्हिममो पेआड् साम्योसाप्लाःन् निःप्मा फाऱ्आड् येम्सिड् ॥ 17 खेप्मो केवाऱ्बा साम्योसाप्ला केगप्पाहाऱ्रे खुनेऱ् माड्निड्वाऱ्पाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले साप्तुबा साम्योसाप्लाःल्ले कुगित्नाःन् मेबिरु, हेक्क्याड् खुनेऱ् खेन् फाःक्खुआड् अक्खेलऱ्किक् केबप्पेन्खोःसुआड् निःरु-

18-19 “दाड्बाल्ले कुसेसेमाड्डिन् इड्गाऱ् आसम्दाड् वाऱ्,

थेआड्भेल्ले याड्गेसाऱ्बाहाऱ् सुनाइड् इड्भन् चोःक्से माड्धोःक्ना पिराड्डाड् वाऱ्आरो ॥

खुनेऱ् साक्पा केधाःबाहाऱ् चोःक्युम्भोरेन् इड्भन् चोःक्से, मिक्फःम्बाहाऱ्रे खुनिऱ् मिक्साःन् वेःम्मा इड्भन् चोःक्से,

हेक्क्याड् एप्लेक्खेओ केवाऱ्बाहाऱ् चोःक्युम्भो पिसे नु दाड्बाल्ले कुलुड्गुम्मिल्ले तड्बेल्लेन् इड्भन् चोःक्से इड्गाऱ् पाड्घाड्डाड् वाऱ्आरो ॥”

20 हेक्क्याड् खुनेऱ् खेन् साम्योसाप्लाःन् सुबुआड् खेप्मो केयेप्पेन्पिरु, हेक्क्याड् खुनेऱ् युड्सिड् ॥ हेक्क्याड् केरेक्ले खुनेऱ् ओमेत्तुल्ले 21 खेड्हाऱ् अक्खे मेत्तुसि, “आड्न् कन् केघेप्सुम्मिल्ले साम्योसाप्लाओ केबप्पा पाःन्हाऱ् खिनिऱ्ओ केरेआड् वाऱ्रो ॥”

22 हेक्क्याड् खुनेऱ् पाःत्तुबा कुघेम् केनुऱ्बा पाःन्हाऱ् मेघेप्सुआड् केरेक्ले कुनारा मेभोःसु, हेक्क्याड् खुनिऱ् निड्वाऱ् मयेर अक्खे मेमेत्छिड्, “कड्ग युसुफरे कुस्साः मेःम्बि?”

23 येसुरे खेड्हाऱ् मेत्तुसि, “निससेसाड् खिनिऱ् कन् खेदाऱ्डन् इड्गाऱ् आमैन्नो केबाःत्तुम्बिला, ‘सिदाऱ्साम्बे, तगि खेनेऱ् नुसिड्डेऱ्ओ ॥’ हेक्केलऱ्किक् कपर्नहुम्मो केजोगुबा आनिगे खेप्सुम्बेबा हेक्केए कन् केबाड्जुम्मोआड् चोगेऱ्ओ ॥ 24 कर खुनेऱ् मेत्तुसि, इड्गाऱ् मेत्निड्, आत्तिन् माड्निड्वाऱ्पाःन् केबाःप्पेन्नाड् कुबाड्भेऱ्साबाहाऱ्रे मेन्दाःक्त्तुन्लो ॥ 25 सेक्खाए माड्निड्वाऱ्पाःन् केबाःप्पा एलियाःल्ले कुयेम्मो इस्राइलओ यरिक् मेमेदुमाहाऱ् मेवये ॥ खेन् येम्मो ताड्साक्पेन्तड्बे सुम्सिआड् कुभ्रेःड् थारिक् सुप्सिड्डाड् पाड्गेन्दिड् वाहिःत्मेधयेनेन्नाड् खेन् लाजेऱ्ओ किप्मा केघुःबा यम्बा साक् पोगेरो ॥ 26 खेप्मो यरिक् मेमेदुमाहाऱ् मेवयेसाड् निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले एलियाःन् इस्राइलओ मेःन्, कर सिदोन थुम्मोबा सारफत पाड्जुम्मोबा मेमेदुमाल्लोरक् पाड्घुरो ॥

27 हेक्केलरिक् माङ्निङ्वाऱ्पाःन् केबाःप्पा एलिसाःल्लेआङ् इसाइलओ यरिक् लोगेऱे तरुसिबा मनाहाऱ् मेवयेसाङ् आत्तिन्नाङ् मेनुसुन्, कर सिरियास्मा नामानेन्लक् नुसुरो ॥”

28 कन् पाःन्निन् मेघेप्सुआङ् यहुदि चुम्लुङ्हिम्मो केवाऱ्बा केरेक् मनाहाऱे खुनिऱ् सिक् पोगे ॥
29 खेङ्हाऱ् मेबोगेआङ् येसुःन् मेदेम्सुआङ् पाङ्जुम् लाःक्कात् मेऱःक्खु मेलःत्तु ॥ हेक्क्याङ् पाङ्जुम्मिल्ले कुबेसाङ्बा याक्केःक्कोलाम् लाप्फुमा थाःमा फाऱ्आङ् मनाहाऱे मेदेऱ्, 30 कर मनालुम्मोलाम् खुनेऱ् फिःन्छिङ्डाङ् लःन्दे पेरो ॥

फेन्साम्मिल्ले याङ्घुबा मनाःन्
मर्कुस १.२१-२८

31 हेक्क्याङ् खुनेऱ् गालिल थुम्मोबा कपर्नहुम पाङ्जुम्मो पेआङ् नाःम्सिङ्येन्नो खेप्मोबा यहुदि चुम्लुङ्हिम्मो मनाहाऱ् हुऱ्मा हेःक्तुसि ॥ 32 खुनेऱ् कुनिसाम्मिन् मेघेप्सुआङ् खेप्मोबा मनाहाऱे साऱ्रिक् खुनिऱ् निङ्वाऱ् मये, थेआङ्भेल्ले येसुःन् युक् केगप्पा कुइसिःक् पारेरो ॥ 33 खेप्मो यहुदि चुम्लुङ्हिम्मो फेन्साम्मिल्ले याङ्घुबा मनाधिक वये ॥ खेल्ले यम्बा इक्लाओ अःक्तेर अक्खे पाःत्तु, 34 “नासरतबा येसुए, खेनेऱ् आनिगेनु थे केगोःत्तुबाबे? खेनेऱ् आनिगे मेङ्से केद्वेबाबि? खेनेऱ् हाःत्नेबे फाऱ्आङ् निःसुम्बेरो-खेनेऱ् निङ्वाऱ्फुमाङ्डिल्ले केबाङ्घेबा सेसे कुमनानेरो ॥”

35 येसुरे खेन् फेन्साम्मिन् फेःक्तु, “स्वाःत्! खेन् मनाःन् लेरेऱ्आङ् पेगेऱ्” हेक्क्याङ् खेन् फेन्साम्मिल्ले खेन् मनाःन् खुनिऱ् तगिए पिर्धाप् थाप्सुआङ् मेङ्घाःन्ने लेरुधःरो ॥ 36 हेक्क्याङ् काक् मनाहाऱे खुनिऱ् निङ्वाऱ् मयेआङ् अक्खे मेमेत्छिङ्, “कङ्ग आक्तङ्बा निसाम्बे? कन् मनाःल्लेग युक् नु मुक्साम्मिल्ले फेन्साम्हाऱ् इङ्जाःङ् पिरुसिल्ले मेलःन् मेबेःक्लो!” 37 कन् इङ्घङ्डिन् खेन् थुम्मो केरेक् पिसाङ् सेःरेरो ॥

येसुरे यरिक् मनाहाऱ् वेःन्दुसिऱ्
मत्ति ८.१४-१७, मर्कुस १.२९-३४

38 हेक्क्याङ् येसुःन् यहुदि चुम्लुङ्हिम्मोलाम् सिमोनरे कुहिम्मो पे ॥ सिमोनरे कुन्नोःप्मेन् तुङ्डिल्ले तरुआङ् नेस्से, हेक्क्याङ् मनाहाऱे खेल्ले कुमेन्नो येसुःन् मेमेत्तु ॥ 39 येसुःन् केदुक्माल्ले कुनेत्ताःल्ले कुबेसाङ् पेआङ् खेन् तुङ् तुक्मान् फेःक्तु, हेक्क्याङ् खिमो सिमोनरे कुन्नोःप्मेन् नुरेआङ् खेङ्हाऱ् तरे तोःसुसिरो ॥

40 हेक्क्याङ् नाम्थेआङ् मनाहाऱे यरिक् परिक्पा तुक्माल्ले तरुसिबा मनाहाऱ् येसुओ मेदारुसि ॥ येसुरे खेङ्हाऱे खुनिऱ् सम्दाङ् हुक् नेस्सुबिरुसिआङ् नुसुसिरो ॥ 41 हेक्क्याङ् फेन्साम्हाऱ्ग अक्खे मेबाःत्तुर मेलःन्दे मेबेरो, “खेनेऱ्ग निङ्वाऱ्फुसाःनेरो ॥” कर येसुरे खेङ्हाऱ् फेःक्तुसिऱ् पाःप्मा मेबाङ्घुन्सिन्, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाऱे खुनेऱ् निङ्वाऱ्फुमाङ्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तरो फाऱ्आङ् मेनिःसुआङ् मेवयेरो ॥

येसुरे चक्मेल्लऱ् सुनाइङ् इङ्भन् चोगुऱ्
मर्कुस १.३५-३९

42 हेक्क्याङ् तानाम्सा येसुःन् एःक्सादेन्नो पे, कर मनाहाऱे खुनेऱ् आत्तो वाऱ्बे फाऱ्आङ् मेगोःत्तु ॥ खुनेऱ् मेदुमुआङ् खुनिऱ्नुए वाऱ्र फाऱ्आङ् साक्मा मेगोःत्तुरो, 43 कर येसुरे खेङ्हाऱ् मेत्तुसि, “इङ्गाऱ्ग कन् निङ्वाऱ्फुहाङ्जुम्मिल्लेन् सुनाइङ्डिन् वेऱ्स्मा पाङ्जुम्हाऱ्ओआङ् इङ्भोःमाए पोःङ्लो ॥ इङ्गाऱ्ग बा खेल्ले लागिए निङ्वाऱ्फुमाङ्डिल्ले पाङ्घाङ्बरो ॥”

44 हेक्केःल्ले येसुरे यहुदिया थुम्मोबा यहुदि चुम्लुङ्हिम्हाऱ्ओ पेआङ् सुनाइङ् सेःसुरो ॥

थिक्सिगेःक्पा हुऱ्साम्बाहाऱ्

मत्ति ४.१८-२२, मर्कुस १.१६-२०, युहुन्ना १.४०-४२

1 थिक् येन् येसुःन् गनेसरेत वाहङ्ङिल्ले कुयाओ सुनाइड् सेःसुर येबेल्ले खेपमो मनाहाऱ् निड्वाऱ्फु पाःनजाककिन् खेमसे मेदयेआड् खुनेऱ् चिबुःत् मेबन्छुरो ॥ 2 खेपमो कुयाओ नेत्छि खःड्बेहाऱ् येसुरे निःसुसि, कर कुबेसाड् योःङ्गोलेपपाहाऱ् खुनिऱ् योःङ् वाहपनु मेयागे ॥ 3 येसुःन् सिमोनेऱ् कुघःड्बेओ लाःसेआड् मिसाक् कुदिःम्बे केःम्बाओ तेऱ्बाड्घु, हेक्क्याड् खेपमो युड्सिड्डाड् मनाहाऱ् हुऱ्रुसि ॥

4 खुनेऱ् पाःपमा सुरुआड् सिमोनेन् मेत्तु, “खःड्बेन् ना कुदिःम्बे केःम्बाओ तेऱ्रेआड् योःङ्ङिन् लेपतेऱ् ॥” 5 हेक्केःल्ले सिमोनेऱ् नोगप् पिरु, “आदाड्बे, आनिगेग नाम्दाःत्ताःत् योःङ् लेपमनासाड् डाधिक्काड् मेयाड्घुम्बेन्लो, हेक्केसाड् खेनेऱ् केबाःत्तुबा हेक्के लेपुतुड्साऱ्रुड्लो ॥” 6 हेक्क्याड् खुनेऱ् पाःत्तुबा हेक्के योःङ्ङिन् लेपुतुल्ले यरिक् डाहाऱ् मेधयेआड् योःङ्ङिन्ने तेःड्मा इःतेरो ॥ 7 हेक्केःल्ले खेड्हाऱ्रे वेऱ् खुनिऱ् तेःड्जुमहाऱ् वेऱ् खःड्बेन् फेत्तेम्मेऱ्आड् आभाऱ्रेम्मेऱ्ओ लऱ्रिक् हुक्चाःल्किःल्ले मेऱ्त्तुसि ॥ हेक्क्याड् खेड्हाऱ् मेभेऱ्आड् नेपमाड् खःड्बेहाऱ् डाःल्ले तिम्सेआड् निःममा इःत्ते ॥ 8 सिमोन पत्रुसरे कन् निःसुआड् येसुरे कुदगि थुड्बोहजऱ् युड्सिड्डाड् मेत्तु, “आदाड्बे, इड्गाऱ्ग साऱ्रिक् लायोबा मनाआरो, खेनेऱ्नु वाऱ्मा मेलाऱ्आन्लो, लेराड् थ्याड्डेऱ्ओ ॥”

9 थेआड्भेल्ले सिमोन नु कुन्जुमहाऱ्रे मेधासुसिबा डाहाऱ् मेडःत्तुआड् साऱ्रिक् खुनिऱ् निड्वाऱ् मयेरो ॥ 10 सिमोनेऱ् कुन्जुम् जब्दियारे कुस्साःहाऱ् याकुब नु युहुन्नासिरेआड् खुन्छिऱ् निड्वाऱ् मये ॥ येसुरे सिमोनेन् मेत्तु, “खेनेऱ् मेगिसेन्नेऱ्, डा केदेम्सुबा हेक्केए आल्लआड्धो निड्वाऱ्फुहाड्जुममो मना केदेम्बा केदाःप्पा केबोःड्लो ॥”

11 हेक्क्याड् खेड्हाऱ्रे खःड्बेहाऱ् कुयाओ मेदेऱ्रुसि, हेक्क्याड् केरेक् मेलेरु मेधःआड् येसुःन् मेनाःत्तुरो ॥

येसुरे लोगेऱ्रे तरुबा मनाःन् वेःन्दुऱ्

मत्ति ८.१-४, मर्कुस १.४०-४५

12 थिक् येन् येसुःन् लतछा पाड्जुममो वयेल्ले लोगेऱ्रे तरुबा मनाधिक् खेपमो तये ॥ खेल्ले येसुःन् निःसुआड् कुदगि साम्बोःन् फन्छिड्ल पेलि फाक्त्तु, “आदाड्बे, खेनेऱ् निड्वाऱ् केजोगुने फाऱ्ग्र लोगेऱ्लाम् वेःम्मा केसुककारो ॥”

13 येसुरेआड् कुहुक्किन् सन्छुआड् सुःसुर खेन् मनाःन् अक्खे मेत्तु, “इड्गाऱ् केनुर फाऱ्आड् निड्वाऱ् चोगुड्लो ॥” हेक्क्याड् खिमो खेन् लोगेऱ्रे तरुबा मनाःन् नुःरेरो ॥ 14 हेक्क्याड् येसुरे खेन् मनाःन् मेत्तु, “कन् पाःन्निन् हाःत्ताड् मेमेत्तेन्नेऱ्, कर निड्वाऱ्फुसाम्बाल्ले केसाऱ् फाऱ्आड् ओसेःन्धाकसिड्डेऱ्, हेक्क्याड् मोसारे कुसाम्योथिम् कुइसिःक् मनाहाऱ् नुःराड् फाऱ्आड् ओसेःन्धाकमासिरे लागि सिदुड्जभा चोगेऱ्ओ ॥”

15 करसाड् कन् पाःन्निन् काक् पिसाड् सेःरेआड् येसुरे कुबाःन् खेमसे नु खुनिऱ् तुक्मा यऱ्मालाम् नुसिड्से यरिक् मनाहाऱ् येसुओ मेदये ॥ 16 कर येसुःन् एतलेड् मनालुममोलाम् सन्छिड्डाड् तुवा चोःक्से एःक्सादेन्नो पेरो ॥

येसुरे लड्लेःड्वा तुक्माल्ले तरुबा मनाःन् वेःन्दुऱ्

मत्ति ९.१-८, मर्कुस २.१-१२

17 थिक् येन् येसुःन् मनाहाऱ् खाहुन् हुऱ्रुसिर युडेल्ले खेपमो गालिल नु यहुदियास्मा यरिक् पाड्जुममोलाम् हेक्क्याड् यरुसलेमलाम् फरिसिहाऱ् नु साम्योथिम्साम्बाहाऱ्आड् मेदयेआड् खाहुन् मेघेप्सुर मेयुडे ॥ येसुरे निड्वाऱ्फुमाड्ङिल्ले वेःम्मा कुमुक्साम्मिन् कत्तुआड् वये, 18 हेक्क्याड् कुभा मनाहाऱ्रे लड्लेःड्वा मनाःन् कुनेत्तानाःन्नुए खेपमो मेदारुआड् येसुरे कुदगि तेऱ्माआड् नेमा केलऱ्बा निड्वाऱ् मेजोगु, 19 कर खेपमो येसुःन् वयेबा हिममो यरिक् मनाहाऱ्रे सधेक्मेधिमसुआड् मेयुडेबाल्ले चोगुल्ले सिगाड् तेऱ्मा मेन्छुक्त्तुन् ॥ हेक्केःल्ले थो खाम्बुओ मेलाःसेआड् खाम्बुःन् मेहनदु ॥ हेक्क्याड् लड्लेःड्वाःन् कुनेत्तानुए मनाहाऱ्रे खुनिऱ् लुममो येसुरे कुदगि यो मेहोसु मेधासुरो ॥ 20 येसुरे खेड्हाऱ्रे खुनिऱ् नसाःन्निन् निःसुआड् खेन् लड्लेःड्वा मनाःन् मेत्तु, “खेनेऱ् केलायोहाऱ् लेपमि पोःक्खेरो ॥” 21 हेक्केःल्ले खेपमो फरिसिहाऱ् नु साम्योथिम्साम्बाहाऱ्रे खुनिऱ् निड्वाऱ्बो

अक्खेलरिक् मेइःत्तु, “कन् मनाःन् हाःप्पे? अक्खेलरिक् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुदक्केड्वाओ माड्चेःया पाःन्केबाःप्पा कन् मनाःन् हाःप्पे? लायोलाम् लेप्पि पिमाग निड्वाःफुमाड्डिन्नुःल्ले वेः हाःतलेआड् मेसुकत्तुनलो ॥”

22 खेड्हाःरे खुनिः निड्वाःबो थेमा मेइःत्तु मेयुड् केलःबान् येसुरे निःसुआड् मेत्तुसि, “खिनिः अक्त्तड्बा थेआड् केइःत्तुम्बाबे? 23 कन् लड्लेःड्वाःन् ‘केलायोहाः लेप्पि पोःक्खे’ मेप्पा उसुरु चोःक्कि? इ ‘पोगेःआड् केनेत्ताःन् खप्सेःआड् थसिड्डे’ मेप्पा उसुरु चोःक्? 24 कर इक्साडिड् खाम्बेःकमो मेन्छाम्साःल्ले लायो लेप्पि पिमा युक् कत्तु फाःआड् खिनिः कुसिड् निःत्तेमहेःओ,” हेक्क्याड् येसुरे खेन् लड्लेःड्वा मनाःन् मेत्तु, “खेनेः पोगेःआड् केनेत्ताःन् याड्सिड्डेःआड् केहिम्मो थसिड्डे ॥”

25 खिमो खेन् खुनिः तगिए मुत्थिक् पोगेःआड् कुनेत्ताःन् याड्सिड्हेक्क्याड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनारा फोःसुर कुहिम्मो थसिड्लो ॥ 26 केरेक्के खुनिः सारिक् निड्वाः मयेआड् निड्वाःफुमाड्डिन् इड्धाःड् मेबिरुर मेबाःत्तु, “अक्त्तड्बाग आनिगे आप्फाल्लेआड् मेन्नि ए वयिगेरो ॥”

येसुरे लेबिःन् उःत्तु

मत्ति ९.९-१३, मर्कुस २.१४-१७

27 याड्सि येसुःन् खेप्पोलाम् लःन्दे पेआड् एःड्याड् केभोःड्बा लेबि मिड् केवाःप्पा मनाःन् एःड्याड् फोःड्मा तेन्नो युडेबा निःसुआड् मेत्तु, “इड्गाः तिमदाड्डेःओ ॥” 28 हेक्क्याड् खेन्नाड् मुत्थिक् पोगेःआड् केरेक् पाःन्हाः लेरुधआड् खुनेःन् थसिड्लो ॥

29 याड्सि येसुरे कुलागि लेबिःल्ले कुहिम्मो यम्बा चामुक् थिमुक् सेःसु ॥ खेप्पो यरिक् एःड्याड् केभोःड्बाहाः नु वेः तरेबाहाः मेवयेरो ॥ 30 खेप्पो फरिसिहाः नु खुनिः साम्योथिम्मसाम्बाहाः मेदयेआड् येसुरे कुहुःसाम्बाहाः मने मेधिक्तेर अक्खे मेमेत्तुसि, “एःड्याड् केभोःड्बाहाः हेक्क्याड् लायोबाहाःन् थेआड् खिनिः केदड्डासिआड् चा केजाम्बाबे?”

31 येसुरे खेड्हाः नोगप् पिरुसि, “सिदाःसाम्बेड्ग मेन्नुक्मनाहाःरे लागि मेःन्, कर केदुक्पाहाःरे लागिरो ॥ 32 हेक्केलरिक्के इड्गाःआड् साम्योनिबाहाः मेःन्, कर लायोबाहाः लायोलाम् मेहिन्ल फाःआड् उःतळे त्याड्बारो ॥”

येसुरे चाःनेत्तिल्ले कुयाःम्बेओ हुःरुसिः

मत्ति ९.१४-१७, मर्कुस २.१८-२२

33 कुभारे खुनेः मेमेत्तु, “युहुन्नारे कुहुःसाम्बाहाःग एत्लेड् चाःनेत्तो नु तुवा चोःक्कि मेयुड्, फरिसिहाःरे खुनिः हुःसाम्बाहाःआड् हेक्के मेजोःक्, कर खेनेः केहुःसाम्बाहाःग चाःनेत्तोआड् मेन्नुड्नेन्, मेजर मेधुड् मेवाःड्ग!”

34 येसुरे खेड्हाः मेत्तुसि, “मेःक्खिम्साबेन् कुन्जुम्हाःन् वाःर थारिक् खेड्हाः चाःनेत्तो मेयुड्बि? 35 कर खेड्हाःलाम् मेःक्खिम्साबेन् साक्केल्लेक् मेदेम्सुआड् मेदेःरुल्ले खेड्हाः चाःनेत्तो मेयुड्लो ॥”

36 हेक्क्याड् याम्मो खुनेः कन् खेदाःड्न् खेड्हाः मेत्तुसि, “हाःतलेआड् कुसड् चाड्डिन् थेःक्खुआड्कुद्रेक्चाड्डिन् मेलेमदुन्, लेमदुने फाःग्र कुसड् चाड्डिन् तेःड्बेःक्लो, हेक्क्याड् कुसड् चाड्डिल्ले कुद्रेक्चाड्डिन् मेधेमदुन्नाड्लो ॥ 37 हेक्केलरिक् आत्तिल्लेआड् कुसड् चेल्लेक्सेः थिःन् कुद्रेक्सेहोबा सुःक्वाओ मेयुक्खुन् ॥ युक्खुने फाःग्र कुसड् चेल्लेक्सेः थिःल्ले कुद्रेक्सेहोबा सुःक्वाःन्थेःक्खुदेःसुरो ॥ हेक्क्याड् थिःन् वेत् पेःक्काड् चासोःक्लो ॥ 38 कर कुसड् चेल्लेक्सेः थिःन् कुसड् सेहोबा सुःक्वाओए याक्मा पोःड्लो ॥ 39 हेक्क्याड् आत्तिल्लेआड् केदुम्बा चेल्लेक्सेः थिःन् थुड्आड् कुसड् चेल्लेक्सेः थिःन् थुड्मा निड्वाः मेजोगुन्लो, थेआड्भेल्ले अक्खे पाःत्तु, ‘केदुम्बा चेल्लेक्सेः थिःन्ने कुजा नुरो ॥’”

6

नाःमसिङ्गयेन्ने कुन्दाङ्बा

मत्ति १२.१-१४, मर्कुस २.२३-२८

1 थिक् नाःमसिङ्गयेन्नो येसुःन् नु कुहुसाम्बाहाः प्याङ्गसिगेन् इक्ताप्लुम्मोनु मेबेर मेबत्छेल्ले कुहुसाम्बाहाःरे चासम्मिन् मेदुबुआङ् हुक्को मेनुगुर चामा मेहेःक्तुरो ॥ 2 हेक्केःल्ले कुभा फरिसिहाःरे खेङ्हाःरे सेःन्मेदोसुसि, “थेआङ् नाःमसिङ्गयेन्नो चोःक्मा मेनुनुमनाबा याःम्बक्किन् केजोगुम्बाबे?” 3 येसुरे खेङ्हाःरे नोगप् पिरुसि, “खिनिः साम्योसाप्लाःन् मेन्निःत्ते केवयिबि? थिक्लेङ् दाउद नु कुमनाहाःरे खुनिः सेत्लाःक्तेल्ले 4 खुनेः निङ्वाःफु साःङ्गाहिम्मो लाःसेआङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिन् तोःम्मनाबा सेसे खरःङ्ङिन् चआङ् कुमनाहाःआङ् पिरुसि ॥ खेङ्गा आनिः साम्योथिम् कुइसिःक् निङ्वाःफुसाम्बाहाःरेरक् चामा केनुःबा वयेरो ॥” 5 हेक्क्याङ् येसुरे खेङ्हाःरे याम्मो मेत्तुसि, “इङ्गाःरे मेन्छाम्साःङ्गा नाःमसिङ्गयेन्निःल्लेन्नाङ् कुन्दाङ्बाआरो ॥”

येसुरे केसम्बा हुक्किन् वेःन्दुः

मत्ति १२.९-१४, मर्कुस ३.१-६

6 वेःसुम्मा थिक् नाःमसिङ्गयेन्नो खुनेःरे यहुदि चुमलुङ्गहिम्मो पेआङ् हुःरुसिर यागे ॥ खेप्पो चुप्साङ् कुहुक् केहेबा मनाधिक् वये ॥ 7 आल्ल कुभा फरिसिहाःरे नु साम्योथिम्साम्बाहाःरे येसुरे खेन् मनाःन् नाःमसिङ्गयेन्नो वेःन्दुल्ले आप्तिक् कुःप्मा फाःआङ् खेप्पो मेसुगुआङ् मेवयेरो ॥ 8 कर येसुरे खुनिःरे निङ्वाःरे मेङ्ःत्तुबा पाःन्निन् निङ्वाःरे खोःसुआङ् खेन् कुहुक् केहेबा मनाःन् मेत्तु, “फेःरेःआङ्केरेक्केले खुनिःरे तगि येबेःरे ॥” खेन्नाङ् फेःरेःआङ् खेप्पो येबे ॥ 9 येसुरे खेङ्हाःरे मेत्तुसि, “इङ्गाःरेआङ् पाःन्धिक् सेःन्दोःनिङ्गो-नाःमसिङ्गयेन्नो नुःबा नु ताप्फेःम्बा याःम्बक्को, साम्योथिम्मिल्ले आत्तिन् चोःक्मा आबिःबे? हिङ्गमन् सेःप्माबि मेङ्माबि?” 10 खुनेःरे खिःरि ओमेत्तुसि हेक्क्याङ् खेन् कुहुक् केहेबा मनाःन् मेत्तु, “केहुक्किन् सन्छेःरे ॥” हेक्क्याङ् खेल्ले कुहुक्किन् सन्छुल्ले खिमो वेःत्तेरो ॥ 11 कर खेप्पो केवाःरेबा फरिसिहाःरे नु साम्योथिम्साम्बाहाःरे साःरिक् खुनिःरे सिक् पोगेःआङ् कन् येसुःन् थे मेप्माबे फाःरेआङ् पाःन् थक्मा मेहेःक्तेरो ॥

येसुरे थिक्-नेत् सेःक्युक्मिबाहाःरे सेगुसिः

मत्ति १०.१-४, मर्कुस ३.१३-१९

12 थिक् येन् येसुःन् कोःक्माओ तुवा चोःक्से पेआङ् नामदाःताःत् निङ्वाःफुमाङ्ङो तुवा चोगेरो ॥ 13 हेक्क्याङ् खाओःत्तेआङ् येसुरे काक् कुहुसाम्बाहाःरे उःत्तुसिआङ् खेङ्हाःरेओलाम् थिक्-नेत् (१२) कुहुसाम्बाहाःरे सेगुसि ॥ खेङ्हाःरे सेःक्युक्मिबासि मेत्तुसिरो ॥ 14 खेङ्हाःरेओ सिमोन (खुनेःरे पत्रुस लःरिक् मिङ् वाःत्तु), हेक्क्याङ् खेल्ले कुन्साःरे आन्द्रियास, याकुब, यहुन्ना, फिलिप, बारथोलोमाङ्, 15 मत्ति, थोमा अल्फायसरे कुस्साः याकुब, सिमोन (खुनेःरे हाङ्बिफ्युङ् केजोःक्पा जिलति मेप्मनाबा वये), 16 याकुबरे कुस्साः यहुदा वये, हेक्क्याङ् यहुदा इस्करियोति वये, खेन् ताःन्दि नसाःन् केलेङ्बा पोःक्खेरो ॥

येसुरे यरिक् मनाहाःरे वेःन्दुसिः

मत्ति ४.२३-२५

17 हेक्क्याङ् खुनेःरे खेङ्हाःरेनु यो थ्येआङ् नेनेबा तेन्नो येम्सिङ्गो ॥ खेप्पो यरिक् कुहुसाम्बाहाःरे नु काक् यहुदिया थुम्, यरुसलेम, हेक्क्याङ् वरक्किल्ले कुयाओ केनेबा तायर नु सिदोन येक्यक्कोलाम् यरिक् मनाहाःरे मेदयेःआङ् मेवये ॥ 18 खेङ्हाःरे खुनेःरे कुघेम्से नु खुनिःरे तुक्मा यःमालाम् वेःत्छे मेदयेःआङ् मेवये ॥ खेप्पो फेन्साम्मिल्ले तुक्खे चाःत्तुसिबा मनाहाःरेआङ् मेवेःत्तेरो ॥ 19 खेङ्हाःरे येसुःन् सुःमा मेगोःत्तु थेआङ्भेल्ले केवेःम्बा मुक्साम् खुनेःरेओलाम् लःन्देर पत्छे, हेक्क्याङ् खेङ्हाःरे केरेक् वेःन्दुसिरो ॥

नुरमा ताःमा नु तुक्खेःन्
मत्ति ५.१-१२

- 20 येसुरे कुहुःसाम्बाहाः ओमेत्तुसिर मेत्तुसि,
“याङ्केसाःबासे, खिनिः मुःइसाबानिङ्लो,
थेआङ्भेल्ले निङ्वाःफुहाङ्जुम्मिन् खिनिःइन्नेरो ॥
- 21 आल्ल साक्किल्ले तरुसिबासे, खिनिः मुःइसाबानिङ्लो,
थेआङ्भेल्ले ताःन्दि खिनिः केघासिआङ् खिनिः निङ्सम्लो ॥
आल्लो मेरिङ् थक्नु केहाःप्पासे, खिनिः मुःइसाबानिङ्लो,
थेआङ्भेल्ले खिनिः केएरिःरो ॥ 22 मेन्छाम्साःल्ले चोगुल्ले मनाहाःरे केम्जिःत्तिबा, केम्नाःरिबा
हेक्क्याङ् खिनिः नामेधासुआङ् तापफेःल्लिक् केम्मेत्तिबाहाः मुःइसाबानिङ्लो ॥
- 23 खेन् येम्मो सःत्तेम्मेःओ, ओमु लःरेम्मेःआङ् लाःक्खेम्मेःओ, थेआङ्भेल्ले खिनिः थुम्घोःन्
साङ्ग्राम्पेदाङ्डो पयम् यम्बा चोःक्लो ॥ खुनिः थाःक्थेबाहाःरेआङ् उन्छोःन्बा माङ्निङ्वाःपाःन्
केबाःप्पाहाः हाबा हेक्केए मेमेत्तुसिआङ् मेवयेरो ॥
- 24 कर आल्लो याङ्साकुन्धेसाबासे, चिःत्ताङ्लक् स्येरो,
थेआङ्भेल्ले खिनिः सःप्मान् नु निङ्वाः ताःमान् खिनिः हिङ्मन्नेओ केघोःसुम्माङ् केवयिःरो ॥
- 25 आल्लो केघाबाआङ् केवाःबासे,
चिःत्ताङ्लक् स्येरो, थेआङ्भेल्ले खिनिः साक्मेन्जा केबोःक्खिःरो ॥
आल्लो केएःप्पार केवाःबासे, चिःत्ताङ्लक् स्येरो, थेआङ्भेल्ले खिनिः मेरिङ् थक्नु केहाबिःरो ॥
- 26 आल्लो मनाहाःरे नुःरिक् मेमेत्तुसिबासे, चिःत्ताङ्लक् स्येरो, थेआङ्भेल्ले खुनिः
थाःक्थेबाहाःरेआङ् इङ्लेक्पा माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पाहाः बा हेक्केए मेमेत्तुसिरो ॥”

निङ्मिहाः लुङ्माः तुक्मासि
मत्ति ५.३८-४२

- 27 “कर इङ्गाः आबाःन् केघेम्बासे, खिनिः निङ्मिहाः लुङ्माः तुक्तेम्सिम्मेःओ ॥ याप्मि
केजिःप्पाहाः नुःरिक् मेतेम्सिम्मेःओ ॥ 28 खिनिः साङ्ग्रा केमेप्पाहाः मुःइसाम् थासेम्
पिरेम्सिम्मेःओ ॥ खिनिः तापफेःल्लिक् केमेप्पाहाः तुवा चोगेम् पिरेम्सिम्मेःओ ॥ 29 हाःत्ले
केनेदेङ्बान् केलेङ् केबिः, खेनेः वेः लेपमाङ्बा केनेदेङ्बान्नाङ् खेन् तोःन्दे पिरेः ॥ हाःत्ले
साक्केल्लेक् केसुङ्घेःक्वाःन् केनाप्पाङ्तेरुः, खेन्निन् केजाङ्मा तेःत्तिन्नाङ् पिरेदेःसेःओ ॥
30 हेक्क्याङ् केनाःक्पाहाः पिरेसेःओ ॥ हेक्क्याङ् केजिगःक्वाहाः केदेःबाहाः याम्मो याङ्ना
मेनाःक्तेसेन्नेःओ ॥ 31 हेक्क्याङ् वेः मनाहाःरे आक्खे केम्मेत्तिबा निङ्वाः केइःत्तुम्, खिनिःआङ्
बा हेक्के मेतेम्सिम्मेःओ ॥
- 32 खिनिः लुङ्माः केदुक्पाहाःरक् लुङ्माः केदुक्त्तुम्सिम्मेः फाःग्र खिनिः थे यम्बा याःम्बक्
केजोगुम्माङ्बे? खेङ्ग लायोबाहाःरेआङ् बा हेक्के मेजोगुःरो ॥ 33 हेक्क्याङ् खिनिः नुःरिक्
केमेप्पाहाःरक् नुःरिक् केमेत्तुम्सिम्मेः फाःग्र थे यम्बा याःम्बक् केजोगुम्माङ्बे! खेङ्ग
लायोबाहाःरेआङ् बा हेक्के मेमेत्तुसिःरो ॥ 34 हेक्क्याङ् खिनिः याम्मो मेनुःक्तुर फाःआङ् मनाहाः
थेःला केबिरुम्सिम्मेः फाःग्र थे यम्बा याःम्बक् केजोगुम्माङ्बे! खेङ्ग लायोबाहाःरेआङ् बा
हेक्के मेजोगुःरो ॥ 35 कर खिनिः निङ्मिहाः लुङ्माः तुक्तेम्सिम्मेः, खेङ्हाः नुःरिक् मेतेम्सिम्मेः,
हेक्क्याङ् मेनुःक्तुर फाःआङ् मेन्डःत्ते थेःला पिरेम्सिम्मेः, हेक्केःल्ले खिनिः थुम्घोःन् यरिक्
पोःङ्लो ॥ हेक्क्याङ् खिनिः केरेक्नुःल्ले पयम् यम्बा निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुस्साः केबोःक्खिःरो,
थेआङ्भेल्ले खुनेःग तापफेःम्बा मनाहाः नु फोतयाबा मनाहाःरेआङ् लुङ्माः तुक्त्तुसिःरो ॥ 36 खिनिः
पानुदिङ् पाः निङ्वाःफुमाङ्डिन् याप्मि लुङ्माः केदुक्पा चोःक्, खेल्ले चोगुल्ले खिनिःआङ् मनाहाः
लुङ्माः तुक्तेम्सिम्मेःओ ॥”

वेहाहा चेत्या इडदो मेपमासि मेःन्
मत्ति ७.१-५

37 “मनाहाहा पाःन् मेधिक्तेम्सिममेन्नेह, हेक्केलहरिक् निड्वाहाफुमाड्डिल्ले खिनिहाड्ड पाःन् केन्धिक्तिन्लो ॥ मनाहाहा चेत्या इडदो मेमेत्तेम्सिममेन्नेहओ, हेक्केलहरिक् खिनिहाड्ड चेत्या इडदो केमेम्मेत्तिन्लो ॥ मनाहाहा लेपमि पिरेम्सिममेहओ, हेक्केलहरिक् खिनिहाड्ड निड्वाहाफुमाड्डिल्ले लेपमि केबिरिहरो ॥ 38 मनाहाहा पिरेम्सिममेह हेक्क्याड्ड खिनिहाड्ड केम्बिरिहरो ॥ नुःरिक् सिःक्तेममेह नुःरिक् थेक्तेममेह नुःरिक् मुन्देममेह कुधिम पोःड्डाड्ड कुवेत्वेतमनाहाहा सिःक्तेम् पिरेम्सिममेह, बा हेक्केलहरिक्के खिनिहाड्ड केम्बिरिहरो ॥ खिनिहा आक्खेलहरिक् केसिःक्तुम्केबिरुम्सिम, बा हेक्केलहरिक् खिनिहाड्ड केम्सिःक्ति केम्बिरिहरो ॥”

39 हेक्क्याड्ड येसुरे कन् खेदाहन् खेडहाह मेत्तुसि, “मिक्फःम्बाल्ले वेह मिक्फःम्बेन् लाम्लोमा मेसुक्तुन्लो, लाम्लोसुने फाहग्र नेपमाड्ड लुम्बाःत्तो केड्सि लाःत्छिहरो ॥ 40 हुहसाम्बेन् कुसिक्साम्बेन्नुःल्ले यम्बा मेःन्लो ॥ कर खुनेह नुःरिक् हुहसिड्ड सुःत्छिड्डाड्ड खुनेह कुसिक्साम्बेन्कुडिसिःक् पोःड्डो ॥

41 आबाडे थक्को साःड्वेत् चाराम्बा मेन्निःमनाबाल्ले आक्खेलहरिक् केन्साहरे कुधक्कोबा वाम्सिक्किन् केनिःसुबे? 42 खेनेह आबाडे केधक्को साःड्वेत् चाराम्बा केन्निःसुन्निन्ल्ले आक्खेलहरिक् केन्साहइन् केधक्कोबा वाम्सिक्किन् खेक्खुड्ड पिने लहरिक् मेपमा केसुक्तुबे? कुनिड्वाहा केजिःप्पाए, केरेक्नुःल्ले तगि आबाडे केधक्कोबा साःड्वेत्तिन् नाःत्तेदेःसेहओ, हेक्क्याड्डलक् केन्साहरे कुधक्कोबा वाम्सिक्किन् उसुरु केनिःसुआड्ड खेडमा केसुक्तुहरो ॥”

सिड्डुड्डु नु सिड्डसेह

मत्ति ७.१६-२०, १२.३३-३५

43 आत्तिन् नुःबा सिड्डुड्डुओआड्डतापफेःम्बा सिड्डसेह मेधोःक्नेन्लो, हेक्केलहरिक् आत्तिन् तापफेःम्बा सिड्डुड्डुओआड्डनुःबा सिड्डसेह मेधोःक्नेन्लो ॥ 44 खेन् सिड्डुड्डुहाहग सिड्डसेहाह ओमेपमाआड्डसाड्ड कुसिड्ड निःत्मेदेत्लो ॥ आप्फाल्लेआड्ड तिड्डग्रेःक् पोःक्लाओलाम् मनाहाहरे पःत्छेहइन् मेन्दुबुन्लो ॥ हेक्केलहरिक् तिड्डवासेक् पोःक्लाओलाम् चेल्लेक्सेहइन्मेन्छुप्सुन्लो ॥ 45 नुःबा मनाःल्ले कुनिड्वाहा सिगाड्ड केयाक्पा नुःबा पाःन्नोलाम् नुःबा याःम्बक् चोगुहरो ॥ हेक्केलहरिक्के तापफेःम्बा मनाःल्लेआड्ड कुनिड्वाहा सिगाड्ड केयाक्पा तापफेःम्बा पाःन्नोलाम् फेन् याःम्बक् चोगुहरो ॥ हेक्क्याड्ड निड्वाहा सिगाड्ड केयाक्पा पाःन्हाहए मनाहाहरे खुनिह मुरालाम् मेबाःत्तु मेलःत्तुहरो ॥

नेप्फु हिम् केजोःक्पाहाह

मत्ति ७.२४-२७

46 “इडगाह पाःत्तुड्डा पाःन् कुडिसिःक् केन्जोगुम्मिन्निन्ल्ले, थेआड्ड इडगाह ‘आदाड्डे, आदाड्डे,’ यापमि केमेत्तिहरे? 47 इडगाह आबाःन् केधेम्बाआड्ड कुडिसिःक् केजोःक्पा मनाःन् आक्तड्डा चोःक् फाहआड्ड मेत्तिन्ड्डो- 48 खेन् नुःबा पाड्डयक्को हिम् केजोःक्पा मना कुडिसिःक्लो ॥ खेल्ले हिम् चोःक्मा फाहआड्ड यो खाम् सिगाड्डा यम्बा लुड्डिन् मेन्याड्डे थारिक् तयु ॥ हेक्क्याड्ड यम्बा लुड्डसमदाड्ड पाड्डयक् नेम्भो नेस्सुआड्ड लुड्डाक् सेत्तुर हिम् चोगुह ॥ हेक्क्याड्ड यम्बा वाहिपमान् थयेआड्ड वाकुक्से येआड्ड च्वाःत्तिल्ले खेन् हिम्मिन् लक्तु, कर थेआड्ड मेबोःक्खेन्, थेआड्डभेल्ले खेन् हिम्मिल्लेन् नुःरिक्काड्ड पाड्डयक् युक्खुआड्ड वयेरो ॥ 49 हेक्क्याड्ड आबाःन् केधेम्बाआड्ड पाःत्तुड्डा पाःन् कुडिसिःक् मेन्जोःक्मनाबा मनाःन् आक्तड्डा चोःक् फाहआड्ड मेत्तिन्ड्डो-खेल्लेआड्ड हिम् चोःक्मा फाहआड्ड पाड्डयक् तयु, कर नुःबा पाड्डयक् नेम्भो मेन्नेह लुड्डाक् सेत्तुआड्ड हिम् चोगु ॥ हेक्क्याड्ड यम्बा वाहिपमान् थये, वाकुक्खु येआड्ड च्वाःत्तिल्ले खेन् हिम्मिन् लक्तु, हेक्क्याड्ड लुःन्दुदेःसुरो ॥ हेक्क्याड्ड खेन् हिम्मिन् चोःन्देबेआड्ड यम्बा मेम्भे पोःक्खेरो ॥”

7

रोमि थक्त्तुम्बाल्ले कुयोःक्पेन् येसुरे नुसु
मत्ति ८.५-१३, युहुन्ना ४.४३-५४

1 हेक्क्याड् येसुरे मनाहाऱ् केरेक् सिवादिड् खाहुन्हाऱ् मेत्तु सुरुसिआड् खुनेऱ् कपर्नहुम पाड्जुम्मो लाःसे ॥ 2 खेप्मोबा रोमि थक्त्तुम्बाल्ले केरेक्नुःल्ले कुनिड्वाऱ्इरे खोःपुत्तुबा कुयोःक्पेन् तुगेआड् सिःमालिड्धोओ केरेआड् नेस्सेरो ॥ 3 खेन् थक्त्तुम्बाल्ले येसुःन् पाड्जुम्मो तयेआड् वाऱ् केलऱ्बा खेप्सुआड् हाराऱ् फेन्नाड् कुयोःक्पेन् वेःन्दुर फाऱ्आड् यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाऱ् येसुरे कुलाःसे पाड्घुसिरो ॥ 4 खेड्हाऱ्आड् येसुरो मेदयेआड् अक्खे मेमेत्तुर पेलि मेभाक्त्तु, “आदाड्बे, खेन् थक्त्तुम्बेन् खेनेऱ्लाम् कुभाऱ् खोःमा लाऱ्रुरो, 5 थेआड्भेल्ले खेल्ले आनिऱ् यहुदि सुवाड्हाऱ् साऱ्रिक् लुड्माऱ् आदुक् ॥ हेक्क्याड् आनिऱ् लागि यहुदि चुम्लुड्हिम्धिक् आजोगे आबिरेआड् वाऱ्रो ॥”

6 हेक्क्याड् येसुःन् खेड्हाऱ्नु थासिड् ॥ खेड्हाऱ् खेन् थक्त्तुम्बाल्ले कुहिम्मो केप्मानुःल्ले तगि खेन् थक्त्तुम्बाल्ले अक्खे पाःत्तुआड् कुन्जुम्हाऱ् पाड्घुसि, “आदाड्बे, तुक्खे मेजेन्नेऱ्ओ, थेआड्भेल्ले इड्गाऱ् खेनेऱ् आहिम्मो लाड्दाःक्मा मेलाऱ्आन्लो ॥ 7 हेक्केलऱ्रिक् इड्गाऱ् आबाडेआड् खेनेऱ्ओ ताःमा मेलाऱ्आन्लो ॥ खेनेऱ् पाःन् सुत्लाधिक्लक् केबाःत्तुसाड् आयोःक्पेन् वेःत्तो ॥ 8 थेआड्भेल्ले इड्गाऱ्आड् आधुड्धोबा सुहाड्द्युक्पाहाऱ्रे खुनिऱ् युक्को केवाऱ्बा मनाआरो, हेक्क्याड् इड्गाऱ्आड् आयुक्को थक्सुबाहाऱ् मेवाऱ्रो ॥ इड्गाऱ् थक्सुबाधिक्किन्‘पेगे’ मेत्तुड्डिल्ले पेःक्, हेक्क्याड् वेऱ् थक्सुबान् ‘फेरे’ मेत्तुड्डिल्ले फेन् ॥ हेक्केलऱ्रिक्के आयोःक्पेन् ‘कन् चोगे’ मेत्तुड्डिल्ले चोगुऱ्रो ॥”

9 येसुरे कन् खेप्सुआड् साऱ्रिक् कुनिड्वाऱ् मयेआड् खिरि हिसिड्डाड् खुनेऱ् केदिम्बाहाऱ् मेत्तुसि, “अक्त्तड्बा यम्बा नसाःन् केगप्पा मनाःड्ग इस्माइलओआड् इड्गाऱ् मेड्घोए वाऱ्आरो!

10 हेक्क्याड् थक्त्तुम्बाल्ले पाड्घुसिबा मनाहाऱ् मेनुःक्खेआड् हिम्मो मेगेऱ्ले खेन् योःक्पेन् वेःत्तेआड् युडेबा मेदुमुरो ॥”

मेमेदुमाल्ले कुस्साःन् येसुरे कुहिड्वेत् चोगुऱ्

11 हेक्क्याड् कुभा येन् एगाड् येसुःन् नाड्न् पाड्जुम्मो पे ॥ खुनेऱ्नुए कुहुऱ्साम्बाहाऱ् नु यरिक् मनाहाऱ्आड् मेबेरो ॥ 12 खुनेऱ् पाड्जुम्मोबा यम्बा ताःक्हननो केरेल्ले मेमेदुमाधिक्ले लत्छारक् केवाऱ्बा कुस्साः येम्बित्छाऱ्इन् स्येआड् कुजेधाःप्पिन् पाड्जुम्मोबा मनाहाऱ्रे मेभेत्तुर मेबत्छेबा तुमु ॥ खेन् मेमेदुमान्नु यरिक् मनाहाऱ् मेवयेरो ॥ 13 येसुरे खेन् मेमेदुमान् ओमेत्तुल्ले कुलुड्माऱ् सियोःनयोःन्देआड् खेनेऱ् मेहाबेन्नेऱ्ओ मेत्तुर आःनछिड्मा पिरुरो ॥ 14 हेक्क्याड् पेआड् चेधाःप्पिन् सुःसुल्ले खेन् चेधाःप् केबड्बाहाऱ् मेयेम्सिड् ॥ येसुरे मेत्तु, “लाजे, पोगेऱ्ओ ॥” 15 हेक्क्याड् खेन् केसिःबा थाड्बेन्निन्नाड् पोगेआड् पाःप्मा हेःक्ते ॥ हेक्क्याड् येसुरे खेन् कुममा हुक्सुपुत्तुरो ॥

16 हेक्क्याड् मनाहाऱ् केरेक् मेगिसेआड् निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले कुनारा मेभोःसुर अक्खे मेबाःत्तु, “आनिऱ् लुम्मोआड् यम्बा माड्निड्वाऱ्पाःन् केबाःप्पेन्वाऱ्रो ॥” हेक्क्याड् याम्मो खेड्हाऱ्रे मेबाःत्तु, “निड्वाऱ्फुमाड्डिन् कुमनाहाऱ् कुभाऱ् पिसे नु कम्ब्राड् मेत्छे येरो ॥

17 हेक्क्याड् कन् हिन्दोःक्किन् केरेक् पिसाड् यहुदिया नु खेन् खिरिबा थुम्मो सेःरेरो ॥”

बप्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्ले पाड्घुसिबा इड्साबाहाऱ्

मत्ति ११.२-१९

18 बप्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्लेआड् कुहुऱ्साम्बाहाऱ्रोलाम् कन् पाःन्निन् खेप्सु ॥ 19 हेक्क्याड् नेप्फु कुहुऱ्साम्बाहाऱ् उःत्तुसिआड् दाड्बाल्लो कन् इड्घड्डिन् हाडुदेःसु-“आल्ल केदाःबा ख्रिस्तेन्बा खेनेऱ्एबि? इ आनिगे वेऱ्स्मान् हाड्घुम्बेबाबि?” 20 हेक्क्याड् खेन् इड्साबाहाऱ्आड् येसुरो पेसेत्छिआड् मेत्तेछु, “बप्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्ले अक्खे पाःत्तुआड् याप्मि पाड्घेत्छिगेआड् वाऱ्सिगेरो, ‘आल्ल केदाःबा ख्रिस्तेन्बा खेनेऱ्एबि, इ आनिगे वेऱ्स्मान् हाड्घुम्बेबाबि?’”

21 हेक्क्याड् हाबा खेन् येम्मो येसुरे केदुक्पा केयर्बाहाऱ नु फेन्सामिल्ले तरुसिबाहाऱ नुसुसि हेक्क्याड् यरिक् मिक्फःम्बाहाऱआड् खानिःमा केसुक्पा चोगुसिरो ॥ 22 हेक्क्याड् येसुरे युहुन्नालाम् केदाःबाहाऱ मेत्तुसि, “पेसेत्छेऱआड् कन् केनिःसेत्छु, केघेप्सेत्छुबा पाःन्निन् युहुन्नाःन् मेत्तेछेऱ- अक्खेलऱरिक् मिक्फःम्बाहाऱरे निःमा मेसुक्त्तु, हेक्क्याड् लाड्सक्पाहाऱ लाड्मेघेःक्, लोगेऱरे तरुसिबाहाऱ मेवेःत्, हेक्क्याड् नाधेक्क्रेड्हाऱरे मेघेप्सु, केसिःबाहाऱ याम्मो मेहिड्, हेक्क्याड् याड्गेसाऱबाहाऱरे सुनाइड्डिन् मेघेप्सुऱरो ॥ 23 हेक्क्याड् इड्गाऱनु कुनिड्वाऱ मेन्दुक्मनाबाआड् याप्पि चप्पि मेन्जोःक्मनाबान् मुऱड्साबारो ॥”

24 हेक्क्याड् युहुन्नारे कुड्डसाबाहाऱ पेसेत्छिआड् येसुरे खेन् मनाहाऱ युहुन्नारे कुमेन्नो मेत्तुसि, “खिनिऱ एःक्सादेन्नो थेमा ओमेत्छे केबेगिबा? सुरित्तमाल्ले वाःन्दुबा थिड्नेःत्तेन्बि?” 25 नुःबा चाड् तेःत् केजाड्बा मनाःन् ओमेत्छे लाःककात् केबेगिबि? हेक्क्याड्बाहाऱ नु हाड्हाड् लऱरिक् केयुड्बाहाऱग हाड्हिम्मोरक् मेवाऱरो ॥ 26 थेमा ओमेत्छे केबिगिबा? माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पेन्बि? सेक्खाःल्ले इड्गाऱ मेत्तिड्, माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पेन्नःल्ले यम्बा मनाःन् केनिःसुम्लो ॥ 27 बप्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्ले कुमेन्नो, साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् साप्तेआड् पत्, “इड्गाऱ आड्साबेन् केलागि लाम् यारिप् चोःक्से खेनेऱनुःल्ले तगि पाड्घुड्लो ॥ 28 हेक्क्याड् केरेक् मेन्छाम् याप्पिलुम्मो बप्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःन्नःल्ले यम्बा हाःत्ताड् होःप्लो ॥ हेक्केसाड् निड्वाऱफुहाड्जुम्मो काक्नु चुक्पेन् युहुन्नाःन्नःल्ले यम्बा चोःक् फाऱआड् मेत्तिड्लो ॥”

29 अक्खेलऱरिक् केरेक् मनाहाऱरे हेक्क्याड् एःड्याड् केभोःड्बाहाऱरेआड् येसुरे कुबाःन्निन् मेघेप्सुआड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुलाम्मिन् नुःबा फाऱआड् तेन्दिड् मेजोगु, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱ युहुन्नालाम् बप्तिस्मा मेजोःक्सिड्डाड् मेवयेरो ॥ 30 कर फरिसिहाऱ नु साम्योथिम्साम्बाहाऱरे खुनिऱ लागि निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्सेःक्किन् मेनाऱरु, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱ युहुन्नालाम् बप्तिस्मा मेन्जोःक्सिड्डिन्लो ॥

31 येसुरे याम्मो पाःत्तु, “आल्ल कन् येम्मोबा मनाहाऱ आक्त्तड्बा मेजोःक् फाऱआड् थेमाःन्नः तड्घुड्सिड्बाबे? 32 खेड्हाऱग पाड्जुम्मो केवाऱबा हिन्जाऱबित्छा कुड्सिःक् मेजोःक्लो ॥ खेड्हाऱ अक्खेलऱरिक् मेमेत्छिड्, ‘आनिगे मुऱफ्रामा हिप्मना, कर खिनिऱ केन्लाःक्खिन् ॥ आनिगे मेरिड् थक्मना, कर खिनिऱ केन्हाबिन् ॥’ 33 थेआड्भेल्ले बप्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःन् तःक्नेत्तो युडेर आममबान् मेन्धुड्डे तये, कर ‘खेल्ले फेन्साम् कत्तु?’ केमेत्तुम्लो ॥ 34 मेन्छाम्साःन् चर थुडुर तये, हेक्क्याड् ‘खेन् तःक्थेःक्केहाऱ, थिःमसाड्हाऱ, एःड्याड् केभोःड्बाहाऱ नु लायोबाहाऱरे खुनिऱ तेःड्बारो’ केमेत्तुम्लो ॥ 35 निड्वाऱफु सिक्कुम्दिड् निड्वाऱइन्तेन्दिड् केजोःक्पाआड् केडःप्पा केनाःप्पाहाऱरे खेन् निस्से चोःक् फाऱआड् ओसेःन्आम्धाक्लो ॥”

लायो केजोःक्मा मेन्छुमाऱधिकले लेप्पि खोःसुऱ

36 फरिसिधिकले येसुःन् युःन्छिक् चाजासे उःत्तु, हेक्क्याड् खुनेऱ कुहिम्मो पेआड् चाजासे युड्सिड्लो ॥ 37 खेन् पाड्जुम्मो केत्तिमा याःम्बक् केजोःक्मा मेन्छुमाऱधिक वये ॥ खेन् मेन्छुमाऱडिल्ले येसुःन् फरिसिःल्ले कुहिम्मो चाजासे तयेआड् वाऱ केलऱबा खेप्सुआड् खेल्ले इमेल्लुड्बा पर्यामाधिककुलेम् फुड्नाम्याड्सिडेआड् 38 येसुरे कुएगाड् लेप्माड् तयेआड्हाबेर येसुरे कुलाड्डो कुमिक्वाःल्ले वारक्खुरो ॥ हेक्क्याड् कुधेगेःक्डःल्ले तुगुआड् हेःसुर कुलाड्डिन् चुप् मेत्तुआड् खेन् फुड्नामिन् हुःत्तुरो ॥ 39 हेक्केःल्ले खेन् फरिसिःल्ले निःसुआड् निड्वाऱ इःत्छिड्, “कन् मनाःन् सेक्खाए माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पा वयेल्लेग खुनेऱ केसुमा मेन्छुमाऱइन् हाःप्पे फाऱआड् कुसिड्निःत्तुबामेन्, थेआड्भेल्ले खेन् सेक्खाए लायो केजोःक्माएरो ॥”

40 येसुरे खेन् फरिसिःन् मेत्तु, “सिमोने, इड्गाऱ खेनेऱनु लत्छा पाःन्धिक् पाःप्पा कत्तुड्लो ॥” सिमोनेऱआड् नोगप् पिरु, “सिक्साम्बे, मेत्ताड्डेऱओ ॥”

41 येसुरे मेत्तु, “थिक् तेन्नो नेप्फु मनाहाऱ वयेत्छि ॥ खेड्हाऱरे सिड्नाःत् याड् केगेबाल्लोलाम् लत्छारे डागिप् (५०) युप्पायाड् नु वेऱस्माल्ले कुगिप् डासि (५००) युप्पायाड् तेऱरेत्छुआड् वयेत्छि ॥ 42 कर खेन् नेप्माड्ले हुड्मा मेन्छुक्के वयेत्छि ॥ खेन् सिड्नाःत् याड् केगेबाल्ले नेप्माड्ले खुन्छिऱ सिड्नाःत्तिन् लेरु पिरुसि ॥ हेक्केःल्ले आत्तिल्ले खेन् सिड्नाःत् याड् लेप्मि केबिबान् यरिक् लुड्माऱ तुक्तुबिलाऱ?”

43 सिमोनेऱ नोगप् पिरु, “इड्गाऱ आनिड्वाऱओ खेन् यरिक् सिड्नाःत् लेप्मि केघोःबान्ने यरिक् लुड्माऱ तुक्तुबिलारो ॥”

येसुरे मेत्तु, “खेनेऱ सेक्खाए केबाःत्तुरो ॥” 44 हेक्क्याड् येसुःन् खेन् मेन्छुमाऱड्न् लेप्माड् हिसिड्डाड् सिमोन्निन् मेत्तु, “सिमोने, इड्गाऱ खेनेऱ केहिम्मो त्याड्डिल्ले लाड् वाहपमा च्वाःत् केम्बिराड्डिन्, कर कन् मेन्छुमाऱड्ले आलाड्डिन् कुमिक्वाःल्ले वाहपुत्तुआड् कुधेगेःकडःल्ले तुगुआड् वाऱरो ॥ 45 खेनेऱ इड्गाऱ चुप् केमेत्ताड्ल सेवा केम्मेत्ताड्डिन्, कर कन् मेन्छुमाऱड्ले इड्गाऱ त्याड्डाड्धोए आलाड्डो चुप् मेत्तुर वाऱरो ॥ 46 हेक्क्याड् खेनेऱ आधेगेःकपो निःड्गेऱ केन्हुःत्ताड्डिन्केम्बिराड्डिन्, कर कन् मेन्छुमाऱड्ले आलाड्डो फुड्नाम्मिन् हुःत्ताड् पिराड्डाड् वाऱरो ॥ 47 कन् मेन्छुमाऱड्ले साऱरिक् लुड्माऱ तुक्ताड्बाल्ले यरिक् लायोलाम् लेप्मि खोःसुऱ केल्ऱबा ओसेःन्आधाक्लो ॥ खेन् चुःत्छिक् लायोलाम् लेप्मि केघोःबाल्ले सुःललिक्लक् लुड्माऱ तुक्तुसिऱ फाऱआड् मेत्तेऱरो”

48 हेक्क्याड् येसुरे खेन् मेन्छुमाऱड्न् मेत्तु, “खेनेऱ केलायोलाम् लेप्मि केघोःसुआड् केवाऱरो ॥”

49 हेक्केःल्ले खुनेऱनु चा केजाबार केयुड्बा वेऱ मनाहाऱ लायोलाम् लेप्मि केबिबा कन् याप्मिःन् हाःपुपे फाऱआड् मेमेत्छिड्लो ॥ 50 कर येसुरे खेन् मेन्छुमाऱड्न् मेत्तु, “खेनेऱ केनसाःन्निन्ले ताड्गेसेःपुतेआड् केवाऱरो ॥ नुःरिक्काड् पेगेऱओ ॥”

8

येसुःन् कुभाऱ केबिमा मेन्छुमाहाऱ

मत्ति १३.१-२३, मर्कुस ४.१-२०

1 खेन् एगाड् येसुःन् निड्वाऱफुहाड्जुम्मिल्ले कुयाःम्बेओ सुनाइड् सेःसुर येक्यक् नु पाड्भेऱहाऱओ लाम्दिःक् चोगे ॥ खुनेऱनु थिक्-नेत् कुहुऱसाम्बाहाऱ मेवये, 2 हेक्क्याड् फेन्साम्हाऱ नु तुक्मा यऱमालाम् वेःन्दुसिमा कुभा मेन्छुमाहाऱआड् मेवये ॥ खेड्हाऱओ येसुरे मग्दलिनि मेप्मनामा मरियमओलाम् नुसि फेन्साम्हाऱ लःत्तुसिआड् वये ॥ 3 हेक्क्याड् हेरोदरे कुघारात् केयुड्बा चुजासरे कुमेःत् योआनना, सुजना, नु यरिक् मेन्छुमाहाऱरे खुनिऱ याड्साकुन्धेःल्ले येसुःन् नु कुहुऱसाम्बाहाऱ कुभाऱ मेबिरुसिरो ॥

याऱरिःम्बा केहेऱबाल्लेन् खेदाऱ

मत्ति १३.१-९, मर्कुस ४.१-९

4 थिक् येन् यरिक् येक्यक्कोलाम् यरिक् मनाहाऱ येसुओ मेदये ॥ हेक्क्याड् येसुरे खेड्हाऱ कन् खेदाऱड्न् मेत्तुसि- 5 “लत्छा याःन्केमःबाधिक् याऱरिःम्बा लेप्से पेरो ॥ खेल्ले याऱरिःम्बेन् लेपुत्तुल्ले कुभा याऱरिःम्बेन् लाम्मो मक्थयेआड् मनाहाऱरे मेदोऱरु, हेक्क्याड् पुहाऱ मेदयेआड् मेघप्सु मेजरो ॥ 6 हेक्क्याड् कुभा याऱरिःम्बेन् लुड्घाराक्को चुक्ते, हेक्क्याड् खेन् लिड्माग लिडे, कर नाम्मिल्ले हेरेबे, थेआड्भेल्ले केसेःम्बा खाम् मेनेस्सेन्लो ॥ 7 हेक्क्याड् कुभा याऱरिःम्बेन् तिड्ग्रेःक् केलिड्बा खाम्मो चुक्ते, तिड्ग्रेःक्किन् नु याऱरिःम्बान् सोसोरिक् लिडे, कर तिड्ग्रेःक्हाऱरे खेन् सुःपुत्तु सेरुरो ॥ 8 हेक्क्याड् कुभा याऱरिःम्बेन् नुःबा खाम्मो चुक्तेआड् लिडे, हेक्क्याड् कुजाऱड् कुजाऱ थोःक्ते ॥ खेन् याऱरिःम्बाल्ले किपथिक् लेड्डाड्धो कुजाऱ थोःक्तेरो ॥” येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “खेम्मा नेक्खोऱ केगप्पाहाऱरे कन् पाःन्निन् नुःरिक् खेप्सेम्मेऱआड् कुसिड्निःत्तेम्मेऱओ!”

खेदाऱड्ले कुबे

मत्ति १३.१०-१७, मर्कुस ४.१०-१२

9 कुहुऱसाम्बाहाऱे येसुऱन् सेऱन्मेदोसु, “कन् खेदाऱइल्ले कुबेऱन् थेमाबे?”

10 येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “निड्वाऱफुहाड्जुमिल्लेन्सिगाड्बा पाऱन्हाऱ खिनिऱरक् कुसिड्निऱप्मा केघोऱसुम्माड् केवयिऱरो, कर वेऱ मनाहाऱनु इड्गाऱ खेदाऱओरक् पाऱत्तारो ॥ हेक्केऱल्ले ‘कड्हाऱे ओमेमेत्तुसाड् मेन्निऱसुन्, मेघेप्सुसाड् कुसिड् मेन्निऱतुन्लो ॥”*

11 कन् खेदाऱइल्ले कुबेऱन् अक्तड्बा चोऱक्-याऱरिऱम्बा फाऱड्न् निड्वाऱफु पाऱन्जाक्किन्लो ॥ 12 हेक्क्याड् लाम्मो मक्केधाऱबा याऱरिऱम्बाहाऱ पाऱन्जाक् केघेम्बा मनासिरो ॥ माफेन्साम्मिन् ताआड् खेड्हाऱे खुनिऱ निड्वाऱओलाम् पाऱन्जाक्किन् लऱत्तु तेऱरु ॥ हेक्केऱल्ले खेड्हाऱे नसाऱन् चोऱक्मा मेड्घोऱसुन्नाड् सेन्लप् खोऱमा मेन्छुक्त्तुन्लो ॥ 13 हेक्क्याड् लुड्घाराक्को मक्केधाऱबा याऱरिऱम्बाहाऱग पाऱन्जाक्किन् केघेम्बाआड् केसऱप्पार केदाऱक्पासिरो, कर खेड्हाऱे नसाऱन् मेजोगु मेगत्तुबान्तुक्खे लाक्खे ताऱल्ले मेलेरु मेदेऱसु, थेआड्भेल्ले पाऱन्जाक्किन् खुनिऱ लुड्माऱ सिगाड् मेड्गेत्ते वयेरो ॥ 14 हेक्क्याड् तिड्ग्रेऱक् केलिड्बा खाम्मो केजुक्पा याऱरिऱम्बाहाऱग पाऱन्जाक् केघेम्बा मनाहाऱ कुड्सिऱक् मेजोऱक्, कर निड्साम्, याड्साकुन्धे नु कन् हिड्मन्बा याम्दादाबा पाऱन्निऱल्ले खेड्हाऱ सुऱप्तुसिआड् खेड्हाऱे कुजाऱ फम्मा मेन्छुक्त्तुन्लो ॥ 15 कर नुऱबा खाम्मो मक्केधाऱबा याऱरिऱम्बाहाऱग नुऱबा नु सेसे निड्वाऱ केगप्पा मनाहाऱ कुड्सिऱक् मेजोऱक् ॥ खेड्हाऱे पाऱन्जाक्किन् मेघेप्पुर निड्वाऱओ मेयुक्खु हेक्क्याड् नासि मेधऱत्तुआड् कुजाऱ मेभत्छुरो ॥”

खप्प्या सिगाड्बा सेमि

मर्कुस ४.२१-२५

16 “हाऱत्लेआड् सेमिऱन् हाऱन्दुआड् खप्प्या सिगाड् मेयुक्खुन् हेक्क्याड् नेत्ता सिगाड्डाड् मेयुक्खुन्, कर केदाऱबाहाऱे मेनिऱसुर फाऱआड् थो चन्जम्बा तेन्ना युक्खुऱ ॥

17 आल्ल मेन्धाऱपमनाबा काक्चिगऱक्वाहाऱ ओऱत्तिओ निमेधाऱप् हेक्क्याड् सिबिऱबा पाऱन्हाऱ केरेक् कुसिड् निऱत्तेत्तलो ॥

18 हेक्केऱल्ले केघेप्सुम्बा पाऱन्निन् निड्वाऱओ नुऱरिक्काड् युक्खेम्मेऱओ ॥ इड्गाऱ आनिसाम्मिन् तेन्दिड् केजोऱक्पाहाऱेग आल्लसाड् यरिक् कुसिड्निऱप्मान्मेघोऱसुरो, कर आनिसाम्मिन् मेड्घेम्मनाबाहाऱे कत्तुम्बे फाऱआड् मेड्ऱत्तुबान्नाड्मेनाप्तुसिरो ॥”

19 आल्ल येसुरे कुम्मा नु कुन्साऱसि कुदुम्से मेदयेआड् मेवये, कर यरिक् मनाहाऱे मेजोगुल्ले कुबेसाड् पेऱक्मा मेन्छुक्त्तेन्लो ॥ 20 हेक्केऱल्ले लत्छा मनाधिक्ले केम्मा नु केन्साऱसि केदुम्से मेदयेआड् लाऱक्कात् केम्हाड्ल मेयेप्लो लऱरिक् येसुऱन् मेत्तु ॥

21 कर येसुरे नोगप् पिरुसि, “निड्वाऱफु पाऱन्जाक् केघेम्बाहाऱ हेक्क्याड् खेन् कुड्सिऱक् केजोऱक्पाहाऱ केरेक् इड्गाऱ आम्मा नु आन्साऱसिरो ॥”

येसुरे सुरित् केजड्डिन्चिजि येम्येम् चोगुऱ

मत्ति ८.२३-२७, मर्कुस ४.३५-४१

22 थिक्येन् येसुऱन् कुहुऱसाम्बाहाऱनु खऱड्बेओ लाऱसेआड् वरक्किल्ले नाहाड्दाड् पिगि मेत्तुसि, हेक्क्याड् खेड्हाऱ मेधासिड्लो ॥ 23 खेड्हाऱ मेबेर मेबत्छेल्ले येसुऱन् इप्से ॥ हक्चघत् वरक्को यम्बा सुरित्केजड् हुऱमा हेक्तेआड् वाभेल्लेड्डिन् खऱड्बेओ लाऱसेआड् खा खऱड्बेन्ने तिम्सेआड् केसाक्पो मेधयेरो ॥ 24 कुहुऱसाम्बाहाऱ मेबेआड् येसुऱन् मेभोऱक्खुर अक्खे मेमेत्तु, “आदाड्बे, आदाड्बे, आनिगेग हुम्मा सिऱमा इऱत्तिगेरो ॥”

हेक्क्याड् येसुऱन् पोगेआड् खेन् सुरित्केजड्डिन् नु वाभेल्लेड्डिन्फेऱक्त्तु ॥ हेक्क्याड् सुरित्केजड्डिन् हुऱमा चक्थासु हेक्क्याड् वाभेल्लेड्डिन्नाड् चिजि येम्येम् लऱरेरो ॥ 25 हेक्क्याड् कुहुऱसाम्बाहाऱ मेत्तुसि, “खिनिऱ नसाऱन्निन् आत्तो वाऱबे?” हेक्क्याड् कुहुऱसाम्बाहाऱ मेगिसेर खुनिऱ

* 8:10 यसैया ६.९

यड्मा केरेआड् निड्वाऱ मयेर अकखे मेमेतछिड्, “मेःन् कड्ग आकृतड्बा मनानेबे? खुनेऱ इड्जाःड् पिरुसिल्ले सुरित्केजड्डिन् नु वाभेल्लेड्डिल्लेआड् खेपसुड्ग!”

येसुरे फेन्साम्मिल्ले तरुबा मनाःन् वेःन्दुऱ

मत्ति ८.२८-३४, मर्कुस ५.१-२०

26 हेक्क्याड् खेड्हाऱ गालिल वरक्किल्ले नाहाड्दाड्बा गेरासेनस लाजेऱओ मेगेरे ॥
27 खेड्हाऱ खेपमो मेगेरेआड् येसुःन् खःड्बेओलाम् लाःक्कात् लःन्देनुमेःन्ने पाड्जुम्लाम् केभेमबा फेन्साम्मिल्ले याड्घुबा मनाधिक् खेपमो तुमु ॥ खेन् मनाःन् यरिक् येममाड्धो हिममो मेन्वाऱए तेःत्फुड्डाड् मेन्जाड्डे इपुड्देन्हाऱओरक् वयेगत्तेरो ॥ 28 खेल्ले येसुःन् निःसुआड् येसुरे कुलाड्जक्को पिर्धाप् थाम्सिड्ल यम्बा इक्लाओ अःक्तेर अकखे मेत्तु, “केरेक्नुःल्ले पयम् यम्बा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुस्साः येसुए, खेनेऱ इड्गाऱनु थे केगोःतुबाबे? इड्गाऱ तुक्खे मेजाःताड्डिन्नेऱ फाऱआड् पेलि फाक्नेरो ॥” 29 थेआड्भेल्ले येसुरे खेन् फेन्साम्मिन् खेन् मनाओलाम् आनदेःन्छा लाःक्कात् लःन्देऱ फाऱआड् इड्जाःड् पिरुआड् वये ॥ खेन् मनाःन् यरिक्लेड् खेन् फेन्साम्मिल्ले तुक्खे चाःतुआड् वये ॥ मनाहाऱरे यरिक्लेड् कुहुक् कुलाड्डो इमेघेःक्खुआड् केबपपा फेन्जेऱ थक्क्रड्हाऱ फुऱरुआड् फेन्साम्हाऱरे एःक्सादेन्नो साक्केल्लेक् मेदेऱरुआड् वयेरो ॥

30 येसुरे खेन् सेःन्दोसु, “केमिड् थेमाबे?”

खेल्ले आमिड् तुरारो लऱरिक् नोगप् पिरु ॥ थेआड्भेल्ले यरिक् फेन्साम्हाऱरे खेन् मनाओ मेलाःसेआड् मेवयेरो ॥ 31 हेक्क्याड् खेड्हाऱरे येसुःन् आनिगे कुद्रोःम् मेःन्नेबा लुम्बाःतो यापमि आम्बाड्घेन्नेऱ फाऱआड् पेलि मेभाक्तु ॥

32 आल्ल खेन् कोःक्माओ यरिक् फाक्हाऱ चामेरामेर मेयेबे ॥ हेक्केःल्ले खेन् फेन्साम्हाऱरे आनिगे खेन् फाक्हाऱओ लाःपमा आबाड्घेऱ लऱरिक् येसुःन् पेलि मेभाक्तु ॥ हेक्क्याड् येसुरेआड् लाःपमा पाड्घुसिआड् 33 खेन् मनाओलाम् मेलःन्दे मेबेआड् खेड्हाऱ फाक्हाऱओ मेलाःसे ॥ हेक्क्याड् खेन् फाक्हाऱ सड्माड्डे सड्माड् मेलोःक्तेर याक्पेओनु मक्मेध्येआड् वरक्को मेहुमे मेस्येरो ॥

34 हेक्क्याड् फाक् केगम्बाहाऱरे कन् पोःक्खेबा पाःन्निन् मेनिःसुआड् खिमो मेलोःक्तेर मेबेआड् पाड्जुममो नु खेन् खिरिबा पाड्भेऱहाऱओ कन् इड्घड्डिन् मेसेःसुरो ॥ 35 हेक्क्याड् मनाहाऱ थेमनि पोःक्खेबे फाऱआड् ओमेत्छे खेपमो मेदये ॥ खेड्हाऱरे माफेन्साम्मिल्ले तरुबा मनाःन् नुरेआड् तेःत् चाक्सिड्डाड् कुनिड्वाऱ सेःरेआड् येसुरे कुलाड्जक्को युडेबा मेनिःसुआड् खेड्हाऱ केरेक् मेगिसे ॥ 36 हेक्क्याड् खेन् हिन्दोःक् केनिःबाहाऱरे खेपमो केदाःबा मनाहाऱ आक्खेलऱरिक् तगि फेन्साम्मिल्ले याड्घुबा कन् मनाःन् वेःत्तेबे फाऱआड् मेजेक्तुसि ॥ 37 हेक्केःल्ले गेरासेनस लाजेऱओबा मनाहाऱरे येसुःन् कपमोलाम् पेगेऱओ फाऱआड् पेलि मेभाक्तु, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱ साऱरिक् मेगिसेआड् मेवये ॥ हेक्केःल्ले येसुःन् पेःक्मा फाऱआड् खःड्बेओ लाःसेरो ॥

38 फेन्साम्हाऱरे मेलेरुबा खेन् मनाःन् खेऱयो तयेआड् येसुःन् आदाड्बे, इड्गाऱआड् खेनेऱनुए तेऱराड्डेऱओ फाऱआड् पेलि फाक्तु, कर येसुरे अकखे मेत्तुर नुःक्तुदेःसु, 39 “खेनेऱ केहिममो पेगेऱआड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खेनेऱ केलागि चोगु केबिरेबा पाःन्निन् कुयाःम्बेओ इड्घड् सेःसेऱओ ॥” हेक्क्याड् खेन् मनाःन् पेआड् येसुरे खुनेऱ कुलागि चोगुबा काक् पाःन्निन् काक् पाड्जुममो सेःसुरो ॥

केसिःमा चुक्मेन् नु केदुक्मा मेन्छुमाऱड्न्

मत्ति ९.१८-२६, मर्कुस ५.२१-४३

40 हेक्क्याड् येसुःन् याममो वरक्किल्ले नाहाड्दाड् केरेल्ले खेपमो यरिक् मनाहाऱरे खुनेऱ लाड्दाःक्मा मेबिरु, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱरे खुनेऱ मेहाड्घुर मेयुडेरो ॥ 41 हेक्क्याड् याड्इस मिड् केवाःपपा मनाधिक् खेपमो तये ॥ खुनेऱ पाड्तिबा यहुदि चुम्लुड्हिममोबा सुहाड्युक्पा वये ॥ खेल्ले येसुरे कुलाड्जक्को हबत्फन्छिड्ल आहिममो फेरेऱओ फाऱआड् पेलि फाक्तु, 42 थेआड्भेल्ले तड्बे थिक्-नेत् (१२) केगेपमा थिक्लक् कुस्साः मेन्छुमाऱड्न् सिःमा लिड्धोओ केरेआड् नेससे ॥ हेक्क्याड् येसुःन् खेन्नुए थासिड् ॥ हेक्क्याड् पेर पत्छेल्ले यरिक् मनाहाऱरे खुनेऱ चिबुःत् मेबुःत्तुरो ॥

43 खेपमो तड्बे थिक्-नेत्ताड्धो (१२) आत्तिल्लेआड् वेःममा मेन्छुक्तुम्मा माक्खिण वयुःमाल्ले तरुमा मेन्छुमाण्णिक वयेरो ॥ 44 खेन् येसुरे कुएगाड् तयेआड् कुदेःत्तिल्ले कुयाःन्सुःसुनुमेःन्ने माक्खिण वयुःमान् चिबेरो ॥

45 येसुरे सेःन्दोसुसि, “इङ्गाण हाःतले सुःसाड्बे?”

हेक्क्याड् केरेक्ले इङ्गाण मेःन् लणरिक् मेबाःत्तुआड् पत्रुसरे मेत्तु, “आदाड्बे, अक्खेलणरिक् केरेक् पिसाड्लाम् मनाहाणरे चिभिःत् केम्भिःत्तेआड् केम्एःप्ल मेबत्तो ॥”

46 कर येसुरे नोगप् पिरु, “इङ्गाण हाःतलेइग सुःसाड्लो, थेआड्भेल्ले इङ्गाण आधक्कोनु मुक्कसाम् लःन्देबा निड्वाण खोःसुड्लो ॥” 47 खेन् मेन्छुमाण्णिल्लेआड् इङ्गाण चिड्सिड्मा मेसुक्कान् केलण्बा निड्वाण खोःसुआड् कुगिःमाल्ले यक्खेर येसुरे कुलाड्जक्को हबत्फन्छिड्लो ॥ खेल्ले केरेक् मनाहाणरे खुनिण तगिए खुनेण सुःसुल्ले आक्खेलणरिक्खिमो वेःतेबा पाःन्निन् येसुःन् चेक्कतुरो ॥ 48 येसुरे खेन् मेन्छुमाण्णन् मेत्तु, “मामुए, खेनेण नसाःन् केजोगुबाल्ले चोगुल्ले केवेःत्तेआड् केवाणरो ॥ आल्ल नुःरिक्काड् पेगेणओ ॥”

49 अक्खेलणरिक् पारेण पत्छेल्ले खेन् लाम्लोःबा याइरसरे कुहिम्मोलाम् मनाधिक् तयेआड् मेत्तु, “आदाड्बे, केस्साःङ्ग स्येरो, आल्ल सिक्कसाम्बेन् तुक्खे चाःत्तुम् मेःन्लो ॥”

50 कर येसुरे खेन् खेप्सुआड् याइरसेन् मेत्तु, “खेनेण मेगिसेन्नेणओ, नसाःन्लक् चोगेण ॥ खुनेण वेःत्तो ॥”

51 हेक्क्याड् येसुःन् याइरसरे कुहिम्मो केरेआड् पत्रुस, याकुब नु युहुन्नाःन् हेक्क्याड् खेन् चुक्कमाल्ले कुम्बा कुम्मासिनुःल्ले वेण आत्तिन्नाड् खेन् चुक्केन् नेस्सेबा तेन्नो पेःक्का मेबाड्धुन्सिन् ॥ 52 खेपमो मनाहाण मेहाबेर, मेरिड् थक्कुन् मेयुडे ॥ येसुरे खेड्हाण मेत्तुसि, “खिनिण मेहाबेम्मिन्नेण, खुनेण मेन्छिणए वाण, इप्सेआड्लक् नेरो ॥”

53 हेक्केःल्ले खेड्हाणरे येसुःन् मेएःत्तु, थेआड्भेल्ले खेन् चुक्केन् स्येबा मेनिःसुआड् मेवये ॥ 54 येसुरे खेन् चुक्केन् कुहुक्को तेम्सुआड् “मामुए, पोगेणओ” मेत्तु ॥ 55 खिमो साःङ्गुगेन् कुसक्का नुःक्खे तयेआड् मुत्थिक् पोगेआड् युड्सिड् ॥ येसुरे खेड्हाण “खेन् थेमाड् चामा पिरम्मेण” मेत्तुसि ॥ 56 कुम्बा कुम्मासिरे खुन्छिण निड्वाण मये, कर येसुरे खेड्हाण कन् पाःन्निन् हाःत्ताड् मेमेत्तेम्मिन्नेण फाणआड् इड्जाःड् पिरुसिरो ॥

9

येसुरे थिक्-नेत्तु कुहुणसाम्बाहाण इड्भन् सेःसे पाड्घुसिण

मत्ति १०.५-१५, मर्कुस ६.७-१३

1 आल्ल येसुरे थिक् नेत्तु (१२) कुहुणसाम्बाहाण कुबेसाड् उःत्तुसिआड् केरेक् फेन्साम्हाण नाःप्पालःप्पालो नु केदुक्पाहाण वेःममा मुक्कसाम् नु युक् पिरुसिआड् 2 खेड्हाण निड्वाणफुहाड्जुम्मिल्ले कुयाःम्बेओबा सुनाइड् सेःसे नु केदुक्पाहाण वेःन्छे पाड्घुदेःसुसिरो ॥ 3 हेक्क्याड् खेड्हाण अक्खे मेत्तुसि, “खिनिण लाम्दिःक्को केबेगिल्ले तक्काःत्तु, सुःक्वा, चामा चा, याड्, हेक्क्याड् वेण लेक्सिड्मा चाड् थेआड् मेयाड्डासिम्मिन्नेणओ ॥ 4 खिनिण आत्तिन् हिम्मो लाड्दाःक्का केम्बिरिण, खेन् पाड्जुम्मिन् मेल्लेत्ते थारिक् खेन् हिम्मोए याःक्तेम्मेण, 5 कर मनाहाणरे खिनिण लाड्दाःक्का केमेम्बिरिन्नेण फाण खेन् पाड्जुम्मिन् केलेरुम्मिल्ले खिनिण लाड्डो केधिप्पा खाम् हिःक्किन् थाप्सेम् थयेम्मेण ॥ कड्ग खुनिण तक्केड्वाओ केबोःड्बा मिक्सेःन्लो ॥”

6 हेक्क्याड् खेड्हाण पाड्भेण पाड्भेणओ मेबेआड् सुनाइड् मेसेःसुआड् केदुक्पा केयणबाहाण मेवेःन्दुसिरो ॥

येसुरे कुयाःम्बेओ हेरोदरे कुनिड्वाण माःण

मत्ति १४.१-१२, मर्कुस ६.१४-२९

7 आल्ल गालिल थुम्मोबा सुहाड्गेम्बा हेरोद एन्तिपासरे कन् केरेक् पोःक्खेबा पाःन्हाण खेप्सुआड् खुनेण कुनिड्वाण मये, थेआड्भेल्ले कुभारे “बप्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःन् याम्मो हिडेआड्

वाऱरो” मेबाःतु ॥ 8 वेऱहाऱरे “माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःपूपा एलियाःन् याम्मो लःनदेआङ् वाऱ” मेबाःतु, हेक्क्याङ् आल्लसाङ् वेऱ मनाहाऱरे “उन्छोःन्बा माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःपूपाधिक्याम्मो हिडेआङ् वाऱ” मेबाःतुरो ॥ 9 हेक्केःल्ले हेरोदेऱे पाःतु, “बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःङ्ग कुनिःङ्मान्खक् पाङ्घुङ्सिङ्डाङ् वये, कर आक्खेलऱरिक् याम्मो हिडेबे? इङ्गाऱ कन् थेःन्ने खेप्सुङ्बे?” हेक्क्याङ् खुनेऱए ओमेपूमा निङ्वाऱ चोगु ॥

येसुरे ५००० मनाहाऱ चाजाःतुसिऱ

मत्ति १४.१३-२१, मर्कुस ६.३०-४४, युहुन्ना ६.१-१४

10 हेक्क्याङ् सेःक्युकुमिबाहाऱ मेनुःक्खे मेदयेआङ् खेङ्हाऱरे मेजोगुबा याःम्बक्हाऱ येसुःन् मेजेक्तु ॥ हेक्क्याङ् येसुरे खेङ्हाऱ बेथसेदा पाङ्जुम् लेपूमाङ् सूवाःत्ताङ् तेऱरुसिआङ् पे, 11 कर यरिक् मनाहाऱरे खेन् निङ्वाऱ मेघोःसुआङ् खेङ्हाऱरे खुनिऱ एगाङ् एगाङ् मेधासिङ् ॥ येसुरे खेङ्हाऱ केरेक् लाङ्दाःक्मा पिरुसिआङ् निङ्वाऱफुहाङ्जुम्बा पाःन्हाऱ चेक्तुसि, हेक्क्याङ् केदुक्पा केयऱबाहाऱ वेःन्दुसि ॥

12 हेक्क्याङ् नाम्धयेऱ पत्छेल्ले थिक् नेत् कुहुऱसाम्बाहाऱ मेदयेआङ् मेमेत्तु, “आदाङ्बा सिक्साम्बे, कन् मनाहाऱ पाङ्घेदेःसेसेऱओ ॥ हेक्क्याङ् खेन् खिरिबा पाङ्जुम्मो मेबेःक्काङ् चामा थुङ्मा नु याङ्धोःक्मारेन्तङ्गाम् मेजोगुरो, थेआङ्भेल्ले आनिऱग एःक्सादेन्नो आवाऱरो ॥”

13 कर येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “खिनिऱए कङ्हाऱ कुजा पिरम्सिममेऱओ”

कर खेङ्हाऱरे मेबाःतु, “आनिगेग डासि खरेःङ् नु नेत्छि डारक् कत्तुम्बेरो ॥ वेऱ थेआङ् होःप् ॥ वेऱ खरेःङ् मेन्इङ्डे कन् मनाहाऱ आक्खेलऱरिक् योमासिबे?” 14 (खेपूम्मे हेन्छिङ् डासि (५०००) यारिक् येम्बित्छाऱहाऱ मेवयेरो ॥)

येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱ मेत्तुसि, “खेङ्हाऱ डागिपूरेन्(५०) लुपूपो थेःक्पेत्ताङ्युङ्मा पाङ्घेम्सिममेऱ ॥”

15 हेक्क्याङ् कुहुऱसाम्बाहाऱरे बा हेक्केलऱरिक् केरेक् मनाहाऱ मेयुक्खुसि ॥ 16 येसुरे डासि खरेःङ्हाऱ नु नेत्छि डाहाऱ पक्खुआङ् थो साङ्ग्राम्पेदाङ् लेपूमाङ् ओमयेऱ निङ्वाऱफुमाङ्डिन् नोगेन् पिरुआङ् खेन् खरेःङ्हाऱ नु डाहाऱ खेःक्खुआङ् कुहुऱसाम्बाहाऱ खेन् मनाहाऱ मेहाःतुसिऱ फाऱआङ् पिरुसि ॥ 17 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे खाघा मेजआङ् मेनन्छुबा कुजिहाऱ मेसुप्सुल्ले थिक्-नेत् (१२) नइमा योरेरो ॥

येसुःन् हाःपूपे?

मत्ति १६.१३-१९, मर्कुस ८.२७-२९

18 थिक् येन् येसुःन् एःक्सादेन्नो तुवा चोःक्नु वयेल्ले कुहुऱसाम्बाहाऱ खेपूम्मे मेदये ॥ येसुरे खेङ्हाऱ सेःन्दोसुसि, “इङ्गाऱ हाःत्आबे फाऱआङ् मनाहाऱरे मेबाःतुऱबे?” 19 हेक्केःल्ले कुहुऱसाम्बाहाऱरे नोगप् मेबिरु, “कुभारे खेनेऱ बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्ना नु वेऱहाऱरेग एलिया फाऱआङ् केम्मेत्तलो ॥ कुभारेग उन्छोःन्बा वेऱ माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःपूपाधिकसिःमेन्लाम् याम्मो हिडेआङ् वाऱ फाऱआङ् केम्मेत्तलो ॥” 20 येसुरे खेङ्हाऱरे याम्मो सेःन्दोसुसि, “कर खिनिऱग, इङ्गाऱ हाःत्आबे फाऱआङ् यापूम्मे केमेत्तिऱबे?”

पत्रुसरे नोगप् पिरु, “खेनेऱग निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले सेःन्दुबा खिस्तनेऱरो ॥”

येसुरे आबाडे कुसिःमेल्ले कुयाःम्बेओ पाःतुऱ

मत्ति १६.२०-२८, मर्कुस ८.३०-९.१

21 येसुरे खेङ्हाऱ कन् पाःन्निन् आत्तिन्हाऱआङ् मेमेत्तेम्सिममेन्नेऱ फाऱआङ् इङ्जाःङ् पिरुसि ॥ 22 खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “इङ्गाऱ मेन्छाम्साःल्ले यरिक् तुक्खेहाऱ तुम्मा पोःङ् ॥ हेक्क्याङ् यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाऱरे, तुम्निङ्वाऱफुसाम्बाहाऱरे नु साम्योथिम्साम्बाहाऱरे मेनाऱआ, हेक्क्याङ् मेसेत्ताआङ्सुम् येन् एगाङ् सिःमेन्लाम् याम्मो हिङ्डारो ॥”

23 येसुरे खेङ्हाऱरे याम्मो मेत्तुसि, “आत्तिल्ले इङ्गाऱ तिम्मा निङ्वाऱ चोगुऱ, हाराऱ खेल्ले इङ्गाऱरक् चाङ्थुङ्ङ केलऱबा कुनिङ्वाऱइन्सेरुआङ् थिक्क्याःन्धक् सिलाम्साक्मा कुसिङ्डिन् पक्खुआङ्

इङ्गात् तिम्माररो ॥ 24 थेआङ्भेल्ले आत्तिल्ले कुहिङ्मन्निन् ताङ्सेःपुतुङ् लरिक् निङ्वात् चोगुत्, खेल्ले खेन्नाङ् मासुत्, कर आत्तिल्ले कुहिङ्मन्निन् आलागि मासुत्, खेल्ले मेन्नुपमनाबा हिङ्मन् खोःसुत्तरो ॥ 25 मेन्छाम् यापमिःल्ले काक् इक्सादिङ् खाम्बेःकमान् खुनेङ् चोगुसाङ् कुहिङ्मन्निन् माःसुने फात्तु नुःबा पोःङ्बि? 26 आत्तिन् मनाःन् इङ्गात्तु हेक्क्याङ् आबाःन्जाक्किन्नु सिरिङ् मःत्, इङ्गात् मेन्छाम्साःन्नाङ् आमिमिदिङ्नु, आम्बारे कुमिमिदिङ्नु हेक्क्याङ् सेसे माङ्लाइङ्बाहात्तरे खुनिङ् मिमिदिङ्नु युःआल्ले खेन्निन् आमना पाःपमा सिरिङ् मःआरो ॥ 27 इङ्गात् सेक्खाए मेत्निङ्, कप्पो केयेप्पा कुभा मनाहात्तरे निङ्वात्तुफुहाङ्जुमिन् युःबा मेन्निए थारिक् मेन्छिःनेन्लो ॥”

येसुरे कुधक्किन् लेङ्सिङ्

मत्ति १७.१-८, मर्कुस ९.२-८

28 खेन् पाःन्निन् पाःत्तुबा येत्छि (८) येन् एगाङ् येसुरे पत्रुस, युहुन्ना नु याकुबेन् तेत्तरुसिआङ् कोःक्माओ थो तुवा चोःक्से पे ॥ 29 खुनेत् तुवा चोःक्नु पत्छेल्ले कुनाराःन् लेक्सिङ् ल पेआङ् खुनेत् कुदेःत्हात् मिक् केजेम्बा फःगेलत्तुबा पोःक्खेर लेक्तेरो ॥ 30-31 हेक्क्याङ् खेप्पो नेप्फु मनाहात् साङ्ग्राम्गेन्ओःत्तिबा मिमिदिङ्डो थाःमनेत्छिआङ् येसुःन्नु तात्जेक्खेत्छि ॥ खेङ्हात् माङ्निङ्वात्तुपाःन् केबाःप्पा एलियाःन् नु मोसाःन् वयेत्छिरो ॥ खेङ्हात्तरे येसुरे कुसिःमेन् नु यरुसलेम्मो चोःक्मा सुःपमा इःत्तेबा याःम्बक्किल्ले कुयाःम्बेओ तात्मेजेक्खे ॥ 32 पत्रुस नु कुन्जुम्हात् मेङ्पसेआङ् मेनेस्से, कर खेङ्हात् तादाप् लरिक् मेसोरेल्ले येसुरे कुमिमिदिङ्डिन् हेक्क्याङ् खेन् नेप्फु मनाहात् खुनेत्तु येबेत्छिबा मेनिःसु ॥ 33 हेक्क्याङ् खेन् मनाहात्तरे येसुःन् पक्थयेसुआङ्पेसिर पत्छेत्तुल्ले पत्रुसरे येसुःन् मेत्तु, “सिक्साम्बे, आनिङ्ग कप्पोए आवात्तुइल्ले नुःबा पोःङ्लो ॥ आनिगे कप्पो सुम्सि याक्साहात् चोगुम्बेत्, थिक् खेनेङ् हेक्क्याङ् मोसाःन् नु एलियारे खुन्छिङ् लागिआङ् थिक् थिक् चोगुम्बेत्तरो!” (कर खुनेत् थेःन् पाःत्तुङ्बे फात्तुआङ् थेआङ् कुनिङ्वात् मेयागेन् ॥) 34 खुनेत् पारे पत्छेल्लेसा खेप्पो खापमिःत्तिल्ले खेङ्हात् तेपुत्तुसि, हेक्केःल्ले खेङ्हात् सात्तुक् मेगिसेरो ॥ 35 खापमिःत्तोलात् इक्लाधिक तये, “कन् आस्साःरो, खुनेत्तु सेगुङ्डाङ् वात्तुआरो! खुनेत् पाःत्तुबा पाःन्निन् खेप्सेम्मेत्तुओ ॥” 36 खेन् इक्लाःन् पारे चुरेआङ् खेप्पो येसुःन्लक् मेनिःसुरो ॥ हुत्साम्बाहात्तरे कन् पाःन्निन् खुनिङ् निङ्वात् सिगाङ् मेयुक्खुआङ् खेन् येम्मो आत्तिन्हात्तुआङ् मेम्मेत्तुन्छिन्लो ॥

फेन्साम्मिल्ले तरुबा अङ्क्वाःन् येसुरे वेःन्दुत्

मत्ति १७.१४-१८, मर्कुस ९.१४-२७

37 कुदाःन्दिकमा खेङ्हात् कोःक्माओनु यो मेधये, हेक्क्याङ् यरिक् मनाहात्तरे मेदुसुरो ॥ 38 खेन् मनाहात्तुओ थिक्ले कुस्साः चक्पेन् फेत्तुआङ् यम्बा इक्लाओ अःक्तेर मेत्तु, “सिक्साम्बे, इङ्गात् आस्साःन् ओमेत्ताङ् पिराङ्डेत् फात्तुआङ् पेलि फाक्नेत्तरो ॥ कन् लत्थिक्लक् आस्साःरो ॥ 39 एत्तुलेङ् फेन्साम्मिल्ले फत्तु, तुक्खे चाःत्तुआङ् खाम्मो पिर्धाप् थाप्सु, हेक्क्याङ् सल्लिक् सन्छिङ्लो ॥ हेक्क्याङ् कुमुराओलात् कुध्याःत् लःत्तुरो ॥ फेन्साम्मिल्ले सप्फा सप्फारक् लेरुआङ् खुनेत्तुग मेङ्मा इःत्तुआङ् वात्तरो ॥ 40 इङ्गात् केहुत्साम्बाहात् कन् फेन्साम्मिन् आस्साःल्लोलाम् नाःत्तेम् आबिरेम्मेत्तु फात्तुआङ् पेलि फाक्त्तुङ्सिङ्, कर मेन्छक्त्तुन्लो ॥”

41 हेक्केःल्ले येसुरे नोगप् पिरु, “नसाःन् केहोःप्पा नु ताक्केभेत्तुबा मनासे, आप्फाल्ले थारिक् इङ्गात् खिनिङ्नु वात्तुआङ् नासि थःत्तिङ्बाबे? खेन् चक्पेन् कत्तना फेत्तेम्मेत्तु ॥”

42 हेक्क्याङ् खेन् चक्पेन् येसुःन् लेप्माङ् पेर पत्छेल्ले फेन्साम्मिल्ले फत्तुआङ् पिर्धाप् थाप्सु, कर येसुरे खेन् फेन्साम्मिन् खेन् चक्पेल्लोलात्तुःन्दे पेगेत्तु फात्तुआङ् इङ्जाःङ् पिरु हेक्क्याङ् खेन् चक्पेन् वेःन्दुआङ् कुम्बा पिरुरो ॥ 43 हेक्क्याङ् निङ्वात्तुफुमाङ्डिल्ले यम्बा कुमुक्साम्मिन् मेनिःसुआङ् केरेक् मनाहात्तरे खुनिङ् निङ्वात्तु मये ॥

येसुरे आबाडे कुसिःमेल्ले कुयाःम्बेओ याम्मो पाःत्तुत्

मत्ति १७.२२-२३, मर्कुस ९.३०-३२

येसुरे चोगुबा केरेक् याःम्बक्को मनाहाऱे खुनिऱ निड्वाऱ मयेल्ले येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱ मेत्तुसि, 44 “आबाःन्निन् खेप्सेम्मेऱओ-आल्ल मेन्छाम्साःन् इड्मेलेक्त्तुऱ हेक्क्याड् मनाहाऱे खुनिऱ हुक्को हुक् मेसुप्तु मेबिरुऱरो ॥” 45 कर येसुरे पाःत्तुबा पाःन्निन् कुसिड् मेन्निःत्तुन्, थेआड्भेल्ले खेन् पाःन्निन् खुनिऱओलाम् माऱेआड् वये ॥ खेड्हाऱे याम्मो सेःन्दोःमाआड् मेगिसेरो ॥

केरेक्नुःल्ले यम्बा हाःप्पे?

मत्ति १८.१-५, मर्कुस ९.३३-४०

46 हेक्क्याड् येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱ आनिऱओ केरेक्नुःल्ले यम्बा हाःप्पे फाऱआड् पाःन् मेधक्ते ॥ 47 कर येसुरे खुनिऱ निड्वाऱड्न्निःसुआड् चुक्पा हिन्जाऱधिक् फेत्तुआड् खुनिऱ तगि येप्सुरो ॥ 48 हेक्क्याड् कुहुऱसाम्बाहाऱ मेत्तुसि, “आत्तिल्ले आमिड्डो अक्त्तड्बा चुक्सा हिन्जाऱड्न् लाड्दाःक्त्तुऱ, खेल्ले इड्गाऱ लाड्दाःक्कारो ॥ इड्गाऱ याप्मि लाड्गेदाःक्पाल्ले इड्गाऱ याप्मि केबाड्बा निड्वाऱफुमाड्डिन्नाड् लाड्दाःक्त्तुऱ ॥ आत्तिन् खिनिऱओ केरेक्नुःल्ले चुक्सा चोःक्, खेन्ने केरेक्नुःल्ले यम्बारो ॥”

49 हेक्क्याड् युहुन्नाःल्ले खुनेऱ मेत्तु, “आदाड्बा सिक्साम्बे, आनिगे लत्छा मनाधिक्ले खेनेऱ केमिड्डो फेन्साम्हाऱ नाःत्तु लःत्तुसिर पत्छेबा निःसुम्बेआड् आनिगे खेन् हेक्के चोःक्मा मेबाड्घुम्बेन्लो, थेआड्भेल्ले खेन् आनिगेनु थिक् हुप्पो मेवाऱनेन्लो ॥”

50 येसुरे खेन् नोगप् पिरु, “खेन् हेक्के चोःक्मा मेसाक्तेम्मिन्नेऱओ, थेआड्भेल्ले हाःत् खिनिऱ तक्लेड्वाओ होःप्, खेन् खिनिऱ लेप्माड् वाऱरो ॥”

सामरिहाऱे येसुःन् मेनाऱरु

51 हेक्क्याड् खुनेऱ साड्ग्राम्पेदाड्डो कुबेःक्मा येम् त्थेऱ पत्छेबाल्ले खुनेऱ यरुसलेम लेप्माड् पेःक्मा निड्वाऱ चोगु ॥ 52 खुनेऱ इड्साबाहाऱ तगि पाड्घुसिरो ॥ हेक्क्याड् खेड्हाऱआड् सामरिहाऱे खुनिऱ पाड्भेऱओ चामा थुड्मा नु सेन्दिक् याड्धोःक्से मेबे, 53 कर सामरिहाऱे खुनेऱ लाड्दाःक्मा मेम्बिरुन्, थेआड्भेल्ले खुनेऱ यरुसलेम लेप्माड् पेऱ पत्छे ॥ 54 हेक्केःल्ले खेन् निःसेत्तुआड् कुहुऱसाम्बाहाऱ याकुब नु युहुन्नाऱे येसुःन् सेःन्दोःसेत्तु, “आदाड्बे, आनिगे साड्ग्राम्पेदाड्लाम् मिराःक् थाःसुम्बेआड् कन् पाड्भेऱड्न् खाप्पु थ्यःड् चोगुम्बेऱ केलऱबा निड्वाऱ केजोगुबिऱ?”

55 कर येसुरे हिसिड्डाड् फेःक्त्तुसिर ((अक्खे मेत्तुसि, “खिनिऱ आक्त्तड्बा याम्साम् केगत्तुम् फाऱआड् केन्निःसुम्मिन् ॥ 56 हेक्केलऱरिक् मेन्छाम्साःन् हिड्मन् मेड्से मेःन्, कर ताड्सेःप्से त्थेबाऱो ॥”)) हेक्क्याड् खेड्हाऱ वेऱस्मा पाड्भेऱओ मेबेरो ॥

येसुःन् नाःप्माल्ले कुमेल्लुड्

मत्ति ८.१९-२२

57 हेक्क्याड् लाम्मो लाड्मेघेगेऱ मेबत्छेल्ले मनाधिक् त्थेआड् मेत्तु, “सिक्साम्बे, खेनेऱ आत्ति केबेःक्साड् खेनेऱनु पेःक्कारो ॥”

58 कर येसुरे नोगप् पिरु, “किदिःप्पाहाऱे लुड्घुरि मेगत्तुऱ, पुसाहाऱे हाप् मेगत्तुऱ, कर इड्गाऱ मेन्छाम्साःल्लेग थेगेःक् नेमा तेन्नाड् मेगत्तान्लो ॥

59 हेक्क्याड् येसुरे वेऱस्मा मनाःन् मेत्तु, “इड्गाऱ तिम्दाड्डेऱओ ॥”

कर खेन् मनाःल्ले नोगप् पिरु, “आदाड्बे, तगि इड्गाऱ केसिःबा आम्बाःन् इप्पुड्डो चिड्से पेःक्मा पाड्घाड्डेऱओ”

60 येसुरे खेन् मेत्तु, “हाराऱ याम्साम्मो केसिःबा मनाहाऱे खुनिऱ आबाडे चेहाऱ इप्पुड्डो मेजिक्खुसिर, कर खेनेऱ निड्वाऱफुहाड्जुम्मिल्ले कुयाःम्बेओ इड्भन् सेःसेऱओ ॥”

61 हेक्क्याड् वेऱस्मा मनाःन् त्थेआड् येसुःन् मेत्तु, “आदाड्बे, इड्गाऱ खेनेऱ नाःत्नेऱरो, कर केरेक्नुःल्ले तगि इड्गाऱ आहिम्सयड्हाऱनु सेम्मुऱड् चोःक्से पाड्घाड्डेऱओ ॥”

62 कर येसुरे खेन् नोगप् पिरु, “हाःत्ले कुहुक्किन् केक्कुओ फत्तुआड् एगाड् ओमेत्तु, खेन् निड्वाऱफुहाड्जुम्मो माड्सेवा याःम्बक् चोःक्मा मेलाऱरुन्लो ॥”

10

येसुरे नु-नेत् (७२) कुहुसाम्बाहा इड्भन् सेःसे पाङ्घुसिः

1 खेन् एगाङ् दाङ्बारे वेः नु-नेत् (७२) मनाहाः सेगुसिआङ् पेर पत्छेबा पाङ्जुम्हाः नु पाङ्भेःहाःओ नेपुफु नेपुफु लःरिक् इड्भन् सेःसे पाङ्घुसिरो ॥ 2 हेक्क्याङ् खेङ्हाः अक्खे मेत्तुसि, “सुम्मा केबोःङ्बा चाःन् यरिक् नेःः, कर चा केसुम्बा याःलिक्हाः मेसुःन्लो ॥ हेक्केःल्ले सुम्मा केबोःङ्बा चाःल्ले कुन्दाङ्बान् यरिक् याःलिक्हाः चा सुम्से पाङ्घुसिःर फाःआङ् खिनिः तुवा चोगेम्मेःओ ॥ 3 मेल्लुक्साःहाः पराबाहाःरे खुनिः लुम्मो पाङ्मनाबा कुइसिःक् इङ्गाः पाङ्निङ्लो ॥ आल्ल पेगेम्मेःओ ॥ 4 खिनिः लाम्दिःक्को साब्रिहाः, सुःक्वाहाः हेक्क्याङ् लाङ्सुःपहाः थेआङ् मेयाङ्डासिम्मेन्नेःओ, हेक्क्याङ् लाम्मो मनाहाःनु सेवा मयेम्मेःर मेहम्सिङ्डेम्मिन्नेःओ ॥ 5 खिनिः आत्तिन् हिम्मो केलाःस्सि केरेक्नुःल्ले तगि कन् हिम्मो हाराः सनारुङ् तानिरो लःरिक् पाःत्तेम्मेः ॥ 6 खेन् हिम्मो सनारुङ् खोःमा लाःरुबा मना वाःने फाःग्र खिनिः सनारुङ्डिन् खेप्पो वाः लाःत्तो, कर हेक्त्तङ्बा मनाःन् होःपने फाःग्र खिनिः सनारुङ्डिन् खिनिःओए याङ्ना नुःङ् ताःरो ॥ 7 आत्तिन् हिम्मो खिनिः केवयिः, बा खेप्पोए वयेम्मेःआङ् खिनिः केम्बिरिबा चामा थुङ्माहाः चेम्मेः थुङ्मेः, थेआङ्भेल्ले याःलिक्किन् नाम्याक् खोःमा लाःरुरो ॥ खिनिः हिम् थप्मे ताक्मेगन्देम्मिन्नेःओ ॥ 8 खिनिः आत्तिन् पाङ्जुम्मो केलाःस्सिल्ले लाङ्दाःक्मा केम्बिरिः हेक्क्याङ् खिनिः केम्दोःन्दिः केम्बिरिबा चाहाः चेम्मेः, 9 केदुक्पा केयःबाहाः वेःन्देम्सिम्मेःआङ् अक्खे मेत्तेम्सिम्मेः, ‘निङ्वाःफुहाङ्जुम्मिन् खिनिः निःताङ् तयेआङ् वाःरो ॥’ 10 कर आत्तिन् पाङ्जुम्मो खिनिः लाङ्दाःक्मा केम्बिरिन्, खेन् पाङ्जुम्हाःओबा लाम् हेङ्घाःत्ति लःन्देम्मेःआङ् खेङ्हाः अक्खे मेत्तेम्सिम्मेः, 11 ‘आनिगे लाङ्डो खिपुत्ताङ्केबप्पा खिनिः पाङ्जुम्मोबा खाम्हिःकहाः खिनिः तक्लेङ्वाओ आनिगे थाप्सुम्बेरो ॥ हेक्केसाङ् निङ्वाःफुहाङ्जुम्मिन् खिनिः निःताङ् तयेआङ् वाः केल्बा कुसिङ् निःत्तेम्मेःओ ॥ 12 खासेन् येन्नो खेन् पाङ्जुम्मिल्ले कुदुक्खेःङ्ग सादोमेरे कुदुक्खेःन्नुःल्लेआङ् केसाक्पा पोःङ् फाःआङ् मेत्निङ्लो ॥”

नसाःन् मेन्जोःक्मनाबा पाङ्जुम्हाः

मत्ति ११.२०-२४

13 “खोराजिन नु बेथसेदा पाङ्जुम्मोबा मनासे, चिःतेआङ्लक् स्येरो! खिनिः पाङ्जुम्मो पोःक्खेबा निङ्वाः केमाबा याःम्बक्हाः ताक्केभेःबाहाःरे खुनिः येक्क्यक् तायर नु सिदोन्नो पोःक्खेआङ् वयेल्लेग उन्छोःन्छा खेप्पोबा मनाहाः लायोलाम् हिन्दिगे फाःआङ् सगि तेःत् मेजाक्सिङ्डाङ् खाप्पु मेजुःत्छिङ्बामेन् ॥ 14 कर खासेन् येन्नो खिनिः तुक्खेनुःल्ले तायर नु सिदोन्ना मनाहाःरे खुनिः तुक्खेःन् थम्मा सुक्केदेप्पा पोःङ्लो ॥ 15 हेक्क्याङ् खिनिः कपर्नहुम् पाङ्जुम्मोबा मनासे, साङ्ग्राम्पेदाङ् थारिक् पेगिगेः केल्रिबिः मेःन्लो! खिनिःग खेमायङ्सङ्थारिक् केधयेःङ्गरो ॥

16 आत्तिल्ले खिनिः पाःन् खेप्सुः, खेल्ले आबाःन्निन्नाङ् खेप्सुः ॥ आत्तिल्ले केनाःरिः, खेल्ले इङ्गाःआङ् नाःआरो ॥ हेक्क्याङ् आत्तिल्ले इङ्गाः नाःआ, खेल्ले याप्मि केबाङ्बेन्नाङ् नाःरुःरो ॥”

नु-नेत् (७२) हुःसाम्बाहाः मेनुःङ् मेदाःः

17 नु-नेत् (७२) हुःसाम्बाहाः मेसःत्तेर मेदयेआङ् येसुःन् मेमेत्तु, “आदाङ्बे, खेनेः केमिङ्डो ग फेन्साम्हाः आनिगे युक्को मेदयेरो ॥”

18 येसुरे खेङ्हाः नोगप् पिरुसि, “माफेन्साम्मिन् साःम्भे लेक्तेबा कुइसिःक् साङ्ग्राम्पेदाङ्लाम् मक्थयेर पत्छेबा इङ्गाः निःसुङ् ॥ 19 निङ्मिःल्ले कुमुक्साम् सम्दाङ् इङ्गाः युक् पिनिङ्डाङ् वाः, हेक्क्याङ् असेःक्पाहाः सम्दाङ् खिनिः लाङ्केधेगिः, ताङ्साङ्खेबक्हाः केदोःरुम्सिम्, कर थेआङ् केमेम्मेत्तिन्लो ॥ 20 हेक्केसाङ् फेन्साम्हाः खिनिः युक्को मेवाः फाःआङ् मेःन्, कर साङ्ग्राम्पेदाङ्डो खिनिः मिङ् साप्तेआङ् पप्पाल्ले चोगुल्ले सःत्तेम्मेःओ ॥”

येसुरे पानुदिङ् कुम्बा नोगेन् पिरु

मत्ति ११.२५-२७, १३.१६-१७

21 खेन् येममो येसुःन् सेसेमाङ्ङिल्ले कुधिम् पोःकखेआङ् सःत्तेर पारे, “आम्बे, साङ्ग्राम्पेदाङ् नु इक्सादिङ् खाम्बेःकमाल्ले कुन्दाङ्बाए, इङ्गाः नोगेन् पिने, थेआङ्भेल्ले खेनेःग सिक्कुम्साबाहाः हेक्क्याङ् चाःपपाहाःनु केमाःरुबा पाःननिन् हिन्जाः हेक्तड्बाहाः ओसेःन्गेधाक्तुसिरो ॥ आम्बे, बा अक्खे चोःकमाए खेनेः केसिराः थाडेरो ॥”

22 “आम्बारे काक् पाःन्हाः पिराङ्ङाङ् वारो ॥ कुस्साःन् हाःपपे फाःआङ् कुम्बारेरक् कुसिङ् निःत्तुः, वेःहाःरे कुसिङ् मेन्निःत्तुन्लो ॥ हेक्क्याङ् पानुदिङ् पाःन् हाःपपे फाःआङ् कुसिङ् मेनिःत्तुः फाःआङ् कुस्साःल्ले ओसेःन्धाक्तुसिबा मनाहाःरेरक् कुसिङ् मेनिःत्तुःरो ॥”

23 हेक्क्याङ् खुनेः कुहुःसाम्बाहाः लेपमाङ् हिंसिङ्ङाङ् स्वाःत्ताङ् मेत्तुसि, “खिनिःग मुःइसाबानिङ्लो, थेआङ्भेल्ले खिनिः मिक्किल्ले कन्पाःन्हाः निःसुःरो ॥ 24 इङ्गाः सेक्खाए मेत्तिङ्, यरिक् माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःपपाहाः नु हाङ्हाःरे खिनिः केनिःसुम्बा केघेप्सुम्बा पाःन्हाः निःमा नु खेममा सारिक् निङ्वाः मेजोगुआङ् वये, कर मेङ्घोःसुन्लो ॥”

नुःबा सामारिःल्लेन् खेदाः

25 थिक् येन् साम्योथिम्साम्बाधिक् येमसिङ्ङाङ् येसुःन् पाःन्नो थाःमा फाःआङ् सेःन्दोसु, “सिक्साम्बे, इङ्गाः मेन्नुपमनाबा हिङ्मन् खोःमा थे चोःकमा पोःङ्बे?”

26 हेक्क्याङ् येसुरेआङ् खेन् सेःन्दोसु, “मोसारे साप्तुबा साम्योथिम् साप्लाओ थे साप्टेआङ् पत्? खेन् आक्खेलरिक् कुसिङ् केनिःत्तुबे?”

27 खेल्ले नोगप् पिरु, “खेनेः केन्दाङ्बा निङ्वाःफुमाङ्ङिन् केरेक् केसिक्कुङ्माल्ले, केरेक् केसक्मासाम्ल्ले, केरेक् केधुम्ल्ले हेक्क्याङ् केरेक् केनिङ्वाःइल्ले, मिःमजि मेत्तेः, हेक्क्याङ् ‘आप्फेःक्कुङ्माः केदुक्सिङ्बा कुइसिःक्के केहिम्बेसाङ्बाहाःआङ्कुङ्माः तुक्तेसेःओ ॥’ ”*

28 हेक्केःल्ले येसुरे खेन् मेत्तु, “खेनेः केदङ्बा नोगप् केबिरु ॥ हेक्क्याङ् बा हेक्के चोगेःआङ् मेन्नुपमनाबा हिङ्मन्निन् केघोःसुःरो ॥” 29 कर खेल्ले साम्योनिबा थाःमसिङ्मा निङ्वाः इःत्तुआङ् नुःबा लेङ्सिङ्गल्ले सेःन्दोसु, “इङ्गाः आहिम्बेसाङ्बाहाः हाःत्छिबे?”

30 येसुरे खेन् नोगप् पिरुआङ् मेत्तु, “थिक्येन् लत्छा मनाःन् यरुसलेमलाम् यो येरिहोओ पेर पत्छेल्ले फाःन्दाहाःरे मेयाङ्घुआङ् कुदेःत्हाः मेभेन्दु मेबिरुआङ् सिःमालिङ्धो केरेर हाम्ब्रेक् मेहिपत्तुआङ् लाम्मो लापमेभुसु मेध ॥ 31 हाबा खेन् लाम्मोलाम् निङ्वाःफुसाम्बाधिक् येःर पत्छे ॥ खेल्ले खेन् मनाःन् निःसुसाङ् मेन्निःमना लेङ्सिङ्ङाङ् लाम् कबुधआङ्पेरो ॥ 32 हेक्क्याङ् हाबा खेन् लाम्मो माङ्हिम्मो केभाःबा लेबिधिक्काङ् येःर पत्छे खेल्लेआङ् खेन् मनाःन् निःसुसाङ् मेन्निःमना लेङ्सिङ्ङाङ् लाम् कबुधआङ्पेरो ॥ 33 कर सामरियासमा मनाधिक् हाबा खेन् लाम्मोलाम् पेरबत्छेल्ले खेन् मनाःन् निःसुआङ् लुङ्माः तुक्तुरो ॥ 34 खेन् सामरिःन् पेआङ् काःन्देबा कुयाङ्घेःक्को सिदाःङ् हुःत्तु पिरुआङ् तेःत् चिरिक्हाःरे इभुत्तु पिरु, हेक्क्याङ् कुअदङ् सम्दाङ् युक्खुआङ् चेयाङ्घोःक्को तेःरुआङ् नुःरिक्काङ् कम्ब्राङ् मेत्तुरो ॥ 35 कुदाःन्दिक्मा खेन् सामारिःल्ले चेयाङ्घोःक् दाङ्बान् नेत्छि युप्पायाङ् पिरुआङ् मेत्तु, ‘कन् मनाःन् नुःरिक्काङ् कम्ब्राङ् मेत्तेःओ, इङ्गाः नुःङ्ङा ताआल्ले कन्नाङ्घो केलाःपपा याङ्ङिन् हुङ्ङि पिनेरो ॥’ ”

36 हेक्क्याङ् येसुरे खेन् सेःन्लापत्तु, “कन् सुम्सि मनाहाःओ आत्तिन् मनाःन् फाःन्दाहाःरे मेयाङ्घुबाल्लेन् केनुःबा कुहिम्बेसाङ्बा पोःक्खे फाःआङ् केङ्ःत्तुबे?”

37 खेन् साम्योथिम्साम्बाल्ले नोगप् पिरु, “खुनेः कम्ब्राङ् केमेप्पेन्लो ॥”

हेक्क्याङ् येसुरे खेन् मेत्तु, “पेगेःआङ् खेनेःआङ् बा हेक्केए चोगेःओ ॥”

येसुरे मार्था नु मरियम्भिन् तुमुसिः

* 10:27 लेबि १९.१८

38 आल्ल येसुःन् नु कुहुःसाम्बाहाः मेबेर मेबत्छेःल्ले थिक् पाड्भेःओ मेगेःआड् खेपमो मार्या मेपमनामाल्ले कुहिम्मो लाड्दाःक्मा पिरुसिआड् खेड्हाः कुहिम्मो मेबे ॥ 39 हेक्क्याड् माथरि कुन्साः मरियम मेपमनामान्वये ॥ खुनेः दाड्बाल्ले कुलाड्जक्पो युड्सिड्डाड् येसुरे पाःतुबा सिक्कुम्दिड् खाहुन्हाः खेप्सुरो ॥ 40 कर माथरि तरे तोमा यरिक् याःम्बक् चोःक्मा केबोःड्बा पोःक्खेबाल्ले कुसक्मा हुःरु हेक्क्याड् पेआड् दाड्बान् मेत्तु, “आदाड्बे, यापमि कम्ब्राड् केम्मेत्तान्बि? इड्गाः आन्साःरेग करयो याःम्बक् चोःक्मा मेभाःआन्बे ॥ इड्गाः याःम्बक्को हाराः फाःआनि फाःआड् मेत्ताड् पिराड्डेःना ॥”

41 कर येसुरे मेत्तु, “मार्याए, खेनेःग यरिक् पाःन्हाःओ निड्वाः केबिरुआड् आबाडे तुक्खे केजाःत्छिड्डाड् केवारो, 42 कर केयेक्पा लक् थिक्लक् वारो, हेक्क्याड् मरियमरेग खेन् नुःबा लक्किन्सेगुआड् वारो ॥ खुनेःनु खेन् लक्किन् नापमा सुक्मेदेत्नेन्लो ॥”

11

येसुरे तुवा चोःक्मा हुःरुसिः

मत्ति ६.९-१३, ७.७-११

1 थिक् येन् येसुःन् थिक् तेन्नो तुवा चोगेर युडे ॥ खुनेः तुवा चोगु सुरुल्ले कुहुःसाम्बाधिक् खेःयो त्पेआड् मेत्तु, “युहुन्नारे कुहुःसाम्बाहाः तुवा चोःक्मा हुःरुसिबा हेक्केए आदाड्बारे आनिगेःआड् तुवा चोःक्मा आहुःरेःओ ॥”

2 येसुरे खेड्हाः मेत्तुसि, “खिनिः तुवा केजोगुम्मिल्ले अक्खे पाःत्तेम्मेः,

आनिगे पाःए,

मनाहाःरे केमिड्डिन् सेसे मेडःत्तुर मिड्सो इड्धाःड् केम्बिररो ॥

केहाड्जुम्मिन् ताररो ॥

3 हेक्क्याड् थिक्याःन्धक्पा कुजाःन् आबिरेःओ ॥

4 आनिगे लायोलाम् लेपमि आबिरेःओ ॥

हेक्केलःरिक्के आनिगेःआड् आनिगे तक्लेड्वाओ लायो केजोःक्पाहाः केरेक् लेपमि पिरुम्सिम्बेःरो ॥

हेक्क्याड् निड्वाःसाःमाओ आन्धाःसेन्नेःओ ॥”

5 हेक्क्याड् येसुरे खेड्हाः याम्मो मेत्तुसि, “आल्ल खेनेः थिक् सेन्दिक् सेत्तुम्भक्किल्ले तेःड्बाल्लो केबेःक्काड् अक्खे केमेत्तु, ‘तेःड्बे इड्गाः सुम्सि खरेःड्धिक् थेःला पिराड्डेःओ ॥

6 थेआड्भेल्ले माःड्घानु आन्जुम्धिक् त्पेआड् वार ॥ खुनेः पिमारे लागि चामा थुड्मा इड्गाः थेआड् मेगत्तान्लो ॥’ 7 हेक्केःल्ले हिम् सिगाड्लाम् खेल्ले नोगप् केबिः, ‘इड्गाः तुक्खे मेजाःत्ताड्डिन्नेःओ!

आन्देःन्छा लाम्धेःप्पेन्एत्तेआड्पत्, हेक्क्याड् याम्मो हिन्जाःबित्छाहाःआड् इड्गाःनुए नेत्ताओ मेने ॥ इड्गाः पोःक्माआड् खेनेः थेमाआड् पिमा मेसुक्नेन्लो ॥’ 8 कर खेप्सेम्मेः, खेन् आबाडे कुन्देःड्बासाड् खुनेः पोःक्काड् थेआड् मेबिरुन्लो, कर खुनेः कुना मेधानेन्ल फाःआड् पोःक्काड् चाहाबा चोःक्पा यारिक्के खेन् पिरुःरो ॥ 9 हेक्केःल्ले इड्गाः मेत्निड्लो-नाःक्तेम्मेः, हेक्क्याड् खिनिः केम्बिरिःरो, कोःत्तेम्मेः, हेक्क्याड् खिनिः केघोःसुम्लो, लाम्धेःप्पेन्खक्खक्मेत्तेम्मेः,

हेक्क्याड् खिनिः लागि लाम्धेःप्पेन्हन्लो ॥ 10 थेआड्भेल्ले हाःतले नाःक्तुः, खेल्ले खोःसुः, हेक्क्याड् हाःतले कोःत्तुः, खेल्ले याड्घुः, हेक्क्याड् हाःतले लाम्धेःप्पेन्खक्खक्मेत्तुः, खेल्ले कुलागि लाम्धेःप्पेन्हन्लो ॥ 11 खिनिःओ आत्तिन् पाःल्ले कुस्साःन् डा नाःक्किल्ले असेःक्पेन्पिरुबे? 12 हेक्क्याड् वाधिःन् नाःक्किल्ले ताड्साक्खेबक्पेन्पिरुबे? 13 खिनिः फेन् निड्वाः केगत्तुम्साड् आबाडे साःहाः नुःबा चिगःक्वाहाः पिमासि केलेस्सुम्मिल्ले, खिनिः साड्ग्राम्पेदाड्डोबा पाःल्लेआड् सेसेमाड्डिन् खिनिः केनाःक्तुम्मिल्ले सेक्खासाड् केबिरिःएरो ॥”

येसुःन् नु बालजिबुल

मत्ति १२.२२-२९, ४३-४५, मर्कुस ३.२०-२७

14 थिक्येन् येसुरे थिक् कुबाःन् मेन्लःममनाबा केबा मनालाम् फेन्साम्मिन् नाःतु लःतुर पतछे ॥ खेन् फेन्साम्मिन् नाःतुदेःसुआड् खेन् मनाःन् पाःपमा हेःक्ते ॥ हेक्क्याड् मनाहाःरे खुनिः निड्वाः मये, 15 कर कुभारे मेमेत्तु, “कल्लेग फेन्साम्हाःरे खुनिः हाड् बालजिबुलरे कुमुक्साम्मिल्ले फेन्साम्हाः नाःतु लःतुसिःरो ॥”

16 हेक्क्याड् वेःहाःरे खुनेः “साड्ग्राम्पेदाड्लाम् केयेबा फाःआड् निड्वाः केमाबा मिक्सेःन्धिक्यापमि ओसेःन्आधाक्तेःओ” मेमेत्तुर येसुरे कुनिड्वाः मेसाःरु ॥ 17 कर येसुरे खेड्हाःरे खुनिः निड्वाःइन्निःसुआड् अक्खे मेत्तुसि, “आप्फेःक् लुम्मो केघेबा केधक्पाआड् केसेम्बा केरेक् हाड्जुम्हाः मेमेक्लो ॥ हेक्क्याड् आप्फेःक् लुम्मो केघेबा केधक्पाआड् केसेम्बा हिम्सयड्हाःआड्मेमेक्लो ॥ 18 हेक्क्याड् माफेन्साम्मिन् आबाडे कुहाड्जुम्मिल्ले कुदक्लेड्वाओ पोःक्ने फाःग्र आक्खेआड् कुहाड्जुम्मिल्ले थरुबे? कर इड्गाः बालजिबुलरे कुमुक्साम्मिल्ले फेन्साम्हाः नाःतुड् लःतुड्सिड् फाःआड् खिनिः केबाःतुम्लो ॥ 19 इड्गाः बालजिबुललाम् फेन्साम्हाः लःतुड्सिड्ने फाःग्र खिनिः साःहाःरे थेमाःल्ले कुमुक्साम्लाम् मेःलःतुसिबे? खेड्हाःरे मेजोगुबा याःम्बक्किल्लेए खिनिः पिर्बेःम्बो केधयेःड्आड् केवयिः फाःआड् ओसेःन्आधाक्लो ॥ 20 कर इड्गाः निड्वाःफुहाड्जुम्मिल्ले कुमुक्साम्लाम् फेन्साम्हाः नाःतुड् लःतुड्सिड्लो, खेल्ले चोगुल्ले निड्वाःफुहाड्जुम्मिन् खिनिः लुम्मो तये चुरेआड् वाः फाःआड् कुसिड् निःतेम्मेःओ ॥”

21 “लत्छा केधुम्बा मनाःल्ले फेजा-फेयुम्हाः काप्सिड्डाड् कुहिम्मिन् कोसुल्ले कुजिगःक्वाहाः सेःपुत्तुसिःरो ॥ 22 कर खुनेःनुःल्ले केधुम्बा मनाःन् ताःआड् खुनेः नाःन्दुः, हेक्क्याड् सेःपमा सुक्का लःरिक् इःतुबा फेजा-फेयुम्हाः नु कुजिगःक्वाहाः नापुत्तुदेःरुआड्कुमनाहाःनु हाःसुसुरो ॥

23 हाःत् इड्गाः लेपमाड् होःप, खेन् आदक्लेड्वाओ वाः ॥ हाःतले इड्गाःनु मेसुप्सुन्, खेल्ले सेःसुरो ॥”

फेन्साम्मिन् नुःड् ताः

मत्ति १२.४३-४५

24 “फेन्साम्मिन् मनाओलाम् लःन् पेःक्किल्ले नाःम्सिड्तेन् कोःतछे सेड्सेड्बा तेन् हेड्घाःत्ति पेःक्लो, कर खेल्ले आत्तान्नाड् मेघोःसुन्नाड्अक्खे मेत्तुछिड्, ‘इड्गाः लेरुड्बा मनाःल्लेए नुःड्डा पेःक्कारो ॥’ 25 हेक्क्याड् खेन् खेपमो नुःड् ताःल्ले तगि यागेबा तेन्निन् मेदुगुआड् नुःबा मेजोगुबा निःसुरो ॥ 26 हेक्क्याड् खेन् पेःक्काड् आप्फेःक्नुःल्लेआड् साःरिक् कुःड् केभेःबा वेः नुसि फेन्साम्हाः तारुसिआड् खेड्हाः सिगाड् मेलाःत्ताड् मेयुड्सिड्लो ॥ खेन् मनाःल्ले कयाक्नाम्मिन् तगिबानुःल्लेआड्ताप्फेःम्बा पोःड्लो ॥”

येसुरे सेक्खाबा सःपमाल्ले कयाःम्बेओ हुःरुसिः

27 खुनेः पारेः पतछेल्ले खेपमो मनालुम्मोलाम् थिक् मेन्छुमाःइन् यम्बा इक्लाओ पारे, “खुनेः सागेवाःममान् हेक्क्याड्नुगेधुक्माड्ग मुःड्सामारो ॥”

28 कर येसुरे पाःतु, “हेक्केग मेःन्, कर निड्वाःफु पाःन्जाक्किन् केघेम्बा नु केड्ःप्पा केनाःप्पाहाःए मुःड्साबासिरो ॥”

येसुरे निड्वाः केमाबा याःम्बक् चोःक्मा मेदेन्नेन्

मत्ति १२.३८-४२

29 मनाहाः खेपमो यरिक् मेबोःरेर मेबेःल्ले येसुरे याम्मो मेत्तुसि, “कनयेम्मोबा मनाहाः कुःड्गेभेःबासिरो ॥ कड्हाःरे निड्वाः केमाबा मिक्सेःन् मेगोःतुः, कर माड्निड्वाःपाःन् केबाःप्पा योनारे कुमिक्सेःन्नाड्धो वेः मिक्सेःन् मेड्घोःसुन्लो ॥ 30 आक्खेलःरिक् योनाःन् निनबे येक्यक्पा मनाहाःरे लागि मिक्सेःन् पोःक्खेआड् वये, खेन् हेक्केए मेन्छाम्साःन्नाड् कन् थाःक्किल्ले लागि मिक्सेःन् पोःड्लो ॥ 31 लाड्गेत् पिसाड्बा सिवा लाजेःसमा हाड्मान्* खासेन् येन्नो येम्सिड्डाड् कन् येम्मोबा मनाहाःरे खुनिः तक्लेड्वाओ पोःक्काड् पाःन्धिक्त्तुसिःरो, थेआड्भेल्ले खुनेः

* 11:31 १ हाड्हाः १०.१-१३

सोलोमन हाड्डिल्लेन् सिक्कुम्दिड् खाहुन् खेमसे साऱरिक् माःड्घाबा लाजेऱलाम् तयेआड् वयेरो ॥ कप्पो सोलोमन हाड्डिन्नुःल्ले पयम् यम्बान् वाऱसाड् केड्घेप्सुम्मिन्लो ॥ 32 निनबेओ केवाऱबा मनाहाऱरेआड् कन्थाःक्हाऱ खासेन् येन्नो पाःन्मेधिक्तुसिऱरो, थेआड्भेल्ले योनाऱे इड्भन् सेःसुल्ले खेड्हाऱ खुनिऱ लायोलाम् मेहिन्देआड् मेवये, कर कप्पो योनाःन्नुःल्लेआड् पयम् यम्बान् वाऱसाड् खिनिऱ केन्हिन्दिन्लो ॥”

नासिड्गेन् थककिल्लेन् सेमि

मत्ति ५.१५, ६.२२-२३

33 “आत्तिल्लेआड् सेमिःन् हाःन्दुआड् नड्माल्ले मेसुःपतुन् हेक्क्याड् मेजिक्खुन्नाड्, कर हिम् सिगाड् केलाःप्पाहाऱरे मेनिःसुर फाऱआड् चम्जम्बा तेन्नो युक्खुऱरो ॥ 34 खेनेऱ केमिक्किन् नासिड्गेन् केधक्कोबा सेमिरो ॥ खेनेऱ केमिक्कननुऱने फाऱग्र, काक् नासिड्गेन् केधक्किन् ओःत्लो ॥ कर केमिक्कनफेन्ने फाऱग्र, काक् नासिड्गेन् केधक्किन् खादाम्लो ॥ 35 खेल्ले चोगुल्ले खिनिऱओबा ओःत्तिःन् खादाम्लाल्ले मेसुःपतुन्ल फाऱआड् सिड्सिड् लऱरेममेऱओ ॥ 36 खेनेऱ केनिड्वाऱसाम्मिन् ओःत्तिल्ले कुधिम् वाऱआड् खादाम्मान् होःप्ने फाऱग्र, सेमिःल्ले थोऱरुबा हेक्केए खेनेऱ केनिड्वाऱसाम्मिन्नाड् ओःत्लो ॥”

येसुरे साम्योसिक्साम्बाहाऱ पाःन्थिक्त्तुसिऱ

मत्ति २३.१-३६

37 येसुरे पाःप्मा सुरुल्ले खेप्पो फरिसिधिक् तयेआड् खुनेऱ चाजासे उःत्तुरो ॥ हेक्केःल्ले येसुःन् कुहिम्मो पेआड् चाजासे युड्सिड् ॥ 38 चामानुःल्ले तगि येसुरे कुहुक्किन् चोःक्थिम् कुड्सिःक् वामेहपतुम्बा निःसुल्ले, खेन् फरिसिःल्ले कुनिड्वाऱ मयेरो ॥ 39 दाड्बाल्ले खेन् मेत्तु, “खिनिऱ फरिसिहाऱरे खोर्याःन् नु चेत्थ्याःन्लाःक्कात्लक् वागेहपतुम्, कर खिनिऱ सिगाड्ग मनाहाऱ केनापतुम् केदाःरुम्सिबा पाःन्हाऱ नु ताप्फेःम्बा पाःन्निःल्ले केदिमसिआड्केवयिऱरो ॥ 40 अदड्से, लाःक्कात् केजोःक्पाल्ले सिगाड्बान्नाड्चोगुबा मेःम्बि? 41 कर केधिःप्सिर केगत्तुम्बा पाःन्हाऱ याड्गेसाऱबाहाऱ पिरेमदेःसेम्सिम्मेऱ, हेक्केःल्ले खिनिऱ सुत्थोए केबोःक्खिऱरो ॥

42 कर केजिःत्ति केस्येऱड्रो फरिसिसे, थेआड्भेल्ले खिनिऱग चुजुक्सा मारुक्किल्लेन् थिबोःड्ळक् निड्वाऱफुमाड्डिन् केबिरुम्, कर निड्वाऱफुमाड्डिन् मिःमजि केम्मेत्तुम्मिन्, हेक्क्याड् वेऱहाऱआड् नुःरिक्काड् खासेन् केन्लोःन्दुम्सिम्मिन्लो ॥ खिनिऱ तगिस्मान् केजोगुम्मिल्ले एगाड्स्मान्नाड् केजोगुम्मिल्ले पोःक्खेबारो ॥ 43 फरिसिसे, केजिःत्ति केस्येऱड्रो! खिनिऱग यहुदि चुम्लुड्हिम्मो तुम्म्याड्हाड् युक्नाहाऱओ युड्मा खिनिऱ सिराऱ थाड्लो, हेक्क्याड् पाड्जुम्हाःत्ति मनाहाऱरे सेवा मेमेत्तिगेर केलऱरिऱरो ॥ 44 केजिःत्ति केस्येऱड्रो! खिनिऱग सुत्तुड्मेःन्नेबा इःप्पुड् हेक्के केलरिऱरो ॥ मनाहाऱरे निड्वाऱए मेड्घोए खेन् इःप्पुड् सम्दाड् लाड्मेघेःक्काड्आसुत्थो मेबोःड्लो ॥”

45 खेप्पो थिक् साम्योथिम्साम्बाल्ले खुनेऱ मेत्तु, “सिक्साम्बे, खेनेऱ अक्खेलऱरिक् केबाःत्तिल्लेग आनिगेआड् चाःत्थिरक् केदेःसुरो ॥

46 कर येसुरे नोगप् पिरु, खिनिऱ साम्योथिम्साम्बाहाऱआड् केजिःत्तिरो, थेआड्भेल्ले खिनिऱग केलिःप्पा कक्हेक्त्तड्बा केसाक्पा थिम्हाऱ केजोगुम्माड् मनाहाऱ केगुःत्तुम्सिम्, कर खिनिऱग कक् याड्याड् लऱर फाऱआड् आबाडे हुक्चोधिक्किल्लेआड् खेन् केन्नुसुम्मिन्लो ॥ 47 केजिःत्ति केस्येऱड्रो, थेआड्भेल्ले खिनिऱ पाधेबाहाऱरे मेसेरुसिबा माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱरेन् इप्पुड्डिन् केजोगुम्लो ॥ 48 खिनिऱग खिनिऱ पाधेबाहाऱरे खुनिऱ याःम्बक्किन्नु तेन्दिड् केजोगुम्लो, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱरे माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱ मेसेरुसि, हेक्क्याड् खेड्हाऱरे खुनिऱ इप्पुड्डिन् खिनिऱ केजोगुम्लो ॥ 49 खेल्ले चोगुल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्लेन् सिक्कुम्दिड् कुनिड्वाऱड्ळले अक्खे पाःत्तुआड् पत्, ‘खिनिऱओ इड्गाऱ माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱ नु सेःक्युकुमिबाहाऱ पाड्घुड्सिड्, कर खिनिऱ कुभा केसेरुम्सिम्, कुभा निड्घुम् केमेत्तुम्सिम् ॥’

50 हेक्केःल्ले इक्सादिड् खाम्बेःक्माल्लेन् नावागेन् चडःत् नेस्सेआड्धो केरेक् माड्निड्वाऱपाःन्

केबाःपपाहाः केसेपपाहाःरे खोःमा केबोःड्बा खुम्दिङ्ङिन् कन् थाःक्हाःरे मेघोःसुरो- 51 मेसेरुबा हाबिलरे कुमाक्खिःआड्धो लेत्तिङ्ङतोःम्मादेन् नु माङ्हिम्मिल्ले कुलुम्मो मेसेरुबा जकरियारे कुमाक्खिः थारिक्पा खुम्दिङ्ङिन् कन् थाःक्हाःरे मेघोःसुरो ॥

52 खिनिः साम्योथिम्साम्बासे, खिनिः केजिःत्ति केसयेःइरो, थेआङ्भेल्ले निङ्वाःफुमाङ्ङिन् कुसिङ् निःपमा नेहिनिङ्वाः हम्मा तिमिक्किन् केदेःरुम्साङ्खिनिः आबाडेग केन्लासिन्लो ॥ हेक्क्याङ् निङ्वाःफुहाङ्जुम्मो लाःपमा केगोःपपा वेः मनाहाःआङ् लाःपमा केम्बाङ्घुम्सिम्मिन्लो ॥”

53 हेक्क्याङ् खुनेः खेःयोलाय् पेआङ् साम्योथिम्साम्बाहाः नु फरिसिहाःरे खुनेः कुदक्लेङ्वाओ पाःपमा मेहेःक्तुरो ॥ खेन् येम्माङ्धो खुनेः ताप्फेःल्लिक् मेमेत्तुर यरिक् सेःन्दोहाः सेःन्मेदोसु ॥

54 हेक्क्याङ् खुनेः कुबाःन्नो तेम्मा फाःआङ् खेङ्हाःरे इङ् तङ्मा मेहेःक्तुरो ॥

12

येसुरे निङ्वाः चिःपमाल्ले तकलेङ्ङो साम्दिङ् पिरुसिः

मत्ति १०.२६-३३

1 खेपमो निःत्मेन्देत्ते हेन्छिङ्ङाङ्धो मनाहाः चिएत्चिएत्मेएत्छिङ्ङल मेजुप्से ॥ हेक्क्याङ् येसुरे कुहुःसाम्बाहाः अक्खेलरिक् मेत्तुसि, “फरिसिहाःरे खुनिः खेःङ् केभङ्बा सिदाःलाम् सिङ्सिङ् लःरेम्मेओ! खेन् सिदाः फाःइन् खुनिः निङ्वाः चिःपमान्लो ॥ 2 मेधाःपनेन्ल फाःआङ् तेप्टेआङ्केवाःबा पाःन् इग्र कुसिङ् निःत्मेदेत्तेनेन्ल फाःआङ् माःरेआङ् केवाःबा पाःन् थेआङ् होःप्लो ॥ 3 खेनेः खागेमाक्पाओ केबाःतुबा पाःन्निन् खागेओःपपाओ इङ्भन् चोःक्लो ॥ हेक्क्याङ् स्वाःत्ताङ् हिम् सिगाङ् केबाःतुबा पाःन्हाः हिम् सम्दाङ्लाम् यम्बा इक्लाओ इङ्भन् चोःक्लो ॥”

निङ्वाःफुमाङ्ङिन्नु किःमा पोःङ्

मत्ति १०.२८-३१

4 “आन्जुम्से, हाःतले खिनिः नासिङ्गेन् थक्किन्लक् सेपमाआङ्धो थेआङ् चोःकमा मेसुक्तुन्, खेन्नु मेगिसेम्मिन्नेओ ॥ 5 कर हाःतनु किःमा पोःङ् केल्बा पाःन्निन् इङ्गाः मेत्निङ्ङलो-हाःतले नासिङ्गेन् थक्किन् सेरुआङ् खेमायङ्सङ्ङो लाप्फुमा सुक्तुः, खुनेःनुए किःसेम्मेओ!

6 डासि चुजुक्सा पुहाःरे याङ्नेत्छि मेलेक्नेन्बि? हेक्केसाङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले खेङ्हाः आत्तिन्नाङ् निङ्वाः मेभेःत्छुन्लो ॥ 7 खिनिः थेगेःक्कोबा काक् थेगेःक्इहाः खुनेः निःरुआङ् वाःरो ॥ हेक्केःल्ले मेगिसेम्मिन्नेओ! खिनिःग यरिक् चुजुक्सा पुहाःनुःल्लेआङ् इमेल्लुङ्बा केजोगिरो ॥”

लेपमि मेम्बोःङ्मना लायो

मत्ति १०.३२-३३

8 “आल्ल खेप्सेम्मेओ, हाःतले मना तगि येसुःन् नसाःन् चोगुङ् लरिक् पाःत्तुः, इङ्गाः मेन्छाम्साःल्लेआङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुमाङ्लाङ्ङबाहाःरे खुनिः तगि खेन् ताःक्तुङ्लो ॥ 9 कर हाःतले मनाहाःरे खुनिः तगि इङ्गाः नाःआ, इङ्गाःआङ् खेन् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुमाङ्लाङ्ङबाहाःरे खुनिः तगि नाःरुङ्लो ॥

10 हेक्क्याङ् हाःतले मेन्छाम्साःल्ले कुदक्लेङ्वाओ फेन् पाःन्हाः पाःत्तुः, खेल्ले लेपमि खोःमा सुक्तुः, कर सेसेमाङ्ङिल्ले कुदक्लेङ्वाओ माङ्चेःया पाःन्पाःतुबा पाःन्निन्लेन् लेपमि मेघोःसुन्लो ॥

11 मनाहाःरे खिनिः यहुदि चुम्लुङ्हिम्मो हेक्क्याङ् सुहाङ्गुक्पाहाः नु हाङ्हाःरे खुनिः तगि खासेन् लोःम्मारे लागि केम्देःरिल्ले, सेःप्सिङ्मारे लागि थेमा पाःपमाबे फाःआङ् निङ्साम्मो मेध्येम्मिन्नेओ ॥ 12 हाबा खेन् येम्मो थे पाःपमा पोःङ् फाःआङ् सेसेमाङ्ङिल्ले खिनिः केहुःरिःरो ॥”

कुनिङ्वाः केबाःक्पा याङ्साकुन्धेसाबा मनाःन्

13 हेक्क्याड् खेन् मनालुममोलाम् थिक् मनाःल्ले येसुःन् मेत्तु, “सिक्साम्बे, आम्भुरे याड्साकुन्धेओबा इङ्गाः आलक्किन् पिआर फाःआड् मेत्ताड् पिराड्डेःओ ॥”

14 येसुरे खेन् नोगप् पिरु, “लुङ्गाए, हाःतले इङ्गाः खिन्छिः लुम्मो याड्साकुन्धे केहाबा केबिबा चोगाड् इग्र खासेन्लोःम्बा चोगाड्बे?” 15 हेक्क्याड् येसुरे याम्मो खेड्हाः मेत्तुसि, “काक् खिःम्यक् चोःकमोलाम् सिड्सिड् लःरेम्मेःओ ॥ थेआड्भेल्ले मनाःल्ले क्तुबा मुल्लुक् याड्साकुन्धेओ खुनेः सेक्खाबा कुहिड्मन्निन् मेवाःनेन्लो ॥”

16 हेक्क्याड् येसुरे खेड्हाः खेदाःओ मेत्तुसि, “थिक् याड्साकुन्धेसाबा मनाःल्ले यरिक् पोगुगेन् कुजाहाः सुप्सुरो ॥ 17 हेक्क्याड् खेल्ले अक्खेलःरिक् निड्वाः इःत्तु, ‘आल्ल इङ्गाः थे चोगुड्बे? कन् चाहाः युड्मादेन्ने होःप्लो ॥’ 18 हेक्क्याड् अक्खेलःरिक् इःत्तु, ‘आल्ल इङ्गाः अक्खे चोगुड्-उन्छोःन्बा चा युड्देन्हाः यःसुड्डाड् कुसड् यम्बा चा युड्देन्हाः चोगुड्सिड् ॥ हेक्क्याड् काक् चाहाः नु आजिगःक्वाहाः खेप्मो युक्खुड्सिड्लो ॥ 19 हेक्क्याड् इङ्गाः आबाडे अक्खे मेत्छिड्डा, तेःड्बे, यरिक् तड्बे थारिक् केयोबा चा नु चिगःक्वाहाः सुप्सुड्सिड्डाड् वाःआरो ॥ आल्ल कुसानुःरिक् युडेः, चेः, थुडेःआड् सःतेःओ!’ 20 कर निड्वाःफुमाड्डिल्ले खेन् मेत्तु, ‘कुनिड्वाः केबाःक्पे, आइन् सेन्दिक्सा खेनेः केहिड्मन्निन् नुप्पाड् खेनेः केसिःरो ॥ हेक्केःल्ले खेनेः केलुप्सुबा याड्साकुन्धेहाः हाःतलेन् पोःड्बाबे?’ ” 21 हेक्क्याड् येसुरे मेत्तु, “आबाडे लागिःरिक् याड्साकुन्धेहाः केलुम्बाआड् निड्वाःफुमाड् लेप्माड् याड्साकुन्धेसाबा मेम्बोःड्मनाबेन्नाड् बा हेक्केए पोःड्लो ॥”

निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुस्साःहाः कम्ब्राड् मेत्तुसिः

मत्ति ६.२५-३४

22 हेक्क्याड् येसुरे कुहुःसाम्बाहाः मेत्तुसि, “हेक्केःल्ले खेप्सेम्मेःओ, खिनिः हिड्मन्नो थे चामा नु नासिड्गेन् थक्को थे चाड्मा वाःपमा फाःआड् निड्साम् मेजोगेम्मिन्नेःओ ॥ 23 थेआड्भेल्ले नेत्तिगेन् हिड्मन्निन् चामा थुड्मानुःल्ले यम्बरो ॥ हेक्क्याड् नासिड्गेन् थक्किन् चाड्मा वाःपमानुःल्लेआड् यम्बरो ॥ 24 आःक्वाहाः ओमेत्तेम्सिम्मेःओ-खेड्हाःरे चा मेन्देःसुन् मेन्छुप्सुन्, चायुड्देन्नेओड् याड्मेड्घोःत्तु ॥ हेक्केसाड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले चाःत्तुसिः हिड्घुसिःरो ॥ खिनिःग पुहाःनुःल्लेआड् आक्खेन् इमेल्लुड्साबा केजोगिः केलःबा निड्वाः इःतेम्मेःओ ॥ 25 निड्साम्मो केध्येःइआड्खिनिः हिड्मन्नो कुमुक्थिक्काड् फोःमा केन्छुक्त्तुम्मिन् ॥ 26 अक्त्तड्बा चुक्सा याःम्बक्काड् चोःक्मा केन्छुक्त्तुम्मिन्ल्ले थेआड् खिनिः निड्वाःबाल्ले केयेःक्खिबाबे? 27 आल्ल लि-लि फुड्डिन् पोःबान्ओमेत्तेम्मेःओ, खेड्हाःरे खिः मेन्देःसुन् खिःआड् मेन्लःन्नेन्, हेक्केसाड् खेड्हाः सोलोमन हाड्डिल्ले कुनुःमा कुदाःमाओ कन् लि-लि फुड्डिन्यारिक्काड्नुःबा तेःत् मेजाक्सिड्डिन्लो! 28 आइन् ताःन्दिक् मिओ लाप्केभुसिड्बा प्याड्सिगेन् इक्ताप्पोबा सुड्फुड्हाः निड्वाःफुमाड्डिल्ले हेक्केलःरिक् तेःत् चाक्त्तुसिल्ले खिनिः तेःत् केन्जाक्त्तिन्बिः नसाःन् केसुःम्बासे!

29 चामा थुड्माओरक् खिनिः निड्वाः मेबिरेम्मिन्नेःओ! खेल्ले लागिग निड्साम्मोआड् मेध्येम्मिन्नेःओ, 30 थेआड्भेल्ले इक्सादिड् खाम्बेःकमोबा काक् सुवाड्हाःरेआड् बा हेक्के मेड्ःत्तुरो, कर साड्ग्राम्पेदाड्बा खिनिः पाःल्ले कन्केरेक् पाःन्हाः खिनिः चाहाबा केजोगिबान्निःसुरो ॥ 31 कर खुनेः कुहाड्जुम्मिन्ल्ले कोःत्तेम्मेः, हेक्क्याड् काक् कन् चिगःक्वाहाः खिनिः केम्बिरिःरो ॥”

साड्ग्राम्पेदाड्बा याड्साकुन्धे

मत्ति ६.१९-२१

32 “चुक्सा मेल्लुक् सुम्से, मेगिसेम्मिन्नेःओ, थेआड्भेल्ले साड्ग्राम्पेदाड्बा खिनिः पाःल्ले कुहाड्जुम्मिन् पिमा कुसिराः थाडेआड् वाःरो ॥ 33 खिनिः केगत्तुम्बा चिगःक्वाहाः सड्घेम्मेःआड् याड्गेसाःबाहाः पिरिःमेदेःसेम्सिम्मेःओ ॥ हेक्केलःरिक् आप्फाल्लेआड्

मेन्देःडमना, मेन्हडमनाबा सुःक्वाओ आप्फाल्लेआड् मेम्मेकमनाबा साङ्ग्राम्पेदाड्डोबा याड्साकुन्धेहाऱे थिम्सेम्सिम्मेओ॥ खेपमो केघुःम्बाहाऱेआड् मेन्घुःतुन्, हेक्क्याड् कुबुःल्लेआड् मेजेनेन्लो॥ 34 थेआड्भेल्ले आत्तो खेने? याड्साकुन्धेहा? केयुक्खुऱ, खेपमोए खेने? केनिड्वाऱेबेन् पेःक्लो॥”

निड्वाऱेइरे चसिबा सेवारोबाहाऱ

मत्ति २४.४२-५१, मार्कुस १३.३२-३७

35 “खिनिऱ फऱइःन् नुःरिक्काड् युप्सेम्मेऱ, हेक्क्याड् खिनिऱ सेमिःन् हाःन्देम्मेऱआड्युक्खेम्मेऱओ॥ 36 हेक्क्याड् निड्वाऱे इरे चसिबा सेवारोबाहाऱ हेक्के खिनिऱ पोःक्खेम्मेऱओ॥ खुनिऱ दाड्बान् मेःक्खिम् साभाड्जा चासे पेःक्काड् नुःड् ताःल्ले खिमो लाम्धेःप्पेनहममा फऱआड् खेड्हाऱ मेन्डम्मे बा मेयुड्लो॥ 37 हेक्क्याड् दाड्बान् नुःड् ताःइल्ले, मेन्डम्मे खुनेऱ केहाड्बार केयुड्बा सेवारोबाहाऱे मुऱइसाम् मेघोःसुऱ, थेआड्भेल्ले खेल्ले आबाडे यारिप् चोःक्सिड्डाड् सेवारोबाहाऱ चामादेन्नो युक्खुसिऱ हेक्क्याड् चामा थुड्माहाऱ थाबु पिरुसिऱरो॥ 38 हेक्क्याड् खेन् हिम्दाड्बेन् सेत्तुम्भक् खिरि तासाड् खेड्हाऱ मेन्डम्मे मेयुड्बा तुमुसिऱरो॥ हेक्केःल्ले सेक्खाए मेत्तिन्ड्, खेन् कुसेवारोबाहाऱेग मुऱइसाबासिरो॥ 39 हिम्दाड्बाल्ले खुःन्द्रिक्पेन् खुःन्छे ताः केल्बा येम्मिन् निड्वाऱे खोःसुने फऱाग्र सेक्खासाड् खुःपमा मेबाड्घुन् केल्बा पाःन्निन् कुसिड् निःत्तेम्मेऱओ॥ 40 खिनिऱआड् आप्फाल्लेसाड् यारिप् वयेम्मेऱओ, थेआड्भेल्ले मेन्छाम्साःन् युः फऱआड् मेन्डःत्ते केवयिल्ले खुनेऱ युःरो॥”

इड्जाःङ्गेम्बा सेवारोबा

मत्ति २४.४५-५१

41 पत्रुसरे सेःन्दोसु, “आदाड्बे, कन् खेदाऱेइन् आनिगे लागि केबाःतुबाबि, इ वेऱ केरेक्ले लागिआड् केबाःतुबाबि?”

42 दाड्बाल्ले मेत्तुसि, आत्तिन् सेवारोबान् नसाःन्साबा नु सिक्कुम्साबा चोःक्, खेन्निन् हिम्दाड्बाल्ले कुहिम्धाःड्हाऱ ओमेपमा युक् पिरुऱ हेक्क्याड् खेल्ले वेऱ सेवारोबाहाऱ येम्मेम्मो चामा थुड्मा पिरुसिऱरो॥ 43 खेन् हिम्दाड्बान् नुःड् ताःल्ले खेन् सेवारोबाल्ले बा हेक्केए चोगुर वाऱबा तुमुने फऱाग्र खेन् थुम्घो पिरुऱरो॥ 44 इड्गाऱ सेक्खाए मेत्तिन्ड्, खेन् हिम्दाड्बाल्ले खेन् सेवारोबान् केरेक् कुयाड्साकुन्धे सम्दाड् युक् पिरुऱरो॥ 45 कर आत्तिन् सेवारोबाल्ले खुनेऱ कुनिड्वाऱेबो इड्गाऱ आन्दाड्बान् हारा मेदानेन् लऱरिक् इःत्तुर चः थुडुऱ, हेक्क्याड् मःसिड्डाड् वेऱ सेवारोबा नु सेवारोमाहाऱ हिप्तुसिऱ लःप्सुसिऱर वाऱइल्ले 46 मेन्डःत्तेबा नु निड्वाऱे मेड्घोएबा येन्नो हिम्दाड्बेन् हिम्मो नुःड् ताआड् खेन् साऱरिक् तेःम्भुक् याक्तुऱ॥ हेक्क्याड् नसाःन् मेन्जोःकमनाबाहाऱनु सोरिक् खुम्दिड् पिरुऱरो॥

47 “हेक्क्याड् आत्तिन् सेवारोबाल्ले खुनेऱ कुन्दाड्बाल्ले कुनिड्वाऱेइन्निःसुसाड् खेन् कुइसिःक् यारिप् मेम्बोःड्डे कुन्दाड्बाल्ले कुनिड्वाऱे हेक्के मेजोगुन्निःल्ले खेल्ले साऱरिक् तेःम्भुक् खोःसुऱरो॥ 48 कर हाःतले कुन्दाड्बाल्ले कुनिड्वाऱेइन्मेनिःसुन्नाड् तेःम्भुक् चामा याःम्बक् चोगुर, खेल्ले मिसाक्लक् तेःम्भुक् चरो॥ हाःतले यरिक् खोःसुऱ, खेल्लोलाम् यरिक्के नाःक्लो, हेक्क्याड् हाःतले यरिक् लक्पेन्खोःसुऱ खेल्लोलाम्माड्यरिक्के नाःक्लो॥”

येसुरे येमेन्डड् तारुऱ

मत्ति १०.३४-३६

49 “इड्गाऱ इक्सादिड् खाम्बेःकमो मि केःतछे त्याड्बारो, कर तगिसा मि लाःसेल्ले नुःबा पोःक्खेबारो॥ 50 इड्गाऱआड् इनोगेन् तुक्खेःल्लेन् बप्तिस्मा पोःड्मा कत्तुड्लो॥ खेन् मेन्जुःत्ते थारिक् आसक्मा हुऱसिड्डाड् वाऱरो॥ 51 इड्गाऱ इक्सादिड् खाम्बेःकमो सनारुड् ताःतछे त्याड्बा फऱआड् केड्ःतुबि? मेःन्लो! इड्गाऱेग मनाहाऱ सेम्मासि फऱआड् त्याड्बारो॥ 52 आल्लआड्धो डासि मना केवाऱबा हिम्सयड्डो सुम्भुरे तक्लेड्वाओ नेप्फु, हेक्क्याड् खेन् नेप्फुरे खुन्छिऱ

तक्लेड्वाओ सुम्भु मेबोःक्काड् खेड्हाह मेसेरो ॥ 53 कुम्बाःन् कुस्साःल्ले कुदक्लेड्वाओ पोःक्, हेक्केलरिक्के कुस्साःन् कुम्बारे कुदक्लेड्वाओ, हेक्क्याड् कुम्माःन् कुस्साः मेन्छुमाड्इल्ले कुदक्लेड्वाओ, हेक्क्याड् कुस्साः मेन्छुमाड्इन् कुम्बारे कुदक्लेड्वाओ पोःक्लो ॥ हेक्क्याड् नोःपमेन् कुम्बाड्लिःल्ले कुदक्लेड्वाओ, हेक्क्याड् पाड्लिमेन्कुन्नोःपमाल्ले कुदक्लेड्वाओ पोःक्लो ॥”

येम्रेन्मिक्सेःन्हाह

मत्ति १६.२-३

54 हेक्क्याड् खुनेह याम्मो यरिक् मनाहाह मेत्तुसि, “नाम्था पिसाड् खापमिःपपान् केनिःसुम्मिल्ले आल्लोसा वाहित् थाःह फाहआड् केबाःत्तुम्, हेक्क्याड् हेक्केलरिक् वाहित् थाःह ॥ 55 लाड्गेन्बा सुरित् केजड्डिन् हुःल्ले आल्ल साह्रिक् हाड्वा लरिक् केबाःत्तुम्, हेक्क्याड् हेक्केए पोःड् ॥ 56 खिनिह कुनिड्वाह केजिःपपासे, अक्खेलरिक् इक्सादिड् खाम्बेःकमो नु तरःड्दिड्ताड्साड्डोबा पाःन्निन् ओगेमेत्तुम्माड् ताःन्दिक् केबोःड्बा पाःन्निन् केबाःत्तुम्, कर कन् येम्मो केदाःबा मिक्सेःन्हाह थेआड् कुसिड् केन्निःत्तुम्मिन्बाबे?”

बिफ्युड्नु नादड् चोःक्मा

मत्ति ५.२५-२६

57 “खिनिह इड्गाह चोगुड्बा याःम्बक्किन् नुःबा बि मेःम्बि फाहआड् थेआड् आबाडे केन्छेन्दुम्मिन्बाबे? 58 खेनेह आप्तिक् केगुःपपेन्नु खासेन्हिम्मो केबेःक्किल्ले, लाम्मोसा फोत्त्या केगुःपपेन्नु नादड् चोगेहओ ॥ मेःन्ने फाहग्र खेल्ले खेनेह खासेन्लोःम्बाल्लो केदेहआड् खेन् खासेन्लोःम्बाल्ले तिलिड्गाहाहरो हुक्केसुप् हेक्क्याड् खेड्हाहरे पुड्लाहिम्मो केम्धक्लो ॥ 59 हेक्क्याड् हुड्मा केबोःड्बा काक्साम्बाःन् याड् मेन्हुड्डे थारिक् खेपमोए केयाक्लो ॥”

13

लायोलाम् हिन्छिड्मा

1 खेन् येन्नो खेपमो केवाहबा कुभा मनाहाहरे येसुःन् मेमेत्तु, “अक्खेलरिक् गालिलिहाह सिदुड्जभा चोःक्कि मेयागेल्ले रोमि सुहाड्गेम्बा पिलातसरे खेन् सिदुड्जभा केजोःक्पाहाह सेपमा पाड्घुसिरो ॥” 2 हेक्केःल्ले येसुरे खेड्हाह मेत्तुसि, “हेक्के पोःक्खे फाहले खेन्गालिलिहाह साह्रिक् लायोबा मेजोगे फाहआड् केडःत्तुम्बि? 3 मेःन्लो! खिनिहआड् खिनिह लायोलाम् केन्हिन्दिन्ने फाहग्र बा हेक्केए केबोःक्खिहआड् केमेगिहरो ॥ 4 हेक्क्याड् सिलोआम जड्हिम्मिल्ले केःपुत्तु सेरुसिबा थिक्-येत् (१८) मनाहाह यरुसलेम्मो काक्नुःल्ले साह्रिक् लायोबा मेजोगे फाहआड् केडःत्तुम्बि? 5 मेःन्लो! खिनिहआड् खिनिह लायोलाम् केन्हिन्दिन्ने फाहग्र बा हेक्केए केबोःक्खिहआड् केमेगिहरो ॥”

सिड्सेह मेःन्नेबा सिड्बुड्

6 हेक्क्याड् येसुरे खेड्हाह खेदाहओ मेत्तुसि, “थिक् मनाःल्ले पःत्छेहबुड्माथिक् लेःत्तु ॥ खुनेह पःत्छेहबुड्मो कुजाह कोःत्छे त्थे, कर मेधोःसुन् ॥ 7 खेल्ले इक्केगोःबान् उःत्तुआड् मेत्तु, ‘इड्गाह तड्बे सुम्सिआड्धो कन् पःत्छेहबुड्मो कुजाहइन् ओमेत्तुड्ल वाहआ, हेक्केसाड् इड्गाह मेड्घोःबान्लो ॥ आल्ल कन् ताडेहआड् सेरेह ॥ थेआड् खाम्मिन् आमभा चासोःक्खुबाबे ॥’ 8 खेन् इक्केगोःबाल्ले मेत्तु, ‘आदाड्बे, आइलाम्बा पःत्छेहबुड्मान् लेराड् पिराड्डेहआड् इड्गाह कुधिरि तःयुड्डाड् मल याक्त्तुड् ॥ 9 हेक्क्याड् आन्नेम्माह कुजाह थोःक्तेने फाहग्र नुःबा पोःक्खे, मेधोःक्तेन्ने फाहग्र ताडेदेःसेहओ ॥”

नाःम्सिड्येन्नो येसुरे एःक्थुःक्कि मेन्छुमाहइन्वेःन्दुह

10 हेक्क्याड् थिक् नाःम्सिड्येन्नो येसुरे यहुदि चुम्लुड्हिम्मो निसाम् हुह्रुसिर यागेल्ले 11 खेपमो तड्बे थिक्-येत्ताड्धो (१८) उधुक्के फेन्साम्मिल्ले याड्घुआड् कुएःक् उःक्खुह केलाहमा मेन्छुमाहथिक् वये ॥ खेल्ले कुएःक् सल्लिक् सम्मा मेसुक्तुन्नाड्वयेरो ॥ 12 येसुरे खेन् मेन्छुमाहइन्

निःसुआङ् उःतुआङ् मेत्तु, “आल्लो उधुकके फेन्साम्मिल्ले खेनेः केलेरे केधयेरो ॥”¹³ हेक्क्याङ् खेन् उःक्खुवा कुएःक्को हुक्किन् नेस्सु पिरु ॥ खिमो खेन् मेन्छुमाऱ्इन् नुरेआङ् कुएःक्किन् सल्लिक् सन्छुआङ् निड्वाऱ्फुमाङ्डिल्ले कुनारा फोःसुरो ॥

14 कर नाःम्सिड्येन्नो येसुरे खेन् मेन्छुमाऱ्इन् नुसुबाल्ले चोगुल्ले यहुदि चुम्लुड्हिमोबा लाम्लोःबान् कुसाक्केन् पोगेआङ् खेप्पो मनाहाऱ् मेत्तुसि, “येत्नामधिकको तुक्सि (६) येन् थारिक् याःम्बक् चोःक्मा सुक्तेत् ॥ हेक्केःल्ले नाःम्सिड्येन्नो मेःन्, कर वेऱ् येन्हाऱ्ओ नुसिड्से त्येम्मेऱ् ॥”

15 येसुरे खेड्हाऱ् मेत्तुसि, “खिनिऱ् कुनिड्वाऱ् केजिःप्पासे, नाःम्सिड्येन्नो खिनिऱ् थाःड्डोलाम् पित्हाऱ् इग्र अदड्हाऱ् केलेरुम्सिममाङ् च्वाःत् थुड्से केदेऱ् रुम्सिमबि मेःम्बि? 16 कन् अब्राहामरे कुहिम्सयड्बा मेन्छुमाऱ्इन् तड्बे थिक्-येत्ताड्धो (१८) माफेन्साम्मिल्ले थुःन्दुआङ् वये ॥ कन् नाःम्सिड्येन्नो खेन् माफेन्साम्मिल्ले कुड्घेःड्डोलाम् लेप्मा नुःबाबि मेःम्बि?” 17 येसुरे हेक्के पाःत्तुल्ले कुदक्केड्वाओ केबाःप्पाहाऱ् केरेक् मेनुःन्देरो ॥ कर मनाहाऱ् येसुरे चोगुबा निड्वाऱ् केमाबा पाःन्निल्ले चोगुल्ले मेसःत्तेरो ॥

निड्वाऱ्फुहाङ्जुम्मिल्ले कुयाःम्बेओ नेत्छि खेदाऱ्

मत्ति १३.३१-३३, मर्कुस ४.३०-३२

18 हेक्क्याङ् येसुरे खेड्हाऱ् मेत्तुसि, “निड्वाऱ्फुहाङ्जुम्मिन् आक्तड्बा चोःक् फाऱ्आङ् थेमाःन्नु तड्घुड्बाबे? 19 कड्ग यःड्गोऱ् याऱ्ऱिःम्बा हेक्के चोःक्लो ॥ खेन् इक्ताप्पो लेप्माआङ् लिड्हेक्क्याङ्सिड्बुड् हेक्के यम्बा पोःड्लो ॥ हेक्क्याङ् कुबोराःक्को पुसाहाऱ्रे हाप् मेजोगुऱ्रो ॥”

20 हेक्क्याङ् येसुरे खेड्हाऱ् याम्मो सेःन्दोसुसि, “निड्वाऱ्फुहाङ्जुम्मिन् इड्गाऱ् थेमाःन्नु तड्घुड्बाबे? 21 कड्ग फेऱ् रुम्मो याक्मनाबा सिदाऱ् हेक्क्याङ् चोःक्लो ॥ थिक् मेन्छुमाऱ्इल्ले यरिक् फेऱ् रुम्मो मिसाक् सिदाऱ्इन् याक्तु हेक्क्याङ् सिदाऱ्इल्ले मेन्युक्के थारिक् सऱ् रु युक्खुरो ॥”

चिभिःत्फिःप्पा लाम्

मत्ति ७.१३-१४

22 हेक्क्याङ् येसुःन् यरुसलेम पेऱ् पत्छेल्ले लाम्मो केनेबा पाङ्जुम्हाऱ्ओ निसाम्हाऱ् हुऱ् रुसिऱ् पेरो ॥ 23 कुभारे खुनेऱ् सेःन्मेदोसु, “दाड्बे, सुःल्लिक् मनाहाऱ्रेरक् सेन्लप् मेघोःसुऱ्बि?”

येसुरे खेड्हाऱ् नोगप् पिरुसि, 24 “चिभिःत्फिःप्पा लाम्धेःप्पोलाम् निड्वाऱ्फुहाङ्जुम्मो लाःप्मा तम्सिन् चोगेम्मेऱ्ओ ॥ यरिक् मनाहाऱ्रे तम्सिन् मेजोगुऱ्, कर लाःप्मा मेन्छुक्त्तुन्लो ॥ 25 हेक्क्याङ् हिमदाड्बाल्ले लाम्धेःप्पेन्सुबुऱ् ॥ हेक्केःल्ले खिनिऱ् लाःक्कात्लाम् लाम्धेःप्पेन्केहिपत्तुम्ल केमेत्तुम्, ‘आनिगे लागिआङ् लाम्धेःप्पेन्हनदे आबिरेना!’ कर खुनेऱ् अक्खेलऱ्ऱिक् नोगप् केबिऱ्ऱि, ‘खिनिऱ् आत्तोलाम् केदयेऱ्इबे? इड्गाऱ् कुसिड् मेनिःत्निड्डिन्लो ॥’” 26 हेक्केःल्ले खिनिऱ् याम्मो केबाःत्तुम्, “आनिगेग खेनेऱ्नुए सोरिक् युड्मनाआङ् चाःमना थुड्मनारो, खेनेऱ्ग आनिगे लाम्मो निसाम् केहुऱ् रुसिरो ॥ 27 कर खुनेऱ् नोगप् केबिऱ्ऱि, ‘सेक्खाए इड्गाऱ् कुसिड् मेनिःत्निड्डिन्लो, आत्तोलाम् केदयेऱ्इबाबे? ताक्केभेऱ्बासे, कप्पोलाम् पेगेम्मेऱ्ओ!’

28 हेक्केःल्ले खिनिऱ् अब्राहाम, इसहाक, याकुब, नु माङ्निड्वाऱ्पाःन् केबाःप्पाहाऱ् निड्वाऱ्फुहाङ्जुम्मो मेयुड्बा केनिःसुम्सिम्, कर आबाडेग लाःक्कात् लाप्केम्भुसिआङ् केहाबिऱ् केभिःक्त्तिऱ् येत्तुक्खेःल्ले हाबोऱ्बान् केयेःक्खुम्लो ॥ 29 काक् पिसाङ्लाम् नु काक् लाजेऱ्लाम् मनाहाऱ् निड्वाऱ्फुहाङ्जुम्मो मेदाआङ् साभाङ्जा चासे मेयुड्सिड्लो ॥ 30 खेप्पो आल्लो यम्लाबा मनाहाऱ् ताःन्दि चुक्सा मेबोःड्, हेक्क्याङ् चुक्सा मनाहाऱ् यम्लाबा मेबोःड्लो ॥”

31 बा खेन् येम्मो खेऱ्यो कुभा फरिसिहाऱ् मेदयेआङ् येसुःन् मेमेत्तु, “खेनेऱ् कप्पोलाम् हारा लःन्दे पेगेऱ्ओ, थेआङ्भेल्ले हेरोद हाङ्डिल्ले खेनेऱ् सेप्मा निड्वाऱ् चोगुआङ् वाऱ्रो ॥”

32 येसुरे खेड्हाऱ् मेत्तुसि, “पेगेम्मेऱ्आङ् खेन् किदिःप्पान् अक्खे मेत्तेम्मेऱ्ओ-‘आङ् नु ताःन्दिक् इड्गाऱ् फेन्साम्हाऱ् नाःत्तुड् लःत्तुड्सिड्डाङ् मनाहाऱ् नुसुड्सिड् हेक्क्याङ् सुम्सिगेःक्पा येन्नो इड्गाऱ् आयाःम्बक्किन् सुरुड्लो ॥ 33 कर इड्गाऱ् आङ्, ताःन्दिक् नु आत्छेन्दाःन् खेत्थोए

पेःक्कार पत्ता, थेआङ्भेल्ले यरुसलेम लाःक्कात् वेः देननो माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पाहाः सेप्मासि मेनुःनेनलो ॥’

येसुरे यरुसलेममिन् लुङ्माः तुक्तुः

³⁴ यरुसलेममोबा मनासे, यरुसलेममोबा मनासे, खिनिःग माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पाहाः केसेरुमसिम्, निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले खिनिःओ पाङ्घुसिबा इङ्साबाहाः लुङ्डिल्ले केबःत्तुमसिम्लो ॥ आक्खेन् लेङ् खिनिः मुःइदाङ्साहाः वामाःप्माल्ले वाज्याःक्हाः कुपतुसिबा कुइसिःक् खिनिः साःहाः सुम्मासि निङ्वाः चोगुङ्, कर खिनिः केनदेनदिनलो ॥ ³⁵ ओमेत्तेममेःओ, निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले केहिममिन्लाम्धेःप् चिएत्तुःरो ॥ थेआङ्भेल्ले खिनिः सेक्खाए मेत्निङ्, ‘दाङ्बाल्ले कुमिङ्डो केदाःबान् मुःइसाबारो’* लःरिक् केम्बाःत्तुमिन्ल थारिक् याम्मो याप्मि केन्निःसिनलो ॥”

14

येसुरे याम्मो नाःमसिङ्येननो वेःन्दुसिः

¹ थिक् नाःमसिङ्येननो येसुःन् लत्छा फरिसि लाम्लोःबाल्ले कुहिम्मो चाजासे पे ॥ खेप्मो मनाहाःरे खुनेः मेधोःप्सुआङ् मेवये, ² थेआङ्भेल्ले खुनेः कुदगि कुलाङ् कुहुक् हःप्सुबा मनाधिक् त्ये ॥ ³ हेक्क्याङ् येसुरे साम्योथिम्साम्बाहाः नु फरिसिहाः सेःन्दोसुसि, “नाःमसिङ्येननो केदुक्पा मनाहाः वेःम्मासि नुःबि?”

⁴ कर खेङ्हाःरे थेआङ् नोगप् मेम्बिरुन् ॥ हेक्केःल्ले येसुरे खेन् मनाःन्सम्दाङ् कुहुक् नेस्सुर नुमुआङ् पाङ्घुदेःसुरो ॥ ⁵ हेक्क्याङ् येसुरे खेङ्हाःरे मेत्तुसि, “नाःमसिङ्येननो खिनिः साः इग्र पित्थिक्केःम्बा लुम्बाःत्तो मक्था लाःतिल्ले खिनिः खिमो लाःक्कात् केउःक्खुम् केलःत्तुम्बि मेःम्बि?”

⁶ कर खेङ्हाःरे थेआङ् नोगप् पिमा मेन्छुक्त्तुनलो ॥

तरेबारे खेदाः

⁷ येसुरे खेन् साभाङ्जाओ उःप्मनाबा मनाहाःरे तुम्म्याङ्हाङ् युक्नाहाः मेसेगुर मेयुडेबा निःसुआङ् खेङ्हाः कन् खेदाःइन् मेत्तुसि-⁸ “खिनिः मेःक्खिम् साभाङ्जाओ तरे केम्उःत्तिने फाःग्र तुम्म्याङ्हाङ् युक्नाओ मेयुडेमिन्नेःओ, थेआङ्भेल्ले खिनिःनुःल्लेआङ् मिङ्सोदाङ्बा मनाःन् तरे उःत्तेआङ् वाःने फाःग्र ⁹ खेन् हिम्दाङ्बान् ताआङ् ‘खेनेः कन् युक्नाःन् खुनेः लेःरेबिरेःआङ् यो खाम्लोओ युङ्गेओ’ केमेत्तने फाःग्र केनाधारो ॥ ¹⁰ खेल्ले कुलेक्वा तरे केम्उःत्तने फाःग्र खेनेः यो खाम्लोओ युङ्गिसिङ्गेओ ॥ हेक्केलःरिक् हिम्दाङ्बेन् ताआङ् ‘मेःन् आदाङ्बे, खेनेः थो तुम्म्याङ्हाङ् युक्नाओ युङ्गेओ’ केमेत्तने फाःग्र खेःयो खिरि केवाःबा तरेबाहाःरे खुनिः तगि खेनेः केमिङ्सो पोःरो ॥ ¹¹ थेआङ्भेल्ले हाःत् यम्बा लेङ्सिङ् खेन् चुङ्जिगेन्साः पोःङ्लो, हेक्क्याङ् हाःत् चुङ्जिगेन्साः लेङ्सिङ् खेन् यम्लाबा पोःङ्लो ॥”

¹² हेक्क्याङ् येसुरे हिम्दाङ्बान् अक्खे मेत्तु, “खेनेः अक्खेलःरिक् चामुक् थिमुक् केसेःसुल्ले केन्जुम्हाः, केम्भुः केन्साःहाः, केगाःइ सोधोःक्हाः नु याङ्साकुन्धे केगप्पा पाङ्भेःसाबाहाः मेःत्तेसेननेःओ, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाःरेआङ् खेनेः केम्उःत्ताङ् चामुक् थिमुक् केम्बिर याङ्ना केम्नुःक् केम्बिरो ॥ ¹³ कर खेनेः चामुक् थिमुक् केसेःसुल्ले याङ्गेसाःबाहाः, केदुक्पाहाः, लाङ्सक्पाहाः नु मिक्फःम्बाहाः उःत्तेसेःओ ॥

¹⁴ हेक्के केजोगुल्ले खेनेः मुःइसाम् केघोःसुः, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाःरे थेआङ् मेनगत्तुन्नाङ् खेन् याङ्ना हुङ्मा मेन्छुक्त्तुनलो ॥ कर साम्योनिबा मनाहाः सिःमेन्लाम् याम्मो मेहिङ्डिल्ले निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले खेनेः काक् नुःक्त्तु केबिरो ॥”

पयम् साभाङ्जारेन्खेदाः

मत्ति २२.१-१४

* 13:35 निङ्वाःफुसाम्लो सुम् ११८.२६

15 खुनेऱनुए सोरिक् केयुड्बा थिक्किल्ले कन् पाःन्निन् खेप्सुआड् पाःत्तु, “निड्वाऱफुहाड्जुम्बा चामुक् थिमुक्को चा केजाबाहाऱग मुऱइसाबासिरो ॥”

16 येसुरे खेन् मेत्तु, “थिक् मनाःल्ले यम्बा साभाड्जा सेःमा निड्वाऱ चोगुआड् यरिक् तरेहाऱ उःत्तुसि ॥ 17 हेक्क्याड् काक् यारिप् पोःक्खेआड् कुसेवारोबाधिकिन् चामा थुड्मा यारिप् पोःक्खे, आल्ल तयेम्मेऱओ फाऱआड् तरे उःत्छे पाड्घुदेःसुरो ॥” 18 कर खेन् मनाहाऱ साभाड्जाओ मेम्बेःक्मना मेलाम्सिड्लो ॥ थिक्सिगेःक्पाल्ले मेत्तु, “इड्गाऱ प्याड्सिगेन् इक्ताप् इडुड्डाड् वाऱआ, हेक्क्याड् खेन् ओमेत्छे पेःक्मा पोःड्, हेक्केःल्ले साभाड्जाओ ताःमा मेसुककान्लो ॥ लेप्मि पिराड्डेऱओ ॥” 19 वेऱ मनाःल्ले मेत्तु, “इड्गाऱ कुगाप् डासि पित्पाहाऱ इडुड्सिड्डाड् वाऱआ ॥ खेड्हाऱ थोःड्मा साऱमासि पोःड्, हेक्केःल्ले इड्गाऱ साभाड्जाओ ताःमा मेसुककान्लो ॥ लेप्मि आबिरेऱओ ॥” 20 हेक्क्याड् आल्लसाड् वेऱ मनाःल्ले अक्खे मेत्तु, “इड्गाऱग खारक् मेःक्खिम् चोगुड्डाड् वाऱआ, हेक्केःल्ले साभाड्जाओ ताःमा मेसुककान्लो ॥ 21 हेक्क्याड् सेवारोबाल्ले पेआड् कुन्दाड्बान् बा हेक्के खेन् पाःन्निन् मेत्तु ॥ हेक्केःल्ले खेन् मनाःल्ले साऱरिक् कुसिक् पोगेऱआड् खेन् कुसेवारोबान् मेत्तु, ‘हारा पेगेऱआड् पाड्जुम्मोबा लाम् लाम् केवाऱबा याड्गेसाऱबाहाऱ, केदुक्पाहाऱ, लाड्सक्पाहाऱ नु मिक्फःम्बाहाऱ उःत्ते तारेसेऱ ॥’ 22 हेक्क्याड् खेन् सेवारोबान्नाड् पेआड् बा हेक्के चोगुआड् नुःक्खे तयेआड् मेत्तु, ‘आदाड्बे, खेनेऱ केबाःत्तुबा हेक्केए इड्गाऱ चोगुड्, आल्लसाड् यरिक् युड्मा तेन्हाऱ नेरो ॥’ 23 हेक्केःल्ले कुन्दाड्बाल्ले खेन् मेत्तु, ‘हेक्केने फाऱग्र खेनेऱ पाड्भेऱओ पेगेऱआड् लाम् लाम्मो केवाऱबा मनाहाऱ हारा साभाड्जाओ मेदारए पोःड् फाऱआड् उःत्ते तारेसेऱओ ॥ हेक्केलऱरिक् कन् आहिम्मिन् सधेक्त्तिम्लरो ॥’ 24 उःप्मनाबा तरेबा आत्तिल्लेआड् इड्गाऱ सेःसुड्बा साभाड्जाओ चामा मेघोःसुन्लो ॥”

हुऱसाम्बा पोःड्मा तुक्खेःन्

मत्ति १०.३७-३८

25 थिक्लेड् यरिक् यरिक् मनाहाऱरे येसुरे कुएःक् कुएःक् मेनाःत्तुर मेवयेल्ले खुनेऱ खिरि हिसिड्डाड् मेत्तुसि, 26 “इड्गाऱ याप्मि केदिम्बाल्ले कुम्मा-कुम्बासि, कुमेःत्-कुस्साःहाऱ, कुम्भुऱ कुन्साऱसि, कुन्नेऱ कुन्साऱसि, हेक्क्याड् कुहिड्मन्निन् इड्गाऱनुःल्लेआड् साऱरिक् मिःमजि मेत्तुने फाऱग्र खेड्ग इड्गाऱ आहुऱसाम्बा पोःड्मा मेसुकनेन्लो ॥ 27 हेक्क्याड् खेनेऱ केसिलाम्साक्मा सिड्डिन् आबाडे केबड्सिड्डाड् इड्गाऱ केन्दिम्मान्ने फाऱग्र आहुऱसाम्बा पोःड्मा केन्छुकनेन्लो ॥ 28 आल्ल निड्वाऱ इःत्तेम्मेऱ, खिनिऱओ थिक्किल्ले यम्बा चड्हिम् चोःक्मा निड्वाऱ चोगुल्ले, चोःक्मानुःल्ले तगि खेन् सुःप्माल्ले आक्खेन् याड्साकुन्धे चाहाबा चोःक् लऱरिक् निड्सेःक् चोगुबि मेःम्बि? 29-30 मेःन्ने फाऱग्र हिम् पाड्यक् नेमाग सुक्त्तु, कर खेन् चोःक्मा सुःप्मा मेसुकतुन्लो ॥ हेक्क्याड् कन् केनिःबा केघेम्बा मनाहाऱरे खेन् अक्खे मेमेत्तुर किनाःन्दि मेबिरुरो, ‘खेनेऱ हेःक्माग केहेःक्त्तु, कर सुःप्मा केन्छुकतुन्लो!’

31 आल्ल लत्छा थिबोःड् हेन्छिड् (१०,०००) थक्सुबा केगप्पा हाड्डिल्ले वेऱस्मा निबोःड् हेन्छिड् (२०,०००) थक्सुबा केगप्पा हाड्डिन्नु थड् चोःक्से पेःक्मानुःल्ले तगि खेल्ले युड्सिड्डाड् खेन् वेऱस्मा हाड्डिन् नाःम्मा सुक्त्तु बि मेःम्बि फाऱआड् नुःरिक्काड् निड्वाऱ इःत्तुरो ॥ 32 खेल्ले खेन् हाड्डिन् नाःम्मा मेसुकतुन्बा निःन्धो चोगुने फाऱग्र खेल्ले खेन् हाड्डिन् लाम्मो थड् चोःक्से फेन्ल पत्तिल्लेसा हाड्लाड्बान् पाड्घुआड् नादड् चोगुरो ॥ 33 हेक्केलऱरिक्के खेनेऱ केगत्तुबा काक् पाःन्हाऱ केन्लेरुन्ने फाऱग्र इड्गाऱ आहुऱसाम्बा पोःड्मा केन्छुकनेन्लो ॥

मेल्लिमनाबा युम्

मत्ति ५.१३, मर्कुस ९.५०

34 युम्मिड्ग नुःबाए चोःक्, कर युम्मिल्ले कुलिम्मेन् माःबेःक्ने फाऱग्र याम्मो केलिम्बा चोःक्मा सुक्मेदेत्तेन्लो ॥ 35 हेक्क्याड् खेड्ग इक्ताप्पो मःल्लाड् मेबोःड्नेन् मनाहाऱरे बा हेक्केए लाप्मेभुसु मेदेःसुरो ॥ हेक्क्याड् आबाःन्निन् नुःरिक्काड् खेप्सेम्मेऱआड् कुसिड्निःत्तेम्मेऱओ!”

15

लाम्गेबोःप्पाआङ् केमाबा मेल्लुक

मत्ति १८.१२-१४

1 थिक्येन् यरिक् एऽयाङ् केभोऽबाहाः नु वेः लायोबाहाः येसुरे कुबाःन् खेम्से खुनेः कुधिरि मेजुप्सेल्ले 2 फरिसिहाः नु साम्योथिम्साम्बाहाः कानाकनाक् मेलःरेर अक्खे मेबाःत्तु, “कन् मनाःल्लेग लायोबाहाःआङ् ताःक्तुसिआङ् सौरिक् युङ्डाङ् चाजारो ॥” 3 हेक्केःल्ले येसुरे खेङ्हाः खेदाःधिक् मेत्तुसि- 4 “खिनिःओ किप्थिक् (१००) मेल्लुकहाः केगप्पा मनाःल्ले लत्छाःन् मासुल्ले फाङ्-फाङ् (९९) मेल्लुकहाः चाराम्मादेन्नो लेरुधसिआङ् खेन् केमाबेन् मेङ्घोए थारिक् मेगोःत्तुम्बि? 5-6 खुनेः खेन् केमाबा मेल्लुककिन् खोःसुआङ् कुभक्ताङ्डो पक्खुर सःत्तल नुःङ् ताःरो ॥ हेक्क्याङ् कुन्देःङ् कुन्जुम्हाः नु कुबाङ्भेःसाबाहाः अक्खे मेत्तुसिरो, ‘हौ! आल्ल आनिः सःत्तिरो, थेआङ्भेःल्ले केमाबा आमेल्लुककिन् याम्मो खोःसुङ्डाङ् वाःआरो ॥’ 7 खेप्सेम्मेःओ, हेक्केलःरिक्के साङ्ग्राम्पेदाङ्डो लायोलाम् हिम्मा मेम्बोःङ्मनाबा फाङ्-फाङ् (९९) साम्योनिबाहाःनुःल्लेआङ् लायोलाम् केहिम्बा लायोबाधिक्किल्ले लागि यम्बा सःप्मान् पोःङ्लो ॥”

केमाबा याङ्ङेत्छिन्

8 येसुरे खेङ्हाः वेःसमा खेदाःधिक् मेत्तुसि, “आल्ल थिबोःङ् युप्पा याङ्ङेत्छि केगप्पा मेन्छुमाःधिक्ले याङ्धिक् मासुल्ले खेल्ले सेमि हाःन्दुआङ् खेन् याङ्ङेत्छिःन्मेङ्घोए थारिक् हिम्मिन् तुगुर मेगोःत्तुम्बि? 9 हेक्क्याङ् खेल्ले खोःसुआङ् कुन्देःङ् कुन्जुम्हाः, कुबाङ्भेःसाबाहाः उःत्तुसिआङ् अक्खे मेत्तुसि, ‘आल्ल आनिः सःत्तिरो, थेआङ्भेःल्ले इङ्गाः मासुङ्बा आयाङ्ङेत्छिःन्इङ्गाः खोःसुङ्डाङ् वाःआरो ॥’ 10 खेप्सेम्मेःओ, हेक्केलःरिक्के थिक् लायोलाम् केहिम्बाल्ले लागि निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुमाङ्गलाङ्ङबाहाःआङ् मेसःत्तो ॥”

केमाबा साःन्

11 हेक्क्याङ् येसुरे याम्मो वेःसमा खेदाःआङ् मेत्तुसि, “उन्छेःन् नेप्फु येम्बित्छाःसा केगप्पा लत्छा मनाधिक् वये ॥ 12 हेक्क्याङ् थिक्येन् फोःबाल्ले कुम्बाःन् अक्खे मेत्तु, ‘आम्बे, इङ्गाः केयाङ्साकुन्धेःन्फःक्खेआङ्आलक्को केधाःबान्पिराङ्ङेःओ ॥’ हेक्क्याङ् खेन् मनाःल्लेआङ् कुयाङ्साकुन्धेःन्खेङ्हाः हाःत्तुसिरो ॥ 13 थिक्येन् नियेन् एगाङ् कुस्साः फोःबाल्ले कुलक्को केधाःबा याङ्साकुन्धेहाः केरेक् कक् मेत्तुङ्ङाङ् माःङ्घा लाजेःओ पेरो ॥ खेप्पो खेल्ले कुयाङ्साकुन्धेहाः हने एःत्तलेले लःमा नु चामा थुङ्माओ चः माःन्दुरो ॥ 14 हेक्क्याङ् खुनेः कुयाङ्साकुन्धेहाः माःन्दुआङ् वयेल्ले खेप्पो यम्बा साक् थ्येआङ् खेल्ले चामा थुङ्मा थेआङ् मेघोःसुन्लो ॥ 15 हेक्केःल्ले खुनेः हाबा खेन् लाजेःओबा थिक् मनाःल्लो याःम्बक् चोःक्से पेआङ् खेन् मनाःल्ले खुनेः फाक्चा पिमा याःम्बक्को फत्छु ॥ 16 हेक्क्याङ् खेन् आत्तिल्लेआङ् चामा थुङ्मा मेम्बिरुन्निःल्ले खेल्ले फाक्चाःन् चामा निङ्वाः चोगुरो ॥

17 हेक्क्याङ् खुनेः कुनिङ्वाः सेःरेआङ् अक्खेलःरिक् इःत्छिङ्, ‘आम्बारे कुहिम्मोग कुसेवारोबाहाःरे खाघा मेज मेधुङ्गुर मेनन्छु, कर इङ्गाःग कप्पो साक्किल्ले सिःमा इःत्ताङ्लो ॥ 18 इङ्गाः आल्लो आम्बारे कुहिम्मोए नुःङ्डा पेःक्काआङ् मेत्तुङ्, आम्बे, साङ्ग्राम्पेदाङ्बा निङ्वाःफुमाङ्ङिन् नु केदक्लेङ्वाओ इङ्गाः लायो चोगुङ्डाङ् वाःआरो ॥ 19 आल्ल इङ्गाः केस्साःआ पाःप्माआङ् मेलःआन्लो ॥ खेनेः केसेवारोबा कुइसिःक् केहिम्मो कत्ताङ्ङेःओ ॥’

20 हेक्क्याङ् खेन् मुत्थिक् पोगेआङ् कुम्बारी नुःक्खे पे ॥ खेन् फेरर पत्छेबा माःङ्घालामनुए कुम्बारे निःसुआङ् मिःमजिरे कुलुङ्माः कुधिम् पोःक्खे, हेक्क्याङ् लोःक्तेर पेआङ् खेन् हेप्प्रेक् हेप्तुआङ् चुप् मेत्तुरो ॥ 21 कुस्साः फोःबेल्ले कुम्बा मेत्तु, ‘आम्बे, साङ्ग्राम्पेदाङ्बा निङ्वाःफुमाङ्ङिन् नु केदक्लेङ्वाओ इङ्गाः लायो चोगुङ्डाङ् वाःआरो ॥ आल्ल इङ्गाः केस्साःआ पाःप्माआङ् मेलःआन्लो ॥ खेनेः केसेवारोबा कुइसिःक् केहिम्मो कत्ताङ्ङेःओ ॥’ 22 कर कुम्बारे खेप्पो

केवाऱबा कुसेवारोबाहाऱ मेत्तुसि, 'हारा पेगेमेऱआड कन् आस्साः फोऱबान् काकनुःल्ले नुःबा तेःत्तिन् फेत्तेमेऱआड चाक्तेमेऱ, कुहुक्चोओ स्वागेप् वाःतेमेऱ, हेक्क्याड कुलाडडो लाडसुःप् चाक्तेमेऱओ ॥ 23 हेक्क्याड थाःडडो चालुपमनाबा थक्साधिक् फेत्तेमेऱआड सेऱमेऱ, हेक्क्याड चामुक् थिमुक् यारिप् चोगुम्माड सःत्तिरो ॥ 24 थेआडभेल्ले कन् आस्साःन् स्येआड वये, कर याम्मो हिडे ॥ खुनेऱ मयेआड वये, कर याम्मो इङ्गाऱ खोःसुड्डाड वाऱआरो ॥' हेक्क्याड खेड्डहाऱरे यम्बा साभाड्डा सेःमा मेहेःक्तुरो ॥

25 आल्ल खेन् येम्मो कुस्साः तुम्बेन् प्याडसिगेन् इक्ताप्पो याःम्बक् चोःक्नु यागे ॥ खेन् आक्खो नुःक्खेआड हिम्बेसाड केऱेल्ले हिम्मो मुक्लाहाऱ मुक्तेबा नु मनाहाऱ मेलाःक्खेबा खेप्सुसि ॥ 26 हेक्क्याड खुनेऱ कन् थे पोःडल पत्पे? फाऱआड खेपमो केवाऱबा सेवारोबान् सेःन्दोसु ॥ 27 हेक्क्याड खेन् सेवारोबाल्लेआड नोगप् पिरु, 'खेनेऱ केन्साऱ फोऱबेन् थेआड मेम्बोःडडे नुःरिक्काडनुःक्खे तयेआडवाऱ, खेल्ले चोगुल्ले केम्बारे चालुपमनाबा थक्साधिक् सेपमा पाडघुसिआड कपमो चामुक् थिमुक् सेःसुबरो ॥' 28 कर खुनेऱ कुयाःक्लेऱरेआड हिम् सिगाड लाःपमाए मेदेन्देन्लो ॥ हेक्केःल्ले कुम्बा लाःक्कात् लःन्देआड खेन् हिम् सिगाड पित्छि फाऱआड लेम् ॥ 29 हेक्केःल्ले खेन् कुस्साः तुम्बाल्ले कुम्बा अक्खे मेत्तु, 'ओमेत्तेऱ, इङ्गाऱ कमभेरिक् तडुबे थारिक् खेनेऱ केसेवा चोगुड्, केबाःतुबा पाःन् आप्फाल्लेआड इङ्गाऱ मेन्अप्पेन्, हेक्केसाड खेनेऱ आन्देःड आन्जुम्हाऱनु चामुक् थिमुक् चोगुड्नि फाऱआड मेन्दाक्साधिक्काड केम्बिराड्डिन्लो ॥ 30 कर कन् केस्साःल्ले खेनेऱ केयाडसाकुन्धेहाऱ केत्तिमाहाऱनु एःतलेले लऱमाओ केरेक् माःन्दु ॥ कर खुनेऱ नुःक्खे तयेःल्ले खेनेऱ चालुपमनाबा थक्साधिक् केसेरुआड चामुक् थिमुक् केसेःसुरो ॥' 31 हेक्केःल्ले कुम्बारे कुस्साःन् मेत्तु, 'आमिःम् आस्साःए, खेनेऱग सदादिड् इङ्गाऱनुए केवाऱरो, हेक्क्याड इङ्गाऱ कतुड्डबा काक् आयाडसाकुन्धेहाऱ खेनेऱइन्नेरो ॥ 32 कर केन्साऱ नुःक्खे तयेबाओ आनिऱ सःपमा पोःडलो ॥ थेआडभेल्ले खुनेऱ स्येआड वये, याम्मो हिडेआड वाऱ ॥ खुनेऱ मयेबेआड वये, कर याम्मो आनिऱ आघोःसुम्माड आवाऱरो ॥' "

16

इस्वाबा खाराःत् केयुड्डेन्

1 येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱ कन् खेदाऱइन्नाड मेत्तुसि, "याडसाकुन्धेसाबा मनाधिक् वये ॥ खेल्ले कुहिम् कुधाःड ओमेपमा खाराःत् केयुड्डाधिक् कत्तु ॥ कर हाराए मनाहाऱरे खेल्ले कुन्दाड्डबान् कन् खाराःत् केयुड्डबाल्ले केयाडसाकुन्धेहाऱ पिर्बेःन् चोगुर पत् लऱरिक् चेऱया पाःन् मेजेक्त्तु ॥ 2 हेक्क्याड कुन्दाड्डबाल्ले खेन् खाराःत् केयुड्डबान् उःत्तुआड मेत्तु, 'खेनेऱ केयाःम्बेओ फेन् पाःन्हाऱ खेप्सुड्डल पत्तारो ॥ खेनेऱ केयुक्खुबा खाराःत्तिन् काक् ओसेःन्धाक्ताड्डेऱ, थेआडभेल्ले आल्लआड्डो खेनेऱ खाराःत् युड्डमा याःम्बक्किन् केड्डोःसुन्लो ॥' 3 हेक्क्याड खेन् खाराःत् केयुड्डबाल्ले कुनिड्डवाऱबो आबाडे अक्खे मेत्तुछिड्, 'आल्ल इङ्गाऱ कन् खाराःत् युड्डमा याःम्बक्कोलाम् लःत्तादेःआल्ले थे चोगुड्डबाबे? इङ्गाऱ याःन्मःमाआड मेसुक्कान्, चानाःक्मा चामाआड नुःन्नाऱरो ॥ 4 कर कन् खाराःत् युड्डमा याःम्बक्कोलाम् लःत्ताल्ले आक्खेलऱरिक् मनाहाऱरे खुनिऱ हिम्मो मेउःत्ता मेदाःक्कार फाऱआड चोःक्मासि केल्बा पाःन्निन् इङ्गाऱ निःन्धो चोगुड्डाड्ड वाऱआ ॥' 5 हेक्केःल्ले खेल्ले कुन्दाड्डबेल्ले कुसिड्डनाःत् केबप्पा मनाहाऱ थिक् थिक् लऱरिक् उःत्तुसि, हेक्क्याड थिक्सिगेःकपेन्सेःन्दोसु, 'खेनेऱ आक्खेम्म्याक् आन्दाड्डबाल्ले कुसिड्डनाःत् केबप्पे?' 6 खेन् मनाःल्ले 'इङ्गाऱ कुगिप् येत्छि (८००) फोलक् निःड्डगेऱ पत्तारो' मेत्तु ॥ खेन् खाराःत् केयुड्डबाल्ले खेन् मेत्तु, 'केदेम्सक्किन् कत्तना फेत्तेऱ! हारा, कुगिप् येत्छिरे कुलेक्वा कुगिप् लिसि (४००) फोलक् लऱरिक् सापत्तेऱ ॥' 7 खेन् खाराःत् केयुड्डबाल्ले वेऱस्मा मनाःन् सेःन्दोसु, 'खेनेऱ आक्खेम्म्याक् सिड्डनाःत् केबत्?' खेल्ले नोगप् पिरु, 'इङ्गाऱग फोलक् हेन्छिड् (१०००) सिः सिड्डनाःत् हुड्डमा कत्तुड्डलो ॥' हेक्क्याड खेन् मनाःल्ले खेन् मेत्तु, 'खेनेऱ केदेम्सक्को हारा हेन्छिड्डधिक्ले कुलेक्वा कुगिप् येत्छि (८००) सापत्तेऱ ॥' 8 हेक्केलऱरिक् कुन्दाड्डबाल्ले खेन् ताप्फेःम्बा खाराःत् केयुड्डबाल्ले इस्वाबा

क्याःम्बक्किन् निःसुआङ् कुनारा फोःसुरो ॥ हेक्केलरिक्के कन् इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबाहाः सेन्दाङ्गेन् ओःतिल्ले कुस्साःहाःनुःल्ले चाःप्पा मेजोःक्लो ॥

9 हेक्क्याङ् खिनिः मेत्तिन्डलो, कन् इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा याङ्साकुन्धेः तेःङ्जुम् चोगेमसिममेःओ ॥ हेक्केलरिक् कन् याङ्साकुन्धेःन् माःतिल्ले खेङ्हाःरे खिनिः मेन्नुपमनाबा हिम्मो लाम्दाःक्मा केम्बिरिःरो ॥

10 हेक्क्याङ् आत्तिन् मनाःन् चुक्सा पाःन्नो लक्पेन्साबा चोःक्, खेल्ले यम्बा पाःन्नो लक्पेन्खोःसुरो ॥ हेक्क्याङ् आत्तिन् मनाःन् चुक्सा पाःन्नो नसाःन्साबा मेजोःक्नेन्, खेन् यम्बा पाःन्नोआङ् नसाःन्साबा मेबोःङ्नेल्लो ॥ 11 आत्तिन् मनाःन् इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा याङ्साकुन्धेओए नसाःन्साबा मेबोःङ्नेन्, खेन् हाःतले सेक्खास्मा याङ्साकुन्धेओ लक्पेन्पिरुबे? 12 खिनिः वेः मनाहाःरे खुनिः चिगःक्वाओए नसाःन्साबा केम्बोःक्खिन्ने फाःग्र, खिनिः आबाडेइन्नाङ्हाःतले केबिरिःबे?

13 आत्तिन् सेवारोबाल्लेआङ् नेप्फु दाङ्बाहाःरेन् थिक्लेङ्मो सेवा चोःक्मा मेसुकुतुन्लो ॥ खेल्ले थिक्किन् चिःत्तुआङ् वेःस्मान् मिःमजि मेत्तुः इग्र थिक्किन् इङ्धाःङ्पिरुआङ् वेःस्मान् हिनाःम् मेत्तुरो ॥ खिनिः निङ्वाःफुमाङ्डिन् नु याङ्साकुन्धेःन् थिक्लेङ्मो सेवा चोःक्मा केन्छुक्कुतुम्मिल्लो ॥”

येसुरे वेः कुनिसाम्हाः

14 खेप्पो फरिसिहाःरे येसुरे कुबाःन्निन् मेघेप्सुआङ् किनाःन्दि मेबिरु, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाःरे खिःम्यक्पा मेवये ॥ 15 येसुरे खेङ्हाःरे मेत्तुसि, “खिनिःग सदादिङ् लाःक्कातलक् नुःबा थाःमसिङ्मा निङ्वाः केजोगुम्, कर निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले खिनिः सिक्लुङ्मोबा पाःन्निन् निःसुरो ॥ आत्तिन् पाःन्निन् मेन्छाम्गेन् याप्मिरे खुनिः निःमाओ यम्लाबा चोःक्, खेन् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुनिःमाओ सिक्लेःङ्बा चोःक्लो ॥ 16 हेक्क्याङ् बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्ले कुयेम् थारिक् मोसारे कुसाम्योथिम् नु माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पाहाःरे खुनिः इङ्जाःङ्हाःरे इङ्भन् पोःक्खे, कर निङ्वाःफुहाङ्जुम्मिल्लेन् सुनाङ्डिन्सेःरेआङ्धो मेन्छाम्गेन् याप्मिहाःरे निङ्वाःफुहाङ्जुम्पो साक्केल्लेक् लाःप्पा मेगोःतलो ॥ 17 इक्सादिङ् खाम्बेःकमान् नु ताङ्साक्पेन्लेक्मा पेःक्मा उसुरु चोःक्पिला, कर साम्योथिम् साप्लाओ केबप्पा चुक्सा कुसापथिक्काङ् मेमाःनेन्लो ॥

18 हाःतले कुमेःत्तिन् नाःरुआङ् वेः मेन्छुमाःङ्गन्नु मेःक्खिम् चोगुः, खेल्ले चाराम्मा याःम्बक् चोगुःरो ॥ हेक्क्याङ् आत्तिन् मनाःल्ले कुयेम्बाःल्ले नाःरुमा मेन्छुमाःङ्गन्नु मेःक्खिम् चोगुः, खेल्लेआङ् चाराम्मा याःम्बक् चोगुःरो ॥”

याङ्साकुन्धेसाबा मनाःन् नु लाजरसेन्

19 येसुरे याम्मो मेत्तुसि, “उन्छेःन् थिक्लेङ् याङ्साकुन्धेसाबाधिक् वये ॥ खेल्ले परान्ला तेःत् चाक्खुर थिक्क्याःन्धक् चामुक् थिमुक् चर वये ॥ 20 मनाहाःरे लाजरस मेपमनाबा याङ्घेःक् इसेःङ्बा याङ्गेसाःबा मनाःन् मेदारुआङ् कुलाम्धेःप्पो मेयुक्खुरो ॥ 21 खेल्ले चामादेन्नोलाम् मक्केधाःबा कुजिहाः चामाआङ् खाःत्छिङ्मा निङ्साङ् चोगुआङ् वयेरो ॥ कोःत्चोहाःरेआङ् कुयाङ्घेःक्किन् मेलागु मेबिरुरो ॥ 22 खेन् याङ्केसाःबा लाजरसेन् स्येआङ् माङ्लाङ्बाहाःरे खुनेः मेबक्खु मेदेःरुआङ् अब्राहामरे कुबेसाङ् मेयुक्खु ॥ खेन् याङ्साकुन्धेसाबेन्नाङ् स्येआङ् मेलुपतु, 23 हेक्क्याङ् खेन् खेमायङ्सङ्डो पेआङ् साःरिक् तुक्खे च्ये ॥ खेन् माःङ्घा ओमयेल्ले लाजरसेन् अब्राहामरे कुभक्कुतुङ्डो युडेबा निःसुरो ॥ 24 हेक्क्याङ् खेन् याङ्साकुन्धेसाबाल्ले अःक्तेर मेत्तु, ‘पानुदिङ् आम्वे, इङ्गाः लुङ्माः तुक्ताङ्डेःआङ् लाजरसेन् कःयो पाङ्घे युःसेःओ ॥ कुहुक्चोःन् च्वाःत्तो निःप्सुआङ् आल्सोःप्पाल्ले कुसम्मो थाःसु पिआनिरो, थेआङ्भेल्ले कन् मिराःक्को इङ्गाः साःरिक् तुक्खे चाआर याःक्कारो ॥’ 25 कर अब्राहाम्मिल्ले खुनेः मेत्तु, ‘आस्साःए, निङ्वाः इःते साःरे, खेनेः इक्सादिङ् खाम्बेःकमो केवयेल्ले सुक्खेवाओ केवये, हेक्क्याङ् कन् लाजरसेन् तुक्खेवाओए वये, कर आल्लो खुनेः सुक्खेवाओ वाः, खेनेः तुक्खे केजर केयाक्लो ॥

26 खेन्नः ललेआड् खिनिः केवयिबादेन्नो आनिगे युःमा मेसुकुतुम्बान्, हेक्क्याड् खिनिः आड् आनिगे वयिगेबादेन्नो थाड्मा केन्छुकुतुम्मिन्ल फाःआड् आनिः लुम्मो कुद्रोःम् मेःन्नेबा लुम्बाःत् नेरो ॥’

27 हेक्केः लले खेल्ले पाःत्तु, ‘आम्बे, हेक्केने फाःग्र खेन् आम्बारे कुहिम्मो पाड्घे आबिरेःओ फाःआड् पेलि फाक्नेःरो ॥ 28 खेप्मो डासि आम्भुः आन्साःसि मेवाः, हाराः खेड्हाः कन् तुक्खेवादेन्नो मेन्दाःनेन्ल फाःआड् साम्दिड् पिरुसिनिरो ॥’

29 कर अब्राहामरे खेन् नोगप् पिरु, ‘खेड्हाःरे मोसा नु माड्निड्वाःपाःन् केबाःप्पाहाःरेन् सापपन्हाः मेगत्तुः, हाराः खेन् मेघेप्सुनिरो ॥’

30 कर खेल्ले नोगप् पिरु, ‘हेक्के मेःन् आम्बे, कुभा मनाहाः केसिःबोलाम् कुहिड्वेत् मेबोःड्डाड् मेबेःक्ने फाःग्र खेड्हाःरे नसाःन् मेजोगुआड् खुनिः लायो लाम् मेहिन्नाड् मेहिड्लो ॥’

31 कर अब्राहामरे खेन् नोगप् पिरु, ‘मोसा नु माड्निड्वाःपाःन् केबाःप्पाहाःरे खुनिः सापपन्हाः मेघेप्सुआड् नसाःन् मेन्जोगुन्ने फाःग्र, कुभा मनाहाः केसिःबोलाम् कुहिड्वेत् मेबोःड्डाड् मेबेःक्साड् नसाःन् मेन्जोगुन्लो ॥’ ”

17

लायो नु लेप्मि

मत्ति १८.६-७, २१-२२, मर्कुस ९.४२

1 येसुरे कुहुःसाम्बाहाः मेत्तुसि, “लायोओ केधाःबा पाःन्हाः ताःएरो, कर खेन् पाःन्हाः केदाःप्पा मनाहाःग मेजिःत्ते मेस्येरो ॥ 2 कन् चुक्सा हिन्जाःथिक् लायो चोःक्मा केबाड्बाड्ग कुनिःड्मो लुम्मसुमिन् फोःम्माआड् वरक्को लाप्फुमाल्लेए नुःबा पोःड्लो ॥ 3 सिड्सिड् लःरेम्मेःओ! केन्साःरे खेनेः केदक्लेड्वाओ लायो चोगुने फाःग्र खेन् फेःक्तेः, हेक्क्याड् कुलायो लाम् हिन्छिड्ने फाःग्र लेप्मि पिरेःओ ॥ 4 हेक्क्याड् खुनेः थिक् येन्नो नुसि लेड् केदक्लेड्वाओ लायो चोगुआड् नुसिलेड्डे इड्गाः हिन्दाड्फाःआड् पाःत्तुने फाःग्र लेप्मि पिरेःओ ॥”

नसाःन्

5 सेःक्युकुमिबाहाःरे दाड्बा येसुःन् मेमेत्तु, “आदाड्बे, आनिगे नसाःन्निन् फोःसे आबिरेःओ ॥”

6 हेक्केः लले दाड्बाल्ले मेत्तुसि, “खिनिः नसाःन्निन् यःड्गेः याःरिःम्बाथिक् याःत्छाड् कन् खःक्सेःबुड्मान् ‘हाःयाक्आगेःआड् वाहड्डो लाप्फुसिड्डे’ केमेत्तुम्ने फाःग्र खेल्ले केमेत्तुम्बा कुड्सिःक् चोगुःरो ॥”

नसाःन्साबा सेवारोबा

7 “खिनिःओ हाःतले केक्चु केधोःड्बा सेवारोबान् इग्र मेल्लुक् चागेराम्बेन् याःम्बक्कोलाम् नुःड् ताःलले ‘हाराः फेरेःआड् चाजासे युड्सिड्डे’ ” केमेत्तुम्बे? 8 खेल्ले कुलेक्वा “चामा थुड्मा यारिप् चोगेः हेक्क्याड् फःइ युप्सिड्डेःआड् इड्गाः चामा थुड्मा मेन्छुःत्ते थारिक् हाड्घाड्डेः हेक्क्याड् लक् खेनेः चेः केमेत्तुम्मिम्बि? 9 कुसेवारोबाल्ले नुःरिक् याःम्बक् चोगु फाःआड् कुन्दाड्बाल्ले कुसेवारोबान् ओबे नुःरिक् सेवा केमेत्ताड्लो फाःआड् मेत्तुबि?” 10 “खिनिःआड् मेपमनाबा याःम्बक् केजोगुम् केसुरुम्ने फाःग्र अक्खे पाःत्तेम्मेः, ‘आनिगे कुसुम् मेन्दम्मनाबा केसेवारोबासिगेरो ॥ आनिगे केबाःत्तुबा हेक्केरक् चोगुम्बेआड् वयिगेरो ॥’ ”

येसुरे थिबोःड् मनाहाः वेःन्दुसिः

11 हेक्क्याड् येसुःन् यरुसलेम्मो पेर पत्छेल्ले गालिल नु सामरियारे कुलुम्मो पोःक्खेर पे ॥ 12 हेक्क्याड् थिक् पाड्भेः कुबेसाड् केरेल्ले खेप्मो थिबोःड् लोगेः तुक्माल्ले याड्घुसिबाहाः तुमुसि ॥ खेड्हाः माःड्घा मेयेम्सिड्डाड् 13 यम्बा इक्लाओ मेअःक्ते, “दाड्बा येसुए, आनिगे लुड्माः आदुक्तेःआड् आनुःसेःओ ॥”

14 येसुरेआड् खेड्हाः ओमेत्तुसिः मेत्तुसि, “पेगेम्मेःआड् निड्वाःफुसाम्बाहाःरो ओसेःन्धाक्कासिम्मेःओ ॥” हेक्क्याड् खेड्हाः मेबेर मेबत्छेल्लेसा लोगेः तुक्मोलाम्

मेनुःरेरो ॥ 15 हेक्क्याड् थिक् केदुक्पाल्ले खुनेः नुःरेबा निड्वाः खोःसुआड् यम्बा इक्लाओ निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनारा फोःसुर नुःक्खे त्थेरो ॥ 16 खेन् येसुरे कुलाड्जक्पो साम्बोःन् फन्छिड्ल नोगेन् पिरुरो ॥ खेड्ग सामरि सुवाड्स्मा वयेरो ॥ 17 येसुरे पाःत्तु, “कन् तुक्मोलाम् केवेःपपाहाःग थिबोःड्ने (१०) मेवये, कर वेः फाड्सिहाः (९) आत्तान् मेबेबे? 18 आक्खेआड् कन् लतछा थिममेन्दड् मनाःन्लक् निड्वाःफुमाड्डिन् मिमिदिड् पिसे नुःक्खे त्थेबे?” 19 येसुरे खेन् मेत्तु, “पोगेःआड् पेगेःओ ॥ केनसाःन्लिल्ले खेनेः केनुःसेरो ॥”

निड्वाःफुहाड्जुमिन्ताःर पत्

मत्ति २४.२३-२८, ३७-४१

20 थिक् येन् फरिसिहाःरे येसुःन् सेःन्मेदोसु, “निड्वाःफुहाड्जुमिन् आप्फाल्ले ताःबे?”

येसुरे खेड्हाः नोगप् पिरुसि, “निड्वाःफुहाड्जुमिन् निःमनाबा मिक्सेःन्नु मेदानेन् ॥ 21 हाःत्लेआड् ‘खेन् खेतना वाः, कत्ता वाः’ फाःआड् पाःप्मा मेसुकुत्तुन् ॥ ओमेत्तेम्मेः, निड्वाःफुहाड्जुमिड्ग खिनिः लुम्मोए वाःरो ॥”

22 हेक्क्याड् येसुरे कुहुःसाम्बाहाः मेत्तुसि, “आल्ल अक्तड्बा येमिन् ताःर पत्लो, खेन् येम्मोग मेन्छाम्साःन् कुयेन्नो हेक्केए खिनिः ओमेप्मा निड्वाः केजोगुम्, कर केड्घोःसुमिन्लो ॥

23 मनाहाःरे खुनेः खेतना वाः, खुनेः कत्ता वाः लःरिक् केम्मेत्तिल्ले खुनेः कुओमेत्छे मेबेगेम्मिन्नेःओ ॥ 24 थेआड्भेल्ले मेन्छाम्साःल्ले कुयेमिड्ग साःम्भे लेक्किल्ले ताड्साक्पाल्ले थिक् कुयाओनु वेःस्मा कुयाओ थारिक् थोःरुबा कुइसिःक् केःक्के मेनिःसुरो ॥ 25 कर काक्नु तगि मेन्छाम्साःन् साःरिक् तुक्खे चाःः, हेक्क्याड् कन् येम्मोबा मनाहाःरे खुनेः मेनाःरुरो ॥

26 हेक्क्याड् मेन्छाम्साःन् नुःड् युःल्ले नुहाःरे कुयेम्* हेक्केए पोःड्लो ॥ 27 नुहाःन्वालाधाओ लाःसेआड् इक्सादिड् खाम्बेःक्मो यम्बा वादोःक्मा थाडेआड् काक् मेन्छाम्गेन् यापमिहाः मेनिःबे मेस्ये, कर खुनेः वालाधाओ लाःसेबा येन् थारिक् मनाहाः मेजर मेधुडुर हेक्क्याड् मेःक्खिम् मेजोगुर मेवये ॥ 28 हेक्क्याड् लुतेल्ले कुयेम्मोआड्* हेक्केए पोःक्खे ॥ मनाहाःरे मेजर मेधुडुर मेवये, खेड्हाः चिगःक्वा सड्-इड्नु, इक् मःनु, हिम्धाःड् चोःकनु मेवयेरो ॥ 29 कर लुतेः सदोम येक्यक्किन्लेरुआड् पेःल्ले ताड्साक्पोलाम् मिराःक नु थाबुःन् थ्येआड् काक् मनाहाः मेक्खुसिरो ॥ 30 हेक्केलःरिक्के मनाहाः यारिपमेबोःड्डे मेवाःड्ल्ले मेन्छाम्साःन् ओसेःन्दाड्पोःड्लो ॥

31 खेन् येम्मो हिम् समदाड् केवाःबा मनाःन् चिगःक्वा लाःसे हिम् सिगाड् मेलाःत्नेन्ल, हेक्क्याड् प्याड्सिगेन् इक्ताप्पो केवाःबा मनाःन् चिगःक्वा लाःसे हिम्मो मेनुःड्नेन्मेबेःक्नेन्लरो ॥ 32 लुतेः कुमेःत्तिन् युम् सित्लाड् पोःक्खेबा पाःन्निन् निड्वाः इःत्तेम्मेःओ! 33 हाःत्ले कुहिड्मन्निन् सेःपतुड्ल, खेल्ले खेन्नाड् मासुरो, कर हाःत्ले कुहिड्मन्निन् मासुर, खेल्ले सेःपतुरो ॥ 34 खेन् सेन्दिक् नेप्फु मनाहाः सोरिक् नेसिः, थिक्किन् तेः, वेःस्मान् ने लाःत्लो ॥ 35 हेक्क्याड् नेप्फु मेन्छुमाहाः लुड्सुम्मो याःयुःतनु युड्सिल्ले थिक्किन् तेः, वेःस्मान् युड्लाःत्लो ॥ 36 ((नेप्फु मनाहाः प्याड्सिगेन् इक्ताप्पो याःम्बक् चोःक्सिर याक्सिः, थिक्किन् तेः, वेःस्मान्वाः लाःत्लो ॥))”

37 हेक्क्याड् कुहुःसाम्बाहाःरे येसुःन् मेमेत्तु, “आदाड्बे, कन् आत्तो पोःड्बाबे?”

येसुरे खेड्हाः मेत्तुसि, “किदाबाहाः मेजुमिल्ले खेपमो सिनुःन्ने केलःबा पाःन्निन्कुसिड्निःप्मनाबा हेक्के, कन्मिक्सेःन्हाः पोःड्डिल्ले कुनुप्मा येमिन्निःत्ताड्वाः फाःआड्केनिःसुम्लो ॥”*

18

मेमेदुमा नु खासेन्लोःम्बाल्लेन् खेदाः

1 हेक्क्याड् येसुरे कुहुःसाम्बाहाः चक्मेल्लए तुवा चोःक्मा पोःड्, आप्फाल्लेआड् निड्वाः सोःम्मा मेनुःनेन् लःरिक् हुःमासि फाःआड् लतछा खेदाः मेत्तुसि ॥ 2 “थिक् येक्यक्को लत्थिक्

* 17:26 तोलिड्सोमु ६.५-८, ७.६-२४

* 17:28 तोलिड्सोमु १७.२८-२९, १८.२०-१९.२५

* 17:32 तोलिड्सोमु १९.२६

* 17:37 गिक् पाःन्दाड्डो “आत्तो सिनुःन् ने, खेपमोए किदाबाहाःआड् मेजुम्लो ॥”

निड्वाऱफुमाङ्गु मेङ्गिःमनाबा, आत्तिन् मनाःननाङ् इड्धाःङ् मेम्बिमनाबा खासेन्लोःम्बाधिक् वयेरो ॥ 3 हेक्क्याङ् हाबा खेन् येक्यक्को मेमेदुमाधिक्काङ् वये ॥ खेन् एत्लेङ् खासेन्लोःम्बाल्लो त्पेरे आपतिक् यापमि केगुःपपाल्ले कुदक्लेङ्वाओ खासेन् लोःनदाङ् पिराङ्ङेऱ फाऱआङ् मेत्तुर वयेरो ॥ 4 हेक्केःल्ले तगिग खेन् खासेन्लोःम्बाल्ले कोजाक् मेमेत्तुन्, कर याङ्सि अक्खेलऱरिक् कुनिड्वाऱओ इःत्छिङ्, 'इङ्गाऱग निड्वाऱफुमाङ्ङिन्नुआङ् मेगिआन्, आत्तिन् मनाहाऱआङ् इड्धाःङ् मेबिरुङ्ङिसिङ्ङिन्, 5 कर कन् मेमेदुमान्खासेन् मेलोःनदुङ्ङिन् मेबिरुङ्ङिन्ने फाऱग्र एत्लेङ् साऱरिक् तुक्खे चाःत्ताआङ् सेत्ताबा पोःक्खे ॥ आल्ल खेन् खासेन् लोःम्मा पिमा पोःक्खेरो ॥' ”

6 दाड्बाल्ले कुहुऱसाम्बाहाऱ मेत्तुसि, “खेन् ताप्फेःम्बा खासेन्लोःम्बाल्ले पाःत्तुबा पाःन्निन् खेप्सेममेऱओ ॥ 7 निड्वाऱफुमाङ्ङिल्ले सेगुसिबा कुमनाहाऱ सेन्दिक् लेन्दिक् मेहाःप्ल तुवा चोःक्कि पेलि मेभाक्किल्ले, खुनेऱ सेक्खासाङ् कुमनाहाऱ खासेन् मेलोःनदुन् मेबिरुन्सिन्नाङ्खुनेऱ खेङ्हाऱ खेमधेम्लक् लापत्तुसिऱबि? 8 हेक्के मेःन्लो, कर निड्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुमनाहाऱ हाराए खासेन् लोःनदुबिरुसिऱरो ॥ कर मेन्छाम्साःन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्को ताःल्ले कप्पो नसाःन् केजोःक्पाहाऱ तुमुसिऱबि?”

फरिसि नु एःङ्ग्याङ् केभोःङ्बाल्लेन् खेदाऱ

9 हेक्क्याङ् येसुरे इङ्गाऱरक् साम्योनिबा केलऱबाआङ् वेऱ मनाहाऱ हिनाःम् केमेप्पा मनाहाऱ कन् खेदाऱइन् मेत्तुसि- 10 “नेप्फु मनाहाऱ माङ्हिम्मो तुवा चोःक्से पेसि ॥ खेङ्हाऱओ लत्थिक्किन्फरिसि नु वेऱस्मान् एःङ्ग्याङ् केभोःङ्बा वये ॥ 11 खेन् फरिसिःन् एःक् येमसिङ्ङाङ् तुवा चोगु, 'निड्वाऱफुमाङ्ङे, इङ्गाऱ नोगेन् पिनेरो, थेआङ्भेल्ले इङ्गाऱ वेऱस्मा मनाहाऱ हेक्के, साक्केल्लेक्काङ् याङ् केभोःङ्बा, मना ताप्फेःल्लिक् केमेप्पा, चाराम्मा याःम्बक् केजोःक्पा, हेक्क्याङ् कन् एःङ्ग्याङ् केभोःङ्बा हेक्के इङ्गाऱ मेजोःक्कान्लो ॥ 12 इङ्गाऱ येत्नाम्ले निलेङ् चाःनेत्तो युङ्ङाऱ, हेक्क्याङ् इङ्गाऱ खोःसुङ्बा थगुङ्बा केरेक्लेन् थिबोःङ्गलक् पिनेरो ॥' ”

13 कर खेन् एःङ्ग्याङ् केभोःङ्बेङ्ग माःङ्घा येमसिङ्ङाङ् साङ्ग्राम्पेदाङ् लेप्माङ्ङाङ् ओमेम्मए कुसङ्बेन् हिप्टुर हाबेर अक्खे पाःत्तु, 'निड्वाऱफुमाङ्ङे, इङ्गाऱ लुङ्माऱ तुक्ताङ्ङेऱओ, इङ्गाऱग लायोबाआरो ॥' 14 ओमेत्तेममेऱओ, कन् एःङ्ग्याङ् केभोःङ्बेङ्ग फरिसिःन्नुःल्ले साम्योनिबा पोःक्खेआङ् कुहिम्मो पेरो ॥ थेआङ्भेल्ले आत्तिन् मनाःन् थाःङ्धाःङ् यम्बा लेङ्सिङ्, खेन् चुङ्जिगेन् पोःङ्गलो ॥ आत्तिन् चुङ्जिगेन् लेङ्सिङ् खेन्निन् यम्बलाबा पोःङ्गलो ॥”

येसुरे हिन्जाबित्छाहाऱ मुऱडसाम् पिरुसिऱ

मत्ति १९.१३-१५, मर्कुस १०.१३-१६

15 आल्ल खेप्पो मनाहाऱरे हिन्जाऱबित्छाहाऱआङ् हाराऱ खुनिऱ सम्दाङ् येसुरे हुक् नेस्सुआङ् मुऱडसाम् पिरुसिऱर फाऱआङ् मेदारुसि, कर कुहुऱसाम्बाहाऱरे खेन् मेनिःसुआङ् खेन् केदाःप्पाहाऱ मेभेःक्तुसि ॥ 16 कर येसुरे खेङ्हाऱ उःत्तुसिआङ् मेत्तुसि, “कन् हिन्जाऱबित्छाहाऱ इङ्गाऱओ ताःमा फाःक्तेमसिम्ममेऱओ, खेङ्हाऱ मेसाक्तेमसिम्मिन्नेऱओ, थेआङ्भेल्ले निड्वाऱफुहाङ्जुम्मिङ्ग कन् हिन्जाऱबित्छा हेक्कतड्बाहाऱरेन्नेरो ॥ 17 इङ्गाऱ सेक्खाए मेत्तिङ्, हाःत्ले हिन्जाऱबित्छाहाऱ हेक्के कुदोःप्पा निड्वाऱइल्ले निड्वाऱफुहाङ्जुम्मिन् मेदाःक्तुन्, खेन् खेप्पो लाःप्पा मेघोःनेन्लो ॥”

याङ्साकुन्धेसाबा नु निड्वाऱफुहाङ्जुम्

मत्ति १९.१६-२९, मर्कुस १०.१७-३०

18 खेप्पो सुहाङ्ग्युक्पाधिक् त्पेआङ् येसुःन् सेःन्दोसु, “केनुऱबा सिक्साम्बे, आक्तड्बा नुःबा याःम्बक् चोगुङ्ङिल्ले मेन्नुपमनाबा हिङ्मन् खोःसुङ्बे?”

19 येसुरे खेन् नोगप् पिरु, “थेआङ् इङ्गाऱ केनुऱबा केमेत्ताबे? केनुऱबाग निड्वाऱफुमाङ्ङिन्लक् वाऱरो ॥ 20 खेनेऱ साम्योथिम् इङ्जाःङ्हाऱ केलेस्सुआङ् केवाऱ-‘यापमि सेप्पा मेनुऱनेन्, चाराम्मा याःम्बक् चोःक्मा मेनुऱनेन्, खुःम्मा मेनुऱनेन्, इङ्गल्लेक् पाःप्पा मेनुऱनेन्, हेक्क्याङ् पा-मा इङ्धाःङ् पिमासिए पोःङ् ॥’ ”

21 खेन् मनाःल्ले नोगप् पिरु, “सिक्साम्बे, कन् केरेक् साम्योथिम् इङ्जाःङ्हाःग इङ्गाःग हिन्जाःग वयाङ्डाङ्धोए इःतुङ् नाःतुङ् ल वाःआरो ॥”

22 येसुरे खेन् खेप्सुआङ् मेत्तु, “आल्लसाङ् खेनेः याःम्बक्थिक्चोःक्मा केगत्तुरो ॥ खेनेः केगत्तुबान्केरेक् सङ्घेदेःसेः हेक्क्याङ् याङ्गेसाःबाहाःग पिरेसेःओ ॥ हेक्केलःरिक् साङ्ग्राम्पेदाङ्डो याङ्साकुन्धे केघोःसुरो ॥ हेक्क्याङ् फेरेःआङ् इङ्गाःग तिम्दाङ्ङेःओ ॥” 23 कर खुनेः खेन् पाःन्निन् खेप्सुल्ले साःरिक् कुनिङ्वाःग तुगे, थेआङ्भेल्ले खुनेःग आत्तात्तान्ने याङ्साकुन्धेसाबा वयेरो ॥

24 येसुरे खेन् ओमेत्तुआङ् पाःतु, “याङ्साकुन्धेसाबाहाःग निङ्वाःगफुहाङ्जुम्मो लाःप्मा साःरिक् साक्लो! 25 सेक्खाए याङ्साकुन्धेसाबेन् निङ्वाःगफुहाङ्जुम्मो लाःप्मानुःल्ले उमेःन् सम्मेःतिल्ले कुहङ्डो लाःप्मा उसुरु चोःक्लो ॥”

26 कन् पाःन् केघेम्बाहाःगे खुनेः सेःन्मेदोसु, “हेक्केःल्ले हाःत् ताङ्सेःप्मा सुक्पाबे?”

27 येसुरे खेङ्हाःग नोगप् पिरुसि, “मेन्छाम् याप्मिरे लागि सुक्मेन्देप्मनाबा पाःन्हाःग, निङ्वाःगफुमाङ्ङिल्ले सुक्तुरो ॥”

28 हेक्केःल्ले पत्रुसरे पाःतु, “आनिगे हिम्धाःङ् लेरुम्बेआङ्खेनेः तिम्मासिगेआङ् वयिगेरो ॥”

29 येसुरे खेङ्हाःग मेत्तुसि, “इङ्गाःग सेक्खाए मेत्तिङ्, निङ्वाःगफुहाङ्जुम्मे लागि हिम्धाःङ्, मेःत्, फुःनुसाःहाःग, मा-बाहाःग, इग्र हिन्जाःगबित्छाहाःग केलेप्पाहाःगे 30 कन् हिङ्मन्नो खेन्नुःल्लेआङ् यरिक् मेघोःसुर, हेक्क्याङ् केदाःबा येम्मो मेन्नुप्मनाबा हिङ्मन् मेघोःसुरो ॥”

येसुरे याम्मो कुसिःमेल्ले कुयाःम्बेओ पाःतु

मत्ति २०.१७-१९, मर्कुस १०.३२-३४

31 येसुरे थिक्-नेत् (१२) कुहुःसाम्बाहाःग थिक्लेप्माङ् तेःरुसिआङ् मेत्तुसि, “आल्ल खेप्सेम्मेःओ, आनिःग यरुसलेम थो आबेःक्ल आबतलो ॥ खेप्मो उन्छेःन्बा माङ्निङ्वाःगपाःन् केबाःप्पाहाःगे मेन्छाम्साःल्ले कुयाःम्बेओ मेसापुत्तुबा केरेक् पाःन्निन् केतलो ॥ 32 खुनेः मेदेम्सुआङ् थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाःगे खुनिः हुक्को मेबिरुः, हेक्क्याङ् खेङ्हाःगे खुनेः किनाःन्दि मेबिरुः, कुनामेधासुर, थ्याःत् मेधोःक्तुः, ताप्फेःल्लिक् मेमेत्तुः, हेक्क्याङ् खुनेः तेःम्भुक् मेयाक्तुआङ्मेसेरुः, 33 हेक्केसाङ् सुम् येन् एगाङ् खुनेः सिःमेन्लाम् याम्मो हिङ्लो ॥”

34 कर खेङ्हाःगे कन् पाःन्निन् थेआङ् कुसिङ् मेन्निःत्तुन्, थेआङ्भेल्ले कन् पाःन्निन्ल्ले कुबेःन् खेङ्हाःगरोलाम् माःरेआङ् वयेरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले कन् पाःन्निन् खुनिः निङ्वाःग सिगाङ् मेबेनेन्लो ॥

येसुरे मिक्फःम्बा चागेनाःक्पेन् वेःन्दुः

मत्ति २०.२९-३४, मर्कुस १०.४६-५२

35 येसुःन् येरिहो येक्यक्किल्ले कुबेसाङ् केरेल्ले खेप्मो मिक्फःम्बाधिक् चानाःक्कि लाम्मिल्ले कुबेसाङ् युङ्गे ॥ 36 खेल्ले कुबेसाङ्नु मनाहाःग मेबेःक्ल मेबत् केल्बा निङ्वाःग खोःसुआङ् थेःन्ने पोःङ् ल पप्पे फाःआङ् मनाहाःग सेःन्दोसुसि ॥

37 खेङ्हाःगे खेन् नोगप् मेबिरु, “नासरतस्मा येसुःन् पेःक्ल पतलो ॥”

38 खेल्ले अःक्तेर अक्खे पाःतु, “दाउदरे कुस्साः* येसुए, इङ्गाःग लुङ्माःग तुक्ताङ्ङेःओ ॥”

39 हेक्केःल्ले खेन् लाम्लो केबेःक्पा मनाहाःगे “स्वाःत्युङ्गे” मेमेत्तुर खेन् मेभेःक्तु, कर खेल्ले आल्लसाङ् साःरिक् “दाउदरे कुस्साःए, इङ्गाःग लुङ्माःग तुक्ताङ्ङेःओ” पाःतुर अःक्ते ॥

40 येसुःन् खेप्मो येम्सिङ्डाङ् खेन् चागेनाःक्पेन् कुबेसाङ् मेदारुनि फाःआङ् इङ्जाःङ् पिरुसि ॥ हेक्क्याङ् खेन्नाङ् येसुरे कुबेसाङ् त्येआङ् 41 येसुरे खेन् सेःन्दोसु, “इङ्गाःग खेनेः थेमा चोगुङ् पिने फाःआङ् निङ्वाःग केङ्ःतुबे?”

खेल्ले नोगप् पिरु, “आदाङ्बे, इङ्गाःग निःमा केसुक्पा पोःङ्ङार ॥”

* 18:38 यहुदिहाःगे निङ्वाःगफुमाङ्ङिल्ले सेःन्दुबा खिस्तेन् “दाउदरे कुस्साः” मेमेत्तु, थेआङ्भेल्ले खुनेःग दाउद हाङ्ङिल्ले कुधाःक्लाम्ताः फाःआङ्मेङ्ःतुआङ्मेवये ॥

42 येसुरे खेन् मेत्तु, “खेनेऱ निःमा केसुकपा पोःक्खेऱओ, थेआड्भेल्ले खेनेऱ केनसाःन्निल्ले केनुसेआड् केवारो ॥”

43 खिमो खेन् निःमा केसुकपा पोःक्खेआड् निड्वाऱफुमाड्डिन् नोगेन् पिरुर येसुरे कुएगाड् थासिड्डलो ॥ मनाहाररेआड् खेन् मेनिःसुआड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनारा मेभोःसुरो ॥

19

येसुःन् नु जक्कै

1 येसुःन् येरिहो येक्यक्कलाम् पोःक्खेर पेर पत्छे ॥ 2 खेन् येक्यक्को जक्कै मिड् केवाःप्पा याड्साकुन्धेसाबा तुमएःड्याड् केभोःड्बाधिक् वये ॥ 3 येसुःन् पेर पत्छेल्ले खुनेऱआड् ओमेप्पा निड्वाऱ चोगुआड् येसुरे कुओमेत्छे पे, कर ताड्सा चोगेबाल्ले मनाहाररे खुनेऱ मेधेःक्तुआड् निःमा मेसुकतुन् ॥ 4 हेक्केःल्ले खुनेऱ तगि पेआड् येसुरे कुओमेत्छे लाम्मिल्ले कुबेसाड्बा पःत्छेऱबुड्मो लाःसेआड् युड्डिड् ॥ 5 येसुःन् खेप्पो केरेल्ले थो ओमयेआड् मेत्तु, “जक्कैए, खेनेऱ हारा थ्येऱओ ॥ आड् इड्गाऱ केहिम्मो नेआबारो ॥”

6 हेक्केःल्ले जक्कैन्यो थ्येआड् कुसिराऱ पथाड्थाडेर येसुःन् कुहिम्मो लाड्दाःक्मा पिरु ॥ 7 खेप्पो केवाऱबा मनाहाररे येसुःन् लायोबाल्ले कुहिम्मो याड्धोःक्से पेरो फाऱआड् कानाक्नाक् मेलऱरेरो ॥

8 याड्सि जक्कैःन् येम्सिड्डाड् दाड्बान् अक्खे मेत्तु, “इड्गाऱ कत्तुड्बा याड्साकुन्धेःन् कुभ्रेःड् याड्गेसाऱबाहाऱ हाःत्तुड्डिड्डलो ॥ हेक्क्याड् आत्तिन्हाऱ इड्लेक् मेत्तुड्डिड्डाड् यरिक् याड् फोःक्खुड्डिड्डाड् वाऱआ, खेड्हाऱ इड्गाऱ लिसि लेड् थारिक् नुःक्तुड् पिरुड्डिड्डलो ॥”

9 हेक्केःल्ले येसुरे पाःत्तु, “आड् कन् हिम्सयड्डिल्ले सेन्लप् खोःसुआड् वाऱरो, थेआड्भेल्ले जक्कैःन्नाड् अब्राहामरेन्ने कुमुऱइदाड्सारो ॥ 10 मेन्छाम्साःन् लायोओ केमाबाहाऱ कोःप्पा नु हिड्मासि फाऱआड् त्येबारो ॥”

साम्म्याड् याड्इत्छिल्लेन्खेदाऱ

मत्ति २५.१४-३०

11 कन् पाःन्निन् मेघेप्सुआड् येसुरे वेऱस्मा खेदाऱधिक् मेत्तुसि, थेआड्भेल्ले खुनेऱ यरुसलेम निःत्ताड् मेगेरेआड् मेवये, हेक्क्याड् कुभारे निड्वाऱफुहाड्जुम्मिन् खिमो ताः फाऱआड् मेडःत्तुआड् मेवयेरो ॥ 12 “हाड्गेम्बासाःधिक्माःड्घा लाजेऱओ हाड् चोःक्मा युक् खोःमा फाऱआड् लाम्दिःक् चोगेरो ॥ 13 खुनेऱ पेःक्मानुःल्ले तगि थिबोःड् कुसेवारोबाहाऱ उःत्तुसिआड् लत्छा लत्छा साम्म्याड् याड्* पिरुसिर अक्खे मेत्तुसि, “इड्गाऱ मेन्नुःड् मेन्दाए थारिक् कल्ले लेड्हड् चोगेमेऱओ ॥” 14 कर कुयक्कुड्बाहाऱरे खुनेऱ मेजिःत्तुआड् कुएगाड् कुएगाड् “कन् मनाःल्ले आनिगे सम्दाड् हाड् चोगुबा सिराऱ मेधाड्डिन्लो” मेबाःत्तुर इड्साबाहाऱ मेबाड्घुसि ॥

15 हेक्क्याड् खेल्ले हाड्युक् खोःसुआड् नुःक्खे त्येरो ॥ आल्ल खुनेऱ याड् पिरुसिबा कुसेवारोबाहाऱ उःत्तुसिआड् लेड्हड् केजोगुम्माड् आक्खेम्म्याक् याड् केधगुम् फाऱआड् सेःन्दोसुसि ॥ 16 थिक्सिगेःक्पा सेवारोबाल्ले मेत्तु, “आदाड्बे, इड्गाऱ केयाड्धिक्किल्ले वेऱ थिबोःड् याड् थगुड्डाड्वाऱरो ॥” 17 हेक्क्याड् खेल्ले मेत्तु, “नुःरेरो आसेवारोबे, साऱरिक् नुःबा केजोगुरो! खेनेऱ थिबोःड् येक्यक् सम्दाड् सुहाड्गेमबा केबोःड्लो, थेआड्भेल्ले चुक्सा पाःन्नो नसाःन्साबा केबोःक्खेरो ॥” 18 हेक्क्याड् निसिगेःक्पा सेवारोबाल्ले मेत्तु, “आदाड्बे, इड्गाऱ केयाड्धिक्किल्ले वेऱ ड़ासि याड् थगुड्डाड्वाऱरो ॥” 19 हेक्क्याड् खेन् मेत्तु, “खेनेऱआड् ड़ासि येक्यक् सम्दाड् सुहाड्गेमबा केबोःड्लो ॥” 20 हेक्क्याड् सुम्सिगेःक्पा सेवारोबाल्ले मेत्तु, “आदाड्बे, केयाड्धिक्किन्बा कप्पो वाऱरो, केयाड्डिन् इड्गाऱ तेःत्तो सुडुड्चिक्खुड्डाड् कत्तुड्डलो ॥ 21 खेनेऱनु इड्गाऱ किसाड्डलो, थेआड्भेल्ले खेनेऱ केजिःप्पा केजोःक् ॥ खेनेऱ

* 19:13 लत्छा लत्छा साम्म्याड् याड्-ग्रिक् पाःन्दाड्डो “१० मिना” ॥ मिना फाऱइन्ला सुम्सिरेन्नाम्याक्पोःड् ॥

केम्बिरुन्सिन्बान् केनाःक्तुसिऱ, केन्देःसुम्बान् केसुप्सुऱरो ॥” 22 हेक्केःल्ले हाड्डिल्ले खेन् सेवारोबान् मेत्तु, “खेनेऱ ताक्केभेऱबा सेवारोबे! आल्ल बा खेनेऱ केबाःन्नोलाम् आप्तिक् कुःत्नेऱरो ॥ इङ्गाऱ थे मेबिरुड्डिन् बा खेन् नाःक्तुड्, थेमा मेदेःसुड्डिन् खेन् सुप्सुड् फाऱआड् खेनेऱए निड्वाऱ केगत्तुरो ॥ 23 हेक्केःल्ले खेन् आयाड्डिन् थेआड् सिड्डनाःत् केगेबाहाऱरो केन्युक्खुन्? इङ्गाऱ त्याड्डिल्ले आयाड्डिल्ले कुस्साग खोःसुड्बा वये ॥” 24 खेन् हाड्डिल्ले खेप्पो केयेप्पाहाऱ मेत्तुसि, “खेल्ले कत्तुबा याड्डित्छिःन्नाप्तेममेऱआड् थिबोःड् याड्डित्छि केगप्पेन्पिरेममेऱओ ॥”

25 हेक्क्याड् खेड्डहाऱरे खेनेऱ मेमेत्तु, “आदाड्बे, खेल्लेग आन्देःन्छा थिबोःड् याड् कत्तुड्ग!”

26 हेक्केःल्ले हाड्डिल्ले नोगप् पिरुसि, “खेप्सेममेऱओ, केगप्पाल्ले आल्लसाड् यरिक् खोःसुऱरो, कर हाःत्ले मेगत्तुन्, खेल्ले कत्तुबान्नाड् नाप्पो ॥ 27 आल्ल इङ्गाऱ खुनिऱ सम्दाड् हाड् चोगुड्डिन् फाऱआड् खुनिऱ सिराऱ मेन्धाड्डमनाबा आनिड्डमिहाऱ कप्पो तारेम्सिममेऱआड् इङ्गाऱ आदगिए सेरेम्सिममेऱओ ॥”

येसुःन् यरुसलेमो मिमिदिड्डु लाःत्

मत्ति २१.१-११, मर्कुस ११.१-११, युहुन्ना १२.१२-१९

28 हेक्क्याड् येसुरे हेक्के पाःत्तु सुरुआड् यरुसलेम लेप्माड् कुहुऱसाम्बाहाऱरे खुनिऱ तगि तगि थासिड्डलो ॥ 29 हेक्क्याड् खेनेऱ बेथफागे नु बेथानि पाड्डुम्हाऱरे निःत्ताड् केरेल्ले जैतुन कोःकमाओ नेप्फु कुहुऱसाम्बाहाऱ उःत्तुसिआड् अक्खे मेत्तुसिर पाड्डुसि, 30 “खिन्छिऱ तगाड्बा पाड्डुभेऱओ पेसेऱ ॥ खेप्पो केलाःत्छिल्ले आप्फाल्लेआड् मेन्युक्के केवाऱबा अदड्डसाधिक् इमेघेःक्खुआड् येप्पा केदुम्सुऱ ॥ खेन् लेरेत्छेऱआड् कत्तना फेत्तेत्छेऱ ॥ 31 मनाहाऱरे थेआड् कन् अदड्डसाःन् केलेत्छुबाबे फाऱआड् सेःन्गेम्लाप्सिने फाऱग्र कड्ग दाड्डबान् चाहाबा चोगेआड् वाऱ फाऱआड् मेत्तेसेऱओ ॥”

32 हेक्क्याड् खेड्डहाऱ पेसिल्ले येसुरे पाःत्तुबा हेक्के सेक्खाए अदड्डसाःन् निःसेत्छु ॥ 33 हेक्क्याड् खेड्डहाऱरे खेन् लेरेत्छुर पत्तेत्छिल्ले खेप्पो कुन्दाड्डबाहाऱ मेद्वेआड् सेःन्मेदोसुसि, “थेआड् कन् अदड्डसाःन् केलेत्छुबाबे?”

34 हेक्केःल्ले खेड्डहाऱरे नोगप् पिरेत्छु, “कड्ग दाड्डबान् चाहाबा चोगेआड् वाऱरो ॥”

35 हेक्क्याड् खेड्डहाऱरे खेन् अदड्डसाःन् येसुरो तारेत्छुआड् अदड्डसाःल्ले कुएःक्को खुनिऱ तेःत्हाऱ मेभेसु, हेक्क्याड् येसुःन् खेन् सम्दाड् मेयुक्खुरो ॥ 36 खेन् युक्तुआड् पेःल्ले मनाहाऱरे खुनिऱ तेःत्हाऱ लाम्मो मेभेसुर खेनेऱ लाड्डाःकमा मेबिरुरो ॥

37 हेक्क्याड् येसुःन् जैतुन कोःकमाओलाम् सड्डमाड् थाःमा केबोःड्बा तेन्नो केप्पा इःत्तेआड् वयेल्ले यरिक् कुहुऱसाम्बाहाऱरे निड्वाऱ केमाबा याःम्बक्हाऱ मेनिःसुबान्मेडःत्तुआड् मेसःत्तेर यम्बा इक्लाओ अक्खेलऱरिक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनारा फोःमा मेहेःक्तु-

38 “यहवे दाड्डबाल्ले कुमिड्डो केदाःबा हाड्डिन्

मुऱड्डसाबा पोःड्डलो ॥

साड्डग्राम्पेदाड्डो सनारुड्ड पोःड्डलो,

निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमिमिदिड्ड पोःड्डलो ॥”

39 कर खेप्पो मनालुमो केवाऱबा कुभा फरिसिहाऱरे येसुःन् मेमेत्तु, “सिक्साम्बे, खेनेऱ केहुऱसाम्बाहाऱ हेक्के मेबाःत्तेमिन्नेऱ फाऱआड् फेःक्तेसेऱओ ॥”

40 हेक्केःल्ले येसुरे खेड्डहाऱ नोगप् पिरुसि, “खेप्सेममेऱओ, खेड्डहाऱ स्वाःत् मेयुड्डिल्लेग कन् लुड्डहाऱआड् मेसःत्ताड् मेबाःत् मेलःन्लो ॥”

येसुःन् यरुसलेमरे कुलागि हाःप्

41 कर येसुःन् यरुसलेम येक्यक्किल्ले कुबेसाड् केरेल्ले खेन् येक्यक्किन् ओमेत्तुआड् हाबे, हेक्क्याड्अक्खे पाःत्तु, 42 “आल्ल खिनिऱग सनारुड्ड खोःमा माराम्मिन् कुसिड्ड केनिःत्तुम्मिल्ले पोःक्खेबारी, कर कन् केरेक्ग केमिक्साओलाम् थेःक्सिड्डेआड् वाऱरो ॥ 43 आल्ल केनिड्डमिहाऱरे खेनेऱ काक् पिसाड्डलाम् केमगप्पाड् खिरि केमधेःक्काड् चिहुऱ केम्हुऱबा येम् तार पत्तो ॥ 44 खेनेऱ

केम्य केम्लुःननाड् केस्साःहाःनु खाम्मो केमदडलो ॥ थिक् लुङ् सम्दाड् वेः लुङ्डिन्ने पक्मेन्धनेन्, थेआड्भेल्ले निड्वाःफुमाड्डिन् खेनेः केसेःप्से येबा सुयेम्मिन् केनाःरुरो ॥”

येसुःन् माड्हिम्मो पेःक्

मत्ति २१.१२-१७, मर्कुस ११.१५-१९, युहुनना २.१३-२२

45-46 हेक्क्याड् येसुःन् माड्हिम्मो लाःसेआड् खेपमो लेड्हड्बाहाः अक्खे मेत्तुसिर नाःपमा लःपमा हेःक्तुसि, “साम्योसाप्लाओ सापत्तेआड् पत्, ‘इङ्गाः आहिम्मिङ्ग तुवा चोःक्मा हिम् पोःङ्,* कर खिनिःग फाःन्दाहाः चिड्सिड्मा तेन् केजोगुम्माड् केवयिःरो!”

47 हेक्क्याड् खुनेः थिक्क्याःन्धक् माड्हिम्मो निसाम् हुःरुसिरो ॥ कर तुम्निड्वाःफुसाम्बाहाः, साम्योथिम्मसाम्बाहाः नु लाम्लोःबाहाःरे खुनेः सेपमा निड्वाः मेजोगु, 48 कर आपत्तिक् कुःपमा पाःन् थेआड् खेड्हाःरे मेड्घोःसुन्, थेआड्भेल्ले मनाहाःरेग खुनेः हुःरुसिबा निसाम्हाः खुनिः सिराः थाडेर मेघेःपसुरो ॥

20

येसुरे कुयुक्

मत्ति २१.२३-२७, मर्कुस ११.२७-३३

1 थिक् येन् येसुरे माड्हिम्मो निसाम् हुःरुसिर सुनाड् इड्भन् चोगुर यागे ॥ खेपमो तुम्निड्वाःफुसाम्बाहाः, साम्योथिम्मसाम्बाहाः हेक्क्याड् यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाः मेदयेआड् 2 खेड्हाःरे खुनेः अक्खे मेमेत्तुर सेःनमेदोसु, “खेनेः थेमा युक्किल्ले अक्त्तड्बा याःम्बक्हाः केजोगुर केवाः? कन् युक्किन् हाःतले केबिरे? आमेत्तेः ॥”

3 येसुरेआड् खेड्हाः मेत्तुसि, “इङ्गाःआड् लतछा सेःनलापथिक् सेःन्दोःनिड्लो ॥ 4 युहुननारे बपत्तिसमा पिमा कुयुक्किन् आत्तोलाम् तयेबाबे? निड्वाःफुमाड्लाम् तयेबाबि, इ मनालाम्बि? आमेत्तेम्मेः!”

5 खेड्हाः खुनिः लुम्मो पाःन् मेधक्तेर अक्खे मेमेत्छिड्, “आल्ल आनिः ‘निड्वाःफुमाड्लाम्’ आमेत्तुम्ने फाःग्र, थेआड् नसाःन् केन्जोगुम्मिन् फाःआड् सेःन्आलाप ॥ 6 कर ‘मनाहाःलाम्’ आमेत्तुम्ने फाःग्र, मनाहाःरे आनिः लुङ्डिल्ले आम्लःत्, थेआड्भेल्ले मनाहाःरे युहुननाःङ्ग माड्निड्वाःपाःन् केबाःप्पा फाःआड् निस्सेए मेड्ःत्तुरो ॥” 7 खेल्ले चोगुल्ले खेड्हाःरे येसुःन् मेमेत्तु, “आनिगे मेनिःसुम्बेन्लो ॥”

8 हेक्केःल्ले येसुरे खेड्हाः मेत्तुसि, “हेक्केने फाःग्र थेमा युक्किल्ले अक्त्तड्बा याःम्बक्हाः चोगुड् खेन् इङ्गाःआड् मेमेत्निड्डिन्लो ॥”

फेन् इक्मसाबाहाःरेन् खेदाः

मत्ति २१.३३-४६, मर्कुस १२.१-१२

9 येसुरे मनाहाः कन् खेदाःइन् मेत्तुसि, “उन्छेःन् मनाधिक्ले लतछा इक्को चेल्लेक्सेः लेःत्तुआड् कुभ्रेःङ् लक्को खेन् चेल्लेक्सेः इक्किन् इक्मसाबाहाः पिरुसिआड् खुनेः यरिक् येम् थारिक् वेः लाजेःओ पे ॥ 10 हेक्क्याड् चेल्लेक्सेः तुपमा येम् तयेःल्ले कुलक् लाःसे कुसेवारोबाधिक् इक्मःबाहाःरो पाड्घुरो ॥ कर खेन् इक्मसाबाहाःरे खुनेःग मेहिपत्तुआड् थेआड् मेम्बिए हाबा मेबाड्घु मेदेःसुरो ॥ 11 हेक्क्याड् याम्मो निसिगेःक्पा सेवारोबान् लक् ताःक्से पाड्घु, कर खेन्नाड् खेन् इक्मसाबाहाःरे मेहिपत्तुर कुजाःत्थि मेदेःसुआड् कुघालेम् मेबाड्घु मेदेःसुरो ॥ 12 याम्मो आल्लसाड् सुम्सिगेःक्पा कुसेवारोबान् लक् ताःक्से पाड्घु, कर खेन्नाड् खेन् इक्मसाबाहाःरे मेघाःन्दुआड् मेनाःत्तु मेदेःसुरो ॥

13 आल्ल चेल्लेक्सेः इक्केल्ले कुन्दाड्बान् निड्वाः इःत्छिड्, ‘इङ्गाः थे चोगुड्बाबे? आल्ल इङ्गाः लुड्माः तुक्त्तुड्बा आस्साःन् पाड्घुड् ॥ खुनेः मेनिःसुआड्ग कुना मेसाःरुबिला ॥’

* 19:45-46 यसैया ५६.७, यरमिया ७.११

14 कर खेन् इक्मसाबाहारे खेन् कुस्साःन् मेनिःसुआड् इड्मेदड्घु, 'कन्कुम्बारे कुलक् केघोःबारो, कन्सेरुम्माड् कुलाजेः सिड्बुड्हाः आनिः हुक्काप्पासिरो ॥' 15 हेक्क्याड् खेड्हाःरे खेन् कुस्साःन् चेल्लेक्सेः इक्कोलाम् लाःक्कात् मेलःतु मेदेःरुआड् मेसेरुरो ॥”

येसुरे खेड्हाः सेःन्दोसुसि, “आल्ल चेल्लेक्सेः इक्केल्ले कुन्दाड्बाल्ले खेन् इक्मसाबाहाः आक्खे मेत्तुसिःरे? 16 खुनेः ताआड् खेड्हाः केरेक् सेरुसिआड् खेन् चेल्लेक्सेः इक्किन् वेः मनाहाः पिरुसिःरो ॥”

मनाहाःरे खेन् मेघेप्सुआड् मेबाःतु, “आप्फाल्लेआड् अक्खे मेबोःड्डिल्लरो ॥” 17 येसुरे खेड्हाः अदक्ककाड् ओमेत्तुसिःर याम्मो सेःन्दोसुसि, “हेक्केने फाःग्र कन् साम्योसाप्लाओ साप्तेबान् थेमाबे?

‘लुड् केगाम्बाहाःरे मेनाःरुबा लुड्डिन् कुम्मालुड् पोःक्खेआड् वाःरो ॥’

18 आत्तिन्हाःरे खेन् लुड् सम्दाड् मक्मेधाः, खेड्हाः मेभक् मेसिःरो ॥ हेक्क्याड् आत्तिन् सम्दाड् खेन् लुड्डिन् मक्था, खेन् फेक् सिःरो ॥”

एःड्याड् हुड्माबि मेःम्बि

मत्ति २२.१५-२२, मर्कुस १२.१३-१७

19 साम्योथिम्साम्बाहाः नु तुम्निड्वाःफुसाम्बाहाःरे येसुःन् बा खेप्मोए तेम्मा निड्वाः मेजोगु, थेआड्भेल्ले येसुरे पाःत्तुबा खेदाःओ फेन् इक्मसाबाहाःनु तड्घुसिबान्खेड्हाःरे निड्वाः मेघोःसु, कर मनाहाः मेगिरुसि ॥ 20 खेल्ले चोगुल्ले खेड्हाःरे येसुःन् तेम्मा फाःआड् सुयेम् कोःप्मा मेहेःक्तु ॥ खेड्हाःरे मनाहाः याड् मेबिरुसिआड् साम्योनिबा मेलेड्सिड्डाड् येसुरे कुधोःम्से मेबाड्घुसि ॥ खेड्हाःरे कुबाःन्नो तेम्माआड् रोमि युक्साबाहाः नु सुहाड्गेम्बाहाः पिमासि केलःबा निड्वाः मेजोगुरो ॥ 21 खेड्हाःरे येसुःन् कुबाःन्नो थाःमा फाःआड् सेःन्मेदोसु, “सिक्साम्बे, सेक्खासाड् खेनेःग कुदोःप्मा पाःन्लक् केबाःत्तुः, हेक्क्याड् कुदोःप्मारक्केहुःरुसिः ॥ खेनेःग आत्तिन् मनाहाःरेआड् केन्छेन्दुन्छिन्, हेक्क्याड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुलाम्मिन् सेक्खाए केहुःरुसिरो ॥ 22 हेक्केःल्ले कन्पाःन्निन् आमैतेः-रोमि पयम् हाड् सिजरेन् एःड्याड् हुड्मा आनिः साम्योथिम्मिल्ले आबिःबि आम्बिनेन्बि?”

23 येसुरे खेड्हाःरे खुनिः निड्वाः चिःप्मान् निःसुआड् खेड्हाः नोगप् पिरुसि, 24 “इड्गाः याड्डत्छिःन्ओसेःन्आधाक्तेम्मेः ॥ कप्मो हाःतले कुड्त्छाप नु कुबाःन्साप् पप्पे?”

खेड्हाःरे नोगप् मेबिरु, “सिजरेल्लेन्पत्तलो ॥”

25 येसुरे मेत्तुसि, “हेक्केने फाःग्र सिजरेले कुबाःन्हाः सिजरेन् पिरैम्मेः, हेक्क्याड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुबाःन्हाः निड्वाःफुमाड्डिन्ने पिरैम्मेःओ ॥”

26 मना तगि खेड्हाःरे खुनेः कुबाःन्नो तेम्मा मेन्छुक्तुन् ॥ येसुरे पिरुसिबा नोगप्पिल्ले खेड्हाःरे खुनिः निड्वाः मयेआड् स्वाःत् मेयुडे ॥

येसुरे सिःमाआड् याम्मो हिड्मारे कुयाःम्बेओ हुःरुसिः

मत्ति २२.२३-३३, मर्कुस १२.१८-२७

27 हेक्क्याड् सिःमेन्लाम् याम्मो हिड्मन् होःप्लःरिक् नसाःन् केजोःक्पा कुभा सदुकिहाः येसुरो मेदयेआड् 28 सेःन्मेदोसु, “सिक्साम्बे, मोसारेग अक्खेलःरिक् साप्तु आबिरेआड् पत्-‘आत्तिल्ले कुम्भुःड्न् कुस्साः कुए मेन्वाःए सिःः, खेल्ले कुन्साःरे मेमेदुमा कुन्नेःद्रेमान्नु मेःक्खिम् चोःक्माए पोःड् ॥ हेक्क्याड् कुम्भुःरे कुलागि सागप्मा पोःड्लो ॥”* 29 आल्ल नुसि फुःनुसाःहाः मेवये ॥ तुम्बाल्ले मेःक्खिम् चोगुआड् कुस्साः कुए मेन्वाःए सयेरो ॥ 30-31 हेक्केलःरिक् सरुम्बान् नु याड्सरुम्बाल्लेआड् खुन्छिः नेःद्रेमान्नु मेःक्खिम् चोगेत्छु, हेक्क्याड् खुन्छिः हेक्केए केरेक् नुसि फुःनुसाःहाःरे खुनिः नेःद्रेमान्नु मेःक्खिम् मेजोगुआड् सामेन्वाःए मेसयेरो ॥ 32 केरेक्नुःल्ले एगाड् खेड्हाःरे खुनिः नेःद्रेमान्नाड् सयेरो ॥ 33 आल्ल खेड्हाः सिःमेन्लाम् याम्मो मेहिड्डिल्ले आत्तिल्ले कुमेःत् पोःड्बाबे? खेन्नुग नुसि फुःनुसाःहाःरेए मेःक्खिम् मेजोगुआड् मेवये ॥”

* 20:28 साम्योथिम् २५.५

34 येसुरे खेड्हाऱ नोगप् पिरुसि, “कन् इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा मनाहाऱ कप्मोरक् मेःक्खिम् मेजोःक्लो ॥ 35 कर ताःन्दि केदाःबा येम्मोग हेक्के मेबोःङ्नेल्लो, थेआड्भेल्ले सिःमेन्लाम् याम्मो हिङ्मा लाऱरुसिबा मनाहाऱ मेःक्खिम् मेन्जोःक्नेन्लो ॥ 36 खेड्हाऱग याम्मो मेन्छिःनेन्, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱ माङ्लाइङ्बा कुइसिःक् मेबोःङ्लो ॥ खेड्हाऱ सिःमेन्लाम् याम्मो मेहिङ्बेल्ले चोगुल्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुस्साःसिरो ॥ 37 हेक्केलऱरिक् केसिःबाहाऱ मेहिङ् केलऱबा पाःन्निन् मि केदिःप्पा पोःक्लाओबा हिन्दोःक्को मोसारे ओसेःन्आधाक्लो ॥* मोसारे अब्राहाम, इसहाक नु याकुबरे खुनिऱ निङ्वाऱफुमाङ्डिन् यहवे दाङ्बाए लऱरिक् पाःत्तुरो ॥ 38 खेल्ले चोगुल्ले खुनेऱग कुसिवेत्हाऱरेन् मेःन्, कर कुहिङ्वेत्हाऱरे खुनिऱ निङ्वाऱफुमाङ्लो, थेआड्भेल्ले खुनेऱ कुलागिग केरेक् कुहिङ्वेत्ते मेवाऱरो ॥”

39 हेक्क्याङ् कुभा साम्योथिम्साम्बाहाऱरे खुनेऱ मेमेत्तु, “सिक्साम्बे, खेनेऱग साऱरिक् नुःरिक्काङ् याप्पि केमेत्तेरो ॥” 40 हेक्क्याङ् आत्तिन्हाऱरेआङ्खुनेऱ पाःन् सेःन्दोःमा आःन्छिङ्माआङ्मेन्छुकत्तुन्लो ॥

निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तेन्हाऱपे?

मत्ति २२.४१-४६, २३.१-७, मर्कुस १२.३५-४०

41 येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “आक्खेलऱरिक् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तेन्दाउद हाङ्डिल्ले कुस्साःरो फाऱआङ् मेमेत्तुबाबे?” 42-43 थेआड्भेल्ले निङ्वाऱफुसाम्लो सुम्मो दाउदरे आबाडे अक्खे पाःत्तुआङ् पत्तु,

“यहवे दाङ्बाल्ले इङ्गाऱ आदाङ्बान् अक्खे मेत्तु, ‘केनिङ्मिहाऱ केयुक्को इङ्गाऱ मेन्दाःत्छिङ्डे थारिक् आजुप्साङ् लेप्माङ् खेनेऱ युङ्गेओ ॥* 44 दाउद हाङ्डिल्लेए खुनेऱ आदाङ्बे लऱरिक् मेत्तुने फाऱग आक्खेलऱरिक् ख्रिस्तेन्दाउदरे कुस्साः पोःङ्बाबे?”

कुनिङ्वाऱ केजिःप्पाहाऱरे खुमदिङ् मेघोःसुऱ

मत्ति २३.१-३६, मर्कुस १२.३८-४०

45 हेक्क्याङ् केरेक् मनाहाऱरे मेघेप्सुर कुहुऱसाम्बाहाऱ अक्खे मेत्तुसि, 46 “साम्योथिम्साम्बाहाऱनु सिङ्सिङ् लऱरेम्मेऱओ! खेड्हाऱ केःम्बेःम्बा लगेप् मेजाक्खुआङ् नानुगत्ना लाङ्मेघेःक्लो, हेक्क्याङ् पाङ्जुम् लुम्मो सेवा मेमेत्तिगेर केलऱबा निङ्वाऱ मेजोगुआङ् यहुदि चुमलुङ्हिम्मो नु साभाङ्जाओ तुम्म्याङ्हाङ् युक्नाहाऱओ युङ्मा खुनिऱ सिराऱ थाङ्लो ॥ 47 खेड्हाऱरे मेमेदुमाहाऱ इङ्मेलेक्त्तुसिआङ्खुनिऱ हिम्धाःङ्हाऱ मेलरुरो, कर नुःबा ओसेःन्धाक्सिङ्मारे लागि केःम्बेःम्बा तुवा मेजोगुऱ ॥ खेड्हाऱरेग सेक्खाए साक्ल खुमदिङ् मेघोःसुऱरो ॥”

21

मेमेदुमाल्ले कुहुक्सोयाङ्

मत्ति १२.४१-४४

1 येसुरे माङ्हिम्मो हुक्सोयाङ् तोःम्मादेन्नो याङ्साकुन्धेसाबाहाऱरे खुनिऱ हुक्सोयाङ्डिन् मेगेःत्तुर मेबत्छेबान् ओमेत्तुसिर युङ्गे ॥ 2 खेप्मो लत्छा याङ्गेसाऱमा मेमेदुमाधिक्ले याङ् नेत्छि* केःत्तुबा निःसुआङ् 3 पाःत्तु, “सेक्खाए कन् याङ्गेसाऱमा मेमेदुमाल्ले वेऱहाऱनुःल्ले यरिक् हुक्सोयाङ् केःत्तुआङ् वाऱरो, 4 थेआड्भेल्ले कन् याङ्साकुन्धेसाबाहाऱरेग खुनिऱ केयोबाआङ्केनम्बा याङ्हाऱए मेयाक्त्तु, कर याङ्गेसाऱमा मेमेदुमाल्लेग खुनेऱ कुयाङ्साऱमो कत्तुबा चामा थुङ्मालाम् याक्त्तुआङ् वाऱरो ॥”

माङ्हिम्मिन् यः

मत्ति २४.१-४१, मर्कुस १३.१-३१

* 20:37 लाम्दिःक् ३.६ * 20:42-43 निङ्वाऱफुसाम्लो सुम् ११०.१ कन्यहुदिहाऱरे मेजोगुबा केरेक्नुःल्ले कुमेल्लुङ्सुःल्लिक्पा याङ्वये ॥

* 21:2 याङ् नेत्छि-ग्रिक् पाःन्दाङ्डो “नेत्छि लेप्तोन् ॥”

5 हेक्क्याड् कुभा हुऱसाम्बाहाऱे माङ्हिम्लिल्ले कुयाःम्बेओ खेन् नुःबनुःबा लुङ्हाऱ नु मनाहाऱे निङ्वाऱफुमाङ्डो मेदोःन्दुबा केघेम्बा केलाऱबा पाःन्हाऱे कुयाःम्बेओ मेबाःतुरो ॥ हेक्केःल्ले येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, 6 “खिनिऱ आल्लो केनिःसुम्बान् थिक् लुङ्समदाङ् वेऱ लुङ्धिककाङ् मेन्नेए यःमा येम् तार पत्तलो ॥”

इनोगेन् तुक्खेःन् नु निङ्घुम्

मत्ति २४.३-१४, मर्कुस १३.३-१३

7 हेक्क्याड् खेङ्हाऱे येसुःन् सेःन्मेदोसु, “सिक्साम्बे, कन् आप्फाल्ले पोःङ्बाबे? कन् पोःङ्मानुःल्ले तगि थे मिक्सेःन् पोःङ्बे?”

8 येसुरे खेङ्हाऱ नोगप् पिरुसि, “सिङ्सिङ् लऱरेममेऱओ, आत्तिल्लेआङ् खिनिऱ इङ्गेनलेक्त्तिल्लरो, थेआङ्भल्ले यरिक् मनाहाऱ इङ्गाऱ आमिङ्डो निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले सेःन्दुबा खिस्तेन्इङ्गाऱएरो, हेक्क्याड् आल्लो येम्मिन् तयेआङ् वाऱ फाऱआङ् मेबाःतुर, कर खेङ्हाऱे खुनिऱ पाःन्निन् मेघेप्सेममिन्नेऱओ ॥ 9 हेक्क्याड् खिनिऱ थङ्हाऱ नु केजिहाऱे कुयाःम्बेओ केघेप्सुम्, कर निङ्वाऱ मेमयेम्मिन्नेऱओ ॥ कङ्हाऱग पोःङ्माए पोःङ्, कर बा खेन् येम्मोएग इक्सादिङ् खाम्बेःकमाल्ले कुनुपमान् मेदानेन्लो ॥”

10 हेक्क्याड् येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “मेन्छाम् सुवाङ्हाऱ नु लाजेऱहाऱ लुम्मो थङ् पोःक् ॥ 11 हेक्क्याड् यरिक् तेन्नो पयम् यम्बा लुप्लि थाङ्, यम्बा साक् पोःक् हेक्क्याड् यम्बा मिन्देऱहाऱ पोःक्काङ् किप्मा केघुःबा नु निङ्वाऱ केमाबा मिक्सेःन्हाऱ ताङ्साक्पो मेधाःप्लो ॥

12 कन् पोःङ्मानुःल्ले तगिग खिनिऱ हुक् केम्याक्त्तिआङ् निङ्घुम् केममेत्तिऱरो ॥ हेक्क्याड् यहुदि चुम्लुङ्हिम्लो खासेन् केम्लोःन्दिआङ् पुङ्लाहिम्मो केमधेक्त्तिऱरो ॥ आमिङ्डिल्ले चोगुल्ले हाङ्हाऱ नु सुहाङ्गेम्बाहाऱे खुनिऱ तगि केमयेप्सिऱरो ॥ 13 कङ्ग इङ्गाऱ आयाःम्बेओ पाःपमा केघोःसुम्बा सुयेम्लो ॥ 14 हेक्क्याड् खिनिऱ सेःप्सिङ्माऱे लागि थेमा पाःपमाबे फाऱआङ् तगिसा निङ्साम्मो मेधयेम्मिन्नेऱओ ॥ 15 थेआङ्भल्ले इङ्गाऱ खिनिऱ पाःपमा केबोःङ्बा सुत्लाहाऱ नु सिक्कुम्दिङ् निङ्वाऱ पिनिङ्लो ॥ हेक्केःल्ले आत्तिन्नाङ् खिनिऱ बिफ्युङ्हाऱे अप्मा नु पाःन्धक्मा मेन्छुक्त्तुन्लो ॥ 16 खिनिऱ पा-माहाऱ, फुऱनुसाऱहाऱ, काऱइ सोऱधोःक्हाऱ नु तेःङ्जुम्हाऱे इङ्गेम्लेक्त्तिआङ्तेम्मा केम्बाङ्घिऱरो ॥ खेङ्हाऱे खिनिऱ कुभाग केमसेरिऱ ॥ 17 खिनिऱ याप्मि नसाःन् केजोगिबाल्ले केरेक् मनाहाऱे खिनिऱ केमजिःत्तिऱ, 18 हेक्केसाङ् खिनिऱ थेगेःकङ्घिक्काङ् मक्मेधानेन्लो ॥ 19 खिनिऱ कन् केरेक् पाःन्हाऱ केधरुम्मिल्लेए खिनिऱ हिङ्मन्निन्ताङ्लो ॥”

यरुसलेम्मिल्ले कुमेक्मान्

मत्ति २४.१५-२१, मर्कुस १३.१४-१९

20 आल्ल यरुसलेम्मिन् निङ्मि थक्सुबाहाऱे मेगबुबा केनिःसुम्मिल्ले आल्ल कुमेक्मान् निःत्ताङ्डे वाऱ फाऱआङ् कुसिङ् निःत्तेममेऱओ ॥ 21 हेक्क्याड् यहुदियाबा मनाहाऱ कोःक्मा फाङ्जङ् हेङ्घाःत्ति मेघेत्छिङ् मेबेःक्ल, येक्यक्को केवाऱबाहाऱ लाःक्कात् मेघेत्छिङ् मेबेःक्ल, हेक्क्याड् पाङ्भेऱओ केयुङ्बाहाऱ याम्मो येक्यक्को मेन्दानेन्लरो ॥ 22 थेआङ्भल्ले साम्यो साप्लाओ कन् साप्लेआङ् पप्पा पाःन्निन् केत्तल फाऱआङ् कङ्ग खुम्दिङ्लेन्येन्हाऱ पोःङ्लो ॥ 23 कन् येम्मिङ्ग मेन्छुक्मा केवाऱमा नु सावामाहाऱे लागि आक्खेन् किप्मा केघुःबा पोःङ्ङिऱ इक्सादिङ्खाम्बेःक्मो यम्बा तुक्खे थाःरो, हेक्क्याङ्निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुघुम्दिङ्ङिन् कन्मनाहाऱओ चुक्लो ॥ 24 खेङ्हाऱ ताभेःल्ले मेजेपुत्तु मेसेरुसिऱ हेक्क्याड् यरिक् लाजेऱओ पुङ्लाधाबा मेबोःङ्ङाङ् मेबेःक्लो ॥ थिम्मैन्दङ् सुवाङ्हाऱे खुनिऱ येम् मेङ्गेत्ते थारिक् खेङ्हाऱे यरुसलेम्मिन् मेदोऱरु मेसऱरुऱरो ॥

मेन्छाम्साःल्ले कुयुःमान्

मत्ति २४.२९-३१, मर्कुस १३.२४-२७

25 “हेक्क्याड् नाम्, लाबा नु खेःमसिक्हाओ यम्बा मिक्सेःनहाः मधाःप्लो ॥ हेक्क्याड् वाहड्डिल्ले कुसःकमान् नु यम्बयम्बा वाभेल्लेड्डिल्ले चोगुल्ले इक्सादिड् खाम्बेःकमोबा मेन्छाम् सुवाड्हाः सारिक् किःमाओ नु निड्साम्मो मधाःरो ॥ 26 आल्ल इक्सादिड् खाम्बेःकमो केदाःबार केबप्पा इनोगेन् तुक्खेःन् मेडःतुआड् मनाहाः खुनिः साम् मिक्किल्ले पक्थसि, थेआड्भेल्ले ताड्साक्पोबा मुक्साम्हाः नु खेःमसिक्हाः मेयड्लो ॥ 27 हेक्क्याड् मेन्छाम्साःन् खाप्मिःत्तो यम्बा मुक्साम् हेक्क्याड् मिमिदिड्नु युःर पप्पा मेन्छाम् याप्मिहाःरे मेनिःसुहरो ॥ 28 आल्ल कन् केरेक् पोःड्डिल्ले खिनिः थेगेःक्पेन्फोःक्खेम्मेःआड् थाःड् ओमयेम्मेःओ, थेआड्भेल्ले खिनिः सेन्लप्पिन् निःत्ताड् तार पत्लो ॥”

पःत्छेःबुड्मोलाम् निसाम्

मत्ति २४.३२-३५, मर्कुस १३.२८-३१

29 हेक्क्याड् येसुरे खेड्हाः कन् खेदाःइन् मेत्तुसि, “आल्ल पःत्छेःबुड्मान् नु वेः सिड्बुड्हाः ओमेत्तेम्मेः ॥ 30 आल्ल कुसड् कुभेक्वा लःन्निःल्ले हाड्वाःममा येम्मिन् निःत्ताड् तार पत् फाःआड् खिनिः कुसिड्केनिःत्तुम्लो ॥ 31 हेक्केलःरिक्के इड्गाः पाःत्तुड्बा कन् काक् पाःनहाः केत्तल पेःक्पा केनिःसुम्मिल्ले निड्वाःफुहाड्जुम्मिन् निःत्ताड् वाः फाःआड् कुसिड्केनिःत्तुम्लो ॥

32 इड्गाः सेक्खाए मेत्निड्, कन् केरेक् पाःनहाः मेम्बोःड्डे थारिक् कन् मेन्छाम् थाःक्हाः मेन्छिःनेन्लो ॥ 33 ताड्साक्पान् नु खाम्बेःकमान् लेक्काड् पेःक्, कर इड्गाः आबाःन्जाक्हाः आप्फाल्लेआड् मेलेक्नेन् मेबेःक्नेन्लो ॥

34 खिनिः याम्दादा सुक्खेवा नु चामा थुड्मा हेक्क्याड् कन् हिड्मन्लेन् निड्साम् चोःकमो सिड्सिड् लःरेम्मेःओ, मेःन्ने फाःग्र हक्चघत् थक्सा पुसा इजोओ मधाःबा हेक्के कन् येन्हाःओ खिनिःआड् केध्येःइरो ॥ 35 थेआड्भेल्ले कन् इक्सादिड् खाम्बेःकमो केवाःबा मनाहाःनुआड् हेक्केलःरिक्के पोःड्डो ॥ 36 केरेक् येम्मो आप्फाल्लेसाड् कन् केदाःबा पाःन्नोलाम् खेत्छिड्मा पेःक्मा मुक्साम् केघोःसुम्ल हेक्क्याड् मेन्छाम्साःल्ले कुदगि येप्मा केसुक्पा केबोःक्खिर फाःआड् सिड्सिड् लःरेम्मेःओ तुवा चोगेम्मेःओ ॥”

37 हेक्क्याड् येसुरे थिक्याःन्धक् माड्हिम्मो हुःरुसिर वये, कर सेन्दिक् याड्धोःक्से जैतुन कोःक्माओ पेर वयेरो ॥ 38 हेक्क्याड् तानाम्सा माड्हिम्मो खुनेः कुबाःन्जाक् खेम्से मनाहाः मेदयेरो ॥

22

येसुःन् सेप्मा निड्सेःक्

मत्ति २६.१४-१६, मर्कुस १४.१०-११, युहुन्ना १८.१९-२४

1 आल्ल सिदाः मेम्भःन्नेबा खरेःड्डिल्ले तड्नाम्मिन् निःत्ताड् तयेः पत्छे ॥ खेन् यहुदि चोःक्युम्भो तड्नाम्माड् मेमेत्तुः ॥ 2 हेक्क्याड् तुम्निड्वाःफुसाम्बाहाः नु साम्योथिमसाम्बाहाःरे येसुःन् सेप्मा सुयेम् मेगोःत्तुर मेवये, कर मनाहाःरे हयड्किल्लिड् मेजोगुः फाःआड् मेगिसेबाल्ले चोगुल्ले स्वाःत्ताड् सेप्मा निड्वाः मेजोगु ॥ 3 हेक्क्याड् माफेन्साम्मिन् थिक्-नेत् (१२) हुःसाम्बाहाःओ यहुदा इस्करियोत् मेप्मनाबाल्ले कुनिड्वाःओ लाःसे ॥ 4 हेक्क्याड् खुनेः तुम्निड्वाःफुसाम्बाहाः नु माड्हिम् केगोःबाहाःरे खिनिः थक्त्तुम्बाहाःरो पेआड् येसुःन् खिनिः हुक्को थाःमा सुक्त्तुड् फाःआड् चेक्त्तुसि ॥ 5 हेक्क्याड् खेड्हाःरे सारिक् मेसःतेर हेक्के केजोगुल्ले खेनेः याड् पिआसिगेःरो लःरिक् मेमेत्तुरो ॥ 6 खुनेःआड् खेन् पाःन्नो तेन्देआड् मनाहाः मेहोःप्पिल्ले इड्लेक्माआड्तेम्मा पाड्मासि फाःआड् सुयेम् कोःप्मा हेःक्तुरो ॥

निस्तार तड्नाम्मो येसुरे कुहुःसाम्बाहाःनु साभाड्जा चः

मत्ति २६.१७-३०, मर्कुस १४.१२-२६, युहुन्ना १३.२१-३०

7 हेक्क्याड् सिदाः मेन्भःन्नेबा खरेःड्डे चामा तड्नाम्मिल्ले थिक्सिगेःक्पा येन्नो चोःक्युम्भो तड्नाम्मेन्मेल्लुक्साःन् सिड्दुजभा चोःक्मा थिम् वये ॥ 8 हेक्केःल्ले येसुरे पत्रुस नु युहुन्नाःन् अक्खे

मेत्तुसिर पाङ्घुसि, “खिन्छिण् पेगेत्छेण् आङ् आनिण् लागि यहुदि चोःक्युम्भो तङ्नामरेन्चामा थुङ्मा यारिप् चोगेत्छेण् ओ ॥ हेक्केलण्णिक्के आनिण् सोरिक् चाम्लो ॥”

9 हेक्क्याङ् खेङ्हाण् सेःन्दोःसेत्छु, “हेक्केःल्ले आत्तान् पेःक्माआङ् यारिप् चोःक्माबे?”

10 हेक्क्याङ् येसुरे खेङ्हाण् नोगप् पिरुसि, “आल्ल ओमेत्तेत्छेण् ओ, खिन्छिण् येक्यक्को केलाःत्छिण् केबत्छिल्ले च्वाःत् कुःन्दा केबङ्बा मनाधिक्ले केदुमसिण् ॥ खेन् लाःपपा हिम्मो थारिक् तिम्देत्छेण् ॥” 11 हेक्क्याङ् हिम्दाङ्बान् मेत्तेछेण्, “आनिण् सिक्साम्बाल्ले खेनेण् अक्खे केमेत्तेआङ् केवारो, ‘तरे युङ्मा याक्फाङ्ङिन् आत्तो नेबे? खेप्पो इङ्गाण् आहुण् साम्बाहाण्नु यहुदि चोःक्युम्भो तङ्नामरेन्चामा थुङ्मान्चाङ्गलो ॥’ 12 हेक्क्याङ् खेल्ले खिन्छिण् थोःस्मा खाम्लोओ यारिप् चोःक्मनाबा लत्छा यम्बा याक्फाङ्ङिन् ओसेःन्गेधाक्सिण् ॥ खेप्पोए आनिण् चामा थुङ्मान्यारिप् चोगेत्छेण् ओ ॥”

13 हेक्क्याङ् खेङ्हाण् पेसेत्छिल्ले येसुरे पाःत्तुबा हेक्केए तुमेत्छुआङ् खेङ्हाण् यहुदि चोःक्युम्भो तङ्नामरेन्चामा थुङ्मान्यारिप् चोगेत्छु ॥

दाङ्बाल्ले कुसाभाङ्जाःन्

मत्ति २६.२६-३०, मर्कुस १४.२२-२६, १ को ११.२३-२५

14 आल्ल चाजामा येम् पोःक्खेआङ् येसुःन् कुसेःक्युक्मिबाहाण्नु चामा तेन्नो युङ्सिङ् ॥ 15 येसुरे खेङ्हाण् मेत्तुसि, “इङ्गाण् तुक्खे चामानुःल्ले तगि कन् यहुदि चोःक्युम्भो तङ्नाम्बा साभाङ्जाःन्खिनिण्नु सोरिक् चामा साण्णिक् निङ्वाण् चोगुङ्गाङ् वयाङ्, 16 थेआङ्भेल्ले निङ्वाण्फुहाङ्जुम्मो कन् आजाम्ल आबपपा चोःक्युम्भो तङ्नाम्बा साभाङ्जाःल्ले कुबेःन् मेङ्गेत्ते थारिक् इङ्गाण् याम्मो मेजाआन्लो ॥”

17 हेक्क्याङ् येसुरे चल्लङ्ना खोर्याःन् खप्सुआङ् निङ्वाण्फुमाङ्ङिन् नोगेण् पिरुर अक्खे पाःत्तु, “कन् ताःक्तेममेण् आङ् खिनिण् लुम्मो हाःत्तासिममेण् चेममे थुङ्मेण् ओ ॥ 18 खिनिण् सेक्खाए मेत्तिङ्, निङ्वाण्फुहाङ्जुम्मिन् याम्मो मेन्दाए थारिक् चेल्लेक्सेण् थिःन् इङ्गाण् याम्मो मेधुङ्गान्लो ॥”

19 हेक्क्याङ् खुनेण् खरेःङ्ङिन् खप्सुआङ् निङ्वाण्फुमाङ्ङिन् नोगेण् पिरु हेक्क्याङ् खेःक्खुआङ् कुहुण् साम्बाहाण् पिरुसिर अक्खे मेत्तुसि, “कन् खिनिण् लागि पिरेबा आधक्लो ॥ इङ्गाण् आनिङ्वाण्सोओ अक्खे चोगेम्मेण् ओ ॥”

20 बा हेक्केलण्णिक्के मेज मेसुरुआङ् चल्लङ्ना खोर्याःन् येसुरे पक्खुर अक्खे मेत्तुसि, “कन् खिनिण् लागि आमाक्खिण्णवदेःन्देआङ्ङिःन्धो पोःक्खेबा कुसङ् माङ्हुप्पिन्लो ॥

21 कर ओमेत्तेममेण्! इङ्गाण् याप्मि इङ्गेलेक्पान्बा कन् चामा तेन्नो इङ्गाण्णुए चर युङ्गलो ॥” 22 आल्ल निङ्वाण्फुमाङ्ङिल्ले निङ्वाण् चोगुबा कुइसिःक्के मेन्छाम्साःङ्ग सिःमाए पोःङ्गलो, कर खुनेण् इङ्गेलेक्पेङ्ग चिःत्ते सयेरो ॥ 23 खेङ्हाण् आनिण् लुम्मो अक्कतङ्बा याःम्बक् हाःत्ते चोगुण्बिला लण्णिक् सेःन्दोःसिङ्गमा मेहेःक्सिङ्गलो ॥

केरेक्नुःल्ले यम्बा हाःत्तिबे?

मत्ति २०.२५-२८, १९.२८, मर्कुस १०.४२-४५

24 हेक्क्याङ् कुहुण् साम्बाहाण्णरे केरेक्नुःल्ले यम्बा हाःत्तिबे फाण्आङ् पाःन्धक्मा मेहेःक्कुरो ॥ 25 येसुरे खेङ्हाण् मेत्तुसि, “कन् थिममेण्दङ् सुवाङ्हाण्णरे खुनिण् हाङ्हाण्णरे मनाहाण् पाःपपाःत्तेमेत्तुसि हेक्क्याङ् खुनिण् युक्साबाहाण्णरे आनिण्णरे मनाहाण्णरे खुनिण् तेःङ्सिण्णरे फाण्आङ् मेमेत्तिङ्गलो ॥ 26 कर खिनिण्ओग अक्खे मेबोःङ्नेल्लो ॥ खिनिण्ओग आत्तिण् यम्बा चोःक्, खेन् चुक्सा पोःङ्गमा पोःङ्ग हेक्क्याङ् लाम्लोःबान् सेवारोबेण् हेक्के पोःङ्गमा पोःङ्गलो ॥ 27 आल्ल चाजामादेन्नो केयुङ्बेण्नु सेवा केजोःक्पेण्णत्तिण् यम्बाबे? खेन् चाजामादेन्नो केयुङ्बेण्ण यम्बा मेःम्बि? कर खिनिण्ओग इङ्गाण् सेवा केजोःक्पा हेक्के वण्णआ फाण्आङ् मेत्तिङ्गलो ॥ 28 खिनिण्णरे चक्मेल्लण्णरे इङ्गाण् आदुक्खेओ तेःङ्ग याप्मि केमेत्तिआङ् केवयिण्णरे ॥ 29 पानुदिङ्ग आम्वारे इङ्गाण् हाङ्ग चोःक्मा युक् पिराङ्गबा हेक्केए

खिनिऱआङ् पिनिङ्लो ॥ 30 खिनिऱ आहाङ्जुममो इङ्गाऱनुए सोरिक् केयुडिऱआङ् केजाम् केधुडुम्लो ॥ हेक्क्याङ् हाङ्गुक्नाओ केयुडिआङ् इसाइलबा थिक्-नेत् सुवाङ्हाऱ सम्दाङ् हाङ् केजोगिऱरो ॥”

येसुरे पत्रुसेन् केनाऱआ मेत्तुऱ

मत्ति २६.३१-३५, मर्कुस १४.२७-३१, युहुनना १३.३६-३८

31 येसुरे मेत्तु, “सिमोने, सिमोने, खेप्सेऱओ! इक्मसाबाल्ले चाःनुनु कुहःक्किन् सेम्मारै लागि एप्तुआङ् सेन्दुबा कुइसिःक् माफेन्साम्मिल्लेआङ् खिनिऱ नसाःन्निन् लेङ्मा फाऱआङ् इङ्जाःङ् नाःक्तुआङ् वाऱरो ॥ 32 कर इङ्गाऱ खेनेऱ केनसाःन्निन् मेलेङ्नेन्ल फाऱआङ् तुवा चोगुङ् पिनेआङ् वाऱआरो ॥ खेनेऱ याम्मो नसाःन्नो केधुम्बा पोःक्खेआङ् केम्भुऱ केन्साऱसिआङ् खुनिऱ नसाःन्नो केधुम्बा चोगेसेऱओ ॥”

33 सिमोनेरे नोगप् पिरु, “आदाङ्बे, इङ्गाऱग खेनेऱनु पुङ्लाहिम्मो थारिक्लक् मेःन्, कर सिःमा पोःङ्साङ् यारिप् वाऱआरो ॥”

34 कर येसुरे खेन् मेत्तु, “पत्रुसे, इङ्गाऱ पाःन्धिक् मेत्तेऱरो, आइन् सेन्दिक् इङ्वा काःमानुःल्ले तगि खुनेऱ कुसिङ्मेनिःत्तुङ्डिन् केबाःत्तुर सुम्लेङ् केनाऱआरो ॥”

येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱ साम्दिङ् पिरुसिऱ

35 हेक्क्याङ् येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “इङ्गाऱ खिनिऱ सुनाइङ् इङ्भन् चोःक्से सुःक्वा, साब्रि नु लाङ्सुःप् थेआङ् मेःनने पाङ्निङ्डिल्ले खिनिऱ केसाक्पो केधयेऱइबिऱ?”

खेङ्हाऱरे नोगप् मेबिरु, “मेधयेऱइगेन्लो ॥” 36 येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “कर आल्लो खिनिऱ सुःक्वा साब्रिहाऱ याङ्सिङ्डेम्मेऱओ हेक्क्याङ् ताभेःन् मेङ्गपमनाबाल्ले हाराऱ कुसुङ्घेऱवाःन् सङ्घुआङ् लत्थिक् ताभेधिक्काङ् इङ्गुरो ॥ 37 अक्खेलऱरिक् साम्योसाप्लाओ साप्टेआङ् पत्, ‘खुनेऱग हाङ्बिफ्युङ्बाहाऱनु मेदङ्घुरो ॥’ कन् पाःन्निन् नु माङ्निङ्वाऱपाःन्नो इङ्गाऱ आमैन्नो साप्टेआङ् पप्पा पाःन्हाऱ केरेक् इङ्गाऱओ केत्लो ॥”

38 खेङ्हाऱरे नोगप् मेबिरु, “आदाङ्बे, आनिगे नेत्छि ताभे कत्तुम्बेरो ॥”

येसुरे मेत्तुसि, “हेक्केने फाऱग खेम्म्याक्काङ् पोःङ्लो ॥”

येसुःन् जैतुन कोःक्माओ तुवा चोःक्

मत्ति २६.३६-४६, मर्कुस १४.३२-४२

39 हेक्क्याङ् येसुःन् थोःस्मा याक्फाङ्ङोनु लःन्देआङ् सदादिङ् हेक्के जैतुन कोःक्माओ पेःल्ले कुहुऱसाम्बाहाऱआङ् खुनेऱनुए सोरिक् मेबेरो ॥ 40 खेप्मो येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “हङ्साऱमाओ मेधयेऱइगेन्ल फाऱआङ् तुवा चोगेम्मेऱओ ॥” 41 हेक्क्याङ् खुनेऱ मिसाक् नानाक् पेआङ् थुङ्बोहजऱ युङ्सिङ्डाङ् अक्खेलऱरिक् तुवा चोगु, 42 “पानुदिङ् आमबे, खेनेऱ निङ्वाऱ केजोगुने फाऱग कन् इनोगेन् तुक्खेरेन् खोर्याःन् इङ्गाऱओलाम् खेत्तेदेःसेऱओ ॥ हेक्केसाङ् इङ्गाऱ आनिङ्वाऱ हेक्केग मेःन्, कर केनिङ्वाऱ हेक्केए पोःङ्लरो ॥” 43 ((हेक्क्याङ् खेप्मो माङ्लाइङ्बाधिक् साङ्ग्राम्पेदाङ्लाम् थाःम्सिङ्डाङ् खुनेऱ कुभाऱ पिरुरो ॥ 44 हेक्क्याङ् खुनेऱ निङ्साम्गेन् निङ्वाऱरे नायो पोःक्खेआङ् साऱरिक् निङ्वाऱ पिरुआङ् तुवा चोगु, हेक्क्याङ् खुनेऱ कुहाःम्ब्रिक्वाःन् यम्ब्यम्बा माक्खिऱ तेप्पक्वा कुइसिःक् खाम्मो मक्थयेरो ॥))

45 येसुःन् तुवाओलाम् पोगेआङ् कुहुऱसाम्बाहाऱ मेयुडेबा तेन्नो पे ॥ खेङ्हाऱ केरेक् मिङ्वाःल्ले मेनाःसेआङ् मेङ्पसेबा तुमुसि ॥ 46 खेङ्हाऱ फोःक्खुसिर अक्खे मेत्तुसि, “थेआङ् केइप्सिर केनेससिबाबे? पोगेम्मेऱआङ् हङ्साऱमो मेधयेऱइगेन्ल फाऱआङ् तुवा चोगेम्मेऱ ॥”

येसुःन् मेदेम्सुऱ

मत्ति २६.४७-५३, मर्कुस १४.४३-५०, युहुनना १८.३-११

47 कर येसुरे हेक्के पाःत्तुर पत्छेल्लेसा, थिक्-नेत् कुहुऱसाम्बाहाऱओबा लत्छा यहुदा मेपमनावेल्ले मनाहाऱ लाम्लोसुसिर खेप्मो तारुसि ॥ हेक्क्याङ् येसुःन् चुप् मेप्माआङ् सेवा मेत्छे कुबेसाङ्

पे ॥ 48 कर येसुरे खेन् मेत्तु, “यहुदाए, अक्खेलरिक् इङ्गाण मेन्छाम्साःन् चुप् केमेत्ताआङ् खेनेण इङ्गेलेक्काबाबि?”

49 हेक्क्याङ् आल्ल खेप्पो थे पोःङ् केलण्वा निङ्वाण मेङ्ःत्तुआङ् येसुरे कुहुण्णसाम्बाहाण्ण खेनेण मेमेत्तु, “आदाङ्गे, आल्लो आनिगे ताभेःल्ले कङ्हाण्ण चेप्त्तुमसिम्बेण्णि?” 50 हेक्क्याङ् खेङ्हाण्णो थिक्किल्लेग ताभेःन् तरप् फिःक्खुआङ् मानिङ्वाण्णफुसाम्बाल्ले कुसेवारोबाल्ले कुजुप्पाङ् लेप्पाङ्बा कुनेक्खोण्णान् पेत्तु थाःसुरो ॥ 51 कर येसुरे खेङ्हाण्ण मेत्तुसि, “आल्ल नाण्णरेम्मण्णो ॥” हेक्क्याङ् खेल्ले कुनेक्खोण्णान् सुःसुआङ् नुसुरो ॥

52 हेक्क्याङ् येसुरे खेनेण कुदेम्से केदाःबा तुम्निङ्वाण्णफुसाम्बाहाण्ण, माङ्हिम् केगोःबाहाण्णरे खुनिण थक्त्तुम्बाहाण्ण नु यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाण्ण अक्खे मेत्तुसि, “इङ्गाण्ण हाङ्गिफ्युङ्ग केजोःक्पाआबि? थेआङ्ग इङ्गाण्ण आदेम्से ताभेणु तक्काःत्तु केदयेण्णडे? 53 इङ्गाण्ण थिक्क्याःन्धक्सा माङ्हिम् लक्खुम्पो निसाम् हुण्णसे वयाङ्बा हेक्केसाङ् याप्पि केन्देम्सिन्, कर खादाम्मा मुक्कसाम्मिल्ले युक्त्तुल्लेण्ण खिनिण याःम्बक् चोःक्मा येम् पोःङ्गो ॥”

पत्रुसरे येसुःन् नाण्णरु

मत्ति २६.६९-७५, मर्कुस १४.६६-७२, युहुन्ना १८.१५-१८, २५-२७

54 हेक्क्याङ् खेङ्हाण्णरे खुनेण मेदेम्सुआङ् मानिङ्वाण्णफुसाम्बाल्ले कुहिम्पो मेदारु ॥ पत्रुसेन्नाङ् माःङ्गालाम् खेङ्हाण्ण तिम्दुसिर खेप्पो तयेरो ॥ 55 खेङ्हाण्णरे लक्खुम्लुम्पो मि मेदुप्त्तुआङ् मिजाण्णु मेयुङ्गेल्ले पत्रुसेन्नाङ् खुनेण लुम्पो पेआङ्ग युङ्गिसिङ्ग ॥ 56 हेक्क्याङ् खेप्पो सेवारोमा चुक्काधिकले खुनेण खाण्णोःप्पाओ युङ्गेल्ले नुःरिक् ओमेत्तुआङ् अक्खे पाःत्तु, “कन् मनाःन्नाङ् येसुःन्नुए वयेबा हेक्के लण्णो ॥”

57 कर पत्रुसरे खेन् नाण्णरु मेत्तु, “कन् मेण्णुमाण्णइल्ले थेःन्ने पाःत्तुबे? इङ्गाण्ण खुनेण कुसिङ्ग मेनिःत्तुङ्गिण्णो ॥”

58 सप्पा एगाङ्ग वेण्णस्मा थिक्कले खुनेण निःसुआङ्ग मेत्तु, “खेनेण्ण खेङ्हाण्णणुए केवयेरो ॥”

कर पत्रुसरे पाःत्तु, “मेःन्लो, इङ्गाण्ण मेवयाङ्गिण्णो!”

59 याङ्गिसि कुमुक् थिक्क एगाङ्ग कुभाधिकले खुनेण निःसुआङ्ग अक्खे पाःत्तु, “सेक्खासाङ्ग खुनेण्ण येसुःन्नुए वयेरो, थेआङ्गभेल्ले खुनेण्ण गालिललाम् केदाःबारो ॥”

60 कर पत्रुसरे पाःत्तु, “मेःम्बे हौ! थेमानि केबाःत्तुबे? इङ्गाण्ण खुनेण कुसिङ्ग मेनिःत्तान्णो ॥” खिमो खुनेण पाण्णरे पत्तुल्लेसा इङ्वाःन् काःसे ॥ 61 येसुरे खिरि हिसिङ्गडाङ्ग पत्रुसेण्ण ओमेत्तु ॥ हेक्क्याङ्ग दाङ्गबाल्ले, “आङ्ग इङ्वा काःमानुःल्ले तगि खेनेण सुम्लेङ्ग केणाण्णारो” पाःत्तुबा पाःन्निण्ण पत्रुसरे कुनिङ्वाण्ण सुम् लण्णरे ॥ 62 हेक्क्याङ्ग पत्रुसेण्ण लक्खुम्पोनु लःन्देपेआङ्ग उःक्काङ्ग-उःक् हाबेरो ॥

येसुःन् किनाःन्दि मेबिरु मेहिप्पुण्ण

मत्ति २६.६७-६८, मर्कुस १४.६५

63 आल्ल येसुःन् केगोःबा थक्कसुबाहाण्णरे खुनेण किनाःन्दि पिमा मेहेःक्त्तुर मेहिप्पु ॥ 64 कुमिक्किण्ण तेःत्तिल्ले मेदेप्पुण्ण मेहिप्पुआङ्ग खुनेण सेःन्मेदोसु, “खेनेण्ण हाःत्तुले केहिप्पुतेबे? माङ्गिण्णिङ्वाण्णपाःन् पाःत्तेण्णो!” 65 हेक्क्याङ्ग खेङ्हाण्णरे किनाःन्दि मेबिरु वेण्णस्मा यरिक् ताप्पेःम्बा पाःन्हाण्ण येसुरे कुदक्कलेङ्गवाओ मेबाःत्तुरो ॥

येसुःन् येजुम्भोओ मेदेण्णरुण्ण

मत्ति २६.५७-६८, मर्कुस १४.५३-६५, युहुन्ना १८.१९-२४

66 हेक्क्याङ्ग खाओःत्तेआङ्ग यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाण्ण, तुम्निङ्वाण्णफुसाम्बाहाण्ण नु साम्पोथिम्साम्बाहाण्ण मेजुप्पे ॥ हेक्क्याङ्ग येसुःन् येजुम्भोओ मेदेण्णरुआङ्ग 67 खेङ्हाण्णरे मेमेत्तु, “खेनेण्ण निङ्वाण्णफुमाङ्गिण्णिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तनेण्णि? याप्पि आमत्तेण्ण ॥

कर येसुरे खेड्हाण मेत्तुसि, 'इङ्गाण पाःतुङ्साङ् यापमि नसाःन् केन्जोगिन्लो ॥ 68 हेक्क्याङ् इङ्गाण सेःन्दोःनिङ्साङ् नोगप् यापमि केम्बिरिन् ॥ 69 कर आल्लोआङ्धो इङ्गाण मेन्छाम्साःन् मुक्साम्दाङ्बा निङ्वाणफुमाङ्डिल्ले कुजुप्साङ् लेप्माङ् युङ्लो ॥ ”

70 हेक्क्याङ् खेड्हाणरे खुनेण सेःनमेदोसु, “खेनेण निङ्वाणफुसाःनेबि?”

हेक्क्याङ् येसुरे खेड्हाण नोगप् पिरुसि, “खिनिण केबाःत्तुम्बान् सेक्खारो ॥”

71 हेक्क्याङ् खेड्हाणरे मेबाःत्तु, “आल्ल आनिण वेण मनाहाणरे खुनिण तोःन्दि थेआङ् चाहाबा आजोगेबे? खुनेण कुमुरालाम्बाए आनिण खा आघेप्सुम्लो!”

23

पिलातसरे येसुःन् खासेन् लोःन्दुण

मत्ति २७.११-२६, मर्कुस १५.१-१५, युहुन्ना १८.२८-४०, १९.१-१६

1 येजुम्भोबा केरेक् मनाहाण मेबोगेआङ् येसुःन् रोमि सुहाङ्गेम्बा पिलातसरो मेदारुआङ् 2 फोत्या कुःप्मा मेहेःक्तु, “आनिणे कन् मनाःल्ले कन् सुवाङ्हाण इङ्गाणरे निङ्वाणफुमाङ्डिल्ले सेःन्दुबा खिसत् हाङ्आ मेत्तुसिर पयम् हाङ् सिजरेन् एःङ्याङ् पिमा मेःन् फाणआङ् हुसुसिबा तुमुम्बेरो ॥”

3 हेक्क्याङ् पिलातसरे येसुःन् सेःन्दोसु, “सेक्खा खेनेण यहुदि हाङ्नेबि?”

येसुरे खेन् नोगप् पिरु, “खेङ्ग खेनेण केबाःत्तुर केबत्तो ॥”

4 हेक्क्याङ् पिलातसरे तुम्निङ्वाणफुसाम्बाहाण नु खेन् मनाहाण मेत्तुसि, “इङ्गाणग कन् मनाःल्ले थेआङ् फेन् याःम्बक् चोगुबा मेङ्घोःबान्लो ॥”

5 कर खेड्हाणरे याम्मो येसुःन् अक्खे मेमेत्तुर आपत्तिक मेगुःत्तु, “कन् मनाःल्ले कुनिसाम्मिल्ले कन् केरेक् मनाहाण केरेक् यहुदिया नु गालिललाम् कप्पो थारिक् हाङ्बिफ्युङ् चोःक्मा हुसुसिर वाणरो ॥”

येसुःन् हेरोद हाङ्डिल्ले कुदगि

6 हेक्क्याङ् पिलातसरे खेन् खेप्सुआङ् कन् मनाःन् गालिलस्माबि? फाणआङ् सेःन्दोसुसि ॥

7 पिलातसरे कन् पाःन्निन् हेरोद हाङ्डिल्ले* कुलाजेणओबा केलणबा निङ्वाण खोःसुआङ् येसुःन् हेरोद हाङ्डिल्लोए पाङ्घुदेःसुरो ॥ खेन् येम्मो हेरोदेन यरुसलेम्मो वयेरो ॥ 8 हेरोदरे येसुःन् निःसुआङ् साणरिक् सःत्ते, थेआङ्भेल्ले खुनेण चोगुबा पाःन्निन् खेप्सुआङ् तगिआङ्धो तुम्मा निङ्वाण चोगुआङ् वये ॥ आल्ल खुनेण कुदगि येसुरे निङ्वाण केमाबा याःम्बक्हाण चोगुबा ओमेप्मा कुसिराण थाङ्आङ् वयेरो ॥ 9 हेरोदरे खुनेण यरिक् पाःन्हाण सेःन्दोसु, कर येसुरे थेआङ् नोगप् मेबिरुन्लो ॥ 10 हेक्क्याङ् तुम्निङ्वाणफुसाम्बाहाण नु साम्योथिमसाम्बाहाण मेबोगेआङ् खुनेण येक्कप फोत्या कुःप्मा मेहेःक्तु ॥

11 हेरोदेन नु कुधक्कुसुबाहाणरे येसुःन् किनाःन्दि मेबिरुण कुजाःत्थि मेदेःसु, हेक्क्याङ् परान्ला हाङ्तेःत्तिन् मेजाक्त्तु मेबिरुआङ् याङ्ना पिलातसरो मेबाङ्घु मेदेःसुरो ॥ 12 बा खेन् येन्नाङ्धो हेरोद हाङ्डिन् नु पिलातसेन् याम्मो तडेत्छिरो ॥ खेन्नुःल्ले तगि खुन्छिण नेप्माङ् निङ्मि वयेत्छिरो ॥

येसुरे सिःमेल्लेन् खुम्दिङ् खोःसुण

13 हेक्क्याङ् पिलातसरे तुम्निङ्वाणफुसाम्बाहाण, यहुदि लाम्लोःबाहाण नु मनाहाण उःत्तुसिआङ्

14 खेड्हाण मेत्तुसि, “खिनिण कन् हाङ्बिफ्युङ् केजोःक्पा फाणआङ् फोत्या केगुःत्तुम्माङ् केदारुम्बा मनाःन् खिनिण तगिण इङ्गाण यरिक् पाःन् सेःन्दोसुङ्, कर इङ्गाण थेआङ् याःम्बक् फेःन्दुबा मेङ्घोःबान्लो ॥ 15 हेक्क्याङ् हेरोद हाङ्डिल्लेआङ् थेआङ् मेघोःसुन्नाङ्याङ्ना इङ्गाणओ नुःक्तु फेन्छुआङ् वाणरो ॥ ओमेत्तेममेण, कल्ले सिःमेल्ले खुम्दिङ् खोःमा केबोःङ्बा याःम्बक् थेमाआङ् मेन्जोःक्के वाणरो ॥ 16 हेक्केःल्ले इङ्गाणरे खुनेण तेःम्भुक् याक् पाङ्घुङ्सिङ्डाङ् लेरुङ्देःसुङ्लो ॥”

17 ((आल्ल तड्नाम्मो पुङ्लाहिम्मो साक्पा केधाःबाधिक् लेप्मा थिम वयेरो ॥)) 18 कर खेड्हाण थिक्हुप् मेबोःक्खेआङ् मेअःक्ते, “कन् मनाःन् खुम्दिङ् पिरेणआङ् आनिणे लागि बरब्बासेन लेरे

* 23:7 हेरोद हाङ्-खुनेण कुमिङ्हेरोद एन्तिपास वये ॥ खुनेण पयम्यम्बा हेरोद हाङ्डिल्ले कुस्साः वये ॥

आबिरेत!" 19 (खेन् मनाःन् येक्यक्को हाड्बिफ्युड् चोगुबा नु मना सेरुसिबा आप्तिकको पुड्लाहिम्मो साक्पा थ्येआड् यागेरो ॥)

20 पिलातसरे येसुःन् लेप्मा निड्वाफ् चोगुर खेड्हाफ् याम्मो ताफ्जेक्तुसि, 21 कर खेड्हाफ् मेअःक्ते, "खेन् सिलाम्साक्मा सिड्समदाड् फोःन्देफ्! सिलाम्साक्मा सिड्समदाड् फोःन्देफ्!"

22 हेक्क्याड् सुम्लेड्डो पिलातसरे खेड्हाफ् याम्मो मेत्तुसि, "थेआड्बे? खेल्ले थे याःम्बक् फेःन्दुआड् वाफ्बे? खुनेफ् सिःमेल्ले खुमदिड् खोःमा याःम्बक् चोगुबा इड्गाफ् मेड्घोःबान्लो, हेक्केःल्ले खुनेफ् तेःम्भुक् याक्पाड्घुड्सिड्डाड् लेरुड्देःसुड्लो ॥"

23 कर खेड्हाफ् अयाक् मेल्लफ् यम्बा इक्लाओ मेअःक्ते, "सिलाम्साक्मा सिड्समदाड् फोःन्देफ् ॥" खेड्हाफ् थिक्हुप् मेबोःक्खेआड् सारिक् मेअःक्तेबाल्ले खुनिफ् पाःन्निन् केरेरो ॥

24 हेक्केःल्ले खेड्हाफे मेबाःतुबा पाःन्निन् कुड्सिःक् पिलातसरे खुमदिड् पिरुरो ॥ 25 खुनेफ् खेन् येक्यक्को हाड्बिफ्युड् चोःक्मा नु मना सेप्मा आप्तिकको पुड्लाहिम्मो साक्पा केधाबेन् लेप्मा पाड्घुसि, कर येसुःन् खेड्हाफे मेड्ःतुबा हेक्के मेजोगुर फाफ्आड् लेरु पिरुसिरो ॥

येसुःन् सिलाम्साक्मा सिड्समदाड् मेभोःन्दुफ्

मत्ति २७.३२-४४, मर्कुस १५.२१-३२, युहुन्ना १९.१७-२७

26 हेक्क्याड् थक्सुबाहाफे खुनेफ् लाःक्कात् मेलःतु मेदेरुआड् खेड्हाफे पाड्भेफ्ओनु केभेमबार केबप्पा सिमोन मेप्मनाबा साइरेनि येक्यक्को केयुड्बेन् मेदेम्सु, हेक्क्याड् येसुरे कुसिलाम्साक्मा सिड्डिन् पड्माआड् येसुःन् तिममा मेबाड्घुरो ॥

27 हेक्क्याड् खेप्मो यरिक् मनाहाफे खुनेफ् मेदिमदुरो ॥ खेप्मो केहाःप्मार मेरिड् केधक्मा मेन्छुमाहाफ्आड् मेवयेरो ॥ 28 कर येसुरे खिरि हिसिड्डाड् खेड्हाफ् मेत्तुसि, "यरुसलेम्मिल्ले कुस्साः मेन्छुमाफ्से, खिनिफ् आलागि मेहाबेममिन्नेफ्, कर खिनिफ् आबाडे लागि नु खिनिफ् साःहाफे लागि हाबेममेफ्ओ, 29 थेआड्भेल्ले मनाहाफे आप्फाल्लेआड् साःमेड्गप्मनामाहाफ् हेक्क्याड् अडेःक्वा नुमेन्धुक्नामाहाफ् मुड्फ्सासासिरो लरिक् पाःप्मा येम् तार पत्तो ॥ 30 खेन् येम्मो मनाहाफे नाड्जड्हाफ् आनिगे समदाड् मक्थ्येफ्ओ! हेक्क्याड् कोःक्माहाफ् याप्मि आलुपतेओ! फाफ्आड् मेमेत्तुसिरो ॥ 31 थेआड्भेल्ले सरिःत्क्याःप्पा कुहिड्वेत् सिड्डिन्ने अक्खे मेमेत्तुल्ले, केहेबा सिड्डिङ्ग आक्खे मेमेत्तुड्रो?"

32 खुनेफ्नुए नेप्फु कुभाड्केभेःम्बाहाफ्आड् सिःमेल्ले खुमदिड् पिमासि फाफ्आड् मेदेरुसि ॥

33 खेड्हाफ् मिक्खोःक्पा मेप्मनाबा कोःक्माओ मेगेरेआड् येसुःन् सिलाम्साक्मा सिड्समदाड् मेभोःन्दुरो ॥ खेन् नेप्फु कुभाड्केभेःम्बाहाफ् येसुरे कुजुप्साड् नु कुभेन्छाड्बा सिलाम्साक्मा सिड्हाफ् समदाड् मेभोःन्दुसिरो ॥ 34 हेक्क्याड् येसुरे पाःत्तु, "पानुदिड् आम्वौ, कड्हाफ् लेप्मि पिरेसेफ्ओ, थेआड्भेल्ले कड्हाफे थेमा मेजोगुर मेबत् थेआड् मेन्निःसुन्लो ॥" हेक्क्याड् खेड्हाफे येसुरे कुदेःत्हाफ् हाःत्छिड्मा फाफ्आड् तफ्याःन्सोःन् मेगेसुरो ॥

35 माःड्घालाम् मनाहाफ् ओमेमयेर मेयेबे, कर यहुदि लाम्लोःबाहाफे खुनेफ् किनाःन्दि मेबिरु अक्खे मेमेत्तु, "खेल्ले वेफ् मनाहाफ्ग सेःप्तुसि, आल्ल निड्वाफ्फुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तने फाफ्ग्र आबाडे सेःप्सिड्ल!"

36 हेक्क्याड् थक्सुबाहाफे मेधाडेआड् किनाःन्दि मेबिरु हेक्क्याड् केसुःप्पा चेल्लेक्सेफ् थिःन् मेधुड्घुर 37 मेमेत्तु, "खेनेफ् यहुदि हाड्ने फाफ्ग्र आबाडे सेःप्सिड्डेफ्ओ ॥"

38 हेक्क्याड् येसुरे कुधेगेःक् समदाड् कड्ग यहुदिहाफे खुनिफ् हाड्लो लरिक् आप्तिक सक्किन् मेसाप्तुआड् मेभत्छु ॥

39 खेप्मो सिलाम्साक्मा सिड्समदाड् मेभोःन्दुबा कुभाड्केभेःम्बाधिक्ले खुनेफ् पाःन्निन्ल्ले लक्तुर अक्खे मेत्तु, "खेनेफ् निड्वाफ्फुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तने मेःम्बि? खेनेफ् सेःप्सिड्डेफ्आड् आन्छिगेआड् याप्मि आसेःप्तेफ् ॥" 40 कर वेफ्समा कुभाड्केभेःम्बाल्ले खेन् फेःक्तुर अक्खे मेत्तु, "खेनेफ् निड्वाफ्फुमाड्डिन् केड्गिरुन्बि? आनिफ् सुम्ब्राड्डे लत्छा परिक्पा खुमदिड्डो

आधयेआइ आवार, 41 च्यासाइ आनछिऱग आजोगेतछुबा याःम्बक् कुइसिःक् सिःमेल्ले खुम्दिइ आघोःसेतछुबारो, कर खुनेऱग थेआइ फेन् याःम्बक् मेन्जोःक्के वारो ॥” 42 हेक्क्याइ खुनेऱ येसुःन् मेत्तु, “येसुए, खेनेऱ केहाइजुम्मो केयुःल्ले इङ्गाऱआइ निड्वाऱ इःताइडेऱओ ॥”

43 येसुरे खुनेऱ मेत्तु, “इङ्गाऱ खेनेऱ मेत्नेऱ, सेक्खाए खेनेऱ आइन्छा साइग्राम्पेदाइडो इङ्गाऱनु सोरिक् केवारो ॥”

येसुरे कुसिःमेन्

मत्ति २७.४५-५६, मर्कुस १५.३३-४१, युहुन्ना १९.२८-३०

44-45 आल्ल कुमुक् थिक्-नेत् (१२) खिरि पोःक्खेआइ वयेल्ले नाम्मिन् मेओःत्तेन्नाइकुमुक् सुम्सि थारिक् खादाम्माल्ले खेन् लाजेऱइन्सिदेप् तेपुतुरो ॥ हेक्क्याइ माइहिम्मो फोःम्मनाबा फोःन्दाःन् थोनु यो थारिक् कुलुम्मो तेरेऱ तेःक्खेरो ॥ 46 येसुःन् यम्बा इक्लाओ अःक्तेर अक्खे पाःत्तु, “पानुदिइ आम्बे, इङ्गाऱ आयाम्साम्मिन् हुक्सुपनेऱरो ॥” हेक्क्याइ खुनेऱ कुसक्मा पेरो ॥

47 हेक्क्याइ खेप्पो केयेप्पा रोमि थक्त्तुम्बाल्ले कन् हिन्दोःक्हाऱ निःसुआइ निड्वाऱफुमाइडिल्ले कुनारा फोःसुर अक्खे पाःत्तु, “सेक्खासाइ कन् मनाःन् साम्योनिबा वयेरो ॥”

48 हेक्क्याइ खेप्पो कन् हिन्दोःक् ओमेत्ते केजुम्बाआइ केवाऱबाहाऱरे कन् मेनिःसुआइ खुनिऱ सड्बेन् मेहिपुतर मेरिड् थक्नु हिम्मो मेनुःक्खे मेबेरो ॥ 49 हेक्क्याइ येसुरे काक् कुन्देःइ-कुन्जुम्हाऱ नु खुनेऱ गालिललाम् केदिम्मर केदाःमा मेन्छुमाहाऱरे माःड्घालाम् कन् हिन्दोःक्किन् ओमेत्तेत्तुर मेयेबेरो ॥

येसुःन् इप्पुड्डो मेनेस्सुऱ

मत्ति २७.५७-६१, मर्कुस १५.४२-४७, युहुन्ना १९.३८-४२

50-51 आल्ल आरिमाथिया पाइजुम्बा युसुफ मेप्मनाबा मनाधिक् वये ॥ खेन् यहुदि येजुम्भोबा पासिड्पादाइलाआइ वयेरो ॥ खुनेऱ निड्वाऱफुहाइजुम्मिन् केहाइबा नुःबा नु साम्योनिबा मना चोगे, हेक्केःल्ले खुनेऱ कन् याःम्बक्को थेआइ तेन्दिइ मेम्बिए वयेरो ॥ 52 खुनेऱ पिलातसरो पेआइ येसुरे कुधक्किन् नाःकत्तु ॥ 53 हेक्क्याइ खुनेऱ येसुरे कुधक्किन् सिलाम्साक्मा सिड्सम्दाइलाम् थाःसुआइ नुःबा चेदेःत्तिल्ले कित्तुआइ खोःम्मनाबा लुड् इप्पुड्डो नेस्सुरो ॥ खेन् इप्पुड्डो तगि आत्तिन्नाइ मेन्नेए वयेरो ॥ 54 आल्ल कन् नाःम्सिड्येन् यारिप् चोःक्मा येन् वये हेक्क्याइ नाःम्सिड्येन् ताःमा इःत्तेआइ वये ॥ 55 हेक्क्याइ गालिललाम् खुनेऱनु सोरिक् केदाःमा मेन्छुमाहाऱरे युसुफेन् मेदिमदुर येसुरे कुधक्किन् मेनेस्सुबा इप्पुड्डिन् मेनिःसुआइ 56 खेड्हाऱ हिम्मो मेनुःक्खे मेबेआइ येसुरे कुधक्को हुःप्मा फाऱआइ मारुक् नु सिदाऱहाऱ यारिप् मेजोगुरो ॥ हेक्क्याइ कन् साम्यो इड्जाःड्डिन् कुइसिःक् नाःम्सिड्येन्नो खेड्हाऱ मेनाःम्सिड्लो ॥

24

येसुःन् सिःमेन्लाम् याम्मो हिड्

मत्ति २८.१-१०, मर्कुस १६.१-११, युहुन्ना २०.१-१०

1 तेनेबा येन्नो खाओःत्तेर पत्तेल्ले खेन् मेन्छुमाहाऱरे येसुरे कुधक्को हुःप्मा फाऱआइ यारिप् मेजोगुबा मारुक् नु सिदाऱहाऱ मेयाइसिड्डाइ इप्पुड्डेन्नो मेबे ॥ 2 खेड्हाऱरे इप्पुड्डिल्ले कुमुराओ मेयेप्सुबा यम्बा लुड्डिन् थिक्लेप्माइ मेइसुआइ नेस्सेबा मेनिःसु, 3 कर खेड्हाऱ सिगाइ मेलाःस्सेल्ले दाइबा येसुरे कुधक्किन् मेड्घोःसुन्लो ॥ 4 खेड्हाऱ खेप्पो खुनिऱ निड्वाऱ मयेर मेयेबेल्ले खुन्छिऱ पेसाइ मिक्किन्ने केजेम्बा फसुःत्क्याःप्पा तेःत् केजाइबा नेप्फु मनाहाऱ येबेत्छिबा मेनिःसुसि ॥ 5 खेड्हाऱ खुनिऱ यड्मा केरेआइ खाम्मो साम्बोःन् हबत्मेबोःक्खेल्ले खेड्हाऱरे खेन् मेन्छुमाहाऱ थेआइ खिनिऱ कुहिड्वेत् मनाःन् कुसिवेत् मनालुम्मो केगोःत्तुम्बाबे फाऱआइसेःन्मेदोसुसि ॥ 6 “खुनेऱग कप्पो होःप्लो! खुनेऱग याम्मो हिडेआइ वारो ॥ गालिलओ खिनिऱनु वयेल्ले खुनेऱ पाःत्तुबा पाःन्निन् निड्वाऱ इःत्तेम्मेऱओ- 7 ‘मेन्छाम्साःन् लायोबा

मनाहाऱे खुनिऱ हुक्को इड्मेलेक्त्तुऱआड् खुनेऱ सिलाम्साक्मा सिड्सम्दाड् मेभोःन्दु मेसेरुऱ, कर सुम्सिगेःक्पा येन्नो याम्मो हिड्लो ॥”

8 हेक्क्याड् खेड्हाऱे कन् येसुरे कुबाःन्निन् निड्वाऱ मेडःतुर 9 इप्पुड्लाम् मेनुःक्खेआड् थिक्-थिक् (११) कुहुऱसाम्बाहाऱ नु वेऱ मनाहाऱ केरेक् मेजेक्त्तुसिरो ॥ 10 आल्ल खेन् मेन्छुमाहाऱग मरियम मग्दलिनि, योआन्ना, याकुबरे कुम्मा मरियम हेक्क्याड् वेऱ मेन्छुमाहाऱआड् मेवयेरो ॥ 11 कर खेड्हाऱे खेन् मेन्छुमाहाऱे खुनिऱ पाःन्निन् नामेन्छाऱरुन् ॥ कड्ग मेन्वाऱमना पाःन्लक् फाऱआड् मेडःतुरो ॥ 12 कर पत्रुसेन् मुत्थिक् पोगेआड् इप्पुड्लो लोःक्तेर पे ॥ खेप्मो अःक्खुम् फन्छिड्डाड् ओमेत्तुल्लेग खेप्मो फःगेलऱबा चेदेःत्तिन्सेःरेआड् नेस्सेबा निःसु ॥ खुनेऱग थेःन्ने पोःक्खेबे फाऱआड् साऱरिक् कुनिड्वाऱ मयेर नुःक्खे पेरो ॥

येसुःन् नेप्फु कुहुऱसाम्बाहाऱओ ओसेःन्धाक्सिड्
मर्कुस १६.१२-१३

13 आल्ल बा खेन् येम्मो येसुरे नेप्फु कुहुऱसाम्बाहाऱ यरुसलेम्लाम् थिक्-थिक् (११) किलोमिटर माःड्घा इममाउस पाड्भेऱबा लाम्मो 14 खेड्हाऱे आड्न् पोःक्खेबा हिन्दोःक्किल्ले कुयाःम्बेओ ताऱजेक्खेत्छिर पेसिरो ॥ 15 खेड्हाऱ हेक्केलऱरिक् ताऱजेक्खेसिल्ले खेप्मो येसुःन् तयेआड् खेड्हाऱनु सौरिक् लाड्घेःक्मा हेःक्ते, 16 कर खेड्हाऱे खुनेऱ कुसिड् मेनिःत्छुन्ल फाऱआड् खुन्छिऱ मिक्किन् थेःक्त्तु पिरुसिआड् वयेरो ॥ 17 येसुरे खेड्हाऱ सेःन्दोसुसि, “मेःम्बे, खिन्छिऱ थेमा पाःन्निन्ने केजेड्सुर लाड्घेःक्सिबे?”

हेक्केःल्ले खेड्हाऱ खुन्छिऱ मिड्वा कुधिम् थपपेत् येबेत्छिरो ॥ 18 खेड्हाऱओ कलिओपास मेप्मनाबा थिक्ले खुनेऱ सेःन्दोसु, “मेःम्बे, खेनेऱ यरुसलेम्लो केन्युड्नेन्बि? आड्न् ताःन्दिक् खेप्मो पोःक्खेबा पाःन्निन् खेनेऱ निड्वाऱ केड्घोःसुन्बि?”

19 येसुरे मेत्तुसि, “मेःम्बे, थेमा पाःन्निन्बे?”

खेड्हाऱे नोगप् पिरैत्छु, “नासरतबा येसुरे कुयाःम्बेओआ, खुनेऱग माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पा वये, हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिन् नु मेन्छाम्गेन् यापमि लुम्मो खुनेऱ पेलिगेन् पाःन्जाक्को नु याःम्बक्को मुक्साम्साबा चोगेरो ॥ 20 तुम्निड्वाऱफुसाम्बाहाऱ नु आनिगे हाड्युक्पाहाऱे खुनेऱग सिःमेल्लेन् खुम्दिड् मेबिरु फाऱआड् थिम्मेन्दड् सुवाड्हाऱ हुक्मेसुपत्तुसि, हेक्क्याड् खुनेऱ सिलाम्साक्मा सिड्सम्दाड् मेभोःन्दुरो, 21 कर खुनेऱ इस्राइलिहाऱ चोःक्युम्भो केबिबा मना फाऱआड् आनिगेग कुलाम् ओमेत्तुम्बेआड् वयिगेरो ॥ खेन्नाड्धो आल्लो कन् हिन्दोःक् पोःक्खेबा सुम् येन् केरेरो ॥ 22-23 आनिगे लुम्मो कुभा मेन्छुमाहाऱे आनिगे निड्वाऱ मेमासुरो ॥ आड्न् तानाम्सा खेड्हाऱ इप्पुड्लो मेबे, कर खेड्हाऱे येसुरे कुधक्किन् खेप्मो मेड्घोःसुन् ॥ खेड्हाऱ मेनुःक्खे मेदयेआड् खेड्हाऱे माड्लाड्बाहाऱ मेनिःसुसिबा पाःन्निन् नु खेन् माड्लाड्बाहाऱे खुनेऱग कुहिड्वेत् पोःक्खेआड् हिडेरो फाऱआड् पाःत्तेत्छुबा पाःन्निन् मेजेक्त्तिगेरो ॥ 24 हेक्क्याड् आनिगे कुभा तेःड्जुम्हाऱ इप्पुड्देन्नो मेबेःल्ले खेन् मेन्छुमाहाऱे मेबाःत्तुबा हेक्केए खेप्मो मेनिःसु, कर खेड्हाऱेआड् येसुःन् मेन्निःसुन्लो ॥”

25 हेक्क्याड् येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “खिन्छिऱ निड्वाऱइन्आक्खेन् साऱरिक् थुड्बाबे! हेक्क्याड् माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱे मेबाःत्तुबा पाःन्निन् नसाःन् चोःक्मा आक्खेन् खिनिऱ निड्वाऱ पाःक्पाबे? 26 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तेन्तुक्खे चामाआड् कुमिमिदिड्डो पेःक्मा केबोःड्बा वये बि मेःम्बि?” 27 हेक्क्याड् येसुरे खेड्हाऱ आबाडे कुयाःम्बेओ मोसारे कुसापपन्हाऱ हेक्क्याड् माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱे खुनिऱ सापपन्नो थारिक् कुबेःन् पोधक् चोगु पिरुसिरो ॥ 28 हेक्क्याड् खेड्हाऱ मेबर मेबत्छेबा पाड्भेऱइल्ले कुबेसाड् मेगेरेआड् येसुःन् मिसाक् माःड्घा केबेःक्पा लाम्सिड्लो, 29 कर खेड्हाऱे खुनेऱ अक्खे मेत्तेछुर पेलि फाक्तेत्छु, “खेनेऱ आन्छिगेनुए आड्न् सेन्दिक् याड्धोःक्तेऱओ, थेआड्भेल्ले आल्लो नाम्धयेआड् खादाम्ल पत्तलो ॥” हेक्केःल्ले खुनेऱ खेड्हाऱनु याड्धोःक्से पेरो ॥ 30 हेक्क्याड् खुनेऱ चामादेन्नो युड्सिड्डिल्ले खरेःड्डिन् खप्सु

हेक्क्याङ् नोगेन् पिरुआङ् फुऱरु खेङ्हाऱ पिरुसि ॥ 31 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे खुन्छिऱ मिक्किन् हरेआङ् खुनेऱ कुसिङ् निःतेत्छु, कर खेपुमोए खुन्छिऱ तगिलाम् खुनेऱ आलापुपोःक्खे पेरो ॥ 32 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱ अक्खे मेत्तेत्छि, “मेःम्बे, लामुमो आनिऱ ताऱआजेक्खेर आभेरेर आबत्छेल्ले खुनेऱ सामुयोसाप्लाःन् पोधक् आजोगेत्छि आबिरेत्छिल्ले आन्छिऱ सिक् पसम्समेआङ् वयेबि मेःम्बि?”

33 हेक्क्याङ् खिमो नेपुमाङ् बा खेन् येम्मो पोगेत्छिआङ् यरुसलेम लेपुमाङ् थानेत्छिरो ॥ खेपुमो थिक्-थिक् (११) हुऱसामुबाहाऱ नु वेऱहाऱ सोरिक् मेयुडेबा तुमेत्छुसि ॥ 34 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे खुन्छिऱ मेमेत्तुसि, “दाङ्बान् सेक्खाए स्येआङ् यामुमो हिडेरो, हेक्क्याङ् सिमोनेल्लो ओसेःन्धाक्सिङ्बाएरो!” 35 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे अक्खेलऱरिक् लामुमो येसुःन् तुमेत्छुआङ् पोःक्खेबा पाःन्निन् नु चाजामा येम्मो खुनेऱ खरेःङ्ङिन् फुऱरुल्ले कुसिङ् निःतेत्छुबान्केरेक् चेक्खेत्छुरो ॥

येसुःन् कुहुऱसामुबाहाऱरो ओसेःन्धाक्सिङ्

मत्ति २८.१६-२०, मर्कुस १६.१४-१८, युहुन्ना २०.१९-२३, सेःक्युकुमिबाहाऱ १.४-८

36 हेक्क्याङ् आल्लसाङ् मेबाऱरे मेबत्छेल्ले येसुःन् आबाडे खुनिऱ लुमुमो थाःम्सिङ्डाङ् मेत्तुसि, “खिनिऱ सनारुङ् केघोःसुम्लरो ॥”

37 हेक्क्याङ् केरेक्के खुनिऱ निङ्वाऱ मयेआङ् साऱरिक् मेगिसे ॥ खेङ्हाऱरेग आल्ल सिःसामुमिन्ने आनिःसुम् फाऱआङ् मेङ्ःत्तु ॥

38 कर येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “थेआङ् खिनिऱ यङ्मा केरेबा? हेक्क्याङ् खिनिऱ निङ्वाऱबो थेआङ् चपुचि केजोगुम्बाबे? 39 आहुक् आलाङ्हाऱ ओमेत्तेम्मे! सेक्खाए कङ्ग इङ्गाऱएरो ॥ इङ्गाऱ आसुःसेम्मेऱआङ् ओआमेत्तेम्मे! सिःसामुमिल्लेन्इङ्गाऱ कत्तुङ्बा हेक्के नेक्सा नु येप् होःप्लो ॥”

40 हेक्के मेत्तुसिर खुनेऱ कुलाङ् कुहुक्हाऱ ओसेःन्धाक्तुसिरो ॥ 41 खेङ्हाऱरे खुनिऱ सिक् पसम्समेआङ् कन् पाःन्निन् सेक्खाबि मेःम्बि फाऱआङ् हःन्दा मेलेक्तेआङ् मेयेबेरो ॥ हेक्केःल्ले येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “खिनिऱ चामा कुजाथिक् केगत्तुम्बि?” 42 खेङ्हाऱरे ओऱमनाबा कुलेपुथिक् डा मेबिरुआङ् 43 येसुरे खुनिऱ तगाङ्ङे खेन् ताःक्तुआङ् चदेःसुरो ॥

44 हेक्क्याङ् खुनेऱ अक्खे पाःत्तु, “इङ्गाऱ खिनिऱनु वयाङ्ङिल्लेसाए मोसारे सापुतुबा सामुयोथिम् सापुलाओ, माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःपुपाहाऱरे खुनिऱ सापुपुनहाऱओ नु सामुलो सुम् सापुपुनो इङ्गाऱ आयाःम्बेओ सापुतेबा केरेक् पाःन्हाऱ केत्तुलो फाऱआङ् मेत्निङ्डाङ् वयाङ्लो ॥”

45 हेक्क्याङ् येसुरे खेङ्हाऱरे सामुयोसाप्लाःन् कुसिङ् मेनिःतुर फाऱआङ् खुनिऱ निङ्वाऱ हनुदुबिरुसिआङ् 46 खेङ्हाऱ अक्खे मेत्तुसि, “निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले सेःन्दुबा खिस्तेङ्ग तुक्खे चामाए पोःङ्, हेक्क्याङ् सिःमाआङ् सुम् येन्नो यामुमो हिङ्माए पोःङ् फाऱआङ् सापुतेआङ् पत्तुलो ॥ 47 हेक्क्याङ् खुनेऱ कुमिङ्ङो लायोलाम् हिन्छिङ्मा नु लेपुमिरेन् सुनाइङ्ङिन् यरुसलेम्मो हेःक्माआङ्केरेक् मेन्छाम् सुवाङ्हाऱओ इङ्भोःमाए पोःङ्लो ॥ 48 हेक्क्याङ् खिनिऱ केरेक् कन् पाःन्निन्ल्लेन् हिन्धोःकुमिबा केवयिऱरो ॥

49 आल्ल खेपुसेम्मेऱओ, इङ्गाऱ पानुदिङ् आम्बारे चोगुबा माङ्हेक्किन्खिनिऱओ पाङ्घुङ् युःसुङ्लो, कर निङ्वाऱफुमाङ्लाम् मुक्सामुमिल्ले कुथिम् मेम्बोःङ्डे थारिक् बा कन् येक्क्यक्कोए वयेम्मेऱओ ॥”

येसुःन् साङ्ग्रामुपेदाङ्ङो नुःङ्

मर्कुस १६.१९-२०, सेःक्युकुमिबाहाऱ १.९-११

50 हेक्क्याङ् येसुरे खेङ्हाऱ बेथानि थारिक् तेऱरुसिआङ् कुहुक्हाऱ थाःङ् फोःक्खुर खेङ्हाऱ मुऱइसाम् थाःसु पिरुसिरो ॥ 51 खेङ्हाऱ मुऱइसाम् थाःसु पिरुसिर पत्छेल्ले खुनेऱ थाःङ्धाःङ् साङ्ग्रामुपेदाङ् लेपुमाङ् पक्खेर पेरो ॥ 52 हेक्क्याङ् कुहुऱसामुबाहाऱ साऱरिक् खुनिऱ सिक्

समेर खुनेऱ सेवा मेजोगुआड् यरुसलेम्मो मेनुःक्खे मेबे, ⁵³ हेक्क्याड् चक्मेल्लए माड्हिम्मो निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनारा मेभोःसुर मेवयेरो ॥

युहुननारे साप्तुबा येसुरे कुसुनाइड् निःसुम्

कन् सापपन्निन् सेःक्युकमिबा युहुननारे साप्तुबा सःपमा नु सिराः थाड्माल्लेन् सुनाइड्लो ॥ कन् सापपन्नो युहुननाःलले येसुःन् निड्वाःफुमाड्डिलले मेन्नुपमनाबा कुबाःन्जाक्किन् हेक्क्याड् मेन्छाम्गेन् यापमि लेड्सिड्डाड् मनालुम्मो थाःम्सिड्लो फाःआड् साप्तुआड् पत् ॥ येसुःन्ने निड्वाःफुसाः नु माड्हेक् चोगेबा सेन्लपदाड्बा फाःआड् कन् सापपन्निन्केनिःपपाहारै नसाःन् मेजोगुर हेक्क्याड् खेन् नसाःन्लाम्बा मेन्नुपमनाबा हिड्मन्निन् मेघोःसुर केल्बा कन् सापपन्निन्ले कुदाराप्लो ॥

निड्वाःफु पाःन्जाक् नु येसुःङ्ग लत्छासि लःरिक् कन् सापपन्निन्ले पाःत्तुरो ॥ हेक्क्याड् कन् सुनाइड्डिल्लेन् थिक्सिगेःक्पा लक्को येसुरे चोगुबा निड्वाः केमाबा याःम्बक्हारै खुनेःए निड्वाःफुसाः नु माड्हेक् चोगेबा सेन्लपदाड्बा फाःआड् ओसेःन्दाड् चोगुरो ॥ कन् थिक्सिगेःक्पा लक्को आक्खेलःरिक् मनाहारै येसुःन् नसाःन् मेजोगुआड् कुहुःसाम्बा मेबोःक्खे केल्बान् हेक्क्याड् वेःहारै खुनेः मेःअत्तुर कुदक्लेड्वाओ मेबोगेबा हेक्क्याड् खुनेः नसाःन् मेन्जोगुन्बा पाःन्निन् सापतेआड् पत्लो ॥ हेक्क्याड् नाःत्ला १३-१८ ओ खुनेः सिलाम्साक्मा सिड्सम्दाड् फोःम्मानुःल्ले तगि हुःसाम्बाहारु सेसे तड्जुम् नु माड्सेवा चोगुबा, हेक्क्याड् खेड्हाः माड्सेवा याःम्बक्को यारिप् चोगुसिबा नु आःन्छिड्मा पिरुसिबा पाःन्निन् पत्लो ॥ हेक्क्याड् एगाड्समा नाःत्लाहारओ येसुःन् मेदेम्सुबा, सुहाड्युकपाल्ले हड्साःरुबा नु खुनेः सिलाम्साक्मा सिड्सम्दाड् स्येआड् सिःमेन्लाम्बा याम्मो हिडेआड् हुःसाम्बाहारो ओसेःन्धाक्सिड्बा पाःन्हाः पत्लो ॥

युहुननाःल्ले मेन्नुपमनाबा हिड्मन्निन् येसुओरक् खोःदेत्तो हेक्क्याड् कड्ग येसुःन् लाम्, सेक्खा नु हिड्मन् फाःआड् नसाःन् चोःक्माआड् खुनेःओ ताःमाल्लेरक् खोःदेत् लःरिक्आहुःरो ॥ कन् सुनाइड्डो निड्वाः केमाबा पाःन्निन् थे वाःभेल्ले याम्साम्गेन् पाःन्निन् मनाहारै कुसिड् मेनिःत्तुर फाःआड् च्वाःत्, खरेःड्, ओःत्ति, मेल्लुक्कम्बा नु मेल्लुक्, हेक्क्याड् चेल्लेक्सेः पुड्मान् नु कुसेः हेक्क्याड् उसुरुबा पाःन्हाःरे कुबिहाः ओगप् चोगुआड् वारो ॥

थामिड्

कुहेःक्सिड्मा पाःन् १.१-१८

बपत्तिस्मा केबिबा युहुननाःन् नु येसुरे कुहुःसाम्बाहार १.१९-५१

येसुरे मेन्जिड्सिड्डे माड्सेवा याःम्बक् चोगुः २.१-१२.५०

येसुःन् यरुसलेम ना-कत्तना वयेबा कुनुपमा येन्हाः १३.१-१९.४२

दाड्बान् सिःमेन्लाम् याम्मो हिडेआड् ओसेःन्धाक्सिड् २०.१-३१

येसुःन् याम्मो गालिल थुम्मो कुहुःसाम्बाहारो ओसेःन्धाक्सिड् २१.१-२५

निड्वाःफु पाःन्जाक्किन् मेन्छाम्गेन् थक्ला पोःक्खे

1 तोलिड्सोमुओ इक्सादिड् खाम्बेःक्माल्लेन् नावागेन् चडःत् नेमानुःलले तगिए, निड्वाःफु पाःन्जाक्किन्* वयेरो ॥ निड्वाःफु पाःन्जाक्किन् निड्वाःफुमाड्डिन्नु वये हेक्क्याड् खुनेःए निड्वाःफुमाड् वयेरो ॥ 2 खुनेःए तोलिड्सोमुओ निड्वाःफुमाड्डिन्नु वयेरो ॥

3 खुनेःएलाम्मे नावागेन् चडःत्तोबा काक् पाःन्हाः पोःक्खेबारो ॥ हेक्क्याड् कन् केबोःड्बाहारओ खुनेः मेःन्ने थेथिक्काड्मेबोःक्खेन् ॥ 4 नेत्तिगेन् हिड्मन्निन् खुनेःए वयेरो ॥ हेक्क्याड् खेन् नेत्तिगेन् हिड्मन्निन्ले काक् मेन्छाम् यापमिहाः सेन्दाड्गेन् ओःत्ति पिरुसिरो ॥ 5 खेन् सेन्दाड्गेन् ओःत्तिःङ्ग

* 1:1 निड्वाःफु पाःन्जाक्किन्-ग्रिक् पाःन्दाड्डो 'लोगोस्' सापतेआड् पत् ॥ खेन् फाःड्न् पाःन्जाक् पोःड्, कर निड्वाःफु पाःन्जाक् फाःड्न् येसु फाःआड् कुसिड् निःपमा पोःड् ॥

माक्चिगेन् खादाम्मो ओःतलो, कर माक्चिगेन् खादाम्माल्ले आप्फाल्लेआड् सेन्दाङ्गेन् ओःत्तिःन् मेन्नाःन्ने वाऱरो ॥

6 निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले पाङ्घुबा मनाधिक् वये ॥ खेल्ले कुमिङ्ङिङ्ग युहुन्ना वयेरो ॥ 7 काक् मेन्छाम्गेन् याप्मिहाऱरे खेन् सेन्दाङ्गेन् ओःत्तिःन् नसाःन् मेजोगुर फाऱआड् खेन् ओःत्तिःल्ले कुयाःम्बेओ तोःन्दि पिसे खुनेऱ तयेबारो ॥ 8 युहुन्नाःन् आबाडेग सेन्दाङ्गेन् ओःत्ति मेवयेन्, खुनेऱग सेन्दाङ्गेन् ओःत्तिःल्ले कुयाःम्बेओ मनाहाऱ मेत्तुखेरक् तयेबारो ॥ 9 केरेक् मेन्छाम् सुवाङ्हाऱ ओःत्ति केबिबा खेन् सेक्खादिङ्ग सेन्दाङ्गेन् ओःत्तिःन्* इक्सादिङ्ग खाम्बेःकमो केदाःबा वयेरो ॥

10 खुनेऱ इक्सादिङ्ग खाम्बेःकमो वये हेक्क्याङ्ग खुनेऱए इक्सादिङ्ग खाम्बेःकमाल्लेन् नावागेन् चङःत् नेससुसाङ्ग खेपमो तयेःल्ले खेल्ले कुसिङ्ग मेनिःत्तुनलो ॥ 11 अक्खेलऱरिक् खुनेऱ आबाडे कुमनाहाऱओ तयेसाङ्ग खेङ्हाऱरे खुनेऱ मेन्दाःक्तुनलो ॥ 12 कर खुनेऱ नसाःन् केजोःक्पाहाऱ नु निङ्वाऱओ केदाःक्पाहाऱ केरेक् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुमुऱइदाङ्गसाः पोःङ्गमा युक् पिरुसिरो ॥ 13 खेङ्हाऱग मा-बालाम् सामेवाःन्छिङ्गबा नु मेन्छाम् निङ्वाऱलाम्बा सा-ए मेबोःक्खेबा मेःन्, कर निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले खेङ्हाऱ आबाडे कुस्साः चोगुसिबारो ॥

14 निङ्वाऱफु पाःनजाक्किन् नासिङ्गेन् थक्कलादिङ्ग पोःक्खेआङ्ग इक्सादिङ्ग खाम्बेःकमो आनिऱ लुम्मो वयेरो ॥* खुनेऱग लुङ्गुम् नु सेक्खाःल्ले कुधिम् चोगेआङ्ग कुमिमिदिङ्ङिन् आनिःसुम्माङ्ग आवाऱरो ॥ खेन् मिमिदिङ्ङिन् पानुदिङ्ग पाः निङ्वाऱफुमाङ्गलाम् केदाःबा थिक्कलक् कुस्साःल्लेन् हेक्कतङ्गबा चोगेरो ॥ 15 युहुन्नाःल्ले खुनेऱ कुयाःम्बेओ मनाहाऱ यम्बा इक्कलाःल्ले अक्खे मेत्तुसि, “इङ्गाऱ खुनेऱ कुयाःम्बेओ अक्खेलऱरिक् पाःत्तुङ्गडाङ्ग वये, ‘आएगाङ्ग केदाःबाङ्ग इङ्गाऱनुःल्ले पयम् यम्बारो, थेआङ्गभेऱल्ले खुनेऱ इङ्गाऱनुःल्लेआङ्ग तगिसा वयेरो ॥” 16 खुनेऱ कुलुङ्गुम् कुधिम्लाम् हाङ्वासाम्मे हाङ्वासाम् आघोःसुम्माङ्ग आवाऱरो ॥ 17 थेआङ्गभेऱल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले साम्योथिमिन् मोसालाम्बा आबिरे, कर लुङ्गुमिन् नु सेक्खाःङ्ग येसु ख्रिस्तलाम्बाए तयेबारो ॥ 18 निङ्वाऱफुमाङ्ङिङ्ग आत्तिल्लेआङ्ग आप्फाल्लेआङ्ग मेन्निए वाऱरो, कर पानुदिङ्ग पाः निङ्वाऱफुमाङ्ङिन्नु सोरिक् केवाऱबा थिक्कलक् कुस्साःल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् ओसेःन्दाङ्ग चोगुआङ्ग वाऱरो ॥

बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्ले कुदोःन्दि

मत्ति ३.१-१२, मर्कुस १.१-८, लुका ३.१-१८

19 यरुसलेम्बा यहुदि लाम्लोःबाहाऱरे निङ्वाऱफुसाम्बाहाऱ नु माङ्गहिम्मो सेवा केजोःक्पा लेबिहाऱ युहुन्नाओ खेनेऱ हाःतनेन्बे? लऱरिक् सेःन्दोःसे मेबाङ्गसुसिल्ले युहुन्नाःल्ले कुदोःन्दिन् अक्कतङ्गबा चोगेरो ॥ 20 युहुन्नाःल्ले इङ्गाऱ निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्त मेःन्नारो लऱरिक् कुदोःप्मा नोगप् पिरुसि ॥*

21 हेक्केःल्ले खेङ्हाऱरे सेःन्मेदोसु, “हेक्केने फाऱग्र खेनेऱ हाःतनेन्बे? खेनेऱ माङ्गनिङ्वाऱपाःन् केबाःप्पा एलियाःन्नेन्बि?”* युहुन्नारे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “इङ्गाऱ मेःन्नारो ॥” खेङ्हाऱरे याम्मो सेःन्मेदोसु, “खेनेऱ माङ्गनिङ्वाऱपाःन् केबाःप्पानेबि?” इङ्गाऱ मेःन्नारो लऱरिक् याम्मो मेत्तुसि ॥

22 हेक्केःल्ले खेङ्हाऱरे याम्मो सेःन्मेदोसु, “हेक्केने फाऱग्र खेनेऱ हाःतनेन्बे? आनिगे याप्मि केबाङ्गबाहाऱ थे नोगप् पिरुम्सिम्बेबाबे? खेनेऱ हाःतनेन्बे फाऱआङ्ग सेक्खा याप्मि आमेत्तेऱओ?”

23 युहुन्नारे माङ्गनिङ्वाऱपाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले कुबाःन् सुत्लाओ खेङ्हाऱ नोगप् पिरुसि,

* 1:9 सेक्खादिङ्ग-सेन्दाङ्गेन् ओःत्ति-खेन् फाऱङ्ग येसु ख्रिस्तरो ॥ खुनेऱ काक् मेन्छाम् याप्मिहाऱ निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुसेक्खाःन् ओसेःन्दाङ्ग चोःक्से तयेबारो ॥ * 1:14 आनिऱ लुम्मो वये-ग्रिक् पाःन्दाङ्गो “आनिऱ लुम्मो कुसाःङ्गाहिम्मिन् चोगुआङ्ग केवाऱबा पोःक्खेरो ॥” कल्ले इसाइलिहाऱ येःङ्घादेन्नो लाम्दिःक् मेजोगेऱल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् निङ्वाऱफु साःङ्गाहिम्मो युङ्गबान् निङ्वाऱ सुम् पोःङ्गलो ॥ * 1:20 बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःन् ४०० तङ्गे एगाङ्ग थिक्कसिगेःक्पा माङ्गनिङ्वाऱपाःन् केबाःप्पा वयेबाल्ले चोगुल्ले यरिक् मनाहाऱरे खुनेऱ ख्रिस्तबिला फाऱआङ्ग निङ्वाऱ मेङ्गुतुरो ॥ * 1:21 एलियाःन् माङ्गनिङ्वाऱपाःन् केबाःप्पा वये ॥ खुनेऱ यरिक् तङ्गे तगि कन् इक्सा खाम्बेःकमो वये ॥ यहुदिहाऱरे एलियाःन् याम्मो ख्रिस्तरे कुलाम्मिन् यारिप् चोःक्से युः फाऱआङ्ग मेङ्गुतु ॥ यहुदिहाऱरे ख्रिस्तरे कुदाःमा लाम् यारिप् केजोःक्पा माङ्गनिङ्वाऱपाःन् केबाःप्पेन्मेहाङ्गुर मेवयेरो (साम्योथिम् इङ्गाःङ्ग १८.१५-१९) ॥

“इङ्गाग दाङ्बाल्ले कुलाम्मिन् तोःन्दोःनचोगेम्मेः लऱरिक् एःक्सादेन्नो केअःक्पा इक्लाआरो ॥”*

24 हेक्क्याङ् यहुदिहाऱे मेबाङ्घुसिबा खेन् फरिसिहाऱे 25 खेनेः निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले केसेःन्देबा ख्रिस्त, एलिया हेक्क्याङ् आनिगे हाङ्घुम्बेबा माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःप्पेन्नाङ् मेःन्ने फाऱग्र थेआङ् बप्तिस्मा केबिरुसिबाबे लऱरिक् सेःन्मेदोसु ॥*

26 हेक्केःल्ले युहुन्नारे खेङ्हाऱ नोगप् पिरुसि, “इङ्गाग च्वाःत्तिल्ले बप्तिस्मा पिरुङ्सिङ्गलो, कर खिनिः लुम्मो कुसिङ् केन्निःत्तुम्मिन्बा मनाधिक् वाऱरो ॥ 27 इङ्गाग आएगाङ् केदाःबाङ्ग खुनेऱरो ॥ इङ्गाग योःक् कुइसिःक् कुलाङ्सुःप्नाम्हाऱ फाःङ्माआङ् मेलाऱआन्लो ॥”*

28 कन् पाःन्निङ्ग यर्दन यङ्घङ्ङिल्ले नाधाःम्बिबा बेथानि पाङ्भेऱओ पोःक्खेआङ् वये, खेप्पोए युहुन्नाःल्ले बप्तिस्मा पिरुसिर यागेरो ॥

निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्लेन् मेल्लुकुसाःन्

29 कुदाःन्दिक्मा युहुन्नाःल्ले येसुःन् खुनेः लेप्माङ् फेरेऱ पत्छेबा निःसुआङ् अक्खे पाःत्तु, “ओमेत्तेम्मेः, इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा लायो लासोःत्हाऱ केगुबाआङ् केदेऱबा निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुमेल्लुकुसाःन्* खा फेन्ल पत्तो! 30 आएगाङ् केदाःबाङ्ग इङ्गागःन्ल्ले पयम् यम्बारो, थेआङ्भेल्ले खुनेः इङ्गागःन्ल्लेआङ् तगिसा वयेरो लऱरिक् इङ्गाग खुनेः कुयाःम्बेओए पाःत्तुङ्ङाङ् वयेबरो ॥ 31 तगिग इङ्गाग आबाङ्गेआङ् खुनेः कुसिङ् मेन्निःत्ते वयाङ् कर खुनेः इसाइल लाजेऱओ ओसेःन्धाक्सिङ्गल फाऱआङ् च्वाःत्तो बप्तिस्मा पिरुङ्सिङ्गल त्याङ्बरो ॥” 32 हेक्क्याङ् युहुन्नाःल्ले याम्मो पाःत्तु, “इङ्गाग सेसेमाङ्ङिन् साङ्ग्राम्पेदाङ्ङोलाम् पुत्तुःक्के हेक्के खुनेऱओ चुक्तेआङ् युडेबा निःसुङ्गलो 33 खुनेऱए ख्रिस्तरो फाऱआङ् कुसिङ् मेन्निःप्पेन्लो, कर च्वाःत्तो बप्तिस्मा पिसे याप्मि केबाङ्बा निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले आत्तिन् सम्दाङ् सेसेमाङ्ङिन् युःआङ् चुक्पा केनिःसुऱ, खेनेः केहाङ्घुबाङ्ग खुनेऱरो, हेक्क्याङ् खुनेऱए सेसेमाङ्ङिल्ले बप्तिस्मा पिरुसिः फाऱआङ् मेत्ताङ्गलो ॥” 34 हेक्क्याङ् कन् पाःन्हाऱ येसुओ पोःक्खेबा निःसुङ्ङाङ् खुनेऱए निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुस्साः* फाऱआङ् कुसिङ् निःत्तुङ्ङाङ् मनाहाऱ तोःन्दि पिरुङ्सिङ्गलो ॥”

येसुरे थिक्-नेत् (१२) कुहुऱसाम्बाहाऱ

35 कुदाःन्दिक्मा याम्मो युहुन्नाःन् नेप्फु कुहुऱसाम्बाहाऱनु खेप्पो वयेल्ले, 36 येसुःन् खुनिः पेसाङ्गलाम् पेऱ पत्छेबा निःसुआङ् युहुन्नाःल्ले खुनेः ओमेत्तुर अक्खे पाःत्तु, “निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुमेल्लुकुसाःन् ओमेत्तेम्मेः!” 37 युहुन्नाःल्ले हेक्के पाःत्तुबा कुहुऱसाम्बाहाऱरे खेप्सेत्तुआङ् येसुःन् तिम्देसुरो ॥ 38 येसुःन् एगाङ् हिंसिङ्ङिल्ले खेङ्हाऱ कुएगाङ् फेरेत्छिबा निःसुसिआङ् सेःन्दोसुसि, “खिन्छिऱ थेमाःन् केगोःत्छुर केवाऱसिबाबे?”

खेङ्हाऱरे नोगप् पिरेत्तु, “रब्बि (खेन् फाऱइङ्ग ‘सिक्साम्बे’ पोःङ्गलो) खेनेः आत्तो केयाःक्पे?”

39 येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “फेरेत्छेऱआङ् ओमेत्तेत्छेऱ ॥” हेक्क्याङ् खेङ्हाऱ कुमुक् लिसि (४) मुक्तेआङ् वयेल्ले पेसिआङ् खेङ्हाऱरे येसुःन् युडेबा तेन्निन् ओमेत्तेत्तु ॥ खेङ्हाऱ खेन् येन् येसुःन्नुए याःक्तेत्छिरो ॥

40 खेन् नेप्फुहाऱओ थिक्किङ्ग सिमोन पत्रुसरे कुन्साऱ आन्द्रियासेन् वयेरो ॥ खुनेऱग बप्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्ले पाःत्तुबा केघेम्बा नु येसुःन्नु लाङ्गेघेःक्पा वयेरो ॥ 41 अन्द्रियासरे काक्नु तगि कुम्भुऱ सिमोनेन्तुमुआङ् मेत्तु, “आन्छिगे मसिह मेप्मनाबा निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले सेःन्दुबा

* 1:23 यसैया ४०.३ ॥ यसैयाःन् यरिक् तङ्बे तगि ख्रिस्तरे कुदाःमाल्ले कुयाःम्बेओ माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःप्पा वयेरो ॥ * 1:25 खेन् येम्मो वेऱ सुवाङ्बा मनाहाऱ यहुदि साम्योओ ताःप्पासिरे लागि बप्तिस्मा पोःङ्मा थिम् वये, कर युहुन्नारे यहुदिहाऱआङ् लायोलाम् नुःक्खेम्मेः फाऱआङ् बप्तिस्मा पिरुसिर वयेरो ॥ * 1:27 ग्रिक् पाःन्दाङ्गे “कुलाङ्सुःप् नाम्मिन् फाःङ्मा मेलाऱआन्” पोःङ्गलो ॥ * 1:29 यहुदि साम्योओ यहुदिहाऱरे लायो-लासोःत्लाम्बा लेप्मि खोःमा मेल्लुकुसाःन् सिदुङ्गभा चोःक्मा केबोःङ्बा थिम् वयेरो ॥ हेक्केःल्ले युहुन्नारे येसुःन् सिदुङ्गभा केबोःङ्बा कुइसिःक्पा मेल्लुकुसा फाऱआङ् निःसुआङ् वयेरो ॥ * 1:33 येसुःन् सिःमेन्लाम् याम्मो कुहिङ्गेत् पोःक्खेबा डागिप् येन् (५०) एगाङ् कन् माङ्निङ्वाऱपाःन्निन् केरेबरो ॥ खेन् येम्मो येसुरे सेसेमाङ्ङिन् कुहुऱसाम्बाहाऱओ वाऱर फाऱआङ् पाङ्घु युःसुरो ॥ * 1:34 निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले आबाङ्गे कुस्साः इग निङ्वाऱफुसाः येसुरे वेऱ कुमिङ् वयेरो ॥

ख्रिस्तेनतुमेत्छुगेरो” (ग्रिक पाःनदाड्डो “ ‘ख्रिस्त’ पोःङ्, हिब्रु पाःनदाड्डो ‘मसिह’ ” पोःङ्लो) ॥
 42 हेक्क्याड् अनद्रियासरे सिमोनेन् येसुरो तारुल्ले येसुरे नुःरिक् ओमेत्तुर अक्खे मेत्तु, “खेनेङ्ग युहुन्नाःल्ले कुस्साः सिमोन्नेरो, हेक्क्याड् खेनेङ्ग केफास लऱरिक् केम्मेत्तो” (खेन् फाऱड्डुङ्ग “पत्रुस” पोःङ्) ॥*

येसुरे फिलिप्पेन् नु नाथानेल्लेन् उःत्तुसिऱ

43 हेक्क्याड् कुदाःन्दिक्मा येसुरे गालिल थुम्मो पेःक्मा निड्वाऱ चोगु ॥ खेनेङ्ग फिलिप्पेन् तुमुआड् अक्खे मेत्तु, “इङ्गाऱ तिम्दाड्डेऱओ ॥”

44 आल्ल फिलिप्पेङ्ग, आनद्रियास नु पत्रुसरे खुन्छिऱ बेथसेदा पाड्जुम् केयुड्बा वयेरो ॥
 45 फिलिपरे नाथानेल्लेन् तुमुआड् मेत्तु, “आनिगेग मोसा नु माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱरेआड् साम्योसाप्लाओ मेसापुत्तुआड् केबप्पा युसुफरे कुस्साः नासरतबा येसुःन् तुमुम्बेरो ॥”

46 हेक्केःल्ले नाथानेलेरे कुनिड्वाऱ मयेर पाःत्तु, “मेःम्बे! नासरतलाम् नुःबा पाःन्हाऱ ताबि हौ?”*
 हेक्केःल्ले फिलिपरे मेत्तु, “खेनेङ्ग आबाडे फेरेऱआड् ओमेत्तेऱओ ॥”

47 येसुरे नाथानेल्लेन् निःत्ताड् फेरेर पत्छेबा निःसुआड् मेत्तु, “ओमेत्तेम्मेऱओ, सेक्खाबा इस्राइलिःन् फेन्ल पतलो ॥ खुनेङ्ग कुनिड्वाऱबो थेआड् ताप्फेःम्बा होःपलो ॥”

48 हेक्केःल्ले नाथानेलेरे सेःन्दोसु, “मेःम्बे, खेनेङ्ग आक्खेलऱरिक् इङ्गाऱ कुसिड् केनिःत्ताड्बे?”
 येसुरे नोगप् पिरु, “फिलिपरे मेन्उःत्ते केवयेल्लेसा खेनेङ्ग पःत्छेऱ बुड्मो केवयेबा निःनेरो ॥”

49 नाथानेलेरे नोगप् पिरु, “सिक्साम्बे, खेनेङ्ग निड्वाऱफुसाःनेरो, खेनेङ्ग इस्राइलबा हाड्नेरो ॥”

50 येसुरे खेन् मेत्तु, “मेःम्बे! खेनेङ्ग पःत्छेऱ बुड्मो केवयेबा निःने लऱरिक् मेत्तनेबाल्ले चोगुल्लेसा नसाःन् केजोगुबाबि? कर कन्नुःल्लेआड् यम्बा पाःन्हाऱ केनिःसुऱरो ॥” 51 खुनेङ्ग आल्लसाड् योऱरु पाःत्तु, “खेनेङ्ग सेक्खाए मेत्तनेऱ, साड्ग्राम्पेदाड्डिन् हन्नाड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमाड्लाड्डिबाहाऱ मेन्छाम्साःओ* मेयुबा नु थाःङ् मेबेःक्पा केनिःसुसिऱरो ॥”

2

काना पाड्जुम्मो मेःक्खिम् साभाड्जा

1 हेक्क्याड् नियेन् एगाड् गालिल थुम्मोबा काना पाड्जुम्मो तेन्धाम्गेन् मेःक्खिम्मो येसुरे कुम्मा मरियम्मिन् तरे वयेरो ॥ 2 येसुःन् नु कुहुऱसाम्बाहाऱआड् मेऱःत्तुसिआड् खेप्पो मेबेआड् मेवये ॥
 3 खेन् तेन्धाम्गेन् मेःक्खिम्मो चेल्लेक्सेऱ थिःन् माःरेल्ले येसुरे कुम्मा पेआड् येसुःन् मेत्तु, “आल्ल खेड्हाऱरे चेल्लेक्सेऱ थिःन् मिःसाक्काड् मेड्गत्तुन्लो ॥”

4 हेक्केःल्ले येसुरे नोगप् पिरु, “आम्मौ, थेआड् कन् पाःन्निन् इङ्गाऱ केमेत्ताबाबे? थेआड्भेल्ले इङ्गाऱ आयाःम्बक् चोःक्मा येम्मिन् आल्ल थारिक् मेन्दाए वाऱरो ॥”

5 कर कुम्मा पेआड् खेप्पोबा सेवारोबाहाऱ मेत्तुसि, “खुनेङ्ग पाःत्तुबा हेक्केए चोगेम्मेऱओ ॥”

6 खेप्पो यहुदि सेसे चोःक्सिड्मा थिम्मो ओगप् चोःक्मनाबा च्वाःत् याड्मा तुक्सि (६) यम्बा खोःम्मनाबा लुड् कुःन्दाहाऱ* मेयुडे ॥ खेन् थिक्को सुम्बोःङ् (३०) पाथि थारिक् च्वाःत् केहप्पा चोगेरो ॥ 7 येसुरे खेन् सेवारोबाहाऱ मेत्तुसि, “कन् कुःन्दाहाऱ च्वाःत्तिल्ले कुलेम् थिम्सेम्सिम्मेऱ ॥”
 हेक्क्याड् खेड्हाऱरेआड् कुःन्दाहाऱ कुलेःम् कुलेःम् मेधिमसुसिरो ॥

8 येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “कन् मिसाक् पागेम्मेऱआड् मेःक्खिम्मो चामुक् थिमुक् ओगेमेप्पेन्पिरेम्मेऱओ,” हेक्क्याड् खेड्हाऱरेआड् खुनेङ्ग पाःत्तुबा कुडिसिःक् मेजोगु ॥ 9 हेक्क्याड् खेन् मेःक्खिम्मोबा चामुक् थिमुक् ओगेमेप्पाल्ले च्वाःत्लाम् केबोःड्बा चेल्लेक्सेऱ थिःन् साऱरु ॥ खेन्

* 1:42 अरामिक पाःनदाड्डो केफास नु ग्रिक पाःनदाड्डो पत्रुस, खेन् नेप्पाड्डे कुबेःङ्ग लुड्याक्पे पोःङ्लो ॥ * 1:46 नासरतेन् चुक्सा पाड्भे वये, हेक्क्याड् साम्योसाप्लाओ खेम्मयाक् मेन्छापुपे वयेरो ॥ यरिक्तड्बा मनाहाऱरे ख्रिस्तेन्यरुसलेम कुडिसिःक्पा केयेक्पा तेन्नोलाम् ताः फाऱआड् मेडःत्तुआड् वये ॥ * 1:51 मेन्छाम्साः-कड्ग येसुरे वेऱ कुमिड् वये ॥ कन् मिड्डिन् दानिएल माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पाल्ले सापुत्तुबा साप्लालाम् तयेबारो (दानिएल ७.१३-१४) ॥ कड्ग इङ्गाऱ ख्रिस्तआरो फाऱआड् पाःत्तुबारो, कर कन् मिड्डिन् आबाडे कुहुऱसाम्बाहाऱरेक् कुसिड् मेनिःत्तु हेक्क्याड् कुनिड्मिहाऱरे कुसिड् मेन्निःत्तुन्लो ॥ * 2:6 खोःम्मनाबा लुड् कुःन्दाहाऱ-खेड्हाऱ लुड्डो खोःम्मनाबा सुम्दाड् हेक्तड्बा च्वाःत् याड्नाहाऱ मेवये ॥

आत्तोलाम् तयेबा खेल्ले थेआइ मेनिःसुनलो, कर खेन् च्वाःत् केभाःप्पा सेवारोबाहाऱेरक् मेनिःसुरो ॥ खेल्ले मेःक्खिमसाबान् थिक्केल्पाड् उःत्तु तेरुआइ मेत्तु, ¹⁰ “वेऱ मनाहाऱेरग् काक्कुःल्ले तगि कुजा केनुऱबा चेल्लेक्सेऱ थिःन् मेहासुऱ, हेक्क्याड्मनाहाऱेर यरिक् मेधुडुआड् मयुसिऱ हेक्क्याड्लक् वाजेरेबा चेल्लेक्सेऱ थिःन् मेहासुरो कर खेनेऱग् आल्लो थारिक् कुजा केनुऱबा चेल्लेक्सेऱ थिःन्ने केदाड्घुआड् केवाऱरो ॥”

¹¹ येसुरे काक्कुःल्ले तगिबा कन् निड्वाऱ केमाबा मिक्सेःन्निन् गालिल थुम्मोबा काना पाड्जुमो चोगु ॥ हेक्केलऱरिक् कुमिदिड्डिन् ओसेःन्दाड् चोगुआड् कुहुऱसाम्बाहाऱेर खुनेऱ नसाःन् मेजोगुरो ॥ ¹² खेन् कानाबा मेःक्खिम एगाड् खुनेऱ कुम्मा कुन्साऱसि हेक्क्याड् कुहुऱसाम्बाहाऱेरु कपर्नहुम पाड्जुमो पे, हेक्क्याड् खेड्हाऱ खेप्पो कुभा येन् मेयाःक्तेरो ॥

येसुरे माड्हिम्मोलाम्बा लेड्हड्बाहाऱ नाःत्तु लःत्तुसिऱ

मत्ति २१.१२-१३, मर्कुस ११.१५-१७, लुका १९.४५-४६

¹³ कन् यहुदि चोःक्युम्भो तड्नाम्मिन् निःत्ताड् तयेर पत्छेल्ले येसुःन् थो यरुसलेम्मो पे ॥ ¹⁴ हेक्क्याड् माड्हिम्मो लेड्हड्बाहाऱेर पित्हाऱ, मेल्लुक्हाऱ, पुत्तुःक्केहाऱ सिदुड्जभा केजोःक्पाहाऱरो मेसड्घुबा नु खेप्पो याड् केलेक्पाहाऱआड् याड् लेक्नु मेयुडेबा खुनेऱ निःसुसि ॥* ¹⁵ येसुरे इदाःक्किल्लेन् तेःम्भुक् चोगुआड् खेन् केरेक् मेल्लुक्हाऱ नु पित्हाऱ माड्हिम्मोलाम् लाःक्कात् नाःत्तुदेःसुसिआड् याड् केलेक्पाहाऱेर खुनिऱ याड्इत्छिहाऱआड् सेःसु पिरुसिऱ खुनिऱ साप्नेत्हाऱआड् लेक्खु पिरुसिरो ॥* ¹⁶ हेक्क्याड् येसुरे खेन् पुत्तुःक्के केसड्बाहाऱ मेत्तुसि, “कड्हाऱ तेऱरेम्मिसिमेऱआड् लाःक्कात् लःन्देम् पेगेम्मेऱ! खिनिऱ थेआड् आम्वारे कुहिम्मिन् सड्इड्देन् केजोगुम्बाबे?”

¹⁷ हेक्क्याड् कुहुऱसाम्बाहाऱेर केहिम्मिल्ले लागि मिःमजिःल्ले इड्गाऱ थुक्कारो लऱरिक् साम्योसाप्लाओ केबप्पेन्निड्वाऱ मेडःत्तुरो ॥*

¹⁸ हेक्केःल्ले कुभा यहुदि लाम्लोःबाहाऱेर खुनेऱ सेःन्मेदोसु “थेमा युक्किल्ले खेनेऱ अक्खे केजोगुबाबे? कन् युक्किन् निड्वाऱफुमाड्लाम्ने फाऱग्र निड्वाऱ केमाबा मिक्सेःन् याप्मि ओसेःन्आधाक्तेऱ ॥”* ¹⁹ हेक्केःल्ले येसुरे नोगप् पिरुसि, “पोःड्, कन् माड्हिम्मिन् यःसेम्मेऱ हेक्क्याड् इड्गाऱ सुम्येन्नो याम्मो चोगुड् ॥”*

²⁰ यहुदिहाऱेर खुनेऱ मेमेत्तु, “आक्खेमु? कन् माड्हिम्मिन् तड्बे लि-तुक्कोरक् (४६) चोःक्मा चुरेल्ले खेनेऱ सुम्येन्नोए केजोगुऱमु!” ²¹ कर येसुरे पाःत्तुबा माड्हिम्मिड्ग आबाडे कुधक्किल्ले कुयाःम्बेओ पाःत्तुआड् वयेबारो ॥ ²² ताःन्दि खुनेऱ सिःमेन्लाम् कुहिड्वेत् पोःक्खेआड्लक् खुनेऱ पाःत्तुबा खेन् पाःन्निन् कुहुऱसाम्बाहाऱेर निड्वाऱ मेडःत्तु, हेक्क्याड् येसुरे पाःत्तुआड् वयेबा पाःन्जाक्हाऱ नु साम्योसाप्लाःन् नसाःन् मेजोगुरो ॥

²³ खुनेऱ यरुसलेम्मो वयेल्ले यहुदि चोःक्युम्भो तड्नाम्मो चोगुबा निड्वाऱ केमाबा याःम्बक्किन् यरिक् मनाहाऱेर मेनिःसुआड् खुनेऱ नसाःन् मेजोगुरो ॥ ²⁴ कर येसुरे खेड्हाऱ ताःक्पो मेजोगुन्सिन्, थेआड्भेल्ले काक् मनाहाऱ आक्तड्बा मेजोःक् फाऱआड् कुसिड् निःत्तुसिआड् वयेरो ॥ ²⁵ आत्तिल्लेआड् मनाहाऱेर खुनिऱ याःम्बेओ खुनेऱ मेप्पा मेबोःक्खेन्लो, थेआड्भेल्ले मनाहाऱ आक्तड्बा मेजोःक् फाऱआड् खुनेऱ निःसुआड् वयेरो ॥

3

कुसड् सावाःन्छिड्मान्

* 2:14 माड्हिम्मो निड्वाऱफुसाम्बाहाऱेर इत्छाप मेःन्नेबा याड्लक् मेदाःक्तुऱ ॥ हेक्केःल्ले हुड्मा केबोःड्बा याड्एड् इग् सिदुड्जभारे लागि थक्सा-पुसा इड्मा वेऱ लाजेऱबा याड्डिन् याड्केलेक्पाहाऱेर मेलेक्तुरो ॥ * 2:15 येसुरे हेक्के चोगुल्ले जकरिया माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पाल्ले पाःत्तुबा माड्निड्वाऱपाःन्निन् केरेबारो (जकरिया १४.२१) ॥ * 2:17 निड्वाऱफुसाम्लो सुम६९.९ * 2:18 येसुरे कुयाःम्बक्किन् माड्हिम्मो युक् केगप्पा यहुदि लाम्लोःबाहाऱेर खुनिऱ तक्लेड्वाओ वये फाऱआड् मेडःत्तुरो ॥ * 2:19 कड्ग येसुरे कुसिःमेन् एगाड् याम्मो कुहिड्वेत् पोःड्मा खुनेऱ आबाडे कुयुक्किल्लेन् कुमिक्सेःन् पोःड्लो फाऱआड् यहुदि लाम्लोःबाहाऱ हेक्के मेत्तुसिबारो ॥

1 आल्ल निकोदेमस मेपमनाबा लत्छा फरिसिधिक्वये, खेङ्ग यहुदि येजुमभोरेन् पासिङ्पादाङ्लाआङ् वयेरो ॥ 2 थिक् सेन्दिक् खेन् येसुरे कुदुम्से पेआङ् मेत्तु, “सिक्साम्बे, खेनेङ्ग निङ्वाङ्फुमाङ्लाम्मे केदयेबारो फाङ्आङ् आनिगे कुसिङ् निःत्तुम्बेरो ॥ थेआङ्भेल्ले खेनेङ् केजोगुबा निङ्वाङ् केमाबा याःम्बक्हाङ्ग आत्तिन् मनाःल्लेआङ् खुनेङ्नु निङ्वाङ्फुमाङ्ङिन् मेवाङ्नेन्निङ्ग हेक्के चोःक्मा मेसुक्तुन्लो ॥”

3 येसुरे खेन् मेत्तु, “इङ्गाङ् सेक्खाए मेत्तेङ्, याम्मो सामेन्वाःन्छिङ्डे थारिक् आत्तिल्लेआङ् निङ्वाङ्फुहाङ्जुम्मिन् निःमा मेसुक्तुन्लो ॥”*

4 हेक्केःल्ले निकोदेमसरे कुनिङ्वाङ् मयेर सेःन्दोसु, “मेःम्बे, आक्खेलङ्गिक् खदाक्मि याप्मिःन् याम्मो सावाःन्छिङ्बे? खेन् सेक्खाए कुम्मारु कुसाप्पोःक् सिगाङ् याम्मो लाःत्ताङ् सावाःन्छिङ्मा सुक्पि?”

5 येसुरे नोगप् पिरु, “इङ्गाङ् सेक्खाए मेत्तेङ्, च्वाःत् नु सेसेमाङ्लाम्बा सामेन्वाःन्छिङ्डे थारिक् निङ्वाङ्फुहाङ्जुम्मो आत्तिन्नाङ् लाःपमा मेसुक्नेन्लो ॥ 6 नासिङ्गेन् थक्कलाम्बाग नासिङ्गेन् थक्किन्ने सावाःन्छिङ्हेक्क्याङ् सेसेमाङ्लाम् याम्साम्मिन् कुसङ्डाङ् सावाःन्छिङ्लो ॥ 7 हेक्केःल्ले ‘खेनेङ् याम्मो सागेवाःन्छिङ्ए पोःङ्’ मेत्तेल्ले केनिङ्वाङ् मेमयेन्नेङ्ओ ॥ 8 सुरित्केजङ्ङिन् आत्तान्साङ् हुःमा सुक्लो ॥ खेनेङ् सुरित्केजङ्ङिन् हुःबा केघेप्सुङ्, कर आत्तोलाम् ताः हेक्क्याङ् आत्तो पेःक् खेन् खेनेङ् पाःपमा केन्छुक्त्तुन्लो ॥ हेक्केलङ्गिक्के सेसेमाङ्लाम्बा सावाःन्छिङ्मा पाःन्निन्नाङ् पोधक्मा सुक्मेदेत्तेन्लो ॥”

9 हेक्केःल्ले निकोदेमसरे सेःन्दोसु, “हेक्केने फाङ्ग खेन् आक्खेलङ्गिक् पोःङ्मा सुक्पे?”

10 हेक्क्याङ् येसुरे नोगप् पिरु, “खेनेङ्ग इसाइलबा सिक्साम्बाने हेक्केसाङ् कन् पाःन्हाङ् कुसिङ् केन्निःत्तुम्बि? 11 इङ्गाङ् सेक्खाए खेनेङ् मेत्तेङ्गे ॥ आनिगे निःसुम्बे लेससुम्बेबा पाःन्हाङ् खिनिङ् मेत्तासिगेङ्, करसाङ् आनिगे पाःत्तुम्बेबा पाःन्निन् खिनिङ् नसाःन् केन्जोगुम्मिन्लो ॥ 12 इङ्गाङ् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा पाःन्हाङ् खिनिङ् मेत्तिङ् हेक्केसाङ् नसाःन् चोःक्मा केन्छुक्त्तुम्मिन् ॥ हेक्केःल्ले साङ्ग्राम्पेदाङ्ङोबा पाःन्हाङ् मेत्तिङ्ङिल्ले आक्खेलङ्गिक् नसाःन् चोःक्मा केसुक्तुम्बे? 13 साङ्ग्राम्पेदाङ्लाम् केयुःबा इङ्गाङ् मेन्छाम्साःन्नुःल्ले वेङ् आत्तिन्नाङ् साङ्ग्राम्पेदाङ्ङो थाःङ् मेम्बेःक्के वाङ्गे ॥ 14 इसाइलिहाङ् येःङ्घादेन्नो लाम्दिःक् मेजोगेल्ले मोसारे पित्तोलि असेःक्पेन्पक्खुबा कुडिसिःक्के मेन्छाम्साःन्नाङ् पङ्ए पोःङ्लो ॥” 15 हेक्केलङ्गिक् खुनेङ्ओ नसाःन् केजोःक्पा केरेक्ले मेन्नुपमनाबा हिङ्मन् मेघोःसुङ्गे ॥

16 निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा मेन्छाम् याप्मिहाङ् साङ्गिक् लुङ्माङ् तुक्त्तुसिबाल्ले चोगुल्ले खुनेङ् थिक्लक् कुस्साःन् पाङ्घु युःसुरो, हेक्केलङ्गिक् खुनेङ् नसाःन् केजोःक्पाहाङ्ग मेम्मेक्नेन्, कर खेङ्हाङ्गे मेन्नुपमनाबा हिङ्मन् मेघोःसुङ्गे ॥ 17 निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो कुस्साःन् मेन्छाम् याप्मिहाङ् आप्तिक् कुःपमासि फाङ्आङ् पाङ्घुबा मेःन्लो कर खेङ्हाङ् ताङ्सेःपुत्तुसिर फाङ्आङ् पाङ्घुबारो ॥

18 खुनेङ्ओ नसाःन् केजोःक्पाहाङ्गेङ् खुम्दिङ् मेङ्घोःसुन्लो कर खुनेङ्ओ नसाःन् मेन्जोःक्मनाहाङ्गेङ्ग तगिए खासेन् पोःक्खे चुरेआङ् वाङ्गे, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाङ्गे निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले थिक्लक् कुस्साःओ नसाःन् मेन्जोगुन्लो ॥ 19 खुनिङ् खासेन्निन् बा कन्लो, साङ्ग्राम्पेदाङ्लाम् सेन्दाङ्गेन् ओःत्तिःन् ये कर खेङ्हाङ्गे खुनिङ् याःम्बक्किन् ताप्फेःम्बा चोगेबाल्ले खेङ्हाङ्गे ओःत्तिःन्नुःल्ले खादाम्माने खुनिङ् सिराङ् थाङ्गे ॥ 20 फेन् याःम्बक् केजोःक्पा केरेक्ले ओःत्तिःन् मेजिःत्तुङ्गे हेक्क्याङ् खुनिङ् फेन् याःम्बक्किन् निधाःप् फाङ्आङ् मेगिआङ् सेन्दाङ्गेन् ओःत्तिओ मेन्दाःनेन्लो ॥ 21 कर आत्तिन्हाङ् सेक्खाओ लाङ्मेघेःक् खेङ्हाङ्गे खुनिङ्

* 3:3 यहुदिहाङ् निङ्वाङ्फुमाङ्ङिन्नु माङ्हुप् केजोःक्पा याकुब, इसहाक नु अब्राहामरे कुस्साः मेवयेबाल्ले चोगुल्ले लायोबा मनाहाङ् निङ्वाङ्फुहाङ्जुम्मो मेन्लाःत्तेन् कर आनिगेरक् लाःपमा खोःसुम्बे केलङ्बा निङ्वाङ् मेङ्ःत्तुआङ् वयेरो ॥

* 3:14 साम्योसाप्लाओ (खानिःत् २१.४-९) निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले लायोबा इसाइलिहाङ् खुम्दिङ् पिमासि फाङ्आङ् किप्मा केघुःबा असेःक्पाहाङ्गे अःक्पाङ्घुसि, कर लायोबाम् केन्नुःङ्बाहाङ्गे निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले मोसाःन् सिङ्ङो फोःन्पाङ्घुबा असेःक्पेन्ओमेमेतुल्ले निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले खेङ्हाङ्गे मेहिङ्गल याःन्दुसिरो ॥

याःम्बक्किन् निड्वाऱफुमाड्डो मेजोगुआड् वाऱ केलऱबान् नुःरिक्काड् निधाःप्ल फाऱआड् खेड्हाऱ ओःत्तिओ मेदारो ॥”

येसुरे कुयाःम्बेओ युहुन्नारे कुदोःन्दि

22 खेन् एगाड् येसुःन् नु कुहुऱसाम्बाहाऱ यरुसलेमलाम्बा यहुदिया थुम् कब्रिड्बा लाजेऱओ मेबेआड् खेपुमो खुनेऱ खेड्हाऱनु वयेल्ले बपुतिसुमा पिरुसिरो ॥ 23 खेन् येममो युहुन्नान् सालिम् पाड्जुम्मिल्ले कुबेसाड् एनोन मेपुमनाबा तेननो बपुतिसुमा पिरुसिर यागे थेआड्भेल्ले खेपुमो यरिक् च्वाःत् नेसुसेआड् मनाहाऱ बपुतिसुमा पोःड्से खेपुमो मेदयेर मेवयेरो ॥ 24 (कन् बपुतिसुमा पिमा याःम्बक्किड्ग युहुन्नान् पुड्लाहिम्मो साकुमानुःल्ले तगिबा पाःन् वयेरो ॥)*

25 युहुन्नानुःल्ले कुभा कुहुऱसाम्बाहाऱ यहुदिधिकुनु सेसे चोःक्सिड्मा थिम्मिल्ले कुयाःम्बेओ पाःन्धड् पोःक्खेरो ॥ 26 युहुन्नारे कुहुऱसाम्बाहाऱ मेदयेआड् खुनेऱ मेमेत्तु, “सिक्साम्बे, यर्दन यड्घड्डिल्ले नाधाःम्बि खेनेऱनु केवाऱबाल्ले कुयाःम्बेओ खेनेऱ तोःन्दि केबिरुबा मनाःल्ले बपुतिसुमा पिरुसिर याक्लो ॥ आनिऱओ केरेक् मनाहाऱ तामारे कुलेक्वा खुनेऱओ मेबेःक्ल मेबतलो ॥”

27 युहुन्नारे खेन् नोगप् पिरु, “साड्ग्राम्पेदाड्लाम् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मेम्बिएग मनाःल्ले थेमाआड् खोःमा मेसुकुतुनलो ॥ 28 इड्गाऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिसुत मेःननारो कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खुनेऱनुःल्ले तगि पाड्घाड्बारक् फाऱआड् पाःत्तुड्बा पाःन्निन् खिनिऱए तोःन्दि पिमा केसुकुतुमलो ॥ 29 सिसामेःत्तिड्ग नालिसाड्डिल्लेनेनेरो ॥ नालिसाड्डिन् आत्तो वाऱ, खेपुमोए सिसामेःत्तिन् पेःक्लो ॥ नालिसाड्डिन् कुन्देःड्बाल्ले हाड्घुआड् खुनेऱ कुबाःन् खेपुसुऱ हेक्क्याड् खुनेऱ ताःल्ले सःतलो ॥ इड्गाऱआड् हेक्केलऱरिक् सःत्तारो हेक्क्याड् आल्ल आसःपुमेन् कुलिड्धो केरेरो ॥ 30 ख्रिसुतरे कुमिड्सो इड्धाःड् हाराऱ पोःर पेःक्लरो, इड्गाऱग चुक्पा पोःड्माए पोःड्लो ॥”

साड्ग्राम्पेदाड्लाम् केयुःबान्

31 साड्ग्राम्पेदाड्लाम् केयुःबाननुःल्ले यम्बाग आत्तिन्नाड् होःप्लो ॥ इक्सादिड् खाम्बेःकुमोलाम्बा केबोःड्बाड्ग खाम्बेःकुमोबाएरो हेक्क्याड् खेल्लेग खाम्बेःकुमोबा पाःन्निन्लक् पाःत्तुऱ, कर साड्ग्राम्पेदाड्लाम् केयुःबान्ने केरेक्नुःल्ले यम्बारो ॥ 32 खुनेऱग निःसुबा नु खेपुसुबा पाःन्हाऱए पाःत्तुऱ, कर आत्तिल्लेआड् खुनेऱ कुबाःन्निन् नसाःन् मेजोगुनलो ॥ 33 आत्तिल्ले खुनेऱ नसाःन् चोगुऱ, खेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिन् सेक्खा चोःक् फाऱआड् पर्माड्गि पिरुऱरो ॥ 34 थेआड्भेल्ले खुनेऱग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले पाड्घुबारो ॥ खेल्ले निड्वाऱफुपाःन्लक् पाःत्तुऱरो, थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खेन् सेसेमाड्डिल्ले कुधिम् थिम्सुऱरो ॥ 35 पानुदिड् पाःल्ले आबाडे कुस्साःन् लुड्माऱ तुक्तुऱ, हेक्क्याड् काक् पाःन्हाऱ कुहुक्को पिरुआड् वाऱरो ॥ 36 निड्वाऱफुसाःन् नसाःन् केजोःक्पा केरेक्ले मेन्नुपुमनाबा हिड्मन् मेघोःसुऱरो ॥ आबुगेन् कुस्साःन् नसाःन् मेन्जोःकुमनाबाहाऱरे मेन्नुपुमनाबा हिड्मन् आप्फाल्लेआड् मेड्घोःसुनलो, कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसाक्केन्निन् खेड्हाऱ सम्दाड् चुक्लो ॥

4

येसुःन् नु सामरि मेन्छुमाऱड्न्

1 येसुरे युहुन्नानुःल्लेआड् यरिक् हुऱसाम्बाहाऱ चोगुसिआड् बपुतिसुमा पिरुसिर याक् केलऱबा पाःन्निन् फरिसिहाऱरे मेघेपुसु ॥ 2 (हेक्केसाड् येसुरेग मेःन्, कर कुहुऱसाम्बाहाऱरेरक् बपुतिसुमा मेबिरुसिर मेयागेरो ॥) 3 येसुरे कन् पाःन्निन् निड्वाऱ खोःसुआड् खुनेऱ यहुदिया थुमलाम् गालिल थुम् लेपुमाड् याम्मो नुःक्खे पेरो ॥

* 3:24 युहुन्नारे कुसापुन केनिःपुाहाऱरे बपुतिसुमा केबिबा युहुन्नानुः साक्पा थ्येबा पाःन्निन्ल्ले कुयाःम्बेओ कुसिड् मेनिःत्तुऱ फाऱआड् इःत्तुबारो ॥ कन् पाःन्निन् वेऱ सुनाड् सापुननोआड् सापुतेआड् पतलो (मत्ति १४.१-१२, मर्कुस ६.१४-२९, लुका ३.१९-२०) ॥

4 आल्ल खुनेऱ सामरिया थुम्लाम् पोःड्माआड् पेःक्मा केबोःड्बा वयेरो ॥ 5 हेक्केलरिक् खुनेऱ याकुबरे कुस्साः युसुफेन् पिरुबा लाजेऱइल्ले कुबेसाड् सुखार मेऱ्मनाबा सामरिया पाड्भेऱओ केरे ॥* 6 खेपमो याकुबरे तयुबा वाबाक्किन् नेस्से ॥ खुनेऱ लाम्दिःक्कोलाम् नास्सेआड् लेन्दिक् खेन् वाबाक्किल्ले कुबेसाड् युड्सिड् ॥

7 सपफाआड् सामरियाबा मेन्छुमाऱधिक् च्वाःत् फाःत्छे खेपमो तयेःल्ले येसुरे खेन् मेत्तु, “च्वाःत्छिक् थुड्मा पिराड्डेना ॥” 8 खेपमोग येसुःन्लक् वये, थेआड्भेऱल्ले कुहुऱसाम्बाहाऱ चांमा थुड्मा इड्से पाड्जुममो मेबेआड् मेवयेरो ॥

9 खेन् सामरि मेन्छुमाऱइल्ले येसुःन् सेःन्दोसु, “खेनेऱ यहुदिने, इड्गाऱग सामरि मेन्छुमाऱआ, हेक्केःल्ले आक्खेलरिक् च्वाःत् थुड्मा इड्गाऱ केनाःक्काबाबे?” (थेआड्भेऱल्ले खेन् येममो यहुदिहाऱ नु सामरिलुममो तड्जुम् होःपुतेरो) ॥*

10 येसुरे खेन् नोगप् पिरु, “खेनेऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमुऱइसाम्मिन् नु खेनेऱ च्वाःत् केनाःक्पेन्हाःपुपे फाऱआड् कुसिड् केनिःत्तुआड् केवयेल्लेग नेत्तिगेन् हिड्मन् केबिबा च्वाःत्तिन् याड्ना केनाःक्तुआड् खेन् हिड्मन्लेन् च्वाःत्तिन् केबिरेबामेन् ॥”

11 हेक्केःल्ले खेन् मेन्छुमाऱइल्ले सेःन्दोसु, “आदाड्बे, खेनेऱग च्वाःत् पाःक्मेन् नु इदाःक्किन्नाड् केड्गत्तुन्, वाबाक्किन्नाड् केःम्, हेक्केःल्ले आत्तिन् कन् नेत्तिगेन् हिड्मन् केबिबा च्वाःत्तिन् ताःपमा केसुक्तुबे? 12 हेक्केःल्ले खेनेऱग आनिगे ताक्थेबा याकुबेन्नुःल्लेआड् यम्बानेबि? खुनेऱए कन् वाबाक्किन् आनिगे पिरिगेआड् वाऱरो, बा कपमोलाम्बाए खुनेऱ नु कुस्साःहाऱरे हेक्क्याड् खुनिऱ थक्सालुपहाऱरेआड् च्वाःत् मेधुडुरो ॥”

13 हेक्केःल्ले येसुरे नोगप् पिरु, “कन् वाबाक्कोलाम् च्वाःत् केधुड्बाहाऱग याम्मो खुनिऱ वामिःक्लो, 14 कर इड्गाऱ पिरुड्बा च्वाःत् केधुड्बान् आप्फाल्लेआड् कुवामेमिःक्नेन् ॥ इड्गाऱ पिरुड्बा च्वाःत्तिन् मेन्नुपमनाबा हिड्मन् केबिबा सदादिड् केबुम्बा वाबुन् हेक्के खुनेऱओ पोःड्लो ॥”

15 खेन् मेन्छुमाऱइल्ले येसुःन् मेत्तु, “आदाड्बे, इड्गाऱआड् खेन् च्वाःत्तिन् पिराड्डेऱओ, हेक्केलरिक् इड्गाऱ आवामेमिःक्नेन्ल हेक्क्याड् एतलेड् इड्गाऱ च्वाःत् फाःत्छे कपमो ताःमा मेबोःड्नेन्लरो ॥”

16 येसुरे खेन् मेन्छुमाऱइन् मेत्तु, “पेगेऱआड् केयेम्बाऱइन् कपमो उःत्ते तारेऱ ॥”

17 खेन् मेन्छुमाऱइल्ले नोगप् पिरु, “इड्गाऱ आयेम्बाऱ होःपुलो ॥”

हेक्केःल्ले येसुरे मेत्तु, “इड्गाऱ आयेम्बाऱ होःपुलो लरिक् खेनेऱ सेक्खाए केबाःत्तुरो ॥ 18 सेक्खाए उन्छेःन्छा डासि केयेम्बाऱ मेबोःक्खे मेजुरेआड् वाऱ ॥ आल्लो आत्तिन् मनाःन्नु खेनेऱ केवाऱ खेन्नाड् सेक्खाःल्ले केयेम्बाऱ मेःन्लो ॥ हेक्केलरिक् इड्गाऱ आयेम्बाऱ होःपुलो केबाःत्तुबान् सेक्खाएरो ॥”

19 खेन् मेन्छुमाऱइल्ले येसुःन् मेत्तु, “आदाड्बे, खेनेऱग सेक्खाए माड्निड्वाऱपाःन् केबाःपुपाने फाऱआड् कुसिड् निःत्तेऱरो ॥ 20 आनिगे सामरि ताक्थेबाहाऱरे कपमो गेरिजिम कोःक्माओए सेवा मेजोगु, कर खिनिऱ यहुदिहाऱरे सेवा चोःक्मा तेन्निड्ग यरुसलेम्लक् फाऱआड् केबाःत्तुम्लो ॥”

21 येसुरे नोगप् पिरु, “आल्ल सुयेम्मिन् तार पत्लो लरिक् इड्गाऱ मेत्तेबा पाःन्निन्साःन् चोगेऱओ ॥ खेन् येममो पानुदिड् पाः निड्वाऱफुमाड्डिन् सेवा चोःक्से खिनिऱ कन् कोःक्माओ इग्र यरुसलेममो, आत्तोआड् केम्बेगिन्लो ॥ 22 खिनिऱ सामरिहाऱरे कुसिड् केन्निःत्तुमिन् हाबा खेन् सेवा केजोगुम्, कर आनिगे यहुदिहाऱरे कुसिड्निःत्तुम्बेबान् सेवा चोगुम्बेऱ, थेआड्भेऱल्ले यहुदिहाऱलाम्मे सेन्लपुपिन् ताःरो ॥ 23 कर पानुदिड् पाः निड्वाऱफुमाड्डिन् सेक्खा नु सेसेमाड्लाम् सेवा चोःक्मा येम्मिन् तार पत् ॥ हेक्क्याड् खेन् येम्मिन् आल्लोसा तये चुरेआड् वाऱरो ॥ हेक्कतड्बा कुजेक् सेवा

* 4:5 हामोरे कुस्साःलाम् याकुबरे लाजेऱ इड्गाऱ कुस्साः युसुफेन् पिरु ॥ यरिक् तड्बे एगाड् युसुफ सयेआड् बा खेन् तेन्नो मेलुपुतुरो (तोलिड्सोम् ३३.१९, ४८.२२, यहोसु २४.३२) ॥ * 4:9 सामरिहाऱ कुजेक् यहुदि मेहोःपुतेबाल्ले चोगुल्ले खेड्हाऱरे खिनिऱ लुममो सुसिड्मा थिम् होःपुते ॥ खेल्ले चोगुल्ले कुजेक् यहुदिहाऱरे सामरिहाऱ आसुत्थो मेजोःक् फाऱआड् मेजिःत्तुसिरो ॥

केजोःक्पाहाऱ पाऱनुदिङ् पाऱ निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कोःतुसिऱरो ॥ 24 निङ्वाऱफुमाङ्ङिङ्ग याम्साम्लो हेक्क्याङ् खुनेऱ सेवा केजोःक्पाहाऱरेग सेक्खाःल्ले सेसेमाङ्लाम् सेवा चोःक्मा पोःङ्लो ॥”

25 खेन् मेन्छुमाऱइल्ले मेत्तु, “मसिहःन्* ताः फाऱआङ् इङ्गाऱ निःसुङ्लो, (खुनेऱए ख्रिस्त मेमेत्तुऱरो) खुनेऱ ताःल्ले कन् काक् पाःन्हाऱ याप्मि पोथक् चोगु पिरिगेरो ॥”

26 येसुरे खेन् नोगप् पिरु, “खेनेऱनु ताऱकेजेङ्बान्ने खुनेऱरो ॥”

27 बा खेन् येम्मो येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱ खेपमो मेगेरे मेदये ॥ खुनेऱ खेन् मेन्छुमाऱइन्नु ताऱजेङ्नु युडेबा मेनिःसुआङ् खुनिऱ निङ्वाऱ मयेरो ॥ हेक्केसाङ् खेङ्हाऱरे खेनेऱ थेःन् चाहाबा केजोगेबे? इग्र थेऱआङ् खेन्नु ताऱकेजेङ्बाबे फाऱआङ् सेःन्मेन्दोःसुन्लो ॥ 28 हेक्क्याङ् खेन् मेन्छुमाऱइल्ले च्वाःत् कुःन्दाःन् खेपमोए युक्खुधआङ् पाङ्जुम्मो नुःक्खे पे हेक्क्याङ् काक् पाङ्जुम्साबाहाऱ अक्खे मेत्तुसि, 29 “ओमेत्तेम्मेऱ, मनाधिक्ले इङ्गाऱ चोगुङ्बा काक् आयाःम्बक्हाऱरे कुयाःम्बेओ मेत्ताङ्लो ॥ फेरेम्मेऱआङ् ओमेत्तेम्मेऱओ ॥ निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्त मेपमनाबान् खुनेऱएग मेःम्बि?”

30 हेक्क्याङ् खेन् मनाहाऱ पाङ्जुम्मोलाम् मेलःन्देआङ् येसुःन् वयेबा तेन्नो मेबेरो ॥

31 आल्ल हुऱसाम्बाहाऱरे येसुःन् “सिक्साम्बे, चा चेऱओ” फाऱआङ् पेलि मेभाक्त्तु ॥

32 कर येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “इङ्गाऱ कत्तुङ्बा आजामा चाःल्ले कुयाःम्बेओ खिनिऱ थेऱआङ् कुसिङ् केन्निःतुम्मिन्लो ॥”

33 हेक्केःल्ले येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱ अक्खेलऱरिक् आबाडे सेःन्मेदोःसिङ्, “मेःम्बे, खुनेऱ हाःतले कुजा हुऱरुबे?”

34 येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “इङ्गाऱ याप्मि केबाङ्बाल्ले कुनिङ्वाऱ हेक्के चोःक्मा नु कुयाःम्बक् चोःक्मा सुःपमान्ने इङ्गाऱ आजामा चारो ॥ 35 खिनिऱ अक्खेलऱरिक् केबाःतुम्, ‘आल्ल ला लिसि एगाङ् चासुम्मा येम्मिन् ताःरो ॥’ कर इङ्गाऱ मेत्तिङ्, ‘खिनिऱ मिक् हन्देम्मेऱआङ् ओमःयेम्मेऱ, काक् प्याङ्सिगेन् इक्ताप्पो चा तुम्सेआङ् चासुम्मा येम्मिन् तये चुरेआङ् वाऱरो ॥’ 36 हेक्क्याङ् केसुम्बाल्ले खुनेऱ कुनाम्याक् खोःसुरो ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे मेन्नुपमनाबा हिङ्मन्ले लागि पोगुगेन् कुजाःन् मेसुप्सुरो ॥ हेक्केलऱरिक् याऱरिःम्बा केहेऱबा नु चा केसुम्बा नेप्माङ् सःत्छिरो ॥

37 हेक्केलऱरिक् ‘थिक्किल्ले याऱरिःम्बान् हेऱरु वेऱस्माल्ले चा सुप्सु’ पाःपमनाबान् सेक्खाएरो ॥

38 इङ्गाऱआङ् खिनिऱ चा केन्हेऱरुम्मिन्बो पोगुगेन् कुजा सुम्से पाङ्निङ्डाङ् वाऱआरो ॥ वेऱहाऱरे याम्बुधिक् मेजोगुआङ् वाऱरो हेक्क्याङ् खुनिऱ याम्बुधिक्लेन् इन्धाःङ्ङिन् खिनिऱ केघोःसुम्माङ् वाऱरो ॥”

39 खेन् मेन्छुमाऱइल्ले इङ्गाऱ चोगुङ्बा काक् आयाःम्बक्हाऱ खुनेऱ चेक्ताङ्लो लऱरिक् पाःत्तुबाल्ले चोगुल्ले खेन् पाङ्जुम्लाम् केदाःबा यरिक् सामरिहाऱरे येसुःन् नसाःन् मेजोगुरो ॥

40 सामरिहाऱरे खुनेऱ कुदुम्से मेदयेआङ् आनिगेनु थिक्येन् नियेन् थारिक् याःक्तेऱ फाऱआङ् पेलि मेभाक्त्तु हेक्क्याङ् येसुःन् खेपमो नियेन् थारिक् याःक्तेरो ॥ 41 हेक्क्याङ् खुनेऱ पाःत्तुबा पाःन्निन् मेघेप्सुआङ् आल्लसाङ् यरिक् नसानिबा मेबोःक्खेरो ॥

42 खेङ्हाऱरे खेन् मेन्छुमाऱइन् अक्खे मेमेत्तु, “खेनेऱ केबाःत्तुबा पाःन्हाऱ खेम्मनाबाल्लेरक् येसुःन् नसाःन् चोःक्मनाबा मेःन्, कर आल्लोग आनिगे आबाडे खुनेऱ कुबाःन्हाऱ खेप्सुम्बा हेक्क्याङ् कन् मनाःङ्ग सेक्खासाङ् इक्सादिङ् खाम्बेःकमाल्लेन् सेन्लपदाङ्बा फाऱआङ् आनिगे कुसिङ् निःत्तुम्बेबाल्ले चोगुल्ले नसाःन् चोःक्मनाबारो ॥”

सुहाङ्गयुक्पाल्ले कुससाःन् येसुरे वेःन्दुऱ

43 हेक्क्याङ् येसुःन् नियेन् एगाङ् आबाडे कुलाजेऱ गालिल थुम् लेप्माङ् थासिङ्लो ॥ 44 (आल्ल येसुरे आबाडे अक्खेलऱरिक् तगि पाःत्तुआङ् वये “माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःप्पेन्खुनेऱ आबाडे कुबाङ्भेऱओ मिङ्सो इङ्धाःङ् मेम्बिरुन्लो ॥”) 45 येसुःन् गालिल केरेल्ले खेपमोबा मनाहाऱरे

* 4:25 निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले सेःन्दुबान् फाऱइन् हिबु पाःन्नो “मसिह” पोःङ् हेक्क्याङ् ग्रिक् पाःन्दाङ्ङो “ख्रिस्त” पोःङ् ॥

लाङ्दाःकृमा मेबिरुरो थेआङ्भेल्ले खेङ्हाः यरुसलेममो यहुदि चोःक्युम्भो तङ्नाममो मेबेआङ् मेवयेल्ले येसुरे चोगुबा निङ्वाः केमाबा मिक्सेःनहाः खेङ्हाःरे मेनिःसुआङ् वयेरो ॥

46 खुनेः याममो गालिलबा काना पाङ्जुममो पे ॥ खेपमो खुनेः च्वाःत्तिन् चेल्लेक्सेः थिः चोगुआङ् वयेरो ॥ हेक्क्याङ् खेपमोबा लत्छा सुहाङ्कपाल्ले कुस्साःन् कपर्नहुम पाङ्जुममो सारिक् तुगेआङ् नेस्सेरो ॥ 47 खेल्ले येसुःन् यहुदियालाम् गालिलओ केरे तये केलःबा खेपसुआङ् खेपमो कुदुम्से पे ॥ खेल्ले येसुःन् तुमु हेक्क्याङ् कपर्नहुममो येःआङ् सिःमालिङ्धो केगेपुआङ् केनेबा आस्साःन् वेःन्देः फाःआङ् पेलि फाक्तुरो ॥

48 येसुरे खेन् सुहाङ्कपाल्ले मेत्तु, “खिनिः मिक्सेःन् नु निङ्वाः केमाबा याःम्बक्हाः मेन्नि ए थारिक् आप्फाल्लेआङ् नसाःन् केन्जोगुममिन्लो ॥”

49 खेन् सुहाङ्कपाल्ले मेत्तु, “आदाङ्बे, इङ्गाः आस्साःन् मेन्छिः एसा येःओ ॥”

50 येसुरे खेन् मेत्तु, “पेगेःओ, केस्साःन् हिङ्लो ॥”

हेक्क्याङ् खेल्लेआङ् येसुरे कुबाःन्निन्साःन् चोगुआङ् थासिङ्लो ॥ 51 लाममो खेन् पेः पत्छेल्ले कुभा कुसेवारोबाहाःरे मेदुमुआङ् “केस्साःन् वेःतेरो” मेमेत्तु ॥ 52 हेक्क्याङ् आत्तिन् येमो वेःतेबे फाःआङ् खेङ्हाः सेःन्दोसुसिल्ले खेङ्हाःरे अक्खेलःरिक् नोगप् मेबिरु, “मिःपमा कुमुक् थिक् मुक्तेआङ् वयेल्ले तुकमाल्ले लेरुरो ॥” 53 हेक्केःल्ले केदुकपाल्ले कुम्बारे मिःपमा केस्साःन् हिङ्लो लःरिक् येसुरे पाःतुबा येमोए केदुकपेन्वेःतेबा निङ्वाः खोःसुरो ॥ हेक्क्याङ् खुनेः नु कुहिम्मो केवाःबा केरेक्ले येसुःन् नसाःन् मेजोगुरो ॥

54 कङ्ग येसुःन् यहुदियालाम् गालिलओ तयेआङ् चोगुबा निसिगेःक्पा निङ्वाः केमाबा याःम्बक् वयेरो ॥

5

बेथसदा वाबाक्को लङ्लेःङ्वाःन् वेःतेबा

1 खेन् एगाङ् येसुःन् यहुदि तङ्नामरे लागि थो यरुसलेम येक्यक्को पे ॥ 2 आल्ल यरुसलेममो मेल्लुक लाम्धेःपपाल्ले कुबेसाङ् डसि सित्लाङ्हाःरे कब्रिङ् कबुबा हिब्रु पाःन्नो बेथसदा मेपमनाबा वाबाक्थिक् नेःः ॥ 3 खेपमो यरिक् केदुकपा मनाहाः-मिक्फःम्बा, लाङ्सक्पा नु लङ्लेःङ्वा मनाहाः मेनेस्सेरो ॥ ((खेङ्हाःरे छिम्लिङ् छिम्लिङ् लःरिक् केमुम्बा च्वाःत्तिन् मेहाङ्घुआङ् मेनेस्सेरो ॥ 4 थेआङ्भेल्ले दाङ्बाल्ले कुमाङ्लाङ्बान् कुभा येन्नो ताआङ् च्वाःत्तिन् मुन्दुल्ले केरेक्नुःल्ले तगि च्वाःतो केलाःपेन्आकतङ्बा तुक्मा यःमा क्तुसाङ् वेःतेरो ॥)) 5 खेपमो केनेबा थिक् केदुकपा मनाःङ्ग सुम्येत् (३८) तङ्बेआङ्धो नेस्सेरो ॥ 6 येसुरे खेन् मनाःन् खेपमो नेस्सेबा निःसु हेक्क्याङ् यरिक् तङ्बेआङ्धो तुक्काङ् नेरो केलःबा निङ्वाः खोःसुआङ् सेःन्दोसु, “खेनेः वेःपमा केसिराः थाङ्बिः?”

7 खेन् केदुकपाल्ले नोगप् पिरु, “ओरो, आदाङ्बे, कर खेन् वाबाक्कोबा च्वाःत्तिन् छिम्लिङ् छिम्लिङ् लःरिक् मुन्निन्ले खेपमो यापमि केगेःपुआ ह्यःत्ताङ् होःप्लो ॥ इङ्गाः खेपमो लाःपमा तमसिन् चोगुङ्ग पत्तल्लेसा वेःहाः इङ्गाःनुःल्ले तगि मेलाःत् मेबेःक्लो ॥”

8 येसुरे खेन् मेत्तु, “पोगेः! हेक्क्याङ् केनेतनाःन् याङ्सिङ्ङेःआङ् थासिङ्ङेःओ ॥” 9 खिमो खेन् मनाःन् वेःतेआङ् कुनेतनाःन् याङ्सिङ्ङाङ् थासिङ्लो ॥

आल्ल कन् निङ्वाः केमाबा पाःन्निङ्ग नाःम्सिङ्येन्नो पोःक्खेआङ् वयेरो ॥ 10 खेल्ले चोगुल्ले यहुदिहाःरे खेन् केवेःपुआ मनाःन् “खेनेः नाःम्सिङ्येन्नो केनेतनाःन् पङ्मा साम्योथिमिल्ले केम्बिनेन्लो” मेमेत्तुर मेअत्तु ॥

11 कर खेल्ले नोगप् पिरुसि, “इङ्गाः यापमि केवेःम्बा मनाःल्लेए ‘केनेतनाःन् याङ्सिङ्ङेःआङ् थासिङ्ङेः’ मेत्ताङ्बारो ॥”

12 खेलले चोगुलले खेड्हाहारे आत्तिन् मनाःल्ले “खेनेह केनेतनाःन् याड्सिड्डेहआड् थासिड्डेह” केमेत्ते लहरिक् खेन् सेःन्मेदोसु ॥ 13 खेन् मनाःल्ले खुनेह केवेःम्बान् कुसिड् मेनिःतुन्लो, थेआड्भेल्ले खेपमोबा मनालुममो येसुःन् इःमसिड् पेआड् होःपतेरो ॥

14 याड्सि येसुरे खेन् मनाःन् माड्हिममो तुमुआड् मेत्तु, “ओमेत्तेह, खेनेह केनुरेआड् केवाहरो ॥ आल्लआड्धो लायो मेजोगेन्नेहओ, मेःन्ने फाहग्र कननुःल्लेआड् यरिक् तापफेःम्बा पाःन्हाह खेनेह केदुमुहरो ॥”

15 खेन् मनाःन् पेआड् इड्गाह केवेःम्बाड्ग येसुःन्नेरेत्छ फाहआड् यहुदि लाम्लोःबाहाह मेत्तुसिरो ॥

16 हेक्केःल्ले यहुदिहाहारे नाःमसिड्येन्निन्लेन् साम्योथिमिन् फेःन्दु फाहआड् येसुःन् सारिक् तुक्खे चाःपमा मेहेःक्तुरो ॥ 17 येसुरे खेड्हाह मेत्तुसि, “इड्गाह आम्वारेए आल्लो थारिक् याःम्बक् चोगुर वाह, हेक्केःल्ले इड्गाहआड् चोगुड्लो ॥” 18 खुनेह नाःमसिड्येन्नो याःम्बक् चोःकमा मेन्नुपमना साम्योथिमिन्लक् मेनाहर्नु कर निड्वाहफुमाड्डिन्ने “आम्बरो” पाःत्तुआड् खुनेह निड्वाहफुमाड्डिन्नु कुदड्बा चोःकसिड् हेक्केःल्ले यहुदि लाम्लोःबाहाहरे आक्खेलहरिक्साड् खुनेह सेपमा पोःड् लहरिक् तमसिन् मेजोगु ॥

19 येसुरे खेड्हाह अक्तड्बा नोगप् पिरुसि, “सेक्खाए मेत्निड्लो, कुस्साःल्ले आबाडेग थेआड् चोःकमा मेसुकतुन्, कर खुनेह पानुदिड् कुम्बारे चोगुबा पाःन्हाह निःसुबा कुइसिःक्लक् चोःकमा सुक्तुरो, थेआड्भेल्ले पानुदिड् पाःल्ले थे चोगुह बा खेन्ने कुस्साःल्लेआड् चोगुहरो ॥

20 थेआड्भेल्ले पानुदिड् पाःल्ले कुस्साःन् लुड्माह तुक्तुआड् खुनेह चोगुबा काक् याःम्बक्किन् ओसेःन्धाक्तुरो ॥ हेक्क्याड् कन् मनाःन् वेःत्तेबाननुःल्लेआड् पयम्यम्बा याःम्बक्हाह आबुगेन् कुस्साःन् ओसेःन्धाक्तुबा केनिःसुम्मिल्ले खिनिह निड्वाह मारो ॥ 21 थेआड्भेल्ले पानुदिड् पाःल्ले केसिःबाहाह याम्मो हिड्घुसिआड् मेन्नुपमनाबा हिड्मन् पिरुसिबा कुइसिःक्के कुस्साःल्लेआड् निड्वाह चोगुसिबा मनाहाह नेत्तिगेन् हिड्मन् पिरुसिहरो ॥ 22 खेन्नुःल्लेआड् यरिक् पानुदिड् पाःल्ले हाःत्ताड् आबाडे खासेन् मेजोगुन्, कर काक् खासेन् चोःकमा युक्किन् कुस्साःन् पिरुआड् वाहरो ॥ 23 खेल्ले चोगुलले काक् मनाहाहरे पानुदिड् पाः निड्वाहफुमाड्डिन् इड्धाःड् मेबिरुबा कुइसिःक्के कुस्साःन्नाड् मेबिरुरो ॥ कर आबुगेन् कुस्साःन् इड्धाःड् मेम्बिमनाबाल्लेग कुस्साः केबाड्बा पानुदिड् पाः निड्वाहफुमाड्डिन्नाड् इड्धाःड् मेबिरुन्लो ॥”

24 इड्गाह सेक्खाए मेत्निड्, आत्तिल्ले पेलिगेन् आबाःन्जाक्किन् खेपसुआड् इड्गाह यापमि केबाड्बान् नसाःन् चोगुह, खेल्ले मेन्नुपमनाबा हिड्मन् खोःसुआड् वाह, हेक्क्याड् खेल्ले खुमदिड् मेघोःसुन्, कर खेड्ग तगिसा सिःमेन्लाम् मेन्नुपमनाबा हिड्मन्नो चत्छिड् पेआड् वाहरो ॥ 25 इड्गाह सेक्खाए मेत्निड्, आल्ल येम्मिन् तार पत्लो, केसिःबाहाहरे* निड्वाहफुसाःल्ले कुइक्लान् मेघेपसुह हेक्क्याड् कुइक्लान् केघेम्बाहाह मेहिड्लो हेक्क्याड् सेक्खाए खेन् येम्मिड्ग आल्लोएरो ॥ 26 थेआड्भेल्ले पानुदिड् पाः निड्वाहफुमाड्डिन् काक् नेत्तिगेन् हिड्मन्निन्ले कुबुन्लो, हेक्केलहरिक्के कुस्साःन्नाड् मेन्नुपमनाबा हिड्मन् केबिबा चोगुआड् वाहरो ॥ 27 हेक्क्याड् निड्वाहफुमाड्डिल्ले खुनेह काक् मेन्छाम् सुवाड् सम्दाड् खासेन् चोःकमा फाहआड् युक् पिरुआड् वाह, थेआड्भेल्ले खुनेह मेन्छाम्साःरो ॥

28 “खिनिह निड्वाह मेमयेम्मिन्नेह, सेक्खाए अक्तड्बा येम् तार पत्, खेन् येम्मोग इप्पुड्डोबा काक् कुसिवेत्हाहरे निड्वाहफुसाःल्ले कुइक्लान् मेघेपसुआड् 29 खेड्हाह सिःमेन्लाम् याम्मो मेहिड्-नुःबा याःम्बक् केजोःक्पाहाहरे मेन्नुपमनाबा हिड्मन् मेघोःसुह, कर फेन् याःम्बक् केजोःक्पा केरेक्ले खुमदिड् मेघोःसुहरो ॥”

30 इड्गाह आबाडेग थेआड् चोःकमा मेसुककान्लो, कर इड्गाह खेपसुड्बा कुइसिःक्लक् खासेन् चोगुड्लो, हेक्क्याड् इड्गाह चोगुड्बा खासेन्निन् साम्योनिबा चोःक्लो, थेआड्भेल्ले

* 5:25 केसिःबाहाह-कनफाहन् नासिड्गेन् थक्को मेःन्, कर याम्साम्गेन् सिःमेन्लो ॥ लायो केजोःक्पा काक् मेन्छाम् यापमि याम्साम्मो मेसिःआड् खेमायड्सड् मेबेःक् कर दाड्बा येसुःन् नसाःन् केजोःक्पाहाह ताड्मेसेःप्पाड् निड्वाहफुमाड्डिन्नु मेन्नुपमनाबा हिड्मन् मेघोःसुह ॥

इङ्गाऱ आबाडे आनिङ्वाऱइल्ले थापुतुबा थेआङ् मेजोःक्कान्, कर यापुमि केबाङ्बाल्ले कुनिङ्वाऱ कुइसिःक्कल् चोगुङ्गलो ॥

येसुरे कुदोःन्दिन्

31 “इङ्गाऱ आयाःम्बेओ आबाडे तोःन्दि पिरुङ्गे फाऱग्र इङ्गाऱ आदोःन्दिन्सेक्खा मेबोःङ्नेल्लो ॥”* 32 कर इङ्गाऱ आयाःम्बेओ तोःन्दि केबिबाङ्ग वेऱधिक् वाऱरो ॥ हेक्क्याङ् खुनेऱ कुदोःन्दिङ्ग सेक्खा चोःक्लो ॥”*

33 सेक्खाए खिनिऱ बपुत्तिस्मा केबिबा युहुन्नारो कुबाःन् खेमसे केबाङ्घुमसिम् हेक्क्याङ् सेक्खाःल्ले कुयाःम्बेओ खुनेऱ तोःन्दि पिरुआङ् वाऱरो ॥ 34 इङ्गाऱ आयाःम्बेओ मेन्छाम् यापुमिहाऱरेन् तोःन्दि चाहाबा मेजोःक्कान्लो, कर कन् काक् पाःन्हाऱग खिनिऱ सेन्लपु केघोःसुम्ल फाऱआङ् मेत्तिङ्गबरो ॥ 35 युहुन्नाःङ्ग सेमि कुइसिःक् केदिःपुपा नु ओःत्ति केबिबा वये हेक्क्याङ् सपुफाधिक्साङ् खुनेऱ कुओःत्तिःन् खिनिऱ सिराऱ थाङ्गेरो, 36 कर इङ्गाऱ आयाःम्बेओ युहुन्नाःल्ले कुदोःन्दिन्नुःल्लेआङ् यम्बा तोःन्दि वाऱ, खेङ्ग चोगुङ्गल वाऱआबा आमबारे चोःक्मा सुःपुमा फाऱआङ् पिराङ्गुबा याःम्बक्किल्लेए पानुदिङ्ग आमबा निङ्वाऱफुमाङ्गिल्ले पाङ्घाङ्गुबा फाऱआङ् तोःन्दि केबिरिरो ॥ 37 हेक्क्याङ् यापुमि केबाङ्गुबा पानुदिङ्ग पाःल्ले इङ्गाऱ आयाःम्बेओ तोःन्दि पिरुआङ् वाऱरो ॥ खिनिऱ आपुफाल्लेआङ् कुबाःन् मेङ्घेम्मे नु खुनेऱ मेन्निए केवयिऱरो ॥ 38 खुनेऱ पाःत्तुबा कुबाःन्जाक्किन् खिनिऱओ मेवाऱनेन्लो थेआङ्भेल्ले खुनेऱ पाङ्घुबा मनाःन् खिनिऱ नसाःन् केन्जोगुम्मिन्लो ॥ 39 खिनिऱग साम्योसापुलाःन् नुःरिक्काङ् केनिःरुम्लो थेआङ्भेल्ले खेपुमोलाम् मेन्नुपुमनाबा हिङ्गमन् खोःसुम्बे फाऱआङ् निङ्वाऱ केङ्गःत्तुम्, कर खेन् साम्योसापुलाःल्लेए इङ्गाऱ आयाःम्बेओ तोःन्दि केबिरिऱरो ॥ 40 हेक्केसाङ् खिनिऱ इङ्गाऱओ ताःमाआङ् मेन्नुपुमनाबा हिङ्गमन् खोःमा निङ्वाऱ केन्जोगुम्मिन्लो ॥

41 “इङ्गाऱग मेन्छाम् यापुमिरे आनारा मेभोःसुर मेल्ऱआन्लो ॥ 42 कर खिनिऱ आकतङ्गुबा केजोगिऱ फाऱआङ् कुसिङ्ग निःत्तिङ्गलो ॥ खिनिऱ निङ्वाऱओलाम् निङ्वाऱफुमाङ्गिन् मिःमजि केम्मेत्तुम्मिन्बान् इङ्गाऱ निःसुङ्गलो ॥ 43 इङ्गाऱ पानुदिङ्ग आमबा निङ्वाऱफुमाङ्गिल्ले युक् पिराङ्गुबा पाङ्घाङ्गुसाङ् यापुमि लाङ्गेन्दाःक्त्तिन्लो कर वेऱहाऱ हाःतलेआङ् युक् मेम्बिए आबाडे खुनिऱ युक्को केदाःबाहाऱ खिनिऱ लाङ्गेदाःक्त्तुम्सिन्लो ॥ 44 खिनिऱ आबाडे मिङ्गसो इङ्धाःङ् केबिआसि, कर थिक्कल् निङ्वाऱफुमाङ्गिल्ले केदाःबा मिङ्गसो इङ्धाःङ्गिङ्ग केङ्गोःत्तुम्मिन्, हेक्केःल्ले आक्खेलऱरिक् खिनिऱ यापुमि नसाःन् चोःक्मा केसुकुत्तिबे?”

45 “हेक्केसाङ् इङ्गाऱ पानुदिङ्ग पाःल्ले कुदगि आपुत्तिक् मेगुःत्तिङ्गिन्लो, कर खिनिऱ निङ्साङ् केजोगुम्बा मोसारे कुसाम्योथिम्मिल्लेए खिनिऱ आपुत्तिक् केगुःत्तिऱरो ॥ 46 सेक्खाए मोसाःन् नसाःन् केजोगुम्मिल्लेग इङ्गाऱ यापुमि नसाःन् केजोगिबारो, थेआङ्भेल्ले खेल्ले आयाःम्बेओ सापुतुआङ् पत्तो ॥ 47 कर खिनिऱ मोसारे सापुतुबा पाःन्नोए नसाःन् केन्जोगुम्मिन्निन्ले आक्खेलऱरिक् इङ्गाऱ यापुमि नसाःन् केजोगिऱबे?”

6

येसुरे हेन्छिङ्ग डसि मनाहाऱ चाजाःत्तुसिऱ

मत्ति १४.१३-२१, मर्कुस ६.३०-४४, लुका ९.१०-१७

1 याङ्गिसि येसुःन् गालिल वारक्किल्ले नाधाःम्बि पे ॥ (खेङ्ग तिबेरियस वारक्काङ् मेमेत्तुरो ॥)
2 यरिक् मनाहाऱरे खुनेऱ मेदिम्दु, थेआङ्भेल्ले खुनेऱ केदुक्पाहाऱ वेःन्दुसिबा निङ्वाऱ केमाबा मिक्सेःन्हाऱ मेनिःसुआङ् मेवयेरो ॥ 3 येसुःन् थो कोःक्माओ पे हेक्क्याङ् कुहुऱसाम्बाहाऱनु युङ्गिसिङ्गलो ॥ 4 खेन् येम्मो यहुदि चोःक्युम्भो तङ्गनाम्मिन् निःत्ताङ्गे तये चुरेआङ् वयेरो ॥

* 5:31 यहुदि साम्योथिम् कुइसिःक् पाःपुमनाबा पाःन्निन् सेक्खा चोःक्मा फाऱआङ् नेत्छि तोःन्दि चाहाबा केजोःक्पा वये ॥

* 5:32 येसुरे पानुदिङ्ग कुम्बा निङ्वाऱफुमाङ्गिल्ले कुयाःम्बेओ पाःत्तुर पत् ॥

5 हेक्क्याड् मनाहाऱ् खुनेऱ्ओ मेधाडेऱ् मेबत्छेबा येसुरे निःसुसिआड् फिलिपेन् सेःन्दोसु, “आल्ल आत्तिनु खरेःड्डिन् आइडुम्माड् कन् मनाहाऱ् आजाःतुम्सिम्बाबे?” 6 खुनेऱ् फिलिपेन् कुनिड्वाऱ् साऱ्मा फाऱ्आड् अक्खेलऱ्रिक् मेत्तुबारो, थेआड्भेल्ले येसुरे थे चोगुड् केलऱ्बान् तगिसा कुनिड्वाऱ्ओ वयेरो ॥

7 फिलिपेऱ् नोगप् पिरु, “आदाड्बे, आनिऱ्ग किप्नेत्छि (२००) याड्ले* खरेःड् आइडुम्माड् कन् मनाहाऱ्ग च्यऱ् च्यऱ्रक् आबिरुम्सिम्साड् आनयोसुम्सिम्मिन्लो ॥”

8 हेक्क्याड् येसुरे वेऱ्स्मा कुहुऱ्साम्बा सिमोन पत्रुसरे कुन्साऱ् आन्द्रियासेल्ले अक्खे पाःत्तुरो, 9 “कप्पो चुक्पाधिक्ले ड़ासि हःक्सिः खरेःड् नु नेत्छि ड़ासा कत्तुऱ्, कर कम्प्याक् यरिक् मनाहाऱ् आक्खेलऱ्रिक् योमासिबे?”

10 येसुरे कुहुऱ्साम्बाहाऱ् अक्खेलऱ्रिक् मुरा मेत्तुसि, “केरेक् मनाहाऱ् युड् पाड्घेम्सिम्मेऱ्ओ ॥” हेक्क्याड् खेड्हाऱ् यरिक् याःन् केयुड्बा नेनेबा तेन्नो युड्मेबाड्घुसि ॥ हेक्क्याड् खेपुम्मेन्छुमाऱ् हिन्जाऱ्बित्छाहाऱ् मेन्निःत्छिड्डे येम्बित्छाऱ्हाऱ्रक् हेन्छिड् ड़ासि (५०००) यारिक् मेवयेरो ॥ 11 येसुरे खेन् खरेःड्डिन् खप्सुआड् निड्वाऱ्फुमाड्डिन् नोगेन् पिरु हेक्क्याड् खेन् मनाहाऱ् हाःत्तुसि ॥ हेक्क्याड् ड़ासाःन्नाड् बा हेक्केलऱ्रिक्के खुनिऱ् योयो हाःत्तुसिरो ॥

12 खेन् काक् मनाहाऱ्रे खाघा मेजआड् येसुरे कुहुऱ्साम्बाहाऱ् मेत्तुसि, “काक् कुजि केनम्बाहाऱ् सुप्सेम्मेऱ्ओ, कुजिथिक्काड् चामेसोःकनेन्लरो ॥” 13 हेक्क्याड् खेन् ड़ासि हःक्सिः खरेःड्हाऱ् मनाहाऱ्रे मेजआड् कुजि केनम्बा खरेःड्हाऱ् मेसुप्सुल्लेग थिक्-नेत् नइमाने तिमसे!

14 हेक्क्याड् मनाहाऱ्रे खुनेऱ् चोगुबा निड्वाऱ् केमाबा मिक्सेःन्निन् मेनिःसुआड् अक्खे मेबाःत्तु, “इक्सादिड् खाम्बेःकमो ताः लऱ्रिक् निड्साड् चोःकमनाबा माड्निड्वाऱ्पाःन् केबाःप्पाड्ग सेक्खासाड् खुनेऱ्परो ॥” 15 मनाहाऱ्रे साक्केल्लेक्काड् खुनिऱ् हाड् चोःकमा निड्वाऱ् मेजोगुआड् वाऱ् केलऱ्बान् येसुरे निड्वाऱ् खोःसुआड् खुनेऱ् एक्केःक्थो कोःकमाओ परो ॥

येसुःन् च्वाःत् सम्दाड् लाड्घेःक्

मत्ति १४.२२-३३, मर्कुस ६.४५-५२

16 हेक्क्याड् युःन्छिक् पोःक्खेआड् कुहुऱ्साम्बाहाऱ् खेन् कोःकमाओलाम् यो मेधयेआड् वरक्किल्ले कुयाओ येसुःन् मेहाड्घुरो ॥ 17 कर खादामेसाड् खुनेऱ् खेपुम्मेयेनेन्बाल्ले चोगुल्ले कुहुऱ्साम्बाहाऱ् खःड्बेओ मेलाःसेआड् नाहाड्दाड् कपर्नहुम पाड्जुम् लेप्माड् मेधासिड्लो ॥ 18 खेड्हाऱ् मेबेर मेबत्छेल्ले वरक्को किप्मा केघुःबा सुरित् केजड्डिन् हुःमा हेःक्तेआड् वाभेल्लेड्डिन् पोगेरो ॥ 19 खेड्हाऱ् ड़ासि-तुक्सि (५-६) किलोमितर मेबेआड् मेवयेल्ले खेड्हाऱ्रे हक्चघत् येसुःन् च्वाःत्तो लाड्घेगेऱ् खुनिऱ् पेसाड् फेरेऱ् पत्छेबा मेनिःसुआड् खेड्हाऱ् साऱ्रिक् मेगिसेरो ॥ 20 कर येसुरे खेड्हाऱ् मेत्तुसि, “इड्गाऱ् येसुआ, मेगिसेम्मिन्नेऱ् ॥”

21 हेक्केःल्ले कुहुऱ्साम्बाहाऱ् मेसःत्तेऱ् खुनेऱ् खःड्बेओ मेयुक्खुरो ॥ हेक्क्याड् खेड्हाऱ् मेबेर मेबत्छेबा तेन्नो खिमो खुनिऱ् खःड्बेन् केरेरो ॥

हिड्मन्लेन् खरेःड्

22 हेक्क्याड् वरक्किल्ले नाधाःम्बि केवाऱ्बा मनाहाऱ्रे थिक्लक् खःड्बेन् नेस्सेबा मेनिःसु हेक्क्याड् येसुःन् खःड्बेओ कुहुऱ्साम्बाहाऱ्नु मेलाःसेम्बा कर खुनेऱ् कुहुऱ्साम्बाहाऱ्रक् मेबेबा पाःन्निन् कुदाःन्दिक्मारक् कुसिड् मेनिःत्तु ॥ 23 हेक्क्याड् दाड्बाल्ले नोगेन् पिरुआड् मनाहाऱ्रे यरिक् खरेःड्हाऱ् मेजबा तेन्निल्ले कुबेसाड् तिबेरियस येक्यक्कोनु कुभा खःड्बेहाऱ् खेपुम्मेगेरे ॥ 24 येसुःन् नु कुहुऱ्साम्बाहाऱ् खेपुम्मेहोःप् केलऱ्बा निड्वाऱ् मेघोःसुआड् याम्मो खेन् मनाहाऱ् खेन् खःड्बेहाऱ्ओ मेलाःसेआड् नाहाड्दाड् कपर्नहुमो येसुरे कुगोःत्छे मेबेरो ॥

* 6:7 ग्रिक् पाःन्दाड्डो किप्नेत्छि (२००) दिनारि पोःड्लो ॥ खेन् फाऱ्डन् थिक्पारे येत्छि (८) लाओ थगुबा याड् यारिक् पोःड्लो ॥ थिक् दिनारि फाऱ्डन् थिक् युप्पा याडिऱ्छि पोःड्लो ॥

25 खेड्हाऱ वरककिल्ले नाधाःम्बि मेगेरेल्ले येसुःन् मेदुमुआड् सेःन्मेदोसु “सिक्साम्बे, खेनेऱ आप्फाल्ले कप्पो केभेरेबे?”

26 येसुरे खेड्हाऱ नोगप् पिरुसि, सेक्खाए मेत्निड्, खिनिऱ निड्वाऱ केमाबा मिक्सेःन्निन् केनिःसुम्माड् मेःन्, कर खाघा खरेःड्डिन् केजाम्माड्ने याप्मि केगोःत्तिबारो ॥ 27 खिनिऱ चागेसोःक्पाआड् केबेःक्पा कुजारे लागि याःम्बक् मेजोगेम्मिन्नेऱ, कर इड्गाऱ मेन्छाम्साःल्ले पिनिड्बा मेन्नुपमनाबा हिड्मन् थारिक् केधःप्पा कुजाओ निड्वाऱ पिरेम्मेऱ, थेआड्भेल्ले पानुदिड् पाः निड्वाऱफुमाड्डिल्ले बा हेक्के चोःक्सेए इड्गाऱ युक् पिराड्डाड् वाऱरो ॥

28 हेक्केःल्ले खेड्हाऱरे खुनेऱ सेःन्मेदोसु, “निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आनिगे थे चोगुम्बेबा निड्वाऱ इःत्तुबे?”

29 येसुरे खेड्हाऱ नोगप् पिरुसि, “निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुयाःम्बक्किड्ग खुनेऱ पाड्घुबा मनाःन् नसाःन् केजोगुम्ल फाऱआड् निड्वाऱ चोगुऱरो ॥”

30 खेल्ले चोगुल्ले खेड्हाऱरे खुनेऱ सेःन्मेदोसु, “आकतड्बा निड्वाऱ केमाबा मिक्सेःन् केजोगुआड् आनिगे नसाःन् चोःक्कासिगेबाबे? आनिगे लागि खेनेऱ थे केजोगुबे? 31 आनिगे सुधेबा ताक्थेबाहाऱरेग येःड्घादेन्नो मन्नाःन्मेज ॥ सामयोसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् साप्तेआड् पत्, ‘निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खेड्हाऱ साड्ग्राम्पेदाड्ळाम् खरेःड्डिन् चामा पिरुसिरो ॥’”*

32 येसुरे मेत्तुसि, “इड्गाऱ सेक्खाए मेत्निड्, मोसारे खिनिऱ केबिरीबा खरेःड्डिङ्ग साड्ग्राम्पेदाड्बा मेःन्, कर साड्ग्राम्पेदाड्ळाम् खेन् सेक्खाबा खरेःड्डिन् पानुदिड् आम्वारेने केबिरीबारो ॥”

33 थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेक्खाबा कुधरेःड्डिङ्ग साड्ग्राम्पेदाड्ळाम् केयुःबाआड् मेन्छाम् याप्मिहाऱ नेत्तिगेन् हिड्मन् केबिबान्नेरो”

34 खेड्हाऱरे मेमेत्तु, “आदाड्बे, खेन् खरेःड्डिन् सदादिड् याप्मि आबिरेऱओ ॥”

35 येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “इड्गाऱ सेक्खाबा हिड्मन् केबिबा खरेःड्आरो, इड्गाऱओ केदाःबान् याम्मो आप्फाल्लेआड् कुसेत्तमेलाःक्नेन्, हेक्क्याड् इड्गाऱ याप्मि नसाःन् केजोःक्पेन्याम्मो आप्फाल्लेआड् कुवामेमिःक्नेन्लो ॥ 36 कर इड्गाऱ याप्मि आगेनिःसिसाड् नसाःन् आगेन्जोगिन् फाऱआड् सेक्खाए मेत्निड्डाड् वाऱरो ॥ 37 पानुदिड् पाःल्ले पिआबाहाऱ केरेक् इड्गाऱओ मेदाःऱ, हेक्क्याड् आत्तिन् इड्गाऱओ ताः खेन् आप्फाल्लेआड् मेलेरुड्डिन्लो ॥ 38 इड्गाऱग इक्सादिड् खाम्बेःक्मो साड्ग्राम्पेदाड्ळाम् आनिड्वाऱ हेक्के चोःक्से मेन्दाबेन्लो कर पानुदिड् आम्वारे कुनिड्वाऱ कुइसिःक् चोःक्से पाड्घाड्डाड् त्याड्बारो ॥ 39 हेक्क्याड् याप्मि केबाड्बा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले इड्गाऱ पिराड्बा लत्थिक्काड् मेम्माए कत्तुड्सिड्ल हेक्क्याड् कुनुपमा येन्नो कुहिड्वेत् चोगुड्सिड्ल केल्बा खुनेऱ कुनिड्वाऱ वाऱरो ॥ 40 थेआड्भेल्ले कुस्साःन् केनिःबाआड् नसाःन् केजोःक्पा केरेक्ले मेन्नुपमनाबा हिड्मन् मेघोःसुर केल्बा पानुदिड् आम्वारे कुनिड्वाऱ वाऱरो ॥ हेक्क्याड् कुनुपमा येन्नो खेड्हाऱ कुहिड्वेत् चोगुड्सिड्लो ॥”

41 हेक्क्याड् यहुदिहाऱरे “येसुरे इड्गाऱ साड्ग्राम्पेदाड्ळाम् केयुःबा खरेःड्आ” पाःत्तुबा पाःन्नो खुनिऱ निड्वाऱ मेदयेनेन्नाड् मुनुक्नुक् लऱमा मेहेःक्तेरो ॥ 42 खेड्हाऱ अक्खे मेमेत्छिड्, “कन् युसुफरे कुस्साः येसुःन् मेःम्बि? कल्ले कुम्बा कुम्मासि आनिऱ कुसिड् आन्निःत्तुम्सिम्मिम्बि? हेक्केःल्ले आक्खेआड् खेल्ले ‘इड्गाऱ साड्ग्राम्पेदाड्ळाम् त्याड्बा’ पाःपमा सुक्त्तुबाबे?”

43 कर येसुरे खेड्हाऱ नोगप् पिरुसि, “खिनिऱ मुनुक्नुक् मेलऱरेम्मिन्नेऱ, 44 थेआड्भेल्ले इड्गाऱ याप्मि केबाड्बा पानुदिड् पाःल्ले मनाहाऱ इड्गाऱओ ताःमा निड्वाऱ मेबिऱरुन्सिन्ल थारिक् आत्तिन्नाड् इड्गाऱओ ताःमा मेन्छुक्नेन्लो ॥ खेड्हाऱ मेदाने फाऱग्र इड्गाऱ कुनुपमा येन्नो कुहिड्वेत् चोगुड्सिड्लो ॥ 45 माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱरे खुनिऱ साप्पन्नो अक्खेलऱरिक् मेसापुत्तुआड् पत्, ‘खेड्हाऱग केरेक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले हुरसिबा मेबोःड्लो ॥’* पानुदिड् पाःल्ले कुबाःन्

* 6:31 लाम्दिःक् १६.४, निड्वाऱफुसाम्लो सुम् ७८.२४ ओ ओमेत्तेऱ ॥ मिस्सलाम् इस्त्राइलिहाऱ कनान लेपमाड् लाम्दिःक् मेजोगेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खेन् येःड्घादेन्नो साड्ग्राम्पेदाड्ळाम् “मन्ना” मेपमनाबा कुजा थाःसु पिरुसिरो ॥ * 6:32 यहुदिहाऱरे लागि काक्नु केयेक्पा चामा कुजा खरेःड् वये ॥ मोसारे पिरुसिबा खरेःड्डिन् नासिड्गेन् थक्किल्ले लागि वये, कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले पिरुसिबा खरेःड्डिङ्ग येसुःन्लो ॥ * 6:45 यसैया ५४.१३

केघेमबाहाऱ नु खुनेऱलामबा केहुऱसिड्बाहाऱ केरेक् इङ्गाऱओ मेदारो ॥ 46 आत्तिल्लेआड् पानुदिङ् पाः निङ्वाऱफुमाङ्डिन् मेन्निण वाऱरो, कर निङ्वाऱफुमाङ्डिलाम् केदाःबाल्लेरक् निःसुआङ् वाऱरो ॥ 47 इङ्गाऱ सेक्खाए मेत्निङ्, इङ्गाऱ नसाःन् केजोःक्पेन्नु मेन्नुपमनाबा हिङ्मन् वाऱरो ॥ 48 इङ्गाऱए सेक्खाबा हिङ्मन् केबिबा खरेःङ्आरो ॥ 49 खिनिऱ सुधेबा ताक्थेबाहाऱरे येःङ्घादेन्नो मन्ना मेजसाङ् मेस्येरो ॥ 50 कर साङ्ग्राम्पेदाङ्डिलाम् केयुःबा खरेःङ्डिन् कप्पो वाऱरो, आत्तिन् मनाःल्ले कन् चः खेन् मेसिःनेन्लो ॥ 51 इङ्गाऱए खेन् साङ्ग्राम्पेदाङ्डिलाम् केयुःबा मेन्नुपमनाबा हिङ्मन् केबिबा खरेःङ्आरो ॥ हाःतले कन् खरेःङ्डिन् चःऱ खेङ्ग सदादिङ् हिङ्लो ॥ कन् खरेःङ्डिङ्ग नासिङ्गेन् आधक्किन्नेरो ॥* इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा मेन्छाम् यापमिहाऱ मेहिङ्गल फाऱआङ् कन्निन्पिरुङ्सिङ्गलो ॥”

52 हेक्क्याङ् खेपुमो केवाऱबा यहुदिहाऱरे कन् पाःन्निन् मेघेप्सुआङ् खुनिऱ लुम्मो “कन् मनाःल्ले आक्खेलऱरिक्काङ् नासिङ्गेन् कुधक्किन् चामा फाऱआङ् पिमा आसुकपाबे?” मेबाःतुर पाःन्धङ् चोःक्मा मेहेःक्तेरो ॥

53 हेक्केःल्ले येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “इङ्गाऱ सेक्खाए मेत्निङ्, मेन्छाम्साःल्ले कुधक्किन् मेन्जाए नु कुमाक्खिऱइन् मेन्धुङ्डे थारिक् खिनिऱओ मेन्नुपमनाबा हिङ्मन् मेवाऱनेन्लो ॥ 54 कर इङ्गाऱ आधक्किन् केजाबा नु आमाक्खिऱ केधुङ्बाल्ले मेन्नुपमनाबा हिङ्मन्निन् कत्तुरो ॥ हेक्क्याङ् खेन् कुनुपमा येन्नो इङ्गाऱ कुहिङ्वेत् चोगुङ्गलो ॥ 55 थेआङ्भेल्ले इङ्गाऱ आधक्किन् हेक्क्याङ् आमाक्खिऱइन्सेक्खाबा चामा थुङ्मा चारो ॥ 56 इङ्गाऱ आधक्किन् केजाबान्नु आमाक्खिऱ केधुङ्बान् इङ्गाऱओ वाऱ हेक्क्याङ् इङ्गाऱ खुनेऱओ वाऱआरो ॥ 57 हिङ्मन्दाङ्बा पानुदिङ् पाःल्ले इङ्गाऱ पाङ्घाङ् हेक्क्याङ् खुनेऱ चोगुल्ले हिङ्डाबा कुइसिःक् इङ्गाऱ आधक्किन् केजाबान्नाङ् इङ्गाऱ चोगुङ्डिल्ले हिङ्गलो ॥ 58 कन् आधक्किन्ने साङ्ग्राम्पेदाङ्डिलाम् केयुःबा खरेःङ्गलो ॥ खिनिऱ सुधेबा ताक्थेबाहाऱरे मन्नाःन् मेजआङ् मेस्ये कर कन् खरेःङ्डिन् केजाःबाङ्ग सदादिङ् हिङ्गलो ॥” 59 येसुरे कन् पाःन्निन् कपर्नहुम्मोबा यहुदि चुम्लुङ्हिम्मो हुऱरुसिल्ले पाःत्तुबारो ॥

यरिक् हुऱसाम्बाहाऱरे येसुःन् तिमम्मा मेलेरुऱ

60 कन् पाःन्निन् मेघेप्सुआङ् यरिक् हुऱसाम्बाहाऱरे अक्खे मेबाःतु, “कन् पाःन्निङ्ग केसाक्पा निसाम्लो ॥ कन् हाःतले नाःपमा सुक्तुबे?”*

61 येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱ मुनुकुनुक् मेलऱरेबा निङ्वाऱ खोःसुआङ् खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “कल्ले खिनिऱ निङ्वाऱ खःसुबि? 62 मेन्छाम्साःन् तगि आत्ति वये खेपुमोए याम्मो नुःङ् पेःक्पा खिनिऱ केनिःसुम्मिल्ले आक्खे केबाःत्तुम्बे? 63 सेसेमाङ्डिल्ले मेन्नुपमनाबा हिङ्मन्निन् आबिऱरो, कर मेन्छाम् थुम्मिल्ले थेआङ् चोःक्मा मेसुकतुन्लो ॥ इङ्गाऱ मेत्निङ्बा पाःन्जाक्हाऱ याम्साम् नु हिङ्मन्लो ॥ 64 कर खिनिऱओ कुभारे इङ्गाऱ नसाःन् आगेन्जोगिन् ॥” (थेआङ्भेल्ले येसुरे कुहेःक्सिङ्मोनुए आत्तिन्हाऱरे खुनेऱ नसाःन् मेन्जोगुन् हेक्क्याङ् हाःतले खुनेऱ इङ्गलेक्तुऱ केलऱबान् निःसुआङ् वयेरो ॥) 65 हेक्क्याङ् खुनेऱ मेत्तुसि, “खेल्ले चोगुल्लेए मेन्छाम् यापमिहाऱ पानुदिङ् पाःल्ले मेम्बिण थारिक् इङ्गाऱओ ताःमा मेन्छुक्नेन्लो लऱरिक् पाःत्तुङ्बा पाःन्निन्ल्ले कुबेःन् बा खेन्लो ॥”

66 कन् येम्माङ्धो यरिक् कुहुऱसाम्बाहाऱरे खुनेऱ पक्मेधःआङ् मेबेरो हेक्क्याङ् खुनेऱनु याम्मो लाङ्मेङ्घेःगेन्लो ॥

67 हेक्क्याङ् येसुरे थिक्-नेत् (१२) कुहुऱसाम्बाहाऱ लेपुमाङ् हिंसिङ्डाङ् मेत्तुसि, “खिनिऱआङ् यापमि आगेलेरिऱआङ् केबेगिबाबि?”

68 सिमोन पत्रुसरे नोगप् पिरु, “आदाङ्बे, हाःतलो पेगिगेबाबे? खेनेऱरक् मेन्नुपमनाबा हिङ्मन् केबिबा पाःन्जाक्किन् केगत्तुरो ॥ 69 खेनेऱग निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले केबाङ्घेबा सेसे कुमनाःन्नेऱ फाऱआङ् आनिगे निःसुम्बे हेक्क्याङ् नसाःन् चोगुम्बेआङ् वाऱरो ॥”

70 हेक्क्याङ् येसुरे मेत्तुसि, “इङ्गाऱ खिनिऱ थिक्-नेत्हाऱ सेःकनिङ्डाङ् वाऱआरो, कर खिनिऱओ थिक्किन् माफेन्साम् पोःक्खेआङ् वाऱरो ॥” 71 (येसुरे थिक्-नेत् हुऱसाम्बाहाऱओ थिक् सिमोन

* 6:51 ग्रिक् पाःन्दाङ्डो “आनेक्सा” साप्तेआङ् पत्तो ॥ * 6:60 यहुदि साम्योथिमो माक्खि चामा मेन्नुपमना थिक् वये, हेक्केःल्ले येसुरे पाःत्तुबा पाःन्निन् कुहुऱसाम्बाहाऱरे कुसिङ् मेन्निःत्तुन् ॥

इस्करियोतरे कुस्साः यहुदा इस्करियोतरे कुयाःम्बेओ पाःतुआड् वये॥ खेल्ले ताःन्दि खुनेः इड्लेक्तुःरो॥)

7

येसुःन् नु कुन्साःसि

1 खेन् एगाड् येसुःन् गालिल थुम् खिरिबा पाड्भेःहाःओ ताक्कन्देर वयेरो॥ खुनेःग यहुदिया थुम्लाम् माःड्घाए वाःमा निड्वाः चोगु, थेआड्भेःलले यहुदि लाम्लोःबाहाःरे खुनेः सेपमा फाःआड् मेसुगुर मेवयेरो॥ 2 कर यहुदिहाःरे खुनिः साःड्गाहिम् तड्नाममिन्* ताःमा इःत्तेल्ले 3 कुन्साःसिरे येसुःन् अक्खे मेमेत्तु, “खेनेः कन् तेन्निन् लेःरेःआड् यहुदियाओ पेगेःओ, खेल्ले चोगुल्ले खेपमो खेनेः केजोगुबा निड्वाः केमाबा याःम्बक्हाः वेः केहुःसाम्बाहाःरेआड्मेनिःसुररो॥ 4 आत्तिन् मनाःल्ले कुमिड्सो कुधाःड्सो फोःमा निड्वाः चोगुः, खेन् चिड्सिड्मा मेनुःनेन्लो॥ हेक्केलःरिक् खेनेःआड् निड्वाः केमाबा याःम्बक्हाः केजोगुर केवाःने फाःग्र इक्सादिड् खाम्बेःकमो ओसेःन्धाकसिड्डेःओ॥” 5 थेआड्भेःलले आबाडे कुन्साःसिरेआड् खुनेः नामेन्छाःरुन्लो॥

6 येसुरे नोगप् पिरुसि, “इड्गाः आयेममिन् मेन्दाए वाःरो॥ खिनिःग आप्फाल्लेसाड् पेःक्मा केसुक्तिःरो, 7 इक्सादिड् खाम्बेःकमोबाहाःरे खिनिः चिःपमा केमेन्छुक्तिन्लो, कर खेड्हाःरे मेजोगुबा याःम्बक्हाः ताप्फेःम्बा चोःक् मेत्तुड्सिड्बाल्ले चोगुल्ले इड्गाः मेजिःतारो॥ 8 तड्नाममो खिनिः थो यरुसलेममो पेगेःमेःओ॥ इड्गाः आल्लो मेबेःककान्, थेआड्भेःलले इड्गाः आयेममिन् मेन्दाए वाःरो॥” 9 येसुरे अक्खे पाःतुर गालिलओए वये लारेरो॥

येसुरे तड्नाममो हुःरुसिः

10 कर येसुरे कुन्साःसि तड्नाममो मेबे हेक्क्याड् येसुःन्नाड् आत्तिन् मनाहाःरेआड् मेन्निः सवाःत्ताड् यरुसलेममो पेरो॥ 11 आल्ल तड्नाममो यहुदि लाम्लोःबाहाःरे खुनेः मेगोःतुर अक्खे मेबाःत्तु, “कन् मनाःन् आत्तान् पेबे?”

12 यरिक् मनाहाःरे येसुरे कुयाःम्बेओ सवाःत्ताड् मेजेक्खु॥ कुभारे मेबाःत्तु, “खुनेःग नुःबा मनारो” कर वेःहाःरे मेबाःत्तु, “मेःन्, खेल्लेग मनाहाः इड्लेक्तुसिः वाःरो॥” 13 कर यहुदि लाम्लोःबाहाः मेगिरुसिबाल्ले चोगुल्ले आत्तिन्हाःरेआड् मनाहाःरे मेघेप्सुर येसुरे कुयाःम्बेओ मेम्बारेन्लो॥

14 हेक्क्याड् तड्नाममिल्ले कुलुममो येसुःन् माड्हिममो थो पेआड् मनाहाः निसाम् हुःमा हेःक्तुसिरो॥ 15 यहुदि लाम्लोःबाहाःरे खुनेः कुनिसाममिन् मेघेप्सुआड् खुनिः निड्वाः मयेःर अक्खेलःरिक् मेबाःत्तु, “कन् मनाःल्ले मेन्हुःसिड्डे आक्खेलःरिक् आनिः हेक्के कन् निसाममिन् लेसुसुबे?”

16 येसुरे खेड्हाः नोगप् पिरुसि, “इड्गाः आनिसाममिड्ग आबाडे इड्गाःड्न् मेःन्लो, कर कड्ग इड्गाः यापमि केबाड्बा निड्वाःफुमाड्लाम् तयेबारो॥ 17 आत्तिन् मनाःल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाः हेक्के चोःक्मा निड्वाः चोगुः, खेल्ले इड्गाः आनिसाममिन् निड्वाःफुमाड्लाम्बा तयेबाबि इड्गाः आबाडे पाःतुड्बाबि फाःआड् कुसिड् निःत्तुरो॥ 18 आबाडे युक्कोलाम्केबाःपपाहाःरेग आबाडे मिड्सो इड्धाःड् मेगोःत्तुरो, कर आत्तिल्ले खुनेः केबाड्बान् मिड्सो इड्धाःड् पिमा निड्वाः चोगुः, खेल्ले सेक्खा पाःन् पाःत्तुरो॥ हेक्क्याड् खुनेःओ थेआड् इड्लेक्पा पाःन् होःप्लो॥ 19 मोसारे खिनिः सामयोथिम् केबिरि, कर खिनिः आत्तिन्हाःरेआड् केन्डःत्तुममिन् केन्नाःत्तुममिन्॥ हेक्केःल्ले थेआड् खिनिः यापमि सेपमा केगोःत्तिबाबे?”

20 खेन् मनाहाःरे खुनेः नोगप् मेबिरु, “खेनेःग फेन्साममिल्ले केयाड्घेआड् केवाःरो! हाःत्ले खेनेः सेपमा केगोःत्तेबे?”

* 7:2 यहुदिहाःरे खुनिः पाधेबाहाः एःक्सादेन्नो लिबोःड्(४०) तड्बे थारिक् लाम्दिःक् मेजोगेबा निड्वाःसोओ कन् तड्नाममो साःड्गाहिम् मेजोगु॥ यरिक् यहुदिहाःरे यहुदिया थुममोबा यरुसलेम येक्यक्को मेबेआड् येतनाम् थारिक् कन् तड्नाममिन् मेदोःसुरो (लेबि २३.३३-४३, सामयोथिमड्डजाःड् १६.१३-१६)॥

21 येसुरे खेड्हाण नोगप् पिरुसि, “इङ्गाण लत्छा मनाधिक नाःमसिङ्मा येन्नो नुसुङ्डिल्ले खिनिण निङ्वाण मयेरो ॥ 22 कर खिनिणआङ् मोसारे केबिरिबा हर्दो हेक्मा साम्योथिममिन् केनाःतुम् केङ्ःतुम्माङ् नाःमसिङ्येन्नोए खिनिण साःहाणरेन् हर्दो केहेगुम् केबिरुमसिमिल्ले खिनिणआङ् साम्योथिममिन् केभेःन्दुम्लो ॥ (सेक्खाःल्ले कन् हर्दो हेक्मा साम्योथिममिङ्ग मोसालाम् मेःन्, कर कङ्ग अब्राहाम्लाम् पोःक्खे येबारो ॥) 23 आल्ल मोसारे कुसाम्योथिममिन्* मेबेःन्नेन्ल फाणआङ् नाःमसिङ्येन्नो खिनिण साःहाणरेन् हर्दो हेक्मा याःम्बक् केजोगुमने फाणग्र, इङ्गाण कन् मनाःन् नाःमसिङ्मा येन्नो नुसुङ्डिल्ले थेआङ् इङ्गाणु खिनिण याःक्लेणबाबे? 24 मना ओमेप्मासिआङ्मेःन् कर सेक्खाओ खासेन् लोःन्देममेणओ ॥”

निङ्वाणफुमाङ्डिल्ले सेःन्दुबा येसु

25 खेन् येम्मो यरुसलेम केयुङ्बा कुभा मनाहाण अक्खे मेमेत्छिङ्, “मेःम्बे, सेप्मा मेगोःत्तुर मेवाणबा मनाःन् बा कन् मेःम्बि? 26 कर कङ्ग मनाहाणरे मेघेप्पुरेण पाःत्तल वाणरो ॥ हेक्केसाङ् खेड्हाणरे थेआङ् मेम्मेत्तुन्लो ॥ मेःम्बे, आनिण लाम्लोःबाहाणरे खुनेण निङ्वाणफुमाङ्डिल्ले सेःन्दुबा खिसत्त फाणआङ् कुसिङ् मेनिःत्तुबि? 27 कन् मनाःन् आत्तोलाम् तये केलणबा आनिण आनिःसुम्लो ॥ कर निङ्वाणफुमाङ्डिल्ले सेःन्दुबा खिसत्तेन्ताःल्लेग खुनेण थाःमसिङ्गल्लो, खुनेण आत्तोलाम् ताः केलणबा आत्तिल्लेआङ् मेनिःसुन्लो ॥” 28 येसुरे माङ्हिम्मो हुरुसिर पत्छेल्ले यम्बा इक्लाओ अक्खेलणरिक् पारे, “ओरो, खिनिण इङ्गाण कुसिङ् याप्मि केनिःत्तिण हेक्क्याङ् आत्तोलाम् त्याङ्बा खेन्नाङ् खिनिण केनिःसुम्, कर इङ्गाण आबाडे त्याङ्बा मेःन्लो ॥ इङ्गाण याप्मि केबाङ्बाङ्ग सेक्खाए चोःक् हेक्क्याङ् खुनेण खिनिण कुसिङ् केन्निःत्तुमिन्लो, 29 कर इङ्गाण खुनेण कुसिङ् निःत्तुङ्लो, थेआङ्भेल्ले खुनेणलाम्बा त्याङ्बा हेक्क्याङ् खुनेण पाङ्घाङ्बारो ॥”

30 येसुरे अक्खेलणरिक् पाःत्तुल्ले मनाहाणरे खुनेण तेम्मा मेगोःत्तु, कर आत्तिन्हाणरेआङ् खुनेण मेन्छुसुन्लो, थेआङ्भेल्ले खुनेण कुयेम्मिन् मेङ्गेत्ते वयेरो ॥ 31 हेक्केसाङ् यरिक् मनाहाणरे खुनेण नसाःन् मेजोगुरो ॥ हेक्क्याङ् खेड्हाणरे अक्खे मेबाःत्तु, “निङ्वाणफुमाङ्डिल्ले सेःन्दुबा खिसत्तेन्ताःल्ले कन् मनाःन्नुःल्लेआङ् यरिक् निङ्वाण केमाबा याःम्बक्हाण चोगुबि?”

32 मनाहाण येसुरे कुयाःम्बेओ स्वाःत्ताङ् खुसुखुस् लणरिक् मेबारेबा फरिसिहाणरे मेघेप्पुरो हेक्क्याङ् तुम्निङ्वाणफुसाम्बाहाण नु फरिसिहाणरे माङ्हिम्मोबा तिलिङ्गाहाण खुनेण कुदेम्से मेबाङ्घुसि ॥*

33 कर येसुरे मेत्तुसि, “इङ्गाण खिनिणु सप्फारक् कप्पो वाणारो हेक्क्याङ् याप्मि केबाङ्बाल्लो नुःङ्डा पेःक्कारो ॥ 34 खिनिण याप्मि केगोःत्तिण कर याप्मि केङ्घोःसिन्लो हेक्क्याङ् इङ्गाण पेःक्काबा तेन्नोआङ् केप्मा केन्छुक्त्तिल्लो ॥”

35 यहुदि लाम्लोःबाहाण सेःन्मेलाप्सिङ्, “मेःम्बे, खुनेण आत्तो पेःक्मा निङ्वाण चोगुर वाणआङ् आनिण तुम्मा आन्छुक्त्तुमिन्बाबे? खुनेण वेण लाजेणओ केयुङ्बा आनिण मनाहाणरो पेःक्काङ् थिममेन्दङ् सुवाङ्हाण हुरुसिबाबि? 36 खिनिण याप्मि केगोःत्तिण कर याप्मि केन्दुमिन् हेक्क्याङ् आत्तान् पेःक्का खेन् तेन्नोआङ् केप्मा केन्छुक्त्तुमिल्लो लणरिक् थे पाःत्तुबाबे?”

हिङ्मन् केबिबा च्वाःत्त

37 हेक्क्याङ् तङ्नामरे कुनुप्पा नु केयेक्पा येन्नो येसुःन् येम्सिङ्डाङ् यम्बा इक्लाओ मनाहाण अक्खेलणरिक् मेत्तुसिरो, “खिनिण लुम्मो कुवागेमिःबाल्ले इङ्गाणओ ताआङ् थुङ्गुरो ॥ 38 साम्योसाप्लाःल्ले पाःत्तुबा कुडसिःक् इङ्गाण याप्मि नसाःन् केजोःक्पाल्ले कुसिगाङ्गलाम् हिङ्मन् केबिबा च्वाःत्तिन् यङ्घङ् कुडसिःक् पुनलःन्लो ॥” 39 कङ्ग येसुरे सेसेमाङ्डिल्ले कुयाःम्बेओ पाःत्तुबारो ॥ थेआङ्भेल्ले खुनेणओ नसाःन् केजोःक्पाहाणरे सेसेमाङ्डिन् मेघोःसुबा पोःक्खेआङ्

* 7:23 मोसारे कुसाम्योथिम कुडसिःक् (लेबि १२.३ हेक्क्याङ् तोलिङ्गसोमु १७.१०) अङ्गेक्वासाःन् सावाःन्छिङ्डाङ् येत्छि येन्नो हर्दो हेक्मा केबोःङ्बा वयेरो ॥ * 7:32 माङ्हिम्मोबा तिलिङ्गाहाण लेबि सुवाङ्गलाम् मेवये, हेक्क्याङ् तुम्निङ्वाणफुसाम्बाहाणरे खिनिण युक्को याःम्बक् मेजोगुरो ॥

वयेरो ॥ सेसेमाङ्ङिन् खेन् येम् थारिक् मेम्बाङ्ङे वयेरो, थेआङ्ङेभेल्ले येसुःन् साङ्ङ्राम्पेदाङ्ङो मेन्नुःङ् मेम्बेःक्के वयेरो ॥*

येसुरे कुयाःम्बेओ पाःन्धङ्

40 हेक्क्याङ् कन् मेघेप्सुआङ् मनाहाङ् अक्खे मेबाःत्तु, “सेक्खासाङ् कन् मनाःङ्ग ताः लहरिक् इःपमनाबा माङ्ङिन्वाङ्पाःन् केबाःप्पेन्नेरो ॥”*

41 वेङ्हाङ्गे मेबाःत्तु “खुनेङ्ग निङ्वाङ्गफुमाङ्ङिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तरो ॥” कर आल्लसाङ् वेङ्हाङ्गे अक्खेलहरिक् मेबाःत्तु, “कङ्ग पोःङ्माए मेसुकनेन्लो, थेआङ्ङेभेल्ले ख्रिस्तेङ्ग गालिल थुम्मोलाम्मेदानेन्लो ॥ 42 साम्योसाप्लाओ तोःन्दोःन्नाङ् सापतेआङ् पत्तो, ‘निङ्वाङ्गफुमाङ्ङिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तेङ्ग दाउद हाङ्ङिल्ले कुहिम्सयङ्गलाम् हेक्क्याङ् दाउद हाङ् वयेबा बेथलेहेम पाङ्जुम्मो सावाःन्छिङ्गलो ॥’”* 43 अक्खेलहरिक् येसुरे कुयाःम्बेओ मनाहाङ्गे खुनेङ्ग निङ्वाङ्गे मेदङ्ङेन्नाङ्मेसेरेरो ॥ 44 कुभारे खुनेङ्ग तेम्मा मेगोःत्तु, कर आत्तिन्हाङ्गेआङ्खुनेङ्ग हुक् मेन्याक्त्तुन्लो ॥

45 हेक्क्याङ् खुनेङ्ग कुदेम्से केदाःबा माङ्ङिन्मोबा तिलिङ्गाहाङ्, तुम्निङ्वाङ्गफुसाम्बाहाङ् नु फरिसिहाङ्गे आम्भा मेनुःक्खे मेबेरो ॥ खेङ्हाङ्गे माङ्ङिन्मोबा तिलिङ्गाहाङ् सेःन्मेदोसुसि “थेआङ् खुनेङ्ग केन्देम्सुम्मिन् केन्दारुमिम्बाबे?”

46 खेङ्हाङ्गे नोगप् मेबिरुसि, “आत्तिन्नाङ् खेन् मनाःन् हेक्के पारेबाग मेङ्घेम्मे वाङ्गे ॥”

47 हेक्केःल्ले फरिसिहाङ्गे खेङ्हाङ्गे मेमेत्तुसि, “मेःम्बे, खिनिङ्गआङ् खेल्ले कुङ्ङेक्को केधयेङ्गिबि थेमाबे? 48 आनिङ्ग लाम्लोःबा नु फरिसिहाङ्गे खुनेङ्गओ नसाःन् मेजोगुआङ् वाङ्गि? 49 आत्तिल्लेआङ् मेन्जोःक्के वाङ्ग ॥ कन् साम्योथिम्मिल्ले कुयाःम्बेओ थेआङ् मेल्लेमनाबा मनाहाङ्गेरक् मेजोगुआङ् वाङ्गे ॥ कन् मनाहाङ्गे निङ्वाङ्गफु साङ्गारे तेत्तुसिआङ् वाङ्गे ॥”

50 तगि थिक् सेन्दिक् येसुरे कुदुम्से केबेःक्पा निकोदेमस मेपमनाबा खुनेङ्ग लुम्मोबा थिक् फरिसि लाम्लोःबान् पारेरो, 51 “मेःम्बे, खेन् मनाःल्ले थे चोगुर वाङ्ग केलङ्गबान् नुःरिक्काङ् कुसिङ् मेन्निःत्ते आप्तिक् कुःप्मा आनिङ्ग साम्योथिम्मिल्ले आबिङ्गि?”

52 हेक्केःल्ले खेङ्हाङ्गे नोगप् मेबिरु, “खेनेङ्गआङ् गालिललाम्मे केदयेबाबि? खेनेङ्ग आबाङ्गे साम्योसाप्लाःन् निःरे साङ्गे, गालिललाम्बाग आप्फाल्लेआङ् माङ्ङिन्वाङ्गपाःन् केबाःप्पेन्नेदानेन्लो ॥”

53 ((हेक्क्याङ् मनाहाङ् आबाङ्गे हिम्हिम् मेनुःक्खे मेबेरो ॥

8

1 कर येसुःन् जैतुन कोःक्माओ पेरो ॥

चागेराम्मा मेन्छुमाङ्ङिन्

2 हेक्क्याङ् कुदाःन्दिक्मा खाओःत्तेनुमेःन्ने खुनेङ्ग माङ्ङिन्मो तये ॥ हेक्क्याङ् खेपमो मनाहाङ् चुम्मा मेहेःक्तेआङ् खुनेङ्ग युङ्गिङ्ङाङ् खेङ्हाङ्ग निसाम् हुङ्गमा हेःक्त्तुसि ॥ 3 हेक्क्याङ् साम्योथिम्साम्बाहाङ् नु फरिसिहाङ्गे चाराम्मा याःम्बक् चोगुर पत्छेल्ले मेदेम्सुमा मेन्छुमाङ्गधिक् खेपमो मेदारुआङ् मनालुपहाङ्गे खुनेङ्ग तगि मेयेप्सु ॥

4 खेङ्हाङ्गे येसुःन् सेःन्मेदोसु, “सिक्साम्बे, कन् मेन्छुमाङ्ङिन् चाराम्मा याःम्बक् चोगेर पत्छेल्लेए मेदेम्सुआङ् तारुम्बेबरो ॥ 5 साम्योथिम् साप्लाओ मोसाःल्लेग अक्त्तङ्मा मेन्छुमाङ्ङिन् लुङ्ङिल्ले लेपमा सेपमा फाङ्गआङ् इङ्जाःङ् पिरीगेआङ् वाङ्गे, कर खेनेङ्ग थे यापमि केमेप्पे?”*

* 7:39 ग्रिक् पाःन्दाङ्ङो “येसुरे कुमिमिदिङ् मेम्बोःङ्ङे वयेरो ॥” * 7:40 साम्योथिम् इङ्जाःङ् १८.१५, १८ * 7:42 मिका ५.२ * 8:5 साम्योथिम् इङ्जाःङ्ङो अक्त्तङ्मा मेन्छुमाङ्ङिन् हेक्क्याङ् खुनेङ्ग फेन्याःम्बक् केजोःक्पा मनाःन्नाङ् लुङ्ङिल्ले लेपमा सेपमा थिम् वये (लेबि २०.१०, साम्योथिम् इङ्जाःङ् २२.२२-२४) ॥

6 खेङ्हाऱे खुनेऱ पाःननो थाःमाआङ् कुदक्लेङ्वाओबा पाःननिन् खोःमा फाऱआङ् कन् सेःनमेदोसुआङ् वये, कर येसुःन् थुःङ्सिङ्डाङ् खाम्बाङ्डो थेधेइ कुहुक्चोःल्ले सापुतुर युङ्गे॥*

7 खेङ्हाऱे एतलेङ् सेःनमेदोसुबाल्ले चोगुल्ले खुनेऱ पोगेआङ् खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “खिनिऱओ आल्लो थारिक् लायो मेन्जोःक्के केवाऱबा हाःत् वाऱ? हाराऱ बा खेल्लेए केरेक्नुःल्ले तगि कन् मेन्छुमाऱइन् लुङ्ङिल्ले लेपुतुरो॥” 8 खुनेऱ याम्मो अःक्खुम् फन्छिङ्डाङ् खाम्बाङ्डो सापुमा हेःक्तुरो॥

9 कन् पाःननिन् मेघेपुसुआङ् केरेक्नुःल्ले तगि तुम्भाक्सा हेक्क्याङ् खेन्नाङ् योबाहाऱ थिक् थिक् लऱरिक् पेःकमा मेहेःक्तेरो॥ हेक्क्याङ् खेपुमो येसुःन् नु खेन् मेन्छुमाऱइन्लक् याःक्तेत्छिरो॥

10 हेक्क्याङ् येसुःन् पोगेआङ् खेन् सेःनदोसु “मामुए, खेनेऱ पाःन् केधिकपाहाऱ आत्ति मेबेबे? हाःत्लेआङ् खेनेऱ पाःन् केन्धिकतेन्बि?”

11 खेन् मेन्छुमाऱइल्ले नोगप् पिरु, “होःप्लो, आदाङ्बे!”

हेक्केःल्ले येसुरेआङ् मेत्तु, “इङ्गाऱआङ् मेधिकनेन्लो॥ पेगेऱओ, कर याम्मो आप्फाल्लेआङ् लायो मेजोगेन्नेऱओ॥”))

येसुःङ्ग इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा ओःत्तिरो

12 हेक्क्याङ् येसुरे याम्मो मनाहाऱ मेत्तुसि, “इङ्गाऱ इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा ओःत्तिआरो॥ हाःत्ले इङ्गाऱ नसाःन् चोःक्का खेन्नु हिङ्मन् केबिबा ओःत्तिःन् वाऱ हेक्क्याङ् आप्फाल्लेआङ् खेन् खादाम्मो लाङ्घेःक्का मेबोःङ्नेल्लो॥”

13 फरिसिहाऱे खुनेऱ मेमेत्तु, “खेनेऱग आबाङ्गे केयाःम्बेओ केबाःत्तुरो हेक्क्याङ् केबाःत्तुबा पाःन्हाऱग सेक्खा मेःनलो॥”

14 येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “इङ्गाऱ आबाःन्हाऱ आबाङ्गे पाःत्तुङ्साङ् खेन् सेक्खाएरो, थेआङ्भेल्ले इङ्गाऱ आत्तोलाम् त्याङ्डाङ् आत्तान् पेःक्कार पत्ता खेन् नुःरिक्काङ् निःसुङ्लो कर खिनिऱग इङ्गाऱ आत्तोलाम् त्याङ्बा हेक्क्याङ् आत्तो पेःक्कार पत्ता खेन् थेआङ् केन्निःसुम्मिन्लो॥

15 खिनिऱग मेन्छाम् थिम् कुइसिःक्के खासेन् केलोःन्दिऱरो, कर इङ्गाऱग आत्तिल्लेन्नाङ् खासेन् मेजोगुङ्ङिन्लो॥ 16 कर इङ्गाऱ खासेन् चोगुङ्गे फाऱग्र आघासेन्निन् सेक्खाए पोःङ्लो, थेआङ्भेल्ले इङ्गाऱरक् होःपुपारो॥ इङ्गाऱनुग यापुमि केबाङ्बा पानुदिङ् आम्बाआङ् वाऱरो॥ 17 खिनिऱ साम्योथिम्मो नेपुफु मनाहाऱे थिक् पाःननो तङ्सिआङ् तोःन्दि पिसुने फाऱग्र खेन् तोःन्दिन् सेक्खाए पोःङ्लो लऱरिक् सापुतेआङ् पत्तलो॥* 18 इङ्गाऱ आयाःम्बेओ तोःन्दि पिरुङ्लो, हेक्क्याङ् यापुमि केबाङ्बा पानुदिङ् आम्बाऱेआङ् आयाःम्बेओ तोःन्दि पिरुरो॥”

19 खेङ्हाऱे खुनेऱ सेःनमेदोसु, “खेनेऱ केबाःत्तुर केनेबा पानुदिङ् केम्बाग आत्तो वाऱबे?”

येसुरे खेङ्हाऱ नोगप् पिरुसि, “खिनिऱग इङ्गाऱ यापुमि कुसिङ् केन्निःत्तिन् हेक्क्याङ् पानुदिङ् आम्बाआङ् कुसिङ् केन्निःत्तुम्मिन्लो॥ इङ्गाऱ यापुमि कुसिङ् केनिःत्तिल्लेग आम्बाआङ् कुसिङ् केनिःत्तुम्बामेन्लो॥”

20 येसुरे कन् पाःन्हाऱ माङ्हिम्मो हुक्सोयाङ् याक्मनाबादेन्निन्ल्ले कुबेसाङ् निसाम् हुऱरुसिर पत्छेल्ले पाःत्तुबारो, कर खुनेऱग आत्तिन्हाऱेआङ् मेन्देम्सुन्लो थेआङ्भेल्ले खुनेऱ कुयेम् मेन्दाए वयेरो॥

येसुरे कुयाःम्बेओ कुसिङ् मेन्निःत्तुन्

21 याङ्सि येसुरे याम्मो खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “इङ्गाऱग पेःक्काआङ् खिनिऱ यापुमि केगोःत्तिऱरो॥ हेक्क्याङ् खिनिऱ आबाङ्गे लायोओ केस्येऱइरो॥ इङ्गाऱ पेःक्काबा तेन्नो खिनिऱ ताःमा केन्छुक्त्तिन्लो॥” 22 हेक्केःल्ले यहुदि लाम्लोःबाहाऱ सेःनमेदोःसिङ्, “येसुःन् आबाङ्गे सेत्छिङ्बाबि? खेल्ले चोगुल्ले इङ्गाऱ पेःक्काबा तेन्नो ताःमा केन्छुक्त्तिन्लो फाऱआङ् पाःत्तुबाबि?”

* 8:6 यहुदि लाम्लोःबाहाऱे येसुःन् पाःननो थाःमा फाऱआङ् निङ्वाऱ मेङ्ःत्तुआङ् वये॥ येसुरे लुङ्ङिल्ले लेपुतेममेऱ पाःत्तुने फाऱग्र रोमि थिम्मिल्ले कुदक्लेङ्वा पोःङ्, थेआङ्भेल्ले रोमि हाङ्गुक्पाहाऱनुःल्ले वेऱ आत्तिल्लेआङ् सेपुमा खुमदिङ् पिमा युक् मेङ्गत्तुन्, हेक्क्याङ् लुङ्ङिल्ले मेलेपुतेममिन्नेऱ पाःत्तुने फाऱग्र मोसारे कुदक्लेङ्वा पाःङ्बा वये॥ * 8:17 साम्योथिम् इङ्जाःङ् १९.१५

23 खुनेऱ याम्मो मेत्तुसि, “खिनिऱग बा कऱयोबानिऱलो, कर इङ्गाऱ थोलाम्बाआरो ॥ खिनिऱग इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबानिऱलो कर इङ्गाऱग मेःननाऱरो ॥ 24 खेल्ले चोगुल्ले खिनिऱ आबाडे लायोहाऱओ केस्येऱइरो फाऱआङ् मेत्निऱड्बरो ॥ इङ्गाऱ हाःत्आ* फाऱआङ् मेत्निऱड्बान् खिनिऱ नसाःन् केन्जोगुम्मिन्निऱलेग खिनिऱ सेक्खाए आबाडे लायोहाऱओ केस्येऱइ ॥”

25 खेङ्हाऱरे सेःन्मेदोसु, “हेक्केःल्ले खेनेऱ हाःत्नेबे?”

येसुरे खेङ्हाऱ नोगप् पिरुसि, “इङ्गाऱ हाःत्आ फाऱआङ् तगिनुए मेत्निऱड्ल वाऱआबान्ने खुनेऱआरो ॥ 26 इङ्गाऱग खिनिऱ तक्लेङ्वाओ यरिक् पाःप्मा नु खिनिऱ फेःक्मा पाःन् कत्तुङ्लो ॥ कर इङ्गाऱ याप्मि केबाङ्बान् सेक्खाए चोःक्लो हेक्क्याङ् खुनेऱलाम् खेप्सुङ्बा पाःन्निऱलक् इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबाहाऱ मेत्तुड्सिङ्लो ॥”

27 येसुरे पानुदिङ् कुम्बा निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुयाःम्बेओ पाःत्तुबा फाऱआङ् खेङ्हाऱरे कुसिङ् मेन्निःत्तुन्लो ॥ 28 खेल्ले चोगुल्ले येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “खिनिऱ मेन्छाम्साःन् थाःङ् केबक्खुम्मिल्ले इङ्गाऱ हाःत्आ फाऱआङ् निङ्वाऱ केघोःसुम्लो हेक्क्याङ् इङ्गाऱ आबाडे मेबाःत्तान् कर इङ्गाऱ पानुदिङ् पाःल्ले हुऱराङ्बा पाःन्लक् पाःत्ता फाऱआङ् निङ्वाऱ केघोःसुम्लो ॥ 29 इङ्गाऱ याप्मि केबाङ्बाङ्ग सदादिङ् इङ्गाऱनु वाऱरो ॥ खुनेऱग आप्फाल्लेआङ् इङ्गाऱ एःक् मेऱल्लेत्ते वाऱरो, थेआङ्भेऱल्ले इङ्गाऱ सदादिङ् कुनिङ्वाऱ केदाःबा याःम्बक् चोगुङ्लो ॥ 30 खुनेऱ अक्खेलऱरिक् पाःत्तुल्ले यरिक् मनाहाऱरे खुनेऱओ नसाःन् मेजोगुरो ॥”

अब्राहाम्मिल्ले कुमुऱइदाङ्सा

31 येसुरे खुनेऱओ नसाःन् केजोःक्पा यहुदिहाऱ मेत्तुसि, “इङ्गाऱ सेक्खाए मेत्निऱड्, इङ्गाऱ पाःत्तुङ्बा पाःन्हाऱओ चकमेऱल्लए केबत्तुऱने फाऱग सेक्खाए आहुऱसाम्बा केबोःक्खिऱरो ॥

32 हेक्क्याङ् सेक्खाःन् कुसिङ् केनिःत्तुम्माङ् सेक्खाःल्ले चोःक्युम्भो केबिऱरिऱरो ॥”

33 खेङ्हाऱरे खुनेऱ नोगप् मेबिरु, “आनिगेग अब्राहामरे कुमुऱइदाङ्सासिगेरो ॥ हेक्क्याङ् आप्फाल्लेआङ् आत्तिल्लेन्नाङ् कुयोःक्पा मेम्बोःङ्डे वयिगेरो ॥ हेक्केःल्ले आक्खेलऱरिक् चोःक्युम्भो केघोःसुम् लऱरिक् याप्मि केमेप्पाबे?”

34 येसुरे खेङ्हाऱ नोगप् पिरुसि, “इङ्गाऱ सेक्खाए मेत्निऱड्लो, हाःत्ले लायो चोगुऱ, खेङ्ग लायोरे कुयोःक्पा पोःङ्लो ॥ 35 आल्ल योःक्पाङ्ग सदादिङ् हिम्सयङ्डोबा मेःन्लो, कर साःङ्ग सदादिङ् हिम्सयङ्डोबारो ॥

36 खेल्ले चोगुल्ले निङ्वाऱफुसाःल्ले चोःक्युम्भो केजोगिने फाऱग सेक्खाए खिनिऱ चोःक्युम्भो केबोःक्खिऱरो ॥ 37 खिनिऱग अब्राहामरे कुमुऱइदाङ्सानिङ् फाऱआङ् निःसुङ्लो, हेक्केसाङ् याप्मि सेप्मा केगोःत्तिऱरो थेआङ्भेऱल्ले इङ्गाऱ हुऱनिङ्बा निसाम्मिन् खिनिऱ निङ्वाऱओ युङ्मा केनदेन्दिन्लो ॥ 38 इङ्गाऱग पानुदिङ् आम्वानु वयाङ्डिल्ले निःसुङ्बा पाःन्हाऱए पाःत्तुङ्लो, कर खिनिऱग खिनिऱ पाःलाम् केघेप्सुम्बान्लक् केजोगुम्लो ॥”

39 खेङ्हाऱरे खुनेऱ नोगप् मेबिरु, “आनिगे पानुदिङ् पाःङ्ग अब्राहाम्मिन्नेरो ॥”

हेक्केःल्ले येसुरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “खिनिऱ अब्राहामरे कुस्साः केवयिल्लेग अब्राहामरे चोगुबा कुइसिःक्के केजोगुम्लो ॥ 40 इङ्गाऱग निङ्वाऱफुमाङ्गलाम् खेप्सुङ्बा सेक्खाःन्ने खिनिऱ मेत्निऱड्लो, कर खिनिऱग याप्मि सेप्मा केगोःत्तिऱरो ॥ अब्राहामरेग हेक्के मेजोगुन्लो ॥ 41 खिनिऱ आबाडे पाःल्ले चोगुबा याःम्बक्हाऱए खिनिऱ केजोगुम्ल केवयिऱरो ॥”

खेङ्हाऱरे खुनेऱ मेमेत्तु, “आनिगे खोऱसासिगेग मेःन्लो! निङ्वाऱफुमाङ्डिन्ने आनिगे पानुदिङ् पाःरो ॥”

42 येसुरे खेङ्हाऱ नोगप् पिरुसि, “सेक्खाए निङ्वाऱफुमाङ्डिन् खिनिऱ पा वयेऱल्लेग इङ्गाऱ याप्मि मिःम्जि केमेत्तिमेन्, थेआङ्भेऱल्ले इङ्गाऱग निङ्वाऱफुमाङ्गलाम् त्याङ्बारो, इङ्गाऱ आबाडे त्याङ्बा मेःन्लो कर खुनेऱ इङ्गाऱ पाङ्घाङ्बारो ॥ 43 इङ्गाऱ पाःत्तुङ्बा

* 8:24 लाम्दिःक्३.१४ ओ निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुमिङ्डिन् “इङ्गाऱ खुनेऱआ” लऱरिक् पाःत्तुरो ॥

पाःन्निन् थेआङ् कुसिङ् केन्निःतुम्मिम्बाबे? थेआङ्भेल्ले इङ्गाः आबाःनजाक्किन् खेममा केन्छुक्तुम्मिन्लो ॥ 44 खिनिः पाःङ्ग माफेन्साम्लो हेक्क्याङ् खुनेः हेक्केए चोःक्मा खिनिः सिराः थाङ्ग्लो ॥ खेङ्ग तोलिङ्सोमुआङ्धोए मेन्छाम् याप्मि केसेप्पा वये ॥ खेल्ले सेक्खाःन् चिःत्तुरो, थेआङ्भेल्ले सेक्खाःन् खुनेःओ होःप्लो ॥ खुनेः ताप्फेःम्बा कुसुत्तानःन् कुइसिःक्के इङ्ग्लेक् पाःत्लो, थेआङ्भेल्ले खुनेःग इङ्ग्लेक् केबाःप्पा हेक्क्याङ् इङ्ग्लेक्के पाःन्हाःरे कुम्बारो ॥ 45 इङ्गाः सेक्खाःन् मेत्निङ्साङ् खिनिः नसाःन् केन्जोगुम्मिन्लो! 46 खिनिःओ आत्तिल्ले इङ्गाः लायोबा मेप्मा सुक्काबे? इङ्गाः सेक्खा पाःन् मेत्निङ्साङ् थेआङ् खिनिः नसाःन् केन्जोगुम्मिम्बाबे? 47 निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुमनाहाःरे खुनेः पाःत्तुबा पाःन्निन् मेघेप्पुरो ॥ खिनिःग निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुमना मेःन्निङ्ग्लो, खेल्ले चोगुल्लेए खिनिः कुबाःन्निन् केङ्घेप्सुम्मिन्लो ॥”

येसुःन् अब्राहाम्मिन्नुःल्ले यम्बा

48 यहुदिहाःरे येसुःन् नोगप् मेबिरु, “खेनेः सामरि सुवाङ्बाने हेक्क्याङ् खेनेः फेन्साम्मिल्ले केदरेआङ् वाः फाःआङ् आनिगे पाःत्तुम्बेबा पाःन्निन् सेक्खाएरो ॥”

49 येसुरे खेङ्हाः मेत्तुसि, “इङ्गाःग फेन्साम्मिल्ले मेन्याङ्डे वाःआरो ॥ इङ्गाः पानुदिङ् आम्बाःन् मिङ्सो इङ्धाःङ् पिरुङ्, कर खिनिःग इङ्गाः इङ्धाःङ् याप्मि केम्बिरिन्लो ॥ 50 इङ्गाःग आप्फेःक् आमिमिदिङ्डिन् मेगोःत्तुङ्डिन्, कर निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले आमिमिदिङ्डिन् कोःत्तुर, हेक्क्याङ् खुनेःए खासेन्लोःम्बारो ॥ 51 इङ्गाः सेक्खाए मेत्निङ्, आत्तिल्ले आनिसाम्मिन् इःत्तु नाःत्तुर, खेन् आप्फाल्लेआङ् मेसिःनेन्लो ॥”

52 हेक्केःल्ले यहुदिहाःरे खुनेः मेमेत्तु, “आल्ल खेनेः सेक्खाए फेन्साम्मिल्ले केयाङ्घेआङ् केवाः केलाःबान् कुसिङ् निःत्तुम्बेरो ॥ थेआङ्भेल्ले अब्राहाम्मिन् नु माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पाहाः काक् मेस्ये मेघेरे, कर खेनेः, आत्तिल्ले इङ्गाः आनिसाम्मिन् इःत्तु नाःत्तुर, खेन् आप्फाल्लेआङ् मेसिःनेन्लो लःरिक् केबाःत्तुरो ॥ 53 खेनेः आनिगे सुधेबा ताक्थेबा अब्राहाम्मिन्नुःल्लेआङ् यम्बानेबि? खुनेःग स्ये हेक्क्याङ् काक् माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पाहाःआङ् मेस्येरो ॥ खेनेःग आबाडे हाःत्ता केलाःबे?”

54 येसुरे नोगप् पिरुसि, “इङ्गाः आबाडे चम्सिङ्डाने फाःग्र खेङ्ग थेआङ् मेःन्लो, कर खिनिः आनिगे निङ्वाःफुमाङ् केमेत्तुम्बा पानुदिङ् आम्बारेए इङ्गाः आमिमिदिङ् चोगुरो ॥ 55 खिनिःग खुनेः कुसिङ् केन्निःतुम्मिन्छाङ् इङ्गाः खुनेः कुसिङ् निःत्तुङ्ग्लो ॥ इङ्गाः खुनेः कुसिङ् मेनिःत्तुङ्डिन् लःरिक् पाःत्तुङ्गे फाःग्र खिनिः हेक्केए इङ्गाः इङ्ग्लेक्के पोःङ्डारो, कर इङ्गाः खुनेः कुसिङ् निःत्तुङ्डाङ् कुबाःनजाक्किन् इःत्तुङ् नाःत्तुङ्ग्लो ॥ 56 खिनिः सुधेबा ताक्थेबा अब्राहाम्मेरेआङ् कन् आदाःमा येम्मिन् ओमेप्मा फाःआङ् साःरिक् कुसिक् समेआङ् वये ॥ हेक्क्याङ् खेन् येन्निन् निःसुआङ् सःत्तेरो ॥”

57 यहुदिहाःरे खुनेः मेमेत्तु, “खेनेःग तङ्बे डागिप्पाङ् (५०) मेङ्गेत्ते केवाः हेक्केःल्ले आक्खेलःरिक् अब्राहाम्मिन् केनिःसुआङ् केवाःबे?”

58 येसुरे खेङ्हाः मेत्तुसि, “हेक्केःल्ले इङ्गाः सेक्खाए मेत्निङ्ग्लो, अब्राहाम्मिन् सावाःन्छिङ्मानुःल्ले तगिआङ्धोए इङ्गाः वाःआरो ॥” 59 हेक्के पाःत्तुल्ले खेङ्हाःरे खुनेः लेप्मा सेप्मा फाःआङ् लुङ् मेघप्सु,* कर येसुःन् चिङ्सिङ्डाङ् माङ्हिम् लक्खुम्मोलाम् स्वाःत्ताङ् लःन्दे पेरो ॥

9

येसुरे मिक्फःम्बान् खानिःमा केसुक्पा चोगुर

* 8:59 येसुरे कुबाःन्लाम् निङ्वाःफुमाङ्आ फाःआङ् पाःत्तुबा निङ्वाः मेघोःसुरो ॥ खेङ्ग माङ्घेःया वयेरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले लुङ्डिल्ले लेप्मा मेगोःत्तु (लेबि २४.१३-१६) ॥

1 येसुःन् लाङ्घेगेर वयेल्ले सावाःन्छिङ्ङाङ्धोएबा मिक्फःम्बा मनाधिक् निःसु ॥
2 कुहुःसाम्बाहाःरे येसुःन् सेःन्मेदोसु, “सिक्साम्बे, थेआङ् कन् सावाःन्छिङ्ङिल्लेसा मिक्फःम्बा पोःक्खेबाबे? कन् मनाःल्ले आबाडे कुलायोःल्ले चोगुल्लेबि, इ कुम्बा कुम्मासिरे खुन्छिः लायोःल्ले चोगुल्लेबि?”

3 येसुरे नोगप् पिरुसि “कङ्ग आबाडे कुलायोःन् नु कुम्बा कुम्मासिरे खुन्छिः लायोःल्ले चोगुल्लेआङ् मेःन्, कर निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुमुक्साम्मिन् खुनेःओ निधाःप्ल फाःआङ् अक्खे पोःक्खेबारे ॥ 4 लेन्दिक्सा इङ्गाः यापमि केबाङ्बाल्ले कुयाःम्बक्किन् आनिः चोःक्मा पोःङ्लो ॥ सेन्दिक् पोःङ्ङाङ्ग हाःत्ताङ् याःम्बक् चोःक्मा मेसुकुनेन्लो ॥ 5 इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो वाःआर थारिक् इङ्गाः इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा ओःत्तिआरो ॥”

6 अक्खे पाःत्तुर खुनेः खाम्मो थ्याःत् थोःक्तु हेक्क्याङ् खाम्मिन् कुध्याःतो सःरुआङ् खेन् मिक्फःम्बाल्ले कुमिक्को फत्छुरो ॥ 7 हेक्क्याङ् खेन् मिक्फःम्बान् मेत्तु, “पेगेःआङ् सिलोआम वाबाक्को केमिक्किन् वाहपत्तेःओ” (हिब्रु पाःन्नो सिलोआम फाःइङ्ग “पाङ्मनाबा” पोःङ्लो) ॥ खेल्ले चोगुल्ले खेन् मनाःन् पेआङ् कुमिक्किन् वाहपत्तु हेक्क्याङ् खागेनिःबा पोःक्खेआङ् कुहिम्मो पेरो ॥ 8 खेल्ले कुबाङ्भेःसाबाहाः नु खेल्ले चानाःक्तुबा केनिःबा मनाहाःरे मेबाःत्तु, “मेःम्बे! कन् बा खेन् चा केनाःक्पार केयुङ्बान् मेःम्बि?”

9 कुभारे मेबाःत्तु, “ओबे ॥” वेःहाःरे मेबाःत्तु, “मेःन्, कङ्ग खेन् हेक्केरक् निधाःप्पे ॥”

कर खेन् मनाःल्ले “खेन् मनाःन् बा इङ्गाःएरो” मेत्तुसि ॥

10 खेङ्हाःरे सेःन्मेदोसु, “आक्खेलःरिक् खेनेः खानिःमा केसुकुपा केबोःक्खेबे?”

11 हेक्केःल्ले खेङ्हाः नोगप् पिरुसि, “येसु मेमेत्तुबा मनाःल्ले आमिक्को खाम्लेक्वाःन् फत्छाङ् पिराङ् हेक्क्याङ् ‘सिलोआमवाबाक्को पेगेःआङ् केमिक्किन् वाहपत्तेः’ मेत्ताङ् ॥ खेल्ले चोगुल्ले इङ्गाःआङ् पेगाङ्ङाङ् खेन् आमिक्को फत्छाङ् पिराङ्बा खाम्लेक्वाःन् वाहपत्तुङ्ङिल्ले निःमा सुक्तुङ्लो ॥”

12 खेङ्हाःरे याम्मो सेःन्मेदोसु, “खेन् मनाःन् आत्तो वाःरे?”

खुनेः नोगप् पिरुसि, “इङ्गाः मेनिआन्लो” ॥

13 हेक्केःल्ले मनाहाःरे खेन् खानिःमा केसुकुपा केबोःङ्बा मिक्फःम्बान् फरिसिहाःरो मेदेःरुरो ॥

14 आल्ल येसुरे सःरुबा खाम्लिल्ले खेन् मिक्फःम्बान् खानिःमा केसुकुपा चोगुबा येन्निङ्ग नाःम्सिङ्गेन् वयेरो ॥ 15 खेल्ले चोगुल्ले खेन् मनाःन् आक्खेलःरिक् खानिःमा केसुकुपा केबोःक्खेबे फाःआङ् फरिसिहाःरे सेःन्मेदोसु ॥ हेक्केःल्ले खेल्ले नोगप् पिरुसि, “येसु मेपमनाबा मनाःल्ले खाम्लेक्वाःन् आमिक्को फत्छु पिराङ् हेक्क्याङ् इङ्गाः खेन् खाम्लेक्वाःन् वाहपत्तुङ्ङिल्ले खानिःमा केसुकुपा पोःक्खाङ्लो ॥”

16 कुभा फरिसिहाःरे अक्खे मेबाःत्तु, “कन् येसु मेपमनाबाङ्ग निङ्वाःफुमाङ्गलाम् तयेबा मेःन्लो, थेआङ्भेल्ले खुनेः नाःम्सिङ्गेन्नो याःम्बक् चोःक् ॥”* कर वेःहाःरे मेबाःत्तु, “हेक्केःल्ले लायोबा मनाःल्ले आक्खेलःरिक् निङ्वाः केमाबा याःम्बक् चोःक्मा सुक्तुबे?” हेक्केलःरिक् खेङ्हाःरे खुनिः निङ्वाः मेदडेन्नाङ्मेसेरेरो ॥

17 हेक्केःल्ले खुनेः आल्लसाङ् याम्मो सेःन्मेदोसु, “येसुरे खेनेः निःमा केसुकुपा केजोगेःआङ् केवाः, हेक्केःल्ले खुनेः कुयाःम्बेओ खेनेः थे केबाःत्तुबे?”

खेल्ले नोगप् पिरुसि, “खुनेःग माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पारो ॥”

18 यहुदि लाम्लोःबाहाःरे आल्लसाङ् खेन् मिक्फःम्बान् सावाःन्छिङ्ङाङ्धोए मिक्फःम्बा वये फाःआङ् नसाःन् चोःक्मा मेन्छुक्तुन्लो ॥ खेल्ले चोगुल्ले खेल्ले कुम्मा कुम्बासि मेःत्तुसिआङ् सेःन्मेदोसुसि, 19 “कन् मिक्फःम्बान् खिन्छिः साःबि? हेक्क्याङ् कन् सावाःन्छिङ्ङाङ्धोए मिक्फःम्बा वयेबि? कन् आक्खेलःरिक् आल्लो खानिःमा केसुकुपा पोःक्खेबे?”

* 9:16 नाःम्सिङ्गेन्नो खाम्लेक्वा चोःक्माआङ् मना वेःम्मा मेनुनेन् लःरिक् फरिसिहाःरे निङ्वाः मेःत्तुरो ॥

20 खेल्ले कुम्मा कुम्बासिरे नोगप् पिरैत्छुसि, “कन् सेक्खाए आन्छिगे साःरो हेक्क्याड् कन् सावाःन्छिड्डिल्लेसाए मिक्फःम्बा वयेरो ॥ 21 कर खुनेः आक्खेलरिक् खानिःमा केसुकपा पोःक्खे, हाःतले खुनेः हेक्के चोगुपिरु, आन्छिगे थेआड् मेनिःसुगेनलो ॥ खेन् थाड्बेन् केरेआड् वाः, आबाडे पाःपमा सुक्तुरो ॥ खुनेःए सेःन्लापतेममेःओ ॥” 22 खेल्ले कुम्मा कुम्बासिरे थेआड् हेक्के पाःत्तेत्छुभेल्ले यहुदि लाम्लोःबाहाःनु खुन्छिः किःसेत्छिआड् वयेत्छिरो ॥ थेआड्भेल्ले यहुदि लाम्लोःबाहाःरे आत्तिल्ले येसुःन् निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्त फाःआड् नसाःन् चोगुः खेन् मनाःन् यहुदि चुम्लुड्डिहम्मोलाम् लःपमादेःमा पोःड् फाःआड् मुरा मेदड्घुआड् मेवयेरो ॥ 23 खेल्ले चोगुल्ले कुम्मा कुम्बासिरे खेन् थाड्बेन् केरेआड् वाः, खुनेःए सेःन्लापतेममेःओ फाःआड् पाःत्तेत्छुबारो ॥

24 खेल्ले चोगुल्ले खेड्हाःरे खेन् खानिःमा केसुकपा केबोःड्बा मिक्फःम्बान् याम्मो मेःतुआड् मेमेत्तु, “खेनेः सेक्खा पाःन् पाःत्ता फाःआड् निड्वाःफुमाड्डो माड्हेक्सिड्डेःओ ॥ खेन् येसु मेपमनाबा मनाःङ्ग सेक्खासाड् लायोबाएरो फाःआड् आनिगे निःसुम्बेरो ॥”

25 खेल्ले खेड्हाःरे नोगप् पिरुसि, “खुनेःग लायोबाबि मेःम्बि इड्गाः थेआड् मेनिःआन्लो, कर इड्गाः लतथिक् पाःन् निःसुड् ॥ इड्गाः मिक्फःम्बा वयाड्, कर आल्लो खानिःमा सुक्तुड्डलो!”

26 हेक्केःल्ले खेड्हाःरे खेन् याम्मो सेःन्मेदोसु, “खेल्ले खेनेः थे केजोगेआड् खानिःमा केसुकपा केबोःक्खेबे?” 27 खेल्ले नोगप् पिरुसि, “इड्गाः आन्देःन्छा मेत्निड्बा कर खिनिः केड्घेपसुमिन् ॥ थेआड् याम्मो खेम्मा केगोःत्तुम्बाबे? खिनिःआड् खुनेः कुहुःसाम्बा पोःड्मा निड्वाः केजोगुम्माड् केवयिःबि?”

28 हेक्केःल्ले खेड्हाःरे खुनेः कुना मेधाःसुर मेमेत्तु, “खेनेःए खेल्ले कुहुःसाम्बानेरो, कर आनिगेग मोसारे कुहुःसाम्बासिगेरो ॥ 29 निड्वाःफुमाड्डिन् मोसाःन्नु पारेबा पाःन्नो आनिगे निड्वाः निःन्धोओ वयिगेरो, कर कन् मनाःङ्ग आत्तोलाम् तयेबाबे फाःआड् आनिगे थेआड् मेनिःसुम्बेन्लो ॥”

30 खेन् मनाःल्ले नोगप् पिरुसि, “कङ्ग साःरिक्के निड्वाः केमाबा पाःन् पोःक्खेरो! खुनेः आत्तोलाम् तयेबा फाःआड् खिनिः केन्निःसुमिन्लो, कर कन् मनाःल्ले इड्गाः खानिःमा केसुकपा चोगाड्डलो ॥ 31 निड्वाःफुमाड्डिल्ले लायोबाहाःरे खुनिः पाःन्निन् मेघेपसुन् केलःबान् आनिः आनिःसुम् ॥ खुनेः सेसे सेवा केजोःक्पाहाः नु कुनिड्वाः हेक्के केजोःक्पाहाःरे खुनिः पाःन्लक् खेपसुरो ॥ 32 नावागेन् चडःत् नेस्सेआड्धो आल्लो थारिक् आत्तिन् मनाःल्लेआड् मिक्फःम्बा सागेवाःन्छिड्डबान् निःमा केसुकपा चोगुबाङ्ग आत्तिल्लेआड् मेड्घेम्मे वाःरो ॥ 33 कन् मनाःन् निड्वाःफुमाड्डलाम् तयेबा मेःन्निल्लेग अक्तड्बा याःम्बक् थेआड् चोःक्मा मेसुकतुम्बारो ॥”

34 खेड्हाःरे खेन् मेमेत्तु, “खेनेःग सागेवाःन्छिड्डाड्धो लायोओए केवाःरो! खेनेः आनिगे हुःमा यापमि केगोःपपि?” हेक्के मेमेत्तुर खेन् यहुदि चुम्लुड्डिहम्मोनु लाःक्कात् मेजन्दु मेलःतुरो ॥

याम्साम्गेन् मिक्फःम्बा

35 येसुरे खेन् मिक्फःम्बान् यहुदि चुम्लुड्डिहम्मोलाम् लाःक्कात् मेजन्दु मेलःत्तु केलःबा खेपसु ॥ हेक्क्याड् खेन्निन् तुमुआड् सेःन्दोसु, “खेनेः मेन्छाम्साःन्* नसाःन् केजोगुःबि?”

36 हेक्केःल्ले खेन् मनाःल्ले नोगप् पिरु, “आदाड्बे, खुनेः हाःत्निबे? ओसेःन्धाक्ताड्डेःना, हेक्केलरिक् इड्गाःआड् नसाःन् चोःक्मा सुक्तुड्डल ॥”

37 येसुरे खेन् नोगप् पिरु, “खेनेः केनिःसुआड्डे केवाःरो ॥ खेनेःनु केबाःप्पार केबपपेन्ने खुनेःरो ॥” 38 खेन् मनाःल्ले पाःत्तु, “आदाड्बे, खेनेः नसाःन् चोःक्नेःरो ॥” हेक्क्याड् खेल्ले येसुःन् थुड्बोहजःआड् सेवा मेत्तुरो ॥

39 येसुरे पाःत्तु, “मिक्फःम्बाहाः निःमा केसुकपा मेबोःड्ल हेक्क्याड् आनिगे निःसुम्बे केलःबा मनाहाः मिक्फःम्बा मेबोःड्ल फाःआड् इक्सा खाम्बेःकमो खासेन् चोःक्से इड्गाः त्याड्बारो ॥”

40 हेक्केःल्ले खुनेःनु केवाःबा कुभा फरिसिहाःरे खेन् मेघेपसुआड् खुनेः मेमेत्तु, “खेनेः आनिगेआड् मिक्फःम्बा चोगिगे फाःआड् यापमि केमेपपाबि?”

* 9:35 मेन्छाम्साःन् फाःडन् येसुरे लतछा कुमिड् ॥

41 येसुरे खेड्हाण नोगप् पिरुसि, “खिनिण् मिक्फःम्बा केजोगिल्लेग खिनिण्नु लायोःन् होःप्तेबारो, कर आनिगे निःसुम्बे लणरिक् केबाःत्तुम्बाल्ले चोगुल्ले खिनिण् लायोओए केवयिण्णो ॥”

10

केनुण्बा मेल्लुक्कम्बा

1 येसुरे पाःत्तु, “इङ्गाण् सेक्खाए मेत्तिण्डि, आत्तिन् मनाःन् लाम्धेःप्पोलाम् मेल्लुक्खरओ मेलाःत्तेन् कर वेण् लेप्माड्नु लाःत् खेड्ग खुःन्द्रिक्पा नु फाःन्दारो ॥” * 2 थेआड्भेल्ले मेल्लुक्कम्बाड्ग लाम्धेःप्पोलाम् लाःत्तो ॥ 3 लाम्धेःप् केगोःबाल्ले खुनेण् कुलागि लाम्धेःप्पेन्हनदु पिरु हेक्क्याड् मेल्लुक्हाण्णेआड् खुनेण् कुड्क्लाःन् कुसिड् मेनिःत्तुण्णो ॥ हेक्क्याड् खेल्ले कुमेल्लुक्हाण्णु खिनिण् मिड्डोनु उःत्तुसिआड् लाःक्कात् लाम्लोसुसिण्णुआड् तेण्णुसिण्णो ॥ 4 हेक्केलण्णरिक् खुनेण् कुमेल्लुक्हाण्णु लाःक्कात् लःत्तुसिण्णुआड् तगि तगि लाड्घेःक्कल लाम्लोसुसिण्णो ॥ हेक्क्याड् खेन् मेल्लुक्हाण्णु खुनेण् मेदिण्णुण्णु थेआड्भेल्ले खेड्हाण्णु खुनेण् कुड्क्लाःन् कुसिड् मेनिःत्तुण्णो ॥ 5 कर कुसिड् मेनिःत्तुम्बाड्ग खेड्हाण्णु मेनिदिण्णुण्णु, कर मेलोःक् मेबेःक्लो, थेआड्भेल्ले खेल्ले कुड्क्लाःन् खेड्हाण्णु कुसिड् मेनिःत्तुण्णो ॥”

6 अक्खेलण्णरिक् येसुरे कन् पाःन्निण्णु खेदाण्णुओ मेत्तुसिआड् वये, कर येसुरे थे पाःप्मा निड्वाण्णु चोगुबा खेन् पाःन्निण्णु कुबेःन् खेड्हाण्णु कुसिड् मेनिःत्तुण्णो ॥ 7 खेल्ले चोगुल्ले याम्मो येसुरे खेड्हाण्णु मेत्तुसि, “इङ्गाण् सेक्खाए मेत्तिण्डि, इङ्गाण्णु मेल्लुक्हाण्णु लागि लाम्धेःप्पाआरो ॥ 8 इङ्गाण्णुल्ले तगि केदाःबाहाण्णु केरेक् खुःन्द्रिक्पा नु फाःन्दारो, कर मेल्लुक्हाण्णु खेड्हाण्णु खिनिण् पाःन् मेड्घेप्सुण्णो ॥ 9 इङ्गाण्णु लाम्धेःप्पाआरो, इङ्गाण्णुल्ले सिगाड् केलाःप्पाहाण्णु ताड्मेसेःप्पो ॥ खेन् सिगाड् लाःप्मा नु लाःक्कात् पेःक्मा सुक्लो हेक्क्याड् खेल्ले चाराम्देण् खोःसुण्णो ॥ 10 खुःन्द्रिक्पाड्ग खुःत्ते, सेत्ते नु मेड्सेरक् ताःरो, कर इङ्गाण्णु मनाहाण्णु सेक्खाबा हिड्मण्णुण्णु मेघोःसुर, हेक्क्याड् खेण्णुआड् आत्तात्तान्ने यरिक् मेघोःसुर फाण्णुआड् त्याड्बारो ॥

11 इङ्गाण्णु केनुण्बा मेल्लुक्कम्बाआरो ॥ केनुण्बा मेल्लुक्कम्बाड्ग कुमेल्लुक्हाण्णुलागि सिःमाए पोःड्साड् मेगिणेण्णो ॥ 12 कर याड्डो याःलिकसाड्मनाबा मनाःड्ग सेक्खाबा मेल्लुक्कम्बा नु मेल्लुक्काड्बा मेःण्णो ॥ खेल्ले पराबान् फेण्णु पप्पा निःसुल्ले मेल्लुक्हाण्णु लेण्णुधसिआड् खेत्तेड् पेःक्लो हेक्क्याड् पराबान् ताआड् मेल्लुक्हाण्णु फत्तुसिण्णुआड् सेःसुदेःसुसिण्णो ॥ 13 खेन् मनाःन् याड्डो याःलिकसाड्मनाबाआड्लक् वाण्णुबाल्ले चोगुल्ले मेल्लुक्हाण्णु नुःरिक्काड् ओमेमेत्तुण्णुण्णु कर लेण्णुधसिआड् खेत्तेड् पेःक्लो ॥

14-15 इङ्गाण्णु केनुण्बा मेल्लुक्कम्बाआरो ॥ इङ्गाण्णु आमेल्लुक्हाण्णु कुसिड् निःत्तुसिड् हेक्क्याड् पानुदिड् आम्वारे कुसिड् निःत्ताबा हेक्केए आमेल्लुक्हाण्णु इङ्गाण्णुआड् कुसिड् मेनिःत्तुण्णो-इङ्गाण्णुआड् खुनेण् कुसिड् निःत्तुड्, हेक्क्याड् आमेल्लुक्हाण्णु लागि सिःमाआड् यारिण्णु वाण्णुआरो ॥ 16 इङ्गाण्णु वेण्णु मेल्लुक्हाण्णुआड् कत्तुड्सिड् ॥ खेड्हाण्णु कन् लुप्पोबा मेःण्णुण्णो कर खेड्हाण्णुआड् इङ्गाण्णु लत्ता लुप्पो ताःप्मासि पोःड्लो ॥ खेड्हाण्णु इङ्गाण्णु आड्क्लाःन् मेघेप्सुण्णुआड् खेड्हाण्णु थिक् लुप् मेबोःड् हेक्क्याड् मेल्लुक्कम्बान्नाड्लत्तारक्पोःड्लो ॥

17 पानुदिड् पाःल्ले इङ्गाण्णु लुड्माण्णु तुक्कारो, थेआड्भेल्ले इङ्गाण्णु आहिड्मण्णुण्णु याम्मो याड्ना खोःमा फाण्णुआड् कन् आहिड्मण्णुण्णु खुनेण् पिरुड्देःसुड्लो ॥ 18 आत्तिल्लेआड् नेत्तिणेण्णु आहिड्मण्णुण्णु इङ्गाण्णुओलाम् तेण्णु मेसुक्त्तुण्णो, कर कड्ग इङ्गाण्णु आबाडे आसिण्णु थाड्धाड् पिमा सुक्त्तुड्लो ॥ नेत्तिणेण्णु आहिड्मण्णुण्णु आबाडे पिमा नु याम्मो याड्ना खोःमा युक् कत्तुड्लो ॥ इङ्गाण्णु पानुदिड् आम्वारे अक्खे चोःक्मा इड्जाःड् पिराड्डाड् वाण्णु ॥”

19 येसुरे पाःत्तुबा कन् पाःन्निण्णु चोगुल्ले यहुदिहाण्णु याम्मोआड् खिनिण्णु निड्वाण्णु मेदडेण्णुआड्मेसेण्णो ॥ 20 यरिक्के अक्खे मेबाःत्तु, “कड्ग सेक्खासाड् फेण्णुसाम्मिल्ले युक्त्तुआड्

* 10:1 मेल्लुक्खरओ मेल्लुक्हाण्णु मेलाःत्ताड् लाम्धेःप्पेण्णुण्णु हेक्केःल्ले सेण्णुदिक् मेल्लुक्हाण्णु खुःन्द्रिक्पा नु फाःन्दा हेक्क्याड् थक्साहाण्णुल्ले ताड्सेःप् मेघोः ॥

नाक्खे पेआड् वाऱरो! अक्त्तड्बा मनाःल्ले कुबाःन्निन् थेआड् खेममाबे?” 21 कर वेऱहाऱरे मेबाःत्तु, “फेन्साम्मिल्ले युक्त्तुबा मनाःन् अक्खेलऱरिक् मेबाःत्तेन्लो ॥ फेन्साम्मिल्ले याड्घुबाल्ले मिक्फःम्बाल्ले कुमिक्किन् हम्मा सुक्त्तुबि?”

यहुदिहाऱरे येसुःन् मेनाऱरु

22 हेक्क्याड् यरुसलेम्मो माड्हिम्तोःम्मा तड्नाम्मेन्* येम् वये, कड्ग चुड्वाःम्मा लाओ वयेरो ॥ 23 हेक्क्याड् खेपमो येसुःन् माड्हिम् लक्खुम् खिरि सोलोमनेरे कुआःम्भो मेपमनाबा तेननो लाड्घेःक्कि वयेरो ॥ 24 खुनेऱ कुघिरि यहुदिहाऱ मेजुप्सेआड् मेमेत्तु, “खेनेऱ आप्फाल्ले थारिक् पिर्बेःम्बो यापमि केगप्पाबे? खेनेऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले केसेःन्देबा ख्रिस्तने फाऱग्र कुदोःपमाड् पाःत्तेओ!”

25 येसुरे नोगप् पिरुसि, “इड्गाऱग तगिसा खिनिऱ मेत्तिन्ड्डाड् वाऱआरो ॥ कर खिनिऱग नसाःन् आगेन्जोगिन्लो ॥ पानुदिड् आम्वारे कुयुक्कोलाम् चोगुड्बा निड्वाऱ केमाबा याःम्बक्हाऱरेए इड्गाऱ हाःत्ता फाऱआड् ओसेःन्गेधाक्त्तिऱ, 26 कर खिनिऱ नसाःन् केन्जोगुम्मिन्लो थेआड्भेल्ले खिनिऱग आमेल्लुक् मेःन्निड्लो ॥ 27 इड्गाऱ आमेल्लुक्हाऱरेग आड्क्लाःन् कुसिड् मेनिःत्तुरो, हेक्क्याड् इड्गाऱआड् खेड्हाऱ कुसिड् निःत्तुड्सिड्डाड् खेड्हाऱरेग इड्गाऱ मेदिम्मरो ॥ 28 खेड्हाऱ इड्गाऱ मेन्नुपमनाबा हिड्मन् पिरुड्सिड् हेक्क्याड् खेड्हाऱ आप्फाल्लेआड् मेम्मेक्नेन् ॥ हेक्क्याड् आत्तिल्लेआड् खेड्हाऱ आहुक्कोलाम् नापमा तेऱमा मेसुक्त्तुन्लो, 29 थेआड्भेल्ले पानुदिड् आम्वारे खेड्हाऱ इड्गाऱ पिराड्डाड् वाऱ हेक्क्याड् खुनेऱ काक्नुःल्ले पयम् यम्बा चोःक्लो ॥ खेड्हाऱ आम्वारे कुहुक्कोलाम् आत्तिल्लेआड् नापमा तेऱमा मेसुक्त्तुन्लो ॥ 30 पानुदिड् आम्वारो नु इड्गाऱ लत्छासिगेरो ॥”

31 हेक्केःल्ले याम्मो यहुदिहाऱरे येसुःन् लेपमा सेपमा फाऱआड् लुड्डिन् मेघप्सु, 32 कर येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “इड्गाऱग पानुदिड् आम्वारालाम् यरिक् नुःबा याःम्बक्हाऱ चोगुड् पिनिड्, हेक्केःल्ले खेड्हाऱओ आत्तिन् याःम्बक्किल्ले चोगुल्ले लुड्डिल्ले लेपमा आगेगोःत्तिबाबे?”

33 यहुदिहाऱरे नोगप् मेबिरु, “खेनेऱ केजोगुबा नुःबा याःम्बक्किल्ले चोगुल्लेग मेःन्लो, कर खेनेऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुदक्लेड्वाओ माड्चेऱया पाःन् केबारेबाल्ले चोगुल्ले लुड्डिल्ले लेपमा कोःत्तासिगेबरो ॥ थेआड्भेल्ले खेनेऱग मेन्छाम् यापमिनेरक्, कर निड्वाऱफुमाड्आ लऱरिक् केबाःत्तुरो ॥”

34 येसुरे खेड्हाऱ नोगप् पिरुसि, “खिनिऱ आबाडे साम्योथिम् साप्लाओ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मेन्छाम् यापमिहाऱ खिनिऱ माड्निड्लो लऱरिक् मेत्तुसिबा साप्टेआड् पत्तलो ॥” * 35 हेक्क्याड् साम्योसाप्लाःन् लेड्मा सुक्मेदेत्तेन्बान् केनिःसुम्लो ॥ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आत्तिन्हाऱ पाःन्जाक् पिरुसि खेड्हाऱ खिनिऱ माड्निड्लो लऱरिक् मेत्तुसिरो ॥ 36 हेक्केःल्ले पानुदिड् पाःल्ले सेसे चोगुआड् इक्सादिड् खाम्बेःक्मो पाड्घुबा मनाःल्ले इड्गाऱ निड्वाऱफुसाःआ लऱरिक् पाःत्तुल्ले आक्खेलऱरिक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुदक्लेड्वाओ माड्चेऱया पाःन् केबाःत्तु फाऱआड् यापमि केधक्त्तिबाबे? 37 इड्गाऱ पानुदिड् आम्वारे चोःक् पाड्डाबा याःम्बक्किन् मेजोःक्कान्ने फाऱग्र यापमि नसाःन् आन्जोगैम्मिन्नेओ ॥ 38 कर इड्गाऱ खेन् याःम्बक्किन् चोगुड्ने फाऱग्र इड्गाऱओ नसाःन् केन्जोगुम्मिन्छाड् कन् चोगुड्बा याःम्बक्हाऱओग नसाःन् चोगैम्मेऱओ ॥ हेक्केलऱरिक् पानुदिड् पाःन् इड्गाऱओ वाऱ हेक्क्याड् इड्गाऱ खुनेऱओ वाऱआ केलऱबा पाःन्निन् कुसिड् केनिःत्तुम्लो ॥”

39 खेड्हाऱरे खुनेऱ याम्मो तेम्मा मेगोःत्तु कर खुनेऱ फिःन्छिड् पेरो ॥

* 10:22 कड्ग १६८ नाजिर तड्बे तगि यहुदिहाऱरे माड्हिम्मिन् सेसे साड्साड् मेजोगुबा निड्वाऱसोओ येत्छि येन् थारिक् ससाड्सोःत्तु चोःक्मनाबा तड्नाम्मिन् वये ॥ * 10:34 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् ८२.६ ओ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले इसाइल लाजेऱओ लाम्लोःबा पोःड्मा केबोःड्बा मनाहाऱ कन् पाःन्हाऱ मेत्तुसि ॥ खुनेऱ खेड्हाऱ “खिनिऱ माड्निड्लो” मेत्तुसि, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुलेक्वा मनाहाऱलुम्मो खुनेऱ कुनिड्वाऱ कुड्सिःक् याःम्बक् चोःक्मा केबोःड्बा वये ॥

40 हेक्क्याड् येसुःन् यर्दन यङ्घड्डिल्ले नाधाःम्बि तगि युहुन्नारे बपत्तिस्मा पिरुसिबा तेन्नो पे ॥ खुनेः खेप्मोए याःक्तेल्ले 41 यरिक् मनाहाःः खुनेःओ मेदयेरो ॥ खेड्हाःः मेबाःत्तु, “युहुन्नारे निड्वाःः केमाबा याःम्बक् मेजोगुन्छाड् कन् मनाःल्ले कुयाःम्बेओ पाःत्तुबा केरेक् पाःन्हाःः सेक्खाएरो ॥”
42 हेक्क्याड् खेप्मो यरिक् मनाहाःः येसुःन् नसाःन् मेजोगुरो ॥

11

लाजरसेन् स्येबा

1 आल्ल बेथानि* पाड्भेःओ लाजरस मेपमनाबा लत्छा मनाःन् साःरिक् तुगेआड् नेस्से ॥ खेल्ले कुन्जेलिमाहाःः मरियम नु मार्था मेपमनामा वयेत्छिरो ॥ 2 बा कन् मरियम्मिल्ले ताःन्दि* दाड्बाल्ले कुलाड्डो फुड्नामनिःङ्गेःन् हुक्खुआड् कुधेगेःक्किल्ले तुगुआड् वयेरो ॥ खेल्ले कुन्साःः लाजरसेन् तुगेआड् नेस्सेरो ॥ 3 खेन् कुन्जेलिमाहाःः येसुःन् अक्त्तड्बा इङ्घड् हाक्तेत्छु, “दाड्बे, लुड्माःः केदुकुत्तुबा केन्जुम्मिन् साःरिक् तुक्काड् नेरो ॥”

4 येसुरे कन् इङ्घड्डिन् खेप्सुआड् अक्खे पाःत्तु, “खुनेःः कन् तुक्माल्ले मेसिःनेन्लो ॥ कङ्ग निड्वाःःफुमाड्डिल्ले कुमिमिदिड्डे लागि पोःक्खेबारे ॥ कन्लाम्बा निड्वाःःफुसाःल्ले कुमिड्सो कुधाःड्सो पोःड्लो ॥” 5 येसुरे मार्था, खेल्ले कुन्साःः मरियम नु लाजरस लुड्माःः तुक्त्तुसिआड् वयेसाड् 6 लाजरसेन् तुक्काड् ने केलःबा इङ्घड्डिन् खेप्सुआड्साड्खुनेःः नियेन् थारिक् वयेबा तेन्नोए याःक्तेरो ॥

7 हेक्क्याड् खुनेःः कुहुःसाम्बाहाःः मेत्तुसि, “आल्ल आनिः याम्मो यहुदिया थुम्मो नुःक्खि पिगिरो ॥” 8 कर खेड्हाःः खुनेःः मेमेत्तु, “सिक्साम्बे, खेत्थोग यहुदिहाःः कुभा येन् तगि लुड्डिल्ले लेप्मा सेप्मा केमगोःत्तेआड्वये, हेक्केसाड् खेनेः याम्मो खेत्थोए पेःक्मा निड्वाःः केजोगुबि?”

9 येसुरे नोगप् पिरुसि, “थिक् लेन्दिकको कुमुक् थिक्-नेत् (१२) मेबोःड्नेन्बि? आत्तिन् मनाःन् लेन्दिक लाड्घेःक् खेल्ले कुलाड्डिन् मेदोःक्नेन्लो, थेआड्भेल्ले खेड्ग इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा खाओःप्माओ मिक्निःरो ॥ 10 कर आत्तिन् मनाःन् सेन्दिक लाड्घेःक् खेल्ले कुलाड् तोःक्लो, थेआड्भेल्ले खादाम्मो खेल्ले थोःसिड्मा ओःत्तिःन्मेगत्तुन्लो ॥”

11 अक्खे पाःत्तु सुरुआड् येसुरे याम्मो खेड्हाःः मेत्तुसि, “आनिः चम् लाजरसेन् मुरुक् खुरुक् इप्सेआड् नेरो, कर खुनेःः कुभोःड्से पेःक्कारो ॥”*

12 हेक्केःल्ले कुहुःसाम्बाहाःः खुनेःः मेमेत्तु, “आदाड्बे, खुनेःः इप्सेआड्लक् नेने फाःग्र पोःक्लो ॥”
13 येसुरे खेड्हाःः लाजरसेः कुसिःमेन्निःल्ले कुयाःम्बेओ मेत्तुसिआड् वये, कर कुहुःसाम्बाहाःः लाजरसेन् इप्सेआड्लक् नेःः लःरिक् निड्वाःः मेडःत्तुरो ॥

14 हेक्केःल्ले येसुरे खेड्हाःः कुदोःप्माए मेत्तुसि, “लाजरसेड्ग स्येरो, 15 कर आल्लसाड् खिनिः यरिक् याप्मि नसाःन् आगेजोगिर फाःआड् इङ्गाः खेत्तना होःप्ताड्बान्ने खिनिः लागि नुःबा पोःक्खेरो ॥ आल्ल खुनेःः कुसाःसे पेगिरो ॥”

16 हेक्क्याड् दिदिमस मेपमनाबा थोमाःल्ले* वेः कुन्जुम् हुःसाम्बाहाःः मेत्तुसि, “आनिःआड् दाड्बान्नुए पेगिआड् खुनेःःनुए स्येःड्रो ॥”

येसुरे मार्थाःन् नु मरियम्मिन् आःन्छिड्मा पिरुसिः

17 खेड्हाःः बेथानिओ मेगेरेल्ले लाजरसेन् खाम्मो मेजिक्खुबाड्ग लिसि येन् केरे केलःबान् येसुरे निड्वाःः खोःसुरो ॥ 18 बेथानिग यरुसलेम्लाम् किलोमितर सुम्सि यारिक् माःक्खे, 19 हेक्क्याड् यरिक् यहुदिहाःः मार्था नु मरियमेः खुन्छिः सड्वाबान् स्येबाओ खुन्छिः आःन्छिड्मा पिसे खेप्मो मेदयेःआड्

* 11:1 बेथानि पाड्भेःड्न् यहुदिया थुम्मो यरुसलेम येक्क्यक्लाम्सुम्सि किलोमितर माःड्घा नेस्सेरो ॥ कन्बेथानि पाड्भेःड्न्नुःल्ले युहुन्ना १.२८ नु १०.४० ओबा बेथानि वेःसमारो ॥ * 11:2 कन् हिन्दोःक्किन् १२.३ ओ पोःड् ॥ * 11:11 येसुःन् नसाःन् केजोःक्पाहाःः मेसिःल्ले इम्से मेबेःक्पा कुड्सिःक् पोःड्, थेआड्भेल्ले मेन्नुपमनाबा हिड्मन् मेघोःसुः (युहुन्ना ३.१६, ५.२४, १०.२८, ११.२५-२६) ॥ * 11:16 दिदिमस नु थोमा नेप्माड्ले कुबेःड्ग “काप्साबा” पोःड्लो ॥

मेवये ॥ 20 माथरि येसुःन् फेन्ल पत् केल्बा खेप्सुआड् लाम्देःङ् थारिक् कुदुम्से पेरो, कर मरियम्मिन् हिम्मोए याःक्तेरो ॥

21 माथरि येसुःन् मेत्तु, “दाड्बे, खेनेङ् कप्पो केवयेल्लेग आन्साङ् मेस्येनेम्बामेन्! 22 कर आल्लो थे केनाःक्तुसाङ् निङ्वाङ्फुमाङ्डिल्ले केबिङ् केल्बान् इङ्गाङ् कुसिङ् निःत्तुङ्लो ॥”

23 येसुरे मार्याःन् मेत्तु, “खेनेङ् केन्साङ्ग याम्मो सिःमेन्लाम् हिङ्लो ॥”

24 हेक्केःल्ले माथरि नोगप् पिरु, “ओरो आदाड्बे, कुनुप्पा येन्नो सिःमेन्लाम् हिङ्मन्नो खुनेङ् याम्मो हिङ्फाङ्आङ् कुसिङ् निःत्तुङ्लो ॥”

25 येसुरे खेन् मेत्तु, “इङ्गाङ्ग केसिःबाहाङ् याम्मो हिङ्मन् केबिबा नु मेन्नुप्पनाबा हिङ्मन् केबिबाआरो ॥ आत्तिल्ले इङ्गाङ् नसाःन् चोःक्का खेङ्ग सिःसाङ् याम्मो हिङ्लो ॥ 26 हेक्क्याङ् इङ्गाङ्ओ नसाःन् केजोःक्पाआङ् केहिङ्बाङ्ग आप्फाल्लेआङ् मेसिःनेन्लो ॥ इङ्गाङ् पाःत्तुङ्बा कन् आबाःन्निन् नसाःन् केजोगुबि?”

27 माथरि नोगप् पिरु “ओरो आदाड्बे, खेनेङ्ग इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो युःमा केबोःङ्बा निङ्वाङ्फुसाः निङ्वाङ्फुमाङ्डिल्ले केसेःन्देबा खिस्तने फाङ्आङ् इङ्गाङ् नसाःन् चोगुङ्लो ॥”

28 हेक्क्याङ् खुनेङ् अक्खे पाःत्तु सुरुआङ् याम्मो हिम्मो नुःक्खे पेआङ् मरियम्मिन् मेरिङ् केधक्पाहाङ्लाम् थिक्लेप्माङ् स्वाःत् उःत्तु तेरुआङ् मेत्तु, “सिक्साम्बाङ्ग कप्पो वाङ् हेक्क्याङ् खुनेङ् खेनेङ् केउःत्तेआङ् वाङ्गो ॥” 29 मरियमरे कन् पाःन्निन् खेप्सुनुमेःन्ने मुत्थिक् पोगेआङ् येसुरे कुदुम्से पेरो ॥ 30 खेन् येम् थारिक् येसुःङ्ग पाङ्भेङ्ओ मेङ्गेत्ते वये, कर खुनेङ्ग माथरि तुमुबा तेन्नेए वये ॥ 31 आःन्छिङ्मा पिसे हिम्मो केदाःबा यहुदिहाङ्गे मरियम्मिन् हेक्केल्परिक् मुत्थिक् पोगेआङ् पेबा मेनिःसुआङ् सेक्खासाङ् खुनेङ् कुन्साङ्गे कुइप्पुङ्डो मेरिङ् थक्से पेबाबिला फाङ्आङ् निङ्वाङ् मेङ्ःत्तुआङ् खेङ्हाङ्गे खुनेङ् मेदिम्दुरो ॥ 32 मरियम्मिन् येसुःन् वयेबादेन्नो केरेआङ् थुङ्बोहजङ्आङ् मेत्तु, “आदाड्बे, खेनेङ् कप्पो केवयेल्लेग आन्साङ् मेस्येनेम्बामेन् ॥”

33 येसुरे मरियम्मिन् हेक्क्याङ् खुनेङ्नु केवाङ्बा यहुदिहाङ्आङ् मेरिङ् मेधक्तेबा निःसुसिल्ले कुसाङ्ग यगेआङ् कुयोःम् पुङ्गेरो ॥ 34 हेक्क्याङ् खेङ्हाङ् सेःन्दोसुसि, “खुनेङ् आत्तो केनेस्सुम्माङ् नेबे?” खेङ्हाङ्गे मेमेत्तु, “दाड्बे, फेरेङ्आङ् ओमेत्तेङ्ओ ॥”

35 येसुःन् हाबे ॥

36 हेक्केःल्ले यहुदिहाङ्गे मेबाःत्तु, “ओमेत्तेम्मेङ् खुनेङ्ग लाजरसेन् आक्खेन् साङ्गिक् लुङ्माङ् तुक्त्तुबाबे?”

37 कर कुभारे मेबाःत्तु, “मेःम्बे, मिक्फःम्बान् निःमा केसुक्पा केजोःक्पाङ्ग बा खुनेङ् मेःम्बि? थेआङ् कन् लाजरसेन् सिःमालाम्हिङ्मा मेसुक्त्तुम्बाबे?”

येसुरे लाजरसेन् सिःमेन्लाम् हिङ्घुङ्

38 याम्मोआङ् येसुःन् साङ्गिक् कुयोःम् पुङ्गेआङ् इप्पुङ्डिल्ले कुबेसाङ् पे ॥ खेन् इप्पुङ्डिल्ले कुमुराओ यम्बा लुङ्डिन् मेयेप्सुबा फुक्कु वयेरो ॥ 39 येसुरे खेङ्हाङ् मेत्तुसि, “कन् लुङ्डिन् थिक्लेप्माङ् इःसेम्मेङ् ॥”

कर लाजरसरे कुन्नेङ् माथरि मेत्तु, “दाड्बे, खुनेङ्ग खाम्मो चिङ्मनाबा लिसि येन् केरेमारो, आल्लग नाम्सुबिलारो ॥”

40 हेक्केःल्ले येसुरे मेत्तु, “नसाःन् केजोगुने फाङ्ग निङ्वाङ्फुमाङ्डिल्ले पयम् यम्बा कुमुक्साम्मिन् केनिःसुङ् फाङ्आङ् तगिसा मेत्तनेआङ् वयेरो ॥”

41 खेल्ले चोगुल्ले खेङ्हाङ्गे इप्पुङ्डिल्ले कुमुराओबा लुङ्डिन् थिक्लेप्माङ् मेइसु ॥ हेक्क्याङ् येसुरे थाःङ् ओमेत्तुर पाःत्तु, “पानुदिङ् आम्वे, खेनेङ् आबेलिःन् केघेप्सुबाओ नोगेन्लो ॥ 42 खेनेङ्ग सदादिङ् आबेलिःन् केघेप्सुङ् केल्बा इङ्गाङ् निःसुङ्लो, कर इङ्गाङ् कप्पो आघिरि केयेप्पा मनाहाङ्गे खेनेङ् याप्मि केबाङ्घेबा पाःन्निन् नसाःन् मेजोगुर फाङ्आङ् कन् पाःन्निन् पाःत्तुङ्बारो ॥”

43 येसुरे अक्खे पाःत्तुर यम्बा इक्लाओ उःत्तु, “लाजरसे, लाःक्कात् लःन्देओ!” 44 केसिःबा लाजरसेन् लाःक्कात् लःन्दे, खुनेः कुलाड् नु कुहुक्हाः चेदेःत्तिल्ले कुभाक् कुभाक् मेगित्तुआड् पत्छे हेक्क्याड् कुनाराःन्नाड् चिरिक्किल्ले मेदेपुत्तुआड् पत्छेरो ॥

येसुरे खेड्हाः मेत्तुसि, “चेदेःत्तिन् फाःक्खेम् पिरैम्मेःआड् पेःक्कल याःन्देम्मेः ॥”

येसुःन् सेपमा चेम्भन्

मत्ति २६.१-५, मर्कुस १४.१-२, लुका २२.१-२

45 खेल्ले चोगुल्ले खेपमो मरियमरे कुदुम्से केदाःबाआड् केवाःबा यरिक् यहुदिहाःरे कन् पाःन्निन् मेनिःसुआड् येसुःन् नसाःन् मेजोगुरो ॥ 46 कर कुभा मनाहाःग फरिसिहाःओ मेबेआड् येसुरे चोगुबा पाःन्हाः मेजेक्त्तुसि ॥ 47 हेक्क्याड् तुम्निड्वाःफुसाम्बाहाः नु फरिसिहाःरे पाःन्धक्से यहुदि येजुम्भो* युड्मा मेःत्तुसि ॥ हेक्क्याड् खेड्हाःरे आल्ल आनिः थे आजोगुम्बाबे? लःरिक् सेःन्मेदोसुसि ॥ कन् मनाःल्लेग यरिक् निड्वाः केमाबा मिक्सेःन्हाः चोगुर वाःरो ॥ 48 बा अक्खे लेपमाने फाःग्र काक् मनाहाःरे खुनेः नसाःन् मेजोगुःआड् मेदिम्दुः ॥ हेक्क्याड् रोमि थक्सुबाहाः मेदाआड् माड्हिम्मिन् नु आनिः सुवाड्हाः मेमेक्खुसिःरो ॥

49 हेक्क्याड् खेन् तड्बेबा मानिड्वाःफुसाम्बा कैयाफासरे खेड्हाः मेत्तुसि, “खिनिः थेआड् कुसिड् केन्निःत्तुम्मिन्लो! 50 काक् आनिः लाजेःइन्मेकमानुःल्ले कन् लत्छा मनाःन् काक् मनाहाःरे खुनिः लेक्वा सिःल्ले खिनिः लागि नुःबा पोःड् केलःबा पाःन्निन् कुसिड्निःत्तुम्मेः ॥”

51 खुनेः कन् आबाडे पाःत्तुबा मेःन्लो, कर खुनेःग खेन् तड्बेबा मानिड्वाःफुसाम्बा पोःक्खेबाल्ले चोगुल्ले येसुःन् लाजेःरे लागि सिःमा पोःड् फाःआड् माड्निड्वाःपाःन् पाःत्तुबारो, 52 हेक्क्याड् यहुदिहाःरे खुनिः लागिरक् मेःन्, कर वेः लाजेःहाःओ काक् केसेबाआड् केवाःबा निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमनाहाः सोरिक् ताःपमासिआड् थिक्हुप् चोःकमासि फाःआड् कन् माड्निड्वाःपाःन्निन् खेल्ले पाःत्तुबारो ॥ 53 हेक्केःल्ले खेन् येन्नाड्धो खेड्हाःरे येसुःन् सेपमा फाःआड् चेम्भन् मेजोगुरो ॥

54 खेल्ले चोगुल्ले येसुरे यहुदि लुम्मो मनाहाःरे मेनिःसुर वाःमा पेःक्का लेरुरो ॥ खेल्ले कुलेक्वा खुनेःग येःड्घादेन् पेसाड्बा एफ्राइम मेपमनाबा पाड्भेःओ पेआड् कुहुःसाम्बाहाःनु खेपमोए याःक्तेरो ॥

55 आल्ल यहुदि चोःक्युम्भो तड्नाम्मिन् ताःमा इःत्तेआड् वयेल्ले पाड्भेःहाःओलाम् यरिक् मनाहाःरे खेन् चोःक्युम्भो तड्नाम् तगि सुत्थो चोःक्सिड्मा साक्थिम् कुइसिःक् सुत्थो चोःक्सिड्से यरुसलेम्मो मेबे ॥* 56 खेन् मनाहाःरे येसुःन् मेगोःत्तु हेक्क्याड् खेड्हाः माड्हिम् लक्खुम्मो मेयेबेल्ले अक्खे मेमेत्छिड्, “खुनेः कन् तड्नाम्मो ताः फाःआड् केडःत्तुम्बि?” 57 कर तुम्निड्वाःफुसाम्बाहाः नु फरिसिहाःरे येसुःन् तेम्मा सुक्तेत्तल फाःआड् खुनेः केनिःसुम्ने फाःग्र यापमि आमैत्तेम्मेःओ लःरिक् मनाहाःरे इड्जाःड् मेबिरुसिआड् मेवयेरो ॥

12

बेथानि पाड्भेःओ येसुःन् फुड्नाम्मेहुःत्तुः

मत्ति २६.६-१३, मर्कुस १४.३-९

1 येसुःन् यहुदि चोःक्युम्भो तड्नाम् ताःमानुःल्ले तुक्सि येन् तगि लाजरसरे कुबाड्भेः बेथानि तयेरो ॥ बा खेन् लाजरसेन् सिःमेन्लाम् येसुरे कुहिड्वेत् चोगुआड् वयेरो ॥ 2 खेड्हाःरे खेन् युःन्छिक् येसुःन् कुमिड्सो इड्धाःड्ले लागि चा मेमेत्तुरो ॥ माथरि खेड्हाः चा मेत्तुसिल्ले चा केजाबाहाःओ खुनेःनु सोरिक् लाजरसेन्नाड् चामा तेन्नो युडे ॥ 3 खेन् येम्मो मरियम्मिल्ले इमेल्लुड्बा

* 11:47 यहुदि येजुम्भोःन् यहुदिहाःरे “सेन्हेद्रिन्” मेमेत्तु ॥ खेन् यहुदि येजुम्भोओ ७१ यहुदि लाम्लोःबा पासिड्हाः मेवये ॥ खेन् यहुदिहाःरेन् काक्नुःल्ले यम्बा खासेन् चुम्लुड् चोगे ॥ * 11:55 साम्योसाप्ला कुइसिःक् यहुदि चोःक्युम्भो तड्नाम्मिन् ताःमानुःल्ले तगि निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमनाहाःरे सुत्थो चोःक्सिड्मा पोःड् (२ सापमुन्धुम् ३०.१७-१९) ॥ खेल्ले लागि ७ येन् थारिक् थरु ॥ थिम्मेन्दड् सुवाड्हाःलुम्मो केयुड्बा यहुदिहाःरे सारिक् सुत्थो चोःक्सिड्मा पोःड् केलःबा मेडःतुरो ॥

पाङ्बोःक् फुङ्नाम्लिलेनचुकसा पर्यामाधिक् तारुआङ् येसुरे कुलाङ्डो हुःतु, हेक्क्याङ् येसुरे कुलाङ्डिन् कुधेगेःक्इःल्ले तुगुरो ॥ खेन् कुनाम् केनुर्बा फुङ्नाम्लिले हिम्मिन् याक्तुरो ॥ 4 कर कुहुःसाम्बाहाःओ ताःन्दि येसुःन् इङ्गेलेक्पा यहुदा इस्करियोतिःल्ले अत्तुर पाःतु, 5 “थिक्पाःरे तङ्बेधिक् थारिक्पा नाम्याक् याःरुबा कन् इमेल्लुङ्बा फुङ्नाम्लिङ्ग सङ्माआङ् खेन् याङ्डिन् याङ्गेसाःबाहाः पिमासिल्ले नुःबा मेबोःक्खेम्बाबि?” 6 खेल्ले सेक्खाए याङ्गेसाःबाहाः लुङ्माः तुक्तुसिआङ् हेक्के पाःतुबा मेःनलो, कर खेङ्ग केघुःम्बा वये, हेक्क्याङ् याङ् याङ्मा सुःक्वा केयुङ्बा वयेआङ् एत्लेङ् खेप्मोलाम् याङ्डिन् खुःत्तुर वयेरो ॥

7 येसुरे मेत्तुसि, “कन् मेन्छुमाःइन् तुक्खे मेजाःत्तैम्मिन्नेःओ! खेल्लेग इङ्गाः आलुप्मा येनुरे लागि कन् फुङ्नाम्लिन् हुःतु पिराङ्बरो ॥” 8 याङ्गेसाःबाहाःग सदादिङ् खिनिःनु मेवाः, कर इङ्गाःग सदादिङ् खिनिःनु मेवाःआन्लो ॥”

लाजरसेन् सेप्मा चेम्भन्

9 खेन् येम्मो यरिक् यहुदिहाःरे येसुःन् बेथानिओ वाः केलःबा मेघेप्सुआङ् खेप्मो खुनेः कुओमेत्छेरक् मेःन्, कर सिःमेन्लाम् कुहिङ्वेत् चोगुबा लाजरसेन्नाङ् ओमेत्छे खेप्मो मेदये ॥ 10 खेल्ले चोगुल्ले तुम्निङ्वाःफुसाम्बाहाःरे लाजरसेन्नाङ् सेप्मा निङ्वाः मेजोगु, 11 थेआङ्भेल्ले लाजरसेल्ले चोगुल्ले यहुदि लाम्लोःबाहाःलाम् यरिक् मनाहाः मेसेन्दे मेबेआङ् येसुःन् नसाःन् मेजोगुआङ् मेवयेरो ॥

यरुसलेम्मो येसुःन् लाङ्दाःक्मा मेबिरुः

मत्ति २१.१-११, मर्कुस ११.१-११, लुका १९.२८-४०

12 कुदाःन्दिक् तङ्नाम्लो केजुम्बा यरिक् मनाहाःरे येसुःन् यरुसलेम्मो थाङ्गल पत् केलःबा पाःन्निन् मेघेप्सुरो ॥ 13 हेक्केःल्ले खेङ्हाः खेबकसिङ् पोराःक्हाः* मेयाङ्सिङ्डाङ् खुनेः कुदुम्से लाम्देःङ् थारिक् मेबेरो ॥ अक्खेलःरिक् खेङ्हाः मेअःक्ते,

“निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुनारा पोःररो!” यहवे दाङ्बाल्ले कुमिङ्डो केदाःबान् मुःइसाबा पोःङ्गलो ॥ इस्राइलस्मा हाङ्डिन् मुःइसाबारो!”* 14 आल्ल साम्योसाप्लाओ अक्खेलःरिक् साप्लेआङ् पप्पा कुइसिःक् येसुरे अदङ्साधिक् खोःसुआङ् युक्तु, 15 “सियोनेः कुस्साःए,* मेगिसेन्नेःओ! ओमेत्तै, खेनेः केहाङ्डिङ्ग अदङ्साःन् युक्तुआङ् खेनेःओ फेन्ल पत्लो ॥”*

16 तगिग कुहुःसाम्बाहाःरे कन् माङ्निङ्वाःपाःन्निन् केरेबा थेआङ् कुसिङ् मेन्निःत्तुन्लो ॥ कर याङ्सि येसुःन् साङ्ग्राम्पेदाङ्डो नुःक्खे पेआङ्गलक् साम्योसाप्लाओ खुनेः कुयाःम्बेओ साप्लेबा नु खुनेः कुदुम्से लाम्देःङ् थारिक् मेबेबा पाःन्निन्ल्ले कुबेःन् कुसिङ् मेनिःत्तुरो ॥

17 आल्ल येसुरे लाजरसेन् इप्पुङ्गलाम् लाःक्कात् उःत्तुआङ् केसिःबालाम् कुहिङ्वेत् चोगुबा केनिःबा मनाहाःरे खेन् काक् पाःन्निन् चक्मेल्लए इङ्मेभोःसुरो ॥ 18 खुनेः अक्त्तङ्बा निङ्वाः केमाबा याःम्बक् चोगुआङ् वाःरो लःरिक् मेघेप्सुबाल्ले चोगुल्ले यरिक् मनाहाः खुनेः कुदुम्से मेबेआङ् मेवयेरो ॥ 19 हेक्केःल्ले फरिसिहाः अक्खे मेमेत्छिङ्, “आल्ल आनिःग थेमाआङ् चोःक्मा आन्छुक्त्तुम्मिन्लो ॥ काक् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबाहाःरेए खुनेः मेदिम्दुआङ् मेवाःरो!”

येसुरे आबाडे कुसिःमेल्ले कुयाःम्बेओ पाःतुः

20 आल्ल यहुदि चोःक्युम्भो तङ्नाम्लो सेवा चोःक्से केदाःबाहाःओ कुभा ग्रिक् सुवाङ्हाःआङ् यरुसलेम्मो मेधाङ्गेआङ् मेवये ॥ 21 खेङ्हाः गालिलबा बेथसेदा पाङ्जुम्बा फिलिपरो मेबेआङ् पेलि मेभाक्त्तु, “आदाङ्बे, आनिगेग येसुःन् तुम्मा निङ्वाः चोगुम्बेआङ् वयिगेरो ॥” 22 हेक्क्याङ् फिलिप्पेन् पेआङ् आन्द्रियासेन् मेत्तु, हेक्क्याङ् फिलिप्पेन् नु अन्द्रियासेन् पेसिआङ् येसुःन् चेक्तेत्छु ॥

* 12:7 चे लुप्पो तेःमा यारिप् चोःक्से केसिःबा थक्को फुङ्नाम्लिन् नु मारुक् हुःपमा यहुदि साक्थिम् वये ॥ कर कन् येम्मो मरियम्लिल्ले येसुःन् लुङ्माः तुक्तुबाल्ले चोगुल्ले हेक्क्याङ् इङ्धाःङ्गेन् नोगेन् पिसे फुङ्नाम्लिन् हुःतुरो ॥ * 12:13 खेबक् सिङ् पोराःक्हाः हिङ्मार चोःक्युम्भो नु थङ्नाःम्मारैन् ससाङ्गोःत् चोःक्मा यहुदि थिम् वयेरो ॥ * 12:13 ग्रिक् पाःन्दाङ्डो “होसनना” पोःङ्गलो ॥ खेन् फाःङ् “ताङ्आसेप्लेःओ” पोःङ्गलो ॥ * 12:13 निङ्वाःफुसाम्लो सुम् ११८.२५-२६ * 12:15 खेन् फाःङ् “यरुसलेम्मो केयुङ्बा मनासे” पोःङ् ॥ * 12:15 जकरिया ९.९

23 येसुरे पाःत्तु, “मेन्छाम्साःल्ले कुमिमिदिड् पोःड्मा येम् तयेआड् वाऱरो ॥ 24 इड्गाऱ सेक्खाए मेत्निड्, याऱरिःम्बान् खाम्मो मक्थाआड् मेन्छिःए थारिक् खेड्ग थिक्लक् नेरो ॥ कर खेन् सिःने फाऱग्र खेन्लाम् यरिक् पोगुगेन् कुजाऱ थोःक्लो ॥ 25 आत्तिल्ले नेत्तिगेन् कुहिड्मन्निन् लुड्माऱ तुक्तुऱ, खेल्ले मासुऱरो, कर आत्तिल्ले कन् इक्सादिड् खाम्बेःक्मो नेत्तिगेन् कुहिड्मन्निन् थेआड् मेड्ःत्तुन्, खेल्ले मेन्नुपमनाबा हिड्मन्निन् सेःपुतु युक्खुऱरो ॥ 26 आत्तिल्ले इड्गाऱ सेवा चोःक्का खेल्ले इड्गाऱ तिम्माए पोःड्, हेक्केःल्ले इड्गाऱ आत्तो वाऱआ, इड्गाऱ आसेवारोबान्नाड् खेपुम्मे वाऱरो ॥ आत्तिल्ले सेवा चोःक्का खेड्ग पानुदिड् आम्वारे मिड्सो इड्धाःड् पिरुऱरो ॥”

27 “इड्गाऱ आनिड्वाऱइन्सारिक् तुक्खे च्येआड् वाऱ, हेक्केःल्ले इड्गाऱ थे पाःत्तुड्बाबे? पानुदिड् आम्वौ, कन् इनोगेन् तुक्खेलाम् ताड्सेःपुताड्डेऱ फाऱआड् पेलि फाक्नेऱबि लऱआ, करसाड् पेलि मेभाक्नेन्लो, थेआड्भेल्ले इड्गाऱग इक्सादिड् खाम्बेःक्मो तुक्खे चासेए त्याड्बरो ॥ 28 खेल्ले चोगुल्ले पानुदिड् आम्वौ, खेनेऱ आबाडे मिमिदिड् मेत्छिड्डेऱओ ॥”

हेक्क्याड् साड्ग्राम्पेदाड्डोलाम् इक्लाधिक तये, “इड्गाऱ तगिसा आमिमिदिड्डिन् ओसेःन्दाड् चोगुड्डाड् वाऱआरो हेक्क्याड् याम्मोआड् ओसेःन्दाड् चोगुड्डो ॥” 29 खेपुम्मे केवाऱबा मनाहाऱरे खेन् इक्लाःन् मेघेपुसुआड् अक्खे मेमेत्छिड्, कड्ग ताड्साक्पेन्उःक्तेबरो, कर वेऱहाऱरे मेबाःत्तु, “माड्लाइड्बेन् येसुःन्नु पारेबरो ॥”

30 येसुरे खेन् मनाहाऱ मेत्तुसि, “कन् इक्लाःड्ग इड्गाऱ आलागि मेःन्, कर खिनिऱ लागि तयेबरो ॥ 31 आल्ल कन् इक्सादिड् खाम्बेःक्माल्ले कुघासेन् पोःड्मा येम् तयेआड् वाऱरो, आल्ल इक्सादिड् खाम्बेःक्मो हाड्युक् केजोःक्पाड्ग* लाःक्कात् लापुफुरो ॥ 32 कर इड्गाऱग इक्सादिड् खाम्बेःक्मोलाम् थाःड् पड्सिड्डाल्ले काक् मेन्छाम्गेन् यापुमिहाऱ इड्गाऱ लेपुमाड् उःक्खुड्सिड्डो ॥” 33 खुनेऱ आक्तड्बा सिःमेन्नो पेःक्ल पत् केलऱबान् ओसेःन्धाक्से येसुरे पाःत्तुबरो ॥

34 खेन् मनाहाऱरे येसुःन् मेमेत्तु, “आनिगेऱ साम्योथिम् साप्लाओ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा खिसुतेन्सदादिड् वाऱ लऱरिक् खेमनारो, कर खेनेऱग आक्खेआड् मेन्छाम्साःन् थाःड् पड्सिड् लऱरिक् केबाःत्तुबाबे? कन् मेन्छाम्साःड्ग हाःपुपे?” 35 येसुरे खेड्हाऱ नोगपु पिरुसि, “सपुफारे लागिरक् ओःत्तिःन् खिनिऱनु वाऱरो ॥ खादाम्मान् तार पत्, हेक्केःल्ले ओःत्तिःन् खिनिऱनु वाऱरए लाड्घेगेम्मेऱओ ॥ खादाम्मो लाड्घेःक्पा मनाःल्ले आत्तो पेःक्ल पत् केलऱबान् थेआड् निड्वाऱ मेघोःसुन्लो ॥ 36 ओःत्तिःन् खिनिऱनु वाऱरए खेन् नसाःन् चोगेम्मेऱ, हेक्केःल्ले खिनिऱ ओःत्तिःल्ले कुस्साः केबोःक्खिऱरो ॥” खुनेऱ कन् पाःन्निन् पाःत्तु सुरुआड् खेपुमोलाम् थासिड् हेक्क्याड् खेड्हाऱरे मेन्निए इःम्सिड्डो ॥

यहुदिहाऱरे आल्लसाड् येसुःन् नसाःन् मेन्जोगुन्

37 येसुरे यरिक् मनाहाऱरे खुनिऱ तगि कम्प्याक् यरिक् निड्वाऱ केमाबा मिक्सेःन्हाऱ चोगुसाड् खेड्हाऱरे खुनेऱ नसाःन् मेन्जोगुन्लो ॥ 38 कड्ग माड्निड्वाऱपाःन् केबाःपुपा यसैयाःल्ले अक्खे पाःत्तुबान् केरेबरो-

“यहवे दाड्बे, हाःतले आनिगे इड्घड्डिन् नसाःन् चोगुबे?

हेक्क्याड् यहवे दाड्बाल्ले कुमुक्साम्मिन् आत्तिन् ओसेःन्दाड् चोगुबे?”* 39 खेड्हाऱरे थेआड्

नसाःन् चोःक्मा मेन्छुक्तुन् फाऱआड् यसैयाःल्ले अक्खेआड् पाःत्तुआड् वाऱरो-

40 “यहवे दाड्बाल्ले खेड्हाऱ मिक्फःम्बा चोगुसि

हेक्क्याड् खुनिऱ निड्वाऱइन्केधुड्बा चोगु पिरुसि,

खेल्ले चोगुल्ले खेड्हाऱरे खानिःमा मेन्छुक्तुन्,

कुसिड्निःपुमा मेन्छुक्तुन् ॥

मेःन्ने फाऱग्र खेड्हाऱ यहवे दाड्बाल्लो मेनुःक्खेआड् खुनेऱ वेःन्दुसिबामेन् ॥”*

* 12:31 “इक्सादिड् खाम्बेःक्मो हाड्युक् केजोःक्पा” फाऱइन् माफेन्साम्मिल्ले वेऱस्मा कुमिड्डो (लुका ४.६, १ युहुनना ५.१९, युहुनना १४.३०, १६.११) ॥ * 12:38 यसैया ५३.१ * 12:40 यसैया ६.१०

41 यसैयाःल्ले तगिसा येसुरे कुमिमिदिङ्ङिन् निःसुआङ् खुनेः कुयाःम्बेओ अक्खेलरिक् पाःतुबारी ॥

42 हेक्केसाङ् खेन् येम्मो यरिक् यहुदि लाम्लोःबाहाःरे येसुःन् नसाःन् मेजोगु ॥ करसाङ् खेङ्हाःरे मना तगि कन् पाःन्निन् पाःपमा मेन्देन्देन्लो, थेआङ्भेल्ले फरिसिहाःरे यहुदि चुम्लुङ्ङिहिल्लाम् लाःक्कात् आम्लःत् आमदे फाःआङ् खेङ्हाःरे मेगिसेरो ॥ 43 थेआङ्भेल्ले खेन् यहुदि लाम्लोःबाहाःरे निङ्वाःफुमाङ्गलाम् चम्सिङ्मानुःल्ले मेन्छाम् यापमिलाम् चम्सिङ्मानुने खुनिः सिराः थाङ्गेरो ॥ 44 हेक्क्याङ् येसुरे यम्बा इक्लाओ पाःत्तु, “आत्तिल्ले इङ्गाः नसाःन् चोःक्का खेल्ले इङ्गाःरक् मेःन्, कर यापमि केबाङ्बान्नाङ् नसाःन् चोगुरो ॥ 45 हेक्क्याङ् इङ्गाः केनिःबाल्ले इङ्गाः यापमि केबाङ्बान् निःसुरो ॥ 46 इङ्गाःरक् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो ओःत्ति हेक्के त्थाङ्ङाङ् वाःआरो, हेक्केःल्ले इङ्गाः नसाःन् केजोःक्पाहाः आत्तिन्नाङ् खादाम्मो वाःमा मेबोःङ्नेल्लो ॥

47 आत्तिन् मनाःल्ले इङ्गाः पाःत्तुङ्बा आबाःन्जाक्हाःरे खेप्सुरे कर मेङ्ःत्तुन् मेनाःत्तुन्, खेन् खासेन् मेजोगुङ्ङिन्, थेआङ्भेल्ले इङ्गाः मेन्छाम् यापमिहाःरे खासेन् चोःक्से मेःन्, कर ताङ्सेःप्से त्थाङ्बारी ॥ 48 इङ्गाः केनाःबाहाःरे नु आबाःन् मेङ्घेम्मनाबाहाःरे खुनिः खासेन्लोःम्बाङ्ग वेः वाःरो ॥ इङ्गाः पाःत्तुङ्बा पाःन्हाःरेए कुनुपमा येन्नो खेङ्हाःरे खासेन् लोःन्दुसिरो ॥ 49 थेआङ्भेल्ले इङ्गाःरक् आबाङ्गे थेआङ् मेम्बाःप्पेन्लो, कर यापमि केबाङ्बा पानुदिङ् पाःल्ले पाःपमा पाङ्घाङ्बा पाःन्हाःरे इङ्गाः पाःत्तुङ्ङाङ् वाःआरो ॥ 50 खुनेः कुइङ्जाःङ्ङिल्ले मेन्छाम् सुवाङ्हाःरे मेन्नुपमनाबा हिङ्मन्निन् पिरुसिरो फाःआङ् इङ्गाः निःसुङ्गो ॥ खेल्ले चोगुल्ले पानुदिङ् पाःल्ले पाःत्तेः फाःआङ् मेत्ताङ्बा पाःन्हाःरक् पाःत्तुङ्ङाङ् वाःआरो ॥”

13

येसुरे कुहुःसाम्बाहाःरे खुनिः लाङ्हाःरे वाहपत्तु पिरुसिः

1 आल्ल यहुदि चोःक्युम्भो तङ्नामरेन्थिक्केयेन् तगि येसुरे कन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मान् लेपमाआङ् पानुदिङ् पाःल्लो पेःक्मा येम् त्थे केलःबा पाःन्निन् निःसुरो ॥ खुनेः इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो कुहुःसाम्बाहाःरे लुङ्माः तुक्त्तुसिआङ् वये हेक्क्याङ् खेङ्हाःरे कुनुपमो थारिक्के साःरिक् लुङ्माः तुक्त्तुसिःरो ॥

2 आल्ल युःन्छिक् चाजामा येम् पोःक्खेआङ् वयेल्ले सिमोनेः कुस्साः यहुदा इस्करियोतिःल्ले येसुःन् इङ्गलेक्त्तुर फाःआङ् माफेन्साम्मिल्ले तगिसा कुनिङ्वाःङ्ङेत्तुलाःन्दु पिरुआङ् वये ॥ 3 पानुदिङ् पाःल्ले खुनेः काक् सम्दाङ् युक् पिरुआङ् वाः हेक्क्याङ् खुनेः निङ्वाःफुमाङ्गलाम्मे त्थेबा नु खुनेःओए नुःङ्गल पत्तु केलःबान् येसुरे कुसिङ् निःत्तुआङ् वये ॥ 4 हेक्क्याङ् खुनेः चाजामादेन्नोलाम् पोङ्गेआङ् कुसुङ्घेःक्वान् फेन्नुआङ् याम्दुःक्माल्ले कित्तल्लिक् कित्तुङ्ङिङ्, 5 हेक्केलरिक्के च्वाःत्तिन् खप्प्याओ हुक्खुआङ् कुहुःसाम्बाहाःरे खुनिः लाङ्हाःरे वाहपमा हेःक्त्तु हेक्क्याङ् कित्तुङ्ङिङ्बा याम्दुःक्माल्ले तुगु पिरुसि ॥ 6 खुनेः सिमोन पत्रुसरे कुलाङ् वाहप्से फेरेल्ले खेल्ले मेत्तु, “दाङ्बे, खेनेः आलाङ्ङिन् वागेहपत्तुबाबि?”

7 येसुरे नोगप् पिरु, “आल्लो इङ्गाःरे थे चोगुङ्गल पत्ता केलःबान् कुसिङ् केन्निःत्तुन्लो कर ताःन्दिग कुसिङ् केनिःत्तुरो ॥”

8 पत्रुसरे मेत्तु, “खेनेःरक् आप्फाल्लेआङ् आलाङ्हाःरे वाहपमा मेनुःनेन्लो!”

येसुरे नोगप् पिरु, “इङ्गाःरे केलाङ्हाःरे वामेहपत्तुङ्ङिन्ने फाःग्र खेनेः इङ्गाःरक् लक् केङ्घोःसुन्लो ॥”

9 हेक्केःल्ले सिमोन पत्रुसरे नोगप् पिरु, “हेक्केने फाःग्र आलाङ्हाःरक् मेःन्, कर आहुक्हाःरे नु आधेगेःक्किन्नाङ् वाहपत्ताङ् पिराङ्ङेओ!”

10 येसुरे नोगप् पिरु, “वागेरुम्सिङ्बा मनाःङ्ग सेसे पोःङ्गारे लागि कुलाङ्हाःरक् वाहपमा पोःङ्गलो, थेआङ्भेल्ले नासिङ्गेन् कुधक्किङ्ग सेसेए चोःक्लो, हेक्केःल्ले खिनिःरक् सेसेए केजोगिसाङ् खिनिः केरेक् सेसे केहोःप्तिःरो ॥” 11 थेआङ्भेल्ले खुनेः हाःतले इङ्गलेक्त्तुर केलःबान् कुसिङ् निःत्तुआङ् वयेरो, खेल्ले चोगुल्ले येसुरे खिनिः केरेक् सेसे केहोःप्तिःरक् लरिक् मेत्तुसिबारी ॥

12 येसुरे खुनिः लाङ्हाः वाहपतु पिरुसिआङ् कुजाङ्डिन् चाक्सिङ् हेक्क्याङ् युङ्सिङ्लो ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाः सेःन्दोसुसि, “खिनिः लागि इङ्गाः थे चोगुङ्बा फाःआङ् कुसिङ् केनिःतुम्बि? 13 खिनिः दाङ्बा नु सिक्साम्बा लऱरिक् यापमि केमेत्तिः ॥ खेन् सेक्खाए केबाःतुम्, थेआङ्भेल्ले इङ्गाःग बा खेन्नारो ॥ 14 आल्ल इङ्गाः खिनिः दाङ्बा नु सिक्साम्बाआसाङ् खिनिः लाङ्हाः वाहपतुङ् पिनिङ्, खेल्ले चोगुल्ले खिनिःआङ् सेवारोबा कुइसिःक् लाङ् वाहपमा पिसिङ्मा पोःङ्लो ॥ 15 इङ्गाः चोगुङ्बा कुइसिःक्के खिनिः केजोगुम्ल फाःआङ् कन् कुबिःन् युक्खुङ् पिनिङ्डाङ् वारो ॥ 16 इङ्गाः सेक्खाए मेत्निङ्, सेवारोबान् कुन्दाङ्बाननुःल्ले यम्बा मेःन्लो, हेक्क्याङ् इङ्साबान्नाङ् खुनेः केबाङ्बाननुःल्ले यम्बा मेःन्लो ॥ 17 आल्ल कन् पाःन्हाःग कुसिङ् केनिःतुम्माङ् केवयिः, हेक्क्याङ् कङ्हाः केजोगुम्ने फाःग्र मुःइसाबा केबोःक्खिःरो ॥”

येसुरे खुनेः इङ्लेक्को थाबा पाःन्निन् पाःतुः

मत्ति २६.२०-२५, मर्कुस १४.१७-२१, लुका २२.२१-२३

18 “इङ्गाः खिनिः केरेक्ले लागिग पाःतुङ्बा मेःन्लो ॥ इङ्गाः सेःक्निङ्बाहाःग नुःरिक्काङ् कुसिङ् निःत्निङ्लो ॥ कर इङ्गाःनु सोरिक् चागेजाबान्ने इङ्गाः आदक्लेङ्वाओ पोगेरो* फाःआङ् साम्योसाप्लाःल्ले पाःतुबान् केत्लए पोःङ्लो ॥

19 कन् पाःन्हाःग पोःङ्मानुःल्ले तगिए खिनिः मेत्निङ्डाङ् वारो ॥ हेक्केःल्ले कन् पाःन्हाः केत्तिल्ले इङ्गाः खिसुत्ता फाःआङ् नसाःन् केजोगुम्लो ॥ 20 इङ्गाः सेक्खाए मेत्निङ्, आत्तिल्ले इङ्गाः पाङ्घुङ्सिङ्बाहाः लाङ्दाःक्तुसिः, खेल्ले इङ्गाः लाङ्दाःक्कारो, हेक्क्याङ् आत्तिल्ले इङ्गाः लाङ्दाःक्का, खेल्ले इङ्गाः यापमि केबाङ्बेन् लाङ्दाःक्तुःरो ॥”

21 येसुरे खेन् पाःन्हाः पाःतु सुरुआङ् कुयोःम् पुऱरे अक्खेलऱरिक् इङ्भोःसुसि, “इङ्गाः सेक्खाए मेत्निङ्, खिनिःओ थिक्किल्ले इङ्गाः इङ्लेक्कारो ॥”

22 हेक्केःल्ले कुहुःसाम्बाहाःरे हाःतले कुयाःम्बेओ पाःतुबाइ लऱरिक् खुनिः निङ्वाः मयेः ओमेमेत्छिङ् ॥ 23 खेङ्हाःओ येसुरे साऱरिक् लुङ्माः तुक्तुबा कुहुःसाम्बाधिक् कुबेसाङ् खेःम्सिङ्डाङ् युङ्गेरो ॥ 24 सिमोन पत्रुसरे खेन् हुःसाम्बान् खुनेः हाःपे फाःआङ् सेःन्दोःसेः लऱरिक् हुक्चाःल्किःल्ले मिक्सेःन् पिरुरो ॥

25 हेक्केःल्ले खेन् हुःसाम्बाल्ले येसुओ खेःम्सिङ्ग सेःन्दोसु, “दाङ्बे खेङ्ग हाःत्नेबे?”

26 येसुरे नोगप् पिरुसि, “इङ्गाः कन् खरेःङ्ङिल्ले कुघेःङ्ङिन् खेर्याओ* निःप्सुङ्डाङ् पिरुङ्बा मनाःन्नेरो ॥” हेक्क्याङ् येसुरे खरेःङ्ङिल्ले कुघेःङ्ङिन् निःप्सुआङ् सिमोनरे कुस्साः यहुदा इस्करियोत्तेन् पिरु ॥ 27 यहुदाःल्ले खेन् ताःक्तुनामेःन्ने माफेन्साम्मिल्ले खेन् युक्तुरो ॥

हेक्क्याङ् येसुरे खेन् मेत्तु, “खेनेः थेमा चोःक्मा निङ्वाः केजोगुआङ् वार, खेन् हाराए चोगेःओ ॥”

28 कर खेपमो चाजाइ केयुङ्बाहाःरे येसुरे हेक्के मेत्तुबा पाःन्निन् थेआङ् कुसिङ् मेन्निःतुन्लो ॥ 29 यहुदाःङ्ग याङ् याङ्मा सुःक्वा केगुबा वयेबाल्ले साभाङ्जाओ चाहाबा केजोःक्पा चिगःक्वाहाः इङ्मा इग्र याङ्गेसाःबाहाः कुजा हाःपमासि फाःआङ् येसुरे मेत्तुबाबिला लऱरिक् कुभारे निङ्वाः मेङ्ःतुरो ॥ 30 खरेःङ्ङिन् चनुमेःन्ने यहुदाःन् मुत्थिक् पोगेआङ् खामाक्लुम्मो लःन्दे पेरु ॥

पत्रुसरे येसुःन् नाऱरुः

मत्ति २६.३१-३५, मर्कुस १४.२७-३१, लुका २२.३१-३४

31 यहुदाःन् लाःक्कात् लःन्दे पेआङ् येसुरे खेङ्हाः मेत्तुसि, “आल्ल इङ्गाः मेन्छामसाःल्ले आमिमिदिङ् पोःङ्मा येम्मिन् तयेआङ् वारो हेक्क्याङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिन् खुनेःओ मिमिदिङ् पोःङ्लो ॥ 32 निङ्वाःफुमाङ्ङिन् कुस्साःओ मिमिदिङ् पोःङ्ने फाःग्र निङ्वाःफुसाःल्ले कुमिमिदिङ् चोगुः, खेन्नाङ् हाराए मिमिदिङ् चोगुःरो ॥

* 13:18 निङ्वाःफुसाम्लो सुम् ४१.९ * 13:26 ग्रिक् पाःन्दाङ्ङो “चेत्थ्याओ थुपुत्” रक् सापुतेआङ् पत् ॥

33 आमिःम् आस्साःसे, इङ्गाग खिनिःनु सपफारक् वारुआरो हेक्क्याङ् खिनिः यापमि केगोःत्तिर कर यहुदि लाम्लोःबाहाः मेत्तुङ्गसिङ्बा कुइसिःक्के खिनिःआङ् मेत्निङ्, ‘इङ्गाग आत्तान् पेःक्का खेपमो ताःमा केन्छुक्त्तिन् ॥’

34 खेल्ले चोगुल्ले आल्ल खिनिः लुङ्माः तुक्कासिममेः फाःआङ् इङ्गाग कुसङ् इङ्जाःङ् पिनिङ्लो ॥ खिनिः इङ्गाग लुङ्माः तुक्निङ्बा कुइसिःक्के लुङ्माः तुक्कासिममेःओ ॥ 35 खिनिः लुङ्माः केदुक्कासिने फाःग्र खेन्लाम्मे काक् मेन्छाम् यापमिहारः खिनिः आहुःसाम्बानिङ् फाःआङ् कुसिङ् केमनिःत्तिरो ॥”

36 सिमोन पत्रुसरे खुनेः सेःन्दोसु, “दाङ्बे, खेनेः आत्तान् केबेःक्पाबे?” येसुरे नोगप् पिरु, “इङ्गाग आत्तान् पेःक्कार पत्ता आल्लो तिममा केन्छुक्कान्लो, कर याङ्सिग इङ्गाग केदिममारो ॥” 37 पत्रुसरे सेःन्दोसु, “दाङ्बे, थेआङ् आल्लो तिममा मेसुकनेन्बे? खेनेः केलागि इङ्गाग आल्लो सिःमासाङ् यारिप् वारुआरो ॥” 38 हेक्केःल्ले येसुरे नोगप् पिरु, “खेनेः सेक्खाए इङ्गाग आलागि सिःमा यारिप् केवारुबि? इङ्गाग सेक्खा मेत्नेः, इङ्वा काःमानुःल्ले तगिए खुनेः कुसिङ्मेनिःतुङ्ङिन् केबाःत्तुर सुम्लेङ् केनारुआरो ॥”

14

येसुरे कुहुःसाम्बाहाः हाङ्हाङ् मेत्तुसिः

1 येसुरे याम्मो कुहुःसाम्बाहाः मेत्तुसि, “खिनिः निङ्साम्मो मेधयेममिन्नेःओ, कर निङ्वाःफुमाङ्ङिन् नसाःन् चोगेम्मेःओ, हेक्केलरिक् इङ्गागआङ् यापमि नसाःन् आजोगेम्मेःओ ॥ 2 पानुदिङ् आम्वारे कुहिम्मोग यरिक् याक्फाङ्हाः मेने हेक्क्याङ् इङ्गाग खिनिः लागि युङ्देन् यारिप् चोःक्से पेःक्कार पत्तारो ॥ खेन् होःपतेल्लेग इङ्गाग हेक्के मेमेत्निङ्ङिम्बा वयेरो ॥ 3 हेक्क्याङ् इङ्गाग पेःक्काआङ् खिनिः लागि युङ्देन् यारिप् चोगुङ्ङाङ् याम्मो युःआ हेक्क्याङ् खिनिःआङ् तेःनिङ्लो ॥ हेक्केलरिक् इङ्गाग आत्ति वारुआ खेपमो खिनिःआङ् केवयिरो ॥ 4 इङ्गाग पेःक्कार पत्ताबा लाम्मिङ्ग खिनिः कुसिङ् केनिःत्तुम्माङ् केवयिरो ॥”

5 थोमारु खुनेः मेत्तु, “दाङ्बे, खेनेः आत्तान् केबेःक्ल केबत् खेन् आनिगे मेनिःसुम्बेन्, हेक्केःल्ले आनिगे खेन् लाम्मिन् आक्खेलरिक् कुसिङ् निःत्तुम्बेबाबे?”

6 येसुरे नोगप् पिरु, “लाम्, सेक्खा नु मेन्नुपमनाबा हिङ्मन् इङ्गागएरो ॥ आत्तिन्नाङ् इङ्गाग मेःन्नेग पानुदिङ् पाःल्लो केपमा मेसुकनेन्लो ॥ 7 खिनिः सेक्खाए यापमि कुसिङ् केनिःत्तिआङ् केवयिःने फाःग्र पानुदिङ् आम्वाराङ् कुसिङ् केनिःत्तुम्लो ॥ आल्लाङ्धो खुनेः कुसिङ् केनिःत्तुम्लो, थेआङ्भेल्ले खुनेः केनिःसुम्माङ् केवयिरो ॥”

8 फिलिपरे पाःत्तु, “दाङ्बे, पानुदिङ् पाःन् यापमि ओसेःन्आधाक्तेःओ हेक्क्याङ् आनिगे निङ्वाः ताःरो ॥”

9 येसुरे नोगप् पिरु, “मेःम्बे फिलिपरे, इङ्गाग आल्लो थारिक् खिनिःनु सोरिक् वयाङ्साङ् इङ्गाग यापमि कुसिङ् केन्निःत्तान्बि? हाःतले इङ्गाग निसाङ्ङाङ् वारु, खेल्लेग पानुदिङ् पाःन्नाङ् निःसुआङ् वारु ॥ हेक्केःल्ले आक्खेलरिक् पानुदिङ् पाःन् ओसेःन्आधाक्तेः लरिक् केबाःत्तुबाबे? 10 इङ्गाग पानुदिङ् पाःओ वारुआ, हेक्क्याङ् पानुदिङ् पाःन् इङ्गागओ वारु फाःआङ् नसाःन् केन्जोगुन्बि? इङ्गाग पाःत्तुङ्बा पाःन्जाक्हाःग आबाङ् इङ्गागइन् मेःन्लो, कर इङ्गागओ केवारुबा पानुदिङ् पाःल्लेए इङ्गागओलाम् कुयाःम्बक्हाः चोगुबारो ॥” 11 इङ्गाग पानुदिङ् पाःओ हेक्क्याङ् पानुदिङ् पाःन् इङ्गागओ वारु लरिक् पाःत्तुङ्बा पाःन्निन् नसाःन् चोगेम्मेःओ, मेःन्ने फाःग्र इङ्गाग चोगुङ्बा निङ्वाः केमाबा याःम्बक्किल्ले चोगुल्ले नसाःन् चोगेम्मेःओ ॥ 12 इङ्गाग सेक्खाए मेत्निङ्, हाःतले इङ्गाग नसाःन् चोःक्का, खेल्लेग इङ्गाग चोगुङ्बाननुःल्लेआङ् पयम् यम्बा याःम्बक्हाः चोगुःरो, थेआङ्भेल्ले इङ्गाग पानुदिङ् पाःल्लो पेःक्कार पत्तारो ॥ 13 खिनिः आमिङ्ङो थे केनाःक्त्तुम्साङ् पानुदिङ् पाःल्ले कुमिङ्सो कुधाःङ्सो कुस्साःओलाम् ओसेःन्दाङ्

पोःडल फाःआड इङ्गाः खेन् चोगुड्लो ॥ 14 इङ्गाः आमिड्डो थेःन् केनाःक्तुम्साड् खेन् इङ्गाः चोगुड्लो ॥

येसुरे सेसेमाड्डिन् पाड्मा माड्हुप् चोगुः

15 “इङ्गाः यापमि मिःमजि केमेत्तिःने फाःग्र आड्जाःड्हाः केडःत्तुम् केनाःत्तुम्लो ॥ 16 इङ्गाः पानुदिड् पाःन्नु पेलिगेन् तुवा चोगुड्लो, हेक्क्याड् खुनेःग खिनिःनु सदादिड् वाःर फाःआड् वेः कुभाः केबिबाधिक* केबिरिःरो ॥ 17 खुनेःग काक् सेक्खाओ लाम्गेलोःबा सेसेमाड्लो ॥ कन् इक्सादिड् खाम्बेःकमोबा मनाहाःरे खुनेः खोःमा मेन्छुक्तुन्लो, थेआड्भेल्ले खेड्हाःरे खुनेः मेन्निःसुन्नाड् कुसिड्डाड् मेन्निःत्तुन्लो ॥ कर खिनिःग खुनेः कुसिड् केनिःत्तुम्लो, थेआड्भेल्ले आल्लो खुनेः खिनिःनु सोरिक् वाः हेक्क्याड् केदाःबा येम्माआड् खिनिः हिड्मन्नो वाःरो ॥ 18 इङ्गाःग खिनिः येत्छाबा कुइसिःक् पक्मेधानिड्डिन्लो ॥ इङ्गाः खिनिःओ युःआरो ॥ 19 सपफा एगाड्डाड्ग इक्सादिड् खाम्बेःकमाल्ले इङ्गाः मेनिआन्लो, कर खिनिःग यापमि केनिःसिःरो ॥ इङ्गाः हिड्डा, खेल्ले चोगुल्ले खिनिःआड् केहिडिःरो ॥ 20 खेन् येन्नो इङ्गाः पानुदिड् आमबाओ वाःआ, हेक्क्याड् खिनिः इङ्गाःओ केवयिःआड् इङ्गाः खिनिःओ वाःआबा पाःन्निन् कुसिड् केनिःत्तुम्लो ॥ 21 हाःतले इङ्गाः आड्जाःड्हाः खेप्सुआड् इःत्तु नाःत्तुः, इङ्गाः यापमि लुड्माः केदुक्पेड्ग बा खेन्नेरो ॥ हाःतले इङ्गाः लुड्माः तुक्का खेड्ग पानुदिड् आमबाःरे लुड्माः तुक्त्तुः, हेक्क्याड् इङ्गाःआड् लुड्माः तुक्त्तुड्डाड् खेल्लो ओसेःन्धाक्सिड्डारो ॥”

22 हेक्क्याड् यहुदाःल्ले (यहुदा इस्करियोतिड्ग मेःन्लो) मेत्तु, “कर दाड्बे, वेः यरिक् मनाहाःनुग ओसेःन्गेन्धाक्सिड्डिन् कर आनिगेनुरक् थेआड् ओसेःन्धाक्सिड्डिन् निड्वाः केजोगुबाबे?”

23 येसुरे नोगप् पिरु, “हाःतले इङ्गाः मिःमजि मेत्ता, खेल्लेग इङ्गाः आनिसाम्मिन् इःत्तु नाःत्तुःरो ॥ पानुदिड् आमबाःरे खेन् मिःमजि मेत्तु हेक्क्याड् आन्छिगे ताःसिगेआड् खेन्नु वाःसिगेरो ॥ 24 हाःतले इङ्गाः मिःमजि मेमेत्तान्, खेल्ले इङ्गाः आनिसाम्मिन् मेडःत्तुन् मेनाःत्तुन्लो ॥ कन् केघेप्सुम्बा आबाःन्जाक्किड्ग आबाडे इङ्गाःइन् मेःन्लो, कर यापमि केबाड्बा पानुदिड् पाःल्लेन्नेरो ॥

25 कन् काक् पाःन्हाः इङ्गाः खिनिःनु वाःआल्लेसा मेत्निड्डाड् वाःआरो 26 कर पानुदिड् पाःल्ले आमिड्डो पाड्मा इःत्तुबा कुभाः केबिबा सेसेमाड्डिल्ले काक् पाःन्हाः केहुःरिआड् इङ्गाः मेत्निड्डा पाःन्हाः निड्वाःसोओ तारु केबिरिःरो ॥

27 इङ्गाः सनारुड्डिन् खिनिःनु पक्थाड्लो, आसनारुड्डिन् खिनिः पिनिड्डो ॥ कड्ग इक्सादिड् खाम्बेःकमाल्ले केबिरिबा हेक्केग मेबिनिड्डिन्लो ॥ खिनिः निड्साम्मो मेध्मेम्मिन्ने हेक्क्याड् मेगिसेम्मिन्नेओ ॥

28 इङ्गाः पेःक्कार पत्ता हेक्क्याड् याम्मो खिनिःओ नुःड्डा ताआबान् केघेप्सुम्माड् केवयिःरो ॥ इङ्गाः सेक्खाए यापमि मिःमजि केमेत्तिःने फाःग्र इङ्गाः पानुदिड् पाः निड्वाःफुमाड्डो नुःड्डा पेःक्काल्ले खिनिःग केसःत्तिःरो, थेआड्भेल्ले खुनेःग इङ्गाःनुःल्लेआड् पयम् यम्बा चोःक्लो ॥ 29 कन् पाःन्हाः केत्तिल्ले नसाःन् यापमि आगेजोगिरि फाःआड् कन् पाःन्हाः पोःड्मानुःल्ले तगि खिनिः आल्लोसा मेत्निड्डाड् वाःआरो ॥ 30 आल्ल खिनिःनु यरिक् मेबाःत्तान्, थेआड्भेल्ले इक्सादिड् खाम्बेःकमोबा हाड्युक् केजोःक्पान् फेन्ल पत्तो ॥ आसम्दाड् खेल्ले थेआड् मुक्साम् मेगत्तुन्लो, 31 कर इक्सादिड् खाम्बेःकमोबा केरेक्ले पानुदिड् पाःन् लुड्माः तुक्त्तुड्डान् मेनिःसुर फाःआड् इङ्गाः पानुदिड् आमबाःरे पिराड्बा इङ्जाःड्हाः कुइसिःक् चोगुड्लो ॥ आल्ल कप्मोलाम् पेगिरो ॥”

येसुःन् सेक्खास्मा चेल्लेक्सेः बुड्

* 14:16 ग्रीक पाःन्दाड्डो “पाराक्लित” पोःड् ॥ खेल्ले कुबेःड्ग केभाःबा, सुजादाड्बा, हाड्हाड् केम्पपा, आःन्छिड्डिन् केबिबा, कुभाड्सेम्बा वगेरा पोःड् ॥ खेन् सेसेमाड्डिल्ले वेःस्मा कुमिड् ॥

1 येसुरे याम्मो कुहुसाम्बाहाः मेत्तुसि, “इङ्गाः सेक्खास्मा चेल्लेक्सेःइल्ले कुबुङ्आरो ॥ हेक्क्याङ् पानुदिङ् आमबाग इक्मःबारो ॥ 2 इङ्गाःओ कुजाः मेन्धोःकमनाबा काक् पोराःक्हाःग चेपुदेःसुः हेक्क्याङ् कुजाः केधोःक्पाहाःआङ् आल्लसाङ् यरिक् कुजाः थोःक्ल फाःआङ् कुबोराःक्हाः चेपुआङ् साःक्तुरो ॥ 3 पोराःक्हाः चेपुमाआङ् साःकमनाबा चेल्लेक्सेःइल्ले कुबुङ् कुइसिःक् इङ्गाः पाःत्तुङ्बा पेलिगेन् पाःनजाक्किल्ले तगिसा खिनिः सेसे केबोःक्खिआङ् केवयिःरो ॥ 4 इङ्गाःओ वयेम्मेः हेक्क्याङ् इङ्गाः खिनिःओ वाःआरो ॥ सिङ् पोराःक्किन् चेपुमाआङ् कुबुङ्मोलाम् सेम्माने फाःग्र खेःयो कुजाः थोःक्मा मेसुकनेन्लो, हेक्केलःरिक् खिनिःआङ् इङ्गाःओ मेन्वाःए कुजाः फम्मा केन्छुक्तुम्मिल्लो ॥ 5 इङ्गाःग चेल्लेक्सेःइल्ले कुबुङ्आरो हेक्क्याङ् खिनिःग आबोराःक्निङ्लो ॥ खिनिः इङ्गाःओ केवयिःआङ् इङ्गाः खिनिःओ वाःआने फाःग्र आल्लसाङ् यरिक् कुजाः फम्मा केसुकुत्तुम्लो, कर इङ्गाःओ मेन्वाःए थेआङ् चोःक्मा केन्छुक्तुम्मिल्लो ॥ 6 इङ्गाःओ मेन्वाःमनाबाङ्ग चेपुमाआङ् लापुफुमनाबा केहेबाआङ् केसिःबा सिङ् पोराःक् कुइसिःक् पोःङ्लो ॥ खेङ्ग मनाहाःरे मेघप्सुआङ् मिओ मेहाःन्दुरो ॥ 7 खिनिः इङ्गाःओ हेक्क्याङ् आबाःनजाक्किन् खिनिःओ वाःआने फाःग्र खिनिः सिराः केधाङ्बा पाःनहाः थे केनाःक्तुम्साङ् खिनिः केघोःसुम्लो ॥ 8 यरिक् कुजाः केभत्तुम्ने फाःग्र पानुदिङ् आमबारे कुमिमिदिङ् केजोगुम्माङ् खिनिः सेक्खास्मा आहुःसाम्बा केबोःक्खिःरो ॥

9 पानुदिङ् पाःल्ले लुङ्माः तुक्ताङ्बा कुइसिःक् खिनिःआङ् लुङ्माः तुक्निङ्डाङ् वाःआरो ॥ खिनिः चक्मेल्लःए आमिःमजिओ वयेम्मेःओ ॥ 10 पानुदिङ् आमबारे कुइङ्जाःङ्ङिन् इःत्तुङ् नाःत्तुङ्डाङ् इङ्गाः कुमिःमजिओ वाःआबा कुइसिःक् इङ्गाः आइङ्जाःङ्ङिन् केइःत्तुम् केनाःत्तुम्ने फाःग्र आमिःमजिओ केवयिबा पोःङ्लो ॥ 11 आसिक् सम्बा कुइसिःक्के खिनिःआङ् सिक् पसम्सम्ल फाःआङ् कन् पाःनहाः मेत्निङ्बारो ॥ 12 आल्ल इङ्गाः लुङ्माः तुक्निङ्बा कुइसिःक् खिनिःआङ् लुङ्माः तुक्कासिम्मेः फाःआङ् इङ्जाःङ् पिनिङ्लो ॥ 13 चुम्मिल्ले कुलागि हिङ्मन् पिमान्ने यम्बा मिःमजिरो, कननुःल्ले यम्बा मिःमजि वेः होःप्लो ॥ 14 खिनिः पिनिङ्बा आइङ्जाःङ्ङिन् केइःत्तुम् केनाःत्तुम्ने फाःग्र आन्जुम् केबोःक्खिरो ॥ 15 आल्लाङ्धो इङ्गाः सेवारोबा मेमेत्निङ्ङिन्लो, थेआङ्भेल्ले कुन्दाङ्बाल्ले चोःक्मा इःत्तुबा पाःनहाः सेवारोबाल्ले मेनिःसुन्लो ॥ कर खिनिःग आन्जुम्निङ् फाःआङ् मेत्निङ्डाङ् वाःआरो, थेआङ्भेल्ले पानुदिङ् आमबारे मेत्ताङ्बा काक् पाःनहाः खिनिः मेत्निङ्डाङ् वाःआरो ॥ 16 खिनिः याप्मि केन्छेगिन् कर इङ्गाः खिनिः सेःक्निङ्, हेक्क्याङ्पेगेम्मेःआङ् सदादिङ् केबप्पा कुजाः फत्छेम्मेः फाःआङ् सेःक्युक चोःक्निङ्डाङ् वाःआरो ॥ आमिङ्डो थे केनाःक्तुम्साङ् पानुदिङ् आमबारे केबिरिःरो ॥ 17 खिनिः लुङ्माः तुक्कासिम्मेः फाःआङ् इङ्जाःङ् पिनिङ्लो ॥”

इक्साबा मनाहाःरे हुःसाम्बाहाः मेजिःत्तुसिः

18 “कन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबाहाःरे केमजिःत्तिल्ले खेन्नु तगि इङ्गाः मेजिःत्ताङ्बा पाःन्निन् निङ्वाः इःत्तेम्मेःओ ॥ 19 खिनिः कन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा केवयिल्लेग आबाडे खुनिः मना हेक्केए लुङ्माः केम्दुक्त्तिःमेन्, कर खिनिःग इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा मेःन्निङ्लो ॥ खिनिःग इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोलाम् इङ्गाः सेःक्निङ्डाङ् वाःआरो, खेल्ले चोगुल्ले खेङ्हाःरे खिनिः केमजिःत्तिःरो ॥ 20 इङ्गाः मेत्निङ्बा आबाःनहाः निङ्वाः इःत्तेम्मेःओ ‘सेवारोबान् कुन्दाङ्बाननुःल्ले यम्बा मेःन्लो ॥’ खेङ्हाःरे इङ्गाःए तुक्खे मेजाःत्ताङ्ङिल्ले खिनिःआङ् तुक्खे केमजाःत्तिःरो ॥ खेङ्हाःरे इङ्गाः आनिसाम्मिन् मेइःत्तु मेनाःत्तुआङ् वयेल्लेग खिनिः निसाम्मिन्नाङ् मेइःत्तु मेनाःत्तुरो ॥ 21 खिनिःग इङ्गाःङ् केबोःक्खिआङ् केवयिबाल्ले चोगुल्ले खेङ्हाःरे इङ्गाः मेमेत्ताङ्बा कुइसिःक्के खिनिः केम्मेत्तिःरो ॥ थेआङ्भेल्ले खेङ्हाःरेग इङ्गाः याप्मि केबाङ्बान् कुसिङ् मेन्निःत्तुन्लो ॥ 22 इङ्गाः त्याङ्डाङ् खेङ्हाः लायोरे कुयाःम्बेओ मेम्मेत्छिङ्बान्निःल्लेग लायोरेन् आप्तिक् मेङ्घोःसुम्बारो ॥ कर आल्लग खेङ्हाःरे लायो मेन्जोःकमनाबा लाम्सिङ्मा मेङ्घोःसुन्लो ॥ 23 आत्तिल्ले इङ्गाः चिःत्ता, खेल्ले पानुदिङ् आमबाआङ् चिःत्तुरो ॥ 24 इङ्गाः

वेरहाऱे चोःकमा मेन्छुकृतुन्बा याःम्बक् चोगुड् ॥ खेड्हाऱे खेन् पाःन्हाऱ मेन्निःसुन्निल्लेग खेड्हाऱ लायोऱे आप्तिक् केघोःबा मेम्बोःकखेम्बा वयेरो ॥ कर खेड्हाऱेग निड्वाऱ केमाबा मिक्सेःन् मेनिःसुआड् मेवाऱसाड् पानुदिड् आमबा नु इड्गाऱ नेपमाड् मेजिःतेत्छिगेआड् वाऱरो ॥ 25 कर कड्ग खेड्हाऱे थेनाधे मेजिःताड्बरो लऱरिक् साम्योसाप्लाओ सापुतेआड् केबपुनेऱेबरो ॥*

26 आल्ल पानुदिड् पाःलाम् कुभाऱ केबिबा सेसेमाड्डिन् खिनिऱओ पाड्घुड्लो ॥ खुनेऱग पानुदिड् पाःलाम्बा केयुःबा सेक्खाओ लाम्गेलोःबा सेसेमाड्लो, खुनेऱए इड्गाऱ आयाःम्बेओ तोःन्दि केबिरिऱरो ॥ 27 हेक्क्याड् खिनिऱआड् इड्गाऱ आयाःम्बेओ तोःन्दि केबिरुम्लए पोःड्लो थेआड्भेल्ले खिनिऱग इड्गाऱनु कुहेःक्सिड्माआड्धोए केवयिरो ॥”

16

1 येसुरे आल्लसाड्मेत्तुसि, “यापमि नसाःन् चोःकमा केन्लेरुम्मिनल फाऱआड् तगिसा कन् पाःन्हाऱ मेत्निड्ल पत्तारो ॥ 2 खिनिऱ यहुदि चुम्लुड्हिम्मोलाम् केम्लःत्ति केमदेःसिऱ ॥ हेक्क्याड् अकतड्बा येम्माड् तार पत्, मनाहाऱे खिनिऱ केमसेरिल्ले निड्वाऱफुमाड्डिन् सेवा चोगुम्बार पत्छिगे लऱरिक् मेडःतुरो ॥ 3 खेड्हाऱे पानुदिड् पाःन् इग्र इड्गाऱ यापमि कुसिड् मेन्निःतान्बाल्ले चोगुल्ले खिनिऱ हेक्के केममेत्तिऱरो ॥ 4 कन् पाःन्हाऱ ताःन्दि खिनिऱओ केत्तिल्ले इड्गाऱ साम्दिड् पिनिड्बा पाःन्निन् खिनिऱ निड्वाऱ केडःतुम्ल फाऱआड् अक्खे मेत्निड्डाड् वाऱआरो ॥ तगिग कन् पाःन्हाऱ मेमेत्निड्डिन्लो थेआड्भेल्ले इड्गाऱग खिनिऱनुए वयाड्लो ॥”

सेसेमाड्डिल्ले कुयाःम्बक्

5 “कर आल्ल इड्गाऱ यापमि केबाड्बाल्लो नुःड्डा पेःक्कार पत्ता हेक्केसाड् खिनिऱ आत्तिल्लेआड् आत्तान् केबेःकल केबपुपे फाऱआड् इड्गाऱ यापमि सेःनगेन्दोःसिन्लो ॥ 6 इड्गाऱ हेक्के पाःतुड्बाल्ले खिनिऱ निड्साम्मो केधयेऱइआड् केवयिऱरो ॥ 7 कर इड्गाऱ सेक्खाःन् मेत्निड्, इड्गाऱग पेःक्काबान्ने खिनिऱ लागि नुःबा पोःड्लो, थेआड्भेल्ले इड्गाऱ मेबेःककान्ने फाऱग्र कुभाऱ केबिबा सेसेमाड्डिन् खिनिऱओ मेयुनेन्लो, कर इड्गाऱ पेःक्काआड् खुनेऱ खिनिऱओ पाड्घुड् युःसुड्लो ॥ 8 खुनेऱ युःआड् इक्सादिड् खाम्बेःकमोबा मेन्छाम्गेन् यापमिहाऱे खुनिऱ लायोऱे कुयाःम्बेओ, निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसाम्योनिमान् हेक्क्याड् कुघासेन्निल्ले कुयाःम्बेओ पिर्बेःन् मेडःतुबा पाःन्निन् ओसेःन्धाक्त्तुसिऱरो ॥ 9 खेड्हाऱे इड्गाऱ नसाःन् मेन्जोःककान्बान्ने इक्सादिड् खाम्बेःकमाल्लेन् लायोरो ॥ 10 इड्गाऱ पानुदिड् पाःल्लो पेःक्काबाल्ले साम्योनिबा केबोःक्खिरो, हेक्क्याड्धो खिनिऱ यापमि केन्निःसिन्लो ॥ 11 हेक्क्याड् कन् इक्सादिड् खाम्बेःकमोबा हाड्युक् केजोःकपाल्ले कुघासेन् पोःक्खेआड् वाऱ ॥

12 हेक्क्याड् इड्गाऱग आल्लो खिनिऱ कुसिड् केनिःत्तुम्बाननुःल्लेआड् यरिक् पाःपुमा केबोःड्बा पाःन्हाऱ कत्तुड्लो ॥ 13 कर सेक्खाओ लाम्गेलोःबा सेसेमाड्डिन् युःआड् काक् सेक्खाओ लाम्गेलोःसिऱ हेक्क्याड् खुनेऱग आबाडे कुबाःन्हाऱ थेआड् मेबाःतुन्लो, कर खेपुसुबा पाःन्हाऱरक् खिनिऱ केमेत्तिऱ हेक्क्याड् ताःन्दि केबोःड्बा पाःन्हाऱ केमेत्तिऱरो ॥ 14 खुनेऱग आबाःन्हाऱ इड्गाऱलाम् खोःसुआड् खिनिऱ केमेत्तिल्ले आमिमिदिड् चोगुऱरो ॥ 15 काक् पानुदिड् पाःल्ले कुबाःन्हाऱ इड्गाऱइन्लो, खेल्ले चोगुल्ले सेसेमाड्डिल्ले इड्गाऱलाम्मे पाःन्हाऱ तेऱरुआड् खिनिऱ केमेत्तिऱरो फाऱआड् पाःतुड्बरो ॥”

तुक्खेःन् सःपुमाओ लेड्

16 येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱ मेत्तुसि, “सपुफाआड् इड्गाऱ यापमि केन्निःसिन्लो, कर याड्सि सपुफाआड्ग याम्मो यापमि केनिःसिऱरो ॥”

17 हेक्केःल्ले कुहुऱसाम्बाहाऱ अक्खे मेमेत्छिड्, “आनिऱ दाड्बाल्ले सपुफाआड् इड्गाऱ यापमि आगेन्निःसिन् कर याड्सि सपुफाआड् याम्मो यापमि केनिःसिऱरो लऱरिक् थेमा पाःतुबाबे? पानुदिड्

* 15:25 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् ३५.१९, ६९.४

पाःल्लो पेःक्कार पत्ता लऱरिक् थे पाःत्तुबाडे? 18 याङ्सि सप्फाआङ् लऱरिक् खुने? थे पाःत्तुबाडे? आनि? थेआङ् कुसिङ् आन्निःत्तुम्मिन्लो ॥”

19 येसुरे कुहुऱसाम्बाहाऱरे कुभा पाःन् सेःन्दोःमा निङ्वाऱ मेजोगुआङ् वाऱ लऱरिक् निङ्वाऱ खोःसुआङ् खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “सप्फाआङ् इङ्गाऱ याप्मि केन्निःसिन्लो, कर याङ्सि सप्फाआङ् याम्मो याप्मि केनिःसिऱरो लऱरिक् पाःत्तुङ्बाओ खिनि? सेःन्गेदोःआसिऱ केबत्छिबि? 20 इङ्गाऱ सेक्खाए मेत्निङ्, खिनि? केहाबिऱ, मेरिङ् केधक्तिऱ, कर इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबाहाऱग मेसःत्लो ॥ खिनि? मेरिङ् केधक्तिऱ, कर खिनि? मेरिङ् थक्माङ्ग सःप्माओ लेङ्लो ॥ 21 खेन् येम्मिङ्ग सावाःन्दुङ्ङिल्ले याङ्घुबा मेन्छुमाऱइन् कुइसिःक् पोःङ्लो ॥ कुस्साःन् सावाःन्दु सुरुआङ् काक् सावाःन्दुङ्ङिन् निङ्वाऱ फेःत्छुऱरो, थेआङ्भेल्ले इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो अङ्गेःक्वाधिक् सावाःन्दुबाओ सःत्लो ॥ 22 खिनि? लागिआङ् बा हेक्के पोःङ्-आल्लोग मेरिङ् केधक्तिऱ, कर इङ्गाऱ याम्मो खिनि? तुम्से ताआल्ले खिनि? केसःत्तिऱरो हेक्क्याङ् आत्तिल्लेआङ् खिनि? सःप्मान् नाप्माआङ् तेऱमा केन्छुक्त्तिन्लो ॥ 23 खेन् येन्नो खिनि? थेआङ् याप्मि सेःन्गेन्दोःसिन्लो ॥ इङ्गाऱ सेक्खाए मेत्निङ्, आमिङ्ङो थे केनाःक्त्तुम्साङ् पानुदिङ् आम्वारे केबिरिऱरो ॥ 24 आल्लो थारिक् अक्खेलऱरिक् आमिङ्ङो थेआङ् मेन्नाःक्के केवयिऱरो ॥ खिनि? नाःक्तेम्मे? हेक्क्याङ् केघोःसुम्माङ् केसःत्तिऱरो ॥

25 आल्लोग इङ्गाऱ पाःम्फ्रेम्मो पाःत्तार वाऱआसाङ् ताःन्दि केदाःबा येम्मोग अक्खेलऱरिक् मेबाःत्तान्लो, कर आम्वारे कुयाःम्बेओ कुदोःप्माए मेत्निङ्लो ॥ 26 खेन् येम्मो खिनि? इङ्गाऱ आमिङ्ङो केनाःक्त्तुम्लो ॥ इङ्गाऱ खिनि? लागि पानुदिङ् पाःन् नाःक्त्तुङ् पिनिङ् फाऱआङ् मेबाःत्तान्लो ॥ 27 इङ्गाऱ निङ्वाऱफुमाङ्गलाम् त्याङ्बान् खिनि? नसाःन् केजोगुम् हेक्क्याङ् याप्मि मिःम्जि केमेत्तिबाल्ले चोगुल्ले पानुदिङ् पाःल्ले आबाडे खिनि? लुङ्माऱ केदुक्त्तिऱरो ॥ 28 इङ्गाऱ निङ्वाऱफुमाङ्गलाम् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो त्याङ्बरो ॥ आल्लोग इङ्गाऱ याम्मो इक्सादिङ् खाम्बेःक्मान् लेरुङ्ङाङ् पानुदिङ् पाःल्लो नुःङ्ङा पेःक्कार पत्तारो ॥”

29 हेक्क्याङ् येसुःन् कुहुऱसाम्बाहाऱरे मेमेत्तु, “आल्लोग खेने? पाःन्फ्रेम्मिन् ओगप् मेन्जोःक्के कुदोःप्मो केबाःत्तल केबत्तो ॥ 30 आल्लो खेने? काक् पाःन्हाऱ केनिःसु फाऱआङ् आनिगे कुसिङ्निःत्तुम्बरो ॥ आत्तिल्लेआङ् थेआङ् सेःन्दोःमा मेबोःङ्नेन्, थेआङ्भेल्ले सेःन्दोःमानुःल्ले तगि खेने? केनिःसुऱरो ॥ बा कन् पाःन्नो खेने? निङ्वाऱफुमाङ्गलाम् केदयेबा फाऱआङ् आनिगे नसाःन् चोगुम्बरो ॥”

31 येसुरे खेङ्हाऱ नोगप् पिरुसि, “ए, खिनि? सेक्खाए आल्लो नसाःन् केजोगुम्बि? 32 कर आल्ल खिनि? काक् सेःमाआङ् आबाडे हिम्हिम् पेःक्मा येम् तार पत्तो ॥ हेक्क्याङ् खेन् येम्मिङ्ग तये चुरेआङ् वाऱरो ॥ आल्ल खिनि? केरेक्ले याप्मि केलेरिआङ् केबिगिऱरो हेक्केसाङ् इङ्गाऱ एःक् होःप्पारो, कर इङ्गाऱनु आम्वाराङ् वाऱरो ॥ 33 इङ्गाऱओ खिनि? सनारुङ् केघोःसुमलरो फाऱआङ् कन् केरेक् पाःन्हाऱ मेत्निङ्ङाङ् वाऱआरो ॥ कन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो यरिक् इनोगेन् तुक्खेहाऱ केदुमुम्लो ॥ कर हाङ्हाङ् लऱरेम्मे?ओ, थेआङ्भेल्ले इङ्गाऱ कन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मान् नाःन्दुङ्ङाङ् वाऱआरो ॥”

17

येसुरे तुवा चोगुऱ

1 येसुरे कन् पाःन्हाऱ पाःत्तु सुरुआङ् साङ्ग्राम्पेदाङ् लेप्माङ् ओमयेर तुवा चोगु, “पानुदिङ् आम्वे, आल्ल येम् पोःक्खेरो, केस्साःल्ले खेने? केमिमिदिङ् चोगुर फाऱआङ् खुने? कुमिमिदिङ् चोगेऱओ ॥ 2 खेने? केस्साःन् केबिरुबा मनाहाऱ मेन्नुप्मनाबा हिङ्मन् पिरुसिऱ फाऱआङ् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा काक् मेन्छाम् सुवाङ् सम्दाङ् खुने? युक् केबिरुआङ् केवाऱरो ॥ 3 खेङ्हाऱरे सेक्खागेन् निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् खेने?रक् फाऱआङ् कुसिङ् मेनिःत्तुर हेक्क्याङ् खेने? केबाङ्घुबा येसु ख्रिस्तेन्कुसिङ् मेनिःत्तुर बा खेन्ने मेन्नुप्मनाबा हिङ्मन्लो ॥ 4 खेने? चोःक्मा केबाङ्घाङ्बा

काक् पाःन्हाः चोगुड्सुरुड्, हेक्क्याड् इङ्गाः इक्सादिङ् खाम्बेःकमो केमिमिदिङ् चोगुड्डाड् वाःआरो ॥ 5 पानुदिङ् आम्बे, इक्सादिङ् खाम्बेःकमाल्ले तोलिङ्सोमु पोःड्मानुःल्ले तगिआड्धो खेनेःनु वयाड्डिल्ले इङ्गाः कत्तुड्बा मिमिदिङ्डिल्ले खेनेः केदगि आमिड्सो इड्धाःङ् चोगेःओ ॥

येसुरे कुहुःसाम्बाहाःरे लागि तुवा चोगुः

6 कन् इक्सादिङ् खाम्बेःकमोलाम् इङ्गाः केबिराड्बा मनाहाः खेनेः केयाःम्बेओ मेत्तुड्सिङ्डाड् वाःआरो ॥ खेड्हाःग सदादिङ् खेनेःडन्ने मेवये ॥ खेन् केबिराड्बा मनाहाःरे खेनेः केबाःनजाक्किन् मेडःत्तु मेनाःत्तुआड् मेवारो ॥ 7 आल्ल खेड्हाःरे इङ्गाः केबिराड्बा काक् पाःन्हाः खेनेःलाम्बाए त्येबा फाःआड् मेनिःसुआड् मेवारो ॥ 8 खेनेः केबिराड्बा काक् पाःन्हाः खेड्हाः पिरुड्सिङ्डाड् मेवाः हेक्क्याड् खेड्हाःरेआड् मेदाःक्तुआड् मेवारो ॥ खेड्हाःरे इङ्गाः खेनेःलाम् त्याड्बा फाःआड् सेक्खाए मेनिःसुआड् मेवाः हेक्क्याड् इङ्गाः केबाड्घाड्बान् नसाःन् मेजोगुआड् मेवारो ॥

9 खेड्हाःरे लागि इङ्गाः तुवा चोःक्का, कर इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा केरेक् मनाहाःरे लागिग मेजोःककान्लो ॥ खेनेः केबिराड्बाहाःरे खुनिः लागिर्क् तुवा चोःक्का, थेआड्भेल्ले खेड्हाःग केमनासिरो ॥ 10 इङ्गाः कत्तुड्सिङ्बा काक् मनाहाःग खेनेःडन्छिरो हेक्क्याड् खेनेः केगत्तुसिबा मनाहाःग इङ्गाःडन्छिरो ॥ खेड्हाःओ आमिमिदिङ् पोःक्खेआड् वाःरो ॥ 11 आल्ल कन् इक्सादिङ् खाम्बेःकमोलाम् खेनेःओ थो थाड्डार पत्तारो ॥ इङ्गाः इक्सादिङ् खाम्बेःकमो मेवाःआन्, कर खेड्हाःग कप्मोए मेवारो ॥ हेक्केःल्ले सेसे पानुदिङ् आम्बे, खेड्हाःग केबिराड्बा मुक्साम्गेन् केमिड्डो कम्ब्राड् मेत्तेसेःओ ॥ हेक्केलःरिक् आन्छिः थिक् आवाःसिबा कुइसिःक्के खेड्हाःआड् थिक्हुप् मेबोःड्लरो ॥ 12 इङ्गाः कप्मो वयाड्ल थारिक् खेन् मिड्डिल्लेन् मुक्साम्मो काक् कम्ब्राड् मेत्तुड्सिङ्लो ॥ खेन् मेक्मा केबोःड्बान्नाड् थो वेः आत्तिन्नाड् मेमाःसुड्डिन्, कर काक् ताड्सेःपूतुड्सिङ्लो ॥ खेड्ग सामयोसाप्लाःन् केत्तल फाःआड् हेक्के पोःक्खेबरो ॥ 13 आल्ल इङ्गाः खेनेःओ थाड्डार पत्तारो ॥ इङ्गाः कत्तुड्बा आयाम्नाःम्मिन् खेड्हाःरेआड् मेघोःसुर फाःआड् इक्सादिङ् खाम्बेःकमो वाःआल्ले कन् पाःन्हाः पाःत्तुड्डाड् वाःआरो ॥ 14 खेड्हाः पेलिगेन् केबाःनजाक्हाः पिरुड्सिङ्डाड् मेवारो ॥ इङ्गाः कुइसिःक्के खेड्हाःआड् इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा मेःन्छिबाल्ले चोगुल्ले इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबाहाःरे खेड्हाः मेजिःत्तुसिरो ॥ 15 खेड्हाः इक्सादिङ् खाम्बेःकमोलाम् तेरेसेः फाःआड् पेलिगेन् तुवा मेजोःककान्, कर कुःड्गेभेःबा माफेन्साम्मोलाम् खेड्हाः ताड्सेःपूतेसेःओ ॥ 16 इङ्गाः कुइसिःक् खेड्हाःआड् इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा मेःन्छिरो ॥ 17 खेड्हाः सेक्खाःल्ले सेसे साड्साड् चोगेःसेःओ ॥ खेनेः पेलिगेन् केबाःनजाक्किङ्ग सेक्खारो ॥ 18 इक्सादिङ् खाम्बेःकमो इङ्गाः केबाड्घाड्बा कुइसिःक्के इङ्गाःआड् खेड्हाः इक्सादिङ् खाम्बेःकमो पाड्घुड्सिङ्लो ॥ 19 खेड्हाः सेक्खाए सेसे साड्साड् मेबोःड्ल फाःआड् इङ्गाः खेड्हाःरे खुनिः लागि सेसे साड्साड् चोःकसिङ्डारो ॥ 20 इङ्गाःग खेड्हाःरे खुनिः लागिर्क् मेःन्, कर खेड्हाःरे इड्भन् मेजोगुबालाम् इङ्गाःओ नसाःन् केजोःक्पाहाःरे खुनिः लागिआड् तुवा चोःक्कारो ॥ 21 पानुदिङ् आम्बे, खेड्हाः काक् थिक्हुप् मेबोःड्ल फाःआड् तुवा चोःक्कारो ॥ इङ्गाः खेनेःओ हेक्क्याड् खेनेः इङ्गाःओ केवाःबा कुइसिःक् खेड्हाःआड् आन्छिःओ मेवारो ॥ हेक्क्याड् इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा मनाहाःरे इङ्गाः केबाड्घाड्बा फाःआड् नसाःन् मेजोगुरो ॥ 22 आन्छिः कुइसिःक् खेड्हाः थिक्हुप् मेबोःड्ल फाःआड् खेनेः केबिराड्बा मिमिदिङ्डिन् खेड्हाः पिरुड्सिङ्डाड् वाःआरो ॥ 23 इङ्गाः खेड्हाःनु थिक्हुप् वाःआबा कुइसिःक् हेक्क्याड् खेनेः इङ्गाःनु थिक्हुप् केवाःबा कुइसिःक् खेड्हाः कुजेक् थिक्हुप्पो मेदारो ॥ हेक्क्याड् इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा मनाहाःरे इङ्गाः केबाड्घाड्बा नु लुड्माः केदुक्ताड्बा कुइसिःक्के खेड्हाः लुड्माः केदुक्त्तुसिबान् कुसिङ् मेनिःत्तुरो ॥

24 पानुदिङ् आम्बे, इङ्गाः केबिराड्बाहाः इङ्गाःनुए सौरिक् मेवाःर केलःबा निड्वाः चोगुड्लो ॥ हेक्केलःरिक् खेड्हाःरे इङ्गाः केबिराड्बा मिमिदिङ्डिन् मेनिःसुरो ॥ खेनेः इक्सादिङ् खाम्बेःकमाल्ले नावागेन् चडःत् नेमानुःल्ले तगिए इङ्गाः लुड्माः केदुक्ताड्बाल्ले चोगुल्ले खेन्

मिमिदिङ्ङिन् केबिराङ्ङलो ॥ 25 साम्योनिबा आमूबे, इक्सादिङ्ङ खामूबेःकूमोबा मनाहारै खेनेः कुसिङ्ङ केमेन्निःत्नेन्छाङ्ङ इङ्गाः कुसिङ्ङ निःत्नेः हेक्क्याङ्ङ इङ्गाः केबाङ्ङाङ्ङा पाःन्निन् कङ्ङहारै कुसिङ्ङ मेनिःत्तुरो ॥ 26 इङ्गाः लुङ्माः केदुक्ताङ्ङा लुङ्माः तुक्मेन्खुनिःनुआङ्ङवार हेक्क्याङ्ङ इङ्गाःआङ्ङ खेङ्ङहारओ वारआर फारआङ्ङ खेनेः केयाःमूबेओ कङ्ङहार मेत्तुङ्ङिङ्ङाङ्ङ वारआ हेक्क्याङ्ङ आल्लसाङ्ङ याम्मो मेत्तुङ्ङिसिङ्ङलो ॥”

18

येसुःन् मेदेम्सुः

मत्ति २६.४७-५६, मर्कुस १४.४३-५०, लुका २२.४७-५३

1 येसुरे अक्खेलरिक् तुवा चोगु सुरुआङ्ङ कुहुःसाम्बाहारनु किद्रोन मेपमनाबा हङ्ङहङ्ङाःल्ले नाधाःमूबि पेरो ॥ खेपूमो जैतुन सिङ्ङला थिक् नेस्से हेक्क्याङ्ङ खेङ्ङहार खेपूमो मेलाःसे ॥ 2 खुनेः इङ्ङलेक् केमेपूपा यहुदाःल्लेआङ्ङ खेन् तेन्निन् निःसुआङ्ङ वये, थेआङ्ङभेल्ले येसुरे कुहुःसाम्बाहार यरिक्लेङ्ङ खेपूमो तुमुसिआङ्ङ वयेरो ॥ 3 खेल्ले चोगुल्ले यहुदाःल्ले कुभा रोमि थक्सुबाहार हेक्क्याङ्ङ तुम्निङ्ङवारफुसाम्बाहार नु फरिसिहारै मेबाङ्ङघुसिबा माङ्ङहिम् केगोःबा तिलिङ्ङाहार खेन् जैतुन सिङ्ङलाओ लाम्लोसुसिआङ्ङ तारुसिरो ॥ खेङ्ङहारै तियालो, सेमि नु फेजुम् फेयाहार मेगत्तुरो ॥

4 येसुरे आल्ल खुनेःनु थे पोःङ्ङ केलरबान् काक् निःसुआङ्ङ खुनेः तगि पेआङ्ङ खेङ्ङहार सेःन्दोसुसि, “खिनिः हाःत् केगोःत्तुम्बाबे?”

5 खेङ्ङहारै नोगप् मेबिरु, “नासरतबा येसुःन् ॥”

येसुरे खेङ्ङहार मेत्तुसि, “खेङ्ङा इङ्गाःएरो ॥” खेन् येमूमो खुनेः इङ्ङलेक् केमेपूपा यहुदाःनूनाङ्ङ खेङ्ङहारनु सोरिक् येबेरो ॥ 6 येसुरे खेङ्ङहार “खेङ्ङा इङ्गाःएरो” मेत्तुसिल्ले खेङ्ङहार एगाङ्ङ मेजत्छिङ्ङल लेराङ्ङकाक्पेत् खाम्मो मेलेक्खेरो ॥

7 याम्मो येसुरे खेङ्ङहार सेःन्दोसुसि, “खिनिः हाःत् केगोःत्तुम्बाबे?” खेङ्ङहारै नोगप् मेबिरु, “नासरतस्मा येसुःन्लो ॥”

8 येसुरे नोगप् पिरुसि, “इङ्गाःआरो फारआङ्ङ मेत्निङ्ङलो ॥ खिनिः केगोःत्तुम्बा मनाःङ्ङा इङ्गाःएने फारग्र कङ्ङहारग पेःक्मा पाङ्ङेम्सिमूमेःओ ॥” 9 केबिराङ्ङाहारओ थिक्काङ्ङ मेमाःसुङ्ङिङ्ङलो लरिक् येसुरे आबाडे पाःत्तुबा पाःन्निन् केत्ल फारआङ्ङ कन् अक्खे पोःक्खेबरो ॥

10 हेक्क्याङ्ङ सिमोन पत्रुसरे ताभेःन् तरप् फिःक्खुआङ्ङ मानिङ्ङवारफुसाम्बाल्ले कुसेवारोबा मालखस मेपमनाबाल्ले कुजुप्साङ्ङ लेप्माङ्ङा कुनेक्खोःबान् पेत्तु थाःसुरो ॥

11 येसुरे पत्रुसेन् मेत्तु, “केदाभेःन् फेसिःपूपो याक्तेः! पानुदिङ्ङ आमूबारे इङ्गाः पिआबा इनोगेन् तुक्खेवा खोर्याओलाम् थुङ्ङुङ्ङलए पोःङ्ङ ॥”*

येसुःन् हन्नासरो मेदेररुः

मत्ति २६.५७, मर्कुस १४.५३, लुका २२.५४

12 हेक्केलरिक् थक्त्तुम्बा नु थक्सुबाहारै हेक्क्याङ्ङ माङ्ङहिम्मोबा तिलिङ्ङाहारै येसुःन् मेदेम्सुआङ्ङ इमेघेःक्खु, 13 हेक्क्याङ्ङ खेन् तङ्ङेबा मानिङ्ङवारफुसाम्बा कैयाफासरे कुन्नोःपूपा हन्नासरे कुहिम्मो मेदेररुः ॥* 14 बा कन् कैयाफासरेए काक् मनाहारै खुनिः लेक्वा थिक् मनाःन् सिःमाए नुःबा पोःङ्ङ लरिक् यहुदिहार मेत्तुसिआङ्ङ वयेरो ॥

पत्रुसरे येसुःन् नाररुः

मत्ति २६.६९-७०, मर्कुस १४.६६-६८, लुका २२.५५-५७

* 18:11 येसुरे पाःत्तुबा पाःन्निन् फारङ्ङाङ्ङ पानुदिङ्ङ कुम्बा निङ्ङवारफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्ङवार कुङ्ङिसिःक् खुनेः तुक्खे चामा यारिप् वये ॥

* 18:13 साम्योथिम् कुङ्ङिसिःक् मानिङ्ङवारफुसाम्बाल्ले मेन्छिःए थारिक् सेवा चोगु, कर रोमि हाङ्ङयुक्पाल्ले यरिक् लेङ्ङ लेक्खु ॥ नाजिरि तङ्ङे ६ ओ रोमि हाङ्ङयुक्पाल्ले मानिङ्ङवारफुसाम्बा पोःङ्ङसे हन्नासेन् मेसेगु, हेक्क्याङ्ङ नाजिरि तङ्ङे १५ ओ कुम्बाङ्ङिमि कैयाफासेन् मेसेगु ॥ कर मेन्छिःए थारिक् हन्नासरे यरिक् मनाहार खुनेः लेप्माङ्ङ हिःसुसि ॥

15 सिमोन पत्रुस नु वेऱ कुहुऱसाम्बाधिक्ले येसुःन् तिमदेत्छुरो ॥ खेन् वेऱ हुऱसाम्बाल्ले मानिङ्वाऱफुसाम्बान् कुसिङ् निःत्तुआङ् वयेबाल्ले चोगुल्ले येसुःन् तिमदुर मानिङ्वाऱफुसाम्बाल्ले कुलक्खुम्मो थारिक् केरे ॥ 16 कर पत्रुसरे लाःक्कात् खुनेऱ हाङ्घुर येबे ॥ खेन् मानिङ्वाऱफुसाम्बान् कुसिङ् केनिःप्पा हुऱसाम्बान् सिगाङ्लाम् नुःक्खे फेरेआङ् लाम्धेःप् केगोःमा सेवारोमान् मेत्तुआङ् पत्रुसेन् सिगाङ् तेऱरुरो ॥

17 खेन् सेवारोमाल्ले पत्रुसेन् मेत्तु, “खेनेऱआङ् खेन् मनाःल्ले कुहुऱसाम्बाहाऱओ थिक् मेःन्नेबि?” पत्रुसरे नोगप् पिरु, “इङ्गाऱ मेःन्नाऱरो ॥”

18 साऱरिक् चुङ्जिःक्तेबाल्ले चोगुल्ले सेवारोबाहाऱ नु माङ्हिम् केगोःबा तिलिङ्गाहाऱरे मि मेदुपत्तुआङ् खिरि मिजाऱनु मेयेबेरो ॥ पत्रुसेन्नाङ् खुनिऱ पेसाङ् मिजाऱनु येबेरो ॥

मानिङ्वाऱफुसाम्बाल्ले येसुःन् सेःन्दोसुऱ

मत्ति २६.५९-६६, मर्कुस १४.५५-६४, लुका २२.६६-७१

19 आल्ल हिम्सिगाङ् मानिङ्वाऱफुसाम्बाल्ले येसुःन् खुनेऱ कुहुऱसाम्बाहाऱ नु कुनिसाम्मिल्ले कयाःम्बेओ सेःन्दोसुर यागे ॥

20 येसुरे नोगप् पिरु, “इङ्गाऱग काक्ले मेघेप्सुरए पाःराङ्लो, इङ्गाऱग काक् यहुदिहाऱ मेजुम्बा यहुदि चुम्लुङ्हिम्मो नु माङ्हिम्मो मनाहाऱ सदादिङ् हुऱरुङ्सिङ्गल वाऱरो ॥ इङ्गाऱ स्वाःत्ताङ् थेआङ् मेम्बाःप्पेन्लो ॥ 21 हेक्केःल्ले थेआङ् अक्खेलऱरिक् याप्मि सेःन्गेदोःसिबे? इङ्गाऱ पाःत्तुङ्बा केघेम्बाहाऱए सेःन्दोःसेम्सिममेऱओ थेआङ्भेल्ले खेङ्हाऱरे इङ्गाऱ पाःत्तुङ्बा पाःन्हाऱ सेक्खाए मेघेप्सुआङ् मेवाऱरो ॥”

22 येसुरे हेक्के पाःत्तुल्ले खेप्पो निःत्ताङ् केयेप्पा सुहाङ्गयुक्पाधिक्ले येसुरे कुनेदेङ्बान् लेक्खुआङ् मेत्तु, “अक्खेलऱरिक् मानिङ्वाऱफुसाम्बान्नु मुरा केदोःबि?”

23 येसुरे नोगप् पिरु, “इङ्गाऱ पाःन् फेःन्दुङ्गे फाऱग पाःत्तेऱ ॥ कर इङ्गाऱ सेक्खा पाःन् पाःत्तुङ्गाङ् वाऱआने फाऱग थेआङ् केहिप्पाबाबे?” 24 हेक्क्याङ् हन्नासरे येसुःन् इमेघेःक्खुबान् मेम्भाःङ्गे मानिङ्वाऱफुसाम्बा कैयाफासरो पाङ्घुदेःसुरो ॥

पत्रुसरे येसुःन् याम्मो नाऱरुऱ

मत्ति २६.७१-७५, मर्कुस १४.६९-७२, लुका २२.५८-६२

25 सिमोन पत्रुसेन् मिजाऱनु येबेल्ले कुभारे सेःन्मेदोसु, “खेनेऱआङ् खेल्ले कुहुऱसाम्बाहाऱओ थिक् मेःन्नेबि?”

पत्रुसरे खेन् पाःन्निन् नाऱरुऱ मेत्तु, “इङ्गाऱ मेःन्नाऱरो ॥” 26 पत्रुसरे नेक्खोऱबान् पेत्तु थाःसुबा मनाःल्ले कुगाऱइ मानिङ्वाऱफुसाम्बाल्ले वेऱस्मा कुसेवारोबाधिक्काङ् खेप्पो येबे ॥ खेल्ले पत्रुसेन् मेत्तु, “खेनेऱ जैतुन सिङ्गलाओ येसुःन्नु केवयेबा निःनेबा मेःम्बि?” 27 पत्रुसरे याम्मो मेःन्लो लऱरिक् पाःत्तुल्ले बा खेन् येम्पोए इङ्वा काःसेरो ॥

येसुःन् सुहाङ्गेम्बा पिलातसरे कुदगि मेयेप्सुऱ

मत्ति २७.१-२, ११-१४, मर्कुस १५.१-५, लुका २३.१-५, १३-२५

28 यहुदि लाम्लोःबाहाऱरे येसुःन् तानाम्सा कैयाफासरे कुहिम्मोलाम् रोमि सुहाङ्गेम्बाल्ले कुहाङ्हिम्मो मेदेऱरु ॥ कर साम्योथिम् कुइसिःक् आसुत्थो आबोःङ्गाङ् यहुदि चोःक्युम्भो तङ्गनाम्बा चा चामा खोःमेदेत्तनेन् फाऱआङ् खेङ्हाऱ हिम् सिगाङ् मेन्लाःसेन्लो ॥* 29 हेक्केःल्ले सुहाङ्गेम्बा पिलातसरे लाःक्कात् लःन्देआङ् मेत्तुसि, “कन् मनाःल्ले कुदक्लेङ्वाओ थे आप्तिक् केदाःरुम्माङ् केवयिऱबे?”

30 खेङ्हाऱरे नोगप् मेबिरु, “कन् मनाःल्ले याःम्बक् मेम्भेःन्ने वयेल्लेग खेनेऱओ मेदारुम्बेन् मेन् ॥”

* 18:28 यहुदिहाऱ थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱरे खुनिऱ हिम् सिगाङ् लाःप्पा मेन्नुःम्नाबा थिम् वयेरो ॥ मेलाःस्सेल्ले आसुत्थो मेबोःङ्बा नु तङ्गनाम् चो चामा मेङ्घोःसुन्बा वये ॥

31 हेक्केःल्ले पिलातसरे खेड्हाह मेत्तुसि, “कन् मनाःन् तेर्रेम्मेहआड् खिनिह साम्योथिम् कुडसिःक् खासेन् लोःन्देम्मेह ॥”

हेक्केःल्ले यहुदि लाम्लोःबाहाहरे खुनेह मेमेत्तु, “आनिगेग आत्तिन् मनाःन्नाड् सिःमेल्लेन् खुम्दिड् पिमा युक् मेगत्तुम्बेन्लो ॥” 32 कड्ग येसुरे खुनेह आकतड्बा सिःमेल्ले सिः लहरिक् पाःत्तुबा पाःन्निन् केत्ल* फाहआड् अक्खे पोःक्खेबारो ॥

33 पिलातसेन् याम्मो हाड्हिम् सिगाड् लाःसेआड् येसुःन् उःत्तुआड् सेःन्दोसु, “सेक्खा खेनेह यहुदि हाड्नेबि?”

34 येसुरे नोगप् पिरु, “खेनेह कन् पाःन्निन् आबाडे केनिड्वाहइल्ले केबाःत्तुबाबि, इ वेह मनाहाहरे इड्गाह आयाःम्बेओ केम्मेत्तेबाबि?”

35 पिलातसरे नोगप् पिरु, “इड्गाह यहुदिआबि? आबाडे केयाप्मिहाह नु तुम्निड्वाहफुसाम्बाहाहरे खेनेह हुक्मेसुप्ताड्डाड् वाह ॥ खेनेह थे याःम्बक् केभेःन्दु?”

36 येसुरे मेत्तु, “इड्गाह आहाड्जुम्मिड्ग कन् इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा मेःन्लो ॥ कप्मोबा वयेल्लेग इड्गाह आसेवारोबाहाहरे इड्गाह याप्मि तेम्मा मेड्घोःआन्ल फाहआड् यहुदिहाहनु थड् मेजोगुबामेन्, कर आहाड्जुम्मिन् कप्मोबा मेःन्लो ॥”

37 पिलातसरे मेत्तु, “हेक्केने फाहग्र खेनेह हाड्नेबि?”

येसुरे नोगप् पिरु, “इड्गाह हाड्आ फाहआड् खेनेहए केबाःत्तुरो ॥ कन्इक्सादिड् खाम्बेःक्मो सेक्खाःल्लेन् तोःन्दि पिसे इड्गाह सावाःन्छिडाड्बारो ॥ सेक्खाओ केबप्पाहाहरे इड्गाह आबाःन्निन् मेघेप्सुरो ॥”

38 पिलातसरे सेःन्दोसु, “सेक्खाःड्ग थेमाःन्बे?” खेल्ले हेक्के पाःत्तुर लाःक्कात् लःन्देआड् यहुदिहाह अक्खे मेत्तुसि, “कन् मनाःल्ले कुदक्लेड्वाओ थेआड् आप्तिक् मेड्घोःबान्लो ॥ 39 कर यहुदि चोःकयुम्भो तड्नाम्मो खिनिह लागि पुड्लाहिम्मो साक्पा केधाःबाधिक् लेरुड् पिनिड्बा थिम् केगत्तुम्, हेक्केःल्ले यहुदि हाड्डिन् लेरुड् पिनिड्बि?”

40 खेड्हाहरे मेःअःक्तेर मेमेत्तु, “मेःन्! खेन् मेःन्! बरब्बासेन् लेरे आबिरेह!” (आल्ल बरब्बासेड्ग हाड्बिफ्युड्बा वयेरो ॥)

19

येसुःन् सिःमेल्ले खुम्दिड् मेबिरुह

मत्ति २७.१५-३१, मर्कुस १५.६-२०, लुका २३.१३-२५

1 हेक्क्याड् पिलातसरे येसुःन् सारिक् तेःम्भुक् याक्पाड्घुसिरो ॥ 2 थक्सुबाहाहरे तिड्ग्रेःक्लेन् तिचः मेभ्युआड् येसुःन् मेघुःक्तु ॥ हेक्क्याड् खेड्हाहरे खुनेह परान्ला हाड्तेःत्तिन् मेजाक्तुर 3 कुदगि मेबेआड् एत्लेड् यहुदि हाड्डे, तियाहा! लहरिक् मेमेत्तुर कुनेडेड्बान् मेलेक्खु मेबिरुह ॥

4 पिलातसेन् याम्मो लाःक्कात् लःन्देआड् यहुदिहाह मेत्तुसि, “कन् मनाओ इड्गाह थेआड् आप्तिक् मेड्घोःबान्बा पाःन्निन् खिनिह कुसिड् केनिःत्तुम्ल फाहआड् इड्गाह लाःक्कात् लःत्तुड्ल पत्तारो ॥”

5 हेक्क्याड् तिड्ग्रेःक् तिचःन् मेघुःक्तुबा नु परान्ला हाड्तेःत्तिन् मेजाक्तुबा येसुःन् लाःक्कात् मेलःत्तुरो ॥ हेक्क्याड् पिलातसरे मेत्तुसि, “खा, कन् मनाःन् ओमेत्तेम्मेह!”

6 तुम्निड्वाहफुसाम्बाहाह नु माड्हिम् केगोःबा तिलिड्गाहाहरे खुनेह मेनिःसुनामेःन्ने “सिलाम्साक्मा सिड्सम्दाड् खेन् फोःन्देहओ, सिलाम्साक्मा सिड्सम्दाड् खेन् फोःन्देहओ” लहरिक् अःक्मा मेहेःक्तेरो ॥

हेक्केःल्ले पिलातसरे खेड्हाह मेत्तुसि, “खिनिहए कन् मनाःन् तेर्रेम्मेहआड् सिलाम्साक्मा सिड्सम्दाड् फोःन्देहओ, कर इड्गाहग खेल्ले कुदक्लेड्वाओ थेआड् आप्तिक् मेड्घोःबान्लो ॥”

* 18:32 येसुरे ३.१४ नु १२.३२-३४ ओ माड्निड्वाहपाःन् पाःत्तुबा कुडसिःक् खुनेह सिलाम्साक्मा सिड्डो कुलाड् कुहुक्हाहओ फेन्तिड्डिल्ले मेघेपुत्तुआड् मेभोःन्दु मेसेरुह ॥ यहुदि साम्योथिम्मो सिःमेल्ले खुम्दिड्डिन् लुड्डिल्ले लेप्माआड् सेप्मा वये, कर रोमि थिम्मो सिःमेल्ले खुम्दिड्डिन् सिलाम्साक्मा सिड्डो फोःमा सेप्मा वये ॥

7 कर खेङ्हाहारे नोगप् मेबिरु, “आनिगे कतुम्बेबा सामयोथिम् कुइसिःक्ग खेन् सिःमाए पोःड्लो, थेआङ्भेल्ले खेल्ले आबाडे निङ्वाफुसाःआ फाङ्आङ् मेत्छिङ्डाङ् वारो ॥”

8 पिलातसरे खेन् पाःन्निन् खेपसुआङ् आल्लसाङ् साऱरिक् किःसेरो ॥ 9 खुनेऱ याम्मो हाङ्हिम् सिगाङ् लाःसेआङ् येसुःन् सेःन्दोसु, “खेनेऱ आत्तोलाम् केदयेबाबे?” कर येसुरे थेआङ् नोगप् मेबिरुन्लो ॥ 10 पिलातसरे येसुःन् मेत्तु, “इङ्गाऱनु थेआङ् केम्बाःतनेम्बा? खेनेऱ सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् फोःम्मा नु लेपमादेःमा युक् कतुङ्बान् कुसिङ् केन्निःतुन्बि?”

11 येसुरे नोगप् पिरु, “निङ्वाफुमाङ्डिल्ले खेनेऱ केम्बिरेन्निन्ल्लेग इङ्गाऱ सम्दाङ् युक् केङ्गतुन्बारो ॥ कर इङ्गाऱ खेनेऱओ यापमि हुक् केसुपपाल्ले कन्नुःल्लेआङ् यम्बा लायोरेन् आप्तिक् खोःसुऱरो ॥”

12 हेक्केःल्लेग पिलातसरे येसुःन् लेपमादेःमा निङ्वाऱ चोगु, कर यहुदिहाऱरे चक्मेल्लए अक्खे मेबाःतुर मेअःक्तेरो, “कन् मनाःन् केलेरु केदेःसुने फाऱग्र खेनेऱग सिजरले* कुन्देःङ्बा केम्बोःङ्नेन्लो ॥ आत्तिल्ले आबाडे हाङ् पोःड्मा निङ्वाऱ चोगुऱ खेन् सिजरले कुदक्केङ्वाओ पोःक्लो ॥”

13 पिलातसरे खेन् खेपसुआङ् येसुःन् लाःक्कात् लःत्तु, हेक्क्याङ्खुनेऱ लुङ् फेःमनाबा खासेन् युक्नाओ युङ्सिङ्लो ॥ (खेन् तेन्निन् हिब्रु पाःन्नो गब्बथा मेमेत्तुरो ॥) 14 हेक्क्याङ् कङ्ग यहुदि चोःक्युम्भो तङ्नाम्लिल्ले थिक् येन् तगि लेन्दिक् पोःक्खेर पत्छे ॥

पिलातसरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “खिनिऱ हाङ्डिन् कप्पो वारो ॥”

15 हेक्केःल्ले यहुदिहाऱ साऱरिक् मेअःक्तेर मेमेत्तु, “खेन् तेऱरेऱआङ् सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् फोःन्देऱ!”

हेक्केःल्ले पिलातसरे सेःन्दोसुसि, “खिनिऱ हाङ्डिन् सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् फोःन्दुङ्बाबि?”

तुम्निङ्वाऱफुसाम्बाहाऱरे नोगप् मेबिरु, “आनिगे हाङ्डिङ्ग सिजेऱन्ल्लो ॥” 16 हेक्केःल्ले पिलातसरे येसुःन् सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् मेभोःन्दुर फाङ्आङ् हुक्सुपत्तुसिरो ॥

येसुःन् सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् मेभोःन्दुऱ

मत्ति २७.३२-४४, मर्कुस १५.२१-३२, लुका २३.२६-४३

खेल्ले चोगुल्ले थक्सुबाहाऱरे येसुःन् खेपमोलाम् मेदेऱरुरो ॥ 17 खेङ्हाऱरे येसुःन् कुसिलाम्साक्मा सिङ्डिन् मेगुःत्तुआङ् मिक्खोःक्पा कोःक्माओ मेदेऱरुरो ॥ (खेन् कोःक्मान् हिब्रु पाःन्नो गलगथा मेमेत्तुरो ॥) 18 खेपमो येसुःन् सिलाम्साक्मा सिङ्डो मेभोःन्दु ॥ खुनेऱ कुजुप्साङ् नु कुभेन्छाङ्बा सिलाम्साक्मा सिङ्हाऱ सम्दाङ् नेप्फु मनाहाऱआङ् मेभोःन्दुसिरो ॥

19 पिलातसरे नासरतबा येसु यहुदि हाङ् लऱरिक् केबप्पा आप्तिक् सक्किन् सापत्तुआङ् सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् फम्मा पाङ्घुसिरो ॥ 20 खेन् यरिक् यहुदिहाऱरे मेनिःरुरो, थेआङ्भेल्ले खेन् तेन्निन् येक्यक्किल्ले कुबेसाङ्डे नेस्से हेक्क्याङ् खेङ्ग हिब्रु, ल्यातिन नु ग्रिक् पाःन्दाङ्डो सापत्तेआङ् पत्छे ॥ 21 यहुदिहाऱरे खुनिऱ तुम्निङ्वाऱफुसाम्बाहाऱरे पिलातसेन् अक्खे मेमेत्तुर मेअत्तुरो, “खेन् यहुदिहाऱरे खुनिऱ हाङ् लऱरिक् मेसापत्तेन्नेऱओ, कर कन् मनाःल्ले यहुदिहाऱरे खुनिऱ हाङ्आ लऱरिक् पाःत्तुरो लऱरिक् सापत्तेऱओ ॥”

22 कर पिलातसरे खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “इङ्गाऱ च्या सापत्तुङ्, खेन् सापत्तुङ् सापत्तुङ् ॥”

23 थक्सुबाहाऱरे येसुःन् मेभोःन्दु मेसुरुआङ् खुनेऱ कुदेःत्हाऱ लिसि लक्को मेहाःत्छिङ्लो ॥ कर कुलगेःत्तिन्* कुदुम्बे मेःन्नेबा सर्थक् फःमनाबा चोगे, 24 खेल्ले चोगुल्ले खेङ्हाऱ अक्खे मेमेत्छिङ्, “कङ्ग आनिऱ थेःक्खुम् मेःन्लो, कर तऱयाःन्सोःन्केःसुम्लो ॥ आत्तिल्ले कुलक्को थाः, हाराऱ खेल्लेए खेन् तेऱरुनिरो ॥” कन् पाःन्निङ्ग साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् खेङ्हाऱरे इङ्गाऱ आजाङ्हाऱ मेहाःत्छिङ्लो, हेक्क्याङ् आदेःत्तिन् तऱयानःन्सोःन् मेगेसुऱरो लऱरिक् सापत्तेआङ् केबप्पेन्केरेबारो ॥ हेक्केलऱरिक् थक्सुबाहाऱरेआङ् बा हेक्केए मेजोगुरो ॥

* 19:12 रोमि सुहाङ्ग्युक्पाओ काक्नुःल्ले यम्बा मनाःन् सुहाङ् (पयम्हाङ्) वये ॥ खुनेऱ सिजर मेमेत्तु ॥ * 19:23 निङ्वाऱफुसाम्लो सुम् २२.१८

25 येसुःन् सिलाम्साक्मा सिङ्ङो मेभोःन्दुबाल्ले कुबेसाङ् कुम्मा, कुन्छुमाः, क्लोपासरे कुमेःत् मरियम, हेक्क्याङ् मरियम मग्दलिनिसि मेयेबेरो ॥ 26 येसुरे कुम्मा हेक्क्याङ्कुड्माः तुक्कुत्तुबा कुहुःसाम्बान्नाङ् खेप्पो निःत्ताङ् येबेत्छिबा निःसुसिल्ले कुम्मा मेत्तु, “खुनेःग केस्साःरो ॥” 27 हेक्क्याङ् खेन् हुःसाम्बान् मेत्तु, “खुनेःग थामेन्दिङ्केम्मारो ॥” खेन् येम्माङ्धोग खेन् हुःसाम्बाल्ले मरियम्मिन् कुहिम्मो तेःरुरो ॥

येसुरे कुसिःमेन्

मत्ति २७.४५-५६, मर्कुस १५.३३-४१, लुका २३.४४-४९

28 याङ्सि येसुरे काक् पाःन्हाः पोःक्खे चुरेबा निःसुआङ् साम्योसाप्लाओ साप्तेबान् केत्ल फाःआङ् पाःत्तु, “इङ्गाः आवामिःसेरो ॥”* 29 खेप्पो केसुःप्पा चेल्लेक्सेः थिः* केयाक्पा पर्यामाधिक् युडे ॥ हेक्केःल्ले थक्कुसुबाहाःरे खिगाक्मान् चेल्लेक्सेः थिओ मेनिःप्सुआङ् हिसप् सिङ्ङिल्ले कुबोराःक्को मेभत्छु हेक्क्याङ् येसुरे कुमुराओ खेन् मेधुप्पु मेबिरुरो ॥ 30 येसुरे खेन् पिःत्तुआङ् पाःत्तु, “आल्ल चुरेरो ॥” हेक्के पाःत्तुर कुधेगेःक्पेन्तर्धुः थाःसु हेक्क्याङ् कुसक्मान्लेरुदेःसुआङ्स्येरो ॥

31 कङ्ग तङ्बेबा केरेक्नुःल्ले सेसेबा हेक्क्याङ् यम्बा नाःमसिङ्गेन्निन्नुःल्ले थिक् येन् तगि वयेरो ॥ यहुदिहाःरे नाःमसिङ्गेन्नो सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ्* चेहाः मेबप्पा खुनिः सिराः मेधाङ्ङिन्बाल्ले चोगुल्ले हारा मेसिःर फाःआङ् खुनिः लाङ्हाः मेएक्खुआङ् मेधाःसुसिर फाःआङ् पिलातसेन् पेलि मेभाक्तुरो ॥ 32 खेल्ले चोगुल्ले थक्कुसुबाहाः मेबेआङ् येसुःन्नु मेभोःन्दुसिबा मनाहाःरे खुन्छिः लाङ्हाः मेएक्खुरो ॥ 33 कर खेङ्हाः येसुरो मेभेःल्ले येसुःङ्ग तगिए स्येबा मेनिःसुआङ् खुनेः कुलाङ्हाः मेन्एक्खुनलो ॥ 34 हेक्केसाङ् थिक् थक्कुसुबाल्ले येसुरे कुलेम्भेःप्पो लाःक्किल्ले थुबुल्ले खिमो खेप्पोलाम् माक्खिः नु च्वाःत् लःन्देरो ॥ 35 खिनिःआङ् नसाःन् केजोगुम्ल फाःआङ् खेन् पोःक्खेबा पाःन् केनिःबाल्ले कन् पाःन्हाः पाःत्तुबारो ॥ हेक्क्याङ् खुनेः पाःत्तुबा पाःन्हाःगे सेक्खाएरो ॥ 36 “खुनेः कुयेःप्पाहाः लत्थिक्काङ् मेएक्केन्लो”* लःरिक् साप्तेआङ् पप्पा साम्योसाप्लाःन् केत्ल फाःआङ् अक्खे पोःक्खेबारो, 37 हेक्क्याङ् वेः तेन्नो साम्योसाप्लाओ अक्खेआङ् साप्तेआङ् पत्तो, “केधुप्पाहाःरे आबाडे मेधुबुबान् ओमेमेत्तुरो ॥”*

येसुःन् इप्पुङ्ङो मेजिक्खुः

मत्ति २७.५७-६१, मर्कुस १५.४२-४७, लुका २३.५०-५६

38 खेन् एगाङ् आरिमाथिया पाङ्जुम्बा युसुफेन् पिलातसरो पेआङ् येसुरे कुधक्किन् नाःक्त्तु ॥ खुनेः यहुदिहाः किरुसिबाल्ले चोगुल्ले स्वाःत्ताङ् येसुरे कुहुःसाम्बा पोःक्खेआङ् वयेरो ॥ पिलातसरे इङ्दत् पिरुआङ् खेल्ले येसुरे कुधक्किन् थाःसुआङ् तेःरु ॥ 39 तगि सेन्दिक् येसुरे कुदुम्से केदाःबा निकोदेमसरे युसुफेन् तेःङ् मेत्तुआङ् वये ॥ निकोदेमसरे मुरं नु खाम्दोलि फःम्मनाबा कुनाम्गेनुःबा सुम्सुम् (३३) किलो मारुक्किन् तारुआङ् वयेरो ॥ 40 खेङ्हाःरे येसुरे कुधक्किन् तेःरेत्छुआङ् यहुदि चे लुप्पा थिम् कुइसिःक् मारुक्किन् हुःत्तेत्छुआङ् नुःबा चेदेःत्तिल्ले कित्तेत्छुरो ॥ 41 आल्ल येसुःन् सिलाम्साक्मा सिङ्ङो मेभोःन्दुबा तेन्नो फुङ्ङिक् थिक् नेस्से ॥ खेन् फुङ्ङिक्को आल्लो थारिक् मना मेन्नेए केवाःबा इप्पुङ्ङिक् नेस्सेरो ॥ 42 कङ्ग नाःमसिङ्गेन्निन्नुःल्लेन् यारिप् चोःक्मा येन् वयेबाल्ले चोगुल्ले खेङ्हाःरे खेन् इप्पुङ्ङिन् निःत्ताङ् नेस्सेबाल्ले चोगुल्ले येसुरे कुधक्किन् तेःरेत्छुआङ् नेस्सेत्छुरो ॥

* 19:28 निङ्वाःफुसाम्लो सुम् २२.१५, ६९.२१ * 19:29 केसुःप्पा चेल्लेक्सेः थिःन् मेन्जो वामिःमा केजिम्बा थिः वये ॥ कन् थिःन् थक्कुसुबाहाः नु वेः याङ्गेसाःबाहाःरे मेधुडु ॥ * 19:31 लाङ् एङ्माल्ले सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् फोःम्मनाबा मनाहाः हारा मेसिः ॥ * 19:36 लाम्दिःक् १२.४६, निङ्वाःफुसाम्लो सुम् ३४.२०, खानिःत् ९.१२ * 19:37 जकरिया १२.१०

येसुःन् सिःमेन्लाम् हिङ्

मत्ति २८.१-८, मर्कुस १६.१-८, लुका २४.१-१२

1 आल्ल तेनेबा येन्नो खामेन्ओःते वयेल्लेसा मरियम मग्दलिनिःन् इप्पुड्डो पेरो ॥ खेन् इप्पुड्डिडिल्ले कुमुराओ मेयेप्सुबा यम्बा लुड्डिन् थिक्लेप्माड् मेइसुआड् नेस्सेबा निःसु ॥
2 हेक्क्याड् खेन् लोःक्तेर सिमोन पत्रुस नु येसुरे लुड्डिमात् तुक्तुबा वेऱस्मा हुऱसाम्बाल्लो पेआड् मेत्तुसि, “खेङ्हाऱे दाड्बाल्ले कुधक्किन् इप्पुड्डोलाम् मेदेऱरुआड् होःप्लो! आत्तान् मेनेस्सुआड् नेःऱ आनिगे मेनिःसुम्बान्लो!”

3 पत्रुस नु खेन् वेऱ हुऱसाम्बान् इःप्पुड्डि लेप्माड् थाःनेत्छि ॥ 4 खेन् नेप्माड् लोःक्तेत्छि, कर खेन् वेऱ हुऱसाम्बाल्ले पत्रुसेन् लाम्बाक्तुआड् इप्पुड्डो तगि केरेरो ॥ 5 खेन् अःक्खुम् फन्छिड्डाड् सिगाड् ओमेत्तुल्ले चेदेःत्तिन्खेप्मो नेस्सेबा निःसु, कर सिगाड्ग मेलाःसेन्लो ॥* 6 कुएःक् कुएःक् सिमोन पत्रुसेन् खेप्मो केरेआड् सिगाड् लाःसे ॥ खेल्ले चेदेःत्तिन्नु 7 येसुरे कुनारा मेदेऱत्तुबा तेःत्तिन् खेप्मो नेस्सेबा निःसु ॥ खेन् नादेप्मा तेःत्तिन् चेदेःत्तिल्ले कुबेसाड् मेभाक्तुआड्नेस्सेबा निःसुरो ॥
8 हेक्क्याड् तगि इप्पुड्डो केगेप्पा हुऱसाम्बेन्नाड् सिगाड् लाःसे ॥ खेल्ले खेन् निःसुआड् नसाःन् चोगुरो ॥ 9 (खेङ्हाऱे आल्लसाड् येसुःन् सिःमेन्लाम् हिङ्गल्लिक् साम्योसाप्लाओ केबप्पेन्कुसिड् मेन्निःते मेवयेरो ॥) 10 हेक्क्याड् खेन् हुऱसाम्बाहाऱ नेप्माड् हिम्मो नुःक्खेत्छिरो ॥

मरियम मग्दलिनिरो येसुःन् थाःम्सिड्

मत्ति २८.९-१०, मर्कुस १६.९-११

11 कर मरियम्मिन् इःप्पुड्डि लाःक्कात् हाबेर येबेरो ॥ खेन् हाबेर अःक्खुम् फन्छिड्डाड् इःप्पुड्डि सिगाड् ओमेत्तुल्ले, 12 फःगेलऱबा तेःत् केजाड्बा नेप्फु माड्लाड्बाहाऱ येसुरे कुधक् मेनेस्सुआड् नेस्सेबा तेन्नो थिक्किन् कुधेगेःक् लेप्माड् नु वेस्मान्कुलाड् लेप्माड् युडेत्छिबा निःसुसिरो ॥

13 खेन् माड्लाड्बाहाऱे खुनेऱ सेःन्दोःसेत्छु, “खेनेऱ थेआड् केहाःप्पाबे?”

खेल्ले खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “इङ्गाऱ आदाड्बाल्ले कुधक्किन् कप्मोलाम् खेङ्हाऱे मेदेऱरुओ हेक्क्याड् आत्तान् मेनेस्सुआड् नेइ इङ्गाऱ मेनिआन्लो ॥” 14 हेक्के पाःत्तुर मरियम्मिन् खिरि हिसिड्डिल्ले येसुःन् खेप्मो येबेबा निःसु, कर खुनेऱ येसुःन्नेरो फाऱआड् कुसिड् निःप्मा मेसुक्तुन्लो ॥

15 येसुरे खेन् मेत्तु, “मामुए, खेनेऱ थेआड् केहाःप्पाबे? हाःत् केगोःत्तुबाबे?”

मरियमरे खुनेऱग फुड्डिक् केगोःबाबिला लऱरिक् निड्वाऱ इःत्तुआड् मेत्तु, “आदाड्बे, दाड्बाल्ले कुधक्किन् कप्मोलाम् केदेऱरुआड् वाऱने फाऱग्र आत्तान् केनेस्सुआड् नेःऱ इङ्गाऱ मेत्ताड्डेऱना, हेक्क्याड् कुधक्किन् इङ्गाऱ तेऱरुड्डलो ॥”

16 येसुरे खेन् मेत्तु, “मरियममे!”

खुनेऱ येसुःन्लेप्माड् हिसिड्डाड् “रब्बोनि!” मेत्तुरो ॥ (खेन् फाऱइङ्ग हिब्रु पाःन्नो “सिक्साम्बे” पोःड्डलो ॥)

17 येसुरे खेन् मेत्तु “इङ्गाऱ मेदेऱसाड्डिन्नेऱओ, थेआड्भेल्ले आल्लो थारिक् इङ्गाऱ पानुदिड् पाःल्लो मेम्बेःक्के वाऱआरो ॥ कर पेगेऱआड् आन्साऱसि अक्खे मेत्तेसेऱओ, ‘इङ्गाऱ पानुदिड् आम्बा नु खिनिऱ पानुदिड् पाः हेक्क्याड् इङ्गाऱ आनिड्वाऱफुमाड् नु खिनिऱ निड्वाऱफुमाड्डो नुःड्डा पेःक्कार पत्तारो ॥’ ”

18 मरियम मग्दलिनिःन् पेआड् हुऱसाम्बाहाऱ, “इङ्गाऱ दाड्बान् निःसुड्डाड् वाऱरो” मेत्तुसिआड् येसुरे पाःत्तुबा पाःन्हाऱ खेङ्हाऱ चेक्त्तुसिरो ॥

येसुःन् कुहुऱसाम्बाहाऱओ थाःम्सिड्

मत्ति २८.१६-२०, मर्कुस १६.१४-१८, लुका २४.३६-४९

* 20:5 इःप्पुड्डि सिगाड् लाःप्मा लाम्धेःप्पाड्ग मितरधिक्लक् थ्येरो ॥

19 बा खेन् तेनेबाल्ले युःन्छिक् हुःसाम्बाहाःरे यहुदिहाः मेगिरुसिआड् हिमसिगाड् मेसुम्सिड्, हेक्क्याड्लाम्धेःप्पेन्मेएत्तुआड् मेयुड्लेले येसुःन् खुनिः लुम्मो थाःम्सिड्ल अक्खे मेत्तुसि, “सनारुड् केघोःसुम्लरो!” 20 हेक्के पाःत्तु सुरुआड् खुनेः कुहुक्हाः नु कुलेम्भेःपमान् ओसेःन्धाक्त्तुसि ॥ दाड्बान् मेनिःसुबाल्ले हुःसाम्बाहाः साःरिक् मेसःत्तेरो ॥

21 येसुरे खेड्हाः याम्मो मेत्तुसि, “सनारुड् केघोःसुम्लरो! पानुदिड् पाःल्ले इड्गाः पाड्घाड्बा कुइसिःक् खिनिःआड् इड्गाः पाड्निड्ल पत्तारो ॥” 22 हेक्क्याड् येसुरे खेड्हाःओ साड्गुगेनसकमाःल्ले मुःत्तुसि अक्खे मेत्तुसि, “सेसेमाड्डिन् ताःक्तेममेःओ ॥ 23 मनाहाःरे खुनिः लायोःन् लेप्मि केबिरुम्सिम्ने फाःग्र खेड्हाःरे खुनिः लायोःन् लेप्मि पोःड्लो, कर मनाहाःरे खुनिः लायोःन् लेप्मि केम्बिरुम्सिम्निने फाःग्र खेड्हाःरे खुनिः लायोःन् लेप्मि मेबोःड्नेल्लो ॥”

येसुःन् थोमाःल्लो थाःम्सिड्

24 आल्ल येसुःन् खुनिः लुम्मो तयेःल्ले थिक्-नेत् हुःसाम्बाहाःओ थिक् दिदिमस मेप्मनाबा थोमाःन् खेप्मो होःपत्तेरो ॥ 25 हेक्केःल्ले वेः हुःसाम्बाहाःरे थोमाःन् अक्खे मेमेत्तु, “आनिगेग दाड्बान् निःसुम्बेरो!”

कर थोमाःल्ले खेड्हाः मेत्तुसि, “इड्गाः कुहुक्को मेधेपुत्तुबा फेन्तिड्डिल्ले कुयोःक्किन् मेन्नि ए नु खेप्मो आहुक्चोःन् मेड्गेःते हेक्क्याड् कुलेम्भेःपमो लाःक्किल्ले मेधुबुबाओ आहुक्किन् मेड्गेःतेग नसाःन् मेजोःक्कान्लो ॥”

26 येत्छि येन् एगाड् हुःसाम्बाहाः याम्मो हिम् सिगाड् मेजुप्सेआड् मेयुडे ॥ कन्येम्मो थोमाःन्नाड्वये, लाम्धेःप्पेन्सिगाड्लाम् मेसुबुआड् पत्छेसाड् खुनिः लुम्मोए येसुःन् थाःम्सिड्ल, “सनारुड् केघोःसुम्लरो” मेत्तुसि ॥ 27 हेक्क्याड् थोमाःन् मेत्तु, “थोमाए, केहुक्चोःन् कःयो याक्तेः, आहुक्हाः ओमेतेः ॥ खेनेः केहुक्किन् आलेम्भेःपमो लाःक्किल्ले मेधुबुबा कुयोःक्को केःतेःओ ॥ खेनेः चप्चि मेजोगेन्नेः, कर नसाःन् चोगेःओ ॥”

28 थोमाःल्ले मेत्तु, “खेनेःग आदाड्बा नु आनिड्वाःफुमाड्नेरो”

29 हेक्क्याड् येसुरे खेन् मेत्तु, “खेनेःग इड्गाः केनिःसाड्डाड्लक् नसाःन् केजोगाड्लो, कर इड्गाः याप्मि मेन्नि ए नसाःन् केजोःक्पाहाःग मुःइसाबासिरो ॥”

30 येसुरे कन् साप्पन्नो साप्तेआड् केबपाननुःल्लेआड् यरिक् निड्वाः केमाबा मिक्सेःन्हाः कुहुःसाम्बाहाःरे खुनिः तगि चोगुआड् वये ॥ 31 कर कप्मोग येसुःन्ने निड्वाःफुसाः, निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा खिसतरो लःरिक् नसाःन् केजोगुम्ल फाःग्राड् साप्तेआड् पपपारो ॥ हेक्केलःरिक् नसाःन् केजोःक्पाहाःरे मेन्नुपमनाबा हिड्मन् मेघोःसुरो ॥

21

येसुःन् नुसि कुहुःसाम्बाहाःनु ओसेःन्धाक्सिड्

1 याड्सि येसुःन् याम्मो कुहुःसाम्बाहाःओ तिबेरियस वरक्किल्ले* कुबेसाड् अक्खेलःरिक् ओसेःन्धाक्सिड्लो- 2 खेप्मो सिमोन पत्रुस, दिदिमस मेप्मनाबा थोमा, जब्दियारे नेपफु कुस्साःहाः,* गालिलबा काना पाड्जुम्बा नाथानेल हेक्क्याड् वेः नेपफु हुःसाम्बाहाः सोरिक् मेवयेरो ॥ 3 सिमोन पत्रुसरे खेड्हाः मेत्तुसि, “इड्गाःग डा तेम्से पेःक्कारो ॥”

खेड्हाःरे, “आनिगेःआड् खेनेःनुए पेगिगेःरो” मेमेत्तु ॥ हेक्क्याड् खेड्हाः खःड्बेओ मेलाःसेआड् योःड् लेप्से मेबे, कर खेन् सेन्दिक् नाम्दाःत्ताःत् थेआड् तेम्मा मेन्छुक्त्तुन्लो ॥

4 खाओःतेःर पत्छेःल्ले येसुःन् वरक्किल्ले कुबेसाड् येबे, कर खेड्हाःरे खुनेः येसुःन्नेरो फाःग्राड् कुसिड् निःप्मा मेन्छुक्त्तुन्लो ॥

5 येसुरे खेड्हाः मेत्तुसि, “चुम्से, खिनिः डा केदेम्सुम्माड् वाःबि?”

खेड्हाःरे नोगप् मेबिरु, “होःप्लो ॥”

* 21:1 तिबेरियास वरक्किन् गालिल वरक्काड् मेमेत्तु ॥

* 21:2 जब्दियारे नेपफु कुस्साःहाः याकुब नु युहुन्ना वयेत्छि ॥

6 याममो येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “खिनिऱ खःड्बेल्ले चुप्साड् लेप्माड् योःड्डिन् लेप्तेम्मेऱआड् खेप्मो खिनिऱ डा केधाःसुम्लो ॥” खेड्हाऱरे खुनेऱ पाःत्तुबा कुइसिःक्के योःड्डिन् मेलेपुल्ले सारिक् यरिक् डा मेध्थेआड् खेड्हाऱरे योःड्डिन् उःड्माए मेन्छुक्तुन् ॥

7 येसुरे लुड्माऱ तुक्तुबा कुहुऱसाम्बाल्ले सिमोन पत्रुसेन् मेत्तु, “खुनेऱग दाड्बान्नेरो!” सिमोन पत्रुसरे खेन् खेप्सुनामेःन्ने तेःत्तिल्ले कित्तलिक्कित्तच्छिड्, थेआड्भेल्ले खुनेऱ खेन् फेन्दुआड् वये ॥ हेक्क्याड् च्वाःत्तो पिन्दे लाःसेआड् वाजागेर कुयाओ परो ॥ 8 वेऱ हुऱसाम्बाहाऱ डाःल्ले केदिम्बा योःड्डिन् खःड्बेओलाम् मेउःकखुर कुयाओ मेभेरे ॥ खेड्ग कुयालाम् खेम्म्याक् मेमाःक्खेन्, कर कुगिप् नेत्छि (२००) हुक्सिक् थारिक्लक् नेस्सेरो ॥ 9 खेड्हाऱ कुयाओ मेगेरेल्ले मिघाःड्डो ओऱमनाबा डाहाऱ नु खरेःड्हाऱ मेनिःसुरो ॥

10 येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “आल्लो खारक् केदेमसुम्बाओलाम् कुभा डाहाऱ फेत्तेम्मेऱओ ॥”

11 सिमोन पत्रुसेन् खःड्बेओ लाःसेआड् डाःल्ले केदिम्बा योःड्डिन् कुयाओ उःक्खु लःत्तु ॥ खेप्मो यम्पम्बा किप्थिक्काड् डा-सुम् (१५३) डाहाऱ मेयागे ॥ हेक्केसाड् योःड्डिन् मेदेःक्खेन्लो ॥ 12 येसुरे खेड्हाऱ मेत्तुसि, “फेरेम्मेऱआड् चेम्मेऱओ ॥” कर खेप्मो आत्तिन् कुहुऱसाम्बान्नाड् खेनेऱ हाःत्तेन्बे लऱरिक् सेःन्दोःमा मेन्आःन्छिड्डिन्लो, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱरे खुनेऱ दाड्बान्नेरो फाऱआड् निड्वाऱ मेगत्तुरो ॥ 13 येसुरे खरेःड्डिन् खप्सुआड् खेड्हाऱ पिरुसिरो ॥ हेक्केलऱरिक्के डाहाऱआड् पिरुसिरो ॥ 14 येसुःन् सिःमेन्लाम् हिडेआड् कुहुऱसाम्बाहाऱरो ओसेःन्धाक्सिड्बा कन् सुम्लेड् पोःक्खेआड् वयेरो ॥

15 खेड्हाऱरे मेज मेसुरुआड् सिमोन पत्रुसेन् येसुरे मेत्तु “युहुन्नारे कुस्साः सिमोने, कड्हाऱरे मिःमजि मेमेत्ताबानुःल्लेआड् यरिक् खेनेऱ मिःमजि केमेत्ताबि?”

खेल्ले नोगप् पिरु, “ओरो, आदाड्बे, इड्गाऱ सेक्खाए मिःमजि मेत्तेन्बान् खेनेऱ केनिःसुरो ॥”

येसुरे मेत्तु, “आमेल्लुक्साःहाऱ चालाम्सेसेऱओ ॥”

16 येसुरे पत्रुसेन् याम्मो सेःन्दोसु, “युहुन्नारे कुस्साः सिमोने, इड्गाऱ मिःमजि केमेत्ताबि?”

खेल्ले नोगप् पिरु, “ओरो, आदाड्बे, इड्गाऱ सेक्खाए मिःमजि मेत्तेन्बान् खेनेऱ केनिःसुरो ॥”

येसुरे मेत्तु, “आमेल्लुक्साःहाऱ कमेसेऱओ ॥”

17 हेक्क्याड् याम्मो येसुरे सुम्लेड्डो पत्रुसेन् सेःन्दोसु, “युहुन्नारे कुस्साः सिमोने, इड्गाऱ मिःमजि केमेत्ताबि?”

अक्खेलऱरिक् येसुरे सुम्लेड् थारिक् “इड्गाऱ मिःमजि केमेत्ताबि” लऱरिक् सेःन्दोसुबाओ पत्रुसरे कुनिड्वाऱ तुगेर मेत्तु, “ओरो, आदाड्बे, खेनेऱग काक् पाःन्हाऱ केनिःसुरो ॥ इड्गाऱ सेक्खाए खेनेऱ मिःमजि मेत्तेन्बान् खेनेऱ केनिःसुरो ॥”

येसुरे खेन् मेत्तु, “आमेल्लुक्साःहाऱ चालाम्सेसेऱओ ॥ 18 इड्गाऱ सेक्खाए मेत्तेन्, थाड्बेन् केवयेल्ले आबाडे फऱड् केयुप्सिड्डाड् आत्तान् पेःक्मा निड्वाऱ केजोगु खेप्मोए केबेरो, कर काप्पोबा केदुम्माड्ग केहुक्हाऱ केसन्छुऱ, हेक्क्याड्फऱड् केम्युप्पाड् आत्तान् पेःक्मा केसिराऱ मेधाड्नेन् खेप्मो केम्देऱरो ॥” 19 येसुरे अक्खे मेत्तुर पत्रुसेन् केदाःबा येम्मो आत्तिन् परिक्लेन् सिःमेन्लाम् निड्वाऱफुमाड्डिन् मिमिदिड् चोगुऱ फाऱआड् ओसेःन्धाक्तुआड् वयेरो ॥ हेक्क्याड् दाड्बाल्ले पत्रुसेन् मेत्तु, “इड्गाऱ तिःक्ताड्डेऱओ!”

20 पत्रुसेन् हिल्लिक्हिस्डिड्ले येसुरे लुड्माऱ तुक्तुबा कुहुऱसाम्बेल्ले तिम्दुबा निःसुरो ॥ (साभाड्जा मेजःल्ले बा खेन् हुऱसाम्बाल्ले येसुरे कुबेसाड् नाःम्सिड्ल युड्ले दाड्बे, हाःत्ते इड्गेलेक्के लऱरिक् सेःन्दोसुआड् वयेरो) 21 पत्रुसरे खेन् निःसुआड् दाड्बान् सेःन्दोसु, “दाड्बे, खुनेऱ कुयाःम्बेओ थे पोःड्बाबे?”

22 येसुरे नोगप् पिरु, “इड्गाऱ नुःड्डार थारिक् खुनेऱ हिड्डाड् वाऱर पाःप्मा निड्वाऱ चोगुड्डिल्ले खेनेऱ थेमा पोःड्बे? इड्गाऱ तिःक्ताड्डेऱओ ॥” 23 खेल्ले चोगुल्ले हुऱसाम्बाहाऱरे खुनिऱ लुम्मो कन् हुऱसाम्बाड्ग मेसिःनेन्लो लऱरिक् इड् सेःरेरो ॥ कर दाड्बाल्लेग हेक्के पाःत्तुबा होःप्तेरो ॥ खुनेऱग

अक्खेरक् पाःत्तुआड् वयेरो, “इङ्गाह नुःङ्गार थारिक् खुनेह हिङ्गाड् वाह पाःत्तुङ्गिल्ले खेनेह थेमा पोःक्खेबे?”

कुनुप्पा पाःन्

²⁴ बा खेन् कुहुहसाम्बाल्ले कन् पाःन्हाहरेन् तोःन्दि पिरुआड् साप्तुबारो ॥ खुनेह कुबाःन्हाहग सेक्खाएरो फाहआड् आनिगे निःसुम्बेरो ॥

²⁵ येसुरे वेह यरिक् याःम्बक्हाहआड् चोगु ॥ खेङ्गाह थेप्पेत्ताड् साप्माल्लेग खेन् साप्पन्हाह कन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्माल्लेआड् मेहत्तुन्लह्रिक् इःत्तुङ्गलो ॥

सेःक्युकुमिबाहाऱे खुनिऱ याःम्बक्हाऱ निःसुम्

कन् सापुननिन् लुका मेपुमनाबा येसु ख्रिस्तरे याङ्सिबा कुहुऱसाम्बाल्ले सापुतुबारो ॥ कन् सापुननिङ्ग तगि सापुतुबा “लुकारे कुसुनाइङ्ङिल्ले” कुजकलो ॥ कन् सापुन सापुमाल्लेन् कुजेक् निङ्वाऱसोःक्किङ्ग आक्खेलऱरिक् हुऱसाम्बाहाऱे सेसेमाङ्ङिल्ले कुमुक्साम् नु कुलाम्लोःमान् मेघोःसु हेक्क्याङ् खेङ्हाऱे “यरुसलेम्मो, यहुदिया नु सामरिया थुम्मो, हेक्क्याङ् काक् इक्सादिङ् खाम्बेःकमो” सुनाइङ् इङ्मेभोःसु केलऱबान् पोधक् चोःकुमारो (१.८) ॥ कन् हिन्दोःक्हाऱग आक्खेलऱरिक् ख्रिस्तानि साम्योःन् काक् इक्सादिङ् खाम्बेःकुमाल्ले कुलागि साम्यो पोःक्खे केलऱबा मुन्धुम्लो ॥ ख्रिस्तानि साम्यो केनाःपुपाहाऱ रोमि हाङ्जुम्मो हाङ्बिफ्युङ्केजोःक्पा मेःन्छि, कर ख्रिस्तानि नसाःन्निङ्ग यहुदि साम्योःन् कुलिङ्धो केगेपुपा साम्यो फाऱआङ् हेन्निःपुपाहाऱे कुसिङ् मेनिःतुर केलऱबा निङ्वाऱ चोगुआङ्कन् सापुननिन् सापुतुबारो ॥

कन् सापुननिन् सुम्सि लक्को हाःमा सुक्तेतलो-

(१) येसुःन्साङ्ग्राम्पेदाङ्ङो पेआङ् यरुसलेम्मो ख्रिस्तानि नसाःन्निन् इङ्सेःरेबा

(२) पुयालेस्ताइन् लाजेऱे वेऱ तेङ्गप हेङ्घाःत्ति सुनाइङ् सेःरेबा

(३) लुम्बा वरःङ् कुयाबा लाजेऱ, हाङ्गपुहाऱ नु रोम लाजेऱ थारिक् सुनाइङ् सेःरेबा पोधक् ॥

कन् सापुननोबा केयेक्पा पाःन्निङ्ग सेसेमाङ्ङिल्ले कुयाःम्बक्लो ॥ खुनेऱग पेन्तिकोस्त येन्नो मुक्साम्नु यरुसलेम्मो केवाऱबा नसानिबाहाऱओ थ्ये हेक्क्याङ् सेसेहुप्लक् नु लाम्लोःबाहाऱ कन् सापुननो पोधक् पोःक्खेबा हिन्दोःक्हाऱओ लाम्लोसुसिर खुनिऱ नसाःन्निन् केधुम्बा चोगु हेक्क्याङ् हाङ्हाङ् मेत्तुसिऱरो ॥ कन् सापुननो सापुतेबा पाःन्हाऱे नसानिबाहाऱे हिङ्मन् नु खुनिऱ सेसे चुम्लुङ्ङो सुनाइङ्ङिल्ले कुमुक्साम्लिल्ले कुयाःम्बेओ पोधक् चोगुऱरो ॥

थामिङ्

तोःन्दिरे लागि यारिप् १.१-२६

येसुरे एगाङ्बा कुइङ्जाःङ् नु कुमाङ्हुप् १.१-१४

यहुदारे कुलेक्वाओ सेःक्युकु १.१५-२६

यरुसलेम्मो तोःन्दि २.१-८.३

यहुदिया नु सामरियाओ तोःन्दि ८.४-१२.२५

काक्इक्सादिङ् खाम्बेःक्को तोःन्दि १३.१-२८.३१

पावलरे चोगुबा थिक्सिगेःक्पा इङ्भन् १३.१-१४.२८

यरुसलेम्मो केबोःङ्बा चुम्लुङ् १५.१-३५

पावलरे चोगुबा निसिगेःक्पा इङ्भन् १५.३६-१८.२२

पावलरे चोगुबा सुम्सिगेःक्पा इङ्भन् १८.२३-२१.१६

यरुसलेम, कैसरिया नु रोम्मो पावलेन् साक्पा थाबा २१.१७-२८.३१

निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले माङ्हेक् चोगुबा सेसेमाङ्

1-2 आमिःम् थियोफिलसे, इङ्गाऱ तगिबा आसापुननो* येसुरे इङ्जाःङ् पिरुसिआङ् साङ्ग्राम्पेदाङ्ङो मेन्देऱ थारिक् खुनेऱ चोगुबा याःम्बक्हाऱ नु हुऱरुसिबा काक् पाःन्हाऱ सापुतुङ् पिनेआङ् पतलो ॥

* 1:1-2 तगिबा आसापुन-लुकारे साम्योसापुलाओ नेत्छि सापुनहाऱ सापुतुसिआङ् वाऱ ॥ खेङ्हाऱग लुका नु सेःक्युकुमिबाहाऱेन् खुनिऱ याःम्बक्हाऱो ॥ इङ्जाःङ् पिरुसिआङ् साङ्ग्राम्पेदाङ्ङो मेन्देऱ थारिक् खुनेऱ चोगुबा याःम्बक्हाऱ नु हुऱरुसिबा काक् पाःन्हाऱ सापुतुङ् पिनेआङ् पतलो ॥

3 येसुःन् तुक्खे च्येआड् स्ये, हेक्क्याड् सिःमेन्लाम् याम्मो हिडेआड् लिबोःड्(४०) येन् थारिक् खुनेः सैक्खाए कुहिड्वेत् पोःक्खेबा पाःन्निन् ओसेःन्धाक्सिड्मा फाःआड् एत्लेड् ओसेःन्धाक्सिड्, हेक्क्याड् निड्वाःफुहाड्जुम्मिल्ले कुयाःम्बेओ चेक्तुसिरो ॥ 4 थिक्लेड् खुनेः खेड्हाःनु चर युडेल्ले अक्खे मेत्तुसि, “यरुसलेम लेरेम्मेःआड् आल्लोसा मेबेगेम्मिन्नेःओ, कर साड्ग्राम्पेदाड्डोबा पानुदिड् आम्बारे सेसेमाड् पिनिड् लःरिक् चोगुबा माड्हेक्किन्हाड्घेम्मेः ॥ कड्ग तगि मेत्निड्बा केघेप्सुम्माड् केवयिःरो ॥ 5 युहुन्नरेग च्वाःत्तिल्ले बपत्तिस्मा केबिरि, कर कुभा येन् एगाड् सेसेमाड्लाम् बपत्तिस्मा केबोःक्खिःरो ॥”

येसुःन् साड्ग्राम्पेदाड्डो तेः

मत्ति १६.१९-२०, लुका २४.५०-५३

6 थिक्येन् खेड्हाःरे खुनेःनु सोरिक् मेवयेल्ले मेमेत्तु “आदाड्बे, बा कन् येम्मोए इस्राइलिहाः चोःक्युम्भो केबिरुसिआड् आनिः हाड्जुम्मिन् याम्मो केजोगुःबि?”

7 येसुरे खेड्हाःरे मेत्तुसि, “आप्फाल्ले कन् पाःन्हाःरे केत् केल्बान् निःमा थाःमा खिनिः याःम्बक् मेःन्लो ॥ खेड्ग पानुदिड् पाःल्ले आबाडे कुनिड्वाःओ निःन्धो चोगुःरो ॥ 8 कर खिनिः थेमा निड्वाःरे खोःमा पोःड् फाःले सेसेमाड्डिन् खिनिःओ ताःल्ले मुक्साम् केघोःसुम्माड् खिनिः यरुसलेम्मो, यहुदिया नु सामरिया थुम्मो हेक्क्याड् काक् इक्सादिड् खाम्बेःक्मो खाराक् इड्गाः आदोःन्दि केबोःक्खिःरो ॥”

9 येसुरे हेक्के पाःत्तु सुरुआड् खुनेः ओमेमेत्तुर मेबत्छेल्लेए थाःड्धाःड् साड्ग्राम्पेदाड् लेपमाड् पक्खेर खापमिःत्तिल्ले इःपत्तु तेःरुरो ॥

10 खेड्हाःरे ताड्साक्पो खुनेःरे पड्सिड्बा ओमेमेत्तुर मेयेबेल्ले फःगेलःबा तेःत् केजाड्बा नेप्फु माड्लाइड्बाहाः* हक्चघत् खेड्हाःरे खुनिः पेसाड् येम्नेत्छिआड् 11 पारेत्छि, “गालिलबा मनासे, थेआड् ताड्साक्पो ओगेमेत्तुम्बाबे? येसुःन् साड्ग्राम्पेदाड्डो थोधो पड्सिड् पेबा हेक्केए खुनेः थिक्येन् याम्मो युःरो ॥”

यहुदाःल्ले कुलेक्वा मनाधिक् मेसेगुः

मत्ति २७.३-१०

12 हेक्क्याड् सेःक्युकुमिबाहाः जैतुन मेपमनाबा कोःक्मालाम् यरुसलेम मेनुःक्खे ॥ खेन् यरुसलेमलाम् किलोमितरधिक्* माःड्लो ॥ 13 येक्यक्को मेलाःसेआड् खेड्हाःरे मेयागेबा थाःड्स्मा याक्फाओ मेलाःसे ॥ खेपमो पत्रुस, युहुन्ना, याकुब, आन्द्रियास, फिलिप, थोमा, बारथोलोमाइ, मत्ति, अल्फायसरे कुस्साः याकुब, हाड्बिफ्युड् केजोःक्पा सिमोन हेक्क्याड् याकुबरे कुस्साः यहुदा मेवयेरो ॥ 14 खेड्हाःरे काक् सोरिक् मेबोःक्खेर चक्मेल्लए तुवा चोःक्कि मेयागे ॥ खेड्हाःरेओ येसुरे कुम्मा मरियम नु वेः मेन्छुमाहाः हेक्क्याड् येसुरे कुन्साःसिआड् मेवयेरो ॥

15 खेन् येम्मो पत्रुसेन् किप्थिक्काड् निबोःड् यारिक् (१२०) नसानिबा लुम्मो येम्सिड्डाड् 16-17 खेड्हाःरे मेत्तुसि, “फुःनुसाःसे, यहुदा इस्करियोतिन् आनिःनुए वये, हेक्क्याड् कन् माड्सेवा चोःक्मा लक्किन् दाड्बालाम् खोःसुआड् वयेरो ॥ कर खेल्ले अक्खेलःरिक् येसुरे कुदेम्से केदाःबाहाः लाम्लोसुसिःरे केल्बान् पाःन्निन् सेसेमाड्डिल्ले तगिसा दाउद हाड्लाम् साम्योसाप्लाओ साप्लेबा पाःन्निन् केपमा पोःक्खेरो ॥”

18 (कन् मनाःल्ले फेन् याःम्बक्लाम् थगुबा याड्डिल्ले प्याड्सिगेन् इक्ताप् इडुआड् वये ॥ खुनेःरे खेपमो फोःन्छिड्डिल्ले मक्थयेआड् कुसापपोःक्किन् तेस्सेआड् कुहिदुत् लःन्देआड् स्ये ॥ 19 हेक्क्याड् यरुसलेमबा मनाहाःरे कन् पाःन्निन् निड्वाःरे मेघोःसुआड् खेन् प्याड्सिगेन् इक्तापपिन् “अक्केल्दामा” मिड् मेवाःत्तुरो ॥ खेन् फाःड्न् माक्खिःरे इक्ताप् पोःड्लो ॥)

20 पत्रुसरे पाःत्तु, “अक्खेलःरिक् कन् पाःन्निन् साप्लनो साप्लेआड् पत्तु,

* 1:10 नेप्फु माड्लाइड्बाहाः-ग्रिक् पाःन्दाड्डो “नेप्फु मनाहाः” साप्लेआड्पत्तु ॥ * 1:12 किलोमितरधिक्-ग्रिक् पाःन्दाड्डो “नाःम्सिड्येन्नेःन्लाम्दिःक्” साप्लेआड्पत्तु ॥ साम्योथिम्कुड्सिःक्नाःम्सिड्येन्नेः किलोमितरधिक् थारिक्लक्लाड्घेःक्मा केघोःबा वयेरो ॥

‘खेल्ले कुहिम्धाःडहाऱ कुघालेम् पोःडलो ॥’

हेक्क्याड् ‘खेप्मो केयुड्बा हाःत्ताड् मेहोःप्लरो ॥’

हेक्क्याड् ‘माड्सेवा चोःक्मा कुलक्किन्वेऱ मनाःल्ले खोःसुररो ॥’*

21 हेक्केःल्ले दाड्बा येसुःन्नु सोरिक् आवयेल्ले आनिऱनुए केवाऱबा मनाःल्ले कुलेक्वा लत्थिक् सेःक्माए पोःड् ॥ 22 खुनेऱ युहुन्नारे चोगुबा बप्तिस्माआड्धो दाड्बा येसुःन् आनिऱ लुम्मोनु साड्ग्राम्पेदाड् पेबा थारिक् केनिःबा पोःड्मा पोःड् ॥ खुनेऱ आनिऱनुए दाड्बा येसुःन् सिःमेन्लाम् याम्मो कुहिड्वेत् पोःक्खेबा पाःन्निःल्लेन् तोःन्दि पोःड्मा पोःड्लो ॥”

23 हेक्केःल्ले खेड्हाऱरे नेप्फु मनाहाऱ मेदोःन्दुसि-बरसाबास मेप्मनाबा युसुफ (खेल्ले कुमिड्डिन् युसुत्सआड् वये) हेक्क्याड् मत्तियास ॥ 24-25 हेक्क्याड् खेड्हाऱरे अक्खेलऱरिक् मेबाःत्तुर तुवा मेजोगु, “आदाड्बे, खेनेऱग मेन्छाम्गेन् याप्मिरे खुनिऱ सिक्लुड्मोबा पाःन्निन् केनिःसुररो ॥ कन् सेःक्युकुमिबा माड्सेवा लक्किन् चोःक्मा फाऱआड् यहुदाःल्ले कुलेक्वा कन् नेप्फुओ केसेगुबा मनाःन् ओसेःन्दाड् चोगेऱओ, थेआड्भेल्ले यहुदाःल्ले खेन् लेरुआड् लारुबा कुलाम्मो पेरो ॥”

26 हेक्केःल्ले खेड्हाऱरे सिड्जेःक् मेएक्खुल्ले खेन् मत्तियासरे कुमिड्डो थ्येरो ॥ हेक्क्याड् खुनेऱ थिक्-थिक् (११) सेःक्युकुमिबाहाऱओ योऱसिड्लो ॥

2

पेन्तिकोसओ सेसेमाड्डिन् ताः

1 पेन्तिकोस* तड्नाम्मो यरुसलेम्मो नसानिबाहाऱ थिक् तेन्नो मेजुप्सेआड् मेवये ॥ 2 हक्चघत् खेप्मो यम्बा सुरित् केजड् केहुबा कुइसिःक् इक्लाथिक् साड्ग्राम्पेदाड्लाम् येआड् खेड्हाऱ मेयागेबा हिमिन् सिदाक् थिमसुरो ॥ 3 हेक्क्याड् मिराःक्लाम्केसेबा मिसाड् हेक्त्तड्बा मिःन्केरेक्ले खुनिऱ थेगेःकको चुक्तेबा खेड्हाऱरे मेनिःसुरो ॥ 4 हेक्क्याड् सेसेमाड्डिल्ले थुक्त्तुसिआड् सेसेमाड्डिल्ले पिरुसिबा कुइसिःक् वेऱ वेऱ मेल्लेस्सुम्बा पाःन्दाड्डो पाःप्मा मेहेःक्तेरो ॥

5 आल्ल यरुसलेम्मो इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा काक् लाजेऱओनु केदाःबाआड् केवाऱबा यहुदि साम्योबा मनाहाऱआड् मेवयेरो ॥ 6 यरिक् मनाहाऱरे कन् इक्लाःन् मेघेप्सुआड् खेन् तेन्नो खुनिऱ निड्वाऱ मयेऱ मेजुप्से, थेआड्भेल्ले केदाःबाहाऱरे खुनिऱ आबाडे पेलिगेन् पाःन्दाड्डो खेन् नसानिबाहाऱरे मेबाःत्तुबा मेघेप्सु ॥

7 हेक्क्याड् खेड्हाऱरे खुनिऱ निड्वाऱ मयेआड् सेःन्मेदोसुसि, “मेःम्बे! कन् काक् केबाःप्पाहाऱग गालिलिसि मेःन्छिबि? 8 हेक्केःल्ले कड्हाऱरे आबाडे आनिऱ पाःन्दाड्हाऱओ आक्खेलऱरिक् पाःप्मा मेसुक्त्तुबाबे? 9 आनिऱग पर्थिया, मेदिया, एलामि, मेसोपोतामिया, यहुदिया, काप्पादोकिया, पोन्तस, एसिया, 10 फ्रिगिया, पाम्फिलिया, मिस्त्र नु लिबिया कुबेसाड्बा साइरेनि येक्यक्, हेक्क्याड् रोमलाम् केदाःबा (यहुदिहाऱ नु यहुदि साम्यो केनाःप्पा थिममेन्डड् सुवाड्हाऱ), 11 क्रेतिहाऱ हेक्क्याड् अरबिहाऱआड् आवाऱ ॥ करसाड् खेड्हाऱरेग आनिऱ आबाडे पाःन्दाड्डो निड्वाऱफुमाड्डिल्ले चोगुबा निड्वाऱ केमाबा याःम्बक्हाऱ मेजेक्खुर मेबप्पा आघेप्सुम्लो ॥” 12 खुनिऱ निड्वाऱ मये हेक्क्याड् हःन्दा मेलेक्तेआड् अक्खेलऱरिक् सेःन्मेदोःसिड्, “कन् फाऱड्ग थेमाःन्बे?” 13 कर कुभारे किनाःन्दि मेबिरुसिर चेल्लेक्सेऱ थिःल्ले मयुसिआड् वाऱ लऱरिक् मेमेत्तुसिरो ॥

पन्नुसरे कुड्डिड्

14 कर पन्नुसेन् वेऱ थिक्-थिक् (११) सेःक्युकुमिबाहाऱनु येम्सिड्डाड् यम्बा इक्लाओ काक्ले मेघेप्सुर मेत्तुसि, “यहुदियालाम् केदाःबा यहुदि तेःड्जुमहाऱ नु यरुसलेम्मो केयुड्बासे, कन् थे पोःक्खेबा फाऱआड् मेत्निड्लो, आबाःन्निन् खेप्सेम्मेऱओ! 15 कन् मनाहाऱ नु इड्गाऱ खिनिऱ केड्ःत्तुम्बा कुइसिःक् चेल्लेक्सेऱ थिःल्ले मयिगेबा मेःन्लो ॥ तानाम्बा कुमुक् फाड्सिओसाग (९)

* 1:20 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् ६९.२५, १०.९८
डागिप्(५०) येन्पगाड्केदाःबा तड्नाम्लो ॥

* 2:1 पेन्तिकोस-कन्तड्नामिन्नुयहुदि चोःक्युम्भो तड्नामिन्नुःल्ले

आत्तिन्हाऱरेआड् चेल्लेक्सेऱ थिः मेन्धुडुन्लो ॥ 16 कर कङ्ग माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःपुपा योएलरे अक्खेलऱरिक् पाःतुबा पाःन्निन् केरेबारो-

17 'निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले पाःतुआड् वाऱ,

कन् इक्सादिङ् खाम्बेःकमाल्ले कुनुपुमा येन्हाऱओ इङ्गाऱ आसेसेमाङ्डिन् काक् मेन्छाम्गेन् सुवाङ् सग्ग्दाङ् पाङ्घुङ्डाङ् खिनिऱ येम्बित्छाऱ नु मेन्छुमाऱसाहाऱरे माङ्निङ्वाऱपाःन् मेबाःतुऱ, खिनिऱ नालिङ्गेन् थाङ्बेन्साहाऱरे सुफो मेनिःसुऱ, हेक्क्याङ् खिनिऱ खदाक्मिहाऱरे तादिगेन् सेपुमाङ् मेमाक्तुऱरो ॥

18 खेन् येन्हाऱओ इङ्गाऱ आसेवा केजोःक्पा केजोःकमाहाऱओ आसेसेमाङ्डिन् पाङ्घुङ् हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे माङ्निङ्वाऱपाःन् मेबाःतुऱरो ॥

19 हेक्क्याङ् इङ्गाऱ थो ताङ्साक्पो निङ्वाऱ केमाबा पाःन्हाऱ चोगुङ्

हेक्क्याङ् यो इक्सादिङ् खाम्बेःकमोआङ् मिक्सेःन् चोगुङ्-

माक्खिऱ, मि हेक्क्याङ् हाःङ्गुहाःङ्गु केलऱबा मिःक्खुऱङ्गु ओसेःन्धाक्निङ्गुलो ॥

20 हेक्क्याङ् थो ताङ्साक्पो नाम्मिल्ले नाम्साङ् पिमा लेरुआङ् खादाम्लो

हेक्क्याङ् लाबान् माक्खिऱ हेक्के हेःत्तरिक् लेङ्गिसिङ्गुलो ॥ कन् काक् पाःन्हाऱ दाङ्बान् नुःङ् युःबा पयम् यम्बा नु निङ्वाऱ केमाबा येन्निन् ताःमानुःल्ले तगि पोःङ्गुलो ॥

21 हेक्क्याङ् हाःत्ले दाङ्बेल्ले कुमिङ्डिन् लोःक्खुऱ खेन् ताङ्सेःप्लो ॥*

22 इस्राइलिसे, कन् पाःन्निन् खेप्सेम्मेऱओ-नासरतसुमा येसुःङ्गु निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले निङ्वाऱ केमाबा याःम्बक्हाऱ हेक्क्याङ् मिक्सेःन्हाऱनु खिनिऱ लुम्मो पाङ्घुऱरो ॥ खिनिऱ लुम्मो याःम्बक्हाऱ चोगुबाङ्गु, खिनिऱआङ् केनिःसुम्मेरो ॥ 23 निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले खुनेऱ आबाङ्गे कुनिङ्गुसेःक् नु तगि निङ्वाऱओ हेक्के येसुःन् खिनिऱ हुक्को पिरेआङ् फेन् सुवाङ्हाऱरे खुनिऱ हुक्कोलाम् खुनेऱ सिलाम्साक्मा सिङ्गसग्ग्दाङ् केभोःन्दुम्माङ् केसेरुम्मो ॥ 24 कर निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले सिःमेल्ले तुक्खेवालाम् चोःक्युम्भो पिरुआङ् कुहिङ्गेत् चोगुरो, थेआङ्भेल्ले सिःमेल्ले खुनेऱ थेःक्मा मेसुक्तुन्लो ॥ 25 दाउद हाङ्डिल्ले खुनेऱ कुयाःम्बेओ अक्खेलऱरिक् सापुतुआङ् पत्, 'सदादिङ् इङ्गाऱ आन्दाङ्बेङ्गु आदगाङ् निःसुङ्गुलो ॥

खुनेऱ आजुप्साङ् लेपुमाङ् वाऱबाल्ले चोगुल्ले इङ्गाऱ मेगिआन्लो ॥

26 खेल्ले चोगुल्ले इङ्गाऱ सःत्ताआङ् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुनारा फोःसुङ्गुलो ॥

नासिङ्गेन् आधक्लाओ इङ्गाऱ सिःआसाङ् याम्मो हिङ्गुडो केलऱबा निङ्साङ्गुडो हाङ्हाङ् वाऱआरो ॥

27 थेआङ्भेल्ले निङ्वाऱफुमाङ्गे,

इङ्गाऱ आयाम्साम्मिन् खेमायङ्गुसङ्गुडो पक्केन्धनेन्लो ॥

हेक्क्याङ् सेसे केसेवारोबाल्ले कुधक्किन् इप्पुङ्गुडो किःमा यःपुमा केम्बाङ्घुन्लो ॥

28 याम्मो हिङ्गुडो फाऱआङ् खेनेऱ ओसेःन्गेधाक्ताङ्गुडो वाऱरो ॥

हेक्क्याङ् खेनेऱ केदगाङ्वाऱआल्ले सःपुमाल्ले केधिम्माऱरो ॥'

29 फुऱनुसाऱसे, आल्ल इङ्गाऱ निस्सेआङ् अक्खे पाःपुमा सुक्तुङ्गुलो-आनिऱ ताक्थेबा दाउदेङ्गु स्ये हेक्क्याङ् मेलुपुतुआङ् कुइप्पुङ्गुडिन् आल्लो थारिक्काङ् नेरो ॥ 30 हेक्केसाङ् खुनेऱ माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःपुपा चोगेबाल्ले कुमुऱइदाङ्साओ बा खुनेऱ हेक्क्याङ् हाङ् पोःङ् केलऱबा माङ्हेक् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले चोगुबान् खुनेऱ कुसिङ्गु निःत्तु ॥ 31 हेक्क्याङ् दाउदरे तगिनुसा ताःन्दि थे पोःङ् केलऱबान् निःसुआङ् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले सेःन्दुबा खिसुत्तरे कुसिःमेन्लाम्पुमायो हिङ्गुमाऱरे कुयाःम्बेओ अक्खे पाःतुरो, 'खुनेऱग्गु खेमायङ्गुसङ्गुडो पक्केधनेन्, हेक्क्याङ् खुनेऱ नासिङ्गेन् कुधक्किन्नाङ् मेगिनेन्लो ॥'

32 बा कन् येसुःन् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले याम्मो कुहिङ्गेत् चोगुबा पाःन्नो आनिगे केरेक् केनिःबा तोःन्दि वयिगेरो ॥ 33 हेक्क्याङ् खुनेऱ पानुदिङ् पाः निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुजुप्साङ् लेपुमाङ् युक्खु ॥ खुनेऱ निङ्वाऱफुपाःलाम् सेसेमाङ्डिल्लेन् माङ्हेक्किन्खोःसुआङ् आनिगेओ थाःसुबान्

* 2:21 योएल २.२८-३२ * 2:31 निङ्वाऱफुसाम्लो सुम् १६.१०

खिनिः आबाडे केनिःसुम् केघेप्सुम्माड् केवयिःरो ॥ 34-35 दाउद हाड्डिङ्ग साङ्ग्राम्पेदाड् थाःड् मेबेनेन्छाड् खुनेःग आबाडे अक्खे पाःत्तु, यहवे दाड्बाल्ले आन्दाड्बान् अक्खे मेत्तु, 'खेनेः केनिःड्मिहाः मेनाःन्दुड्सिड्डिल्ले थारिक् आजुप्साड् लेप्माड् युडेःओ ॥'

36 हेक्केःल्ले खिनिः नु काक्इसाइलस्मा हिम्सयड्हाःरे सिलाम्साक्मा सिड्सम्माड् केभोःन्दुम्बा येसुःन् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कन् दाड्बा नु सेःन्दुबा ख्रिस्त चोगुआड् वाः केलःबान् कुसिड् निःप्माए पोःड् ॥”

37 आल्ल कन् पाःन् केघेम्बाहाःरे खुनिः योःम् पुःरेआड् पत्रुस नु वेः सेःक्युकुमिबाहाः सेःन्मेदोसुसि, “फुःनुसाःसे, आल्ल आनिगे थे चोगुम्बेबाबे?”

38 हेक्क्याड् पत्रुसरे मेत्तुसि, “खिनिः केरेक् लायोलाम् हिन्देम्मेःआड् दाड्बाओ नुःक्खेम्मेः, हेक्क्याड् लायोलाम् लेप्मि खोःमा फाःआड् येसु ख्रिस्तेरे कुमिड्डो बपतिस्मा पोःक्खेम्मेःओ! हेक्क्याड् सेसेमाड्डिल्लेन् पर्धाःम् केघोःसुम्लो ॥ 39 थेआड्भेल्ले कन् सेसेमाड्डिल्लेन्माड्हेक्किङ्ग खिनिः लागि नु खिनिः मुःइदाड्साहाःरे लागि, हेक्क्याड् दाड्बा आनिः निड्वाःफुमाड्डिल्ले उःत्तुसिबा माःड्घा माःड्घाबा केरेक् मनाहाःरे लागिरो ॥” 40 हेक्क्याड् खुनेः यरिक् पाःन् पाःत्तुर साम्दिड् पिरुसिआड् “कन् फेन् याप्मिहाःरे मेघोःसुबा खुम्दिड्लाम् सेःप्पासिममेःओ” मेत्तुसिर खाहुन् पिरुसिरो ॥

41 हेक्केःल्ले कन् पाःन्जान् नसाःन् केजोःक्पाहाः बपतिस्मा मेबोःक्खेआड् बा खेन् येन्नो हेन्छिड् सुम्सि (३०००) यरिक् मनाहाः खेड्हाःओ मेयोःसिड्लो ॥ 42 हेक्क्याड् खेड्हाः सेःक्युकुमिबाहाःरे खुनिः निसाम्मिन् नु सेसे तड्जुम्मो, हेक्क्याड् तुवा चोःक्मा नु मिःम् साभाड्जा चामाओ* चक्मेल्लए मेबत्छेरो ॥

नसानिबाहाःरे खुनिः सेसे तड्जुम्

43 सेःक्युकुमिबाहाःरे यरिक् मिक्सेःन्हाः नु निड्वाः केमाबा याःम्बक्हाः मेजोगुबाल्ले केरेक् मनाहाःरे खुनिः निड्वाः मयेरो ॥ 44 हेक्क्याड् नसाःन् केजोःक्पाहाः सोसोरिक् मेयुडे मेवये ॥ हेक्केलःरिक् खुनिः चिगोःक्वाहाःआड् सोरिक् ओगप् मेजोगुरो ॥ 45 हेक्क्याड् कुभारे खुनिः याड्साकुन्धेहाः चिगःक्वाहाः मेसड्घुर चायोःम्बोओ केवाःबा मनाहाः याड्डिन् मेहाःत्तुसिरो ॥ 46 खेड्हाः थिक्हुप् मेबोःक्खेआड् थिक्क्याःन्धक् माड्हिम्मो मेबेर खुनिः हिम् हिम्मो मिःम् साभाड्जा मेजरो ॥ हेक्क्याड् खेड्हाः मेसःत्तेर खुनिः निड्वाः तयेआड् 47 निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनारा मेभोःसुआड् केरेक् मनाहाःरे खेड्हाः नुःरिक् मेमेत्तुसिरो ॥ हेक्क्याड् दाड्बाल्ले थिक्क्याःन्धक् सेन्लप् केघोःबा मनाहाःरे खुनेःओ फोःसुसिर तेःरुसिरो ॥

3

पत्रुसरे लाड्सक्काःन् नुसुः

1 थिक्क्येन् लेन्दिक् कुमुक् सुम्सिबा तुवा चोःक्मा येम्मो पत्रुस नु युहुन्नाःन् माड्हिम्मो पेसि ॥ 2 खेप्पो, कुघेम्सिड् नुःबा मेप्मनाबा लाम्धेःप्पो, मनाहाःरे सावाःन्छिड्डाड्धोए कुलाड् केसक्पा मनाःन् माड्हिम्मो तुवा चोःक्से केबेःक्पाहाः याड् नाःक्तुसिर फाःआड् थिक्क्याःन्धक् मेबक्खु मेदारुआड् मेयुकुखुर मेवयेरो ॥ 3 खेल्ले पत्रुस नु युहुन्नाःन् माड्हिम्मो पेसिर पत्छेत्छिबा निःसुसिआड् याड् नाःक्तुसिरो ॥ 4 हेक्केःल्ले पत्रुस नु युहुन्नाःन् खुनेःलेप्माड् नुःरिक्काड् ओमयेत्छि हेक्क्याड् पत्रुसरे मेत्तु “आन्छिगे यापमि ओआमेत्तेः ॥” 5 खेल्लेआड् थेःन्नि खोःसुड्डिया फाःआड् ओमेत्तुसि ॥

6 पत्रुसरे मेत्तु, “इड्गाः थेआड् मेगत्तान्लो, कर इड्गाः थेःन् कत्तुड् बाखेन्ने पिने-नासरतस्मा येसु ख्रिस्तेरे कुमिड्डो खेनेः पोगेःआड् लाड्घेगेः ॥” 7 हेक्क्याड् पत्रुसरे खेन् लाड्सक्पेल्ले कुजुप्साड् हुक्किन् तेम्सुआड् फोःक्खु ॥ हेक्केःल्ले खेन् मनाःल्ले कुलाड् नु कुलाड्मिक्को थुम् लाःसेआड्

* 2:42 मिःम् साभाड्जा चामाओ-येसु ख्रिस्तेरे कुसिःमेल्लेन् निड्वाःसोओ हुःसाम्बाहाः चोःक्पाड्घुसिबा साभाड्जा, खेड्ग खेःड् चामा नु चेल्लेक्सेः थिः थुड्मा थिम्लो ॥

8 पिच्चाक् पिन्देर तक्पेत् येम्सिङ् हेक्क्याङ् लाङ्घेःक्मा हेःक्तेरो ॥ हेक्क्याङ्ग खेङ्ग लाङ्घेगेर, पिच्चाक् पिन्देर, निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुनारा फोःसुर पत्रुस हेक्क्याङ् युहुन्नाःननु माङ्हिम्सिगाङ् पेरो ॥ 9 खेपमोबा काक् मनाहाःरे खेन् लाङ्घेगेबा नु निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुनारा फोःसुबा मेनिःसुल्ले 10 खेङ्ग माङ्हिम्मिल्ले कुधेम्सिङ् नुःबा मेपमनाबा लाम्धेःप्पो सदादिङ् चानाःकनु केयुङ्बा नु लाङ्घेःक्मा मेन्छुक्मनाबा मनाःनने फाःआङ् कुसिङ् मेनिःतुआङ् साःरिक् खुनिः निङ्वाः मयेरो ॥

पत्रुसरे माङ्हिम्मो सुनाइङ् इङ्भोःसुः

11 हेक्केःल्ले खेन् मनाःल्ले पत्रुस नु युहुन्नाःन् तेम्सुसिर माङ्हिम्मोबा सोलोमने* कुआःम्भो मेपमनाबा तेन्नो वये ॥ खेपमो मनाहाः मेलोःक्तेर मेदयेआङ् खुनिः खिरि मेजुप्सेरो ॥ 12 हेक्क्याङ् पत्रुसरे खेङ्हाः ओमेत्तुसिर मेत्तुसि, “इस्त्राइलिसे, कन् पाःननो थेआङ् खिनिः निङ्वाः मयेबाबे? थेआङ् कन् मनाःन् आन्छिगे मुक्साम् नु साम्योबाल्ले लाङ्घेःक्पा चोगुबा फाःआङ् यापमि ओगेमेत्तिबाबे? 13 अब्राहाम्, इसहाक नु याकुब हेक्क्याङ् आनिः वेः पाधेबाहाःरे खुनिः निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुसेवारोबा येसुःन् मिमिदिङ् चोगुआङ् वाःरो ॥ खुनेः केदेम्सुम्माङ् हाङ्गुक्पाहाःरो सेत्छे हुक्केसुप्तुम् ॥ सुहाङ्गेम्बा पिलातसरे खुनेः लेपमा निङ्वाः चोगुसाङ् खिनिः केनाःरुम्लो ॥ 14 खिनिः सेसे नु साम्योनिबा मनाःल्ले कुलेक्वा मना केसेपेन् लेरेम्आबिरेम्मेः फाःआङ् केनाःक्तुम्लो ॥ 15 अक्खेलःरिक् खिनिः नेत्तिगेन् हिङ्मन्ले कुबुन्निन् सेपमा केबाङ्घुमसिम्, कर निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले खुनेःग कुसिवेतलाम् कुहिङ्वेत् चोगुरो ॥ खेन् पाःन्निल्लेन् तोःन्दि आनिगे वयिगेरो ॥ 16 हेक्क्याङ् येसुओबा नसाःन्निल्ले चोगुल्ले कन् कुसिङ् केनिःतुम्बा मनाःन् केधुम्बा पोःक्खेबा केनिःसुम्माङ् केवयिःरो ॥ खेन् येसुओबा नसाःन्निल्ले कन् मनाःन् बा खिनिः तगिए वेःतेआङ् वाःरो ॥

17 आल्ल फुःनुसाःसे, खिनिः सुहाङ्गुक्पाहाःरे येसुःन् तापफेःल्लिक् मेमेत्तुबा हेक्के खिनिःग थेआङ् मेन्निए मेल्लेए कन् केजोगुम्बारो फाःआङ् इङ्गाः निङ्वाः कत्तुङ्लो ॥ 18 कर निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले सेःन्दुबा खिसतेल्लेग तुक्खे चामाआङ् सिःमाए पोःङ् फाःआङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःपपाहाःलाम् पाःतुबान् केरेबारो ॥ 19 खेल्ले चोगुल्ले आल्लो खिनिः लायोलाम् हिन्देम्मेःआङ् दाङ्बाओ नुःक्खेम्मेःओ ॥ हेक्केलःरिक् खिनिः लायो लासोःत्हाः माबेःक्नि, हेक्क्याङ् निङ्वाःफु दाङ्बालाम् याम्साम्मो केधुम्बा पोःङ्मा येम् तानिरो ॥ 20 हेक्केलःरिक् खुनेः तगिसा सेःन्दुबा खिसतेन्खिनिःओ याम्मो केबाङ्घि केबिरिःरो ॥ 21 हेक्क्याङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले तगिनुसाए कुसेसे माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःपपाहाःरे मेबाःतुबा कुइसिःक् केरेक् पाःन्हाः याम्मो कुसङ् मेन्जोःक्के थारिक् येसु खिसतेन्साङ्ग्राम्पेदाङ्ङो वाःमा पोःङ् फाःआङ् पाःतुआङ् वाः ॥ 22 मोसारेआङ् माङ्धुक्नाःल्ले कुयाःम्बेओ अक्खे पाःतुआङ् वाः, ‘निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले इङ्गाः हेक्त्तङ्बा माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःपपेन्खिनिः फुःनुसाःलाम् फोःक्खुरो ॥

कुबाःन्निन् खिनिः केघेप्सुम्ल पोःङ्लो ॥

23 खेन् माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःपपेल्ले कुबाःन्निन् मेङ्घेम्मनाबाहाः निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुमनाहाःलाम् मेसेन्नाङ् मेमेक्लो ॥’

24 हेक्क्याङ् साम्एल्लाङ्धो याङ्सिबा काक् माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःपपाहाःरे हाबा कन् येन्हाःरे कुयाःम्बेओ माङ्निङ्वाःपाःन् मेबाःतुआङ् मेवाःरो ॥ 25 हेक्क्याङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले खिनिः पाधेबाहाःनु चोगुबा माङ्हुपिन् खिनिःआङ् केघोःसुम्माङ् केवयिःरो ॥ खुनेः अब्राहाम्मिन्अक्खे मेत्तु, ‘खेनेः केम्पुःइदाङ्सालाम्मे इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा काक् सुवाङ्गेन्सयङ्हाःरे मुःइसाम् मेघोःसुरो ॥’ 26 हेक्केलःरिक् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले खिनिः फेन् याःम्बक्कोलाम् नुःक्मासिआङ् मुःइसाम् पिमासि फाःआङ् खुनेः आबाङ् कुसेवारोबान् काक्नु तगि खिनिः इस्त्राइलिहाःरो पाङ्घुआङ् वाःरो ॥”

* 3:11 सोलोमनेरे कुआःम्भो-माङ्हिम्मिल्लेन् नाम्गेन् पिसाङ् केनेबा आःम्भोःन् वये ॥

4

पत्रुस नु युहुननाः न् यहुदि येजुम्भो तगि

1 पत्रुस नु युहुननारे मनाहाः इड्भोःसेत्छुर यागेत्छिल्ले निड्वाःफुसाम्बाहाः, माड्हिम् केगोःबा थक्कुसुबाहाःरे खुनिः थक्कुतुम्बा नु कुभा सदुकिहाः* खेप्मो मेदयेरो ॥ 2 खेड्हाःरे येसुःन् कुसिःमेन्लाम् याम्मो हिडेबा हेक्केए वेः मेन्छाम् याप्मिरेन् सिःमेन्लाम् याम्मो हिड्मन् वाः फाःआड् पाःन् इड्भोःसेत्छुबा मेघेप्सुबाल्ले खेड्हाःरे खुनिः साःरिक् सिक्चिगे लःरे, 3 खेड्हाःरे पत्रुस नु युहुननाः न् मेदेम्सुसि हेक्क्याड् खादामे पेबाल्ले* चोगुल्ले नाम्दाःत्ताःत् पुड्लाहिम्मो मेसाक्तुसि ॥ 4 कर खेन् पाःनजाक् केघेम्बाहाःओ यरिक् मनाहाःरे नसाःन् मेजोगु ॥ नसाःन् केजोःक्पा मनाहाः मेबोःरेआड् येम्बित्छाहाःरक्हेन्छिड् डासि (५०००) यारिक् मेगेरेरो ॥

5 हेक्क्याड् कुदाःन्दिकमा सुहाड्युक्पाहाः, यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाः नु साम्योथिम्साम्बाहाः यरुसलेम्मो चुम्लुड् मेजोगे ॥ 6 खेप्मोआड् मानिड्वाःफुसाम्बा हन्नास, हेक्क्याड् कैयाफास, युहुनना, अलेक्जेन्दर हेक्क्याड् मानिड्वाःफुसाम्बाल्ले कुहिम्सयड्डो केवाःबा वेः मनाहाःआड् मेजुप्सेआड् मेवयेरो ॥ 7 हेक्क्याड् खेड्हाःरे युहुनना नु पत्रुसेन् खुनिः तगि मेदारुसिआड् अक्खे मेमेत्तुसिर सेःन्मेदोसुसि, “आत्तिन् मुक्साम्लाम् इग्र हाःत्ले क्युकुको अक्खेलःरिक् निड्वाः केमाबा याःम्बक् केजोगेत्छुबाबे?”

8 हेक्क्याड् सेसेमाड्डिल्ले कुमुक्साम्लिल्ले थक्कुतुआड् पत्रुसरे खेड्हाः मेत्तुसि, “मनाहाःरे खुनिः सुहाड्युक्पाहाः नु तुम्लाम्लोःबासे, 9 आड्न् आन्छिगे कन् लाड्सक्पा मनाःन् लुड्माः तुक्तेछुगेआड् वेःत्तेबा नुःबा याःम्बक्किल्ले लागि खिनिः तगाड् सेःन्दोःसे याप्मि केदारिबाने फाःग्र, 10 आल्ल खिनिः नु वेः इसाड्लबा काक् मनाहाःरे कन् कुसिड् निःत्तेम्मेःओ, नासरतस्मा येसु खिसःतरे कुमुक्साम्लाम् कन् मनाःन् खिनिः तगि वेःत्तेआड् येप्लो ॥ येसुःङ्ग खिनिः सिलाम्साक्मा सिड्सम्दाड् फोःम्मा सेप्मा केबाड्घुम्सिम, कर निड्वाःफुमाड्डिल्ले खुनेःग कुसिवेत्लाम् कुहिड्वेत् चोगुआड् फोःक्खुरो ॥ 11 खुनेः कुमेन्नो साम्योसाप्लाःल्ले अक्खेलःरिक्पाःत्तुआड् वाः, ‘खिनिः लुड् केगाम्बाहाःरे केनाःरुम्बा लुड्डिन् खुनेःएरो, कर आल्लो मालुड् पोःक्खेरो ॥”*

12 येसुलाम्लक् सेन्लप् वाः, थेआड्भेल्ले आनिः मेन्छाम्गेन् याप्मिहाः सेन्लप् याप्मि केबिबा इक्सादिड् खाम्बेःक्मो वेः हाःत्ताड् होःप्लो ॥”

13 आल्ल यहुदि येजुम्भोबा पासिड्पादाड्लाहाःरे पत्रुस नु युहुननाः न् साप्ला मेन्निःप्मना मेन्जोबा वयेत्छिसाड्खुन्छिः आःन्छिड्मान् मेनिःसुआड् खुनिः निड्वाः मयेरो ॥ हेक्क्याड् खेड्हाःरे कन् मनाहाः येसुःन्नु वयेत्छिबा निड्वाः मेघोःसु ॥ 14 कर खेन् केवेःप्पा मनाःन्नाड् खेड्हाःनुए येबेबा मेनिःसुबाल्ले चोगुल्ले खेड्हाःरे खुनिः तक्लेड्वाओ थेआड् पाःप्मा मेन्छुक्तुनलो ॥ 15 हेक्केःल्ले खेड्हाःरे पत्रुस नु युहुननाः न् येजुम्भोलाम् लाःक्कात् मेलःत्तुसि हेक्क्याड् अक्खेलःरिक् पाःन् मेधक्तेरो, 16 “आल्ल कन् मनाहाः थे मेप्मासिबे? कड्हाःरेग निड्वाः केमाबा याःम्बक्हाः मेजोगुबान् यरुसलेम केयुड्बा काक् मनाहाःरे मेनिःसुआड् मेवाः ॥ खेल्ले चोगुल्ले आनिःआड् कन् मेःन् फाःआड् पाःप्मा सुक्मेदेत्तेनलो ॥ 17 कर कन् पाःन्निन् मनाहाःओ मेसेनेन्ल फाःआड् खेड्हाः आल्लआड्धो येसुरे क्युयाःम्बेओ हुःमा लेरेछेः फाःआड् साम्दिड् पिमासि पोःड्लो ॥”

18 हेक्केःल्ले खेड्हाःरे याम्मो मेःत्तुसिआड् येसुरे क्युयाःम्बेओ पाःप्मा इग्र हुःमा लेरेसेः फाःआड् इड्जाःड् मेबिरुसिरो ॥

19 कर पत्रुस नु युहुननारे नोगप् पिरुसि, “आल्ल निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ खिनिः केबाःत्तुम्बान् खेम्मा नुःबाबि, निड्वाःफुमाड्डिल्ले पाःत्तुबान् खेम्मा नुःबाबि? खिनिःए निड्वाः

* 4:1 सदुकिहाः-सदुकिहाः लत्छा यहुदि लक्सिरो ॥ मनाहाः मेसिः मेबेःक्काड् याम्मो कुहिड्वेत् मेम्बोःङ्गेन् केलःबा खेड्हाःरे नसाःन् मेजोगु ॥ * 4:3 यहुदि साम्योथिम्मो खादाम्मो खासेन् चोःक्मा मेन्नुःमना वये ॥ * 4:11 निड्वाःफुसाम्लो सुम् ११८.२२

इःत्तैम्मेःओ! 20 कर आन्छिगे येसुरे चोगुबा पाःन् निःसुसिगे हेक्क्याड् खेप्सुसिगेबा पाःन्हाः मेम्बाःत्ते वाःत्मा मेसुकुसुगेन्लो ॥”

21 आल्ल काक् मनाहाःरे खेप्मो पोःक्खेबा हिन्दोःक्किन् मेनिःसुआड् निड्वाःफुमाड्डिन् नोगेन् मेबिरुर कुनारा मेभोःसुबाल्ले चोगुल्ले कन् मनाहाः आक्खेलःरिक् खुमदिड् पिमासि फाःआड्आप्टिक्कुःप्मा लाम् खोःमा मेन्छुकुत्तुन्लो ॥ खेल्ले चोगुल्ले खेड्हाःरे सेःक्युम्बिबाहाः याम्मो यड्मा मेसेरुसिआड् मेबाड्घु मेदेःसुसि ॥ 22 अक्खेलःरिक् निड्वाः केमाबा याःम्बक्लाम् केवेःप्पा मनाःन् तड्बे लिबोःड्(४०) केगेप्पा वये ॥ खेड्ग सावाःन्छिड्डाड्धोए लाड्मेड्घेःकमनाबा वयेरो ॥

नसानिबाहाःरे आःन्छिड्मा खोःमा फाःआड् तुवा मेजोगुः

23 हेक्केलःरिक् मेलेरुसिआड् पत्रुस नु युहुन्नाःन्वेःस्मा नसानिबाहाः तुम्से पेसि हेक्क्याड् तुम्निड्वाःफुसाम्बाहाः नु यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाःरे मेमेत्तुसिबा पाःन्हाः चेक्खेतुःछो ॥ 24 हेक्क्याड् खेड्हाःरे कन् पाःन्निन् मेघेप्सुआड् थिक्हुप्पु नु थिक्मुरा मेबोःक्खेआड् अक्खेलःरिक् तुवा मेजोगे, “आनिगे मुक्कसाम्दाड्बाए, खेनेःग ताड्साक्पेन्, इक्सादिड् खाम्बेःकमान्, वाहड्हाः हेक्क्याड् खेप्मो केवाःबा केरेक् पाःन्हाः केजोगुसिबारो ॥ 25 उन्छेःन् खेनेःग आनिगे ताक्थेबा दाउदरे कुमुराओलाम् खेनेः केसेवारोबाल्ले कुमेन्नो सेसेमाड्लाम् अक्खे केबाःतुरो- ‘थेआड् थिममेन्दड् सुवाड्हाःरे खुनिः सिक्किन् आदक्लेड्वाओ पोःक्पे? हेक्क्याड् थेआड् मेन्छाम्गेन् याप्मिहाःरे हनेबा निड्सेःक् मेजोगुबे?

26 हेक्क्याड् इक्सादिड् खाम्बेःकमोबा हाड्हाः नु सुहाड्युक्पाहाः थिक्हुप्पु मेबोःड्डाड् दाड्बा नु निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा खिसतेल्ले कुदक्लेड्वाओ मेजुम्लो ॥’

27 सेक्खाए बा खेन् पाःन्निन् कन् येक्यक्को केरेआड् वाः, थेआड्भेल्ले हेरोद* हाड्डिन्, सुहाड्गेम्बा पन्तियस पिलातस, थिममेन्दड् सुवाड्हाः नु इसाइलिहाःरे खेनेः केनिड्सेःक्को केसेगुबा सेसे केसेवारोबा येसुरे कुदक्लेड्वाओ कन् येक्यक्को मेजुप्सेआड् मेवारो ॥ 28 खेनेः केनिड्सेःक् पोःड्नि फाःआड् तगिसा केमुक्कसाम् नु केनिड्वाःरे केड्ःतुबा पाःन्निन् मेजोगुरो ॥ 29 दाड्बे, आल्ल खेड्हाःरे यड्मा मेसेरिगेबान्निड्वाः इःत्तैःओ, हेक्क्याड् केसेवारोबाहाः पेलिगेन् केबाःन्जाक्किन् हाड्हाड्डाड् पाःप्पा याप्मि केधुम्बा आजोगेःओ ॥ 30 हेक्क्याड् सेसे केसेवारोबा येसुरे कुमुक्कसाम्लाम् मनाहाः मेवेःत्ति, हेक्क्याड् यरिक् मिक्सेःन् नु निड्वाः केमाबा याःम्बक्हाः पाःड्नि फाःआड् केहुक्किन् सन्छेःओ ॥”

31 खेड्हाःरे तुवा मेजोगु मेसुरुल्ले मेजुप्सेआड् मेवयेबा तेन्निन् लुप्लि थाडेबा हेक्के साःरिक् यक्खे ॥ हेक्क्याड् खेड्हाः काक् सेसेमाड्डिल्ले कुमुक्कसाम्लिल्ले थुक्तुसिआड् निड्वाःफु पाःन्जाक्किन् मेड्गिए मेबारेरो ॥

नसानिबाहाः तुक्खे-लाक्खेओ ओमेमेत्तुछिड्

32 आल्ल नसाःन् केजोःक्पाहाः थिक् निड्वाः थिक् मुरा मेबोःक्खेआड् खुनिः मेगत्तुबाःन्ड्गाःइन् मेल्लए केरेक्ले थिक् निड्वाः थिक् हुप्पो मेयाडुरो ॥ 33 हेक्क्याड् सेःक्युकुम्बिबाहाःरे पयम् मुक्कसाम्नु येसुःन् सिःमेन्लाम् याम्मो हिडेबा पाःन्हाःरेन् तोःन्दि मेबिरुआड् खेड्हाः निड्वाःफुमाड्डिल्ले हाड्वागेन् मुःइसाम् थाःसु पिरुसिरो ॥ 34-35 खुनिः लुम्मो चायोःम्बोओ केवाःबा मनाहाः मेहोःप्ते, थेआड्भेल्ले कुभारे मेगत्तुबा याड्साकुन्धे, हिम्धाःड्, लाजेः सिड्बुड्हाः मेसड्घुआड्खेन् याड्डिन् सेःक्युकुम्बिबाहाःरो मेदारु, हेक्क्याड् मनाहाःरे खुनिः चायोःम्बो कुइसिःक् मेहाःत्तुसिरो ॥ 36-37 हेक्के केजोःक्पाओ युसुफ मिड् केवाःप्पा लेबि थाःक्कोबा सैप्रस वागप्खाम्मो सागेवाःन्छिड्बाधिक् वये ॥ खुनेः कत्तुबा प्याड्सिःन् सड्घुआड् याड्हाः सेःक्युकुम्बिबाहाःरो तारुरो ॥ सेःक्युकुम्बिबाहाःरे खुनेः बरनाबास मिड्मेलोःक्खु (खेन् फाःइन् हाड्हाड् केजोःक्पा साः पोःड्लो) ॥

* 4:27 हेरोद-कन् मनाःन् येसु सावाःन्छिड्डिल्ले हाड् केजोःक्पा हेरोद हाड्डिल्ले कुस्साः हेरोद अन्तिपास वये ॥

5

हननिया नु सफिरा

1 कर खेपुमो हननिया मेपुमनाबा येम्बित्छाऱइल्ले कुमेःत् सफिराःनु खुन्छिऱ लक्कोबा कुभा लाजेऱधिक सङ्घेतछुआङ् 2 कुभा याङ्ङिन् कुमेःतिल्ले निःसुर चिक्खुलारु हेक्क्याङ् कुभा याङ्ङिन् सेःक्युकुमिबाहाऱरो तारुरो ॥

3 कर पत्रुसरे सेःन्दोसु, “हननियाए, खेनेऱ अक्खेलऱरिक् सेसेमाङ्ङिन् इङ्लेक्मा फाऱआङ् केनिङ्वाऱइन्थेआङ्ने माफेन्साम्मिन् थिम्मा केबाङ्घुबाबे? थेआङ् खेनेऱ कुभा याङ्ङिन् केलारुआङ् काक् याङ् केबिबा केलाम्सिङ्बाबे? 4 कङ्ग मेन्छङ्ङे वयेसाङ् खेनेऱइन्नेसे वयेबा! आल्लो केसङ्घुआङ्साङ् बा केहुक्कोएसा याङ्ङिन् वाऱबा! अक्खेलऱरिक् थेआङ् खेनेऱ केनिङ्वाऱओ तापुफेःम्बा केङ्ःतुबाबे? खेनेऱग मेन्छाम्गेन् यापुमिःनलक् मेःन्, कर निङ्वाऱफुमाङ्ङिन्नाङ् इङ्गेलेक्कुतुआङ्वाऱरो ॥”

5 हेक्क्याङ् हननियारे कन् पाःन्निन् खेपुसुनुमेःन्ने हर्गुप्सा चोःन्देआङ् कुसक्मा पेरो ॥ हेक्क्याङ् खेपुमो खेन् केघेम्बा काक् मनाहाऱ साऱरिक् मेगिसेरो ॥ 6 हेक्क्याङ् खेपुमो कुभा थाङ्बेन्हाऱरे चे तेःतिल्ले मेगितु हेक्क्याङ् लाःक्कात् मेदेऱरुआङ् मेलुपुतुरो ॥

7 हेक्क्याङ् कुमुक् सुम्सि एगाङ् हननियारे कुमेःत्तिन् कुयेम्बाऱइन् थेमा पोःक्खे केलऱबा थेआङ् निङ्वाऱ मेङ्घोए खेपुमो तयेरो ॥ 8 पत्रुसरे खेन् सेःन्दोसु, “हननियारे कुलाजेन् सङ्घुआङ् खोःसुबा कुमेल्लुङ् याङ् बा कम्म्याक्लक्पि?”

हेक्केःल्ले खेल्लेआङ् नोगप् पिरु, “ओरो! कुमेल्लुङ् याङ्ग बा खेम्म्याक्लक्लो ॥”

9 हेक्केःल्ले पत्रुसरे खेन् मेत्तु, “आक्खेलऱरिक् दाङ्बाल्ले कुसेसेमाङ्ङिन् साऱमा फाऱआङ् खिन्छिऱ निङ्वाऱइन्केदङ्घेतछुबे? खेपुसेऱओ, खेनेऱ केगापुपेबेन् केलुपुपाहाऱ खा लाम्धेःपुपो मेगेत्तरक् मेबत्तो ॥ खेङ्हाऱरे केधक्किन्नाङ् मेबक्खुआङ् मेदेऱरु ॥”

10 खिमो पत्रुसरे कुलाङ्जक्पो खेन् हर्गुप्सा चोःन्देआङ् कुसक्मा पेरो ॥ हेक्क्याङ् खेन् थाङ्बेन्हाऱ सिगाङ् मेलःसेल्ले खेन् स्येबा मेनिःसु, हेक्क्याङ् मेबक्खु मेदेऱरुआङ् कुयेम्बाऱइल्ले कुबेसाङ् मेलुपुतुरो ॥ 11 हेक्क्याङ् खेन् पाःन् केघेम्बा मनाहाऱ नु सेसेहुप्लक्कोबा मनाहाऱ साऱरिक् मेगिसेरो ॥

सेःक्युकुमिबाहाऱरे निङ्वाऱ केमाबा याःम्बक् मेजोगुऱ

12 हेक्क्याङ् सेःक्युकुमिबाहाऱरे यरिक् मिक्सेःन् नु निङ्वाऱ केमाबा याःम्बक्हाऱ मनालुम्मो मेजोगुरो ॥ हेक्क्याङ् केरेक् नसाःन् केजोःक्पाहाऱ एत्लेङ् सोलोमनेऱ कुआःम्भोओ सोसोरिक् मेवयेरो ॥ 13 नसाःन् मेन्जोःक्मनाबाहाऱरे खुनिऱनु तङ्सिङ्मा फाऱआङ् आःन्छिङ्मा मेन्छुकुतुन्, कर खेङ्हाऱरे साऱरिक् मिङ्सो इङ्धाःङ् मेबिरुसिरो ॥ 14 हेक्केसाङ् दाङ्बान् नसाःन् केजोःक्पा मेन्छुमाऱ नु येम्बित्छाऱहाऱ आल्लसाङ् यरिक् मेयोऱसिङ्ल मेबेरो ॥ 15 हेक्केःल्ले सेःक्युकुमिबाहाऱरेन् निङ्वाऱ केमाबा याःम्बक्किल्ले चोगुल्ले पत्रुसेन् खेपुमोलाम् पेःक्किल्ले कुसाम्मिःपुपेन् केदुक्पा सम्दाङ् चुक्काङ् मेवेःत्ल फाऱआङ् मनाहाऱरे केदुक्पा केयऱबाहाऱ लाम्लाम्मो खुनिऱ नेत्नाओ मेनेस्सुसिरो ॥ 16 यरुसलेम खिरिबा पाङ्जुम्लाम्माङ् खेपुमो मनाहाऱ मेजुपुसे ॥ खेङ्हाऱरे केदुक्पा केयऱबाहाऱ नु फेन्साम्हाऱरे तुक्खे मेजाःतुसिबाहाऱ खेपुमो मेदारुसि, हेक्क्याङ् काक् मेवेःतेरो ॥

सेःक्युकुमिबाहाऱ तुक्खे मेजाःतुसिऱ

17 हेक्क्याङ् मानिङ्वाऱफुसाम्बा नु सदुकि लक्कोबा खुनेऱ कुन्जुम्हाऱरे सेःक्युकुमिबाहाऱ साऱरिक् नामेहेत्तुसि ॥ 18 हेक्केःल्ले खेङ्हाऱरे सेःक्युकुमिबाहाऱ मेदेम्सुसिआङ् पुङ्लाहिम्मो मेसाक्तुसि ॥ 19 कर सेन्दिक् दाङ्बाल्ले पाङ्घुबा माङ्लाङ्बेन् तयेआङ् लाम्धेःपुपेन्हनदुबिरुसि, हेक्क्याङ् लाःक्कात् लःत्तुसिआङ् मेत्तुसि, 20 “माङ्हिम्मो पेगेम्मेऱआङ् कन् कुसङ् हिङ्मन्ले कुयाःम्बेओबा काक् पाःन्निन् मनाहाऱ इङ्भन् चोगेम्सिमेऱओ ॥” 21 हेक्क्याङ् कुदाःन्दिक् तानाम्सा माङ्हिम्मो मेलःसेआङ् मनाहाऱ हुऱमा मेहेःक्कुतुसिरो ॥

बा खेन् येम्मो मानिङ्वाःफुसाम्बा नु कुन्जुमहाःरे यहुदि येजुम्भो नु काक् इसाइलस्मा तुम्भाक्साहाःरेन् चुम्लुङ् मेजोगुआङ् सेःक्युकुमिबाहाः पुङ्लाहिम्मोलाम् तारेसेः फाःआङ् पुङ्लाइङ्बान् इङ्घङ् मेहाक्तुरो ॥ 22 कर थक्सुबाहाः पुङ्लाहिम्मो मेगेःरल्ले सेःक्युकुमिबाहाः खेप्मो मेहोःप्ते, हेक्क्याङ् खेङ्हाः मेनुःक्खे मेबेआङ् अक्खे मेमेत्तुसि, 23 “आनिगे पुङ्लाहिम्मो केरिगेल्ले लाम्धेःप्पेन्नुःरिक्काङ् एत्छिङ्डाङ् पत्छे, हेक्क्याङ् थक्सुबाहाःआङ् लाम्धेःप्पेन्मेगोःसुर मेयेबेरो, कर आनिगे लाम्धेःप्पेन्हम्नाःल्ले खेप्मो हाःत्ताङ् मेयागेन्लो ॥”

24 माङ्हिम् केगोःबा थक्तुम्बान् नु तुम्निङ्वाःफुसाम्बाहाःरे कन् पाःन्निन् मेघेप्सुआङ् आल्ल थे पोःङ्बाबे फाःआङ् खेङ्हाःरे खुनिः हःन्दा लेक्तेरो ॥ 25 हेक्क्याङ् खेप्मो कुभा मनाधिक् फेरेआङ् अक्खे मेत्तुसि, “खिनिः पुङ्लाहिम्मो केसाक्तुम्सिम्बा मनाहाःरेग ना माङ्हिम्मोने येसुरे कुयाःम्बेओ मनाहाः मेहुःरुसिर मेयाक्लो ॥” 26 खेन् थक्तुम्बाल्ले थक्सुबाहाः तेःरुसिआङ् सेःक्युकुमिबाहाः थेआङ् मेम्मेत्छिङ्डे येजुम्भोओ तारुसि, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाः मनाहाःरे लुङ्डिल्ले आम्लेप् आम्लेप् फाःआङ् मेगिसेरो ॥ 27 खेङ्हाःरे सेःक्युकुमिबाहाः येजुम्भो तगि मेयेप्सुसिआङ् मानिङ्वाःफुसाम्बाल्ले खेङ्हाः मेत्तुसि, 28 “आनिगे येसुरे कुयाःम्बेओ मनाहाः थेआङ् मेहुःरेम्सिममेन्नेः फाःआङ् इङ्जाःङ् पिआसिगेआङ् वये, कर खिनिःग यरुसलेम्मो खिनिः निसाम्मिल्ले केधिमसुम्माङ् कन् मनाःल्ले कुसिःमेल्ले आप्तिक्किन् याप्मि कुःप्मा केगोःत्तिआङ्केवयिःरो ॥”

29 कर पत्रुस नु वेः सेःक्युकुमिबाहाःरे नोगप् मेबिरु, “आनिगेग खिनिः मनाहाःरे पाःन्निन् खेम्मानुःल्ले निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुइङ्जाःङ्डिन्ने खेम्मा पोःङ्लो ॥ 30 खिनिः सिलाम्साक्मा सिङ्समदाङ् फोःम्मा सेप्मा केबाङ्घुम्सिम्बा येसुःन् आनिः पाधेबाहाःरे खुनिः निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले याम्मो कुहिङ्वेत् चोगुरो ॥ 31 निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले खुनेःग लाम्लोःबा नु सेन्लपदाङ्बा पोःङ्से कुजुप्साङ् लेपमाङ् युक्खुरो ॥ हेक्केलरिक् इसाइलस्मा मनाहाःरे खुनिः लायोलाम् हिम्मा नु लायोलाम् लेप्मि खोःमा सुयेम् मेघोःसुआङ् मेवाःरो ॥ 32 हेक्क्याङ् कन् पाःन्निन्लेन् तोःन्दिःङ्ग आनिगे वयिगेरो, हेक्क्याङ् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुइङ्जाःङ् तेन्दिङ् केजोःक्पाहाः पिरुसिबा सेसेमाङ्डिन्नाङ्तोःन्दि वाःरो ॥”

33 हेक्क्याङ् कन् पाःन्निन् मेघेप्सुआङ् येजुम्भोओ केवाःबा मनाहाःरे साःरिक् खुनिः साक्केन् पोगेआङ् सेःक्युकुमिबाहाः सेप्मासि फाःआङ् निङ्वाः मेजोगुरो ॥ 34 कर खेप्मो साम्योथिमसाम्बा नु काक् मनाहाःरे मिङ्सो इङ्धाःङ् मेबिरुबा गमालियल मेप्मनाबा फरिसिःन् येम्सिङ्डाङ् खेन् सेःक्युकुमिबाहाः सप्फाधिक् लाःक्कात् पाङ्घुसि ॥ 35 हेक्क्याङ् खुनेः वेः यहुदि येजुम्भोबाहाः अक्खेलरिक् मेत्तुसि, “इसाइलस्मा मनासे, कन् मनाहाः थेमा मेप्मासि खिनिः निङ्वाः केङ्ःत्तुम्माङ् केवयिःबे? सिङ्सिङ् लररेम्मेःओ! 36 कुभा तङ्बे तगि थियादस मेप्मनाबेन् त्येआङ् वये ॥ खुनेःग रोमि हाङ्जुम्मिल्ले कुदक्लेङ्वाओ हाङ्बिफ्युङ् चोःक्मा फाःआङ् इङ्गाःएःक् लररेआङ् वयेरो ॥ हेक्क्याङ् कुभा कुगिप् लिसि (४००) मनाहाःरेआङ् खुनेः मेदिम्दु, कर कुभा मनाहाःरे खुनेः मेसेरुआङ् खुनेः केदिम्बा मनाहाः काक् मेसेःरेआङ् मेनुबे मेबेरो ॥ 37 याङ्सि पयम् याम्नाःत्तिःत्तो गालिलस्मा यहुदा मेप्मनाबेन् त्येआङ् कुभा मनाहाःनु तङ्सिङ्डाङ् हाङ्बिफ्युङ् चोगुरो, कर खुनेःआङ् मेसेरु हेक्क्याङ् खुनेः केदिम्बाहाःआङ् मेसेःरे मेबेरो ॥ 38 कन् मनाहाः मेसुसेम्सिमिन्नेः लेःरेम्देःसेम्सिमिन्नेः फाःआङ् इङ्गाः सुजा पिनिङ्लो ॥ थेआङ्भेल्ले कङ्हाःरे मेहुःरुसिबा मेजोगुसिबा पाःन्निन् मनालाम्ने फाःग्र कन् मनाहाः मेनुप् मेबेःक्लो ॥ 39 कर निङ्वाःफुमाङ्गलाम्ने फाःग्र खिनिः कन् मनाहाः अप्मा केन्छुक्तुम्सिमिन्लो, कर याङ्ना खिनिःने निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुदक्लेङ्वाओ केबोगिबा कुइसिःक् पोःङ्लो ॥”

40 खुनेः कुबाःन्निन् येजुम्भोबा मनाहाः खेम्मा मेदेन्देरो ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाःरे सेःक्युकुमिबाहाः मेःःत्तुसिआङ् तेःम्भुक् मेयाक्तुसिर आल्ल कन् येसुरे कुयाःम्बेओ पाःप्मा हुःमा केङ्घोःसुम्मिन्लो फाःआङ् इङ्जाःङ् मेबिरुसिआङ् मेलेरुसिरो ॥

41 हेक्क्याड् सेःक्युकुमिबाहाः येजुम्भोलाम् मेलःन्दे मेबेआड् आनिगेग येसुरे कुमना पोःकखिगेबाल्ले चोगुल्ले तुक्खे चामा लाःरिगे फाःआड् साःरिक् मेसःत्तेरो ॥ 42 हेक्क्याड् थिक्क्याःन्धक् खेड्हाः माड्हिम्मो नु हिम्हिम् मेबेआड् येसुःन्ने निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तरो फाःआड् कन् सुनाइड्डिन् चक्मेल्लए मेहुःरुसिर इड्भन् मेजोगुरो ॥

6

सेःक्युकुमिबाहाः कुभाः केबिबा नुसि मनाहाः मेसेगे

1 आल्ल खेन् येम्मो हुःसाम्बाहाः चक्मेल्लए मेबोःरेर मेबेःल्ले ग्रिक केबाःपपा यहुदिहाः नु हिब्रु केबाःपपा यहुदिहाःओ खेमाः पोगेरो ॥ ग्रिक केबाःपपा यहुदिहाःरे आनिगे मेमेदुमाहाः थिक्क्याःन्धक्पा चामा थुड्मा मेहासुबाओ नुःरिक्काड् कम्ब्राड् मेन्जोगुसिन् फाःआड् लुड्मेहाःत्तुसिरो ॥ 2 हेक्केःल्ले थिक्-नेत् सेःक्युकुमिबाहाःरे यरुसलेमस्मा नसानिबाहाः मेःत्तुसिआड् अक्खे मेमेत्तुसि, “फुःनुसाःसे, आनिगेग निड्वाःफु पाःन्जाक्किन् इड्भन् चोःक्मा नु हुःमासि लेप्माआड् चामा थुड्माःरे तड्गाम् चोःक्मा मेलाःरिगेन्लो ॥ 3 हेक्केःल्ले खिनिः लुम्मोलाम् नुसि मिड्सोदाड्बा फाःआड् केड्ड्बा सेसेमाड्डिल्ले कुमुक्साम्मिल्ले थुक्त्तुसिबा नु सिक्कुम्दिड्निड्वाःरे कुधिम् केबोःड्बा मनाहाः सेगेम्सिममेःओ ॥ खेड्हाः आनिगे कन् लक्पेन्हाः हुक्सुप्तुम्सिम्बेआड् 4 चक्मेल्लए तुवा चोःक्मा नु निड्वाःफु पाःन्जाक्किन् इड्भन् चोःक्माओ नु हुःमाओ येम् पिरुम्बेःरो ॥” 5 सेःक्युकुमिबाहाःरे मेबाःत्तुबा कन् पाःन्निल्ले काक् नसानिबाहाःरे खुनिः निड्वाः तासुरो हेक्केःल्ले खेड्हाःरे सेसेमाड्डिल्ले कुमुक्साम्मिल्ले थुक्त्तुसिबा नु नसाःन्निल्ले कुधिम् केबोःड्बा स्तिफनस, हेक्क्याड् फिलिप, प्रखुरस, निकानोर, तिमोन, पर्मिनास, नु थिम्मेन्डड् सुवाड्लाम् यहुदि साम्योओ केदाःबा एन्तिओकस्मा नसानिबा निकोलसेन्मेसेगुसिआड् 6 खेड्हाःरे सेःक्युकुमिबाहाःरो मेदारुसिरो ॥ हेक्क्याड् सेःक्युकुमिबाहाःरे खुनिः सम्दाड् हुक् मेनेस्सु मेबिरुसिर निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमुःइसाम् मेघोःसुनि फाःआड् तुवा मेजोगुरो

7 निड्वाःफु पाःन्जाक्किन् चक्मेल्लए मेसेःसुर मेदेःरु ॥ हेक्क्याड् यरुसलेम्मो हुःसाम्बाहाः यरिक् मेबोःक्खेर मेबेआड् यरिक् निड्वाःफुसाम्बाहाःरेआड् कन् नसाःन्निन् तेन्दिड् मेजोगुरो ॥

स्तिफनसेन् मेदेम्सुः

8 आल्ल कन् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुलुड्गुम् नु कुमुक्साम्मिल्ले केदिम्बा स्तिफनसेल्ले मनालुम्मो निड्वाः केमाबा याःम्बक्हाः नु मिक्सेःन्हाः चोगुरो ॥ 9 कर “चोःक्युम्भोसाबाहाःरेन्* चुम्लुड्हिम्” मेप्मनाबा यहुदि चुम्लुड्हिम्मो केयाक्पा कुभा मनाहाः खुनिः तक्लेड्वाओ मेबोगे ॥ खेड्हाः साइरेनि नु अलेक्जेन्ट्रिया येक्यक्, हेक्क्याड् सिलिसिया नु एसिया तेड्गप्समा यहुदि मेवयेरो ॥ खेड्हाःरे स्तिफनसनु पाःन् थक्मा मेहेःक्तु, 10 कर सेसेमाड्लाम् सिक्कुम्दिड् निड्वाःओ स्तिफनसेन् पारेबाल्ले चोगुल्ले खेड्हाःरे खुनेः पाःन्धड्डो नाःम्मा मेन्छुक्त्तुन्लो ॥

11 हेक्क्याड् खेड्हाःरे स्वाःत्ताड् मनाहाः अक्खेलःरिक् पाःप्मा मेहुसुसिरो, “आनिगेग कल्ले मोसा नु निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुदक्लेड्वाओ माड्चेःया पारेबा खेप्सुम्बेरो ॥”

12 हेक्केलःरिक् खेड्हाःरे यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाः, साम्योथिम्साम्बाहाः नु वेः मनाहाः मेभोःक्खुसि ॥ हेक्क्याड् खेड्हाः मेदयेआड् स्तिफनसेन् मेदेम्सुआड् यहुदिहाःरे खुनिः येजुम्भोओ मेदेःरुरो ॥ 13 हेक्क्याड् फोत्याबा तोःन्दि पिसे मेदारुसिबाहाःरे अक्खेलःरिक् मेबाःत्तु, “कन् मनाःल्लेग आप्फाल्लेसाड् कन् सेसेमाड्हिम् नु आनिः साम्योथिम्मिल्ले कुदक्लेड्वाओ पारेबारक् खेप्सुम्बेरो ॥ 14 हेक्क्याड् कल्लेग, नासरतस्मा येसुरे कन् माड्हिम्मिन् यस्सुआड् मोसाःरे आबिरे आयुसेबा साक्थिम्हाः, चोःक्थिम्हाः केरेक् लेक्खु आबिरेरो लःरिक् पाःत्तुरो ॥”

15 हेक्क्याड् खेन् चुम्लुड्डो केयुड्बाहाःरे खुनेः अदक्त्तक्काड् ओमेमेत्तुल्ले कुनाराःड्ग माड्लाइड्बाल्लेन् हेक्के ओःत्तेबा मेनिःसुरो ॥

* 6:9 “चोःक्युम्भोसाबा” मेमेत्तुसि, थेआड्भेल्ले तगि रोमिहाःरे खुनिः योःक्पा योःक्मा मेवये ॥

सुतिफनसेल्ले उवा चोगुः

1 हेक्क्याड् मानिड्वाःफुसाम्बाल्ले सुतिफनसेन् सेःन्दोसु, “कन् आपत्तिकहाः सेक्खाएबि?”
 2 हेक्केःल्ले खुनेः नोगप् पिरुसि, “पाःसे, फुःनुसाःसे, आघेप्सेममेःओ! आनिः सुधेबा अब्राहाम्मिन् हारान येक्यक्को पेःक्माआड् युड्मानुःल्ले तगि खुनेः मेसोपोतामिया तेड्गपपो वयेल्लेए मिमिदिड्बा निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमिमिदिड्डिन् खुनेःओ ओसेःन्धाक्सिड्डाड् 3 अक्खे मेत्तुरो, ‘कन् लाजेः नु केगाःइ सोःधोःकहाः लेःधयेसेःआड् खेनेः ओसेःन्धाकनेबा लाजेःओ पेगेःओ ॥’
 4 हेक्केःल्ले खुनेःआड् काल्दिहाःरे खुनिः लाजेःलाम् लःन्देआड् हाराःन्नो पेआड् युड्सिड् ॥ खेपमो कुम्बा स्येआड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले खुनेः खेन् लाजेःलाम् तेरुआड् आल्लो कपमो आयुड्बा लाजेःओ तारुरो ॥ 5 हेक्केसाड् खुनेः कन् लाजेःओ लाड्भो तोःमा लाजेःआड् मेबिरुन्लो, कर कन् खुनेः नु कुमुःइदाड्साहाः ताःनदि पिमासि फाःआड् माड्हेक् चोगुरो ॥ कर निड्वाःफुमाड्डिल्ले माड्हेक् चोगुबा येमो अब्राहामरे कुस्साःधिककाड् होःपुतेरो ॥ 6 याड्सि निड्वाःफुमाड्डिल्ले खुनेः अक्खे मेत्तु, ‘खेनेः केमुःइदाड्साहाः माःड्घाबा वेः लाजेःओ मेयुड्लो ॥ खेपमोबा लाजेःसाबाहाःरे तापुःल्लिक् मेमेत्तुसिआड् कुगिप् लिसि तड्बे (४००) थारिक् खुनिः साक्केल्लेक्काड् योःक् मेजोगुसिरो ॥ 7 कर केमुःइदाड्साहाः योःक्पा केजोःक्पा खेपमोबा लाजेःसाबाहाःरे इड्गाः खुमुदिड् पिरुड्सिड्लो ॥ हेक्क्याड् केमुःइदाड्साहाः खेन् लाजेःओलाम् कन् लाजेःओ मेधाड्डाड् इड्गाः सेवा मेजोःक्कारो ॥’ 8 हेक्क्याड् अब्राहाम्मिन् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसेसे माड्हुप्लेन्मिक्सेःन् पोःड्ल फाःआड् हर्दो हेक्मा* थिम् पिरुरो ॥ हेक्केःल्ले अब्राहामरे इसहाक्किन् सावाःन्दुआड् येत्छि (८) येन्नो हर्दो हेगु पिरु ॥ हेक्क्याड् इसहाकेन् याकुबरे कुम्बारो ॥ आनिःग याकुबरे थिक्-नेत् (१२) कुस्साःहाःरे खुनिः मुःइदाड्सासिरो ॥

9 कुम्भुःसिरे युसुफेन् साःरिक् नामेहेत्तुबाल्ले चोगुल्ले खेड्हाःरे खुनेः मिस्रिहाःरे खुनिः हुक्को मेसड्घुआड्खुनेः योःक्पा पोःक्खे, कर निड्वाःफुमाड्डिन् खुनेःनु वये, 10 हेक्क्याड् खुनेः कुदुक्खेवालाम् सेःपुतेरो ॥ हेक्क्याड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले खुनेः लुड्माः तुक्कुत्तुआड् सिक्कुम्दिड् निड्वाः पिरुबाल्ले चोगुल्ले फारो हाड्डिल्ले खुनेः मिड्सो इड्धाःड् पिरुर मिस्र लाजेः नु कयाड्साकुन्धे सम्दाड् सुहाड्युक्पा चोगुरो ॥

11 हेक्क्याड् मिस्र लाजेः नु कनान लाजेःओ साःरिक् यम्बा साक् थ्येआड् यम्बा तुक्खेवा नु मिन्देः पोगे, हेक्केःल्ले आनिः सुधेबा ताक्थेबाहाःरे चामा थ्येमाआड् मेड्गत्तुन्लो ॥ 12 कर याकुबरे मिस्रओ यरिक् चा वाः केल्ःबा खेपसुआड् कुस्साःहाः चा लाःसे पाड्घुसि ॥ खेड्हाःरे युसुफलाम् चाःन् मेड्डु कर खुनेः कुसिड् मेन्निःत्ते हिम्मो मेनुःक्खेरो ॥ 13 हेक्केलःरिक् मिस्रओ निलेड् चा लाःसे मेबेःल्ले युसुफरे कुम्भुः कुन्साःसि इड्गाः युसुफा फाःआड् मेत्तुसि, हेक्क्याड् फारोहाड्डिल्लेआड् युसुफरे कुहिम्सयड्हाः कुसिड् निःत्तुसिरो ॥ 14 हेक्क्याड् युसुफरे कुम्बा याकुब नु काक् कुहिम्सयड्हाः मिस्रओ उःत्तुसि ॥ खेड्हाः केरेक् नु-डा (७५) मेवयेरो ॥ 15 हेक्क्याड् याकुब नु कुहिम्सयड्हाः मिस्रओ मेबे ॥ याड्सि खुनेः नु कुस्साःहाः खेपमोए मेस्ये ॥ 16 खुनिः थक्हाः सेक्केम लाजेःओ मेदेःरुआड् अब्राहामरे हामोरे कुस्साःहाःलाम् इड्गाः वयेबा इपुड्देन्नो मेल्पुत्तुसिरो ॥

17 आल्ल निड्वाःफुमाड्डिल्ले अब्राहामनु चोगुबा माड्हेक्किन्केपमा इःत्तल्ले मिस्रओ आनिः मनाहाः यरिक् मेबोःन्देः मेबेरो ॥ 18 यरिक् तड्बे एगाड् खेपमो वेःसमा मनाःन् हाड् पोःक्खेआड् मिस्रओ हाड् चोःक्मा हेःक्त्तु ॥ खेल्ले युसुफरे कयाःम्बेओ कुसिड् मेनिःत्तुन्लो ॥ 19 खेल्ले आनिः थाःक्थेबाहाः इड्लेक् मेत्तुसिः साःरिक् निड्घुम् चोगुसिआड् येम्बित्छाः अडेःक्वासाहाः मेसिः फाःआड् लापुफु पाड्घुसि ॥

20 बा खेन् येमो मोसाःन् सावाःन्छिड् ॥ खुनेः निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ साःरिक् नुःबा अडेःक्वा चोगे ॥ खुनेः हिम्मो ला सुम्सि थारिक् कुम्बा कुम्मासिरे चिक्खेछुआड्

* 7:8 हर्दो हेक्मा-हर्दो हेक्मान् निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेगुसिबा कुम्माहाःरे खुनिः मिक्सेःन् वये ॥

कत्तेछुरो ॥ 21 हेक्क्याड् खुनेः हिम् लाःक्कात् मेलःतुआड् वहड्डिल्ले कुयाओ मेनेससुल्ले खेपुमो फारोहाड्डिल्ले कुस्साः हाड्सामाल्ले खोःसुआड् कुस्साः चोगुआड् कत्तुरो ॥ 22 हेक्केलरिक् मिसओ केवाःबा केरेक् सिक्कुम्दिड् निड्वाः निसाम्हाः खुनेः मेहुःरुरो ॥ हेक्क्याड् थाड्बेन् केरेआड् खुनेः पाःन्नो नु याःम्बक्को मुक्केगुबा पोःक्खेरो ॥

23 हेक्क्याड् मोसाःन् तड्बे लिबोःड्(४०) केरेल्ले कुगाःइ इसाइलिहाः तुम्से पेःक्मा निड्वाः चोगुरो ॥ 24 हेक्क्याड् मिसिधिक्ले थिक् इसाइलिःन् निड्घुम् मेत्तुबा निःसु ॥ हेक्केःल्ले खेन् नाड्मा फाःआड् पेआड् खेन् मिसिःन् हिपत्तु सेरुरो ॥ 25 खुनेःग निड्वाःफुमाड्डिल्ले आबाडे कुमना इसाइलिहाः खुनिः योःक्पा हिड्मन्लाम् चोःक्युम्भो पिमासि फाःआड् खुनेः पाड्घुबा पाःन्निन् कुसिड् मेनिःत्तुर केलाःबा इःतुआड् वये, कर खेड्हाःरे खेन् पाःन्निन् कुसिड् मेन्निःत्तुन्लो ॥ 26 हेक्क्याड् कुदाःन्दिक् नेपुफु इसाइलिहाः चुड्त्छिर यागेत्छिबा निःसुसिआड् नादड् चोःक्मासि फाःआड् पेआड् मेत्तुसि, 'तेःड्बासे, खिन्छिःग फुःनुसाः केधाप्सि! थेआड् केजुड्सिबाबे?'

27 कर खेन् निड्घुम् केमेपेलेले मोसाःन् थिक्लेपुमाड् चन्दुर सेःन्दोसु, 'खेनेः हाःतले आनिगे सम्दाड् हाड् केजोःक्पा नु खासेन्लोःम्बा केजोगेआड् केवाःबे? 28 खेनेः मिःपुमा मिसिःन् केसेरुबा हेक्के इड्गाःआड् केसेत्ताबाबि?' 29 कन् पाःन्निन् खेपुसुआड् मोसारे इड्गाः मिसिःन् सेरुड्बा पाःन्निन्नाड् वेः मनाहाःरे निड्वाः मेघोःसुबिला लरिक् निड्वाः इःत्तुर किःसेआड् मिसलाम् मिद्यान लाजेःओ खेत्छिड् पेआड् खेपुमोए वाःमा हेःक्ते, हेक्क्याड् खेपुमोए मेःक्खिम् चोगुआड् नेपुफु कुस्साःआड् पोःक्खेत्छिरो ॥

30 तड्बे लिबोःड्(४०) एगाड् सिनाइ कोःक्माल्ले कुबेसाड् एक्सादेन्नोबा मि केदिःपुपा पोःक्लाओ माड्लाइड्बान् मोसारो थाःन्छिड्लो ॥ 31 मोसारे कुनिड्वाः मयेआड् थेःन्नेबे? फाःआड् कुबेसाड् पेरो ॥ कर खेल्ले दाड्बाल्ले कुड्क्लाःन् खेपुसु- 32 'इड्गाः केसुधेबा अब्राहाम, इसहाक नु याकुबरे सेवा मेजोगाड्बा निड्वाःफुमाड्आ ॥' मोसाःन् कुगिःमाल्ले यक्खेआड् खेन् मि केदिःपुपा पोःक्लाःन् ओमेपुमा आःन्छिड् मेजोगुन्लो ॥

33 हेक्क्याड् दाड्बाल्ले मेत्तु, 'खेनेः केलाड्सुःपुहाः फेन्देः, थेआड्भेल्ले खेनेः केयेपुपा देन्निन् सेसे चोःक्' ॥ 34 इड्गाः आमनाहाः मिसओ निड्घुम्मो मेवाःबा निःसुड्सिड्डाड् खुनिः मेरिड्डिन्खेपुसुड्डाड् वाःआ ॥ हेक्केःल्ले इसाइलिहाः खुनिः योःक्पा हिड्मन्लाम् चोःक्युम्भो पिसे इड्गाः याड्डाड् वाःआ ॥ आल्ल याड्ना मिस लाजेःओ खुनिः कुभाः पिसे नुःक्नेःरो ॥

35 बा कन् मोसाःन् इसाइलिहाःरे 'खेनेः आनिगे सम्दाड् हाःतले हाड् नु खासेन्लोःम्बा केसेगेआड् केवाःबे?' मेमेत्तुर मेनाःरुआड् मेवये, कर पोःक्लाओ ओसेःन्गेधाक्सिड्बा माड्लाइड्बाल्लोलाम् निड्वाःफुमाड्डिल्ले खुनेःग हाड् केजोःक्पा नु ताड्गेसेःपुपा चोगुआड् पाड्घुरो ॥ 36 मोसारे ए इसाइलिहाः मिसलाम् लाःक्कात् लःत्तुसि, हेक्क्याड् मिसओ, हेःत्ताड्बा वाहड्डो नु तड्बे लिबोःड्(४०) थारिक् एःक्सादेन्नो यरिक् निड्वाः केमाबा याःम्बक्हाः चोगुरो ॥

37 कन् मोसारे इसाइलिहाः अक्खे मेत्तुसि, 'निड्वाःफुमाड्डिल्ले इड्गाः हेक्त्तड्बाए माड्निड्वाःपाःन् केबाःपुपा खिनिः आबाडे मनालाम् खिनिःओ पाड्घुरो ॥' 38 इसाइलिहाः एःक्सादेन्नो मेजुपुसेल्ले मोसाःन् खेड्हाःनु वये, सिनाइ कोःक्माओ माड्लाइड्बान् खुनेःनु पारे हेक्क्याड् खेन् हिड्मन् केबिबा निड्वाःफु पाःन्जाक्किन् खुनेः खोःसु, हेक्क्याड्आनिः सुधेबाहाः पिरुसिआड् आनिः आघोःसुम्माड्आवाःरो ॥

39 कर आनिः सुधेबाहाःरे खुनेः कुबाःन्निन् तेन्दिड् चोःक्मा मेनाःरुआड् मोसाःन्नाड् मेनाःरु, हेक्क्याड् मिसओ नुःड्मा निड्वाः मेजोगुरो ॥ 40 हेक्केःल्ले मोसारे कुम्भुः हारुन्निन् खेड्हाःरे अक्खे मेमेत्तु, 'आनिगे लागि यापुमि लाम् केलोःबा माड्हाः चोगे आबिरेः ॥ मिसलाम् यापुमि केलःपुपा कन् मोसाःन् थे पोःक्खे फाःआड् आनिगे मेनिःसुम्बेन्लो ॥' 41 हेक्केःल्ले खेड्हाःरे पित्साःत्नावाइत्ला मेजोगुआड् सिदुड्जभा मेजोगुरो ॥ खुनिः मेजोगुबा याःम्बक्को मेसःत्तेर नावाइत्लान् इड्धाःड् पिसे ससाड्सोःत् मेजोगुरो ॥ 42 हेक्क्याड्

निड्वाःफुमाड्डिल्ले ताड्साक्पोबा खेःमसिक्पेन्सेवा मेजोगुर फाःआड् खेड्हाः लेरुसिरो ॥ कन् पाःन्निङ्ग माड्निड्वाःपाःन् केबाःपपाल्ले सापपन्नो सापतुआड् केबप्पा कुइसिःक् केरेरो, 'इसाइलिसे, खिनिः एःक्सादेन्नो तड्बे लिबोःड्(४०) थारिक् केवयिल्लेआड् इङ्गाः आसेवा केजोगुम्मिल्ले सिदुड्जभा यापमि केम्बिरिन्लो ॥

43 कर खिनिःग मोलोक साम्माड्डिल्ले कुमाड्धाःन्नु खेःमसिक्पेन्रेफान साम्माड्डिल्लेन् नावाइतलाःन् केबक्खुम्लो ॥

खिनिः आबाडे केजोगुम्बा नावाइतलाःन् सेवा केमेत्तुम्बाल्ले चोगुल्ले बेबिलोन्नुःल्लेआड् माःड्घा पाड्निड्लो ॥'

44 खेड्हाः येःड्घादेन्नो मेवयेल्ले आनिः सुधेबाहाःरे निड्वाःफु साःड्गाहिम् मेगत्तु ॥ निड्वाःफुमाड्डिल्ले मोसाःन् ओसेःन्धाक्तुबा हेक्केए खेन् चोगेआड् वयेरो ॥ 45 याड्सि निड्वाःफुमाड्डिल्ले खुनिः तगिलाम् नाःत्तु लःत्तुसिबा सुवाड्हाःरे खुनिः लाजेःओ यहोसुःन्नु मेबेःल्ले, खेड्हाःरे साःड्गाहिम्मिन् खुनिःनुए मेगुयुआड् मेदेःरुरो ॥ हेक्क्याड् दाउद हाड्डिल्ले कुयेम् थारिक् खेन् साःड्गाहिम्मिन् नेस्सेरो ॥ 46 दाउद हाड्डिल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाः ताःसुआड् याकुबरे सेवा चोगुबा निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुलागि हिम् चोःकमा फाःआड् पेलि फाक्तु, 47 कर निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुहिम्मिङ्ग सोलोमन हाड्डिल्लेरक् चोगुरो ॥ 48 हेक्केसाड् केरेक्नुःल्ले पयम् यम्बा निड्वाःफुमाड्डिन् मनाहाःरे चोःकमनाबा हिम्मो मेवाःनेन् ॥ माड्निड्वाःपाःन् केबाःपपाल्ले कुसापपन्नो अक्खेलरिक् सापतेआड् पत्-

49 'दाड्बाल्ले पाःत्तु,

साड्ग्राम्पेदाड्डिन् इङ्गाः आहाड्युकनारो ॥ खेपमोलाम्मे काक् सम्दाड् हाड् चोःक्कारो, हेक्क्याड् इक्सादिङ्ग खाम्बेःकमान् इङ्गाः आलाड् तोःभेःत्तो ॥

हेक्केःल्ले आक्तड्बा केधेम्बा आवाःमा हिम् केजोगुम्बाबे?

50 काक् कड्हाःग इङ्गाःए चोगुड्सिड्बा मेःम्बिः?

51 खिनिःग सारिक् कुनिड्वाः केधुड्बा थिङ्गानि केजोगिरो! निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुड्घड्डिन् खेम्मा खिनिः नेक्खोः थुड्लो ॥ खिनिः सुधेबाहाः हेक्केए केलरिआड् सदादिङ्ग सेसेमाड्डिन् केअत्तुम्लो ॥ 52 खिनिः सुधेबाहाःरे काक् माड्निड्वाःपाःन् केबाःपपाहाः तुक्खे मेजाःत्तुसि ॥ खेड्हाःरे निड्वाःफुमाड्डिल्ले माड्हेक् चोगुबा साम्योनिबा हाड्डिल्ले कुदामाल्लेन् माड्निड्वाःपाःन् केबाःपपाहाःआड् मेसेरुसिरो ॥ आल्ले खुनेः इड्लेक् केमेत्तुम्माड् केसेरुम्लो ॥ 53 निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसाम्यो इङ्जाःड्डिन् माड्लाड्बाहाःरे खिनिः केम्बिरिः, करसाड् खिनिः केड्धेप्सुम्मिन्लो ॥”

स्तिफनसेन् लुड्डिल्ले मेबःत्तुः

54 कन् पाःन्निन् चुम्लुड्बा पासिड् पादाड्लाहाःरे मेधेप्सुआड् स्तिफनसेन्नु सारिक् खुनिः सिक् पोगेआड् खुनिः हाबोः मेयेःक्खुरो ॥ 55 कर सेसेमाड्डिल्ले कुमुक्साम्मिल्ले थुक्तुबा स्तिफनसेन् साड्ग्राम्पेदाड् लेप्माड् ओमयेल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमिमिदिङ्गिन् नु कुजुप्साड् लेप्साड् येसुःन् येबेबा निःसुरो ॥ 56 हेक्क्याड् स्तिफनसेन् अक्खेलरिक् पारे, “ओमेत्तेम्मेः, इङ्गाः साड्ग्राम्पेदाड्डिन्हरेबा निःसुड्, हेक्क्याड् मेन्छाम्साःन्* निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुजुप्साड् लेप्माड् येप्पा निःसुड्लो!”

57 हेक्केःल्ले खेड्हाःरे सारिक् मेअःक्तेर मेभिःक्तेर खुनिः नेक्खोःहाः हुक्किल्ले मेहुः, हेक्क्याड् थिक्हुप् मेबोःक्खेआड् थिक्लेड्माल्ले खुनेः फुत्तुम् मेभत्तु, 58 हेक्क्याड् येक्क्यक् लाःक्कात् मेउःक्खु मेलःत्तु ॥ खेन् पाःन्निन्लेन् तोःन्दिहाःरे खुनिः सुड्धेःक्वाहाः सावल मेपमनाबा थाड्बेन्निन् कोमेबाड्घुआड् स्तिफनसेन् लुड्डिल्ले पःप्मा मेहेःक्तुरो ॥

59 लुड्डिल्ले मेबःत्तुर मेबत्छेल्ले स्तिफनसेरे अक्खेलरिक् तुवा चोगु, “दाड्बा येसुए, इङ्गाः आयाम्साम्मिन् ताःक्तेःओ ॥” 60 हेक्क्याड् खुनेः थुड्बोहजः युड्सिड्डाड् यम्बा इक्लाओ

* 7:56 मेन्छाम्साःन्-येसुरे लत्छा कुमिड् ॥

अक्खेलरिक् पाःतु, “दाड्बाए, कड्हाःरे मेजोगुबा लायोरेन् खुम्दिङ् मेबिरेसेन्नेःओ ॥” अक्खे पाःतुर खेन् स्येरो ॥

8

सावलरे सेसेहुप्लक्किन् तुक्खे चाःतुः

1-2 खेपमो सावलरेआङ् सतिफनसरे कुसिःमेन्नो तेन्दिङ् पिरुसिआङ् वयेरो ॥

हेक्क्याङ् मिङ्सोदाङ्बा सामयोसाबा मनाहाःरे सतिफनसेन् मेहुम्सु मेसुरुआङ् साःरिक् मेरिङ् मेधक्तेरो ॥ खेन् येन्नाङ्धो यरुसलेम्मोबा सेसेहुप्लक्को साःरिक् तुक्खे चाःपमा मेहेःक्तुसिरो ॥ हेक्क्याङ् सेःक्युकुम्बिबाहाःनु वेः काक् नसानिबाहाः यहुदिया नु सामरिया तेङ्गप् लेप्साङ् मेसेःरे मेबेरो ॥ 3 कर सावलरे सेसेहुप्लक्किन् मेम्भै चोःक्मा हेःक्तु ॥ खुनेः हिम् हिम् पेआङ् नसान् केजोःक्पा मेन्छुमाः येम्बित्छाः तेम्सुसिआङ् उःक्खुसिर पुङ्लाहिम्मो थेक्तुसिरो ॥

सामरियाओ सुनाइङ् सेः

4 यरुसलेम्माम् केसेबार केबेःक्पाहाःरे आत्ति मेबेसाङ् सुनाइङ् मेसेःसुरो ॥ 5 फिलिपपेन्नाङ् सामरियास्मा येक्यक्को पेआङ् खेपमोबा मनाहाः येसुःन्ने निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तरो फाःआङ् इङ्भोःसुरो ॥ 6 फिलिपरे पाःतुबा पाःन्निन् मेघेप्सु हेक्क्याङ् खुनेः चोगुबा निङ्वाः केमाबा याःम्बक्हाः मेनिःसुल्ले मनाहाःरे नुःरिक्काङ् कुबाःन्नो निङ्वाः मेबिरुरो ॥ 7 खेपमो यरिक् मनाहाःओनु फेन्साम्हाः मेभिःक्तेर मेल्ःन्दे मेबे, हेक्क्याङ् यरिक् लङ्लेःङ्वाहाः नु लाङ्सक्पाहाःआङ् मेनुःरेरो ॥ 8 खेल्ले चोगुल्ले खेन् येक्यक्को पयम् सःपमा नु ओमुल्लमान् तयेरो ॥

9 आल्ल तगिआङ्धो खेन् येक्यक्को सिमोन मेपमनाबा कित्चाक्थिक् वये ॥ खेल्ले कित्चाक् याःम्बक् चोगुआङ् सामरियास्मा मनाहाःरे खुनिः निङ्वाः माःसु पिरुसिआङ् वयेरो ॥ खेल्लेग आबाडे इङ्गाःए पयम् यम्बाआ फाःआङ् आङ्दिङ् लःरेआङ् वयेरो ॥ 10 हेक्क्याङ् येक्यक्को केयुङ्बा यम्बा चुक्पा केरेक्ले कल्ले निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले पयम् कुमुक्साम् कतुरो लःरिक् खेन् मेमेत्तुआङ् मेवयेरो ॥ 11 हेक्क्याङ् खेन् मनाहाः यरिक् तड्बेआङ्धो खुनेः कुगित्चाक्मुन्धुम्मिल्ले खुनिः निङ्वाः माःसु पिरुसिआङ् वयेबाल्ले चोगुल्ले खुनेः कुबाःन्नो मेबत्छेरो ॥ 12 कर खेन् मनाहाःरे फिलिपरे इङ्भोःसुबा निङ्वाःफुहाङ्जुम्मिल्ले कुयाःम्बेओ सुनाइङ् नु येसु ख्रिस्तेन्नसान् मेजोगुआङ् येम्बित्छाः मेन्छुमाः काक् बपत्तिस्मा मेबोःक्खेरो ॥ 13 सिमोनरेआङ् आबाडे नसान् चोगुआङ् बपत्तिस्मा पोःक्खे ॥ खुनेः फिलिपनु वयेगत्तेल्ले फिलिपरे चोगुबा यरिक् परिक्लेन् मिक्सेःन् नु निङ्वाः केमाबा याःम्बक्किन् निःसुआङ् खुनेः कुनिङ्वाः मयेरो ॥

14 हेक्क्याङ् यरुसलेम्मोबा सेःक्युकुम्बिबाहाःरे सामरियास्मा मनाहाःरे निङ्वाःफु पाःनजाक्किन् तेन्दिङ् मेजोगु केल्लबा मेघेप्सुआङ् पत्रुस नु युहुन्नान् खेपमो मेबाङ्घुसिरो ॥ 15 हेक्क्याङ् खुन्छिः सामरियाओ केरेत्छिआङ् नसानिबाहाःरे सेसेमाङ्डिल्ले कुमुक्साम्मिल्ले थुक्तुसिनि फाःआङ् तुवा चोगु पिरेत्छुरो, 16 थेआङ्भेल्ले आल्लो थारिक् नसानिबाहाःरे सेसेमाङ्डिल्ले कुमुक्साम्मिन् मेङ्घोए मेवये, कर दाङ्बा येसुरे कुमिङ्डोरक् बपत्तिस्मा मेबोःक्खेआङ् मेवये ॥ 17 हेक्क्याङ् पत्रुस नु युहुन्नारे खुन्छिः हुक्हाः सामरियास्मा नसानिबाहाः समदाङ् नेस्सु पिरेत्छुआङ् खेङ्हाःरे सेसेमाङ् मेघोःसुरो ॥

18 सेःक्युकुम्बिबाहाःरे खुन्छिः हुक्किन् नेस्सेत्छुल्ले मनाहाः सेसेमाङ्डिल्ले कुमुक्साम्मिल्ले थुक्तुसिबा सिमोनरेआङ् निःसु हेक्क्याङ् खेङ्हाः याङ् पिरुसिर 19 अक्खे मेत्तुसि, “मना सम्दाङ् इङ्गाःआङ् आहुक् नेस्सुङ् पिरुङ्सिङ्डिल्ले हाराः सेसेमाङ्डिन् मेघोःसुनि फाःआङ् कन् मुक्साम्मिन् यापमि आबिरेत्छेःओ ॥”

20 कर पत्रुसरे नोगप् पिरु, “केयाङ्डिन् खेनेःनुए मेक्लरो, थेआङ्भेल्ले खेनेःग निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुबर्धाःम्मिन्याङ्डिल्ले इङ्मा केङ्ःतुरो ॥ 21 खेनेःग कन् सेवाओ लक् खोःमा नु कपमा थेआङ् केन्छुक्तुनलो, थेआङ्भेल्ले खेनेः केसिक्लुङ्मान् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुनिःमाओ नुःबा होःप्लो ॥ 22 हेक्केःल्ले केभेन् निङ्वाःओलाम् हिन्देःआङ् दाङ्बान्नु तुवा

चोगेऱओ ॥ हेकृतड्बा फेन् निड्वाऱओलाम् लेपमि केघोःसुबि! ²³ थेआड्भेल्ले खेनेऱग नाहेममाल्ले कुधिम नु लायो इसेःड्बा निड्वाऱड्ले केयुकतेबान्इङ्गाऱ निःनेरो”

²⁴ हेक्क्याड् सिमोनरे नोगप् पिरुसि, “खेनेऱ केबाःतुबा आत्तिन्पाःन्हाऱआड्इङ्गाऱ आसमदाड् मेजुकनेन्ल फाऱआड् दाड्बान्नु इङ्गाऱ आलागि तुवा चोगे आबिरेत्छेऱओ ॥”

²⁵ हेक्क्याड् येसुरे कुयाःम्बेओ चेक्खेत्छुर दाड्बाल्ले कुबाःन्जाक् इड्भन् चोगेत्छुआड् युहुन्नाःन् नु पत्रुसेन् यरुसलेम लेपमाड् नुःक्खेत्छिल्ले लाम्मोबा यरिक् सामरियास्मा पाड्भेऱहाऱओ सुनाइड् सेःसेत्छुरो ॥

फिलिप्पेन्नु इथियोपिया लाजेऱबा मनाःन्

²⁶ थिक् येन् दाड्बाल्ले पाड्घुबा माड्लाइड्बाल्ले फिलिप्पेन् अक्खे मेत्तु, “यरुसलेमलाम् यो लाङ्गेन् लेपमाड्बा गाजा केबेःक्पा येःड्घादेनबा माराम्मो पेगेऱ ॥” ²⁷ हेक्केःल्ले फिलिप्पेन्नाड् खेपमो थासिड्लो ॥ हेक्क्याड् खुनेऱ इथियोपियास्मा सेभक्पा* यम्बा सुहाड्युकपेन्तुमु ॥ खेन् इथियोपियास्मा हाड्मा कन्दाकिरे कुयाड्साकुन्धे ओगेमेप्पा सुहाड्युक्पा वयेरो ॥ खुनेऱ यरुसलेममो सेवा चोःक्से पेआड् वयेरो ॥ ²⁸ हेक्क्याड् अन्लाओ युड्सिड्डाड् कुहिममो नुःक्खेर पत्छेल्ले माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले साप्तुबा सापपन्निन् निःरुर युडे ॥ ²⁹ सेसेमाड्डिल्ले फिलिप्पेन् मेत्तु, “अन्लाःल्ले कुबेसाड् पेगेऱ ॥”

³⁰ हेक्क्याड् फिलिप्पेन्नाड् लोःक्तेर अन्लाःल्ले कुबेसाड् पे हेक्क्याड् खेन् मनाःल्ले माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले साप्तुबा सापपन्निन् निःरुर युडेबा खेप्सु ॥ हेक्क्याड् फिलिपरे सेःन्दोसु, “कन् केनिःरुबा पाःन्निन् कुसिड् केनिःतुबि?”

³¹ खेन् सेभक्पेल्ले नोगप् पिरु, “पोधक् यापमि केजोःक् केबिबा मना मेःन्नेग आक्खेलऱरिक् कुसिड्निःपमा सुक्तुड्बे?” हेक्केःल्ले खेल्ले फिलिप्पेन् उःत्तुआड् सोरिक् खुनेऱनुए युक्खु ॥

³² खेल्ले निःरुबा साम्योसाप्ला लक्किन् कन् वयेरो-

“खुनेऱग सेत्छे तेऱमनाबा मेल्लुक हेक्के चोगे

हेक्क्याड् खुनेऱ कुमुरिक् केनःड्बाहाऱरे खुनिऱ तगिआड् स्वाःत् केयेप्पा मेल्लुक्साः हेक्केए थेआड् मेबाःतुन्लो ॥

³³ हेक्क्याड् खुनेऱ कुना मेधाःसु मेबिरुआड् तुक्खे मेजाःत्तुरो ॥

कुमुऱड्दाड्सारे कुयाःम्बेओ हाःत्लेआड् पाःपमा मेसुक्तुन्लो,

थेआड्भेल्ले नेत्तिगेन् कुहिड्मन्निङ्ग इक्सादिड् खाम्बेःक्मोलाम् तेऱरेरो ॥”*

³⁴ हेक्क्याड् खेन् सेभक्पेल्ले फिलिप्पेन् सेःन्दोसु, “कन् माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पाल्ले हाःत्ले कुयाःम्बेओ पाःत्तुबाबे? खुनेऱ आबाडे कुयाःम्बेओ पाःत्तुबाबि, वेऱस्मा मनाःल्ले कुयाःम्बेओ पाःत्तुबाबि? इङ्गाऱ पोधक् चोगाड् पिराड्डेऱओ ॥” ³⁵ हेक्केःल्ले फिलिपरे साम्योसाप्लाबा बा कन् लक्कोलाम् येसुरे कुयाःम्बेओबा सुनाइड्डिन् पोधक् चोगुल्ले खेन् सेभक्पेल्ले नसाःन् चोगुरो ॥

³⁶⁻³⁷ हेक्क्याड् खेड्हाऱ खेन् लाम्मो लाम्दिःक् चोगेत्छिर पत्छेत्छिल्ले च्वाःत् केनेबा तेन्नो केरेत्छि ॥ हेक्क्याड् खेन् सेभक्पेल्ले सेःन्दोसु, “ओमेत्तेऱ, कपमो च्वाःत् नेरो ॥ इङ्गाऱ बपतिस्मा पोःड्मा मेसुककान्बि?” ((फिलिपरे मेत्तु, “खेनेऱ काक् केनिड्वाऱरे नसाःन् केजोगुने फाऱग्र केसुक्तुरो” खेन् सेभक्पेल्ले नोगप् पिरु, “येसु ख्रिस्तेन्निड्वाऱफुसाः फाऱआड् नसाःन् चोगुड्लो ॥”))

³⁸ हेक्क्याड् खेन् अन्लाःन् येपमा पाड्घुआड् खुन्छिऱ यो च्वाःत्तो पेसिआड् फिलिपरे खेन् बपतिस्मा पिरु ॥ ³⁹⁻⁴⁰ खेड्हाऱ यो च्वाःत्तोलाम् लःन्दे थाडेत्छिर पत्छेत्छिल्ले दाड्बाल्ले कुसेसेमाड्डिल्ले खिमो फिलिप्पेन् पक्खु तेऱरुआड् आजोत्तोस* मेपमनाबा तेन्नो केत्तुरो ॥ खेपमो खुनेऱ सिजरिया*

* 8:27 सेभक्पा-खेन्येम्मो हाड्हिम्मोबा मेन्छुमाहाऱ ओगेमेप्पा येम्बित्छाऱहाऱग सेभक्पा मेवये ॥ * 8:33 यसैया ५३.७-८

* 8:39-40 आजोत्तोस-कड्ग लुम्बा वरक्किल्ले कुयाओ केनेबा येक्यक्लो ॥ तगि माड्हुपपो (यहोसु १३.३) कन्येक्यक्किन्असुदोद मेमेत्तु ॥ कड्ग सिजरिय येक्यक्किन्नुःल्ले ९० किलोमिटर माःड्घा नेस्से ॥ * 8:39-40 सिजरिया-कड्ग पयम् हाड्हेरोदेल्ले सिजर अगसुतसरे कुमिड्डो कुड्डोओ चोगुबा येक्यक्लो ॥

मेङ्गेते थारिक् लाम्मो केनेबा पाङ्जुमहाऱओ सुनाइङ् इङ्भोःसुर पेरो ॥ सेभक्पेल्ले खुनेऱ याम्मो मेनिःसुन्, कर खेन् सःत्तेर कुलाम्दिःक्को पेरो ॥

9

दमस्कसबा लाम्मो सावलरे येसुःन् नसाःन् चोगुऱ

सेःक्युकुमिबाहाऱ २२.६-१६, २६.१२-१८

1-2 कर दाङ्बाल्ले कुहुऱसाम्बाहाऱ केरेक् सेपमासि फाऱआङ् सावलरे साऱरिक् यङ्मा सेरुसिरो ॥ खुनेऱ मानिङ्वाऱफुसाम्बाल्लो पेआङ् दमस्कसओ केवाऱबा केरेक् दाङ्बाल्ले कुलाम् केदिम्बा मेन्छुमाऱ येम्बित्छाऱहाऱ पुङ्लाधाबा चोःक्मासिआङ् यरुसलेम्मो ताःपमासि हेक्क्याङ् खुम्दिङ् पिमासि सुक्तुङ्ल फाऱआङ् दमस्कसओबा यहुदि चुम्लुङ्हिम्मोबा सुहाङ्ग्युकुपाहाऱरे लागि सक्इङ्घङ् साप्पाङ्घुसिरो ॥ 3 हेक्क्याङ् खुनेऱ दमस्कसरे कुबेसाङ् केरेर पत्छेल्ले हक्चघत् ताङ्साक्पोलाम् सेन्दाङ्गेन् ओःत्ति खुनेऱ कुधिरि लेक्तेरो ॥ 4 हेक्क्याङ् खुनेऱ खाम्मो हर्गुप् चोःनदेआङ् इक्लाधिक् खेप्सु, “सावलए, सावलए, इङ्गाऱ थेआङ् तुक्खे केजाःत्ताबाबे?”

5 सावलरे सेःन्दोसु, “दाङ्बे, खेनेऱग हाःत्नेन्बे?”

हेक्केःल्ले अक्खेलऱरिक् नोगप् तये, “इङ्गाऱग तुक्खे केजाःत्तुर केवाऱबा येसुआरो ॥ 6 आल्ल खेनेऱ पोगेऱआङ् येक्यक्को पेगेऱ ॥ खेप्मोए खेनेऱ थे चोःक्मा पोःङ् इङ्गाऱ मेत्नेऱरो ॥”

7 आल्ल सावलनु लाम्दिःक् केजोःक्पा मनाहाऱ थेआङ् मेम्बाःत्ते मेयेबे थेआङ्भेल्ले खेङ्हाऱरे खेन् इक्लाःन् खेम्माग मेघेप्सु, कर हाःत्ताङ् मेन्निःसुन्लो ॥ 8 सावलनेऱखाम्मोलाम् मुत्थिक् पोगे, कर कुमिक्किन् हनदुलले थेआङ् निःमा मेसुकुतुन् ॥ हेक्केःल्ले खुनेऱनु लाम्दिःक् केजोःक्पाहाऱरे कुहुक्को मेदेम्सुआङ् मेऱःक्खुर दमस्कसओ मेदेऱरुरो ॥ 9 हेक्केलऱरिक् सुम्येन् थारिक् थेमाआङ् निःमा मेसुकुतुन् हेक्क्याङ् थेमाआङ् मेजनेन्, मेधुङ्नुलो ॥

10 आल्ल दमस्कसओ हननिया मेप्मनाबा हुऱसाम्बाधिक् वये ॥ खेन्सुफोओ दाङ्बाल्ले अक्खे मेत्तु, “हननियाए!”

हननियारे नोगप् पिरु, “थेमाबे, आदाङ्बे?”

11 दाङ्बाल्ले खुनेऱ मेत्तु, “तोःन्दोःन् मेप्मनाबा लाम्मो यहुदाःल्ले कुहिम्मो पेगेऱ ॥ खेप्मो तार्ससबा सावल मेप्मनाबा मनाःन् वाऱबि फाऱआङ् सेःन्दोःसेऱ ॥ कन् येम्मो खुनेऱ खेप्मो तुवा चोःक्नु युङ्लो ॥ 12 खुनेऱ सुफोओ हननिया मेप्मनाबा मनाःन् ताआङ् खुनेऱ याम्मो निःमा सुक्तुनि फाऱआङ् कुहुक्हाऱ कुधेगेःक्पो नेस्सुबिरुबा निःसुआङ् वाऱरो ॥”

13 हननियाःल्ले अत्तुर नोगप् पिरु, “कर आदाङ्बे, खेल्लेग यरुसलेम्मोबा खेनेऱ सेसे केमनाहाऱ यरिक् तुक्खे चाःत्तुसिबा इङ्गाऱ खेप्सुङ्डाङ् वाऱआरो ॥ 14 हेक्क्याङ् तुम्निङ्वाऱफुसाम्बाहाऱलाम् युक् खोःसुआङ् खेनेऱओ नसाःन् केजोःक्पा मनाहाऱ तेम्मासि फाऱआङ् कप्मोआङ् तयेआङ् वाऱरो ॥”

15 कर दाङ्बाल्ले हननियाःन् मेत्तु, “खेनेऱ पेगेऱ! थेआङ्भेल्ले खेन् मनाःन् इङ्गाऱ आसेवा चोगुनि फाऱआङ् सेगुङ्डाङ् वाऱआरो ॥ खेल्लेग थिममेन्दङ् सुवाङ्हाऱ, हाङ्हाऱ, नु इसाइलिहाऱ आमिङ् इङ्भन् चोगुसिऱरो ॥ 16 इङ्गाऱ आलागि खेल्ले आक्खेन्तुक्खे चामा पोःङ् फाऱआङ् इङ्गाऱ ओसेःन्धाक्तुङ्लो ॥”

17 हेक्क्याङ् हननियाःन्खेन् हिम्मो पेआङ् सावलरे कुधेगेःक्समदाङ् कुहुक्हाऱ नेस्सुआङ् अक्खे मेत्तु, “आन्साऱ सावलए, दाङ्बा येसुरे इङ्गाऱ पाङ्घाङ्बरो ॥ खुनेऱग कप्मो दमस्कसओ केदयेर केबत्छेल्ले लाम्मो खेनेऱनु ओसेःन्धाक्सिङ्, हेक्क्याङ् खेनेऱ याम्मो निःमा केसुकुतुर, सेसेमाङ्डिल्ले कुमुक्साम्मिल्ले केधुकुल फाऱआङ् पाङ्घाङ्बरो ॥” 18 खिमो सावलरे कुमिक्कोलाम् डासेःक् हेक्क्याङ् मक्थयेआङ् खुनेऱ याम्मो निःमा केसुकुपा पोःक्खे ॥ खुनेऱ पोगेआङ् हननियाःल्ले बप्तिस्मा पिरुरो ॥ 19 हेक्क्याङ् खुनेऱ कुजा चआङ् कुसक्मा तयेरो ॥

सावलरे दमस्कसओ सुनाइङ् सेःसुऱ

सावलेनकुभा येन् थारिक् दमस्कसओबा नसानिबाहाऱनु वये ॥ 20 खुनेऱ खेपुमो यहुदि चुम्लुङ्गहिम् हेङ्घाःत्ति पेआङ् येसुःन् निङ्वाऱफुसाःरो फाऱआङ् खिमो इङ्भन् चोःक्मा हेःक्तुरो ॥ 21 हेक्क्याङ् खुनेऱ पाःतुबा पाःन् केघेम्बा काक् मनाहाऱरे खुनिऱ निङ्वाऱ मयेआङ् अक्खेलऱरिक् मेमेत्छिङ्, “यरुसलेममो येसुःन् नसाःन् केजोःक्पा मनाहाऱ हम् केजोःक्पेन्बाकन् मनाःन् मेःम्बि? हेक्क्याङ् तुम्निङ्वाऱफुसाम्बाहाऱरो तेम्मा तेऱमासि फाऱआङ् कपुमोआङ् त्पेबाग मेःम्बि?” 22 कर सावलरे आल्लसाङ् मुक्साम् कुधिम्बा इङ्भन् सेःसुर पेआङ् दमस्कसओ केवाऱबा यहुदिहाऱ, येसुःन्ने निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले सेःन्दुबा खिसतरो फाऱआङ् याःन्दुसिरो ॥ हेक्केःल्ले खेङ्हाऱरे नोगपुपे पिमा मेन्छुकुतुनलो ॥ 23 हेक्क्याङ् यरिक् येम् एगाङ् खेपुमोबा यहुदिहाऱरे सावलेन् सेपुमा फाऱआङ् इङ्मेदङ्घु, 24 कर कन् पाःन्निन् सावलरे निङ्वाऱ खोःसुरो ॥ हेक्क्याङ् खेन् मनाहाऱरे सेन्दिक् लेन्दिक् खुनेऱ तेम्माआङ् सेपुमा फाऱआङ् येक्यक्कोबा पयम् लाम्धेःपहाऱओ मेसुगुरो ॥ 25 कर थिक् सेन्दिक् सावलरे कुहुऱसाम्बाहाऱरे खुनेऱ सापुओ मेयाकुतुआङ्येक्यक्किल्ले लुङ्धाक् लाःक्कात् इदाःक्किल्ले मेभोःन्दु मेधासुआङ् मेघेत्तु मेदेःसुरो ॥

26 सावलेनयरुसलेम पेआङ् खेपुमोबा हुऱसाम्बाहाऱनु सोरिक् वाऱमा निङ्वाऱ चोगु, कर खेङ्हाऱरे खुनेऱ साऱरिक् मेगिरु हेक्क्याङ् खुनेऱ हुऱसाम्बा फाऱआङ् कुनासाऱमाए मेन्छुकुतुनलो ॥ 27 कर बरनाबासेन्तयेआङ् सावलेन् सेःक्युकुमिबाहाऱरो तारुआङ् आक्खेलऱरिक् सावलरे दमस्कस पेःक्मा लाम्मो दाङ्बान् तुमु हेक्क्याङ्दाङ्बान् खुनेऱनु पारे, हेक्क्याङ् आक्खेलऱरिक् दमस्कसओ मेङ्गिए येसुरे कुयाःम्बेओ सावलरे इङ्भन् सेःसु केल्बान् काक् चेक्तुसिरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले खेङ्हाऱरे खुनेऱ मेदाःक्तुरो ॥ 28 हेक्क्याङ् सावलेन् खेङ्हाऱनु सोरिक् वाऱमा हेःक्तेआङ् यरुसलेम खाराक् दाङ्बाल्ले कुमिङ्ङो मेङ्गिए इङ्भन् चोगुरो ॥ 29 हेक्क्याङ् ग्रिक् केबाःपुपा यहुदिहाऱनुआङ् पाःन्धक्ते, कर खेङ्हाऱरे खुनेऱ सेपुमा फाऱआङ् लाम् मेगोःत्तुर मेवये ॥ 30 कन् पाःन्निन् वेऱ नसानिबा फुऱनुसाऱहाऱरे मेघेपुसुआङ् खुनेऱ सिजरियाओ मेदेऱरु ॥ हेक्क्याङ् खेपुमोलाम् सावलेन्ताऱसस येक्यक् लेपुमाङ् वालाधालाम् मेबाङ्घु मेदेःसुरो ॥

31 हेक्क्याङ् यहुदिया, गालिल, नु सामरियाओसुमा सेसेहुप्लक्हाऱओ निङ्घुम् पोःङ्मा चक् थ्येआङ् येम्येम्वा त्पे ॥ खेङ्हाऱरे दाङ्बान् साऱरिक् इङ्धाःङ् मेबि, हेक्क्याङ् सेसेमाङ्ङिल्ले आःन्छिङ्मा पिरुसिआङ् नसाःन्नो केधुम्बा मेभोःक्खेर खेङ्हाऱ मेभोःरेर मेबेरो ॥

एनियासेन् वेःत्

32 हेक्क्याङ् पत्रुसेन् लाम्दिःक् चोगेर लिद्दाबा नसानिबाहाऱआङ् साऱरुसिरो ॥ 33 खेपुमो एनियास मेपुमनाबा तङ्बे येत्छिआङ्धो (८) लङ्लेःङ् तुक्माल्ले तरुआङ् नेतनाओरक् केनेबा मनाःन् तुमु ॥ 34 पत्रुसरे खेन् मेत्तु, “एनियासे, येसु खिसतरे केवेःन्लो ॥ पोगेऱआङ् केनेतनाःन् फोःक्खेऱओ!” खिमो खेन् मुत्थिक् पोगे ॥ 35 हेक्क्याङ् लिद्दा येक्यक्को नु सारोन तेम्बेऱओ केवाऱबा यरिक् मनाहाऱरे खेन् मनाःन् वेःत्तेबा मेनिःसुआङ् दाङ्बा लेपुमाङ् मेहिसिङ्लो ॥

पत्रुसरे तबित्ताःन् वेःन्दुऱ

36 हेक्क्याङ् जोपुपा येक्यक्को तबिता मिङ् केवाःपुमा हुऱसाम्मा थिक् वये ॥ (खेल्ले कुमिङ् ग्रिक्को दोरकास वये-खेन् फाऱङ्न् पेःङ्वा पोःङ्लो ॥) खेन् सदादिङ् वेऱहाऱरे लागि नुःबा याःम्बक् केजोःक्मा नु याङ्गेसाऱबाहाऱ केभाऱमा वयेरो ॥ 37 खुनेऱ खेन् येममो तुगेआङ् स्ये, हेक्क्याङ् कुधक्किन् वामेहपुतुआङ् थोःसुमा याक्फाओ मेदेऱरुआङ् मेनेसुसुरो ॥ 38 जोपुपा येक्यक्किन्लिद्दा येक्यक्कलाम् मेमाःक्खेन्, हेक्केःल्ले हुऱसाम्बाहाऱरे पत्रुसेन् लिद्दाओ वाऱ केल्बान् मेघेपुसुआङ् नेपुफु मनाहाऱ कुलाःसे मेबाङ्घुसिरो ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाऱ पेसेत्छिआङ् पत्रुसेन्, “आदाङ्बे, हाराऱ जोपुपाओ फेरेऱओ,” मेत्तेछुर पेलि फाक्तेत्छुरो ॥

39 खेल्ले चोगुल्ले पत्रुसेन्नाङ् यारिपु पोःक्खेआङ् खेङ्हाऱनु जोपुपाओ पे ॥ हेक्क्याङ् खेपुमो केरेनुमेःन्ने खुनेऱ थोःसुमा याक्फाओ मेदेऱरु ॥ खेपुमो मेमेदुमाहाऱ पत्रुसरे कुधिरि मेयेबेआङ् दोरकासरे कुहिङ्वेत् वयेल्ले तयुबा तेःपुङ्हाऱ ओसेःन्मेधाक्तुर मेहाबे ॥

40 पत्रुसेन् पेआङ् खेपमोबा केरेक् मनाहाः याक्फालाम् लाःक्कात् पाङ्घुसि हेक्क्याङ् खुनेः थुङ्बोहजः युङ्सिङ्डाङ् तुवा चोगुआङ् खेन् केसिःमा लेपमाङ् हिसिङ्डाङ् मेत्तु, “तबिताए, पोगेःओ ॥” खेल्ले कुमिक्हाः हन्दु, हेक्क्याङ् पत्रुसेन् निःसु हेक्क्याङ् पोगेःआङ् युङ्सिङ्लो ॥ 41 पत्रुसरे कुहुक्को तेम्सुआङ् येप्सु हेक्क्याङ् मेमेदुमाहाः नु वेः नसानिबाहाः पत्रुसरे उःत्तुसिआङ् खेन् हुक्सुपुत्तुसिरो ॥ 42 हेक्क्याङ् जोप्पा खाराक् कन् पाःन्निन् मनाहाःरे निङ्वाः मेघोःसुआङ् यरिक्ले दाङ्बान् नसाःन् मेजोगुरो ॥ 43 पत्रुसेन् जोप्पाओ कुभा येम् सेहोबाल्ले याःम्बक् केजोःक्पा सिमोनेः कुहिम्मो याःक्तेरो ॥

10

पत्रुस नु कर्नालियस

1 सिजरिया येक्यक्को कर्नालियस मिङ् केवाःप्पा मनाधिक् वये ॥ खेन् इतालिया मेपमनाबा रोमि तुरारेन् थक्तुम्बा वयेरो ॥ 2 खुनेः नु कुहिम्सयङ्हाः मिङ्सोदाङ्बा नु साम्योसाबा मेवयेरो ॥ खुनेःग याङ्गेसाःबाहाः यरिक् कुभाः याङ् केबिबा नु थिक्याःन्धक् निङ्वाःफुमाङ्ङिन्नु तुवा केजोःक्पा वयेरो ॥ 3 थिक्येन् लेन्दिक् कुमुक् सुम्सि मुक्तेआङ् वयेल्ले खुनेः सुफोधिक् निःसु ॥ खेन् सुफोओ सेक्खाए निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले पाङ्घुबा माङ्लाङ्ङबान् खुनेः लेपमाङ् फेरेः “कर्नालियसे,” मेत्तुरो ॥

4 कर्नालियसरे किःसेर ओमेत्तुर ओबे आदाङ्बे लःरिक् नोगप् पिरु ॥

खेन् माङ्लाङ्ङबाल्ले खुनेः मेत्तु, “खेनेः केजोगुबा तुवाहाः नु याङ्गेसाःबाहाः यरिक् कुभाः याङ् केबिरुसिबा पाःन्निन् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले निङ्वाः इःत्तुआङ् वारो ॥” 5 आल्ल जोप्पा येक्यक्को सिमोन पत्रुस मेपमनाबा मनाःल्ले कुउःत्छे मनाहाः पाङ्घेसेःओ ॥ 6 खेन् वाहङ् पेसाङ्बा सेहोबारे याःम्बक् केजोःक्पा सिमोनेः कुहिम्मो वाः ॥

7 खेन् माङ्लाङ्ङबान् हेक्के पाःत्तुआङ् पे, हेक्क्याङ् कर्नालियसरे नेप्फु कुसेवारोबाहाः नु साम्योबा कुदाङ्सेःप् थक्सुबान् उःत्तुआङ् 8 कन् पाःन्निन् चेक्तुसिर जोप्पाओ पत्रुसरे कुलाःसे खेङ्हाः पाङ्घुदेःसुसिरो ॥

9 हेक्क्याङ् कुदाःन्दिक् लेन्दिक् पोःक्खेर पतछेल्ले खेङ्हाः जोप्पा पेसाङ् मेगेरे ॥ लेन्दिक् कुमुक् थिक्-नेत् (१२) मुक्तेल्ले पत्रुसेन् तुवा चोःक्से थाःङ्स्मा आःम्भोओ पे ॥ 10 खुनेः साःरिक् कुसेत् लाःक्तेआङ् थेङ् चामा निङ्वाः चोगुआङ् वये, हेक्क्याङ् वेःहाःरे चा मेजोगुर मेबत्छेल्ले कुधना लेक्खेरो ॥ 11 हेक्क्याङ् ताङ्साक्पेन्हेरेबा कुइसिःक् खेतथोलाम् यम्बा तेःत् हेक्तङ्बान् लिसि कुसुकुपो खेःङ्मनाबा थ्येर पतछेबा निःसु ॥ 12 खेपमो इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा काक् परिक्लेन् थक्साहाः, केसःन्छिङ्बा थक्साहाः नु पुसाहाः मेयागे ॥ खेङ्हाःओ यहुदि साम्योथिम्मिल्ले चामा आमबिनेन्बाहाःआङ् मेयागे ॥ 13 हेक्क्याङ् पत्रुसरे अक्खे केलाःबा इक्लाधिक् खेप्सु, “पत्रुसे, पोगेः! सेरेसेःआङ् चेःओ ॥”

14 पत्रुसरे नोगप् पिरु, “सेक्खासाङ् अक्त्तङ्बाग इङ्गाः मेजाआन्लो ॥ आल्लो थारिक् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले मेदाःक्तुम्बा चा थेआङ् मेन्जाए वारो ॥”

15 हेक्क्याङ् याम्मो इक्लाःन् तये, “निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले ताःक्तुबा कुजाहाः आप्फाल्लेआङ् याप्मि केजिःम्बा मेलेःत्तेनेःओ ॥”

16 अक्खेलःरिक् कन् सुम्लेङ् थारिक् पोःक्खे, हेक्क्याङ् खेन् कुसुङ्मेन् याङ्धो ताङ्साक्पो उःक्खे तेःरेरो ॥

17 हेक्क्याङ् पत्रुसरे कन् सुफोःल्ले कुबेःन् थेङ् फाःआङ् निङ्वाः इःत्छिङ्गल पतछेल्ले कर्नालियसरे पाङ्घुसिबा मनाहाः सिमोनेः कुहिम्मिन् मेगोःत्तुर लाम्धेःप्पो मेदयेरो ॥ 18 हेक्क्याङ् खेङ्हाःरे, सिमोन मेपमनाबा पत्रुसेन् कपमो वारबि होःप्पि फाःआङ् सेःन्दोइ मेयेबेरो ॥

19 हेक्क्याङ् पत्रुसरे आल्लसाङ् कन् सुफोङ्न् थेङ् फाःआङ् निङ्वाः इःत्तुर पतछेल्ले सेसेमाङ्ङिल्ले मेत्तु, “सिमोने, सुम्सि मनाहाः केगोःत्छे मेदयेःआङ् मेवारो ॥ 20 खेल्ले चोगुल्ले

पोगेऱआङ् यो थ्येऱ, हेक्क्याङ् थिम्मेन्दङ् सुवाङ्सि फाऱआङ् चपचि मेन्जोःक्के खेङ्हाऱनु पेगेऱओ ॥ खेङ्हाऱङ्ग इङ्गाऱए पाङ्घुङ्सिङ्बरो ॥”

21 हेक्केःल्ले पत्रुसेन् यो थ्येऱआङ् मेत्तुसि, “खिनिऱ केगोःत्तुम्बा मनाःङ्ग इङ्गाऱएरो ॥ थेऱआङ् कपुमो केदयेऱङ्बारे?”

22 खेङ्हाऱरे नोगप् मेबिरु, “आनिगेग कर्नालियस मेपुमनाबा थक्त्तुम्बेल्ले यापुमि पाङ्घेबारे ॥ खुनेऱङ्ग साम्योनिबा हेक्क्याङ्निङ्वाऱफुमाङ्ङिन्नु केगिबा मना नु यहुदिहाऱरे खुनेऱङ्ग साऱरिक्के मिङ्सो इङ्धाःङ् मेबिरु ॥ निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले पाङ्घुबा सेसे माङ्लाइङ्बाधिक्ले खेनेऱ कुहिम्मो उःपुमाआङ् खेनेऱलाम् पाःपुमा केगत्तुबा पाःन्हाऱ खेम्मा फाऱआङ् खुनेऱ मेत्तुरो ॥” 23 हेक्केःल्ले पत्रुसेऱ खेङ्हाऱ हिम्सिगाङ् उःत्तुसिआङ् तरे ताःक्त्तुसिरो ॥

कुनाम्दाःपुमा यारिप् पोःक्खेआङ् खेङ्हाऱनुए पे ॥ हेक्क्याङ् जोपुपाबा कुभा नसानिबाहाऱआङ् खुनेऱनुए मेबेरो ॥ 24 कुआत्छिन्दाःन् खेङ्हाऱ सिजरियाओ मेगेरेआङ् कर्नालियसेऱ कुगाइहाऱ नु निःत्ताङ्बा कुन्देःङ् कुन्जुम्हाऱ सोरिक् मेबोःक्खेआङ् खेङ्हाऱ मेहाङ्घुसिरे मेयुडेरो ॥ 25 पत्रुसेन् हिम्सिगाङ् लाःपुमा इःत्तेल्ले कर्नालियसेऱ खुनेऱ तुमुआङ् कुलाङ्जक्पो साम्बोःन् फन्छिङ्ङाङ् सेवा चोगुरो ॥ 26 कर पत्रुसेऱ खेन् फोःक्खुआङ् मेत्तु, “खेनेऱ पोगेऱओ, इङ्गाऱङ्ग मनाआरक्लो ॥”

27 पत्रुसेन् कर्नालियसेन्नु ताऱजेक्खेर हिम्सिगाङ् लाःसे ॥ खेपुमो यरिक् मनाहाऱ मेजुपुसेआङ् मेयुडेबा निःसुसिरो ॥ 28 हेक्क्याङ् पत्रुसेऱ खेङ्हाऱ मेत्तुसि, “थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱनु सोरिक् वाऱमा, खुनिऱ हिम्मो पेःक्कमा आनिगे यहुदि साम्योथिम्मिल्ले मेबिरिगेन् केल्ऱबा खिनिऱ नुःरिक्काङ् केनिःसुम्लो ॥ कर निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले आत्तिन् मनाहाऱआङ् आजिःन्जिःम्बा मेपुमासि मेनुऱनेन्लो लऱरिक् ओसेःन्धाक्ताङ्गलो ॥ 29 हेक्केःल्ले खेनेऱ केबाङ्घुसिबा मनाहाऱनु थेऱआङ् मेम्बाःते इङ्गाऱ कपुमो त्याङ्गलो ॥ आल्ले थेऱआङ् केउःत्ताङ्बा पाःत्तेऱओ ॥”

30 करनालियसेऱरे खुनेऱ मेत्तु, “लिसियेन् तगि इङ्गाऱ लेन्दिक् कुमुक् सुम्सि मुक्तेल्ले तुवा चोःक्कि आहिम्मो यागाङ् ॥ खिमो मिक्किन्ने केजेम्बा तेःत् केजाङ्बा मनाधिक्ले इङ्गाऱ आदगि ओसेःन्धाक्सिङ्ङाङ् 31 मेत्ताङ्, ‘कर्नालियसे, निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले खेनेऱ केजोगुबा तुवाःन् खेपुसुआङ् याङ्गेसाऱबाहाऱ केबिरुसिबा कुभाऱ याङ्हाऱ निङ्वाऱ इःत्तुआङ् वाऱरो ॥ 32 हेक्केःल्ले जोपुपाओ सिमोन् पत्रुस मेपुमनाबा मनाःल्ले कुलाःसे मनाहाऱ पाङ्घेसेऱओ ॥ खुनेऱङ्ग सेहोबा याःम्बक् केजोःक्पा सिमोनेऱ कुहिम्मो याःक्तेऱआङ् वाऱ ॥ खेन् हिम्मिन् वाहङ्ङिल्ले कुयाओ नेरो ॥” 33 खेल्ले चोगुल्ले इङ्गाऱ खिमो केलाःसे पाङ्घुङ्सिङ् हेक्केलऱरिक् खेनेऱआङ् कपुमो केदयेऱआङ् नुःबाए पोःक्खेरो ॥ आल्लेग आनिगे निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुदगि वयिगेऱआङ् दाङ्बाल्ले खेनेऱ थे पाःपुमा इङ्जाःङ् केबिरेऱआङ् वाऱ, खेन् पाःन् खेम्से कपुमो यारिप् पोःक्खिगेऱआङ् वयिगेरो ॥”

पत्रुसेऱ उवा चोगुऱ

34 कन् खेपुसुआङ् पत्रुसेऱ पाःपुमा हेःक्त्तु, “सेक्खाए निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले मनाहाऱ मेसेन्दुन्छिन्केल्ऱबा पाःन्निन् आल्ले इङ्गाऱ नुःरिक्काङ् कुसिङ् निःत्तुङ्गलो ॥ 35 कर खेल्ले कुलेक्वा खुनेऱ इङ्धाःङ् केबिबा नु कुनिङ्वाऱ हेक्के याःम्बक् केजोःक्पा केरेक् मेन्छाम् सुवाङ्हाऱ ताःक्त्तुसिबा पाःन्निङ्ग सेक्खाएरो ॥ 36 आल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले सनारुङ्गेन् सुनाइङ्ङिन् काक् इसाइलिहाऱरो पाङ्घुरो ॥ खेन् सुनाइङ्ङिङ्ग यहुदिहाऱरेन्लक् मेःन्, कर आनिऱ केरेक्ले लागि दाङ्बा येसु ख्रिस्तलाम् तयेऱआङ् वाऱरो ॥ 37-38 गालिललाम् यहुन्नारे इङ्भोःसुबा बपुत्तिस्माआङ्धो यहुदियाओ पोःक्खेबा काक् पाःन्निन् खिनिऱ केनिःसुम्लो ॥ हेक्क्याङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले नासरतस्मा येसुःन् सेसेमाङ्ङिन् नु मुक्साम्मिल्ले माङ्धोःक्ना पिरुआङ् खुनेऱ साम्योनिबा याःम्बक् चोःक्कि माफेन्साम्मिल्ले एःपुत्तुसिबाहाऱ वेःन्दुसिरे लाम्दिःक् चोगुरो, थेऱआङ्भेल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् खुनेऱनु वयेबान्नाङ् केनिःसुम्लो ॥

39 हेक्क्याङ् येसुरे यरुसलेम नु काक् यहुदियास्मा लाजेऱओ चोगुबा याःम्बक्हाऱरेन् आनिगे सेःक्युकुमिबाहाऱ तोःन्दि वयिगेरो ॥ खेङ्हाऱरे खुनेऱङ्ग सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् मेभोःन्दु

मेसेरु, ⁴⁰ कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खुनेऱए सुम्येन् एगाड् फोःक्खुआड् ओसेःन्दाड् चोगिगेरो ॥
⁴¹ खुनेऱग काक् यहुदिहाऱनुग मेःन्, कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुदोःन्दि पिसे सेगिगेबाहाऱनु
 ओसेःन्धाक्सिड्लो ॥ खुनेऱ सिःमेन्लाम् हिडेआड् आनिगे खुनेऱनुए सोरिक् चाःमना थुड्मनारो ॥
⁴² हेक्क्याड् काक् मनाहाऱ इड्भन् चोःक्मा हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले केसिःबा नु
 केहिड्बाहाऱरेन् खासेन् चोःक्से खुनेऱए सेगुबा पाःन्निन् पाःत्तेम्मेऱओ लऱरिक् खुनेऱ याप्मि इड्जाःड्
 पिरेरो ⁴³ काक् माड्निड्वाऱपाःन् केबाःपपाहाऱरे खुनेऱ कयाःम्बेओ अक्खेलऱरिक् मेबाःत्तुआड्
 वाऱ, निड्वाऱफुमाड्डिल्ले माड्हुप् चोगुबा हाड्डिन् नसाःन् केजोःक्पा आत्तिल्लेसाड् खुनेऱलाम्
 कुलायोरेन् लेप्मि खोःसुरो ॥”

थिम्मेन्दड् सुवाड्हाऱरे सेसेमाड्मेघोःसुऱ

⁴⁴ पत्रुसरे अक्खेलऱरिक् पाःत्तुर पतछेल्लेसा खेन् सुनाइड् केघेम्बाहाऱ समदाड् सेसेमाड्डिन्
 चुक्तेरो ॥ ⁴⁵ खेन् पत्रुस नु जोप्पालाम् केभम्बा यहुदि नसानिबाहाऱरेआड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले
 थिम्मेन्दड् सुवाड्हाऱरेआड् सेसेमाड्डिल्लेन् पर्धाःम् पिरुसिबा मेनिःसुआड् खुनिऱ निड्वाऱ मयेरो ॥
⁴⁶ थेआड्भेल्ले खेन् मनाहाऱरे वेऱ पाःन्दाड्हाऱ मेबाःत्तुबा नु निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनारा मेभोःसुबा
 खेड्हाऱरे मेघेप्सुरो ॥

हेक्क्याड् पत्रुसरे मेत्तुसि, ⁴⁷ “कन् मनाहाऱरेआड् सेसेमाड्डिन् आनिऱ हेक्केए मेघोःसुआड्
 मेवाऱबाल्ले चोगुल्ले आल्ल कन् मनाहाऱ हाःतले बपत्तिस्मा पोःड्मा साक्त्तुसिबे?” ⁴⁸ हेक्केःल्ले
 पत्रुसरे खेड्हाऱ येसु खिसुत्तरे कुमिड्डो बपत्तिस्मा पिमा पाड्घुसि ॥ हेक्क्याड् खेड्हाऱरेआड् कुभा
 येन् खुनिऱनुए वाऱनि फाऱआड् खुनेऱ पेलि मेभाक्त्तुरो ॥

11

पत्रुसरे यरुसलेम्बा सेसेहुप्लक्को पोधक् चोगुऱ

¹ आल्ल यहुदियाओ केवाऱबा सेःक्युकुमिबाहाऱ नु वेऱ नसानिबा फुऱनुसाऱहाऱरे कुभा
 थिम्मेन्दड् सुवाड्हाऱरेआड् निड्वाऱफु पाःन्जाक्किन् मेदाःक्त्तु केलऱबान् मेघेप्सुरो ॥ ² हेक्क्याड्
 पत्रुसेन्यरुसलेम नुःक्खेआड् वयेल्ले कुभा यहुदि नसानिबाहाऱरे खुनेऱ इड्दो मेमेत्तुर ³ अक्खेलऱरिक्
 मेमेत्तु, “खेनेऱग हर्दो मेन्हेक्मनाबा सुवाड्डो तरे केबोःक्खेआड् केजरो ॥ कड्ग आनिगे साक्थिमेऱ
 कुदक्केड्वाओ वयेरो ॥”

⁴ हेक्केःल्ले पत्रुसरे कन् काक् पोःक्खेबा हिन्दोःक्हाऱ थेप्थेप्पाड् पोधक् चोगुसि- ⁵ “इड्गाऱ
 जोप्पा येक्क्यक्को तुवा चोःक्कि वयाड्डिल्ले सुफोधिक् निःसुड् ॥ ताड्साक्पोलाम् यम्बा तेःत्
 हेक्त्तड्बान् लिसि कुसुकुपो खेःड्मनाबा आबेसाड् मक्थ्येबा इड्गाऱ निःसुड् ॥ ⁶ खेप्पो इक्साओबा
 काक् परिक्पा चामा मेन्नुऱमनाबा केसःन्छिड्बा, ताम्भुड् नु हिमथक्साहाऱ हेक्क्याड् पुसाहाऱ
 मेयागेबा निःसुड्सिड् ॥ ⁷ ताड्साक्पोलाम् इक्लाधिक् खेप्सुड्, ‘पत्रुसे, पोगेऱ! सेऱसेऱआड् चेऱओ ॥’

⁸ कर इड्गाऱ नोगप् पिरुड्, ‘सेक्खासाड् अक्त्तड्बाग इड्गाऱ मेजाआन्लो ॥ आल्लो थारिक्
 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मेदाःक्त्तुम्बा चा थेआड् मेन्जाए वाऱआरो ॥’

⁹ याम्मो ताड्साक्पोलाम् खेन् इक्लाःन् खेप्सुड्, ‘निड्वाऱफुमाड्डिल्ले ताःक्त्तुबा कुजाहाऱ
 आप्फाल्लेआड् याप्मि केजिःम्बा मेलेःत्तेन्नेऱओ ॥’ ¹⁰ हेक्केलऱरिक् सुम्लेड् अक्खे पोःक्खेआड्
 ताड्साड् थो खेन् पक्खे तेऱरेबा निःसुड्लो ॥ ¹¹ बा खेन् येम्मो सिजरियालाम् आलाःसे मेबाड्घुसिबा
 सुम्सि मनाहाऱ इड्गाऱ याःक्ताड्बा हिम्मो मेगेरे ॥

¹² सेसेमाड्डिल्लेआड् मेत्ताड्, ‘थिम्मेन्दड् सुवाड्सिसाड् चप्चि मेन्जोःक्के खेड्हाऱनु पेगेऱओ ॥’
 खेप्पो तुक्सि नसानिबा फुऱनुसाऱहाऱरेआड् इड्गाऱनु सिजरियाओ मेबे, हेक्क्याड् सोरिक् कर्नालियसरे
 कुहिम्मो पेःक्मनारो ॥ ¹³ खुनेऱआड् आक्खेलऱरिक् माड्लाड्बान् कुहिम्मो तयेआड् खुनेऱ मेत्तुबान्
 याप्मि चेक्ते, ‘कुभा मनाहाऱ जोप्पाओ सिमोन पत्रुसरे कुलाःसे पाड्सेसेऱओ ॥ ¹⁴ खुनेऱ पाःत्तुबा
 पाःन्जाक्किल्ले खेनेऱ नु काक् केहिम्सयड्हाऱरे सेन्लप् केघोःसुम्लो ॥’

15 इङ्गाः पाःपूमा हेःकृतुङ्गल पत्छाङ्ङिल्ले सेसेमाङ्ङिन् तगि आनिः सम्दाङ् चुक्तेबा हेक्के खेङ्हाः सम्दाङ्ङाङ्चुक्तेरो ॥ 16 हेक्क्याङ् इङ्गाः दाङ्बाल्ले पाःतुबा पाःन्निन् निङ्वाः इःतुङ्-‘बपत्तिस्मा केबिबा युहुन्नाःल्ले च्वाःतिल्ले बपत्तिस्मा केबिरि, कर खिनिःग सेसेमाङ्ङिल्ले बपत्तिस्मा केबोःक्खिःरो ॥’ 17 आनिः दाङ्बा येसु ख्रिस्तेननसाःन् आजोगुम्मिल्ले निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले पर्थाःम्आबिरेबा कुइसिःक्के थिममेन्दङ् सुवाङ्हाःरेआङ् सेसेमाङ्ङिल्लेन् पर्थाःम्माङ् मेघोःसुरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले अक्खेलःरिक् याःम्बक् चोगुबान् अप्पा केसुक्पा इङ्गाः हाःत्आबे?”

18 हेक्क्याङ् खेन् यहुदि नसानिबाहाःरे कन् पाःन्निन् मेघेप्सुल्ले खुनेःनु पाःन् थक्मा मेलेरुआङ् अक्खे मेबाःत्तुर निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुनारा फोःमा मेहेःकतुरो, “निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले थिममेन्दङ् सुवाङ्हाःरेआङ् लायोलाम् हिम्माआङ् मेन्नुपमनाबा हिङ्मन्लेन् सुयेम् पिरुसि केलःबा पाःन्निन् नुःरिक्काङ् केनिःसुम्लो ॥”

एन्तिओक्कोबा सेसेहुप्लक्

19 आल्ल सत्तिफनसेन् मेसेरुआङ् एगाङ् यरुसलेम्मो तुक्खे मेजाःत्तुसिबाल्ले चोगुल्ले नसानिबाहाः काक् पिसाङ् मेसेःरेर मेबेरो ॥ कुभाग फोनिशिया तेङ्गप्, सैप्रस वागप्खाम्, नु एन्तिओक् येक्यक्काङ् मेगेरेरो ॥ खेङ्हाःरेग खेप्मोबा यहुदिहाःरक् सुनाइङ् इङ्मेभोःसुसिरो ॥ 20 कर सैप्रस नु साइरेनिबा कुभा नसानिबा फुःनुसाःहाःरे एन्तिओक्को मेबेआङ् थिममेन्दङ् सुवाङ्हाःरे दाङ्बा येसुरे कुयाःम्बेओ सुनाइङ्ङिन् इङ्भन् मेजोगुसिरो ॥ 21 दाङ्बाल्ले कुमुक्साम्मिन् खेङ्हाःरे वये, हेक्क्याङ् यरिक् मनाहाःरे नसाःन् मेजोगुआङ् दाङ्बा लेप्माङ्मेहिसिङ्लो ॥

22 कन् इङ्घङ्ङिन् यरुसलेम्मोबा सेसेहुप्लक्कोआङ् केरे ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाःरे बरनाबासेन् एन्तिओक्को मेबाङ्घुरो ॥ 23 खुनेःरे खेप्मो केरेआङ् खेप्मोबा मनाहाःओ निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले मुःइसाम् थाःसुबा निःसु, हेक्केःल्ले खुनेःरे साःरिक्के सःत्तेआङ् खेङ्हाःरे सिक्कुलुङ्मोनु सेक्खाए दाङ्बाओ वयेम्मेओ फाःआङ् हाङ्हाङ् मेत्तुसिरो ॥ 24 बरनाबासेन् मिङ्सो इङ्धाःङ्साबा हेक्क्याङ् सेसेमाङ्ङिल्ले थुक्तुबा नु नसाःन्निन्ले कुधिम् चोगेरो ॥ हेक्क्याङ् यरिक् मनाहाःरे खुनेःरे कुयाःम्बक्कोलाम् दाङ्बाओ मेदयेरो ॥

25 हेक्क्याङ् बरनाबासेन् सावलरे कुगोःत्छे तार्सस पेरो ॥ 26 खेप्मो खुनेःरे तुमुआङ् एन्तिओक्को तारु ॥ हेक्क्याङ् तङ्बे खाराक् खेङ्हाःरे सेसेहुप्लक्को मनाहाःरे तुमेत्तुःर यरिक् मनाहाःरे हुःरेत्तुःरो ॥ (हुःसाम्बाहाःरे एन्तिओक्कोए काक्नु तगि ख्रिस्तानिसि फाःआङ् मेमेत्तुसिरो ॥)

27 कन् येम्मो कुभा माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पाहाःरे यरुसलेम्माम् एन्तिओक्को मेदये ॥ 28 खेङ्हाःओ थिक् अगाबस मेप्मनाबेन् पोगेआङ् आल्ल काक् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो ताःन्दि केदाःबार केबप्पा पयम् साक्किल्ले कुयाःम्बेओ सेसेमाङ्ङिल्ले माङ्निङ्वाःपाःन् पारेरो ॥ (कङ्गा क्लाउदियस हाङ्ङिल्ले हाङ् चोगुबा येम्मो पोःक्खेरो ॥) 29 एन्तिओक्कोबा हुःसाम्बाहाःरे खुनिःरे निङ्वाःबो यहुदियाओ केवाःबा काक् फुःनुसाःहाःरे लागि खुनिःरे सुक्कु कुभाःरे पिमासि फाःआङ् निङ्वाःरे मेदङ्घुरो ॥ 30 हेक्केःल्ले खेङ्हाःरे कुभाःरे याङ्ङिन् मेभोःक्खुआङ् बरनाबास नु सावलरे खुन्छिःरे हुक्कलाम् खेन् फाःयाङ्ङिन् यहुदियास्मा सेसेहुप्लक्कोबा तुम्लाम्लोःबाहाःरे मेहाक्तुसिरो ॥

12

हेरोदरे सेसेहुप्लक्किन् निङ्घुम् मेत्तुः

1 खेन् येम्मो हेरोद अग्रिपा* हाङ्ङिल्ले सेसेहुप्लक्कोबा कुभा नसानिबाहाःरे तुक्खे चाःप्पा हेःकृतुसिआङ् 2 खेल्ले यहुन्नारे कुम्भुःरे याक्बेन्नाङ् ताभेःल्ले सेप्पा पाङ्घुसिरो ॥ 3 हेक्क्याङ् खेल्ले हेक्के चोगुल्ले यहुदि लाम्लोःबाहाःरे मेसःत्तेबा निःसुसि, खेल्ले चोगुल्ले पत्रुसेन्नाङ् तेम्मा निङ्वाःरे चोगुरो ॥ कन् हिन्दोःक्किन् सिदाःरे मेम्भःन्नेबा खेरेःङ् चामा तङ्नाम्मो पोःक्खेआङ् वयेरो ॥

* 12:1 हेरोद-थिक्सिगेःक्स्मा हेरोद अग्रिपाःन् येसु सावाःन्छिङ्ङिल्ले हाङ् केजोःक्पा हेरोद हाङ्ङिल्ले कुम्मेन्छाःरे वये ॥

4 हेरोदरे पत्रुसेन् तेममा पाङ्घुसिआङ् पुङ्लाहिम्मो साक्तु ॥ हेक्क्याङ् खेपमो थिक् थिक् लक्को लिसि लिसि थक्सुबाहाः पत्रुसेन् सेन्दिक् लेन्दिक् कोमा पाङ्घुसिरो ॥ हेक्क्याङ् हेरोद हाङ्ङिल्ले खेन् यहुदि चोःक्युम्भो तङ्नाम् चुःताङ् पत्रुसेन् यहुदिहाः खुनिः तगि खासेन् लोःममाआङ् खुमदिङ् पिमा निङ्वाः चोगुआङ् वयेरो ॥

5 हेक्केलरिक् पत्रुसेन् पुङ्लाहिम्मो मेसाक्तुआङ् वयेल्ले सेसेहुप्लक्कोबा मनाहाः खुनेः कुलागि चक्मेल्लए पेलिगेन् तुवा चोःक्कि मेयागेरो ॥

पत्रुसेन् पुङ्लाहिम्मोलाम् लेत्

6 हेक्क्याङ् हेरोद हाङ्ङिल्ले मनाहाः खुनिः तगि पत्रुसेन् ताःपमानुःल्ले तगिस्मा सेन्दिक्को नेत्छि थक्सुबाहाः खुन्छिः लुम्मो नेत्छि फेन्जेः हुक्पाःङ्गिल्ले इमेघेःक्खुआङ् खेन् इपसेआङ् नेस्सेरो ॥ हेक्क्याङ् पुङ्लाहिम्मोबा लाम्मोआङ् थक्सुबाहाः लाम्गोइ मेयेबेरो ॥ 7 खिमो खेन् पुङ्लाहिम्मोबा याक्फाङ्ङिन् सेन्दाङ्गेन् ओःत्तिःल्ले थोःरुर दाङ्बाल्ले पाङ्घुबा माङ्लाइङ्बान्नाङ् खेपमो थाःन्छिङ् ॥ हेक्क्याङ् माङ्लाइङ्बाल्ले पत्रुसेः कुभक्ताङ्ङो फेक्फेक् हिपुतर फोःक्खुआङ् अक्खे मेत्तु, “हारा पोगेः” हेक्क्याङ् पत्रुसेः कुहुक्को केबप्पा फेन्जेः हुक्पाःङ्गिहाः पाःक्खेआङ् मक्थयेरो ॥

8 हेक्क्याङ् माङ्लाइङ्बाल्ले खुनेः मेत्तु, “फःइ युपसेआङ् लाङ्सुःपिन् चाक्खेः” पत्रुसेः हेक्के चोगु, हेक्क्याङ् माङ्लाइङ्बाल्ले मेत्तु, “सुङ्घेःक्वाःन् हेप्सिङ्ङेःआङ् तिम्दाङ्ङेःओ ॥”

9 हेक्केःल्ले पत्रुसेःआङ् पुङ्लाहिम्मोलाम् लाःक्कात् तिम्दुरो ॥ कन् माङ्लाइङ्बाल्ले तादिगेन् सेपमाङ्ङो चोगुबाबि इ याक्थुङ्धोओ चोगुबाबि फाःआङ् खुनेः थेआङ् निङ्वाः मेघोःसुन्लो ॥ खुनेःग सुफोने निःसुङ्बाबि लःरेरो ॥ 10 हेक्केलरिक् खेङ्हाः थिक्सिगेःक्स्मा नु निसिगेःक्स्मा लाम् केगोःबा थक्सुबा येपनाःन्काःक्तेत्छुआङ् येक्यक्को लाःपमा फेन्जेः लाम्धेःपपो केरेत्छि ॥ खेन् लाम्धेःपपिन्नाङ् खुन्छिः लागि आबाङ् हन्छिङ्, हेक्क्याङ् नेपमाङ् लाःक्कात् लःन्देत्छिरो ॥ खेङ्हाः येक्यक्कोबा माराम्मो लःन्देत्छिआङ्लाङ्घेःगेत्छिर पत्छेत्छिल्लेए माङ्लाइङ्बाल्ले खिमो पत्रुसेन् लेरुध ॥

11 हेक्क्याङ् पत्रुसेः कन् सेक्खाए पोःक्खेबारो फाःआङ् खुनेः निङ्वाः खोःसुआङ् अक्खे मेत्छिङ्, “कन् पाःन्निङ्ग सेक्खाएरो ॥ दाङ्बाल्ले खुनेः कुमाङ्लाइङ्बान् पाङ्घुआङ् यहुदि लाम्लोःबाहाः निङ्साङ् मेजोगुबा नु हेरोदलाम् इङ्गाः सेःप्ताङ्लो ॥”

12 हेक्क्याङ् खुनेः कन् निङ्वाः खोःसुआङ् युहुन्ना मर्कुसेः कुम्मा मरियमेः कुहिम्मो पे ॥ खेपमो यरिक् नसानिबाहाः मेजुप्सेआङ् तुवा चोःक्कि मेयागेरो ॥ 13 पत्रुसेः लाम्धेःपपिन् लाःक्कात्लाम् खाक्खु हेक्क्याङ् रोदा मेपमनामा सेवारोमान् ओमेत्छे फेरे ॥ 14 खेल्ले पत्रुसेः कुङ्कलाःन् कुसिङ् निःत्तुआङ् लाम्धेःपपिन् मेन्हन्ने सःत्तेर लोःक्ते पेआङ् “पत्रुसेन् लाःक्कात् तयेआङ् येप्लो” मेत्तुसिरो ॥

15 खेङ्हाःरे “खेनेःग केनाक्खेबि थेःन्बे” मेमेत्तुरो ॥ खेल्ले कन् पाःन्निन् सेक्खाएरो लरिक् हादिङ् थक्तेल्ले खेङ्हाःरे खुनेः नोगप् मेबिरु, “खेङ्ग पत्रुसेन् कम्ब्राङ् केमेपपा माङ्लाइङ्बान् लाःबे!”

16 कर पत्रुसेः चक्मेल्लए लाम्धेःपपेन्खाक्खुरो ॥ याङ्सि खेङ्हाः मेबेआङ् लाम्धेःपपेन्मेहन्दुल्ले खुनेः सेक्खाए मेनिःसुआङ् खुनिः निङ्वाः मयेरो ॥ 17 पत्रुसेः खेङ्हाः हुक्चाःल्किःल्ले स्वाःत् चोगुसिआङ् आक्खेलरिक् दाङ्बेल्ले खुनेः पुङ्लाहिम्मोलाम् लाःक्कात् लःत्तु केलःबा पाःन्निन् पोधक्त्तुसिरो ॥ हेक्क्याङ् कन् पाःन्निन् आनिः लाम्लोःबा याकुब नु फुःनुसाःहाःआङ् मेत्तेमसिममेः लरिक् मेत्तुसिआङ् खुनेः खेपमोलाम् वेःस्मा तेन्नो पेरो ॥

18 हेक्क्याङ् कुनाम्दाःपमा खाओःत्तेआङ् पत्रुसेन् थेमा पोःक्खेबे फाःआङ् खेन् पुङ्लाहिम् केगोःबा थक्सुबा लुम्मो यम्बा हयङ्किल्लिङ्पोःक्खेरो ॥ 19 खेन् निङ्वाः खोःसुआङ् हेरोदरे थक्सुबाहाः सेःन्दोसुसिल्ले खेङ्हाःरे थेआङ् नोगप् पिमा मेन्छुक्त्तुन्, हेक्केःल्ले खेङ्हाःरे सेपमा पाङ्घुसिरो ॥ हेक्क्याङ् हेरोदेन् यहुदियालाम् सिजरिया येक्यक्को कुभा येन् वाःसे पेरो ॥

हेरोद हाङ्ङिल्ले कुसिःमेन्

20 खेन् येममो हेरोद हाङ्ङिल्ले तायर नु सिदोनसुमा मनाहाऱनु साऱरिक् कुसिक् पोगेआङ् वये॥ हेक्केःल्ले खेङ्हाऱ थिक्हुप् मेबोःक्खेआङ् हेरोद हाङ्ङिननु नादङ् चोःक्से कुदुमसे मेबे, थेआङ्भेल्ले केरेक् चामा थुङ्माहाऱ हेरोद हाङ्ङिल्ले कुलाजेऱओलाम् मेदारु मवये कर हाङ्ङिल्ले खेन् चामा थुङ्मा केदाःबा लाम्मिन् साक्मा पाङ्घुसिआङ् वयेरो॥ काक्नु तगि हाङ् हिममोबा बालासुतस मेपमनाबा नसाःन्साबा मनाःन् हुक्को मेदारुआङ् हाङ्ङिननु ताऱजेङ्मा येम् मेघोःसुरो॥

21 हेक्क्याङ् खेन् तुम्मा येन्नो हेरोद हाङ्ङिल्ले हाङ्देःत्तिन् चाक्खुआङ् हाङ्गुक्नाओ युङ्सिङ्ङाङ् मनाहाऱ उवा चोगुसिरो॥ 22 हेक्क्याङ् मनाहाऱरे कन् केबाःप्पेन्माङ्लो, मेन्छाम्गेन् यापमिग मेःन्लो लऱरिक् मेअःक्तेरो॥ 23 खिमो दाङ्बाल्ले पाङ्घुबा माङ्लाङ्ङबाल्ले हेरोद हाङ्ङिन् यऱधेतुर याःन्दु, थेआङ्भेल्ले खेल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् मिङ्सो इङ्धाःङ् मेबिरुन्लो॥ हेक्क्याङ् खुनेऱ स्योःङ् स्योःङ् लऱरिक् फेऱबाःत् थ्येआङ् स्येरो॥

24 कर निङ्वाऱफु पाःन्जाक्किन् चक्मेल्लऱए सेःरेआङ् पोरेर पेरो॥

बरनाबास नु सावलेन्मेसेगुसिआङ् मेबाङ्घुसिऱ

25 बरनाबास नु सावलरेआङ् यरुसलेम्मो फाऱयाङ् सेधयेत्छुआङ् एन्तिओक्को नुःक्खेत्छि तयेत्छिरो॥ खुन्छिऱनुए युहुन्ना मर्कुसेन्नाङ् तारेत्छुरो॥

13

1 एन्तिओकसुमा सेसेहुप्लक्को माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱ नु सिक्साम्बाहाऱ मेवये- बरनाबास, माक्ला मेपमनाबा सिमियोन्, साइरेनिलाम् केदाःबा लुसियस, सुहाङ्गेम्बा हेरोदेन्नु केबोःबा मानेन् हेक्क्याङ् सावल वयेरो॥ 2 थिक्येन् खेङ्हाऱरे चाःनेत्तो मेयुङ्गेर दाङ्बाल्लेन् सेवा मेजोगुर मेवयेल्ले सेसेमाङ्ङिन् खेङ्हाऱओ अक्खेल्लऱरिक् पाऱे, “बरनाबास नु सावलेन् इङ्गाऱ आलागि सेन्देम्सिममेऱओ, खेङ्हाऱग इङ्गाऱ आयाःम्बक् चोःक्से उःत्तुङ्सिङ्ङाङ् वाऱसिरो॥” 3 हेक्केःल्ले याम्मो खेङ्हाऱरे चाःनेत्तो मेयुङ्गेआङ् तुवा मेजोगु, हेक्क्याङ् खुनेऱ हुक्हाऱ बरनाबास नु पावलरे खुन्छिऱ सम्दाङ् मेनेस्सुआङ् तुवा मेजोगु हेक्क्याङ् मेबाङ्घु मेदेःसुसिरो॥

पावलरे थिक्सिगेःक्सुमा माङ्सेवा कुलाम्दिःक्

4 बरनाबास नु सावलेन्सेसेमाङ्ङिल्ले पाङ्घुसिआङ् सिलुकिया येक्क्यक्को पेसि॥ खेपमोनु वालाधालाम् सैप्रस वागप्लाजेऱओ पेसिरो॥ 5 हेक्क्याङ् सालामिस पाङ्जुम्मो केरेत्छिआङ् खेपमो खेङ्हाऱरे निङ्वाऱफु पाःन्जाक्किन् यहुदि चुम्लुङ्ङहिम्हाऱओ इङ्भन् चोगेसुरो॥ खेङ्हाऱनु कुभाऱ केबिबा युहुन्ना मर्कुसेन्नाङ् वयेरो॥

6 खेङ्हाऱ पाफोस येक्क्यक्को मेङ्गेत्ते थारिक् वागप्लाजेऱ खाराक् लाम्दिःक् मेजोगे॥ खेपमो खेङ्हाऱरे थिक् यहुदि इङ्लेक्पा माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःप्पा बार-येसु मेपमनाबा किच्चाक्किन् मेदुमु॥ 7 खेल्ले कुन्देःङ्बान् खेन् वागप्लाजेऱओबा सुहाङ्गेम्बा सर्गियस पौलुसेन् वयेआङ् सोरिक् खेन् खुनेऱनु ताक्कन्देरो॥ सर्गियस पौलुसेन् सिक्कुम्दिङ् निङ्वाऱसाबा वये॥ खेल्ले बरनाबास नु सावलेन् उःत्तुसि, थेआङ्भेल्ले निङ्वाऱफु पाःन्जाक्किन् खेममा निङ्वाऱ चोगुरो॥ 8 कर खेन् कित्चाक् इलुमासेन् (ग्रिक् पाःन्दाङ्ङो खेल्ले कुमिङ्ङिल्ले कुबेःन् कित्चाक् पोःङ्लो) खुन्छिऱ तक्लेङ्वाओ पोगेआङ् सुहाङ्गेम्बा सर्गियस पौलुसेन् येसुःन्नसाःन् चोःक् मेम्बाङ्मा तम्सिन् चोगुआङ् खेङ्हाऱ अत्तुसिरो॥ 9 हेक्क्याङ् सेसेमाङ्ङिल्ले थुक्तुआङ् सावलरे (खेल्ले कुमिङ् पावलआङ् वयेरो) खेन् इलुमासेन् अदक्तक्काङ् ओमेत्तुर मेत्तु, 10 “खेनेऱ माफेन्साम्मिल्ले कुस्साःए, काक् साम्योनिमाल्ले कुनिङ्मिए, खेनेऱग काक् इङ्लेक् नु फेन् याःम्बक्के कुधिम् केवाऱरो॥ खेनेऱ दाङ्बाल्ले तोःन्दोःम्बा कुलाम्मिन् पेगेक्-वगेक्चोःक्मा लेरेऱ! 11 दाङ्बाल्ले खुम्दिङ् केबिऱआङ् आल्ल खानिःमा मेन्छुक्मनाबा केबोःङ्ङाङ् कुभा येम् थारिक् खेनेऱग नाम्मिन्नाङ् निःमा केन्छुक्तुन्लो॥” खिमो इलुमासेरे कुमिक्को खाम्दःम्बाल्ले तेपुत्तुबा कुइसिःक् पोःक्खेबा निङ्वाऱ खोःसुआङ् थेआङ् निःमा मेसुक्तुन्लो॥ खुनेऱग कुभाऱ मेदेम्माआङ् मेउःङ्ङानि फाऱआङ्

सप्सुर लाङ्घेःकृमा हेःक्तेरो ॥ 12 सुहाङ्गेम्बाल्ले कन् हिनदोःक्किन् निःसुआङ् येसुःन्नसाःन् चोगु, थेआङ्भेल्ले दाङ्बेल्ले कुनिसाम्मिल्ले कुयाःम्बेओ कुनिङ्वाः मयेरो ॥

पिसिदियास्मा एन्तिओक्को

13 खेन् याङ्सि पावल नु कुन्जुम्हाः पाफोसलाम् पाम्फिलिया थुम्मोबा पर्गाओ वालाम्दिःक् मेजोगु, कर युहुन्ना मर्कुसरे खेङ्हाः खेपमो पक्थसिआङ् यरुसलेम्मो नुःक्खे पेरो ॥ 14 पावल नु बरनाबासेन् पर्गालाम् पिसिदिया थुम्मोबा एन्तिओक् येक्यक्को पेसि ॥ हेक्क्याङ् नाःम्सिङ्येन्नो यहुदि चुम्लुङ्हिम्मो खेङ्हाः पेसिआङ् युङ्नेछिरो ॥ 15 मोसारे साप्तुबा साम्योथिम् नु माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःपपाहाःरे मेसाप्तुबा साप्तुनलाम् मेनिःरु मेसुरुआङ् लाम्लोःबाहाःरे खेङ्हाः अक्खे मेमेत्तुसि, “फुःनुसाःसे, आनिगे मनाहाः हाङ्हाङ् मेपमासि इङ्घङ् केगत्छुने फाःग्र पाःत्सेःओ ॥”

16 पावलेन् मुत्थिक् पोगेआङ् हुक्चाःल्कि चोगुर पाःपमा हेःक्ते, “इसाइलि फुःनुसाः नु निङ्वाःफुमाङ्डिन् सेवा केजोःक्पा थिम्मेन्दङ् सुवाङ्सासे, आघेप्सेम्मेःओ! 17 कन् इसाइलिहाःरे सेवा मेजोगुबा निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले आनिः पाधेबा सुधेबाहाः सेगुसिआङ् मिस्र लाजेःओ माःङ्घाबा लाजेःसाबा हेक्के मेवयेल्ले यम्बा सुवाङ् चोगुसिरो ॥ हेक्क्याङ् पयम् मुक्साम्नु खेन् लाजेःओनु लाःक्कात् लःत्तुसिआङ् 18 एःक्सादेन्नो तङ्बे लिबोःङ्थारिक् खेङ्हाः कम्ब्राङ् मेत्तुसिरो ॥ 19 हेक्क्याङ् खुनेःग कनान लाजेःस्मा नुसि सुवाङ्हाः मेक्खुसिआङ् खेन् लाजेःओ कुमनाहाः युक्दाङ्बा चोगुसिआङ् 20 तङ्बे कुगिप् लिसिआङ् कुभ्रेःङ् (४५०) थारिक् खेङ्हाःरे खेन् लाजेःइन्मेयुक्तुरो ॥

हेक्क्याङ् माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःपपा सामुएल थारिक् खासेन्युक्पाहाः पिरुसिरो ॥ 21 हेक्क्याङ् खेङ्हाःरे हाङ् मेनाःक्तुल्ले खुनेः बेन्जामिन सुवाङ्स्मा किसरे कुस्साः सावलेन् पिरुसिआङ् खेल्ले तङ्बे लिबोःङ्(४०) थारिक् हाङ् चोगुरो ॥ 22 हेक्क्याङ् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले खुनेः हाङ्युक्कलाम् खेत्तुआङ् दाउदेन् हाङ् चोगुरो ॥ हेक्क्याङ् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले पाःत्तु, ‘यिसैरे कुस्साः दाउदेङ्ग आनिङ्वाः हेक्के याःम्बक् केजोःक्पा आसिराः केधाङ्बा मनारो ॥’*

23 बा कन् मेन्छाम् थाःक्कोलाम् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले माङ्हेक् चोगुसिबा कुइसिःक् सेन्लपदाङ्बा येसुःन् आनिः इसाइलिहाःओ पाङ्घुरो ॥ 24 येसुरे कुमाङ्सेवा याःम्बक्किन् हेःक्मानुःल्ले तगि युहुन्नारे इसाइलस्मा काक् मनाहाः खुनिः लायोलाम् मेहिन्नाङ् बपत्तिस्मा मेबोःङ् लफाःआङ् इङ्भोःसुसिरो ॥ 25 हेक्क्याङ् युहुन्नारे खुनेः कुमाङ्सेवा याःम्बक्किन् सुःपमा इःत्तुल्ले मनाहाः अक्खे मेत्तुसि, ‘इङ्गाः हाःत्आ फाःआङ् याप्मि केङ्ःत्तिबे? इङ्गाःग खिनिः केहाङ्घुम्बा मनाःङ्ग मेःन्नारो, खुनेःग इङ्गाःनुःल्ले याङ्सि ताःरो ॥ खुनेः कुलाङ्सुःप्पिल्ले कुनाम्हाःआङ् फाःङ्मा मेलाःआन्लो ॥’

26 अब्राहामरे कुमुःइदाङ्सा इसाइलि फुःनुसाः नु निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुसेवा केजोःक्पा थिम्मेन्दङ् सुवाङ्सासे, आनिःओए निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कन् सेन्लपपिल्लेन्सुनाइङ्घङ्डिन् पाङ्घुआङ् वाःरो ॥ 27 कन् यरुसलेम्मो केवाःबा मनाहाः नु खुनिः लाम्लोःबाहाःरे येसुःन् कुसिङ् मेन्निःत्तुन्, कर आप्तिक् मेगुःत्तुल्ले नाःम्सिङ्येन् थपमे मेनिःरुबा माङ्निङ्वाःपाःन्निन् केरेबारो ॥ 28 हेक्क्याङ् खुनेःग सिःमेल्लेन् खुम्दिङ् पिमा थेमा आप्तिक्काङ् मेङ्घोःसुन्छाङ् पिलातसेन् खेन् सेपमाए पोःङ् फाःआङ् पेलि मेभाक्त्तुल्ले तेन्देरो ॥ 29 हेक्क्याङ् खुनेः कुयाःम्बेओ साम्योसाप्लाओ सापतेआङ् केबपपा पाःन्हाः मेजोगु मेसुरुआङ् सिलाम्साक्मा सिङ्समदाङ्लाम् कुन्जुम्हाःरे मेधासुआङ् इपुङ्डो मेनेस्सुरो ॥ 30 कर निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले खुनेःग सिःमेन्लाम् कुहिङ्वेत् चोगुरो ॥ 31 हेक्क्याङ् यरिक् येन् थारिक् खुनेःनु गालिललाम् यरुसलेम थारिक् लाम्दिःक् केजोःक्पाहारो ओसेःन्धाक्सिङ् लवयेरो ॥ आल्ल खेङ्हाः इसाइलस्मा मनाहाःरे लागि तोःन्दि मेवाःरो ॥

32 हेक्क्याङ् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले आनिगे पाधेबाहाः पिरुसिबा माङ्हेक्किल्ले कुयाःम्बेओ कन् सुनाइङ् इङ्भोःसे आनिगे खिनिःओ तयेःइगेआङ् वयिगेरो- 33 निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले येसुःन्

* 13:22 १ सामुएल १३.१४

सिःमेन्लाम् याम्मो हिङ्घुआङ् माङ्हेक्किन्आनिऱ कुमुऱइदाङ्साहाऱरो केत्तुरो ॥ कन् निसिगेःक्पा निङ्वाऱफुसाम्लो सुम्मो निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले येसुःन् अक्खे मेत्तुआङ् वाऱरो,
'खेनेऱग आस्साःनेरो,

इङ्गाऱ सेक्खाए केम्बाआ फाऱआङ् ओसेःन्दाङ्चोगुङ्डाङ् वाऱरो ॥*

34 निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले खुनेऱ सिःमेन्लाम् फोःक्खुल्ले याम्मो आप्फाल्लेआङ् सिःमा मेबोःङ्नेन्ल फाऱआङ् साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् पाःत्तुआङ् वाऱ-
'आङ्नि खिनिऱग इङ्गाऱ सेसे नु निससेए दाउदेन्नु माङ्हुप् चोगुङ्बा मुऱइसाम्मिन् पिनिङ्डाङ् वाऱआरो ॥*

35 हेक्क्याङ् वेऱस्मा तेन्नोआङ् खुनेऱ पाःत्तुआङ् वाऱ,
'खेनेऱग सेसे केसेवारोबाल्ले कुधक्किन् किःमा यःपमा केम्बाङ्घुन्लो ॥*

36 दाउदरे निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले खुनेऱ कुहिङ्मन् खाराक् सेवा चोगु, हेक्क्याङ् खुनेऱ स्येरो ॥ हेक्क्याङ् आनिगे पाधेबाहाऱनुए मेहुम्सुआङ् किःरे पेरो ॥ 37 कर निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले सिःमेन्लाम् हिङ्घुबाल्ले कुधक्किन् मेगिरेन्लो ॥

38 खेल्ले चोगुल्ले फुऱनुसाऱसे, बा कन् येसुरे चोगुबालाम्मे निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले आनिऱ लायोहाऱरेन् लेपमि आबिऱ फाऱआङ् कन् इङ्घङ्डिन् खिनिऱओ इङ्भोःसेआङ् वाऱबान् आल्ल कुसिङ् निःत्तेममेऱओ ॥ 39 खुनेऱओ नसाःन् केजोःक्पाहाऱरे खुनिऱ लायोःन् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले सुःन्दुपिरुसिऱरो ॥ केरेक्ले मोसारे कुसाम्योथिम् इःपमा नाःपमालाम् खोःमा केन्छुक्त्तुम्मिम्बा लायोलाम् चोःक्युम्भोःन् खिनिऱ केघोःसुम्माङ् केवयिऱरो ॥ 40 हेक्क्याङ् सिङ्सिङ् लऱरेममेऱओ, मेःन्ने फाऱग्र माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱरे मेसापुत्तुबा निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुबाःन्निन् खिनिऱ सम्दाङ् केत्तलो ॥

41 'ओमेत्तेममेऱ, खिनिऱ किनाःन्दि केमेपपासे,

खिनिऱ निङ्वाऱ मयेममेऱआङ् सेममेऱ ॥

थेआङ्भेल्ले खिनिऱ येम्हाऱओ मनाहाऱरे पोधक् केम्जोगिसाङ् आप्फाल्लेआङ् नसाःन् केन्जोगुम्मिम्बा याःम्बक् इङ्गाऱ चोगुङ्लो ॥**

42 पावल नु बरनाबासेन् यहुदि चुम्लुङ्हिम्मोलाम् लःन्देसिआङ् पेसिल्ले मनाहाऱरे खेङ्हाऱ, याम्मो केदाःबा नाःम्सिङ्घेन्नो तयेसेऱआङ् कन् पाःन्निन् चैक्खेसेऱओ फाऱआङ् मेउःत्तुसिरो ॥ 43 हेक्क्याङ् मनाहाऱरे यहुदि चुम्लुङ्हिम्मिन् मेलेरुआङ् यरिक् यहुदिहाऱ नु यहुदि साम्योओ केदाःबाहाऱरे पावल नु बरनाबासेन्मेदिमदुसिरो ॥ हेक्क्याङ् सेःक्युकुमिबाहाऱरे खेङ्हाऱ निङ्वाऱफु लुङ्गुम्मो चक्केल्लए नसाःन् चोगेम्मेऱ फाऱआङ् पेलि फाक्तेछुरो ॥

44 हेक्क्याङ् केदाःबा नाःम्सिङ्घेन्नो खपमेन् खेन् येक्क्यक्कोबा काक् मनाहाऱ निङ्वाऱफु पाःन्जाक् खेम्से मेदयेरो ॥ 45 कर यहुदि लाम्लोःबाहाऱरे खेन् मनाहाऱ मेनिःसुसिआङ् साऱरिक् नामेहेत्तुसि, हेक्क्याङ् पावलरे पाःत्तुबा पाःन्हाऱरे कुदक्लेङ्वाओ मेबारेर मेदरुरो ॥

46 कर पावल नु बरनाबासेन् मेङ्गिए अक्खेलऱरिक् पारेत्छि, "निङ्वाऱफु पाःन्जाक्किङ्ग काक्नु तगि खिनिऱ यहुदिहाऱनु पाःपमा केबोःङ्बा वये, कर खिनिऱए कन् केनाऱरुम्लो ॥ हेक्क्याङ् मेन्नुपमनाबा हिङ्मन् खोःमा सुम्बोधासाबा मेम्बोःङ्मा फाऱआङ् खिनिऱ ओसेःन्गेधाक्त्तुम्लो ॥ खेल्ले चोगुल्ले आल्ल आनिगे खिनिऱलाम् लःन्दिगेआङ् थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱओ पेगिगेऱरो ॥

47 थेआङ्भेल्ले दाङ्बाल्ले अक्खेलऱरिक् साम्योसाप्लाओ इङ्जाःङ् यापमि पिरिगेआङ् वाऱरो, 'खिनिऱग इक्सादिङ् खाम्बेःकमाल्ले कुनुपमो थारिक् सेन्लपिल्लेन्सुनाइङ्डिन् तेऱमा फाऱआङ् इङ्गाऱ थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱरे लागि ओःत्ति कुइसिःक् चोःक्निङ्डाङ् वाऱआरो ॥"

48 कन् पाःन्निन् थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱरे मेघेप्सुआङ् साऱरिक् मेसःत्तेर निङ्वाऱफु पाःन्जाक्किन् इङ्धाःङ् मेबिरु ॥ हेक्क्याङ् मेन्नुपमनाबा हिङ्मन्ले लागि सेःक्युकु केबोःङ्बाहाऱरे नसाःन् मेजोगुरो ॥ 49 हेक्क्याङ् नसानिबाहाऱरे दाङ्बाल्ले कुबाःन्जाक्किन् खेन् थुम्मो काक् पिसाङ्

* 13:33 निङ्वाऱफुसाम्लो सुम्.७

* 13:34 यसैया ५५.३

* 13:35 निङ्वाऱफुसाम्लो सुम्.१६.१०

* 13:41 हबकुक्

मेसेःसुरो ॥ 50 कर यहुदिहाऱे येक्यामा साम्योमा मेन्छुमाहाऱ नु खेन् येक्यक्कोबा मिड्सोदाड्बा मनाहाऱ मेहुसुसि मेबक्सुसिरो ॥ खेड्हाऱे पावल नु बरनाबासेन् तुक्खे चाःपमा मेहेःक्तुसिआड् खेन् थुम्मोलाम् लाःक्कात् मेनाःत्तु मेदेःसुसिरो ॥ 51 हेक्केःल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले नाऱरुसिबान् ओसेःन्धाक्मासि फाऱआड् सेःक्युकमिबाहाऱेआड् खुनिऱ लाड्भोओबा खाम् हिःक्किन् खेड्हाऱे मेधाप्सु मेधःआड्* आड्कोनियम येक्यक् लेपमाड् मेधासिड्लो ॥ 52 बा खेन् येम्मो एन्तिओक्समा हुऱसाम्बाहाऱआड् सेसेमाड्डिन् नु ओमुलऱमाल्ले कुधिम् मेबोःक्खेरो ॥

14

आड्कोनियम्मो पावल नु बरनाबासेन्

1 आल्ल एन्तिओक्को कुडिसिःक् आड्कोनियम्मोआड् पावल नु बरनाबासेन् यहुदि चुम्लुड्हिम्मो पेसिआड् साऱरिक् सिक्कुम् निड्वाऱ लस्सुर पारेत्छिल्ले खेपमो यरिक् यहुदिहाऱ नु थिम्मेन्दड् सुवाड्हाऱे येसुरे कुसुनाड्डिन्नसान् मेजोगुरो ॥ 2 कर नसान् मेन्जोःक्मनाबा यहुदिहाऱे खेपमोबा थिम्मेन्दड् सुवाड्हाऱ मेहुसुसिआड् नसानिबा फुऱनुसाऱहाऱे खुनिऱ तक्लेड्वाओ निड्वाऱ मेलेक्खु मेबिरुसिरो ॥ 3 हेक्केःल्ले सेःक्युकमिबाहाऱ खेपमो यरिक् येम् थारिक् वयेत्छिल्ले खेड्हाऱ दाड्बाल्ले कुयाःम्बेओ मेड्गिए पारेत्छिरो ॥ दाड्बाल्ले खेड्हाऱ मिक्सेःन् नु निड्वाऱ केमाबा याःम्बक्हाऱ चोःक्मा मुक्साम् पिरुसि हेक्क्याड् खेड्हाऱे इड्भन् चोगेत्छुबा कुलुड्गुम्मिन् सेक्खाए फाऱआड् ओसेःन्धाक्त्तुसिरो ॥ 4 खेन् येक्यक्कोबा मनाहाऱ कुभा सेःक्युकमिबाहाऱ लेपमाड् नु कुभा नसान् मेन्जोःक्मनाबा यहुदिहाऱ लेपमाड् मेसेन्छिड्लो ॥ 5 खेपमो यहुदिहाऱ नु थिम्मेन्दड् सुवाड्हाऱ हेक्क्याड् खुनिऱ लाम्लोःबाहाऱ मेदड्सिड्डाड् सेःक्युकमिबाहाऱे खुनिऱ तक्लेड्वाओ पोःक्माआड् लुड्डिल्ले लेपमा सेपमासि फाऱआड् इड्मेदड्घुरो, 6 कर कन् चेम्फन्निन् सेःक्युकमिबाहाऱे निड्वाऱ मेघोःसुआड् खेपमोनु लुकोनिया थुम्मोबा लुस्त्रा नु दर्बि मेपमनाबा येक्यक्हाऱ नु खेन् खिरिबा तेन्नो मेघेत्छिड् मेबेआड् 7 खेपमोआड् खेड्हाऱे सुनाड्डिन् इड्भन् मेजोगुरो ॥

लुस्त्रा नु दर्बिओ पावल नु बरनाबासेन्

8 लुस्त्राओ सावाःन्छिड्डाड्धोए लाड्घेःक्मा मेन्छुक्मनाबा लाड्सक्पाधिक् वयेरो ॥ खेन् आप्फाल्लेआड् लाड्मेड्घेःक्के वये ॥ 9 खेपमो खेल्ले पावलरे पाःत्तुबा पाःन्हाऱ नुःरिक्काड् खेपसुर युडे ॥ पावलरे खेल्ले वेःपमा केसुक्पा कुनसान्निन् निःसुआड् अदक्त्तक्काड् ओमेत्तुर 10 यम्बा इक्लाओ अक्खे मेत्तु, “खेनेऱ येबेऱ!” खेन् मनाःन्नाड् मुत्तश्चिक् पोगेआड् लाड्घेःक्मा हेःक्तेरो ॥

11 हेक्क्याड् मनाहाऱे पावलरे चोगुबा खेन् याःम्बक्किन् मेनिःसुआड् खेड्हाऱे लुकोनियास्मा पाःन्नो अक्खेलऱरिक् मेबाःत्तुर मेअःक्ते, “माड्हाऱ मना लेड्नेत्छिआड् आनिऱओ त्थेत्छिआड् वाऱसिरो ॥” 12 खेड्हाऱे बरनाबासेन् जिउस नु पावलेन् हर्मेस मेमेत्तुसि, थेआड्भेल्ले पावलेन् केबाःप्पा चोगेरो ॥ (ग्रिकेलिहाऱेन् जिउस मेपमनाबान् तुम् माड् नु हर्मेस मेपमनाबान् इड्गेसाबा माड् वयेरो ॥) 13 येक्यक्किल्ले कुबेसाड् जिउस माड्डिल्लेन् माड्हिम् नेस्से ॥ जिउस माड्डिल्ले कुनिड्वाऱफुसाम्बाल्ले पित्हाऱ नु फुड्हाऱ ताःपमा पाड्घुसिआड् येक्यक्किल्लेन् पयम् लाम्धेःप्पो त्थे, थेआड्भेल्ले खुनेऱ नु मनाहाऱे सेःक्युकमिबाहाऱ सिदुड्जभा तोःम्मा निड्वाऱ मेजोगुआड् मेवयेरो ॥

14 बरनाबास नु पावलरे खेन् खेप्सेत्छुआड् माड् चेऱया पाःन् पोःड्मा इःते फाऱआड् नेपमाड्ले खुन्छिऱ तेःत्तिन् थेःक्खेत्छु* हेक्क्याड् मनालुम्मो लोःक्तेत्छिऱ अक्खेलऱरिक् अःक्तेत्छि, 15 “आदाड्बासे, कन् थे चोःक्मा केड्ःत्तुम्बाबे? आन्छिगेग बा खिनिऱ हेक्के मेन्छाम्गेन् यापमिसिगेरो! खिनिऱ कन् हनेबा नावाड्त्लाःन् सेवा चोःक्मा लेरेम्मेऱआड् ताड्साक्पेन्, इक्सादिड्

* 13:51 खुनिऱ लाड्भोबा खाम् हिःक्किन् खेड्हाऱे मेधाप्सु मेध-खेपमो केयुड्बा मनाहाऱे लागि खेम्म्याक्काड् थो चोःक्मा केबोःड्बा पाःन् थेआड् होःप्लो केलऱबा मिक्सेःन्ने लागि खेड्हाऱे अक्खे मेजोगुबारे ॥ * 14:14 खुन्छिऱ तेःत्तिन् थेःक्खेत्छु-मनाहाऱे खुन्छिऱ सेवा मेमेत्तुसिबाओ खुन्छिऱ सिक्खेड्बा निःदेत्तो ॥

खाम्बेःकमान्, वाहङ्हाः हेक्क्याङ् खेपमो केवाःबा केरेक् पाःन्हाः नावागेन् चङःत् केनेबा आजुनि निङ्वाःफुमाङ्ङिल्लो नुःक्खेममेः फाःआङ् सुनाइङ् इङ्भन् चोःक्से आन्छिगे कपमो त्पेत्छिगेबारे ॥ 16 कन् पेबा येममोग केरेक् मेन्छाम् सुवाङ्हाःरे खुनिः आबाडे साक्थिम् कुइसिःक् खुनिः माङ्हाः सेवा चोःक्से लेरुदेःसुसि, 17 कर आल्लोग खुनेःग आबाडे तोःन्दि मेःन्नेग होःप्लो, थेआङ्भेल्ले खुनेःग साङ्ग्राम्पेदाङ्लाम् पाङ्गेन्दिङ् वाहित् थाःसु केबिरिआङ् चामा थुङ्मारे खिनिः निङ्वाः केदासि केबिरिआङ् सिक् सम्माल्ले कुधिम् केजोगिआङ् केवयिरो ॥” 18 कन् पाःन्हाः पाःत्तेत्छुर पावल नु बरनाबासरे मनाहाःरे खुन्छिः सिदुङ्जभा तोःम्मा मेङ्ःतुबान्पल्लिमाल्ले साक्मा सुक्तेत्छुरो ॥

19 हेक्क्याङ् कुभा यहुदिहाः एन्तिओक् नु आइकोनियम्लाम् मेदयेआङ् खेङ्हाःरे मनाहाः मेहुसुसिआङ् खुनिः लेपमाङ् मेजोगुसिआङ् पावलेन् लुङ्ङिल्ले मेलेपुत्, हेक्क्याङ् पाङ्जुम् लाःक्कात् मेउःक्खु मेदेःरुआङ् खुनेः स्ये फाःआङ् लापमेभुसु ॥ 20 कर नसानिबाहाः मेजुपसेआङ् कुधिरि मेयेमसिङ्ङाङ् मेयेबेल्ले खेन् येममो निङ्वाः मयेर पावलेन् मुत्थिक् पोगेआङ् याङ्ना येक्यक्को पेरो ॥ हेक्क्याङ् कुदाःन्दिक् बरनाबासेन्नु दर्बिओ पेसेत्छिरो ॥

सिरियास्मा एन्तिओक्को पावल नु बरनाबासेन्

21 पावल नु बरनाबासरे दर्बिओ सुनाइङ् इङ्भन् चोगेत्छुआङ् खेपमो यरिक् मनाहाः हुःसाम्बा मेबोःक्खेरो ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाः लुसत्रा, आइकोनियम नु एन्तिओक्को नुःक्खेत्छिआङ् 22 खेपमो खेङ्हाःरे हुःसाम्बाहाः नसाःन्नो चक्मेल्लए वयेममेः मेत्तेछुसिर हाङ्हाङ् चोगेत्छुसि, हेक्क्याङ् यरिक् इनोगेन् तुक्खे केदुमुम्साङ् निङ्वाःफुहाङ्जुम्मो लाःपमाए पोःङ्लो फाःआङ् आःन्छिङ्मा पिरेत्छुसिरो ॥ 23 हेक्क्याङ् पावल नु बरनाबासरे खेन् सेसेहेपुलक्हाःओ तुम्लाम्लोःबाहाः सेःक्युक चोगेत्छुआङ् तुवा नु चाःनेत्तो मेयुडेआङ् खेङ्हाःरे नसाःन् मेजोगुबा दाङ्बाल्ले कुगम्ब्राङ्ङो खेङ्हाः युक्खेत्छुसिरो ॥ 24 याङ्सि खेङ्हाः पिसिदिया थुम्मो पोःक्खेत्छिर पाम्फिलिया थुम्मो थ्येसि ॥ 25 खेङ्हाःरे याम्मो पर्गाओ इङ्भन् चोगेत्छु, हेक्क्याङ् अतालिया येक्यक्को पेसिरो ॥

26 हेक्क्याङ् खेपमोलाम् खेङ्हाःरे सिरियास्मा एन्तिओक्को याङ्ना वालाम्दिःक् चोगेत्छुरो ॥ निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुलुङ्गुम्मो खुन्छिः हेःक्तेत्छुबा माङ्सेवा याःम्बक्किन् आल्लो खेपमोए चोःक्मा सुरेत्छुरो ॥ 27 खेङ्हाःरे एन्तिओक्को केरेत्छिआङ् खेपमोबा सेसेहेपुलक्कोबा नसानिबाहाः निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले खुन्छिःलाम् चोगुबा केरेक् याःम्बक्हाः हेक्क्याङ् अक्खेल्लरिक् थिममेन्दिङ् सुवाङ्हाःरेआङ् सेन्लप् खोःमा मेसुक्तुर फाःआङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले लाम्धेःप्पेन्हनदुबा पाःन्निन् चेक्खेत्छुरो ॥ 28 हेक्क्याङ् खेपमो नसानिबाहाःनु यरिक्येम् थारिक् वयेत्छिरो ॥

15

यरुसलेममोबा येजुम्भो

1 कुभा येम् एगाङ् यहुदियालाम् एन्तिओक्को कुभा यहुदि नसानिबाहाः मेदयेआङ् नसानिबा फुःनुसाःहाः अक्खे मेमेत्तुसिर निसाम् मेहुःरुसि, “मोसारे सापुत्तुबा साम्योथिम् साप्लाओबा साक्थिम् कुइसिःक् हर्दो केन्हेगुम्मिन्ने फाःग्र सेन्लप् खोःमा केन्छुक्तुम्मिल्लो ॥” 2 पावल नु बरनाबासेन् खेङ्हाःनु साःरिक् पाःन् थक्तेत्छि ॥ हेक्केःल्ले पावल, बरनाबास नु एन्तिओक्स्मा कुभा नसानिबा फुःनुसाःहाः यरुसलेममो पेःक्माआङ् खेपमोबा सेःक्युकमिबाहाः हेक्क्याङ् तुम्लाम्लोःबाहाःनु कन् पाःन्निन् कुयाःम्बेओ ताःजेङ्मा फाःआङ् मेसेगुसिरो ॥

3 एन्तिओक् सेसेहेपुलक्पा नसानिबाहाःरे खेङ्हाःरे खेपमोलाम् सेम्मुःइ मेजोगुसि ॥ खेङ्हाःरे फोनिसिया नु सामरिया थुम्मो पोःक्खेत्छिर लाम्दिःक् चोगेत्छिल्ले खेपमोबा नसानिबाहाः अक्खेल्लरिक् थिममेन्दिङ् सुवाङ्हाःरेआङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिन् नसाःन् मेजोगु केल्हाः पाःन्निन् चेक्खेत्छुरो ॥ हेक्केःल्ले खेपमोबा नसाःन् केजोःक्पा फुःनुसाःहाःरेआङ् कन् पाःन्निन् मेघेप्सुआङ् साःरिक् मेसःत्तेरो ॥

4 हेक्क्याड् खेड्हाः यरुसलेमो केरेत्छिआड् सेःक्युकमिबाहाः, तुम्लाम्लोःबाहाः नु सेसेहुप्लक्पा वेः मनाहाःरे खेड्हाः लाड्दाःक्मा मेबिरुसिरो ॥ हेक्क्याड् खेड्हाःरे खेप्मो केवाःबाहाः निड्वाःफुमाड्डिल्ले खुन्छिःलाम् चोगुबा पाःन्हाः चेक्खेछुरो ॥

5 हेक्क्याड् खेप्मो केवाःबा फरिसि लक्कोबा नसानिबाहाःरे मेबोगेआड् खेड्हाः अक्खे मेमेत्तुसि, “थिममेन्दड् नसानिबाहाःरे मोसारे साप्तुबा साम्योथिम् साप्लाओबा साक्थिम् इःपमा नाःपमार हर्दोआड् हेक्माए पोःड्लो ॥”

6 हेक्केःल्ले सेःक्युकमिबाहाः नु तुम्लाम्लोःबाहाः सोरिक् मेजुप्सेआड् कन् पाःन्निन्ल्ले कुयाःम्बेओ पाःन्धड् मेजोगुरो ॥ 7 खेप्मो पयम् पाःन्धड् पोःक्खेआड् कुनुपमो पत्रुसेन्पोगेआड् मेत्तुसि, “आम्भुः आन्साःसे, यरिक् तगि निड्वाःफुमाड्डिल्ले थिममेन्दड् सुवाड्हाःरे सुनाइड् खेममा नु नसाःन् मेजोगुर फाःआड् इड्भन् चोःक्से खिनिःओलाम् इड्गाः सेगाड्बान् केनिःसुम्माड् केवथिःरो ॥ 8 हेक्क्याड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले मेन्छाम् यापमिरेन् सिक्लुड्मान् निःसुरो ॥ खुनेःग आनिः हेक्केए थिममेन्दड् सुवाड्हाःआड् सेसेमाड् पिरुसिरे ताःक्तुसिआड् वाः केलःबा पाःन्निन् आनिः ओसेःन्आधाक्तेरो ॥ 9 आल्ले खुनेः थिममेन्दड् सुवाड् नु आनिः आन्छेन्नेन्लो, थेआड्भेल्ले आनिः हेक्के दाड्बाओबा नसाःन्लाम् खुनिः सिक्लुड्मान् सेसे चोगु पिरुसिआड् वाःरो ॥ 10 हेक्केःल्ले थेआड्ने केसाक्पा यहुदि साक्थिम्मिन् थिममेन्दड् नसानिबाहाः केगुःत्तुम्सिम्माड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसिक् फोःड्मा निड्वाः केड्ःत्तुम्बाबे? खेड्ग आनिः पाधेबाहाःरेआड् कुःमा मेन्छुक्त्तुन्, हेक्क्याड् आनिःआड् कुःमा आन्छुक्त्तुम्मिन्लो ॥ 11 सेक्खाःल्लेग, खेड्हाः हेक्केए आनिःआड् दाड्बाल्ले कुलुड्गुम्मिल्लेरक् ताड्आसेःपते केलःबान् नसाःन् आजोगुम्लो ॥”

12 बरनाबास नु पावलरे खुन्छिःलाम् थिममेन्दड् सुवाड्लुम्मो निड्वाःफुमाड्डिल्ले चोगुबा मिक्सेःन् नु निड्वाः केमाबा याःम्बकहाः चेक्खेछुल्ले येजुम्भोबा काक् मनाहाः स्वाःत्ताड् मेघेप्सुर मेयुडेरो ॥ 13 हेक्क्याड् खेड्हाःरे पाःपमा सुरेत्छुआड् याकुबेन्येम्सिड्डाड् पाःत्तु, “फुःनुसाःसे, आबाःन्निन् खेप्सेम्मेःओ ॥ 14 निड्वाःफुमाड्डिल्ले काक्नु तगि थिममेन्दड् सुवाड्हाः अक्खेलःरिक् आबाडे कुमना मेबोःड्ले फाःआड् उःत्तुसि केलःबान् सिमोन पत्रुसरे चेक्खुरो ॥ 15 कड्ग माड्निड्वाःपाःन् केबाःपपाहाः नु खुनिः पाःन्निन् साःरिक्के तड्लो ॥ साम्योसाप्लारे अक्खे पाःत्तुआड् पत्,

16 ‘कन् एगाड् इड्गाः नुःड्डारो, हेक्क्याड् नुबेबा दाउदरे कुहाड्जुम्मिन् इड्गाः याम्मो चोगुड्लो ॥ इड्गाः केयःबा लुड्धाक्हाः सेत्तुड्लो ॥

याम्मो चोगुड्डाड् येप्सुड्लो ॥

17-18 हेक्केलःरिक् वेः मनाहाःरेआड् इड्गाः दाड्बान् कोःपमा मेसुक्कार ॥ आमिड् केदाःक्पा काक् थिममेन्दड् सुवाड्हाः इड्गाः आबाडे आसुवाड् फाःआड् उःत्तुड्सिड्लो ॥

कन् पाःन्हाः केजोःक्पा इड्गाः दाड्बाल्ले अक्खे पाःत्तुड्बा पाःन्निन् यरिक् तड्बे तगिए पाःत्ते चुरेआड् वाःरो ॥”*

19 याकुबरे याम्मो अक्खे पाःत्तु, “निड्वाःफुमाड्डो केनुःड्बाआड्केदाःबा थिममेन्दड् सुवाड्हाः तुक्खे चाःपमासि मेःन्लो केलःबा आनिड्वाः वाःरो ॥ 20 कर थिममेन्दड् सुवाड्हाः अक्त्तड्बा सक्इड्घड् हाक्त्तुम्मिन्लो, ‘नावाइत्लाओ तोःम्नाबा चाहाः चामा मेनुःनेन् ॥ हेक्क्याड् चाराम्मा मेनुःनेन् ॥ कुसित्ला यःमना सेपमनाबा साः नु सामाक्खिःआड् चामा मेनुःनेन्लो ॥’ 21 थेआड्भेल्ले बा कन् मोसारे साप्तुबा साम्योथिम्मिन् काक् पाड्जुम्मो उन्छोःन् उन्छोःन्नाड्धोए इड्भोःसेआड् वाः, हेक्क्याड् यहुदि चुम्लुड्हिम्मो थिक्याःन्धक् नाःम्सिड्येन् थप्मे निःत्ल वाःरो ॥”

थिममेन्दड् नसानिबाहाः येजुम्भोलाम्सक्इड्घड्मेहाक्त्तुसिः

22 हेक्केःल्ले सेःक्युकमिबाहाः नु तुम्लाम्लोःबाहाः हेक्क्याड् काक् सेसेहुप्लक्कोबाहाः मेदडेआड् नेप्फु मनाहाः यहुदा मेपमनाबा बरसाबास नु सिलासेन् सेःक्मासिआड् पावल हेक्क्याड्बरनाबासेन्नु एन्तिओक्को पाड्मासि निःन्धो पोःक्खेरो ॥ खेड्हाःग नसानिबा

* 15:17-18 आमोस ९.११-१२

फुःनुसाःहाः लुमो साःरिक्के मिडुसोदाडुबा चोगेत्छिरो ॥ 23 खेडुहाःरे अकतडुबा सकडुडुघडुडिन् खेन् लिसि मनाहाःरे खुनिः हुक्कोनु मेहाकुतुसि,

“आनिगे यरुसलेम्बा खिनिः फुःनुसाः सेःक्युकुमिबाहाः नु तुम्लाम्लोःबाहाःलाम्, एन्तिओक, सिरिया, नु सिलिसियाओ केवाःबा थिममेन्दडु नसानिबा फुःनुसाःहाःओ,

कन् सकडुडुघडुलाम् सेवा हाडुम्बेःरो ॥ 24 आनिगे मेम्बाडुडे कुभा मनाहाः खिनिःओ मेदयेआडु खेडुहाःरे काक् यहुदि सामयोथिम् इःपमा नाःपमा पोःडु केम्मेत्तिआडु लाम् केम्भोःत्तिर खिनिः लुडुमाः केम्सोःन्दि केम्बिरिबा पाःन्निन् आनिगे खेप्सुम्बेरो ॥ 25 हेक्क्याडु आनिगे मिःम् चुम् बरनाबास हेक्क्याडु पावलेन्नु खिनिःओ पाडुमासि फाःआडु कुभा मनाहाः सेःक्मासि केल्हाःबा इडुतडुमनारो ॥ 26 खेडुहाःरेग आनिः दाडुबा येसु खिसुतरे कुसेवा चोःकमो खुनिः हिडुमन्निन् मेन्दाडुघुनलो ॥ 27 खेल्ले चोगुल्ले आनिगे सापुतुम्बेबा सकडुडुघडुडो कन् पाःन्हाःए चेडुमा फाःआडु यहुदा नु सिलाससि खिनिःओ पाडुघुम्सिम्बेर पत्छिगेरो ॥ 28 सेसेमाडु नु आनिगेग खिनिः समदाडु कपुमो केबपुपा पाःन्हाःनुःल्ले वेः केसाकपा पाःन्हाः थेमाआडु मेडुगुःपमानिडुनिडुवाः चोगुम्बेरो ॥ 29 हेक्केःल्ले

नावाइत्लाओ सिदुडुजभा चोःकमनाबा चाहाः मेजेममिन्नेः,

सामाक्खिःआडु मेजेममिन्नेः,

हेक्क्याडु कुसित्ला यःमना सेपमनाबा सा मेजेममिन्नेःओ ॥

हेक्क्याडु चालाममानुआडु एःक् वयेम्मेःओ ॥

अक्खे केजोगुम्ने फाःग्र नुःबाए केजोगुम्लो ॥ सेम्मुःडो ॥”

30 हेक्केलःरिक् खेन् लिसि इडुसाबाहाः मेधासिडुडाडु एन्तिओक्को मेगेरे ॥ खेपुमो खेडुहाःरे काक् नसानिबाहाः थिकतेन्नो मेसुप्सुसिआडु खेन् सकडुडुघडुडिन् हुक्मेसुपुतुसिरो ॥ 31 हेक्क्याडु खेन् सकडुडुघडुलाम् आःन्छिडुमा मेघोःसुआडु नसानिबाहाः साःरिक् मेसःत्तेरो ॥ 32 यहुदा नु सिलासिआडु आबाडे माडुनिडुवाःपाःन् केबाःपुपा वयेत्छि ॥ नसानिबा फुःनुसाःहाः हाडुहाडु नु खुनिः नसाःन्नो केधुम्बा चोःक्मासि फाःआडु खेडुहाःरे यरिक् पाःन्हाः मेत्तेत्छुरो ॥ 33 खेपुमो कुभा येन् वयेत्छिआडु नसानिबा फुःनुसाःहाःरे खिन्छिः नुःरिक्काडु पेगेत्छेःओ लःरिक् याडुना मेबाडुघु मेदेःसुसिरो ॥ 34 ((कर सिलासरे खेपुमोए वाःमा लाःपमा निःन्धो चोगुरो)) 35 पावल नु बरनाबासेन्नाडु एन्तिओक्कोए वये लारेत्छिरो ॥ खेडुहाः नु वेः यरिक्ले सोसोरिक् दाडुबाल्लेन् पेलिगेन् पाःन्जाक्किन्डुभन् मेजोगुर मनाहाः मेहुःरुसिरो ॥

पावल नु बरनाबासेन्सेन्छिः

36 कुभा येन् एगाडु पावलरे बरनाबासेन् मेत्तु, “आल्ल आन्छिःआडु नुःडुसि पित्छि, हेक्क्याडु दाडुबाल्ले कुबाःन्जाक्किन् इडुभन् आजोगेत्छुबा पाडुजुमहाःओ लःन्छिःर फुःनुसाःहाः आक्खे मेजोगुर मेयाक्पे फाःआडु साःसुसिरो ॥” 37 बरनाबासरे युहुन्ना मेपमनाबा मर्कुसेन् सोरिक् तेःमा निडुवाः चोगु, 38 कर पावलरे अत्तु, थेआडुभेल्ले खेल्ले खेडुहाः माडुसेवा याःम्बक् चोःक्मा मेभाःरुन्सिन्नाडु पाम्फिलियाओलाम्मे पक्थसिआडु नुःक्खे पेआडु वयेरो ॥ 39 खुन्छिः साःरिक् पाःन् थक्तेछिआडु वेः वेः सेन्देछिआडु पेसिरो ॥ बरनाबासरे युहुन्ना मेपमनाबा मर्कुसेन् तेःरुआडु सैप्रस वागपुखाम् लेपुमाडु वालाधालाम् थासिडु, 40 कर पावलरे सिलासेन् सेगु, हेक्क्याडु नसानिबा फुःनुसाःहाःरे खेडुहाः दाडुबाल्ले कुलुडुगुमो मेदोःन्दुसिआडु मेबाडुघुसिरो ॥ 41 खुन्छिः सिरिया नु सिलिसिया थुम्पो पोःक्खेछिःर खेपुमोबा सेसेहुप्लक्हाः केधुम्बा चोगेत्छुरो ॥

16

पावलरे निसिगेःक्पा कुमाडुसेवा लाम्दिःक्

1 पावलेन् दर्बि नु लुसुत्रा येक्यक्हाःओ तयेरो ॥ खेपुमो तिमोथि मेपमनाबा नसानिबाधिक् वये, हेक्क्याडु खेल्ले कुम्मा नसाःन् केजोःक्मा यहुदि वये, कर कुम्बा ग्रिक् वये ॥ 2 लुसुत्रा नु आडुकोनियम्बा काक् नसानिबा फुःनुसाःहाःओ तिमोथिःल्ले कुयाःम्बेओ नुःबा कुडुडु सेःरेआडु

वयेरो ॥ 3 पावलरे तिमोथिःननाड् सोरिक् तेःमा निड्वाः चोगुआड् खेपुमोबा काक् यहुदिहाःरे खुनिः
निड्वाः ताःमा पिमासि फाःआड् खेन् हर्दो हेगु पिरु, थेआड्भेल्ले खेन् लाजेःबा काक् यहुदिहाःरे
तिमोथिरे कुम्बा ग्रिक् वयेबान् मेनिःसुआड् मेवये हेक्क्याड् खेन् हर्दो मेन्हेक्के वयेरो ॥ 4 हेक्क्याड्
खेड्हाःरे लाम्मो केनेबा पाड्जुम्हाः थपुमे यरुसलेमस्मा सेःक्युकुमिबा नु तुम्लाम्लोःबाहाःरे
निःन्धो मेजोगुबा थिमहाः इःपुमा नाःपुमारो फाःआड् नसानिबाहाः मेमेत्तुसिरो ॥ 5 हेक्केलःरिक्
सेसेहुप्लक्हाः नसाःन्नो केधुम्बा मेबोःक्खेर थिक्काःन्धक् मेबोःरेर मेबेरो ॥

पावलरे त्रोआसुसो तादिगेन् सुफो निःसुः

6 पावल नु कुन्देःड्हाः फ्रिगिया नु गलातियास्मा थुम्मो लाम्दिःक् मेजोगे, थेआड्भेल्ले
सेसेमाड्डिल्ले खेन् येम्मो खेड्हाः एसियासमा तेड्गपुपो सुनाइड् सेःमा साक्तुसिआड् वयेरो ॥
7 हेक्क्याड् खेड्हाः माइसियास्मा इःन्धोओ मेगेरेआड् बिथानियास्मा थुम्मो पेःकमा तम्सिन् मेजोगे,
कर येसुरे कुसेसेमाड्डिल्ले हेक्के चोःकमा खेड्हाः मेबाड्घुन्सिन्लो ॥ 8 हेक्केलःरिक् खेड्हाः
नाम्धा पिसाड्बा माइसिया मेबोःक्खेर त्रोआस येक्यक्को मेबे ॥ 9 खेपुमो खेन् सेन्दिक् पावलरे
तादिगेन् सुफोधिक् निःसु ॥ खेपुमो मेसेदोनियास्मा मनाधिक् मेसेदोनियाओ थाडेआड् आनिगे यापुमि
कुभाः आबिरेः लःरिक् पेलि फाक्तुर येबेबा निःसुरो ॥ 10 पावलरे कन् तादिगेन् सुफोःन्निःसुआड्
आनिगे* खिमो मेसेदोनियाओ पेःकमा यारिप् पोःक्खिगे, थेआड्भेल्ले कड्ग निड्वाःफुमाड्डिल्ले
खेपुमोबा मनाहाःओ सुनाइड् सेःमा यापुमि उःत्तेबा फाःआड् निःन्धो चोःकम्नारो ॥

लिदियारे दाड्बाओ नसाःन् चोगुर

11 आनिगे त्रोआस लेपुमनाआड् वालाधालाम् सामोथ्रेस वागपुखाम् पेःकमना ॥ हेक्क्याड्
कुदाःन्दिक्मा नियापोलिस केरिगेरो ॥ 12 खेपुमोलाम् आनिगे लाड्घेःकमनाआड् फिलिपुपिओ
केपुमनारो ॥ खेड्ग मेसेदोनियास्मा थुम्मोबा केयेक्पा येक्यक् नु रोमि यक्लाजेःआड् वयेरो ॥ खेपुमो
आनिगे कुभा येन् वयिगेरो ॥

13 हेक्क्याड् वेःस्मा नाःम्सिड्येन्नो आनिगे येक्यक्कोस्मा वाहड् लेपुमाड्बा कुयाओ
पेःकमना ॥ कन् तेन्निन् यहुदिहाःरे खुनिः तुवा चोःकमादेन् फाःआड् आनिगे निड्वाः इःपुमनारो ॥
आनिगे खेपुमो सेवा चोःक्से केजुम्मा मेन्छुमाहाःनु ताःजेड्मनार युड्मनारो ॥ 14 खेपुमो सुनाइड्
केघेम्माहाःओ लिदिया मेपुमनामा थियातिरा येक्यक्कोस्मा परान्ला तेःत् लेड्हड् केजोःकमाधिक्
वये ॥ हेक्क्याड् खेन् निड्वाःफुमाड्डिन् सेवा केजोःकमा थिममेन्डड् सुवाड्स्मा वये ॥ पावलरे
पाःत्तुबा पाःन्निन् कुसिड् निःत्तुआड् नसाःन् चोगुर फाःआड् दाड्बाल्ले कुनिड्वाःइन्हन्दु पिरु ॥
15 हेक्क्याड् खुनेः नु काक् कुहिम्सयड्हाः बपुत्तिस्मा मेबोःक्खे ॥ हेक्क्याड् खेल्ले इड्गाः
सेक्खाए दाड्बाल्ले कुनसानिमा फाःआड् यापुमि केड्ःत्तिने फाःग्र आहिम्मो तयेम्मेःआड् वयेम्मेःओ
लःरिक् यापुमि उःत्तेरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले खुनेः कुहिम्मो यापुमि तेःमा फाःआड् साक्केल्लेक् चोगेरो ॥

पावल नु सिलासेन्पुड्लाहिम्मो मेसाक्तुसिः

16 थिक्येन् आनिगे तुवा चोःकमादेन्नो पेःकमनार पपुमनाःल्ले फेन्साम्लिल्ले याड्घुमा
योःकमाधिक् तुम्ना ॥ खेल्ले खाड्गुआड्कुन्दाड्बाहाः यरिक् याड् थगु पिरुसिर वयेरो ॥
17 खेल्ले पावल नु आनिगे अक्खेलःरिक् अःक्तेर यापुमि तिम्देरो, “कन् मनाहाः पयम् यम्बा
निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसेवारोबासिरो ॥ कड्हाःरे आक्खेलःरिक् सेन्लपु केघोःसुम् खेन् खिनिः
केम्मेत्तिरो ॥” 18 खेल्ले यरिक् येन् थारिक् हेक्के चोगुर नेस्से ॥ हेक्क्याड् पावलरे कुनिड्घेन्दुबाल्ले
चोगुल्ले हिंसिड्डाड् खेन् योःकमाओ केयाक्पा फेन्साम्लिन् अक्खे मेत्तुर फेःक्तुरो, “येसु
ख्रिस्तेरे कुमुक्साम्लिल्ले खेन् मेन्छुमाःओलाम् लःन्दे पेगेः फाःआड् इड्जाःड् पिने ॥” खिमो खेन्
फेन्साम्लिन्नाड् खेन् मेन्छुमाःइन् पक्थःआड् पेरो ॥

* 16:10 कन्सापुनकेसापुपा लुकाःल्ले त्रोआस येक्यक्कोलाम्तेःड् मेत्तुसिरो ॥

19 हेक्क्याड् खेन् योःकुमाल्ले कुन्दाड्बाहाऱे आल्ल याड्थक्मा लाम्मिन् नुबेबा मेनिःसुआड् पावल नु सिलासेन् मेदेम्सुसिआड् मेउःक्खुसिर येक्यक्स्मा सुहाड्युक्पाहाऱे मेदारुसिरो ॥ 20 खेड्हाऱे रोमि सुहाड्युक्पाहाऱ अक्खे मेमेत्तुसि, “कन् मनाहाऱ यहुदिसिरो, हेक्क्याड् कड्हाऱे आनिऱ येक्यक्को हयड्किल्लिड् चोःक्सुर याक्सिरो ॥ 21 खेड्हाऱे आनिऱ रोमि थिम्मिल्ले कुदक्लेड्वाओबा साक्थिम्हाऱ हुऱसुसिर याक्सिरो ॥ आनिऱ रोमिहाऱेग खेन् तेन्दिड् चोःक्मा नु इःपमा नाःपमा सुक्मेदेत्तिन्लो ॥”

22 हेक्केःल्ले खेपमो केजुम्बाआड् केवाऱबा मनाहाऱ खुन्छिऱ हिप्से मेभुड्सिड्हेक्क्याड् येक्यक्कोबा सुहाड्युक्पाहाऱेआड् पावल नु सिलासरे खुन्छिऱ चाड्देःत्हाऱ फेम्माआड्हिप्मा मेबाड्घुसि ॥ 23 हेक्क्याड् खेड्हाऱ साऱरिक् तेःम्भुक् मेयाक्तेत्तुसिआड् पुड्लाहिम्मो मेसाक्तेत्तुसिरो ॥ सुहाड्युक्पाहाऱे पुड्लाड्बान् नुःरिक्काड् खेड्हाऱ कोमा पाड्घेसेऱ फाऱआड् इड्जाःड् मेबिरुरो ॥ 24 अक्तेड्बा इड्जाःड् खोःसुआड् पुड्लाड्बाल्ले खेड्हाऱ पुड्लाहिम्मोबा सिगाड्स्मा याक्फाओ खुन्छिऱ लाड्हाऱ फेन्थक्क्रड्डो याक्पाड्घुसिआड् साक्तेत्तुसिरो ॥

25 सेत्तुल्मु फक्तेर पत्छेल्ले पावल नु सिलासेन् तुवा चोगुसिर साम्लोनु निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनारा फोःसेत्तुल्मु यागेत्तुत्तिरो ॥ वेऱ पुड्लाधाबाहाऱेआड् खेड्हाऱ मेघेप्सुसिर मेयुडेरो ॥ 26 हक्कघत् किप्मा केघुःबा लुप्लि थाडेआड् पुड्लाहिम् यक्हाऱए यक्खुर लाम्धेःपहाऱ हल्लेक् वरेक् हरेआड् केरेक् पुड्लाधाबाहाऱे खुनिऱ इघेःड्हाऱ पाःक्खेरो ॥ 27 हेक्केःल्ले पुड्लाड्बान् कुमिक् सोरेआड् पुड्लाहिम्मोबा लाम्धेःपहाऱ हरेआड् पत्छेबा निःसु हेक्क्याड् पुड्लाधाबाहाऱ मेघेत्तुत्तिड् मेबेबिला फाऱआड् निड्वाऱ इःत्तु ॥ हेक्केःल्ले हेःसुबा ताभेःन् तरप् फिःक्खुआड् सेत्तुत्तिड्मा कोःत्तुरो ॥ 28 कर पावलरे अःक्तेर अक्खे मेत्तु, “आदाड्बाए, थेआड् मेमेत्तुत्तिडेन्नेऱओ! आनिगेग खा कप्पोए यागिगेऱरो ॥”

29 खेन् पुड्लाड्बाल्ले सेमिःन् हाःममा पाड्घुसिआड् सिगाड् लोःक्तेर तये ॥ खेन् यक्खेर पावल नु सिलासरे खुन्छिऱ लाड्जक्पो थुड्बोहजऱ युड्सिड्लो ॥ 30 हेक्क्याड् खेड्हाऱ लाःक्कात् लःत्तुसिआड् सेःनदोसुसि, “आदाड्बासे, इड्गाऱ थे चोगुड्डिल्ले सेन्लप् खोआबे?”

31 खेड्हाऱे नोगप् पिरैत्तु, “दाड्बा येसुःन् नसाःन् चोगेऱ, हेक्क्याड् खेनेऱ सेन्लप् केघोःसुऱ, हेक्केलऱरिक्के केहिम्सयड्हाऱेआड् नसाःन् मेजोगुने फाऱग्र सेन्लप् मेघोःसुऱरो ॥” 32 हेक्क्याड् खेड्हाऱे दाड्बाल्ले कुबाःन्जाक्किन् खेनेऱ नु कुहिम्सयड्हाऱ चेक्तेत्तुत्तुसिआड् खेड्हाऱे नसाःन् मेजोगुरो ॥ 33 सेन्दिक् बाखेन् येम्मो पुड्लाड्बाल्ले खेड्हाऱ तेऱरुसिआड् खुन्छिऱ याड्घेःक्हाऱ वाहपत् पिरुसि, हेक्क्याड् पुड्लाड्बान् नु कुहिम्सयड्हाऱ खिमो बप्तिस्मा मेबोःक्खेरो ॥ 34 खेल्ले पावल नु सिलासेन् कुहिम्मो तेऱरुसिआड् चामा थुड्मा पिरुसि ॥ खुनेऱ नु कुहिम्सयड्हाऱे निड्वाऱफुमाड्डिन् नसाःन् मेजोगुबाल्ले चोगुल्ले साऱरिक् ओमु मेलऱरेरो ॥

35 कुदाःन्दिक्मा बा खेन् येक्यक्कोबा सुहाड्युक्पाहाऱे हाराऱ पुड्लाड्बाल्ले खेन् मनाहाऱ पुड्लाहिम्मोलाम् पेःक्मा पाड्घुसिनि फाऱआड् तिलिड्गाहाऱलाम् इड्जाःड् मेहाक्तेत्तुरो ॥ 36 हेक्केःल्ले पुड्लाड्बाल्ले पावलनेन् अक्खे मेत्तु, “सुहाड्युक्पाहाऱे खेनेऱ नु सिलासेन् लेपमादेःमानेसिड्फाऱआड् इड्जाःड् मेहाडुआड् मेवाऱ ॥ हेक्केःल्ले खिन्छिऱ पेःक्मा केसुक्सुरो ॥ नुःरिक्काड् पेसेत्तुत्तुओ ॥”

37 कर पावलरे खेन् तिलिड्गाहाऱ मेत्तुसि, “आन्छिगेग रोमि यक्युड्बासिगेसाड्* थेमाआड् तुःन्देऱ मेःन्ने मनालुम्मो आन्छिगे याप्मि तेःम्भुक् मेयाक्तेत्तुत्तिगेआड् पुड्लाहिम्मो याप्मि मेसाक्ते ॥ आल्ल खेड्हाऱे स्वाःत्ताड् लेपमादेःमा मेगोःत्तेत्तुत्तिगेबाबि? कड्ग पोःड्मा मेसुकनेन्लो! हाराऱ सुहाड्युक्पाहाऱए कप्पो मेदाआड् मेलेत्तुत्तिगेऱ पोःड्लो ॥”

38 हेक्क्याड् तिलिड्गाहाऱे सुहाड्युक्पाहाऱ बाकन् पाःन्हाऱ मेमेत्तुसि ॥ खेड्हाऱे पावल नु सिलासेन् रोमि यक्युड्बासि फाऱआड् निड्वाऱ मेघोःसुआड् खेड्हाऱ मेगिसेरो ॥ 39 हेक्क्याड् खेड्हाऱ खेपमो मेदयेआड् मेनःम्सिड्ल खेड्हाऱनु लेपमि मेनाःक्तेरो ॥ हेक्क्याड् खेड्हाऱ पुड्लाहिम्मोलाम्

* 16:37 यक्युड्बासिगेऱ-खेन् येम्मोबा रोमि तुःन्देऱ मेःन्ने रोमि यक्युड्बाहाऱ पुड्लाहिम्मो साक्मासि थिम् होःपतेरो ॥

लाःककात् मेलःतुसिआड् आल्ल कन् येक्यककोलाम् पेसेछेऱओ फाऱआड् पेलि मेभाकतुसिरो ॥
 40 हेकक्याड् पावल नु सिलासेन् खेपमोलाम् लिदियारे कुहिम्मो पेसि ॥ खेपमो खेड्हाऱरे लिदिया नु
 वेऱ नसानिबा फुऱनुसाऱहाऱ तुमेत्छुर आःन्छिड्मा पिरेत्छुआड्खेपमोलाम् पेसिरो ॥

17

थिससलोनिकाओ निड्घुम्

1 पावल नु सिलासेन् अम्फिपोलिस नु अप्पोलोनिया पोःकखेसिर थिससलोनिका येक्यकको
 केरेत्छि ॥ खेपमो यहुदि चुम्लुड्हिम्धिक् नेस्से ॥ 2-3 पावलरे नाःम्सिड्येन् थप्मे खुनेऱ
 यहुदि चुम्लुड्हिम्मो पेःल्ले सुम्लेड् नाःम्सिड्मा येन्नो खेपमोबा मनाहाऱ आक्खेलऱरिक्
 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा खिसतेन्तुक्खे चाआड् सिःऱ हेकक्याड् सिःमेन्लाम् हिड्लऱरिक्
 साम्योसाप्लालाम् ओसेःन्धाकतुसि ॥ “इड्गाऱ इड्भोःसुड्बा कन् येसुःन्ने निड्वाऱफुमाड्डिल्ले
 सेःन्दुबा खिसतरो” मेत्तुसि ॥ 4 खेपमो केवाऱबा कुभा यहुदिहाऱ कन् पाःन्निल्ले खुनिऱ निड्वाऱ
 तयेआड् हुऱसाम्बा मेबोःक्खेरो ॥ खेपमोआड् निड्वाऱफुमाड्डिन् सेवा केजोःक्पा यरिक् ग्रिक्हाऱ
 नु मिड्सोदाड्मा मेन्छुमाहाऱरेआड् नसाःन् मेजोगुरो ॥

5 कर नसाःन् मेन्जोःक्मनाबा यहुदिहाऱरे खेड्हाऱ नामेहेत्तुसिआड् खेन् येक्यककोबा आलेपपा
 लेगेबाहाऱ मेसुप्सुसिआड् मेहुसुसि, हेकक्याड् खेड्हाऱरे येक्यकको पयम् हयड्किल्लिड् मेजोगुआड्
 येसोनेऱ कुहिम्मो मेबेआड् पावल नु सिलासेन्मनाहाऱरो तेऱमा पिमासि फाऱआड् निड्वाऱ मेजोगुरो ॥
 6 कर खेड्हाऱरे खेपमो पावल नु सिलासेन् मेन्दुमुन्सिन्, हेक्केःल्ले येसोन नु वेऱ फुऱनुसाऱ
 नसानिबाहाऱ येक्यककोबा सुहाड्युकुपाहाऱरो अक्खेलऱरिक् मेअःक्तेर मेउःक्खु मेदारुसि, “कन्
 मनाहाऱरे आत्तिसाड् तुक्खे मेदारुआड् मेवाऱरो ॥ खेड्हाऱग आल्लो आनिऱ येक्यककोआड्
 मेदयेआड् मेवाऱरो ॥ 7 येसोनेऱ खेड्हाऱ कुहिम्मो लाड्दाःक्मा पिरुसिआड् वाऱ ॥ खेड्हाऱरेग ‘येसु
 मेपमनाबा आनिऱ वेऱ हाड् वाऱ’ मेबाःत्तुर रोमि पयम् हाड्डिल्ले कुड्जऱःड्डिल्ले कुदक्लेड्वाओ
 याःम्बक् मेजोःक्लो ॥” 8 कन् पाःन्निन् येक्यककोबा सुहाड्युकुपाहाऱ नु वेऱ मनाहाऱरे मेघेप्सुआड्
 खुनिऱ सिक् पोगेरो ॥ 9 हेकक्याड् खेड्हाऱरे येसोन नु वेऱ फुऱनुसाऱहाऱ साम्बाःन् मेगुःत्तुसिआड् मेलेरु
 मेदेःसुसिरो ॥

बेरिया येक्यकको पावल नु सिलासेन्

10 हेकक्याड् सेन्दिक् पोःकखेआड् खिमो नसानिबा फुऱनुसाऱहाऱरे पावल नु सिलासेन् बेरिया
 पाड्जुम् लेपमाड् मेबाड्घु मेदेःसुसि ॥ खेपमो केरेत्छिआड् यहुदि चुम्लुड्हिम्मो पेसिरो ॥ 11 बेरियास्मा
 मनाहाऱग थिससलोनिकाबा मनाहाऱनुःल्लेआड् साऱरिक् खुनिऱ निड्वाऱ केहम्बा मेजोगे ॥ खेड्हाऱरे
 साऱरिक् नुःरिक्काड् येसुरे कुयाःम्बेओ सुनाड् मेघेप्सुआड् थिक्याःन्धक् पावलरे पाःत्तुबान्
 सेक्खाबि मेःम्बि फाऱआड् साम्योसाप्लालाम् मेगोःत्तु मेनिःरुरो ॥ 12 खेड्हाऱओ यरिक् यहुदिहाऱरे
 नसाःन् मेजोगु, हेकक्याड् मिड्सो इड्धाःड्साबा ग्रिक् येम्बित्छाऱ मेन्छुमाहाऱरेआड् नसाःन्
 मेजोगुरो ॥

13 कर थिससलोनिकाबा यहुदिहाऱरे बेरियाओ पावलरे निड्वाऱफु पाःन्जाक्किन् इड्भोःसुर
 वाऱ केलऱबा मेघेप्सु, हेक्केःल्ले खेपमोआड् मेदयेआड् मनाहाऱ खुनिऱ तक्लेड्वाओ मेहुसुसि
 मेभोःक्खुसिरो ॥ 14 खिमो नसानिबा फुऱनुसाऱहाऱरे वालाम्दिःक् चोःक्से पावलेन् वाहड्डिल्ले
 कुयाओ मेबाड्घु मेदेःसुरो ॥ कर सिलास नु तिमोथिःन् नेपमाड् बेरियाओ वये लारेत्छिरो ॥ 15 पावलेन्
 केसाबा मनाहाऱ खुनेऱनुए एथेन्स येक्यक् थारिक् मेबे ॥ हेकक्याड् खेड्हाऱ याम्मो याड्ना बेरियाओ
 मेनुःक्खे मेदयेआड् पावलरे पाःत्तुबा कुडिसिक् सिलास नु तिमोथिःन् हाराए केबित्छिआड् खुनेऱ
 केदुम्सुमुरो फाऱआड् खेड्हाऱ मेमेत्तुसिरो ॥

पावलरे एथेन्सओ इड्भोःसु

16 पावलरे एथेन्सओ सिलास नु तिमोथिःन् हाङ्घुसिर वयेल्ले येक्यक्को यरिक् नावाइत्लाहाः निःसुआङ् साःरिक्के कुलुङ्माः योःन्देरो ॥ 17 हेक्केःल्ले खुनेः यहुदि चुम्लुङ्हिम्मोबा यहुदिहाः नु निङ्वाःफुमाङ्ङिन् सेवा केजोःक्पा थिम्मैन्दङ् सुवाङ्हाः हेक्क्याङ् पाङ्जुम्मो थिक्क्याःन्धक् केदाःबा केबेःक्पा मनाहाःनु पाःन्थक्तेरो ॥ 18 खेप्पो एपिक्युरि नु स्तोकि सिक्साम्बाहाःआङ् खुनेःनु पाःन् मेधक्तेरो ॥ कुभा अक्खे मेमेत्छिङ्, “कन् अःअबाल्ले थेमाःन् पाःत्तुबे?” वेःहाःरे अक्खे मेमेत्तु, “कल्लेग कुसङ् वेः साम्माङ्ज्याङ् नु माङ्पाःन् चेक्खु पाःत्तुबा हेक्के लःरो ॥” पावलरे येसुःन्नु सिःमेन्लाम् याम्मो हिङ्मारे कुयाःम्बेओ इङ्भन् चोगुबाल्ले खेङ्हाःरे अक्खे मेबाःत्तुबरो ॥

19 हेक्क्याङ् खेङ्हाःरे पावलेन् अरियोपागस मेप्मनाबा चुम्लुङ्ङो मेदारुआङ् अक्खे मेमेत्तु, “कन् केबाःत्तुर केवाःबा कुसङ् निसाम्मिन् आनिगेआङ् खेम्मा सिराः थाङ्गेआङ् वारो ॥ 20 खुनेः केबाःत्तुबा कुभा पाःन्हाःग आनिगेओग कुसङ् नु निङ्वाः केमाबा चोःक्पा निःसुम्बे ॥ खेल्ले कुबेःन्निङ्ग थेमाबे? याप्मि आमैत्तेओ ॥” 21 (एथेन्सबा काक् यक्युङ्बाहाः नु माःङ्घा लाजेःलाम् केदाःबा मनाहाःरे कुसङ् पाःन् चेङ्मा नु खेम्माओरक् नाम् मेधासुरो ॥)

22 हेक्केःल्ले अरियोपागसबा चुम्लुङ्ङिल्ले कुलुम्मो पावलेन् येम्सिङ्ङाङ् अक्खे मेत्तुसि, “एथेन्सओ केयुङ्बा आदाङ्बासे, खिनिःग साःरिक् साम्योसाबा केजोगिः फाःआङ् इङ्गाः निङ्वाः खोःसुङ्लो ॥ 23 थेआङ्भेल्ले खिनिः येक्यक्को लाङ्घेगाङ्गल पत्छाङ्ङिल्ले खिनिः सेवा केजोगिबा तेन्हाः ओमेत्तुङ्ङिल्ले कुसिङ् मेन्निःत्तेबा माङ्ङिल्लेन् लःरिक् साप्तेबा साङ्बेधिक् निःसुङ्लो ॥ खेल्ले चोगुल्ले, आल्लो खिनिः कुसिङ् मेन्निःत्ते सेवा केजोगुम्बा माङ्ङिल्ले कुयाःम्बेओ आङ् इङ्गाः इङ्भन् चोगुङ्लो ॥

24 निङ्वाःफुमाङ्ङिङ्ग साङ्ग्राम्पेदाङ् नु इक्सादिङ् खाम्बेःक्माल्ले कुन्दाङ्बरो ॥ खुनेःए इक्सादिङ् खाम्बेःक्मान् नु खेप्पो केवाःबा केरेक् चोगुसिबाल्ले खुनेः मेन्छाम् याप्मिहाःरे मेजोगुबा माङ्हिम्मो मेयुङ्ङिन्लो ॥ 25 हेक्क्याङ् मेन्छाम् याप्मिरेन् कुभाः खुनेः चाहाबा मेजोःक्नेन्, थेआङ्भेल्ले मेन्छाम् याप्मिहाः नेत्तिगेन् हिङ्मन् नु साःङ्गुगेन् सक्मा हेक्क्याङ्काक् पाःन्हाः केबिबा खुनेःएरो ॥ 26 खुनेःए थिक् मेन्छाम् याप्मिलाम् काक् मेन्छाम् सुवाङ्हाः चोगुसिआङ् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो सिदाक् युङ्मा पाङ्घुसिबरो ॥ खुनेःए खेङ्हाः आत्तो युङ्मा पोःङ् आप्फाल्ले युङ्मा पोःङ् फाःआङ् तगिसा निङ्सेःक् चोगुआङ् वये ॥ 27 खुनेः मेगोःत्तुल्ले मेघोःसुनि फाःआङ् हेक्के चोगु पिरुसिबरो ॥ हेक्केसाङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिङ्ग आनिःनु माःङ्घा होःप्लो ॥ 28 मनाधिक्ले अक्खे पाःत्तुआङ् वार, ‘खुनेः चोगुल्लेए आनिः आहिङ्, लाङ्घेःक्काङ् हिङ्मन्नो आवाःरो ॥’ खिनिः कुभा साम्मिला साम्बाहाःरेआङ् अक्खे मेबाःत्तुआङ् वार, ‘आनिःआङ् खुनेः कुमुःइदाङ्सासिरो ॥’

29 आनिः निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुमुःइदाङ्सा आबोःक्खेबाल्ले चोगुल्ले, आनिःग निङ्वाःफुमाङ्ङिन् मेन्छाम् याप्मिरे हुक्साप्गेन् सुम्बोधारे चोःक्मनाबा साम्म्याङ्, युप्पा, नु लुङ्नावाइत्ला कुइसिःक् चोःक् फाःआङ् आनिः इःप्मा मेनुःनेन्लो ॥ 30 पेबा येम्मो निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले मेन्छाम् याप्मिहाःरे मेन्नि मेन्धाए फेन् याःम्बक् मेजोगुबाओ खुम्दिङ् मेबिरुन्सिन्, कर आल्ल खेङ्हाः आत्तान् पिसाङ्साङ् मनाहाः फेन् याःम्बक् कुधिम् हिङ्मन्लाम् मेहिन्ल फाःआङ् इङ्जाःङ् पिरुसिआङ् वारो ॥ 31 निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले सेगुबा कन् मनालाम् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा याप्मिहाः साम्योनिबा खासेन् चोःक्मा सुयेम् निःन्धो चोगुआङ् वारो ॥ हेक्क्याङ् खुनेःग खेन् सेगुबा मनाःन् सिःमेन्लाम् कुहिङ्वेत् चोगुआङ् कन् पाःन्निन् ओसेःन्आधाक्तेआङ् वारो ॥”

32 पावलरे सिःमेन्लाम् याम्मो हिङ्माल्लेन्पाःन् पाःत्तुबा मेघेप्सुआङ् कुभारे खुनेः किनाःन्दि मेबिरुसाङ् वेःहाःरे अक्खे मेमेत्तु, “आनिगे केबाःत्तुबा कन् पाःन्निन् याम्मोआङ् खेम्मा सिराः थाङ्गेआङ् वारो ॥” 33 हेक्क्याङ् पावलेन् चुम्लुङ्गलाम् लःन्दे पे ॥ 34 कर कुभा मनाहाः पावलरो मेदयेआङ् येसुःन् नसाःन् मेजोगु ॥ खेङ्हाःओ देउनिसियस मेप्मनाबा अरियोपागसरेन् पासिङ्पादाङ् नु दामारियस मेप्मनामा मेन्छुमाः नु वेः मनाहाःआङ् मेवयेरो ॥

18

पावलेन्कोरन्थि येक्यक्को

1 खेन् एगाड् पावलेन्एथेन्सलाम् कोरन्थि येक्यक्को पे ॥ 2 खेपमो खुनेः अक्विला मेपमनाबा यहुदिधिक् तुमु ॥ खेन् पोन्तस लाजेःबा वये ॥ खेन् खारक् इतालिलाम् मेलिङ्गेन् कुमेःत् प्रिस्किलाःन्नु त्यसिआड् वयेत्छि, थेआड्भेल्ले पयम् हाड् क्लाउदियसरे काक् यहुदिहाः रोम येक्यक्किन् पक्थ्येममेःआड् पेगेममेः फाःआड् इङ्जाःड् पिरुसिआड् वयेरो ॥ खेड्हाःरे खुनिः तुमसे पावलेन् पे, 3 हेक्क्याड् खुन्छिः हेक्केए खुनेःआड् साःङ्गाहिम् खापमा तेःत् केधाक्पा वयेबाल्ले खेड्हाःरेनुए सोरिक् वयेर याःम्बक् चोगेरो ॥ 4 हेक्क्याड् काक् नाःम्सिड्येन् थपमे खुनेः यहुदि चुम्लुड्हिम्मो पेआड् यहुदिहाः हेक्क्याड् थिममेन्दड् सुवाड्हाःरेनु पाःन्थक्तेर खेड्हाःरेआड् येसुःन् नसाःन् मेजोगुर फाःआड् पोधक् चोगुसिरो ॥

5 सिलास नु तिमोथिःन् मेसेदोनियालाम् खेपमो केरेत्छिआड् पावलेन् काक् येममो सुनाइड् सेःमा नु यहुदिहाः खिनिः केगोःत्तुम्बा निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा खिसतेन्येसुःन्नेरो फाःआड् ओसेःन्धाक्मा याःम्बक्को आल्लसाड् साःरिक् फन्छिड्लो ॥ 6 कर यहुदिहाःरे खुनेः मेअत्तुर कुना मेधासुल्ले निड्वाःफुमाड्डिन् खेड्हाःरेनु सित्छिड्डाड् वाः लःरिक् ओसेःन्धाक्मासि फाःआड् पावलरे खुनिः तक्लेड्वाओ कुदेःत्तिन् साक्खुर अक्खे मेत्तुसि, “खिनिः साम्दिड् पिमा आयाःम्बक्किन् चुरेरो ॥ खिनिः केस्येःड् केमेगिसाड्इङ्गाः थेआड्आपत्तिक्मेघोआन्लो ॥ आल्लआड्धोग इङ्गाः थिममेन्दड् सुवाड्हाःरे सुनाइड् इड्भोःसे पेगाड्लो ॥”

7 हेक्केलःरिक् पावलेन् यहुदि चुम्लुड्हिम्मलाम् लःन्देआड् खेल्ले कुबेसाड्बा निड्वाःफुमाड्डिन् सेवा केजोःक्पा तितस मेपमनाबा युस्तसरे कुहिम्मो वाःसे पे (खुनेः थिममेन्दड् सुवाड् वये) ॥ 8 क्रिस्पस मेपमनाबा यहुदि चुम्लुड्हिम्मोबा लाम्लोःबेन् नु कुहिम्सयड्हाःरेआड् नसाःन् मेजोगु ॥ हेक्केलःरिक् कोरन्थिबा यरिक् वेः मनाहाःरे सुनाइड् मेघेपसुआड् नसाःन् मेजोगुर बपत्तिस्मा मेबोःक्खेरो ॥

9 थिक् सेन्दिक् तादिगेन् सेपमाड्मो दाड्बाल्ले पावलेन् अक्खे मेत्तु, “खेनेः मेगिसेन्नेःओ, कर स्वाःत् मेवयेन्नेः, चक्मेल्लःरे सुनाइड् सेःस्सेःरे वयेःओ! 10 इङ्गाःरे खुनेःरेनुए वाःआरो, हेक्क्याड् हाःत्लेआड् थेआड् केममेत्नेल्लो, थेआड्भेल्ले कन् येक्यक्को चक्मेल्लःरे सुनाइड् इङ्गेभोःसुने फाःग्रे नसाःन्नो ताःमा यरिक् आमनाहाः मेवारो ॥” 11 हेक्केलःरिक् खेपमो पावलरे तड्बे थिक्काड् कुभ्रेःड् थारिक् निड्वाःफु पाःन्जाक्किन् हुःरुसिर वयेरो ॥

12 हेक्क्याड् गालियो मेपमनाबा मनाःन् अक्खैया लाजेःबा रोमि सुहाड्गेम्बा वयेल्ले यहुदि लाम्लोःबाहाः थिक्हुप् मेबोःक्खेआड् पावलेन् मेदेम्सु हेक्क्याड् रोमि सुहाड्गेम्बाल्ले कुदगि खासेन् लोःन्छे मेदारु ॥ 13 खेड्हाःरे अक्खे मेमेत्तु, “कन् मनाःल्ले निड्वाःफुमाड्डिन् आनिगे साम्योथिमन् मेन्दड्मना सेवा चोःक्मा मनाहाः हुसुसिआड् वारो ॥” 14 हेक्केःल्ले पावलेन् पाःपमा इःत्तेआड् वयेल्ले गालियोरे खेन् यहुदिहाः मेत्तुसि, “यहुदिसे, कन् मनाःल्ले चोगुबा ताप्फेःम्बा नु कन् मनाःल्ले रोमि थिम् फेःन्दुबा पाःन् वाःने फाःग्रे इङ्गाःरे खिनिः पाःन् खेममाआड् खासेन् लोःममा नुःबाए पोःड् ॥ 15 कर कन् पाःन्निन् खिनिः साम्योथिममोबा मिड्हाः, सुत्लाहाः नु थिम्लिलेन्लक् वाःबाल्ले चोगुल्ले कड्ग खिनिः आबाडे तड्घेम्मेःओ ॥ इङ्गाःरे कन् पाःन्हाःरे खासेन् मेलोःन्नान्लो ॥” 16 हेक्क्याड् खेड्हाःरे केरेक् खासेन्हिम्मलाम् लाःक्कात् पाड्घुदेःसुसिरो ॥ 17 हेक्केःल्ले खेड्हाःरे केरेक्ले यहुदि चुम्लुड्हिम्मोबा लाम्लोःबा सोस्थेनसेन् मेदेम्सुआड् खासेन्हिम् तगिए मेलःप्सुरो ॥ कर गालियोरे खेड्हाःरे खेमखेममाड् मेलापत्तुसिन् ॥

18 पावलेन्कोरन्थिओ नसानिबा फुःनुसाःहाःरेनु यरिक् येन् वये, हेक्क्याड् खेपमोलाम् प्रिस्किला हेक्क्याड् कुयेम्बाः अक्विलाःन्नु सिरिया लेपमाड् वालाम्दिःक् चोगे ॥ कर खुनेः पेःक्मानुःल्ले

तगि, माड्हेक् चोगुबा कुइसिःक् पावलरे किङ्क्रिया येक्यक्को कुधेगेःक् नःक्खुरो ॥^{*} 19 खेड्हाः एफिससओ मेगेरेआड् पावलरे प्रिस्किला नु अक्विलाःन् खेप्मो पक्थसि ॥ कर खेप्मो वयेल्ले खुनेः यहुदि चुम्लुङ्हिमो पेआड् यहुदिहाःनु पाःन्थक्तेरो ॥ 20 खेड्हाःरे कुभा येन् आनिगेनुए वयेः फाःआड् पेलि मेभाक्तुसाड् खुनेः वाःमा मेदेन्देन्लो ॥ 21 हेक्केःल्ले खेड्हाः अक्खे मेत्तुसि, “निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाः पोःङ्ने फाःग्र इड्गाः खिनिःओ याम्मो ताआरो ॥” हेक्के मेत्तुधसिआड् खुनेः एफिससलाम् सिजरिया लेप्माड् वालाम्दिःक्को थासिड्लो ॥ 22 हेक्क्याड् खुनेः सिजरियाओ केरेआड् खेप्मोनु थाःङ् यरुसलेमो पेआड् खेप्मोबा सेसेहुप्लक्कोबा नसानिबाहाःओ चुड्जिगेन् सेवा तोःन्दु ॥ हेक्क्याड् खुनेः खेप्मोलाम् एन्तिओक्को थ्येरो ॥

23 खेप्मो कुभा येम् याःक्तेआड् खेप्मोलाम् पावलेन् गलातिया नु फ्रिगियास्मा तेड्गप्पो याम्मो लाम्दिःक् चोगेर खेप्मोबा नसानिबाहाः नसाःन्नो केधुम्बा चोगुसिरो ॥

अप्पोलोसरे एफिसस नु कोरन्थिओ इड्भोःसुः

24 खेन् येम्मो अलेक्जेन्द्रिया^{*} येक्यक्को सागेवाःन्छिड्बा अप्पोल्लोस मेप्मनाबा यहुदिधिक् एफिससओ त्ये ॥ खुनेःग सारिक् नुःरिक् पाःप्मा केसुकपा चोगे, हेक्क्याड् साम्योसाप्लाआड् नुःरिक् लेसुआड् वयेरो ॥ 25 खुनेःग दाड्बाल्ले कुमनाहाः आक्खेलरिक् हिड्मा पोःङ् केलःबान् हुःरुसिआड् वये, हेक्क्याड् सारिक् नुःरिक्काड् कुसिक् समेर येसुरे कुयाःम्बेबा सेक्खा पाःन्हाः हुःरुसिरो ॥ हेक्केसाड् खुनेःग युहुन्नारे बपत्तिस्मा पिरुसिल्ले हुःरुसिबान्लक् लेसुआड् वयेरो ॥ 26 खुनेः पयम् आःन्छिड्मानु यहुदि चुम्लुङ्हिमो पारेल्ले प्रिस्किला नु अक्विलारे खेल्ले कुबाःन्निन् खेप्सेत्छुआड् खुन्छिः हिमो उःत्तेत्छु, हेक्क्याड् खेन्निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाः हेक्के हिड्मा केलःबान् नुःरिक्काड् कुसिड् निःत्तुर फाःआड् पोधक् चोगु पिरेत्छुरो ॥

27 अप्पोलोस अक्खैया थुम्मो पेःक्मा निड्वाः चोगुल्ले एफिसस्बा नसानिबाहाःरे खुनेः खेप्मो पेःक्मा आःन्छिड्मा मेबिरुर खेप्मोबा नसानिबाहाः खिनिःओ अप्पोलोसेन् तार पत्, नुःरिक्काड् लाड्दाःक्मा पिरेम्मेःओ लरिक् सक्ड्इड्घड् मेहाक्तुसि ॥ हेक्क्याड् खुनेः खेप्मो केरेआड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुलुङ्गुम्लाम् नसाःन् केजोःक्पा नसानिबाहाः यरिक् कुभाः पिरुसिरो ॥ 28 थेआड्भेल्ले खुनेःग मनालुम्मोए खेप्मोबा यहुदिहाःनु सारिक् पाःन्थक्तेआड् खुनेः पाःन्निन् अत्तुर साम्योसाप्लालाम् येसुःन्ने निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा खिस्तरो फाःआड् ओसेःन्धाक्तुसिर याःन्दुसिरो ॥

19

येसुरे कुमिड्डो बपत्तिस्मा

1 अप्पोलोसेन् कोरन्थि येक्यक्को वयेल्ले पावलेन् एसिया तेड्गप् सिगाड् लाम्दिःक् चोगेर एफिसस येक्यक्को केरे त्येरो ॥ खेप्मो कुभा नसानिबाहाः तुमुसिआड् 2 सेःन्दोसुसि, “नसाःन् केजोगुम्मिल्ले सेसेमाड्डिन् केघोःसुम्बि?”

खेड्हाःरे नोगप् मेबिरु, “आनिगेग सेसेमाड् वाः केलःबा पाःङ्ग मेड्घेम्मे वयिगेरो ॥”

3 हेक्केःल्ले पावलरे खेड्हाः सेःन्दोसुसि, “हेक्केने फाःग्र आक्त्तड्बा बपत्तिस्मा केबोःक्खिबे?” खेड्हाःरे नोगप् मेबिरु, “आनिगे नसाःन् चोःक्मनाःल्ले युहुन्नारे हुःरिगेबा बपत्तिस्मान् पोःक्खिगेरो ॥”

4 पावलरे मेत्तुसि, “युहुन्नारेग लायोलाम् केहिम्बाहाः बपत्तिस्मा पिरुसिर इस्राइलिहाः अक्खे मेत्तुसि, ताःन्दि आएगाड् केदाःबार केबप्पेन्नसाःन् चोगेम्मेःओ, खुनेःए येसुरो ॥”

^{*} 18:18 माड्हुप चोगुबा कुइसिःक् पावलरे कुधेगेःक् नःक्खु-पावलरे निड्वाःफुमाड्डिल्ले लागि लत्छा याःम्बक्थिकमेन्जोःक्के थारिक् आधेगेःक् मेनःङ्गान् केलःबा निड्वाःफुमाड्डो माड्हेक्सिड्डाड् वये ॥ आल्ल खेन् याःम्बक्किन् चोगु सुरुबाल्ले कुधेगेःक् नःक्खुबारो ॥ ^{*} 18:24 अलेक्जेन्द्रिया-कन्येक्यक्किन् मिस्र लाजेरेन् हाड्पाड् वये, हेक्क्याड् रोमि हाड्जुम्मोबा लत्छा केयेक्पा येक्यक् वयेरो ॥

5 खेड्हाःरे कन् पाःन्निन् मेघेप्सुआड् दाड्बा येसुरे कुमिड्डो बपत्तिस्मा मेबोःकखे ॥ 6 पावलरे खुनिः सम्दाड् हुक् नेस्सु पिरुसिल्ले सेसेमाड्डिन् खुनिः सम्दाड् थ्येआड् खेड्हाःरे वेः पाःन्दाड्हाःरे नु माड्निड्वाःपाःन् मेबारेः ॥ 7 खेप्मो केरेक्को थिक्-नेत् (१२) यारिक् येम्बित्छाःहाःरे मेवयेरो ॥

8 पावलेन् यहुदि चुम्लुड्हिम्मो पेर ला सुम्सि थारिक् हाड्हाड् लःरिक् मनाहाःरे नु पाःन्धड् चोगुर निड्वाःफुहाड्जुम्मिल्ले कुयाःम्बेओ खुनिः निड्वाः ताःमा पिमासि तम्सिन् चोगु ॥ 9-10 कुभारे सुनाइड्डिन्नसाःन् मेजोगु, कर कुभाग खुनिः निड्वाः केधुड्बा मेवयेआड् नसाःन् चोःक्मा मेन्देन्देननाड् दाड्बारे कुलाम्मिल्ले कुदक्लेड्डो मनाहाःरे खुनिः तगिए ताप्फेःम्बा मेबाःत्तु ॥ हेक्केःल्ले पावलरे खेड्हाःरे पक्थसिआड् कुहुःसाम्बाहाःरे वेःस्मा तेन्नो तेःरुसि ॥ हेक्क्याड् तिरानस मेपमनाबा मनाःल्ले कुनिसाम्हिम्मो थिक्क्याःन्धक् तड्बे नेत्छि थारिक् मनाहाःरे नु पाःन्धड् चोगु ॥ अक्खेलःरिक् एसिया तेड्गप्पोबा काक् यहुदिहाःरे नु थिममेन्दड् सुवाड्हाःरे दाड्बाल्ले कुयाःम्बेओ कुबाःन्जाक्किन् मेघेप्सुरो ॥

एफिससओ निड्वाः केमाबा याःम्बक्

11 निड्वाःफुमाड्डिल्ले पावललाम् निड्वाः केमाबा याःम्बक्हाःरे चोगुरो ॥ 12 अक्खेलःरिक् खुनेः सुस्सुबा पड्गेन्हाःरे नु पथाड्हाःरे मेदेःरुआड् केदुक्पा केयःबा सम्दाड् मेनेस्सु मेबिरुसिल्ले खेड्हाःरे तुक्मा यःमालाम् मेवेःतेआड् फेन्साम्हाःरे मेःलःन्दे मेबेरो ॥

13 खेप्मो ताक्कन्नु फेन्साम् केलःप्पा कुभा यहुदिहाःरेआड् मेवये ॥ खेड्हाःरे दाड्बा येसुरे कुमिड्डिन् ओगप् चोःक्मा तम्सिन् मेजोगुर खेड्हाःरे फेन्साम्मिन् अक्खे मेमेत्तु, “पावलरे इड्भोःसुबा येसुरे कुमिड्डो लःन्दे पेगेः फाःआड् इड्गाःरे इड्जाःड् पिनेरो ॥” 14 खेप्मो स्केवास मेपमनाबा यहुदि तुम्निड्वाःफुसाम्बाल्ले नुसि कुस्साः येम्बित्छाःहाःरेआड् हेक्कतड्बा याःम्बक् मेजोगु ॥ 15 हेक्के मेजोगुल्ले फेन्साम्मिल्ले अक्खे मेत्तुसि, “इड्गाःरे पावलेन् कुसिड् निःत्तुड्, येसुःन् कुसिड् निःत्तुड्, कर खिनिःग हाःत्निड्बे?” 16 खेन् फेन्साम्मिल्ले युक्तुबा मनाःन् पित्चाक् पिन्देर खेड्हाःरे फत्तुसिर युक्तुसिआड् खेल्ले खुनिः तेःत्हाःरे थेःक्खुबिरुसिर खाःन्दुसिआड् खेन् हिम्मोलाम् खेड्हाःरे लेक्चाबेधिःक् मेःलःन्देआड् मेलोःक्ते मेबेरो ॥

17 हेक्क्याड् एफिससओ केवाःबा काक् यहुदिहाःरे नु थिममेन्दड् सुवाड्हाःरे कन् मेघेप्सुआड् मेगिसेरो ॥ खेड्हाःरे दाड्बा येसुरे कुमिड्डिन् पयम् इड्धाःड् मेबिरु थःड्धाःड् मेजोगुरो ॥ 18 यरिक् नसाःन् केजोःक्पाहाःरे खेप्मो मेदयेआड् वेः नसानिबा तगि खुनिः मेजोगुबा फेन् याःम्बक्हाःरे याम्मो मेजोगुम्बेन् फाःआड् मेबाःत्तुरो ॥ 19 अक्खेलःरिक् यरिक् कित्चाक् याःम्बक् केजोःक्पा कन् मनाहाःरे खेप्मो मेदयेआड् कित्चाक् साप्लाहाःरे मेसुप्सुआड् मना तगिए मेहाःन्दु मेदेःसुरो ॥ खेन् कित्चाक् साप्लाहाःरे कुमेल्लुड्ग हेन्छिड् डाबोःड्नुःल्लेआड्यरिक्(५०,०००) युप्पायाड् वयेरो ॥ 20 हेक्क्याड् अक्खेलःरिक् दाड्बारे कुयाःम्बेओ कुबाःन्जाक्किन् मुक्साम्नु कुधिम् सेःरेःरे परो ॥

एफिससओ हयड्तेन्धड्

21 कन् पाःन्हाःरे पोःक्खे चुरेआड् पावलरे मेसेदोनिया नु अक्खैया थुम् पोःड्मार यरुसलेम पेःक्मा निड्वाःरे चोगु ॥ हेक्क्याड् खेल्ले अक्खे मेत्तुसि, “इड्गाःरे खेप्मो पेःक्माआड् रोम येक्यक्कोआड् पेःक्माए पोःड्लो ॥” 22 हेक्क्याड् खुनेः कुभाःरे केबिबा नेप्फु कुन्जुम्हाःरे तिमोथि नु इरास्तसेन् तगि मेसेदोनियाओ पाड्घुसिआड् खुनेःग एसिया तेड्गप्पोए कुभा येन् याःक्तेरो ॥

23 बा खेन् येम्मो एफिससओ दाड्बाल्ले कुलाम्मिल्ले कुदक्लेड्डो यम्बा हयड्किल्लिड् पोःक्खेरो ॥ 24 देमेत्रियस मेपमनाबा युप्पा चोबेगुधिक् वये ॥ खेन् आर्तेमिस* साम्माड्डिल्लेन् चुजुक्सा युप्पा माड्हिम् केजोःक्पा वये हेक्क्याड् खेन् याःम्बक्कोलाम् यरिक् नावाइत्ला केजोःक्पाहाःरे हिम्ब्राम् मेजोगुआड् मेवयेरो ॥ 25 हेक्क्याड् कन् नावाइत्ला याःम्बक् केजोःक्पाहाःरे नु वेः हेक्कतड्बा याःम्बक् केजोःक्पाहाःरे केरेक् सुप्सुसिआड् चुम्लुड् चोगुर अक्खे मेत्तुसि,

* 19:24 आर्तेमिस-ग्रिकेलिहाःरे आर्तेमिस मेपमनामा साम्माड्डिन् मनाहाःरे नु यरिक् वेः साम्माड्हाःरे खुनिः मा फाःआड् नसाःन् मेजोगु ॥ एफिसिबा मनाहाःरे लत्छा नुःबा नु यम्बा माड्हिम्धिक् मेजोगुआड् वये ॥ खेप्मो आर्तेमिसेल्ले कुनावाइत्लाःन् सेवा मेमेत्तु ॥

“तेःङ्जुम्से, कन् याःम्बक्कोलाम् आनिःग साःरिक्के यरिक् याङ् आधगुम्बान् खिनिः केनिःसुम्माङ् वाःरो ॥ 26 आल्ल खिनिः आबाडे केनिःसुम्माङ् केघेप्सुम्माङ् केवयिः, कन् पावल मेःपमनाबा मनाःल्ले एफिससओरक् मेःन्, कर एसिया खाराक्पा तेङ्गपपो यरिक् मनाहाः, आनिः मनाहाःरे हुक्किल्ले चोःकमनासिबा नावाइत्लाहाः माङ्सि मेःन्लो फाःआङ् लेमुसिर वाःरो ॥ 27 हेक्केःल्ले कल्लेग आनिः याःम्बक्किल्ले कुदक्लेङ्वाओ मनाहाःरे फेन् पाःन् मेबाःतुबा पोःक्खे, हेक्क्याङ् एसियास्मा तेङ्गपपो नु इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा केरेक् मनाहाःरे सेवा मेजोगुबा आर्तेमिस साम्माङ्ङिन् नु कुमाङ्ङिहम्मिल्ले कुजाःत्थि केबेःक्पा पोःक्खेआङ् वाःरो ॥”

28 आल्ल कन् पाःन्निन् मेघेप्सुआङ् खेङ्हाः केरेक्ले खुनिः सिक् पोगेआङ् अक्खेलःरिक् अःक्मा मेहेःक्ते, “एफिसस्मा आर्तेमिस साम्माङ्ङिन्ने साःरिक् पयम् यम्बा साम्माङ्ङलो!” 29 हेक्केःल्ले सप्फारेसा काक् येक्यक्को हयङ्किल्लिङ् पोःक्खे, हेक्क्याङ् मनाहाः थिक्हुप् मेबोःक्खेआङ् पावलेन्नु मेसेदोनियालाम् लाम्दिःक् केजोःक्पा कुन्जुम्हाः गायस नु अरिसत्तार्वससि मेदेम्सुसिआङ् पङ्वाइत्लादेन्नु* मेदारुसिरो ॥ 30 पावलरेआङ् खेप्पो पेःक्माआङ् पाःप्मा निङ्वाः चोगु, कर नसानिबाहाःरे खुनेः खेप्पो पेःक्मा मेम्बाङ्घुन्लो ॥ 31 पावलरे कुभा कुन्जुम् तेङ्गप्युक्पाहाःरेआङ् खुनेः पङ्वाइत्लादेन्नु ओसेःन्मेधाक्सिङ्ङिन्नि फाःआङ् इङ्घङ् मेहाडुरो ॥

32 हेक्क्याङ् चुम्लुङ्बा मनाहाःरे हयङ्किल्लिङ् मेजोगुर कुभा थिक् पाःन्नो मेअःक्ते, वेःहाः वेः पाःन्नो मेअःक्ते, आत्तिन्हाःरेआङ् खुनिः पाःन् मेदङ्ङेन्नाङ् थेआङ् मनाहाः खेप्पो मेजुप्सेबा यरिक्ले थेआङ् कुसिङ् मेन्निःत्तुन्लो ॥ 33 कुभा यहुदिहाःरे अलेक्जेन्दर मेपमनाबा मनाःन् कन् हयङ्किल्लिङ्ङिन् थेआङ् पोःक्खेबा फाःआङ् चेङ्से खुनेः तगि मेजन्दु ॥ हेक्क्याङ् अलेक्जेन्दरले थिक् नेत्छि नाङ्सिङ्मा पाःन्हाः पाःप्मा फाःआङ् हुक्फोःक्खुर मनाहाः स्वाःत् चोःक्मासि निङ्वाः चोगुरो ॥ 34 कर खुनेः यहुदि फाःआङ् निङ्वाः मेघोःसुआङ् मनाहाः साःरिक् थिक्हुप् मेबोःक्खेआङ् खप्पो कुमुक् नेत्छि थारिक् अक्खे लःरिक् मेअःक्ते, “एफिसस्मा आर्तेमिस साम्माङ्ङिन्ने साःरिक् पयम् यम्बा साम्माङ्ङलो!”

35 हेक्क्याङ् कुन्पुम्पो येक्यक् सुहाङ्गेम्बाल्ले काक् मनाहाः स्वाःत् चोगुसिआङ् मेत्तुसि, “तेःङ्जुम्से, कन् एफिसस्मा तेङ्गपपिङ्ग पयम् आर्तेमिस माङ्ङिल्ले कुमाङ्ङिहम् नु ताङ्साक्पोलाम् मक्केधाःबा कुनावाइत्ला केगप्पा फाःआङ् काक् मनाहाःरे निङ्वाः मेघोःसुआङ् मेवाःरो ॥ 36 आत्तिल्लेआङ् कन् पाःन्निन् अप्पा मेसुकुत्तुन्लो, थेआङ्भेल्ले काक्ले कन् पाःन्निन् सेक्खाएरो फाःआङ् मेनिःसुआङ् मेवाःरो ॥ हेक्केःल्ले आल्लो खिनिःग मेन्डःते थेआङ् इनोगेन् तुक्खे केदाःबा याःम्बक् मेजोगेम्मिन्नेओ ॥ 37 खिनिः कन् नेप्फु मनाहाः केदारुम्सिममाङ् वाःसि, कर कङ्हाःरे माङ्ङिहम्मोलाम् थेआङ् मेङ्घुःते वाःसि, हेक्क्याङ् आनिः आर्तेमिस माङ्ङिल्ले कुदक्लेङ्वाओ माङ्चेःया पाःन्नाङ् मेम्बाःते वाःसिरो ॥ 38 देमेत्रियस नु कुयाःम्बक् केजोःक्पा कुभा मनाहाःरे तक्लेङ्वाओ आप्तिक् वाःने फाःग्र खासेन्हिम् नु सुहाङ्ङिहम् वाः, हाराः खेप्पो मेदारुनि ॥ 39 कर खेन्नाङ्धो वेः पाःन् केगत्तुम्ने फाःग्र चोःक्थिम् चुम्लुङ्ङोलाम् पाःन् केमा पोःङ्लो ॥ 40 हेक्केःल्ले आङ्न् केबोःङ्बा कन् हयङ्किल्लिङ्ङेन् आप्तिक्किन् रोमि सुहाङ्ङ्युक्पाहाःरे आनिः आमगुःप्पा पोःक्खेरो ॥ हेक्केःल्ले कन् थे पोःक्खेबा फाःआङ् थेआङ् पाःप्मा आन्छुक्कुत्तुम्मिन्लो ॥” 41 येक्यक् सुहाङ्ङिम्बाल्ले हेक्के मेत्तुसिआङ् केदाःबा मनाहाः पाङ्घुदेःसुसिरो ॥

20

पावलेन् मेसेदोनिया नु ग्रिस लाजेःओ लाम्दिःक् चोःक्

1 हेक्क्याङ् खेन् हयङ्किल्लिङ् लःमेन् चिजिखक्खक् पोःक्खेआङ् पावलरे एफिसस्मा नसानिबा फुःन्साःहाः उःत्तुसिआङ् आःन्छिङ्मा पिरुसि ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाःनु सेम्मुङ्ङ चोगुआङ् खुनेः खेप्पोलाम् मेसेदोनियाओ पेरो ॥ 2 हेक्क्याङ् खेन् थुम्पो पोःक्खे लाम्दिःक् चोगेःल्ले नसानिबाहाः

* 19:29 पङ्वाइत्लादेन्-एफिसस येक्यक्किल्ले कुलुम्पो पङ्वाइत्लादेन् वये ॥ खेप्पो यरिक् मनेहाः चुम्लुङ् मेजोगे, हेक्क्याङ्पङ्वाइत्ला नु हक्चात्ताङ् मेजाःत्तु ॥

आःनुच्छिड्मा पिरुसि ॥ हेक्केलरिक् खुनेः ग्रीस लाजेःओ केरेआड 3 खुनेः खेपुमो ला सुमसि थारिक् याःकते ॥ हेक्क्याड् खुनेः खेपुमोलाम् सिरिया लेपुमाड् वालाम्दिःक् चोःकमाआड् पेःकमा यारिप् पोःक्खेआड् वयेल्ले यहुदिहाःरे खुनेः सेपुमा इड्मेदड्घुआड् वाः फाःआड् निड्वाः खोःसुआड् खेपुमोलाम् खुनेः मेसेदोनियालाम् लाड्घेःकमाआड् पेःकमा निड्वाः चोगु ॥ 4 हेक्क्याड् बेरिया केयुड्बा पुरसेः कुससाः सोपात्रोस, थिससलोनिकालाम् अरिसुतार्खस नु सिकन्दस, दर्बिलाम् गायस, गलातियालाम् तिमोथि, हेक्क्याड् एसियासुमा तेड्गपुपोलाम् तुखिकस नु त्रोफिमससि खुनेःनुए मेवयेरो ॥ 5 खेड्हाः आनुच्छिगेनु तगि मेबेआड् त्रोआसओए यापुमि मेहाड्घिगेरो ॥ 6 आनिगे सिदाः मेम्भःनुनेबा खरेःड् चामा तड्नामकुएगाड् वालाम्दिःक्को फिलिप्पिलाम् थासिड्मनाआड् डासि येन् एगाड् वेः फुःनुसाःहाः त्रोआसओ तुम्नासि हेक्क्याड् खेपुमो नुसि (9) येन् सोरिक् वाःमनारो ॥

पावलरे थाड्बेन्धिक्सिःमेन्लाम् कुहिड्वेत् चोगुः

7 हेक्क्याड् तेनेबा येन्निल्लेन् युःनुच्छिक् आनिगे नसानिबा फुःनुसाःहाःनु दाड्बाल्लेन् साभाड्जा चामा फाःआड् सोरिक् चुम्नारो ॥ कन् नसानिबा फुःनुसाःहाःनु पावलेन् सेतलुम्भक्तेर थारिक् पारे, थेआड्भेल्ले खुनेःग कुनाम्दाःपुमा खेपुमोलाम् केबेःक्पा वयेरो ॥ 8 आनिगे चुम्लुड् चोःकमनाबा थोःसुमा याक्फाओ यरिक् सेमिहाः मेहाःनुदुआड् युडेरो ॥ 9 खेपुमो युताड्कस मेपुमनाबा नालिड्गेन् थाड्बेन्धिक् पेधाःपुपो पेआड् युड्सिड् ॥ पावलेन्चक्मेल्लए पारेर पतछेल्ले खेन् थाड्बेन्निन् कुमिक्युःसेआड् इम्धक्वा लोरेर युडे ॥ हेक्क्याड् खेन् साःरिक् इप्सेल्ले सुमसिगेःकसमा खाम्लोओनु यो मक्थयेआड् सयेरो ॥ मनाहाःरे मेबेआड् ओमेमेत्तुल्लेग आनुदेःनुछा सयेआड् नेस्सेरो ॥ 10 कर पावलेन् यो पेआड् खुनेः सम्दाड् सल्लिक् सनुच्छिड्ल हेपुप्रेक्हेपुतुआड् मनाहाः मेत्तुसि, “खिनिः निड्वाःओ मेगिसेम्मिन्नेःओ, खुनेःग कुहिड्वेत् वाःरो!” 11 हेक्क्याड् थोःसुमा याक्फाओ मेबेआड् दाड्बाल्लेन् साभाड्जा सोरिक् मेजरो ॥ खुनेः खाओःत्तेर थारिक् खुनिःनु ताःजेक्खे, हेक्क्याड् खेपुमोलाम् सेम्मुड्इ पोःक्खेआड् थासिड्लो ॥ 12 खेड्हाःरे खेन् थाड्बेन्निन् कुहिड्वेत्ते कुहिम्मो मेदेःरुआड् खेड्हाः साःरिक्के हाड्हाड् मेलःरेरो ॥

त्रोआसलाम् मिलेतस लेपुमाड् वालाम्दिःक्

13 आनिगे वालाधालाम् तगि असुसोस येक्यक्को पेःकमना ॥ खेपुमोए पावलेन् वालाधालाओ केःपुमा पाःन् वये, थेआड्भेल्ले खुनेः खेपुमो थारिक् लाड्घेःकमार पेःकमा निड्वाः चोगुआड् वयेरो ॥ 14 हेक्क्याड् पावलरे असुसोसओ यापुमि तुमिगे हेक्क्याड् वालाधाओ केःपुमनाआड् खेपुमोलाम् मित्तिलेनि वागपुखाम् लेपुमाड् थासिड्मनारो ॥ 15 खेपुमोलाम् आनिगे कुदाःनुदिक्मा खियस वागपुखाम्मो केपुमना ॥ हेक्क्याड् कुआत्छिन्दाःन् सामोस वागपुखाम्मो केपुमनाआड् कुआक्खेन्दाःन् मिलेतस येक्यक्को ताःमनारो ॥ 16 पावलरे एसियासुमा तेड्गपुपो मेन्नाःमसिड्डे, हेक्क्याड् एफिससओ मेन्लःन्ने कुबेसाड् पोःड्मार पेःकमाआड् हाराए यरुसलेम केपुमा निड्वाः चोगु, थेआड्भेल्ले पेन्तिकोस्त तड्नामो खेपुमो वाःमा केल्बा कुनिड्वाः वये ॥

पावलेन्एफिससुमा तुम्लाम्लोःबाहाःनु सेम्मुड्इ नाःक्

17 पावलरे मिलेतसुलाम् एफिससुमा सेसेहुप्लक्पा तुम्लाम्लोःबाहाः कुदुम्से उःत्तुसि ॥ 18 खेड्हाः खेपुमो मेगेरेआड् पावलरे मेत्तुसि, “इड्गाः एसियासुमा तेड्गपुपो केराड्बा थिक्सिगेःकसमा येन्नाड्धोए आक्खेलरिक् खिनिःनु वयाड् केल्बा खिनिः नुःरिक्काड् केनिःसुम्माड् केवयिरो ॥ 19 इड्गाःग चुड्जिगेन् नःमन्ःमनु मिक्वा सोरिक् यहुदि निड्घुम्मोआड् दाड्बाल्ले कुसेवा चोगुड्लो ॥ 20 हेक्क्याड् खिनिः निःमा थाःमा केबोःड्बा काक् पाःन्हाः मेत्निड्डाड् वयाड् हेक्क्याड् मनालुम्मो इड्भन् चोःकमा नु खिनिः हिम्हिम् ताक्कम्मार निसाम् हुःमा इड्गाः चक्मेल्लए चोगुड्डाड् वयाड्बाड्ग खिनिः केनिःसुम्माड्डे केवयिरो ॥ 21 यहुदिहाः नु थिमन्नेदड् सुवाड्हाः लायोलाम् हिन्देम्मेःआड् निड्वाःफुमाड् लेपुमाड् नुःक्खेम्मेः मेपुमासि नु आनिः दाड्बा येसु खिसुत् सम्दाड् नसाःन् चोःक् पाड्मासि फाःआड् इड्गाः साम्दिड् पिरुड्सिड्डाड् वाःआरो ॥

22 आल्ल सेसेमाङ्ङिल्ले ओसेःन्धाक्ताङ्बा कुइसिःक् यरुसलेम पेःक्कार पत्तारो ॥ खेप्मो थे पोःङ् केलरबा इङ्गाः थेआङ् निङ्वाः मंगत्तान्लो ॥ 23 कर केरेक् इङ्गाः पेगाङ्बा येक्यक्को सेसेमाङ्ङिल्ले इङ्गाः मेत्ताङ्बा कुइसिःक्, पुङ्लाहिम् नु तुक्खेरे खेप्मो हाङ्ङार वाःआरो ॥ 24 कर आहिङ्मन्नो दाङ्बा येसुरे पिराङ्बा याःम्बक्किन् चोःक्मा सुःपमा हेक्क्याङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुलुङ्गुम्मिल्ले कुयाःम्बेओ सुनाइङ्घङ् इङ्भोःमाआङ्धो वेः थेआङ् मेङ्ःतुङ्ङिल्लो ॥

25 आल्ल निङ्वाःफुहाङ्जुम्मिन् इङ्भन् चोःक्निङ्बा खिनिः आत्तिल्लेआङ् इङ्गाः याम्मो याप्मि केन्निःसिन् फाःआङ् निःसुङ्लो ॥ 26 खेल्ले चोगुल्ले खिनिः आत्तिल्लेन्नाङ् मेक्माल्लेन्नाङ्गाः आप्तिक्मेघोआन्लो फाःआङ् आङ् इङ्गाः मेत्निङ्लो ॥ 27 थेआङ्भेल्ले इङ्गाःग निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले काक् कुनिङ्सेःक् इङ्भन् चोःक्मा एगाङ् मेम्बप्पेन्लो ॥ 28 हेक्केःल्ले केरेक् लाम्लोःबाहाःरे खिनिः लक्पेन्नो केवाःबा मनाहाः नुःरिक्काङ् ओमेत्तेम्मिसिम्मेःओ ॥ सेसेमाङ्ङिल्ले खिनिः कम्ब्राङ् केमेप्पा केजोगिआङ् वाः ॥ निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले लुङ्माः तुक्तुबा आबुगेन् कुस्साःल्ले कुमाक्खिःङ्गल्ले इङ्बा सेसेहुप्लक्किन् कम्ब्राङ् मेत्तेम्मिः ॥ 29 थेआङ्भेल्ले इङ्गाः पक्थानिङ्ङाङ्ग किप्पा केघुःबा पराबाहाः मेदाआङ् मेल्लुक् लुप्हाः मेन्नन्छुन्सिन्बा कुइसिःक् खिनिः लुम्मोए इङ्लेक्पा सिक्साम्बाहाः मेलःन्नाङ् खिनिः केमेन्दाङ्धिन् केलरबा इङ्गाः निङ्वाः कत्तुङ्लो ॥ 30 हेक्क्याङ् खिनिः लुम्मोनुए इङ्लेक्पाहाः मेलःन् मेदाआङ् नसानिबाहाः इङ्मेलेक्तुसिआङ् लाम् मेभोःत्तु मेदेःरुसिरो ॥ 31 हेक्केःल्ले हेक्कतङ्बाहाःनु सिङ्गिङ् लःरेम्मिःओ! थेआङ्भेल्ले तङ्बे सुम्सि थारिक् लेन्दिक् सेन्दिक् इङ्गाः मिक्वारे कुधिम् पोःक्खाङ्गल्ले खेङ्हाःरे मेबाःत्तुबा पाःन्निन् मेघेप्सेम्मिन्नेः फाःआङ् साम्दिङ् पिनिङ्गल्ले वयाङ्लो ॥

32 आल्ल निङ्वाःफुमाङ् नु लुङ्गुम्गेन् कुबाःन्जाक्लेन् कम्ब्राङ्ङो इङ्गाः हुक्सुपनिङ्लो ॥ चक्मेल्लए खुनेः नसाःन् चोगेम्मिः, खुनेः कुलुङ्गुम्मो ताङ्गेसेःपतिः लःरिक् मेत्निङ्लो ॥ खेल्ले खिनिः केधुम्बा चोःक्मा नु सेसे केबोःङ्बा कुमनाहाःनु युक् खोःमान् पिमा केसुक्तिःरो ॥ 33 इङ्गाःग आत्तिन्हाःरेन्नाङ् खुनिः साम्म्याङ् युप्पा नु नुःबा तेःत्फुङ्हाःओ मिक्मेङ्गेःपान्लो ॥ 34 हेक्केलःरिक् इङ्गाः आबाङ्गे याःम्बक् चोगुङ्ङाङ् याङ् थगुङ्ङाङ्आन्जुम्हाः नु इङ्गाः चाहाबा केजोःक्पा चिगःक्वाहाः तङ्गाम् चोगुङ्ङाङ् वयाङ्बान् खिनिः आबाङ्गे केनिःसुम्माङ् केवयिःरो ॥ 35 चामा थुङ्मा आबाङ्गे तङ्गाम् चोःक्मा मेन्छुक्मनाबाहाः कुभाः पिमासि फाःआङ् आक्खेलःरिक् याम्बुधिक्पा पोःङ्मा पोःङ् केलरबा इङ्गाः ओसेःन्धाक्निङ्ङाङ् वाःआ ॥ हेक्क्याङ् 'ताःक्मानुःल्ले पिमाओए यरिक् मुःइसाम् वाः' लःरिक्दाङ्बा येसुरे पाःत्तुबा पाःन्निन्नाङ् निङ्वाः इःत्तेम्मिःओ ॥

36 हेक्क्याङ् पावलरे कन् पाःन्हाः पाःत्तु सुरुआङ् खेङ्हाः काक् थुङ्बोहजः मेयुङ्गिङ्ङाङ् तुवा मेजोगेरो ॥ 37 खेङ्हाःरे पावलेन् मेहेप्तुआङ् मेहाबेर चुप् मेमेत्तुरो ॥ 38 पावलरे खेङ्हाः मेत्तुसिबा वेः पाःन्हाःनुःल्लेआङ् आप्फाल्लेआङ् आनाराःन् केन्निःसुम्मिन्लो मेत्तुसिबाल्ले खेङ्हाः सारिक् निङ्साम्मो मेध्ये ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाःरे पावलेन् वालाधाओ थारिक् मेसमेधःरो ॥

21

पावलरे यरुसलेम लेप्माङ् लाम्दिःक् चोगुः

1 आल्ल एफिससस्मा तुम्लाम्लोःबाहाः सेम्मुःइ पिरुसिआङ् खेप्मोनु वालाधालाम् कोस वागप्खाम् लेप्माङ् पेःक्मना ॥ हेक्क्याङ् कुदाःन्दिक्मा रोदोस मेप्मनाबा वागप्खाम् केप्मनाआङ् खेप्मोलाम् पतारा येक्यक्को ताःमनारो ॥ 2 खेप्मो सिरियास्मा फोनिसिया तेङ्गप् लेप्माङ् केबेःक्पार केबप्पा वेः वालाधाधिक् खोःमना, हेक्क्याङ् खेप्मो लाःप्मनाआङ् थासिङ्मनारो ॥ 3 हेक्क्याङ् सैप्रस लाजेःङ्निधाःबेआङ् आनिगे चुप्साङ् लेप्माङ् पोःङ्मनार सिरिया लेप्माङ् थासिङ्मना ॥ वालाधाःल्ले वागक्हाः तायर येक्यक्को लःप्मा फाःआङ् खेप्मो नाःम्सिङ्लो ॥ 4 खेप्मो नसानिबा फुःनुसाःहाः कोःप्मनासिआङ् खेङ्हाः तुम्मनासि हेक्क्याङ् येत्तनाम् थारिक्खेङ्हाःनु वाःमना ॥ खेङ्हाःरे सेसेमाङ्गलाम् पावलेन् यरुसलेम्मो मेबेगेनेः फाःआङ् मेमेत्तुरो ॥ 5 कर खेन् येत्तनाम् एगाङ्

खेङ्हाऱनु सेःमनाआङ् थासिङ्मना ॥ केरेक् नसानिबा फुऱनुसाऱ नु खुनिऱ मेःत् साःहाऱ आनिगे साःसे येक्यक् लाःक्कात् थारिक् मेभेरेआङ् आनिगे सोरिक् वाहङ्ङिल्ले कुयाओ थुङ्बोहजऱ युङ्मनार तुवा चोःकमनारो ॥ 6 सेममुङ्इ चोःकमनाआङ् आनिगे वालाधाओ लासिगेआङ् खेङ्हाऱ खुनिऱ हिम्मो मेनुःकखे मेबेरो ॥

7 आनिगे तायरनु वालाम्दिःक् चोःकमनार तोलेमाइस केपमना ॥ खेपमो नसानिबाहाऱनु सेवा मःमनाआङ् थिक्येन् याःकमना ॥ 8 कुदाःन्दिक्मा सिजरि केपमनाआङ् सुनाइङ्घङ् इङ्भन् केजोःक्पा फिलिपरे कुहिम्मो पेःकमनारो ॥ खुनेऱए यरुसलेम्मो मेमेदुमाहाऱ माङ्सेवा याःम्बक्को सेःक्युकुमिबाहाऱ कुभाऱ पिसे मेसेगुसिबा नुसि मनाहाऱओ थिक् वयेरो ॥ 9 खेल्लेन् माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःपमा लिसि मेःकखिम् मेन्जोःक्के केवाऱमा कुस्साःहाऱ मेवये ॥ 10 आल्ल खेपमो वयिगेबा कुभा येन् एगाङ् यहुदियालाम् अगाबस मेपमनाबा माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःपमाधिकृतये ॥ 11 खेन् आनिगे वयिगेबाओ तयेआङ् पावलरे कुभऱङ्ःन् फाःक्खुआङ् आबाडे कुलाङ् कुहुक्को इघेःङ्सिङ्गल अक्खेलऱरिक् पाःत्तु, “सेसेमाङ्ङिल्ले अक्खे पाःत्तु, ‘कन् फऱइ दाङ्बान् यरुसलेम्मो यहुदि लाम्लोःबाहाऱरे मेदेमसुआङ् अक्खेलऱरिक् इमेघेःक्खु, हेक्क्याङ् थिममेन्दङ् सुवाङ्हाऱरे खुनिऱ हुक्को हुक्मेसुपुत्तु ॥”

12 हेक्क्याङ् आनिगे कन् पाःन्निन् खेममनाआङ् आनिगे नु वेऱ खेपमो केवाऱबा मनाहाऱरे यरुसलेम मेबेगेन्नेऱ फाऱआङ् खुनेऱनु चक्मेल्लऱए पेलि फाक्मना ॥ 13 कर पावलरे आनिगे अक्खे मेत्तिगे, “खिनिऱ थेआङ् केहाबिआङ्आसाऱइ यक्ल केयाःन्दुम्बाबे? इङ्गाऱग यरुसलेम्मो दाङ्बा येसुरे कुलागि साक्सिङ्मारक् मेःन्, कर सिःमा पोःङ्साङ् यारिप् वाऱआरो ॥” 14 हेक्क्याङ् आल्ल खुनेऱ कुनिङ्वाऱ नुःक्मा सुक्मेदेतनेन्बा निःमनाआङ् अक्खे पाःपमना, “दाङ्बाल्ले कुनिङ्वाऱ हेक्केए पोःङ्निरो ॥”

पावलेन् यरुसलेम्मो मेदेऱरुऱ

15 खेन् एगाङ् यारिप् पोःङ्मनाआङ्यरुसलेम लेपमाङ् पेःकमनारो ॥ 16 सिजरियालाम् कुभा नसानिबाहाऱआङ् आनिगेनुए मेधासिङ्डाङ् सैप्रस वागप्खाम्बा तगि नसाःन् केजोःक्पा मनासोनेरे कुहिम्मो वाऱमा फाऱआङ् यापमि तेऱरेरो ॥

17 हेक्क्याङ् यरुसलेम केपमनाःल्ले खेपमोबा नसानिबाहाऱरे लुङ्मेन्दिङ् यापमि लाम्मेदाःकतिगेरो ॥ 18 हेक्क्याङ् कुदाःन्दिक्मा पावलेन् आनिगे लाम्लोःबा याकुबरे कुहिम्मो आनिगेनु पे ॥ खेपमो केरेक् तुम्लाम्लोःबाहाऱ मेजुप्सेआङ् मेयुडेरो ॥ 19 पावलरे खेङ्हाऱ केरेक् सेवा मेत्तुसिआङ् खुनेऱ कुहुक्कोलाम् थिममेन्दङ् सुवाङ्हाऱरे अक्खेलऱरिक् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले याःम्बक् चोगु केल्ऱबा काक् पाःन्हाऱ चेक्तुसिरो ॥

20 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे खेन् मेघेप्सुआङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुनारा मेभोःसु, हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे खुनेऱ अक्खे मेमेत्तु, “नुसाऱए, ओमेतेऱना, कपमोआङ् यरिक् हेन्छिङ् यहुदिहाऱरे येसुःन्नसाःन् मेजोगुआङ् मेवाऱरो ॥ खेङ्हाऱ मोसारे सापुत्तुबा साम्योथिमिन् इःपमा नाःपमा खुनिऱ सिक् केसम्बा मेजोःक् ॥

21 थिममेन्दङ् सुवाङ्गुलुम्मो केयुङ्बा यहुदिहाऱ मोसारे कुसाम्योथिमिन् लेपमादेःमा हेक्क्याङ् खुनिऱ येम्बित्छाऱसाःहाऱआङ् हर्दो हेक्मा पिमासि मेःन्, हेक्क्याङ्आनिऱ यहुदि साम्योथिममाङ् नाःपमा मेःन् लऱरिक् केहुऱरुसिरो फाऱआङ् खेनेऱ केयाःम्बेओ खेङ्हाऱरे मेघेप्सुआङ् मेवाऱरो ॥

22 खेनेऱ कपमो केदयेऱआङ् केवाऱबा पाःन्निन् खेङ्हाऱरे सेक्खासाङ् मेघेप्सु ॥ आल्ल थे चोःक्माबे?

23 खेल्ले चोगुल्ले आनिगे सुजा पिआसिगेबा कुइसिःक्के खेनेऱ चोगेऱओ ॥ कपमो आनिगेनु निङ्वाऱफुमाङ्ङो माङ्गेहेक्सिङ्बा लिसि फुऱनुसाऱहाऱ मेवाऱरो ॥ 24 खेनेऱआङ् कङ्हाऱ माङ्हिम्मो तेऱरेसेऱआङ् खेङ्हाऱनुए सोरिक् सेसे पोःक्खेऱओ ॥ खेङ्हाऱरे सिदुङ्जभा चोःक्मारे लागि खेन् थिममो चाहाबा केजोःक्पा चिगःक्वाहाऱ खेनेऱ केःते पिरेसेऱओ ॥ खेङ्हाऱरे माङ्हेक्सिङ्मान् केरेरो केल्ऱबा ओसेःन्धाक्से खुनिऱ थेगेःक्किन् हाराऱ मेनःक्खुनिरो ॥ अक्खेलऱरिक् खेनेऱ साम्योथिमिन्

केनाःतुबा केडःतुबा यहुदिहाऱरे मेनिःसुआड् केयाःम्बेओ मेघेप्सुबा पाःन्निन् सेक्खा मेःन्लेछ फाऱआड् केरेक्ले निड्वाऱ मेघोःसुरो ॥ 25 कर नसाःन् केजोःक्पा थिममेन्दड् सुवाड्हाऱरेग, हाराऱ नावाड्त्लाओ सिदुड्जभा चोःकमनाबा चाःन् मेन्जःनेन्ल, सामाक्खिऱ नु कुसित्त्ला यऱमना सेपमनाबा सा चामा मेनुऱनेन्लो, हेक्क्याड् चाराम्मोलाम् एःक् मेवाऱनिरो केलाऱबा आनिगे निःन्धो पाःन्हाऱ सक्ड्घड्डो सापुतुम्बेआड् पत्लो ॥”

पावलेन् मेदेम्सुऱ

26 हेक्केलाऱरिक् पावलेन् तेन्देआड् कुदाःन्दिक्मा खेन् लिसि मनाहाऱ तेऱरुसिआड् खेड्हाऱनु सोरिक् यहुदि थिम् कुडिसिःक् सुत्थो चोःक्सिड् ॥ हेक्क्याड् सेसे पोःड्मा येन्निन् आप्फाल्ले चुःताड् काक्ले लागि सिदुड्जभा तोःम्मा पोःड् केलाऱबा निड्वाऱफुसाम्बान् इड्घड् पिसे खुनेऱ माड्हिम् सिगाड् लाःसेरो ॥

27 सेसे चोःक्सिड्मा नुसिगेःक्समा येन् केपमा इःत्तेआड् वयेल्ले कुभा एसियास्मा यहुदिहाऱरे पावलेन् माड्हिम् सिगाड् मेनिःसुआड् मनाहाऱ मेहुसुसिर खुनेऱ मेदेम्सुरो ॥ 28-29 खेड्हाऱरे एफिससओ बा त्रोफिमस मेपमनाबा मनाःन् येक्यक्को खुनेऱनु ताक्कन्नि वयेबा मेनिःसुआड् बा खेन्ने पावलेऱ यहुदि साम्योथिमिल्ले कुदक्लेड्डो माड्हिम् सिगाड् केःतुबा फाऱआड् खेड्हाऱरे मेडःतुआड् खेड्हाऱ इस्राइलसे, यापमि कुभाऱ आबिरेम्मेऱओ! कन् मनाःल्ले आत्तान्छाड् आनिऱ सुवाड्हाऱ नु आनिऱ यहुदि साम्योथिम् हेक्क्याड् कन् माड्हिम्तक्लेड्वाओ मनाहाऱ निसाम् हुऱरुसिर वाऱरो ॥ कम्म्याक्लक् मेःन्लो, कल्लेग थिममेन्दड् सुवाड्हाऱआड् माड्हिम् सिगाड् तारुसिआड् कन् सेसे तेन्निन्ने चिःन्दुरो लऱरिक् अःक्मा मेहेःक्तेरो ॥

30 हेक्क्याड् येक्यक्को सिदाक् हयड्किल्लिड् पोःक्खेआड् काक् पिसाड्लाम् मनाहाऱ मेलोःक्तेर मेदयेरो ॥ खेड्हाऱरे पावलेन् मेदेम्सुआड् माड्हिम्लाम् लाःक्कात् मेउःक्खुर मेलःतुआड् खिमो माड्हिम्लेन् लाम्धेःपहाऱ मेसुबुरो ॥* 31 हेक्क्याड् खेड्हाऱरे खुनेऱ सेपमा मेगोःतुल्ले यरुसलेममो हयड्किल्लिड्केबोःड्बार केबपपा इड्घड्डिन् रोमि तुरास्मा थक्तुम्बाल्ले कुनेक्खोऱओ तोःक्ते ॥ 32 खिमो खेन् थक्तुम्बाल्ले कुभा तुम्थक्सुबाहाऱ नु थक्सुबाहाऱ तेऱरुसिआड् मनाहाऱ मेवयेबा तेन्नो लोःक्तेर केरे, हेक्क्याड् मनाहाऱरे खेड्हाऱ मेनिःसुसिआड् पावलेन् हिपमा मेलेरु ॥

33 खेन् थक्तुम्बेन् पेआड् पावलेन् तेम्सुआड् नेत्छि फेन्सिक्खिहाऱरे इघेःड्मा पाड्घुसि ॥ हेक्क्याड् खेल्ले खेपमो केवाऱबा मनाहाऱ सेःन्दोसुसि, “कन् मनाःन् हाःत्निबे? हेक्क्याड् कल्ले थे चोगुआड् वाऱ?” 34 खेन् मनाहाऱओ कुभाऱे थिक् पाःन् मेबाःतु हेक्क्याड् वेऱहाऱरे वेऱ पाःन् मेबाःतुर मेअःक्ते ॥ कन् थे पोःक्खेबा फाऱआड् खेन् थक्तुम्बेल्ले सेक्खा पाःन् थेआड् कुसिड् निःपमा मेसुक्तुन्लो ॥ खेल्ले चोगुल्ले कुमनाहाऱ पावलेन् थक्सुबा यक्को थाःड् तेऱमा पाड्घुसिरो ॥ 35 हेक्क्याड् खेड्हाऱ थरेऱड्न् मेलिडुर मेबतछेल्ले मनाहाऱरे आत्तिति हयड्किल्लिड् मेजोगुआड् पावलेन् सेपमा मेगोःतुल्ले थक्सुबाहाऱरे पावलेन् मेबक्खुआड् मेदेऱरु ॥ 36 खेड्हाऱ खुनिऱ एःक्एःक् खेन् मनाःन् सेरेम्मेऱ, सेरेम्मेऱ लऱरिक् मेअःक्तेर मेदिम्दुसिरो ॥

पावलेन् नाड्सिड्

सेःक्युकमिबाहाऱ ९.१-१९, २६.१२-१८

37 खेड्हाऱरे पावलेन् थक्सुबा यक्को तेऱमा मेडःतुल्ले पावलेऱ थक्तुम्बेन् अक्खे मेत्तु, “आदाड्बे, इड्गाऱ खेनेऱनु कुभा पाःन् पाःपमा सुक्काबि?”

हेक्क्याड् खेन् थक्तुम्बाल्लेआड् अक्खे मेत्तु, “खेनेऱ गिक् पाःन्नाड् पाःपमा केलेस्सुबि? 38 हेक्केने फाऱग्र कुभा तड्बे तगि हाड्बिफ्युड् केहेःक्पा खेन् मिसि मनाःड्ग खेनेऱएबिलाबे फाऱआड् निड्वाऱ इःतुड्लो ॥ खेल्ले येःड्घादेन्नो हेन्छिड् लिसि (४०००) हाड्बिफ्युड्बाहाऱ लाम्लोसुसिआड् वयेरो ॥”

* 21:30 लाम्धेःपहाऱ मेसुबु-पावलेन् याम्मो माड्हिम्मो लाःताड् माड्हिम्मन्मेजिःन्दुन्ल फाऱआड् माड्हिम्मिल्लेन् लाम्धेःपहाऱ मेसुबुबुरो ॥

39 पावलरे मेत्तु, “इङ्गाः मेःननाःरो, इङ्गाःग यहुदिआ, हेक्क्याङ्ग सिलिसिया थुम्मोबा तार्सस्सो सावाःन्छिङ्गाङ्बा ॥ इङ्गाः केयेक्पा येक्यक्कोबा यक्युङ्बाआ ॥ आदाङ्बे, कन् मनाहाःनु इङ्गाः पाःपमा पाङ्घाङ्ङेओ ॥”

40 थक्त्तुम्बेल्लेआङ् पाःपमा तेन्दिङ् पिरु ॥ हेक्क्याङ्ग पावलेन् थरेःले नाङ्सेःक्को येम्सिङ्गाङ् मनाहाः हुक्चाःल्कि पिरुसिरो ॥ हेक्केःल्ले खेन् मनाहाः स्वाःत् मेबोःक्खेआङ् खेन् मनाहाःनु पावलेन् हिब्रु पाःन्नो पाःपमा हेःक्तेरो ॥

22

1 “आदाङ्बासे, आम्भुः आन्साःसे, खिनिः तगि पाःत्तुङ्बा आनाङ्सिङ्मा आबाःन्निन् खेप्सेम्मेःओ ॥”

2 अक्खेलःरिक् हिब्रु पाःन्नो खुनेः पारेबा मेघेप्सुआङ् काक् स्वाःत् मेबोःक्खेरो ॥ हेक्क्याङ्ग पावलरे अक्खे मेत्तुसि, 3 “इङ्गाः सिलिसियास्मा तार्सस्सो सागेवाःन्छिङ्बा यहुदिआरो, कर बा कप्पो यरुसलेम्मोए थाङ्बेन् केराङ्गाङ् तुत्तुगेन् तुम्म्याङ्हाङ् सिक्साम्बा गमालियलरे* कुहुःसाम्बा पोःक्खाङ्गलो ॥ हेक्क्याङ्ग इङ्गाः साम्योथिम् नु आनिः पाधेबाहाःरे मेनाःत्तु मेयुरुबा साक्थिम्हाः कप्पो हुःसिङ्गाङ्गलो ॥ आङ्गन् खिनिः हेक्केए इङ्गाःआङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिन् इङ्धाःङ् पिमा कुसिक् केसम्बा वयाङ्गलो ॥ 4 खेल्ले चोगुल्ले खेन् दाङ्बाल्ले कुलाम् केदिम्बाहाः सिःमेन् थारिक् तुक्खे चाःत्तुङ्सिङ्, हेक्क्याङ्ग मेन्छुमाः येम्बित्छाःहाः तेम्सुङ्सिङ्गाङ् पुङ्गला हिम्मो साक्त्तुङ्सिङ्गलो ॥ 5 मानिङ्वाःफुसाम्बा नु काक् येजुम्भोबा मनाहाःरे कन् पाःन्निन् कुसिङ् मेनिःत्तुआङ् मेवाःरो ॥ खेङ्हाःलाम् इङ्गाः दमस्कसओ केवाःबा यहुदि फुःनुसाःहाःरे खुनिः तेम्मा युक् केबिबा सक्इङ्घङ्हाःआङ् खोःसुङ्गाङ् इङ्गाः खेप्पो कन् येसु ख्रिस्तेन्नसाःन् केजोःक्पा मनाहाः यरुसलेम्मो तेम्मा ताःपमासिआङ् खुम्दिङ् पिमासि फाःआङ् दमस्कसओ पेगाङ्गलो ॥

6 हेक्केलःरिक् इङ्गाः लाम्दिःक्को पेगाङ्गल पत्छाङ्ङिल्ले दमस्कस कुबेसाङ् केराङ्ङिल्ले लेन्दिक् पोःक्खेः पत्छे, खेप्पो हक्चघत् ताङ्साक्पोलाम् इङ्गाः आघिरि सेन्दाङ्गेन् ओःत्तिःन् लेक्तेरो ॥ 7 इङ्गाः खेप्पो हर्गुप् चोःन्दाङ्ङिल्ले अक्त्तङ्बा इक्लाधिक् खेप्सुङ्, ‘सावलए, सावलए, इङ्गाः थेआङ् तुक्खे केजाःत्ताबाबे?’

8 हेक्क्याङ्ग इङ्गाःआङ् सेःन्दोसुङ् ‘खेनेःग हाःत्नेबे, आदाङ्बे?’

हेक्केःल्ले खुनेः नोगप् पिराङ्, ‘इङ्गाःग तुक्खे केजाःत्तुर केवाःबा नासरतबा येसुआरो ॥’ 9 खेप्पो इङ्गाःनु सारिक् लाम्दिःक् केजोःक्पा मनाहाःरे सेन्दाङ्गेन् ओःत्तिःङ्ग मेनिःसु, कर इङ्गाःनु केबाःप्पा इक्लाःन् मेघेप्सुसाङ् कुसिङ् मेनिःत्तुन्लो ॥

10 इङ्गाः याम्मो सेःन्दोसुङ्, ‘आदाङ्बे, आल्ल इङ्गाः थे चोगुङ्बाबे?’

हेक्क्याङ्ग दाङ्बाल्ले मेत्ताङ्, ‘पोगेःआङ् दमस्कसओ पेगेः ॥ खेप्पो खेनेः चोःक्मा केबोःङ्बा पाःन्हाः कुभारे केम्मेत्तो ॥’ 11 खेन् सेन्दाङ्गेन् ओःत्तिःन् लेक्तेबाल्ले आमिक्किन् चेम्मुआङ् खानिःमा मेन्छुक्के मिक्फःम्बा कुइसिःक् पोःक्खाङ्गलो ॥ हेक्केःल्ले इङ्गाःनु सारिक् लाम्दिःक् केजोःक्पा आन्देःङ् आन्जुम्हाःरे आहुक्को मेदेम्साङ्गल दमस्कसओ मेग्रेत्ताङ्गलो ॥

12 हेक्क्याङ्ग खेप्पो हननिया मेप्मनाबा आनिः यहुदि साम्योथिम् केनाःप्पा केइःप्पा साम्योनिबा मनाधिक् आदुम्से त्ये ॥ खेङ्ग दमस्कसओ केवाःबा काक् यहुदिहाःरे मिङ्गसो इङ्धाःङ् मेबिरुबा मना वयेरो ॥ 13 खुनेः इङ्गाः वयाङ्बा तेन्नो त्येआङ् अक्खे मेत्ताङ्, ‘नुसाः सावलए, आल्लो खेनेः याम्मो निःमा केसुक्पा पोःक्खेःओ,’ हेक्क्याङ्ग इङ्गाः खिमो खुनेः निःमा सुक्त्तुङ्गलो ॥

14 खेल्ले मेत्ताङ्, ‘खेनेःग आनिः सुधेबा ताक्थेबाहाःरे खुनिः निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाः कुसिङ्निःपमा, साम्योनिबा कुमना येसुःन् निःमा हेक्क्याङ्ग खुनेः पाःत्तुबा पाःन् खेम्मा फाःआङ् केसेगेआङ् केवाःरो ॥ 15 खेनेः केनिःसुबा नु केघेप्सुबा पाःन्हाःरेन् काक् मनाहाःओ कुदोःन्दि

* 22:3 गमालियाल-यरुसलेम्मस्मा गमालियाल मेप्मनाबा मनाःन् साम्निबा सिक्साम्बान् वये ॥ खुनेः फरिसि नु यहुदि यक्चुम्नेन्पासिङ्पादाङ्गला वये (सेःक्युकुमिबा ५.३४) ॥

केबोःङ्लो ॥ 16 आल्ल थेःन् केहाङ्घुबाबे? पोगेऱआङ् बपत्तिस्मा पोःक्खेऱ, हेक्क्याङ् येसुःन्नसाःन् चोगेऱआङ् केलायोलात् सेसे पोःक्खेऱओ ॥’

17 हेक्क्याङ् इङ्गाऱ यरुसलेम्मो याम्मो नुःक्खाङ् पेगाङ्ङाङ् माङ्हिम्मो तुवा चोःक्कि युडाङ्ङिल्ले इङ्गाऱ सुफो निःसुङ्लो ॥ 18 खेप्पो दाङ्बाल्ले इङ्गाऱ अक्खे मेत्ताङ्लो, ‘यरुसलेमलाम् हारा लाःक्कात् लःन्दे पेगेऱ, थेआङ्भेल्ले कप्पोबा मनाहाऱरे इङ्गाऱ आयाःम्बेओ खेनेऱ केबिरुबा तोःन्दिन् मेन्दाःक्तुन्लो ॥’

19 हेक्केःल्ले इङ्गाऱ खुनेऱ मेत्तुङ्, ‘आदाङ्बे, इङ्गाऱ यहुदि चुम्लुङ्हिम्हाऱओ पेगाङ्ङाङ् खेनेऱ नसाःन् केजोःक्पा मनाहाऱ तेम्सुङ्सिङ्ङाङ् लःप्सुङ्सिङ् हेक्क्याङ् पुङ्लाहिम्मो साक्तुङ्सिङ्बा पाःन्हाऱग खेङ्हाऱरे मेनिःसुरो ॥ 20 हेक्क्याङ् सत्तिफनसेन् मेसेरुल्ले इङ्गाऱग तोःन्दि पोःक्खाङ्ङाङ् खेन् पाःन्निन् तेन्दिङ् चोगुङ्ङाङ् खेन् मना केसेप्पाहाऱरे खुनिऱ चाङ्देःत्हाऱ कोसुङ्ल येबाङ्लो ॥’

21 कर दाङ्बाल्ले इङ्गाऱ मेत्ताङ्, पेगेऱ, ‘थेआङ्भेल्ले खेनेऱ माःङ्घा माःङ्घा थारिक् थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱरो आयाःम्बेओ इङ्भन् चोःक्से पाङ्नेऱरो ॥’

22 कन् पाःत्तुर थारिक् मनाहाऱरे पावलरे कुबाःन्निन् मेघेप्सुरो, कर थिम्मेन्दङ् सुवाङ् लऱरिक् पाःन्सुत्ताःन् पाःत्तुनामेःन्ने खेङ्हाऱ मेअःक्तेर अक्खे लऱमा मेहेःक्ते, “कन् सेप्माए पोःङ्! आल्ल कन् मनाःन् कुहिङ्वेत् लेप्मा मेनुऱनेन्लो!”

23 अक्खेलऱरिक् सिक्किल्ले आबाडे खुनिऱ सुङ्घेःक्वाहाऱ मेधेःक्खुर खाम्हिःक्हाऱ थो मेसेःसुर मेअःक्ते ॥

पावलरे रोमि यक्युङ्बाआ पाःत्तुर

24 आल्ल रोमि थक्पेबाल्ले कन् निःसुआङ् पावलेन् तुरा हिम्सिगाङ् ताःप्माआङ् कन् मनाःल्ले कुदक्लेङ्वाओ थेआङ् यहुदिहाऱ मेअःक्तेबाबे? लऱरिक् निङ्वाऱ खोःमा फाऱआङ् तेःम्भुक् याक्मा इङ्जाःङ् पिरुसिरो ॥ 25 तिलिङ्गाहाऱरे तेःम्भुक् याक्मा फाऱआङ् पावलेन् इघेःङ्मा मेहेःक्तुल्ले कुबेसाङ् केयेप्पा थक्त्तुम्बेन् पावलरे अक्खे मेत्तु, “रोमि यक्युङ्बान्नाङ् आप्तिक् मेःन्ने तेःम्भुक् याक्मा रोमि थिम्मिल्ले केबिरिबि?”

26 थक्त्तुम्बेल्ले खेन् थक्पेबान् पेआङ् मेत्तु, “आदाङ्बे, कन् थेःन् केजोगुर केबप्पे? कन् मनाःङ्ग रोमि यक्युङ्बामुरो!”

27 खेन् थक्पेबान् त्थेआङ् पावलेन् अक्खेलऱरिक् सेःन्दोसु, “खेनेऱ सेक्खाए रोमि यक्युङ्बानेन्बि?”

हेक्क्याङ् पावलरे ओरो लऱरिक् नोगप् पिरु ॥

28 खेन् थक्पेबाल्ले मेत्तु, “कर इङ्गाऱग यरिक् याङ्साकुन्धेरे कन् रोमि यक्युङ्बा युक्किन् इङ्ङुङ्बरो ॥”

पावलरे नोगप् पिरु, “इङ्गाऱग सावाःन्छिङ्ङाङ्ङिल्लेसा रोमिआरो ॥”

29 कर खुनेऱ सेःन्लापमा यारिप् केबोःङ्बाहाऱरे हक्कघत्तु खुनेऱ मेलेरु मेधःआङ् मेबे, हेक्क्याङ् पावलेन् रोमि यक्युङ्बा केल्बा निङ्वाऱ खोःसुआङ् खेन् थक्पेबान्नाङ् किःसेरो, थेआङ्भेल्ले खुनेऱ खासेन् मेन्लोःन्ने खेन् इघेःक्खुआङ् वयेरो ॥

पावल यहुदि येजुम्भो तगि

30 कर कुदाःन्दिक्मा खेन् रोमि थक्पेबाल्ले थेआङ् यहुदिहाऱरे पावलेन् आप्तिक् मेगुःत्तुबा फाऱआङ् कुसिङ्निःप्मा निङ्वाऱ चोगुआङ् खेन् लेरु ॥ हेक्क्याङ् काक् तुम्निङ्वाऱफुसाम्बाहाऱ नु येजुम्भो चुम्लुङ् चोःक्मा इङ्जाःङ् पिरुसिर पावलेन् खेप्पो मेदारुआङ् खुनिऱ तगि मेयेप्सुरो ॥

23

1 पावलरे येजुम्भोःन् नुःरिक्काङ् ओमेत्तुआङ् अक्खेलऱरिक् पाःत्तु, “आम्भुऱ आन्साऱसे, इङ्गाऱ निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुनिःमाओ आङ् थारिक् आहिङ्मन्नो सेसे खासिङ्ङो माङ्सेवा चोगुङ्ङाङ् वाऱआरो ॥” 2 कन् खेप्सुआङ् मानिङ्वाऱफुसाम्बा हननियारे पावलरे कुबेसाङ् केयेप्पा थक्त्तुम्बान्

पावलरे कुमुराओ हिपतेऱ फाऱआङ् इङ्जाःङ् पिरुरो ॥ 3 पावलरेआङ् हननियाःन् मेत्तु, “खेनेऱ कुनिङ्वाऱ केजिःप्पाए! निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले खेनेऱआङ् केहिप्लो ॥ खेनेऱग खेप्पो मोसारे पिरुबा साम्योथिम् कुइसिःक् इङ्गाऱ आघासेन् लोःम्मा फाऱआङ् केयुङ्, कर खेनेऱग साम्योथिम्मिल्ले कुदक्लेङ्वाओ खासेन् लोःम्मानुःल्ले तगिए इङ्गाऱ याप्मि हिप्मा केबाङ्घुसिबि?”

4 हेक्क्याङ् कुबेसाङ् केयेप्पा मनाहाऱरे पावलेन् मेमेत्तु, “खेनेऱ निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्लेन् मानिङ्वाऱफुसाम्बाल्ले कुनाधाःमा आक्खेआङ् केआःन्छिङ्बे?”

5 पावलरे नोगप् पिरु, “आम्भुऱ आन्साऱसे, खुनेऱग मानिङ्वाऱफुसाम्बा फाऱआङ् इङ्गाऱ मेन्निःबेन्लो ॥ साम्योसाप्लाओग अक्खे साप्तेआङ् पत्, ‘खिनिऱ लाम्लोःबाल्ले कुदक्लेङ्वाओ फेन् पाःन् मेबारेम्मिन्नेऱओ ॥’ ”

6 हेक्क्याङ् पावलरे खेप्पो फरिसि नु सदुकिहाऱ मेवाऱ केलऱबा निङ्वाऱ खोःसु, हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे सिःमेन् एगाङ् थे पोःङ् केलऱबा पाःन्नो खुनिऱ नसाःन् मेदडेन्बा निःसुआङ् यम्बा इक्लाओ येजुम्भोओ अक्खेलऱरिक् मेत्तुसि, “आम्भुऱ आन्साऱसे, इङ्गाऱग फरिसिःल्ले कुस्साः फरिसिआरो ॥ इङ्गाऱग केसिःबाहाऱ मेहिङ् लऱरिक् निङ्साङ् चोगुङ्बाल्ले आङ् कन् तुःन्देऱओ थ्याङ्ङाङ् वाऱआरो ॥” 7 खुनेऱ कन् पाःन्निन् पाःत्तुनूमेःन्ने फरिसि नु सदुकिहाऱरे खुनिऱ लुम्पो खेमाऱ पोऱेआङ् खेङ्हाऱ मेसेःरे मेबेरो ॥ 8 (थेआङ्भेल्ले सदुकिहाऱरे सिःमेन्लाम् याम्पो हिङ्माओ हेक्क्याङ् माङ्लाइङ्बाहाऱ नु साम्हाऱ मेवाऱ केलऱबा पाःन्निन्नसाःन् मेन्जोगुन्लो ॥ कर फरिसिहाऱरे कन् सुम्सि पाःन्निन्नसाःन् मेजोगुरो ॥)

9 हेक्क्याङ् मनाहाऱ साऱरिक् मेअःक्ते ॥ खेप्पो फरिसि लक्कोबा कुभा साम्योथिम्साम्बाहाऱआङ् मेबोऱेआङ् वेऱहाऱ साऱरिक् मेअत्तुसिर मेबाःत्तु, “कन् मनाःल्ले याःम्बक् फेःन्दुबा थेआङ् मेनिःसुम्बेन्लो ॥ माङ्लाइङ्बाहाऱ इग्र साम्हाऱआङ्सा सेक्खाए कन्नु पाःप्पा मेसुक्सेबा!” 10 हेक्क्याङ् पाःन्धङ्ङिन् पोःरेर पेबाल्ले थक्त्तुम्बाल्ले पावलेन्नाङ् मेधेःक्खु मेसेरु फाऱआङ् किःसेरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले थक्सुबाहाऱ यो पाङ्घुसिआङ् पावलेन् थक्सुबा यक्को थाक्तेम्मेऱ लऱरिक् इङ्जाःङ् पिरुसि, हेक्क्याङ् खेङ्हाऱलाम् पावलेन् साक्केल्लेक्काङ् थक्सुबा यक्को मेधाक्तुरो ॥

11 बा खेन् सेन्दिक् पावलरे कुबेसाङ् दाङ्बेन् ओसेःन्धाकसिङ्ङाङ् अक्खे मेत्तु, “पावलए, खेनेऱ हाङ्हाङ् मेत्छिङ्ङेऱओ, थेआङ्भेल्ले अक्खेलऱरिक् कन् यरुसलेम्पो इङ्गाऱ आयाःम्बेओ तोःन्दि केबिरुबा कुइसिःक् रोम लाजेऱओआङ् तोःन्दि केबिरु पोःङ्लो ॥”

पावलेन् सेप्पा चेम्फन्

12 कुदाःन्दिक्मा यहुदिहाऱ मेभुङ्ङिसिङ्ङाङ् थिक्हुप् मेबोःक्खेर इङ्मेदङ्घुरो ॥ खेङ्हाऱरे पावलेन् मेन्छेत्ते थारिक् थेमाआङ् मेजाम्बेन् मेधुङ्गुम्बेन् लऱरिक् माङ्मेहेकसिङ्ङलो ॥ 13 कन् चेम्फन् केजोःक्पा मनाहाऱ लिबोःङ्ङाङ्(४०) थो मेवयेरो ॥ 14 खेन् चेम्फन् केजोःक्पा मनाहाऱरे तुम्निङ्वाऱफुसाम्बाहाऱ नु यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाऱरे मेबेआङ् अक्खे मेमेत्तुसि, “आनिगेग पावलेन् मेन्छेत्ते थारिक् थेआङ् मेजाम्बेन् मेधुङ्गुम्बेन् लऱरिक् माङ्हेकसिङ्ङमनाआङ् वयिगेरो ॥ 15 खेल्ले चोगुल्ले आल्ल खिनिऱ नु येजुम्भोःन् तङ्ङासिम्मेऱआङ् रोमि थक्त्तुम्बेल्लो पेगेम्मेऱ, हेक्क्याङ् ‘खेन् पावलेन् चुम्लुङ्ङो युरेऱ’ मेत्तेम्मेऱ फाऱआङ् पेलि फाक्कासिगेरो ॥ खेल्ले कुयाःम्बेओ चुम्लुङ्ङिल्ले यरिक् पाःन्हाऱ कुसिङ् निःप्पा वाऱरो लऱरिक् पाःन् चोगेम्मेऱओ ॥ कर खुनेऱ कप्पो मेयुरु मेबत्तिल्ले लाम्पोसा आनिगे सेरुम्बेऱरे ॥”

16 कर पावलरे कुल्लाम्साऱङ्ङिल्ले कन् चेम्फन् मेजोगुबा पाःन्निन् निङ्वाऱ खोःसुआङ् थक्सुबा यक्को पेआङ् कन् पाःन्हाऱ काक् पावलेन् चेक्तुरो ॥

17 हेक्क्याङ् पावलरे खेप्पो केवाऱबा थिक् थक्त्तुम्बेन् उःत्तुआङ् अक्खे मेत्तुरो, “आदाङ्बे, कन् थाङ्बेन्निःल्ले कुभा ताऱजेङ् पाःन्हाऱ थक्त्तुम्बेन् मेप्पा कत्तुरो ॥” 18 हेक्केःल्ले खेन् सुहाङ्गुक्पेल्ले पावलरे कुल्लाम्साऱङ्ङिन् थक्त्तुम्बाल्लो तेऱरुआङ् अक्खे मेत्तु, “आदाङ्बे, पुङ्लाधाबा पावलरे

इङ्गाः उःत्ताड्डाड् कन् मनाःल्ले आदाड्बानु ताःजेड्मा कुभा पाःन्हाः कत्तुरो लःरिक् मेत्ताड्डाड् कन्कप्पो तारुड्बारो ॥”

19 हेक्केःल्ले पावलरे कुल्लाम्साःइल्ले कुहुक्किन्तेम्सुआड् थिक्लेप्माड् तेःरुआड् थक्त्तुम्बाल्ले सेःन्दोसु, “इङ्गाःनु ताःजेड् पाःन्हाः थैमा केगत्तुः, लु पाःत्तेः!”

20 खेल्ले मेत्तु, “आदाड्बे, कुभा यहुदि युक्साबाहाःरे ताःन्दिक् पावलेन् यो येजुम्भोओ युरेः फाःआड् खेनेःनु पेलि फाक्मा इड्मेदड्घुआड् मेवाःरो ॥ हेक्क्याड् कन् चुम्लुड्डिल्लेग पावलरे कुयाःम्बेओ यरिक् पाःन्हाः कुसिड् निःपमा वाः फाःआड् पाःन् मेजोगुआड् वाःरो ॥ 21 कर खेड्हाःरे खुनिः पाःन्निन् मेघेप्सेन्नेःओ, थेआड्भेल्ले लिबोःड्डाड्धो मनाहाःरे पावलेन् सेपमा फाःआड् मेसुगुआड् मेयुड्लो ॥ खेड्हाःरेग खुनेः मेन्छेत्ते थारिक् थेआड् मेजाम्बेन् मेधुडुम्बेन् लःरिक् माड्मेहेक्सिड्डाड् यारिप् मेबोःक्खेआड् मेवाः ॥ खेड्हाःरे खेनेः केनिड्वाः पाःन्निन्ल्ले इङ्जाःड् खोःमारक् मेहाड्घुआड् मेयुड्लो ॥”

22 हेक्केःल्ले थक्त्तुम्बेल्ले खेन् मनाःन् अक्खे मेत्तुआड् साम्दिड् पिरुर पाड्घुदेःसु, “कन् इङ्गाः केजेक्ताड्बा पाःन्निन् हाःत्ताड् मेमेत्तेन्नेःओ ॥”

पावलेन् सिजरियाओ मेबाड्घुः

23 हेक्क्याड् खेन् थक्त्तुम्बाल्ले नेप्फु सुहाड्गुक्पाहाः उःत्तुसिआड् अक्खे मेत्तुसि, “आक्खो सेन्दिक् कुमुक् फाड्सि (९) मुक्किल्ले किप्नेत्छि (२००) थक्सुबाहाः, नुबोःड्(७०) अन् केयुक्पा थक्सुबाहाः हेक्क्याड् किप्नेत्छि लाःक् केयाड्बा थक्सुबाहाः सिजरियाओ पेःक्मा यारिप् चोगेत्छेः, 24 हेक्क्याड् पावल नु कुन्देःड्बाहाःरे खुनिः युक्मा अन्हाःरेन्नाड् तड्गाम् चोगेत्छेःओ ॥ खुनेः नुःरिक्काड् थेआड् मेम्बोःड्डे सुहाड्गेम्बा फेलिक्सरो केत्तेछेःओ ॥” 25 थक्त्तुम्बेल्ले अक्खेलःरिक् सुहाड्गेम्बा फेलिक्सेन् सक्ड्घुड् हाक्त्तुरो-

26 “त्तुत्तु आदाड्बा सुहाड्गेम्बा फेलिक्से,

क्लाउदियस लुसियसलाम्, आसेवारो ॥ 27 कन् मनाःन् यहुदिहाःरे मेदेम्सुआड् सेपमा मेगोःत्तुआड् मेवये, कर इङ्गाः कन् मनाःङ्ग रोमि यक्युड्बा फाःआड् निड्वाः खोःसुड्डाड् थक्सुबाहाःनु पेगाड्डाड् यहुदिहाःलाम् सेःप्तुड्लो ॥ 28 कन् मनाःन् थे आप्तिक् मेगुःत्तुबा फाःआड् कुसिड् निःपमा निड्वाः चोगुड्डाड् खुनिः येजुम्भोओ तेःरुड्, 29 कर खुनिः आबाडे यहुदि साम्योथिमम्बोबा निड्वाः मेन्दाःमना पाःन्नोरक् कन् मनाःन् आप्तिक् मेगुःत्तुआड् मेवाःरो ॥ कन् मनाःल्ले सिःमेल्ले खुम्दिड् खोःमा नु पुड्लाधाबा पोःड्डा थैआड् याःम्बक् मेम्भेःन्ने वाःबा निड्वाः खोःसुड्लो ॥ 30 हेक्क्याड् कन् मनाःन् सेपमा फाःआड् यहुदिहाःरे चेम्फन् मेजोगुर मेयाक् केलःबा इङ्गाः इड्घुड् खोःसुड् ॥ हेक्केःल्ले कन् मनाःन् खेनेःओए पाड्मा निड्वाः चोगुड्लो ॥ हेक्क्याड् खुनेः आप्तिक् केगुःप्पाहाःआड् हाराः खेनेःओए मेयुआड् खुनेः कुदक्लेड्डो मेगुःत्तुबा आप्तिक्हाःआड् खेनेःओए केम्मेत्तल, फाःआड् मेत्तुड्सिड्डाड् मेवाःरो ॥”

31 हेक्केःल्ले थक्सुबाहाःरे खेन् इङ्जाःड्डिन् तेन्दिड् मेजोगुआड् खेड्हाःरे पावलेन् मेदेःरुआड् सेन्दिक्सा एन्तिपात्रिस* येक्क्यक्को मेगुःत्तुरो ॥ 32 हेक्क्याड् कुनाम्दाःप्मा थक्सुबाहाःरे खुनेः अन् केयुक्पा थक्सुबाहाःनु पेःक्नि फाःआड् पक्मेधसिआड् यक्को मेनुःक्खे मेदयेरो ॥ 33 अन् केयुक्पा थक्सुबाहाःरेआड् सिजरिया मेगेरेआड् सक्ड्घुड्डिन् नु पावलेन्नाड् सुहाड्गेम्बाल्लो मेदोःन्दु मेबिरुरो ॥ 34 सुहाड्गेम्बाल्ले खेन् सक्ड्घुड्डिन् निःरुआड् पावलेन् आत्तिन् तेड्गपस्मा फाःआड् सेःन्दोसुल्ले खुनेः सिलिसियास्मा फाःआड् निड्वाः खोःसु ॥ 35 हेक्क्याड् अक्खे मेत्तु, “खेनेः केदक्लेड्वाओ आप्तिक् केगुःप्पाहाः मेदाःआड्लक् केदुःन्देन् ओमेत्तुड्लो ॥” हेक्क्याड् हेरोद हाड्डिल्ले कुहाड्हिम्मो खिनिः लक्पेन्नो कत्तेम्मेः फाःआड् थक्सुबाहाः इङ्जाःड् पिरुसिरो ॥

* 23:31 एन्तिपात्रिस-एन्तिपात्रिस पाड्जुम्मिन्रोमि थक्सुभा तुरेन् मायक् वयेरो ॥

24

यहुदिहाःरे पावलेन् आप्तिक् मेगुःत्तुः

1 डासि येन् एगाड् मानिड्वाःफुसाम्बा हननियारे कुभा यहुदि तुम्लाम्लोःबाहाः नु तरतुलस मेपमनाबा कुभाड्सेम्बान् तेःरुआड् यो सिजरिया येक्यक्को पे, खेपमो सुहाड्गेम्बाल्ले कुदगि पावलरे कुदक्लेड्वाओ खुनिः आप्तिक् पाःन्निन् मेदोःन्दुरो ॥ 2 पावलेन् खेपमो मेःतुःआड् तरतुलसरे खुनेः आप्तिक् पाःन्निन् अक्खेलःरिक् फेलिक्सेरे कुदगि युक्खुरो-

“आदाड्बा तुत्तु सुहाड्गेम्बाए, खेनेः सिकुम्निबा केलाम्लोःल्ले यरिक् तड्बेआड्धो आनिगे सनारुड्डो वाःत्ता खोःसुम्बेआड् वयिगे, हेक्क्याड् आनिगे लाजेःओ थोबोआड् पोःक्खेआड् वाःरो ॥ 3 आनिगे आत्तिसाड् आप्फाल्लेसाड् खेनेः नु नुःबनुःबा केयाःम्बक्हाः निड्वाः इःत्तुम्बेल्ले निड्वाः सिगाड्लाम् खेनेः नोगेन् पिआसिगेःरो ॥ 4 हेक्केःल्ले यरिक् हम्मासिगेसाड् नासि थःतेःआड् आनिगे पेलिगेन् पाःन्निन् चुक्कुम्को खेप्सेः आबिरेःओ ॥

5 कन् मनाःन् आनिगे कुःड् केभेःबा निःसुम्बेआड् वयिगेरो ॥ कल्ले इक्सादिड् खाम्बेःकमो आत्तिसाड् यहुदि लुम्मो बिफ्युड् चोगुरो ॥ कन् मनाःन् नासरि साम्यो नसाःन्बा* लाम्लोःबाआड्लो ॥

6 कन् मनाःल्ले माड्हिम्मिन् चिःम्मा कोःत्तुल्ले आनिगे तेम्सुम्बेबारो ॥ ((हेक्क्याड् साम्योथिम् कुइसिःक् खासेन् लोःन्दुम्बेमेन् 7 कर थक्त्तुम्बा लुसियसरे साक्केल्लेक् आनिगे हुक्कोलाम् कन् मनाःन् नापतिगेआड् तेःरुरो ॥ 8 हेक्क्याड् थक्त्तुम्बा लुसियसरे आप्तिक् केगुःप्पा मनाहाः आदाड्बा सुहाड्गेम्बाल्लो मेदानि फाःआड् इड्जाःड् पिरुसिरो ॥)) आदाड्बारे आबाडे कन् मनाःन् सेःन्गेदोःसुने फाःग्र आनिगे कुदक्लेड्वाओ कुःत्तुम्बेबा आप्तिक्किन् सेक्खारो फाःआड् निड्वाः केघोःसुरो ॥”

9 खेपमो वेः यहुदिहाःरेआड् खेन् आप्तिक्किन् सेक्खारो फाःआड् मुरा मेदड्धुरो ॥

10 हेक्क्याड् सुहाड्गेम्बाल्ले पावलेन् पारेः फाःआड् हुक्काःल्कि पिरुआड् पावलेन् अक्खेलःरिक् पारे, “आदाड्बा सुहाड्गेम्बाए, कन् लाजेःओ खासेन्लोःम्बा केबोःक्खेबा यरिक् तड्बे केरे केलःबा इड्गाः निड्वाः कत्तुड्लो ॥ हेक्केःल्ले इड्गाः आनाड्सिड्मा आबाःन्निन् युड्मा आसिराः थाड्लो ॥ 11 यरुसलेम्मो माड्सेवा चोःक्से इड्गाः पेगाड्बा थिक्-नेत् येन्नाड् मेड्गेत्ते वाः केलःबाड्गा आदाड्बारे उसुरु निड्वाः केघोःसुरो ॥ 12 यापमि आप्तिक् केगुःप्पाहाःरे मेदुमाड्डिल्ले इड्गाः माड्हिम्मो पाःन् थक्कि यागाड्बा, यहुदि चुम्लुड्हिम्मो नु येक्यक्को आत्तिसाड् मनाहाः हुसुड्सिड्ल वयाड्बा होःपुतेरो ॥ 13 खेड्हाःरे मेगुःत्ताड्बा आप्तिक्ले तोःन्दिआड् ताःप्पा मेन्छुक्त्तुन्लो ॥ 14 करसाड्, इड्गाःग आनिगे थाःक्थेबाहाःरे सेवा मेजोगुबा निड्वाःफुमाड्डिन् सेवा चोगुड्बा पाःन्निन् आदाड्बारे केदगि तेन्दिड् चोगुड्लो ॥ खेन् इःत्तुड् नाःत्तुड्बा येसुरे कुलाम्मिन्, खेड्हाःरे फोत्त्याबा मेमेत्तुरो ॥ मोसारे सापुत्तुबा साम्योथिम् साप्लाओ नु माड्निड्वाःपाःन् केबाःप्पाहाःरे मेसापुत्तुबा सापुत्तुनो सापुत्तेआड् केबप्पा काक् पाःन्हाः नसाःन् चोगुड्लो ॥ 15 इड्गाः खुनिः हेक्केए साम्योनिबाहाः नु लायोबाहाः सिःमेन्लाम् याम्मो मेहिड् केलःबा पाःन्निन् निड्वाःफुमाड्डो निड्साड् चोगुड्लो ॥ 16 हेक्केलःरिक् इड्गाःग सदादिड् निड्वाःफुमाड्डो नु मेन्छाम्गेन् यापमिरे खुनिः तगि सेसे खासिड् कप्पा तमसिन् चोःक्कारो ॥

17 यरुसलेम्मोनु लाःक्कात् वयाड्बा यरिक् तड्बे पोःक्खेआड् खारक् इड्गाः याड्गेसाःबा यहुदियास्मा आमनाहाः एन्तिओक्लाम् सुम्मनाबा हुक्सो याड् हुःमासि नु निड्वाःफुमाड्डिन् सिदुड्जभा चोःक्मा फाःआड् कप्पो त्याड्लो ॥ 18 इड्गाः खारक् माड्हिम्मो सेसे पोःड्मा थिम् चोगुड् सुरुड्डाड् वयाड्डिल्ले कुभा यहुदिहाःरे इड्गाः मेनिःसाड् ॥ इड्गाःनु यरिक् मनाहाःआड् मेहोःपुते, हयड्किल्लिड्डाड् होःपुते ॥ 19 कर खेपमो एसिया तेड्गप्लाम् केदाःबा कुभा यहुदिहाःआड् मेवये ॥ खेड्हाःरे आदक्लेड्वाओ आप्तिक् मेगुःत्ताने फाःग्र हाराः आदाड्बारे केदगि आप्तिक् तोःन्छे मेदारो ॥ 20 मेःन्ने फाःग्र हाराः कप्पो केवाःबाहाःरेआड् येजुम्भोओ नाड्सिड्से येबाड्डिल्ले आदक्लेड्वाओ आप्तिक् मेघोःसुबा पाःन्निन् आदाड्बारे केदगि मेदारुल्ले पोःड्लो, 21 कर इड्गाःग

* 24:5 नासरि साम्यो नसाःन्-येसुरे कुबाड्भेःड्न् नासरत वये, हेक्क्याड् कुहुःसाम्बाहाः नासरतबा मनाःन् केदिम्बासिरो फाःआड् कुसिड्मेनिःत्तुसिआड् वये ॥

खुनिऱ तगाड् अक्खेलऱरिक्लक् अःक्ताड्ल येबाड्लो, 'इड्गाऱग केसिःबा केबेःक्पाहाऱ मेहिड् केलऱबा पाःन्निन् नसाःन् चोगुड्बाल्ले चोगुल्ले आइन् आघासेन् केलोःन्दिर केबत्छिरो ॥”

22 फेलिक्सरे कन् येसुरे कुसड् कुलाम्लिल्ले कुयाःम्बेओ नुःरिक्काड् लेस्सुआड् वयेआड् बा खेन् येम्मोए खासेन् लोःम्माआड् केसुक्पा चोगे, कर खेल्ले अक्खे पाःत्तुर चुम्लुड्डिन् नुप्सु, “आल्ल थक्त्तुम्बा लुसियसेन् युःआड् खासेन् लोःन्दुड् पिनिड्लो ॥” 23 हेक्क्याड् फेलिक्सरे पावलेन् कोमा थक्सुबाहाऱ युड्मासि हेक्क्याड् वाऱमा पेःक्मा साऱरिक् साक्मा मेःन्नाड्कुन्जुम् कुन्देःड्हाऱरे खुनेऱ चाहाबा केजोःक्पा चिगःक्वाहाऱ मेदारु मेबिरुनि फाऱआड् थक्त्तुम्बान् इड्जाःड् पिरुरो ॥

पावले फेलिक्स द्रुसिल्लाःन्नु पाःत्

24 हेक्क्याड् कुभा येन् एगाड् फेलिक्सेन् कुमेःत् द्रुसिल्लाःन्नु तयेत्छि ॥ द्रुसिल्लाःन्नु यहुदि वयेरो ॥ फेलिक्सरे पावलेन् उःत्तुआड् खिसत् येसुःन्नसाःन् चोःक्मनाबाल्ले कुयाःम्बेओ खुनेऱलाम् खेप्सु ॥

25 पावलरे ताऱधक्त्तुर तेऱरुल्ले साम्योनिबा, निड्वाऱ हाड्गेम्सिड्मा नु ताःन्दि केदाःबार केबप्पा पयम् खुम्दिड्डिल्ले कुयाःम्बेओआड् पोधक् चोगुरो ॥ कर फेलिक्सेन् किःसेआड् मेत्तु, “आल्ल खेनेऱ पेगेऱ, इड्गाऱ याःन्दिक् ताआल्ले याम्मो उःत्तुनेआड् केबाःन्निन् खेप्सुड्लो ॥” 26 खुनेऱग पावललाम् सुरुत्-याड् खोःसुड्बि फाऱआड् निड्वाऱ चोगुआड् वये ॥ खेल्ले चोगुल्ले एत्लेड् उःत्तुर ताऱजेक्खेसाड् पावलरे थेआड् मेबिरुन्लो ॥

27 आल्ल तड्बे नेत्छि एगाड् फेलिक्सरे कुलेक्वा पोर्कियस फेस्तसेन् सुहाड्गेम्बा पोःक्खेआड् तयेरो, कर फेलिक्सरे यहुदिहाऱरे खुनिऱ निड्वाऱ ताःमा पिमासि फाऱआड् पावलेन् पुड्लाहिम्मोए लेरुधआड् पेरो ॥

25

सुहाड्गेम्बा फेस्तसरो पावलरे कुदुःन्देऱड्

1 फेस्तसेन् सुहाड्गेम्बा पोःक्खेआड् रोमलाम् यहुदिया थुम्मो तयेबा सुम् येन् एगाड् सिजरियालाम् थो यरुसलेम पे ॥ 2 खेप्मो तुम्निड्वाऱफुसाम्बाहाऱ नु यहुदि लाम्लोःबाहाऱरे खुनेऱ कुदगि पावलरे कुदक्लेड्वाओ आप्तिकहाऱ मेयुक्खुरो ॥ 3 हेक्क्याड् खेड्हाऱरे फेस्तसेन् पावलरे कुदुःन्देऱलेन् खासेन् लोःन्छे यरुसलेम्मो थाक्मा आबिरेऱओ फाऱआड् पेलि मेभाक्त्तु, थेआड्भेल्ले पावलेन् खेड्हाऱरे लाम्मोसा सेप्मा केलऱबा चेम्फन् मेजोगुआड् मेवयेरो ॥ 4 कर फेस्तसरे खेड्हाऱ नोगप् पिरुसि, “पावलेड्ग सिजरियास्मा पुड्लाहिम्मो साक्तेआड् वाऱ ॥ इड्गाऱए सिजरियाओ हारा पेःक्कार पत्ता ॥ 5 हेक्केःल्ले खिनिऱओ कुभा लाम्लोःबाहाऱ इड्गाऱनुए थ्येम्मेऱ हेक्क्याड् खेन् मनाःल्ले सेक्खाए पाःन् फेःन्दुआड् वाऱने फाऱग्र कुदक्लेड्वाओ हारा खेप्मोए आप्तिक कुःत्तेम्मेऱओ ॥”

6 हेक्क्याड् फेस्तसेन् यरुसलेम्मो येत्छि येन्नाड्धो थिबोःड् येन् थारिक् याःक्तेआड् खुनेऱ सिजरियाओ थ्येबेरो ॥ यरिक् यहुदि लाम्लोःबाहाऱआड् खेप्मो मेबे ॥ सिजरिया केरेबा कुदाःन्दिक्मा खासेन् युक्नाओ युड्सिड्डाड् पावलेन् खेप्मो मेदारुनि फाऱआड् इड्जाःड् पिरुसिरो ॥ 7 पावलेन् खेप्मो मेदारुआड् यरुसलेम्मो केयुःबा यहुदिहाऱरे खुनेऱ कुधिरि मेयेम्सिड्डाड् पयम् यम्बा आप्तिकहाऱ कुःप्मा मेहेःक्त्तु, कर खुनेऱ मेगुःत्तुबा आप्तिकहाऱ सेक्खाए फाऱआड् ओसेःन्धाक्मा मेन्छुक्त्तुन्लो ॥

8 हेक्क्याड् पावलरे नाड्सिड्ल अक्खे मेत्तुसि, “आदाड्बे, इड्गाऱग यहुदि साम्योथिम्, माड्हिम् नु रोमि हाड्जुम्मिल्ले कुदक्लेड्वाओ थेआड् फेन् याःम्बक् मेन्जोःक्के वाऱआरो ॥”

9 कर फेस्तसरे यहुदि लाम्लोःबाहाऱरे खुनिऱ सिराऱ थाड्ल केलऱबा निड्वाऱ चोगुआड् पावलेन् सेःन्दोसु, “खेनेऱ केम्गुःत्तेबा आप्तिकिल्लेन् तुःन्देऱरे खासेन्निन् थो यरुसलेम्मो आदगि पोःड्नि केलऱबा निड्वाऱ केजोगुबि?”

10 पावलरे नोगप् पिरु, “मेःन्लो, आदाड्बे, इड्गाऱग सिजरेल्ले कुघासेन् युक्नाःल्ले कुदगि येप्पाऱरो ॥ कप्मोए इड्गाऱ आदुःन्देऱलेन्खासेन् पोःड्मा पोःड्लो ॥ थेआड्भेल्ले यहुदिहाऱरे खुनिऱ

खेनेऱ आदाड्बा अग्रिपा हाड्डिल्ले केदगि तारुड्डाड् वाऱआरो ॥ हेक्केलऱरिक् सोरिक् आनिऱ कोःम्भो आजोगुम्मिल्ले साप्मा पाःन् कुभा इड्गाऱ खोःसुड्डेरो ॥ 27 थेआड्भेल्ले पुड्लाधाबाल्ले कुदक्लेड्वाओ सेक्खा आप्तिक् पाःन्हाऱ मेन्छापे सिजरलो पाड्मा इड्गाऱ नुःबा मेन्निःबेन्लो ॥”

26

अग्रिपा हाड्डिल्ले कुदगि पावलेन् नाड्सिड्

1 अग्रिपा हाड्डिल्ले पावलेन् मेत्तु, “खेनेऱ केनाड्सिड्मा पाःन्निन् युड्मा केघोःसुऱरो ॥”

पावलेऱआड् कुहुक्हाऱ सन्छुर कुनाड्सिड्मा पाःन्निन् अक्खेलऱरिक् युक्खु- 2 “आदाड्बा अग्रिपा हाड्डे, इड्गाऱग आड्न् यहुदिहाऱरे मेगुःत्ताड्बा आप्तिक्ले कुदक्लेड्वाओ नाड्सिड्मा पाःन् केदगाड् युड्मा सुयेम् खोःसुड्डेबाओ इड्गाऱ आबाडे कुदऱयाःन्केनुऱबा चोःक्का फाऱआड् निड्वाऱ इःत्छिड्डारो ॥ 3 थेआड्भेल्ले कुत्चिओग खेनेऱ नुःरिक्काड् आनिगे यहुदि चोःक्थिम् नु येमेन्दड् पाःन्हाऱरे क्वाःम्बेओ केनिःसु केलेस्सुरो ॥ हेक्केःल्ले आबाःन्निन् नासि थःत्तेऱआड् खेप्सेऱओ फाऱआड् पेलि फाक्नेऱरो ॥

4 इड्गाऱ चुक्ताड्डाड्धोए आबाडे आलाजेऱसाबालुम्मो नु यरुसलेम्मो वयाड्डिल्ले आहिड्मन् आक्तड्बा वये फाऱआड् यहुदिहाऱरे मेनिःसुरो ॥ 5 उन्छेःन्नाड्धोए खेड्हाऱरे आयाःम्बेओ मेनिःसुआड् मेवाऱरो, हेक्केःल्ले निड्वाऱ मेजोगुने फाऱग्र इड्गाऱग आनिगे साम्योथिम्मो काक्नु केसाक्पा हेन्थिम्बा फरिसि साम्योलक्कोबा वयाड् फाऱआड् कप्पोआड् तोःन्दि पिमा मेसुकुतुऱरो ॥

6 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आनिऱ थाःक्थेबाहाऱनु चोगुबा माड्हेक्किन्केत् लऱरिक् निड्साड् चोगुड्बाल्ले इड्गाऱग आड्न् कप्पो खासेन् लोःम्मा तेन्नो येप्पारो ॥ 7 बा खेन् माड्हेक्किन्खोःमा निड्साड् मेजोगुर आनिगे थिक्-नेत् थाःक्सुवाड्हाऱरे सेन्दिक्लेन्दिक् निड्वाऱफुमाड्डिन् सेवा मेजोगुरो ॥ आदाड्बा हाड्डे, बा खेन् निड्साड्डिल्ले चोगुल्ले आड्न् कन् यहुदिहाऱरे आप्तिक् मेगुःत्ताड्डाड् वाऱआरो ॥ 8 हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले केसिःबा मनाहाऱ कुहिड्वेत् चोगुसिऱ केलऱबा पाःन्नो थेआड् खिनिऱ नसाःन् चोःक्मा केन्छुकुतुम्मिम्बाबे?

9 इड्गाऱ आबाडे नासरतबा येसुरे कुदक्लेड्वाओ यरिक् पाःन्हाऱ चोःक्मा पोःड् केलऱबा इःत्छिड्डाड् वयाड्डाड् 10 यरुसलेम्मो बा हेक्केए चोगुड्लो ॥ तुम्निड्वाऱफुसाम्बाहाऱरोलाम् युक् खोःसुड्डाड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमनाहाऱ पुड्लाहिम्मो थेक्कुतुड्सिड्, हेक्क्याड् सिःमेल्ले खुम्दिड् मेबिरुसिल्ले इड्गाऱआड् तेन्दिड् पिरुड्सिड्लो ॥ 11 इड्गाऱ यरिक्लेड् यहुदि चुम्लुड्हिम् थप्पे पेगाड्डाड् खेड्हाऱ खुम्दिड् पिरुड्सिड्, हेक्क्याड् येसुरे कुदक्लेड्वाओ साक्केल्लेक्काड् माड्चेऱया पाःप्मा पाड्घुड्सिड्लो ॥ साऱरिक् आसिक्किन् पोगेबाल्ले येसुःन्नसाःन् केजोःक्पा माःड्घा लाजेऱओबा येक्यक्कोआड् खेड्हाऱ तुक्खे चाःत्छे पेगाड्लो ॥ 12 थिक्येन् कन् याःम्बक्को यरुसलेम्मोबा तुम्निड्वाऱफुसाम्बाहाऱरोलाम् नसाःन् केजोःक्पाहाऱ तेम्मासिआड् साक्मासि केलऱबा युक् नु इड्दत् खोःसुड्डाड् दमस्कसओ पेगाड्ल पत्छाड् ॥ 13 आदाड्बा हाड्डे, लेन्दिक् लाम्मो पेगाड्ल पत्छाड्डिल्ले ताड्साक्पोलाम् नाम्मिन्नुःल्लेआड् साऱरिक् केलेक्पा सेन्दाड्गेन् ओःत्तिःन् आनिगे खिऱि मिक्किन् चेमुऱ लेक्तेरो ॥ 14 आनिगे काक् लाम्दिःक् केजोःक्पाहाऱ लाम्मो हर्गुप्सा चोःन्दिगेरो ॥ हेक्क्याड् हिब्रु पाःन्नो अक्तड्बा इक्लाधिक् खेम्मना, ‘सावलए, सावलए, इड्गाऱ थेआड् तुक्खे केजाःत्ताबाबे? इड्गाऱनु थड् केजोःक्ने फाऱग्र आबाडेऱक् केघुम्लो ॥’

15 इड्गाऱआड् दाड्बे, खेनेऱग हाःत्तेन्नेबे? फाऱआड् सेःन्दोसुड् ॥

दाड्बाल्ले अक्खे पाःत्तुर नोगप् पिराड्, ‘इड्गाऱग तुक्खे केजाःत्तुर केवाऱबा येसुआरो ॥ 16 आल्ल पोगेऱ, आड्न् खेनेऱनु ओसेःन्धाक्सिडाड्डाड् आसेवारोबा नु आदोःन्दि केबिबा चोःक्नेआड् वाऱआरो ॥ खेनेऱ आड्न् केनिःसुबा पाःन्निन् नु ताःन्दि तायेम्मो ओसेःन्धाक्नेबा पाःन्हाऱ वेऱ मनाहाऱ इड्गेऱभोःसुसिऱ पोःड्लो ॥ 17-18 इड्गाऱ खेनेऱ केमनाहाऱ नु थिम्मेन्दड् सुवाड्हाऱ नेप्जाड्लाम् ताड्सेःप्नेऱरो ॥ हेक्क्याड् खुनिऱ मिक्हाऱ हन्छे, माक्चिगेन् खादाम्मोलाम् सेन्दाड्गेन्

ओःत्तिओ ताःत्छे हेक्क्याड् माफेन्साम्मिल्ले कुयुकुकोलाम् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुयुकुको ताःत्छे खेड्हाऱरो पाड्नेऱरो ॥ हेक्केलऱरिक् खेड्हाऱरे इड्गाऱ नसाःन् मेजोगाड्बाल्ले चोगुल्ले खुनिऱ लायोलाऱ् लेपुमि मेघोःसुऱ, हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आबाडे सेसे चोगुसिबा कुमनाहाऱनु खुनिऱ युड्देन् मेघोःसुऱरो ॥’

19 हेक्केःल्ले आदाड्बा अग्रिपा हाड्डे, इड्गाऱग साड्ग्राम्पेदाड्ळाम् खोःसुड्बा सुफोरे इड्जाःड्गेम्बाए पोःक्खाड्लो ॥ 20 काकनु तगि दमस्कसओ हेक्क्याड् यरुसलेम नु काक् यहुदिया लाजेऱबा, हेक्क्याड् थिममेन्दड् सुवाड्हाऱआड् खिनिऱ लायोलाऱ् हिन्देम्मेऱआड् निड्वाऱफुमाड्डिल्लो नुःक्खेम्मेऱ हेक्क्याड् खिनिऱ लायोलाऱ् केहिन्दिबा कुड्सिःक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ तासेम्मेऱओ फाऱआड् इड्भन्चोगुड्सिड्लो ॥ 21 हेक्केलऱरिक् इड्भन् चोगुड्बाल्ले चोगुल्लेए यहुदिहाऱरे माड्हिम्मो इड्गाऱ मेदेम्साड्डाड् सेपुमा मेगोःत्ताड्बरो ॥ 22 कर आड्न् थारिक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुभाऱ पिराड्डाड् वाऱआ ॥ हेक्केःल्लेए इड्गाऱ चुक्पा यम्बा केरेक्ले खुनिऱ तगि येपुमाआड् येसुरे कुयाःम्बेओ तोःन्दि पिमा सुयेम् खोःसुड्डाड् वाऱआरो ॥ मोसा हेक्क्याड् वेऱ माड्निड्वाऱपाःन् केबाःपुपाहाऱरे ताःन्दि पोःड् लऱरिक् मेबाःतुबान्नाड्धो, वेऱ थेआड् इड्गाऱ मेम्बाःत्ते वाऱआरो ॥ 23 हेक्केलऱरिक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तैल्ले तुक्खे चामाआड् सिःमाए पोःड्, सिःमेन्लाम् कुहिड्वेत् पोःड्मा हेक्क्याड् काकनु तुम्बा पोःड्डाड् सेन्लपरेन्ओःत्तिःन् यहुदिहाऱ नु थिममेन्दड् सुवाड्हाऱ इड्भोःसुसिरो लऱरिक् खेड्हाऱरे मेबाःतुआड् मेवयेरो ॥”

24 अक्खेलऱरिक् पावलरे नाड्सिड्मा पाःन्निन् पाःत्तुर पत्छेल्ले सुहाड्गेम्बा फेस्तसरे फेःक्तु, “पावलए, खेनेऱग केनाक्खे केबेरो! खेनेऱग यरिक् निसाम्मिल्ले केनाक्खे केबेरो ॥”

25 कर पावलरे नोगप् पिरु, “आदाड्बा सुहाड्गेम्बाए, इड्गाऱग मेन्नाड्डे वाऱआ ॥ इड्गाऱग सेक्खा सेनिड्वाऱओ पाःत्तारो ॥ 26 आदाड्बा अग्रिपा हाड्डिल्लेआड् कन् पाःन्निन् नुःरिक्काड् निःसुबाल्ले खुनेऱ कुदगि हाड् हाड्डाड् पाःपुमा सुक्कारो ॥ हेक्क्याड् इड्गाऱ पाःत्तुड्बा कन् पाःन्हाऱग नुःरिक्काड् कुनिड्वाऱओ युक्खुआड् वाऱ लऱरिक् इड्गाऱ निस्से चोगुड्डाड् वाऱआरो, थेआड्भेल्ले इड्गाऱ पाःत्तुड्बा येसुरे कुयाःम्बेबा पाःन्हाऱग केरेक्ले मेनिःसुरो ॥” 27 हेक्क्याड् पावलरे मेत्तु, “अग्रिपा हाड्डे, खेनेऱ माड्निड्वाऱपाःन् केबाःपुपाहाऱरे मेसापुतुबा पाःन्हाऱ नसाःन् केजोगुबि? सेक्खासाड् खेनेऱ केजोगु केलऱबा इड्गाऱ निःसुड्लो ॥”

28 अग्रिपा हाड्डिल्ले पावलरेन् मेत्तु, “सपुफारेसा खेनेऱ इड्गाऱआड् ख्रिस्तानि चोःक्मा निड्वाऱ केजोगुबि?”

29 पावलरे नोगप् पिरु, “आल्लोसाड् ताःन्दिसाड्, आदाड्बारक् मेःन्, कर आड्न् इड्गाऱ पाःत्तुड्बा पाःन् केधेम्बा केरेक् मनाहाऱ कन् पुड्ला थाःमाओरक् मेःन्नाड्ग वेऱ इड्गाऱ हेक्केए नसानिबा मेबोःड्नि फाऱआड् निड्वाऱफुमाड्डो तुवा चोःक्कारो ॥”

30 हेक्क्याड् अग्रिपा हाड्, सुहाड्गेम्बा फेस्तस नु बर्निस हेक्केलऱरिक् खेपुम्बोबा वेऱ मनाहाऱ मेबोगेआड् 31 खेपुमोलाम् लाःक्कात् मेःलःन्देऱ मेबत्छेल्ले खेड्हाऱ अक्खे मेमेत्छिड्लो, “कन् मनाःल्लेग पुड्लाधाबा पोःड्मा नु सिःमेःल्लेन् खुम्दिड् खोःमाग थेआड् याःम्बक् मेम्भेःन्ने वाऱरो ॥”

32 हेक्क्याड् अग्रिपा हाड्डिल्ले सुहाड्गेम्बा फेस्तसेन् मेत्तु, “कल्ले सिजरेन् येक्पेलि मेन्जोःक्के वयेल्लेग लेपुमादेःमाआड् सुक्तेत्तेबारो ॥”

27

पावलरेन् रोम पेःक्

1 आल्ल आनिगे इतालि* लेपुमाड् वालाम्दिःक् चोःक्मा पोःड् केलऱबा निड्वाऱ निःन्धो पोःक्खे ॥ खेड्हाऱरे पावल नु वेऱ पुड्लाधाबाहाऱ पयम् हाड्डिल्लेन् तुरा मेपुमनाबा तुरारेन् थक्तुम्बा जुलियसरे कुहुक्को लक्पेन्मेबिरुसिरो ॥ 2 हेक्क्याड् आनिगे एसियास्मा तेड्गपुपोबा

* 27:1 इतालि-इतालि लाजेऱओ रोम येक्यक् नेस्सेरो ॥ रोमि हाड्जुमरे खासेन्लोःम्मा तेन्नो पावल्लेन्कुदोःन्छे तेःमा केबोःड्बा वये ॥

वागपखेःङ्हाः लेपमाङ् वालाम्दिःक् चोःक्मा यारिप् केबोःङ्बा आद्रामितेनसलाम् केभेम्बा
वालाधाओ लाःपमनाआङ् लाम्दिःक् चोःक्मनारो॥ आनिगे नु थिससलोनिकालाम् केदाःबा
अरिसुतार्खस मेपमनाबा मेसेदोनियालि नसानिबा चुम्धिककाङ् वयेरो॥

3 हेक्क्याङ् कुदाःन्दिकमा आनिगे सिदोन्नो केपमनाआङ् थक्तुम्बा जुलियसेल्ले पावलेन्
लुङ्माः तुक्तुआङ् कुन्देःङ् कुन्जुम्हाःनु तुम्मा हेक्क्याङ् चाहाबा केजोःक्पा चिगःक्वा तङ्गाम्
चोःक्मा तेनदिङ् पिरुरो॥ 4 खेपमोलाम् आनिगे तगि पोःङ्मनार पेःक्मना कर सुरित् केजङ्ङिन्
आनिगे तक्लेङ्वा लेपमाङ्लाम् हुःरेबाल्ले चोगुल्ले खेन् सुरित्मानन्नु सेःप्सिङ्मा फाःआङ् आनिगे
सैप्रस वागपखाम्लिल्ले थोहाङ्लेपमाङ्नु कुया कुया पोःङ्मनार पेःक्मनारो॥ 5 हेक्क्याङ् सिलिसिया
नु पाम्फिलिया तेङ्गपरे कुयाओ पोःङ्मनार पेःक्मनाआङ् लिसिया थुम्मोबा मडरा पाङ्जुम्मो
केपमनारो॥ 6 खेपमो थक्तुम्बेल्ले मिस्रसमा अलेक्जेन्द्रियालाम् केभेम्बाआङ् इताल्ले लेपमाङ्
लाम्दिःक् चोःक्मा यारिप् केबोःङ्बा वेः वालाधाःन् खोःसु, खेल्ले चोगुल्ले आनिगे खेपमो
चत्छिङ्मनारो॥ 7 हेक्क्याङ् खेपमोलाम् यरिक् येन् नडेःक्काङ् वालाम्दिःक् चोःक्मनार पयम्
तुक्खेन् निदस मेपमनाबा येक्यक्किल्ले कुबेसाङ् केपमनारो॥ हेक्क्याङ् खेपमोलाम् इताल्ले
लेपमाङ् पेःक्मा सुरित् केजङ्ङिल्ले मेबिरिगेन्बाल्ले चोगुल्ले क्रेत मेपमनाबा वागपखाम्समा
सालमोनेनु लाङ्गेत् लेपमाङ् पोःङ्मनाआङ् 8 क्रेतरे लाङ्गेत् पिसाङ् कुया कुया पोःक्खिगेर पयम्
तुक्खेवानु आनिगे लिसिया पाङ्जुम्मिल्ले कुबेसाङ्बा “सेःप्सिङ्देन्” मेपमनाबा तेन्नो केपमनारो॥

9 खेङ्हाः वालाम्दिःक् चोःक्मा मेसुसेबाल्ले चोगुल्ले, हेक्क्याङ् सुरित् केजङ् हुःमा येम्मिन्
निःत्ताङ्डे तयेर पत्छेबाल्ले, खेपमोनु तगि लाम्दिःक् चोःक्मा किपमा केघुःबा पोःक्खेआङ् वये*॥
हेक्केःल्ले पावलरे वादोचाःक्पाहाः सुजा पिरुसि, 10 “आदाङ्बासे, आल्ल तगिबा वालाम्दिःक्
चोःक्मा किपमा केघुःबा पोःक्खेबा निःसुङ्लो॥ चक्मेल्लए वालाम्दिःक् आजोगुम्ने फाःग्र,
वालाधा नु वागकरे पयम् इम्मोःक्लक् मेःन्, कर आनिःआङ् सिःमा आसुक्लो॥” 11 कर
थक्तुम्बेल्ले पावलरे पाःत्तुबा पाःन्नननुःल्लेआङ्वादोयुक्पेन् नु वादोदाङ्बाल्ले लाम्दिःक् चोगि
लरिक् पाःत्तेछुबा पाःन्नोए निङ्वाः पिरुरो॥ 12 कन् तेन्निन् चुङ्वाःम्माओ वाःमा नुःबा
मेजोगेम्बाल्ले चोगुल्ले यरिक्दङ्बा मनाहाः लाम्दिःक् चोःक्माआङ् फोनिक्स येक्यक्को
केपमाआङ् चुङ्वाःम्माओ वाःमा निङ्वाः मेजोगुरो॥ खेन् वागपखेःङ्ङिङ्ग क्रेतसमा थाङ्गेत् नाम्धा
नु लाङ्गेत् नाम्धा लेपमाङ् तक्केमेप्पा नुःबा वागपखेःङ्चोगेरो॥

13 लाङ्गेत् पिसाङ्लाम् येमयेम्गेन् सुरित् केजङ् हुःमा हेःक्तेआङ् वादोचाःक्पाहाःरे कङ्ग
वालाम्दिःक् चोःक्मा नुःबा मिकसेःन्लो फाःआङ् निङ्वाः मेङ्ःत्तु॥ हेक्क्याङ् वादोखेःक्चुरिन्
मेःःक्खुआङ् क्रेतरे लाङ्गेत् पिसाङ्लाम् कुया कुया मेबोःक्खेर नाम्धा पिसाङ् लेपमाङ् लाम्दिःक्
चोःक्मा मेहेःक्तुरो॥ 14 कर हाराए खेपमो “थाङ्गेत्-नाम्गेन्” मेपमनाबा इधुगेबा सुरित् केजङ्ङिन्
वागपखाम्लाम् किपमा खुःसेर हुःमा हेःक्तेरो॥ 15 खेल्ले वालाधाःन् हिपुत्तुआङ् सुरित् केजङ् केहुबा
लेपमाङ् तगि पोःमा केसाक्पा पोःक्खेआङ् वालाधाःन् आनिगे सुरित् केजङ्ङोए लेपमनादेमनारो॥
16 हेक्क्याङ् आनिगे काउदा मेपमनाबा चुक्सा वागपखाम्लिल्ले कुयाओ इःम्सिङ्मनार पेःक्मना॥
खेपमो वालाधाःन् फेतलाआङ्निःम्लिल्ले सेःप्सिङ्से ओगप् चोःक्मनाबा खःङ्बेहाः आनिगे
सुकमेन्छुक् च्वाःत्तोलाम् थो उःक्खुम्बेआङ् इधेःङ्मनाआङ्ताङ्मनारो॥ 17 खेङ्हाःरे खेन् थो
मेःःक्खुआङ् वालाधाःन् मेयःनेन्ल फाःआङ् कुसिगाङ्लाम् इदाःक्किल्ले चिगेक् चिगेक्
इमेधेःक्खुरो॥ सिरतिस* मेपमनाबा येःङ्घा वाजिम्बेओ आधाः फाःआङ् मेगिसेआङ् यम्बा
वादोसारिःन् यो मेधाःसु॥ हेक्क्याङ् सुरित् केजङ् हुःरेबा लेपमाङ् वालाधाःन् मेलेरु मेदेःसुरो॥
18 चक्मेल्लए सुरित् केजङ् किपमा खुःसेर हुःरेर नेससे॥ खेल्ले चोगुल्ले कुदाःन्दिक्मो खेङ्हाःरे
वागक्हाः च्वाःत्तो लाप्फुमा मेहेःक्तुरो॥ 19 कुआत्छेन्दाःन् वालाधाःन् याङ्याङ् चोःक्मा फाःआङ्

* 27:9 ग्रीक पाःन्दाङ्ङो “तःक् नेपमनाबा येन् थयेआङ् वालाम्दिःक् चोःक्मा किपमा खुःसेरो॥” यहुदिहाःरे खुनिः केयेक्पा
तःक् नेपमनाबा तङ्नाम्पगाङ्, तङ्बेबा खेन्येम्मो, सुरित् केजङ् साःरिक्हुःमा हेःक्ते॥ * 27:17 कन् तेन्निनङ्ग
आङ्न्ताःन्दिक्अफ्रिकास्मा लिबिया लाजेःङ्न्लो॥

याम्मो खेङ्हाऱे वादोसामाहाऱ* च्वाःत्तो आबाडे लापुमेभुसुरो ॥ 20 यरिक् येन् थारिक् किपुमा खुःसेर सुरित् केजङ्गिन् हुरे नेस्सेबाल्ले चोगुल्ले लाम् केलोःबा खेसेऱ, नाम् थेआङ् आनिगे निःमा मेसुकुतुम्बेन्नाङ्लो ॥ हेक्केःल्ले आहिङ् केलऱबा निङ्साङ्ङाङ् माःमनादेःमनारो ॥

21 वालाधाओबा मनाहाऱ चा मेन्जाएबा यरिक् येन् पोःक्खेआङ् वयेबाल्ले पावलेन्खुन्छिऱ लुम्मो येम्सिङ्ङाङ् अक्खे मेत्तुसि, “आदाङ्बासे, आबाःन् केघेप्सुम्माङ् क्रेतलाम् आन्धासिङ्ङिन्निःल्लेग अक्खेलऱरिक् इम्मोःक् मेबोःक्खेम्बारो ॥ 22 कर आल्ल हाङ्हाङ् लऱरेम्मेऱ फाऱआङ् पेलि फाक्निङ्लो, थेआङ्भेल्ले आनिऱग लत्थिक्काङ् आन्छिःनेन्लो, कर कन् वालाधाःन्लक् इम्मोःक् पोःङ्लो ॥ 23 इङ्गाऱ सेवा चोगुङ्बा निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुमाङ्लाइङ्बेन् आन्देःन् सेन्दिक् इङ्गाऱनु ओसेःन्धाक्सिङ्ङाङ् 24 अक्खे मेत्ताङ्, ‘पावलए, मेगिसेन्नेऱओ, खेनेऱग सिजरले कुदगि खासेन् लोःन्छिङ्से येप्माए पोःङ्लो ॥ हेक्क्याङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले खेनेऱनु लाम्दिःक् केजोःक्पाहाऱआङ् हिङ्घुसिऱरो ॥’ 25 खेल्ले चोगुल्ले आदाङ्बासे, हाङ्हाङ् लऱरेम्मेऱओ! इङ्गाऱग निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् नसाःन् चोगुङ्लो ॥ हेक्क्याङ् इङ्गाऱ मेत्ताङ्बा कुइसिःक् केत्तो ॥ 26 हेक्केसाङ् आनिऱग कुभा वागप्खाम्मो आहाक्सिङ्लो ॥”

27 खाम्दोलुम् वरक्को सुरित् केजङ्गिङ्गिल्ले यापुमि मुःत्तेबा थिक्-लि (१४) येन् पोःक्खे चुरेआङ् वयेरो ॥ सेत्तुम्भक्तेल्ले वादोचाःक्पाहाऱे लाजेऱरे कुबेसाङ् मेगेरेबा निङ्वाऱ मेघोःसुरो ॥ 28 हेक्केःल्ले खेङ्हाऱे च्वाःत्तिल्ले कुभिःममेन् आक्खेम्म्याक् नेबे फाऱआङ् लुङ्ङिन् इदाःक्किल्ले इमेघेःक्खुआङ् च्वाःत्तो मेधासुआङ् मेसिःक्तुल्ले हुक्सिक् येत्किप् (८०) मेघोःसु ॥ हेक्क्याङ् सपफाङ् मेसिःक्तुल्ले हुक्सिक् तुक्किप् (६०) मेघोःसुरो ॥ 29 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱ कुयाओबा पयम् लुङ्ङो आदोःक्पिला फाऱआङ् सारिक् मेगिसेआङ् वालाधाःल्ले कुएःक्लेप्माङ्नु लिसि वादोखेःक्चुरिहाऱ मेधासुआङ् आल्ल हारा खाओःत्तिरो फाऱआङ् तुवा चोःक्मा मेहेःक्तुरो ॥ 30 हेक्क्याङ् वादोचाःक्पाहाऱे वालाधाल्लेन् तक्लेप्माङ्नु वादोखेक्चुरिहाऱ केधाःबा मेलाम्सिङ्गल खेत्छिङ्मा फाऱआङ् खःङ्बेन् यो च्वाःत्तो थाःमा मेहेःक्तुरो ॥ 31 कर पावलरे थक्तुम्बा नु थक्सुबाहाऱ मेत्तुसि, “कन् वादोचाःक्पाहाऱ कन् वालाधाओ मेन्याःक्नेन्ने फाऱग्र खिनिऱ केन्हिङ्ङिन्लो ॥” 32 खेल्ले चोगुल्ले थक्सुबाहाऱे खःङ्बेन् केभोःम्बाआङ् केबप्पा इदाःक्हाऱ मेघक्तु मेदेःसुआङ् खःङ्बेन् च्वाःत्तो मेलेरु मेदेःसुरो ॥

33 आल्ल खाओःत्तेर पत्छेल्ले पावलरे खेङ्हाऱ कुजासिक् चेम्मेऱ फाऱआङ् पेलि फाक्तुसि, “खिनिऱग केगिसिबाल्ले चोगुल्ले थेआङ् मेन्जाए केवयिबा थिक्-लि (१४) येन् पोःक्खे ॥ 34 हिङ्गारे लागि थेङ्ग चामाए पोःङ्, हेक्केःल्ले चाजेम्मेऱ फाऱआङ् पेलि फाक्निङ्लो ॥ खिनिऱ थेगेःक्इधिक्काङ् थेआङ् मेबोःङ्नेल्लो ॥” 35 पावलरे हेक्के मेत्तु सुरुसिआङ् कुभा खरेःङ् खप्सुआङ् केरेक्ले खुनिऱ तगि निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् नोगेन् पिरुर चामा हेःक्तुरो ॥ 36 खेङ्हाऱ काक् हाङ्हाङ् मेलऱरेआङ् चाजामा मेहेःक्तु ॥ 37 आनिगे वालाधाओ किप्थिक् नेत्छिआङ् नु-तुक् (२७६) मनाहाऱ याक्मनारो ॥ 38 केरेक्ले खुनिऱ खाघा चा मेजआङ् वालाधाःन् याङ् याङ् चोःक्मा फाऱआङ् सि-जाहाऱ च्वाःत्तो लापुमेभुसुरो ॥

39 हेक्क्याङ् नाम्बिन्देआङ् वादोचाःक्पाहाऱे वारक् कुयाओबा येःङ्घा तेन् मेनिःसु, कर लाजेऱङ्नु कुसिङ् मेन्निःत्तुन् ॥ हेक्क्याङ् कुयाओ तेऱमाआङ् केलुम्सिङ्बाआङ् केनेबा येःङ्घाओ वालाधाःन् हाक्मा निङ्वाऱ निःन्धो मेजोगुरो ॥ 40 खेल्ले चोगुल्ले खेङ्हाऱे वादोखेःक्चुरि इदाःक्हाऱ मेघक्तुआङ् वरक्को मेनिःबे हेक्क्याङ् खेङ्हाऱे कुदोःम्मा कुहिमा सिङ्ङिन् केधम्बाआङ् केबप्पा इदाःक्हाऱआङ् मेभाःक्खु मेदेःसुरो ॥ खेङ्हाऱे वादोसारिःन् मेभाःक्खुआङ् मेभोःन्दु ॥ हेक्केलऱरिक् सुरित्तमाल्ले वालाधाःन् मुःत्तुर कुयाओ तेऱरुरो ॥ 41 कर वालाधाःल्लेन् तक्लेप्माङ्बेन् वरक्किल्ले कुयाओ केलुम्सिङ्बाआङ् केनेबा येःङ्घाओ सारिक् हाक्सिङ्ङाङ् मुम्माआङ् मेन्छुक्मना पोःक्खे, हेक्क्याङ् एःक्लेप्माङ्बान् वाभेल्लेङ्ङिल्ले हिपुत्तुआङ् यम्मा हेःक्तेरो ॥

* 27:19 वादोसामाहाऱ-कङ्ग वालाधाओ चाहाबा केजोःक्पा चिगःक्वाहाऱरो ॥

42 थक्सुबाहाऱरे पुड्लाधाबाहाऱ वामेजाःक्काड् मेघेत्छिड् मेबेःक् फाऱआड् सेपुमासि निड्सेःक् मेजोगु ॥ 43 कर थक्तुम्बाल्ले पावलेन् ताड्सेःपुमा फाऱआड् माऱरुआड् वाजाःक्मा केलेबाहाऱ तगि मेबिन् मेधानिआड् वामेजाःक्काड् कुयाओ मेबेःक्नि हेक्क्याड् 44 वाजाःक्मा मेल्लेःमनाबाहाऱ सिड्भेल्लेक् नु केयम्बा वालाधा सिड् हेपुमो मेधिमसिड्डाड् वामेजाःक्ल कुयाओ मेबेःक्नि फाऱआड् इड्जाःड् पिरुसि ॥ हेक्केलऱरिक् केरेक् थेआड् मेम्बोःड्डे आनिगे कुयाओ केपुमनारो ॥

28

पावलेन् माल्ता वागपुखामुमो

1 हेक्क्याड् आनिगे केरेक् थेआड् मेम्बोःड्डे कुयाओ लःन्दिगेआड् कन् वागपुखामुमिल्ले कुमिड् माल्ता वयेबान् निड्वाऱ खोःमुनारो ॥ 2 खेपुमो केयुड्बा पाड्तिबा यक्युड्बाहाऱरे आनिगे साऱरिक् लुड्माऱ मेदुक्तिगेआड् मिमेदुपुतुआड् लाड्दाःक्मा मेबिरिगेरो, थेआड्भेल्ले वाहितमान् थ्येर पत्छेआड् चुड्जिःक्तेरो ॥

3 पावलरे सिड्मुजिऱ सुपुसुर मिओ केःतुल्ले मिःल्ले येमदुआड्असेःक्पेन्खेन् सिड्मुजिऱओनु लःन्देआड् पावलरे कुहुक्को कित्छिड्लो ॥ 4 पाड्तिबा यक्युड्बाहाऱरे पावलरे कुहुक्को असेःक्पेन्कित्छिड्बा मेनिःसुआड् अक्खे मेमेत्छिड्, “कड्ग सेक्खासाड् मना केसेपुपाएरो ॥ कन् वाहड्डोलाम् हिडेसाड् कन् खासेन् केलोःम्बा माड्डिल्ले कुघुमदिड्लाम् पिम्मा मेसुक्तेन्लो ॥” 5 कर पावलरे खेन् असेःक्पेल्ले अःक्मा मेड्घोए मिओ साक्खु केःतुआड् थेआड् मेबोःक्खेन्लो ॥ 6 आल्ल पावलेन् थड्दुआड् हर्गुप् चोःन्नाड् सिःऱ लऱरिक् निड्वाऱ मेड्ःतुआड् मनाहाऱरे मेहाड्घुरो ॥ यरिक् येम् मेहाड्घुसाड् खुनेऱ थेमाआड् मेबोःक्खेम्बा मेनिःसुआड् खुनिऱ निड्वाऱइन्मेलेक्खुर अक्खे मेमेत्छिड्लो, “कड्ग सेक्खासाड् माड्लो ॥”

7 खेपुमो निःत्ताड्डे खेन् वागपुखाम् युक्पा पबुलियसरे कुलाजेऱ नेसुसे ॥ खेल्ले आनिगे कुहिम्मो तेऱरिगेआड् साऱरिक् नुःरिक् मेत्तिगेऱ सुम्येन् थारिक् तरे यापुमि तोःसेरो ॥ 8 पबुलियसरे कुम्बा तुड् नु माक्खिऱ हिबिःपुमाल्ले तरुआड् नेतुनाओ नेसुसे ॥ हेक्केःल्ले पावलेन् कुहिम्मो पेआड् तुवा चोगु पिरुआड् हुक् नेसुसुआड् वेःन्दुरो ॥ 9 अक्खे पोःक्खेल्ले वागपुलाजेऱओबा काक् केदुक्पा केयऱबाहाऱ मेदुयेआड् मेवेःत्तेरो ॥ 10 खेड्हाऱरे यरिक् इड्धाःड् मेबिरिगेऱ मिक्तोःक् नु चेसुसुड्हाऱ मेदोःन्दि मेबिरिगे ॥ याड्सि पेःक्मा येम् पोःक्खेल्ले वालाम्दिःक्को चाहाबा केजोःक्पा केरेक् चिगःक्वाहाऱ वालाधाओ मेयाक्तु मेबिरिगेरो ॥

11 हेक्क्याड् खेपुमो ला सुम्सि थारिक् वयिगेआड् खेपुमो अलेक्जेन्द्रियालाम् केदाःबा कापुसाबा ग्रिक् माड्हाऱरेन् खोःमुमनाबा इत्छापु केबपुपा वालाधाओ लाःपुमनाआड् आनिगे वालाम्दिःक्को थसिड्मनारो ॥ खेन् वालाधाःन् चुड्वाःम्माओ खेन् वागपुखेःड्डो तयेआड् वयेरो ॥ 12 हेक्क्याड् आनिगे सिराकस मेपुमनाबा येक्यक्को केपुमनाआड् सुम्येन् थारिक् खेपुमो नेमना ॥ 13 खेपुमोलाम् थसिड्मनाआड् इताल्लि लाजेऱबा रेगियम मेपुमनाबा येक्यक्को केपुमनारो ॥ हेक्क्याड् कुदाःन्दिक्मा लाड्गेत् पिसाड्लाम् सुरित् केजड् हुःरे, हेक्क्याड् थसिड्मनाआड् कुआत्छेन्दाःन् पतिओलि मेपुमनाबा पाड्जुम्मो केपुमनारो ॥ 14 खेपुमो आनिगे कुभा नसानिबा फुऱनुसाऱहाऱ तुम्मनासि, हेक्क्याड् खेड्हाऱरे येतुनामधिक् याःक्तेम्मेऱ लऱरिक् पेलि यापुमि मेभाक्तेरो ॥ आनिगे खुन्छिऱनु येन्नामधिक् याःक्मनाआड् रोम लेपुमाड् थसिड्मनारो ॥ 15 रोम्मो केवाऱबा नसानिबाहाऱरे आनिगे तयेऱइगेऱ पत्छिगेबा पाःन्निन् मेघेपुसुआड् अपुपियासुमा पाड्जुम्नु सुम्सि इःक्खिम् मेपुमनाबा देन्नो आनिगे तुम्से लाम्देःड् थारिक् लाम्लक्से मेदुयेरो ॥ हेक्क्याड् पावलरे खेड्हाऱ निःसुसिआड् हाड्हाड् पोःक्खेर निड्वाऱफुमाड्डिन् नोगेन् पिरुरो ॥ 16 आनिगे रोम्मो केपुमनाआड् खेपुमो थक्सुबा कोमाओ पावलरे आबाडे तड्गाम् चोगुबा येड्वाहिम्मो वाऱमा मेबाड्घुरो ॥

17 सुम्येन् एगाड् पावलरे यहुदि लाम्लोःबाहाऱ चुम्लुड्डो उःतुसिआड् खेड्हाऱ मेजुपुसेल्ले अक्खे मेत्तुसिरो, “आम्भुऱ आन्साऱसे, इड्गाऱग आनिऱ मनाहाऱ नु आनिऱ सुधेबाहाऱरे आम्बिरे आम्पुसेबा साक्थिम्मिल्ले कुदक्लेड्वाओ थेआड् मेम्बाःपुपेन्लो, हेक्केसाड् इड्गाऱग यरुसलेम्मो

मेदेम्साड्डाड् रोमि सुहाड्युक्पाहाऱरो हुकमेसुप्ताड्लो ॥ 18 खेड्हाऱरे इड्गाऱ मेसाऱराड्डाड् यापुमि लेपुमादेःमा निड्वाऱ मेजोगु, थेआड्भेल्ले इड्गाऱ सिःमेल्ले खुम्दिड् खोःमा थेआड् फेन् पाःन् मेन्जोःक्के वयाड्लो ॥ 19 आनिऱ आबाडे यापुमिहाऱरे खुनिऱ तक्लेड्वाओ आपुतिक् थेआड् मेगत्तान्छाड् यहुदि लाम्लोःबाहाऱरे साऱरिक् मेअत्ताड्डिल्ले इड्गाऱ हाड् युक्पा सिजरलो येक्पेलि चोःक्माए केबोःड्बा पोःक्खाड्लो ॥ 20 खेल्ले चोगुल्लेए इड्गाऱ खिनिऱनु तुम्माआड् थेआड् आपुतिक् मेगुःताड् केलऱबा पाःन्निन् चेड्मा निड्वाऱ चोगुड्डाड् कपुमो त्पेम्मेऱ फाऱआड् उःतनिड्बरो ॥ इस्त्राइलिहाऱरे ताः केलऱबा निड्साड् मेजोगुबा माड्थुकुपेन्नसाःन् चोगुड्बाल्ले चोगुल्ले इड्गाऱ आइन् कन् इघेःड्डो थ्याड्डाड् वाऱआरो ॥”

21 खेड्हाऱरे खुनेऱ नोगपु मेबिरु, “आनिगेग यहुदियालाम् केयाःम्बेओ थेआड् सकड्डघड् मेड्घोए वयिगेरो ॥ हेक्क्याड् खेपुमोलाम् खेनेऱ केदक्लेड्वाओ फेन् पाःन्हाऱ केदाःपुपा फुऱनुसाऱहाऱआड् मेहोःप्लो ॥ 22 कर कन् केनाःतु केड्ःतुआड् केवाऱबा निसाम्लिल्ले कुदक्लेड्वाओ मेबाःतुबा आत्तिसाड् खेपुसुम्बेर वयिगे ॥ कल्ले कुयाःम्बेओ खेनेऱ केनिड्वाऱ थेमा वाऱबे फाऱआड् खेम्मा सिराऱ थाडेआड् वाऱरो ॥”

23 हेक्केःल्ले खेड्हाऱरे पावलनु यामुमो तुम्मा येम् निःन्धो मेजोगु हेक्क्याड् खेन् येम्मो खेड्हाऱ पावलरे कुयेड्वाहिम्मो यरिक् मेदयेरो ॥ हेक्क्याड् पावलरे तानामनु नाम्धयेऱ थारिक् निड्वाऱफुहाड्डुम् नु येसुरे कुयाःम्बेओ खेड्हाऱ नसाःन् केजोःक्पा चोःक्मासि फाऱआड् मोसारे सापुतुबा साम्योथिम् नु माड्निड्वाऱपाःन् केबाःपुपाहाऱरे मेसापुतुबा सापुलालाम् कुबे हनुदुआड् चेक्तुसिरो ॥ 24 खेड्हाऱ कुभारेग पावलरे पाःतुबान् नामेसाऱरु कर वेऱहाऱरेग नामेन्छाऱरुन्लो ॥ 25 खेल्ले चोगुल्ले खुनिऱ लुम्मोए निड्वाऱ मेन्दड् पोःक्खेरो ॥ हेक्क्याड् खेड्हाऱ पेःक्मानुःल्ले तगि पावलरे अक्खे मेत्तुसि, “सेक्खाए नुःरिक्काड् सेसेमाड्डिल्ले माड्निड्वाऱपाःन् केबाःपुपा यसेयाःल्ले कुमुराओलाम् खिनिऱ थाःक्थेबाहाऱ अक्खे मेत्तुसिआड् वाऱरो-

26 ‘कन् मनाहाऱरो पेगेऱआड् अक्खे मेत्तेसेऱ,

आबाःन्जाक्किन् खिनिऱ केघेपुसुम् आल्लसाड् नुःरिक्काड् केघेपुसुम्,

कर कुसिड् केन्निःतुम्मिन्लो ॥

आयाःम्बेक्किन् खिनिऱ ओगेमेत्तुम् आल्लसाड् नुःरिक्काड् ओगेमेत्तुम् हेक्केसाड् केन्निःसुम्मिन्लो ॥

27 थेआड्भेल्ले कन् मनाहाऱरे खुनिऱ निड्वाऱइन्केधुड्बा पोःक्खेआड् वाऱरो ॥

खुनिऱ नेक्खोऱहाऱ सुबेआड् पत्लो ॥

खुनिऱ मिक्हाऱ सुबेआड् पत्लो ॥

मेःन्ने फाऱग्र मेनिःसु, मेघेपुसु,

कुसिड् मेनिःतुआड् इड्गाऱओ मेनुःक्खेबरो

हेक्क्याड् वेःन्निड्बा वयेरो लऱरिक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले पाःतुरो ॥”

28 हेक्क्याड् पावलरे कुनुपुमो अक्खे मेत्तुसि, “निड्वाऱफुमाड्डिल्लेन् सेन्लपुऱे सुनाइड्डिन् थिम्मेन्दड् सुवाड्डाऱरो पाड्घुआड् वाऱ, हेक्क्याड् खेड्हाऱरे नुःरिक्काड् मेघेपुसुऱ केलऱबान् कुसिड् निःत्तेम्मेऱओ ॥” 29 ((हेक्क्याड् पावलरे कन् पाःतु सुरुआड् यहुदिहाऱ खुनिऱ लुम्मो साऱरिक् पाःन्धड् मेधक्तेऱ खेपुमोलाम् मेबेरो ॥)) 30 तड्बे नेत्छि थारिक् पावलरे आबाडे तड्गाम् चोगुबा येड्वाहिम्मो याःक्तेआड् कुदुम्से केदाःबा केरेक् मनाहाऱ लाड्डाःक्मा पिरुसिर वयेरो ॥ 31 हेक्क्याड् मेड्गिए हाड्डाड् लऱरिक् निड्वाऱफुहाड्डुम्मिल्ले कुयाःम्बेओ इड्भन् चोगुर केदाःबा केबेःक्पाहाऱ दाड्बा येसु ख्रिस्तेऱ कुयाःम्बेओ हुऱरुसिरो ॥ आत्तिन्हाऱरेआड् हेक्के चोःक्मोलाम् खुनेऱ साक्मा मेड्गोःतुन्लो ॥

पावलरे रोमिहाऱ हाक्तुसिबा सकइङ्घड् निःसुम्

कन् सकइङ्घड्ङिन् पावलरे रोम येक्यक्को केनेबा सेसेहुप्लक्कोबा नसानिबाहाऱ हाक्तुसिबारो ॥ पावलनेन्रोममो मेम्बेःक्के वये, कर खेपमो पेःक्माआङ् खेपमोबा नसानिबाहाऱ तुम्मासि हेक्क्याङ् कुभा येम् थारिक् खेङ्हाऱनु माङ्सेवा याःम्बक् चोःक्मा निङ्सेःक् चोगु ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाऱलाम्बा कुभाऱ खोःमाआङ् स्पेन लाजेऱओ सुनाइङ् इङ्भोःसे पेःक्मा केलऱबाआङ् निङ्वाऱ चोगुआङ् वयेरो ॥ कन् सकइङ्घड्ङो नसानिबा हिङ्मन्नो चाहाबा केजोःक्पा पाःन्हाऱरे कुयाःम्बेओ पावलरे चेक्खुआङ् वाऱरो ॥

पावलरे रोम सेसेहुप्लक्पा मनाहाऱओ सेवा तोःन्दुर खेङ्हाऱरे खुनिऱ लागि निङ्वाऱफुमाङ्ङो पेलिगेन् तुवा तोःन्दुबा पाःन्निन् साप्तुआङ् वाऱरो ॥ हेक्क्याङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुनिःमाओ यहुदिसाङ्थिमनेन्दङ् सुवाङ्साङ्लायो मेःन्नेबा पोःङ्मा पोःङ्लऱरिक् पावलरे पोधक् चोगुआङ् वाऱ, थेआङ्भेल्ले काक् मेन्छाम् सुवाङ्हाऱ लायोरे तेत्तुसिआङ् मेवाऱरो ॥ हेक्क्याङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुनिःमाओ लायो मेःन्नेबा पोःङ्माग येसुःन्नसाःन् चोःक्माए पोःङ् फाऱआङ् मेत्तुसिरो ॥ येसुःन्नु थिक्हुप् पोःङ्माल्ले कुसङ् हिङ्मन्निन् आघोःसुम् फाऱआङ् मेत्तुसिरो ॥ नसानिबाहाऱरे निङ्वाऱफुमाङ्ङिन्नु सनारुङ् मेगत्तुऱ, हेक्क्याङ् सेसेमाङ्ङिल्ले लायो नु सिःमेल्लेन् मुकसाम्लाम्बा चोःक्युम्भो पिरुसिऱरो ॥ नाःतला ५-८ ओ पावलरे साम्योथिममिल्लेन् निङ्वाऱसोःक्किन् नु नसानिबाहाऱरे खुनिऱ हिङ्मन्नो सेसेमाङ्ङिल्ले कुमुकसाम्मिल्ले कुयाःम्बेओ चेक्खुरो ॥ हेक्क्याङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले काक् मेन्छाम् सुवाङ्हाऱरे लागि चोगुबा निङ्सेःक्को अक्खेलऱरिक् यहुदिहाऱ नु थिमनेन्दङ् सुवाङ्हाऱ ताःमा मेसुकुपे फाऱआङ् पाःन् थक्लो ॥ यहुदिहाऱरे येसुःन् मेनाऱरुबाल्ले चोगुल्ले वेऱ मेन्छाम् सुवाङ्हाऱरे येसु ख्रिस्तेननसाःन् चोःक्मोलाम् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुलुङ्गुम्भिन् मेघोःसुर केलऱबा निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्सेःक् वयेरो ॥ कुनुपमो पावलरे ख्रिस्तानि हिङ्मन्नो वेऱहाऱ लुङ्माऱ तुक्मासिल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाऱ ताःमा सुक्तेत् लऱरिक् चेक्खुआङ् वाऱरो ॥ निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् माङ्सेवा चोःक्मा, नसानिबाहाऱरे आबाडे लाजेऱ युक्साबाहाऱ हेक्क्याङ् वेऱ मनाहाऱनु चोःक्मा केबोःङ्बा लक्पेन्निऱल्ले कुयाःम्बेओआङ् साप्तुआङ् पतलो ॥

थामिङ्

निःसुम् नु निङ्वाऱसोःक् १.१-१७
मनाहाऱ सेन्लप् चाहाबा मेजोःक् १.१८-३.२०
सेन्लप्रे लागि निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्सेःक् ३.२१-४.२५
ख्रिस्तओ कुसङ् हिङ्मन् ५.१-८.३९
निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्सेःक्को यहुदिहाऱ ९.१-११.३६
ख्रिस्तानि थिम् १२.१-१५.१३
कुनुपमा नु पावलरे कुसेवाःन् १५.१४-१६.२७

सेवा

१ निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले सेःक्युकमिबा पोःङ्से सेगाङ्डाङ् कुसुनाइङ् इङ्भोःसे उःत्ताङ्बा येसु ख्रिस्तरे कुसेवारोबा इङ्गाऱ पावलरे कन् सकइङ्घड्ङिन् हाक्निङ्बारो ॥ २ कन् सुनाइङ्ङिङ्ग निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले तगिसा कुमाङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱलाम्बा सेसे सामयोसाप्लाओ माङ्हेक् चोगुआङ् पतलो ॥ ३ कन् सुनाइङ्ङिङ्ग निङ्वाऱफुसाः येसुरे कुयाःम्बेओरो ॥ खुनेऱग दाउद हाङ्ङिल्ले कुमुऱइदाङ्सालाम्बा मेन्छाम् यापमि पोःक्खे, ४ हेक्क्याङ् सेसेमाङ्ङिल्ले

कुमुकसाम्लाम्बा खुनेः सिःमेन्लाम् याम्मो हिडेबाल्ले निड्वाःफुसाःरो फाःआड् ओसेःनदाड् पोःकखेरो ॥ खुनेःए येसु ख्रिस्त आनिः दाड्बरो ॥ 5 खुनेःलाम् नु कुमिड्सो इड्धाःड्ले लागि केरेक् लाजेःबा थिममेन्दड् सुवाड्हाःरे नसाःन् मेजोगुर हेक्क्याड् इड्जाःड् केडःप्पा केनाःप्पा मेबोःड्ल फाःआड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेःक्युकुमिबा पोःड्मा सुयेम् पिरिगेआड् वाःरो ॥ 6 ख्रिनिःआड् खेड्हाःनुए येसु ख्रिस्तरे कुड्जाःड् केडःप्पा केनाःप्पा कुमना पोःड्से निड्वाःफुमाड्डिल्ले केउःत्तिआड् केवयिःरो ॥

7 निड्वाःफुमाड्डिल्ले साःरिक् मिःमजि केमेत्तिःआड् आबाडे कुसेसे मना पोःड्से केउःत्तिबा रोम* येक्यक्कोबा आमिःम् फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, आनिः पानुदिड् पाः निड्वाःफुमाड् नु दाड्बा येसु ख्रिस्तरे हाराः लुड्गुम् नु सनारुड् केबिरिःरो ॥

पावलरे रोम येक्यक्को पेःक्मा निड्वाः चोगुः

8 काकनुःल्ले तगि ख्रिनिः केरेक्ले लागि सेवा चोगुड्बा निड्वाःफुमाड्डिन् येसु ख्रिस्तलाम्बा नोगेन् पिरुड्लो, थेआड्भेल्ले निड्वाःफुमाड्डो केवाःबा ख्रिनिः नसाःन्निःल्ले कुयाःम्बेओबा इड्घड्डिन् इक्सादिड् खाम्बेःक्मो काक् पिसाड् सेःरेआड् वाःरो ॥ 9 खुनेः कुस्साःल्ले कुयाःम्बेओ सुनाइड् इड्भोःसुड्ल केरेक् आनिड्वाःलाम्बा निड्वाःफुमाड्डिन् सेवा चोगुड्लो, हेक्क्याड् खुनेःए ख्रिनिः लागि एत्लेड् तुवा चोगुड्बान् निःसुआड् वाःरो ॥ 10 सदादिड् इड्गाः चोगुड्बा तुवाओ निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाः कुइसिःक् आक्खेलःरिक्साड् लाम् खोःसुड्डाड् ख्रिनिःओ ताःमा सुक्कार फाःआड् पेलिगेन् तुवा चोःक्कारो ॥ 11 इड्गाः ख्रिनिः नसाःन्नो केधुम्बा चोःक्से याम्साम्गेन् पर्धाःम्मिन् ख्रिनिःनु हाःमा फाःआड् साःरिक्के ख्रिनिःनु तुम्मा निड्वाः चोगुड्डाड् वाःरो ॥ 12 हेक्केलःरिक् आनिः केरेक्ले नसाःन्लाम्बा हाड्हाड् आमैत्छिड्लो ॥

13 आमिःम् फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, ख्रिनिःओ ताःमा यरिक्लेड् निड्वाः चोगुड्, कर आल्लो थारिक् ताःमा मेन्छुकुपेनकेलःबान् निड्वाः खोःसेम्मेः केलःबा निड्वाः इःत्तुड्लो ॥ इड्गाः वेः थिममेन्दड् सुवाड्हाः ख्रिस्तओ तारुड्सिड्बा हेक्के ख्रिनिःओलाम्माड् यरिक् मनाहाः ताःपमासि आनिड्वाः वाःरो ॥ 14 थेआड्भेल्ले इड्गाःग खाम्बाहाः नु खाम्बा मेःम्बाहाः, हेक्क्याड् सिककुम्साबाहाः नु सधःक्पाहाः, केरेक्ले लागि सुनाइड् इड्भोःमाए पोःड्लो ॥ 15 खेल्ले चोगुल्ले ख्रिनिः रोमम्मो केवाःबाहाःआड् सुनाइड् इड्भोःमानिड्साःरिक् आसिक् समेआड् वाःरो ॥

16 कन् ख्रिस्तरे कुसुनाइड्डिन् इड्भोःमा मेनुःन्नान्लो, थेआड्भेल्ले कन् सुनाइड्डिन् नसाःन् केजोःक्पा काक् मनाहाः, तगि यहुदिहाः* हेक्क्याड् याड्सि थिममेन्दड् सुवाड्हाः ताड्सेःपमासि निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमुकसाम्लो ॥ 17 थेआड्भेल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ आक्खेलःरिक् आप्तिक् मेःन्नेबा आजोःक् फाःआड् कन् सुनाइड्डिल्ले ओसेःन्आधाक्लो, हेक्क्याड् कड्ग नसाःन्लाम् हेःक्सिड्डाड् नसाःन्लाम्बाए कुलिड्धो केत्लो ॥ साम्योसाप्लाओ अक्खेलःरिक् साप्लेआड् पत्, “साम्योनिबाड्ग नसाःन्लाम्बाए हिड्लो ॥”*

लायोःल्ले कुदक्लेड्वाओ निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसाक्केन्

18 साड्ग्राम्पेदाड्लाम् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसाक्केन्निन् लायोबा नु फेन् याःम्बक्किल्ले कुधिम्बा केरेक् मेन्छाम् याप्मि समदाड् चुक्तेआड् वाःरो ॥ हाबा कन् मनाहाःरेए ख्रिनिः ताप्लेःम्बा याःम्बक्किल्ले सेक्खाःन् थेःक्तुआड् वाःरो ॥ 19 निड्वाःफुमाड्डिल्ले खेड्हाः खुमदिड् पिरुसिःरो, थेआड्भेल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुयाःम्बेओ कुसिड्निःपमा केबोःड्बा काक् पाःन्हाःग आबाडे खेड्हाः ओसेःन्धाक्तुसिआड् वाः, हेक्क्याड् खेड्हाःरे नुःरिक्काड् कुसिड् मेनिःत्तुआड् मेवाःरो ॥ 20 थेआड्भेल्ले इक्सादिड् खाम्बेःक्माल्ले नावागेन् चडःत् पोःक्खेआड्धोए निड्वाःफुमाड्डिल्ले निःमेन्देपमनाबा कुसुम्बोःन्-मेन्नुपमनाबा कुमुकसाम् नु निड्वाःफुगेन् नोसड्डिन्-नुःरिक्काड्

* 1:7 रोम-रोम येक्यक्किन् रोमि हाड्जुमिल्लेन् हाड्पाड् वये ॥ * 1:16 तगि यहुदिहाः-येसु यहुदि हिमसयड्डो सावाःन्छिडेआड् वये, हेक्क्याड् खुनेः आबाडे कुलाजेःओ सुनाइड् इड्भोःसु ॥ याड्सि, सुनाइड्डिन् केरेक् मनाहाःओ नु केरेक् लाजेःहाःओ इड्भोःमा पोःक्खे ॥ * 1:17 हबकुक् २.४

निःदेतलो ॥ खेड्हाऱेग नावागेन् चडःत् पोःक्खेबा पाःन्हाऱलाम्मे नुःरिक्काड् कुसिड् निःत्तेआड् वाऱरो ॥ हेक्केःल्ले मेन्छाम् याप्मिहाऱे मेन्निःमना लाम्सिड्मा पाःन् थेआड् होःप्लो ॥

21 खेड्हाऱे निड्वाऱफुमाड्डिन् कुसिड् मेनिःतुसाड् खुनेऱ पिमा केबोःड्बा मिड्सो इड्धाःड् मेम्बिरुन् हेक्क्याड् नोगेन्नाड् मेम्बिरुन्लो ॥ कर खेड्हाऱे खुनिऱ इःत्छिड्साम्मिन् फेःत्लाऱे पेरो, हेक्क्याड् खुनिऱ अदड् निड्वाऱइन्खादापुतुआड् वाऱरो ॥ 22 खेड्हाऱे आनिगे सिक्कुम्साबा वयिगे मेलऱसाड् खेड्हाऱेग अदड् मेबोःक्खेरो ॥ 23 खेड्हाऱे आजुनिबा मिमिदिङ्गेन् निड्वाऱफुमाड्डिन् सेवा चोःक्माल्ले कुलेक्वा केसिःबा केबेःक्पा मेन्छाम् याप्मि, थक्सा, पुसा नु केसःन्छिड्बा थक्साहाऱ हेक्त्तड्बा नावाइतलाःन् सेवा मेजोगुरो ॥

24 खेल्ले चोगुल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खेड्हाऱ खुनिऱ आबाडे निड्वाऱबाल्ले कोःत्तुबा सिक्केलेःड्बा याक्कनाम्मोए वाऱमा पाड्घुसि, हेक्क्याड् खुनिऱ आबाडे नासिड्गेन् थक्को सिरिड् मःमा याःम्बक् मेजोःक्सिड्लो ॥ 25 खेड्हाऱे निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसेक्खाःन् नसाःन् चोःक्माल्ले कुलेक्वा निःनिःबाए इड्लेक्पा पाःन्हाऱ नसाःन् मेजोगुरो ॥ हेक्क्याड् खेड्हाऱे नावागेन् चडःत् केनेबा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुलेक्वा नावागेन् चडःत्तिन् सेवा मेजोगुरो ॥ निड्वाऱफुमाड्डिङ्गा सदादिड् नेम्भोगेन् नारा फोःमा लाऱरुरो ॥ आमेन् ॥

26 खेल्ले चोगुल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खेड्हाऱ सिरिड् आमःबा याम्बोःपमा निड्वाऱओ लेरुसिरो ॥ हेक्केलऱरिक् मेन्छुमाहाऱेआड् केबोःड्बा केयुःबा कुइसिःक् येम्बित्छाऱहाऱनु इम्माल्ले कुलेक्वा मेन्छुमाहाऱनुए फेन् याःम्बक् मेजोगु ॥ 27 हेक्केलऱरिक् येम्बित्छाऱहाऱेआड् केबोःड्बा केयुःबा कुइसिःक् मेन्छुमाहाऱनु इम्माल्ले कुलेक्वा वेऱ येम्बित्छाऱहाऱनु याम्बोःपमा निड्वाऱइल्ले याःन्दुसिआड् ताप्फेःम्बा याःम्बक् मेजोगुरो ॥ हेक्क्याड् खेड्हाऱेग मेजोगुबा खेन् ताप्फेःम्बा पाःन्निल्लेन् खुम्दिड् आबाडे थक्को मेघोःसुरो ॥

28 खेड्हाऱे निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुयाःम्बेओ मेनिःसु मेधाःसुबा पाःन्हाऱ मेनाऱरुबाल्ले चोगुल्ले खुनेऱ खेड्हाऱ फेन् निड्वाऱओ लेरुसिरो ॥ हेक्क्याड् खेड्हाऱे चोःक्मा मेन्नुऱमना पाःन्हाऱ मेजोगुरो ॥ 29 खेड्हाऱ काक् परिक्पा कुइभेम्मा, फेन् निड्वाऱ, खिःम्मा हेक्क्याड् चिःत्छिड्मा, नाहेम्मा, मना सेपमा, खेमा थक्मा, इड्लेक्मा, मनाहाऱे खुनिऱ निड्वाऱ तुक्ल चोःक्मा पाःन्हाऱरक् मेडःत्तुरो ॥ हेक्क्याड् खेड्हाऱ मना केजेड्बा, 30 मना चाःत्थि केदेःबा, निड्वाऱफुमाड्डिन् केजिःपपा, मना ताप्फेःल्लिक् केमेपपा, आड्दिड् केलऱबा हेक्क्याड् केहेन्छिड्बा मेबोःक्खेआड् मेवाऱरो ॥ खेड्हाऱे फेन् पाःन्हाऱ चोःक्मा कुसड्लाम् मेगोःत्तुर, हेक्क्याड् माबाहाऱे खुनिऱ पाःन् मेड्घेप्सुन् ॥ 31 खेड्हाऱे अदड् मेजोःक्, मेजोगुबा माड्हेक्हाऱ मेड्गेत्तुन्, मनाहाऱ लुड्माऱ मेन्दुक्त्तुन्छिन्, हेक्क्याड् खुनिऱ लुड्माऱ स्याःत् मेलऱनेन्लो ॥ 32 अक्त्तड्बा याःम्बक् केजोःक्पाहाऱेग सिःमेल्लेन् खुम्दिड् खोःमा लाऱरुसिऱ केलऱबा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुइड्जाःड्डिन् कड्हाऱे नुःरिक्काड् मेनिःसुसाड् आबाडेरक् अक्त्तड्बा याःम्बक् मेन्जोगुन्, कर हेक्त्तड्बा केजोःक्पा वेऱ मनाहाऱेआड् नुःबा केजोगुम्लो मेमेत्तुसिऱरो ॥

2

निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुघासेन्

1 वेऱहाऱ आप्तिक् कुःप्मासि लाऱरिगे फाऱआड् केइःत्तुम्, कर खिनिऱ फोत्त्या मेःन्नेबा लाम्सिड्मा पाःन् थेआड् केड्गत्तुम्निन्लो, थेआड्भेल्ले थे पाःन्नो वेऱहाऱ आप्तिक् केगुःत्तुम्सिम् हाबा खेन् पाःन्निन्ने खिनिऱआड् केजोगुम्ल केवयिऱरो ॥ हेक्केःल्ले खिनिऱआड् आबाडे आप्तिक् केगुःत्तासिऱरो ॥ 2 आल्ल अक्त्तड्बा याःम्बक् केजोःक्पाहाऱेग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खुम्दिड् पिरुसिल्ले खुनेऱ सेक्खालाम् खासेन् लोःन्दुसिऱ फाऱआड् आनिऱ कुसिड् आनिःत्तुम्लो ॥ 3 खेल्ले चोगुल्ले हेक्त्तड्बा पाःन्नो खिनिऱ वेऱ मनाहाऱ आप्तिक् केगुःत्तुम्सिम्, कर आबाडेग बा हेक्त्तड्बा याःम्बक्हाऱ केजोगुम्मिल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खुम्दिड् मेबिरिगेन् फाऱआड् केइःत्तुम्माड् केवयिऱबि? 4 मेःड्ग्र खिनिऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले लुड्माऱ केदुक्त्तिबान्, नासि केधःत्तिबान्

हेक्क्याड् कुसिक् नःमनःम् लऱबान् हने केलेःतुम्बि? खिनिऱ लायोलाम् केहिन्दिर फाऱआड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खिनिऱ साऱरिक् लुड्माऱ केदुक्तिबा फाऱआड् कुसिड् केन्निःतुम्मिन्बि? 5 कर खिनिऱ हादिड् केधक्पा नु लायोलाम् मेन्नुःड्मनाबा निड्वाऱबाल्ले चोगुल्ले, कुदोःपमा खासेनदाड्बा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खुम्दिड् पिमा येन् थारिक् खिनिऱ तक्लेड्वाओ किपमा केघुःबा कुसाक्केन्निन् केभोःक्खुम्ल केवयिऱरो ॥ 6 थेआड्भेल्ले “निड्वाऱफुमाड्डिल्लेग मनाहाऱरे मेजोगुबा नुःबा नु तापफेःम्बा याःम्बक् कुइसिःक्के नुःक्तु पिरुसिऱरो ॥”* 7 कुभा मनाहाऱरे चकमेल्लऱए नुःबा याःम्बक् मेजोगुर निड्वाऱफुमाड्डिल्लाम् मिमिदिड्, मिड्सो इड्धाःड् नु आजुनि हिड्मन् मेगोःत्तुर मेवाऱरो ॥ खेड्हाऱरेग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मेन्नुपमनाबा हिड्मन् पिरुसिऱरो ॥ 8 कर सेक्खाःन् केनाऱबा, इड्गाऱरक् चोगुड् चाड् केलऱबा हेक्क्याड् फेन् पाःन्नो केबपपा मनाहाऱरेग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले किपमा केघुःबा खुम्दिड् पिरुसिऱ ॥ 9 हेक्क्याड् फेन् याःम्बक् केजोःक्पा केरेक्, तगि यहुदिहाऱ हेक्क्याड् थिममेन्दड् सुवाड्हाऱआड्, निड्वाऱफुमाड्डिल्ले केसाक्पा इनोगेन् तुक्खेओ थाःसुसिऱरो ॥ 10 कर नुःबा पाःन् केजोःक्पा केरेक्ले मिमिदिड्, मिड्सो इड्धाःड् नु सनारुड्डिन् मेघोःसुऱ-तगि यहुदिहाऱरे हेक्क्याड् थिममेन्दड् सुवाड्हाऱरेआड् मेघोःसुऱरो ॥ 11 थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मनाहाऱ एःक्पएःक् मेजोगुन्छिन्लो ॥

12 थिममेन्दड् सुवाड्हाऱरे साम्योथिम् मेड्गत्तुन्छाड् लायो मेजोगुल्ले खुम्दिड् मेघोःसुऱ, हेक्केलऱरिक्के यहुदिहाऱरे साम्योथिममिन् मेगत्तुबाल्ले चोगुल्ले खेड्हाऱरे लायो मेजोगुल्ले साम्योथिम् कुइसिःक्के खुम्दिड् मेघोःसुऱरो ॥ 13 थेआड्भेल्ले साम्योथिममिन् खेममाआड्लक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ साम्योनिबा आमबोःड्नेन्, कर साम्योथिममिन् केडःपपा केनाःपपाहाऱरक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले साम्योनिबा आलेःत्लो ॥ 14 (हेक्केलऱरिक्के थिममेन्दड् सुवाड्हाऱरे साम्योथिममिन् मेड्गत्तुन् कर साम्योथिम् कुइसिःक् मेजोगुल्ले आमभासाड् खेड्हाऱरे खुनिऱ सिक्लुड्मोलाम्बाए नुःबा नु तापफेःम्बान् कुसिड् मेनिःत्तुर केलऱबान् ओसेःनदाड् पोःड्लो ॥ 15 खेड्हाऱरे खुनिऱ सिक्लुड्मो साम्योथिममिन् सापतेआड् पत् केलऱबा पाःन्निन् ओसेःनदाड् मेजोगुऱ थेआड्भेल्ले खेड्हाऱरे आबाडे खुनिऱ खासिड्डिल्ले खेड्हाऱ कुभा येम्मो आप्तिक् कुःत्तुसिऱ हेक्क्याड् कुभा येम्मो नाडुसिऱरो ॥) 16 कन् पाःन्हाऱरेग इड्गाऱ इड्भोःसुड्बा सुनाइड् कुइसिःक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खिस्त येसुलाम्बा काक् मनाहाऱरे खुनिऱ निड्वाऱओबा पाःन्हाऱ खासेन् चोगुबा येन्नो पोःड्लो ॥

यहुदिहाऱ नु साम्योथिममिन्

17 कर इड्गाऱ यहुदिआरो केबाःत्तुआड् साम्योथिममिन् निड्वाऱ इरे खोःपतुर केजोगुऱआड् निड्वाऱफुमाड्डिन् कुसिड् निःत्तुड् फाऱआड् आड्दिड् केलऱ, 18 हेक्क्याड् खुनेऱ कुनिड्वाऱइन्केनिःसुऱआड् साम्योथिममिन् केहुऱसिड्बाल्ले चोगुल्ले नुःबा पाःन्हाऱ सेःक्मा केसुक्त्तुर, 19 हेक्क्याड् मिक्फःम्बाहाऱरे खुनिऱ लाम्लोःबा नु खादाम्मालुम्मो केवाऱबाहाऱरे खुनिऱ ओःत्तिआ फाऱआड् निस्से केजोगुआड् केवाऱ, 20 अदड्हाऱरे खुनिऱ सुजादाड्बा हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुयाःम्बेओ मेल्लेःमनाबाहाऱरे खुनिऱ सिक्साम्बाआ लऱरिक् केडःत्तुर, थेआड्भेल्ले खेनेऱ साम्योथिममो काक् सिक्कुम्दिड् निड्वाऱ नु सेक्खा पाःन्हाऱ खोःसुड्डाड् वाऱआ फाऱआड् केडःत्तुरो ॥

21 हेक्केने फाऱग्र खेनेऱ वेऱहाऱ केहुऱरुसिआड् थेआड् आबाडे केन्हुऱसिड्डिन्बे? खुःम्मा मेःन् लऱरिक् इड्गेभोःसुआड् केघुःन्बि? 22 खेनेऱ वेऱहाऱ चाराम्मा याःम्बक् चोःक्मा मेनुऱनेन् लऱरिक् केमेत्तुसिआड् आबाडे याम्बोःपमा याःम्बक् केजोःक्पि? नावाइत्लाहाऱ आसिक्मेल्लेःड् केबाःत्तुआड् नावाइत्ला केयुड्बा माड्हिम्मो मेदोःन्दुबा याड्डिन् केघुःत्तुरबि? 23 खेनेऱ साम्योथिम इड्जाःड्डिन् लेस्सुड् लऱरिक् आड्दिड् केलऱ, कर साम्योथिममिन् केभेःन्दुआड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुजाःत्थि

* 2:6 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् ६२.१२

केदेःसुरो ॥ 24 साम्योसाप्लाओ खिनिः याःम्बेओ अक्खेलरिक् साप्तेआड् पत्, “थिममेन्दड् सुवाड्लुमो खिनिः केजोगुम्मिल्लेए निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुजाःत्थि पेआड् वारो ॥”*

25 खेनेः साम्योथिम् इड्जाःड्डिन् केडःत्तु केनाःत्तुने फाःग्र हर्दो केहेगुबान् नुःबाए पोःड्लो, कर साम्योथिम् इड्जाःड्डिन् केभेःन्दुने फाःग्र हर्दो मेन्हेक्मनाबा कुइसिःक् केबोःड्लो ॥ 26 हर्दो मेन्हेक्मनाबा थिममेन्दड् सुवाड्हाःरे साम्योथिम्मिन् मेडःत्तुः मेनाःत्तुल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले खेड्हाः हर्दो केहेक्पा हेक्केए इःत्तुसिःरो ॥ 27 हेक्केःल्ले खिनिः साम्योथिम् नु हर्दो हेक्मा थिम् केगप्पाआड् साम्योथिम्मिन् केभेःम्बा यहुदिसे, नासिड्गेन् थक्को हर्दो हेक्मा थिम् मेड्गप्पना कर साम्योथिम् केडःप्पा केनाःप्पाहाःरे खिनिः केलाःरिबा आप्तिकिन् केम्गुःत्तिरो ॥ 28 यहुदि थिमिल्लक् केडःप्पा केनाःप्पेन्सेक्खाबा यहुदि मेःन्, हेक्क्याड् हर्दो हेक्माड्ग लाःक्कात्पा नु नासिड्गेन् थक्कोबा पाःन्लक्लो ॥ 29 कर सेक्खाबा यहुदिग निड्वाःओनु पोःड्मा पोःड्, हेक्क्याड् सेक्खाबा हर्दो हेक्माड्ग साम्योथिम् कुइसिःक्पा नासिड्गेन् थक्कोबा पाःन् मेःन्, कर सिक्लुड्मो सेसेमाड्डिल्ले चोगुबा पाःन्लो ॥ हेक्तड्बा मनाःन् मेन्छाम् याप्मिःल्ले मेःन्, कर निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनारा फोःसुरो ॥

3

निड्वाःफुमाड्डिन् नसाःन्साबा चोःक्लो

1 हेक्केःल्ले यहुदि पोःड्माल्ले थे इन्धाःक् वाःबे? हर्दो हेक्मा यहुदि थिमिन् इःप्पा नाःप्माल्ले थे पोःड्बे? 2 सेक्खाःल्ले यहुदि पोःड्माल्ले केरेक् परिक्लेन् नुःबा पाःन्हाः वारो! काक्नुःल्ले केयेक्पा पाःन्निड्ग निड्वाःफुमाड्डिल्ले यहुदिहाः नासाःरुसिआड्कुबाः न्जाक्किल्लेन्लक्पेन्पिरुसिआड् वाः ॥ 3 खेड्हाः कुभा नसाःन्साबा मेन्जोःक्नेन्छाड् थे पोःक्खेआड्बे? खेड्हाः नसाःन्साबा मेन्जोःक्नेन्बाल्ले चोगुल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले चोगुबा माड्हेक्किन्मेगेत्तुम्बि? 4 मेःन्लो! केरेक् मनाहाः इड्लेक्पा मेजोःक्साड् निड्वाःफुमाड्डिन् सेक्खाबा चोःक्लो ॥ साम्योसाप्लाओ खुनेः कुयाःम्बेओ अक्खेलरिक् साप्तेआड् पत्,

“खेनेः केबाःत्तुबा पाःन्निन् सेक्खाए पोःड् फाःआड् निःदेत्लो,

हेक्क्याड् खासेन् पोःड्डिल्ले खेनेःए केनाःन्दुरो ॥”*

5 कर कुभारे अक्खे मेबाःत्तुः, आनिः लायो आजोगुम्मिल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसाम्योनिमान् नुःरिक्काड् कुसिड्दिन्तेत्तुने फाःग्र निड्वाःफुमाड्डिल्ले आनिः खुमदिड् आबिःल्ले खुनेः फेन् याःम्बक् चोगुबा पोःड्बि? (इड्गाः कुभा मेन्छाम् याप्मि कुइसिःक् पाःत्ताबरो ॥) 6 सेक्खासाड् मेःन्लो! थेआड्भेल्ले निड्वाःफुमाड्डिन् साम्योनिबा मेजोःक्नेन्निन्ल्लेग काक् मेन्छाम् याप्मिहाः खासेन् चोःक्मा मेयारुन्लो! 7 कुभारे मेबाःत्तुबिला, “इड्गाः आइड्लेक्किल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसेक्खाःन् नु कुमिमिदिड्दिन् फोःसुःने फाःग्र थेआड् आल्लसाड् लायोबा कुइसिःक् आप्तिक् कुःत्ताबाबे?” 8 नुःबा पाःन् लःन्ल फाःआड् ताप्फेःम्बा याःम्बक् चोगुम् लरिक् आनिगे पाःत्तुम्बेःम्बु फाःआड् कुभा मनाहाःरे पाःन् मेधिक्तिगेःरो ॥ हेक्के केबाःप्पाहाः आप्तिक् कुःप्मा लारुसिरो ॥

केरेक् मनाहाः लायोबासि

9 हेक्केःल्ले आनिः यहुदिहाः थिममेन्दड् सुवाड्हाःनुःल्ले नुःबा आजोःक्पि? सेक्खासाड् आन्जोःक्नेन्लो! यहुदिहाः नु थिममेन्दड् सुवाड्हाःआड् लायोःल्ले तेत्तुसिआड् वाः फाःआड् मेत्तुड् सुरुड्सिड्डाड् वारो ॥ 10 साम्योसाप्लाओ अक्खेलरिक् साप्तेआड् पत्,

“साम्योनिबा हाःत्ताड् होःप्लो, लत्थिक्काड् होःप्लो ॥

11 निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुयाःम्बेओ खासिड् केनिःप्पा

नु निड्वाःफुमाड्डिन् केगोःप्पा हाःत्ताड् होःप्लो ॥

* 2:24 यसैया ५२.५, इजिकिएल ३४.२० * 3:4 निड्वाःफुसाम्लो सुम् ५१.४

12 केरेक्ले निड्वाऱफुमाड्डिन् मेलेरु मेदेःसुआड्

थेनाधेबा मेबोःक्खेआड् मेवाऱरो ॥

नुःबा याःम्बक् केजोःक्पा हाःत्ताड् होःप्लो, लत्थिक्काड् होःप्लो ॥”*

13 “खेड्हाऱरे खुनिऱ पाःनसुत्लाःङ्ग

हड्बेत् केबप्पा इप्पुड्डोलाम् केलःम्बा नाम्गेसुबा कुनाम् कुड्सिःक् चोःक्लो ॥

खेड्हाऱ इड्लेक्लक् मेबाःत्लो ॥”* “खेड्हाऱरे मेबाःत्तुबा काक् पाःन्निङ्ग असेःक्पाल्ले कुनिड्डिन् हेक्त्तड्बा चोःक्लो ॥”*

14 “खेड्हाऱरे खुनिऱ मुराओलाम् साड्ग्रा नु ताप्फेःम्बा पाःन्लक् लःन्लो ॥”*

15 “खेड्हाऱग मना सेप्पा याःम्बक्को हारा यारिप् मेबोःड्लो,

16 खेड्हाऱ आत्ति मेबेःक्साड् मेम्भे नु तुक्खे लाक्खे मेदारुऱ,

17 हेक्क्याड् खेड्हाऱरे सनारुड्डो आक्खेलऱरिक् वाऱमा पोःड् केलऱबान्मेन्निःसुन्लो ॥”*

18 “हेक्क्याड् खेड्हाऱरे निड्वाऱफुमाड्डिन् मेड्गिःरुन्लो ॥”*

19 आल्ल साम्योथिम्मिङ्ग साम्योथिम्मिल्ले कुयुक्को केवाऱबाहाऱए पिरुसिबान् आनिऱ आनिःसुम्लो ॥ खेल्ले चोगुल्ले केरेक् मनाहाऱ लायो मेन्जोःक्मनाबा लेड्सिड्मा मेड्घोःनेन्नाड् काक् मेन्छाम् याप्मिहाऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुदगि खासेन्नो येप्पा पोःड्लो ॥ 20 खेल्ले चोगुल्ले साम्योथिम्मो केबप्पा पाःन्हाऱ इःप्पा नाःप्पाल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ आत्तिन्नाड् आप्तिक् मेःन्नेबा आमबोःङ्गेन्लो ॥ साम्योथिम्मिल्लेग आनिऱ लायो आजोगुम्माड् आवाऱ केलऱबान् ओसेःन् आधाक्लो ॥

निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मनाहाऱ साम्योनिबा चोगुसिऱ

21 कर आल्ल साम्योथिम्मि मेःन्नेसाड्निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मनाहाऱ आप्तिक् मेःन्नेबा चोगुसिआड् वाऱ केलऱबा लाम्मिन् खोदेत्तेआड् वाऱरो ॥ हेक्क्याड् खेन् पाःन्निल्ले कुयाःम्बेओ साम्योथिम्मि नु माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱरे मेबाःत्तुआड् वाऱरो ॥ 22 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मनाहाऱ आप्तिक् मेःन्नेबा चोगुसिबा कन् लाम्मिङ्ग येसु ख्रिस्तेन्नसाःन् केजोःक्पा केरेक्ले नसाःन्लाम्मे खोःदेत्तो ॥ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले यहुदि नु थिम्मिन्दड् सुवाड् लऱरिक् मेसेन्दुन्छिन्लो, 23 थेआड्भेल्ले केरेक् मनाहाऱरे लायो मेजोगुआड् मेवाऱ हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमिमिदिङ्गेन् कुलिड्धो मेड्गेत्तेन्लो ॥ 24 कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले लुड्माऱ आदुक्तेबाल्ले चोगुल्ले ख्रिस्त येसुलाम् आनिऱ लायोओनु आधेऱरेआड् आमभा आनिऱ आप्तिक् मेःन्नेबा आजोगेआड् वाऱरो ॥ 25 थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आनिऱ खोःमा केबोःड्बा खुम्दिड्लाम् ताड्गेसेःप्पा सिदुड्जभा पोःड्से ख्रिस्तेन्पाड्घुयुःसु ॥ खुनेऱ कुमाक्खिऱड्न् आनिऱ लागि वादेःन्दुबा फाऱआड् नसाःन् केजोःक्पा केरेक्ले लायोलाम् लेप्मि मेघोःसुऱरो ॥ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कन् याःम्बक्किन् चोगुआड् आबाडे खुनेऱ कुदोःप्पा खासेन् केजोःक्पा चोःक् फाऱआड् ओसेःन्धाक्सिड्, थेआड्भेल्ले ख्रिस्तेन्नुःमानुःल्ले तगि खुनेऱ कुसिक्किन् थरुआड् मेन्छाम् याप्मिहाऱरे मेजोगुबा लायोःल्लेन् खुम्दिड् मेबिरुन्छिन्लो ॥ 26 हेक्के चोगुल्ले निड्वाऱफुमाड्डिन् आबाडे साम्योनिबा नु कुदोःप्पा खासेन् केजोःक्पा चोःक् केलऱबा कन् येम्मो ओसेःन्धाक्सिड्, हेक्क्याड् येसुःन्नसाःन् केजोःक्पाहाऱ आप्तिक् मेःन्नेबा चोगुसिऱ केलऱबान् ओसेःन्दाड् चोगुऱ ॥

27 हेक्केःल्ले आनिऱ थेमाओ आड्दिड् लऱमनाबाबे? थेमा पाःन्नोआड् मेःन्लो! थेआड्भेल्ले आनिऱ साम्योथिम्मि आड्ःत्तुम् आनाःत्तुम्माड् मेःन्, कर ख्रिस्तेन्नसाःन् आजोगुम्माड्लक् आनिऱ साम्योनिबा आबोःड् ॥ 28 खेल्ले चोगुल्ले साम्योथिम्मिन् आड्ःत्तुम् आनाःत्तुम्माड्ग मेःन्, कर नसाःन्लाम्मे आप्तिक् मेःन्नेबा आबोःड्लो ॥ 29 सेक्खाःल्ले निड्वाऱफुमाड्डिन् यहुदिहाऱरेन्लक् खुनिऱ निड्वाऱफुमाड्बि? थिम्मिन्दड् सुवाड्हाऱरे खुनिऱ निड्वाऱफुमाड् मेःम्बि? सेक्खासाड्

* 3:12 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् १४.१-३, ५३.१-३ * 3:13 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् ५.९ * 3:13 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् १४०.३

* 3:14 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् १०.७ * 3:17 यसैया ५९.७-८ * 3:18 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् ३६.१

खेङ्हाऱेऱनाङ्लो, ³⁰ थेआङ्भेल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिङ्ग लत्छारक् वारो ॥ हेक्क्याङ् खुनेऱ यहुदि नु थिममेऱदङ् सुवाङ् नेऱमाङ् खुनिऱ नसाःऱलाम्मे आप्तिक् मेःऱनेबा चोगुसिऱरो ॥ ³¹ आनिऱ नसाःऱलाम् साम्योथिमिन् खारोःत्ति आजोगुम्बि? सेक्खासाङ् मेःऱलो! खेल्ले कुलेक्वा आनिऱ साम्योथिमो चोःक्मा केबोःङ्बा कुजेक्पा पाःऱहाऱ आगेत्तुम्लो ॥

4

अब्राहामरे कुनसाःऱ

¹ हेक्केने फाऱग्र आनिऱ यहुदिहाऱे पाथेबा अब्राहामरे निःसु थाःसुबा पाःऱनिल्ले कुयाःम्बेओ थे पाःऱमाबे? ² सेक्खाए अब्राहाम्मिङ्ग खुनेऱ चोगुबा नुःबा याःम्बक्लाम् आप्तिक् मेःऱनेबा चोगेआङ् वयेल्लेग आङ्दिङ् लऱमा सुक्तुबामेऱन्, कर निङ्वाऱफुमाङ्ङिङ्गले कुनिःमाओग मेःऱलो, ³ थेआङ्भेल्ले साम्योसाऱप्लाःल्लेग अक्खेने पाःऱतुऱरो, “अब्राहामरे निङ्वाऱफुमाङ्ङिङ्ग नसाःऱ चोगुबाल्ले चोगुल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिङ्गले खुनेऱ साम्योनिबा लेःतुऱरो ॥”*

⁴ आल्ल याःम्बक् केजोःक्पा मनाःल्ले कुनाम्याक्किन् लुङ्माऱ तुक्मालाम् खोःसुबा मेःऱन्, कर खेङ्ग खुनेऱ खोःमा केबोःङ्बा कुलक्लो ॥ ⁵ आत्तिन् मनाःल्लेआङ् आबाडे याःम्बक् चोगुबाल्ले मेःऱन्, कर लायोबा मनाःऱ आप्तिक् मेःऱनेबा केजोःक्पा निङ्वाऱफुमाङ्ङिङ्गले खेल्ले नसाःऱ चोगुबाल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिङ्गले खुनेऱ साम्योनिबा लेःतुऱरो ॥ ⁶ दाउद हाङ्ङिङ्गले निङ्वाऱफुमाङ्ङिङ्गले खेन् याःम्बक् मेऱजोःक्के साम्योनिबा लेःतुबा मनाःऱ आक्खेन् मुऱइसाबाबे फाऱआङ् अक्खे पाःऱतुआङ् पत्,

⁷ “लायोलाऱ लेऱपमि केघोःबाहाऱ,
खुनिऱ लायोःऱ तेऱपतेआङ्केवाऱबाहाऱग,
मुऱइसाबासिरो ॥

⁸ आत्तिल्ले कुलायोःऱ यहवे दाङ्बाल्ले कुघारोःत्तोलाऱ तुगुदेःसुआङ् वार,
खेन् मनाःऱ मुऱइसाबारो ॥”*

⁹ कन् मुऱइसाम्मिङ्ग हर्दो केहेक्पा यहुदिहाऱे लागिऱरक् मेःऱन्, कर हर्दो मेऱहेक्मनाबा थिममेऱदङ् सुवाहाऱे लागिआङ्लो ॥ अब्राहामरे चोगुबा नसाःऱलाम्बाए निङ्वाऱफुमाङ्ङिङ्गले खुनेऱ साम्योनिबा लेःतुआङ् वये लऱरिक् आनिगेग पाःऱतुम्बेर वयिगेरो ॥ ¹⁰ कर आप्फाल्ले खुनेऱ साम्योनिबा लऱरिक् लेःतेबे? कन् पाःऱनिन् खुनेऱ हर्दो हेक्मानुःल्ले तगिबि इ याङ्सि पोःक्खेबाबि? सेक्खाए साम्योनिबा लेःतेबाग तगिऱरो ॥ ¹¹ अब्राहामरे खोःसुबा कन् हर्दो हेक्मा थिममिङ्ग निङ्वाऱफुमाङ्ङिङ्ग नसाःऱ चोगुआङ् वयेल्ले हर्दो मेऱहेक्केए निङ्वाऱफुमाङ्ङिङ्गले खुनेऱ साम्योनिबा लेःतुबा पाःऱनिल्लेन् मिक्सेऱलो ॥ हेक्केलऱरिक् अब्राहाम्मिन् हर्दो मेऱहेक्केसाङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिङ्ग नसाःऱ केजोःक्पाहाऱे खुनिऱ पाःऱरो ॥ खेङ्हाऱे नसाःऱ मेऱजोगुबाल्ले चोगुल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिङ्गले खेङ्हाऱ साम्योनिबा लेःतुसिऱरो ॥ ¹² अब्राहाम्मिङ्ग हर्दो केहेक्पाहाऱेऱनाङ् खुनिऱ पाःऱरो, कर हर्दो केहेक्पाआङ् अब्राहामरे हर्दो हेक्मानुःल्ले तगि क्तुबा कुइसिःक् नसाःऱ केगऱपाहाऱेऱनलक् खुनिऱ पाःऱरो ॥

नसाःऱलाम्बा निङ्वाऱफु माङ्हेक्किन्खोःमा

¹³ अब्राहाम्मिल्ले साम्योथिमिन् इःत्तु नाःतुआङ्ग मेःऱन्, कर निङ्वाऱफुमाङ्ङिङ्ग नसाःऱ चोगुबालाम् आप्तिक् मेःऱनेबा पोःक्खेबाल्लेए निङ्वाऱफुमाङ्ङिङ्गले खुनेऱ नु कुमुऱइदाङ्साहाऱे इक्सादिङ् खाम्बेःक्माल्लेन् लक् केघोःसुम् केलऱबा माङ्हेक्किन्अब्राहाम्मिन्नु चोगुबारो ॥ ¹⁴ साम्योनिबा पोःङ्मा फाऱआङ् साम्योथिमि केडःऱपा केनाःऱपाहाऱे लक् मेघोःसुऱने फाऱग्र नसाःऱनिन् हनेबा पोःङ् हेक्क्याङ् खेन् माङ्हेक्किन्नाङ् हनेबा पोःङ्लो ॥ ¹⁵ थेआङ्भेल्ले साम्योथिमिन् केभेःम्बाहाऱ निङ्वाऱफुमाङ्ङिङ्गले खुमदिङ् पिरुसिऱरो, (साम्योथिमि होःऱपिल्लेऱरक् लायोःऱ होःऱलो) ॥

* 4:3 तोलिङ्सोमु १५.६ * 4:8 निङ्वाऱफुसाम्लो सुम् ३२.१-२

16 खेल्ले चोगुल्ले कन् माड्हेक्किड्ग नसाःन्लाम् ताःरो ॥ निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुलुड्गुम्लाम्बा आम्भा आबिःरो ॥ हेक्क्याड् साम्योथिम् आइःतुम् आनाःतुम्माड् मेःन्, कर अब्राहाम्मिल्ले चोगुबा कुइसिःक् नसाःन् आजोगुम्ने फाःग्र कन् माड्हेक्किन्आघोःसुम् केलःबा निःन्धो पोःड्लो ॥ थेआड्भेल्ले अब्राहाम्मिड्ग आनिः नसाःन् केजोःक्पा केरेक्लेन् पाःरो ॥ 17 साम्योसाप्लाओ अब्राहाम्मिल्ले कुयाःम्बेओ अक्खेलःरिक् साप्तेआड् पत्, “खेनेःग यरिक् मेन्छाम् सुवाड्हाःरे खुनेः पाः चोःक्नेआड् वाः” * अब्राहाम्मे निड्वाःफुमाड्डिन् नसाःन् चोगुआड् खुनेः निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ आनिः केरेक्लेन् पाः पोःक्खे, केसिःबाहाः नेत्तिगेन् हिड्मन् केबिबा नु केहोःप्पा पाःन्हाःओलाम् चइःत् केजोःक्पा निड्वाःफुमाड्डिन् अब्राहाम्मे नसाःन् चोगुरो ॥

18 निड्साड् चोःक्मा सुकमेन्देप्मना वयेसाड् अब्राहाम्मे “केमुःइदाड्साहाः खेःमसिक्पा कुइसिःक् यरिक् मेबोःड्लो” * लःरिक् निड्वाःफुमाड्डिल्ले मेत्तुबा पाःन्निल्लेन् निड्साड् चोगुआड् नसाःन् चोगुबाल्ले चोगुल्ले खुनेः यरिक् मेन्छाम् सुवाड्हाःरेन् पाः पोःक्खेरो ॥ 19 खुनेः तड्बे किप्थिक् (१००) यरिक् केरेआड् यःरेबेआड् वये, हेक्क्याड् कुमेःत् साराःन्नाड् सामुःइ खक्तेआड् चप्तेबेआड् वयेसाड् खुनेः कुनसाःन्निन् अयाक् मेलःरेन्नाड् 20 निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमाड्हेक्किल्ले कुयाःम्बेओ खुनेः चप्चे मेजोगुन्, कर नसाःन्नो केधुम्बा पोःक्खेआड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनारा फोःसुरो ॥ 21 हेक्क्याड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले चोगुबा माड्हेक्किन्केप्मा सुक्तुः केलःबा पाःन्नो अब्राहाम्मिन् निःन्धो वये ॥ 22 खेल्ले चोगुल्लेए अब्राहाम्मे कुनसाःन्निल्ले चोगुल्ले “निड्वाःफुमाड्डिल्ले खुनेः साम्योनिबा लेःत्तुरो ॥” * 23 आल्ल निड्वाःफुमाड्डिल्ले खुनेः साम्योनिबा लेःत्तु केलःबा पाःन्निन् अब्राहाम्मे कुलागिरक् मेःन्, 24 कर आनिः लागिआड् साप्तेबारो ॥ येसु आनिः दाड्बान् सिःमेन्लाम्कुहिड्वेत् केजोःक्पा निड्वाःफुमाड्डिन् नसाःन् आजोगुम्ने फाःग्र आनिःआड् साम्योनिबा आलेःत्लो ॥ 25 खुनेःग आनिः लायोःल्ले चोगुल्ले सेप्मा फाःआड् हुक्सुप्ते, हेक्क्याड् आनिः आप्तिक् मेःन्नेबा चोःक्से निड्वाःफुमाड्डिल्ले याम्मो खुनेः कुहिड्वेत् चोगुरो ॥

5

नसाःन्निल्ले सःप्मान् तारुः

1 खेल्ले चोगुल्ले नसाःन् आजोगुम्बाल्ले आप्तिक् मेःन्नेबा आबोःक्खेआड् आनिः दाड्बा येसु ख्रिस्तलाम्बा निड्वाःफुमाड्डिन्नु आनिः नादड् पोःक्खेआड् वाःरो ॥ 2 आनिः नसाःन् आजोगुम्बाल्ले येसु ख्रिस्तरे कन् लुड्गुम्मो आदाःरेआड् वाः ॥ आल्लो हाबा खेन् लुड्गुम्मोए आवाः, हेक्क्याड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमिमिदिड्डिन् खोःमा लक् आघोःसुम्मेरो फाःआड् आसःत्लो ॥

3 हेक्केरक् मेःन्, कर आनिः नसाःन् आजोगुम्बाल्ले चोगुल्ले इनोगेन् तुक्खे लाक्खे आदुमुम्मिल्लेए आसःत्लो, थेआड्भेल्ले इनोगेन् तुक्खे लाक्खे आदुमुम्मिल्ले आल्लसाड् यरिक् नासि थःप्मा आसुक्तुम् केलःबान् आनिःसुम्माड् आवाःरो, 4 हेक्क्याड् नासि आधःत्तुम्मिल्ले नुःबा येप्लेक् आघोःसुम्, हेक्क्याड् नुःबा येप्लेक् आगतुम्मिल्ले सेन्लप् आघोःसुम्मे फाःआड् आल्लसाड् यरिक् निड्साड् आजोगुम्लो ॥ 5 हेक्केलःरिक् निड्साड् आजोगुम्मिल्ले आनिः निड्साड् मेबुक्नेन्लो, थेआड्भेल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले साःरिक् लुड्माः आदुक्तेआड् वाः केलःबान् खुनेः आबिरेबा सेसेमाड्लाम् आनिः सिक्लुड्मो निड्वाः आघोःसुम्लो ॥

6 आनिः लायोःलाम् आबाडे ताड्सेःप्सिड्मा मेन्छुक्मनाबा आबोःक्खेआड् आवयेल्ले सुयेम्मो लायोबाहाःरे लागि ख्रिस्तेन्स्येरो ॥ 7 आल्ल साम्योनिबा मनाःल्ले कुलागि सिःमा निड्वाः केजोःक्पा मनाग खोःमा साक्पिला, हेक्केसाड् सेक्खाए नुःबा मनाःल्ले कुलागिग कुभा

* 4:17 तोलिड्सोमु १७.५ * 4:18 तोलिड्सोमु १५.५ * 4:22 तोलिड्सोमु १५.६

सिःमारे लागि आःनछिड्मा मेसुकलो ॥ 8 कर आनिः लायोओ आवयेल्लेसा निड्वाःफुमाड्डिल्ले ख्रिस्तेनःआनिः लागि सिःमा पाङ्घुआड् लुङ्माः आदुक्तेबा पाःननिः खुनेः ओसेःनःआधाक्तेरो ॥

9 खेल्ले चोगुल्ले आनिःग ख्रिस्तेः कुमाक्खिःड्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ आप्तिक् मेःननेबा आबोःक्खेआड् आवाःबाल्ले चोगुल्ले ख्रिस्तेः निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुघुम्दिड्लाम् सेक्खाए ताड्आसेःप्लो ॥ 10 खेन् फाःड्ङ्ग निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिःमि आवयेल्लेसा आबुगेन् कुस्साःल्ले कुसिःमेनलाम्निड्वाःफुमाड्डिन्नु नादड् आबोःक्खेआड् आवाःबाल्ले चोगुल्ले खुनेः कुहिड्मन्निःल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुघुम्दिड्लाम् सेक्खाए ताड्आसेःप्लो ॥ 11 खेन् पाःननोरक् मेःन, कर निड्वाःफुमाड्डोआड् आसःतलो, थेआड्भेल्ले आनिः दाड्बा येसु ख्रिस्तलाम् निड्वाःफुमाड्डिन्नु आनिः नादड् पोःक्खेआड् वाःरो ॥

आदम नु ख्रिस्त

12 काकनुःल्ले तगिबा मेन्छाम् यापमि आदमलाम् इक्सादिड् खाम्बेःकमो लायोःन् पोगे, हेक्क्याड् खेन् लायोःल्ले चोगुल्ले सिःमेन् पोगेरो ॥ अक्खेलःरिक् काक् मेन्छाम् यापमिहाःओ सिःमेन् तयेरो, थेआड्भेल्ले केरेक्ले लायो मेजोगुरो ॥ 13 निड्वाःफुमाड्डिल्ले साम्योथिम् मेम्बिए तगिसा इक्सादिड् खाम्बेःकमो लायोःन् वयेरो, कर साम्योथिम् होःप्लेले निड्वाःफुमाड्डिल्ले लायोहाःरेन् खाराःत् मेयुक्खुन्लो ॥ 14 आदम्लिल्ले कुयेम्माड्धो साम्योथिम् केसाप्पा मोसाःल्ले कुयेम् थारिक् मेन्छाम् यापमिहाःरे आदम्लिन् हेक्के निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुड्जाःड् मेम्भेःनने मेवयेसाड् मेस्येरो ॥

आल्ल कुभा पाःन्नो आदमेङ्ग ताःन्दि केदाःबा ख्रिस्तेनःहेक्तेड्बा वयेरो ॥

15 कर लायो नु पर्धाःम्मिङ्ग लत्थिक्मेजोःकनेन्लो ॥ थेआड्भेल्ले लत्छा मना आदम्लिल्ले चोगुबा लायोःल्ले यरिक् मेन्छाम् यापमिहाः मेस्ये, कर लत्छा मना येसु ख्रिस्तेः कुलुङ्गुम्लाम् निड्वाःफुमाड्डिल्ले यरिक् मनाहाः लुङ्माः तुक्तुसिआड् आम्भा आत्तानने सेन्लप् पिरुसिरो ॥

16 हेक्क्याड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुलुङ्गुम्लाम्बा केदाःबा पर्धाःम्मिङ्ग आदमेः कुलायोःन्नु मेदड्नेन्लो ॥ लत्छा लायोधिक्ले चोगुल्ले केरेक् मनाहाः आप्तिकको मेधयेरो, कर यरिक् लायो आजोगुम्साड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले आम्भा आबिबा पर्धाःम्मिल्ले आप्तिक् मेःननेबा आजोःक्लो ॥ 17 थिक् मना आदम्लिल्ले चोगुबा लायोःल्ले चोगुल्ले काक् मनाहाःओ सिःमेःल्ले हाड् चोगुने फाःग्न आल्लसाड् यरिक् लुङ्गुम् नु साम्योनिमारेन्पर्धाःम्मिन् आम्भाए केघोःबाहाःरे थिक् मना येसु ख्रिस्तलाम्बा केदाःबा हिड्मन्नु हाड् मेजोगुरो ॥ 18 हेक्केलःरिक् लत्थिक्मनाःल्ले चोगुबा लायोःल्ले काक् मनाहाः आप्तिकको मेधयेबा हेक्केए लत्छा मनाःल्ले चोगुबा थिक् साम्योनिबा याःम्बक्किल्ले केरेक् मनाहाः निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ आप्तिक् मेःननेबा मेबोःड्डाड् कुसड् हिड्मन् मेघोःसुरो ॥ 19 थेआड्भेल्ले थिक् मनाःल्ले निड्वाःफु इड्जाःड् फेःन्दुबाल्ले चोगुल्ले यरिक् मनाहाः लायोबा मेबोःक्खेबा हेक्केए लत्छा मनाःल्ले निड्वाःफु इड्जाःड्डिन् तेन्दिड् चोगुबाल्ले चोगुल्ले यरिक् मनाहाः निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ साम्योनिबा मेबोःड्डो ॥ 20 केरेक् मनाहाः आक्खेन् लायोबा मेजोगे केल्बा पाःननिः खेड्हाःरे मेनिःसुर फाःआड् साम्योथिम्मिन् तयेरो, कर लायोःन् पोःरेल्ले लुङ्गुम्मिन् खेन्नुःल्लेआड् यरिक् पोःरेरो ॥ 21 हेक्केलःरिक् लायोःल्ले केरेक् मनाहाःओ हाड् चोगुआड् सिःमेन् तारुबा कुड्सिःक् आल्ल निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुलुङ्गुम्मिल्ले हाड् चोगुआड्खेल्ले आनिः आप्तिक् मेःननेबा आजोःक्, हेक्क्याड् दाड्बा येसु ख्रिस्तलाम् मेन्नुपमनाबा हिड्मन् आघोःसुम्लो ॥

6

लायोःल्ले कुमुक्साम्मिन् मेगे

1 आल्ल आनिः थे पाःपमाबे? लुङ्गुम्मिन् आत्तानने आघोःसुम्ल फाःआड् लायो चोःक्मार वाःमाबि? 2 मेःन्लो! हेक्के चोःक्मा मेन्नुनेन्लो! आनिःग कुसिवेत् मना हेक्तेड्बा आजोःक्लो, हेक्क्याड् आल्ल लायोःल्ले कुयुक्को आन्वाःनेन्लो ॥ हेक्केःल्ले आल्लआड्धो लायो चोःक्मार

वाऱमा मेनुऱनेनलो ॥ 3 आनिऱ ख्रिस्त येसुओ बपुतिसमा आबोःक्खेल्ले खुनेऱनुए आस्ये केलऱबान् कुसिड् केन्निःत्तुम्मिन्बि? 4 खेल्ले चोगुल्ले आनिऱग बपुतिसमालाम् सिःमेन्नो खुनेऱनु आहुम्सिड्, हेक्केःल्ले ख्रिस्तेनपानुदिड् पाः निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मिमिदिड्गेन् कुमुक्साम्मिल्ले सिःमेन्लाम्बा कुहिड्वेत् चोगुबा कुइसिःक् आनिऱआड् कुसड् हिड्मन्नो आहिड्लो ॥

5 आनिऱ कुसिःमेन्नो खुनेऱनु थिक्हुप् आबोःक्खेआड् आवाऱने फाऱग्र ख्रिस्तेन्सिःमेन्लाम् याम्मो हिडेबा हेक्के आनिऱआड् खुनेऱनुए सिःमेन्लाम् याम्मो आहिड्लो ॥ 6 लायोःल्ले कुयुक्किन् आनिऱ हिड्मन्नोलाम् मेक्कल हेक्क्याड् आल्लआड्धो लायोः क्योःक्पा आम्बोःड्डिन्ल फाऱआड् आनिऱ तगिस्मा हिड्मन्ननिन् ख्रिस्तेननु सिलाम्साक्मा सिड्डो फोःन्देआड् वाऱ केलऱबान् कुसिड् आनिःत्तुम्, 7 थेआड्भेल्ले आत्तिन् स्येआड् वाऱ खेन् लायोःल्ले कुयुक्कोनु चोःक्युम्भोबा पोःक्खेआड् वाऱरो ॥ 8 आल्ल आनिऱ ख्रिस्तेननु सोरिक् आस्येआड् आवाऱने फाऱग्र खुनेऱनुए आनिऱआड् याम्मो आहिड्लो फाऱआड् नसाःन् आजोगुम्लो ॥ 9 ख्रिस्तेड्ग स्येआड् कुहिड्वेत् पोःक्खेबाल्ले आल्ल याम्मो मेसिःनेनलो केलऱबान् आनिऱ आनिःसुम्लो ॥ हेक्केःल्ले आल्लआड्धो खुनेऱ सम्दाड् सिःमेल्ले युक् मेगत्तुनलो ॥ 10 ख्रिस्तेनस्येल्ले लायोःल्ले कुमुक्साम्मिन् नाःम्मा फाऱआड् सदादिड्रे लागि खुनेऱ थिक्केड्डो स्ये, कर आल्ल खुनेऱ कुहिड्वेत् वाऱरो, हेक्क्याड् कुहिड्मन्ननिन् खुनेऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ ताःमा फाऱआड् हिड्लो ॥ 11 हेक्केलऱरिक्के कुसिवेत् मनाःल्ले लायो मेजोगुम्बा कुइसिःक् खिनिऱ लायो चोःक्माओ केस्येऱड् कर ख्रिस्त येसुःनु थिक्हुप् केबोःक्खिआड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ ताःमारे लागि केहिडिबा फाऱआड् निड्वाऱ इःत्तम्मेऱओ ॥

12 खेल्ले चोगुल्ले लायोःल्ले खिनिऱ नासिड्गेन् थक्किन् युक्मा मेबाड्धेम्मिन्नेऱओ, मेःन्ने फाऱग्र फेन् निड्वाऱड्ले कुबाःन्निन् तेन्दिड् केजोगुम्लो ॥ 13 खिनिऱ थक्कोबा याम्लक्हाऱ ताप्फेःम्बा याःम्बक् चोःक्मारे लागि लायोःन् मेदोःन्देम् मेबिरेम्मिन्नेऱ ॥ खेल्ले कुलेक्वा सिःमेन्लाम् हिड्मन्नो केदाःबा मनाहाऱ कुइसिःक् खिनिऱ आबाडे निड्वाऱफुमाड्डो तोःन्नाऱसिम्मेऱ, हेक्क्याड् खिनिऱ याम्लक्हाऱ साम्योनिबा याःम्बक् चोःक्मारे लागि निड्वाऱफुमाड्डो तोःन्देम्मेऱओ ॥ 14 खिनिऱ सम्दाड् लायोःन् युक् चोःक् मेबाड्धेम्मिन्नेऱ, थेआड्भेल्ले खिनिऱ साम्योथिम्मिल्ले कुयुक्को केहोःपुतिऱ, कर निड्वाऱफु लुड्गुम्मिल्ले कुयुक्को केवयिऱरो ॥

साम्योनिमाल्ले कुयोःक्पा

15 कन् काक् फाऱड्ग थेमाबे? आनिऱ साम्योथिम्मिल्ले कुयुक्को आहोःप् कर निड्वाऱफु लुड्गुम्मिल्ले कुयुक्को आवाऱबाल्ले लायो चोगुम्बि? आप्फाल्लेआड् चोगुम् मेःन्! 16 आत्तिन्हाऱ इड्जाःड्खेम्मा केदेन्दिऱ, बा खेल्ले कुयोःक्पा केबोःक्खिऱ केलऱबान् केन्निःसुम्मिन्बि? लायोःल्ले कुयोःक्पा केबोःक्खिऱने फाऱग्र खिनिऱ केस्येऱड्, कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुइड्जाःड्डिन् केघेप्सुम्ने फाऱग्र खिनिऱ साम्योनिबा केबोःक्खिऱरो ॥ 17 कर खिनिऱ लायोःल्ले कुयोःक्पा केबोःक्खिऱआड् केवयिसाड्, आल्ल खिनिऱ केहुऱआसिबा निसाम्मिन् सिक्लुड्मोनुए केड्ःप्पा केनाःप्पा केबोःक्खिऱआड् केवयिबाओ निड्वाऱफुमाड्डिन् नोगेन्लो ॥ 18 खिनिऱग लायोलाम् चोःक्युम्भो केघोःसुम्माड् साम्योनिबा याःम्बक् चोःक्मा फाऱआड् कुयोःक्पा केबोःक्खिऱआड् केवयिऱरो ॥

19 खिनिऱ कुसिड् निःप्मा केसुक्त्तुम्ल फाऱआड् हिम्दाड्बान् नु योःक्किल्ले कुबिःन् ओगप् चोगुड्ल पत्तारो ॥ खिनिऱ आबाडे याम्लक्किन् तगि याप्मि केजिःम्बा नु फेन् याःम्बक्किल्ले कुयोःक्पा पोःड्से केदोःन्दुम्माड् केवयिबा कुइसिःक्, आल्ल सेसेगेन् सुत्थो पोःड्मारे लागि साम्योनिबाल्ले कुयोःक्पा पोःड्से खिनिऱ याम्लक्किन् तोःन्देम्मेऱओ ॥ 20 खिनिऱ लायोःल्ले कुयोःक्पा केवयिल्ले साम्योनिबाल्ले कुयुक्को केहोःपुतिरो ॥ 21 खेन् येम्मो केजोगुम्बा पाःन्हाऱलाम् आल्लो सिरिड् केमयिल्ले थे इन्धाःक् केघोःसुम्बे? कुनुपमोग खेन् पाःन्हाऱरे मेन्नुपमनाबा सिःमेन्नो केगेत्तिऱरो ॥ 22 कर आल्लोग खिनिऱ लायोलाम् चोःक्युम्भो केघोःसुम्माड् केवयिऱ, हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुयोःक्पा केबोःक्खिऱआड् केवयिऱरो ॥ खेल्लेग सेसेगेन् सुत्थो केजोगिऱ,

हेक्क्याड कुनुपमो खेल्ले मेनुपमनाबा हिडमननो केगेत्तिरो ॥ 23 थेआडभेल्ले लायोरे आबिबा नाम्याककिडग सिःमेनलो, कर निडवाऱफुमाडडिल्ले आमभा आबिबा पर्धाःम्मिडग आनिऱ दाड्बा ख्रिस्त येसुओलाम् मेनुपमनाबा हिडमनलो ॥

7

साम्योथिमिल्ले कुयाःम्बेओ मेःक्खिम्लाम् कुबि

1 आल्ल साम्योथिमि केलेबा केनिःबा आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, इड्गाऱ पाःपमा कोःत्तुड्बा पाःन्निन् कुसिड् केनिःत्तुम्लो ॥ साम्योथिमिल्लेग मनाःन् कुहिड्वेत् वाऱर थारिक्कलक् युक्त्तुऱ ॥ 2 मेःक्खिमिल्ले कुबिधक् पिनिड्लो, मेःक्खिमि केबोःड्मा मेन्छुमाऱडन् इत्थुड्गेन् कुयेम्बाऱडन् हिड्डाड् वाऱर थारिक् साम्योथिमिल्ले खेन् कुयेम्बाऱडन्नु इघेःक्खुआड् वाऱ ॥ कर कुयेम्बाऱडन् सिःने फाऱग्र खेन् मेःक्खिमिथिम्लाम् चोःक्युम्भोमा पोःड्लो ॥ 3 हेक्केलऱरिक्के कुयेम्बाऱडन् कुहिड्वेत् वाऱरए खेल्ले वेऱ मनाःन्नु मेःक्खिमि चोगुने फाऱग्र खेड्ग साम्योथिमिल्ले चाराम्मा याःम्बक् केजोःकमा मेत्तुऱरो ॥ कर कुयेम्बाऱडन् सिःआड्ग खुनेऱ मेःक्खिमिथिम्लाम् चोःक्युम्भोमा पोःड्लो, हेक्क्याड् खेल्ले वेऱ मनाःन्नु मेःक्खिमि चोगुल्ले चाराम्मा याःम्बक् चोगुबा मेबोःड्नेल्लो ॥ 4 हेक्केःल्ले फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, ख्रिस्तेनस्येःल्ले ख्रिनिऱआड् साम्योथिमिल्ले कुयुक्किल्ले इगेभुत्तिआड् केवयिबाओलाम् केबाःक्खिरो ॥ हेक्केःल्ले निडवाऱफुमाडडिल्ले कुलागि आनिऱ नुःबा याःम्बक् चोःकमा आसुक्त्तुम्ल फाऱआड् आनिऱग सिःमेनलाम्बा कुहिड्वेत् केबोःड्बाननु थिक्हुप् आबोःक्खेआड् आवाऱरो ॥ 5 आनिऱग लायोबा सुत्नाःल्ले आयुक्तेआड् आवयेल्ले साम्योथिमिल्ले आनिऱ नासिड्गेन् थक्को लायोबा निडवाऱडन्फोःक्खुआड् आनिऱ आजोगुम्बा फेन् याःम्बक्किल्ले सिःमेन् तारुऱरो ॥ 6 कर आल्लोग, तगि आनिऱ सम्दाड् युक् केजोःक्पा साम्योथिमिल्लाम्बा चोःक्युम्भो आघोःसुम्माड् आवाऱ ॥ आल्ल आनिऱग सापतेआड् केबपपा साम्योथिमिल्ले कुयुक्को आवयेल्ले सेवा आजोगुम्बा हेक्के मेःन्, कर सेसेमाड्लाम्बा कुसड् हिड्मननो सेवा आजोगुम्लो ॥

साम्योथिमि नु लायो

7 हेक्केःल्ले आनिऱ थे पाःपमाबे? साम्योथिमिन् लायोबि? सेक्खासाड् मेःनलो! कर साम्योथिमिन् होःपतेल्लेग इड्गाऱ आहिड्मननोबा लायोहाऱ मेन्निःबान्मेन् ॥ थेआड्भेल्ले साम्योथिमिल्ले, “खेनेऱ मेघिःप्सेनेनेऱ” फाऱआड् मेबाःत्तुन्निःल्लेग इड्गाऱ खिःम्मान् तापफेःम्बरो केलऱबा पाःन्निन् कुसिड् मेनिःत्तुड्डिन्बरो ॥ 8 कर कन् लायोःल्ले साम्योड्ज्जाःड्लाम् सुयेम्खोःसुआड् इड्गाऱ आसिगाड् काक् परिक्लेन् खिःम्मा निडवाऱडन्फोःक्खु ॥ थेआड्भेल्ले साम्योथिमिन् होःपतेल्लेग लायोःल्ले कुमुक्साम् होःपतेबरो ॥ 9 तगि इड्गाऱ साम्योथिमिन् कुसिड् मेन्निःत्ते वयाड्डिल्ले नुःबा वये, कर साम्योड्ज्जाःड्डिन् कुसिड् निःत्तुड्डिल्ले इड्गाऱ आहिड्मननो लायोःन् कुहिड्वेत् पोःक्खेआड् इड्गाऱ स्याड्लो ॥ 10 कन् साम्योड्ज्जाःड्डिल्लेए मेनुपमनाबा हिड्मन् ताःपमा केबोःड्बा वये कर खेल्लेग सिःमानि तारु केलऱबान् निडवाऱ खोःसुड्लो ॥ 11 थेआड्भेल्ले लायोःल्ले साम्योड्ज्जाःड्लाम् सुयेम्खोःसुआड् इड्गाऱ इड्लेक्ताड्लो, हेक्क्याड् बा कन् साम्योड्ज्जाःड्लाम् इड्गाऱ सेराड्लो ॥ 12 हेक्केसाड् साम्योथिमिन् सेसेबा चोःक्पाल्ले कुड्ज्जाःड्हाऱ सेसेबा, साम्योनिबा नु नुःबा चोःक्लो ॥

13 हेक्केःल्ले नुःबा पाःन्निःल्ले इड्गाऱ आलागि सिःमेन् तारुबि? मेदारुन्लो, कर लायोःन् लायोएरो लऱरिक् कुसिड्निःपमा आसुक्त्तुम्ल फाऱआड् लायोःल्ले नुःबा पाःन्लाम् इड्गाऱओ याम्साम्गेन् सिःमेन् तारु, हेक्केःल्ले साम्योड्ज्जाःड्डिल्ले चोगुल्ले लायोःन् आल्लसाड् साऱरिक् लायोबा चोःक् फाऱआड् निःसुड्लो ॥

नेत्छि परिक्पा मेन्छाम् सुत्ना

14 साम्योथिमिन् याम्साम्बा चोःक् लरिक् कुसिड् आनिःतुम्माड् वाऱ, कर इङ्गाऱ याम्साम्बा मेजोःक्कान् हेक्क्याड् योःक्पाहाऱ मेदोःक्पा कुइसिःक् इङ्गाऱआड् लायोओए तोःक्ताड्डाड् वाऱआरो ॥ 15 इङ्गाऱ चोगुड्बा पाःननिन् कुसिड् मेनिःत्तान्, थेआड्भेल्ले चोगुड् लरिक् निड्वाऱ चोगुड्बान् मेजोःक्कान्, कर इङ्गाऱ चिःत्तुड्बा पाःननिन्ने चोगुड्लो ॥ 16 हेक्क्याड् इङ्गाऱ चोगुड्बा पाःननिन् ताप्फेःम्बा चोःक् फाऱआड् निःसुड्ने फाऱग्र साम्योथिमिन् नुःबा चोःक् लरिक् तेन्दिड् चोगुड्बा पोःड्लो ॥ 17 खेल्ले चोगुल्ले, आल्ल हेक्के केजोःक्पेन्इङ्गाऱ मेःन्, कर इङ्गाऱओ केवाऱबा लायोःल्ले चोगुबारो ॥ 18 थेआड्भेल्ले लायोःल्ले कुधिम् वाऱआबाल्ले इङ्गाऱ आसुत्नाओ थेआड् नुःबा पाःन् होःप् फाऱआड् कुसिड्निःत्तुड्लो ॥ हेक्केलरिक् इङ्गाऱ नुःबा पाःन्हाऱ चोःक्मा निड्वाऱ कत्तुड्साड् चोःक्मा मेसुककान्लो ॥ 19 थेआड्भेल्ले नुःबा पाःन्हाऱ चोःक्मा निड्वाऱ चोगुड्, खेन् मेजोःक्कान्, कर ताप्फेःम्बा पाःन्हाऱ मेन्जोःक्मा निड्वाऱ चोगुड्बान्ने चोगुड्ल वाऱआरो ॥ 20 हेक्केलरिक् इङ्गाऱ मेन्जोःक्मा निड्वाऱ चोगुड्बा पाःन्हाऱ चोगुड्ने फाऱग्र कन् केजोःक्पाड्ग इङ्गाऱ मेःन्, कर इङ्गाऱओ केवाऱबा लायोःल्ले हेक्के चोगुबारो ॥

21 अक्खेलरिक् कन् थिमिल्ले याःम्बक् चोगुबा इङ्गाऱ निड्वाऱ खोःसुड्-इङ्गाऱ नुःबा पाःन् चोःक्मा निड्वाऱ चोगुड्डिल्ले ताप्फेःम्बान् इङ्गाऱनुए वाऱरो ॥ 22 थेआड्भेल्ले इङ्गाऱ आसिक्लुड्मोनुए निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसाम्योथिमो सःत्तारो ॥ 23 कर इङ्गाऱओग वेऱस्मा मुक्सामिल्ले याःम्बक् चोगुबा निःसुड् ॥ खेन् मुक्सामिल्लेग इङ्गाऱ आबाडे आनिड्वाऱड्ले इःप्मा नाःप्मा कोःत्तुबा थिमिल्ले कुदक्लेड्वाओ थड् चोगुऱ, हेक्क्याड् लायोओ पुड्लाधाबा चोःक्काआड् लायोःल्ले इङ्गाऱ युक्कारो ॥ 24 ए, इङ्गाऱग आक्खेन् सारिक् पप्पामा मनाआबे? कन् लायो नु सिःमेल्ले युक्तुबा हिड्मन्लाम् हाःत्ले सेःप्मा सुक्काबे? 25 निड्वाऱफुमाड्डिन् नोगेन्लो! आनिऱ दाड्बा येसु ख्रिस्तलाम्बाए निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आसेःप्लो! खेल्ले चोगुल्ले आनिड्वाऱओ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसाम्योथिमिल्ले कुसेवा चोगुड्, कर लायोबा थिमिल्ले थिमसुबा सुत्नाओग लायोःल्ले कुसेवा चोगुड्लो ॥

8

सेसेमाड्डिल्ले कुमुक्साम्लाम् हिड्मा

1 खेल्ले चोगुल्ले आल्ल ख्रिस्त येसुःन्नु थिक्हुप् केवाऱबाहाऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आप्तिक् मेगुःत्तुन्छिन्, 2 थेआड्भेल्ले ख्रिस्त येसुलाम् मेन्नुपमनाबा हिड्मन् केबिबा सेसेमाड्डिल्ले कुमुक्सामिल्ले लायो नु सिःमेल्ले कुमुक्साम्लाम् चोःक्युम्भो पिराड्डाड् वाऱरो ॥ 3 लायोबा सुत्नाःल्ले चोगुल्ले साम्योथिमिल्ले चोःक्मा मेसुकुत्तुम्बा पाःननिन् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले चोगुरो ॥ खुनेऱ आबुगेन् कुस्साःन् मेन्छाम् याप्मिहाऱरे मेजोगुबा लायोःल्ले लागि सिदुड्जभा पोःड्से लायोबा मना कुइसिःक्पा नासिड्गेन् थक्को पाड्घु युःसुआड् नासिड्गेन् कुधक्किल्ले आनिऱ लायोःन् मेक्खुरो ॥ 4 अक्खेलरिक् लायोबा सुत्ना कुइसिःक् मेःन्, कर सेसेमाड् कुइसिःक् आहिड्डिल्ले साम्योथिमिल्ले नाःक्तुबा साम्योनिबा पाःन्हाऱ काक् आनिऱ चोःक्मा आसुकुत्तुम्ल फाऱआड् खुनेऱ हेक्के चोगुबारो ॥

5 लायोबा सुत्नाःल्ले निड्वाऱ चोगुबा कुइसिःक् केहिड्बाहाऱरेग खेन् सुत्नाःल्ले कुनिड्वाऱ ताःमाओए निड्वाऱ मेबिरुऱ, कर सेसेमाड्डिल्ले पाःत्तुबा कुइसिःक् केहिड्बाहाऱरेग सेसेमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ ताःमाओए निड्वाऱ मेबिरुऱरो ॥ 6 आनिऱ निड्वाऱड्न्लायोबा सुत्नाःल्ले युक्मा आबाड्घुमिल्लेग आसिःरो, कर आनिऱ निड्वाऱड्न्सेसेमाड्डिन्नुक्मा आबाड्घुम्ने फाऱग्र मेन्नुपमनाबा हिड्मन् नु सनारुड् आघोःसुम्लो ॥ 7 थेआड्भेल्ले लायोबा सुत्नाःन् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुदक्लेड्वाओ पोःक्लो ॥ खेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसाम्योथिमिन् मेड्ःत्तुन् मेनाःत्तुन् हेक्क्याड् इःप्मा नाःप्माआड् मेसुकुत्तुन्लो ॥ 8 लायोबा सुत्नाःल्ले युक्तुसिबाहाऱरे निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ ताःमा मेन्छुक्तुन्लो ॥

9 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसेसेमाड्डिन् खिनिऱओ सेक्खाए वाऱने फाऱग्र खिनिऱग लायोबा सुतनाःल्ले कुमना मेःन्निड्, कर सेसेमाड्डिल्ले कुमनानिड्लो ॥ हेक्क्याड् आत्तिन् मनाःन्नु ख्रिस्तरें कुसेसेमाड्डिन् होःपखेन् ख्रिस्तरें कुमना मेःन्लो ॥ 10 कर ख्रिस्तेन्खिनिऱओ वाऱने फाऱग्र खिनिऱ नासिड्गेन् थक्किन् लायोःल्ले चोगुल्ले सिःसाड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ आप्तिक् मेःन्नेबा केबोःक्खिबाल्ले चोगुल्ले खिनिऱ याम्साम्मिन् हिड्लो ॥ 11 हेक्क्याड् येसुःन् सिःमेन्लाम् कुहिड्वेत् केजोःक्पाल्ले कुसेसेमाड्डिन् खिनिऱओ वाऱने फाऱग्र बा खेन् खिनिऱओ केवाऱबा सेसेमाड्डिल्लाम् ख्रिस्त येसुःन् सिःमेन्लाम् कुहिड्वेत् केजोःक्पाल्ले खिनिऱआड् कुहिड्वेत् केजोगिऱरो ॥

12 खेल्ले चोगुल्ले फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे आनिऱ मेन्जोःक्के मेम्बोःड्मनाबा पाःन्हाऱ वाऱ, कर लायोबा सुतनाःल्ले निड्वाऱ चोगुबा हेक्केए चोःक्मा मेबोःड्नेल्लो ॥ 13 खिनिऱ लायोबा सुतनाःल्ले निड्वाऱ चोगुबा कुइसिःक् केवयिऱने फाऱग्र खिनिऱ केस्येऱड्रो, कर सेसेमाड्डिल्ले कुमुक्साम्लाम् लायोबा याःम्बक्हाऱ केलेरुम्ने फाऱग्र केहिडिऱरो ॥ 14 थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसेसेमाड्डिल्ले लाम्लोसुसिबाहाऱए निड्वाऱफुसाःसिरो ॥

15 खिनिऱ केघोःसुम्बा सेसेमाड्डिल्ले निड्वाऱफुमाड्डिन्नु केगिबा योःक् केन्जोगिन्, कर खुनेऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेसिःड्साः केजोगिआड् वाऱ ॥ हेक्केलऱरिक् खुनेऱलाम्बा निड्वाऱफुमाड्डिन् “पानुदिड्आम्बौ” मेऱ्मा आसुकुतुम्लो ॥ 16 हेक्केलऱरिक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसेसेमाड्डिन् आनिऱ याम्साम्मिन्नु तड्डाड् “खिनिऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुस्साःनिड्लो” फाऱआड् आमेतलो ॥ 17 हेक्क्याड् कुस्साः आबोःक्खेबाल्ले चोगुल्ले आनिऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुलक् केघोःबासिरो ॥ सेक्खाए खुनेऱनु सोरिक् इड्धाःड् आघोःसुम्ल फाऱआड् खुनेऱनु सोरिक् इनोगेन् तुक्खेआड् आजाने फाऱग्र आनिऱग येसु ख्रिस्तेन्नु सोरिक् लक् केघोःबासिआड्लो ॥

केदाःबा मिमिदिड्

18 खुनेऱ याड्सि आबिबा मिमिदिड्डिन्नु तड्डमाल्लेग कन् येम्मो आनिऱ आदुमुम्बा इनोगेन् तुक्खेःन् थेआड् मेःन्लो फाऱआड् इःतुड्लो ॥ 19 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेक्खाबा कुस्साःहाऱ ओसेःन्दाड् पोःड्मा येम्मिन् नावागेन् चडःत्तिल्ले साऱरिक् निड्वाऱ इगेःक्काड् हाड्घुर वाऱरो ॥ 20-21 थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले चोगुबा नावागेन् चडःत्तिन् फेतलारे, हेक्केग आबाडेग मेःन्, कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ कुइसिःक् हेक्के पोःक्खेबारो ॥ कर नावागेन् चडःत्तिल्ले किःमा पेःक्मालाम्बा ताड्सेःप्पाड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुस्साःहाऱरे खुनिऱ मिमिदिड्गेन् चोःक्युम्भोःन् मेघोःसुर केलऱबान् साऱरिक् निड्साड् चोगुर वाऱ ॥ 22 कन् केरेक् नावागेन् चडःत्तिन् सावाःम्मा तुड्डिल्ले तरुमा मेन्छिमाऱड्न् कुइसिःक् आल्ल थारिक्याःप्पा नु तुक्खे चाःबान् आनिऱ आनिःसुम्लो ॥

23 नावागेन् चडःत्तिल्ले मेःन्, कर काकनु तगिबा लक् कुइसिःक् सेसेमाड्डिन् केघोःबा आनिऱआड् आयाःतल आवाऱरो ॥ आनिऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आबाडे कुस्साः आजोःक्काड् आनिऱ आबाडे नासिड्गेन् थक्किल्ले लायो नु तुक्खेलाम् चोःक्युम्भो खोःसुर फाऱआड् आयाःतल आहाड्घुम्ल आवाऱरो ॥ 24 थेआड्भेल्ले आनिऱ सेन्लप् आघोःसुम्माड्धोए कन् सेक्खाबा निड्साड्डिन् आगतुम्माड् वाऱ ॥ निःमनाबा पाःन्निन् निड्साड् आन्जोगुम्मिन्लो ॥ आल्ल तगिसा कतुबा पाःन्निन् हाःतले निड्साड् चोगुरबे? 25 कर आनिऱ आल्ल थारिक् मेड्घोए आवाऱबा पाःन्निन् निड्साड् आजोगुम्मिल्ले खेन् खोःमा फाऱआड् नासि आधःतुम्माड् आहाड्घुम्लो ॥

26 सेसेमाड्डिल्लेआड् आनिऱ केसाक्पाओ आधाआड् आवाऱड्ले कुभाऱ आबिऱरो ॥ खेन् येम्मो आक्खेलऱरिक् तुवा चोःक्मा आनिऱ आल्लेसुसुम्मिन्, कर आनिऱ पाःप्माए सुक्मेन्देऱम्ननाबा पाःन्सुतलाहाऱरेन् आनिऱ याःप्मान्नु सेसेमाड्डिल्ले आनिऱ लेक्वा पेलिगेन् तुवा चोगुरो ॥ 27 हेक्क्याड् आनिऱ सिक्लुड्डमाओबा पाःन् केनिःबा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेसेमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱड्न्निःसुरो, थेआड्भेल्ले सेसेमाड्डिल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ कुइसिःक् नसानिबाहाऱरे लागि निड्वाऱफुमाड्डिन्नु पेलिगेन् तुवा चोगुरो ॥

निड्वाऱफु मिःमजिलाम्बा थेःल्लेआड् सेम्मा आन्छुकनेन्

28 निड्वाऱफुमाड्डिन् मिःमजि केमेप्पा, कुनिड्वाऱ कुइसिःक् उःत्तुसिबाहाऱरे लागि, खुनेऱ केरेक् पाःन्हाऱ नुःबाए पोःड्ल चोगुऱ केल्बान्नाड्आनिऱ कुसिड् आनिःत्तुम्लो ॥ 29 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमनाहाऱ उन्छेःन्छा कुसिड्निःत्तुसिआड् आबुगेन् कुससाःन् कुइसिःक्के पोःड्से सेगुसिरो ॥ हेक्केलऱरिक्के यरिक् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱहाऱओ खुनेऱ तुम्बा पोःक्खेरो ॥ 30 हेक्क्याड् आत्तिन्हाऱ तगिसा सेगुसि, खेड्हाऱग उःत्तुसिआड्लो ॥ आत्तिन्हाऱ उःत्तुसिऱ, खेड्हाऱग आप्तिक् मेःन्नेबाआड्चोगुसिऱरो ॥ आत्तिन्हाऱ आप्तिक् मेःन्नेबा चोगुसिऱ, खेड्हाऱग कुमिमिदिड्डिन्नाड् पिरुसिऱरो ॥

31 हेक्केने फाऱग्र आनिऱ थे आबाःत्तुम्बाबे? निड्वाऱफुमाड्डिन् आनिऱ लेप्माड् वाऱने फाऱग्र आनिऱ तक्लेड्वाओ हाःत्ताड् पोःक्मा मेसुकनेन्लो ॥ 32 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आबाडे आबुगेन् कुससाःन्ने मेदाड्घुन्, कर आनिऱ केरेक्ले लागि खुनेऱ सिःमा पाड्घु ॥ खुनेऱ ख्रिस्तेन्ने आबिरेल्ले काक् पाःन्हाऱआड् आक्खेलऱरिक् आनिऱ पिमा आन्छुकनेन्बे? 33 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेगुसिबाहाऱ हाःतले आप्तिक् कुःप्मा सुक्तुसिऱबे? हाःतलेआड् मेसुकतुन्छिन्, थेआड्भेल्ले आप्तिक् मेःन्नेबा केजोःक्पाड्ग निड्वाऱफुमाड्डिन्नेरो ॥ 34 आनिऱ हाःतले पाःन् थिक्मा आसुकुपे? हाःतलेआड् आन्छुकनेन्लो, थेआड्भेल्ले ख्रिस्त येसुःन् स्येआड् आल्ल खुनेऱग सिःमेन्लाम् कुहिड्वेत् पोःक्खे, हेक्क्याड् खुनेऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुजुप्साड्लेप्माड् युड्लो, हेक्क्याड् आनिऱ लागि पेलिगेन् तुवाआड् चोगुर युड्लो ॥ 35 हाःतले ख्रिस्तेऱ कुमिःमजिलाम् सेम्मा आसुकुपे? येत्तुक्खे, इनोगेन् तुक्खे, निड्घुम्, साक्, चाड्मा वाःप्मा होःप्मा, किप्मा केघुःबा येम् इग्र सिःमेल्ले सेम्मा आसुकुपि?

36 साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् साप्लेआड् पत्, “खेनेऱ नसाःन् चोःक्कासिगेबाल्ले थिक्याःन्धक् मेसेरिगेऱरो ॥

सेप्मा केबोःड्बा मेल्लुकु कुइसिःक् मनाहाऱरे मेमेत्तिगेरो ॥”*

37 कन् काक् पाःन्हाऱओ आनिऱ लुड्माऱ केदुक्पा ख्रिस्तलाम्बा आनिऱ थड् केनाःम्बाननुःल्लेआड्यम्बा आबोःक्खेआड् आवाऱरो ॥

38 थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमिःमजिलाम् आनिऱ थेःल्लेआड् सेम्मा आन्छुकनेन्लो केल्बान् निःसुड्सुरुड्डाड् वाऱआरो ॥ सिःमेन् नु हिड्मेल्ले, माड्लाड्बाहाऱ नु फेन्साम्हाऱरे, कन् येम् नु तायेम्बा पाःन्हाऱरे, इग्र आत्तिन् मुक्साम्हाऱरेआड् सेम्मा आन्छुकनेन्, 39 इक्सादिड् खाम्बेःक्किल्ले कुजड्धाड्बा नु कुसिगाड्बा, इग्र काक् नावागेन् चडःत्तोबा मुक्साम् थेःल्लेआड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमिःमजिलाम् सेम्मा आन्छुकनेन्, थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आनिऱ दाड्बा ख्रिस्त येसुलाम् लुड्माऱ आदुक्तेआड् वाऱरो ॥

9

निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेगुसिबा सुवाड्

1 इड्गाऱ पाःप्मा निड्वाऱ इःत्तुड्बा पाःन्निन् सेक्खाएरो ॥ इड्गाऱ ख्रिस्तेऱ कुमनाआ हेक्क्याड् इड्गाऱ इड्लेक् मेबाःत्तान्लो ॥ आघासिड्डिन्नु सेसेमाड्डिल्ले इड्गाऱ पाःत्तुड्बा पाःन्निन् सेक्खाए चोःक्लो फाऱआड् निःन्धो चोःक्सुऱरो ॥ 2-3 आमिःम् इस्राइलि फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱहाऱरे खुनिऱ लागि इड्गाऱ निड्वाऱओ तुक्खेःल्ले साऱरिक् याःन्दाड्डाड् वाऱआरो ॥ आबाडे आसुवाड् इस्राइलिहाऱरे सेन्लप खोःमा मेसुकतुल्लेग इड्गाऱ खुमदिड्डो थाःमा नु ख्रिस्तलाम् लाःतलाःत् पोःड्मा सुक्ताड्बामेन् ॥ 4 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले इस्राइलिहाऱ आबाडे कुससाः पोःड्से सेगुसिआड् कुमिमिदिड्डिन् खेड्हाऱ ओसेःन्धाक्तुसि ॥ हेक्क्याड् खेड्हाऱनु माड्हुपहाऱ चोगुआड् साम्योथिमिन् पिरुसि ॥ खेड्हाऱए निड्वाऱफुमाड्डिल्ले माड्हिम्मोबा सेवा चोःक्मान् नु यरिक् माड्हेक्हाऱ पिरुसिरो ॥ 5 कुमिड् केसेबा अब्राहाम, इसहाक नु याकुबेन्* खेड्हाऱरे आबाडे खुनिऱ

* 8:36 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् ४४.२२ * 9:5 याकुबेन् कुसड् लाजेऱरे कुम्बा पोःक्खेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमिड्डिन् लेक्तु पिरु (तोलिड्सोमु ३२.२८) ॥

ताक्थेबासिरो, हेक्क्याड् येसु ख्रिस्तेनमेन्छाम्गेन् थक्को खुनिः सुवाड्डोए सावाः न्छिड्लो ॥ खुनेःए केरेक् सम्दाड् हाड् केजोःक्पा निड्वाःफुमाड्लो ॥ सदादिड् कुनारा मेभोःसुररो! आमेन् ॥

6 कङ्ग निड्वाःफुमाड्लिल्ले खेड्हाःनु चोगुबा माड्हेक्हाःग मेगेरेम्बा मेःनलो, थेआड्भेल्ले इस्त्राइल सुवाड्लाम्बा सागेवाः न्छिड्बाहाःए केरेक् सेक्खाबा इस्त्राइलि मेःनछिरो ॥ 7 अब्राहामरे कुमुःइदाड्सा मेबोःड्डिल्लेसा केरेक् सेक्खाबा कुस्साः मेम्बोःड्नेनलो ॥ कर साम्योसाप्लाओ अक्खेलःरिक् सापतेआड् पत्, “माड्हेक्चोगुड्बा केस्साः इसहाकलाम्मे केमुःइदाड्साहाः मेबोःड्लो ॥”* 8 कन् फाःड्ग अब्राहामरे नासिड्गेन् कुधक्कोलाम् सागेवाः न्छिड्बाहाःए निड्वाःफुमाड्लिल्ले कुस्साःसि केल्बा पाःन् मेःनलो, कर निड्वाःफुमाड्लिल्ले पिने फाःआड् पिरुबा माड्हेक्लाम्बा सागेवाः न्छिड्बाहाःए अब्राहामरे सेक्खाबा कुमुःइदाड्सासिरो ॥

9 खेन् माड्हेक्किल्ले अक्खे पाःत्तुरो, “आन्नेम्माः बा कन् येम्मो इड्गाः नुःड्डा ताआरो, हेक्क्याड् केमेःत् साराःल्ले लतछा येम्बित्छाःसा कत्तुरो ॥”*

10 हेक्केरक मेःन्, कर आनिगे ताक्थेबा इसहाकलाम् कुमेःत् रिबेक्काःल्ले काप्साबासाःहाः कत्तुसिआड् वये, 11-13 कर खेन् काप्साबासाःहाः सावाः न्छिड्मानुःल्ले तगिए, खेड्हाःरे नुःबा नु तापफेःम्बा याःम्बक् थेआड् मेन्जोःक्के, निड्वाःफुमाड्लिल्ले रिबेक्काःन् अक्खे मेत्तुआड् वयेरो, “तुम्बाल्ले फोःबान् सेवा चोगुःरो ॥”* निड्वाःफुमाड्लिल्ले पाःत्तुबा कुइसिःक् साम्योसाप्लाओ अक्खेलःरिक् सापतेआड् पत्, “इड्गाः याकुबेन् लुड्माः तुक्तुड्, कर एसाउःन् चिःत्तुड्लो ॥” अक्खेलःरिक् निड्वाःफुमाड्लिल्ले मनाहाःरे खुनिः याःम्बक्किन् ओमेत्तुआड् मेःन्, कर खुनेः आबाडे कुनिड्वाःसोःक् कुइसिःक् सेगुः केल्बा पाःन्निन् निःन्धो चोगुरो ॥

14 हेक्केःल्ले आनिः थे पाःपमाबे? निड्वाःफुमाड्डिन् नुःरिक्काड् खासेन् मेलोःन्नेन्बि? सेक्खासाड् मेःनलो! 15 थेआड्भेल्ले निड्वाःफुमाड्लिल्ले मोसाःन् अक्खे मेत्तु, “आत्तिन् नुःरिक् मेपमा निड्वाः चोगुड् खेन् नुःरिक् मेत्तुड्, हेक्क्याड् आत्तिन् लुड्माः तुक्मा निड्वाः चोगुड् खेन् लुड्माः तुक्तुड् ॥”* 16 खेल्ले चोगुल्ले मनाहाःरे निड्वाः चोःक्माल्ले इग्र तम्सिन् चोःक्माल्लेग मेःन्, कर निड्वाःफुमाड्लिल्ले लुड्माः आदुक्तेबालाम्काक् पाःन्हाः ताःरो ॥ 17 थेआड्भेल्ले साम्योसाप्लाओ निड्वाःफुमाड्लिल्ले फारोहाड्डिन् अक्खे मेत्तुआड् पत्, “खेनेः केसम्दाड् आमुक्साम्मिन् ओसेःन्दाड् चोगुड्डाड् काक् इक्सादिड् खाम्बेःक्मो आमिड्डिन् इड्भोःर केल्बा निड्वाःसोःक्को इड्गाःए खेनेः हाड् चोःक्नेआड् वाःआरो ॥”* 18 खेल्ले चोगुल्ले निड्वाःफुमाड्लिल्ले आत्तिन् नुःरिक् मेपमा निड्वाः चोगुः खेन् नुःरिक् मेत्तुः, हेक्क्याड् आत्तिन् कुनिड्वाः नुःड्मा केसाक्पा चोःक्मा निड्वाः चोगुः, खेन्निन् कुनिड्वाः नुःड्मा केसाक्पा चोगुःरो ॥

19 हेक्केःल्ले खिनिःओ कुभारे इड्गाः अक्खे यापमि केमेत्तिबिला, “हेक्केने फाःग्र निड्वाःफुमाड्लिल्ले आल्लसाड् थेआड् पाःन् आधिक्पाबे? आत्तिल्लेआड् खुनेः चोःक्मा इःत्तुबा पाःन्निन् अप्मा मेसुकतुन्लो ॥”

20 मेन्छाम् यापमिए, निड्वाःफुमाड्डिन्नु मुरा केदोःबा खेनेः हाःत्नेबे? चोःक्मनाबा चिगःक्वाःल्ले केजोःक्पेन् “थेआड् अक्त्तड्बा केजोगाड्बाबे?” मेत्तुबि? 21 सःमनाबा खाम्मोलाम् कोःम्भलेःल्ले नुःबा याःम्बक्को ओगप् केबोःड्बा फुजिक् हेक्क्याड् हाबा खेन् खाम्मोलाम् मेन्जोबा याःम्बक्को ओगप् केबोःड्बा फुजिक् चोःक्मा युक् मेगत्तुम्बि? 22 निड्वाःफुमाड्लिल्ले कुसिक्किन् नु कुमुक्साम्मिन् ओसेःन्दाड् चोःक्मा युक् कत्तुने फाःग्र हेक्केलःरिक्के मेक्कारे लागि यारिप् केबोःड्बा मनाहाः सिक्किल्ले कुलेक्वा नासि थःत्तुसिल्ले आनिः थे पाःपमाबे? 23 हेक्क्याड् तगिसा कुमिमिदिड्डिन् खोःमा फाःआड् यारिप् चोगुसिआड् लुड्माः तुक्तुसिबाहाः इमेल्लुड्बा कुमिमिदिड्डिन् ओसेःन्धाक्से निड्वाःफुमाड्लिल्ले अक्खे चोगुरो ॥ 24 हेक्केलःरिक्के आनिः यहुदिसाड्, थिम्मेन्दड् सुवाड्साड्, खेन् सेगुसिबाहाःग आनिःएरो ॥

* 9:7 तोलिड्सोमु २१.१२-निड्वाःफुमाड्लिल्ले अब्राहामरे कुस्साः इस्त्राइलेन् मेःन्, कर इसहाकेन् सेगुरो ॥ * 9:9 तोलिड्सोमु १८.१०, १४ * 9:11-13 तोलिड्सोमु २५.२३, मलाकि १.१-२ * 9:15 लाम्दिःक् ३३.१९ * 9:17 लाम्दिःक् ९.१६

25 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले पाःतुबा पाःन्निन् माड्डिनिड्वाऱपाःन् केबाःपूपा होसेरे साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् सापूतुआड् पतलो,
 “आत्तिन्हाऱ आमना मेहोःपूते खेड्हाऱ आमना चोगुड्डिसिड्डलो ॥
 तगि लुड्डमाऱ मेदुक्कुतुड्डिसिड्डिन्बाहाऱ,
 आल्लो लुड्डमाऱ तुक्कुतुड्डिसिड्डलो ॥”* 26 हेक्क्याड्, आत्तिन् तेन्नो
 “खिनिऱ आमना केहोःपूति लऱरिक् केम्मेत्तिआड् वये,
 बा खेन् तेन्नो ‘आजुनि निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुस्साःनिड्’ केम्मेत्तिऱरो ॥”* 27 माड्डिनिड्वाऱपाःन्
 केबाःपूपा यसैयाःल्ले इस्राइलिहाऱरे खुनिऱ याःम्बेओ अक्खेलऱरिक् पाःतुआड् पत्,
 “इस्राइलिहाऱग आत्तात्तान्ने निःपूमा सुक्मेन्देपूम्नाबा वाहड्डिल्ले कुयाओबा येःड्घा हेक्के यरिक्
 मेजोःक्साड् केदाड्बा केयाःक्पाहाऱरक् ताड्डमेसेःपूलो ॥
 28 थेआड्डभेल्ले दाड्डबाल्ले कुघुम्दिड्डिल्लेन् इड्डजाःड्डिन् कन् इक्सादिड्ड खाम्बेःक्मो हाराए
 केत्तुरो ॥”* 29 यसैयारे इस्राइलरे कुयाःम्बेओ कन् तगिसा पाःतुआड् वाऱबा हेक्केए,
 “मुक्साम्दाड्डबा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आनिऱ लागि कुमुऱइदाड्डसाःन् आन्धाऱरेन्निन्ल्लेग आनिऱ
 सदोम नु गमोरा कुड्डिसिःक्के खापूपु थ्यःड् आबोःक्खेबारो ॥”*

इस्राइलिहाऱरे नसाःन् मेन्जोगुन्

30 हेक्केःल्ले आल्ल आनिऱ थे पाःपूमाबे? थिम्मेन्दड्ड सुवाड्डहाऱरेग साम्योनिबा पोःड्डमा
 मेड्डगोःत्तुन्छाड्ड नसाःन् मेजोगुबालाम्बा साम्योनिबा मेबोःक्खे ॥ 31 कर इस्राइलिहाऱरे साम्योथिम्मिन्
 इःपूमा नाःपूमाआड्ड साम्योनिबा पोःड्डमा तम्सिन् मेजोगुसाड्ड साम्योनिबा मेन्बोःक्खेन्लो ॥ 32 थेआड्ड
 मेन्बोःक्खेन्बे? थेआड्डभेल्ले खेड्डहाऱरे कड्डग आबाडे याःम्बक्लाम्बा खोःमा सुक्तेत्त केल्ऱबा
 मेड्डःतुआड्ड नसाःन्लाम्बा केदाःबा साम्योनिबान् मेड्डगोःत्तुन्लो ॥ हेक्क्याड्ड खेड्डहाऱग यापूमि केघःबा
 लुड्डो मेदोःक्तेआड्ड मेजोःन्देरो ॥ 33 कड्डग साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् सापूतेबा कुड्डिसिःक्
 पोःक्खेरो,
 “ओमेत्तेम्मेऱ, इड्डगाऱ यरुसलेम्मो* मनाहाऱ मेदोःक्कल फाऱआड्ड मना केघःबा लुड्डिन् नेस्सुड्डलो,
 हेक्क्याड्ड मेलेःड्डाड्ड मेगेड्डल फाऱआड्ड लुड्डेक् नेस्सुड्डलो,
 कर खुनेऱ सम्दाड्ड नसाःन् केजोःक्पाड्डग आपूफाल्लेआड्ड सिरिड्ड मःमो मेधानेन्लो ॥”*

10

1 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, इड्डगाऱग इस्राइलिहाऱ ताड्डमेसेःपूल फाऱआड्ड सिक्कुलुड्डमोनुए
 निड्वाऱफुमाड्डिन् तुवा चोगुड्डलो ॥ 2 खेड्डहाऱरे निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ ताःमा खुनिऱ
 सिक् सम् फाऱआड्ड पाःतुड्ड, कर आक्खेआड्ड कुनिड्वाऱ ताः केल्ऱबा पाःन्निन् खेड्डहाऱरे
 मेन्निःसुन्लो ॥ 3 खेड्डहाऱरे निड्वाऱफुमाड्डलाम् केदाःबा साम्योनिबान् कुसिड्डमेन्निःत्तुम्बाल्ले
 चोगुल्ले खेड्डहाऱरे साम्योथिम्मिन् इःपूमा नाःपूमाआड्ड आबाडे साम्योनिबा पोःड्डमा तम्सिन्
 मेजोगु, हेक्केलऱरिक् खेड्डहाऱरे निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसाम्योनिबा पोःड्डमा लाम्मिन् मेनाऱरुरो ॥
 4 ख्रिस्तेल्लेए साम्योथिम्मिल्ले पाःतुबा काक् पाःन्हाऱ केत्तुरो, हेक्केलऱरिक् खुनेऱ नसाःन्
 केजोःक्पा केरेक् साम्योनिबा मेबोःड्डलो ॥

केरेक्के लागि सेन्लपू

5 मोसाःल्ले साम्योथिम्मिन् इःपूमा नाःपूमाआड्ड साम्योनिबा पोःड्डमा पाःन्निन् अक्खेलऱरिक्
 पोधक् चोगुआड्ड वाऱ, “साम्योथिम्मिन् केड्डःपूपा केनाःपूपा मनाःन् बा खेन्लाम्बाए हिड्डलो ॥”*
 6 कर नसाःन् चोःक्माआड्ड केदाःबा साम्योनिबाल्ले अक्खे पाःतुऱ, “हाःत् थो साड्डग्राम्पेदाड्डो

* 9:25 होसे २.२३ * 9:26 होसे १.१० * 9:28 यसैया १०.२२-२३ * 9:29 यसैया १.९-सदोम नु गमोरा येक्क्यक्हाऱओ कुऱड्ड
 केभेऱबा मनाहाऱ मेयुडे, हेक्क्याड्ड निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खेड्डहाऱ निड्डुम् पिरुसि ॥ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खेड्डहाऱरे खुनिऱ येक्क्यक्किन्
 मेक्खु पिरुसिआड्ड सेरुसि कर लुत नु कुस्साः मेन्छुमाहाऱरक् ताड्डुसि ॥ * 9:33 ग्रिक् पाःन्दाड्डो “सियोन्” पोःड्ड ॥ * 9:33
 यसैया २८.१६-लुड्डु लुड्डेक्फाऱड्डग येसु आबाडेरो ॥ * 10:5 लेबि १८.५

पेःक्पाबे?’ फाऱ्आड् केनिड्वाऱ्ओ मेडःतेनने?’ (खेन् फाऱ्इन् सेन्लपपिल्लेन्सुनाइड् आनिऱ्ओ युःतुछे ख्रिस्तेनयो इक्सादिड् खाम्बेःक्मो युःपमा पोःड्),⁷ इग्र “हाःत् यो खेमायड्सड्ओ थाबाबे?’ फाऱ्आड् केनिड्वाऱ्ओ मेडःतेनने?’ (खेन् फाऱ्इन् सेन्लपपिल्लेन्सुनाइड्डिन् आनिऱ्ओ थाक्से ख्रिस्तेनसिःमेन्लाम् थो थाक्मा पोःड्) ॥⁸ कर कल्ले थे पाःत्तुबे? “पाःन्जाक्किड्ग केबेसाड्डे वाऱ्, केमुराओ हेक्क्याड् केसिक्लुड्मो वाऱ्,”^{*} खेड्ग आनिगे इड्भोःसुम्बेबा ख्रिस्तेनसाःन्निन्ल्ले कुयाःम्बेओबा पाःन्जाक्लो-⁹ खेनेऱ् केमुराःल्ले येसुःनने दाड्बारो फाऱ्आड् तेन्दिड् केजोगुआड् केसिक्लुड्मोलाम् निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले खुनेऱ् सिःमेन्लाम् कुहिड्वेत् चोगु लऱ्रिक नसाःन् केजोगुने फाऱ्ग्र ताड्गेसेःप्लो ॥¹⁰ थेआड्भेल्ले खेनेऱ् केसिक्लुड्मोलाम् नसाःन् केजोगुबाल्ले आप्तिक मेःननेबा केबोःड्, हेक्क्याड् केमुराःल्ले तेन्दिड् केजोगुबाल्ले सेन्लप केघोःसुऱ्रो ॥¹¹ साम्योसाप्लाःल्ले अक्खे पाःत्तुऱ्, “खुनेऱ् सम्दाड् नसाःन् केजोःक्पाड्ग आप्फाल्लेआड् सिरिड् मःमो मेऱ्धानेनलो ॥”^{*} ¹² यहुदि नु थिममेन्दड् सुवाड् लुम्मो थेआड् येमेन्दड् पाःन् होःप्लो-लत्छा दाड्बान्ने केरेक्ले खुनिऱ् दाड्बारो, हेक्क्याड् खुनेऱ् कुमिड् केलोःड्बा केरेक् यरिक् मुऱ्इसाम् पिरुसिऱ्रो ॥¹³ थेआड्भेल्ले “दाड्बाल्ले कुमिड् केलोःड्बा केरेक्ले सेन्लप मेघोःसुऱ् ॥”^{*} ¹⁴ कर खेड्हाऱ्रे नसाःन्ने मेन्जोःक्के मेवाऱ्इल्ले आक्खेआड् खुनेऱ् कुमिड्डिन् मेलोःक्खुबे? हेक्क्याड् खेड्हाऱ्रे खुनेऱ् कुयाःम्बेओ खेममै मेड्घेम्मे मेवाऱ्इल्ले आक्खेआड् नसाःन् चोःक्मा मेसुक्त्तुऱ्बे? हेक्क्याड् इड्भन् केसेबा मनाए मेःनने आक्खेलऱ्रिक मेघेप्सुबाबे? ¹⁵ हेक्क्याड् हाःत्ताड् मेम्बाड्डे आक्खेआड् खेड्हाऱ्रे इड्भन् मेजोगुऱ्बे? साम्योसाप्लाओ साप्तेआड् पत्, “सुनाइड् इड्भन् केजोःक्पेन्ताःल्ले आक्खेन् नुःबा पोःड्बे!”^{*} ¹⁶ कर केरेक्ले सुनाइड्डिन् मेन्दाःक्त्तुन्लो ॥ माड्निड्वाऱ्पाःन् केबाःपपा यसैयाःल्ले अक्खेलऱ्रिक पाःत्तुऱ्, “आदाड्बे, आनिगे इड्भोःसुम्बेबा पाःन्निन् हाःत्ले नसाःन् चोगुआड् वाऱ्बे?”^{*} ¹⁷ हेक्केलऱ्रिक नसाःन्निड्ग खेममनाबालाम्बा ताःरो, हेक्क्याड् खेन् खेममनाबाड्ग ख्रिस्तेऱ् कुयाःम्बेओबा पाःन्जाक्लाम् ताःरो ॥

¹⁸ कर इस्राइलिहाऱ्रे सुनाइड्डिन् सेक्खाए मेड्घेम्मे मेवाऱ्बि? सेक्खाए खेड्हाऱ्रे मेघेप्सुआड् वाऱ्रो ॥ थेआड्भेल्ले,

कन् सुनाइड् केसेबाहाऱ्रे खुनिऱ् इड्घड्डिन् खाम्बेःक्मो काक् पिसाड् सेःरेआड् वाऱ्रो,
हेक्क्याड् खेड्हाऱ्रे मेबाःत्तुबा पाःन्निन् इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा केरेक् तेन्नो सेःरेआड् वाऱ्
लऱ्रिक साम्योसाप्लाओ साप्तेआड् पत्लो ॥^{*}

¹⁹ इड्गाऱ् याम्मो सेःन्दोःनिड्, सेक्खाए इस्राइलिहाऱ्रे सुनाइड्डिन् कुसिड् मेन्निःत्तुम्बि? खेड्हाऱ्रे कुसिड् मेनिःत्तुऱ्रो, थेआड्भेल्ले मोसारे कुयेम्मोआड् निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले अक्खे पाःत्तुआड् वये,
“थिममेन्दड् सुवाड्हाऱ् मुऱ्इसाम् पिरुड्सिड्डाड्

खिनिऱ् नाहेन्ल चोगुड्लो,

खासिड् मेन्निःपमनाबा सुवाड्हाऱ्लाम्

खिनिऱ् सिक् पोःक्ल याःन्दुड्लो ॥”^{*} ²⁰ हेक्क्याड् माड्निड्वाऱ्पाःन् केबाःपपा यसैयाःल्ले
निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले कुबाःनहाऱ् आःन्छिड्डाड् अक्खेलऱ्रिक पाःत्तुरो,

“इड्गाऱ् यापमि मेड्गोःपमनाबाहाऱ्रे मेघोःसाड्लो,

आत्तिन्हाऱ्रे इड्गाऱ् सेःन्मेन्दोःसाड्डिन् खेड्हाऱ्ओ इड्गाऱ् आबाडे थाःन्छिड्डाड् वाऱ्आरो ॥”^{*}

²¹ कर खुनेऱ् इस्राइलिहाऱ्रे खुनिऱ् याःम्बेओ अक्खे पाःत्तुऱ्, “नाम्धाधा खेन् आधिड्गानिहाऱ्
नु आबाःन् मेड्घेम्मनाबाहाऱ् ताःक्मासि फाऱ्आड् आहुक्हाऱ् सन्छुड्डाड् वाऱ्आरो ॥”^{*}

11

निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले इस्राइलिहाऱ् लुड्माऱ् तुक्त्तुसिऱ्

* 10:8 साम्योथिमड्जाःड् ३०.१२-१४ * 10:11 यसैया २८.१६ * 10:13 योएल २.३२ * 10:15 यसैया ५२.७ * 10:16 यसैया ५३.१ * 10:18 निड्वाऱ्फुसाम्लो सुम् १९.४ * 10:19 साम्योथिमड्जाःड् ३२.२१ * 10:20 यसैया ६५.१ * 10:21 यसैया ६५.२

1 हेक्केने फात्र इङ्गात्र सेःन्दोःनिङ्, निङ्वात्रफुमाङ्डिल्ले कुमना इस्राइलिहात्र नात्ररुसिबाबि? सेक्खासाङ् मेनात्ररुसिन्लो! थेआङ्भेल्ले इङ्गात्र आबाडेआङ् अब्राहामरे कुमुत्रइदाङ्सा बेन्जामिन सुवाङ्स्मा इस्राइलिआरो ॥ 2 निङ्वात्रफुमाङ्डिल्ले तगिनुए कुसिङ्निःतुसिबा कुमनाहात्र आप्फाल्लेआङ् मेनात्ररुन्छिन्लो ॥ माङ्निङ्वात्रपाःन् केबाःप्पा एलियाःल्ले* इस्राइलिहात्रे खुनित्र तक्लेङ्वाओ निङ्वात्रफुमाङ्डिन् अक्खेलत्रिक् मेत्तुबान् साम्योसाप्लाओ मेन्निःत्ते केवयित्रबि?

3 “आदाङ्बे, खेङ्हात्रेग केबाङ्घुसिबा माङ्निङ्वात्रपाःन् केबाःप्पाहात्र केरेक् मेसेरुसि, हेक्क्याङ् केलेत्तिङ्तोःम्मादेन्हात्र मेयन्छुआङ् वात्रो ॥ इङ्गात्रक् नराङ्डाङ् वात्रा, हेक्क्याङ् खेङ्हात्रे इङ्गात्र सेप्पा मेगोःत्तार मेवात्रो ॥”* 4 हेक्केःल्ले निङ्वात्रफुमाङ्डिल्ले आक्खेलत्रिक् नोगप् पिरुबे?

“इङ्गात्रग बाल साम्माङ्डिन् माङ्मेङ्घःमनाबा हेन्छिङ् नुसि (७०००) आमनाहात्र ताङ्घुङ्सिङ्डाङ् वात्रारो ॥”*

5 हेक्केलत्रिक्के, कन् येम्मोआङ् निङ्वात्रफुमाङ्डिल्ले कुलुङ्मात्र तुक्माल्ले सेगुसिबा कुलक्थिक् केदाङ्बा केयाःक्पाहात्र मेवात्रो ॥ 6 हेक्क्याङ् कङ्ग खेङ्हात्रे मेजोगुबा याःम्बक्लाम् मेःन्, कर निङ्वात्रफुमाङ्डिल्ले कुलुङ्मात्र तुक्मालाम् पोःक्खेबारो ॥ खुनित्र याःम्बक्लाम् पोःक्खेबाने फात्र निङ्वात्रफुमाङ्डिल्ले कुलुङ्मात्र तुक्मान् थेनाधे पोःक्खेबारो ॥

7 खेन् फात्रइङ्ग थेमाबे? इस्राइलिहात्रे निङ्वात्र मेबिरुआङ् मेगोःत्तुबान् मेङ्घोःसुन्लो, कर कुभा मेसेगेबाहात्रेने मेघोःसुरो ॥ वेत्रहात्रग निङ्वात्रफुमाङ्डिल्ले खुनित्र निङ्वात्र केधुङ्बा चोगु पिरुसिरो ॥

8 साम्योसाप्लाःल्ले अक्खे पाःत्तुआङ् पत्,

“निङ्वात्रफुमाङ्डिल्ले खेङ्हात्र कुधना केलेङ्बा चोगुसिआङ् वात्र, हेक्क्याङ् कन् येम्धारिक् खेङ्हात्रे निःमा मेन्छुक्त्तुन्ल फात्रआङ् खुनित्र मिक्हात्र थेःक्त्तुबिरुसिआङ् वात्र, हेक्क्याङ् खेङ्हात्रे खेम्मा मेन्छुक्त्तुन्ल फात्रआङ् खुनित्र नेक्खोत्रबान् हुरुबिसिआङ् वात्रो ॥”* 9 दाउद हाङ्डिल्ले बा हेक्केलत्रिक्के पाःत्तुआङ् पत्,

“हारात्र खेङ्हात्रे आबाडे खुनित्र साभाङ्जाःल्ले इजोओ थाःसुसिर,

खुनित्र साभाङ्जाःन्आघघबा पाःन् नु खुम्दिङ् केदाःप्पा पाःन् पोःङ्लरो ॥

10 खेङ्हात्रे निःमा मेन्छुक्त्तुन्ल फात्रआङ् खेङ्हात्रे खुनित्र मिक्किन् खादापत्तुर,

हेक्क्याङ् खुनित्र एःक्किन् सदादिङ् इनोगेन् तुक्खेःल्ले तुःङ्लरो ॥”*

11 हेक्केने फात्र इङ्गात्र पाःन्धिक् सेलापनिङ्, इस्राइलिहात्र मेजोःन्देल्ले पोःक्माए मेन्छुक्मना थारिक् मेजोःन्देबि? सेक्खासाङ् मेःन्लो! कर खेङ्हात्रे खुनित्र लायोःल्ले चोगुल्ले खुनित्र नाहेम्मान् तार फात्रआङ् थिममेन्दङ् सुवाङ्हात्रोए सेन्लपपिन् तयेरो ॥ 12 कर यहुदिहात्रे लायो मेजोगुबाल्ले चोगुल्ले इक्सादिङ् खाम्बेःकमो पयम् यम्बा मुत्रइसाम् तये, हेक्क्याङ् खेङ्हात्रे सेन्लपपिन् मेनात्ररुबाल्ले थिममेन्दङ् सुवाङ्हात्रओ पयम् यम्बा मुत्रइसाम् तयेने फात्र यहुदिहात्रे सेन्लपपिन् मेदाःक्त्तुल्ले आल्लसाङ् यरिक् मुत्रइसाम् ताःएरो!

थिममेन्दङ् सुवाङ्हात्रे सेन्लप मेघोःसुत्र

13 इङ्गात्र सेक्खाए खिनित्र थिममेन्दङ् सुवाङ्हात्र कन् पाःन्निन् मेत्निङ्गल पत्तारो ॥ इङ्गात्र थिममेन्दङ् सुवाङ्हात्रो सेःक्युक्मिबा पोःक्खाङ्बाल्ले चोगुल्ले कन् माङ्सेवा चोःक्मा याःम्बक्को सेक्खाए आसुक्सुक् तम्सिन् चोगुङ्लो ॥ 14 हेक्केलत्रिक् कन् आमाङ्सेवालाम् इङ्गात्र आबाडे आमनाहात्रे खुनित्र नाहेम्मान् फोःक्खुङ्डाङ् खेङ्हात्रओ कुभा ताङ्सेःप्पा सुक्त्तुङ्सिङ्गल केलात्रबा निङ्साङ् चोगुङ्लो ॥ 15 थेआङ्भेल्ले खेङ्हात्र मेनात्रआङ् निङ्वात्रफुमाङ्डिन्नु वेत्र यरिक् मेन्छाम् सुवाङ्हात्रेन् नादङ् पोःङ्ने फात्र यहुदिहात्र ख्रिस्तेन्नसाःन् मेजोगुआङ् निङ्वात्रफुमाङ्डिल्ले याम्मो तेन्दिङ् चोगुसिल्ले खेङ्हात्रे सिःमेन्लाम् हिङ्गम् मेघोःसुबा हेक्केए

* 11:2 एलिया-खुनेत्र येसुःनुःल्ले ८५० तङ्बे तगि केवात्रा लत्छा माङ्निङ्वात्रपाःन् केबाःप्पारो ॥ * 11:3 १ हाङ्हात्र १९.१०, १४ * 11:4 १ हाङ्हात्र १९.१८ * 11:8 यसैया २९.१०, साम्योथिमइङ्जाःङ् २९.४ * 11:10 निङ्वात्रफुसाम्लो सुम् ६९.२२-२३

पोःड्लो! 16 निड्वाऱफुमाड्डो तोःम्मनाबा थिक्सिगेःक्पा लक्किन् सेसे चोःकने फाऱग्र केनम्बा केरेक् लक्किन्नाड् सेसे चोःकलो ॥ सिड् साःप्पिन् सेसे चोःकने फाऱग्र सिड्बोराःक्हाऱआड् सेसे मेबोःड्लो ॥* 17 कुभा यहुदिहाऱग नुःबा जैतुन सिड्बुड्लाम् मेजेपुतुआड् लाप्मेभुसुबा सिड्बोराःक् कुइसिःक् मेजोःक् ॥ हेक्क्याड् खिनिऱ थिम्मेन्दड् सुवाड्हाऱ ताम्भुड् जैतुन सिड्बोराःक् हेक्के केजोगिसाड् नुःबा जैतुन सिड्बुड्मोलाम् थुम् नु हिड्मन् खोःमा फाऱआड् खुनिऱ लेक्वा खिनिऱ केजक्कासिआड् केवयिऱरो ॥ 18 खेन् मेजेपुतुआड् लाप्मेभुसुबा सिड्बोराःक्हाऱनुःल्ले आनिगे नुःबा चोगिगे फाऱआड् आड्दिड् मेलऱरेम्मिन्नेऱओ, थेआड्भेल्ले खिनिऱ कुसाःप्पिन् केन्धरुम्मिन्, कर कुसाःप्पिल्लेने खिनिऱ केधरिआड् वाऱ केल्बान् निड्वाऱ इःत्तेम्मेऱओ ॥

19 कर, आनिगे खेन् सिड्बुड्मो चक्सिड्मा फाऱआड् खेन् सिड्बोराःक्हाऱ मेजेपुतुआड् लाप्मेभुसेरो फाऱआड् खिनिऱ निड्वाऱ केइःत्तुम्बिला ॥ 20 सेक्खाएरो, कर यहुदिहाऱरे निड्वाऱफुमाड्डिन् नसाःन् मेन्जोगुन्नाड्डे सिड्बोराःक्किन् चेप्माआड् लाप्फुमनाबा कुइसिःक् लाप्मेभुसेबोरो ॥ खिनिऱ नसाःन् केजोगुम्बाल्ले चोगुल्ले खेप्मो केवयिऱरो ॥ हेक्केःल्ले आड्दिड् मेलऱरेम्मिन्नेऱओ, कर खेन् पोःक्खेबा पाःन्हाऱ इःत्तेम्मेऱआड् निड्वाऱफुमाड्डिन् किरम्मेऱओ ॥ 21 थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेक्खाबा पोराःक्हाऱए मेदाड्घुन्छिन्निऱल्ले खिनिऱआड् केन्दाड्घिन्लो ॥

22 अक्खेलऱरिक् निड्वाऱफुमाड्डिन् लुड्माऱ तुक्माल्ले कुधिम् नु केजिःप्पा चोःक् फाऱआड् नुःरिक्काड् निड्वाऱ पिरेम्मेऱओ ॥ नसाःन् केलेप्पाहाऱ केरेक् खुनेऱ केसाक्पा खुम्दिड् पिरुसिऱ, कर खिनिऱ कुलुड्गुम्मो चक्मेल्लऱए केवयिऱने फाऱग्र लुड्माऱ केदुक्तिऱरो ॥ मेःन्ने फाऱग्र खिनिऱआड् केजेपुतिआड् लाप्केभुसिऱरो ॥ 23 हेक्केलऱरिक्के यहुदिहाऱरे नसाःन् मेजोगुआड् मेनुःइने फाऱग्र खुनेऱ याम्मो खेड्हाऱ सिड्बुड्मो चक्तुसिऱरो, थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खेड्हाऱ याम्मो तगि मेबत्छेबा तेन्नो चक्मा मुक्साम् क्तुऱरो ॥ 24 खिनिऱ थिम्मेन्दड् सुवाड्हाऱग ताम्भुड् जैतुन पोराःक् हेक्कतड्बा केजोगिऱ, हेक्केःल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खिनिऱ नुःबा जैतुन बुड्मो केजक्कासिने फाऱग्र खुनेऱ आबाडे कुजेक् कुबोराःक्हाऱ आबाडे कुबुड्मोए चक्तुसिल्ले आक्खाक् कुसिक् सम्ल चक्तुसिबिला ॥

इस्त्राइलिहाऱ याम्मो निड्वाऱफुमाड्डो मेनुःड्

25 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, खिनिऱ आड्दिड् केन्लऱरिन्ल फाऱआड् कन् सिबिऱगेन् पाःन्निन् कुसिड्निःत्तेम्मेऱ केल्बान् आनिड्वाऱ वाऱरो ॥ कन् सिबिऱगेन् पाःन्निड्ग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्सेःक् कुइसिःक् नसाःन् चोःक्मा केबोःड्बा थिम्मेन्दड् सुवाड्हाऱरे नसाःन् चोःक्मा मेन्छुःत्ते थारिक् यरिक् यहुदिहाऱ खुनिऱ निड्वाऱ मेन्नुःड्मनाबा मेबोःड्लो ॥ 26 हेक्क्याड् नसाःन् केजोःक्पा केरेक् इस्त्राइलिहाऱ ताड्मेसेःप्लो ॥ साम्योसाप्लाओ अक्खे साप्तेआड् पत्,

“सेन्लपदाड्बान् यरुसलेमलाम्ताःरो,

खुनेऱए इस्त्राइलिहाऱ लायोलाम् नुःक्तुसिऱ ॥* 27 हेक्क्याड्,

इड्गाऱ खुनिऱ लायोहाऱ लेप्मि पिरुड्सिड् फाऱआड् खेड्हाऱनु चोगुड्बा आमाड्हुप्पिन् केत्तुड्लो”* लऱरिक् याम्मो साम्योसाप्लाओ साप्तेआड् पत्लो ॥

28 यहुदिहाऱ सुनाड्डिल्ले कुनिड्मिसिरो, कर खिनिऱ लागिग कन् नुःबाए पोःक्खेरो ॥ हेक्केसाड् अब्राहाम, इसहाक, याकुबेन्नु चोगुबा माड्हेक्किल्ले चोगुल्ले आल्लसाड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खेड्हाऱ लुड्माऱ तुक्तुसिऱरो ॥ 29 थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आबिबा पर्धाःम्हाऱ नु उःत्छिड्मान् याड्ना मेनुःक्तुन् ॥ 30 थेआड्भेल्ले थिक् येम्मो खिनिऱ थिम्मेन्दड् सुवाड्हाऱग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुइड्जाःड् मेन्डःप्मनाबा मेन्नाःप्मनाबा केजोगिऱ, कर यहुदिहाऱ इड्जाःड् मेन्डःप्मनाबा मेन्नाःप्मनाबा मेबोःक्खेबाल्ले खुनेऱ कुलुड्गुम्मिन् आल्लो खिनिऱ केघोःसुम्माड्

* 11:16 “सिड् साःप्पिन्” फाऱड्न् अब्राहाम, इसहाक नु याकुबेन् ओसेःन्आधाक्लो ॥ “सिड्बोराःक्हाऱ” फाऱड्न् खेड्हाऱरे खुनिऱ मुऱड्दाड्साहाऱ ओसेःन्आधाक्लो ॥ * 11:26 यसैया ६९.२०-२१ * 11:27 यसैया २७.९

केवयिऱरो ॥ 31 हेक्केलऱरिक्के खेड्हाऱ इड्जाऱड् मेन्डऱऱमनाबा मेन्नाऱऱमनाबा मेबोऱक्खेआड् मेवाऱ, हेक्केऱल्ले निड्वाऱऱफुमाड्डिल्ले खिनिऱ लुड्माऱ केदुक्तिबा कुड्सिऱक्के खुनेऱ खेड्हाऱ याम्मो लुड्माऱ तुक्तुसिऱरो ॥ 32 काक् मनाहाऱ निड्वाऱऱफुमाड्डिल्ले कुड्जाऱड् मेन्डऱऱमनाबा मेन्नाऱऱमनाबा मेबोऱक्खेआड् मेवाऱबाल्ले चोगुल्ले खुनेऱ खेड्हाऱ साक्पा केधाऱबाहाऱ हेक्के मेत्तुसिरो ॥ कर खेड्हाऱ लुड्माऱ तुक्मासि फाऱआड् हेक्के चोगुबारो ॥

निड्वाऱऱफुमाड्डिल्ले कुमिड्सो इड्धाऱड्

33 आक्को हो! निड्वाऱऱफुमाड्डिल्ले कुसिक्कुम् निड्वाऱऱड्नु कुनेहिनिड्वाऱऱड्नुआक्खेन् इमेल्लुड्बा नु निड्वाऱ केमाबाबे! खुनेऱ कुघासेन्निन् नु कुलाम्मिन् कुसिड्निऱऱमाए सुक्मेदेत्तिन्लो!

34 “दाड्बाल्ले कुनिड्वाऱऱड्नुहाऱतले निऱसुआड् वाऱबे?

हेक्क्याड् हाऱत खुनेऱ सुजा केबिबा पोऱक्खेआड् वाऱबे?”*

35 इग्र “निड्वाऱऱफुमाड्डिल्ले याड्ना नुऱक्मा केबोऱड्बा पाऱन्निन्

हाऱतले खुनेऱ पिरुआड् वाऱबे?”*

36 थेआड्भेल्ले खुनेऱलाम्बा काक् पाऱन्हाऱग ताऱ, खुनेऱ कुमुक्साम्मिल्ले काक् पाऱन्हाऱ पोऱक्खेआड् वाऱ, हेक्क्याड् काक् पोऱक्खेबा पाऱन्हाऱ खुनेऱ कुलागिए पोऱक्खेआड् वाऱरो ॥ सदादिड् सदादिड् खुनेऱ कुमिमिदिड् पोऱड्लरो! आमन् ॥

12

निड्वाऱऱफुमाड्डो हिड्मन्निन्तोऱम्मा

1 आल्ल आमिऱम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, निड्वाऱऱफुमाड्डिल्ले लुड्माऱ केदुक्तिआड् वाऱ, खेल्ले चोगुल्ले खिनिऱ कुहिड्वेत् नासिड्गेन् थक्किन् सेसे नु निड्वाऱऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ केदाऱबा सिड्जभा कुड्सिऱक् तोऱन्देम्मेऱ फाऱआड् साऱरिक् पेलि फाक्निड्लो ॥ खिनिऱ चोऱक्मा केबोऱड्बा याम्साम्गेन् सेवाऱन् बा कन्लो ॥ 2 इक्सादिड् खाम्बेऱक्मोबा थिमिन्नु मेदड्डासिमिन्नेऱओ कर खिनिऱ निड्वाऱऱबान् लेक्खेम्मेऱर कुसड् पोऱक्खेम्मेऱर पेगेम्मेऱओ ॥ हेक्केलऱरिक् निड्वाऱऱफुमाड्डिल्ले नुऱबा, कुनिड्वाऱ केदाऱबा नु कुलिड्धो केगेप्पा कुनिड्वाऱऱड्नुथे वाऱ खेन् निड्वाऱ खोऱमा केसुकुत्तुम्लो ॥

3 निड्वाऱऱफुमाड्डिल्ले पिराड्बा लुड्गुम्लाम्बा खिनिऱ साम्दिड् पिनिड्लो ॥ खिनिऱ आक्तड्बा केजोगिऱ खेन्नाड्धो यरिक् मेड्ऱतासिमिन्नेऱओ, कर निड्वाऱऱफुमाड्डिल्ले केबिऱबा नसाऱन्निऱल्ले* खोऱऱत्तुबा कुड्सिऱक्लक् सिड्सिड्डाड् निड्वाऱ इऱतासिमिन्नेऱओ ॥ 4 आनिऱ लत्छा थक्को यरिक् याम्लक्हाऱ पत्, हेक्क्याड् कन् केरेक् याम्लक्हाऱरे याऱम्बक् लत्छारक् होऱऱलो, 5 हेक्केलऱरिक्के आनिऱ यरिक् आवाऱसाड् आनिऱग ख्रिस्तेऱ लत्छा कुधक्कोबा कुदड्बा याम्लक्सिरो, हेक्क्याड् आनिऱ केरेक् चाहाबा आजोऱक्सिड्लो ॥

6 निड्वाऱऱफुमाड्डिल्ले कुलुड्गुम्लाम्बा आबिरेबा पेरिक्पेरिक्पा पर्धाऱम्हाऱ आनिऱ ओगप् चोगुम्लो ॥ माड्निड्वाऱऱपाऱन् पाऱऱम्पर्धाऱम् केगप्पाल्ले हाराऱ कत्तुबा कुनसाऱन्निऱल्ले खोऱऱत्तुबा कुड्सिऱक्लक् माड्निड्वाऱऱपाऱन् पाऱऱत्तुर, 7 मनाहाऱ सेवा चोऱक्मा पर्धाऱम् केगप्पाल्ले हाराऱ सेवा चोगुर, निसाम् हुऱमा पर्धाऱम् केगप्पाल्ले हाराऱ हुऱरुसिऱ, 8 मनाहाऱ हाड्हाड् मेप्मासि पर्धाऱम् केगप्पाल्ले हाराऱ हाड्हाड् मेत्तुसिऱ, मनाहाऱ फाऱमा पर्धाऱम् केगप्पाल्ले हाराऱ कुनिड्वाऱ हन्नुआड् फाऱरुसिऱ, लाम्लोऱबा पोऱड्मा पर्धाऱम् केगप्पाल्ले हाराऱ निड्वाऱ पिरुआड् मनाहाऱ लाम्लोऱसुसिऱ, मनाहाऱ लुड्माऱ तुक्मा पर्धाऱम् केगप्पाल्ले हाराऱ पसऱत्सऱत्तु लुड्माऱ तुक्तुसिऱरो ॥

9 कुजेक्काड् लुड्माऱ तुक्कासिमिन्नेऱ, ताप्फेऱम्बा पाऱन्हाऱ नाऱरेम्मेऱ, आत्तिन् पाऱन्निन् नुऱबा चोऱक्, बा खेन् पाऱन्नो पत्छेम्मेऱओ ॥ 10 लत्थिक् हिम्मोबा फुऱनुसाऱ नेऱनुसाऱ कुड्सिऱक् लुड्माऱ तुक्कासिमिन्नेऱ ॥ आबाडेनुऱल्ले यरिक् वेऱहाऱ मिड्सो इड्धाऱड् पिरिम्सिमिन्नेऱ ॥ 11 आप्फाल्लेआड्

* 11:34 यसैया ४०.१३ * 11:35 अय्युब ४१.११ * 12:3 कप्पो “नसाऱन्” फाऱड्नु निड्वाऱऱफुमाड्डिल्ले कुमनाहाऱ पिरुसिबा सुक्साम्, इग्र याम्साम्गेन् पर्धाऱम्हाऱरो ॥

लेम्सुवाबा मेम्बोःड्डे खिनिः सिक् सम्ल हाड्हाड्डाड् दाड्बाल्ले कुसेवा चोगेम्मेःओ ॥ 12 खिनिः निड्साड् केजोगुम्बाल्ले चोगुल्ले सःत्तेम्मेःओ, इनोगेन् तुक्खे केज्येःड्डे न्नासि थःत्तेम्मेःओ, तुवा चोःक्मा मेलेःरेम्मिन्नेःओ ॥ 13 निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेसे कुमनाहाः खुनिः चायोःम्बोओ कुभाः पिरैम्सिममेः, तरे तोःसेम्सिममेःओ ॥

14 खिनिः तुक्खे केजाःप्पाहाः साड्ग्रा मेमेत्तेम्सिममेन्नेःओ, कर मुःड्डिसाम् पिरैम्सिममेःओ ॥ 15 केसःप्पाहाःनु सःत्तेम्मेः, केहाःप्पाहाःनु हाबेम्मेःओ ॥ 16 वेःहाःनु तडेम्मेःआड् वयेम्मेः ॥ आड्दिड् मेलःरेम्मिन्नेःओ, कर मेन्जोजोबा मनाहाःनुआड् नःमनःम्बा पोःक्खेम्मेःआड् वयेम्मेःओ ॥ इड्गाः केरेक् पाःन्हाः लेस्सुड् फाःआड् आप्फाल्लेआड् मेड्ःत्तेम्मिन्नेःओ!

17 ताप्फेःम्बा पाःन्निःल्ले कुलेक्वा ताप्फेःम्बा पाःन् आत्तिन्नाड् मेमेत्तेम्मिन्नेः ॥ केरेक् मनाहाःरे मेनिःसुल्ले आत्तिन् पाःन्निन् नुःबा चोःक्, बा खेन् पाःन्निन् चोःक्मा कोःत्तेम्मेःओ ॥ 18 केरेक् मनाहाःनु खिनिः सुक्सुक् सनारुड्डो वयेम्मेःओ ॥ 19 आमिःम् आन्जुम्से, फेन् पाःन्निःल्ले कुलेक्वा आप्फाल्लेआड् ताप्फेःम्बा मेजोगेम्मिन्नेःओ, कर निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसाक्केन्नो लेःरेम्मेःओ, थेआड्भेल्ले साम्योसाप्लाओ अक्खे साप्तेआड् पत्, “ताप्फेःम्बा याःम्बक्केजोःक्पेन्खुम्दिड् पिमाग आलक्लो ॥ इड्गाःए कुलेक्वा नुःक्तुड् पिरुड्लःरिक् यहवे दाड्बाल्ले पाःत्तुरो ॥”*

20 खेल्ले कुलेक्वाग

“खेनेः केनिड्मिःन् सेत्लाःक्माल्ले तरुआड् वाःने फाःग्र कुजा चामा पिरैः ॥ खेन् वामिःमाल्ले तरुआड् वाःने फाःग्र च्वाःत् थुड्मा पिरैः ॥ खेनेः अक्खे केजोगुल्ले खेन् सिरिड्मःरो ॥”*

21 ताप्फेःम्बा पाःन्निःल्ले केन्नाःन्नेन्ल, कर नुःबा याःम्बक्किल्ले ताप्फेःम्बा पाःन्निन् नाःन्देःओ ॥

13

हाड् केजोःक्पा नु युक्साबाहाःरे खुनिः युक्को वाःन्मा

1 केरेक् मनाहाः सुहाड्युक्पाहाःरे खुनिः युक्को मेवाःर पोःड्डो, थेआड्भेल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्लाम् केदाःबा युक्किन्नुःल्ले वेः युक् होःप्लो ॥ सुहाड्युक्पाहाःग निड्वाःफुमाड्डिल्लेए युक्तिड् चोगुसिबरो ॥ 2 खेल्ले चोगुल्ले सुहाड्युक्पाहाःरे खुनिः तक्लेड्वाओ केबोःक्पाहाःरेग निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुड्डजाःड्डिन् मेअत्तुरो ॥ हेक्के केजोःक्पाहाःरे खुम्दिड् मेघोःसुरो ॥ 3 थेआड्भेल्ले नुःबा याःम्बक् केजोःक्पाहाः युक् केजोःक्पाहाःनु किःमा मेबोःड्डेन्, कर फेन् याःम्बक् केजोःक्पाहाः किःमा पोःड्ड ॥ युक् केगप्पाहाःनु मेड्गिःमा निड्वाः केजोगुने फाःग्र नुःबा याःम्बक् चोगेः, हेक्क्याड् खेड्हाःलाम् मिड्सो इड्धाःड् केघोःसुरो ॥ 4 थेआड्भेल्ले खेन् युक् केजोःक्पाड्ग केलागि नुःबा पाःन् केजोःक्पा निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसेवारोबरो ॥ कर खेनेः फेन् याःम्बक् केजोगुने फाःग्र किःसेःओ, थेआड्भेल्ले खेल्लेग हने ताभेःन् मेहेःसुन्लो ॥ खेड्ग फेन् याःम्बक् केजोःक्पाल्लो खुम्दिड् केदाःप्पा निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसेवारोबरो ॥ 5 खेल्ले चोगुल्ले खुम्दिड् मेड्घोःमा फाःआड्लक् मेःन्, कर आबाडे खासिड्डिल्ले अक्खे चोःक्मा नुःबा पोःड्ड केमेत्तिबाल्ले चोगुल्ले सुहाड्युक्पाहाःरे खुनिः युक्को वयेम्मेःओ ॥

6 खेल्ले चोगुल्लेए खिनिः एःड्याड् केहुडुम्लो ॥ थेआड्भेल्ले सुहाड्युक्पाहाःग निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसेवारोबासिरो, हेक्क्याड् खेड्हाःरे बा कन् याःम्बक् मेजोगुआड् खिनिः केहुडुम्बा एःड्याड्डिल्लाम् फाःयाड् मेघोःसुरो ॥ 7 काक् हुड्मा केबोःड्डेबान् हुडेम्मेः-केरेक् हुड्मा केबोःड्डेबा एःड्याड्डहाः हुडेम्मेः, केरेक् मिड्सो इड्धाःड् पिमा केबोःड्डेबाहाः मिड्सो इड्धाःड् पिरैम्सिममेःओ ॥

लुड्माः तुक्सिड्डमाल्ले साम्योथिम्मिन् केत्तुः

* 12:19 साम्योथिम्मिन्नेःड्डे ३२.३५ * 12:20 सिवादिड् खाहुन् २५.२१-२२

8 हाराः खिनिः लुम्मो लुङ्माः तुक्सिङ्माआङ्धो वेः पाः न्निः ल्लेन् सिङ्नाः तो मेबत्छेम्मिन्नेः ओ, थेआङ्भेल्ले वेः मनाहाः लुङ्माः केदुक्तुम्सिम्ने फाःग्र साम्योथिम्मिल्ले पाः तुबा पाः न्निन् केगेत्तुम्लो ॥ 9 साम्योथिम्मो, चाराम्मा याः म्बक् मेजोगेन्नेः, मना मेसेः र्नेः, मेघुः न्देन्नेः, मेघिः प्सेन्नेः लःरिक् साप्तेबा इङ्जाः इहाः नु वेः केरेक् इङ्जाः इहाः आबाडे लुङ्माः केदुक्सिङ्बा कुइसिःक् केबाङ्भेः साबाहाः लुङ्माः तुक्तेसेः केल्बा पाः न्निन् केत्लो ॥ 10 लुङ्माः केदुक्पाल्ले हाः ताङ् ताप्फेः ल्लिक् मेमेत्तुन्लो ॥ खेल्ले चोगुल्ले लुङ्माः तुक्सिङ्मान्ने साम्योथिम्मिल्ले पाः तुबा पाः न्निन् केप्मनाबा पोः इलो ॥

11 कन् केरेक् पाः न्हाः चोगेम्मेः, थेआङ्भेल्ले आल्लोबा येम्मिन् आक्तङ्बा चोःक् फाःआङ् केनिः सुम्लो ॥ आल्ल आनिः मिक् युः मोलाम् सोः माआङ् पोः क्मा येम् केरेआङ् वाः, थेआङ्भेल्ले तगि नसाः न् आजोगुम्बा येम्मिन्नुः ल्लेआङ् कुमनाहाः ताङ्सेः प्से दाङ्बाल्ले कुनुः इमा युः मा येम्मिन् आल्लो निः ताङ् वाः ॥ 12 सेन्दिक्किन् लेक्ल पत्तो, हेक्क्याङ् खाओः प्मान् निः ताङ् तार पत्तो ॥ खेल्ले चोगुल्ले मनाहाः रे खादाम्मो मेजोगुबा ताप्फेः म्बा याः म्बक्हाः लेरुम् हेक्क्याङ् ओः तिः ल्लेन् थक् सुबाहाः यारिप् मेबोः इबा हेक्के यारिप् पोः क्खिआङ् नुः बा याः म्बक् चोगुम्लो ॥ 13 आनिः ग लेन्दिक् आवाः बा कुइसिःक्के सिङ्सिङ् येक्केकाङ्वाः मा पोः इलो, याम्दादा आममबाल्ले मः सिङ्माआङ् निङ्वाः पाः प्पाः त् चोः क्मा, चाराम्मा नु पोः प्मा, खेमा थक्मा नु नाहेत्छिङ्मा मेः न्लो ॥ 14 खेल्ले कुलेक्वा नुः बा चाङ् चाङ्मनाबा कुइसिःक् दाङ्बा येसु ख्रिस्तेरे कुसुत्ताः न् चाक्खेम्मेः ओ ॥ हेक्क्याङ् लायोबा सुत्ताः ल्ले कुनिङ्वाः पाः प्पाः त् चोः क्मा निङ्वाः मेबिरेम्मिन्नेः ओ ॥

14

नसानिबा फुःनुसाःहाः इङ्दो मेप्मासि मेः न्

1 नसाः न्नो निङ्वाः केबाः क्पा नसानिबाहाः रे मेः तुबा निङ्वाः पाः न्निन् इङ्दो मेम्मेत्ते खिनिः सेसे तङ्जुम्मो खेङ्हाः ताः क्तेम्सिम्मेः ओ ॥ 2 कुबिओ, थिक् नसानिबाल्ले काक् पाः न्हाः चामा थुङ्मा नुः लःरिक् नसाः न् चोगुः, कर नसाः न्नो कुनिङ्वाः केबाः क्पा नसानिबाल्ले ग नुधि-साक्चिरक् चरो ॥ 3 हेक्केः ल्ले काक् परिक्पा कुजा केजाबाल्ले मेन्जाः मनाबान् हिनाः म् मेमेत्तुन्ल, हेक्क्याङ् मेन्जाः मनाबाल्ले आङ् काक् परिक्पा कुजा केजाबान् मेजिः तुन्ल, थेआङ्भेल्ले निङ्वाः फुमाङ्डिल्ले खेन् ताः क्तुआङ् वाः रो ॥ 4 वेः इल्ले कुसेवारोबान् इङ्दो केमेप्पा खेनेः हाः त्नेबे? कुन्दाङ्बाल्ले ए कुसेवारोबाल्ले नुः बा पाः न् चोगुर वाः बि मेः म्बि फाः आङ् खासेन् चोगुरो ॥ दाङ्बाल्ले ए कुसेवारोबान् नुः बा याः म्बक् चोः क्मा कुभाः पिरुरो, थेआङ्भेल्ले दाङ्बाल्ले खेन् कुभाः पिमा मुक्साम् क्तुः रो ॥

5 थिक् नसानिबाल्ले थिक् येन्निन् वेः स्मा येन्निन्नुः ल्लेआङ् सेसेबा चोःक् फाःआङ् इः तुः, कर वेः स्मा मनाः ल्ले काक् येन्हाः लत्थिक्के मेजोः क् फाःआङ् इः तुः रो ॥ हेक्केः ल्ले कन् पाः न्नो केरेक्ले आबाडे निङ्वाः बो निस्से पोः इमा पोः इलो ॥ 6 थिक् येन्निन् वेः स्मा येन्नुः ल्लेआङ् केयेक्पा चोःक् लःरिक् केइः प्पाल्ले दाङ्बान् इङ्धाः इ पिमारे लागि हेक्के चोगुः ॥ सा केजाबाल्ले दाङ्बान् इङ्धाः इ पिमारे लागि हेक्के चोगुः, थेआङ्भेल्ले खेल्ले निङ्वाः फुमाङ्डिन् नोगेन् पिरुरो ॥ सा मेन्जाः मनाबाल्ले दाङ्बान् इङ्धाः इ पिमारे लागि हेक्के चोगुः, हेक्क्याङ् खेल्ले आङ् निङ्वाः फुमाङ्डिन् नोगेन् पिरुरो ॥ 7 थेआङ्भेल्ले आनिः आहिङ्साङ् आस्सिसाङ् आनिः आबाडे लागि आन्हिङ्नेन्लो ॥ 8 खेल्ले चोगुल्ले आनिः आहिङ्साङ् दाङ्बाल्ले कुलागि आहिङ्, आस्सिसाङ् दाङ्बाल्ले कुलागि आसिः रो ॥ हेक्केः ल्ले आहिङ्साङ् आस्सिसाङ् आनिः ग दाङ्बाल्ले न्नेरो ॥ 9 बा कल्ले चोगुल्ले, ख्रिस्तेन्स्ये हेक्क्याङ् कुसिवेत् नु कुहिङ्वेत्हाः रे खुनिः दाङ्बा पोः इसे खुनेः याम्मो कुहिङ्वेत् पोः क्खेरो ॥

10 हेक्केः ल्ले खिनिः थेआङ् वेः नसानिबाहाः खासेन् केलोः न्दुम्सिम्बाबे? थेआङ् वेः नसानिबाहाः हिनाः म् केमेत्तुम्सिम्बाबे? आनिः ग केरेक् निङ्वाः फुमाङ्डिल्ले कुघासेन् युक्नाः ल्ले कुदगि येप्माए पोः इलो ॥ 11 साम्योसाप्लाओ अक्खेलःरिक् साप्तेआङ् पत्,

“सेक्खाए माङ्हेक्सिङ्डा,
काक् मेन्छाम् यापमिहाऱ इङ्गाऱ आदगि थुङ्बोहजऱ मेलेःतुआङ् साम्बोःन् मेभन्छिङ्,
हेक्क्याङ् केरेक्ले निङ्वाऱफुमाङ्आ फाऱआङ् तेन्दिङ् मेजोःक्का
लऱरिक् यहवे दाङ्बाल्ले पाःतुरो ॥”*

12 हेक्केःल्ले आनिऱ केरेक्ले आजोगुम्बा याःम्बक्हाऱरे कुयाःम्बेओ निङ्वाऱफुमाङ्डिन् आनिऱ
आबाडे चेक्मा पोःङ्लो ॥

वेऱहाऱ लायोओ थामासि मेःन्

13 खेल्ले चोगुल्ले वेऱहाऱ इङ्दो मेपमासि लेरुम्लो ॥ खेल्ले कुलेक्वा वेऱ नसानिबाहाऱरे खुनिऱ
लाम्मो आघघबा पाःन् इग्र लायोओ केधाःबा पाःन् नेस्सुम् मेःन् केलऱबा निस्से चोगुम्लो ॥

14 दाङ्बा येसुरे कुयुक्लाम् इङ्गाऱग आत्तिन् कुजाःन्नाङ् आजिःन्जिःम्बा मेजोःक्नेन् फाऱआङ्
आनिङ्वाऱओ निस्से वाऱआ, कर आत्तिन् मनाःल्ले कुभा कुजाहाऱ आजिःन्जिःम्बा चोःक् फाऱआङ्
इःतुर, खेङ्ग खुनेऱ कुलागि आजिःन्जिःम्बाए पोःङ्लो ॥ 15 खेनेऱ केजबा कुजाःल्ले वेऱ नसानिबान्
चपचि केजोःक्पा चोगुऱने फाऱग्र खेनेऱ वेऱहाऱ लुङ्माऱ केदुक्तुसिबा मेबोःङ्नेल्लो ॥ खेनेऱ केजबा
कुजाःल्ले वेऱ नसानिबान् फेत्मेलाःन्दुनलरो, थेआङ्भेल्ले खेल्ले कुलागि ख्रिस्तेन्स्येआङ् वाऱरो ॥

16 खेनेऱ चामा नुऱ फाऱआङ् केइःतुबा पाःन्हाऱरे वेऱहाऱरे खुनिऱ नसाःन्निन् फेत्लाःन्दुआङ् ख्रिस्तेऱ
कुजाःत्थि मेबेःक्नेनलरो ॥ 17 थेआङ्भेल्ले निङ्वाऱफुहाङ्जुममिन् चामा नु थुङ्मारे कुयाःम्बेओ मेःन्,
कर साम्योनिमा, सनारुङ् नु सेसेमाङ्डिल्ले आबिबा सःपमाल्ले कुयाःम्बेओनेरो ॥ 18 अक्खेलऱरिक्
ख्रिस्तेन्सेवा केजोःक्पाल्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाऱ ताःसुऱ, हेक्क्याङ् मनाहाऱरेआङ् खेन्
मनाःन् कुनारा मेभोःसुर तेन्दिङ् मेजोगुऱरो ॥

19 खेल्ले चोगुल्ले आत्तिन् पाःन्निल्ले सनारुङ् तारुऱ, हेक्क्याङ् नसानिबा लुम्मो हाङ्हाङ्
मेत्छिङ्मा पाःन् चोगुऱ, बा खेन्ने चोःक्मा साऱरिक् तमसिन् चोगुम्लो ॥ 20 चामा थुङ्मारे लागि
निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुयाःम्बक्किन् फेत्मेलाःन्देममिन्नेऱ ॥ काक् कुजा कुधिहाऱ सुत्थो नु सेसे
चोःक्, कर मना केघःबा कुजा चामाग नुःबा मेबोःङ्नेल्लो ॥ 21 वेऱ नसानिबाहाऱ लायोओ केधाःबा
कुजा कुधि मेन्जामा हेक्क्याङ् लायोओ केधाःबा याःम्बक् मेन्जोःक्माए नुःबा पोःङ्लो ॥ 22 कन्
चामा थुङ्मा पाःन्नो आक्तङ्बा नसाःन् केगत्तु खेन् निङ्वाऱफुमाङ् नु खेनेऱ केलुम्मो वाऱर ॥ आत्तिन्
मनाःल्ले चामा थुङ्मा नुऱ लऱरिक् इःतुबा पाःन्निन् चपचि मेजोगुन् खेन्ने मुऱइसाबारो ॥ 23 कर चपचि
चोःक्कि केजाबान् आबाडे लायोओ थाःरो, थेआङ्भेल्ले खेल्ले फेःन्दुङ् केलऱबा निङ्वाऱ इःतुर
चःऱ ॥ नसाःन्लाम्बा मेम्बोःङ्मनाबा काक् पाःन्हाऱ लायोरो ॥

15

नसाःन् केसुःम्बाहाऱ कुभा पिमा

1 आनिऱ नसाःन्नो केधुम्बाहाऱरे आबाडे निङ्वाऱ ताःमा मेनुऱनेन्, कर नसाःन् केसुःम्बाहाऱ कुभाऱ
पिमासि पोःङ्लो ॥ 2 आनिऱ केरेक्ले वेऱहाऱरे लागि नुःबा चोःक्माआङ् खुनिऱ नसाःन्नो केधुम्बा
चोःक्मासि फाऱआङ् खुनिऱ निङ्वाऱ ताःमा पिमासि पोःङ्लो ॥ 3 थेआङ्भेल्ले साम्योसाप्लाओ
खिनिऱ हिनाःम् केमेपपाहाऱरे केम्मेत्तिबा हिनाःम्मिङ्ग इङ्गाऱ आसम्दाङ् चुक्तेआङ् वाऱरो* लऱरिक्
सापुतेआङ् पपुपा कुइसिःक् ख्रिस्तेऱआङ् आबाडे कुनिङ्वाऱ केदाःबा याःम्बक् मेजोगुन्लो ॥ 4 पे
येम्मो साम्योसाप्लाओ सापुतेबा काक् पाःन्हाऱरे आनिऱ निसाम् आहुऱर फाऱआङ् सापुतेबारो ॥
हेक्केलऱरिक्के नासि आधःत्तुम्मिल्ले हेक्क्याङ् साम्योसाप्लालाम् आनिऱ हाङ्हाङ् आलऱइल्ले
निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले आबिरेबा माङ्हेक्हाऱ केत् फाऱआङ् निस्सेए निङ्साङ् आजोगुम्लो ॥

5 आल्ल नासि थःपमा केबाङ्बा नु हाङ्हाङ् यापमि केमेपपा निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले ख्रिस्ते येसुःन्
वयेबा कुबि कुइसिःक् केबोःक्खिल्ले खिनिऱ लुम्मो थिक्हुप् पोःङ्माआङ् वाऱमा केबाङ्घिरो ॥

* 14:11 यसैया ४५.२३ * 15:3 निङ्वाऱफुसाम्लो सुम् ६९.९

6 हेक्केलरिक् थिक् निड्वाऱ नु थिक् मुराःल्ले आनिऱ दाड्बा येसु ख्रिस्तरं पानुदिड् कुम्बा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनारा फोःमा केसुकुतुम्लरो ॥

7 खेल्ले चोगुल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनारा फोःसे ख्रिस्तरं खिनिऱ केदाःक्तिबा कुइसिःक् खिनिऱ लुम्मोआड् ताःक्कासिम्रेओ ॥ 8 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले यहुदिहारं खुनिऱ ताक्थेबाहारं पिरुसिबा माड्हेक्हारं सेक्खाए चोःक् फाऱआड् ओसेःन्धाक्से ख्रिस्तेन्यहुदिहारं खुनिऱ सेवारोबा पोःक्खेबा पाःन्निन् निड्वाऱ इःत्तेम्रेओ ॥ 9 हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले थिम्रेन्दड् सुवाड्हारं लुड्माऱ तुक्तुसिबाल्ले चोगुल्ले खेड्हारं खुनेऱ कुमिमिदिड् मेजोगुर फाऱआड् खुनेऱ तयेबारो ॥ अक्खेलरिक् निड्वाऱफुसाम्लो सुम् केसाप्पाल्ले साप्तुआड् पत्, “खेल्ले चोगुल्ले थिम्रेन्दड् सुवाड्हारं खुनिऱ लुम्मो इड्गाऱ नेम्भोगेन् केनारा फोःसुड्लो, हेक्क्याड् केमिड्सो इड्धाःड् केजोःक्पा सेवा साम्लोःन् साम्मेत्तुड्लो ॥”*

10 याम्मो अक्खेआड् साप्तेआड् पत्, “थिम्रेन्दड् सुवाड्से, निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमनाहारंनु ओमु लऱरेम्रेओ ॥” *

11 हेक्क्याड् याम्मोआड्, “काक् थिम्रेन्दड् सुवाड्से, दाड्बाल्ले नेम्भोगेन् कुनारा फोःसेम्रेओ, हेक्क्याड् काक् मेन्छाम् याप्मिहारं खुनेऱ नेम्भोगेन् कुनारा मेभोःसुर ॥”*

12 हेक्क्याड् याम्मो माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले अक्खेआड् साप्तुआड् पत्, “यिसैरे कुधाःक्लाम् मनाधिक् ताः, हेक्क्याड् खुनेऱ थिम्रेन्दड् सुवाड् समदाड् हाड्युक् चोगुरो ॥ खेड्हारं खुनेऱ समदाड् निड्साड् मेयुकुखुरो ॥”*

13 खिनिऱ नसाःन्निन्ल्ले चोगुल्ले निड्साड् केबिबा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले साऱरिक् केसःप्पा केजोगिर हेक्क्याड् सनारुड् केबिरिऱ फाऱआड् तुवा चोःक्का, हेक्केलरिक् सेसेमाड्डिल्ले कुमुक्साम्लाम् यरिक् निड्साड् केगप्पा केजोगिररो ॥

पावलरे थिम्रेन्दड् सुवाड्हारंओ माड्सेवा चोगुर

14 आमिःम् फुरनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, खिनिऱग वेऱहारं नुःरिक् केमेप्पा केबोःक्खिआड् केवयिऱ, हेक्क्याड् यरिक् नेहिनिड्वाऱ केगप्पा केबोःक्खिआड् वेऱहारं हुऱमा केसुक्पा केबोःक्खिआड् केवयिऱ केल्ऱबा पाःन्नो इड्गाऱ निससे पोःक्खाड्डाड् वाऱआरो ॥ 15 हेक्केसाड् कुभा मेम्बाःत्ते मेम्बोःड्मनाबा पाःन्हाऱओ याम्मो खिनिऱ निड्वाऱसुम् लऱर फाऱआड् आःन्छिड्डार साप्तुड्डाड् वाऱआ, थेआड्भेल्ले इड्गाऱग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले पिराड्बा लुड्गुम्लाम्बा 16 थिम्रेन्दड् सुवाड्हारंओ ख्रिस्त येसुरं कुसेवारोबा पोःक्खाड्डाड् वाऱआरो ॥ हेक्क्याड् थिम्रेन्दड् सुवाड्हारं सेसेमाड्डिल्ले सेसे मेबोःड्डाड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले तेन्दिड् चोगुसिबा चोभाऱ कुइसिःक् मेबोःड्ल फाऱआड् निड्वाऱफुसाम्बाल्ले याःम्बक् चोगुबा हेक्के इड्गाऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसुनाइड्डिन् खेड्हारं इड्भोःसुड्सिड्लो ॥

17 खेल्ले चोगुल्ले ख्रिस्त येसुःन्नु थिक्हुप् पोःक्खाड्डाड् निड्वाऱफुमाड्डिन् चोगुड्बा आमाड्सेवाओ इड्गाऱग आड्दिड् लऱमा पाःन् कत्तुड्लो ॥ 18 इड्गाऱ पाःत्तुड्बा पाःन्निन्नु चोगुड्बा याःम्बक्किल्ले थिम्रेन्दड् सुवाड्हारं निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुइड्जाःड् केइःप्पा केनाःप्पा चोःक्से ख्रिस्तरं इड्गाऱलाम् चोगुबा याःम्बक्कोरक् आड्दिड् लऱआरो ॥ वेऱ पाःन्हाऱओ आड्दिड् मेलऱआन्लो ॥ 19 कन् याःम्बक्किन् सेसेमाड्डिल्ले कुमुक्साम्लाम् मिक्सेःन्हाऱ नु निड्वाऱ केमाबा याःम्बक् चोगुड्डाड् वाऱआरो ॥ अक्खेलरिक् इड्गाऱ यरुसलेमलाम् इल्लिरिकुम तेड्गप् थारिक् ख्रिस्तरं काक्कुसुनाइड्डिन् इड्भोःसुड् सुरुड्डाड् वाऱआरो ॥ 20 वेऱ मनाहारं मेनेस्सुबा पाड्यक्को याःम्बक् केजोःक्पेन्कुइसिःक् वेऱ मनाहारं ख्रिस्तेन्यहुदिहारं खुनेऱ तेन्नो इड्गाऱ

* 15:9 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् १८.४९ * 15:10 साम्योथिम्रेन्दड् इड्जाःड् ३२.४३ * 15:11 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् ११७.१ * 15:12 यसैया ११.१०

ख्रिस्तेनइड्मेभोःआनलो, कर ख्रिस्तेनकुसिड् मेन्निःत्ते केवाऱ्बा तेन्नो सुनाइड् इड्भोःमा सदादिड् निड्वाऱ् कत्तुड्लो ॥ 21 साम्योसाप्लाओग अक्खेलऱ्किन्ने साप्टेआड् पत्तो, “खुनेऱ् कुयाःम्बेओ मेम्मेत्छिड्डे केवाऱ्बाहाऱ्रे मेनिःसुऱ्, हेक्क्याड् खुनेऱ् कुयाःम्बेओ मेड्धेम्मे केवाऱ्बाहाऱ्रे कुसिड् मेनिःत्तुरो ॥”*

पावलरे रोम पेःक्मा निड्वाऱ् चोगुऱ्

22 बा खेल्ले चोगुल्ले इड्गाऱ् वेऱ् तेन्नो ख्रिस्तेनइड्भोःसुड्बाल्ले खिनिऱ्ओ ताःमा मेन्छुक्के वाऱ्आरो ॥ 23 कर कन् थुम्मो काक् पिसाड् सुनाइड् इड्भोःमा याःम्बक्हाऱ् चोगुड्सुरुड्डाड् वाऱ्आ, हेक्क्याड् आल्ल यरिक् तड्बेआड्धो खिनिऱ्ओ ताःमा निड्वाऱ् चोगुड्बाल्ले चोगुल्ले, 24 इड्गाऱ् इस्पेन लाजेऱ् पेःक्काल्ले खिनिऱ् तुम्से रोम येक्यक्को लःम्मा ताःमा आनिड्वाऱ् वाऱ्, हेक्क्याड् खिनिऱ्नु कुभा येन् सःत्तार वाऱ्आआड् पेःक्काड्ले याम्मो आलाम्दिःक्को कुभाऱ् याप्मि केबिऱ् केलऱ्बा निड्वाऱ् चोगुड्डाड् वाऱ्आरो ॥ 25-26 कर आल्ल यरुसलेम्मोबा याड्गेसाऱ्बा नसानिबाहाऱ्रे लागि अक्खैया नु मेसेदोनिया थुम्मोबा नसानिबाहाऱ्रे मेसुप्सुबा फाऱ्याड्डिन्साःसे इड्गाऱ् यरुसलेम पेःक्कार पत्तारो ॥ 27 खेड्हाऱ्रेग अक्खे चोःक्मा खुनिऱ् सिराऱ् थाडेआड् वयेरो ॥ सेक्खाःल्ले खेड्हाऱ्रे यहुदि नसानिबाहाऱ्रे खुनिऱ् हिड्मन्नो चाहाबा केजोःक्पा पाःन्हाऱ् कुभाऱ् पिमासि केबोःड्बाए वये, थेआड्भेल्ले यहुदि नसानिबाहाऱ्लाम् केदाःबा सुनाइड्डिल्लेन् याम्साम्गेन् मुऱ्इसाम्मिन् थिम्मेन्डड् सुवाड्हाऱ्रे मेघोःसुआड् मेवाऱ्रो ॥ 28 हेक्केःल्ले इड्गाऱ् खेन् फाऱ्याड्डिन् यरुसलेम्मो तेऱ्रुड्डाड् खेन् मेघोःसुऱ् केलऱ्बा पाःन्निन् निःन्धो चोगुड् हेक्क्याड् इस्पेन पेःक्काल्ले खिनिऱ्ओ लःन्नाऱ् ताआरो ॥ 29 इड्गाऱ् खिनिऱ्ओ ताआल्ले ख्रिस्तेऱ् मुल्लुक कुमुऱ्इसाम्मिन्नु ताःआ केलऱ्बान् निःसुड्लो ॥

30 आमिःम् फुऱ्नुसाऱ् नु नेऱ्नुसाऱ्से, दाड्बा येसु ख्रिस्तेऱ् कुमना आबोःक्खेबाल्ले चोगुल्ले हेक्क्याड् सेसेमाड्डिल्ले लुड्माऱ् आदुक्तेबाल्ले चोगुल्ले निड्वाऱ्फुमाड्डो तुवा आजोगेम् आबिरेम्मेऱ् इड्गाऱ् इनोगेन् आदुक्खेओ चुम् आमैत्तेम्मेऱ् फाऱ्आड् पेलि फाक्निड्लो ॥ 31 यहुदिया थुम्मोबा नसाःन् मेन्जोःक्मनाबाहाऱ्लाम्बा निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले इड्गाऱ् ताड्सेःप्पार हेक्क्याड् यरुसलेमबा नसानिबाहाऱ्रे लागि तेऱ्रुड्बा कुभाऱ् याड्डिन् खेड्हाऱ्रे मेदाःक्तुर फाऱ्आड्डाड् तुवा चोगेम् आबिरेम्मेऱ्ओ ॥ 32 हेक्क्याड् निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ् कुडिसिःक् खिनिऱ्ओ सःत्तार ताआआड् सोसोरिक् हाड्हाड् आमैत्छिड्ल फाऱ्आड् तुवा चोगेम्मेऱ्ओ ॥ 33 सनारुड् केबिबा निड्वाऱ्फुमाड्डिन् खिनिऱ् केरेक्नु वाऱ्ररो ॥ आमैन् ॥

16

पावलरे कुसेवा

1 किड्क्रिया पाड्जुम्मो केवाऱ्बा सेसेहुप्लक्कोबा माड्सेवारोमा* आनिऱ् नुसाऱ् फिबिरे कुनारा फोःसुड्लो ॥ 2 निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले सेसे कुमनाहाऱ् लाऱ्रुसिबा लाड्दाःक्मान् खुनेऱ् दाड्बाल्ले कुमिड्डो पिरेम्मेऱ् फाऱ्आड् मेत्निड्लो ॥ खिनिऱ् सुक्सुक् खुनेऱ् कुभाऱ् पिरेम्मेऱ्, थेआड्भेल्ले खुनेऱ्ग इड्गाऱ् नु यरिक् मनाहाऱ् कुभाऱ् पिरुसिआड् वाऱ्रो ॥

3 इड्गाऱ्नु सोरिक् ख्रिस्ते येसुरे कुयाःम्बक् केजोःक्पा आन्जुम्हाऱ् प्रिस्किला नु कुयेम्बाऱ् अक्विलाःन् आसेवारो मेत्तेम्सिम्मेऱ्ओ ॥ 4 खेड्हाऱ्रे इड्गाऱ् आसेःप्से खुन्छिऱ् हिड्मन्निन्ने केसाक्पाओ थासेत्छुरो ॥ इड्गाऱ्क् मेःन्, कर यरिक् थिम्मेन्डड् सुवाड्स्मा सेसेहुप्लक्कोबा नसानिबाहाऱ्रेआड् खेड्हाऱ् नोगेन् मेबिरुसिऱ् ॥ 5 खुन्छिऱ् हिम्मो केजुम्बा सेसेहुप्लक्कोबा नसानिबाहाऱ्रेआड् आसेवारो मेत्तेम्सिम्मेऱ्ओ ॥

हेक्क्याड् आमिःम् आन्जुम् एपेनेतसेन् आसेवारो मेत्तेम्मेऱ्ओ ॥ खुनेऱ्ग एसिया तेड्गप्पो केरेक्नुःल्ले तगि ख्रिस्तेन्नसाःन् केजोःक्पा मना वयेरो ॥ 6 खिनिऱ् लागि याम्बुधिक्काड् याःम्बक्

* 15:21 यसैया ५२.१५ * 16:1 माड्सेवारोमा-ग्रिक पाःन्दाड्डो “दिकन्” पोःड्लो ॥

केजोःक्मा मरियममिन् आसेवारो मेत्तेममेऽओ ॥ 7 इङ्गाऽनु साक्पा केधाःबा यहुदि आन्जुम् एन्द्रोनिकस नु युनियसेन् आसेवारो मेत्तेमसिममेऽओ ॥ खेङ्हाऽग सेःक्युकमिबाहाऽओ साऽरिक् मिङ्सो इङ्धाःङ् पिमा लाऽरुसिऽ, हेक्क्याङ् खुन्छिऽग इङ्गाऽनुःल्लेआङ् तगि ख्रिस्तेननसाःन् चागेत्छुआङ् वयेत्छिरो ॥ 8 दाङ्बान् नसाःन् केजोःक्पा आमिःम् आन्जुम् एम्पलिऽएतसेन् आसेवारो मेत्तेममेऽ ॥ 9 आनिगेनु सोरिक् ख्रिस्तेरे कुयाःम्बक् केजोःक्पा उर्बानस नु आमिःम् आन्जुम् इस्ताखुसेन् आसेवारो मेत्तेमसिममेऽओ ॥ 10 ख्रिस्तओ चोगुबा कुनसाःन्निन् मेसाऽरुल्ले नुःबा केधाःप्पा अप्पेल्लेसेन् आसेवारो मेत्तेममेऽ ॥ अरिस्तोबुलस नु कुहिम्मो केवाऽबाहाऽ आसेवारो मेत्तेमसिममेऽओ ॥ 11 इङ्गाऽ यहुदि आन्जुम् हेरोदियनेन् आसेवारो मेत्तेममेऽओ ॥ नार्किऽसरे कुहिम्मो केवाऽबा दाङ्बान् नसाःन् केजोःक्पाहाऽ आसेवारो मेत्तेमसिममेऽओ ॥ 12 त्रिफेना नु त्रिफोसाःन् आसेवारो मेत्तेमसिममेऽओ ॥ कन् मेन्छुमाहाऽरेग याम्बुधिक्काङ् दाङ्बाल्ले कुयाःम्बक् चोगेत्छुरो ॥ साऽरिक् याम्बुधिक्काङ् दाङ्बाल्ले कुयाःम्बक् केजोःक्मा आमिःम् आन्जुम् पर्सिऽसेन्नाङ् आसेवारो मेत्तेममेऽ ॥ 13 दाङ्बाल्ले कुयाःम्बक् चोःक्से सेगुबा रुफस नु कुम्माःन् आसेवारो मेत्तेमसिममेऽओ ॥ कुम्माऽरेग इङ्गाऽ आबाडे कुस्साः कुइसिःक् इःत्ताङ्डाङ् वयेरो ॥ 14 आसिन्क्रितस, फ्लेगन, हर्मास, पात्रोबास, हर्मेस हेक्क्याङ् खेङ्हाऽनु केवाऽबा काक् नसानिबाहाऽ आसेवारो मेत्तेमसिममेऽओ ॥ 15 फिलोलोगस, युलिया, नेरिऽस नु कुन्साऽ मेन्छुमाऽ, नु ओलिम्पास हेक्क्याङ् खेङ्हाऽनु केवाऽबा काक् निङ्वाऽफुमाङ्डिल्ले सेसे कुमनाहाऽ आसेवारो मेत्तेमसिममेऽओ ॥ 16 खिनिऽग सेसे मिःम्जिःल्ले सेवा मेत्तासिममेऽओ ॥ हेक्क्याङ् कप्मोबा काक् सेसेहुप्लक्हाऽरे सेवा केम्हाक्तिऽरो ॥

पावलरे कुनुपमोबा कुनिसाम् नु कुसुजा

17 आमिःम् फुऽनुसाऽ नु नेऽनुसाऽसे, येमेन्दङ् केदाःप्पाहाऽ मिक्चो मेत्तेमसिममेऽ फाऽआङ् पेलि फाक्निङ्लो ॥ खेङ्हाऽरेग खिनिऽ केहुऽआसिबा सेक्खा पाःन्निऽल्ले कुदक्लेङ्वाओ इङ्लेक्पा पाःन्निन् मेहुऽरुसिआङ् मनाहाऽ खुनिऽ नसाःन्नो मेघःसुसिरो ॥ अक्तङ्बा मनाहाऽनु माःङ्घाए वयेममेऽ, 18 थेआङ्भेल्ले कङ्हाऽरेग दाङ्बा ख्रिस्तेरे कुसेवा मेन्जोगुन्, कर आबाडे खुनिऽ साप्पोःक्किल्ले लागिरक् सेवा मेजोगुऽरो ॥ खेङ्हाऽरे मना केजम्बा नु मुर्लेःम्बा पाःन्हाऽरे कुदोःप्मा मनाहाऽ इङ्मेलेक्तुसिऽरो ॥ 19 कर खिनिऽ इङ्जाऽङ्गेम्बा केजोगिबा पाःन्निङ्ग केरेक् पिसाङ् मनाहाऽरे मेघेऽसुआङ् मेवाऽ, हेक्केःल्ले खिनिऽ केजोगुम्मिल्ले इङ्गाऽग साऽरिक् सःत्तारो ॥ खिनिऽग नुःबा पाःन्निऽल्ले कुयाःम्बेओ सिक्कुम्साबा पोःक्खेममेऽ हेक्क्याङ् फेन् पाःन्निऽल्ले कुयाःम्बेओ फोतया मेःन्नेबा पोःक्खेममेऽ केलऽबा निङ्वाऽ कतुङ्लो ॥ 20 सनारुङ् यापमि केबिबा निङ्वाऽफुमाङ्डिल्ले हाराए माफेन्साम्मिन् खिनिऽ लाङ्भो सिगाङ् थाःसुआङ् तोऽरुऽरो ॥ आल्ल आनिऽ दाङ्बा येसु ख्रिस्तेरे कुलुङ्गुम्मिन् खिनिऽनु वाऽरो ॥ 21 इङ्गाऽनु सोरिक् माङ्सेवा केजोःक्पा तिमोथिःल्ले हेक्क्याङ् यहुदि आन्जुम् लुसियस, येसोन नु सोसिपात्रोसरेआङ् सेवा केम्हाक्तिआङ् वाऽरो ॥ 22 पावलरे कुलागि कन् सक्इङ्घङ्डिन् केसाप्पा इङ्गाऽ तर्तियसरेआङ् दाङ्बाल्ले कुमिङ्डो सेवा हाक्निङ्लो ॥ 23-24 आहिम्दाङ्बा गायसरे खिनिऽ सेवा केहाक्तिआङ् वाऽरो ॥ कप्मो गायसरे कुहिम्मो केजुम्बा सेसेहुप्लक्कोबा नसानिबाहाऽरेआङ् सेवा केम्हाक्तिआङ् वाऽरो ॥ कन् येक्यक्कोबा याङ्गेयुङ्बा इरास्तस नु आनिऽ नसानिबा चुम् क्वार्तसरेआङ् सेवा हाङ्तेछुआङ् वाऽरो ॥*

25 इङ्गाऽ इङ्भोःसुङ्बा सुनाइङ्डिन् नु येसु ख्रिस्तेरे कुयाःम्बेओबा इङ्घङ्लाम् निङ्वाऽफुमाङ्डिल्ले खिनिऽ याम्साम्मो केधुम्बा चोःक्मा केसुकुतिऽरो ॥ कन् इङ्घङ्डिङ्ग तोलिङ्सोमुआङ्धोए चिक्खेआङ् वये, कर आल्लो ओसेःन्दाङ् पोःक्खेआङ् वाऽरो ॥ 26 आल्लो कन् सुनाइङ्डिन् माङ्निङ्वाऽपाःन् केबाःप्पाहाऽरे मेसापुतुबा पाःन्लाम् ओसेःन्दाङ् पोःक्खेआङ् वाऽरो ॥ हेक्क्याङ् मेन्नुपमनाबा निङ्वाऽफुमाङ्डिल्ले कुइङ्जाऽङ्लाम् केरेक्ले ख्रिस्तेननसाःन् मेजोगुआङ्

* 16:23-24 हुक्किल्ले सापमनाबा कुभा ग्रिक् सापपन्नो अक्खेलऽरिक् सापुतेआङ्पत्, “आनिऽ दाङ्बा येसु ख्रिस्तेरे कुलुङ्गुम्मिन् खिनिऽ केरेक्नु वाऽररो ॥ आमन् ॥”

निड्वाऱफुमाड्डिन् केइःप्पा केनाःप्पा मेबोःड्ल फाऱआड् काक् मेन्छाम् सुवाड्हाऱओ कन्
सुनाइड्डिन् इड्भोःर वाऱरो ॥ 27 हेक्केलऱरिक् सिक्कुम्दाड्बा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमिमिदिड्
येसु ख्रिस्तलाम् सदादिड् सदादिड् पोःड्लरो! आमेन् ॥

पावलरे कोरन्थिहाऱ हाक्तुसिबा थिक्सिगेःक्पा सक्इङ्घड् निःसुम्

पावलरे कोरन्थि येक्यक्कोबा सेसेहुप्लक्को केवाऱबा नसानिबाहाऱ हाक्तुसिबा कन् थिक्सिगेःक्पा सक्इङ्घड्लो ॥ पावलरे कन् येक्यक्को सुनाइङ् इङ्भोःसुआङ् सेसेहुप्लक्किन्हेःक्तुआङ् वये ॥ खेन् येम्मो कोरन्थि येक्यक्किन् यरिक् लाजेऱहाऱनु तङ्जु केगप्पा ग्रिक्हाऱरे खुनिऱ येक्यक् वये ॥ कन् येक्यक्किन् लेङ्हङ्डो नु साक्थिम्मो कुमिङ् केसेबा चोगे, हेक्क्याङ् खेप्पो केवाऱबा मनाहाऱरे खुनिऱ फेन् याःम्बक्हाऱ नु नाना परिक्लेन् साम्योहाऱ काक् पिसाङ् इङ्आङ् वयेरो ॥

कोरन्थिबा सेसेहुप्लक्पा केसाक्पा पाःन्हाऱओ खेमाऱ, ताप्फेःम्बा येप्लेक्हाऱ, याम्बोःप्पा नु मेःक्खिम्ले पाःन्हाऱ, खासिङ्ले पाःन्हाऱ, सेसेहुप्लक्पा थिम्, सेसेमाङ्पर्धाःम् नु सिःमाआङ् याम्मो हिङ्मारे पाःन्हाऱ वयेरो ॥ पावलरे कन् पाःन्हाऱरे कुयाःम्बेओ यरिक् इःत्छिङ्साम् नु नेहिनिङ्वाऱ क्तुबाल्ले चोगुल्ले नुःरिक्काङ् पोधक्तुसिरो ॥

थिक्-सुम् (१३) नाःत्लाओ निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुमनाहाऱ पिरुसिबा पर्धाःम्हाऱओ मिःम्जिन् केरेक्नुःल्ले नुःबा चोःक् लऱरिक् साप्तुआङ् पत्, हेक्क्याङ् कन् सक्इङ्घड्डो कन्(१३) नाःत्लाःन् केरेक्नुःल्ले केङ्बा चोःक्लो ॥

थामिङ्

निःसुम् १.१-९

सेसेहुप्लक्को येमेन्दङ् १.१०-४.२१

मेन्छुमाऱ येम्बित्छाऱरे काऱङ् नु हिम्सयङ् ५.१-७.४०

ख्रिस्तानिहाऱ नु नावाइत्ला सेवा केमेप्पाहाऱ ८.१-११.१

सेसेहुप्लक्पा हिङ्मन् नु माङ्डो सेवा चोःक्मा ११.२-१४.४०

ख्रिस्त हेक्क्याङ् नसानिबाहाऱ सिःमाआङ् याम्मो हिङ्मा पाःन् १५.१-५८

यहुदियाबा नसानिबाहाऱरे खुनिऱ लागि कुभाऱ याङ् १६.१-४

हिम्मोबा पाःन् नु कुनुप्पा १६.५-२४

पावललाम्बा सेवा

१ निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाऱलाम्बा ख्रिस्त येसुरे कुसेःक्युकुमिबा पोःङ्से सेगाङ्बा इङ्गाऱ पावल नु आनिऱ नुसाऱ सोसथेनेसलाम्बा* २ कन् सक्इङ्घड्डिङ् कोरन्थि* येक्यक्को केनेबा निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुसेसेहुप्लक्कोबा सेसे कुमनाहाऱ हाक्कासिगेरो ॥ खुनेऱ ख्रिस्त येसुलाम् केरेक् पिसाङ् आनिऱ दाङ्बा येसु ख्रिस्तरे कुमिङ् केलोःङ्बाहाऱ सेसे चोगुसिबा हेक्केए खिनिऱ सेसे केजोगिबारो ॥ ख्रिस्तेङ्ग खेङ्हाऱरेन् नु आनिऱ दाङ्बारो ॥

३ आनिऱ पाः निङ्वाऱफुमाङ्डिन् हेक्क्याङ् दाङ्बा येसु ख्रिस्तरे लुङ्गुम् नु सनारुङ्डिन् खिनिऱ केबिरिर ॥

पावलरे निङ्वाऱफुमाङ्डिन् नोगेन् पिरुऱ

४ ख्रिस्त येसुओ निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले केबिरिबा लुङ्गुम्मिल्ले चोगुल्ले इङ्गाऱ सदादिङ् निङ्वाऱफुमाङ्डिन् खिनिऱ लागि नोगेन् पिरुङ्लो ॥ ५ थेआङ्भेल्ले ख्रिस्तेननु सोरिक् खिनिऱग पाःन् पाःप्पा मुक्साम् नु नेहिनिङ्वाऱ केगप्पा केबोःक्खिआङ् केवयिऱरो ॥ ६ हेक्केलऱरिक्के ख्रिस्तरे कुयाःम्बेओ आनिगे पाःत्तुम्बेबा पाःन्हाऱ खिनिऱओ सेक्खाए कुबुङ् युङ्सिङ्डाङ् वाऱरो, ७ खेल्ले

* 1:1 सोसथेनेस-खुनेऱ कोरन्थिओ यहुदिहाऱरेन् लत्छा लाम्लोःबा वये ॥ खुनेऱ पावललाम्बा सुनाइङ् खेप्सुआङ् नसाःन्निबा पोःक्खेआङ् वये ॥ * 1:2 कोरन्थि येक्यक्किन् ग्रिस लाजेऱओबा लत्छा केयेक्पा येक्यक् नेस्से ॥ पावलरे कन् येक्यक्को तगिआङ् सुनाइङ् तारुआङ् वये ॥

चोगुल्ले आनिः दाड्बा येसु ख्रिस्तरे कुनुःड्मा युःमा येम्मिन् केहाड्घुम्मिल्ले चाहाबा केजोगिबा केरेक् याम्सामगेन् पर्धाःम्मिन् खिनिः केगत्तुम्लो ॥ 8 खुनेःए कुनुपुमो थारिक् नसाःन्नो थधप् मेल्लए केगत्तिः, हेक्केःल्ले आनिः दाड्बा येसु ख्रिस्तेल्ले कुनुःड्मा युःमा येन्नो आत्तिल्लेआड् खिनिः पाःन्धिक्मा केन्छुकत्तिन्लो ॥ 9 निड्वाःफुमाड्डिन् नसाःन्साबा चोःक्लो, हेक्क्याड् खुनेःए आबुगेन् कुस्साः येसु ख्रिस्त आनिः दाड्बान्नु सेसे तड्जुम्मो खिनिः केउःत्तिआड् केवयिःरो ॥

सेसेहुप्लक्को येमेन्दड्

10 आमिःम् फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, खिनिः लुम्मो सेम्मा मेबोःड्नेन्ल कर तडेम्मेःआड् वयेम्मेः फाःआड् आनिः दाड्बा येसु ख्रिस्तरे कुमिड्डो पेलि फाक्निड्लो ॥ हेक्क्याड् खिनिः निड्वाः नु निड्वाः इःपुमाओआड् थिक्हुप् पोःक्खेम्मेःओ ॥ 11 आमिःम् फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, खिनिः लुम्मो खेमाः पोःगेआड् वाः फाःआड् क्लोपेः कुहिम्सयड्डोबा कुभारे इड्गाः मेजेक्ताड्डाड् वाःरो ॥ 12 आल्ल इड्गाः आबाःपुमा पाःन्निन् अक्तड्बा वाः-खिनिः लुम्मो कुभारे पावलेन् इड्गाः तिम्दुड्, कुभारे अप्पोलोसेन्* तिम्दुड्, वेःड्ल्ले पत्रुसेन्* तिम्दुड्, आल्लसाड् वेःसुमाल्ले ख्रिस्तेन्तिम्दुड् लःरिक् खिनिः केबाःत्तुम्मु! 13 थे, ख्रिस्तेन्हासिड्डाड् वाःबि? पावलेन् खिनिःलागि सिलाम्साक्मा सिड्सम्दाड् फोःन्छिड्डाड् वाःबि? खिनिःओ आत्तिन्हाः पावलेः कुमिड्डो बपत्तिस्मा केबोःक्खिआड् केवयिःबे? 14 इड्गाः क्रिस्पस नु गायसेन्लक् बपत्तिस्मा पिरुड्सिड् कर वेः आत्तिन्नाड् बपत्तिस्मा मेम्बिए वाःआबाओ निड्वाःफुमाड्डिन् नोगेन् पिरुड्लो ॥ 15 खेल्ले चोगुल्ले खिनिः आत्तिन्हाःरेआड् पावलेः कुमिड्डो बपत्तिस्मा पोःक्खिगे लःरिक् पाःपुमा केड्घोःसुम्मिन्लो ॥ 16 (ओवा, इड्गाः स्तिफनसरे कुहिम्सयड्बाहाःआड् बपत्तिस्मा पिरुड्सिड्, हेक्क्याड् वेःहाःआड् पिरुड्सिड्बि मेःम्बि खेड्ग इड्गाः आनिड्वाः मेयाक्नेन्लो ॥) 17 थेआड्भेल्ले ख्रिस्तरे इड्गाः बपत्तिस्मा पिसे पाड्घाड्बा मेःन्लो कर सुनाइड् इड्भोःसेने पाड्घाड्बारो ॥ खेन्नाड् मेन्छाम् यापुमि सिक्कुम् निड्वाःओबा पाःन्सुत्लाहाःओग मेःन्लो, मेःन्ने फाःग्र ख्रिस्तरे कुसिलाम्साक्मा सिड्डिन् मुक्साम् मेःन्नेबा पोःड्लो ॥

ख्रिस्तेन्निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमुक्साम् नु कुसिक्कुम् निड्वाः

18 सिलाम्साक्मा सिड्डिल्लेन् सुनाइड्डिङ्ग केमेक्पार केबोःक्पाहाःरे खुनिः लागि अदड् पाःन्लो, कर आनिः सेन्लप् केघोःबार केबपुपाहाःरे लागिग निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमुक्साम्लो ॥ 19 थेआड्भेल्ले साम्योसाप्लाओ अक्खेलःरिक् सापुतेआड् पत्, “इड्गाः सिक्कुम्दाड्बाहाःरे खुनिः सिक्कुम् निड्वाःड्नेम्क्खुड्, हेक्क्याड् चाःपुपाहाःरे खुनिः चाःपुमान् कुसुम्मेन्दम्मना चोगुड्लो ॥”*

20 सिक्कुम्दाड्बाहाः, साम्योथिम्साम्बाहाः नु साम्जिक् मुन्धुम्साबाहाः आत्तो मेवाःबे? निड्वाःफुमाड्डिल्लेग इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा केरेक् सिक्कुम् निड्वाःहाः अदड् कुइसिःक् चोगुआड् मेवाःनेन्बि? 21 आबाडे सिक्कुम् निड्वाःलाम्बा मेन्छाम् यापुमिहाःरे खुनेः कुसिड्मेन्निःत्तुन् फाःआड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसिक्कुम् निड्वाःओ निड्सेःक् चोगुबाल्ले चोगुल्ले इड्भोःमनाबा अदड् पाःन्नोलाम्बाए नसाःन् केजोःक्पाहाः ताड्सेःपुमासि निड्वाः चोगुरो ॥ 22 यहुदिहाःरे निड्वाः केमाबा मिक्सेःन् ओमेपुमा मेगोःत्तुः, हेक्क्याड् ग्रिक्हाःरे सिक्कुम्दिड् निड्वाः मेगोःत्तुः, 23 कर आनिगेग सिलाम्साक्मा सिड्सम्दाड् मेभोःन्दुबा ख्रिस्तेन्ने इड्भोःसुम्बेरो ॥ खेड्ग यहुदिहाःरे लागि आघघबा पाःन् नु थिम्मेन्दड् सुवाड्हाःरे लागि अदड् पाःन्लो, 24 कर निड्वाःफुमाड्डिल्ले उःत्तुसिबा नेपुमाड् यहुदि नु ग्रिक् सुवाड्हाःरे लागि ख्रिस्तेड्ग निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमुक्साम् नु कुसिक्कुम् निड्वाःरो ॥ 25 थेआड्भेल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुअदड् पाःन्निड्ग मेन्छाम् यापुमि सिक्कुम् निड्वाःनुःल्लेआड् सिक्कुम्बा चोःक्लो ॥ हेक्क्याड्

* 1:12 अप्पोलोसेन् कोरन्थि येक्यक्को सुनाइड् केसेबा वये (सेःक्युक्मिबा १८.२४-२८, १९.१) ॥ * 1:12 पत्रुस-अरामिक् पाःन्दाड्डो केफास पोःड् * 1:19 यसैया २९.१४

निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मेन्धुमनाबा कुबाऱन्निङ्ग मेन्छाम् यापमि थुमिन्नुऱल्लेआड् केधुम्बा चोःक्लो ॥

26 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खिनिऱ केउःत्तिल्ले आक्त्तड्बा केजोगि केल्ऱबा पाःन्निन् निड्वाऱ इःत्तेमनेओ ॥ मेन्छाम् यापमिहाऱरे केमनिःसिल्ले खिनिऱ यरिक्त्तड्बा सिक्कुम् निड्वाऱसाबा केहोःपतिरो ॥ खिनिऱ यरिक्त्तड्बा मुक्साम्साबा नु केगप्पा हिम्सयड्डोबा केहोःपतिरो ॥ 27 कर निड्वाऱफुमाड्डिल्लेग इक्सादिड् खाम्बेःक्मो सिक्कुम्दाड्बा चोगिगेऱ केल्ऱबाहाऱ सिरिड् मःमो थामासि फाऱआड् अदड् मेमेत्तुसिबाहाऱ सेगुसिरो ॥ हेक्क्याड् इक्सादिड् खाम्बेःक्मो आनिगे केधुम्बा मुक्साम्दाड्बा लऱरिक् केडःप्पाहाऱ सिरिड् मःमो थामासि फाऱआड् मेन्धुमनाबा मेमेत्तुसिबाहाऱ सेगुसिरो ॥ 28 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कन् इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा केयेक्पासिगे लऱरिक् केडःप्पाहाऱ थेनाधेबा चोःक्से हिलाप्फु केबोःड्बाहाऱ हेक्क्याड् कुमेल्लुड् मेःन्नेबा नु हनेबा मेमेत्तुसिबाहाऱ सेगुसिरो ॥ 29 खेल्ले चोगुल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ आत्तिन्नाड् आड्दिड् मेलऱनेन्लरो ॥

30 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले चोगुल्लेए खिनिऱ ख्रिस्त येसुओ केवयिऱरो ॥ खुनेऱए आनिऱ लागि निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सिक्कुम् निड्वाऱ पोःक्खेआड् वाऱ ॥ खुनेऱए निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ आप्तिक् मेःन्नेबा नु सेसे साड्साड् आजोःक्, हेक्क्याड् आनिऱ लायोलाम् यापमि केधेऱबा पोःक्खेआड् वाऱरो ॥ 31 खेल्ले चोगुल्ले साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् सापतेआड् पत्, “आत्तिल्ले यम्बा पाःन् पाःत्तुऱ, खेल्ले यहवे दाड्बाल्ले चोगुबा याःम्बक्कोरक् यम्बा पाःन् पाःत्तुरो ॥”*

2

सेसेमाड्डिल्ले केदाःबा सिक्कुम्दिड् निड्वाऱ

1 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, तगि खिनिऱओ इड्गाऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेक्खाबा कुसिबिऱ पाःन् इड्भोःसे त्याड्डिल्ले मना केलेम्बा पाःन् हेक्क्याड् सिक्कुम् निड्वाऱरे कुधिम् पाःन्हाऱ पाःत्तुड्ल इड्गाऱ मेन्दाबेन्लो ॥ 2 थेआड्भेल्ले इड्गाऱ खिनिऱनु वयाड्डिल्ले येसु ख्रिस्तेन्नु सिलाम्साक्मा सिड्समदाड् खुनेऱ कुसिःमेन्नुऱल्ले वेऱ पाःन्हाऱ निड्वाऱमुःम्मा निःन्धो चोगुड्डाड् वयाड् ॥ 3 हेक्क्याड् खिनिऱओ त्याड्डिल्ले किःसाड् स्याड्ल यक्खाड्ल त्याड्लो ॥ 4 इड्गाऱ पाःत्तुड्बा नु इड्भोःसुड्बा पाःन्निङ्ग सिक्कुम् निड्वाऱ कुधिम् नु मना केलेम्बा पाःन्नो होःपतेरो, कर सेसेमाड्डिल्ले कुमुक्साम्मो ओसेःन्दाड् पोःक्खेआड् वयेरो ॥ 5 खेल्ले चोगुल्ले खिनिऱ नसाःन्निङ्ग मेन्छाम् यापमिहाऱरे खुनिऱ सिक्कुम्दिड् निड्वाऱइल्ले चोगुल्ले मेःन्, कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमुक्साम्मिल्ले चोगुल्ले पोःड्मा पोःड्लो ॥

6 हेक्केसाड् आनिगेग नसाःन्नो कुनिड्वाऱ केदुम्बा नसानिबाहाऱनु सिक्कुम्दिड् निड्वाऱरे पाःन्हाऱ पारिगेऱ, कर कन् इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा नु खेप्पो हाड्गेजोःक्पाहाऱरे खुनिऱ सिक्कुम् निड्वाऱ पाःन् मेबारिगेन्लो ॥ खेड्हाऱग मेमेक् मेबेःक्लो ॥ 7 कर आनिगेग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले चिक्खुआड्वयेबा कुसिबिऱ सिक्कुम् निड्वाऱइन्ने पाःत्तुम्बेरो ॥ खेड्ग इक्सादिड् खाम्बेःक्माल्ले कुहेःक्सिड्मानुऱल्ले तगिए आनिऱ मिमिदिड् पोःड्ल फाऱआड् निःन्धो चोगुआड् वयेरो ॥ 8 कन् इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा हाड्गेजोःक्पा आत्तिन्हाऱरेआड् कन् पाःन्निन् कुसिड् मेन्निःत्तुन्लो ॥ खेड्हाऱरे कुसिड् मेनिःत्तुआड् मेवयेल्लेग मिमिदिड्गेन् दाड्बान् सिलाम्साक्मा सिड्समदाड् मेम्भोःन्दुम्बा वयेमेन् ॥ 9 कर साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् सापतेआड् पत्, “आत्तिन्हाऱरेआड् मेन्निए, मेड्धेम्मे हेक्क्याड् निड्वाऱ मेन्डःत्तेबा पाःन्हाऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खुनेऱ मिःम्जि केमेप्पाहाऱरे लागि यारिप् चोगुआड् वाऱरो ॥”*

10 कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेसेमाड्डिल्ले केरेक् खेन् पाःन्हाऱ आनिऱ ओसेःन्दाड् चोगु आबिरेआड् वाऱरो, थेआड्भेल्ले सेसेमाड्डिल्ले केरेक् पाःन्हाऱ नु निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसिगाड्बा

* 1:31 यर्मिया ९.२४ * 2:9 यसेया ६४.४

सिबिः पाःन्हाःआङ् कोःत्तुरो ॥ 11 मेन्छाम् यापमिःल्ले खुनेः कुनिङ्वाः सिगाङ्बा पाःन्हाः आबाडे कुयाम्साम्मिल्लेरक् कुसिङ्निःत्तुरो ॥ हेक्केलःरिक्के निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाः सिगाङ्बा पाःन्हाःआङ् खुनेः कुसेसेमाङ्डिल्लेरक् कुसिङ्निःत्तुरो ॥ 12 आनिःग कन् इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा साम्मिन् मेङ्घोए आवाःरो, कर निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले हाबा आबिरेबा काक् पाःन्हाः कुसिङ्निःपमा आसुक्तुम्ल फाःआङ् खुनेःलाम्बाए सेसेमाङ्डिन् आघोःसुम्माङ् वाःरो ॥ 13 आल्ल आनिगे खेन् पाःत्तुम्बेबा पाःन्हाःग मेन्छाम्गेन् सिक्कुम्दिङ् निङ्वाःलाम्बा मेःन्लो, कर सेसेमाङ्डिल्ले यापमि हुःरिगेबा कुइसिःक्के याम्साम्गेन् पाःन्हाःग सेसेमाङ् केगप्पाहाः चेक्तुम्सिम्बेःरो ॥ 14 नसाःन् मेन्जोःकमनाबा मनाःल्ले निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुसेसेमाङ्लाम् केदाःबा पाःन्हाः मेदाःक्तुन्लो ॥ खेङ्हाःग खुनेः कुलागि अदङ् पाःन् पोःङ्डाङ् कुसिङ्निःपमा मेसुक्तुन्लो, थेआङ्भेःल्ले याम्साम्गेन् पाःन्हाःग सेसेमाङ्लाम्क्कुसिङ्निःपमा सुक्तेत्तो ॥ 15 सेसेमाङ्डिल्ले लाम्लोसुबा मनाःल्ले काक् पाःन्हाः नुःबा चोःक्पि मेःम्बि फाःआङ् साःरु, कर वेः आत्तिन्हाःरेआङ् खुनेःग मेन्छाःरुन्लो ॥ 16 साम्योसाप्लाओ अक्खेलःरिक् साप्टेआङ् पत्, “दाङ्बाल्ले कुनिङ्वाःइन्हाःत्ते निःसुआङ् वाःबे? हेक्क्याङ् हाःत्ते खुनेः हुःमा सुक्तुम्बे?” कर आनिगेग ख्रिस्तरे कुनिङ्वाःइन्कत्तुम्बेरो ॥

3

सेसेहुप्लक्को निङ्वाः मेन्दङ् पाःन्हाः

1 आमिःम् फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, इङ्गाः खिनिःनु पाराङ्डिल्ले याम्साम्गेन् मनाहाःनु पाराङ्बा कुइसिःकमेम्बाःप्पेन्, कर इक्साबा निङ्वाः केगप्पा मनाहाः हेक्तङ्बा नसाःन्नो कुनिङ्वाः केबाःक्पा अङ्गेःक्वाहाःनु पाःपमनाबा कुइसिःक् पाःराङ्लो ॥ 2 इङ्गाः हुःनिङ्बा निसाम्मिन् खाक्खाक्पा तःक् हेक्के मेजोगेन्, कर नु हेक्तङ्बा चोगेरो, थेआङ्भेःल्ले खिनिःग खाक्खाक्पा तःक् चामा मेन्छुक्के केवयिरो ॥ आल्लोसाङ् खाक्खाक्पा तःक् चामा केसुक्पा मेम्बोःङ्डे केवयिःरो, 3 थेआङ्भेःल्ले खिनिःग आल्लो थारिक् इक्साबा निङ्वाःइल्ले केयुक्तिआङ् केवयिःरो ॥ खिनिः लुम्मो नाहेत्छिङ्मा नु खेमाः वाःइल्ले खिनिः आबाडे इक्साबा निङ्वाःइल्ले केयुक्तिआङ् नसाःन् मेन्जोःकमनाबा मना कुइसिःक् केम्बोःक्खिन्बि? 4 थेआङ्भेःल्ले खिनिः लुम्मो थिक्किल्ले इङ्गाः पावलेन् तिम्दुङ् लः, वेःसमाल्ले इङ्गाः अप्पोलोसेन् तिम्दुङ् लःइल्ले खिनिः नसाःन् मेन्जोःकमना मना हेक्तङ्बा केम्बोःक्खिन्बि? 5 अप्पोलोसेन् नु पावलेन् हाःत्छिबे? आन्छिगेग दाङ्बाल्ले मुरा मेत्तेछिगेबा, कुयाःम्बक् केजोःक्पा कुसेवारोबासिगेरक्लो ॥ आन्छिगेलाम्बाए खिनिः नसाःन् केजोगुम्माङ् केवयिःरो ॥ 6 इङ्गाः याः लेःत्तुङ्, अप्पोलोसेरे* च्वाःत् केःत्तु, कर निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले फोःसुरो ॥ 7 खेःल्ले चोगुल्ले याः केलेःप्पा नु च्वाःत् केगेःप्पाहाः थेसिआङ् मेःन्लो ॥ कर केभोःबा निङ्वाःफुमाङ्डिन्लक् केयेक्पारो ॥ 8 याःरिःम्बा केलेःप्पेन्नु च्वाःत् केगेःप्पाङ्ग कुदङ्बासिरो ॥ खेङ्हाःरे याम्बुधिक चोःकसुबा कुइसिःक् आबाडे खुन्छिः थुम्घोःन् खोःसुरो ॥ 9 थेआङ्भेःल्ले आन्छिगे सोरिक् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुयाःम्बक् केजोःक्पासिगेरो ॥ खिनिःग निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुइक्ताप् नु कुहिम्निङ्लो ॥

10 निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले पिराङ्बा लुङ्गुम्लाम्बा इङ्गाः चाःप्पा हिम् केजोःक्पा कुइसिःक् हिम्पाङ्ग्यक्किन् नेस्सुङ्, हेक्क्याङ् वेःसमाल्ले खेन् सम्दाङ् लुङ्धाक् सेत्तुर हिम् चोगुः ॥ कर लुङ्धाक् केसेप्पार हिम् केजोःक्पाल्ले हिम् चोगुल्ले खुनेः सिङ्सिङ् लःमा पोःङ्लो ॥ 11 थेआङ्भेःल्ले तगि नेस्से चुरेबा हिम्पाङ्ग्यक्किङ्ग येसु ख्रिस्तरो ॥ खेन् नेमनाबा हिम्पाङ्ग्यक्किन्नुःल्ले वेः आत्तिन्हाःरेआङ् वेः हिम्पाङ्ग्यक् नेमा मेन्छुक्तुन्लो ॥ 12 आल्ल हिम् केजोःक्पाल्ले खेन् सम्दाङ् साम्म्याङ्, युप्पा, इमेल्लुङ्बा मुधिङ्गुङ्, सिङ्, याःन्-सुङ् इग्र याःल्लाङ्डिल्ले हिम् चोगुने फाःग्र 13 खुनेः कुयाःम्बक्किन् आक्तङ्बा चोःक् फाःआङ् खेन्

* 3:6 पावलरे खेङ्हाः काक्नुःल्ले तगि येसु ख्रिस्तरे कुयाःम्बेओ सुनाङ्ग सेःसुआङ् वये ॥ पावल खेप्पोलाम् पेआङ् चक्केल्लःए खिनिः हुःसे अप्पोलोसेन् तये ॥

खासेन् येन्नो ओसेःन्दाड् पोःड्लो, हेक्क्याड् केरेक्ले खुनिः याःम्बक्किन् सेक्खाबा चोःक्पि मेःम्बि फाःआड् मिःल्लेए साःरुरो ॥ 14 आत्तिन् मनाःल्ले चोगुबा कुयाःम्बक्किन् मिःल्ले मेजनेन् खेल्ले थुम्घो खोःसुरो ॥ 15 कर आत्तिन् मनाःल्ले चोगुबा कुयाःम्बक्किन् मिःल्ले थ्यःड् चदेःसुर, खेन् मनाःन् यम्बा फेत्लाःमाओ थाःरो ॥ खेन् ताड्सेःप्साड् मिःल्ले खप्मे लाबु सेरुबा कुइसिःक् पोःड्लो ॥

16 खिनिःग निड्वाःफु माड्हिमिन्डि फाःआड् निड्वाः केड्गत्तुम्मिम्बि? हेक्क्याड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले* कुसेसेमाड्डिन् खिनिःओ वाः केलःबान् निड्वाः केड्गत्तुम्मिम्बि? 17 आत्तिल्ले निड्वाःफु माड्हिमिन् फेत्लाःन्दुः, निड्वाःफुमाड्डिल्ले खेन् मेक्खुरो, थेआड्भेल्ले निड्वाःफु माड्हिमिन्डि सेसे चोःक्लो, हेक्क्याड् खेन् माड्हिमिन्डिग खिनिःएरो ॥

18 खिनिः इड्मेलेक्कासिम्मिन्नेःओ! आत्तिल्ले कन् इक्सादिड् खाम्बेःक्मो सिक्कुम्दाड्बा नु चाःप्पा चोःक्का लःरिक् निड्वाः इःत्तुः हाराः खेन् थेआड् मेल्लेःमनाबा अदड् कुइसिःक् पोःड्निरो ॥ हेक्केःल्ले खेन् सिक्कुम्साबा पोःड् ॥ 19 थेआड्भेल्ले कन् इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा सिक्कुम् निड्वाःइड्ग निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओग अदड् पाःन् कुइसिःक्लो ॥ साम्योसाप्लाओ अक्खेलःरिक् साप्तेआड् पत्,

“खुनेःग सिक्कुम्दाड्बाहाःरु खिनिः इस्वामो तेम्सुसिरो ॥”* 20 हेक्क्याड् याम्मो,

“सिक्कुम्साबाहाःरे निड्वाः मेड्ःत्तुबा पाःन्निन् हनेबा चोःक् फाःआड् यहवे दाड्बाल्ले निःसुरो ॥”* 21 खेल्ले चोगुल्ले मनाहाःरे खुनिः याःम्बेओ आत्तिन्हाःआड्आड्दिड् मेन्लःनेन्लरो ॥ थेआड्भेल्ले केरेक् पाःन्हाःग खिनिःइन्नेरो ॥ 22 पावल, अप्पोल्लोस, पत्रुस, हेक्क्याड् केरेक् इक्सादिड् खाम्बेःक्मान्, नेत्तिगेन् हिड्मन्, सिःमेन्, कोयेम्बा येम्मिन् नु तायेम्मिन्नाड् खिनिःइन्नेरो ॥ 23 हेक्क्याड् खिनिःग खिस्तेल्लेन्निड्लो ॥ हेक्क्याड् खिस्तेड्ग निड्वाःफुमाड्डिल्लेन्लो ॥

4

सेःक्युकुमिबाहाःरे खुनिः याःम्बक्हाः

1 हेक्केःल्ले मेन्छाम् याप्मिहाःरे आनिगेग खिस्तरे कुसेवारोबा नु निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसिबिः पाःन्हाः कप्पा लक् केघोःबासिगे फाःआड् मेड्ःत्तिगेःर पोःड्लो ॥ 2 आल्ल हेक्त्तड्बा लक् केघोःबा सेवारोबाहाःग नसाःन्साबा पोःड्मा पोःड्लो ॥ 3 खिनिः इग्र वेःरे खासेन् मेलोःन्नाने फाःग्र इड्गाः आलागिग खेन् यम्बा पाःन् मेःन्लो ॥ सेक्खाःल्ले इड्गाः आबाडेआड् खासेन् मेलोःन्छिड्डान्लो ॥ 4 इड्गाः थेमाआड् फेत्तमेल्लाःन्ने वाःआ केलःबाग निड्वाः कत्तुड्, हेक्केसाड् इड्गाः फोत्त्या मेःन्नेबा चोःक्का केलःबाग मेःन्लो ॥ दाड्बाल्लेए इड्गाः खासेन् लोःन्नारो ॥

5 खेल्ले चोगुल्ले दाड्बाल्ले कुनुःड्मा युःमा येम्मिन्नुःल्ले तगि वेःहाः खासेन् मेलोःन्देम्मिम्मिन्नेः, खुनेःए खादाम्मोबा फेन् पाःन्हाः सेन्दाड्गेन् ओःत्तिओ तारुः हेक्क्याड् मेन्छाम् निड्वाःओबा सिबिः पाःन्हाःआड् ओसेःन्दाड् चोगुरो ॥ खेन् येम्मोए केरेक्ले निड्वाःफुमाड्डिल्लाम् खुनिः नेम्भोःगेन् नारा फोःमान् मेघोःसुरो ॥

6 आल्ल आमिःम् फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, साप्तेआड् केबप्पाआड्धो थेआड् मेजोगेम्मिन्नेः लःरिक् साम्योसाप्लाओबा पाःन्निन् कुसिड्केनिःत्तुम्ल फाःआड् इड्गाः नु अप्पोलोसरे कुबि पिनिड्बारो ॥ हेक्केलःरिक् खिनिः लुम्मो आबाडे मनारे कुलागि आड्दिड् मेलःरेम्मिन्नेःओ ॥ 7 थेआड्भेल्ले हाःतले खिनिः वेःहाःनुःल्ले नुःबा केजोगिआड् केवयिःबे? निड्वाःफुमाड्डिल्ले केम्बिरिम्बा थे पाःन् खिनिः केगत्तुम्बे? खुनेः केबिरिबा पाःन् केगत्तुम्ने फाःग्र आबाडे केधगुम्बा हेक्के थेआड् आड्दिड् केलःरिबाबे?

8 तगिनुसा खिनिः निड्वाः केड्ःत्तुम्बा काक् पाःन्हाः केघोःसुम्माड् केवयिःमु! खिनिःग तगिए याड्साकुन्धेसाबा केबोःक्खिआड् केवयिःमु! आनिगे मेःन्नेए खिनिः हाड् केबोःक्खिआड्

* 3:16 निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमनाहाः सेसेमाड्डिन् युड्बा माड्हिमिन्नु मेदड्धुसिरो ॥

* 3:19 अय्युब ५.१३

* 3:20

निड्वाःफुसाम्लो सुम् ९.४.११

केवयिण्मु! खिनिण् सेक्खाए हाड् केबोःक्खिआड् केवयिल्लेग, आनिगेआड् खिनिण्नुए हाड् चोःक्मा सुक्त्तुम्बेमेण्! 9 थेआड्भेल्ले थड् केनाःम्बाहाण्णरे खुनिण् तिःक्लाओ काक्कुनुःल्ले एगाड् केबप्पा सिःमेल्ले खुम्दिड् केघोःबा कुइसिःक् निड्वाण्णफुमाड्डिल्ले आनिगे सेःक्युक्मिबाहाण्ण काक्कुनुःल्ले एगाड् फत्छिगेआड् मनालुम्मो ओसेःन्दाड् चोगिगेआड् वाण्ण केलण्णबान् निड्वाण्ण इःत्तुड्ढो ॥ हेक्क्याड् आनिगेग काक् इक्सादिड् खाम्बेःक्मो, माड्लाइड्बाहाण्ण नु मेण्छाम् याम्पिलुम्मो लामित्ता पोःक्खिगेआड् वयिगेरो ॥ 10 आनिगेग खिसुत्तरे कुलागि अदड् चोगिगेण्ण, कर खिनिण्ण खिसुत्तरे कुलागि सिक्कुम्साबा केजोगिमुबा! आनिगे मेण्धुम्मा चोगिगेण्ण, कर खिनिण्ण केधुम्मा केजोगिमुबा! खिनिण् मिड्ढो इड्धाःड् केघोःसुम्, कर आनिगेग मेघोःसुम्बेम्मुबा! 11 कन् येम् थारिक् मेण्जा मेण्धुड्डे साक्मेण्जा वयिगे, नुःबा चाड् तेःत्ताड् मेगत्तुम्बेण्णनाड् मनाहाण्णरे सारिक् ताप्फेःल्लिक् मेमेत्तिगेण्ण हेक्क्याड् आनिगे हिम्धाःड् मेःन्ने वयिगेरो ॥ 12 आनिगे आबाडे हुक्किल्ले याम्बुधक्काड् याःम्बक् चोगुम्बेण्ण ॥ साड्ग्रा मेमेत्तिगेल्ले मुण्णइसाम् पिरुम्सिम्बेण्ण, तुक्खे मेजाःत्तिगेल्ले नासि थःत्तुम्बेरो ॥ 13 आनिगे याःम्बेओ ताप्फेःम्बा पाःन्मेबाःत्तुल्ले आनिगे नःम्नःम्माड् नुःरिक्काड् नोगप् पिरुम्सिम्बेण्णरे ॥ आल्लो थारिक् आनिगेग इक्साबा हिलाप्फु नु खाम्बेःक्मोबा ताम्जि पोःक्खिगेआड् वयिगेरो ॥

14 खिनिण्ण सिरिड्ढमःमो केध्थेण्णड्णर फाण्णआड् कन् पाःन्निन् साप्पुड्ढा मेःन्लो, कर आमिःम् आबुगेण्ण आसुसाःहाण्ण कुइसिःक् साम्दिड् पिनिड्ढारो ॥ 15 खिसुत्तओ खिनिण्ण आत्तात्तान्ने यरिक् सिक्कसाम्बाहाण्ण केगत्तुम्सिम्साड् यरिक् पाःहाण्ण केड्गत्तुम्मिन्लो, खिनिण्णओ सुनाइड् तारुड्ढाल्ले चोगुल्ले इड्गाण्ण खिसुत्त येसुओ खिनिण्ण पाः पोःक्खाड्ढो ॥ 16 खेल्ले चोगुल्ले इड्गाण्ण आजोःड् केडःप्पा पोःक्खेम्मेण्ण फाण्णआड् पेलि फाक्किण्णड्ढो ॥ 17 बा खेल्ले चोगुल्ले इड्गाण्ण लुड्ढाण्ण तुक्त्तुड्ढा दाड्ढाओ नसाःन्साबा आबुगेण्ण आसुसाः तिमोथिःन् खिनिण्णओ पाड्घुड्ढल पत्तारो ॥ केरेक् सेसेहुप्लक्को हुण्णरुड्ढसिड्ढा आनिसाम्मिन् कुइसिःक्के खिसुत्त येसुःन् इःत्तुड्ढ नाःत्तुड्ढा पाःन्निन् खिनिण्ण निड्वाण्णसुम्मो खुनेण्ण तारु केबिरिण्णरे ॥

18 आल्ल खिनिण्णओ इड्गाण्ण याम्मो मेदाआन् फाण्णआड् खिनिण्णओ कुभाग यम्बा केलेड्ढासिआड् केवयिण्णरे ॥ 19 कर दाड्ढाल्ले निड्वाण्ण चोगुने फाण्णग्र इड्गाण्ण खिनिण्णओ हाराए ताआर पत्तारो, हेक्क्याड् खिनिण्णओ यम्बा केलेड्ढसिड्ढाहाण्ण आक्खेलण्णरिक् ताण्णमेजेड्ढ फाण्णआड्ढक् मेःन्, कर खेड्ढाण्णरे आक्त्तड्ढा मुक्कसाम् मेगत्तुण्ण केलण्णबा पाःन्निण्णनाड् निड्वाण्ण खोःसुड्ढो ॥ 20 थेआड्भेल्ले निड्वाण्णफुहाड्जुम्मिड्ढग ताण्णजेड्ढ पाःन्हाण्णरे मेःन्, कर मुक्कसाम्मिल्ले ओसेःन्दाड् चोगुण्णरे ॥ 21 आक्खे चोगुड्ढबान् खिनिण्ण सिराण्ण थाड्ढे? तेःम्भुक्कु खिनिण्णओ ताआबाबि इ मिःम्जि नु चुड्ढजिगेण्ण नःम्नःम्माड् ताःआबाबि?

5

ताप्फेःम्बा याःम्बक् केजोःक्पेण्णलःप्पादेःमा

1 खिनिण्ण लुम्मो याम्बोःप्पा याःम्बक् पोःक्खेआड् वाण्ण, खिनिण्णओ लत्छाःल्ले आबाडे कुम्मा पाःक्मान् मेःत् कत्तुआड् वाण्णमु! हेक्त्तड्ढा ताप्फेःम्बा याम्बोःप्पा याःम्बक्किड्ढग नसाःन् मेण्जोःक्मनाबा सुवाड्ढलुम्मोआड् मेबोःड्ढेण्णलो ॥ 2 कर खिनिण्ण आड्दिड्ढे केलण्णरेण्ण! खिनिण्ण मेरिड्ढ थक्का केबोःड्ढाने वये, हेक्क्याड् हेक्त्तड्ढा मनाःन् खिनिण्ण सेसे तड्ढजुम्लाम् लःप्पादेःमा केबोःड्ढा वये ॥ 3 इड्गाण्ण खिनिण्णनु होःप्पासाड् आनिड्वाण्णओग सोरिक्के वाण्णआरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले खिनिण्णनु सोरिक् वाण्णआबा कुइसिःक्के खेण्ण मनाःल्ले कुदक्केड्ढाओ खासेण्ण लोःन्नुड्ढ सुरुड्ढाड् वाण्णआरो ॥ 4 आनिण्ण दाड्ढा येसुरे कुमिड्ढो सेसेहुप्लक्को खिनिण्ण केजुप्पिल्ले खिनिण्णनु इड्गाण्ण आनिड्वाण्णइण्णदाड्ढा येसुरे कुमुक्कसाम्मिण्णनु वाण्णइल्ले, 5 खेण्ण मनाःन् सेसेहुप्लक्कलाम्बा लःत्तेम्देःसेम्मेण्णआड् माफेण्णसाम्मिण्ण हुक्कसुप्तेम्मेण्णओ ॥ हेक्केलण्णरिक् नासिड्ढेण्ण कुधक्किण्ण* मेक्कल हेक्क्याड् कुयाम्साम्मिण्ण दाड्ढबान् नुःड्ढ युःबा येण्णनो ताड्ढसेःप्लरो ॥

* 5:5 लायोबा नोसड् फाण्णआड्डाड् कुसिड्ढ निःत्तेल्लो ॥

6 खिनिः आङ्दिङ् लःमाङ्ग नुःबा पाःन् मेःन्लो ॥ खरेःङ् केभङ्बा चयःसिक् सिदाःङ्गले केरेक् फेरुम्मिन् युक्तुबा कुइसिःक् चयःसिक् ताप्फेःम्बा पाःन्निल्ले केरेक् नुःबा पाःन्हाः फेत्लाःन्दु केलःबा पाःन्निन् कुसिङ् मेःन्निःत्ते केवयिःबि? 7 खेल्ले चोगुल्ले खिनिः सेसेबा केबोःक्खिर फाःआङ् खेन् लायो केजोःक्पा ताप्फेःम्बा मनाःन्* खिनिः लुम्मोलाम् लःत्तेमदेःसेम्मैः ॥ थेआङ्भेल्ले खिसुतेङ्ग आनिः लागि सिदुङ्जभा पोःक्खे चुरेःआङ् वारो, खुनेःए आनिः चोःक्युम्भो तड्नाम्मिल्लेन्मेल्कुसाःरो ॥ 8 आनिःग तगिबा ताप्फेःम्बा याःम्बक्हाः नु लायो हेक्तड्बा खेःसुङ् कुधिम्बा खरेःङ्ङिल्ले मेःन्, कर सेसेबा नु सेक्खाबा कुसङ् खरेःङ्ङिल्ले चोःक्युम्भो तड्नाम्लेन्ससाङ्सोःत् चोगुम्लो ॥

9 तगि कन् इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा याम्बोःप्मा याःम्बक् केजोःक्पा मनाहाःनु सौरिक् मेवयेम्मिन्नेः लःरिक् इङ्गाः सक्इङ्घङ् सापुतुङ्डाङ् हाक्निङ्डाङ् वयाङ् ॥ 10 खेन् फाःइङ्ग नसाःन् मेन्जोःकमनाबा फेन् याःम्बक् केजोःक्पा, खिःम्यक्पा, इङ्लेक्पा, नावाइत्ला माङ्गेघबाहाःनु मेवयेम्मिन्नेः केलःबाग मेःन्लो ॥ हेक्के केजोगुम्मिल्लेग कन् इक्सादिङ् खाम्बेःकमोलाम्बा लःम्मा पेःक्मा केबोःङ्बा वयेरो ॥ 11 कर आल्ल इङ्गाः खिनिः अक्खेलःरिक् सक्इङ्घङ्सापुतुङ्डाङ् हाक्निङ्ग पत्तारो, आत्तिल्ले आबाडे नसानिबा नुसाःआ लःरिक् पाःत्तुआङ् चाराम्मा याःम्बक् चोगुः, खिःम्यक्पा चोःक्, नावाइत्लाहाः सेवा चोगुः, मना इङ्दो मेत्तुसिः, थिमसाङ् नु इङ्लेक्पा चोःक् हेक्तड्बा मनाःङ्ग चुम् मेलेःत्तेम्मिन्नेःओ ॥ हेक्क्याङ् हेक्तड्बा मनाःन्नु सौरिक् चाआङ् मेजेम्मिन्नेःओ ॥

12 नसाःन् मेन्जोःकमनाबा सेसेहुप्लक्पा लाःक्कात्पा मनाहाः खासेन् लोःम्मासि इङ्गाः आलक्पेन् मेःन्लो, कर सेसेहुप्लक् सिगाङ्बा मनाहाः खासेन् लोःम्माग खिनिः याःम्बक्लो ॥ 13 निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले लाःक्कात्पा मनाहाः खासेन् चोगुसिःरो, कर साम्योसाप्लाःल्ले पाःत्तुबा कुइसिःक् “ताप्फेःम्बा लायो केजोःक्पा मनाहाः खिनिः लुम्मोलाम् लःत्तेमदेःसेम्मिन्नेःओ”*

6

नसानिबालुम्मोबा तुःन्देः

1 खिनिःओ थिक्पाःरे वेः नसानिबान्नु खेमाः फोःक्खुआङ् वारने फाःग्र खिनिः खासेन् लोःन्छे खिसुतरे सेसे क्युपमिहाःरो पेःक्माल्ले कुलेक्वा निङ्वाःफुमाङ्ङिन् नसाःन् मेन्जोःकमनाबा खासेन्लोःम्बाल्लो आक्खेआङ् पेःक्मा केआःन्नासिबाबे? 2 खिसुतेन्नसाःन् केजोःक्पा सेसे यापमिहाःरे कन् इक्सादिङ् खाम्बेःकमाल्लेन् खासेन् मेलोःन्दुः केलःबा पाःन्निन् कुसिङ् मेःन्निःत्ते केवयिःबि? हेक्क्याङ् इक्सादिङ् खाम्बेःकमाल्लेन् खासेन्निन् खिनिःए लोःम्मा पोःङ्ने फाःग्र अक्तड्बा चुजुक्सा पाःन्हाःरेन् खासेन् लोःम्मा केन्छुक्तुम्मिम्बि? 3 माङ्गलाइङ्बाहाः आनिः खासेन् आलोःन्दुम्मिसि केलःबा पाःन्निन् निङ्वाः मेङ्घोए केवयिःबि? हेक्केःल्ले कन् हिङ्मन्नो थिक्पाःन्धक्पा पाःन्हाःग यम्बा मेःन्लो! 4 हेक्तड्बा पाःन्हाः खासेन् लोःन्छे सेसेहुप्लक्किल्ले इङ्धाःङ् मेबिरुन्छिम्बा खासेन्लोःम्बाहाःरो आक्खेआङ् केबिगिबाबे? 5 कङ्ग खिनिः सिरिङ्मःमो केधयेःडर फाःआङ् पाःत्तुङ्बारो ॥ नसानिबा फुःनुसाःहाःओ खेमाः पोःक्किल्ले खिनिः लुम्मो लत्थिक्काङ् नादङ् चोःक्मा केसुक्पा सिक्कुम्साबा मना होःप्पि? 6 कर लत्छा नसानिबा नुसाःङ्गन् वेःसमा नसानिबा नुसाःङ्गिल्ले कुदक्लेङ्वाओ आक्खेलःरिक् तुःन्देः नाःत्छे नसाःन् मेन्जोःकमनाहाःरे खुनिः खासेन् हिम्मो पेःक्पाबे?

7 खिनिः लुम्मो तुःन्देःहाः वारबाल्ले चोगुल्ले खिनिः नसानिबा हिङ्मन्नो हारि केदयेःडबा पाःन्निन् थाःप्लो ॥ परुमाल्ले थेआङ् निङ्घुम्मो मेन्धामाबे? थेआङ् इङ्लेक्को मेन्धामाबे? 8 कर खिनिः आबाडे नसानिबा फुःनुसाः नु नेःनुसाःहाः निङ्घुम् नु इङ्लेक् केमेत्तुम्मिसिम्लो ॥

9 ताप्फेःम्बा याःम्बक् केजोःक्पाहाःरे निङ्वाःफुहाङ्गुम्मिल्लेन् लाघो मेङ्घोःसुन् केलःबा पाःन्निन् निङ्वाः मेङ्घोए केवयिःबि? इङ्लेक्को मेधयेम्मिन्नेःओ ॥ फेन् याःम्बक् केजोःक्पाहाः,

* 5:7 ग्रिक् पाःन्दाङ्गे “तगिबा खेःसुङ्ङिन् लःत्तेमदेःसेम्मिन्नेःओ” पोःङ्गो ॥

* 5:13 साम्योथिम्डङ्गाःङ् १७,७

नावाइत्ला माङ्गेघःबाहाः, चाराम्मा याःम्बक् केजोःक्पा केजोःक्माहाः, केत्निबा केत्निमाहाः, मेन्छुमाः मेन्छुमाःइन्नु हेक्क्याइ येम्बित्छाः येम्बित्छाःइन्नु चागेराम्बाहाः, ¹⁰ केघुःप्पाहाः, खिःम्यक्पाहाः, थिःमसाङ्हाः, चाःत्थि केदेःबा नु फोत्याबाहाःरे निड्वाःफुहाङ्जुमिल्लेन् लाघो मेङ्घोःसुन्लो ॥ ¹¹ खिनिःआङ् कुभाग बा अक्तड्बा केवयि, कर वागेमहपति, सेसे केबोःक्खि हेक्क्याइ दाङ्बा येसु ख्रिस्तरं कुमिङ्डो आनिः निड्वाःफुमाङ्डिल्ले कुसेसेमाङ्लाम्बा आप्तिक मेःन्नेबा केबोःक्खिरो ॥

नासिङ्गेन् थक्को निड्वाःफुमाङ्डिन् इङ्धाःङ् पिमा

¹² कुभारे मेबाःत्तु, “इङ्गाः काक् पाःन्हाः चोःक्मा खोःसुङ्,” कर काक् पाःन्हाः आनिः लागि इङ्धाःङ्बा मेजोःक्नेन्लो ॥ “काक् पाःन्हाः चोःक्मा खोःसुङ्,” कर इङ्गाः आत्तिन् पाःन्निन्नेन्नाङ् योःक्पा मेबोःङ्डान्लो ॥ ¹³ वेःहाःरे मेबाःत्तु, “कुजाःङ्ग साप्पोःक्पाल्ले कुलागिरो, हेक्क्याइ सापोःक्पेन्कुजाःल्ले लागिरो ॥” कर निड्वाःफुमाङ्डिल्ले खेङ्हाः नेप्माङ् मेक्खुसिःरो ॥ नासिङ्गेन् थक्किङ्ग याम्बोःप्मा याःम्बक्किल्ले लागि मेःन्लो, कर दाङ्बाल्ले कुलागिरो ॥ हेक्क्याइ नासिङ्गेन् थक्किल्ले कुलागि चाहाबा केजोःक्पा पाःन्हाः दाङ्बाल्ले हिःसु तङ्घुरो ॥ ¹⁴ हेक्क्याइ निड्वाःफुमाङ्डिल्ले कुमुक्साम्लाम् दाङ्बान् सिःमेन्लाम् कुहिङ्वेत् चोगुबा कुइसिःक् आनिः नासिङ्गेन् थक्किन्नाङ् याम्मो कुहिङ्वेत् चोगुरो ॥

¹⁵ खिनिः थक्किङ्ग ख्रिस्तरं कुर्याम्लक् केलःबा निड्वाः मेङ्घोए केवयिःबि? हेक्केःल्ले ख्रिस्तरं कुर्याम्लक्किन् तेःरुङ्डाङ् केत्निमान्नु काम्मुङ्बाबि? आप्फाल्लेआङ् मेन्नुनेन्लो! ¹⁶ आत्तिन् मनाःन् केत्निमान्नु तङ्, खेन्नुए लत्छा थक् पोःङ् केलःबा पाःन्निन् निड्वाः मेङ्घोए केवयिःबि? थेआङ्भेल्ले खेङ्हाः लत्छा थक् पोःङ्सिः* फाःआङ् साम्योसाप्लाओ साप्तेआङ् पत्तो ॥ ¹⁷ कर आत्तिन् दाङ्बान्नु काम्, खेन् खुनेःनुए याम्साम्मोआङ् लत्छा पोःङ्लो ॥

¹⁸ चाराम्मोलाम् माःङ्घा वयेममेःओ ॥ मेन्छाम् याप्मिःल्ले काक् वेः लायोहाः नासिङ्गेन् कुधक्कलाम्बा लाःक्कात् चोगुर, कर चाराम्मा लायोःङ्ग आबाडे नासिङ्गेन् कुधक्किल्ले कुदक्लेङ्वाओ चोगुरो ॥ ¹⁹ खिनिः थक्किन् सेसेमाङ्डिल्ले कुहिम् केलःबा निड्वाः मेङ्घोए केवयिःबि? निड्वाःफुमाङ्डिल्ले केबिरिबा सेसेमाङ्डिन् खिनिः सिगाङ् वारो ॥ हेक्केःल्ले खिनिः थक्किन् आबाडे खिनिःइन् मेःन्लो ॥ ²⁰ निड्वाःफुमाङ्डिल्ले यरिक् कुमेल्लुङ् हुडुआङ् खिनिः केधेरिआङ् केवयिःरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले खिनिः नासिङ्गेन् थक्को निड्वाःफुमाङ्डिन् मिङ्सो इङ्धाःङ् पिरेममेःओ ॥

7

तेन्धाम्गेन् मेःक्खिमिल्ले कुर्याःम्बेओ

¹ आल्ल खिनिः केसाप्तुम्बा पाःन्निन्नेन्ने कुर्याःम्बेओग इङ्गाः अक्खे पाःत्तुङ्लो- येम्बित्छाःइल्ले मेःक्खिम् मेजोगुन्निन्नेन्ने नुःबा पोःङ्लो ॥ ² कर चाराम्मा याःम्बक्किन् सारिक् पोःङ्बाल्ले चोगुल्ले मनाःल्ले आबाडे मेलिङ्गेन् मेःत् कत्तुनिरो हेक्क्याइ मेन्छुमाःइल्लेआङ् आबाडे इत्थुङ्गेन् येम्बाः कत्तुनिरो ॥ ³ हेक्क्याइ येम्बाःइन् आबाडे कुमेःत्तिन्नु इम्मा पोःङ्, हेक्केलःरिक्के मेःत्तिन्नाङ् आबाडे कुर्येम्बाःइन्नु इम्मा पोःङ्लो ॥ हेक्केलःरिक्के मेःक्खिम्लेन्लक्पेन्नु मेन्अत्छिङ्डे चोःक्मा पोःङ्लो ॥ ⁴ मेःत्तिल्ले कुधक् सम्दाङ् आबाडे युक् मेगत्तुन् कर कुर्येम्बाःल्ले कत्तुरो ॥ हेक्केलःरिक्के येम्बाःल्लेआङ् कुधक् सम्दाङ् आबाडे युक् मेगत्तुन् कर कुमेःत्तिल्ले कत्तुरो ॥ ⁵ मेःत् येम्बाःग मेन्नाःसिङ्डे मेन्अत्छिङ्डे सोरिक् इम्मा पोःङ्लो ॥ तुवा चोःक्मा फाःआङ् कुभा येम्ले लागिक् निड्वाः तङ्माआङ् वेः वारमा पोःङ्लो ॥ हेक्क्याइ याम्मो खिनिःग सोरिक् वयेममेःओ मेःन्ने फाःग याम्थक्किन्ड्वाः थम्मा मेन्छुक्मना निड्वाःबाल्ले चोगुल्ले माफेन्साम्लिल्ले लायो चोःक्मा केबाङ्घिःरो ॥ ⁶ कङ्ग इङ्जाःङ् कुइसिःक्क मेःन्, कर हेक्के चोःक्मा सुजा पिनिङ्बारो ॥ ⁷ काक् मनाहाःरे इङ्गाः कुइसिःक्

* 6:16 तोलिङ्गसोमु २.२४

मेःक्खिम् मेन्जोःक्के मेवाऱनि केल्बा निड्वाऱ चोगुड्लो ॥ कर काक् मनाहाऱरेग निड्वाऱफुमाड्लाम् मेःक्खिम् चोःक्माआड् वाऱमा इग्र मेःक्खिम् मेन्जोःक्के वाऱमा पर्धाःम् मेघोःसुआड् वाऱरो ॥

8 आल्ल मेःक्खिम् मेन्जोःक्के केवाऱबाहाऱ नु मेमेदुमाहाऱ अक्खे मेत्तुड्सिड्लो-खेड्हाऱग इड्गाऱ कुइसिःक्के मेःक्खिम् मेन्जोःक्के मेवाऱइल्ले नुःबा पोःड्लो ॥ 9 कर खेड्हाऱरे आबाडे याम्सोःपमान् युक्मा मेन्छुक्त्तुने फाऱग्र खेड्हाऱरे मेःक्खिम् मेजोगुरए पोःड्, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱ चाराम्मा निड्वाऱइल्ले येःड्सिड्मार वाऱमानुःल्ले मेःक्खिम् चोःक्माए नुःबा पोःड्लो ॥

10 आल्ल मेःक्खिम् केजोःक्पाहाऱग इड्गाऱ अक्खेलऱरिक् इड्जाःड् पिरुड्सिड्लो (इड्गाऱग मेःन्, कर दाड्बाल्लेरो) मेलिड्गेन् मेःत्तिन् इत्थुड्गेन् कुयेम्बाःन्नु सेम्माआड् वाऱमा मेनुऱनेन्लो ॥

11 कर खेन् वेऱ सेन्नाड् वाऱने फाऱग्र हाराऱ मेःक्खिम् मेन्जोःक्के वाऱनिरो, मेःन्ने फाऱग्र इत्थुड्गेन् कुयेम्बाःन्नु नादड् चोःक्मा पोःड्लो ॥ हेक्केलऱरिक् इत्थुड्गेन् येम्बाःल्लेआड् मेलिड्गेन् कुमेःत्तिन् मेनाऱरुन्लरो ॥

12 आल्ल खिनिऱ वेऱहाऱ अक्खे मेत्निड्लो (कड्ग इड्गाऱ आबाःन्लो, दाड्बाल्लेन् मेःन्लो) नसाःन् केजोःक्पा नुसाऱइल्ले नसाःन् मेन्जोःक्मनामा मेलिड्गेन् मेःत् कत्तुऱ हेक्क्याड् खेल्ले कुयेम्बाऱइन्नुए वाऱमा निड्वाऱ चोगुऱने फाऱग्र, खेन्नाऱमा मेनुऱनेन्लो ॥ 13 हेक्केलऱरिक्के नसाःन् केजोःक्मा मेन्छुमाऱइल्ले नसाःन् मेन्जोःक्मनाबा येम्बाऱ कत्तुऱ हेक्क्याड् खेन् कुमेःत्तिन्नुए वाऱमा निड्वाऱ चोगुऱने फाऱग्र, खेल्लेआड् कुयेम्बाऱइन् लापफुमा मेनुऱनेन्लो ॥ 14 थेआड्भेल्ले नसाःन् मेन्जोःक्मनाबा इत्थुड्गेन् येम्बाऱइन् नसाःन् केजोःक्मा मेलिड्गेन् मेःत्तिन्नु वाऱबाल्ले चोगुल्ले निड्वाऱफुमाड्डो खेन् सेसे चोःक्लो ॥ हेक्केलऱरिक्के नसाःन् केजोःक्पा इत्थुड्गेन् येम्बाःन्नु वाऱबाल्ले चोगुल्ले खेन् नसाःन् मेन्जोःक्मनामा मेलिड्गेन् मेःत्तिन् निड्वाऱफुमाड्डो सेसे चोःक्लो ॥ मेःन्ने फाऱग्र खेड्हाऱरे खुनिऱ साःहाऱ आसुत्थो मेबोःड्बा वये, कर हेक्के मेम्बोःड्नेन्लो, खेड्हाऱग निड्वाऱफुमाड्डिल्लो सेसे मेजोःक्लो ॥ 15 हेक्केसाड् नसाःन् मेन्जोःक्मनामा मेलिड्गेन् मेःत्तिल्ले इग्र इत्थुड्गेन् येम्बाऱइल्ले सेम्माआड् पेःक्माए निड्वाऱ चोगुऱने फाऱग्र हाराऱ पेःक्निरो ॥ अक्तड्बा याक्नाममो नसाःन् केजोःक्मा मेःत् इग्र येम्बाऱ आत्तिन्नाड् इभुत्तो मेन्वाऱनेन्लो, थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आनिऱ सनारुड्डो वाऱसेने आउःत्तेआड् आवाऱरो ॥ 16 नसाःन् केजोःक्मा मेःत्हाऱरे नसाःन् मेन्जोःक्मनाबा खिनिऱ येम्बाहाऱ खिनिऱ केजोगुम्मिल्ले निड्वाऱफुमाड्डो मेदाबि केल्बाऱन् निड्वाऱ मेभेःत्छेम्मिन्नेऱओ ॥ हेक्केलऱरिक्के येम्बाहाऱरेआड् नसाःन् मेन्जोःक्मनामा खिनिऱ मेःत्हाऱ खिनिऱ केजोगुम्मिल्ले निड्वाऱफुमाड्डो मेदाबि केल्बा पाःन्निन् निड्वाऱ मेभेःत्छेम्मिन्नेऱओ ॥

निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ हेक्के वाऱमा

17 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले केउःत्तेल्ले आक्खेलऱरिक् केवये, हाबा हेक्केलऱरिक्के दाड्बाल्ले सेःक्युक् केजोगेबाओ केवाऱर पोःड्लो ॥ काक् सेसेहुप्लक्को बा कन्ने इड्गाऱ आजोःक्थिम्लो ॥

18 हेक्केसाड् हर्दो केहेक्पाल्ले नसाःन् चोगुने फाऱग्र, खेन् हर्दो मेन्हेक्मना कुइसिःक् पोःड्मा मेनुऱनेन्लो ॥ हेक्क्याड् हर्दो मेन्हेक्मनाबाल्ले नसाःन् चोगुने फाऱग्र, खेल्ले हर्दो हेक्मा मेबोःड्नेल्लो ॥ 19 हर्दो हेक्मान्* नु मेन्हेक्माड्ग यम्बा पाःन् मेःन्लो, कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसाम्यो इड्जाःड् केइःप्पा केनाःप्पा पोःड्माए केयेक्पा पाःन्लो ॥ 20 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मनाःन् उःत्तुल्ले खेन् आक्तड्बा याक्नाममो वये हाबा हेक्केलऱरिक्के खेन् वाऱर पोःड्लो ॥

21 दाड्बाल्ले खेनेऱ केउःत्तेल्ले योःक्* केवयेबि? हेक्केने फाऱग्र निड्साममो मेध्थेन्नेऱओ, कर केसुकत्तुने फाऱग्र चोःक्युम्भोबा पोःड्मा तम्सिन् चोगेऱओ ॥ 22 थेआड्भेल्ले दाड्बाल्ले उःत्तुल्ले योःक् केवाऱबा मनाःन् दाड्बाल्ले चोःक्युम्भोबा कुमना पोःक्खेआड् वाऱरो ॥ हेक्केलऱरिक्के दाड्बाल्ले उःत्तुल्ले चोःक्युम्भोओ केवाऱबा मनाःड्ग ख्रिस्तरै कुयोःक् पोःक्खेआड् वाऱरो ॥

* 7:19 हर्दो हेक्मान्-यहुदि येम्बित्छाऱ साः केरेक्लेन् खुनिऱ चुचुबाल्ले कुसम्भोबा होरिक्किन् मेहेगु मेबिरसिरो ॥ * 7:21 योःक्-कुभा मनाहाऱरे वेऱ मनाःन् नाम्याक् मेम्बिए याःम्बक् चोःक्मेबाड्धुऱ ॥ खेन् योःक् मेमेत्तुरो ॥

23 निड्वाऱफुमाडडिल्ले यरिक् कुमेल्लुड हुडुआड खिनिऱ केधेरिआड केवयिऱरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले मेन्छाम् योःक् मेबोःक्खेममिन्नेऱओ ॥ 24 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, मनाःन् उःत्तेल्ले खेन् आक्तेड्बा याक्नामो वये, हाबा हेक्केलऱरिक्के निड्वाऱफुमाडडिन्नु वाऱर पोःड्लो ॥

मेःक्खिम्लिल्ले कुयाःम्बेओ सेःन्दोहाऱ

25 आल्ल मेःक्खिम्लि मेन्जोःक्के केवाऱमाहाऱरे खुनिऱ लागि दाड्बालाम् थेआड् इड्जाःड् इड्गाऱ मेगत्तुड्डिन्लो, कर निड्वाऱफुमाडडिल्ले कुलुड्गुम्लाम्बा नसाःन्साबा मना कुडिसिःक् सुजा पिनिड्लो ॥ 26 कोयेम्बा इनोगेन् तुक्खेःल्ले चोगुल्ले आक्खेलऱरिक् खेनेऱ केवाऱ, हाबा हेक्केलऱरिक्के केवाऱड्ले नुःबा पोःड्लो केलऱबा इड्गाऱ निड्वाऱ इःत्तुड्लो ॥ 27 हेक्केःल्ले खेनेऱ मेःक्खिम्लि केजोगुआड् केवाऱने फाऱग्र सेम्मा निड्वाऱ मेजोगेन्नेऱओ ॥ खेनेऱ मेःक्खिम्लि मेन्जोःक्के केवाऱने फाऱग्र मेःक्खिम्लि चोःक्मा निड्वाऱ मेजोगेन्नेऱओ ॥ 28 कर मेःक्खिम्लि केजोगुऱने फाऱग्र लायो मेबोःड्नेल्लो ॥ हेक्क्याड् मेःक्खिम्लि मेन्जोःक्के केवाऱमाल्लेआड् मेःक्खिम्लि चोगुऱने फाऱग्र लायो मेजोगुन्लो ॥ कर मेःक्खिम्लि केजोःक्पाहाऱरे कन् हिड्मन्नो इनोगेन् तुक्खेःन् मेदुमुऱरो ॥ हेक्क्याड् इड्गाऱग हेक्तेड्बा तुक्खेओलाम्बा खिनिऱ ताड्सेःपमानिड्निड्वाऱ चोगुड्लो ॥

29 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, इड्गाऱ थे पाःपमा कोःत्तुड्बा फाऱले, दाड्बान् हारा युःर पत्तो ॥* आल्लआड्धो मेःत् केवाऱबाहाऱ मेःत् मेःन्ने केवाऱबाहाऱ कुडिसिःक् वाऱमा पोःड्लो, 30 हेक्क्याड् मेरिड् केधक्पाहाऱ मेरिड् मेन्धक्मना कुडिसिःक्, ओमु केलऱबाहाऱ ओमु मेन्लऱमना कुडिसिःक् हेक्क्याड् चिगःक्वा केगपपाहाऱ थेआड् मेड्गपमनाबा कुडिसिःक् मेवाऱनिरो ॥ 31 हेक्क्याड् कन् इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा चिगःक्वाहाऱ ओगप् केजोःक्पाहाऱ खेपमो निड्वाऱ मेम्बिमनाबा मना कुडिसिःक् वाऱमा पोःड्लो, थेआड्भेल्ले कन् इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा पाःन्हाऱ लेड्सिड्डाड् पेःक्ल पत्तो ॥

32 कन् हिड्मन्नोबा निड्साम्मो मेधयेममिन्नेऱ केलऱबा इड्गाऱ निड्वाऱ चोगुड्लो ॥ मेःक्खिम्लि मेन्जोःक्के केवाऱबा मनाःल्ले आक्खेलऱरिक् दाड्बाल्ले कुनिड्वाऱ तासुड्बे फाऱआड् निड्साम्मो थाःरो ॥ 33 कर मेःक्खिम्लि केजोःक्पा मनाःल्लेग आक्खेलऱरिक् आमिःत्तिन् कुनिड्वाऱ तासुड्बे फाऱआड् कन् इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा पाःन्हाऱरेन् निड्साम्मो थाःरो, 34 हेक्केलऱरिक् कुनिड्वाऱ हाःसिड्लो ॥ मेःक्खिम्लि मेन्जोःक्के केवाऱमा मेन्छुमाऱ इग्र सिसादिड् मेन्छियाऱड्ले थक्किन् नु याम्साम्मिन् सेसे कपमा फाऱआड् दाड्बाल्ले कुबाःन्हाऱओ निड्वाऱ पिरुऱरो ॥ कर मेःक्खिम्लि केबोःड्मा मेन्छुमाऱड्लेग आक्खेलऱरिक् आयेम्बाःन् कुनिड्वाऱ तासुड्बे फाऱआड् इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा पाःन्हाऱओ निड्वाऱ पिरुऱरो ॥

35 इड्गाऱग खिनिऱए नुःबा केबोःक्खिर फाऱआड् कन् पाःन्हाऱ मेत्निड्बारो ॥ खिनिऱ मेःक्खिम्लि मेजोगेममिन्नेऱ फाऱआड् साक्निड्बाग मेःन्लो ॥ दाड्बाल्ले कुमिमिदिड्डो खिनिऱ निड्वाऱ मेन्हाःसिड्डे कुदोःपमा पाःन्नो वयेम्मेऱ फाऱआड् निड्वाऱ इःत्तुड्लो ॥ 36 आत्तिन् मनाःल्ले खुनेऱनु मेःक्खिम्लि पाःन् केबुऱमा सिसादिड् मेन्छियाऱड्इन्नु नुःबा पाःन् मेजोगुम्बा कुडिसिःक् निड्वाऱ इःत्तुऱआड् खेन् सिसादिड् मेन्छियाऱड्इन्नाड् तुम् मेन्छियाऱ पोःड्ल पत्ताड् खेल्ले खुनेऱनु मेःक्खिम्लि चोःक्मा पोःड् केलऱबा निड्वाऱ इःत्तुने फाऱग्र, खुनेऱ कुनिड्वाऱ कुडिसिःक्के चोगुऱरो ॥ हेक्केःल्ले खेल्ले लायो मेजोगुन्लो ॥ खेड्हाऱरे मेःक्खिम्लि चोःक्माए पोःड्लो ॥ 37 कर आत्तिल्ले आबाडे निड्वाऱओ इगु मेत्छिड्डाड् मेःक्खिम्लि चोःक्माए पोःड् केलऱबा साक्केल्लेक् होःपपाड् कुनिड्वाऱ युक्मा सुक्तुऱने फाऱग्र खेल्ले खेन् सिसादिड् मेन्छियाऱड्इन्नु मेःक्खिम्लि मेन्जोःक्मा निड्वाऱ चोगुऱने फाऱग्र नुःबाए चोगुऱरो ॥ 38 खेल्ले चोगुल्ले आत्तिल्ले खेन् सिसादिड् मेन्छियाऱड्इन्नु मेःक्खिम्लि चोगुऱ, खेल्ले नुःबाए चोगुऱ, कर मेःक्खिम्लि मेजोगुन्ने फाऱग्र आल्लसाड् नुःबा चोगुऱरो ॥

39 हेक्केलऱरिक् येम्बाऱड्इन् हिड्ल थारिक्लक् मेःत्तिन् कुयेम्बाःल्ले कुयुक्को वाऱरो ॥ कर कुयेम्बाऱड्इन् सिःआड्ग खेल्ले कुनिड्वाऱ कुडिसिःक् वेऱनु मेःक्खिम्लि चोःक्मा सुक्तुऱ, कर खेन्

* 7:29 ग्रिक् पाःन्दाड्डो “येम् ताड्सा चोःक्” पोःड् ॥

मनाःङ्ग नसानिबाए पोःङ्मा पोःङ्लो ॥ 40 कर आनिङ्वाऱओ खेल्ले याम्मो मेःक्खिम् मेजोगुन्ने फाऱग्र कुलागि नुःबा पोःङ्, हेक्क्याङ् कन् पाःतुङ्बाङ्ग निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुसेसेमाङ्लाम् सुजा पिनिङ्बा फाऱआङ् इःतुङ्लो ॥

8

नावाइत्लाहाऱओ तोःमनाबा कुजा

1 आल्ल नावाइत्लाओ तोःमनाबा कुजाहाऱे कुयाःम्बेओ इङ्गाऱ अक्खे पाःतुङ्लो-आनिऱ केरेक्के कन् पाःन्निऱले कुयाःम्बेओ नेहिनिङ्वाऱ आगत्तुम् लऱरिक् आनिःसुम्लो ॥ नेहिनिङ्वाऱइल्लेग आङ्दिङ् केजोःक्पा आजोःक्लो, कर मिःमजिःल्ले कुलिङ्धो आगेत्तो ॥ 2 आत्तिन् मनाःल्ले इङ्गाऱ सेक्खाए लेससुङ् लऱरिक् निङ्वाऱ इःतुऱ, सेक्खाःल्ले लेमा केबोःङ्बा पाःन्हाऱ खेल्ले आल्लो थारिक् मेल्लेए वाऱरो ॥ 3 कर निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् मिःमजि केमेप्पाङ्ग निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुसिङ् निःतुऱरो ॥

4 हेक्केःल्ले आल्ल नावाइत्लाहाऱओ तोःमनाबा कुजाःन् चामाल्ले कुयाःम्बेओग आक्खे फाऱले-इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा नावाइत्लाहाऱग थेसिआङ् मेःन्लो हेक्क्याङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् थिक्कलक् वाऱ फाऱआङ् आनिऱ आनिःसुम्लो ॥ 5 हेक्क्याङ् कुभा मनाहाऱे मेबाःतुबा हेक्के साङ्ग्राम्पेदाङ्डो नु इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो माङ्-साम्माङ्हाऱ मेवाऱबिला (सेक्खाःल्ले अक्कतङ्बा यरिक् “माङ्-साम्माङ्हाऱ” नु “दाङ्बाहाऱ” मेवाऱमु), 6 कर आनिऱलागिग थिक्कलक् निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् वाऱरो ॥ खुनेऱग पानुदिङ् पाः निङ्वाऱफुमाङ्ङलो हेक्क्याङ् खुनेऱलाम्बाए काक् पाःन्हाऱेन् नावागेन् चडःत् पोःक्खेआङ् खुनेऱ कुलागिए आनिऱ आहिङ्लो ॥ हेक्क्याङ् थिक्कलक् दाङ्बा वाऱरो, खुनेऱग येसु ख्रिस्तरो ॥ खुनेऱलाम्बाए काक् पाःन्हाऱेन् नावागेन् चडःत् पोःक्खे हेक्क्याङ् खुनेऱलाम्बाए आनिऱ आहिङ्लो ॥

7 कर कन् पाःन्निङ्ग केरेक् मनाहाऱे मेल्लेससुन्लो ॥ आल्लसाङ् कुभा मनाहाऱेग उन्छेःन् नावाइत्लाहाऱ माङ्मेघयुबाल्ले चोगुल्ले कुजा मेजःल्ले खेन् नावाइत्लाहाऱओ तोःमनाबान् मेडःतुऱरो ॥ हेक्केलऱरिक् खुनिऱ खासिङ्ङिङ्ग केधुम्बा मेजोःक्नेम्बाल्ले चोगुल्ले खासिङ्ङिन्आसुत्थो पोःक्खेआङ् वाऱरो ॥ 8 कर सेक्खाःल्ले चामनाबा कुजाःल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङो नुःबा आन्जोःक्नेन्लो ॥ आनिऱ कुजा आन्जाम्मिन्निऱले ताप्फेःम्बा आबोःङ्बा नु आजाम्मिल्ले नुःबा आबोःङ्बा मेःन्लो ॥

9 कर खिनिऱ चामा थुङ्माओबा चोःक्युम्भोःल्ले चोगुल्ले नसाःन्नो मेन्धुम्मनाबा नसानिबाहाऱ लायोओ मेन्धानेन्ल फाऱआङ् सिङ्सिङ् येक्येक् लऱरेम्मेऱओ ॥ 10 थेआङ्भेल्ले खिनिऱ चामा थुङ्मा नुऱ लऱरिक् साम्जिक् केगप्पाहाऱे नावाइत्ला केयुङ्बा माङ्हिम्मो केजाम्ल केयुङ्गिबा नसाःन् केसुःम्बाहाऱे केमनिःसिल्ले खेङ्हाऱे नावाइत्लाओ तोःमनाबा कुजाःन् चामा मेन्आःन्छिङ्ङिम्बि? 11 हेक्केलऱरिक् खेनेऱ सिक्कुम्दिङ् केनिङ्वाऱइल्ले नसाःन्नो मेन्धुम्मनाबा नसानिबेन् फेत्केलाःन्दुऱरो ॥ कर खेल्ले कुलागि ख्रिस्तेन्स्येआङ् वाऱरो ॥ 12 हेक्केलऱरिक् खेनेऱ नसानिबाल्ले कुदक्केङ्वाओ लायो केजोगुऱ, हेक्क्याङ्नुःबा मेःन् फाऱआङ् इःतुबान्चोःक्मा केबाङ्घुल्ले ख्रिस्तेरे कुदक्केङ्वाओ लायो केजोगुऱरो ॥ 13 खेल्ले चोगुल्ले इङ्गाऱ चाङ्बा कुजाःल्ले वेऱ नसानिबेन् लायोओ थाने फाऱग्र इङ्गाऱ आप्फाल्लेआङ् सा मेजाआन्लो ॥ हेक्केलऱरिक् खुनेऱ लायोओ मेधानेन्लरो ॥

9

पावलरे कुलाघोहाऱ लेरुऱ

1 वेऱहाऱ कुइसिःक् इङ्गाऱ चोःक्युम्भो मेगत्तान्बि? इङ्गाऱ सेःक्युक्मिबा मेःन्नाबि? आनिऱ दाङ्बा येसुःन् इङ्गाऱ आबाडे आमिक्किल्ले मेन्निःबेन्बि? दाङ्बाओ याम्बुधिक्पा आयाःम्बक्किन् खिनिऱनिङ्डे मेःम्बि? 2 वेऱहाऱे इङ्गाऱ सेःक्युक्मिबा लऱरिक् मेन्डःत्तान्छाङ्

खिनिऱलागिग सेःक्युकमिबाआएरो ॥ इङ्गाऱ दाड्बाल्ले कुसेःक्युकमिबाआ फाऱआङ् खिनिऱए तसि-पर्माङ्गि केवयिऱरो ॥

3 इङ्गाऱ आयुककिल्ले कुदक्लेड्वाओ केबाःपूपाहाऱग बाकन् नोगप् पिरुड्सिड्लो ॥ 4 आनिगे याःम्बक्लाम् चामा थुड्मा मेघोःसुम्बेम्बि? 5 वेऱ सेःक्युकमिबाहाऱ नु दाड्बाल्ले कुन्साऱसि हेक्क्याड् पत्रुससि कुइसिःक् आबाडे नसानिमा मेःत्तिन्नु लाम्दिःक् चोःक्मा युक् मेगत्तुम्बान्बि? 6 इ बरनाबास नु इङ्गाऱरक् हिड्ब्राम्ले लागि याःम्बक् चोःक्मा पोःड्बाबि?

7 आत्तिन् मनाःल्ले आबाडे पेःक्याड्डो थक्सुबा याःम्बक् चोगुबे? आत्तिल्ले चेल्लेक्सेऱड्क् लेःत्तुआङ् कुजाऱइन्मेजेनेन्बे? आत्तिल्ले पिप्माःनहिड्घुआङ् खेल्ले कुनुःन् मेधुडुन्बे? 8 कङ्ग इङ्गाऱ मेन्छाम् कुसिड् निःप्मोरक् पाःत्तुड्बा मेःन्लो, कर साम्योथिम्मिल्लेआङ् बा अक्खे मेबाःत्तुम्बि? 9 थेआङ्भेल्ले मौसारे साप्तुबा साम्योथिम्मो अक्खेलऱरिक् सापतेआङ् पत्, “चा केनुक्पा पित्तिल्ले कुमुराओ चःप्पिल्ले मेसुःप्तेन्नेऱओ,”* थे निड्वाऱफुमाङ्डिल्ले पित्हाऱरक् खेमम्याक् कोजाक् मेत्तुसिबि? 10 सेक्खासाङ् कङ्ग आनिऱ लागि पाःत्तुबा मेःम्बि? ओरो, थेआङ्भेल्ले प्याड्सिगेन् इक्ताप् केधोःड्बा नु पोगुगेन् कुजा केसुम्बेल्ले पोगुगेन् कुजाःल्लेन्लक् खोःमा खुनेऱ निड्साङ् चोगुऱरो ॥

11 खिनिऱ लुम्मो आनिगे याम्साम्गेन् याऱरिःम्बान् हेऱरुम्बेआङ् वयिगेने फाऱग्र खिनिऱलाम् आनिगे चाहाबा चोगिगेबा पाःन्हाऱ खोःमा मेसुकत्तुम्बेन्बि? 12 वेऱहाऱरे खिनिऱलाम् कुभाऱ खोःमा युक् मेगत्तुने फाऱग्र आनिगेग खेड्हाऱनुःल्लेआङ् यरिक् मेगत्तुम्बेन्बि?

कर आनिगेग कन् युक्किन्ओगप् मेजोगुम्बेन्लो ॥ खेल्ले कुलेक्वाग ख्रिस्तेरे कुसुनाइड्डिन् खःमा मेःन् फाऱआङ् थेसाङ् थरुम्बेरो ॥ 13 माड्हिम्मो याःम्बक् केजोःक्पाहाऱरे माड्हिम्मोलाम् तोःम्मनाबा कुजाःन् मेघोःसुऱ हेक्क्याड् लेत्तिड्तोःम्मादेन्नो सेवा केजोःक्पाहाऱरे लेत्तिड्तोःम्मादेन्नो तोःम्मनाबा पाःन्हाऱलाम्मे लक् मेघोःसुऱ केलऱबान् निड्वाऱ मेड्घोए केवयिऱबि? 14 हेक्केलऱरिक्के दाड्बाल्लेआङ् सुनाइड् इड्भन् केजोःक्पाहाऱ सुनाइड्लाम्बाए मेहिड्ल फाऱआङ् इड्जाःङ् चोगुआङ् वाऱरो ॥

15 कर इङ्गाऱग आत्तिन्नाङ् कन् युक्हाऱ ओगप् मेन्जोःक्पान्लो ॥ हेक्क्याड् कन् पाःन्हाऱ इङ्गाऱ आलागि याप्मि केजोगि केबिरिऱ केलऱबा निड्साङ्नु कन् सकइड्घड्डिन् साप्तुड्डाङ् हाकनिड्बा मेःन्लो ॥ कन् पाःन्नो चोगुड्बा आङ्दिड्डिन् कुभा मनाहाऱरे हने मेजोगुने फाऱग्र सिःआसाङ् पोःड्लो ॥ 16 हेक्केसाङ् सुनाइड् इड्भोःसुड्डिल्ले इङ्गाऱ आङ्दिड् मेजोःक्कान्लो ॥ थेआङ्भेल्ले इङ्गाऱ सुनाइड्डिन् इड्भन् चोःक्माए केबोःड्बा पोःक्खेआङ् वाऱरो ॥ इङ्गाऱ सुनाइड् इड्भोःआन्ने फाऱग्र चिःत्ताङ् स्याड्लो!

17 कर कन् इङ्गाऱ आबाडे आनिड्वाऱलाम्मे चोगुड्ने फाऱग्र हाङ्सेम्मिन् खोःसुड्लो, कर आबाडे आनिड्वाऱलाम् मेजोःक्कान्छाङ् निड्वाऱफुमाङ्डिल्ले नासाऱराङ्डाङ्पिराड्बा सुनाइड् इड्भोःमा लक्पेन्निन्लक् चोगुड्लो ॥ 18 हेक्केःल्ले आहाङ्सेम्मिङ्ग थेःन्बे? आहाङ्सेम्मिन् बा कन्लो-इङ्गाऱग सुनाइड् इड्भोःसुड्डिल्ले नाम्याक् मेःन्ने इड्भोःमा पोःड्ल ॥ हेक्केलऱरिक् सुनाइड् इड्भोःसुड्डिल्ले खोःमा केबोःड्बा आयुक्हाऱ ओगप् मेजोःक्कान्लो ॥

19 इङ्गाऱग चोःक्युम्भोओ वाऱआ हेक्क्याड् आत्तिन् मनाहाऱरेआङ् खुनिऱ युक्को होःपूपासाङ् यरिक् मनाहाऱ ख्रिस्तेओ ताःप्मासि फाऱआङ् काक् मनाहाऱरे खुनिऱ योःक् पोःक्खाड्लो ॥ 20 यहुदिहाऱनु वयाङ्डिल्ले खेड्हाऱ ख्रिस्तेओ ताःप्मासि फाऱआङ् यहुदिहाऱ कुइसिःक् पोःक्खाड्लो ॥ हेक्केलऱरिक् इङ्गाऱ साम्यो इड्जाःङ्रे क्युकुकोग होःपूपासाङ् साम्यो इड्जाःङ्डो केवाऱबाहाऱनु वयाङ्डिल्ले खेड्हाऱ ख्रिस्तेओ ताःप्मासि फाऱआङ् खेड्हाऱ कुइसिःक्के पोःक्खाड्लो ॥ 21 साम्योथिम् मेन्नाःप्मना थिम्मेन्दड् सुवाङ्हाऱनु वयाङ्डिल्ले खेड्हाऱ ख्रिस्तेओ ताःप्मासि फाऱआङ् इङ्गाऱआङ् थिम्मेन्दड् सुवाङ्हाऱ कुइसिःक्के

* 9:9 साम्योथिम्इङ्जाःङ् २५.४

पोःक्खाड्लो ॥ (निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसाम्योथिमिन् मेनाःतुड्डिन्बा मेःन्, कर इड्गाऱग ख्रिस्तरे कुसाम्योथिमिन् इःतुड् नाःतुड्लो ॥)

22 नसाःन् केबाःक्पाहाऱनु वयाड्डिल्ले खेड्हाऱ ख्रिस्तओ ताःपमासि फाऱआड् इड्गाऱआड् नसाःन् केबाःक्पा कुइसिःक्के पोःक्खाड्लो ॥ कुभा मनाहाऱ ख्रिस्तओ ताःपमा सुक्तुड्सिड्बि फाऱआड् काक् मनाहाऱ कुइसिःक्के पोःक्खाड्लो ॥ 23 सुनाइड्डिल्लेन् मुऱइसाम्हाऱ खोःमा सुक्तुड्ल फाऱआड् सुनाइड्डिल्ले लागि कन् काक् पाःन्हाऱ चोगुड्लो ॥

24 लोःक्लोःक्के हक्चाःत् नाःन्बोओ काक् मनाहाऱ मेःलोःक्, कर थिक्लेरक् थुम्घोःन् खोःसुऱ केलऱबा पाःन्निन् खिनिऱ केनिःसुम्लो ॥ खेल्ले चोगुल्ले थुम्घोःन् खोःमा फाऱआड् लोःक्तेम्मेऱओ ॥

25 आल्ल हक्चाःत् केजाःपपा केरेक्ले केसाक्पा सधासिड्मा मेजोगुऱरो ॥ खेड्हाऱरे केमेक्पा केबेःक्पा तिचः खोःसे हेक्के मेजोगुऱ, कर आनिऱग आप्फाल्लेआड् मेम्मेक्मनाबा थुम्घोऱेन् तिचः खोःसे हेक्के आजोगुम्लो ॥ 26 खेल्ले चोगुल्ले इड्गाऱग तारप् मेःन्ने मेःलोःक्कान्लो ॥ हेक्क्याड् हुक्पुत्तिल्ले सुरित्माओ केहिप्पा कुइसिःक्काड् मेजोःक्कान्लो ॥ 27 वेऱहाऱ सुनाइड् इड्भोःसुड्सिड्डाड् आबाडेग सुम्बोधा मेःन्नेबा मेबोःड्डान्ल फाऱआड् नासिड्गेन् आधक्किन् इड्गाऱ आयुक्को क्तुड् हेक्क्याड् आयोःक् चोगुड्लो ॥

10

नावाइत्लाहाऱ सेवा

1 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, आनिऱ सुधेबा ताक्थेबाहाऱ एःक्सादेन्नो मोसाःन्नु लाम्दिःक् मेजोगेल्ले थे पोःक्खे केलऱबा पाःन्निन् निड्वाऱ मेभेःत्छेम्मिन्नेऱ केलऱबा आनिड्वाऱ वाऱरो ॥ खापमिःप्पाल्ले खुनिऱ लाम्दिःक्को लाम्लोसुसिऱ खेड्हाऱ केरेक् वाहड् लुम्मो मेबोःक्खेर मेबेरो ॥

2 खेड्हाऱ केरेक् खापमिःत्तो नु वाहड्डो मोसाःन् मेदिमदुल्ले बपत्तिस्मा मेबोःक्खेरो ॥ 3 खेड्हाऱ केरेक्लेग लत्थिक् परिक्लेन् याम्साम्गेन् कुजा मेज, 4 हेक्क्याड् लत्थिक् परिक्लेन् याम्साम्गेन् च्वाःत्तिन् मेधुड्डो ॥ थेआड्भेल्ले खेड्हाऱनुए लाम्दिःक् केजोःक्पा याम्साम्गेन् लुड्डोनु केलःम्बा च्वाःत्तिन् मेधुड्डुआड् मेवये, हेक्क्याड् खेन् लुड्डिड्ग ख्रिस्तनेवयेरो ॥ 5 हेक्केसाड् खेड्हाऱओ यरिक्नु निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसिराऱ मेधाडेन्, हेक्केःल्ले खेड्हाऱ एःक्सादेन्नोए मेस्येरो ॥

6 आल्ल कन् काक् पाःन्हाऱग आनिऱ निड्वाऱइन्खेड्हाऱरे मेजोगुबा हेक्के फेन्पाःन्नो मेबत्तिन्ल फाऱआड् आनिऱ लागि कुबि पोःक्खेआड् वाऱरो ॥ 7 खेड्हाऱओ कुभारे नावाइत्लाःन् माड्मेघयुबा कुइसिःक् मेघयेम्मिन्नेऱओ ॥ थेआड्भेल्ले साम्योसाप्लाओ अक्खे सापतेआड् पत्, “मनाहाऱ चामा नु थुड्माओ मेयुड्सिड्, हेक्क्याड् मेबोगेआड् खुनिऱ निड्वाऱ पाःप्पाःत् मेजोगुरो ॥”* 8 खेड्हाऱओ कुभारे मेजोगुबा कुइसिःक् आनिऱग चाराम्मा याःम्बक् चोःक्मा मेनुऱनेन् ॥ खेड्हाऱओ थिक् येन्नोए हेन्छिड् नेत्-सुम् (२३,०००) मनाहाऱ मेस्येरो ॥ 9 खेड्हाऱओ कुभारे मेजोगुबा कुइसिःक् आनिऱग दाड्बाल्ले कुनिड्वाऱ साऱमा मेनुऱनेन्लो ॥ खेड्हाऱरे हेक्के मेजोगुबाल्ले चोगुल्ले असेःक्पाहाऱरे मेअःगुसिआड् यरिक् मेस्येरो ॥ 10 हेक्केलऱरिक् खेड्हाऱओ कुभारे मेजोगुबा कुइसिःक् आनिऱ कानाक्नाक् लऱमा मेनुऱनेन्लो ॥ हेक्के मेजोगुबाल्ले चोगुल्ले मेम्भै केजोःक्पा माड्लाड्डबाल्ले सेरुसिरो ॥ 11 कन् हिन्दोःक्हाऱग आनिऱ लागि कुबि कुइसिःक् पोःक्खेआड् आनिऱ लागि साम्दिड् पोःड्ल फाऱआड् खेन् सापतेबारो ॥ आनिऱग कन् इक्सादिड् खाम्बेःक्माल्ले कुनुपमा येम्मो केपमा आडःत्तेआड् आवाऱरो ॥

12 नुःरिक् येपपा केलऱबेन् सिड्सिड् येक्येक् लऱररो, मेःन्ने फाऱग्न खेन् चोःन्लो ॥ 13 खिनिऱ हिड्मन्नो केदाःबा काक् हड्साऱमाहाऱ मेन्छाम् यापमि लुम्मो केदाःबा कुइसिःक् चोःक्लो ॥ निड्वाऱफुमाड्डिड्ग नसाःन्साबा चोःक्लो ॥ खुनेऱग खिनिऱ थम्मा केन्छुक्त्तुम्मिम्बा हड्साऱमाओ थाःमा केम्बाड्घिन्लो ॥ कर थम्मा केसुक्त्तुम्ल फाऱआड् खिनिऱ हड्साऱमाओ केधयेऱड्ले खुनेऱए खेपमोलाम् ताड्सेःप्सिड्मा लाम्माड् केबिरिऱरो ॥

* 10:7 लाम्दिःक् ३२.६

14 खेल्ले चोगुल्ले आमिःम् फुणुसाण नु नेणुसाणसे, नावाइत्ला माङ्घःमालाम् लाःत्लाःत् वयेम्मेणओ ॥ 15 खिनिण्ण खासिङ्केनिःपपानिङ् फाण्णआङ् मेत्तिङ्गलो ॥ खेल्ले चोगुल्ले इङ्गाण्ण थे मेत्तिङ्गल पत्ता, खेन् नुःरिक्काङ् इःत्तेम्मेणओ ॥ 16 दाङ्बाल्ले कुसाभाङ्जाओबा चल्लङ्गना खोर्याःन् आयाङ्सिङ्गाङ् निङ्वाण्णफुमाङ्गिन् आनिण्ण नोगेण्ण आबिरुम् ॥ हेक्क्याङ् खेन् चल्लङ्गना खोर्यालाम् आधुङ्गुम्मिल्ले ख्रिस्तरें कुमाक्खिण्णओ लक्क आमैत्छिङ्ग मेःम्बि? हेक्क्याङ् आनिण्ण आघेःक्खुम्बा खरेःङ्गिन् आजाम्मिल्ले ख्रिस्तरें नासिङ्गेण्ण कुधक्को लक्क आमैत्छिङ्ग मेःम्बि? 17 आनिण्ण केरेक्केले लत्थिक्क खरेःङ्गिन् आजाम्बाल्ले चोगुल्ले आनिण्ण यरिक्क आवाण्णसाङ् लत्था नासिङ्गेण्ण थक्कोबासिरो ॥

18 इस्राइलसुमा मनाहाण्ण ओमेत्तेम्मिसिम्मेण्णओ-सिदुङ्गुजभा चोःक्मनाबा कुजा केजाबाहाण्ण लेत्तिङ्गतोःम्मादेण्णनोबा सेवारेण्ण लक्कमेलोःसिङ्गलो ॥ 19 इङ्गाण्ण थे पाःपुमा कोःत्तुङ्गल पत्ताबे? नावाइत्लाओ तोःम्मनाबा फाण्णइण्ण थेमाबे, इण्ण नावाइत्लाहाण्ण थेसिआङ्गबे? 20 थेसिआङ्ग मेःन्लो! कर खेङ्गहाण्णरे मेदोःन्दुबा सिदुङ्गुजभाःङ्ग निङ्वाण्णफुमाङ्गिन् मेःन्, कर फेण्णसाम्हाण्णओ मेदोःन्दुबारो ॥ खिनिण्ण फेण्णसाम्हाण्णनु मेगाम्मासिम्मिण्णनेण्ण केलण्णबा आनिङ्वाण्ण वाण्णरो ॥ 21 हेक्केःल्ले खिनिण्ण दाङ्बाल्लेण्ण नु फेण्णसाम्मिल्लेण्ण चल्लङ्गना खोर्याओलाम् सोसोरिक्क थुङ्गुमा केण्णछुक्कतुम्मिल्लो ॥ हेक्केलण्णरिक्के दाङ्बाल्लेण्ण नु फेण्णसाम्हाण्णरे खुनिण्ण साभाङ्गालाम् सोसोरिक्क चामा केण्णछुक्कतुम्मिल्लो ॥ 22 आनिण्ण दाङ्बाल्ले कुनाहेण्णल चोःक्मा आगोःत्तुम्बाबि? आनिण्ण खुनेण्णनुःल्लेआङ् केधुम्बा आजोःक्पि?

केरेक् पाःन्नो निङ्वाण्णफुमाङ्गिन् मिमिदिङ्ग पिमा

23 खिनिण्ण कुभारे केबाःत्तुम्, “केरेक् पाःन्हाण्ण चोःक्मा नुण्ण” कर केरेक्केले इण्णधाःङ्ग आम्बिनेण्ण ॥ “केरेक् पाःन्हाण्ण चोःक्मा नुण्ण” केबाःत्तुम्, कर केरेक्केलेग याःम्बक्क आम्बिनेण्णलो ॥ 24 आत्तिल्लेआङ्ग आप्फेःक्क लागिरक्क नुःबा पोःङ्गल केलण्णबा निङ्वाण्ण चोःक्मा मेण्णुण्णनेण्ण, कर वेण्णहाण्णरेलागिआङ्ग नुःबा पोःङ्गल केलण्णबा निङ्वाण्ण चोःक्मा पोःङ्गलो ॥ 25 पाङ्गुम्मो मेसङ्गुबा थे साःसाङ्ग कण्ण सिदुङ्गुजभा चोःक्मनाबा साबि मेःम्बि लण्णरिक्क सेःन्मेण्णदोःए चेम्मेण्णओ ॥ 26 थेआङ्गभेल्ले “इक्सादिङ्ग खाम्बेःक्मान् नु खेण्णम्पो केवाण्णबा काक् पाःन्हाण्ण दाङ्बाल्लेण्णनेरो ॥”* 27 नसाःन् मेण्णजोःक्मनाःल्ले कुहिण्णम्पो खेण्णेण्ण चाजासे केउःत्ताङ्ग पेःक्मा केसिराण्ण थाङ्गने फाण्णय केबिबा थेमा साःसाङ्ग सिदुङ्गुजभा चोःक्मनाबा साबि मेःम्बि लण्णरिक्क सेःन्मेण्णदोःए च्येण्णओ ॥ 28 कर आत्तिल्ले, कङ्ग सिदुङ्गुजभा चोःक्मनाबा सा फाण्णआङ्ग केमेतने फाण्णय खेण्ण केबाःपुपा मनाःल्ले कुघासिङ्गले लागि खेण्ण साःन् मेज्येण्णनेण्णओ ॥ 29 केनिङ्वाण्णरे मेयेःक्खुण्णछाङ्ग खेण्ण केबाःपुपा मनाःल्ले कुनिङ्वाण्णरे येःक्खुबिला फाण्णआङ्ग पाःत्तुङ्गुबारो ॥

आल्ल खिनिण्ण कुभारे अक्खे केबाःत्तुम्बिला, “थेआङ्ग वेण्ण मनाःल्ले कुघासिङ्गिल्ले आजोःक्युम्भोःन् साक्कतुबाबे? 30 इङ्गाण्ण नोगेण्ण पिरुङ्गल चाङ्गने फाण्णय थेआङ्ग निङ्वाण्णफुमाङ्गिण्ण नोगेण्ण पिरुङ्गुबा पाःन्नो वेण्णहाण्ण इङ्गाण्ण आदक्केल्लेङ्गवाओ चेण्णया इङ्गदो मेबाःपुपाबे?”

31 खेल्ले चोगुल्ले खिनिण्ण थे केजाम्, थे केधुङ्गुम् हेक्क्याङ्ग थे केजोगुम्साङ्ग निङ्वाण्णफुमाङ्गिण्णले कुमिमिदिङ्गिल्ले लागि काक् चोगेम्मेण्णओ ॥ 32 खिनिण्ण केजोगुम्बा याःम्बक्कलाम्बा यहुदि इण्ण वेण्ण सुवाङ्गुबा मनाःन् इण्ण निङ्वाण्णफुमाङ्गिण्णले कुसेसेहुप्लक्किण्ण खःसुर मेयाःन्दाम्मिण्णनेण्णओ ॥ 33 इङ्गाण्णआङ्ग काक् परिक्केलेण्ण केरेक् मनाहाण्णरे खुनिण्ण निङ्वाण्ण ताःमा पिमासि इःत्तुङ्गलो ॥ इङ्गाण्ण आबाडे नुःबा पोःङ्गुमा मेगोःत्तान् कर मनाहाण्ण ताङ्गमेसेःपुल फाण्णआङ्ग केरेक् मनाहाण्णरे लागि नुःबा पोःङ्गल केलण्णबा निङ्वाण्ण चोगुङ्गलो ॥

11

1 खेल्ले चोगुल्ले इङ्गाण्ण ख्रिस्तरें कुजोःङ्ग इःत्तुङ्गुबा कुइसिःक्के खिनिण्णआङ्ग इङ्गाण्ण आजोःङ्ग इःत्तेम्मेण्णओ ॥

* 10:26 निङ्वाण्णफुसाम्लो सुम् २४.१

सेसे सेवा चोःकमा ओःन्धाक्हाः

2 आल्ल काक् पाःन्नो यापमि निड्वाः केइःत्तिबा हेक्क्याड् इड्गाः हुःनिड्बा निसाम्मिन् केइःत्तुम् केनाःत्तुम्बाओ खिनिः नारा फोःसुड्लो ॥ 3 हेक्क्याड् येम्बित्छाःहाःरे खुनिः थेगेःक्पाड्ग ख्रिस्तरो, मेन्छुमाहाःरे खुनिः थेगेःक्पाड्ग खुनिः येम्बाःरो, हेक्क्याड् ख्रिस्तरे कुधेगेःक्पाड्ग निड्वाःफुमाड्डिल्लो केलःबा पाःन्निन् निड्वाः खोःसेम्मेः फाःआड् आनिड्वाः वाःरो ॥ 4 कुधेगेःक् केदेप्पाआड् तुवा केजोःक्पा इग्र माड्निड्वाःपाःन् केबाःप्पा येम्बित्छाःड्ले कुधेगेःक्पा ख्रिस्तेन्हिनाःम् मेत्तुरो ॥ 5 कुधेगेःक् मेन्देप्पे तुवा केजोःकमा इग्र माड्निड्वाःपाःन् केबाःप्पा मेन्छुमाःड्ले* कुधेगेःक् कुयेम्बाःड्न् हिनाःम् मेत्तुरो ॥ कड्ग खेल्ले कुधेगेःक्पेन्नःक्खुबा कुडसिःक्लो ॥ 6 कुधेगेःक् मेन्देपमनामा मेन्छुमाःड्ले कुधेगेःक्पेन्नःक्खुरो ॥ हेक्क्याड् थेगेःकडःन् खक्मा इग्र नःड्माड्ग मेन्छुमाःड्ले कुलागि कुजाःत्थि केबेःक्पा पाःन्लो ॥ खेल्ले चोगुल्ले खुनेः कुधेगेःक्पेन्तेप्पा पोःड्लो ॥

7 कर येम्बित्छाःड्लेग थेगेःक्पेन्तेप्पा मेन्नेन्लो, थेआड्भेल्ले खुनेःग निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुडःत् नु कुमिमिड्लो ॥ कर मेन्छुमाःड्लेग येम्बित्छाःड्ले कुमिमिड्लो ॥ 8 थेआड्भेल्ले नावागेन् चडःत्तो येम्बित्छाःड्लेग मेन्छुमाःलाम्बा मेजोगेन् कर मेन्छुमाःड्लेग येम्बित्छाःलाम् चोःकमनामारो ॥ 9 हेक्केलःरिक्के येम्बित्छाःड्लेग मेन्छुमाःड्ले कुलागि मेजोगेन्, कर मेन्छुमाःड्लेग येम्बित्छाःड्ले कुलागि चोगेबारो ॥ 10 बा खेल्ले चोगुल्ले माड्लाड्बाहाःरे खुनिः तगि मेन्छुमाःड्ले इड्गाः आयेम्बाःड्ले कुयुक्को वाःआ केलःबा मिक्सेःन्निन् ओसेःन्धाक्से कुधेगेःक्पेन्तेप्पा पोःड्लो ॥

11 कर दाड्बाल्ले कुमना लुम्मोग मेन्छुमाःड्लेग येम्बित्छाःलाम्बा चोःक्युम्भोमा होःप्लो, हेक्क्याड् येम्बित्छाःड्लेग मेन्छुमाःलाम्बा चोःक्युम्भोबा होःप्लो ॥ 12 थेआड्भेल्ले नावागेन् चडःत्तो मेन्छुमाःड्ले* येम्बित्छाःलाम्बा लःत्तेआड् वयेसाड् काक् येम्बित्छाःहाःग मेन्छुमाहाःलाम्बाए सामेवाःन्छिड्लो ॥ कर काक् पाःन्हाःग निड्वाःफुमाड्लाम्बा ताःरो ॥

13 मेन्छुमाःड्ले कुधेगेःक्पेन्मेन्देप्पे निड्वाःफुमाड्डिन्नु तुवा चोःकमा लाःरुबि मेःम्बि फाःआड् खिनिः आबाडे इःत्तेम्मेःओ ॥ 14 येम्बित्छाःड्लेग केःम्बा थेगेःकड् हिड्माग कुलागि चाःत्थि केबेःक्पा पाःन्लो फाःआड् चडःत्लाम्बाए कुसिड् निःत्तेत्तो ॥ 15 कर मेन्छुमाःड्लेग केःम्बा थेगेःकड् कत्तुने फाःग्र, खेन् खेल्ले कुमिमिड्लो, थेआड्भेल्ले केःम्बा कुधेगेःकड्ःड्ग खुनेः कुधुःड्मा पोःड्ल फाःआड् पिरेबारो ॥ 16 खेल्ले चोगुल्ले कुभा मनाहाःरे कन् पाःन्नो पाःन्धड् चोःकमा निड्वाः मेजोगेन् फाःग्र आनिगे वेः थिम् मेगत्तुम्बान् हेक्क्याड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसेसेहुप्लक्किल्लेआड् मेगत्तुन्लो ॥

दाड्बाल्लेन् साभाड्जा

मत्ति २६.२६-२९, मर्कुस १४.२२-२५, लुका २२.१४-२०

17 आल्ल कन् इड्जाःड्डिन् खिनिः पिनिड्डिल्ले खिनिः नारा मेभोःसुड्डिन्लो, थेआड्भेल्ले खिनिःग सेसेहुप्लक्को केजुप्सिल्ले नुःबा पाःन् मेःन्, कर ताप्फेःम्बा पाःन्निन् केजोगुम्लो ॥ 18 थेआड्भेल्ले काक्नु तगिग खिनिः सेसेहुप्लक्को केजुप्सिल्ले केसेन्नासिमु केलःबा पाःन्निन् खेप्सुड्डाड् वाःरो ॥ हेक्क्याड् खेन् पाःन्नो मिसाक् नसाःन्नाड्चोगुड्लो ॥ 19 खिनिः लुम्मो निड्वाःफुमाड्डिल्ले तेन्दिड् चोगुसिबाहाः वेः मेधाःप्ल फाःआड् सेन्छिड्माए पोःड्लो ॥

20 खिनिः सोरिक् केजुप्सिआड् केजाम् केधुडुम्बाड्ग दाड्बाल्लेन् साभाड्जा मेःन्लो ॥ 21 थेआड्भेल्ले चाजासे केयुड्डासिल्ले केरेक्ले आत्तिन्नाड् मेन्हाड्डे आबाडे चाःन् चामा केहेःक्तुम्, हेक्क्याड् कुभा साक्मेन्जा मेबोःड्, कुभा मेमसिड्लो ॥ 22 खिनिः हिम्मो चामा थुड्मा केन्छुक्तुम्मिम्बि? इग्र निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसेसेहुप्लक्किन् कुना केन्छाःरुम्मिन्नाड्

* 11:5 नाना थोदो मेबेःक्किल्ले यहुदि मेन्छुमाहाःरे खुनिः थेगेःक् तेप्पा थिम् वये ॥ * 11:12 थिक्सिगेःकमा मेन्छुमाः हवारे कयाःम्बेओ कल्ले पाःत्तुबारो ॥ निड्वाःफुमाड्डिल्ले हवाःन् थिक्सिगेःक्पा मना आदमरे कुबिम्बालाम् चोगुआड् वये ॥

याङ्गुसाऱ्बाहाऱ नु थेआङ् मेङ्गपमना मनाहाऱरे खुनिऱ ना केधासुम् केबिरुमसिम्बाबि? आक्खे मेत्निङ्बाबे? थे कन् पाऱनो खिनिऱ नारा फोःसुङ्बाबि? सेक्खासाङ् मेभोःसुङ्ङिन्लो!

23 थेआङ्भेल्ले दाङ्बालाम् खोःसुङ्बा निसाम्मिन् खिनिऱ पिनिङ्डाङ् वाऱआरो-दाङ्बा येसुःन् इङ्लेक्तेबा सेन्दिक् खुनेऱ खरेःङ्ङिन् खप्सु, 24 हेक्क्याङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् नोगेन् पिरुआङ् खरेःङ्ङिन् खेःक्खुर अक्खे मेत्तुसि, “कन् खिनिऱ लागि नासिङ्गेन् आधक्लो ॥ इङ्गाऱ आनिङ्वाऱसोओ अक्खे चोगेम्मेऱओ ॥” 25 हेक्केलऱरिक्के मेज मेसुरुआङ् चल्लङ्ना खोर्याःन् याङ्सिङ्डाङ् अक्खेलऱरिक् पाःत्तु, “कन् आमाक्खिऱइन्वदेःन्देआङ्निःन्धो पोःक्खेबा कुसङ् माङ्हुपिन्लो ॥ कन् केधुडुम्मिल्ले इङ्गाऱ आनिङ्वाऱसोओ अक्खे चोगेम्मेऱओ ॥” 26 थेआङ्भेल्ले खिनिऱ कन् खरेःङ्ङिन् केजाम्मिल्ले हेक्क्याङ् कन् खोर्यालाम् केधुडुम्मिल्ले दाङ्बान् मेन्युःए थारिक् कुसिःमेन् इङ्गेभोःसुम्लो ॥

27 खेल्ले चोगुल्ले आत्तिल्ले कुनामेन्छाऱ मेत्तुर दाङ्बाल्ले कुघरेःङ्ङिन् चःऱ हेक्क्याङ् कुघोर्यालाम् थुङ्ग खेल्ले दाङ्बाल्ले कुधक्किन् नु कुमाक्खिऱइल्ले कुदक्लेङ्वाओ लायो चोगुरो ॥ 28 खरेःङ् चामा नु खोर्यालाम् थुङ्मानुःल्ले तगि केरेक्ले इङ्गाऱ सुम्बोधाबा चोःक्काबि मेःम्बि फाऱआङ् आबाडे साऱसिङ्मा पोःङ्लो ॥ 29 थेआङ्भेल्ले आत्तिल्ले दाङ्बाल्ले कुधक्किन् इङ्धाःङ् मेम्बिए खरेःङ्ङिन् चःऱ हेक्क्याङ् खोर्यालाम् थुङ्ग खेल्ले आबाडे कुसम्दाङ् खासेन्निन् तारुरो ॥ 30 खेल्ले चोगुल्लेए खिनिऱ लुम्मो यरिक् येःङ्धिःक्खिःक्पाहाऱ नु केदुक्पा केयऱबाहाऱ केवयिऱ ॥ हेक्क्याङ् कुभाग मेस्ये मेबेआङ्लो ॥

31 कर आबाडे आनिऱ निङ्वाऱइन्सेक्खाए आसाऱरुम्ने फाऱग्र निङ्वाऱफु खुम्दिङ्ङो आन्धानेन्लो ॥ 32 निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले आनिऱ खासेन् आजोःक्किल्ले कन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा लायोबाहाऱनु सोरिक्के फोत्त्याओ आन्धाःन्नेन्ल फाऱआङ् हेन्धिम् आयाक्लो ॥

33 खेल्ले चोगुल्ले आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, खिनिऱ चामा थुङ्माओ केजुप्सिल्ले हाङ्ङासिम्मेऱओ ॥ 34 आत्तिन् साक्मेन्जा वाऱ, खेल्ले हाराऱ हिम्मोए चआङ् तारुरो ॥ हेक्केलऱरिक् थिक्तेन्नो केजुप्सिल्ले खुम्दिङ्ङो केन्धयेऱइन्लरो ॥ आल्ल इङ्गाऱ खिनिऱओ ताआल्ले वेऱ पाःन्हाऱरेन् ओःन्धाक् पिनिङ्लो ॥

12

सेसेमाङ्लाम् याम्साम्गेन् पर्धाःम्हाऱ

1 आल्ल आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, सेसेमाङ्लाम्बाबा याम्साम्गेन् पर्धाःम्हाऱरे कुयाःम्बेओ निङ्वाऱ मेङ्घोए केवयिबा आनिङ्वाऱ होःप्लो ॥ 2 दाङ्बा येसुःन् खिनिऱ नसाःन् मेन्जोःक्के केवयिल्ले कुबाःन् मेन्लःममना यरिक् परिक्पा नावाइत्लाहाऱ माङ्गेघयुम्ल तापकेबेऱरिआङ् केवयिऱरो ॥ 3 खेल्ले चोगुल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुसेसेमाङ्ङिल्ले लाम्लोसुबा आत्तिल्लेआङ् येसुःन् साङ्ग्रा मेपमा मेसुक्त्तुन्लो, हेक्केलऱरिक् सेसेमाङ्ङिल्ले लाम्लोःए थारिक् आत्तिल्लेआङ् येसुःन्ने दाङ्बारो पाःपमा मेसुक्त्तुन्फाऱआङ्कुसिङ्निःत्तेम्मेऱ केलऱबा आनिङ्वाऱ वाऱ ॥

4 आल्ल यरिक् परिक्पा याम्साम्गेन् पर्धाःम्हाऱ मेवाऱ, कर पर्धाःम् केबिबा सेसेमाङ्ङिन् लत्थिक्लक् वाऱरो ॥ 5 हेक्केलऱरिक्के यरिक् परिक्पा माङ्सेवाहाऱ मेवाऱ, कर दाङ्बाग लत्थिक्लक् वाऱरो ॥ 6 हेक्केलऱरिक्के यरिक् परिक्पा याःम्बक् चोःक्मा आसुक्त्तुम्, कर बा लत्छा निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले आनिऱ केरेक्लाम्याःम्बक् चोगुऱरो ॥

7 आल्ल सेसेहुप्लक्को कुभाऱ पिसिङ्माऱे लागि सेसेमाङ्ङिल्ले कुयाःम्बक्किन् थाःप्ल फाऱआङ् याम्साम्गेन् पर्धाःम्हाऱ काक् मनाहाऱ लत्छाआङ् मेन्छेन्छिङ्ङे पिरेआङ् वाऱरो ॥

8 आल्ल सेसेमाङ्ङिल्ले थिक्किन् सिक्कुम्लेन्पाःन्जाक् पिरुऱ, वेऱस्मान् हाबा खेन् सेसेमाङ्ङिल्ले निङ्वाऱरेन् पाःन्जाक् पिरुऱ ॥ 9 वेऱस्मान् हाबा खेन् सेसेमाङ्ङिल्ले नसाःन्लेन् याःम्बक् चोःक्मा, हेक्क्याङ् वेऱइन् केदुक्पा वेःम्मा पर्धाःम्हाऱ बा खेन् लत्छा सेसेमाङ्ङिल्ले पिरुऱ ॥ 10 वेऱस्मान् निङ्वाऱ केमाबा याःम्बक् चोःक्मा पर्धाःम् पिरुऱ, वेऱस्मान् माङ्निङ्वाऱपाःन्

पाःपूमा पर्धाःम् पिरुः, वेःस्मान् नुःबा नु तापूफेःम्बा याम्साम्हाः सेम्मा पर्धाःम् पिरुः, परिक् परिक्पा
वेः पाःन्दाइहाः पाःपूमा पर्धाःम् पिरुः, हेक्क्याड् वेःस्मान् खेन् पाःन्दाइहाः लेइमा पर्धाःम्
पिरुःरो ॥ 11 कड्हाः केरेक् लत्छा सेसेमाड्डिल्ले कुयाःम्बक्सिरो ॥ हेक्क्याड् खुनेःग कुनिड्वाः
कुइसिःक् कन् याम्साम्गेन् पर्धाःम्हाः लत्छाआड् मेन्छेन्छिड्डे केरेक् पिरुसिःरो ॥

लत्थिक् थक्को यरिक् याम्लक्हाः

12 नासिड्गेन् थक्को यरिक् याम्लक्हाः मेबत्तो ॥ कन्वेः वेः याम्लक्हाःलाम्लत्छा नासिड्गेन्
थक् पोःड्लो ॥ हेक्केलःरिक् ख्रिस्तरे कुधक्किन्नाड् बा हेक्केलःबाए चोःक्लो ॥ 13 बा हेक्केलःरिक्
आनिः यहुदि, थिम्मेन्दड् सुवाड्बा, योःक् इग्र चोःक्युम्भोबा आत्तिन्छाड् थिक् सेसेमाड्डिल्ले थिक्
थक्को बपूत्तिस्मा आजोगेःआड् वाः ॥ हेक्क्याड् आनिः केरेक्ले लत्छा सेसेमाड् आघोःसुम्माड्
आवाःरो ॥*

14 आल्ल नासिड्गेन् थक्किड्ग लत्थिक् याम्लक्लेरक् मेःन्, कर यरिक् याम्लक्हाःरे चोगेःआड्
वाःरो ॥ 15 आल्ल लाड्डिल्ले “इड्गाः हुक् मेःन्आ, हेक्केलःरिक् कन् थक्कोबा याम्लक् मेःन्नारो”
पाःत्तुःसाड् खेन् नासिड्गेन् थक्कोबा याम्लक् मेबोःड्नेन्बि? 16 हेक्केलःरिक्के नेक्खोःड्ले
“इड्गाः मिक् मेःन्आ, खेल्ले चोगुल्ले कन् थक्कोबा याम्लक् मेःन्नारो” पाःत्तुःसाड् खेन् नासिड्गेन्
थक्कोबा याम्लक् मेबोःड्नेन्बि? 17 काक् नासिड्गेन् थक्किन्ने मिक् पोःक्खेल्लेग, थेःल्ले
खेम्मनाबाबे? काक् नासिड्गेन् थक्किन्ने नेक्खोः पोःक्खेल्लेग, थेःल्ले नाम्मनाबाबे?

18 कर निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाः कुइसिःक् काक् याम्लक्हाः आबाडे तेन्नो फत्छुसिआड्
पत्तो ॥ 19 काक् याम्लक्किन्ने थिक् याम्लक्लक् पोःक्खेल्लेग, नासिड्गेन् थक्किन् आत्तो
वयेबाबे? 20 कर आल्ल यरिक् याम्लक्हाः मेबत्छाड् नासिड्गेन् थक्किड्ग लत्थिक्लक् वाःरो ॥

21 मिक्किल्ले हुक्किन् “इड्गाः खेनेः चाहाबा मेजोःक्कान्लो” मेपूमा मेसुकुत्तुन्लो ॥ हेक्क्याड्
थेगेःक्किल्लेआड् लाड्डिन् “इड्गाः खेनेः चाहाबा मेजोःक्कान्लो” मेपूमा मेसुकुत्तुन्लो ॥
22 सेक्खाःल्ले नासिड्गेन् थक्को येःड्धिःक्खिःक्पा केधाःपूपा याम्लक्हाःग साःरिक् चाहाबा
केजोःक्पा चोःक्लो, 23 हेक्क्याड् नासिड्गेन् थक्को आनिः साःरिक् केयेक्पा मेजोःक्नेन्
लःरिक् आड्ःत्तुम्बा याम्लक्हाःग आनिः साःरिक्काड् कम्ब्राड् आमत्तुम्लो ॥ हेक्क्याड् वेःहाः
ओसेःन्धाक्मा मेन्नुःमना याम्लक्हाः नुःरिक्काड् आनिः आदेपूत्तुम्लो, 24 कर निःमा सुक्केदेपूपा
याम्लक्हाः खेम्म्याक् साःरिक् कम्ब्राड् आमत्तुम्मिन्लो ॥ कर निड्वाःफुमाड्डिल्लेग साःरिक्
केयेक्पा निःमेन्धाःपूमाबा याम्लक्हाःरे नुःरिक्काड् कम्ब्राड् मेघोःसुनि फाःआड् नासिड्गेन्
थक्को फत्छुसिआड् पत् ॥ 25 हेक्केलःरिक् नासिड्गेन् थक्को सेम्मा मेबोःड्नेन्ल, कर थिक्
याम्लक्किल्ले वेः याम्लक्किन् कम्ब्राड् चोगुनि केलःबा कुनिड्वाः वाःरो ॥ 26 नासिड्गेन् थक्को
लत्छा याम्लक्किन् तुक्खे चाने फाःग्र खेन्नुए वेः काक् याम्लक्हाःआड् सोसोरिक् तुक्खे
मेजारो ॥ हेक्क्याड् लत्छा याम्लक्किल्ले मिड्सो इड्धाःड् खोःसुने फाःग्र खेन्नु वेः काक्
याम्लक्हाःआड् सोसोरिक् मेसःत्तो ॥

27 आल्ल खिनिःग ख्रिस्तरे नासिड्गेन् कुधक्किन्ड्लो, हेक्क्याड् खिनिः केरेक् कुधक्किल्ले
कुयाम्लक्किन्ड्लो ॥ 28 निड्वाःफुमाड्डिल्ले ख्रिस्तरे कुधक् सेसेहुप्लक्को अक्खेलःरिक् सेःक्युक्
चोगुसिआड् वाःरो-

थिक्सिगेःक्पो सेःक्युकमिबाहाः,
निसिगेःक्पो माड्डिन्ड्वाःपाःन् केबाःपूपाहाः,
सुम्सिगेःक्पो सिक्साम्बाहाः,
हेक्क्याड् निड्वाः केमाबा याःम्बक् केजोःक्पाहाः,
केदुक्पा मनाहाः केवेःम्बाहाः,
कुभाः केबिबाहाः,

* 12:13 ग्रिक् पाःन्दाड्डो “आनिः केरेक्ले लत्छा सेसेमाड्डिल्ले थुड्मा आबिरेआड् आवाःरो ॥”

लाम्गेलोःबाहाः,

हेक्क्याड् परिकपरिकपा वेः पाःन्दाड् केबाःप्पाहाः ॥

29 हेक्केःल्ले केरेक् सेःक्युकमिबासिबि? केरेक् माड्निड्वाःपाःन् केबाःप्पासिबि? केरेक् सिक्साम्बासिबि? केरेक् निड्वाः केमाबा याःम्बक् केजोःक्पासिबि? 30 थे केरेक्ले केदुकपा मनाहाः वेःममा पर्धाःम्हाः मेगत्तुबि? केरेक् वेः पाःन्दाड् मेबाःप्पि? केरेक्ले खेन् पाःन्दाड्हाः लेड्मा मेसुक्तुबि? 31 कर सेसेमाड्डिल्ले आबिबा केरेक्नुःल्ले नुःबा पर्धाःम्हाः खोःमा निड्वाः चोगेम्मेःओ ॥ हेक्क्याड् आल्ल इड्गाः केरेक्नुःल्लेआड् नुःबा लाम् ओसेःन्धाक्निड्लो ॥

13

केरेक्नुःल्ले यम्बा पर्धाःम्

1 इड्गाः मेन्छाम् याप्मिहाः नु माड्लाड्बाहाःरे खुनिः पाःन्दाड्हाःओ पाःत्तासाड् इड्गाः वेःहाः लुड्माः मेदुक्तुड्सिड्डिन्ने फाःग्र इड्गाःग हयड्किल्लिड् केजोःक्पा यम्बा किड्ना नु निड्धेन्धेन् केमेप्पा मुक्ला कुइसिःक्लक् पोःड्डारो ॥ 2 इड्गाः माड्निड्वाःपाःन् पाःप्पा पर्धाःम् कत्तुड्साड्, केरेक् सिगाड् पाःन्हाः नु केरेक् नेहिनिड्वाः कुसिड्निःप्पा सुक्तुड्साड्, हेक्क्याड् कोःक्मा फाड्जड्हाः चप्पा नसाःन् कत्तुड्साड्, इड्गाः वेःहाः लुड्माः मेदुक्तुड्सिड्डिन्ने फाःग्र इड्गाःग थेआड् मेःन्नारो ॥ 3 इड्गाः केरेक् आयाड्साकुन्धेःन् याड्गेसाःबाहाः हाःत्तुड्सिड्साड्, नासिड्गेन् आधक्किन् मिहाक्को याक्तुड्साड्, इड्गाः वेःहाः लुड्माः मेदुक्तुड्सिड्डिन्ने फाःग्र थेआड् इन्धाःड् मेघोःसुड्डिन्लो ॥

4 मिःमजिःल्ले नासि थःत्तुः हेक्क्याड् लुड्माः तुक्तुसिः ॥ मिःमजिःल्ले कुना मेहेन्नेन्लो, इड्गाःएःक् नु आड्दिड्डाड् मेल्नेन्लो ॥ 5 मिःमजिःड्ग मेहेन्छिड्डिन्, आबाडे इन्धाःड् नु आबाडे पाःन्लक् मेगोःत्तुन् ॥ मिःमजिःड्ग हारा कुसिक् मेबोःक्नेन्, फेन्पाःन्हाः निड्वाःबो मेयुक्खुन् ॥ 6 मिःमजिःड्ग फेन् पाःन्हाःओ मेसःत्नेन् कर सेक्खाओरक् सःत्लो ॥ 7 मिःमजिःल्ले केरेक् पाःन्हाःओ कुभाः पिरुः, केरेक् पाःन्निन्साःन् चोगुः, केरेक् पाःन्निन्निड्साड् चोगुः, हेक्क्याड् केरेक् पाःन्हाः नासि थःत्तुरो ॥

8 मिःमजिन् आप्फाल्लेआड् मेनुप्नेन् ॥ कर माड्निड्वाःपाःन्हाः नु वेः पाःन्दाड्हाः नुप्, हेक्क्याड् नेहिनिड्वाःइन्माबेःक्लो ॥ 9 आनिः मिसाक्लक् कुसिड् आनिःत्तुम्लो, हेक्क्याड् आनिः माड्निड्वाःपाःन् मिसाक्लक् आबाःत्तुम्लो ॥ 10 कर कुलिड्धो केगेप्पेन् ताःल्ले कुलिड्धो मेड्गेप्पनाबान् माबेःक्लो ॥

11 इड्गाः हिन्जाः वयाड्डिल्ले हिन्जाः कुइसिःक्के पाराड्, हिन्जाः कुइसिःक्के कुसिड् निःत्तुड्, हिन्जाः कुइसिःक्के इःत्तुड्, कर इड्गाः थाड्बेन् केराड्डिल्ले हिन्जाःबा पाःन्हाः लेरुड्देःसुड्लो ॥ 12 आल्लो आनिःग नुःरिक् मेन्धाःप्पनाबा सेल्लेड्धो आनिःसुम्बा हेक्केरक् आनिःसुम्लो, कर खेन् येम्मो चिदुप् आनिःसुम्लो ॥ आल्लो इड्गाः मिसाक्लक् कुसिड् निःत्तुड्, कर खेन् येम्मो निड्वाःफुमाड्डिल्ले इड्गाः कुसिड् निःत्ताबा हेक्केए इड्गाःआड् काक् पाःन्निन् सरक् कुसिड् निःत्तुड्लो ॥

13 आल्ल नसाःन्, निड्साड् हेक्क्याड् मिःमजि कन् सुम्सि पाःन्हाःरक् वाः याःक्लो ॥ कर खेड्हाःओग मिःमजिन् काक्नुःल्ले यम्बारो ॥

14

माड्निड्वाःपाःन् नु वेः पाःन्दाड्

1 खेल्ले चोगुल्ले मिःमजिन् खिनिः तिम्देम्मेःओ हेक्क्याड् याम्साम्गेन् पर्धाःम्हाः खोःमा निड्वाः चोगेम्मेःओ ॥ कुत्चाःओग माड्निड्वाःपाःन् पाःप्पा पर्धाःम्मिन् निड्वाः चोगेम्मेःओ ॥ 2 थेआड्भेल्ले वेः पाःन्दाड्डो पाःप्पा पर्धाःम् केगप्पेन्मेन्छाम्गेन् याप्मिहाःनु मेबाःत्नेन्, कर निड्वाःफुमाड्डिन्नु पाःत्लो ॥ खुनेः पाःत्तुबा पाःन्हाः आत्तिल्लेआड् कुसिड्मेनिःत्तुन्लो,

थेआड्भेल्ले खुनेग सिगाड् पाःनहाः सेसेमाड्लाम्बाने पाःतुरो ॥ 3 कर माड्निड्वाःपाःन केबाःपपाल्लेग मेन्छाम् यापमिहाः केधुम्बा चोःक्मा, हाड्हाड् मेपमा हेक्क्याड् सक्मा याक्मा याःम्बक् चोगुरो ॥ 4 वेः पाःनदाड्डो केबाःपपाल्ले आबाडेरक् थोबो चोगुरो, कर माड्निड्वाःपाःन केबाःपपाल्लेग सेसेहुप्लक्लेन् याम्साम्गेन् थोबो चोगुरो ॥ 5 खिनिः केरेक् वेः पाःनदाड्डो केबाःरिबा आसिराः थाड्लो, कर खेन्नुःल्लेआड् माड्निड्वाःपाःन पारेम्मेः केलःबा आनिड्वाः वाःरो ॥ सेसेहुप्लक् थोबोरे लागि वेःस्मा पाःनदाड्डिन् केलेड्बा मेहोःपने फाःग्र वेःस्मा पाःनदाड्डो पाःपमानुःल्ले माड्निड्वाःपाःन पाःपमाने यम्बरो ॥

6 आमिःम् फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, इड्गाः खिनिःओ वेः पाःनदाड्डो पाःतार ताआल्ले थे इन्धाःड् केघोःसुम्बे? कर ओसेःनदाड् पाःन, इग्र नेहिनिड्वाः पाःन, इग्र माड्निड्वाःपाःन इग्र निसाम्मेः पाःनजाक्किन् तारुड्डिल्ले खिनिः लागि कुभाः पोःड्लो ॥ 7 मेपफ्रा नु कोःम् हेक्क्याड् कुसक्मा मेन्याक्मनाबा मुक्लाहाःलाम्बा कुसिड्निःपमा सुक् मेन्देपमना इक्ला लःन्ने फाःग्र थे मुक्ल पत् फाःआड् हाःतले पाःपमा सुक्तुबे? 8 याम्मो थुत्तुरिःपपेल्ले थड् चोःक्से यारिप् पोःक्खेम्मेः केलःबा इक्लाःन नुरिक् लाःमेड्गुन्ने फाःग्र हाःत् थड् थक्से यारिप् पोःड्बाबे?

9 खिनिःनुआड् बा हेक्केए पोःड्लो ॥ खिनिः कुसिड्निःपमेन्देपमना पाःन्नो केबारिने फाःग्र थे केबाःत्तुम्ब केलत्छि फाःआड् हाःतले कुसिड्निःपमा सुक्तुबे? खिनिःग सुरित्तो केबाःरिबा हेक्के पोःड्लो ॥

10 इक्सादिड् खाम्बेःकमो यरिक् पाःनदाड्हाः वाः, हेक्क्याड् आत्तिन्नाड् कुबे मेःन्नेबाग होःप्लो ॥ 11 पाःपमनाबा पाःन्निःल्ले कुबेःन इड्गाः कुसिड् मेनिःतुड्डिन्ने फाःग्र केबाःपपाल्ले लागि इड्गाःग पाःनमेन्दड् पोःड्डारो, हेक्क्याड् केबाःपपेन्आलागि पाःनमेन्दड् पोःड्लो ॥ 12 खिनिःआड् सेसेमाड्डिल्ले कुबर्धाःम्हाः खोःमा साःरिक् खिनिः सिक् सम्बाल्ले चोगुल्ले सेसेहुप्लक्लेन् थोबो केबोःड्बा पर्धाःम्हाः ओगप् चोःक्मा निड्वाः चोगेम्मेःओ ॥

13 खेल्ले चोगुल्ले वेः पाःनदाड् पाःपमा पर्धाःम् केगपपाल्ले खुनेः पाःत्तुबा पाःन्निन् पाःन लेड्मा सुक्तुर फाःआड् तुवा चोगुरो ॥ 14 थेआड्भेल्ले इड्गाः वेः पाःनदाड्डो तुवा चोगुड्डिल्ले आयाम्साम्मिल्ले तुवा चोगुर, कर आनिड्वाःड्ले थेआड् कुसिड्मेनिःत्तुनलो ॥ 15 आल्ल आक्खे चोगुड्बाबे? इड्गाः याम्साम्मिल्ले तुवा चोःक्का, कर आनिड्वाःड्लेआड् तुवा चोःक्कारो ॥ इड्गाः याम्साम्मिल्ले साम्लोआ, कर इड्गाः आनिड्वाःड्लेआड् साम्लोआरो ॥ 16 खेनेः केयाम्साम्मिल्ले निड्वाःफुमाड्डिन् नेम्भोगेन् कुनारा केभोःसुल्ले खेनेः नुरिक्काड् नोगेन् केबिरुसाड् कुसिड् मेन्निःपमनाबाल्ले आक्खेलःरिक् “आमेन्” पाःत्तुबे? थेआड्भेल्ले खेनेः केबाःत्तुबान् खुनेः कुसिड् मेनिःत्तुनलो ॥ 17 खेनेःग नुरिक्काड् नोगेन् केबिरुबिला, कर वेः मनाःल्लेन् थेआड् थोबो मेबोःड्नेल्लो ॥

18 इड्गाः निड्वाःफुमाड्डिन् नोगेन् पिरुड्लो, थेआड्भेल्ले इड्गाःग खिनिः केरेक्नुःल्लेआड् यरिक् वेः पाःनदाड्डो पाःतारो ॥ 19 हेक्केसाड् सेसेहुप्लक्कोग हेन्छिड् थिबोःड् (१०,०००) पाःन्सुत्लाहाः वेः पाःनदाड्डो पाःपमानुःल्लेग वेःहाः निसाम् पिमासि फाःआड् कुसिड्निःपमा सुक्केदेप्पा ड़ासि (५) पाःन्सुत्लाहाः पाःपमा निड्वाः चोगुड्लो ॥

20 फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, खिनिः हिन्जाःबित्छा कुड्सिःक् निड्वाः इःपमा लेरेम्मेःओ ॥ फेन् पाःन्नो अडेःक्वा कुड्सिःक् पोःक्खेम्मेःओ, कर निड्वाः इःपमाओग कुनिड्वाः केदुम्बा मनाहाः कुड्सिःक् पोःक्खेम्मेःओ ॥ 21 साम्योसाप्लाओ अक्खेलःरिक् साप्तेआड् पत्,

“कुसिड् मेन्निःत्तुम्बा पाःनदाड् केबाःपमा मनाहाःलाम्

हेक्क्याड् वेः लाजेःबा मना पाःनदाड्लाम् आबाडे आमनाहाःनु पाःतारो ॥

हेक्केसाड् खेड्हाःरे आबाःन् मेड्घेपसुन् लःरिक् यहवे दाड्बाल्ले पाःतुरो ॥”*

22 वेः पाःनदाड् पाःपमा पर्धाःम्मिड्ग नसाःन् केजोःक्पाहाःरे लागि मेःन्, कर नसाःन् मेन्जोःक्मनाबाहाःरे लागि मिक्सेःनलो ॥ हेक्केसाड् माड्निड्वाःपाःन पाःपमा पर्धाम्मिड्ग नसाःन्

* 14:21 यसैया २८.११-१२

मेन्जोःकमनाबाहाऱे लागि मेःन्, कर नसाःन् केजोःकपाहाऱे लागिरो ॥ 23 खेल्ले चोगुल्ले सेसेहुप्लक्को केजुप्सिल्ले केरेक् वेऱ पाःन्दाड्डो केबारिने फाऱग्र खेपमो पाःन् कुसिड् मेन्निःपमनाबाहाऱ इग्र नसाःन् मेन्जोःकमनाबाहाऱ मेदाःल्ले थेआड् कुसिड्मेनिःतुन्नाड् खिनिऱ केरेक् केनाक्खि केबिगिऱ लऱरिक् मेम्बाःत्तुन्बि? 24 कर केरेक्ले माड्निड्वाऱपाःन् मेबाःत्तुर मेयाक्किल्ले नसाःन् मेन्जाःकमना इग्र कुसिड्मेन्निःपमनाबा मनाःन् खेपमो ताने फाऱग्र खेल्ले खेप्सुबा पाःन्निऱल्ले कुसिक्लुड्मा सिगाड्बा पाःन्निन् ओसेःन्दाड् चोगुआड् कुनिड्वाऱबान् थिक्त्तुरो ॥ खेपमो मेबाःत्तुबा पाःन्निऱल्ले खेल्ले कुनिड्वाऱ लोःरो ॥ 25 हेक्क्याड् कुसिक्लुड्मा सिगाड्बा सिबिऱ पाःन्हाऱ ओसेःन्दाड् पोःड्लो ॥ हेक्क्याड् खेन् थुड्बोहजऱ युड्सिड्डाड् खेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिन् सेवा चोगुर खिनिऱ लुम्मो निड्वाऱफुमाड्डिन् सेक्खाए वाऱरो लऱरिक् पाःत्तुरो ॥

सेवा चोःकमा थिम्

26 फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, आल्ल इड्गाऱ अक्खे पाःत्तुड्लो ॥ खिनिऱ सेसेहुप्लक्को केजुप्सिल्ले लत्थिक्किल्ले साम्लो कत्तुर, वेऱस्माल्ले निसाम् कत्तुर, वेऱस्माल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले पिरुबा ओसेःन्दाड् पाःन् कत्तुर, वेऱस्माल्ले वेऱ पाःन्दाड् कत्तुर हेक्क्याड् वेऱस्माल्ले वेऱ पाःन्दाड्डिन् पाःन्लेड्मा पर्धाःम् कत्तुरो ॥ कन् केरेक् पाःन्हाऱ सेसेहुप्लक्किन् थोबो चोःकमा फाऱआड् ओगप् चोःकमा पोःड्लो ॥ 27 वेऱ पाःन्दाड् केबाःपपाहाऱ मेबाःत्तने फाऱग्र नेप्फुरेक् इग्र सुम्सि थारिक्ले एःक् एःक् मेबाःत्तुर, हेक्क्याड् थिक्पाऱे पाःन् लेक्खुरो ॥ 28 कर पाःन् केलेड्बान् होःपने फाऱग्र हाराऱ खेड्हाऱ सेसेहुप्लक्को सवाःत् मेयुड्डाड् आबाडेनु हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिन्नु मेबाःत्तलो ॥ 29 माड्निड्वाऱपाःन् केबाःपपाहाऱआड् नेप्फु इग्र सुम्सि मेबाःत्तल, हेक्क्याड् वेऱहाऱे खेन् निड्वाऱफुमाड्डिल्लाम्बाबि मेःमबि फाऱआड् माड्निड्वाऱपाःन्निन् साऱमा पोःड्लो ॥ 30 कर खेपमो केयुड्बा कुभाओ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले पिरुबा ओसेःन्दाड् पाःन्निन् ताने फाऱग्र तगि केबाःपपेन्स्वाःत् युड्निरो ॥ 31 हेक्केलऱरिक् खिनिऱ थिक्पा थिक्पाऱे माड्निड्वाऱपाःन् पाःपमा केसुक्त्तिऱ, हेक्केःल्ले केरेक्ले केहुऱआसिआड् याम्जाड्वा केघोःसुम्लो ॥ 32 माड्निड्वाऱपाःन् केबाःपपाहाऱे खिनिऱ पर्धाःम्मिन् आबाडे युक्को कप्पा पोःड्लो ॥ 33 थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिड्ग येमेन्दड्मेःन्, कर सनारुड्लेन् निड्वाऱफुमाड्लो ॥

केरेक् सेसे मनाहाऱे केरेक् खिनिऱ सेसेहुप्लक्कोबा चोःक्थिम् कुड्सिःक् 34 सेसेहुप्लक्को चुम्लुड् पोःड्ल पत्तिल्ले मेन्छुमाहाऱ सवाःत् युड्मा पोःड्लो ॥ खेड्हाऱ खेन् येम्मो पाःपमा नुःबा मेःन्, कर खेड्हाऱग युक्को वाऱमा पोःड्लो ॥ सामयो इड्जाःड्डिल्लेआड् हेक्के पाःत्तुरो ॥ 35 खिनिऱ सेःन्दोःमा पाःन् मेगत्तुरने फाऱग्र हाराऱ खेड्हाऱे खिनिऱ हिम्मो आबाडे खिनिऱ येम्बाहाऱ सेःन्मेदोसुसिररो, थेआड्भेल्ले सेसेहुप्लक् चुम्लुड् पोःड्ल पत्तिल्ले मेन्छुमाहाऱ ताऱजेड्माग नुःम्मासिःमा पाःन्लो ॥ 36 खिनिऱ कोरन्थिहाऱे निड्वाऱफु पाःन्जाक्किन् खिनिऱलाम्बा हेःकसिड्बा फाऱआड् निड्वाऱ केड्ःत्तुम्बि? इग्र खिनिऱरक् केघोःसुम्बा फाऱआड् निड्वाऱ केड्ःत्तुम्बि? हेक्केलऱरिक् निड्वाऱ केड्ःत्तुम्बे फाऱग्र केबेःन्दिआड् केवयिरो ॥ 37 आत्तिल्ले इड्गाऱ माड्निड्वाऱपाःन् केबाःपपाआ लऱरिक् इग्र याम्साम्गेन् पर्धाःम् कत्तुड् लऱरिक् इःत्तुर हाराऱ खेल्ले इड्गाऱ साप्तुड्बा कन् पाःन्हाऱ दाड्बाल्ले कुड्जाःड्लऱरिक् तेन्दिड् चोगुरो ॥ 38 खेल्ले कन् पाःन्हाऱ मेघेप्सुन्ने फाऱग्र खेल्ले कुबाःन्निन्नाड् मेघेप्सेम्मिन्नेऱओ ॥ 39 खेल्ले चोगुल्ले आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, माड्निड्वाऱपाःन् पाःपमा साऱरिक् निड्वाऱ चोगेम्मेऱओ ॥ हेक्क्याड् वेऱ पाःन्दाड् पाःपमा मेसाक्तेम्मिन्नेऱओ ॥ 40 कर केरेक् पाःन्हाऱग थेपथेपपाड् नुःरिक् चोःकमा पोःड्लो ॥

15

खिसतेन्सिःमेन्लाम् हिड्

1 आल्ल आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, खिनिऱओ इड्गाऱ इड्भन् चोगुड्बा सुनाइड्डिन् याम्मो खिनिऱ निड्वाऱसोओ ताःपमा निड्वाऱ चोगुड्लो ॥ खेन् सुनाइड्डिन् केदाःक्त्तुम्माड् बा खेन् नसाःन्नो चक्मेल्लऱए केबत्छिरो ॥ 2 इड्गाऱ इड्भन् चोःक्निड्बा खेन् सुनाइड्डिन् नसाःन् केजोगुम्माड्

केनलेरुममिन्ने फात्र सेनलपु केघोःसुम्लो, मेःनने फात्र खिनि नसाःन् केजोगुम्बाङ्ग हनेरक् पोःड्लो ॥

३ थेआड्भेल्ले इङ्गात्र खोःसुड्बा केरेक्नुःल्ले केयेक्पा पाःननिन् खिनि हुक्सुपुनिङ्गाड् वात्रो-साम्योसाप्लाःल्ले पाःतुबा कुइसिःक् ख्रिस्तेनानि लायोःन् लेपुमि पिसे स्ये, ४ खुनेत्र मेलुपुतुबा, सुम् येन्नो साम्योसाप्लाःल्ले पाःतुबा कुइसिःक् सिःमेन्लाम् हिडे, ५ खुनेत्र पत्रुसेननु थाःमसिङ्, हेक्क्याड् थिक्-नेत् (१२) हुत्रसाम्बाहात्रो थाःमसिङ्लो ॥ ६ याड्सि थिक्लेड्मो कुगिपु डासि (५००) फुत्रनुसात्र नु नेत्रनुसात्रहात्रो थाःमसिङ्लो ॥ खेड्हात्रओग कुभा मेस्ये मेबेसाड् कुभाग कुहिड्वेते मेवात्रो ॥ ७ हेक्क्याड् खुनेत्र याकुबरो हेक्क्याड् केरेक् सेःक्युकुमिबाहात्रो थाःमसिङ्लो ॥ ८ हेक्क्याड् केरेक्नुःल्ले एगाड् कुयेम् मेड्गेत्ते सागेवाःन्छिड्बाल्लो कुइसिःक् इङ्गात्रओआड् थाःमसिङ्लो ॥ ९ थेआड्भेल्ले इङ्गात्र सेःक्युकुमिबाहात्रओ केरेक्नुःल्ले चुःक्पाआरो ॥ इङ्गात्र सेःक्युकुमिबाआ फात्रआड् पाःपुमाआड् मेलात्रानलो, थेआड्भेल्ले निड्वात्रफुमाड्डिल्ले कुसेसेहुपुलक्किन् इङ्गात्र तुक्खे चाःतुड्गाड् वयेरो ॥ १० कर आल्लो इङ्गात्र आक्खेलत्रिक् वात्रआ खेड्ग निड्वात्रफुमाड्डिल्ले कुलुड्गुम्लिल्ले चोगुल्लेएरो ॥ निड्वात्रफुमाड्डिल्ले कुलुड्गुम्लिन् इङ्गात्रओ चामेसोःक्तेनलो ॥ खेन् वेत्र सेःक्युकुमिबाहात्रनुःल्लेआड्सात्रिक् याम्बुधिक्काड् याःम्बक् चोगुड्गाड् वात्रआरो, हेक्केसाड् इङ्गात्र चोगुड्बाग मेःनलो कर इङ्गात्रओ केवात्रबा निड्वात्रफुमाड्डिल्ले कुलुड्गुम्लिल्ले चोगुबरो ॥ ११ खेल्ले चोगुल्ले इङ्गात्रसाड् खेड्हात्रेसाड् इड्भन् चोःक्मनाबा सुनाइड्डिन् लत्छारो, हेक्क्याड् बा खेन्ने खिनि नसाःन् केजोगुम्माड् केवयित्रो ॥

१२ कर ख्रिस्तेनसिःमेन्लाम् याम्मो हिडेआड् वात्र लत्रिक् इड्भन् चोगुम्बेआड् वात्रइल्ले खिनि कुभारे आक्खेलत्रिक् सिःमेन्लाम् याम्मो हिड्मन् मेबोःड्नेनलत्रिक् केबाःतुम्बाबे? १३ सिःमेन्लाम् याम्मो हिड्मन् मेबोःड्नेनने फात्र ख्रिस्तेननाड् सिःमेन्लाम् याम्मो मेहिडेन्लो ॥ १४ हेक्क्याड् ख्रिस्तेनसिःमेन्लाम् मेहिडेन्ने फात्र आनिगे इड्भन् चोगुम्बेबा नु खिनि नसाःन् केजोगुम्बाङ्ग हनेरक् पोःड्लो ॥ १५ खेन्नुःल्लेआड् निड्वात्रफुमाड्डिल्ले कुयाःम्बेओ आनिगे इड्लेक्के पोःक्खिगेरो, थेआड्भेल्ले आनिगेग निड्वात्रफुमाड्डिल्ले ख्रिस्तेनहिड्मन्नो फोःक्खु लत्रिक् साःक्खि पिरुम्बेआड् वयिगेरो ॥ कर सेक्खाःल्ले खुनेत्र केसिःबाहात्र सिःमेन्लाम् हिड्मन्नो मेभोःक्खुनसिन्ने फात्र ख्रिस्तेनहिड्मन्नो मेभोःक्खुन्लो ॥ १६ थेआड्भेल्ले केसिःबाहात्र सिःमेन्लाम् मेन्हिडेन्ने फात्र ख्रिस्तेननाड् सिःमेन्लाम् मेहिडेन्लो ॥ १७ हेक्क्याड् ख्रिस्तेनसिःमेन्लाम् मेहिडेन्ने फात्र खिनि नसाःन् हनेबा पोःड् हेक्क्याड् आल्लसाड् खिनि लायोओ केवयित्रो ॥ १८ हेक्क्याड् ख्रिस्तेनसिःमेन्लाम् मेहिडेन्ने फात्र ख्रिस्तेनसाःन् केजोःक्पाआड् केसिःबाहात्रेआड् सेनलपु मेड्घोए मेवात्रो ॥ १९ कन् हिड्मन्ले लागिरक् ख्रिस्तओ आनि निड्साड् आजोगुम्बाने फात्र केरेक् मेन्छाम् सुवाड्हात्रनुःल्लेआड्यरिक् लुड्मात्र स्याःत् केलत्रबा आजोःक्लो ॥

२० कर ख्रिस्तेड्ग सेक्खाए सिःमेन्लाम् हिडेरो, हेक्क्याड् केसिःबाआड् केहिड्बाहात्रओ खुनेत्र तुम्बरो ॥ २१ थेआड्भेल्ले सिःमेड्ग लत्थिक् मनालाम्बाए तये, हेक्केलत्रिक्के सिःमेन्लाम् याम्मो हिड्माननाड् लत्थिक् मनालाम्बाए ताःरो ॥ २२ थेआड्भेल्ले आदम्लिल्ले* कुधाःक्को केवात्रबा केरेक् मनाहात्र मेसिः, हेक्केलत्रिक्के ख्रिस्तेनसाःन् केजोःक्पा केरेक् मनाहात्र मेहिड्लो ॥ २३ कर आनि केरेक्ले आबाडे येम्लिन् हाड्माए पोःड्लो ॥ सिःमेन्लाम् केहिड्बाहात्रओ ख्रिस्तेड्ग तुम्बरो, हेक्क्याड् खुनेत्र नुःड् युःल्ले कुमनाहात्र मेहिड्लो ॥ २४ हेक्क्याड् कुनुपुमान् ताःरो ॥ खेन् येम्लो ख्रिस्त्रे केरेक् याम्साम्गेन्हाड्युक्, युक्हात्र नु मुक्साम्हात्र मेक्खुआड् निड्वात्रफुमाड्जुम्लिन् पानुदिड् पाः निड्वात्रफुमाड्डिन् हुक्सुपुत्र ॥ २५ थेआड्भेल्ले कुनिड्मिहात्र कुयुक्को मेन्दाःत्छिड्डे थारिक् खुनेत्र हाड् चोःक्माए पोःड्लो ॥ २६ केरेक्नुःल्ले एगाड् मेड्मा केबोःड्बा निड्मिःड्ग सिःमेन्लो ॥ २७ थेआड्भेल्ले साम्योसाप्लाओ अक्खे सापुत्रेआड् पत्, “निड्वात्रफुमाड्डिल्ले काक् पाःन्हात्र कुयुक्को तारुआड् वात्र ॥”* कर “केरेक् पाःन्हात्र” कुयुक्को वात्र फात्रइन्

* 15:22 आदम फात्रइन् निड्वात्रफुमाड्डिल्ले चोगुबा थिक्सिगेःक्पा मनारो ॥

* 15:27 निड्वात्रफुसाम्लो सुम् ८.६

निड्वाऱफुमाङ्ङिन्नाङ् कुयुक्को वाऱ केल्बाग मेबोःङ्नेल्लो, थेआङ्भेल्ले निड्वाऱफुमाङ्ङिल्ले केरेक् पाःन्हाऱ ख्रिस्तरे कुयुक्को नेस्सुपिरुबारो ॥ 28 केरेक् पाःन्हाऱ येसुरे कुयुक्को ताः, हेक्क्याङ् केरेक् पाःन्हाऱ येसुरे कुयुक्को केदाःप्पा निड्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुयुक्को आबुगेन् कुस्साःन्नाङ् ताःरो ॥ हेक्केल्परिक् निड्वाऱफुमाङ्ङिन्ने केरेक् सम्दाङ् युक् केजोःक्पा पोःङ्लो ॥

29 आल्ल सिःमेन्लाम् हिङ्मन् मेबोःङ्नेन्ने फाऱग्र केसिःबाहाऱरे लागि बपतिस्मा मेबोःक्खेबाल्ले कुबेःन् थे पोःक्खेआङ्बे? केसिःबाहाऱ मेन्हिङ्नेन्निन्नेले थेआङ् मनाहाऱ खेङ्हाऱरे खुनिऱ लागि बपतिस्मा मेबोःङ्बाबे? 30 हेक्क्याङ् आनिगेआङ् केरेक् येम्मो थेआङ् किप्पा केघुःबाओ थ्येऱङ्गेऱ वयिगेबाबे? 31 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, आनिऱ दाङ्बा ख्रिस्त येसुरे ख्रिनिऱओ चोगुबा पाःन्नोबा आसिक् सम्माल्ले “इङ्गाऱ थिक्क्याःन्धक् सिःमा यारिप् पोःङ्डा” पाःप्पा सुक्कुतुङ्लो ॥ 32 एफिसस येक्क्यक्को ताम्भुङ् थक्साहाऱनु थङ् थक्ताङ्ङिल्ले थे इन्धाःङ् खोःसुङ्बे? केसिःबाहाऱ सिःमेन्लाम् मेन्हिङ्नेन्ने फाऱग्र “आनिऱ चाम् थुङ्मु, थेआङ्भेल्ले ताःन्दिक्क आनिऱ आस्सिःएरो ॥”* 33 ख्रिनिऱ पिर्बेःम्बो मेध्येममिन्नेऱओ, थेआङ्भेल्ले “ताप्फेःम्बा तेःङ्जुम्हाऱरे मेजोगुल्ले नुःबा येप्लेक्किन् फेत्लाऱरो ॥” 34 ख्रिनिऱग सेनिड्वाऱओ नुःक्खेममेऱआङ् लायो चोःक्मा लेरेम्मेऱओ ॥ ख्रिनिऱओ कुभाग निड्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुयाःम्बेओ थेआङ् मेल्लेःमनाबाहाऱआङ् मेवाऱरो ॥ कङ्ग ख्रिनिऱ सिरिङ् केमयिर फाऱआङ् मेत्निङ्बारो ॥

सिःमेन्लाम् केहिङ्बा नासिङ्गेन् थक्किन्

35 कर ख्रिनिऱओ कुभारे केबाःत्तुम्बिला, “आक्खेल्परिक् केसिःबाहाऱ मेहिङ्बे? आक्तङ्बा नासिङ्गेन् थक्किन् मेघोःसुऱबे?” 36 अदङ्से, ख्रिनिऱ केहेऱरुम्बा याऱरिःम्बान् मेन्छिःए थारिक् मेलिङ्नेन्लो ॥ 37 ख्रिनिऱ केहेऱरुम्बा याऱरिःम्बान् ताःन्दि केबोःङ्बा कुबुङ्ङिन् मेःन्लो, कर सिःल्लेन् इग्र वेऱ परिक्लेन् याऱरिःम्बान्लक् केहेऱरुम् ॥ 38 कर निड्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुनिड्वाऱ कुइसिःक् केरेक् याऱरिःम्बाहाऱ आबाडे परिक्पा कुबुङ्मा पिरुसिऱरो ॥ 39 हेक्केल्परिक्के नासिङ्गेन् थक्हाऱआङ् थिक् परिक्लेन् मेहोःप्लो ॥ मेन्छाम् याप्मिरेन् थिक् परिक्लेन्, थक्साहाऱ, पुसाहाऱ नु डाहाऱरेन् वेऱ वेऱ परिक्लेन् थक् वाऱरो ॥

40 ताङ्साक्पो लाबा, नाम्, खेःम्सिक्हाऱ मेबत्, हेक्क्याङ् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोआङ् थक्हाऱ मेवाऱरो, कर ताङ्साक्पोबा लाबा, नाम्, खेःम्सिक्हाऱरे खुनिऱ ओःप्मान्नु इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा थक्हाऱरे खुनिऱ खेमसिङ्मान्वेऱ वेऱ चोःक्लो ॥ 41 नाम्मिल्ले कुओःप्मान् थिक् परिक्लेन्, लाबाल्लेन् वेऱ परिक्लेन् चोःक्, हेक्क्याङ् खेःम्सिक्पाल्ले कुओःप्मान् वेऱ परिक्लेन् चोःक् ॥ हेक्केल्परिक्के थिक् खेःम्सिक्पाल्ले कुओःप्मान् नु वेऱस्मा खेःम्सिक्पाल्ले कुओःप्मान् वेऱ वेऱ चोःक्लो ॥

42 हेक्क्याङ् सिःमेन्लाम् याम्मो हिङ्मान्नाङ् बा हेक्क्याङ् चोःक्लो ॥ कन् नासिङ्गेन् थक्किन् सिःऱ हेक्क्याङ् लुप्पाआङ् किःऱ, कर सिःमेन्लाम् याम्मो केहिङ्बा थक्किन् आजुनि पोःङ्लो ॥ 43 आनिऱ नासिङ्गेन् थक्किन् लुप्पिल्ले ताप्फेःम्बा नु थुम् मेःन्नेबा चोःक्, कर याम्मो कुहिङ्वेत् पोःङ्ङिल्ले नुःबा नु केधुम्बा पोःङ्लो ॥ 44 नासिङ्गेन् थक्किन् लुप्, हेक्क्याङ् याम्साम्गेन् थक्किन् हिङ्लो ॥ नासिङ्गेन् थक् वाऱबा हेक्केए याम्साम्गेन् थक्किन्नाङ् वाऱरो ॥

45 साम्योसाप्लाओ अक्खेल्परिक् साप्तेआङ् पत्, “थिक्सिगेःक्स्मा मना आदम्मिङ्ग कुहिङ्वेत् मना पोःक्खे,”* याङ्सिबा आदम्मिङ्ग (ख्रिस्त) नेत्तिगेन् हिङ्मन् केबिबा याम्साम् पोःक्खेरो ॥ 46 केरेक्नुःल्ले तगि नासिङ्गेन् थक्किन् ताः, हेक्क्याङ् लक् याम्साम्गेन् थक्किन् ताःरो ॥ 47 थिक्सिगेःक्पा मनाःङ्ग खाम्बेःक्मोबा खाम्लाम्बा चोगेआङ् वये, कर निसिगेःक्स्मा मनाःङ्ग साङ्ग्राम्पेदाङ्गलाम्बाबारो ॥ 48 इक्साबा मनाहाऱ खाम्मिल्ले केबोःङ्बा मनाःन् हेक्क्याङ्बासिरो, हेक्केल्परिक्के साङ्ग्राम्पेदाङ्गलाम्बा मनाहाऱ साङ्ग्राम्पेदाङ्गलाम् केयुःबा मनाःन्

* 15:32 यसैया २२.१३ * 15:45 तोलिङ्सोमु २.७

हेकृतड्बासिरो ॥ 49 आल्लो आनिऱ खाम्लिल्ले केबोःड्बा मनाःन् हेकृतड्बा आजोःक्, हेक्केलऱरिक्के साङ्ग्रामपेदाङ्ग्राम् केयुःबा मनाःन् हेकृतड्बा आबोःड्लो ॥

50 आल्ल आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, इङ्गाऱ पाःपमा कोःतुड्बान् कन्लो, नेक्सा नु माक्खिऱड्लले निड्वाऱफुहाङ्जुम्लिल्लेन् लक् खोःमा मेसुकुतुन्लो, हेक्केलऱरिक्के केमेक्पा केबेःक्पाल्ले आप्फाल्लेआङ् मेमेक्मनाबाल्लेन् लक् खोःमा मेसुकुतुन्लो ॥

51 खेपसेमेऱओ! इङ्गाऱ लत्छा सिबिऱबा पाःन्धिक मेतनिड्-आनिऱ केरेक् आन्छिःनेन्लो, कर आनिऱ केरेक् आलेड्सिड्आबेःक्लो ॥ 52 सपफारेसा, मिक्चिरापपोसा, थुत्थुरिःपपाल्ले कुनुपपोबा इक्लाओ आलेक्सिड्लो ॥ थेआङ्भेल्ले खेन् येमो थुत्थुरिःपपेन्मुक् हेक्क्याङ् केसिःबा केबेःक्पाहाऱ मेमेक्मनाबा मेबोःड्डाङ् मेहिड्लो, हेक्क्याङ् आनिऱ केरेक् आलेड्सिड्आबेःक्लो ॥ 53 थेआङ्भेल्ले कन् केसिःबा केबेःक्पा नासिङ्गेन् थक्किन् आप्फाल्लेआङ् मेन्नुपमनाबा आजुनि थक्को लेड्सिड्मा पोःड्लो ॥

54 हेक्क्याङ् कन् केसिःबा केबेःक्पा थक्किन् मेन्छिःमनाबा आजुनि थक्को लेड्सिड्डिल्ले कन्सापुतेआङ् केबपपा पाःन्जाक्किन् केत्लो, “सिःमेन् थड्डो हारि तयेआङ् वाऱरो”*

55 “सिःमेन्ने, खेनेऱ केधड्नाःन्निन् आत्तो वाऱबे? सिःमेन्ने, खेनेऱ केमुक्साम्मिन् आत्तो वाऱबे?”*

56 सिःमेल्ले कुमुक्साम्मिन् लायोलाम् खोःसुरो, हेक्क्याङ् लायोःल्ले कुमुक्साम्मिङ्ग साम्यो इङ्जाःड्लाम् खोःसुरो ॥ 57 कर निड्वाऱफुमाङ्डिन् नोगेन्लो! खुनेऱए आनिऱ दाङ्बा येसु ख्रिस्तलाम्बा थड्नाःन्निन् आबिऱरो ॥

58 खेल्ले चोगुल्ले आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, खिनिऱ केधुम्बा पोःक्खेममेऱआङ् मेममुन्ने वयेममेऱओ ॥ दाङ्बाल्ले कुयाःम्बक्को सदादिङ् पोःरेममेऱ पेगेममेऱओ ॥ थेआङ्भेल्ले दाङ्बाल्ले लागि खिनिऱ याम्बुधिक्किन् चामेसोःक्नेन् फाऱआङ् केनिःसुम्माङ् केवयिऱरो ॥

16

यरुसलेमस्मा नसानिबाहाऱरे लागि कुभाऱ याङ्

1 आल्ल यरुसलेमस्मा नसानिबाहाऱरे लागि कुभाऱ याङ्डिल्ले कुयाःम्बेओ अक्खे मेतनिड्लो-गलातिया थुमोबा सेसेहुप्लक्हाऱ मेतुड्सिड्बा हेक्केए चोगेममेऱओ ॥ 2 तेनेबा येन्नो खिनिऱ केरेक्के केधगुम्बा याङ्ग्राम्बा कुभाऱ याङ् सेन्देममेऱआङ् फुक्खेम युक्खेममेऱओ ॥ हेक्केःल्ले इङ्गाऱ ताआल्ले कुभाऱ याङ् फुङ्मा मेबोःङ्नेन् ॥ 3 हेक्क्याङ् इङ्गाऱ खेपमो ताआल्ले खिनिऱ निड्वाऱइरे खोःपुसिबा मनाहाऱ निःसुम् सक्हाऱ सापुतुड् पिरुड्सिड्डाङ् खेड्हाऱनुए खिनिऱ केभोःक्खुम्बा कुभाऱ याङ्डिन् यरुसलेम येक्यक्को हाङ्मादेःमा पोःड्लो ॥ 4 इङ्गाऱआङ् पेःक्काल्ले नुःबा पोःङ्ने फाऱग्र इङ्गाऱनुए खेड्हाऱआङ् मेबेःक्लो ॥

पावलरे लाम्दिःक् चोःक्मा कुनिड्वाऱ

5 इङ्गाऱ मेसेदोनिया थुमो लाम्दिःक् चोःक्काआङ् खिनिऱ तुम्से ताआ, थेआङ्भेल्ले इङ्गाऱ मेसेदोनिया पोःङ्मार लाम्दिःक् चोःक्मा निड्वाऱ चोगुड्डाङ् वाऱआरो ॥ 6 इङ्गाऱ खिनिऱनु सपफा वाऱसे ताआबिला, पोःङ्ने फाऱग्र कन् चुड्वाःम्माओ खिनिऱनु वाऱआरो ॥ हेक्केलऱरिक् इङ्गाऱ खेपमोलाम् आत्ति पेःक्कासाङ् कुभाऱ पिमा आगेसुकुतिऱरो ॥ 7 थेआङ्भेल्ले कन् येमो खिनिऱ तुम्से सपफारक् मेःन्, कर दाङ्बाल्ले कुनिड्वाऱ पोःङ्ने फाऱग्र खिनिऱनु कुभा येम् थारिक् वाऱमा आनिड्वाऱ वाऱरो ॥ 8 कर पेन्तिकोस तड्नाम्* थारिक् इङ्गाऱ कपमो एफिसस येक्यक्को याःक्कारो ॥ 9 थेआङ्भेल्ले इङ्गाऱ आलागि पयम् याःम्बक् चोःक्मा चारिक् नुःबा येम् तयेआङ् वाऱरो ॥ हेक्क्याङ् कपमो यरिक् यापमि केअपपाहाऱआङ् मेवाऱरो ॥

* 15:54 यसैया २५.८ * 15:55 होसे १३.१४ * 16:8 पेन्तिकोस तड्नाम्-कङ्ग यहुदिहाऱरे फुड्वाःम्माओ मेजोगुबा तड्नाम्लो ॥

10 तिमोथिःन् खेपमो ताःल्ले नुःरिक्काड् लाड्दाःक्तेममेःओ, थेआड्भेल्ले खुनेःग इड्गाःग् चोगुड्बा कुइसिःक्के दाड्बाल्ले कुयाःम्बक् चोगुर वाःरो ॥ 11 खेल्ले चोगुल्ले आत्तिन्हाःरेआड् खुनेः कुनामेन्छाः मेममेत्तुन्ल ॥ खुनेः इड्गाःओ फेन्निल्ले कुभाः पिरेममेःओ पाड्घेममेःओ ॥ खुनेः फुःनुसाःहाःनु केत् फेन् फाःआड् इड्गाः हाड्घुड्बल वाःआरो ॥

12 आल्ल नुसाः अप्पोलोसरे कुयाःम्बेओ इड्गाः अक्खे मेत्तिन्ड्लो-खुनेः वेः नसानिबा फुःनुसाःहाःनु खिनिःओ फेन्ल फाःआड् साःरिक् पेलि फाक्तुड्, कर खुनेः आल्लो खिनिःओ फेम्मा निड्वाः मेजोगुन्लो ॥ खुनेः नुःबा येम् खोःसुल्लेसा खिनिः तुम्से फेन्लो ॥

13 खिनिः सिड्सिड् येक्येक् लःरेममेःओ ॥ नसाःन्नो मेम्मुन्ने वयेममेःओ ॥ मेड्गिःमनाबा नु केधुम्बा पोःक्खेममेःओ 14 थेमा केजोगुम्साड् मिःमजिनु चोगेम्मेःओ ॥

15 स्तिफनसेन् नु खुनेः कुहिम्सयड्हाः कुसिड् केनिःत्तुम्सिम्लो ॥ खेड्हाःग् अक्खैया थुम्मोबा केरेक्नुःल्ले तगि नसाःन् केजोःक्पासिरो ॥ हेक्क्याड् नसानिबाहाः कुभाः पिमासिओ आबाडे मेबिसिड्डाड् मेवाःरो ॥ आमिःम् फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, अक्खेलःरिक् पेलि फाक्निड्लो, 16 अक्तड्बा मनाहाः हेक्क्याड् वेः दाड्बाओ याम्बुधिक्काड् माड्सेवाओ याःम्बक् केजोःक्पाहाः इड्धाःड् पिरेम्सिममेःओ ॥ 17 कपमो स्तिफनस, फोर्तुनातस नु अक्खैकससि मेःरे मेदयेल्ले इड्गाःग् पसःत्सःत्ताड्लो, थेआड्भेल्ले खेड्हाःरेग् खिनिः केहोःपतिल्ले इड्गाःग् चाहाबा चोगाड्बा केरेक् पाःन्हाः मेबिराड्डाड् मेवाःरो ॥ 18 खेड्हाःरेग् खिनिः हाड्हाड् केम्मेत्तिबा हेक्के इड्गाःओ हाड्हाड् मेमेत्ताड्डाड् वाःरो ॥ सेक्खासाड् हेक्तड्बा मनाहाःग् इड्धाःड् पिमासि पोःड्लो ॥

कुनुपमा सेवा

19 एसिया तेड्गप्पोबा सेसेहुप्लक्हाःरे खिनिः सेवा केम्हाक्तिःरो ॥ अक्विला नु प्रिसकिला हेक्क्याड् खुन्छिः हिम्मो केजुम्बा सेसेहुप्लक्कोबा मनाहाःरे दाड्बाओ सिक्लुड्मोलाम् सेवा केम्हाक्तिःरो ॥ 20 कपमोबा केरेक् फुःनुसाः नु नेःनुसाःहाःरेआड् सेवा केम्हाक्तिःरो ॥ खिनिःग् नसानिबा मिःमजिःल्ले सेवा मेत्तासिममेःओ ॥

21 इड्गाःग् पावलरे कन् सेवाःन् आबाडे आहुक्किल्ले साप्तुड्डाड् वाःआरो ॥

22 आत्तिल्ले दाड्बान् मिःमजि मेमेत्तुन् हाराःग् खेड्ग साड्ग्राःल्ले तेत्तुररो ॥ आदाड्बे, येःओ!

23 दाड्बा येसुरे कुलुड्गुम्मिन् खिनिःनु वाःर ॥

24 खिनिः ख्रिस्त येसुःन्नसाःन् केजोःक्पा केरेक् लुड्माःग् तुक्निड्लो ॥ आमिःन् ॥

पावलरे कोरन्थिहाऱ हाक्तुसिबा निसिगेःक्पा सक्इङ्घड् निःसुम्

पावलरे कोरन्थि येक्यक्को खुनेऱ हेःक्तुबा सेसेहुप्लक्कोबा नसानिबाहाऱ हाक्तुसिबा निसिगेःक्पा सक्इङ्घड्लो ॥ पावलरे कन् सक्इङ्घड्इडिन् साप्तुबा येमो खेपमोबा सेसेहुप्लक्कोबा नसानिबाहाऱनु नुःबा कुदङ्जुम्होःपतेरो ॥ सेसेहुप्लक्पा कुभा मनाहाऱरे साऱरिक् कुजाःत्थि मेदेःसुआङ् वयेरो, हेक्केसाङ् पावलरे खेङ्हाऱनु नादङ् चोःक्मा साऱरिक् निङ्वाऱ चोगुआङ्वये, हेक्क्याङ्खुनेऱ इःत्तुबा हेक्के पोःङ्डिल्ले खुनेऱ साऱरिक् ओमु लऱबा पाःन्निन् कपमो चेक्खुरो ॥

कन् सक्इङ्घड्इडिल्ले थिक्सिगेःक्पा लक्किल्ले पावल नु कोरन्थिबा सेसेहुप्लक्किल्ले खुनेऱ तङ्जुमिल्ले कुयाःम्बेओ पोधक् आजोःक्लो ॥ पावलरे सेसेहुप्लक्पा कुभा मनाहाऱरे खुनेऱ कुजाःत्थि मेदेःसुबा नु मेअत्तुबाओ केसाक्पा नोगप् पिरुसिआङ् खेन् नोगप्पिल्ले मनाहाऱ लुम्मो लायोलां हिम्मा नु नादङ् चोःक्मान् त्येबाल्ले खुनेऱ कुसिक् समेआङ् वयेरो ॥

हेक्क्याङ् पावलरे खेपमोबा सेसेहुप्लक्किन्नु यरुसलेम येक्यक्कोबा याङ्गेसाऱबा नसानिबाहाऱ निङ्वाऱ हम्माआङ् कुभाऱ पिमासि फाऱआङ् पेलि फाक्तुरसिरो ॥

हेक्क्याङ् एगाङ्स्मा नाःत्लाहाऱओ पावलरे खुनेऱ कुत्चाए दाङ्बा येसु ख्रिस्तरे कुसेःक्युक्मिबा पोःक्खेबा पाःन्निन् इगु मेतछिङ्डाङ् साप्तुरो, थेआङ्भेल्ले कोरन्थिबा कुभा मनाहाऱ सेक्खाबा सेःक्युक्मिबासिगे लऱरिक् मेबाःत्तु हेक्क्याङ् पावलेन् इङ्लेक्पारो लऱरिक् पाःन्मेधिक्तुआङ् वयेरो ॥

थामिङ्

निःसुम् १.१-११

पावलेन् नु कोरन्थिबा सेसेहुप्लक् १.१२-७.१६

यहुदिया थुम्मो केवाऱबा नसानिबाहाऱरे लागि कुभाऱ याङ् ८.१-९.१५

पावलरे इङ्गाऱ सेःक्युक्मिबाआ फाऱआङ् उवा चोगुबा १०.१-१३.१०

कुनुप्मा १३.११-१३

पावललाम्बा सेवा

¹ निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाऱलाम्बा ख्रिस्त येसुरे कुसेःक्युक्मिबा पोःङ्से सेगाङ्बा इङ्गाऱ पावल नु आनिऱ नुसाऱ तिमोथिरे* कोरन्थि येक्यक्कोबा निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुसेसेहुप्लक् नु अक्खैया तेङ्गप् खाराक् केयुङ्बा काक् ख्रिस्तेन्नसाःन् केजोःक्पाहाऱ कन् सक्इङ्घड्इडिन् हाक्कासिगेबारो ॥ ² आनिऱ पानुदिङ्पाः निङ्वाऱफुमाङ्नु दाङ्बा येसु ख्रिस्तरे लुङ्गुम् नु सनारुङ्खिनिऱ केबिरररो ॥

निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले आनिऱ आःन्छिङ्मा आबिऱ

³ आनिऱ दाङ्बा येसु ख्रिस्तरे कुम्बा याप्मि लुङ्माऱ केदुक्पा नु आःन्छिङ्मा याप्मि केबिबा पानुदिङ् पाः निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुनारा पोःररो ॥ ⁴ निङ्वाऱफुमाङ्लाम् आघोःसुम्बा आःन्छिङ्माल्ले इनोगेन् तुक्खेओ केवाऱबाहाऱ आःन्छिङ्मा पिमा आसुक्तुमसिम्ल फाऱआङ् खुनेऱए काक् आनिऱ इनोगेन् तुक्खेओ आःन्छिङ्मा आबिऱरो ॥ ⁵ थेआङ्भेल्ले येसुःन् तुक्खे चयेबा हेक्के आनिऱआङ् यरिक् तुक्खे आजाःऱ ॥ बा हेक्केलऱरिक्के निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले ख्रिस्तलाम् यरिक् आःन्छिङ्मान् आबिऱरो ॥ ⁶ आनिगे इनोगेन् तुक्खेःल्ले केःपतिगेःल्ले खेङ्ग खिनिऱ आःन्छिङ्मा नु सेन्लपरे लागिने पोःङ्लो ॥ हेक्क्याङ् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले आःन्छिङ्मा पिरिगेःल्ले

* 1:1 तिमोथि-खुनेऱ पावलरे माङ्सेवा चोगुबालाम्बा नसानिबा केबोःङ्बा लत्छा थाङ्बेन् वये ॥ खुनेऱ नसानिबा पोःक्खेआङ् यरिक्लेङ् पावलनु लाम्दिःक् चोगे ॥

खेन्नाड् खिनिः आः न्छिड्माल्ले लागिरो ॥ हेक्क्याड् आनिगे पिआसिगेबा आः न्छिड्मालाम् आनिगे थरुम्बेबा इनोगेन् तुक्खेःन् खिनिःआड् नासि थःपमा केसुक्तुम्लो ॥ 7 हेक्क्याड् आनिगे इनोगेन् तुक्खे च्येःइगेबा हेक्के खिनिःआड् तुक्खे केज्येःइरो, हेक्केलरिक्के निड्वाःफुमाड्डिल्ले आः न्छिड्मा पिरिगेबा हेक्के खिनिःआड् आः न्छिड्मा केबिरिः केलःबा आनिगे निड्साड्डिन् मेमुन्नेन्लो ॥

8 आमिःम् फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, एसियाबा तेड्गप्पो आनिगे तुमुम्बेबा केसाक्पा इनोगेन् तुक्खेःन् खिनिः निड्वाःओ ताःपमा केलःबा निड्वाः चोगुड्लो ॥ खेन् तुक्खेःङ्ग थम्मा सुक्मेन्देपमना कुइसिःक् चोगे, हेक्केःल्ले आनिगे हिडिगेः केलःबा निड्वाःए मेन्डःपमनारो ॥ 9 सेक्खाए आनिगेग स्येःइगेबि फाःआड् निड्वाः इःतुम्बेरो ॥ कर कङ्ग आनिगे आबाडे ताड्सेःप्सिड्मा फाःआड् मेःन्, कर केसिःबाहाः कुहिड्वेत् केजोःक्पा निड्वाःफुमाड्डिल्लेरक् ताड्सेःपमा आसुक केलःबा इःपमा सुक्तुम्बेर फाःआड् अक्खे पोःक्खेबारो ॥ 10-11 खुनेःग अक्तड्बा किपमा केघुःबा सिःमेन्लाम् सेःपतिगे हेक्क्याड् ताःन्दिआड् सेःपतिगेरो ॥ खुनेः चक्मेल्लःए याम्मोआड् सेःपतिगे हेक्क्याड् खिनिः तुवा चोःक्नु कुभाः यापमि केबिरिः फाःआड् खुनेःओ निड्साड् चोगुम्बेआड् वयिगेरो ॥ हेक्क्याड् यरिक् मनाहारः आनिगे लागि मेजोगुबा तुवाःल्लेन् नोगप्पो निड्वाःफुमाड्डिल्ले आनिगे मुःइसाम् पिरिगेः हेक्क्याड् आनिगे लागि निड्वाःफुमाड्डिन् नोगेन् मेबिरुःरो ॥

पावलरे कोरन्थि मेम्बेःक्मा निड्वाः चोगुः

12 कन् इक्सा खाम्बेःक्मोरक् मेःन्, कर खिनिः तगिआड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाः कुइसिःक् आनिगे येप्लेक्किन् सेसे नु कुदोःपमा कत्तुम्बे केलःबा पाःन्निन् मुरा मेन्याए पाःपमा सुक्तुम्बेरो ॥ कङ्ग मेन्छाम् यापमि सिक्कुम् निड्वाःरे कत्तुम्बेबा मेःन्, कर निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुलुङ्गुम्लाम्बा कत्तुम्बेबारो ॥ 13-14 खिनिः निःपमा केन्छुक्तुमिमम्बा नु कुसिड्निःपमा केन्छुक्तुमिमम्बा पाःन्हाः सक्इड्घड्डो थेआड् मेसापुत्तुम्बेन्लो ॥ आल्लो आनिगे याःम्बेओ मिसाक्लक् कुसिड्गेन्निःत्तुम्, कर थिक्येन् खिनिः काक् पाःन्हाः कुसिड्निःपमा केसुक्तुम् केलःबा इङ्गाः निड्साड् चोगुड्लो ॥ हेक्क्याड् दाड्बा येसुःन् नुःड् युःबा येन्नो खिनिः याःम्बेओ वेः मनाहार नुःबा पाःन् मेत्तुमिसिम्बेबा कुइसिःक् खिनिःआड् आनिगे याःम्बेओ नुःबा पाःन् केजेक्तुमिसिम्लो ॥

15 आनिः नुःरिक्काड् कुसिड् आनिःत्तासि केलःबा पाःन्निन् सेक्खाए इगु कत्तुड्बाल्ले चोगुल्ले मुःइसाम् केघोःसुम्ल फाःआड् याम्मो खिनिःओ ताःमा निड्वाः चोगुड्डाड् वयाड्लो ॥ 16 इङ्गाः मेसोदोनिया तेड्गप् पेःक्काल्ले खिनिःओ लःम्मार पेःक्मा हेक्क्याड् खेपुमोलाम् नुःड्डाइल्लेआड् खिनिःओ लःम्मा निड्वाः चोगुड्लो ॥ हेक्क्याड् यहुदिया थुम्पेःक्काल्ले कुभाः यापमि केबिरिः केलःबा निड्वाः चोगुड्डाड् वाःआ ॥ 17 खिनिःओ ताःमा मेन्छुक्पेन्, कर इङ्गाः कन् हने निड्वाः चोगुड्बा मेःन्, हेक्क्याड् इक्साबा मेन्छाम् यापमि कुइसिःक् लत्थिक् मुराःल्ले ओ नु मेःन् लरिक् पाःपमा निड्वाः चोगुड्बा मेःन्लो ॥ 18 कर निड्वाःफुमाड्डिन् नसाःन्साबा चोःक्पा कुइसिःक् इङ्गाःआड् नसाःन्साबा चोःक्का ॥ इङ्गाः चोगुड् नु मेजोगुड्डिन् लरिक् केबाःपुपा मना मेःन्नाःरो ॥ 19 थेआड्भेल्ले इङ्गाः, तिमोथि नु सिलासलाम्बा निड्वाःफुसाः येसु ख्रिस्तेन्खिनिःओ इङ्भोःसुम्बेल्ले ओ नु मेःन् केलःबा पाःन् होःपतेरो ॥ कर खुनेः “ओरो” पाःत्तुबा पाःन्निन् चोगुःएरो ॥ 20 थेआड्भेल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले चोगुबा आक्खेन् माड्हेक्हाःसाड् खेड्हाः ख्रिस्तओ “ओरो” पोःड्लो ॥ हेक्क्याड् खुनेःलाम्बाए निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमिमिदिड् पोःड्ल फाःआड् आनिगे “आमेन्”, (ओरो, हेक्के पोःड्लरो), पाःत्तुम्बेरो ॥

21 आल्ल निड्वाःफुमाड्डिल्ले ख्रिस्तेन्नु सोरिक् आनिः केरेक् केधुम्बा आजोःक् ॥ हेक्क्याड् खुनेःए यापमि माड्धोःकना आबिरेआड् 22 आनिः खुनेःइन् फाःआड् ओसेःन्धाक्मारे लागि सेसेमाड्डिन् तेन्याड् कुइसिःक् आनिः सिक्कुड्मो आबिरेआड् आवाःरो ॥ हेक्केलरिक् सेसेमाड्डिन् आबिरेबाल्ले चोगुल्ले काक् माड्हेक् चोगुबा पाःन्हाः सेक्खाए ताःरो फाःआड् निःन्धो पोःड्लो ॥

२३ खिनिः पाःन् मेमेत्निङ्ङिन्ल फाःआङ् कोरन्थि येक्यक्को याम्मो मेन्दाबान्बा पाःन्निन् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले निःसुःरो ॥ २४ आनिगेग खिनिः नसाःन्नो युक् चोःक्मा निङ्वाः मेगत्तुम्बेन्लो, थेआङ्भेल्ले खिनिः नसाःन्नो केधुम्बा केजोगिः, कर खिनिः केसःत्तिर फाःआङ् खिनिःनु सोरिक् याःम्बक् चोगिगेरो ॥

2

१ हेक्केःल्ले खिनिः पाःन् मेत्छे इङ्गाः याम्मो खिनिःओ मेन्दाःमा निङ्वाः चोगुङ्गलो ॥ २ थेआङ्भेल्ले इङ्गाः नामाक्मो थानिङ्ने फाःग्र नामाक्मो थाःसुङ्सिङ्बाहाःनुःल्ले वेः हाःत्ले इङ्गाः सःत्तार याःम्मा सुक्काबे? ३ इङ्गाः खिनिःओ ताआल्ले सःपमा केबाङ्बाल्ले आनिङ्वाः मेदुक्खुन्ल फाःआङ् तगिबा सकइङ्घङ्ङो हेक्तङ्बा केसाक्पा पाःन् साप्तुङ्बारो ॥ इङ्गाः सःताल्ले खिनिःआङ् केसःत्तिर केलःबा सेक्खाए निःसुङ्गलो ॥ ४ थेआङ्भेल्ले खिनिः निङ्वाः तुक्ल फाःआङ् मेःन्, कर इङ्गाः लुङ्माः तुक्निङ्बान्कुसिङ् केनिःतुम्ल फाःआङ्डे आनिङ्वाः तुगेआङ् साःरिक् आयोःम्पुःरे हेक्क्याङ् आमिक्वा थाःसुङ्गल खेन् सकइङ्घङ्ङिन् इङ्गाः हाक्निङ्ङाङ् वयाङ्गलो ॥

पाःन्गेभेःम्बाहाः लेपमि पिमासि

५ इङ्गाः खिनिः साःरिक् निङ्वाः केदुक्पा पाःन् पाःपमा आनिङ्वाः होःप्लो, कर इङ्गाः यापमि तुक्खे केजाःपपाल्ले इङ्गाः तुक्खे चाःत्ताङ्बानुःल्लेआङ् माङ्भा यरिक् खेल्ले खिनिः तुक्खे केजाःत्तिआङ् वाःरो ॥ ६ खिनिः थिक्हुप् केबोःक्खिआङ् केबिरुम्बा खुम्दिङ्ङिन् खुनेः कुलागि केरेआङ् वाःरो ॥ ७ हेक्केःल्ले आल्ल खेन् लेपमि केबिरुम्ल पोःङ्, आःन्छिङ्मा केबिरुम्ल पोःङ्, मेःन्ने फाःग्र खेङ्ग साःरिक् कुनिङ्वाः तुक्काङ् निङ्साम्मो थाःरो ॥ ८ खेल्ले चोगुल्ले आल्ल खिनिः खेन् मनाःन् आल्लसाङ् साःरिक् लुङ्माः तुक्तेम्मेः फाःआङ् पेलि फाक्निङ्गलो ॥

९ थेआङ् खिनिः अक्खेलःरिक् सकइङ्घङ्ङ हाक्निङ्बा फाःले काक् आङ्जाःङ्हाः केनाःतुम् केङ्ःतुम्ल केवयिःबि मेःम्बि फाःआङ् खिनिः निङ्वाः साःरुङ्बारो ॥ १० खिनिः लेपमि केबिरुम्बा मनाःन् इङ्गाःआङ् लेपमि पिरुङ्गलो ॥ लेपमि पिमा केबोःङ्बा पाःन् वाःने फाःग्र, खेन् लेपमि पिरुङ्ङिल्ले इङ्गाःग्र ख्रिस्तेः कुयुक्किल्ले खिनिः लागि हेक्के चोगुङ्गलो ॥ ११ माफेन्साम्मिल्ले आनिः इङ्आन्लेक्नेल्ल फाःआङ् हेक्के चोगुङ्बारो, थेआङ्भेल्ले इङ्गलेक्के कुयाःम्बक्किन् आनिः कुसिङ्आनिःतुम्माङ् वाःरो ॥

पावलेन् त्रोआस येक्यक्को पेःक्

१२ आल्ल इङ्गाः ख्रिस्तेः कुसुनाङ्ङ इङ्भोःसे त्रोआस पेगाङ्ङिल्ले खेपमो दाङ्बाल्ले इङ्भोःमा सुयेम्धिक् पिराङ्गलो ॥ १३ हेक्केसाङ् इङ्गाः आनिङ्वाःओ सनारुङ् होःपुतेरो थेआङ्भेल्ले खेपमो खिनिः याःम्बेओ इङ्घङ् केदाःपपा आन्साः तितसेन् मेन्दुम्बान्लो ॥ खेल्ले चोगुल्ले खेपमोबा मनाहाः सेम्मुःइ नाःक्तुङ्सिङ्ङाङ् मेसेदोनिया तेङ्गप्लेपमाङ् पेगाङ्गलो ॥

ख्रिस्तलाम्बा नाःम्मा खोःदेत्

१४ कर निङ्वाःफुमाङ्ङिन् नोगेन्लो, थेआङ्भेल्ले खुनेः सदादिङ् ख्रिस्तेन्नु सोरिक् थङ्नाःम्बा ससःत्सराङ्ङो लाम्आलोःरो ॥ हेक्क्याङ् कुनाम्गेनुःबा फुङ्नाम्मिन् सेःबा कुइसिःक् खुनेः ख्रिस्तेः कुयाःम्बेओबा नेहिनिङ्वाःइन्आनिःलाम्बा केरेक् पिसाङ् सेःसुरो, १५ थेआङ्भेल्ले सेन्लप केघोःबार केबपपा हेक्क्याङ् केमेक्पार केबपपाहाःरे खुनिः लुम्मो आनिः हिङ्मन्निङ्ग निङ्वाःफुमाङ्ङो ख्रिस्तेः तोःन्दुबा फुङ्नाम्कुइसिःक् चोःक्लो ॥ १६ केमेक्पार केबपपाहाःरे लागि कङ्ग सिःमेल्ले कुनाम् कुइसिःक् पोःङ्, कर सेन्लप केघोःबार केबपपाहाःरे लागि कन् नेत्तिगेन् हिङ्मन् केबिबा फुङ्नाम् कुइसिःक् पोःङ्गलो ॥ अक्तङ्बा यम्बा याःम्बक् चोःक्मारे लागि हाःत् लाःरुबे? १७ आनिगेग वेःहाः कुइसिःक् निङ्वाःफु पाःन्जाक् लेङ्हङ् केजोःक्पासिगेग मेःन्लो ॥ खेल्ले कुलेक्वाग

निड्वाऱफुमाङ्ङिल्ले पाङ्घुसिबा कुदोःपुमा मनाहाऱ कुइसिःक् ख्रिस्तरं कुयुक्किल्ले पारिगेऱरो, थेआङ्भेल्ले निड्वाऱफुमाङ्ङिल्ले ओमत्तिगेऱ वाऱ केलऱबान् निःसुम्बेरो ॥

3

कुसङ् सेसेमाङ्हुपपिल्लेन्सेवारोबाहाऱ

1 आल्ल आनिगे आबाडे चम्सिङ्मा हेःक्तिगेबाबि? हेक्क्याङ् वेऱ मनाहाऱ कुइसिःक् आनिगेआङ् खिनिऱ लागि इग्र खिनिऱलाम्बा कन् मनाहाऱ नुःरिक्काङ् लाङ्दाःक्तेम्सिममेऱ केलऱबा सक्इङ्घड् चाहाबा मेजोगिगेन्लो ॥ 2 खिनिऱ हिङ्मन्निङ्ग काक् मनाहाऱरे निःपुमा मेसुकुतुबा नु कुसिङ् मेनिःत्तुबा मेन्छाम् सिक्लुङ्मो सापुमनाबा सक्इङ्घड्लो ॥ 3 सेक्खाए खिनिऱग ख्रिस्तरं सापुतुआङ् आनिगेलाम्बा हाडुबा सक्इङ्घड्निङ्लो ॥ खेङ्ग नाक्चा नु सापुवारे मेःन्, कर आजुनि निड्वाऱफुमाङ्ङिल्ले पाङ्घुबा सेसेमाङ्ङिल्ले सापुतुबारो, सापुलुङ्डो* सापुतुबा मेःन्, कर मेन्छाम् सिक्लुङ्मो ख्रिस्तरं सापुतुबा सक्इङ्घड्निङ्लो ॥

4 ख्रिस्तरं खेन् पाःन्निन् सेक्खा चोःक् फाऱआङ् निड्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुनिःमाओए निःन्धो चोगिगेरो ॥ 5 आनिगे आबाडे थेसाङ् चोःक्मा सुकुतुम्बेऱ फाऱआङ् मेबाःत्तुम्बेन्लो, कर आनिगे निड्वाऱफुमाङ्ङिल्ले चोःक्मा सुकुतुम्बेरो ॥ 6 खुनेऱए कुसङ् सेसेमाङ्हुपपिल्लेन्माङ्सेवा चोःक्मा केसुकुपा चोगिगेआङ् वाऱरो ॥ कङ्ग सापुमनाबा साम्योथिम्लाम्बा मेःन्, कर सेसेमाङ्ङिल्ले बारो, थेआङ्भेल्ले सापुमनाबा साम्योथिम्लिल्ले आसेत्, कर सेसेमाङ्ङिल्ले आहिङ्लो ॥

कुसङ् माङ्हुपपिल्लेन्मिमिदिङ्ङिन्

7 मोसारे खेन् साम्योथिम्लिन् लुङ्सापुपो सापुतुआङ् मिमिदिङ्ङिन्नु तये ॥ हेक्केःल्ले मोसारे कुनाराःल्ले कुमिमिदिङ्ङिन् सेरेम् लऱरेबेर पतुछेसाङ् इस्राइलिहाऱरे कुनाराःन् ओमेपुमा मेन्छुकुतुन्लो ॥ 8 हेक्केःल्ले सिःमेन् केदाःपुपा साम्योथिम्लिन् मिमिदिङ्ङिन्नु तयेःल्ले सेसेमाङ्ङिल्ले तारुबा इङ्जाःङ्ङिङ्ग खेन्नुःल्ले यरिक् मिमिदिङ्ङिन्नु मेजोःक्नेन्बि? 9 मेन्छाम् यापुमिहाऱ पाःन् केधिकुपा माङ्सेवाःन् मिमिदिङ्ङिन्नु पोःक्खेल्ले मेन्छाम् यापुमिओ साम्योनिमा केदाःपुपा माङ्सेवाःन् खेन्नुःल्लेआङ् यरिक् मिमिदिङ्ङिन्नु चोःक्लो! 10 सेक्खाःल्ले कुसङ् सेसेमाङ्हुपपिल्लेन्सेन्दाङ्गेन् मिमिदिङ्ङिन्नु तङ्माल्ले खेन् तगिबा मिमिदिङ्ङिङ्ग थेआङ् मेःन्लो ॥ 11 थेआङ्भेल्ले तगिबान् सेरेम् लऱरे पेसाङ् मिमिदिङ्ङिन्नु चोगेल्ले, सदादिङ् केवाऱबान् खेन्नुःल्लेआङ् यरिक् मिमिदिङ्ङिन्नु चोःक्लो ॥

12 आनिऱग अक्तङ्बा निङ्साङ् आगुत्तुम्बाल्ले चोगुल्ले सेक्खाःन् इङ्भोःमा आङ्गिनेन् ॥ 13 आनिऱग मोसाःन्कुइसिःक्सि मेःन्लो ॥ खेल्लेग इस्राइलिहाऱरे सेरेम् लऱरेबेर पतुछेबा सेन्दाङ्गेन् ओःत्तिःन् मेन्निःसुन्ल फाऱआङ् कुनाःन् तेपुतु फतुछुरो ॥ 14 कर मनाहाऱरे खुनिऱ निड्वाऱबान् केसाक्पा पोःक्खेआङ् आल्ल थारिक्साङ् थिक्सिगेःक्समा माङ्हुपपिन् मेनिःरुल्ले सेक्खाःन् कुसिङ् मेन्निःत्तुन्ल फाऱआङ् खेन् नादेपुमाल्ले तेपुतुऱरो ॥ कन् नादेपुमाङ्ग ख्रिस्तेन्चोःक्मनाबा नसाःन्निन्ल्लैरक् हन्नुऱरो ॥ 15 आङ्गन् थारिक्साङ् मोसारे सापुतुबा साम्योथिम्लिन् मेनिःरुल्ले खेङ्हाऱरे खुनिऱ निड्वाऱइन्खेन् नादेपुमाल्ले तेपुतुऱआङ् कुसिङ् मेन्निःत्तुन्लो ॥

16 कर आत्तिन् मनाःल्ले दाङ्बान् नसाःन् चोगुऱ, खेल्ले कुनादेपुमान् हन्लो ॥ 17 आल्ल दाङ्बाङ्ग सेसेमाङ्गो, हेक्क्याङ् दाङ्बाल्ले कुसेसेमाङ्ङिन् आत्तो वाऱ, खेपुमो चोःक्युम्भो वाऱरो ॥ 18 आनिऱ दाङ्बाल्ले कुमिमिदिङ्ङिन् ओसेःन्आधाक्ल फाऱआङ् आनिऱ नादेपुमान् हरेआङ् वाऱरो ॥ दाङ्बान् सेसेमाङ्गो, हेक्क्याङ् खुनेऱलाम्बा केदाःबा कुमिमिदिङ्ङिल्ले खुनेऱ कुइसिःक् आलेङ्सिङ्ग आबेःक्, हेक्क्याङ् आल्लसाङ् यरिक् मिमिदिङ्ङिन्नु आबोःङ्ग आबेःक्लो ॥

4

सुनाङ् सेःमा

* 3:3 निड्वाऱफुमाङ्ङिल्ले यहुदिहाऱ थिबोःङ् साम्योथिम् इङ्जाःङ् पिरुसिल्ले सापुलुङ्डो सापुतु पिरुसिआङ् वये ॥

1 हेक्केःल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुलुङ्गुम्लाम् कन् माड्सेवान् खोःसुम्बेआड् वयिगेबाल्ले चोगुल्ले आनिगे निड्साड् मेबुकनेन्लो ॥ 2 खेल्ले कुलेक्वा आनिगेग मनारे मेन्नि ए चोःकमनाबा सिरिड्मःमा याःम्बक्हाऱ नाऱरुम्बेआड् वयिगेरो ॥ आनिगे इड्लेक् मेजोगुम्बेन्लो हेक्क्याड् निड्वाऱफु पाःनजाक्किन् योधो मेजोगुम्बेन्लो ॥ आनिगेग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले ओमत्तिगेऱ वाऱ फाऱआड् निःसुम्बेआड् मनाहाऱ सेक्खा पाःनलक् मेत्तुम्सिम्बेऱ, हेक्क्याड् काक् नसाःन्साबाहाऱरे खेन् कुसिड्मेनिःतुऱरो ॥

3 आनिगे सेःसुम्बेबा सुनाइड्डिन् नादेपमाल्ले तेपतुआड् पत्ने फाऱग्र खेड्ग केमेक्पार केबेःक्पाहाऱरे लागिरक् तेपतुऱरो ॥ 4 कन् इक्सादिड् खाम्बेःकमोबा माड् माफेन्साम्मिल्ले ए नसाःन् मेन्जोःकमनाबाहाऱरे खुनिऱ निड्वाऱइन्फेत्लाःन्दु पिरुसिबाल्ले चोगुल्ले खेड्हाऱरे ख्रिस्तेऱ कुमिमिदिड्गेन् सुनाइड्डिल्लेन् ओःत्तिःन् निःमा मेन्छुक्तुन् ॥ ख्रिस्तेड्ग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुडःतलो ॥ 5 थेआड्भेल्ले आनिगेग आबाडे याःम्बेओ इड्भन् मेजोगुम्बेन्, कर आनिगेग येसुरे कुलागि खिनिऱ सेवारोबा पोःक्खिगेबा पाःननिन् नु येसु ख्रिस्तेन्ने दाड्बारी फाऱआड् इड्भोःसुम्बेरो ॥ 6 थेआड्भेल्ले खादाम्मो ओःत्तिःन् ओःत्ल फाऱआड् केबाःप्पा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले ख्रिस्तेऱ कुनाराओ केओःप्पा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमिमिदिड्गेन् नेहिनिड्वाऱइन्कुसिड् निःप्मा आसुक्तुम्ल फाऱआड् आनिगे सिक्लुड्मो खुनेऱ कुओःत्तिःन् ओःप्पाड्घुआड् वाऱरो ॥

फुजिक्को याक्मनाबा याम्साम्गेन् याड्भु

7 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले ओःप्पाड्घुबा कन् सुनाइड्डेन् ओःत्तिःन् आनिऱओ वाऱ, कर कन् पयम् यम्बा मुक्साम्मिड्ग आनिऱलाम्बा मेःन्, कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले ताः केल्बान् केरेक्ले मेनिःसुर फाऱआड् आनिऱग कन् याड्भु याक्मनाबा फुजिक् कुइसिःक्लक् आजोःक्लो ॥

8 आनिगेग काक् पिसाड्डलाम् इनोगेन् तुक्खेःल्ले युक्तिगेआड् वयिगेसाड् आनिगेग मेन्युःत्ते वयिगेरो ॥ आनिगेग हःन्दा लेक्तिगेआड् वयिगेसाड् हारि मेन्दाए वयिगेरो ॥ 9 आनिगेग तुक्खे मेजाःत्तिगेसाड् निड्वाऱफुमाड्डिन् आनिगेनु वाऱरो ॥ हेक्क्याड् आनिगे मेसोःन्दिगेसाड् याम्मो पोगिगेऱरो ॥ 10 येसुरे कुहिड्मन्निन् आनिगे नासिड्गेन् थक्को निधाःप्ल फाऱआड् खुनेऱ तुक्खे च्येआड् स्येबा कुइसिःक् थिक्क्याःन्धक् आनिगे नासिड्गेन् थक्को तुक्खे च्येऱड्गेरो ॥ 11 आनिगे केसिःबाआड् केबेःक्पा नासिड्गेन् थक्को येसुरे कुहिड्मन्निन् निधाःप्ल फाऱआड् येसुरे कुलागि थिक्क्याःन्धक् सिःमा लिड्धोओ केरिगेरो ॥ 12 हेक्केःल्ले खिनिऱ लुम्मो माड्सेवा चोःक्कि सिःमा लिड्धोओ केरिगेल्ले खिनिऱ मेन्नुपमनाबा हिड्मन्निन् केघोःसुम्लो ॥

13 साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् सापतेआड् पत्, “इड्गाऱ नसाःन् चोगुड्, खेल्ले चोगुल्ले इड्गाऱ पाःराड्डलो ॥”* बा हेक्त्तड्बा नसाःन्लाम्बाए आनिगेआड् नसाःन् चोगुम्बेऱ, खेल्ले चोगुल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुयाःम्बेओ पारिगेऱरो ॥ 14 दाड्बा येसुःन् सिःमेन्लाम्बा कुहिड्वेत् केजोःक्पाल्ले आनिऱआड् येसुःन्नु सोरिक् कुहिड्वेत् आजोःक्काड् आनिऱ केरेक् खुनेऱओ आदाःतलो केल्बान् निःसुम्बेरो ॥ 15 आनिगे तुक्खे च्येऱड्गेबा केरेक् पाःन्हाऱग खिनिऱ लागि ए पोःक्खेबारी, हेक्केःल्ले मनाहाऱरे आक्खेम्म्याक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुलुङ्गुम्मिन् मेघोःसुऱ, खेम्म्याक् यरिक्के निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमिड्सो इड्धाःड्डिन् पोःड्ल फाऱआड् खेड्हाऱरे खुनिऱ नोगेन्निन् मेभोःसुऱरो ॥

नसाःन्लाम्बा हिड्मा

16 खेल्ले चोगुल्ले आप्फाल्लेआड् आनिऱ निड्साड् मेबुकनेन्लो ॥ आनिऱ नासिड्गेन् थक्किन् सिःबेःक्साड् आनिऱ याम्साम्मिड्ग थिक्क्याःन्धक् कुसड् पोःड्ल पेःक्लो ॥ 17 थेआड्भेल्ले आनिऱ आदुमुम्बा चुक्सा नु सप्फाधिक्पा इनोगेन् तुक्खेहाऱरेग मेन्नुपमनाबा मिमिदिड् केघोःबा आजोःक्लो ॥ हेक्क्याड् मिमिदिड्डिन्नु तड्माल्ले खेड्ग थेआड् मेःन्लो ॥ 18 आल्लो आनिःसुम्बा इनोगेन् तुक्खेहाऱग ओआम्मेत्तुम्मिन्लो, कर निमेन्देपमना पाःन्नो ओआम्मेत्तुम्लो ॥ थेआड्भेल्ले

* 4:13 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् ११६.१०

आनिः आनिःसुम्बा पाःन्हाः सप्फाधिकपारो, कर निमेन्देत्मनाबा पाःन्हाःग आप्फाल्लेसाङ् वाःरो ॥

5

1 आल्ल आनिः आवाःबा कन् नासिङ्गेन् थक्किङ्ग बा कन् इक्साओबा साःङ्गाहिम् कुइसिःक् चोःक्लो ॥ कन् साःङ्गाहिम्मिन् यःल्ले मना हुक्किल्ले मेःन्, कर निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले चोगु आबिरेबा मेन्नुपमनाबा हिम्मिन् साङ्ग्रामपेदाङ्डो वाःरो ॥ 2 कर खेन् साङ्ग्रामपेदाङ्डोबा हिम्मिन् खोःमा साःरिक् निङ्वाः आजोगुम्बाल्ले चोगुल्ले आनिः आल्लो निङ्वाः इगेःक् लःरो, 3 थेआङ्भेल्ले चाङ्डिल्ले थक्किन् तेपुत्तुबा हेक्के खेन् हिम्मिल्ले आदेप्पाङ् आनिः लेक्चाबेधिःक् आम्वोःङ्नेन्लो ॥ 4 थेआङ्भेल्ले कन् नासिङ्गेन् थक्किल्लेन् साःङ्गाहिम्मो आवाःर थारिक् तुक्खेःल्ले सक्मा पुःआङ् आनारो ॥ आनिः लेक्चाबेधिःक् आबोःङ्ल फाःआङ् मेःन्, कर साङ्ग्रामपेदाङ्डोबा हिम्मिन् आल्लसाङ् यरिक् आजोक्सिङ्गल फाःआङ्लो ॥ हेक्केलःरिक् केसिःबाआङ् केबेःक्पा थक्किन् मेन्छिःमनाबा थक्को लेङ्गिङ्गो ॥ 5 आल्ल बा कन् पाःन्निःल्ले लागिण निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले आनिः आजोगेआङ् आवाःरो, हेक्क्याङ् खेन् कुसङ् मेन्नुपमनाबा हिङ्मन् सेक्खाए आघोःसुम् केलःबान् ओसेःन्धाक्से तेन्याङ् कुइसिःक् सेसेमाङ्डिन् आबिरेआङ् आवाःरो ॥

6 खेल्ले चोगुल्ले कन् नासिङ्गेन् थक्कोबा हिङ्मन्नो आवाःर थारिक् दाङ्बान्नु माःङ्घाए आवाः केलःबा कुसिङ् आनिःत्तुम्साङ् आनिःग सदादिङ् हाङ्हाङ् आलःरो ॥ 7 थेआङ्भेल्ले आनिःग निःमनाबालाम्बा मेःन्, कर नसाःन्लाम्बाने आहिङ्गो ॥ 8 आनिःग हाङ्हाङ् आबोःक्खेआङ् आवाः फाःआङ् इङ्गाः सेक्खाए पाःत्तुङ्लो, हेक्क्याङ् कन् नासिङ्गेन् थक्को हिङ्मानुःल्लेआङ् दाङ्बान्नु सोरिक् हिङ्मा आनिः सिराः थाङ्गो ॥ 9 हेक्केःल्ले कन् नासिङ्गेन् थक्को आवाःसाङ्, दाङ्बान्नु आहिङ्साङ्, आनिः निङ्सेःक्किङ्ग दाङ्बाल्ले कुनिङ्वाः तामारो ॥ 10 थेआङ्भेल्ले खासेन्ले लागि आनिः केरेक् ख्रिस्तरे कुघासेन्नो येप्माए पोःङ्गो ॥ हेक्केलःरिक् आनिः केरेक्ले कन् नासिङ्गेन् थक्को आवाःङ्गल्ले आजोगुम्बा नुःबा नु ताप्फेःम्बा याःम्बक्किल्ले खोःमा केबोःङ्बा खासेन्निन् आघोःसुम्लो ॥

निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले ख्रिस्तलाम्बा खुनेःओ आदाःत्

11 खेल्ले चोगुल्ले आनिगेग दाङ्बाल्ले कुमिङ्गो इङ्धाःङ्गिङ्ग कुसिङ्ग निःत्तुम्बेबाल्ले चोगुल्ले मनाहाः खुनेः लेप्माङ् मेनुःङ्गल फाःआङ् हाङ्हाङ् मेत्तुम्सिम्बेःरो ॥ निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले आनिगे आक्तङ्बा चोगिगेः केलःबान् नुःरिक्काङ् निःसुःरो, हेक्क्याङ् खिनिःआङ् खेन् कुसिङ्ग केनिःत्तुम् केलःबान् निङ्साङ् चोगुम्बेःरो ॥ 12 याम्मो, आनिगेग खिनिः तगि चम्मासिगेबा मेःन्लो! आनिगे चोगुम्बेबा याःम्बक्को खिनिः नेबो पोःमा सुयेम् पिआसिगेबारो ॥ हेक्केलःरिक् सिक्कुङ्गोबा पाःन्हाःग मेःन्, कर निःमनाबा पाःन्हाःओरक् आङ्दिङ्ग केलःबाहाः नोगप् पिमा केसुक्त्तुम्सिम्लरो ॥ 13 आनिगे निङ्वाः मेन्दक्मनाबा हेक्के लःरिगेने फाःग्र कन् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुसेवा चोगुम्बेबाल्ले चोगुल्लेरो, हेक्क्याङ् आनिगे निङ्वाः कुदोःप्मा केगप्पा हेक्के लःरिगेने फाःग्र कन् बा खिनिः लागिणरो ॥ 14 आनिगे चोगुम्बेबा पाःन्हाःग ख्रिस्तरे लुङ्माः तुक्त्तिगेबाल्ले चोगुल्ले चोगुम्बेबारो, थेआङ्भेल्ले केरेक् मेन्छाम् याप्मिहाःरे लागि खुनेः स्ये, खेल्ले चोगुल्ले काक् आस्ये केलःबा पाःन्निन् कुसिङ्ग निःत्तुम्बेरो ॥ 15 दाङ्बान् केरेक्ले लागि स्येरो, खेल्ले चोगुल्ले केहिङ्बाहाः आल्लआङ्धो आबाङ्गे लागि मेःन्, कर दाङ्बाल्ले कुलागि मेहिङ्गलो ॥

16 खेल्ले चोगुल्ले, आल्लआङ्धो आनिगे मेन्छाम् याप्मि निःमोलाम् आत्तिन्नाङ् ओमेमेत्तुम्बेन्लो ॥ तगि हेक्केलःरिक्के ख्रिस्तेन्ओमेत्तुम्बेआङ् वयिगेसाङ् आल्ल आनिगे हेक्के मेजोगुम्बेन्लो ॥ 17 आत्तिल्ले ख्रिस्तेन्नसाःन् चोगुः, खेन् कुसङ् मना पोःङ् ॥ हेक्क्याङ् तगिस्मा पाःन्हाःग लेक्तेबेआङ् काक् कुसङ् पोःक्खेआङ् वाःरो! 18 कन् केरेक्निङ्वाःफुमाङ्गलाम् पोःक्खेबारो ॥ खुनेःए ख्रिस्तलाम् आबाङ्गे खुनेःओ आनिः आदारेबारो, हेक्क्याङ् वेःहाः खुनेःओ ताःप्मासि माङ्सेवाःन् आबिरेआङ् वाःरो ॥ 19 खेन् फाःङ्ग निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले

काक् मनाहाऱ ख्रिस्तलाम् खुनेऱओ तारुसिऱ ॥ मनाहाऱ खुनिऱ लायोःल्लेन् आपत्तिक् मेगुःतुन्छिन्लो, हेक्क्याड् वेऱहाऱ खुनेऱओ ताःपमासि सुनाइड् आबिरेआड् वाऱरो ॥ 20 खेल्ले चोगुल्ले आनिगेग ख्रिस्तर कुहाड्लाड्बासिगेरो, हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिन् आनिगेलाम्बा पेलि फाक्ल वाऱरो ॥ निड्वाऱफुमाड्डिन्नु नादड् चोगेम्मेऱ फाऱआड् ख्रिस्त लेपमाड्लाम् आनिगे पेलि फाक्कासिगेरो ॥ 21 थेआड्भेल्ले आनिग ख्रिस्तलाम् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ साम्योनिबा आबोःड्ल फाऱआड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले लायो मेन्जोःक्के केवाऱबान् आनिऱ लागि लायो कुःतुरो ॥

6

1 हेक्क्याड् आनिगे निड्वाऱफुमाड्डिन्नु सोरिक् याःम्बक् केजोःक्पा पोःक्खिगेबाल्ले चोगुल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले लुड्माऱ केदुक्तिबा सुनाइड्डिल्ले पाःन्निन् खिनिऱ हिड्मन्नो हने पोःड्मा मेबाड्घेम्मिन्नेऱ फाऱआड् पेलि फाक्कासिगेरो ॥ 2 थेआड्भेल्ले खुनेऱ माड्निड्वाऱपाःन् केबाःपपालाम् अक्खे पाःत्तुआड् वाऱ, “खेनेऱ केजोगुबा तुवाःन् सुयेम्मो खेप्सुड्, हेक्क्याड् सेन्लप्लिल्ले येन्नो खेनेऱ कुभाऱ पिनेरो ॥”* इड्गाऱ सेक्खा मेत्निड्, आल्लो खेन् “सुयेम्मिन्” त्येआड् वाऱ ॥ सेन्लप्लिल्लेन्येन्निन् आइन्नेरो ॥

पावलरे कुदुक्खेःन्

3 आनिगे माड्सेवाओ आपत्तिक् मेदानेन्ल फाऱआड् आत्तिन् मनाःल्ले कुलाम्मिन्नाड् मेहम्सुम्बेन्लो ॥ 4 कर आनिगे निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेक्खाएबा कुसेवारोबासिगे फाऱआड् काक् परिक्ले आबाडे ओसेःन्धाक्कासिगेरो ॥ आनिगे काक् तुक्खे चयेऱइगेल्ले, केसाक्पा पाःन् तुमुम्बेल्ले हेक्क्याड् निड्वाऱ पड्सिड्डिल्ले सारिक् नासि थःत्तुम्बेरो ॥ 5 आनिगे तेःम्भुक् चयेऱइगे, पुड्लाहिम्मो थयेऱइगेआड् वयिगे, आनिगे तक्लेड्वाओ यरिक् मेबोगेआड् मेवाऱरो ॥ सारिक् याःम्बक् चोगुम्बे हेक्क्याड् कुभा येन् इम्मा नु चामाआड् मेड्घोए वयिगेरो ॥ 6-7 आनिगे सेसे हिड्मन्लाम्, खासिड् निःपमालाम्, नासि थःपमालाम्, नुःरिक्काड् लुड्माऱ तुक्मालाम्, सेसेमाड्डिल्ले कुमुक्साम्लाम्, कुदोःपमा मिःमजिलाम्, सेक्खाबा सुनाइड्घड्लाम्, हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमुक्साम्मोलाम् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसेवारोबासिगे फाऱआड् आबाडे ओसेःन्धाक्कासिगेरो ॥ आक्तड्बा येम्मोसाड् आनिगे फेजुम् फेयाग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसिराऱ केधाड्बा आनिगे साम्योनिबा हिड्मन्नेरो ॥ 8 मनाहाऱरे मिड्सो इड्धाःड् मेबिरिगेसाड् मेम्बिरिगेन्छाड्, नुःबा नु तापफेःम्बा मेमेत्तिगेसाड्, आनिगे निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसेवा चोगुम्बेऱरो ॥ आनिगे कुदोःपमा चोगिगेऱ कर इड्लेक्के मेमेत्तिगेरो ॥ 9 आनिगे नुःरिक्काड् कुसिड् मेनिःत्तिगेसाड् कुसिड्मेन्निःपमना मेलेड्डिल्लो ॥ सिःमालिड्धो केरिगेसाड् कुहिड्वेत्त वयिगेरो ॥ तेःम्भुक् मेयाःक्तिगेसाड् मेन्छिःए वयिगेरो ॥ 10 मेरिड्डो थयेऱइगेसाड् सदादिड् सःत्तिगेरो ॥ याड्गेसाऱबा चोगिगेसाड् यरिक् मनाहाऱ नसाःन्नो याड्साकुन्धेसाबा चोगुम्सिम्बेरो ॥ थेआड् मेगत्तुम्बेन्छाड् काक् पाःन् केगप्पा कुडिसिःक् चोगिगेरो ॥

11 कोरन्थिबा चुम्से, खिनिऱ आनिगे निड्वाऱबा पाःन्निन् मेत्तासिगेआड् वयिगे, खिनिऱनुग आनिगे निड्वाऱइन्हेरेआड् वाऱ ॥ 12 आनिगे लुड्माऱ मेदुक्कासिगेम्बा मेःन्लो, कर खिनिऱने यापमि लुड्माऱ तुक्मा केलरुम्ल केबेगिआड् केवयिऱरो ॥ 13 इड्गाऱग हिन्जाऱबित्छाहाऱ मेपमनाबा हेक्के खिनिऱ मेत्निड्लो-आनिगे निड्वाऱइन्खिनिऱनु यम्बा चोःक्पा कुडिसिःक् खिनिऱ निड्वाऱइन्नाड्चुक्पा मेःन्, यम्बा चोगेम्मेऱओ ॥

नसाःन् मेन्जोःक्मनाबाहाऱनु सिड्सिड् लऱमा

14 ख्रिस्तेन्नसाःन् मेन्जोःक्मनाबाहाऱनु सोरिक् मेघेःप्पासिम्मिन्नेऱओ,* थेआड्भेल्ले साम्योनिबा नु लायोबा पाःन्हाऱ मेदड्नेन्लो! सेन्दाड्गेन् ओःत्तिःन् नु माक्चिगेन् खादाम्मान् मेदड्नेन्लो ॥

* 6:2 यसैया ४९.८ * 6:14 खेन् फाऱड्न् ख्रिस्तेन्नसाःन् मेन्जोःक्मनाबाहाऱनु सोरिक् मेदड्डिसिम्मिन्नेऱओ पोःड्लो ॥ कुबिओ, ख्रिस्तेन्नसाःन् केजोःक्पाहाऱरे नसाःन्मेन्जोःक्मनाबाहाऱनु मेःक्खिम्चोःक्मा मेनुऱनेन्लो ॥

15 ख्रिस्तेननु माफेन्साम्मिन्* आक्खेलरिक् तड्मा सुक्सिऱबे? हेक्केलरिक्के ख्रिस्तेननसान् केजोःक्पाहाऱ नु नसान् मेन्जोःक्मनाबाहाऱरे खुन्छिऱ पाःन्निन्नाड् आक्खेलरिक्तड्बे? 16 निड्वाऱफु माड्हिम्मिन् नु नावाइत्लाःन् आक्खेलरिक् तड्मा सुक्पे? थेआड्भेल्ले आनिऱग आजुनि निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमाड्हिम्मिसिरो ॥ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले साम्योसाप्लाओ अक्खेलरिक् पाःत्तुआड् पत्, “इड्गाऱग खेड्हाऱरे खुनिऱ लुम्मो वाऱआआड् लाड्घेःक्कारो ॥ हेक्क्याड् इड्गाऱ खुनिऱ निड्वाऱफुमाड् पोःड्डा, हेक्क्याड् खेड्हाऱ आमना मेबोःड्लो ॥”* 17 यहवे दाड्बाल्ले पाःत्तु, “खेल्ले चोगुल्ले खेड्हाऱओलाम्बा लःन्देम्मेऱआड् खेड्हाऱनु सौरिक् मेवयेम्मिन्नेऱओ ॥ खेड्हाऱरे खुनिऱ आजिःन्जिःम्बा पाःन्हाऱ मेसुसेम्मिन्नेऱ, हेक्क्याड् इड्गाऱ खिनिऱ ताःक्निड्लो ॥”* 18 इड्गाऱग खिनिऱ पानुदिड् पाः पोःड्डा, हेक्क्याड् खिनिऱग इड्गाऱ आबुगेन् आस्साः केबोःक्खिऱरो लऱरिक् मुक्सम्दाड्बा यहवे दाड्बाल्ले पाःत्तुरो ॥”*

7

1 आमिःम् आन्जुम्मे, आनिऱग कन् माड्हेक्हाऱ आघोःसुम्माड् आवाऱबाल्ले चोगुल्ले आनिऱ नासिड्गेन् थक् नु याम्साम् केजिःम्बा पाःन्हाऱलाम् सेसे चोःक्कासिरो ॥ हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मिड्सो इड्धाःड् खोःसुर फाऱआड् आनिऱ सेसे पोःक्खिऱ पिगिरो ॥

पावलेन् सःत्

2 आनिगे लागि खिनिऱ निड्वाऱइन्यम्बा चोगेम्मेऱओ ॥ आनिगे खिनिऱ हाःत्ताड् ताप्फेःल्लिक् मेम्मेत्ते वयिगे, खिनिऱ हाःत्ताड् फेत्मेल्लाःन्ने वयिगे, हेक्क्याड् थेमाइ खोःमा फाऱआड् खिनिऱ हाःत्ताड् इड्मेल्लेक्के वयिगेरो ॥ 3 इड्गाऱग खिनिऱ आप्तिक् कुःत्निड् फाऱआड् कन् पाःन्निन् पाःत्तुड्बा मेःन्लो, थेआड्भेल्ले आनिगेग खिनिऱनु हिडिगेसाड् स्येऱइगेसाड् आनिगे सिक्लुड्मो केवयिऱ फाऱआड् तगिए पाःत्तुड्डाड् वाऱआरो ॥ 4 इड्गाऱ खिनिऱनु मेड्गिए पाःपमा सुक्त्तुड्, खिनिऱ केजोगुम्मिल्ले आनेबो पोःरेआड् वाऱरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले इड्गाऱ हाड्हाड् लऱराड्डाड् वाऱआ, हेक्क्याड् आनिगे केरेक् इनोगेन् तुक्खेओ इड्गाऱ साऱरिक् सःत्ताड्डाड् वाऱआरो ॥

5 थेआड्भेल्ले आनिगे मेसेदोनिया थुम्मो त्येऱइगेल्ले कन् आनिगे नासिड्गेन् थक्किल्ले नाःम्सिड्मा येम् मेघोःसुन् ॥ आनिगेग काक् पिसाड्लाम्बा येत्तुक्खेःल्ले कबिगेरो, लाःक्कात्तो पाःन्धड् हेक्क्याड् निड्वाऱसिगाड्बा किःमा सिःमेन् वयेरो ॥ 6 कर निड्वाऱ तुक्मो केधाःबाहाऱ हाड्हाड् केमेपपा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले तितसरे कुदाःमाओलाम्बा हाड्हाड् मेत्तिगेरो ॥ 7 हेक्क्याड् खुनेऱ कुदाःमाल्लेरक् मेःन्, कर खिनिऱ केबिरुम्बा हाड्हाड् लऱमा इड्घड्डिल्लेआड् हाड्हाड् मेत्तिगेरो ॥ खेल्लेग आक्खेन् साऱरिक् खिनिऱ इड्गाऱ याप्मि तुम्मा निड्वाऱ केगत्तुम्, हेक्क्याड् तगि पेःन्देबा पाःन्निन्ले खिनिऱ निड्वाऱ साऱरिक् तुगेबा पाःन्निन्, हेक्क्याड् इड्गाऱ आक्खेन् साऱरिक् कम्ब्राड् याप्मि केमेत्तिऱ केल्ऱबा पाःन्हाऱ चेक्त्तिगेरो, हेक्केःल्ले खेन् पाःन्निन् खेप्सुड्डाड् साऱरिक् सःत्ताड् ॥

8 इड्गाऱ साप्त्तुड्बा सक्इड्घड्डिल्ले खिनिऱ निड्वाऱ तुगेसाड् इड्गाऱ आनिड्वाऱ मेलोनेन्लो ॥ आनिड्वाऱ लोसाड् इड्गाऱ साप्त्तुड्बा सक्इड्घड्डिल्ले सप्फारक् खिनिऱ निड्वाऱ तुगेबा पाःन्निन् कुसिड् निःत्तुड्लो ॥ 9 खिनिऱ निड्वाऱ तुगे फाऱआड् इड्गाऱ सःत्ताड्बा मेःन्, कर खिनिऱ निड्वाऱ तुगेबाल्ले चोगुल्ले लायोलाम् केहिन्दि फाऱआड्ने इड्गाऱ सःत्ताड्बरो ॥ खिनिऱ निड्वाऱ तुक्माड्ग

* 6:15 माफेन्साम्मिन्-ग्रिक् पाःन्दाड्डो बेलिआल पोःड् ॥ खेड्ग माफेन्साम्मिल्ले लत्छा कुमिड्लो ॥ * 6:16 लेबि २६.१२, इजिकिएल ३७.२७ * 6:17 यसैया ५२.११, इजिकिएल २०.३४ * 6:18 २ सामुएल ७.१४

निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ कुइसिःक् वयेरो, खेल्ले चोगुल्ले आनिगेलाम्बा खिनिऱ इम्मोःक् थेआड् मेबोःक्खेन्लो ॥ 10 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ कुइसिःक्पा निड्वाऱ तुक्माल्लेग लायोलाम् मनाहाऱ मेहिन्, हेक्क्याड् खेन् हिम्माल्ले सेन्लपपो लाम्लोसुसिऱरो ॥ हेक्क्याड् निड्वाऱलोःमा मेबोःङ्नेल्लो ॥ कर मेन्छाम् यापमि निड्वाऱ कुइसिःक्पा निड्वाऱ तुक्माल्लेग सिःमेन् तारुऱरो ॥ 11 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ कुइसिःक्पा खिनिऱ निड्वाऱ तुक्माल्ले खिनिऱओ थेमा चोगुआड् वाऱ केलऱबा पाःन्निन् निड्वाऱ इःत्तैम्मेऱओ ॥ खेल्ले कुसिक्केसम्बा केजोगिऱआड्खिनिऱ सेक्खाए आप्तिक मेःन्नेबा चोगिगे फाऱआड् ओसेःन्गेधाक्सिड्बा केजोगिऱरो ॥ खेल्ले खिनिऱ लुम्मो लायो केजोःक्पाहाऱनु कुसाक्केन् केबोःक्पा केजोगिऱरो ॥ खेल्ले लायोःल्ले तारुबा खुमदिड्डिन्नु केगिबा केसिःबा केजोगिरो ॥ खेल्लेग इड्गाऱनु तुम्मा निड्वाऱ केजोःक्पा केजोगिऱरो ॥ खेल्ले लायो केजोःक्पाहाऱ खुमदिड् पिमासिआड्निड्वाऱफुमाड्डो तोःम्मासि निड्वाऱ केजोःक्पा केजोगिऱरो ॥ खिनिऱग काक् पाःन्नो सेक्खाए फोत्या मेःन्नेबा पोःड्मा ओसेःन्गेधाक्कासिरो ॥ 12 हेक्क्याड् इड्गाऱग पाःन् केभेःम्बा नु खेन् पाःन्लाम् निड्वाऱ तुक्माओ केधाःबाहाऱरे लागि खेन् सक्इड्घड्डिन् साप्तुड्बा मेःन्लो ॥ कर खिनिऱग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ आनिगे लेपमाड् आक्खेन् नुःबा निड्वाऱ केगत्तुम् केलऱबा कुसिड् निःत्तैम्मेऱ फाऱआड् साप्तुड्बारो ॥ 13 आनिगेग कन्लाम्बा हाड्हाड् पोःक्खिगेआड् वयिगेरो ॥

खेन्नुःल्लेआड् कुत्चिओ तितसेन् खिनिऱ केरेक्ले हाड्हाड् केमेत्तुम्माड् कुनिड्वाऱ केदाःसुम्बाओ आनिगे साऱरिक्के सःत्तिगेआड् वयिगेरो ॥ 14 खिनिऱ आनेबो केभोःसुम्बा पाःन्निन् खुनेऱ चेक्त्तुड्डाड् वयाड्, हेक्क्याड् खिनिऱ नाधाःमो यापमि केन्धासिन्लो ॥ सदादिड् आनिगेग खिनिऱ सेक्खा पाःन् मेत्तासिगेबा कुइसिःक् खिनिऱ आनिगे नेबो केभोःसुम्बा पाःन्निन् तितसेन् चेक्त्तुम्बेबा हेक्केए सेक्खा केरेबान् खुनेऱ निःसुआड् वाऱरो ॥ 15 हेक्क्याड् खिनिऱ इड्जाःङ्गेम्बा केबोःक्खिआड् मिड्सो इड्धाःङ्गु किःमा यड्माओ लाड्गेदाःक्त्तुम्बा पाःन्निन् निड्वाऱ इःत्तुर खिनिऱ लेपमाड् खुनेऱ कुमिःमजिन् पोःर पत्लो ॥ 16 इड्गाऱग खिनिऱओ सेक्खाए ताःक्पो चोःक्मा सुक्त्तुड् फाऱआड् सःत्तारो ॥

8

निड्वाऱ हम्माआड् पिमा

1 आल्ल आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मेसेदोनिया थुम्मोबा सेसेहुपलक्हाऱ साऱरिक् लुड्माऱ तुक्त्तुसिबान् खिनिऱ निड्वाऱ खोःसेम्मेऱ फाऱआड् निड्वाऱ चोगुम्बेरो ॥ 2 खेड्हाऱरे साऱरिक् येत्तुक्खे मेदुमुसाड् मेसःत्ते, हेक्क्याड् याड्मेसाऱरेसाड् आत्तात्तान्ने खुनिऱ निड्वाऱ मेहनदुआड् आत्तात्तान्ने कुभाऱ मेबिरुरो ॥ 3 थेआड्भेल्ले खेड्हाऱरे खुनिऱ सुक्सुक्लक् मेःन्, कर खेन्नुःल्लेआड् यरिक् आबाडे खुनिऱ निड्वाऱ मेहनदुआड् मेबिरुबान् सेक्खाए पाःत्तुड्लो ॥ 4 खेड्हाऱरे यरुसलेमस्मा नसानिबाहाऱ आनिगेआड् कुभाऱ पिमा सुयेम् आबिरेम्मेऱ लऱरिक् आनिगे एत्तलेड् पेलि मेभाक्तिगेरो ॥ 5 आल्ल खेड्हाऱरेग आनिगे निड्साड् चोःक्मनाबा हेक्केरक् मेन्जोगुन्लो, कर दाड्बाओ तगि मेबिसिड् हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ कुइसिःक् आनिगे काक् पाःन्हाऱ मेघेप्सु ॥

6 हेक्केःल्ले तितसरेए खिनिऱओ तगि हेक्के चोःक्मा सुजा केबिरिबाल्ले चोगुल्ले खेन् नुःबा याःम्बक्किन् चोःक्मा सुप्पारे लागि कुभाऱ केबिरिऱ फाऱआड् खुनेऱ पेलि फाक्त्तुम्बेरो ॥ 7 खिनिऱग काक् पाःन्हाऱ साऱरिक् नुःरिक् केजोगुम्लो-खिनिऱ नसाःन्नो केधुम्दिऱ, नुःरिक्काड् केबारिऱ, चाःप्पा केजोगिऱ, सिक्लुड्मोलाम्बाए कुभाऱ पिमा साऱरिक् निड्वाऱ केगत्तुम् हेक्क्याड् नुःरिक्काड् लुड्माऱ यापमि केदुक्त्तिऱ ॥ हेक्केलऱरिक्के कन् पिमा नुःबा याःम्बक्कोआड् आत्तात्तान्ने खिनिऱ निड्वाऱ हन्देम्मेऱआड् पिरेम्मेऱओ ॥ 8 कड्ग इड्गाऱ खिनिऱ केजोगुम्ले पोःड् केलऱबा इड्जाःङ्ग पिनिड्बा मेःन्लो, कर वेऱहाऱरे सिक्लुड्मोलाम्बाए कुभाऱ पिमा साऱरिक् निड्वाऱ मेगत्तुबान्नु तड्घुड्ळ खिनिऱ वेऱहाऱ सेक्खाए लुड्माऱ केदुक्त्तुम्सिम्बि मेःम्बि फाऱआड् साऱमा निड्वाऱ

चोगुड्बारी ॥ ९ थेआड्भेल्ले खिनिङ्ग आनिङ्ग दाड्बा येसु ख्रिस्तरें कुलुङ्गुम्मिन् केनिःसुम्माङ्ग केवयिङ्गरो ॥ खुनेङ्ग याड्साकुन्धेसाबा चोगेसाङ्ग, कुयाड्साङ्गमान्नाम्बा खिनिङ्ग याड्साकुन्धेसाबा केबोःक्खिर फाङ्गआङ्ग खिनिङ्ग लागि खुनेङ्ग याड्गोसाङ्गबा पोःक्खेरो ॥

१० हेक्क्याङ्ग कन् पाःन्नोग खिनिङ्ग अक्खेलङ्गिक् सुजा पिनिङ्गलो-मिःत्लिङ्गखिनिङ्ग केहेःकत्तुम्बा पिमा याःम्बक्किन् आल्ल केसुरुम्मिल्ले नुःबा पोःङ्गलो ॥ थेआड्भेल्ले खिनिङ्ग पिमोरक् मेःन्, कर हेक्क्याङ्ग कुभाङ्ग पिमा निङ्गवाङ्ग चोःक्माओआङ्ग काक्नु तगि केवयिङ्गरो ॥ ११ आल्ल खेन् याःम्बक्किन् सुरेम्मेङ्गओ ॥ हेक्केःल्ले पिमा निङ्गवाङ्ग चोःक्माओ यारिप् केवयिङ्गबा कुइसिःक् खिनिङ्ग केगत्तुम्बाओलाम्मे खेन् याःम्बक्किन् चुःत्तलो ॥ १२ खिनिङ्ग पिमा निङ्गवाङ्ग केगत्तुम्मे फाङ्गग्र च्या केगत्तुम् बा खेन्नाम्बा केबिरुम्बान् निङ्गवाङ्गफुमाङ्गडिल्ले ताःक्त्तुरो, कर केङ्गत्तुम्मिन्बान् मेगोःत्तुन्लो ॥ १३ खिनिङ्ग वेङ्गहाङ्ग याड्ग्याङ्ग मेबोःङ्गल फाङ्गआङ्ग यरिक् केबिरुम्सिम्बाल्ले तुक्खे केज्येङ्गडर केलङ्गबा आनिङ्गे निङ्गवाङ्ग होःप्लो, कर केरेक्को कुदङ्गबा पोःङ्गलो ॥ १४ कर कन् येम्मो खिनिङ्ग यरिक् केगत्तुम्बालाम् केसाक्पो केवाङ्गबाहाङ्ग कुभाङ्ग पिमा केसुक्त्तुम्मिसिम्, हेक्केलङ्गिक् ताःन्दि खिनिङ्ग केसाक्पो केवयिल्ले खेङ्गहाङ्गरे यरिक् मेगत्तुम्बालाम्बा कुभाङ्ग पिमा केम्सुक्त्तिरो ॥ हेक्केलङ्गिक् केरेक्को कुदङ्गबा पोःङ्गलो ॥ १५ साम्योसाप्लाओ अक्खेलङ्गिक् सापतेआङ्गपत्, “आत्तिल्ले यरिक् सुप्सु, खेल्लेन् आत्तात्तान्ने यरिक् मेबोःक्खेन्, हेक्क्याङ्ग आत्तिल्ले च्यङ्गरक् सुप्सु, खेल्लेन्नाङ्ग साङ्गिक् सुःल्लिक् मेबोःक्खेन्लो ॥”*

तितसेन् कोरन्थि येक्क्यक्को मेबाङ्गघुङ्ग

१६ इङ्गाङ्ग खिनिङ्ग याःम्बेओ निङ्गवाङ्ग इःत्तुङ्गबा कुइसिःक् तितसेन्नाङ्ग खिनिङ्ग निङ्गवाङ्ग इःपमा केबाङ्गबा निङ्गवाङ्गफुमाङ्गडिन् नोगेन् पिरुङ्गलो ॥ १७ थेआड्भेल्ले खुनेङ्ग खिनिङ्ग तुम्मारे लागि आनिङ्गे पेलिःन् तेन्दिङ्गरक् मेजोगुन्, कर खुनेङ्ग आबाडे खिनिङ्ग तुम्से ताःमा साङ्गिक् निङ्गवाङ्ग चोगुङ्गरो ॥ १८ हेक्क्याङ्ग आनिङ्गे खुनेङ्गए काक् सेसेहुप्लक्हाङ्गओ सुनाङ्ग इङ्गभोःमा याःम्बक् चोःक्माओ केङ्गबा वेङ्ग नुसाङ्गधिक पाङ्गघुम्बेर पत्छिङ्गेरो ॥ १९ खेम्म्याक्कलक् मेःन्, कर सेसेहुप्लक्हाङ्गरे खेन् नुसाङ्गइङ्ग कुभाङ्ग याङ्गडिन् यरुसलेम्मो तेङ्गमारे लागि आनिङ्गेनु पेःक्कल फाङ्गआङ्ग मेसेगुआङ्ग वयेरो ॥ कन् माङ्गसेवाःङ्ग दाङ्गबाल्ले कुनारा फोःमा फाङ्गआङ्ग हेक्क्याङ्ग आनिङ्गे वेङ्गहाङ्ग कुभाङ्ग पिमासि निङ्गवाङ्ग कत्तुम्बे केलङ्गबा ओसेःन्दाङ्ग चोःक्मा फाङ्गआङ्ग चोगुम्बेरो ॥ २० हेक्केलङ्गिक् निङ्गवाङ्ग मेहन्नुआङ्ग मेबिरुबा कन् यरिक् कुभाङ्ग याङ्गडिन् तेङ्गम्बेआङ्ग मनाहाङ्ग हाःत्तुम्मिसिम्बेल्ले आत्तिन्हाङ्गरेआङ्ग चेट्या इङ्गदो पाःपमा मेङ्गघोःसुन्ल केलङ्गबा निङ्गवाङ्ग चोगुम्बेरो ॥ २१ थेआड्भेल्ले आनिङ्गेङ्ग दाङ्गबाल्ले कुनिःमाओरक् मेःन्, कर मनाहाङ्गरे मेनिःसुल्लेआङ्ग नुःबा याःम्बक् चोःक्मा सिङ्गसिङ्ग येक्क्येक् लङ्गिङ्गेरो ॥

२२ हेक्क्याङ्ग खुन्छिङ्गनु वेङ्ग नुसाङ्गधिककाङ्ग पाङ्गघुम्बेर पत्छिङ्गेरो ॥ खुनेङ्ग माङ्गसेवा याःम्बक्को याम्जाङ्गवा कुधिम् चोःक् केलङ्गबा पाःन्निन् यरिक् परिक्ले याम्पि ओसेःन्धाक्तेआङ्ग वाङ्ग, हेक्क्याङ्ग खिनिङ्ग सम्दाङ्ग पयम् ताःक्पो युक्खुबाल्ले चोगुल्ले आल्लसाङ्ग यरिक् याम्जाङ्गवा कुधिम् पोःक्खेआङ्ग वाङ्गरो ॥ २३ तितसेङ्ग, इङ्गाङ्गनु सोरिक्के खिनिङ्ग कुभाङ्ग पिमाओ याःम्बक् केजोःक्पा आन्जुम्लो ॥ हेक्क्याङ्ग खेन् नुसाङ्गहाङ्ग सेसेहुप्लक्हाङ्गरे मेबाङ्गघुसिबा इङ्गसाबासि नु ख्रिस्तरें कुमिमिदिङ्ग केजोःक्पासिरो ॥ २४ खेल्ले चोगुल्ले सेसेहुप्लक्हाङ्गरे मेनिःसुर फाङ्गआङ्ग खिनिङ्ग वेङ्गहाङ्ग लुङ्गमाङ्ग केदुक्त्तुम्मिसिम्बान्नु खिनिङ्ग केजोगुम्मिल्ले आनिङ्गे नेबो पोःरेबा पाःन्निन् खिनिङ्गओ केदाःबाहाङ्ग ओसेःन्धाक्तेम्मिसिम्मेङ्गओ ॥

9

यरुसलेम्समा नसानिबाहाङ्गरे लागि कुभाङ्गयाङ्ग

* 8:15 इस्राइलिहाङ्ग मिस्रलाम् मेलःन्दे मेभेरेआङ्ग लाम्दिःक् मेजोगेल्ले निङ्गवाङ्गफुमाङ्गडिल्ले साङ्गग्राम्पेदाङ्गलाम् मन्ना मेपम्नाबा कुजा पिरुसिआङ्ग वये ॥ खेन् कुजाःन् थिक् येने लङ्गिङ्ग तानाम्सा सुम्मा केबोःङ्गबा वये (लाम्दिःक् १६.१८) ॥

1 यरुसलेमसमा ख्रिस्तेननसान् केजोःक्पाहारै लागि कुभाः याड्डिल्ले कुयाःम्बेओ खिनिः साप्मार नेमा इङ्गाः चाहाबा मेजोःकनेनलो ॥ 2 थेआड्डभेल्ले कुभाः पिरुमसिम् केलःबा खिनिः निड्वाःइन्डङ्गाः निःसुड्, हेक्क्याड् खिनिः अक्खैया थुम्मो केवाःबाहाः कुभाः पिमा याःम्बेक्को मिःतलिड्डाड्डोए यारिप् केवयिबाल्ले इङ्गाः आनेबो पोःरेआड् वाःबा पाःननिन् मेसेदोनिया थुम्मोबा मनाहाः मेत्तुड्डसिड्डाड्ड वाःआरो ॥ हेक्क्याड् खिनिः कुभा पिमा यारिप् केवयिबाल्ले चोगुल्ले खेड्डहाःओ यरिक्ले कुभा पिमा याम्जाड्डवा मेघोःसुआड्ड मेवाःरो ॥ 3 हेक्क्याड् खिनिः याःम्बेओ इङ्गाः आनेबो पोःरेबा पाःननिन् हने मेबोःड्डिन्ल कर खेड्डहाः मेत्तुड्डसिड्डा कुड्डसिःकके खिनिः यारिप् केबोःक्खिआड्ड केयुड्डिर फाःआड्ड तगिए कप्मोलाम् फुःनुसाःहाः खिनिःओ पाड्डुड्डसिड्डल पत्तारो ॥ 4 कुभा मेसेदोनियाबा मनाहाः इङ्गाःनु खेप्मो मेदाःल्ले इङ्गाः मेत्तुड्डसिड्डा कुड्डसिःक् खेन् याःम्बेक्को यारिप्मेम्बोःड्डे केवयिबा केम्दुमिने फाःग्र आनिगेरक् मेःन्, कर खिनिःआड्ड साःरिक् सिरिड्डमःमो केध्येःड्डरो ॥ 5 खेल्ले चोगुल्ले खिनिः माड्डहेक् केजोगुम्बा कुड्डसिःक् कुभाः याड्डिन् यारिप् चोःक्मा केसुक्कुतुम्ल फाःआड्ड खेन् फुःनुसाःहाः इङ्गाःनुःल्ले तगि खिनिःओ पाड्डमासि नुःबा पोःड्ड केलःबा निड्वाः इःत्तुड्डलो ॥ हेक्केःल्ले खेन् कुभाः याड्डिङ्ग निड्वाः तुक्ल मेःन्, कर निड्वाः हम्माआड्ड पिमा पोःड्डलो ॥

6 कन् पाःननिन् निड्वाः इःत्तेम्मेःओ, आत्तिल्ले च्यःरक् याःरिःम्बेन् हेःरु, खेल्ले च्यःरक् चा सुप्सुःरो ॥ आत्तिल्ले यरिक् याःरिःम्बा हेःरु, खेल्ले यरिक्के चा सुप्सुःरो ॥ 7 केरेक् मनाहाःरे निड्वाः मेन्देन्ने मेःन्, कर कम्म्याक् पिमा सुक्कुतुम्बेः लःरिक् खुनिः निड्वाःओ निःन्धो मेजोगुबा कुड्डसिःक् मेबिरुरो ॥ थेआड्डभेल्ले आत्तिल्ले कुसिराः थाड्डल पिरुः, खेन्निन् निड्वाःफुमाड्डिल्ले लुड्डमाः तुक्कुतुःरो ॥ 8 निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाः हन्दुआड्ड खिनिः चाहाबा केजोगिबानुःल्लेआड्ड यरिक् केबिरिःरो ॥ हेक्केःल्ले खिनिः चाहाबा केजोःक्पा पाःन्हाः सदादिड्ड केगत्तुम्माड्ड काक् नुःबा याःम्बेक्को यरिक् पिमा केसुक्कुतुम्लो ॥ 9 अक्खेलःरिक् साम्योसाप्लाओ साप्तेआड्ड पत्, “निड्वाः केहम्बाआड्ड याड्डेसाःबाहाः केबिबाहाःरे खुनिः नुःबा याःम्बेक्किन् सदादिड्ड सदादिड्ड वाःरो ॥”*

10 आल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले याःन्केमःबाहाः याःरिःम्बा पिरुसि हेक्क्याड्ड चामा कुजा पिरुसिःरो ॥ हेक्केलःरिक् खुनेःए खिनिः केगत्तुम्बान्नाड्ड फोःसुः केबिरिः, हेक्क्याड्ड खिनिः नुःबा याःम्बेक्किन् फोःसुः केबिरिःरो ॥

11 खिनिःग निड्वाः हम्माआड्ड पिमा केसुक्पा केबोःक्खिर फाःआड्ड निड्वाःफुमाड्डिल्ले काक् परिक्ले मुःइसाबा केजोगिःरो ॥ हेक्क्याड्ड आनिगे खिनिः केसुप्सुम्बा कुभाः याड्डिन् चाहाबो केवाःबाहाः पिरुमसिम्बेल्ले खेड्डहाःरे निड्वाःफुमाड्डिन् नोगेन् मेबिरुरो ॥ 12 खिनिः केसुप्सुम्बा कुभाः याड्डिन् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमनाहाः चाहाबा मेजोगेआड्ड मेवयेबाओ कुभाःरक् मेबोःक्खेन् कर कन् याःम्बेक्किल्लेग यरिक् मनाहाःरे निड्वाःफुमाड्डिन् नोगेन् मेबिरुरो ॥ 13 कन् माड्डसेवा याःम्बेक्कोलाम् खिनिः आक्तड्डबा केजोगिः केलःबान् वेःहाः ओसेःन्गेधाक्कुतुमसिम्माड्ड केवयिःरो ॥ खिनिः ख्रिस्तेरे कुसुनाइड्डिन् नसान् केजोगुम्माड्ड इड्डाःड्डेम्बा केबोःक्खिबान्, हेक्क्याड्ड केगत्तुम्बा पाःन्हाः खिनिः निड्वाः केहन्दुम्माड्ड केरेक् केहाःत्तुमसिम्बान् मेनिःसुबाल्ले चोगुल्ले मनाहाःरे निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनारा मेभोःसुःरो ॥ 14 हेक्क्याड्ड खिनिःओलाम् केदाःबा निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुलुड्डगुम्मिल्ले चोगुल्ले खेड्डहाःरेग सिक्कुलुड्डमोलाम् खिनिःलागि तुवा मेजोगुःरो ॥

15 साःरिक् इमेल्लुड्डा कुबर्धाम्मिल्ले लागि निड्वाःफुमाड्डिन् नोगेन्लो!

10

निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुभेजुम् कुभेयाहाः

* 9:9 निड्वाःफुसाम्लो सुम् ११२.९

1-2 इङ्गात् पावलेन् खिनिःनु वाःआल्ले नःमनःम् लःआमु, कर माःङ्घा वाःआल्ले केआःम्बा चोःककामु लःरिक् खिनिः लुम्मो कुभारे केबाःत्तुम्मु॥ आल्ल केनुःबा नु लुम्मुम्बा ख्रिस्तरे कुयुक्कोलाम् इङ्गात् खिनिःओ ताआल्ले केआःम्बा पाःन् पाःपमा यापमि मेबाङ्घेम्मिन्नेः फाःआङ् पेले फाक्निङ्, थेआङ्भेल्ले सेक्खाःल्ले इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा मनाहाः हेक्त्तङ्बा केजोगिः लःरिक् यापमि केमेप्पाहाःनु इङ्गात् केआःम्बाए पोःङ्मा सुक्कारो॥ 3 आनिः इक्सादिङ् खाम्बेःकमो आवाःसाङ् इक्साबा मेन्छाम् यापमि कुइसिःक् थङ् आन्जोगुम्मिन्लो॥ 4 थेआङ्भेल्ले आनिः थङ्डो याङ्मनाबा फेजुम् फेयाहाःग इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा मेःन्, कर आनिः फेजुम् फेयाहाःग माफेन्साम्मिल्ले कुमुक्साम् नाःम्मा केसुक्पा निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुमुक्साम्मिन्लो॥ 5 आनिः कन् फेजुम् फेयाहाःलाम् मनाहाःरे खुनिः इङ्लेक्के पाःन्धङ्हाः हेक्क्याङ् मनाहाःरे निङ्वाःफुमाङ्ङिन् कुसिङ् मेन्निःत्तुन्ल फाःआङ् केबोःक्पा आघघबा पाःन्हाः आनाःन्दुम्लो॥ हेक्क्याङ् केरेक् मेङ्ःत्तुबा फेन् निङ्वाःहाः पुङ्लाधाबान् तेम्ना ताःपम्नाबा कुइसिःक् ख्रिस्तरे कुइङ्जाःङ् केङ्ःपपा केनाःपपा मेबोःङ्गल फाःआङ् युक्को आदारुम्लो॥ 6 हेक्क्याङ् खिनिः इङ्जाःङ्गेम्बा केबोःक्खि केजुरिआङ् वेः केरेक् इङ्जाःङ् इःपमा नाःपमा मेन्देम्मनाबाहाः खुम्दिङ् पिमासि यारिप् पोःक्खिगेरो॥

पावलरे कुयुक्किन्

7 खिनिःग लाःक्कात् केधाःपपा पाःन्हाःरक् ओगेमेत्तुम्, कर खिनिःओ कुभाधिकले इङ्गात् ख्रिस्तरे कुमनाआ लःरिक् निङ्वाः इःत्तुने फाःग्र खेल्ले खुनेः कुइसिःक् आनिगेआङ् ख्रिस्तरे कुमनासिगे फाःआङ् निङ्वाः इःपमा पोःङ्लो॥ 8 दाङ्बाल्ले पिरिगेबा युक्किल्ले कुयाःम्बेओग यरिक् यम्बा केलेङ्सिङ्बा कुइसिःक् थाःपपासाङ् कन् पाःन्नो इङ्गात् सिरिङ्मेमआन्, थेआङ्भेल्ले कन् युक्किङ्ग खिनिः फेत्ताःम्मा मेःन्, कर खिनिः थोबो चोःकमारे लागिरो॥ 9 इङ्गाःग सक्इङ्गलाम्बा खिनिः यङ्मा सेपमा कोःत्तिङ्बा फाःआङ् मेङ्ःत्तेम्मिन्नेःओ, 10 थेआङ्भेल्ले कुभारे मेबाःत्तु, “खेल्ले साप्तुबा सक्इङ्घङ्हाः कुजाःइ नु केआःम्बा चोःक्, कर खेन् मनाःन् आनिःनु वाःइल्ले योःन्जोबा चोःक् हेक्क्याङ् खेल्ले कुबाःन्हाःग थेआङ् मेःन्लो॥” 11 अक्त्तङ्बा मनाहाःरे आनिगे सक्इङ्घङ्हाःओ पाःत्तुम्बेबा कुइसिःक् खिनिःनु वयिगेल्लेआङ् बा हेक्केलःरिक्के याःम्बक् चोगुम्बे केल्हा कुसिङ् निःपमा पोःङ्लो॥

12 आबाडे इङ्गाःएक् केल्हाहाःनु आनिगे तङ्सिङ्मा मेआःन्नासिगेन्लो॥ खेङ्हाः आबाडे केदम्बा मेलेङ्सिङ्डाङ् मेहेन्छिङ्लो, कर खेङ्हाःरे थेआङ् खासिङ् मेन्निःत्तुन्लो! 13 हेक्केसाङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले पिरिगेबा युक्कोरक् आनिगे याःम्बेओ यम्बा पाःन् पाःत्तुम्बेरो॥ निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले पिरिगेबा माङ्सेवा याःम्बक्किन्नुःल्ले वेः पाःन्नो यम्बा पाःन् मेबाःत्तुम्बेन्लो, हेक्क्याङ् खिनिःओआङ् खेन् माङ्सेवा याःम्बक्किन् केरेआङ् वाःरो॥ 14 खिनिः आनिगे युक्को केवयिः लःरिक् पाःत्तुम्बेल्ले यम्बा लेङ्डासिगेबा मेःन्लो, थेआङ्भेल्ले काक्नुःल्ले तगि खिनिःओ ख्रिस्तरे कुसुनाइङ् केदाःपपाग आनिगेए वयिगेरो॥ 15 वेःहाःरे माङ्सेवा मेजोगुबा याःम्बक्को मेःन्, कर आनिगे चोगुम्बेबा माङ्सेवा याःम्बक्कोरक् यम्बा पाःन् पाःत्तुम्बेरो॥ खिनिः नसाःन्निन् चक्मेल्लःए पोःल्ले खिनिः लुम्मो आनिगे माङ्सेवा याःम्बक्किन्नाङ् पोःर केल्हा निङ्साङ् कत्तुम्बेरो॥ 16 हेक्केःल्ले आनिगे खिनिः केवयिबा तेन्निन्नुःल्लेआङ् माःङ्घा माःङ्घा सुनाइङ् इङ्भोःमा सुक्त्तुम्बेरो॥ थेआङ्भेल्ले वेःहाःरे मेजोगु मेसुरुबा माङ्सेवाओ आनिगे यम्बा पाःन् पाःपमा निङ्वाः मेजोगुम्बेन्लो॥ 17 साम्योसाप्लाओ अक्खेलःरिक् साप्तेआङ् पत्, “आत्तिल्ले यम्बा पाःन् पाःत्तु, खेल्ले यहवे दाङ्बाल्ले चोगुबा याःम्बक्कोरक् यम्बा पाःन् पाःत्तुरो॥”* 18 थेआङ्भेल्ले नुःबा चोःक्का लःरिक् केबाःपपाल्ले निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाः मेदासुन्, कर दाङ्बाल्ले नुःबा चोःक् मेत्तुबा मनाःल्लेए खुनेः कुनिङ्वाः तासुःरो॥

* 10:17 यर्मिया ९.२४

11

पावलेन् नु इङ्गलेक्के सेःक्युकुमिबाहाऱ

1 इङ्गाऱ इजेःत्छिक् अदङ् चोःक्कासाङ् यापुमि केधःत्तिऱ फाऱआङ् निङ्साङ् चोगुङ्गलो ॥ खिनिऱ आधरेममेऱओ ॥ 2 निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले नागेहेत्तिबा कुइसिःक् इङ्गाऱआङ् नाहेत्निङ्ङाङ् वाऱआ, थेआङ्भेल्ले इङ्गाऱग इत्थुङ्गेन् नालिसाङ् खिसुतेननुर्क् मेःक्खिम् चोःक्मा पिमा माङ्हेक् चोगुङ्ग पिनिङ्ङाङ् वाऱआ ॥ हेक्केलऱरिक् खिनिऱ सेसेमा सिसामेःत् कुइसिःक् खुनेऱओए तोःम्मा सुक्निङ्गल केलऱबा निङ्वाऱ कत्तुङ्गलो ॥ 3 कर माफेन्साम्मिल्ले कुइस्वामाओलाम् हवाःन्* इङ्गलेक्तेबा कुइसिःक्के खिनिऱ खिसुतओ केदोःन्दुम्बा मिःम्जिन् नु तोःन्दोःम्बा निङ्वाऱङ्गनलाम्भोःत्तुऱ फाऱआङ् इङ्गाऱ किःआरो ॥ 4 थेआङ्भेल्ले खिनिऱओ मेदाआङ् कुभाऱेग आनिगे इङ्गभोःसुम्बेबा येसुःन्नुःल्लेआङ् वेऱस्मा येसुःन् इङ्गमेभोःसुऱने फाऱग्र, इग्र केघोःसुम्बा सेसेमाङ्ङिन्नुःल्लेआङ् वेऱस्मान् केघोःसुम्ने फाऱग्र, इग्र याम्मो तेन्दिङ्ग केजोगुम्बा सुनाइङ्ङिन्नुःल्लेआङ् वेऱस्मा सुनाइङ्ङिन् केदाःक्तुम्ने फाऱग्र खेन् पाःन्हाऱ केधरुम्माङ् तेन्दिङ्ग केजोगुम्गलो ॥ 5 कर यम्बा फाऱआङ् मेङ्ःत्तुसिबा सेःक्युकुमिबाहाऱनुःल्ले इङ्गाऱग चुःक्काबिला फाऱआङ् मेङ्ःत्तुङ्ङिन्गलो ॥ 6 खेङ्हाऱ हेक्के इङ्गाऱ लेस्सुङ्ग निःसुङ्गबा पाःन्हाऱ नुःरिक्काङ् तङ्गमार पाःपुमा मेसुक्कान्बिला, हेक्केसाङ् इङ्गाऱ यरिक् लेस्सुङ्गङ्ङाङ् वाऱआरो ॥ हेक्क्याङ् कन् पाःन्हाऱ तगिसा काक् परिक्ले नुःरिक्काङ् खिनिऱओ ओसेःन्दाङ् चोगुम्बेआङ् वयिगेरो ॥

7 इङ्गाऱ चुङ्गिगेम्बा पोःक्खाङ्ङाङ् खिनिऱ मिङ्गसो इङ्गधाःङ् पिसे निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुसुनाइङ्ङिन् आम्भाए खिनिऱ इङ्गभोःनिङ्ङिल्ले लायो चोगुङ्गिबि? 8 खिनिऱओ माङ्सेवा चोगुङ्गिल्ले वेऱ सेसेहुप्लक्हाऱरे कुभाऱ याङ् मेबिराङ्गलो ॥ हेक्केःल्ले खिनिऱओ आम्भाए सेवा चोःक्से वेऱहाऱ नापुत्तुङ्गिङ्गबा कुइसिःक् पोःक्खेरो ॥ 9 हेक्क्याङ् खिनिऱनु वयाङ्ङिल्ले इङ्गाऱ यापुमि चाहाबा केजोःक्पा पाःन्हाऱरेलागि खिनिऱ आत्तिन्नाङ् तुक्खे मेजाःत्निङ्ङिन्गलो ॥ थेआङ्भेल्ले मेसेदोनियालाम् केदाःबा फुऱनुसाऱहाऱरे इङ्गाऱ यापुमि चाहाबा केजोःक्पा पाःन्हाऱरेन् तङ्गाम् मेजोगाङ् मेबिराङ्गलो ॥ हेक्केलऱरिक् खिनिऱ आत्तिन्नाङ् आत्तिन्परिक्लेआङ् तुक्खे मेन्जाःत्निङ्ङिल्लो ॥ हेक्क्याङ् ताःन्दिआङ् हेक्केए चोगुङ्गलो ॥ 10 खिसुतेरे कुसेक्खाःन् इङ्गाऱओ वाऱर थारिक् अक्खैया थुम्मोबा आत्तिन्हाऱरेआङ् कन् यम्बा लेङ्गिसिङ्गमा पाःन् पाःपुमालाम्साक्मा मेन्छुक्कान्गलो ॥ 11 थेआङ्बे? थेआङ्भेल्ले इङ्गाऱ खिनिऱ लुङ्गमाऱ मेदुक्किङ्ङिन्नाङ्गिबि? मेःन्गो! इङ्गाऱ खिनिऱ लुङ्गमाऱ तुक्किङ्गबा पाःन्निन् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले निःसुऱरो ॥

12 आनिगे चोगुम्बेरे वयिगेबा याःम्बक् हेक्कतङ्गबाए खेन् वेऱ “सेःक्युकुमिबाहाऱरे” मेजोगुआङ् आङ्दिङ्ग लऱमा मेङ्गोःसुन्ल फाऱआङ् इङ्गाऱ आल्लो चोगुङ्गल वाऱआबा माङ्सेवाःन् सदादिङ्ग कुभाऱ याङ् मेःन्ने आम्भा चोगुङ्गलो ॥ 13 थेआङ्भेल्ले हेक्कतङ्गबा मनाहाऱग फोत्त्याबा सेःक्युकुमिबासि नु इङ्गलेक् याःम्बक् केजोःक्पासिरो, हेक्क्याङ् खेङ्हाऱ खिसुतेरे कुसेःक्युकुमिबा मेलेङ्गिसिङ्गलो ॥ 14 माफेन्साम्मिन्नाङ् ओःत्तिःल्लेन् माङ्गलाइङ्गबा लेङ्गिसिङ्गलो, खेल्ले चोगुल्ले निङ्वाऱ केमाबा पाःन् थेआङ् होःप्लो ॥ 15 हेक्केलऱरिक्के खेल्ले कुसेवारोबाहाऱआङ् साम्योनिबा माङ्सेवा याःम्बक् केजोःक्पा सेवारोबा कुइसिःक् मेलेङ्गिसिङ्गिल्ले निङ्वाऱ केमाबा पाःन् होःप्लो ॥ कुनुपुमा येन्नो खेङ्हाऱरेग खिनिऱ फेन् याःम्बक्किल्ले लाऱरुबा खुम्दिङ्ग मेघोःसुऱरो ॥

पावलरे तुक्खेःल्ले कुयाःम्बेओ पाःत्तुऱ

16 इङ्गाऱ याम्मो पाःत्तुङ्ग, आत्तिल्लेआङ् इङ्गाऱ अदङ् कुइसिःक् मेन्ङःत्तान्गलो ॥ कर खिनिऱ हेक्के यापुमि केङ्ःत्तिसाङ् इङ्गाऱ चयऱसिक् चम्सिङ्गमा खोःसुङ्गल फाऱआङ् अदङ् कुइसिःक्के यापुमि इःत्तेआङ् आदाःक्तेम्मेऱओ ॥ 17 अक्खेलऱरिक् चम्सिङ्गाल्ले दाङ्गाल्ले कुनिङ्वाऱ कुइसिःक् मेःन्, कर इङ्गाऱ अदङ् कुइसिःक्ने चोःक्कारो ॥ 18 वेऱ मनाहाऱ याःम्बक्को

* 11:3 हवा-थिक्सिगेःक्समा मेन्छिमाऱ ॥ माफेन्साम्मिन् असेःक् लेङ्गिसिङ्गङ्ग हवाःल्लो ओसेःन्धाक्सिङ्गङ्ग निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले खेन् सिङ्गसेऱङ्ग चामा मेनुऱनेन् फाऱआङ् पाःत्तुबा पाःन्नो नसाःन् मेजोगेन्नेरे मेत्तुआङ् वये (तोलिङ्गसो ३) ॥ हवाःल्ले माफेन्साम्मिन् नसाःन् चोगु हेक्क्याङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुङ्गजाःङ्ङिन् फेःन्दु ॥

मेजम्सिड्बा कुइसिःक्के इङ्गाऱआङ् चम्सिड्डारो ॥ 19 सेक्खाःल्ले खिनिऱग सिक्कुम्साबा केइःत्तासिबाल्ले अदङ्हाऱआङ् केधरुम्सिममाङ् वाऱरेत्छ! 20 थेआङ्भेल्ले खिनिऱग खेङ्हाऱरे योःक् केम्जोगिऱ, खिनिऱ केगत्तुम्बान् केरेक् मेदेऱरुऱ, खिनिऱलाम्बा इन्धाःक् मेजोगुऱ, इङ्गाऱएःक् लऱरिक् मेहेन्छिङ्, हेक्क्याङ् खिनिऱ नेदेङ्बान्केम्लेक्खिऱ केम्बिरिऱसाङ् केरेक् केधरुम्सिममाङ् वाऱरेत्छ ॥ 21 खेङ्हाऱरे मेजोगुबा हेक्के आनिगेग खिनिऱ मेप्मा आःन्छिङ्मा मेसुक्त्तुम्बान्लो लऱरिक् पाःप्मा इङ्गाऱ सिरिङ् मःआरो ॥

याम्मो अदङ् कुइसिःक् पाःत्तारो-आत्तिन् पाःन्नो खेङ्हाऱ मेहेन्छिङ्, इङ्गाऱआङ् बा खेन् पाःन्नो हेन्छिङ्मा सुक्कारो ॥ 22 खेङ्हाऱ हिब्रुसिबि? इङ्गाऱआङ् हिब्रुआरो ॥ खेङ्हाऱ इस्त्राइलिसिबि? इङ्गाऱआङ् इस्त्राइलिआरो ॥ खेङ्हाऱ अब्राहामरे कुमुऱइदाङ्सासिबि? इङ्गाऱआङ् अब्राहामरे कुमुऱइदाङ्साआरो ॥ 23 खेङ्हाऱ ख्रिस्तेरे कुसेवारोबासिबि? इङ्गाऱग आल्लसाङ् साऱरिक् कुसेवारोबाआरो, कर अक्खेलऱरिक् पाःत्ताल्ले कुधना केलेङ्बा कुइसिःक् चोःक्कारो ॥ खेङ्हाऱनुःल्लेआङ् इङ्गाऱ याम्बुधिककाङ् याःम्बक् चोगाङ्, यरिक्लेङ् पुङ्गलाहिम्मो साक्पा थ्याङ्, यरिक्लेङ् तेःम्भुक् च्याङ्, हेक्क्याङ् एत्लेङ् सिःमा लिङ्धोओ केराङ्लो ॥ 24 डासि लेङ् यहुदिहाऱरे इङ्गाऱ सुम्-फाङ् (३९) थारिक् तेःम्भुक् मेयाक्ताङ्, 25 सुम्लेङ् रोमिहाऱरे तक्काःत्तिल्ले मेहिप्ताङ्, थिक्लेङ् निङ्मिहाऱरे लुङ्डिल्ले मेबःत्ताङ्, सुम्लेङ् इङ्गाऱ लाम्दिःक् चोगाङ्बा वालाधाःन् निबे, हेक्क्याङ् थिक्लेङ् थिक् येन् नु थिक् सेन्दिक् खाराक् इङ्गाऱ वरक्कोए यागाङ्लो ॥ 26 इङ्गाऱग यरिक्लेङ् लाम्दिःक् चोगाङ्डिल्ले वाहङ्डो हेक्क्याङ् फाःन्दाहाऱलाम्बा, आबाडे लाजेऱसाबाहाऱ नु थिममेन्दङ् सुवाङ्हाऱलाम्बा केसाक्पा तुक्खेहाऱ तुमुङ्लो ॥ हेक्क्याङ् येक्यक्को, येःङ्घादेन्नो, वरक्कोबा किप्मा केघुःबा सुरित् केजङ्डो, हेक्क्याङ् फोत्त्याबा फुऱनुसाऱलाम्बाआङ् केसाक्पा तुक्खेहाऱ तुमुङ्डाङ् वाऱआरो ॥ 27 इङ्गाऱग याम्बुधिककाङ् याःम्बक्चोगाङ्हेक्क्याङ् यरिक्लेङ् सेन्दिक् मेइप्साङ्डिन्लो ॥ सेतलाःक्मा नु वामिःमाल्ले तराङ् हेक्क्याङ् यरिक्लेङ् थेआङ् चामा थुङ्मा मेङ्घोःबान्लो ॥ चुङ्डिल्ले थत्ताङ् थेआङ्भेल्ले केगोःबा चाङ्देःत् मेङ्गप्पेन्लो ॥ 28 हेक्क्याङ् खेन् तुक्खेहाऱरक् मेःन्, कर काक् सेसेहुप्लक्हाऱरे लागिआङ् थिक्याःन्धक् निङ्साम्मो थ्याङ्डाङ् आनिङ्वाऱबो तुक्खे च्याङ्लो ॥ 29 हाःत्ताङ् नसाःन्नो केधुम्बा मेजोःक्नेन्निन्ल्ले इङ्गाऱआङ् आलुङ्माऱ स्याःत् लऱरो ॥ हेक्क्याङ् वेऱहाऱ लायोओ मेधाःल्ले इङ्गाऱ साऱरिक् आनिङ्वाऱ तुक्लो ॥

30 इङ्गाऱ चम्सिड्माए पोःङ्ने फाऱग्न इङ्गाऱ केधुम्बा मेजोःक्कान् लऱरिक् ओसेःन्दाङ् केजोःक्पा पाःन्हाऱओने चम्सिड्डारो ॥ 31 सदादिङ् नेम्भोगेन् कुनारा फोःमनाबा दाङ्बा येसुरे पानुदिङ् कुम्बा निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले इङ्गाऱ इङ्लेक् मेबाःत्तुङ्डिन् फाऱआङ् निःसुऱरो ॥ 32 दमस्कस येक्यक्को वयाङ्डिल्ले अरितस हाङ्डिल्ले कुसुहाङ्गुक्पाल्ले इङ्गाऱ आदेम्से येक्यक्को थक्सुबाहाऱ येप्सुसिरो ॥ 33 कर इङ्गाऱग लुम्भुओ मेयाक्ताङ्डाङ् येक्यक्लेन् लुङ्धाक्कोबा पेधाःप्लाम्बा यो लाःक्कात् मेधासाङ् मेलःत्ताङ्लो ॥ हेक्केलऱरिक् कुहुक्को मेन्धाबान्लो ॥

12

पावलरे निःसुबा साङ्ग्राम्पेदाङ्बा सुफो

1 इङ्गाऱ चम्सिड्डाल्ले थेआङ् मेजक्कान्छाङ् इङ्गाऱ दाङ्बालाम्बा खोःसुङ्बा सुफोहाऱ नु ओसेःन्दाङ्हाऱरे कुयाःम्बेओ चम्सिड्डारए पोःङ्लो ॥ 2 इङ्गाऱ थिक्-लि (१४) तङ्बे तगि सुम्सिगेःक्पा साङ्ग्राम्पेदाङ्डो थो तेऱरेआङ् वयेबा ख्रिस्तेन्नसाःन् केजोःक्पा मनाधिक् कुसिङ्निःत्तुङ्लो ॥ खेन् मनाःन्* नासिङ्गेन् थक्कोबि मेःम्बि इङ्गाऱ मेनिआन्, कर निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले निःसुऱरो ॥ 3-4 इङ्गाऱ कन् साङ्ग्राम्पेदाङ्डो थो मेदेम्सुआङ्मेदेऱरुबा मनाःन् कुसिङ्निःत्तुङ्लो (याम्मोआङ् पाःत्तुङ्-खेन् मनाःन् साङ्ग्राम्पेदाङ्डो थो पेःल्ले नासिङ्गेन् थक्को पेबि इ सुफोरक् निःसुङ्बि इङ्गाऱ मेनिआन्, कर निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले निःसुऱरो) ॥ खेल्ले मनारे

* 12:2 खेन् फाऱङ्ग् आबाडे मेत्छिङ्बारो ॥

पाःपूमा मेल्लाःमनाबा सारिक् सेसेबा पाःनहाः खेप्सुरो ॥ 5 इङ्गाःग अक्त्तड्बा मनाःल्ले कुयाःम्बेओने चम्सिङ्गारो, कर इङ्गाःग केधुम्बा मेजोःक्कान् लरिक् ओसेःन्दाङ् केजोःक्पा पाःन्नःल्ले वेः आबाडे आयाःम्बेओ मेजम्सिङ्गान्लो ॥ 6 इङ्गाःग चम्सिङ्गाम् पाःःङ्साङ् अदङ् मेबोःङ्गान्लो, थेआङ्भेल्ले इङ्गाःग सेक्खाए पाःत्तार वाःआरो ॥ कर इङ्गाःग मेजम्सिङ्गान्लो, हेक्केलरिक् चोगुङ् पाःत्तुङ्बान्नःल्लेआङ् यरिक् आत्तिल्लेआङ् मेःःत्तान्लरो ॥

नासिङ्गेन् थक्को आघघबा तिङ्गिन्

7 कन् पयम्यम्बा ओसेःन्दाङ्हाः खोःसुङ्बाल्ले आङ्दिङ् मेल्लान्ल फाःआङ् नासिङ्गेन् आधक्को तिङ्गि* कुइसिःक् आघघबा पाःन्धिक् खोःसुङ्गङ् वाःआरो ॥ खेङ्ग माफेन्साम्मिल्ले कुइङ्गसाबारो, खेल्ले इङ्गाःग तुक्खे चाःत्तार वाःरो ॥ 8 कन् इङ्गाःगओनु खेत्ताङ् पिराङ्गेः फाःआङ् सुम्लेङ् थारिक् दाङ्बान् पेलि फाक्त्तुङ् ॥ 9 कर खुनेः अक्खे मेत्ताङ्, “खेनेःओ इङ्गाःग आलुङ्गुम्मिन् आत्तात्तान्ने यरिक् वाःरो, थेआङ्भेल्ले साःइमेन्याक्मनाबा पाःनहाःओ आमुक्साम्मिन् कुलिङ्गो केत्तो ॥” खेल्ले चोगुल्ले ख्रिस्तरे कुमुक्साम्मिन् इङ्गाःगओ वाःर फाःआङ् मेन्धुम्मना आबाःनहाःओने सःत्तार चम्सिङ्गारो ॥ 10 इङ्गाःग ख्रिस्तरे कुलागि साःइमेन्याक्मना पाःनहाःओ, नाधामाओ, येत्तुक्खेओ, निङ्गुम्मो नु केसाक्पा पाःनहाःओ थाआल्लेए सःत्तारो ॥ थेआङ्भेल्ले इङ्गाःग आसाःइ मेयाक्नेन्निल्ले ख्रिस्तरे कुमुक्साम्मिल्ले केधुम्बा पोःङ्गारो ॥

सेःक्युक्मिबा मिक्सेःन्

11 इङ्गाःग अदङ् कुइसिःक् पोःक्खाङ्गलो, कर खिनिःए इङ्गाःग हेक्के चोःक्मा याप्मि केबाङ्गिरो ॥ सेक्खाःल्ले खिनिः इङ्गाःग आयाःम्बेओ नुःबा पाःन् पाःपूमा केबोःङ्बा वये, थेआङ्भेल्ले इङ्गाःग थेआङ् मेःन्नाःसाङ् यम्बा फाःआङ् मेःःत्तुसिबा सेःक्युक्मिबाहाःनुःल्ले चुक्सा मेजोःक्कान्लो ॥ 12 सेक्खाःल्ले खिनिः लुम्मो नासि थःत्तुङ्गल मिक्सेःन्हाः नु निङ्वाः केमाबा याःम्बक्हाः चोगुङ्गलो ॥ बा कन् पाःनहाःरे सेःक्युक्मिबाआ फाःआङ् ओसेःन्दाङ् चोगुरो ॥ 13 खिनिः आत्तिन् पाःन्नो वेःस्मा सेसेहुप्लक्हाःनुःल्ले केसुःन्दिबे? कम्मयाक्लक्लो-इङ्गाःग खिनिः कुभाः याङ् मेनाःक्निङ्गिन्लो! अक्खेलरिक् तुक्खे चात्निङ्गबाओ लेप्मि आबिरेम्मेःओ!

पावलरे कोरन्थि सेसेहुप्लक्किन् कम्ब्राङ् मेत्तुः

14 आल्ल सुम्लेङ्गो खिनिः साःसे ताःमा यारिप् पोःक्खाङ्गङ् वाःआरो ॥ हेक्क्याङ् खिनिः तुक्खे मेजाःत्तिङ्गिन्लो, थेआङ्भेल्ले इङ्गाःग खिनिः याङ्साकुन्धेःन् मेःन्, कर खिनिःने चाहाबा चोःक्कारो ॥ थेआङ्भेल्ले साःहाःरे मा-बाहाःरेलागि मेःन्, कर मा-बाहाःरेने साःहाःरेलागि याङ्साकुन्धे याङ्घोःपूमा पोःङ्गो ॥ 15 खिनिः नुत्ता तामारे लागि इङ्गाःग कत्तुङ्गबा काक् याङ्गिन् सारिक् आसिराः पधाङ्गङ्गल तेःसुङ्गलो, हेक्क्याङ् इङ्गाःग आबाडेआङ् पिसिङ्गारो ॥ इङ्गाःग खिनिः यरिक् लुङ्गाःग तुक्निङ्गिल्ले थेआङ् खिनिः च्यरक् लुङ्गाःग याप्मि केदुक्त्तिबाबे? 16 याङ् नाःक्निङ्गङ्ग तुक्खे मेजाःत्तिङ्गिन्बा पाःन्नन् केनिःसुम्लो, कर इङ्गाःग इङ्गलेक्निङ्गङ्ग खिनिः इजोओ थानिङ्ग फाःआङ् कुभाःरे केबाःत्तुम्लो ॥ 17 इङ्गाःग खिनिःओ पाङ्गुङ्गिङ्गबा मनाहाःलाम् थेइ खोःसुङ्गल फाःआङ् इङ्गलेक्निङ्गिबि? 18 इङ्गाःग तितसेन् खिनिःओ पाङ्गमा फाःआङ् पेलि फाक्त्तुङ्गङ्ग वेःस्मा नुसाःइन्नाङ् खुनेःनुए पाङ्गुङ्गलो ॥ तितसरे खिनिःलाम्बा थेइ खोःसुङ्गल फाःआङ् इङ्गलेक्त्तिबि? मेःन्लो, थेआङ्भेल्ले आन्छिगेग थिक् सेसेमाङ्गिन् कत्तुङ्गे हेक्क्याङ् थिक् लाम्मो लाङ्घेत्तुङ्गिरो ॥

19 आनिगे आल्ल थारिक् खिनिःलाम्बा आबाडे सेःपूपासिगेर वयिगे फाःआङ् मेःःत्तेम्मिन्नेःओ ॥ आनिगेग निङ्वाःफुमाङ्गिल्ले कुनिःमाओ ख्रिस्तरे कुसेवारोबा कुइसिःक् पारिगेर वयिगेरो ॥ आनिगे मिःम् चुम्से, आनिगे चोगुम्बेबा काक् पाःनहाः खिनिः केधुम्बा केबोःक्खिर फाःआङ् चोगुम्बेबारो ॥ 20 थेआङ्भेल्ले खिनिः तुम्से ताआल्ले इङ्गाःग निङ्गसाङ् चोगुङ्गबा कुइसिःक् मेघोःनिङ्गिन्, हेक्क्याङ् खिनिः निङ्गसाङ् केजोगुम्बा कुइसिःक् याप्मि केङ्गोसिन्बि फाःआङ् किःआरो ॥ इङ्गाःग

* 12:7 नासिङ्गेन् थक्को तिङ्गि फाःङ्गन् पदुक्केदुक्पा पाःन् ॥

खिनिः तुमसे ताआल्ले खेमा, नाहेममा, सिक् पोःकमा, सेःमा, चेःया पड्मा, मना चेड्मा, आड्दिड् लःमा नु येमेन्दड् येप्लेक्हाःओ केयागिबा तुमनिड्बि फाःआड् इड्गाः किःआरो ॥ 21 खिनिः तुमसे याम्मो ताआल्ले आनिड्वाःफुमाड्डिल्ले खिनिः तगि नःमनःम् चोःक्का फाःआड् किःआरो ॥ हेक्क्याड् खिनिः लुम्मो तगि लायो केजोःक्पाआड् खेन् आसुत्थोलाम्, चाराम्मा याःम्बक्कलाम्, नु निड्वाः पाःप्पाःत् चोःक्मालाम् यरिक् मेन्हिम्मनाबा मेन्नुःड्मनाबाहारै लागि इड्गाः मेरिड् थक्का पोःड्बिलारो!

13

कुनुपमा साम्दिड्

1 कड्ग खिनिःओ ताआबा सुम्सिगेःक्पा येम् पोःड्लो ॥ साम्योसाप्लाओ अक्खेलःरिक् साप्लेआड् पत्, “नेप्छि इग्र सुम्सिरे तोःन्दि मेबिरुआड्लक् काक् पाःन्हाः कुजेक् पोःड्लो ॥”*
2 इड्गाःग निस्सिगेःक्पा येम्मो खिनिःनु वयाड्डिल्लेए खेन् तगि लायो चोःक्नु केवाःबाहाः साम्दिड् पिरुड्सिड्डाड् वये ॥ आल्ल याम्मो खिनिःनु होःप्पासाड् साम्दिड् पिनिड्लो-इड्गाः खिनिःओ नुःड्डा ताआल्ले खेन् तगि लायो केजोःक्पाहाः नु वेः लायो चोःक्नु केवाःबा आत्तिन्हाःआड् मेदाड्घुड्सिड्डिःन्लो ॥ 3 इड्गाःलाम्बा ख्रिस्तेन्पाःप्पि मेःम्बि फाःआड् खिनिः केगोःत्तुम्बा पर्माड्गिःन् केघोःसुम्मेरो ॥ खुनेः खिनिःनु मेन्धुम्मनाबा मेजोःक्नेन्, कर खुनेः खिनिः लुम्मो मुक्साम्दाड्बा चोःक्लो ॥ 4 ख्रिस्तेड्ग सिलाम्साक्मा सिड्सम्दाड् मेन्धुम्मनाबा कुडिसिःक् मेभोःन्दु, करसाड् खुनेःग निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमुक्साम्लाम् कुहिड्वेत् वारो ॥ हेक्केलःरिक्के आनिगेआड् खुनेः कुडिसिःक् मेन्धुम्मनाबा चोगिगे, कर निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमुक्साम्लाम् खिनिः लुम्मो याःम्बक् चोःक्से खुनेःनुए हिडिगेःरो ॥

5 खिनिः नसाःन्निन् सेक्खाबा चोःक्पि मेःम्बि फाःआड् आबाडे सारैम्मेःओ ॥ येसु ख्रिस्तेन्खिनिःओ वाः फाःआड् केन्निःसुम्मिम्बि? ख्रिस्तेन्खिनिःओ होःप्ने फाःग सेक्खाए कुसाड्केन्लससुम्मिन्लो ॥ 6 हेक्क्याड् आनिगेग कुसाड्मेन्लःम्मनाबा मेम्बोःड्डे वयिगे केलःबान् खिनिः निड्वाः केघोःसुम् फाःआड् निड्साड् चोगुड्लो ॥

7 खिनिःग ताप्फेःम्बा याःम्बक् थेआड् केन्जोगुम्मिन्ल फाःआड् निड्वाःफुमाड्डिन् तुवा चोगुम्बेःरो ॥ हेक्केलःरिक् खिनिः लुम्मो आनिगे माड्सेवाःन् कुसाड्लससु फाःआड् थाःम्मासिगेबा मेःन्, कर आनिगे कुसाड्मेलससुम्बेम्बा कुडिसिःक् लःसाड् खिनिः नुःबा केजोगुम्ल केलःबा आनिगे निड्वाः वारो ॥ 8 थेआड्भेल्ले आनिगेग सेक्खाःल्ले कुदकलेड्डो थेआड् चोःक्मा मेसुक्त्तुम्बेन्लो, कर सेक्खाःल्ले लागिर्क् याःम्बक् चोःक्मा सुक्त्तुम्बेरो ॥ 9 आनिगे मेन्धुम्मना पोःक्खिगेआड् खिनिः सेक्खाए केधुम्बा केबोःक्खिल्ले सःत्तिगेरो ॥ आनिगेग खिनिः नसाःन्नो कुलिड्धो केगेरिः फाःआड् तुवा चोगुम्बेःरो ॥ 10 बा खेल्ले चोगुल्ले कन् पाःन्हाःग खिनिःओ तामानुःल्ले तगि साप्लुड्ल पत्तारो ॥ हेक्केलःरिक् इड्गाः खिनिःओ ताआल्ले आयुक्किन् साक्ल ओगप् चोःक्मा मेबोःड्नेन्ल केलःबा निड्साड् चोगुड्लो ॥ दाड्बाल्ले इड्गाः कन् युक्किड्ग खिनिः फेत्लाःन्छे मेःन्, कर खिनिः नसाःन्निन् थोबो चोःक्मा फाःआड् पिराड्बारो ॥

कुनुपमा सेम्मुःड्

11 आल्ल आमिःम् फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, कुनुपमो सेम्मुःड् सेवारो ॥ कुलिड्धो केप्मा निड्वाः चोगेम्मेः, आबाःन्निन् खेप्सेम्मेः, निड्वाःओ थिक्हुप् पोःक्खेम्मेः, सनारुड्डो वयेम्मेःओ ॥ हेक्क्याड् मिःम्जि नु सनारुड् दाड्बा निड्वाःफुमाड्डिन् खिनिःनु वारो ॥ 12 खिनिःग नसानिबा मिःम्जिःल्ले सेवा मेत्तासिम्मेःओ ॥ 13 कप्मोबा केरेक् नसानिबाहारै खिनिः सेवा केम्हाक्तिःरो ॥ 14 दाड्बा येसु ख्रिस्तेरे कुलुड्गुम्मिन्, निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमिःम्जिन् हेक्क्याड् सेसेमाड्डिल्ले कुसेसे तड्जुम्मिन् खिनिःनु वाररो ॥

* 13:1 साम्योथिम् इड्जाःड् १९.१५

पावलरे गलातिहाऱ हाकुतुसिबा सकुडुघडु निःसुम्

येसुरे कुयाःम्बेओ सुनाइडुडिन् सेःमा हेःक्तेल्ले थिममेन्दडु सुवाडुहाऱरेआडु खेन् नसाःन् चोःक्मा मेहेःकुतुरो ॥ हेक्क्याडु सेक्खाबा नसानिबा पोःडुमारे लागि मोसारे कुसाम्योथिममिन् इःपमा नाःपमा पोःडुबि मेःम्बि फाऱआडु पाःन् पोगेरो ॥ पावलरे मोसारे कुसाम्योथिममिन् इःपमा नाःपमा मेबोःडुनेल्ल लऱरिक् पाःत्तु, थेआडुभेल्ले ख्रिस्तरे आबिरेबा नेत्तिगेन् हिडुमन्निन्ल्ले कुबुडुग आनिऱ नसाःन्निन्ल्लो ॥ नसाःन्लाम्बाए आनिऱ केरेक् मनाहाऱ निडुवाऱफुमाडुडिल्ले कुनिःमाओ साम्योनिबा आबोःडुलो ॥ कर एसिया माइनर लाजेऱओबा गलातिया मेपमनाबा रोम थुम्मोबा सेसेहुप्लक्हाऱओ कुभा मनाहाऱ मेदुयेआडु खेडुहाऱरे पावलरे हुऱरुसिबा निसाम्मिन् मेअतुर मोसारे कुसाम्योथिममिन् मेन्डुःत्ते मेन्नाःत्तेग आनिऱ आत्तिन्नाडु निडुवाऱफुमाडुडिल्ले कुनिःमाओ साम्योनिबा पोःडुमा आन्छुक्नेन्लो लऱरिक् हादिडु मेधक्तेरो ॥

पावलरे इडुलेक्पा नसाःन्निन्ल्ले तापुगेबेऱबा गलातिहाऱ सेक्खाबा नसाःन्नो नुःक्मासि फाऱआडु कन् सकुडुघडुडिन् सापतुबारो ॥ खुनेऱ ख्रिस्तरे कुसेःक्युकुमिबाआ लऱरिक्ओसेःन्धाक्सिडुमा नु कुसेःक्युकुमिबा युक्किन् नुःरिक्काडु पोधक् चोःक्मारे लागि कन् सकुडुघडुडिन् सापतुबारो ॥ हेक्क्याडु सेःक्युकुमिबा पोःडुसे आत्तिन् मनाहाऱरेआडु मेःन्, कर निडुवाऱफुमाडुडिल्ले उःत्तुबा पाःन्निन् पाःत्तुर खुनेऱ सुनाइडु इडुभोःसुबाडुग थिममेन्दडु सुवाडुहाऱरे लागिरो लऱरिक् निःन्धो चोगुरो ॥ हेक्क्याडु नसाःन्लाम्बारक् मेन्छाम् यापुमिहाऱ निडुवाऱफुमाडुडिल्ले कुनिःमाओ साम्योनिबा मेबोःडु लऱरिक् पाःत्तुरो ॥ एगाडुसमा नाःत्लाहाऱओ पावलरे आनिऱ वेऱहाऱ लुडुमाऱ आदुक्तुम्सिमिल्ले नसानिबा येप्लेक्हाऱग निधाःप्, हेक्क्याडु ख्रिस्तेन्नसाःन् आजोगुम्मिल्ले वेऱहाऱ लुडुमाऱ तुक्मा आसुक्तुम्सिम्लो लऱरिक् पाःत्तुरो ॥

थामिडु

निःसुम् १.१-१०

पावलरे सेःक्युकुमिबा क्युकु १.११-२.२१

निडुवाऱफुमाडुडिल्ले कुलुडुगुम्मिल्लेन् सुनाइडु ३.१-४.३१

ख्रिस्तानि चोःक्युम्भो नु लक्पेन् ५.१-६.१०

कुनुपमा ६.११-१८

पावलरे हाडुबा सेवा

¹ इडुगाऱ सेःक्युकुमिबा पावलरे कन् सकुडुघडुडिन् हाकुनिडुबारो ॥ मनाहाऱलाम् नु मना युक्लाम् सेःक्युकुमिबा पोःक्खाडुबा मेःन्, कर येसु ख्रिस्त नु खुनेऱ सिःमेन्लाम् कुहिडुवेत् केजोःक्पा पानुदिडु पाः निडुवाऱफुमाडुडिल्ले इडुगाऱ सेःक्युकुमिबा पोःडुसे यापुमि सेगेसिबारो ॥ ² इडुगाऱनु सौरिक् केवाऱबा काक् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱहाऱरेआडु गलातिया थुम्मोबा सेसेहुप्लक्हाऱओ केवाऱबाहाऱ सेवा केम्हाक्तिऱरो ॥ ³ पानुदिडु पाः निडुवाऱफुमाडुडिन् हेक्क्याडु दाडुबा येसु ख्रिस्तरे कुलुडुगुम् नु कुसनारुडुडिन् खिनिऱ केबिरिऱ ॥ ⁴ आनिऱ पानुदिडु पाः निडुवाऱफुमाडुडिल्ले कुनिडुवाऱ हेक्के येसुरे कन् येम्मोबा तापुफेःम्बा इक्सादिडु खाम्बेःकमोलाम् ताडुसेःपमा आसुक्ल फाऱआडु आनिऱ लायो आजोगुम्बाल्ले चोगुल्ले आनिऱ लेक्वा स्येरो ॥ ⁵ सदादिडु निडुवाऱफुमाडुडिल्ले कुमिमिदिडु पोःडुलरो ॥ आमेन्!*

वेऱस्मा सुनाइडु होःप्

* 1:5 आमेन्फाऱडुन्आरो, हेक्केए पोःडुलरो पोःडुलो ॥

6 इङ्गाण् आनिङ्वाण् मयेरो, थेआङ्भेल्ले ख्रिस्तरे कुलुङ्गुम्लाम् केउःप्पा निङ्वाण्फुमाङ्ङिन् आक्खेन् हारा केलेरुम्माङ्वेण्स्मा सुनाइङ्ङो केबेगिर केबत्छिबे ॥ 7 सेक्खाःल्ले खेङ्ग कुजेक् सुनाइङ्ङ मेःनलो, कर कुभा मनाहाण्णरेग खिनिण् पिर्बेःम्बो थामासि फाण्आङ् ख्रिस्तेल्ले कुयाःम्बेओबा सुनाइङ्ङिन् मेङ्गु मेलेक्खुर मेवाण्णे ॥ 8 कर तगि आनिगे खिनिण् इङ्गोःआसिगेबा सुनाइङ्ङिन्नुःल्ले वेण् सुनाइङ्ङिन् आनिगे इङ्गोःसुम्बेण् इण् साङ्गाम्पेदाङ्बा माङ्लाइङ्बाल्ले इङ्गोःसुण्साङ्खेन्निन् साङ्ग्राःल्ले तेत्तुरो ॥ 9 आनिगे तगि मेत्तासिगेबा हेक्के याम्मोआङ् मेत्तासिगेण्णे, आत्तिल्ले खिनिण् केदाःक्तुम्बा सुनाइङ्ङिन्नुःल्लेआङ् वेण्स्मा सुनाइङ्ङिन् इङ्गोःसि हाराण् निङ्वाण्फुमाङ्ङिल्ले कुसाङ्ग्राःन् खेल्ले कुसम्दाङ् चुक्करो ॥

10 आल्ल इङ्गाण् मनाहाण्णरे खुनिण् निङ्वाण् ताःमा मेःन्, कर इङ्गाण्ण निङ्वाण्फुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाण् ताःमा पिमा कोःत्तुङ्गो ॥ आल्लसाङ् इङ्गाण् मनाहाण्णरे खुनिण् निङ्वाण् ताःमा पिमासिरक् कोःत्तुङ्गे फाण्ण इङ्गाण्ण ख्रिस्तरे कुसेवारोबा मेःननाण्णे ॥

पावलरे निङ्वाण्फुमाङ्ग्लाम् युक् खोःसुण्

11 आमिःम् फुण्णुसाण् नु नेण्णुसाण्से, इङ्गाण् इङ्गोःसुङ्बा सुनाइङ्ङिङ्ग मेण्णाम् याप्मिलाम् त्थेबा मेःनलो केल्ण्बा पाःन्निन् कुसिङ्केनिःत्तुम्ल फाण्आङ् निङ्वाण् चोगुङ्गो ॥ 12 कङ्ग मेण्णाम् याप्मिलाम्बा खोःसुङ्बा मेःन्, आत्तिण्हाण्णरेआङ् मेहुण्णराङ्बाआङ् मेःन्, कर इङ्गाण् येसु ख्रिस्तेल्लेण् ओसेःन्धाक्ताङ्ङाङ् खोःसुङ्बरो ॥

13 इङ्गाण् तगि यहुदि साम्योःनङ्ःत्तुङ् नाःत्तुङ्ङिल्ले इङ्गाण् आक्तङ्बा मना वयाङ् हेक्क्याङ् आक्खेन् साण्णरिक् येसु ख्रिस्तेण्णसाःन् केजोःक्पाहाण्ण* तुक्खे चाःत्तुङ्सिङ्ङाङ् मेङ्मा कोःत्तुङ्सिङ् केल्ण्बान् खिनिण् केघेण्णसुम्माङ् केवयिण्णे ॥ 14 इङ्गाण् यहुदि आबेण्णहाण्णुःल्लेआङ् यरिक् यहुदि साम्योओ पोःमा निङ्वाण् पिरुङ् हेक्क्याङ् आम्बा आण्धेबाहाण्णलाम् केबोःङ्बा केयुःबा साम्योथिम्हाण् इःप्पा नाःप्पा कुसिक् केसम्बा वयाङ्गो ॥ 15-16 कर निङ्वाण्फुमाङ्ङिल्ले इङ्गाण् सामेण्वाःन्छिङ्ङेआङ्ङोण् लुङ्माण् तुक्ताङ्, हेक्क्याङ् सेगाङ्ङाङ् सेवा चोःक्से उःत्ताङ्गो ॥ निङ्वाण्फुमाङ्ङिल्ले इङ्गाण् थिम्मेण्णदङ् सुवाङ्हाण् येसुरे कुयाःम्बेओ सुनाइङ् इङ्गोःसुङ्सिङ्ग फाण्आङ् आबुणेण् कुस्साःन् ओःन्धाक्मा कुसिराण् थाङ्गे ॥ खेण् येण्मो इङ्गाण् आत्तिण् मनाहाण्णआङ् सुजा मेनाःक्तुङ्सिङ्ङिन्, 17 हेक्क्याङ् इङ्गाण्णुःल्ले तगिबा सेःक्युक्मिबाहाण्णओआङ् सुजा नाःक्से यरुसलेम येक्यक्को थो मेम्बेःक्पेण्णो, कर इङ्गाण्ण खिमो अरबिया लाजेण्णओ पेगाङ्, हेक्क्याङ् ताःन्दि इङ्गाण् दमस्कस येक्यक्को नुःक्खाङ् त्थाङ्गो ॥

18 हेक्क्याङ् तङ्बे सुम्सि एगाङ्गलक् इङ्गाण् यरुसलेण्णो पत्रुसरे कुदुम्से पेगाङ्, हेक्क्याङ् खुणेण्णुण् थिक्-ङा (१५) येण् थारिक् युङ्गो ॥ 19 खेण्णो दाङ्बाल्ले कुण्णसाण् याकुबेण्णु वेण् आत्तिण् सेःक्युक्मिबाहाण्णआङ् मेदुमुङ्सिङ्ङिण्णो ॥ 20 निङ्वाण्फुमाङ्ङिल्ले कुनिःमाओ सेक्खा पाःन् मेण्णिङ्गो, इङ्गाण् साण्णुङ्बा पाःण्हाण् इङ्गेल्लेक् मेःनलो ॥ 21 खेण् एगाङ् इङ्गाण् सिरिया नु सिलिसिया थुम्मो पेगाङ्गो ॥ 22 यहुदिया लाजेण्णओबा सेसेण्णुप्लक्काण्णओ ख्रिस्तेण्णसाःन् केजोःक्पाहाण्णरे इङ्गाण् मेण्णिए मेवयेरो ॥ 23 खेङ्हाण्णरेग तगि याप्मि तुक्खे केजाःप्पाल्ले मेङ्मा कोःत्तुबा नसाःन्निन् अक्खेःल्ले इङ्गोःसुर वाण्णे केल्ण्बा पाःन्निण्णलक् मेघेण्णुआङ् मेवयेरो ॥ 24 हेक्केःल्ले इङ्गाण् चोगुङ्ङिल्ले खेङ्हाण्णरे निङ्वाण्फुमाङ्ङिल्ले कुनारा मेभोःसुरो ॥

2

पावल नु वेण् सेःक्युक्मिबाहाण्

1 तङ्बे थिक्-लि (१४) एगाङ् इङ्गाण् बरनाबासेण्णु याम्मो यरुसलेम थो पेगाङ्ङिल्ले तितसेण्णनाङ् इङ्गाण्णुण् सोरिक् तेण्णुङ्ङाङ् वये ॥ 2 निङ्वाण्फुमाङ्ङिल्ले इङ्गाण् खेण्णो पेःक्माण् पोःङ् लण्णरिक् ओःन्धाक्ताङ्ङाङ् वये ॥ इङ्गाण् खेण्णो वयाङ्ङिल्ले खेण्णोबा सेसेण्णुप्लक्कोबा लाम्लोःबासिरो फाण्आङ् मेङ्ःत्तुसिबाहाण् स्वाःत्ताङ् तुमुङ्सिङ्ङाङ् इङ्गाण् थिम्मेण्णदङ् सुवाङ्हाण् इङ्गोःसुङ्सिङ्ग

* 1:13 ग्रीक पाःन्दाङ्ङो “निङ्वाण्फुमाङ्ङिल्ले कुसेसेण्णुप्लक्” पोःङ् ॥

सुनाइड्डिन् चेक्कुत्तुड्डिसिड्डिलो ॥ खेड्डहाऱे आबाःननिन् मेघेप्सुर केल्बा निड्डवाऱ इःतुड्डाड्ड वयाड्ड, मेःन्ने फाऱग्र इड्डगाऱ चोगुड्डबा माड्डसेवाःन् हने केबोःड्डबा वयेरो ॥ 3 कर आन्देःड्डबा तितसेन् थिममेन्दड्ड सुवाड्ड वयेसाड्ड खेल्ले हर्दो हेक्मा पोःड्ड फाऱआड्ड मेम्बाःतुन्लो ॥ 4 कर कुभा इड्डलेक्के फुऱनुसाऱहाऱ ख्रिस्त येसुलाम् खोःसुम्बेबा चोःक्युम्भोःन् थोःम्से आनिगेनु मेभुत्छिड्डाड्ड आनिगे योःक्पा हेक्के चोःक्से खुनिऱ यहुदि साम्योथिमहाऱ इःपमा नाःपमा पोःड्ड लऱरिक् मेमेत्तिगेबाल्ले चोगुल्ले कन् काक् पाःन्निन् पोगेबारो ॥ 5 कर आनिगेग सेक्खाबा सुनाइड्डिन् खिनिऱनु सदादिड्ड वाऱर फाऱआड्ड खेड्डहाऱे मेभोःक्खुबा पाःन्निन् सप्फाधिककाड्ड मेघेप्सुम्बेन्लो ॥

6 हेक्क्याड्ड सेसेहुप्लक्पा कुभा लाम्लोःबाहाऱग-केलेबा केनिःबा मेजोःक्साड्ड इड्डगाऱग थेआड्ड मेलेःत्तासिड्डिन्लो ॥ निड्डवाऱफुमाड्डिल्ले मनाहाऱ मेसेन्दुन्छिन्लो-खेड्डहाऱे इड्डभोःसुड्डबा सुनाइड्डो थेआड्ड मेन्जक्त्तुन्लो ॥ 7 खेल्ले कुलेक्वा खेड्डहाऱेग निड्डवाऱफुमाड्डिल्ले पत्रुसेन् यहुदिहाऱओ सुनाइड्ड इड्डभोसे पाड्डघुबा हेक्केए इड्डगाऱआड्ड थिममेन्दड्ड सुवाड्डहाऱ सुनाइड्ड इड्डभोःमासि फाऱआड्ड लक्पेन्पिराड्डबान् मेनिःसुरो ॥ 8 थेआड्डभेल्ले पत्रुसेऱे सेःक्युकुम्बिबा कुयाःम्बक्लाम् यहुदिहाऱओ निड्डवाऱफुमाड्डिल्ले याःम्बक् चोगुबा कुड्डिसिःक् इड्डगाऱ सेःक्युकुम्बिबा आयाःम्बक्लाम्माड्ड थिममेन्दड्ड सुवाड्डहाऱओ याःम्बक् चोगुरो ॥ 9 सेसेहुप्लक्कोबा लाम्लोःबा मेमेत्तुसिबा याकुब, पत्रुस नु युहुन्नासिरे निड्डवाऱफुमाड्डिल्ले इड्डगाऱ चोगुड्डबा माड्डसेवाओ मुऱइसाम् थाःसुबा मेनिःसुआड्ड बरनाबासेन् नु इड्डगाऱ मेदाःक्तेत्छिगेरो ॥ खेड्डहाऱ आन्छिगे थिममेन्दड्ड सुवाड्डहाऱओ सुनाइड्ड इड्डभोःसे पेःक्मा मेदेन्दे हेक्क्याड्ड खेड्डहाऱ यहुदिहाऱओ सुनाइड्ड इड्डभोःमा मेदेन्देरो ॥ 10 खेड्डहाऱेग खुनिऱ लुम्मोबा याड्डगेसाऱबाहाऱ फाऱमासि सुजा मेबिरिगे ॥ हेक्के चोःक्मा इड्डगाऱआड्ड आसिराऱ थाड्डेरो ॥

पावलरे पत्रुसेन् अत्तुऱ

11 कर पत्रुसेन् एन्तिओक येक्यक्को तयेःल्ले वेऱ नसानिबाहाऱे खुनिऱ तगिए इड्डगाऱ पाःन्मेत्तुड्डलो, थेआड्डभेल्ले खुनेऱ याःम्बक् फेःन्दुआड्ड वये ॥ 12 तगि खुनेऱ थिममेन्दड्ड सुवाड्डबा नसानिबाहाऱनु सोरिक् चर वये, कर याकुबरे यहुदि कुन्जुमहाऱ खेपुमो मेदयेल्ले खुनेऱ सोरिक् युड्डमाआड्ड चामा लेरु, थेआड्डभेल्ले खुनेऱ थिममेन्दड्ड सुवाड्डहाऱेन्नाड्ड हर्दो हेक्माए पोःड्ड केल्बा खेन् मनाहाऱनु किःसेआड्ड वयेरो ॥ 13 हेक्क्याड्ड वेऱ यहुदि नसानिबाहाऱेआड्ड पत्रुसेऱे किसुकुपा कुयेप्लेक्किन् मेनाःत्तुरो, हेक्क्याड्ड खेड्डहाऱे खुनिऱ येप्लेक्किल्ले बरनाबासेन्नाड्ड लेक्खु तेऱरुरो ॥

14 हेक्केःल्ले खेड्डहाऱ सुनाइड्डिल्लेन् सेक्खाबा पाःन्नो मेम्बत्छेम्बा निःसुड्डिसिड्डाड्ड खेड्डहाऱे खुनिऱ तगिए पत्रुसेन् अक्खे मेत्तुड्डल फेःक्कुत्तुड्ड, “खेनेऱग यहुदिनेसाड्ड यहुदि हेक्के केन्वाऱेन्नेन्, कर थिममेन्दड्ड सुवाड्ड कुड्डिसिःक् केवाऱ ॥ हेक्केःल्ले खेनेऱ इःपमा नाःपमा केलेरु केदेःसुबा यहुदि साम्योथिमिन् आक्खेलऱरिक् थिममेन्दड्ड सुवाड्डहाऱ इःपमा नाःपमा पोःड्ड लऱरिक् केमेत्तुसिबाबे?”

15 आनिऱ साआवाःन्छिड्डाड्डधोए यहुदिसि, थिममेन्दड्ड सुवाड्ड हेक्क्याड्ड “लायोबासि” मेःन्लो ॥ 16 आत्तिन् मनाःन्नाड्ड मोसारे सापुत्तुबा साम्योथिमिन् इःत्तु नाःत्तुआड्ड आपुत्तिक् मेःन्नेबा पोःड्डमा मेसुकनेन्लो, कर येसु ख्रिस्तेन्नसाःन् चोगुआड्डलक् आपुत्तिक् मेःन्नेबा पोःड्डमा सुक् केल्बा पाःन्निन् आनिऱ कुसिड्डनिःपमा पोःड्डलो ॥ खेल्ले चोगुल्ले आनिऱआड्ड ख्रिस्तओबा नसाःन्लाम् आपुत्तिक् मेःन्ने आबोःड्डल फाऱआड्ड येसु ख्रिस्तेन्नसाःन् आजोगुम्लो, कर साम्योथिम् इड्डजाःड्डिन् आइःत्तुम् आनाःत्तुम्बालाम् मेःन्लो, थेआड्डभेल्ले साम्योथिम् इड्डजाःड्डिन् इःत्तु नाःत्तुआड्ड आत्तिन्नाड्ड आपुत्तिक् मेःन्नेबा मेबोःड्डनेल्लो ॥

17 हेक्केःल्ले आनिऱ ख्रिस्तेन्नसाःन् चोःक्मालाम् आपुत्तिक् मेःन्नेबा पोःड्डमा आगोःत्तुम्मिल्ले वेऱहाऱे खिनिऱ लायोओ केवाऱबानिड्ड आममेत्तलो, थेआड्डभेल्ले साम्योथिमिन् इःपमा नाःपमा आलेरुम्माड्ड आवाऱ ॥ खेन् फाऱइन् ख्रिस्तेऱे लायोओ लाम्आलोःबाबि? हेक्के मेःन्लो! 18 खेल्ले कुलेक्वा इड्डगाऱ लेरुड्डेःसुड्डबा पाःन्निन् याम्मो हुरुड्डिसिड्डेन्ने फाऱग्र इड्डगाऱ लायोबा पोःड्डाऱो ॥ 19 थेआड्डभेल्ले इड्डगाऱग साम्योथिमिन् इःपमा नाःपमा कोःत्तुड्डिल्ले हाबा खेन् साम्योथिम्

इङ्जाःङ्ङिल्ले आप्तिक् कुःत्ताङ्लो ॥ हेक्केःल्ले निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुलागि हिङ्ङार फाःआङ् साम्योथिमिन् इःपमा नाःपमाआङ् सेन्लप् खोःमा तमसिन् चोःक्मा लेरुङ्लो ॥* 20 इङ्गाःग ख्रिस्तेन्नु सिलाम्साक्मा सिङ्ङो स्याङ्ङाङ् वाःआ, हेक्क्याङ् आल्लआङ्धो इङ्गाःग मेहिङ्ङान्, कर ख्रिस्तेन्नुइङ्गाःओ हिङ्ङो ॥ इङ्गाःग कन् नासिङ्गेन् थक्को हिङ्ङाल्ले निङ्वाःफुसाःओबा नसाःन्लाम् हिङ्ङारो ॥ खुनेःए लुङ्माः तुक्ताङ् हेक्क्याङ् आलागि कुहिङ्मन्निन् पिरुरो ॥ 21 इङ्गाः निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुलुङ्गुमिन् थेनाथेबा मेङ्ःतान्लो, थेआङ्भेल्ले साम्योथिमिलाम् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुनिःमाओ आप्तिक् मेःन्नेबा पोःङ्मा आसुकने फाःग ख्रिस्तेन्नेरक् स्येरो ॥

3

येसुःन् नसाःन् चोःक्माल्ले साम्योनिबा आबोःङ्

1 गलाति केयुङ्बा नसानिबासे, थेआङ् ख्रिनिः अदङ् कुइसिःक् केजोगिबाबे? हाःत्ले केलेमिआङ् ख्रिनिः निङ्वाःइन्फेत्लाःन्दु केबिरिबे? ख्रिनिः तगिए येसु ख्रिस्तेन्सिलाम्साक्मा सिङ्समदाङ् स्येबा पाःन्निन् नुःरिक्काङ् चेक्कासिगेआङ् वये ॥ 2 ख्रिनिःनु पाःन्धिक् कुसिङ्निःपमा आनिङ्वाः वाः-साम्योथिमिन् केङ्ःतुम् केनाःतुम्माङ् सेसेमाङ्ङिन् केघोःसुम्बाबि इ सुनाइङ् केघेप्सुम्माङ् नसाःन् केजोगुम्बालाम् केघोःसुम्बाबि? 3 थेआङ् कमम्याक् साःरिक् ख्रिनिः अदङ् केजोगिबाबे? ख्रिनिः ख्रिस्तानि हिङ्मन्निन् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुसेसेमाङ्लाम् केहेःक्तुम्माङ् आल्ल आबाडे याःम्बक्लाम् कुलिङ्धो केपमा केगोःत्तिबाबि? 4 सुनाइङ्ले लागि ख्रिनिः कमम्याक् यरिक् तुक्खे हने केज्येःङ्बि? सेक्खाःल्लेग तुक्खे हने केन्ज्येःङ्न्लो ॥ 5 ख्रिनिः साम्योथिमिन् केङ्ःतुम् केनाःतुम्माङ् मेःन्, कर केघेप्सुम्बा सुनाइङ्ङिन् नसाःन् केजोगुम्बाल्लेए निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले ख्रिनिः सेसेमाङ्ङिन् केबिरि हेक्क्याङ् ख्रिनिः लुम्मो निङ्वाः केमाबा याःम्बक् चोगुबारो ॥

6 हेक्केलःरिक्के अब्राहामरे कुर्याःम्बेओ अक्खे साप्तेआङ् पत्, “खुनेः निङ्वाःफुमाङ्ङिन् नसाःन् चोगु, हेक्केःल्ले निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले खुनेः साम्योनिबा लेःतुरो ॥”* 7 खेल्ले चोगुल्ले निङ्वाःफुमाङ्ङिन् नसाःन् केजोःक्पाहाःए अब्राहामरे कुस्साः कुम्मेन्छाःसि केलःबा पाःन्निन् कुसिङ् निःतेमरेओ ॥ 8 निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले थिममेन्दङ् सुवाङ्हाः खुनिः नसाःन्लाम् आप्तिक् मेःन्नेबा चोगुसिः केलःबा ताःन्दिबा पाःन्निन् साम्योसाप्लाओ साप्तेआङ् पत्, हेक्क्याङ् अब्राहामिन् तगिसा अक्खेलःरिक् सुनाइङ्ङिन् इङ्भन् चोगु, “काक् मेन्छाम् सुवाङ्हाःरे खेनेःलाम्बाए मुःइसाम् मेघोःसुरो ॥”* 9 खेल्ले चोगुल्ले अब्राहामरे नसाःन् चोगुआङ् मुःइसाम् खोःसुबा कुइसिःक् ख्रिस्तेन्नसाःन् केजोःक्पा केरेक्ले हाङ्वागेन् मुःइसाम् मेघोःसुरो ॥

10 कर साम्योथिम् केङ्ःपपा केनाःपपाहाः केरेक् साङ्गारे तेत्तुसिआङ् मेवाःरो, थेआङ्भेल्ले अक्खेलःरिक् साप्तेआङ् पत्, “साम्योथिम् साप्लाओ साप्तेआङ् केबपपा काक् पाःन्हाः चक्मेल्लःए मेन्ङःपमना मेन्नाःपमनाहाः निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुघुमदिङ् खोःमा लाररुसिआङ्वाःरो ॥”* 11 साम्योथिमिलाम् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुनिःमाओ आत्तिन्हाःआङ्आप्तिक् मेःन्नेबा मेम्बोःङ्नेन् केलःबा पाःन्निन् सेक्खाए निःदेत्लो, थेआङ्भेल्ले साम्योसाप्लाओ अक्खे साप्तेआङ् पत्, “साम्योनिबाङ्ग नसाःन्लाम्बाए हिङ्लो ॥”* 12 साम्योथिमिन् नु नसाःन्निन् मेदङ्ङिसिन्लो ॥ खेल्ले कुलेक्वा साम्योसाप्लाओ अक्खे साप्तेआङ् पत्, “साम्योथिमिन् केबपपा काक् इङ्जाःङ्हाः केङ्ःपपा केनाःपपेन्खेन्लाम्मे हिङ्लो ॥”* 13 कर साम्योथिमिल्ले तारुबा खुमदिङ्ङिल्ले कुमेल्लुङ्ङिन्ख्रिस्तेरे हुडुआङ् आनिः आधेःरेरो ॥ खुनेः सिलाम्साक्मा सिङ्समदाङ् फोःन्छिङ्ङिल्ले खुनेः आबाडे आनिः खुमदिङ्ङिन् कुयुदेःरुरो ॥ थेआङ्भेल्ले साम्योसाप्लाओ साप्तेआङ् पत्, “सिङ्समदाङ् केभोःन्छिङ्बा केसिःबाङ्ग निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले खुमदिङ् पिरुबारो ॥”* 14 ख्रिस्तेरे आनिः आधेःरे, हेक्केःल्ले

* 2:19 गिक पाःन्दाङ्ङो “थेआङ्भेल्ले इङ्गाःग निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुलागि हिङ्ङानि फाःआङ् साम्योथिम् इङ्जाःङ्लाम् साम्योथिम् इङ्जाःङ्ङो स्याङ्ङाङ् वाःआरो” पाःत्तुआङ् पत् ॥ * 3:6 तोलिङ्सोमु १५.६ * 3:8 तोलिङ्सोमु १२.६, १८.१८, २२.१८ * 3:10 साम्योथिम् इङ्जाःङ्ङो २६ * 3:11 हबाकुक् २.४ * 3:12 लेबि १८.५ * 3:13 साम्योथिम् इङ्जाःङ्ङो २१.२३

निड्वाऱफुमाड्डिल्ले अब्राहाम्मिन् पिरुबा मुऱइसाम्मिन् ख्रिस्त येसुलाम् थिम्मेन्दड् सुवाड्हाऱ पिरुसिआड् वाऱ, हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले माड्हेक् चोगुबा सेसेमाड्डिन् नसाःन्लाम् आघोःसुम्लो ॥

साम्योथिम् नु माड्हेक्

15 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, इड्गाऱ कप्मो मेन्छाम् याप्मि थिम्लाम् कुबिधिक् पिनिड्लो ॥ नेप्फुऱे माड्हेक् चोःकसुआड् पाःन् तड्सुबा साप्लाओ आत्तिल्लेआड् लेड्मा नु योऱमा मेसुक्तुन्लो ॥ 16 हेक्केलऱरिक्के निड्वाऱफुमाड्डिल्ले अब्राहाम्मिन् नु कुमुऱइदाड्साहाऱ माड्हेक्हाऱ पिरुसिरो ॥ हेक्क्याड् साम्योसाप्लाःल्ले “कुमुऱइदाड्साहाऱ” फाऱइड्ग यरिक् मनाहाऱ मेःन्, कर “कुमुऱइदाड्साःन्” लऱरिक् पाःत्तुआड् पत् ॥ खेन् फाऱइड्ग लत्छा मनाःल्लेन् मिक्सेःन् पोःड्, खेड्ग ख्रिस्तरो ॥ 17 कप्मो इड्गाऱ थे पाःपमा निड्वाऱ चोगुड्बा फाऱले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले अब्राहाम्मिन् माड्हुप् चोगुबान् कुगिप् लिसिआड् सुम्बोःड् (४३०) तड्बे एगाड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मोसाःन् साम्योथिम् पिरुल्ले खेन् माड्हुप्पिन् मेघक्तुन्लो, मेःन्ने फाऱग्र निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खेन् चोगुबा माड्हेक्किन्खक्तुमेन् ॥ 18 थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले पिनिड् लऱरिक् चोगुबा मुऱइसाम्मिन् साम्योथिम् इःपमा नाःपमालाम् खोदेत्तेने फाऱग्र खेन् माड्हेक्के मेबोःड्नेन् ॥ कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले माड्हेक्कलाम्बाए अब्राहाम्मिन् लुड्माऱ तुक्तुआड् कन् मुऱइसाम्मिन् पिरुरो ॥

19 हेक्केःल्ले साम्योथिम्मिन् थेआड् पिऱेबाबे? माड्हेक् चोगुबा मुऱइदाड्साःन्* मेन्दाए थारिक् लायोःल्ले चोगुल्ले साम्योथिम्मिन् योऱसिड्लो ॥ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले माड्लाड्डबालाम् साम्योथिम्मिन् पाःन्दड्साबा मोसाःन् पिरुरो ॥ 20 आल्ल पाःन्दड्ले लागि नेप्फु मना चाहाबा चोःक्, कर निड्वाऱफुमाड्डिड्ग लत्थिक्लक् वाऱरो ॥

साम्योथिम्मिल्ले कुयाःम्बक्

21 हेक्केने फाऱग्र कुसाम्योथिम्मिल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमाड्हेक्हाऱ अत्तुबि? सेक्खाःल्लेग हेक्के मेःन्लो! साम्योथिम्मिल्ले कुसड् हिड्मननिन् पिमा आसुक्तेल्लेग खेन् साम्योथिम्मिन् आडःत्तुम् आनाःत्तुम्माड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ आप्तिक् मेःन्नेबा पोःड्मा आसुक्तेबरो ॥ 22 कर लायोःल्ले काक् मनाहाऱ साक्पा केधाःबा कुइसिःक् चोगुसिआड् वाऱ फाऱआड् साम्योसाप्लाःल्ले इड्भन् चोगुआड् वाऱ ॥ खेल्ले चोगुल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमाड्हुप्पिड्ग येसु ख्रिस्तेन्नसाःन् चोःक्माआड्लक् खोःमा आसुक्तुम्लो ॥

23 ख्रिस्तेन्ताःमानुःल्ले तगि, निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कन् नसाःन्निन् आनिऱ ओसेःन्मेन्धाक्के थारिक् साम्योथिम्मिल्ले कुयुक्को आवयेआड् आनिऱ केरेक् साक्पा केधाःबा हेक्के आजोगेआड् आवये ॥ 24 खेल्ले चोगुल्ले साम्योथिम्मिन् आनिऱ नसाःन्लाम् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ आप्तिक् मेःन्नेबा आबोःड्ल फाऱआड् ख्रिस्तओ थारिक् लाम्लोःसे आनिऱ ओगेमेपपा पोःक्खेआड् वयेरो ॥ 25 आल्ल खेन् नसाःन्निन् तयेआड् वाऱबाल्ले चोगुल्ले साम्योथिम्मिल्ले आनिऱ ओमेपमा चाहाबा मेजोःक्नेन्लो ॥

26 ख्रिस्त येसुओबा खनिऱ नसाःन्लाम् केरेक् निड्वाऱफुसाः केबोःक्खिआड् केवयिऱरो ॥ 27 थेआड्भेल्ले ख्रिस्तओ बपत्तिस्मा केबोःड्बा केरेक्ले ख्रिस्तरे नुःबा कुनोसड्डिन् कुसड् तेःत् केजाक्खुम्बा कुइसिःक् केजाक्खुम्माड् केवयिऱरो ॥ 28 आल्ल यहुदि, थिम्मेन्दड् सुवाड्, योःक् नु चोःक्युम्भोबा, येम्बित्छाऱ नु मेन्छुमाऱ कुदड्बरो, थेआड्भेल्ले खनिऱग ख्रिस्त येसुओ लत्छा केबोःक्खिआड् केवयिऱरो ॥ 29 खनिऱ ख्रिस्तरे कुमना केबोःक्खिआड् केवयिऱने फाऱग्र खनिऱग अब्राहामरे सेक्खा कुमुऱइदाड्सानिड्लो, हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले अब्राहाम्मिन् पिरुबा माड्हेक्किल्लेन् लक् केघोःबानिड्लो ॥

* 3:19 मुऱइदाड्सा-खेन्फाऱइन्येसु ख्रिस्तरो ॥

4

1 इङ्गात् थैमा पाःपूमा कोःतुङ्बा फाःले, लक् केघोःबान् हिन्जात् वाःत् थारिक् यरिक् याङ्साकुन्धेरे कुन्दाङ्बा केबोःङ्बा वाःसाङ् योःक्पा कुइसिःक्के पोःङ्लो ॥ 2 कुम्बारे युक्तिङ् चोगुबा लक् खोःमा तङ्बे मेङ्गेत्ते थारिक् खुनेःत्तग कम्ब्राङ् केमेप्पा नु ओगेमेप्पाल्ले कुहुक्कोए वाःत् ॥ 3 हेक्केलःरिक्के आनिःत्तआङ् हिन्जात् कुइसिःक् आवयेल्ले कन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा कुहेःक्सिङ्मोबा हनेबा खाहुन्हाःत् योःक् आजोगेआङ् आवयेरो ॥ 4 कर निङ्वाःत्फुमाङ्ङिल्ले युक्तिङ् चोगुबा येम्मिन् केःरेल्ले आबुगेन् कुस्साःन् पाङ्घु युःसुरो ॥ खुनेःत्त सिसादिङ् मेन्छुमाःत्ओलाम् साम्योथिम्मिल्ले कुयुक्को सावाःन्छिङ्ङाङ् वयेरो ॥ 5 निङ्वाःत्फुमाङ्ङिल्ले साम्योथिम्मिल्ले कुयुक्कलाम् आनिःत्त आधेःत्त फाःत्आङ् हेक्क्याङ् आबाडे आबुगेन् कुस्साः आबोःङ्ल फाःत्आङ् खुनेःत्त पाङ्घुरो ॥ 6 खिनिःत्त निङ्वाःत्फुसाः केबोःक्खिबाल्ले चोगुल्ले आबुगेन् कुस्साःल्ले कुसेसेमाङ्ङिन् आनिःत्त सिक्लुङ्मो पाङ्घुआङ् वाःत्, हेक्क्याङ् खेन् सेसेमाङ्ङिल्ले निङ्वाःत्फुमाङ्ङिन् पानुदिङ् आमबौ लःरिक् मेत्तुरो ॥ 7 आल्लआङ्धो खिनिःत्त योःक् केहोःप्तिःत्तुरो, कर निङ्वाःत्फुमाङ्ङिल्ले आबाडे कुस्साः केबोःक्खिआङ् केवयिःत्तुरो ॥ हेक्क्याङ् कुस्साः केबोःक्खिआङ् केवयिबाल्ले चोगुल्ले निङ्वाःत्फुमाङ्ङिल्ले कत्तुबा काक् पाःन्हाःत्रेन् खिनिःत्त लक् केघोःबा केबोःक्खिआङ् केवयिःत्तुरो ॥

पावलरे गलातिबा नसानिबाहाःत् निङ्वाःत् इःत्तुसिःत्त

8 खिनिःत्त निङ्वाःत्फुमाङ्ङिन् कुसिङ्ङिन्ःपमानुःल्ले तगि खिनिःत्त हनेबा माङ्हाःत् रे खुनिःत्त योःक् केबोःक्खिआङ् केवयिरो ॥ 9 कर आल्ल निङ्वाःत्फुमाङ्ङिन् खिनिःत्त कुसिङ्केनिःत्तुम्माङ् केवयिःत्त (इग्र निङ्वाःत्फुमाङ्ङिल्लेए खिनिःत्त कुसिङ् केनिःत्तित्तिआङ् वाःत्), हेक्केःल्ले आक्खेलःरिक् कुबुङ्ना कुसम्बा कुसुम्मेन्दम्मनाबा खाहुन्हाःत्ओ नुःङ्माआङ् योःक् पोःङ्मा खिनिःत्त सिराःत् थाङ्बाबे? 10 खिनिःत्त यहुदि साम्यो साक्थिम्हाःत् कुइसिःक्के येन्हाःत्, लाहाःत्, चुङ् वाःम्मा हाङ् वाःम्मा येम्हाःत् नु तङ्बेहाःत्ने केङ्ःत्तुम् केनाःत्तुम्लो ॥ 11 खिनिःत्त लागि इङ्गात् चोगुङ्बा याम्बुधिक्पा याःम्बक्किन् हने पोःङ्बिला फाःत्आङ् किःसाङ्ङाङ् वयाङ्लो ॥ 12 फुःत्तुसाःत् नु नेःत्तुसाःत्से, खेन् पाःन्हाःत्लाम् इङ्गात् कुइसिःक् खिनिःत्तआङ् चोःक्युम्भोबा पोःक्खेम्मेःत्त फाःत्आङ् पेलि फाक्निङ्लो, थेआङ्भेल्ले तगि इङ्गाःत्त खिनिःत्त हेक्के साम्यो साक्थिम्हाःत् इःपूमा नाःपूमालाम् चोःक्युम्भोबा पोःक्खाङ्ङाङ् वयाङ्लो ॥

खिनिःत्त इङ्गात् थेआङ् ताप्फेःल्लिक् याप्मि केम्मेत्तिन्लो ॥ 13 इङ्गात् खिनिःत्तओ सुनाङ् इङ्भन् चोःक्से त्याङ्ङिल्ले आयाम्त्तुगेआङ् वयेबान् कुसिङ् केनिःत्तुम्माङ् वाःत् ॥ 14 आयाम्त्तुक्माल्ले तुक्खे केज्येःत्तइसाङ् याप्मि केन्जिःत्तिन्, याप्मि केन्नाःत्तिन्लो ॥ खेल्ले कुलेक्वा माङ्लाङ्ङबा इग्र खिस्त येसुःन्लाङ्केदाःक्त्तुम्बा कुइसिःक् याप्मि लाङ्केदाःक्त्तिरो ॥ 15 खिनिःत्त खेन् येम्मो साःत्तुरिक् केसःत्तिआङ् केवयिबान् थे पोःक्खेआङ्बे? पोःङ्मा सुक्तेल्लेग इङ्गात् कुभाःत् पिमारे लागि खिनिःत्त मिक्हाःत्तआङ् केयगुम् केलःत्तुम्माङ् इङ्गात् याप्मि पिमा केसुक्त्तिमेन् फाःत्आङ् पाःपूमा सुक्त्तुङ् ॥ 16 कर इङ्गात् सेक्खाए मेत्तिन्ङ्बाल्ले आल्लो खिनिःत्त निङ्मि पोःक्खाङ्बाबि?

17 खेन् मनाहाःत्रेग* खिनिःत्त खुनिःत्त लेप्माङ् उःङ्मासि फाःत्आङ् साःत्तुरिक् खुनिःत्त सिक् सम्लो, कर कन् खिनिःत्तलागि नुःबा मेःन्लो ॥ खेङ्हाःत्रेग आनिगे तक्लेङ्वाओ केबोगिआङ् खेङ्हाःत्तुरक् केदिम्दुम्सिमल केलःत्तबा निङ्वाःत् मेजोगुआङ् मेवाःत्तुरो ॥ 18 आल्ल इङ्गात् खिनिःत्तनु वाःत्आल्लेःत्तुरक् मेःन्, कर खिनिःत्तनु होःपूपासाङ् वेःत्तहाःत्रे खिनिःत्त लागि नुःबा याःम्बक् चोःक्मा सिक् सम्ने फाःत्तुर नुःबारो ॥ 19 आमिःम् आस्साःसे, खिस्तैन्कुइसिःक्के खिनिःत्त मेम्बोःङ्डे थारिक् इङ्गाःत्त आल्लो याम्मो सावाःम्मा तुङ्ङिल्ले तरुमा मेन्छुमाःत् कुइसिःक् पोःक्खाङ्ङाङ् वाःत्तुरो ॥ 20 इङ्गात् आल्लो खिनिःत्तनु वाःत्आल्ले अक्खे पाःपूमा मेबोःक्खेम्बा वयेरो, थेआङ्भेल्ले खिनिःत्त हेक्के केलःत्तुरिबाओ इङ्गात् आनिङ्वाःत् तुगेआङ् वाःत्तुरो ॥

* 4:17 खेन् फाःत्तुरन्, “इङ्लेक्पा साम्यो सिक्साम्बाहाःत्” पोःङ्लो ॥ १.१७ ओमत्तुरओ ॥

हागार नु सारा

21 खिनिऱ साम्योथिम्लिल्ले कुयुक्को वाऱमा निड्वाऱ केजोगुम्बि? खेप्सेममेऱओ! साम्योथिम्लिल्ले पाःतुबा पाःन्निन् कुसिड् केनिःतुम्माड् केवयिऱबि? 22 साम्योसाप्लाःल्ले अब्राहामरे कुस्साः येम्बित्छाऱ नेत्छि वयेत्छि फाऱआड् पाःतुऱ ॥ थिक्किन् सेवारोमा* कुमेःत् लेप्माड्बा वये, वेऱस्मान् चोःक्युम्भोमा* कुमेःत् लेप्माड्बा वयेरो ॥* 23 हागार मेऱ्मनामा सेवारोमा कुमेःत्लाम् सागेवाःन्छिड्बान्मेन्छाम्निड्वाऱलाम्सावाःन्छिड्बारो ॥ कर सारा मेऱ्मनामा चोःक्युम्भोमा आबाडे कुमेःत्लाम् सागेवाःन्छिड्बाड्ग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमाड्हेकलाम् पोःक्खेबारो ॥ 24 आल्ल कन् नेप्फु मेन्छुमाहाऱग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले चोगुबा नेत्छि माड्हुप्पिल्ले कुबिसिरो ॥ सेवारोमा हागारेड्ग सिनाड्* कोःक्मा कुडिसिःक् चोःक्लो ॥ खेप्पो निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मनाहाऱ साम्योथिम्लिन् पिरुसि, हेक्क्याड् खेन् साम्योथिम्लिल्ले मनाहाऱ योःक् चोगुसिरो ॥ 25 आल्ल आल्लोबा यरुसलेम येक्यक्किन् अरब लाजेऱबा सिनाड् कोःक्मा कुडिसिःक् चोःक्लो, थेआड्भेल्ले खेन् येक्यक्किन् नु साम्योथिम्लि केडःप्पा केनाःप्पा केरेक् साम्योथिम्लिल्ले कुयोःक् मेबोःक्खेआड् मेवारो ॥ 26 कर चोःक्युम्भोमा साराःड्ग साड्ग्राम्पेदाड्बा यरुसलेम कुडिसिःक् चोःक्लो ॥ खुनेऱए आनिऱ मारो ॥ 27 माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पा यसैयाःल्ले अक्खेलऱरिक् माड्निड्वाऱपाःन् पाःतुआड् वाऱ,

“सामेड्गपमनामाए, सःत्तेऱओ! खेनेऱ सागेन्वाःन्दुन्छाड् सःत्तेऱर अःक्तेऱओ! थेआड्भेल्ले खेन् वेऱ मेन्छुमाऱनुःल्लेआड् सामेड्गपमनामाल्ले कुस्साःहाऱ यरिक् मेबोःड्लो ॥”*

28 आल्ल आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, खिनिऱग इसहाक कुडिसिःक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले माड्हेक् चोगुबा मुऱड्दाड्सानिड्लो ॥ 29 कर खेन् योःक्मा मेःत्तिल्ले कुस्साः इस्माएलेऱ माड्हेकलाम् सागेवाःन्छिड्बा इसहाककिन् तुक्खे चाःतुबा कुडिसिःक् सेसेमाड्लाम् आनिऱ सागेवाःन्छिड्बाहाऱआड् साम्योथिम्लि केडःप्पा केनाःप्पाहाऱरे तुक्खे आमजाःत्लो ॥ 30 कर साम्योसाप्लाःल्ले थे पाःतुऱ? “सेवारोमा मेन्छुमाऱइन्नु कुस्साःन् नाःत्तेदेःसेसेऱओ, थेआड्भेल्ले सेवारोमाल्ले कुस्साःन्चोःक्युम्भोमा मेन्छुमाऱइल्ले कुस्साःन्नु सोरिक् लक् केघोःबा पोःड्मा मेसुकनेन्लो ॥”* 31 खेल्ले चोगुल्ले आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, आनिऱग सेवारोमा मेन्छुमाऱइल्ले कुस्साःसि मेःन्लो, कर आनिऱग चोःक्युम्भोमा मेन्छुमाऱइल्ले कुस्साःसिरो ॥

5

ख्रिस्तरे चोःक्युम्भो आबिऱ

1 ख्रिस्तरे सेक्खाए चोःक्युम्भो आबिरेआड् वाऱ, खेल्ले चोगुल्ले खेन् चोःक्युम्भोओ मेम्मुने वयेममेऱ, हेक्क्याड् साम्योथिम्लिल्ले कुयोःक् याम्पो मेबोःक्खेम्मिन्नेऱओ ॥

2 इड्गाऱ पावलरे पाःतुड्बा पाःन्निन् खेप्सेममेऱओ! हर्दो हेक्मालाम् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ खिनिऱ आप्तिक् मेःन्नेबा पोःड्मा निड्वाऱ केजोगुम्ने फाऱग्र ख्रिस्तरे चोगुबा याःम्बक्किन्खिनिऱ लागि हनेबारक् पोःड्लो ॥ 3 इड्गाऱ याम्पो मत्निड्, हर्दो हेक्मालाम् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ खिनिऱ आप्तिक् मेःन्नेबा पोःड्मा निड्वाऱ केजोगुम्ने फाऱग्र साम्योथिम्लि केबप्पा केरेक् पाःन्हाऱ खिनिऱ केडःत्तुम् केनाःत्तुम्ए पोःड्लो ॥ 4 खिनिऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ आप्तिक् मेःन्नेबा पोःड्मा फाऱआड् साम्योथिम्लिन् केडःप्पा केनाःप्पाहाऱ ख्रिस्तलाम् केसेन्दि, निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुलुड्गुम्लाम् माःड्घा केबोःक्खिआड् केवयिऱरो ॥ 5 कर आनिऱ नसाःन्लाम् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ आप्तिक् मेःन्नेबा आबोःड् केलेऱबा निड्साड्डिन् सेसेमाड्डिल्ले हाड्मा आभाऱरो ॥ 6 थेआड्भेल्ले ख्रिस्त येसुरे कुलागिग हर्दो

* 4:22 सेवारोमा कुमेःत् फाऱड्न् अब्राहामरे कुमेःत् सारारे कुसेवारोमा हागारो ॥ इस्माएल्लेन् हागारे कुस्साःरो ॥ * 4:22

चोःक्युम्भोमा कुमेःत् फाऱड्न् अब्राहामरे कुमेःत् सारारो ॥ इसहाक्केन् सारारे कुस्साःरो ॥ * 4:22 तोलिड्सोमु १६.१५, २१.२-३

* 4:24 सिनाड्-खेड्ग निड्वाऱफुमाड्लाम् साम्योथिम्लि खोःमा फाऱआड् मोसारे लिडुबा कोःक्मा ॥ * 4:27 यसैया ५४.१ * 4:30 तोलिड्सामु २१.१०

हेक्मा नु मेन्हेक्मा पाःन्निन् थेआड् मेःन्लो ॥ कर केरेक्नुःल्ले यम्बा पाःन्निङ्ग आनिः नसाःन्निःल्ले चोगुल्ले वेःहाः लुड्माः आदुक्त्तुम्सिम्लो ॥

7 खिनिःग नुःरिक्काड् नसाःन् केजोगुम्माड् केवयिः, कर सेक्खाबा पाःन्निन् इःपमा नाःपमा हाःतले केसाक्तिबे? 8 कन् पाःन्निङ्ग सेक्खासाड् खिनिः केउःपपा निड्वाःफुमाड्दुलाम् त्येबा मेःन्लो ॥ 9 खरेःड् केभड्बा च्यःसिक् सिदाःड्दुल्ले केरेक् फेरुम्मिन् युक्त्तुबा कुइसिःक् लत्छा इड्दुल्लेक्पा पाःन्निःल्ले यरिक् मनाहाः फेःत्लाःन्दुसिःरो ॥ 10 खेन् इड्दुल्लेक्पा पाःन्निन् खिनिः नसाःन् केन्जोगुम्मिन् फाःआड् दाड्बान् ताःक्पो चोगुड्दुलो ॥ निड्वाः केभोःपपा नु तुक्खे केजाःपपा आत्तिन्छाड् निड्वाःफुमाड्दुल्ले खुमदिड् पिरुःरो ॥

11 आमिःम् फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, कुभारे मेबाःत्तुबा कुइसिःक् इड्गाः आल्लसाड् हर्दो हेक्माए पोःड् लःरिक् इड्भन् चोगुड्दुल्ले थेआड् मनाहाःरे इड्गाः तुक्खे मेजाःत्ताबाबे? इड्गाः खिसःतरे सिलाम्साक्मा सिड्समदाड् चोगुबा कुयाःम्बक्कोलाम् सेन्लप् खोःदेःतलो लःरिक् इड्भन् मेजोगुड्दिन्ने फाःग्र आत्तिल्लेआड् कुसिक् मेघेडेन्बामेन् ॥ 12 खिनिः निड्वाः फेःत्केलाःम्बाहाःरेग हर्दो हेक्मारक् मेःन्, कर कुबुड् थेरेःप् मेहेगुसाड् पोःड्बरो ॥

13 फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, खिनिःग निड्वाःफुमाड्दुल्ले चोःक्युम्भो पोःड्से केउःत्तिआड् केवयिः ॥ खेड्ग लायोबा निड्वाःड्दुल्ले मुरा केमेत्तिबा कुइसिःक् खिनिः याम्दादा चोःक्मारे लागि मेःन्लो, कर लुड्माः तुक्सिड्माआड् कुभाः पिसिड्मारे लागिनेरो ॥ 14 थेआड्भेःल्ले काक् साम्योथिम्मिन् लत्छा इड्जाःड्डो केरेआड् वाःरो, “आबाडे लुड्माः केदुक्सिड्बा कुइसिःक् केबाड्भेःसाबान् लुड्माः तुक्तेःओ ॥”* 15 कर खिनिः केहाःआसि केयेःड्डासिल्लेग मेबोःड्नेल्लो, कर सिड्सिड् लःरेममेःओ, मेःन्ने फाःग्र आबाडे केमेड्डासिःरो ॥

सेसेमाड्दुलाम्बा हिड्मा

16 खेःल्ले चोगुल्ले इड्गाः अक्खे मेःत्निड्, सेसेमाड्दुल्ले लाम्गेलोःसिबा कुइसिःक् वयेममेःओ, हेक्केःल्ले खिनिः लायोबा निड्वाःड्दुल्ले निड्वाः चोगुबा पाःन्निन् केन्जोगुम्मिन्लो ॥ 17 थेआड्भेःल्ले आनिः लायोबा निड्वाःड्दुल्ले कुदक्लेड्वाओ पोःक्लो, हेक्क्याड् सेसेमाड्दिन्नाड्लायोबा निड्वाःड्दुल्ले कुदक्लेड्वाओ पोःक्लो, थेआड्भेःल्ले खेड्हाः मेदड्दिन्लो ॥ हेक्केलःरिक् चोःक्मा केड्ःत्तुम्बा नुःबा याःम्बक्हाः सदादिड् केन्जोगुम्मिन्लो ॥ 18 कर सेसेमाड्दुल्ले लाम्गेलोःसिबा कुइसिःक् केवयिःने फाःग्र अक्खे हेक्के चोगेः फाःआड् मेममेःते साम्योथिम्मिल्ले पाःत्तुबा पाःन्हाः केरेक् खिनिः आबाडे केजोगुम्लो ॥

19 लायोबा निड्वाःलाम् याःम्बक् केजोःक्पाहाःरे खुनिः याःम्बक्हाः निधाःप्लो ॥ खेड्हाःरे याम्बोःपमा याःम्बक् मेजोगुः, तापफेःम्बा पाःन्हाः मेजोगुः, सिरिड् आममबा याःम्बक् मेजोगुः, 20 नावाइतलाःन् सेवा मेजोगुः, कित्चाक् मेजोगुः, मनाहाः मेजिःत्तुसिः, खेमाः मेभोःक्खुः, मनाहाः नामेहेत्तुसिः, खुनिः सिक् पोःक्, आनिगेरक् चोगुम्बे पाःत्तुम्बे केलःबा निड्वाः मेजोगुः, एःक् सेन्छिड्मा निड्वाः मेजोगुः, थुक्सिड्मा निड्वाः मेजोगुः, 21 वेःहाःरे मेजोगु मेजबान् ओमेपमा मेन्छुक्त्तुन्, थिःल्ले मःसिड्मा निड्वाः मेजोगुः, याम्दादा फेन् याःम्बक् मेजोगुः, हेक्क्याड् बा हेक्त्तड्बा वेः याःम्बक्हाः मेजोगुःरो ॥ तगिबा कुइसिःक् साम्दिड् पिनिड्दुलो, अक्त्तड्बा याःम्बक् केजोःक्पाहाःरे निड्वाःफुहाड्जुम्मो लक् खोःमा मेन्छुक्त्तुन्लो ॥ 22 कर सेसेमाड्दुल्ले लाम्लोसुसिबा मनाहाःरे वेःहाः लुड्माः मेदुक्त्तुसिः, खेड्हाः मेसःत्, सनारुड्डो मेवाः, नासि मेधःत्, खेड्हाःरे वेःहाः नुःरिक् मेमेत्तुसिः, खेड्हाः नुःबा याःम्बक् मेजोःक्, निड्वाःड्दुल्ले खोःपत्तुसिबा मेजोःक्, 23 खेड्हाः नःमन्ःम् मेःलः हेक्क्याड् नासि मेधःतलो ॥ अक्त्तड्बा याःम्बक्किल्ले कुदक्लेड्वाओ थेआड् थिम् होःप्लो ॥ 24 खिसःत येसुःन् नसाःन् केजोःक्पाहाःरेग लायोबा निड्वाः नु खेःल्ले कुभेन् याःम्बक्किल्ले कुयुक्किन् सिलाम्साक्मा सिड्समदाड् मेभोःन्दुआड् वाःरो ॥ 25 सेसेमाड्दुल्ले आनिः कुसड् हिड्मन् आबिरेआड् वाःबाल्ले चोगुल्ले खुनेः कुनिड्वाः कुइसिःक् आनिः वयिरो ॥ 26 आनिःग आड्दिड् लःरि मेःन्, सिक् फोःड्सिड्पिसिड्मा मेःन्, हेक्क्याड् नाहेत्छिड्मा मेःन्लो ॥

* 5:14 लेबि १९.१८

6

फाऱआसिम्मेऱ

1 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, खिनिऱ नुसाऱधिक् लायोओ थाःल्ले खिनिऱ सेसेमाङ्ङिल्ले लाम्गेलोसिबाहाऱरे नःमनःम्माङ् खेन् तोःन्देम्मेऱओ ॥ कर हेक्के केजोगुम्मिल्ले सिङ्गिसिङ् लऱरेम्मेऱओ, मेःन्ने फाऱग्र खिनिऱआङ् लायोओ थाःमा केसुकुतिऱरो ॥ 2 इनोगेन् तुक्खेओ फाऱआसिम्मेऱओ ॥ अक्खेलऱरिक् ख्रिस्तेरे आबिरेबा साम्योथिम्मिन् केगेत्तुम्लो ॥ 3 खेनेऱ केयेक्पा केन्जोःक्नेन्छाङ् वेऱहाऱ कुभाऱ पिमासिओ वेऱ मनाहाऱनुःल्ले केयेक्पा चोःक्का लऱरिक् निङ्वाऱ केङ्ःत्छिङ्ने फाऱग्र आबाडे इङ्गेलेकसिङ्गलो ॥

4 कर खिनिऱ हिङ्मननो केजोगुम्बा याःम्बक्किन् केरेक्ले आबाडे केसाऱरुम्ल पोःङ्, हेक्क्याङ् वेऱहाऱनु मेन्दङ्गिसिङ्गे खिनिऱ नुःरिक्काङ् केजोगुम्बा याःम्बक्को खिनिऱ निङ्वाऱ ताःरो ॥ 5 थेआङ्भेल्ले केरेक्ले कुःमा केबोःङ्बा लक्पेन्नेन्कक्हाऱ आबाडे कुःमाए पोःङ्गलो ॥

6 पाःन्जाक् केहुऱसिङ्गबाल्ले खुनेऱ कतुबा काक् नुःबा पाःन्हाऱ कुसिक्साम्बाहाऱनु हाःमा पोःङ्गलो ॥

7 खिनिऱ इङ्मेलेक्कासिम्मिन्नेऱओ ॥ निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् किनाःन्दि पिमा सुक्मेदेत्नेन्लो ॥ मनाःल्ले थेमाःन् तेःसुऱ, हाबा खेन् सुप्सुऱरो ॥ 8 आत्तिन् मनाःल्ले लायोबा कुनिङ्वाऱङ्गुनिङ्वाऱ ताःमाओरक् तेःसुऱ, खेल्ले लायोबा कुनिङ्वाऱलाम् सिःमेन् सुप्सुऱरो ॥ कर आत्तिन् मनाःल्ले सेसेमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाऱ ताःमाओ तेःसुऱ, खेल्लेग सेसेमाङ्गलाम् मेन्नुपमनाबा हिङ्मननिन् सुप्सुऱरो ॥ 9 आनिऱ नुःबा याःम्बक् चोःक्माओ नाःससि मेःन्लो, थेआङ्भेल्ले नुःबा याःम्बक् चोःक्मा आल्लेरुम्मिन्ने फाऱग्र सुयेम्मो आनिऱ मुऱइसाम् आसुप्सुम्लो ॥ 10 खेल्ले चोगुल्ले आनिऱ सुयेम् आघोःसुम्मिल्ले काक् मनाहाऱ नुःरिक् मेप्मासि पोःङ्गलो ॥ कुनो-कुबिऱओग आनिऱ नसानिबा हिम्सयङ्हाऱ नुःरिक् मेप्मासि पोःङ्गलो ॥

पावलरे गलातिहाऱ पिरुसिबा कुनुप्मा सुजा

11 ओमेत्तेम्मेऱओ, इङ्गाऱ आबाडे आहुक्किल्ले यम्यम्बा सक्सेऱहाऱओ कन् कुनुप् पाःन्हाऱ सापुत्तुङ्बारो ॥ 12 खेन् हर्दो हेक्का केबाङ्बाहाऱरे वेऱहाऱरे नुःबा मेनिःसिगेर फाऱआङ् हेक्के मेजोगुबारो ॥ ख्रिस्तेरे कुसिलाम्साक्मा सिङ्गिन् इङ्गोःमाल्ले केदाःबा तुक्खेःन् मेगिरुबाल्ले चोगुल्ले खेङ्हाऱरे खिनिऱ हर्दो हेक्का केम्बाङ्घिऱरो ॥ 13 कर खेन् हर्दो केहेक्पाहाऱरे आबाडेआङ् साम्योथिम्मिन् मेन्नाःत्तुन्लो ॥ हेक्केसाङ् खेङ्हाऱ आङ्दिङ् लऱमा मेघोःर फाऱआङ् हर्दो हेक्का थिम्मिन् इःप्मा नाःप्मा केम्बाङ्घिऱरो ॥ 14 कर इङ्गाऱग आनिऱ दाङ्बा येसु ख्रिस्तेरे सिलाम्साक्मा कुसिङ्गिन्नुःल्ले वेऱ थेमाओआङ् आङ्दिङ् मेलऱआन्लो ॥ ख्रिस्तेन्सिलाम्साक्मा सिङ्गो स्येबाल्ले चोगुल्ले मनाहाऱरे मेङ्ःत्तु मेनाःत्तुबा पाःन्हाऱ आलागि थेआङ् मेःन्लो, हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे खुनिऱ लागिआङ् इङ्गाऱ थेआङ् मेःन्नारो ॥ 15 हर्दो हेक्कासाङ् मेन्हेक्कासाङ् थेआङ् मेबोःङ्नेल्लो, कर कुसङ् मना पोःङ्मानने यम्बा पाःन्लो ॥ 16 कन् पाःन्निन् केङ्ःप्पा केनाःप्पाहाऱ निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले सनारुङ् केबिरिऱ हेक्क्याङ् लुङ्माऱ केदुक्तिऱरो ॥ खेङ्हाऱग निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले सेगुसिबा कुसङ् इसाइलिसिरो ॥

17 कुनुप्माओ, इङ्गाऱ आत्तिन्हाऱरेआङ् तुक्खे मेन्जाःत्तान्लरो, थेआङ्भेल्ले इङ्गाऱ येसुरे कुयोःक्पाआ फाऱआङ् नासिङ्गेन् आधक्को मिक्सेःन्हाऱ कतुङ्गलो ॥ 18 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, दाङ्बा येसु ख्रिस्तेरे कुलुङ्गुम्मिन् खिनिऱनु वाऱररो ॥ आमेन् ॥

पावलरे एफिसिहाऱ हाक्तुसिबा सकइडघड् निःसुम्

सेःक्युकमिबा पावलेन् रोम येक्यक्को साक्पा थयेआड्वयेल्ले खुनेऱ एफिसि येक्यक्कोबा सेसेहुप्लक्को केवाऱबा नसानिबाहाऱ कन् सकइडघड्डिन् हाक्तुसिरो ॥ खुनेऱ यरिक् लेड् एफिसिओ पेआड् वये, हेक्क्याड् थिक् लेड्डो तड्बे सुम्सि थारिक् खुनेऱ सुनाड् इड्भोःसे खेपमो युडे (सेःक्युकमिबा १९-२०) ॥ कन्सकइडघड्डोबा काक्नुःल्ले तगिबा पाःन्निङ्ग “सुयेम्मिन् केत्ताड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले ख्रिस्तरे युक् चोगुर फाऱआड् साङ्ग्राम्पेदाड् नु इक्सा खाम्बेःक्को केवाऱबा केरेक् पाःन्हाऱ तारु” केल्बरो (१.१०) ॥ कड्ग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमनाहाऱ ख्रिस्तेन्नु थिक्हुप् मेबोःड्डाड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले यम्बा कुनिड्सेःक्को मेहिड्ल फाऱआड् तोःन्देबा पेलिगेन् पाःन्जाक्लो ॥

कन् सकइडघड्डिल्लेन् थिक्सिगेःक्पा लक्को थिक्हुप्रे कुमेन्निन् अक्खेलऱरिक् पोआधक्लो-निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आबाडे कुमनाहाऱ सेगुसिआड् खेड्हाऱ आबुगेन् कुस्साः येसु ख्रिस्तलाम् लेपमि पिरुसिर लायोलाम्बा चोःक्युम्भो चोगुसि, हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले पयम् यम्बा कुमाड्हेक्किन् सेसेमाड्लाम् सेक्खा चोगुरो ॥ हेक्क्याड् कन् सकइडघड्डिल्लेन् निसिगेःक्पा लक्को पावलरे हेन्निःप्पाहाऱरे ख्रिस्तेन्नुबा खुनिऱ थिक्हुप्पिन् खुनिऱ हिड्मन्लाम्बा ओसेःन्दाड् पोःड्ल फाऱआड् पेलि फाक्तुसिरो ॥

निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमनाहाऱ ख्रिस्तेन्नु थिक्हुप् पोःड्मा पाःन्निन् ओसेःन्दाड् चोःक्मा पावलरे अक्तड्बा कुबिहाऱ पिरुआड् वाऱरो-सेसेहुप्लक्किन् नासिङ्गेन् थक् कुड्सिःक् चोःक्हेक्क्याड् खेल्ले कुधेगेःक्किन् येसुरो, इग्र सेसेहुप्लक्किन् हिम् कुड्सिःक् चोःक्हेक्क्याड् ख्रिस्तेन्हिम्मिल्ले कुम्मा लुड्लो, आल्लसाड् सेसेहुप्लक्किन् सिसामेःत् कुड्सिःक् चोःक्काड् ख्रिस्तेन्नालिसाड् कुड्सिःक् चोःक्लो ॥ कन् सकइडघड्डो पावलरे सिदुड्जभा, लेपमि, लुड्गुम्, सेसे नु ख्रिस्तेल्ले कुमिःमजिरेन् ओसेःन्दाड् हेक्तड्बा केयेक्पा निसाम्हाऱ साप्तुआड् पतलो ॥

थामिड्

निःसुम् नु सेवा १.१-२

ख्रिस्तेन्नु सेसेहुप्लक् १.३-३.२१

ख्रिस्तेन्नु केवाऱबा कुसड् हिड्मन् ४.१-६.२०

कुनुप्मा सेवा ६.२१-२४

पावललाम् सेवा

१ एफिसस* येक्यक्को केवाऱबा ख्रिस्त येसुःन् केदिम्बा नसाःन्साबा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसेसे मनासे, ख्रिस्त येसुरे कुसेःक्युकमिबा पोःड्से निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेगाड्बा इड्गाऱ पावलरे कन् सकइडघड्डिन् हाक्निड्बरो ॥ २ आनिऱ पानुदिड् पाः निड्वाऱफुमाड्डिन् हेक्क्याड् दाड्बा येसु ख्रिस्तरे लुड्गुम् नु सनारुड्केबिरिर ॥

याम्साम्गेन् हाड्वा मुऱड्

३ आनिऱ दाड्बा येसु ख्रिस्तरे कुम्बा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनारा पोःररो ॥ खुनेऱ येसु ख्रिस्तलाम् साङ्ग्राम्पेदाड्बा केरेक् याम्साम्गेन् मुऱड्साम्मिल्ले आनिऱ मुऱड्साबा आजोगेऱआड् वाऱ ॥ ४ खुनेऱ कुनिःमाओ सेसे नु आप्तिक मेःन्नेबा आबोःड्ल फाऱआड् ख्रिस्तेल्ले चोगुल्ले इक्सा खाम्बेःक् पोःड्मानुःल्ले तगिसा आसेगेऱआड् वये ॥ खुनेऱ लुड्माऱ आदुक्तेबाल्ले चोगुल्ले ५ खुनेऱ कुनिड्वाऱ

* 1:1 एफिसस-एसियाओबा लट्छा केयेक्पा येक्यक् ॥ एफिससओ केरेक्नु तगि पावलरे सुनाड् सेःसु हेक्क्याड् यरिक् नसानिबा मेबोःक्खे ॥

कुइसिःक् कुसिराः थाडेर येसु ख्रिस्तलाम् कुस्साः पोःइसे तगिनुए आनिः आसेगेआइ वयेरो ॥
 6 हेक्केःल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले आबाडे लुड्माः तुक्तुबा कुस्साः न्लाम्बा कुनिड्वाः हनदुआइ
 साःरिक् लुड्माः आदुक्तेबाल्ले चोगुल्ले कुनारा फोःसुम्लो ॥

7 हेक्क्याड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले साःरिक् लुड्माः आदुक्तेबाल्ले चोगुल्ले येसुरे
 कुमाक्खिःइल्ले आनिः लायोलाम् लेप्मि आबिरेर आधेःरेआइ वाः ॥ 8 साःरिक्के लुड्माः
 आदुक्तेआइ वाःरो! 9 काक् सिक्कुम् निड्वाः नु खासिड् निःपमाल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले
 ख्रिस्तलाम्बा चोःक्मा निड्वाः इःत्तुबा सिबिः पाःन्निन् कुसिराः थाडेर कुसिड्निःपमा आबाड्घेआइ
 वाः ॥ 10 हेक्क्याड् सुयेम्मिन् केत्ताड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले ख्रिस्तरं युक् चोगुर फाःआइ
 साड्ग्राम्पेदाड् नु इक्सा खाम्बेःक्को केवाःबा केरेक् पाःन्हाः तारुःरो ॥ 11 ख्रिस्तेन्नु थिक्हुप्
 आवाःबाल्ले चोगुल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले आनिःआइ खुनेःलाम् लक् खोःसे आसेगेआइ
 आवाः, थेआड्भेःल्ले कड्ग तगिनुसा खुनेः चोःक्मा निड्वाः इःत्तुबा हेक्के केरेक् पाःन्हाः
 पोःइलो ॥ 12 हेक्केलःरिक् आनिगे यहुदिहाः केरेक्नुःल्ले तगि ख्रिस्तओ निड्साड् केजोःक्पाहाःए
 मिमिदिङ्गेन् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनारा केभोःबा पोःक्खिगेःरो ॥

13 आल्ल खिनिःआइ सेक्खाबा पाःन्जाक् सेन्लप्रेन्सुनाड् केघेप्सुम्लो, हेक्क्याड्
 ख्रिस्तेन्नसाःन् केजोगुम्बा येम्मो खिनिःग आमनानिड् फाःआइ ओसेःन्दाड् चोःक्से
 निड्वाःफुमाड्डिल्ले माड्हेक् चोगुबा सेसेमाड्डिन् केबिरिआइ वाःरो ॥ 14 आनिः
 निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमनाहाः थेःमा आन्छुःत्नेन्ल थारिक् निड्वाःफुमाड्डिल्ले माड्हेक्
 आजोगेबा केरेक् पाःन्हाः सेक्खाए आबिः लःरिक् सेसेमाड्डिन् तेन्याड् कुइसिःक् आबिरेबारो ॥
 मिमिदिङ्गेन् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनारा केभोःबा आनिः आबोःइल फाःआइ खुनेः हेक्के
 चोगुबारो ॥

पावलरे चोगुबा तुवा

15 खेःल्ले चोगुल्ले इङ्गाःआइ दाड्बा येसुःन् केजोगुम्बा नसाःन्निन् नु केरेक्
 निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेसे कुमना नसानिबाहाः लुड्माः केदुक्तुमसिम्बा पाःन्निन् खेप्सुड्डाड्
 16 खिनिः लागि निड्वाःफुमाड्डिन् चक्मेल्लःए नोगेन् पिरुड्लो ॥ इङ्गाः चोगुड्बा तुवाओ
 निड्वाः इःत्निड्ल 17 आनिः दाड्बा येसु ख्रिस्तरं मिमिदिङ्गेन् कुम्बा निड्वाःफुमाड्डिल्ले खुनेः
 क्वाःम्बेओ नुःरिक्काड् कुसिड् निःपमारं लागि सिक्कुम्दिड् निड्वाः केबिबा नु निड्वाःफुमाड्डिन्
 ओसेःन्दाड् केजोःक्पा सेसेमाड्डिन् केबिरि फाःआइ तुवा चोःक्कारो ॥ 18 खिनिः खासिड् निःपमा
 केसुक्पा केबोःक्खिःर फाःआइ इङ्गाः तुवा चोःक्कारो ॥ हेक्क्याड् खिनिः केउःत्तिआड् खोःमा
 केबोःइबा लक्किन् कुसिड् केनिःत्तुम्लो ॥ खेन् साःरिक् इमेल्लुड्बा मिमिदिङ्गेन् लक्किन्
 निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेसे कुमनाहाःनु माड्हेक् चोगुआड् वाःरो ॥ 19 हेक्क्याड् खुनेः पयम् यम्बा
 कुमुक्साम्लिल्ले आनिः नसाःन् केजोःक्पाहाः कुभाः आबिः केलःबा पाःन्निन् कुसिड्निःपमा
 केसुक्तुम्लो ॥ हाबा खेन् मुक्साम्मिन् 20 ओगप् चोगुल्ले खुनेः केसिःबा ख्रिस्तेन्कुहिड्वेत्चोगु
 हेक्क्याड् साड्ग्राम्पेदाड्बा तेन्नो मिड्सो इड्धाःइ पिरुर कुजुप्साड् लेप्माड् युक्खुआड् युड्लो ॥
 21 खेप्मो ख्रिस्तरं केरेक् सुहाड्गेम्बाहाः, युक् केगप्पाहाः, मुक्साम् केगप्पाहाः, नु हाड् युक्
 केजोःक्पाहाः सम्दाड् हाड् चोगुरो ॥ हेक्क्याड् कन् येम्मोरक् मेःन्, कर केदाःबा येम्मोआड्
 खुनेः वेः केरेक्नुःल्लेआड् थोधोक्पा चोःक् ॥ 22 हेक्क्याड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले ख्रिस्तरं कुयुक्
 सिगाड् केरेक् युक्खुआड् वाः, हेक्क्याड् सेसेहुप्लक्ले लागि खुनेःए केरेक् सम्दाड् कुधेगेःक्
 चोगुरो ॥ 23 आल्ल कन् सेसेहुप्लक्किङ्ग ख्रिस्तरं नासिङ्गेन् कुधक् नु कुलिड्धो केगेप्पा पाःन्लो ॥
 हेक्क्याड् खुनेःए केरेक् कुलिड्धो केत्तुरो ॥

1 केबेःक्पा येममो खिनिः केजोगुम्बा लायोबा याःम्बक्किल्ले चोगुल्ले केस्येःइआड् केवयि ॥
2 खेन् येममो खिनिःआड् कन् खाम्बेःकमोबा थिमिन् नु फेन्साम्हाःरे खुनेः हाड्जुमो हाड् केजोःक्पा माफेन्साम्मिल्ले कुबाःन्निन् केघेप्सुम्माड् केवयि ॥ खेन् साम्मिन्ने निड्वाःफुमाड् इड्जाःड् मेड्घेम्मनाबाहाःरे खुनेः सिक्कुड्मो याःम्बक् चोःक्ल वाःरो ॥ 3 खेड्हाःरे खुनेः लुममो उन्छोःन् आनिःआड् याम् नु निड्वाःइल्ले चोःक्मा कोःतुबा लायोबा लाम्मो आवये ॥ खेड्हाः हेक्के आनिःआड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुघासेन्नो केधाःबा आबोःक्खेआड् आवयेरो ॥

4 कर सारिक् लुड्गुम्दाड्बा निड्वाःफुमाड्डिल्ले सारिक् लुड्माः आदुक्तेरो ॥ 5 आनिः लायोःल्ले चोगुल्ले याम्साम्मो आस्येःआड् आवयेसाड् ख्रिस्तेन्नु सोरिक् खुनेः कुहिड्वेत् आजोगेआड् आवाःरो-खुनेः लुड्माः केदुक्तिबाल्ले खिनिः ताड्गैःपतिआड् केवयि ॥ 6 हेक्केलरिक् खुनेः ख्रिस्तेन्नु सोरिक् कुहिड्वेत् आजोगेआड् साड्ग्राम्पेदाड्बा तेन्नो ख्रिस्त येसुःन्नु आयुक्खेआड् आवाःरो ॥ 7 कड्ग केदाःबा येममो खुनेः सारिक् इमेल्लुड्बा कुलुड्गुमिन् ओसेःन्दाड् चोःक्मा फाःआड् हेक्के चोगुबरो ॥ ख्रिस्त येसुलाम् लुड्माः आदुक्तेबा कन् लुड्गुमिन् ओसेःन्आधाक्तेरो ॥

8 निड्वाःफुमाड्डिल्ले लुड्माः केदुक्तिबाल्ले चोगुल्ले ख्रिस्तेन्नसाःन् केजोगुम्बालाम्बा खिनिः ताड्गैःपतिआड् केवयि ॥ कड्ग आबाडे खिनिः केजोगुम्बा याःम्बक्किल्ले मेःन्, कर निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुबर्धाःम्मिल्ले चोगुबरो ॥ 9 मनारे मेजोगुबा याःम्बक्किल्ले अक्खे पोःक्खेबा मेःन्लो, खेल्ले चोगुल्ले मनाहाःरे आड्दिड् लरमा पाःन्ने होःप्लो ॥ 10 थेआड्भेल्ले नुःबा याःम्बक्हाः चोःक्मा फाःआड् ख्रिस्त येसुलाम् निड्वाःफुमाड्डिल्ले आनिः आजोगेबरो ॥ निड्वाःफुमाड्डिल्ले खेन् नुःबा याःम्बक्हाः आनिः आजोगुम्ल फाःआड् तगिसा यारिप् चोगुआड् वयेबरो ॥

ख्रिस्तेन्नु थिक्हुप् आबोःड्

11 खेल्ले चोगुल्ले थिममेन्दड् सुवाड्डो सागेवाःन्नासिबान् निड्वाः इःतेममेःओ ॥ हेक्क्याड् आनिगे हर्दो हेक्मा थिम केगप्पासिगे केलरबा यहुदिहाःरे खिनिः “हर्दो मेन्हेक्मनानिड्” केममेत्तिः (कर खेड्ग मनाहाःरे नासिड्गेन् थक्को मेजोगुबा थिम्लक्लो) ॥ 12 खेन् येममो खिनिः ख्रिस्त मेःन्ने, इसाइलबा यक्कुड्बा केन्वयिन्, निड्वाःफुमाड्डिल्ले पिनिड् फाःआड् माड्हेक् चोगुबा माड्हुपहाः मेड्घोःमनाबा, निड्साड् केहोःप्पा नु कन् इक्सादिड् खाम्बेःक्माओ निड्वाःफुमाड् मेःन्ने केवयिबान् निड्वाः इःतेममेःओ ॥ 13 कर खिनिः तगि निड्वाःफुमाड्डिल्ले माःड्घा केवयिसाड् आल्लो खिनिः ख्रिस्त येसुःन्नु थिक्हुप् केबोःड्बाहाः ख्रिस्तेरे कुमाक्खिःड्न् वादेःन्दुबाल्ले चोगुल्ले निःत्ताड् केबोःक्खिआड् केवयिरो ॥ 14 थेआड्भेल्ले खुनेःलाम्बाए आनिः सनारुड् आघोःसुम्माड् आवाः ॥ खुनेःए यहुदिहाः नु थिममेन्दड् सुवाड्हाः केसेम्बा निड्मिगेन् लुड्धाक् कुड्सिःक्पा थिमिन् आबाडे नासिड्गेन् कुधक्को यस्सुर खेड्हाः थिक्हुप् चोगुसिआड् वाः ॥ 15 खुनेःए साम्योथिम इड्जाःड्डोबा थिमहाः थेनाधेबा चोगु ॥ खुनेःए यहुदि नु थिममेन्दड् सुवाड्लुममो सनारुड् ताःतछे नेत्छि सुवाड्लाम्बा खुनेःनु थिक्हुप् केबोःड्बा लत्छा कुसड् सुवाड्धिक्चोगुआड् वाःरो ॥ 16 हेक्केःल्ले खुनेः सिलाम्साक्मा सिड्डो स्येःआड् आनिः नेत्छि सुवाड्बा मनाहाः थिक्हुप्पो आदारे हेक्क्याड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले नु नादड् आजोगे, हेक्केलरिक् आनिः लुममोबा चिःत्छिड्मान् खेत्तुदेःसुरो ॥ 17 ख्रिस्तेन्तयेःआड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले नु माःड्घा केवाःबा खिनिः थिममेन्दड् सुवाड्हाः नु निःत्ताड् केवाःबा यहुदिहाःओ सनारुड्डिल्ले नु सुनाड्डि सेःसुरो ॥ 18 खुनेःलाम्मे आनिः केरेक्ले थिक् सेसेमाड् आघोःसुम्माड् पानुदिड् पाः निड्वाःफुमाड्डो पेःक्मा आघोःसुम्माड् आवाःरो ॥

19 खेल्ले चोगुल्ले आल्ल खिनिः थिममेन्दड् सुवाड्हाः वेः लाजेःबा नु तास्वाबानिड् मेःन्, कर खिनिःग निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेसे कुमनाहाःनु निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुहिम्सयड्डोबा यक्कुड्बा केबोःक्खिआड् केवयिरो ॥ 20 आनिःग सेःक्युक्मिबा नु माड्निड्वाःपाःन् केबाःप्पाहाःरे मेनेस्सुबा हिम्पाड्यक्को चोःक्मनाबा हिम् कुड्सिःक् आजोःक् ॥ हेक्क्याड् खेन् हिम्मिल्लेन्

केयेक्पा कुममालुङ्ङिङ्ग ख्रिस्त येसुःननेरो ॥ 21 खुनेःओए काक् हिमिन् काम्माङ् दाङ्बाल्ले लागि सेसेबा माङ्हिम् पोःङ्ङाङ् पोःर पेःक्लो ॥ 22 हेक्क्याङ् ख्रिनिःआङ् खुनेःनु सोरिक् थिक्हुप् केबोःक्खिआङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुयुङ्मादेन् केबोःक्खिः, हेक्केलःरिक् ख्रिनिःओ निङ्वाःफुमाङ्ङिन् सेसेमाङ्लाम् युङ्लो ॥

3

थिमनेदङ् सुवाङ्गुमो पावलरे कुमाङ्सेवा

1 हेक्केःल्ले इङ्गाः पावलरे ख्रिनिः थिमनेदङ् सुवाङ्हाःओ ख्रिस्त येसुरे कुयाःम्बेओ सुनाइङ् सेःसुङ्बाल्ले चोगुल्ले पुङ्लाहिमो साक्पा थ्याङ्बरो ॥ 2 निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले लुङ्माः आदुक्तेबाल्ले कुयाःम्बेओ ख्रिनिः इङ्भोःमा लक्पेन्निन् खुनेः पिराङ्बान् ख्रिनिः केघेःसुम्माङ् केवयिः केलःबा निङ्वाः इःतुङ्लो ॥ 3 कङ्ग निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले ओसेःन्धाक्ताङ्बा कुनिङ्वाः सिगाङ्बा पाःनलो ॥ कल्ले कुयाःम्बेओ इङ्गाः तगिसा मिसाक् साप्तुङ्ङाङ् वारो ॥ 4 कन् सक्इङ्घङ्ङिन् केनिःरुम्माङ् इङ्गाः निङ्वाः खोःसुङ्बा ख्रिस्तेः कुयाःम्बेओबा सिबिः पाःन्निन् कुसिङ्निःपमा केसुक्तुम्लो ॥ 5 खेन् पाःन्निन् केबेःक्पा येम्मोबा मनाहाःओ ओसेःन्दाङ् मेम्बोःङ्डे वये, कर कन् येम्मो सेसेमाङ्लाम् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले सेसे कुसेःक्युकमिबाहाः नु माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःपपाहाःओ ओसेःन्दाङ् पोःक्खेआङ् वारो ॥ 6 खेन् सिबिःबा पाःन्निन् बा कन्लो-सुनाइङ्गुलाम्बाए थिमनेदङ् सुवाङ्हाः यहुदिहाःनु सोरिक् युक्साबासि, सोरिक् थिक्हुप् केबोःङ्बासि हेक्क्याङ् ख्रिस्त येसुलाम् केदाःबा निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुमाङ्हेक्किल्लेन्सोरिक् लक् केघोःबासिरो ॥ 7 निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुलुङ्गुम् नु कुमुक्साम्लाम् इङ्गाः कन् सुनाइङ् केसेबा सेवारोबा पोःक्खाङ्लो ॥

8 निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले केरेक् सेसे कुमनाहाःनुःल्ले इङ्गाः योःयोःक्पा चोःक्कासाङ् कुसिङ् निःपमाए सुक्मेन्देपमनाबा ख्रिस्तेः आबिरेबा हाङ्वा मुःइसाम्लिल्ले कुयाःम्बेओ थिमनेदङ् सुवाङ्हाः इङ्भोःमासि फाःआङ् कन् लुङ्गुम्निन् इङ्गाः पिराङ्लो ॥ 9 हेक्क्याङ् काक् पाःन्हाःरेन् नावागेन् चङ्ःत् केनेबा निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले उनाहुरिआङ्धो मारुबा पाःन्निन्नेन् निङ्सेःक्किन् काक् मनाहाः चैक्मासि फाःआङ् इङ्गाः सेगाङ्लो ॥ 10 अक्खेलःरिक् सेसेहुप्लक्लाम्बा निङ्वाःफुमाङ्ङिल्लेन् काक् परिक्पा सिककुम्दिङ् निङ्वाःइन्ताङ्साक्पाओबा काक् हाङ् केजोःक्पा नु युक् केजोःक्पा फेन्साम्हाःओ ओसेःन्दाङ् पोःङ्लो ॥ 11 कङ्ग निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले चोगुबा मेन्नुपमनाबा निङ्वाःसोःक् कुइसिःक् आनिः दाङ्बा ख्रिस्त येसुलाम्बा कुलिङ्धो केतुरो ॥ 12 खुनेः चोगुल्ले हेक्क्याङ् खुनेः आजोगुम्बा नसाःन्लाम्बा हाङ्हाङ् लःरिक् मेङ्गिए निङ्वाःफुमाङ्ङो पेःक्मा आघोःसुम्लो ॥ 13 खेल्ले चोगुल्ले ख्रिनिः लागि इङ्गाः तुमुङ्बा इनोगेन् तुक्खेःन् केनिःसुम्लिल्ले ख्रिनिः निङ्साङ् मेबुक्नेन्ल कर खेङ्ग ख्रिनिः इङ्धाःङ् केघोःसुम्बा हेक्के इःत्तेम्नेःओ फाःआङ् पेलि फाक्निङ्लो ॥

पावलरे एफिसिहाःरे लागि चोगुबा तुवा

14 खेल्ले चोगुल्लेए इङ्गाः पानुदिङ् पाः निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुदगि थुङ्बोहजःआङ् तुवा चोःक्कारो ॥ 15 खुनेःलाम्बाए इक्सादिङ् खाम्बेःक् नु साङ्ग्राम्पेदाङ्बा केरेक् मेन्छाम् सयङ्हाःरे ख्रिनिः मिङ् मेघोःसुःरो ॥ 16 खुनेः मुल्लुक् मिमिदिङ्गेन् कुमुक्साम्लाम् कुसेसेमाङ्ङिल्ले ख्रिनिः याम्साम्मो केधुम्बा केजोगिर फाःआङ् तुवा चोःक्कारो ॥ 17 हेक्केलःरिक् नसाःन्लाम् ख्रिस्तेन्ख्रिनिः सिक्लुङ्मो वार ॥ निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुमिःमजिओ ख्रिनिः साःप लेःत्छिङ्ङाङ् केधुम्बा केबोःक्खिर, 18 हेक्केलःरिक् ख्रिनिः केरेक् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले सेसे कुमनाहाःनु ख्रिस्तेः आक्खेन् साःरिक् लुङ्माः आदुक् केलःबान् काक् परिक्लाम् कुसिङ्निःपमा केसुक्तुम्लो ॥ 19 हेक्क्याङ् नेहिनिङ्वाःरे मेघोःपुम्बा ख्रिस्तेः कुमिःमजिन् कुसिङ्केनिःतुम्माङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिन् कुलिङ्धो केगेःपपा चोःक्पा कुइसिःक् केबोःक्खिररो ॥

20 आल्ल आनिऱ नाःकमनाबा हेक्क्याड् इःपमनाबानुःल्लेआड् यरिक् चोःक्मा केसुकपा आनिऱओ याःम्बक् केजोःक्पा खुनेऱ कुमुक्साम्लाम् निड्वाऱफुमाड्डिल्लेन् 21 केरेक् येम्मो, केरेक् मेन्छाम् थाःक्को, सेसेहुप्लक्को नु ख्रिस्त येसुओ सदादिड् सदादिड् कुनारा पोःररो ॥ आमेन् ॥

4

याम्साम्गेन्थिक्हुप् पोःड्मा

1 ख्रिस्त येसुरे कुयाःम्बेओ इड्भोःसुड्बाल्ले चोगुल्ले इड्गाऱ पुड्लाहिम्मो साक्पा केधाःबाल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेगुसिबा मनाहाऱ खेमदु लाऱरुसिबा हिड्मन्नो मेवाऱबा हेक्के वयेम्मैऱ फाऱआड् पेलि फाक्निड्लो ॥ 2 काक् चुड्जिगेन् नःमन्ःम् नु सुम्सुम्माड्वयेम्मैऱ ॥ हेक्क्याड् निड्वाऱ यो धो मेल्लऱए लुड्माऱ तुक्कासिम्मैऱर नासि थःतेम्मैऱओ ॥ 3 वेऱहाऱनु सनारुड्डो वयेम्मैऱआड् सेसेमाड्लाम् केदाःबा थिक्हुप्पो वाऱमा साऱरिक् कोःतेम्मैऱओ ॥ सेसेमाड्लाम् केदाःबा थिक्हुप्पो वाऱमा फाऱआड् काक् परिक्ले तम्सिन् चोगेम्मैऱर सनारुड्डो वयेम्मैऱओ ॥

4 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले केःउःतिल्ले लतछा निड्साड् केबिरिबा कुड्सिःक्के, ख्रिस्तेन्नसाःन् केजोःक्पाहाऱ लतथिक् थक्सिरो ॥ हेक्क्याड् सेसेमाड् लतथिक् वाऱ, 5 दाड्बान् लतथिक् वाऱ, नसाःन् लतथिक् वाऱ, हेक्क्याड् बपतिसमाआड् लतथिक् वाऱ ॥ 6 हेक्क्याड् काक् मेन्छाम् याप्मिरे पानुदिड् पाः निड्वाऱफुमाड्डिन् लतथिक् वाऱरो ॥ खुनेऱए आनिऱ केरेक् सम्दाड् युक् कतुऱ, आनिऱ केरेक्लाम्बा याःम्बक् चोगुऱ, हेक्क्याड् आनिऱ केरेक्को वाऱरो ॥

7 कर ख्रिस्तरे हाबा पिमा निड्वाऱ चोगुबा इसिःक् आनिऱ केरेक्ले पर्धाःम् आघोःसुम्माड् आवाऱ ॥

8 खेल्ले चोगुल्ले साम्योसाप्लाओ अक्खे सापतेआड् पत्,

“खुनेऱ थाःड् पेःल्ले नाःन्दुसिबाहाऱ

खुनेऱनु तेऱरुसि,

हेक्क्याड् कुमनाहाऱ पर्धाःम्हाऱ पिरुसि ॥”*

9 आल्ल कन् “थाःड् पे” फाऱइड्ग थेःन्बे? कन् फाऱइड्ग खुनेऱग यो खाम्बेःक् सिगाड् थारिक्काड् थ्ये केलऱबाने पोःड्लो ॥* 10 थोलाम्नु केधाःबान्ने केरेक् खाम्बेःक्माओ नु तरःड्गेन् ताड्साड्डो वाऱर फाऱआड् ताड्साक्पेन्नुःल्लेआड् थो थारिक् पे ॥

11 खुनेऱए कुभा सेःक्युक्मिबा, माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पा, सुनाइड् केसेबा हेक्क्याड् नसानिबाहाऱ कम्ब्राड् केमेप्पा नु सिक्साम्बा पोःड्से पर्धाःम्हाऱ पिरुसिरो ॥ 12 हेक्केलऱरिक् सेसेहुप्लक् ख्रिस्तरे कुधक्किन् थोबो पोःड्ल फाऱआड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेसे कुमनाहाऱ माड्सेवा याःम्बक् चोःक्मारे लागि यारिप् मेबोःड्लरो ॥ 13 हेक्केलऱरिक् आनिऱ केरेक् नसाःन्नो नु निड्वाऱफुसाःल्ले कुनेहिनिड्वाऱओ थिक्हुप् आबोःड्, हेक्क्याड् दाड्बाओ केरेक् खासिड् केनिःप्पा आबोःड्डाड् ख्रिस्तओ कुलिड्धो आगेतलो ॥

14 हेक्केःल्ले आनिऱ अडेःक्वाहाऱ कुड्सिःक् कुनिड्वाऱ केबाःक्पा आमबोःड्नेन् ॥ हेक्क्याड् वाभेल्लेड्डिल्ले हिपुतुआड् वाःन्दुबा खःड्बेन् कुड्सिःक् इड्लेक्के मनाहाऱरे खुनिऱ मुजाःप्पा फेन् निसाम्मिल्ले आनिऱ ना-कतना आन्वाःन्नेन्लो ॥ 15 खेल्ले कुलेक्वा मिःम्जिन्नु सेक्खा पाःन् आबाःत्तुम्मिल्ले आल्लसाड् यरिक् आनिऱ काक् परिक्ले ख्रिस्तेन्हेक्केए आबोःड्, थेआड्भेल्ले खुनेऱए आनिऱ थेगेःक्पारो ॥ 16 खुनेऱलाम्बाए नासिड्गेन् थक्कोबा केरेक् याम्लक्हाऱ चक्सिड्डाड् आबाडे याःम्बक् चोगुर मिःम्जिःल्ले कुधिम् पोःड्डाड् केधुम्बा पोःड्ल पेःक्लो ॥

ख्रिस्तओ कुसड् हिड्मन्

17 खेल्ले चोगुल्ले इड्गाऱ दाड्बाल्ले क्युककिल्ले अक्खे मेतनिड्, ख्रिनिऱ निड्वाऱफुमाड् कुसिड् मेन्निःपमनाबाहाऱ मेवाऱबा कुड्सिःक् मेवयेम्मिन्नेऱओ, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱरे खुनिऱ

* 4:8 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् ६८.१८ * 4:9 यो खाम्बेःक् सिगाड्-कन्नेत्छि परिक्ले कुसिड्निःप्पा सुक्तेत् ॥ यरिक्तड्बा मनाहाऱरे येसुःन्डक्सादिड्खाम्बेःक्को येआड्स्ये हेक्क्याड्मेलुपुतु हेक्क्याड्साड्ग्राम्पेदाड्डो नुःक्खे पेबान् मेडःतुऱ, कर वेऱहाऱरे खेमादिड्ड्यड्साड्थारिक्काड्केरेरो फाऱआड्मेडःतु ॥

निड्वाऱइनुकुसुम्मेनुदम्मनाबा चोःक्लो ॥ 18 खेड्हाऱे केसाक्पा खुनिऱ निड्वाऱइल्ले नु निड्वाऱ पाःकमाल्ले चोगुल्ले खेड्हाऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले पिरुसिबा हिड्मन्लाम् माःड्घा मेबोःक्खेआड् मेवाऱ, हेक्क्याड् खेड्हाऱे खुनिऱ निड्वाऱइन्खादापतुआड् वाऱ ॥ 19 खेड्हाऱे खुनिऱ निड्वाऱ थःपपाड् निड्वाऱ थापथाप् फेन् याःम्बक् मेजोगुरो ॥ खेड्हाऱे केरेक् परिक्पा आजिःन्जिःम्बा नु सिक्केलेःड्बा पाःन्नो चक्मेल्लए निड्वाऱ मेबिरुरो ॥

20 कर खिनिऱग खिसुत्तेऱे कुयाःम्बेओ हेक्केलऱरिक् केनुहुऱआसिन् ॥ 21 कुजेक्के खुनेऱ कुयाःम्बेओ केघेप्सुममाड् येसुरे कुसेक्खान् केहुऱआसिआड् केवयिऱरो ॥ 22 खेल्ले चोगुल्ले खिसुत्तेन्नसाःन् मेन्जोःक्के केवयिल्ले इड्लेक्के फेन् निड्वाऱइल्ले फेत्लाःन्दुबा खिनिऱ तगिबा येप्लेक्किन् लापफुसेम्मेऱआड् 23 खिनिऱ सिक्कुड्डुमान् नु निड्वाऱइनुकुसड् पोःड्माए पोःड् ॥ 24 हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड् कुडिसिःक् सेक्खा, साम्योनिबा नु सेसे चोगेबा कुसड् येप्लेक्किन् कुसड् चाड् कुडिसिःक् चाक्खेम्मेऱओ ॥

25 खेल्ले चोगुल्ले इड्लेक् पाःन्हाऱ खिनिऱ केरेक्के लेरेम्मेऱआड् खिनिऱ लुम्मो सेक्खा पारेम्मेऱ, थेआड्भेल्ले आनिऱग लत्छा थक्कोबा याम्लक्सिरो ॥ 26 खिनिऱ सिक् पोःक्साड् लायो मेजोगेमिन्नेऱ ॥ नाम्धामानुःल्ले तगिए खिनिऱ सिक् पोःक्मान् चिप्ल, 27 हेक्केलऱरिक्के माफेन्साम्मिन् खिनिऱ निड्वाऱओ याःम्बक् चोःक्मा मेबाड्घेम्मिन्नेऱओ ॥

28 केघुःम्बाल्ले आल्लआड्धो खुःप्मा मेनुऱनेन्लो, कर खेल्ले मेड्गपम्नाबाहाऱ पिमा सुक्तुसिर फाऱआड् याम्बुधिक्काड् नुःबा याःम्बक् चोःक्माए पोःड्लो ॥

29 खिनिऱ तापफेःम्बा पाःन् पाःप्मा मेनुऱनेन्, कर केघेम्बाहाऱे कुभाऱ मेघोःसुर फाऱआड् कुसुम्मेदम्बा नु हाड्हाड् केमेप्पा पाःन्लक् पारेम्मेऱ ॥

30 हेक्क्याड् केजोगुम्बा पाःन्लाम् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसेसेमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ मेदुक्खेम्मिन्नेऱ, थेआड्भेल्ले काक् चोःक्युम्भो खोःमा येन् थारिक् खिनिऱ आमनानिड् फाऱआड् ओसेःन्दाड् चोःक्से निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेसेमाड्डिन् केबिरिआड् वाऱरो ॥

31 केरेक् सिक् कुःमा, सिक् पोःक्मा, याःक् लेऱमा, हयड्किल्लिड् चोःक्मा, चेऱया इड्दो पाःप्मा हेक्क्याड् काक् परिक्पा मना चिःप्मा लेरेम्मेऱओ ॥ 32 कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खिसुत्तलाम् खिनिऱ लायोःन् लेप्मि केबिरिबा हेक्केए, खिनिऱआड् लेप्मि पिआसिम्मेऱ लुड्माऱ तुक्कासिम्मेऱआड् लुड्माऱ स्याःत् मेत्तासिम्मेऱओ ॥

5

ओःत्तिओ लाड्घेःक्मा

1 खेल्ले चोगुल्ले खिनिऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमिःम् कुस्साः केबोःक्खिबाल्ले चोगुल्ले खुनेऱ हेक्के पोःड्मा कोःत्तेम्मेऱओ ॥ 2 खिसुत्तेऱे आनिऱ लुड्माऱ आदुक्तेआड् आनिऱ लागि स्येबा कुडिसिःक् खिनिऱआड् लुड्माऱ तुक्कासिम्मेऱओ ॥ खुनेऱए निड्वाऱफुमाड्डो तोःम्मनाबा कुनाम् केनुऱबा नु कुनिड्वाऱ केदाःबा सिदुड्जभा पोःड्से आबाडे पिसिड्लो ॥

3 कर याम्बोःप्मान्, काक् आजिःन्जिःम्बा पाःन्हाऱ इग्र खिःम्मा पाःन्निन् लत्छाआड् खिनिऱ लुम्मो मेवाऱनेन्ल, थेआड्भेल्ले हेक्त्तड्बा पाःन्हाऱे निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेसे कुमनाहाऱ मेघेम्दुन्छिन् मेलाऱरुन्छिन्लो ॥ 4 हेक्क्याड् मेघेम्दुन्छिन्बा मेन्जिक्क्रा पाःन्, अदड् पाःन् नु माड्बाःन् पाःप्मा मेनुऱनेन्लो, कर निड्वाऱफुमाड्डिन् नोगेन् पिमा पाःन् पाःप्मा पोःड्लो ॥ 5 थेआड्भेल्ले याम्बोःप्मा याःम्बक् केजोःक्पा, आजिःन्जिःम्बा याःम्बक् केजोःक्पा नु खिःम्ब्राक्पा आत्तिन्हाऱेआड् खिसुत्त नु निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खुन्छिऱ हाड्जुम्मो लक् मेड्घोःसुन् फाऱआड् खिनिऱ नुःरिक्काड् कुसिड् केनिःत्तुम्मेरो ॥ खेन् खिःम्ब्राक्पाड्ग नावाइत्ला सेवा केजोःक्पाएरो ॥ 6 खेन् हेक्त्तड्बा पाःन्नो हाःत्लेआड् खिनिऱ हनेबा पाःन्लाम् इड्लेक्मा केन्छुक्कतिन्लरो, थेआड्भेल्ले खेन् हनेबा पाःन्निन्ले चोगुल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसाक्केन् खुनेऱ मेन्डःप्मना मेन्नाःप्मनाबाहाऱओ थाःरो ॥

7 खेल्ले चोगुल्ले हेक्तड्बा मनाहाऱनु लाःत्लाःत् वयेम्मेऱओ, 8 थेआड्भेल्ले तगि खिनिऱआड् खादाम्मो केवयि, कर आल्ल खिनिऱ दाड्बान्नु थिक्हुप् केबोःकखिआड् ओःत्तिओ केवयिऱ ॥ खेल्ले चोगुल्ले खिनिऱ ओःत्तिओ केवाऱबा मनाहाऱ कुइसिःक् वयेम्मेऱ ॥ 9 थेआड्भेल्ले ओःत्तिओ केवाऱबाहाऱरे केरेक् नुःबा, साम्योनिबा नु सेक्खाबा याःम्बक्हाऱ मेजोगुऱ ॥ 10 दाड्बाल्ले कुनिड्वाऱ केदाःबा पाःन्हाऱ कोःत्तेम्मेऱ ॥ 11 खादाम्मालुम्मोबा कुसुम्मेन्दम्मनाबा याःम्बक् केजोःक्पाहाऱनु मेगाम्मासिम्मेन्नेऱ, कर खेन् हेक्तड्बा याःम्बक्हाऱ नुःबा मेःन् फाऱआड् ओसेःन्धाक्तेम्सिम्मेऱ ॥ 12 थेआड्भेल्ले लायो केजोःक्पा मनाहाऱरे स्वाःत्ताड् मेजोगुबा पाःन्हाऱ पाःप्माआड् आनुःन्लो ॥ 13 कर खेड्हाऱरे मेजोगुबा याःम्बक्हाऱ आक्खेन् ताप्फेःम्बा चोःक् फाऱआड् ओःत्तिओ थाःप्लो ॥ 14 थेआड्भेल्ले ओःत्तिःल्ले थोऱरुबा काक् पाःन्हाऱ निधाःप्लो ॥ खेल्ले चोगुल्ले कुभारे अक्खे मेबाःत्तुऱ,

“केडम्बासे, सोरेम्मेऱ! सिःमेन्लाम् पोगेम्मेऱ,
हेक्क्याड् ख्रिस्तरे कुओःत्तिःन् खिनिऱओ ओःत्लो ॥”

15 खेल्ले चोगुल्ले खिनिऱ सिड्सिड् येक्येक् लऱरेम्मेऱ, अदड् हेक्के मेःन्, कर सिक्कुम्साबा हेक्के वयेम्मेऱ ॥ 16 काक् सुयेम्मिन् नुःरिक्काड् ओगप् चोगेम्मेऱ, थेआड्भेल्ले कन् येम्मिन् ताप्फेःम्बा चोःक् ॥ 17 खेल्ले चोगुल्ले अदड् मेबोःक्खेम्मिन्नेऱ, कर दाड्बाल्ले कुनिड्वाऱइन्कुसिड् निःत्तेम्मेऱआड् चोगेम्मेऱ ॥ 18 चेल्लेक्सेऱ थिःल्ले मेमआसिम्मिन्नेऱ, थेआड्भेल्ले खेल्ले ताप्फेःम्बा लाम्मो लाम्आलो, कर सेसेमाड्डिल्ले कुधिम् पोःक्खेम्मेऱओ ॥ 19 खिनिऱ लुम्मो निड्वाऱफु साम्लोहाऱ, सेवासाम्लोहाऱ हेक्क्याड् याम्साग्नेन् साम्लोहाऱओ पारेम्मेऱआड् सिक्लुड्मोलाम्बा कुसागेनुऱबा इक्लाःल्ले दाड्बान् साम्मेत्तेम्मेऱओ ॥ 20 सदादिड् काक् पाःन्हाऱरे लागि आनिऱ दाड्बा येसु ख्रिस्तरे कुमिड्डो पानुदिड् पाः निड्वाऱफुमाड्डिन् नोगेन् पिरेम्मेऱ ॥

ख्रिस्त नु सेसेहुप्लक्

21 आल्ल ख्रिस्तेन्मिड्सो इड्धाःड् पिमनाबाल्ले चोगुल्ले थिक्किन् वेऱड्ले कुयुक्को वयेम्मेऱओ ॥ 22 मेलिड्गेन् मेःत्छे, दाड्बाल्ले कुयुक्को वाऱमनाबा हेक्केए खिनिऱ येम्बाहाऱरे खुनिऱ युक्को वयेम्मेऱओ ॥ 23 थेआड्भेल्ले ख्रिस्तेन्सेसेहुप्लक्किल्ले कुधेगेःक् वाऱबा कुइसिःक् येम्बाऱइन्नाड् मेःत्तिल्ले कुधेगेःक्लो ॥ आल्ल सेसेहुप्लक्किन् ख्रिस्तरे कुधक्लो, हेक्क्याड् खुनेऱए खेन् सेसेहुप्लक्किल्लेन् सेन्लपदाड्बारो ॥ 24 आल्ल सेसेहुप्लक्किन् ख्रिस्तरे कुयुक्को वाऱबा कुइसिःक्के, मेःत्हाऱआड् काक् पाःन्हाऱओ येम्बाहाऱरे खुनिऱ युक्को वाऱमा पोःड्लो ॥

25 इत्थुड्गेन् येम्बाऱसे, ख्रिस्तरे सेसेहुप्लक्किन् लुड्माऱ तुक्तुबा कुइसिःक्के खिनिऱ मेःत्हाऱ लुड्माऱ तुक्तेम्सिम्मेऱओ ॥ खुनेऱग सेसेहुप्लक्के लागि कुहिड्मन्निन् पिरुरो ॥ 26 ख्रिस्तरे सेसेहुप्लक्किन् सेसे चोःक्से च्वाःत्तिल्ले वाहपतुआड् कुबाःन्जाक्किल्ले सेसेसाड्साड् चोगुरो ॥ 27 खुनेऱग इगेसुऱबा नु सेरेम् मेःन्नेबा इग अक्तड्बा थेआड् मेम्बपमनाबा, सेसे नु आप्तिक् मेःन्नेबा मिमिदिड्गेन् सेसेहुप्लक्किन् आबाडेओ तोःम्मा सुक्तुर फाऱआड् हेक्के चोगुरो ॥ 28 हेक्केलऱरिक्के येम्बाहाऱरे आबाडे थक्किन् नुःरिक् मेमेत्तुबा हेक्के खुनिऱ मेःत्हाऱ नुःरिक् मेप्मासि पोःड्, थेआड्भेल्ले आत्तिल्ले कुमेःत्तिन् लुड्माऱ तुक्तुऱ, खेन् आबाडे लुड्माऱ तुक्सिड्लो ॥ 29 आत्तिन् मनाःल्लेआड्आबाडे नासिड्गेन् कुधक्किन् आप्फाल्लेआड् मेजिःत्तुन्, कर ख्रिस्तरे सेसेहुप्लक्किन् कम्ब्राड्मेत्तुबा कुइसिःक्के खेल्ले आबाडे कुधक्किन् कम्ब्राड् मेत्तुऱरो ॥ 30 थेआड्भेल्ले आनिऱग खुनेऱ कुधक्किल्लेन् याम्लक्सिरो ॥

31 साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱरिक् साप्टेआड् पत्, “खेल्ले चोगुल्ले मनाःल्ले आबाडे कुम्बा नु कुम्मासि लेरुसिआड् कुमेःत्तिन्नु थिक्हुप् पोःड्लो, हेक्क्याड् खेड्हाऱ लत्छा थक् पोःड्सिऱ ॥”*

32 कन् पाःन्निड्ग निड्वाऱ केमाबा सिबिऱ पाःन्लो, कर इड्गाऱग ख्रिस्त नु सेसेहुप्लक्किल्ले कुयाःम्बेओ पाःत्तुड्बारो ॥ 33 कर खिनिऱआड् केडःत्तुम्ल पोःड्लो, खिनिऱ केरेक् आबाडे लुड्माऱ

* 5:31 तोलिड्सोमु २.२४

केदुक्कासिबा कुइसिःक्के खिनिः मेःतहाः लुड्माः तुक्तेम्सिममेः, हेक्क्याड् मेःतहाःरे आड् खिनिः येम्बाहाः मिड्सो इड्धाःड् पिरिम्सिममेःओ ॥

6

हिन्जाःबित्छा नु पाः मारे लागि खाहुन्

1 हिन्जाःबित्छासे, दाड्बाल्ले कुमना केबोःक्खिबाल्ले चोगुल्ले खिनिः पाः माहाःरे मुरा केम्मेत्तिबा पाःन्निन् खेप्सेम्मेः, थेआड्भेल्ले अक्खे चोःक्माल्ले नुःबा पोःड्लो ॥ 2 “खिनिः पाः नु माहाः मिड्सो इड्धाःड् पिरिम्सिममेः”-कड्ग माड्हेकनुबा थिक्सिगेःक्पा इड्जाःड्लो- 3 खुन्छिः मिड्सो इड्धाःड् केबिरुम्सिमने फाःग्र “खिनिः केनुःरि केदासिरो, हेक्क्याड् कन् इक्सादिड् खाम्बेःक्मो कुधाःक् केःम्बा केबोःक्खिःरो ॥”*

4 पानुदिड् पाःसे, खिनिः साःहाः खुनिः सिक् मेभोःक्खेम् मेबिरेम्सिःमेन्नेः, कर दाड्बाल्ले कुहेन्धिम् नु कुनिसाम्मो थाड्बेन् मेन्छिन् केतेम्सिममेःओ ॥

सेवारोबा नु कुन्दाड्बाल्ले लागि खाहुन्

5 सेवारोबासे, केगिःसि केयक्खिर कुदोःप्मा निड्वाःलाम् ख्रिस्तरि कुसेवा केजोगुम्बा हेक्के कन् इक्साबा खिनिः दाड्बाहाःरे केम्मेत्तिबा पाःन्निन् खेप्सेम्मेः ॥ 6 खिनिः दाड्बाहाःरे खुनिः सिराः थाड्ल फाःआड् खेड्हाःरे मेनिःसुल्लेरक् याःम्बक् मेजोगेम्मिन्नेः, कर ख्रिस्तरि कुसेवारोबा कुइसिःक् सिक्लुड्मोलाम्मे निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाःड्नेहेक्के याःम्बक् चोगेम्मेःओ ॥ 7 मनाहाः सेवा केजोगुम्सिम्बा हेक्के मेःन्, कर दाड्बान् सेवा केजोगुम्बा हेक्के खिनिः सिराः पधाड्धाड्ल याःम्बक् चोगेम्मेःओ ॥ 8 योःक्पासाड् योःक्पा मेःम्बासाड्, आत्तिल्ले नुःबा याःम्बक् चोगुः, खेल्ले चोगुबा हेक्केए दाड्बालाम् हाड्सेम् खोःसुः फाःआड् खिनिः कुसिड्केनिःतुम्लो ॥

9 हेक्क्याड् दाड्बासे, खिनिः सेवारोबाहाःरे आड् हेक्केलःरिक्के मेतेम्सिममेःओ ॥ खेड्हाःरे यड्मा मेसेरेम्सिमन्नेः, थेआड्भेल्ले खेड्हाःरेन् नु खिनिः दाड्बान् साड्ग्राम्पेदाड्डो वाः, हेक्क्याड् खुनेः एःक्पएःक् मेजोगुन् फाःआड् खिनिः कुसिड्केनिःतुम्लो ॥

याम्साम्गेन् फेजुम् फेयाहाः

10 आल्ल कुनुप्मा पाःन्-दाड्बाल्ले पयम् यम्बा कुमुक्साम्मिल्लेए केधुम्बा पोःक्खेम्मेःओ ॥ 11 माफेन्साम्मिल्ले कुजेम्भन्निल्ले कुदक्लेड्वाओ थक्मा केसुक्तरि फाःआड् थक्सुबा चाड्डिल्ले थक्सुबान् कापतुबा कुइसिःक्निड्वाःफुमाड्डिल्ले आबिबा काक् फेजुम्फेयाःन्काप्सिड्डेम्मेःओ ॥ 12 थेआड्भेल्ले आनिः थड्डिड्ग मेन्छाम् यापमिन्नु मेःन्, कर हाड्गेजोःक्पाहाः, युक्दाड्बाहाः, कन् खागेमाक्पा खाम्बेःक्कोबा मुक्साम्हाः हेक्क्याड् ताड्साक्पाओबा काक् फेन्साम्हाःनु थक्मनाबा थड्लो ॥

13 खेल्ले चोगुल्ले फेन् येम्हाः ताःल्ले सेःप्सिड्मा केसुक्कासिर फाःआड् थक्सुबा चाड्डिल्ले थक्सुबान् कापतुबा हेक्के निड्वाःफुमाड्डिल्ले आबिबा काक् पाःन्निल्ले काप्सिड्डेम्मेःओ ॥ हेक्क्याड् खेन् थड् एगाड् खिनिः थधप् मेल्लःए येप्मा केसुक्तरि ॥

14 हेक्केःल्ले यारिप् पोःक्खेम्मेःरे आड् येबेम्मेः ॥ खिनिः सेक्खाःल्लेन् फाःडःन् युप्सेम्मेः हेक्क्याड् साम्योनिबा सेःपचाड्डिन् चाक्खेम्मेः, 15 हेक्क्याड् सनारुड् केदाःप्पा सुनाइड् इड्भोःसे केबेःक्पा लाड्सुःपिन् चाक्खेम्मेःरे आड् यारिप् पोःक्खेम्मेःओ ॥ 16 खेन्लक् मेःन्, कर नसाःन्निल्लेन् खोःन् याड्डासिममेः ॥ खेन्लाम् खिनिः माफेन्साम्मिल्ले केआबिबा मिराःक् इसेःड्बा तोःड्हाःलाम्सेःप्सिड्मा केसुक्तरि ॥ 17 फेन्जेः ताड्घुःक्किन् कुइसिःक् सेन्लपिन् खुःक्खेम्मेः, हेक्क्याड् सेसेमाड्डिल्ले कुदाभेःन् याड्डासिममेः, खेड्ग निड्वाःफु पाःन्जाक्लो ॥

18 केरेक् येम्हाःओ केरेक् परिक्लेन् तुवा नु येक्पेलिहाः सेसेमाड्डिल्ले लाम्गेलोःसिबा कुइसिःक्

* 6:3 लाम्दिःक् २०.१२, साम्योथिमिड्जाःड् ५.१६

तुवा चोगेम्मेऱ् ॥ कन् पाःन्निन् निड्वाऱ् इःत्तेम्मेऱ् सिड्सिड् येक्येक्काड्निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले सेसे कुमनाहाऱ्रे लागि तुवा चोःक्मा पिमासि मेलेरेम्मिन्नेऱ्ओ ॥

¹⁹ इड्गाऱ् सुनाइड् सेःसुड्डिल्ले पाःप्मा केबोःड्बा पाःन्जाक्किन् खोःसुड्ल हेक्क्याड् मेड्गिए सुनाइड्डिल्लेन्सिबिऱ् पाःन्हाऱ् इड्भोःमा सुक्त्तुड्ल फाऱ्आड् इड्गाऱ् आलागिआड् तुवा आजोगेऱ् आबिरेऱ्ओ ॥ ²⁰ सुनाइड्डिन् सेःसुड्बाल्ले चोगुल्ले इड्गाऱ् इघेःड्डो केधाःबा हाड्लाइड्बाआरो ॥ हेक्क्याड् इड्गाऱ् चोःक्मा केबोःड्बा हेक्केए मेड्गि मेन्यड्डे सुनाइड् इड्भोःसुड्ल फाऱ्आड् तुवा आजोगेऱ् आबिरेऱ्ओ ॥

कुनुप्पा सेवा

²¹ इड्गाऱ् आक्खे लऱ्आ हेक्क्याड् थे चोगुड्ल वाऱ्आ, खेन् खिनिऱ् कुसिड्केनिःत्तुम्ल फाऱ्आड् आनिऱ् लुड्माऱ् आदुक्त्तुम्बा नुसाऱ् नु दाड्बाओ नसाःन्साबा सेवारोबा तुखिकसरे केरेक् पाःन्हाऱ् केजेक्त्तिऱ्रो ॥ ²² आनिगे आक्खेलऱ्रेक् वयिगे केलऱ्बान् केमेत्तिआड् खिनिऱ् हाड्हाड् केजोगिऱ् फाऱ्आड्डे खुनेऱ् खिनिऱ्ओ पाड्घुड्बारो ॥

²³ फुऱ्नुसाऱ् नु नेऱ्नुसाऱ्से, पानुदिड् पाः निड्वाऱ्फुमाड्डिन् नु दाड्बा येसु ख्रिस्तरे सनारुड् केबिरिऱ् हेक्क्याड् ख्रिस्तेन्चक्मेल्लऱ्ए नसाःन् चोःक्मा नु खिनिऱ् लुम्मो लुड्माऱ् तुक्सिड्मा केसुक्पा केबोःक्खिररो ॥ ²⁴ आनिऱ् दाड्बा येसु ख्रिस्तेन्मिःमजि केमेप्पा केरेक्नु लुड्गुम्मिन् सदादिड् वाऱ्ररो ॥

पावलरे फिलिप्पिहाऱ हाक्तुसिबा सक्इङ्घड् निःसुम्

सेःक्युकुमिबा पावलरे कन् सक्इङ्घड्ङिन् फिलिप्पि येक्यक्कोबा सेसेहुप्लक्को केवाऱबा नसानिबाहाऱ हाक्तुसिबारो ॥ फिलिप्पिःन् मेसेदोनिया मेपमनाबा रोमि खाम्घुसुमा थिक् येक्यक् वये ॥ आइन् ताःन्दिक् खेन् युरोप पयम् लाजेऱओ नेरो ॥ थिक् येममो पावलरे फिलिप्पिओ पेआड् सुनाइड् इङ्भोःसु, हेक्क्याड् खेपुमो सेसेहुप्लक्हेःक्तु (सेःक्युकुमिबा १६.११-४०) ॥ कन् सक्इङ्घड्ङिन् सापुतेल्ले पावलेन् पुड्लाहिम्मो साक्तेआड् यागे ॥ खेन् येममो फिलिप्पि सेसेहुप्लक्को इङ्लेक्पा निसाममिन् इङ्भोःसेर वयेबाल्ले चोगुल्ले खुनेऱ कुसक्मा पुऱरेआड् वये ॥ कर कन् सक्इङ्घड्ङो पावलरे चोगुबा नसाःन्निल्ले फिलिप्पिओबा नसानिबाहाऱओ सःपमान् नु हाङ्हाड् लऱमान् तारु पिरुसिरो ॥

कन् सक्इङ्घड्ङिन् सापुमाए केबोःड्बा पाःन् थे वयेभेल्ले फिलिप्पिबा नसानिबाहाऱ नोगेन् पिमासि वये, थेआड्भेल्ले खेङ्हाऱरे पावलेन् चाहाबो थयेःल्ले कुभाऱ मेबिरुआड् वयेरो ॥ खुनेऱ नु फिलिप्पिबा नसानिबाहाऱओ इनोगेन् तुक्खे तयेःल्ले खेङ्हाऱ आःन्छिड्मा पिमासि नु हाङ्हाड् मेपुमासि फाऱआड्ङाड् कन् सक्इङ्घड्ङिन् सापुतुबारो ॥ इङ्गाऱरक् चोगुड् चाड् लऱरिक् आङ्दिङ् लऱमाआड् वाऱमानुःल्ले येसुरे कुनःमनःम्बा येप्लेक्किन् नु नोसङ्ङिन् इःपुमा नाःपुमा पोःङ् फाऱआड् पेलि फाक्तुसिरो ॥ ख्रिस्तेननु थिक्हुपु केबोःड्बा खुनिऱ हिङ्मन्निन् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुहाड्वा मुऱड् नु पर्धाःङ्गो फाऱआड् मेत्तुसिऱ ॥ कन्हिङ्मन्निन् यहुदि साम्योथिम् नु साक्थिम्हाऱ मेडःतु मेनाःत्तुआड् मेघोःसुबा मेःन्, कर येसु ख्रिस्तेननसाःन् मेजोगुआड् मेघोःसुबारो लऱरिक् पोथक्तुसिऱ ॥ येसु ख्रिस्तओ नसाःन् केजोःक्पाआड् खुनेऱनु थिक्हुपु केबोःड्बाहाऱरे निङ्वाऱफुमाङ्ङलाम् मेघोःसुबा सःपमान् नु सनारुङ्ङिल्ले कुयाःम्बेओ सापुतुआड् हाक्तुसिरो ॥

कन् सक्इङ्घड्ङिल्ले नसानिबा हिङ्मन्नो नु नसाःन्नो खोगेदेपुपा सःपमान्, निङ्वाऱइरे खोःपमान्, थिक्हुपुपिन् हेक्क्याड् नसाःन्नो इगेःक्काड् पपुमा केबोःड्बा पाःन्निल्ले कुयाःम्बेओ पाःत्तु ॥ फिलिप्पिबा सेसेहुप्लक्को केवाऱबा नसानिबाहाऱ पावलरे आक्खेन् साऱरिक् लुङ्माऱ तुक्तुसि केलऱबा पाःन्निन् कन्सक्इङ्घड्ङलाम्बा सेक्खा थाःपुलो ॥

थामिङ्

निःसुम् नु तुवाःन् १.१-११

पावलरे आबाडे कुदुक्खे कुलाक्खे १.१२-२६

ख्रिस्तेननु केवाऱबा हिङ्मन् १.२७-२.१८

तिमोथिःन् नु इपाफ्रोदाइतसरे खुन्छिऱ लागि निङ्सेःक् २.१९-३०

निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाऱ तामाए पोःङ् ३.१-४.९

पावलरे फिलिप्पिबा कुन्जुम्हाऱ नोगेन् पिरुसिऱ ४.१०-२०

कुनुपुमा सेवा ४.२१-२३

पावलरे सेवा हाक्तुसिऱ

1 फिलिप्पि* येक्यक्को केवाऱबा ख्रिस्त येसुःन्नसाःन् केजोःक्पा निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले केरेक् सेसे कुमनाहाऱ हेक्क्याड् सेसेहुप्लक्कोबा लाम्लोःबाहाऱ* नु माङ्सेवारोबासे* ख्रिस्त येसुरे कुसेवारोबा इङ्गाऱ पावल नु तिमोथिरे कन् सक्इङ्घड्ङिन् हाक्कासिगेरो ॥

* 1:1 फिलिप्पि-कन्मेसेदोनिया लाजेऱओबा लतछा येक्यक् वयेरो ॥ पावलरे फिलिप्पिबा मनाहाऱ तगिसा सुनाइड् इङ्भन् चोगुसिआड् वये, हेक्क्याड् खेङ्हाऱओ यरिक् नसानिबा मेबोःक्खेआड् मेवये ॥ * 1:1 सेसेहुप्लक्कोबा लाम्लोःबाहाऱ-ग्रिक् पाःन्दाड्ङो "बिसपुहाऱ" पोःङ्लो ॥ खेन् फाऱइन् सेसेहुप्लक्कोबा नसानिबा कम्ब्राड् केमेपुपा इग्र ओगेमपुपासिरो ॥ * 1:1 माङ्सेवारोबासे-ग्रिक् पाःन्दाड्ङो "दिकन्" पोःङ्लो ॥

2 आनिऱ पानुदिङ् पाः निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् हेक्क्याङ् दाङ्बा येसु ख्रिस्तरे लुङ्गुम् नु सनारुङ्ङिन् खिनिऱ केबिरिऱ ॥

पावलरे निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् नोगेन् पिरुऱ

3 निङ्वाऱ इःत्निङ्बा येम् थपमे इङ्गाऱ सेवा चोगुङ्बा निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् नोगेन् पिरुङ्गुलो, 4 इङ्गाऱ खिनिऱ लागि तुवा चोःक्काल्ले आप्फाल्लेसाङ् सःत्तार तुवा चोःक्का, 5 थेआङ्भेल्ले खिनिऱ सुनाइङ् केघेपसुम्बा थिक्सिगेःक्पा येन्नाङ्धो आल्ल थारिक् येसुरे कुयाःम्बेओ सुनाइङ् सेःमाओ इङ्गाऱनु सोसोरिक् याःम्बक् केजोःक्पा केबोःक्खिआङ् केवयिऱरो ॥ 6 निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले खिनिऱओ नुःबा याःम्बक् हेःक्तुआङ् वाऱ, हेक्क्याङ् खुनेऱए ख्रिस्त येसुरे याम्मो कुनुःङ्मा युःमा येन् थारिक्ले खेन् याःम्बक्किन् चोगु सुरुऱ केलऱबा पाःन्नो निङ्वाऱ निःन्धोओ वाऱआरो ॥

7 खिनिऱ याःम्बेओ हेक्केलऱरिक् निङ्वाऱ इःत्तुङ्बान् लाऱरुऱ, थेआङ्भेल्ले खिनिऱ साऱरिक् लुङ्माऱ तुक्निङ्डाङ् वाऱ हेक्क्याङ् पुङ्लाहिम्मो याक्कासाङ्, सुनाइङ्ङिल्लेन् सेक्खान् ताङ्सेःपुत्तुसाङ् इग्र सुनाइङ्ङिन् इङ्भोःसुङ्साङ्, खिनिऱ इङ्गाऱनु सोरिक् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुलुङ्गुमिल्लेन् लक् केघोःबा केबोःक्खिऱरो ॥ 8 ख्रिस्त येसुरे हेक्केए लुङ्माऱ तुक्निङ्बाल्ले चोगुल्ले खिनिऱ तुम्मा साऱरिक् निङ्वाऱ चोगुङ् केलऱबान् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले निःसुऱरो ॥

9 इङ्गाऱ अक्खेलऱरिक् तुवा चोगुङ्गुलो-खिनिऱ आल्लसाङ् यरिक् लुङ्माऱ केदुक्कासिआङ्नेहिनिङ्वाऱ नु खासिङ् निःप्माल्ले केबोरिऱ केबेगिऱ, 10 हेक्केलऱरिक् साऱरिक् नुःबा पाःन्हाऱ सेःक्मा हेक्क्याङ् ख्रिस्तरे कुनुःङ्मा युःमा येन् थारिक् सेसे नु फोत्त्या मेःन्ने वाऱमा केसुक्कुतुम्ल, 11 हेक्क्याङ् खिनिऱ येसु ख्रिस्तरे कुभाऱलाम् यरिक् साम्योनिबा याःम्बक् केजोगुम्ल फाऱआङ् तुवा चोगुङ्गुलो, हेक्केःल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङो मिमिदिङ् नु नारा फोःमान् पोःङ्गुलो ॥

पावलरे कुदुक्खेःल्ले माङ्सेवा याःम्बक्किन् पोःऱ

12 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, आल्ल इङ्गाऱ तुमुङ्बा काक् पाःन्हाऱरेग सुनाइङ् सेःमा कुभाऱ पोःक्खेआङ् वाऱ केलऱबा पाःन्निन् कुसिङ् निःत्तमेऱ फाऱआङ्निङ्वाऱ चोगुङ्गुलो ॥ 13 थेआङ्भेल्ले हाङ्हिम् ताङ्गेसेःप्पा काक् थक्कुसुबाहाऱ नु कपमो केवाऱबा काक् मनाहाऱरेआङ् इङ्गाऱ ख्रिस्तेन्सेवा चोगुङ्बाल्ले इघेःङ्ङो थ्याङ्बा पाःन्निन् कुसिङ् मेनिःतुआङ् मेवाऱरो ॥ 14 इङ्गाऱ पुङ्लाहिम्मो थ्याङ्डाङ् वाऱआबाल्ले चोगुल्ले यरिक् तङ्बा नसानिबाहाऱरेग साऱरिक् आःन्छिङ्मा मेघोःसुआङ् मेङ्गिए हाङ्हाङ्डाङ् येसुरे कुयाःम्बेओ* वेऱ मनाहाऱ मेमेत्तुसिऱरो ॥ 15 कुभाऱरेग नामेहेत्ताआङ् खेमा थक्मा निङ्वाऱलाम् ख्रिस्तरे कुयाःम्बेओ इङ्मेभोःसुऱ, कर कुभाऱरेग नोनिङ्वाऱनु हेक्के मेजोगुऱरो ॥ 16 खेन् नोनिङ्वाऱनु इङ्गेभोःबाहाऱरेग लुङ्माऱ मेदुक्ताङ्बाल्ले हेक्के मेजोगुऱरो, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाऱरे सुनाइङ्ङिल्लेन् सेक्खान् ताङ्सेःप्से इङ्गाऱ सेःक्युक् पोःक्खाङ्बा फाऱआङ् मेनिःसुआङ् मेवाऱरो ॥ 17 हेक्क्याङ् खेन् नाहेम्मा निङ्वाऱलाम् इङ्गेभोःबाहाऱरेग नोनिङ्वाऱलाम् मेःन्, कर खक्ख्वा निङ्वाऱइल्ले सुनाइङ् इङ्मेभोःसुआङ् पुङ्लाहिम्मो याक्काल्ले आल्लसाङ् तुक्खे योऱसिङ्नि फाऱआङ् निङ्वाऱ मेजोगुऱरो ॥ 18 च्यासाङ्, आल्ल आत्तिन् परिक्लेसाङ्, नोनिङ्वाऱइल्ले इग्र फेन् निङ्वाऱइल्ले, ख्रिस्तरे कुयाःम्बेओ इङ्भोःल्लेग नुःबाएरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले इङ्गाऱ सःत्तारो ॥ हेक्क्याङ् इङ्गाऱ चक्मेल्लए सःत्ता, 19 थेआङ्भेल्ले इङ्गाऱ आलागि केजोगुम्बा पेलिगेन् तुवालाम् नु येसु ख्रिस्तरे कुसेसेमाङ्ङिल्ले पिआबा कुभाऱलाम्बा इङ्गाऱ चोःक्युम्भो खोःसुङ् फाऱआङ् कुसिङ्निःतुङ्गुलो ॥

ख्रिस्तरे कुलागि हिङ्मा

20 इङ्गाऱग आयाःम्बक्किल्ले चोगुल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुदगि सिरिङ्मःमो आप्फाल्लेआङ् मेधाआन्नि कर इङ्गाऱ हाङ्हाङ् केलऱबा पोःङ्डाङ् सिःआसाङ् हिङ्डासाङ् इङ्गाऱ आहिङ्मन्लाम्बा आल्लो हेक्के सदादिङ् ख्रिस्तरे कुमिङ्सो इङ्धाःङ् पोःङ्गुल फाऱआङ्पयम् निङ्वाऱ नु निङ्साङ् चोगुङ्गुलो ॥ 21 थेआङ्भेल्ले इङ्गाऱ हिङ्ङाने फाऱग्र येसु ख्रिस्तरे

* 1:14 येसुरे कुयाःम्बेओ-ग्रिक् पाःन्दाङ्ङो “पाःन्जाक्” इग्र “निङ्वाऱफु पाःन्जाक्” पोःङ्गुलो ॥

लागि पोःङ्, हेक्क्याङ् सिःआ पेःक्कासाङ् इङ्गाङ् आलागि इन्धाःङ्डे पोःङ्लो ॥ 22 कर इङ्गाङ् हिङ्डाने फाङ्ग ख्रिस्तेरे कुसेवा चोःक्मा याःम्बक् खोःसुङ्लो ॥ हेक्केःल्ले थेमाःन्सेगुङ्बाबे? मेनिआन्लो! 23 इङ्गाङ्ग थो ना यो पोःक्खाङ्डाङ् वाङ्आरो ॥ सेक्खाःल्ले इङ्गाङ्ग कन् हिङ्मन्निन् लेरुङ्डाङ् ख्रिस्तेन्नुए वाङ्मा निङ्वाङ् चोगुङ्लो, थेआङ्भेल्ले इङ्गाङ् आलागिग खेन् सारिक् नुःबा पोःङ्लो ॥ 24 कर इङ्गाङ् हिङ्माआङ् वाङ्माग खिनिङ् लागि सारिक् केयेक्पा पोःङ्लो ॥ 25 इङ्गाङ् कन् पाःन्नो निस्सेए वाङ्आरो, हेक्केलरिक् इङ्गाङ् खिनिङ्नु वाङ्आल्ले खिनिङ् नसाःन्निन् केधुम्बा पोःङ्डाङ् खेन्लाम्बा केसःत्तिङ् केलङ्बान् निःसुङ्लो ॥ 26 हेक्क्याङ् इङ्गाङ् खिनिङ्ओ याम्मो नुःङ्डा ताआल्ले इङ्गाङ् चोगुङ्बाल्ले ख्रिस्ते येसुओ खिनिङ् सारिक् केसःत्तिङ्गे ॥

27 काकनुःल्ले केयेक्पा पाःङ्ग ख्रिस्तेरे कुसुनाइङ्ङिन् लाङ्गुबा हिङ्मन्नो खिनिङ् वयेम्मेङ्ओ ॥ हेक्केःल्ले इङ्गाङ् खिनिङ्ओ ताआआङ् निःनिङ्साङ् इङ्ग खिनिङ् याःम्बेओरक् खेप्सुङ्साङ् खिनिङ् सुनाइङ्ङिल्लेन् नसाःन्नो केदङ्डासिआङ् याम्बुधिक्काङ् याःम्बक् केजोगुम्बा पाःन्निन् निःसुङ्लो ॥ 28 खिनिङ् केअप्पाहाङ्गे आत्तिन् पाःन्नोआङ् यङ्मा केमेन्छेरिन्लरो ॥ कङ्ग खेङ्हाङ्गे खुनिङ् मेक्मा नु निङ्वाङ्फुमाङ्लाम् खिनिङ् सेन्लप् खोःमा मिक्सेःन्लो ॥ 29 थेआङ्भेल्ले खिनिङ्ग ख्रिस्तेन्नसाःन् चोःक्मारक् मेःन्, कर खुनेङ् कुलागि इनोङ्गेन् तुक्खे चामाआङ् सुयेम्मिन् निङ्वाङ्फुमाङ्लाम् केघोःसुम्माङ् केवयिङ्गे ॥ 30 हेक्क्याङ् पेयेम्मो केनिःसुम्बा इनोङ्गेन् आदुक्खेःन् आल्लो थारिक्काङ् थरुङ्गल वाङ्आबान् केघेप्सुम्बल केवयिङ्गे ॥ हाबा कन् इनोङ्गेन् तुक्खेःन् खिनिङ्आङ् केदुमुम्बल केवयिङ्गे ॥

2

ख्रिस्तेरे कुनःमन्मलङ्मान्

1 ख्रिस्तेन्नु थिक्हुप् केबोःक्खिबालाम् हाङ्हाङ् केलरिङ्, खुनेङ् कुमिःमजिलाम् सक्मा केत्, सेसेमाङ्ङिन्नु तङ्जुम्मो केवयिङ्, खिनिङ् सिक्लुङ्मोलाम् लुङ्माङ् केदुक्कासिबाल्ले चोगुल्ले 2 निङ्वाङ् केदङ्बा पोःक्खेम्मेङ्आङ् लत्छा मिःमजिओ, लत्छा निङ्वाङ्ओ नु लत्छा निङ्वाङ्सोःक्को वयेम्मेङ्गे सारिक् आनिङ्वाङ् तासेम्मेङ्गेओ ॥

3 खक्खा निङ्वाङ् नु आङ्दिङ् लङ्मालाम्थेआङ् मेजोगेम्मिन्नेङ्, कर चुङ्जिङ्गेन् नःम्सिङ्मालाम् वेङ्हाङ् आप्फेःकनुःल्लेआङ् केयेक्पा इःत्तेम्सिम्मेङ्गेओ ॥ 4 खिनिङ् आबाङ्गे नुङ्मा तामान्लक् मेःन्, कर वेङ्हाङ्गे खुनिङ् नुङ्मा ताःमान्नाङ् निङ्वाङ् इःत्तेम्मेङ्गेओ ॥

5 ख्रिस्ते येसुरे निङ्वाङ् इःत्तुबा हेक्के खिनिङ्आङ् निङ्वाङ् इःत्तेम्मेङ्गेओ ॥

6 ख्रिस्तेन्सेक्खाए निङ्वाङ्फुमाङ् वये,

हेक्केसाङ् निङ्वाङ्फुमाङ्ङिन्नु कुदङ्बा पोःङ्माआङ् वाङ्मा निङ्वाङ् मेजोगुन्लो ॥

7 खेल्ले कुलेक्वा खुनेङ् थेआङ् मेःन्नेबा चोःक्सिङ्डाङ्

मेन्छाम् याप्मि कुइसिःक्पा सेवारोबा पोःक्खेरो ॥

8 हेक्क्याङ् मेन्छाम् याप्मि कुइसिःक् वयेल्ले खुनेङ् चुङ्जिङ्गेन् नःमन्ःम् पोःक्खे,

हेक्क्याङ् निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले कुइङ्जाङ्गेम्बा पोःक्खेआङ् कुभाङ्केभेःम्बा कुइसिःक् सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् स्येरो ॥

9 खेल्ले चोगुल्ले निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले खुनेङ् काकनुःल्ले थोःसुङ्गेन् युङ्देन्नो युक्खुआङ्

वेङ्गे मिङ्हाङ्गुःल्लेआङ् यम्बा मिङ्सो इङ्धाःङ्बा मिङ् पिरुरो ॥

10 हेक्केलरिक् साङ्ग्राम्पेदाङ्ङोबा नु खाम्बेःक्मोबा हेक्क्याङ् इक्सादिङ् खाम्बेःक् सिगाङ् केवाङ्बाहाङ्*

केरेक्ले येसुरे कुमिङ्ङिन् मिङ्सो इङ्धाःङ् पिमारे लागि थुङ्बो मेलेःत्तुरो ॥

11 येसु ख्रिस्तेन्ने दाङ्बा लरिक् केरेक्ले मेबाःत्तुरो ॥

* 2:10 इक्सादिङ् खाम्बेःक् सिगाङ् केवाङ्बाहाङ्-कन्फाङ्ङिङ्केसिःबाहाङ्गे खुनिङ् साम्हाङ् पोःङ्बिला ॥ कन्पाःत्लाओ निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले नावाङ्गेन्चङ्ङिःत्तुचोगुसिआङ्केवाङ्बा केरेक् मेबत्तो ॥

हेक्केलरिक् पानुदिङ् पाः निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले मिङ्सो इङ्धाःङ् खोःसुःरो ॥

निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाः कुइसिःक् वाःमा

12 खेल्ले चोगुल्ले आमिःम् आनुजुम्से, इङ्गाः खिनिःनु वयाङ्डिल्ले सदादिङ् इङ्जाःङ्गेम्बा केवयिबा हेक्के इङ्गाः खिनिःनु होःपपासाङ् इङ्जाःङ्गेम्बा पोःङ्मा आल्लसाङ् केयेक्पा चोःक्लो ॥ निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुःसेम्मेःर केघोःसुम्बा सेन्लपपिन् कुलिङ्धो केत्तेम्मेःओ ॥

13 थेआङ्भेल्ले खिनिः इङ्जाःङ्गेम्बा केबोःक्खिर हेक्क्याङ् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाः केदाःबा याःम्बक् केजोःक्पा केबोःक्खिर फाःआङ् खुनेःए खिनिःओ याःम्बक् चोगुर वाःरो ॥

14 काक् पाःनहाः लुङ्मेनहाःत्ते नु पाःन्धङ् मेन्जोःक्के चोगेम्मेः ॥ 15 हेक्क्याङ् खिनिःग सेसे नु फोत्त्या मेःन्नेबा निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुस्साः केबोःक्खिर, हेक्क्याङ् कन् इकसाबा ताक्केभेःबा नु लायोबा मनाहाःनु केवयिल्ले खामाक्लुम्मो केओःपपा ओःत्तिहाः कुइसिःक् खेङ्हाः लुम्मो केओःत्तिःरो ॥ 16 हेक्क्याङ् हिङ्मन् केबिबा पाःन्जाक्किन् लिङ्बित्ताङ् नसाःन् चोगेम्मेः, हेक्केलरिक् खिसुतरे कुनुःङ्मा युःमा येन्नो खिनिः लागि इङ्गाः चोगुङ्बा याम्बुधिक्पा याःम्बक्हाः चामेसोःक्तेन्बा पाःन्निन् निःमा सुक्तुङ्लो ॥ 17 दाङ्बाओबा खिनिः नसाःन्निन् नु सेसे माङ्सेवाःङ्ग केदोःन्दुम्बा सिदुङ्जभा कुइसिःक् चोःक्लो ॥ हेक्क्याङ् इङ्गाः आहिङ्मन्निन् खेन् सिदुङ्जभाओ योःमा पोःङ्साङ् इङ्गाः ओमु लःआ, हेक्क्याङ् खिनिःनु सःत्तारो ॥ 18 हेक्केलरिक्के खिनिःआङ् ओमु लःरेम्मेःर इङ्गाःनु सःत्तेम्मेःओ ॥

पावलरे तिमोथिरे कुनिःसुम् चोगुः

19 दाङ्बा येसुरे कुनिङ्वाः कुइसिःक् पोःङ्ने फाःग्र खिनिःओ हाराए तिमोथिःन् पाङ्मा निङ्वाः चोगुङ्लो ॥ हेक्केलरिक् इङ्गाः खिनिः याःम्बेओ इङ्घङ्डिन् खेप्सुङ्डिल्ले हाङ्हाङ् लःआरो ॥ 20 सेक्खाए खिनिः केनुःरि केदाःसिर फाःआङ् निङ्वाः केइःपपा मना खुनेःनुःल्ले वेः इङ्गाःनु हाःत्ताङ् होःप्लो, 21 थेआङ्भेल्ले केरेक्ले येसु खिसुतरे कुबाःन्निङ्ग मेःन्, कर आबाडे पाःन्लक् मेगोःत्तुरो ॥ 22 कर खुनेः आक्खेन् लाःरुबा मना चोःक् केलःबान् खिनिः केनिःसुम्मेरो ॥ कुस्साःल्ले कुम्बाःन्नु याःम्बक् चोगुबा कुइसिःक् खुनेः इङ्गाःनु सुनाङ् इङ्भोःमा याःम्बक् चोगुआङ् वाःरो ॥ 23 खेल्ले चोगुल्ले इङ्गाःनु थेधे पोःङ्डि, खेन् इङ्गाः निङ्वाः खोःसुङ्नामेःन्ने, तिमोथिःन् खिनिःओ पाङ्मा निङ्वाः चोगुङ्लो ॥ 24 हेक्क्याङ् दाङ्बाल्ले कुनिङ्वाः पोःङ्ने फाःग्र इङ्गाः आबाडे खिनिःओ हाराए ताआ केलःबान् निस्सेए चोगुङ्डाङ् वाःआरो ॥

पावलरे इपाफ्रोदितसेः कुनिःसुम् चोगुः

25 कर आल्लोग इपाफ्रोदितसेन् खिनिःओ याङ्ना पाङ्मा केयेक्पा निःसुङ्लो ॥ आन्छिगे सोरिक्माङ्सेवा याःम्बक्चोगुसिगे, हेक्क्याङ्सुनाङ्सेःमा थङ्डिन्नाङ्सोसोरिक्थक्तेसिगे ॥ खुनेःग इङ्गाः कुभाः पिसे केबाङ्घुम्बा खिनिः इङ्साबारो ॥ 26 खुनेः कुयाम् तुगेबा पाःन्निन् खिनिः केघेप्सुम्बाओ खुनेः साःरिक् कुलुङ्माः योःन्देआङ् खिनिः तुम्मा साःरिक् निङ्वाः चोगुआङ् वाःरो ॥ 27 निस्सेए खुनेः साःरिक् तुगेआङ् खपमेन् स्ये, हेक्केसाङ् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले खुनेःरक् मेःन्, कर इङ्गाःआङ् आल्लसाङ् साःरिक् तुक्खेओ मेधाआन्ल फाःआङ् लुङ्माः तुक्ताङ्लो ॥

28 खेल्ले चोगुल्ले खुनेः खिनिःओ पाङ्मा साःरिक् निङ्वाः चोगुङ्डाङ् वाःआरो, हेक्केलरिक् खुनेः केनिःसुम्माङ् केसःत्तिः, हेक्क्याङ् इङ्गाःआङ् आनिङ्वाःङ्ग्याङ् पोःङ्लो ॥ 29 खुनेः दाङ्बाओ सःत्तेम्मेःर लाङ्दाःक्तेम्मेःओ, हेक्क्याङ् खुनेः हेक्क्याङ् मनाहाः मिङ्सो इङ्धाःङ् पिरेम्सिमम्मेःओ, 30 थेआङ्भेल्ले खिनिः आलागि पिमा केन्छुक्तुम्मिन्बा कुभाःङ्गुन् खुनेः पिराङ्डिल्ले खिसुतरे कुयाःम्बक्ले लागि खुनेः खपमेन् स्येरो ॥

1 आल्ल कुनुपमो, आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, दाड्बाओ सःत्तेम्मेऱओ॥ याम्मो बा अक्खेलऱरिक् लतऱा पाःन्निन् साप्मार नेमाग आलागि थेआड् तुक्खे मेबोःड्नेन्, हेक्क्याड् कल्लेग खिनिऱ नसाःन्निन् ताड्सेःप्लो॥

2 हर्दो हेक्मा केबाड्बाहाऱनु सिड्सिड् लऱरेम्मेऱओ, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱग किप्मा केघुःबा ख्याबा हेक्तड्बासिरो॥ 3 थेआड्भेल्ले आनिऱ निड्वाऱफुमाड्डिन् सेसेमाड्ळाम् सेवा केजोःक्पाहाऱरक् सेक्खा हर्दो केहेक्पासिरो॥ आनिऱग मेन्छाम् याःम्बक्को ताःक्पो आन्युकुखुमिल्लो, खेल्ले कुलेक्वा आनिऱलागि खिसुत् येसुरे चोगुबा पाःन्नोने आसःत्लो॥ 4 हेक्केसाड् इड्गाऱ आबाडे हेक्केलऱरिक् ताःक्पो युड्मा सुक्तुड्बिला॥ आत्तिल्ले मेन्छाम् याःम्बक्को ताःक्पो युड्मा सुक्तुड् लऱरिक् इःतुऱ, खेनुःल्लेआड् यरिक् इड्गाऱ ताःक्पो युड्मा सुक्तुड्- 5 सावाःन्छिड्डाड्बा येत्छि (८) येन्नो हर्दो मेहेगाड् मेबिराड्, इड्गाऱ मिड्सो इड्धाःड्बा बेन्जामिन* सुवाड्स्मा इस्राइलि मनाआ, हिब्रुहाऱओ साऱरिक् साम्योथिम् केडःप्पा केनाःप्पा हिब्रुआ, साम्योथिम् इःपमा नाःप्माओग इड्गाऱ केनिःबा केलेबा फरिसिआरो* 6 साम्योथिम्मिन् इःपमा नाःप्माओ सिक्केसम्बा वयाड्, हेक्क्याड् इड्गाऱ सेसेहुप्लक्किन् तुक्खे चाःतुड्लो॥ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ तार फाऱआड् काक् साम्योथिम् इड्जाःड्डिड्ग नुःरिक्काड् इःतुड् नाःतुड्॥

7 कर आत्तिन् पाःन्हाऱ आलागि इड्धाःड्बा चोगे, खेड्हाऱ केरेक् खिसुत्ते चोगुल्ले कुमेल्लुड् मेःन्नेबा इःतुड्लो॥ 8 खेन्लक् मेःन्, कर आदाड्बा खिसुत् येसुःन् कुसिड् निःपमा खोःमाड्ग काक्नुःल्ले नुःबा पाःन् पोःक्खेबाल्ले काक् पाःन्हाऱग हनेबाए इःतुड्डाड् खुनेऱ कुलागि लाड् हाक्तुड्देःसुड्लो॥ खिसुत्तेन्खोःमा फाऱआड् इड्गाऱ खेड्हाऱ ताम्जिरक् इःतुड्लो॥ 9 हेक्केलऱरिक् इड्गाऱ खुनेऱइन् पोःड्डानि फाऱआड् हेक्के इःतुड्लो॥ इड्गाऱ साम्योथिम्मिन् इःतुड् नाःतुड्डाड् इड्गाऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ साम्योनिबा पोःड्मा मेन्छुकुपेन्लो, कर खिसुत्तेन्नसाःन् चोगुड्बाल्लेए निड्वाऱफुमाड्डिल्ले साम्योनिबा चोःक्कारो॥ 10 इड्गाऱग खिसुत्तेन्नु सिःमेन्लाम् याम्मो कुहिड्वेत् केजोःक्पा मुक्साम्मिन् कुसिड्निःपमा निड्वाऱ चोगुड्लो, हेक्क्याड् खुनेऱ इनोगेन् तुक्खे च्येबा हेक्के इड्गाऱआड् तुक्खे चामाआड् कुसिःमेन्नो सोरिक् पोःड्मा निड्वाऱ चोगुड्, 11 हेक्क्याड् आक्खेलऱरिक्साड् सिःमेन्लाम् याम्मो हिड्माड्ग खोःमा सुक्तुड्ले केलऱबा निड्साड् कतुड्लो॥

तारप्पो तगि पोःमा

12 इड्गाऱ कन् केरेक् पाःन्हाऱ खोःसुड् इग्र कुसाड् लस्सुड् सुरुड्डाड् वाऱआ केलऱबाग मेःन्लो, कर इड्गाऱग कन् पाःन्हाऱ खोःमा फाऱआड् तगि पोआर पत्तारो, थेआड्भेल्ले बा खेल्ले लागि खिसुत् येसुरे ताड्सेःप्ताड्बारो॥ 13 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, इड्गाऱग आल्लसाड् काक् पाःन्हाऱ मेड्घोए वाऱआरो॥ कर इड्गाऱ लतऱा याःम्बक्किन् चोगुड्-पेयेम्बा पाःन्हाऱ निड्वाऱ फेःतऱुड्डाड् इड्गाऱग तगि लेप्माड्ने लुबुबु पोआरो॥ 14 खेल्ले चोगुल्ले साड्ग्राम्पेदाड्बा हाड्सेम्मिन् खोःमा फाऱआड् तगि पोआर पत्तारो॥ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कल्ले लागिए खिसुत् येसुलाम्बा उःत्ताड्डाड् वाऱआरो॥

15 आनिऱ काक् नसाःन्नो कुनिड्वाऱ केदुम्बाहाऱरेग अक्तड्बा पाःन्हाऱओ तेन्दिड् चोःक्मा पोःड्लो॥ हेक्क्याड् वेऱ परिक्ले केडःत्तुम्ने फाऱग खेन्नाड् निड्वाऱफुमाड्डिल्लेए नुःरिक्काड् ओसेःन्गेधाक्तिऱरो॥ 16 कर आल्लो थारिक् थे नसाःन् आजोगुम्माड् आवाऱ खेप्पोए मेम्मुन्ने वयिरो॥

17 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, इड्गाऱ हिड्डाबा कुड्सिःक् आजोःड् केडःप्पा पोःक्खेम्मेऱओ, हेक्केलऱरिक् याप्मि केदिम्बाहाऱरे खुनिऱ हिड्मन्नोलाम् हुऱसिड्डेम्मेऱओ 18 थेआड्भेल्ले इड्गाऱ

* 3:5 बेन्जामिन-कनइस्राइल लाजेऱओबा लतऱा सुवाड्लो॥ खेड्हाऱरे खुनिऱ लाजेऱओ यरुसलेम्मिन्नेस्से, हेक्क्याड् थिक्सिगेःक्पा इस्राइलि हाड् सावलेन् बेन्जामिन सुवाड्स्मा वये, हेक्क्याड् खेड्हाऱ फोऱबा सड् मेवये॥ * 3:5 फरिसि-यहुदि साम्यो थिम्मिन्नु वेऱ यरिक् यहुदि साक्थिम्हाऱ नु चोःक्थिम्हाऱ नुःरिक्काड् केडःप्पा केनाःप्पा यहुदि लुप्पो फरिसिहाऱ मेवये॥

यरिक्लेड् मेत्निड्डाड् वाऱ्आ, हेक्क्याड् याम्मोआड् आमिक्वा थाःसुड्ल मेत्निड्, यरिक् मनाहाऱे खुनिऱ् येप्लेक्किल्लेए खेड्हाऱ् ख्रिस्तेऱे कुसिलाम्साक्मा सिड्डिल्ले कुनिड्मिसि फाऱ्आड् ओसेःन्धाक्तुसिऱेरो ॥ 19 कुनुपमो खेड्हाऱ् मेमेक्लो, खेड्हाऱे याम्दादा नु निड्वाऱ् पाःप्पाःत् चोःक्मान्ने खुनिऱ् माड्लो, खुनिऱ् सिरिड्मःमा पाःन्हाऱ्ओ खेड्हाऱ् आड्दिड् मेलऱेरो ॥ खेड्हाऱेग इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा पाःन्हाऱ्ओरक् खुनिऱ् निड्वाऱ् मेबिरुआड् वाऱेरो ॥ 20 कर आनिऱ्ग साड्ग्राम्पेदाड्डोबा यक्युड्बासिरो, हेक्क्याड् आनिऱ्ग खेप्मोलाम् केयुःबा सेन्लप्दाड्बा आनिऱ् दाड्बा येसु ख्रिस्तेन्सिक् सम्माड् आहाड्घुम्लो ॥ 21 खुनेऱ्ए काक् पाःन्हाऱ् कुयुक्को कप्मा मुक्साम् कत्तुऱ्, हेक्क्याड् बा खेन् मुक्साम्मिल्ले आनिऱ् चप्लेक्वा नासिड्गेन् थक्किन् मिमिदिड्गेन् कुधक्किन् कुइसिःक् लेक्खुऱेरो ॥

4

1 खेल्ले चोगुल्ले आमिःम् फुऱ्नुसाऱ् नु नेऱ्नुसाऱ्से, हेक्केलऱरिक् दाड्बान् चक्मेल्लऱ्ए नसाःन् चोगेम्मेऱ्ओ ॥ इड्गाऱ् लुड्माऱ् तुक्निड् हेक्क्याड् निःमा निड्वाऱ् चोःक्निड्, थेआड्भेल्ले खिनिऱ्ए आसःप्मान् नु आयाःम्बक्किल्लेन् थुम्घोनिड्लो ॥

हाड्हाड्बा ताऱ्जेड्हाऱ्

2 आल्ल इड्गाऱ् खेन् नेपुफु मेन्छुमाऱ् इयोदियाःन् नु सुन्तुखेःन् दाड्बाल्ले कुमना वाऱ्सिबाल्ले चोगुल्ले नादड् चोःक्सिऱ् फाऱ्आड् पेलि फाक्कारो ॥ 3 हेक्क्याड् निड्वाऱ् इरे खोःपुतुबा आन्जुम्मे, कन् मेन्छुमाहाऱ् कुभाऱ् पिरेसेऱ् फाऱ्आड् मेत्नेऱेरो, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱेग सुनाड् इड्भोःमा याःम्बक्किन् इड्गाऱ्नु याम्बुधिक्काड् चोगेत्छु ॥ खेड्हाऱे क्लेमेन्त हेक्क्याड् वेऱ् इड्गाऱ्नु याःम्बक् केजोःक्पा चुम्हाऱ्नुआड् याःम्बक् चोगेत्छुरो ॥ खेड्हाऱे खुनिऱ् मिड्डिन् हिड्मन्लेन् सापपन्नो सापतेआड् पत्लो ॥

4 दाड्बाननु खिनिऱ् थिक्हुप् केवयिबाल्ले चोगुल्ले सदादिड् सःत्तेम्मेऱ्ओ ॥ याम्मोआड्मेत्निड्-सःत्तेम्मेऱ्ओ! 5 खिनिऱ् सुम्सुम् लऱ्माड्ग वेऱ् केरेक्ले मेनिःसुररो ॥ दाड्बाड्ग निःत्ताड्डे वाऱेरो ॥

6 आत्तिन् पाःन्नोआड् निड्साम्मो मेधयेम्मिननेऱ्ओ, कर केरेक् पाःन्हाऱे लागि निड्वाऱ्फुमाड्डिन् नोगेन् पिरेम्मेऱ् तुवा नु येक्पेलिलाम्बा निड्वाऱ्फुमाड्डो खिनिऱ् पेलिहाऱ् तोःन्देम्मेऱ्ओ ॥

7 हेक्क्याड् मेन्छाम् निड्वाऱे कुसिड्निःप्मा सुक्मेन्देप्मनाबा निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले कुसनारुड्डिल्लेए खिनिऱ् सिक्लुड्मा नु निड्वाऱ्इन्ख्रिस्त् येसुओ ताड्सेःपुतुऱेरो ॥

8 आल्ल कुनुपमो, आमिःम् फुऱ्नुसाऱ् नु नेऱ्नुसाऱ्से, आत्तिन् पाःन्निन् सेक्खाबा, सुम्बोधाबा, कुदोःप्मा, सेसेबा, सिराऱ् केधाड्बा, इड्धाःड् पिमा लारुबा, आत्तिन् पाःन्निन् साऱरिक् नुःबा नु नेम्भोःमा लारुबा चोःक्, खेन् पाःन्हाऱ्ए निड्वाऱ् पिरेम्मेऱ्ओ ॥ 9 इड्गाऱ्लाम् केहुऱ्आसिबा, केघोःसुम्बा, केघेप्सुम्बा, हेक्क्याड् इड्गाऱ्ओ केनिःसुम्बा पाःन्हाऱ् कुइसिःक् चोगेम्मेऱ्ओ ॥ हेक्केलऱरिक् सनारुड् केबिबा निड्वाऱ्फुमाड्डिन् खिनिऱ्नु वाऱेरो ॥

कुभाऱ् याड्ले लागि नोगेन्

10 इड्गाऱ् दाड्बान् साऱरिक् कुनारा फोःसुड्लो, थेआड्भेल्ले खिनिऱ् याम्मो याप्मि लुड्माऱ् तुक्मा केहेःक्तिरो ॥ सेक्खाल्ले खिनिऱ् याप्मि लुड्माऱ् केदुक्त्तिआड् वाऱ्, कर खेन् ओसेःन्धाक्मा सुयेम्मिनने मेड्घोए केवयिरो ॥ 11 इड्गाऱ्ग चाहाबो वाऱ्आ फाऱ्आड् अक्खेलऱरिक् पाःत्तुड्बा मेःन्लो, थेआड्भेल्ले इड्गाऱ्नु वाऱ्साड् होःप्साड् निड्वाऱ् तामाआड् वाऱ्मा हुऱ्सिड्डाड्डाड् वाऱ्आरो ॥ 12 इड्गाऱ् चाहाबो वाऱ्मा नु यरिक् कप्मा फाऱ्इन् थेमाबे फाऱ्आड् कुसिड् निःत्तुड्लो ॥ हेक्क्याड् आक्त्तड्बा याक्नाम्मो वाऱ्आसाड्, चामा थुड्मा इग साक्मेन्जा वाऱ्मा पोःड्साड्, यरिक् कप्मा इग चाहाबाओ वाऱ्मा पोःड्साड्, निड्वाऱ् तामाआड् वाऱ्मा केल्बा पाःन्निन् हुऱ्सिड्डाड्डाड् वाऱ्आरो ॥ 13 इड्गाऱ्ग दाड्बाल्ले केधुम्बा चोःक्काबाल्ले चोगुल्ले काक् पाःन्हाऱ् चोःक्मा सुक्त्तुड्लो ॥

14 हेक्केसाङ् खिनिङ् इनोगेन् आदुक्खेओ कुभाङ् याप्मि केबिरिबान् नुःबाए केजोगुम्लो ॥
 15 काक्नुःल्ले तगि खिनिङ्ओ सुनाइङ्ङिन् तारुङ्ङाङ् मेसेदोनिया थुम्मोलाम् थासिङ्ङाङ्ङिल्ले वेङ्
 आत्तिन् सेसेहुप्लक्हाङ्गेआङ् कुभाङ् मेम्बिराङ्ङिन्लो, कर खिनिङ् फिलिप्पिबाहाङ्गेरक् कुभाङ् याङ्
 याप्मि केबिरिबान् केनिःसुम्लो ॥ 16 हेक्केलङ्गेरिक् इङ्गाङ् थिससलोनिका येक्क्यक्को वयाङ्ङिल्ले
 चाहाबो वयाङ्, हेक्केःल्ले खिनिङ् थिक्केङ् निलेङ् कुभाङ् याङ् याप्मि आगेहाक्तिरो ॥ 17 इङ्गाङ्
 खिनिङ् लाम् कुभाङ् खोःमा फाङ्आङ्ग मेःन्लो, कर कुभाङ् याप्मि केबिरिबालाम् निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले
 हाङ्वा मुङ्इसाम्मिन् खिनिङ् केबिरिङ् केलङ्बा आनिङ्वाङ् वाङ्गे ॥ 18 कन् येम्मो इङ्गाङ् चाहाबा
 चोगाङ्बान्नुःल्लेआङ् यरिक् पाःन्हाङ् खोःसुङ्ङाङ् वाङ्गेआरो ॥ इपाफ्रोदितसे कुहुक्कोलाम्
 केहाङ्मुम्बान्निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले ताःक्तुबा नु कुनिङ्वाङ् तासुबा कुनाम् केनुङ्बा सिदुङ्जभा
 कुङ्इसिःक्पा कुभाङ् याङ्ङिन् इङ्गाङ् खोःसुङ्ङाङ् वाङ्गेआरो ॥ 19 हेक्क्याङ् इङ्गाङ् सेवा चोगुङ्बा
 निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले ख्रिस्त येसुलाम् आत्तात्तान्ने कुयाङ्साकुन्धेःल्ले खिनिङ् चाहाबा केजोगिबा
 काक् पाःन्हाङ् केत्तुङ् केबिरिङ्गे ॥

20 आल्ल आनिङ् पानुदिङ् पाः निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले सदादिङ् सदादिङ् कुमिमिदिङ् पोःङ्लो ॥
 आमेन् ॥

कुनुप्पा सेवा

21 खेप्पोबा ख्रिस्त येसुःन् नसाःन् केजोःक्पा निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले काक् सेसे कुमनाहाङ् आसेवारो
 मेत्तेम्सिम्मेङ्गेओ ॥ हेक्क्याङ् इङ्गाङ्नु कप्पो केवाङ्बा फुङ्नुसाङ्हाङ्गेआङ् सेवा केम्हाक्तिआङ्
 वाङ्गे ॥ 22 काक् निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले सेसे कुमनाहाङ्गे हेक्क्याङ्कुत्चिओ सिजरले कुहाङ्हिम्मो
 याःम्बक् केजोःक्पाहाङ्गे, सेवा केम्हाक्तिङ्गे ॥ 23 दाङ्बा येसु ख्रिस्ते कुलुङ्गुम्मिन् खिनिङ्नु
 वाङ्गे ॥ आमेन् ॥

पावलरे कलससिहाऱ हाक्तुसिबा सक्इङ्घङ् निःसुम्

कङ्ग पावलरे कलससि येक्यक्कोबा सेसेहुप्लक्को केवाऱबा नसानिबाहाऱ हाक्तुसिबा सक्इङ्घङ्लो ॥ कन् सेसेहुप्लक्किन् पावलरे हेःकतुबा मेःनलो, हेक्केसाङ् कन् येक्यक्किन् खुनेऱ याःक्तेबा लाजेऱइल्ले कुबेसाङ् नेस्सेआङ् खेन् सेसेहुप्लक्किन् कम्ब्राङ् मेपमा आबाडेआङ् लक्पेन्साबा चोःक्का लऱरिक्निङ्वाऱ इःतुआङ् वयेरो ॥ कन् सेसेहुप्लक्को माङ्सेवा चोःक्से पावलरे मनाहाऱ एफिसस येक्यक्कलाम् पाङ्घुसिआङ् वयेरो ॥ कलससिबा सेसेहुप्लक्को इङ्लेक्पा सिक्साम्बाहाऱरे निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् कुसिङ्निःपमा नु सेक्खाए सेन्लप् खोःमारे “याम्साम्मिल्लेन्हाङ्गुक्पेन्नु मुक्साम्हाऱ” सेवा चोःक्मासि पोःङ् लऱरिक् नसानिबाहाऱ साक्केल्लेक्को मेधासुसिआङ् मेवयेरो ॥ हेक्केरक् मेःन्, कर खेङ्हाऱरेग हर्दो हेक्मा पोःङ्, चामा थुङ्माओआङ् अक्तङ्बा थिमहाऱ इःपमा नाःपमा पोःङ् लऱरिक् खुनिऱ निसाम्हाऱ मेहुऱरुसिआङ् मेवयेरो ॥

हेक्तङ्बा निसाम्हाऱग सेक्खाबा ख्रिस्तानि निसाम्मिल्ले अप्मा पोःङ् फाऱआङ् पावलरे कलससिहाऱ सक्इङ्घङ् साप्तुआङ् हाक्तुसिरो ॥ खुनेऱ कुनोगप्पिल्लेन् सेक्खाबा पाःन् अक्तङ्बा वाऱ-येसु ख्रिस्तेरे कुलिङ्धो केगेप्पा सेन्लप् पिमा आसुक्, कर कन् वेऱस्मा साम्यो पाःन्हाऱ नु साक्थिमहाऱरेग मनाहाऱ खुनेऱलाम् लाःतलाःत् चोगुसिऱ ॥ निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले इक्सादिङ् खाम्बेःक्मान् ख्रिस्तलाम्बा चोगु हेक्क्याङ् खुनेऱलाम्बाए खेन् इक्सा खाम्बेःक्कोबा मनाहाऱ आबाडे खुनेऱओ तारुसिरो ॥ हेक्क्याङ् मनाहाऱरे सेन्लप् खोःमारे लागि ख्रिस्तेन्नु थिक्हुप् पोःङ्माए पोःङ्लो ॥ हेक्केलऱरिक् पावलरे नसानिबाहाऱरे खुनिऱ हिङ्मन्नु चाहाबा केजोःक्पा कन् निसाम्मिल्लेन् यम्बा कुबिहाऱ चेक्तुसिरो ॥

पावलरे साप्तुबा कन् सक्इङ्घङ्ङिन् तुखिकसेल्ले कलससि येक्यक्को तेऱरुआङ् वये ॥ खेन्नु सोरिक् केबेःक्पा मनाःङ्ग योःक्पा ओनेसिमसेन् वये ॥ बा खेन् ओनेसिमसेल्ले कुलागि पावलरे फिलेमोन मेपमनाबा सक्इङ्घङ्ङिन् साप्तुआङ् हाङ्गुआङ् वयेरो ॥

थामिङ्

निःसुम् १.१-८

ख्रिस्तेरे कुयेप्लेक् नु कुयाःम्बक् १.९-२.१९

ख्रिस्तओ केवाऱबा कुसङ् हिङ्मन् २.२०-४.६

कुनुप्मा ४.७-१८

1-2 निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले सेगुसिबा कलससि* येक्यक्को केवाऱबा ख्रिस्तेन्नसाःन् केजोःक्पा नसानिबासे निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले ख्रिस्त येसुरे कुसेःक्युक्मिबा पोःङ्से सेगाङ्बा इङ्गाऱ पावल नु आनिऱ नुसाऱ तिमोथिरे कन् सक्इङ्घङ्ङिन् हाक्कासिगेबारो ॥ आनिऱ पानुदिङ् पाः निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले सनारुङ् नु लुङ्गुम् केबिरररो ॥

नोगेन् नु तुवा

3 आनिगे ख्रिनिऱ लागि तुवा चोगुम्बेल्ले आनिऱ दाङ्बा येसु ख्रिस्तेरे पानुदिङ् कुम्बा निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् सदादिङ् नोगेन् पिरुम्बेऱरो, 4 थेआङ्भेल्ले ख्रिनिऱ ख्रिस्त येसुःन्नसाःन् केजोगुम्बान्हेक्क्याङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले काक् सेसे कुमनाहाऱ लुङ्माऱ केदुक्तुमसिमबा पाःन्निन् आनिगे खेप्सुम्बेआङ् वयिगेरो ॥ 5 थेआङ्भेल्ले ख्रिनिऱ थे निङ्साङ् केजोगुम्माङ् केवयिऱ

* 1:1-2 कलससि-कन्येक्यक्किन् उन्छेःन्बा येम्मो एसिया माइनरबा लतछा केयेक्पा येक्यक् (अक्खेःल्ले तर्कि मेमेत्तु) वयेरो ॥ पावलरे एफिससओ सुनाइङ् हुऱरुसिल्ले खेप्मो एपाफ्रास मेपमनाबा मनाधिक् वये ॥ हेक्क्याङ् एपाफ्रासेन् कलससि येक्यक्को पेआङ् खेप्मोबा मनाहाऱ सुनाइङ् हुऱरुसि ॥

खेन् साङ्ग्रामपेदाङ्गो नुःरिक्काङ् याङ्घोःत्तेआङ्वाङ्गरो ॥ तगि खिनिः सेक्खाबा पाःनजाक्किन् केघेप्सुम्माङ् केवयिल्लेसा कन् निङ्साङ्गिङ्गिल्ले कुयाःम्बेओ केघेप्सुम्माङ् केवयि ॥ खेङ्ग सुनाङ्गिङ्गिङ्गिनेरो ॥ 6 खिनिः सुनाङ्गिङ्गिङ्गिनेरो केघेप्सुम् हेक्क्याङ् निङ्वाङ्गुमाङ्गिङ्गिल्ले कुलुङ्गुम्मिन् काक् सेक्खाओ कुसिङ्गिङ्गिनेःतुम्बा येन्नाङ्गो खिनिः लुम्मो पोःङ्गल पप्पा हेक्केए काक् इक्सादिङ्गि खाम्बेःकम्मा आत्तिसाङ्गि मनालुम्मो सुनाङ्गिङ्गिङ्गिल्ले मुङ्गिसाम् तारुर पोःर पत्तो ॥ 7 खेन् पाःननिन् आनिगेनु सोरिक्माङ्गसेवा याःम्बक् केजोःक्पा इपाफ्रासलाम् केहुङ्गआसिआङ्ग केवयिङ्गरो ॥ खुनेङ्ग लुङ्गमाङ्ग तुकतुम्बेबा आनिगे लेक्वा खिनिः लुम्मो खिसुतरे कुनसाःनसाबा माङ्गसेवा केजोःक्पापो ॥ 8 सेसेमाङ्गिङ्गिल्ले खिनिः वेङ्गहाङ्ग लुङ्गमाङ्ग केदुक्पा केजोगिबा पाःननिन् खुनेङ्ग यापमि चक्तेरो ॥

9 खेल्ले चोगुल्ले खिनिः याःम्बेओ आनिगे खेप्सुम्बेआङ्गो खिनिः लागि चक्मेल्लङ्ग तुवा चोगुम्बेरो ॥ सिक्कुम्दिङ्गि निङ्वाङ्ग नु इःत्छिङ्गिसाम्मलाम् निङ्वाङ्गुमाङ्गिङ्गिल्ले साम्जिक्केन् कुनिङ्वाङ्गिङ्गिल्ले खिनिः केधिमसिर फाङ्गआङ्ग तुवा चोगुम्बेरो ॥ 10 हेक्क्याङ्ग दाङ्गबा येसुःन् लाङ्गरुबा हिङ्गमन्नो सुम्बोधासाबा केबोःक्खिर, हेक्केलङ्गरिक् काक् परिकले खुनेङ्ग कुनिङ्वाङ्ग केदाःसुम्मल हेक्क्याङ्ग निङ्वाङ्गुमाङ्गिङ्गिने आल्लसाङ्ग नुःरिक्काङ्ग कुसिङ्गिनेःपमा केसुकतुम्माङ्ग काक् नुःबा याःम्बक्किल्ले निङ्वाङ्गुमाङ्गिङ्गिल्ले कुनिङ्वाङ्ग केदाःसुम्मल फाङ्गआङ्ग आनिगे तुवा चोगुम्बेरो ॥ 11 खुनेङ्ग कुमिमिदिङ्गिने कुमुक्साम्मलाम्बा खिनिः केधुम्बा केबोःक्खिर फाङ्गआङ्ग आनिगे तुवा चोगुम्बे, हेक्केलङ्गरिक् खिनिः चाहाबा केजोगिबा काक् निङ्वाङ्ग हाङ्गुम्सिङ्गिमान् नु नासि थःपमान् केघोःसुम्मलो ॥ हेक्क्याङ्ग सःप्लेल्ले कुधिम केबोःक्खिर, 12 हेक्क्याङ्ग सदादिङ्गि पानुदिङ्गि पाः निङ्वाङ्गुमाङ्गिङ्गिने नोगेन् पिमा पोःङ्ग, खुनेङ्ग निङ्वाङ्गुमाङ्गिङ्गिल्ले ओःत्तिओ केवाङ्गबा खिसुतरे कुसेसे मनाहाङ्गरे मेघोःसुबा लक् केघोःबा आजोगेआङ्ग आवाङ्गरो ॥ 13 थेआङ्गिङ्गिल्ले खुनेङ्ग माक्चिगेन् खादाम्मल्लेन् हाङ्गुम्मलाम् आसेःप्लेआङ्ग आबुगेन् कुमिःम् कुस्साःल्ले कुहाङ्गुम्मो आनिङ्ग आदाःरेआङ्ग वाङ्गरो ॥ 14 निङ्वाङ्गुमाङ्गिङ्गिल्ले आनिङ्ग चोःक्युम्भो आबिरे, हेक्क्याङ्ग काक् आनिङ्ग आजोगुम्बा लायोहाङ्ग लेपमि आबिरेरो ॥

खिसुतेन्काक्नुःल्ले यम्बा

15 खिसुतेन्मेन्नि मेन्धाःप् निङ्वाङ्गुमाङ्गिङ्गिल्ले कुङ्गित्तो ॥ निङ्वाङ्गुमाङ्गिङ्गिल्ले काक् पाःनहाङ्ग चोःक्मानुःल्ले तगिए खुनेङ्ग वये, हेक्क्याङ्ग खुनेङ्ग काक् नावागेन् चङ्गित्त सम्दाङ्ग युक्साबा चोःक्लो ॥ 16 खिसुतलाम् साङ्ग्रामपेदाङ्ग नु इक्सादिङ्गि खाम्बेःकम्मा काक् नावागेन् चङ्गित्त नेसुम्बरो ॥ खुनेङ्ग निगेधाःपपा नु निमेन्धाःपमना पाःनहाङ्ग, हाङ्गहाङ्ग नु हाङ्गुम्माङ्ग, हाङ्गुजोःक्पाहाङ्ग नु युक्साबाहाङ्गआङ्ग चोगुसिबरो ॥ काक् पाःनहाङ्गरेन् नावागेन् चङ्गित्तिन् खिसुतलाम् नु खिसुतरे कुलागिए पोःक्खेबरो ॥ 17 निङ्वाङ्गुमाङ्गिङ्गिल्ले नावागेन् चङ्गित्त नेमानुःल्ले तगिए खुनेङ्ग वये, हेक्क्याङ्ग खुनेङ्गओ काक् पाःनहाङ्ग सोसोरिक् हुप्सिङ्गिङ्गिङ्गि पत्तो ॥ 18 हेक्क्याङ्ग खुनेङ्ग नासिङ्गिने कुधक्किन् सेसेहुप्लक्लो, खेन् सेसेहुप्लक्किल्ले कुधेगेःक्पाङ्ग खुनेङ्गरो ॥ खुनेङ्ग तोलिङ्गिसोम्, हेक्क्याङ्ग सिःमेन्लाम् याम्मो केहिङ्गबा काक्को तुम्बरो, हेक्केलङ्गरिक्के खुनेङ्ग काक् सम्दाङ्ग युक्साबा चोःक्लो ॥ 19 थेआङ्गिङ्गिल्ले निङ्वाङ्गुमाङ्गिङ्गिल्ले काक् कुलिङ्गिधो केपमान् येसु खिसुतओ नेमा कुसिराङ्ग थाङ्गरो ॥ 20 हेक्क्याङ्ग निङ्वाङ्गुमाङ्गिङ्गिल्ले सिलाम्साक्मा सिङ्गिसम्दाङ्ग येसुरे कुमाक्खिङ्गिङ्गि वादेःन्दुबाओलाम्बा आबाङ्गेलगि सनारुङ्ग चोगुआङ्ग इक्सादिङ्गि खाम्बेःक् नु ताङ्गसाक्पोबा केरेक् पाःनहाङ्ग याम्मो आबाङ्गे खुनेङ्गओ नादङ्ग चोगुआङ्ग नुःक्तु तारुरो ॥ 21 पेबा येम्मो खिनिः फेन् याःम्बक्किल्ले चोगुल्ले खिनिः निङ्वाङ्गओ निङ्वाङ्गुमाङ्गिङ्गिल्ले कुनिङ्गि केबोःक्खिआङ्ग केवयिरो ॥ खिनिः खुनेङ्गलाम्बा केसेन्दिआङ्ग माःङ्गि केवयिरो ॥ 22 कर आल्लोग निङ्वाङ्गुमाङ्गिङ्गिल्ले आबाङ्गे कुदगि सेसेसाङ्गसाङ्ग नु आप्तिक्मेःन्नेबा चोःक्मासि फाङ्गआङ्ग येसु खिसुतरे कुसिलाम्साक्मा सिङ्गिसम्दाङ्गबा कुसिःमेन्लाम्बा नादङ्गो केदाःरिआङ्ग वाङ्गरो ॥ 23 कर खिनिः केघेप्सुम्बा सुनाङ्गिङ्गिल्ले निङ्गिङ्गिङ्गिने मेम्मुन्ने नु ताप्पेम्बेङ्ग हेक्क्याङ्ग चक्मेल्लङ्ग नसाःन् चोःक्माए पोःङ्गलो ॥ हाबा कन् सुनाङ्गिङ्गिङ्गिने इक्सादिङ्गि खाम्बेःकम्मा काक् मेन्छाम्

सुवाङ्हाऱओ इङ्मेभोःसुआङ् वार, हेक्क्याङ् खेन् सुनाइङ्डिन् इङ्भोःमा फाऱआङ् इङ्गाऱ पावलेन् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुसेवारोबा पोःक्खाङ्लो ॥

पावलरे सेसेहुप्लक्किल्ले लागि चोगुबा याम्बुधिक्

24 येसु ख्रिस्तरं नासिङ्गेन् कुधक्किङ्ग सेसेहुप्लक्लो, खेल्ले चोगुल्ले इङ्गाऱग खिनिऱ लागि इनोगेन् तुक्खेहाऱ नासिङ्गेन् आधक्को थम्मा सःत्तारो ॥ थम्मा केबोःङ्बा ख्रिस्तरं इनोगेन् कुदुक्खेहाऱ इङ्गाऱ थरुङ्लो ॥ 25 इङ्गाऱ सेसेहुप्लक्लेन् सेवारोबा पोःक्खाङ्लो, थेआङ्भेल्ले निङ्वाऱफु पाःन्जाक्किन् काक् कुधिममो खिनिऱओ इङ्भोःसे निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले इङ्गाऱ सेःक्युक् चोगाङ्डाङ् वारआरो 26 कन् सिबिऱ पाःन्हाऱग उनाहुरिआङ्धो पेबा मेन्छाम् थाःक्हाऱओ चिक्खुआङ्वये, कर आल्लो निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले सेसे कुमनाहाऱ ओःन्धाक्त्तुसिआङ् वारो ॥ 27 निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुमनाहाऱ कुमिमिदिङ्गेन् इमेल्नुङ्बा सिबिऱ पाःन्निन् थिममेन्दङ् सुवाङ्हाऱ ओसेःन्दाङ् चोःक्मा खुनेऱ कुसिराऱ थाङ्गेआङ् वारो ॥ ख्रिस्तेन्खिनिऱओ वारबान्ने सिबिऱ पाःन्लो, खेल्ले चोगुल्ले केदाःबा कुमिमिदिङ्गेन् लक्किन् खिनिऱ केघोःसुम्लो ॥

28 खेल्ले चोगुल्ले आत्ति पिगिगेऱसाङ् काक् मनाहाऱ ख्रिस्तरं क्युःम्बेओ इङ्भोःसुम्सिमबेऱरो ॥ खेङ्हाऱ निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले पिरिगेबा काक् सिक्कुम्मिल्ले साम्दिङ् नु खाहुन् पिरुम्सिमबेऱ, थेआङ्भेल्ले ख्रिस्तेन्नु थिक्हुप् पोःङ्मान् कुलिङ्धो केत्तल लऱरिक् निङ्वाऱफुमाङ्डो काक् मेन्छाम् याप्मिहाऱ तोःम्मासि आनिगे निङ्वाऱ कत्तुम्बेरो ॥ 29 कन् याःम्बक्को ख्रिस्तरं पिराङ्बा आसिगाङ् याःम्बक् केजोःक्पा पयम् यम्बा मुक्साम्लाम् याम्बुधिक्काङ् स्याङ्मेन्दाङ् पत्तारो ॥

2

1 खिनिऱ नु लाओदिकिया पाङ्जुम्बा सेसेहुप्लक् हेक्क्याङ् वेऱ याप्मि मेन्दुम्मे केवाऱबा केरेक् फऱनुसाऱहाऱरे लागि स्याङ्मेन्दाङ् याःम्बक् चोगुङ्डाङ् वारआ केलऱबान् कुसिङ् निःत्तेम्मेऱ फाऱआङ् निङ्वाऱ चोगुङ्लो ॥ 2 खिनिऱ केरेक्ले सिक्कुलुङ्मो हाङ्हाङ् केबोःक्खिआङ् खिनिऱ लुङ्माऱ तुक्सिङ्मो थिक्हुप् केबोःक्खिर केलऱबा आनिङ्वाऱ वारो, हेक्केलऱरिक् खिनिऱ केरेक्ले कुलिङ्धो इःत्छिङ्साम् केघोःसुम्माङ् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुसिबिऱ पाःन्निन् कुसिङ्केनिःत्तुम्लो ॥ खेन् कुसिबिऱ पाःन्निङ्ग ख्रिस्तेन्नेरो ॥ 3 खुनेऱए काक् सिक्कुम्दिङ् निङ्वाऱ नु साम्जिक् निङ्वाऱरे कुबुन्लो ॥ 4 आत्तिन्हाऱरेआङ् कुघेम्गेनुऱबा पाःन्हाऱलाम् इङ्गेमेल्लेक्तिन्ल फाऱआङ् अक्खे मेत्तिन्ड्बरो ॥ 5 थेआङ्भेल्ले इङ्गाऱग खिनिऱनु माःङ्घा वारआसाङ् आनिङ्वाऱइन्खिनिऱनु सोरिक्के वारो ॥ हेक्क्याङ् हिङ्मा केबोःङ्बा हिङ्मन्नो केहिङ्बा नु ख्रिस्तओबा नसाःन्नो यो-धो मेल्लऱए केवयिबा खेप्सुङ्डाङ् साऱरिक्सःत्तारो ॥

चक्मेल्लऱए ख्रिस्तओ हिङ्मा

6 हेक्केःल्ले आक्खेलऱरिक् ख्रिस्त येसु दाङ्बेन् नसाःन् केजोगुम् हेक्केलऱरिक्के खुनेऱनु थिक्हुप् पोःक्खेम्मेऱआङ् चक्मेल्लऱए हिङ्मेम्मेऱओ ॥ 7 खुनेऱओ, केहुऱआसिबा निसाम्मो, साःप्लेःत्तेम्मेऱआङ् पोःरेम्मेऱ, नसाःन्नो केधुम्बा पोःक्खेम्मेऱ दाङ्बान् सदादिङ् नोगेन् पिरेम्मेऱओ ॥

8 सिङ्सिङ् लऱरेम्मेऱओ, मेःङ्ग्र मेन्छाम् याप्मिरे मेजोगुबा कुघेम्गेनुऱबा इङ्लेक्पा निसाम्हाऱरे केयुक्त्तिरो ॥ खेन् निसाम्हाऱग ख्रिस्तलाम् मेःन्, कर मेन्छाम्थाःक्लाम् केयुःबा थिम् नु इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा कुहेःक्सिङ्मोबा हनेबा खाहुन्लाम् केदाःबारक्लो ॥ 9 थेआङ्भेल्ले ख्रिस्तओरक् निङ्वाऱफुमाङ्डिन् नासिङ्गेन् थक्को कुलिङ्धो केत्तो ॥ 10 हेक्क्याङ् खुनेऱओए खिनिऱ कुलिङ्धो केप्मान् केघोःसुम्माङ् वारो ॥ खुनेऱग काक् मुक्साम् नु युक् सम्दाङ् युक्साबारो ॥

11 हर्दो हेक्माल्ले नासिङ्गेन् थक्लाम् नेक्सा सेम्बेःक्पा कुइसिःक् ख्रिस्तरं कुहर्दो हेक्माल्ले खिनिऱ लायो चोःक्मा निङ्वाऱइन्सेन्दुदेऱरुआङ् वारो ॥ कङ्ग मेन्छाम् हुक्कोलाम् पोःक्खेबा मेःन्, कर ख्रिस्तलाम् पोःक्खेबारो ॥ 12 बप्तिस्मा केबोःक्खिल्ले ख्रिस्तेन्नु सोरिक् केहुमि, हेक्क्याङ् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले खुनेऱ कुसिवेत्तलाम् कुहिङ्वेत्तचोगुबा मुक्साम्मो खिनिऱ नसाःन् केजोगुम्बाल्ले चोगुल्ले खुनेऱनु सोरिक् केहिङ्आङ् केवयिऱरो ॥

13 खिनिङ्ग लायोबा नु निङ्वाङ्गफुमाङ्गडिल्ले कुमना केहोःपतिबाल्ले चोगुल्ले खिनिङ्ग याम्साम्मो कुसिवेत् केवयि, कर आल्लोग निङ्वाङ्गफुमाङ्गडिल्ले कुहिङ्गवेत्केजोगिआङ्ग केवयिङ्गरो ॥ खुनेङ्ग आनिङ्ग काक् लायोहाङ्ग लेप्मि आबिरेआङ्ग वाङ्ग ॥ 14 हेक्क्याङ्ग निङ्वाङ्गफुमाङ्गडिल्ले आनिङ्ग तक्लेङ्गवाओ केबप्पा आप्तिक् सक्हाङ्ग थेःक्खुदेःसुआङ्ग खुनेङ्ग खेन् केरेक् सिलाम्साक्मा सिङ्गसम्दाङ्ग खिप्सुआङ्ग खेतुदेःसुरो ॥ 15 हेक्केलङ्गरिक्के निङ्वाङ्गफुमाङ्गडिल्ले फेन्साम्हाङ्गरे खुनिङ्ग मुक्साम्हाङ्ग नु युक्हाङ्ग नापुत्तिसिआङ्ग खिसुत्तरे कुसिलाम्साक्मा सिङ्गडो थङ्ग नाःन्दुसि, हेक्केलङ्गरिक्के केरेक्ले मेनिःसुर खेङ्गहाङ्गरे खुनिङ्ग नाधाःसु पिरुसिरो ॥

16 खेल्ले चोगुल्ले आत्तिन्हाङ्गरेआङ्ग साम्यो तङ्गनाम्, लासिबा ससाङ्गस्रोःत्, नाःमसिङ्गयेन्नो नु चामनाबा थुङ्गनाबा पाःन्हाङ्गओ आप्तिक् केमेन्गुःत्तिन्लरो ॥ 17 कन् पाःन्हाङ्ग केदाःबा पाःन्हाङ्गरेन् साम्मिःप्पारक् वयेरो, कर सेक्खा पाःन्निङ्ग खिसुत्तरो ॥ 18 आनिङ्ग सुफो निःम्मना लङ्गरिक् केबाःप्पार, निङ्गदेप्पा पाःन्नोरक् चुङ्गजिङ्गेन् नःमन्ःम्बा ओसेःन्धाक्सिङ्गमा कुसिराङ्ग केधाङ्गबा हेक्क्याङ्ग माङ्गलाङ्गबाहाङ्ग सेवा केजोःक्पाहाङ्गआङ्ग मेवाङ्गरो ॥ खेङ्गहाङ्गरे हाङ्गसेम् मेङ्गघोःमनाबा केमेन्जोगिन्लरो ॥ कङ्गहाङ्ग थेनाथे लायोबा निङ्वाङ्गओ आङ्गदिङ्ग मेलाङ्गरो ॥ 19 कर खेङ्गहाङ्गरे खुनिङ्ग नासिङ्गगेन् थक्किल्ले कुधेङ्गेःक् येसु खिसुत्तेन्नु थेआङ्ग तङ्गजुम् होःप्लो ॥ कङ्ग खुनेङ्गलाम्बा नासिङ्गगेन् थक्केन् काक् याम्लक्किल्ले कम्ब्राङ्ग खोःसु हेक्क्याङ्ग थिक्हुप् पोःङ्गडाङ्ग निङ्वाङ्गफुमाङ्गडिल्ले कुनिङ्गवाङ्ग हेक्के पोःर पेःक्लो ॥

20-21 खिनिङ्ग खिसुत्तेन्नु सौरिक् केस्येङ्गइबारो, हेक्क्याङ्ग खुनेङ्गए इक्सादिङ्ग खाम्बेःक् कुहेःकसिङ्गमाआङ्गधोबा हनेबा खाहुन्लाम् चोःक्युम्भो केबिरिआङ्ग वाङ्गरो ॥ हेक्केःल्ले कन् ओगप् मेजोङ्गेन्नेङ्ग, खेन् मेसाङ्गरेन्नेङ्ग, हेक्क्याङ्ग मेसुसेन्नेङ्ग केलाङ्गबा इक्साबा थिमहाङ्ग थेआङ्ग केङ्गःत्तुम् केनाःत्तुबावे? 22 कन् पाःन्हाङ्ग ओगप् चोःक्माआङ्ग माबेःक्लो, थेआङ्गभेल्ले कङ्गहाङ्ग मेन्छाम् याप्मिहाङ्गरे मेयुक्खुबा निसाम् नु थिमहाङ्गरक्लो ॥ 23 खेन् हेक्क्याङ्ग थिमहाङ्ग साम्योबा याःम्बक् चोःक्मा, चुङ्गजिङ्गेन् नःमन्ःम्बा लेङ्गसिङ्गमा नु नासिङ्गगेन् थक्को तुक्खे चाःत्छिङ्गमा सिक्कुम्दिङ्ग निङ्गवाङ्ग हेक्के लङ्ग, कर कल्ले नासिङ्गगेन् थक्कोबा नोसङ्गडिल्लेन् फेन् निङ्गवाङ्गइन्नुयुक्मा मेसुक्त्तुन्लो ॥

3

खिसुत्तओ कुसङ्ग हिङ्गमन्

1 खेल्ले चोगुल्ले निङ्गवाङ्गफुमाङ्गडिल्ले खिनिङ्ग खिसुत्तेन्नुए कुहिङ्गवेत् केजोगिआङ्ग केवयिबाल्ले चोगुल्ले खिनिङ्ग साङ्गग्राम्पेदाङ्गडोबा पाःन्हाङ्ग कोःत्तेम्मेङ्गरे वयेम्मेङ्गओ ॥ खेतुथोए निङ्गवाङ्गफुमाङ्गडिल्ले कुजुप्साङ्ग लेप्माङ्ग मिङ्गसो इङ्गधाःङ्गनु मुक्साम्देन्नो खिसुत्तेन्नुयुक्खुआङ्ग युङ्गलो ॥ 2 कप्पो इक्सादिङ्ग खाम्बेःक्मोबा पाःन्हाङ्गरक् मेङ्गःत्तेम्मिन्नेङ्गओ, कर साङ्गग्राम्पेदाङ्गडोबा पाःन्हाङ्गओ निङ्गवाङ्ग पिरेम्मेङ्गओ ॥ 3 थेआङ्गभेल्ले खिसुत्तेन्नुस्येःल्ले खिनिङ्गआङ्ग खुनेङ्गनुए केस्येङ्गइआङ्ग केवयिङ्गरो, हेक्क्याङ्ग खिनिङ्ग सेक्खाबा नेत्तिङ्गेन् हिङ्गमन्निन् खिसुत्तेन्नु निङ्गवाङ्गफुमाङ्गडो चिक्खेआङ्ग वाङ्गरो ॥ 4 खिनिङ्ग सेक्खाबा नेत्तिङ्गेन् हिङ्गमन्निङ्ग खिसुत्तरो ॥ खुनेङ्ग इक्सादिङ्ग खाम्बेःक्मो थाःमसिङ्गडिल्ले खिनिङ्गआङ्ग खुनेङ्गनुए मिमिदिङ्गडो केधाःम्मासिरो ॥ 5 खेल्ले चोगुल्ले मेन्छुमाङ्ग नु येम्बित्छाङ्गहाङ्ग चाराम्मा पाःन्निन्, चिःन्जिन्बा केजोःक्पा याःम्बक्, चाराम्मा निङ्गवाङ्ग चोःक्मान्, फेन् याःम्बक् चोःक्मान् नु खिःम्यक् चोःक्मान् हेक्क्याङ्ग नासिङ्गगेन् थक्कोबा नोसङ्गगेन् येप्लेक्हाङ्ग नावाइत्तलान् माङ्गघःमनाबारो ॥ खिनिङ्ग खेन् काक् युक्तेम्मेङ्गओ ॥ 6 थेआङ्गभेल्ले अक्त्तङ्गबा याःम्बक् केजोःक्पाहाङ्ग सम्दाङ्ग निङ्गवाङ्गफुमाङ्गडिल्ले कुसाक्केन्निन् चुक्लो ॥ 7 उन्छोःन्बा खिनिङ्ग हिङ्गमन्नो बा अक्त्तङ्गबा पाःन्हाङ्ग केजोःक्पा केवयिरो ॥ 8 कर आल्लोग खिनिङ्गआङ्ग सिक् पोःक्मान्, साक्केन्निन्, नाहेम्मान्, हिनाःम् मेत्छिङ्गमान्, मेन्छिक्क्रा पाःन्हाङ्ग काक् लेप्मा तेःमाए पोःङ्गलो ॥ 9 खिनिङ्ग इङ्गलेक् मेमेत्तासिम्मिन्नेङ्गओ, थेआङ्गभेल्ले खेङ्ग तगिबा लायोबा सुत्तान् नु ताप्फेःम्बा येप्लेक्हाङ्ग काक् केलेरुम् केदेःसुम्माङ्ग केवयिङ्ग,

10 हेक्क्याङ् खिनिङ्ग कुसङ् सुतनाःन् तेःत् हेक्के केजाक्खुम्माङ् केवयिङ्गरो ॥ खिनिङ्ग नावागेन् चङ्ःत्दाङ्बा निङ्वाङ्फुमाङ्ङिन् कुसिङ् केनिःत्तुम्माङ् खुनेङ् कुङ्ःत् हेक्के केबोःक्खिर केबत्छिरो ॥ 11 आल्ल थिम्मन्दङ् सुवाङ् नु यहुदि, हर्दो केहेक्पा नु हर्दो मेन्हेक्मनाबा, खासिङ् केनिःप्पा नु खासिङ् मेन्निःप्पनाबा, योःक् नु चोःक्युम्भोबाहाङ् सेन्छिङ्मा होःप्लो, कर ख्रिस्तेनलक् केयेक्पा चोःक्, हेक्क्याङ् खुनेङ् काक् पाःन्हाङ्ओए वाङ्गरो ॥ 12 हेक्केःल्ले निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले सेगुसिबा मनाहाङ्, सेसे नु सारिक् लुङ्माङ् तुक्त्तुसिबाहाङ्गरे, लुङ्दुक्किन्, लुङ्माङ् तुक्सिङ्मान्, नोनिङ्वाङ्ङन्, चुङ्जिगेन् नःमनःम् लङ्मान्नु नासि थःप्मान् चाङ् कुङ्गिसिःक् चाक्सिङ्मा पोःङ्गलो ॥ 13 खिनिङ्ग वेङ्हाङ्गनु नासि थःत्छिङ्मा पोःङ्ङाङ् निङ्वाङ् तुक्मा पाःन्हाङ् वाङ्साङ् लेप्पि पिआसिम्मङ्ओ ॥ दाङ्बाल्ले लेप्पि केबिरेबा कुङ्गिसिःक्के लेप्पि पिआसिम्मङ्ओ ॥ 14 हेक्क्याङ् कन् केरेक्नुःल्ले यरिक्लुङ्माङ् तुक्कासिम्मङ्ओ ॥ खेल्लेए खिनिङ् थिक्हुप् पोःङ्मा कुलिङ्धो केगेत्तिङ्गरो ॥ 15 हाराङ् ख्रिस्तेरे कुसनारुङ्ङिल्ले खिनिङ् सिक्लुङ्मान् युक्त्तुरो, थेआङ्भेल्ले सनारुङ्ङो वाङ्गा फाङ्गाङ् खिनिङ्ग लत्थिक् नासिङ्गेन् थक्को उःत्छिङ्मा केघोःसुम्माङ् केवयिङ्गरो ॥ खिनिङ् नोगेन्साबा पोःक्खेम्मङ्ओ ॥ 16 हाराङ् ख्रिस्तेरे कुबाःन्जाक्किल्ले खिनिङ् सिक्लुङ्मान् तिम्माङ्वाङ्गरो ॥ खिनिङ् बा कन् पाःन्जाक्किल्ले हुङ्गासिम्मङ्, हेक्क्याङ् काक् सिक्कुम्दिङ् निङ्वाङ्ओ सुजा पिआसिम्मङ्ओ ॥ हेक्क्याङ् सेवा चोःक्मा साम्लोहाङ्, याम्साम्गेन्साम्लोहाङ् नु सेसेमाङ्गलाम् केदाःबा साम्लोहाङ् साम्गेत्तुम्मिल्ले खिनिङ् सिक्लुङ्गोनुए निङ्वाङ्फुमाङ्ङिन् नोगेन् पिरेम्मङ्ओ ॥ 17 खिनिङ् च्या केबाःत्तुम्साङ् च्या केजोगुम्साङ् दाङ्बा येसुरे कुमिङ्ङो चोगेम्मङ्ओ, हेक्क्याङ् खुनेङ्गलाम्बाए पानुदिङ् पाः निङ्वाङ्फुमाङ्ङिन् नोगेन् पिरेम्मङ्ओ ॥

नसानिबा हिम्सयङ्थिम्

18 मेलिङ्गेन् मेःत्छे, खिनिङ् इत्थुङ्गेन् येम्बाहाङ्गरे खुनिङ् युक्को वयेम्मङ्ओ ॥ अक्खे चोःक्माग दाङ्बाओ लाङ्गरो ॥ 19 हेक्क्याङ् इत्थुङ्गेन् येम्बाङ्से, खिनिङ् मेलिङ्गेन् मेःत्हाङ् ताप्फेःल्लिक् मेत्तेम्मसिम्मिन्नेङ् कर लुङ्माङ् तुक्त्तेम्मसिम्मङ्ओ ॥ 20 हिन्जाङ्गबित्छाङ्से, खिनिङ् पाः माहाङ्गरे मुरा केम्मत्तिबा पाःन्निन् आप्फाल्लेसाङ् खेप्सेम्मङ्, थेआङ्भेल्ले कन् पाःन्निन्ले दाङ्बाल्ले कुनिङ्वाङ् तासुङ्गरो ॥ 21 पानुदिङ् पाःसे, खिनिङ् हिन्जाङ्गबित्छाहाङ्गरे खुनिङ् निङ्वाङ् मेदुक्खेम्मैबिरेम्मसिम्मिन्नेङ्ओ, मेःन्ने फाङ्गु खुनिङ् निङ्वाङ् पङ्गिसिङ्गलो ॥

22 सेवारोबासे, इक्साबा खिनिङ् दाङ्बाहाङ्गरे खुनिङ् केरेक् पाःन् केघेम्बा पोःक्खेम्मङ्ओ ॥ कङ्ग खेङ्हाङ्गरे मेनिःसुल्ले खुनिङ् निङ्वाङ् ताःमा पिमासिरे लागिरक् मेःन्, कर काक् कुदोःप्पा निङ्वाङ्ङन्नु दाङ्बा येसुरे कुमिङ्गसो कुधाःङ्गोरे लागि चोगेम्मङ्ओ ॥ 23 खिनिङ् च्या केजोगुम्साङ् मनारे लागि मेःन्, कर दाङ्बाल्ले कुलागि चोःक्मनाबा कुङ्गिसिःक् निङ्वाङ् पिरेम्मङ्गेर चोगेम्मङ्ओ ॥ 24 थेआङ्भेल्ले हाङ्सेम् कुङ्गिसिःक् दाङ्बाल्ले पिनिङ् केमेत्तिबा लक्किन् खोःसुम्बेङ् केलङ्गान् केनिःसुम्माङ् केवयिङ्गरो ॥ खिनिङ् दाङ्बा ख्रिस्तेन्सेवा केजोगुम्ल केवयिङ्गरो ॥ 25 ताप्फेःम्बा याःम्बक् केजोःक्पाल्ले केसाक्पा खुम्दिङ्गोःसुङ्गरो ॥ खेप्मोग मना एःक्पएःक् चोःक्मान् थेआङ् मेबोःङ्नेल्लो ॥

4

1 सेवारोबाल्ले कुन्दाङ्बासे, खिनिङ् सेवारोबाहाङ् नुःरिक् मेत्तेम्मसिम्मङ्ओ, थेआङ्भेल्ले साङ्ग्राम्पेदाङ्ङो खिनिङ्आङ् दाङ्बाधिक केगत्तुम् केलङ्गबा पाःन्निन् निङ्वाङ् मेभेःत्छेम्मिन्नेङ्ओ ॥

2 चक्मेल्लङ्गे निङ्वाङ्फुमाङ्ङिन् नोगेन् पिरेम्मङ्गेर सिङ्गिसिङ् येक्केक्काङ् तुवा चोगेम्मङ्ओ ॥

3 ख्रिस्तेरे कुसुनाङ्ङ इङ्गोःसे निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले लाम् हन्नु पिरेङ्गेर फाङ्गाङ् आनिगे लागिआङ् तुवा आजोगेम् आबिरेम्मङ्ओ ॥ बा खेन् पाःन्निन् इङ्गोःसुङ्बाल्ले चोगुल्ले इङ्गाङ्ग कन् पुङ्गलाहिम्मो साक्पा थ्याङ्ङाङ् वाङ्गारो ॥ 4 इङ्गाङ् पाःप्पा केबोःङ्बा कन् पाःन्हाङ् नुःरिक्काङ् इङ्गोःमा सुक्त्तुङ्गल फाङ्गाङ् तुवा आजोगेम् आबिरेम्मङ्ओ ॥ 5 खिनिङ्ग सिक्कुम्साबा पोःक्खेम्मङ्ओआङ् ख्रिस्तानि मेःम्बाहाङ्गनु वयेम्मङ्ओ, हेक्क्याङ् येसुरे कुयाःम्बेओ खुनिङ्गनु इङ्गोःमा

काक् सुयेम्हाऱ नुऱरिक्काङ् ओगप् चोगेम्मेऱओ ॥ 6 हाराऱ युम्मिल्ले कुजाऱन् कुजागेनुऱबा चोगुबा कुइसिःक् खिनिऱ पाऱन्छेःक्वाऱन् लुङ्गुम् कुधिमबा नु कुघेम् केनुऱबा पोऱङ्गलो, हेक्केलऱरिक् वेऱहाऱ केरेक् नुऱबा नोगप् पिमा केसुकुतुम्सिम्लो ॥

कुनुपुमा सेवा

7 तुखिकसरे इङ्गाऱ आयाऱम्बेओबा इङ्घङ्ङिन् खिनिऱ केजेक्तिऱरो ॥ खुनेऱग आनिऱ लुङ्माऱ आदुकुतुम्बा नसानिबा नुसाऱ नु नसाऱन्साबा माङ्सेवा केजोःक्पा हेक्क्याङ् दाडुबाओ सेवारोबा चुम्लो ॥ 8 कपुमोबा काक् आनिगे पाऱन्हाऱ खिनिऱ केजेक्तिऱर फाऱआङ् खुनेऱ खिनिऱओ पाङ्घुङ्गल पत्तारो ॥ हेक्क्याङ् खुनेऱए हाङ्हाङ् केजोगिऱरो, 9 खुनेऱ खिनिऱनुएबा थिक्पा ओनेसिमसेन्नु फेन्ल पत्तलो ॥ खुनेऱ नसाऱन्साबा नु आनिऱ लुङ्माऱ आदुकुतुम्बा नुसाऱरो ॥ खेङ्हाऱरे कपुमो केबोऱङ्बार केबपुपा काक् पाऱन्हाऱ खिनिऱनु चेङ्सुरो ॥ 10 अरिस्ताऱखसेन् इङ्गाऱनु सोरिक् पुङ्गलाहिम्मो साक्तेऱआङ् वारो ॥ खुनेऱनु बरनाबासरे कुल्लामसा मर्कुसरे सेवा केहाक्तिरो ॥ मर्कुसरे कुयाऱम्बेओ तगिसा ओऱन्धाक् चोःक्निङ्ङाङ् वारआ ॥ खिनिऱओ लऱन्निल्ले लाङ्दाःक्मा पिरेम्मेऱओ ॥ 11 युसूतस मेपुमनाबा येसुरेऱआङ्सेवा केहाक्तिऱआङ्वारो ॥ निङ्वाऱफुहाङ्जुम्मो इङ्गाऱनु सोरिक् याऱम्बक् केजोःक्पाहाऱओ खेङ्हाऱरक् यहुदि नसानिबासिरो ॥ कङ्हाऱरे इङ्गाऱ आनिङ्वाऱओ हाङ्हाङ् मेमेत्ताङ्ङाङ् वारो ॥ 12 खिनिऱनुएबा थिक्पा खिसूत येसुरे कुसेवारोबा इपाफ्रासरे खिनिऱ सेवा केहाक्तिरो ॥ खुनेऱग खिनिऱलागि निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले केधुम्बा नु कुलिङ्धो केगेपुपा हेक्क्याङ् काक् निङ्वाऱफु निङ्वाऱओ ताःक्पोगेम्बा केजोगिऱर फाऱआङ् सदादिङ् साऱरिक् तुवा चोगुऱरो ॥ 13 इङ्गाऱ सेक्खा पाऱन् मेत्निङ्, खिनिऱ नु लाओदिकिया हेक्क्याङ् हैरापोलिस येक्यक्कोबा खिसूतानिहाऱरे लागि याम्बुधिककाङ् खुनेऱ याऱम्बक् चोगुआङ् वारो ॥

14 आनिगे मिःम् चुम् सिदाऱसाम्बा लुका नु देमासरेऱआङ् सेवा हाङ्सुरो ॥ 15 लाओदिकियाबा नसानिबाहाऱ हेक्क्याङ्तुत्तुगेम्मा नुम्फास नु कुहिम्मो केजुम्बा सेसेहुप्लक्कोबा नसानिबाहाऱओ सेवा तोऱन्देम् आबिरेम्मेऱओ ॥

16 कन् सक्इङ्घङ्ङिन् खिनिऱओ निःत् चुःत्ताङ् लाओदिकियाबा सेसेहुप्लक्कोबाहाऱरेऱआङ् मेनिःरुर फाऱआङ् पिरेम्सिममेऱओ, हेक्क्याङ् खेङ्हाऱ हाक्तुङ्सिङ्बा सक्इङ्घङ्ङिन् खिनिऱआङ्निःरेम्मेऱओ ॥ 17 अखिपसेन् दाङ्बाल्ले केबिरेबा याऱम्बक्किन् चक्मेल्लए चोगेसुरेऱओ लऱरिक् मेत्तेम् आबिरेम्मेऱओ ॥

18 इङ्गाऱ पावलरे कन् सेवाऱन् आबाडे आहुक्किल्ले सापुतुङ्ङाङ् वारारो ॥ हेक्क्याङ् इङ्गाऱ पुङ्गलाहिम्मो याक्काबा पाऱन्निन् निङ्वाऱ इःत्तेम्मेऱओ ॥ हाराऱ निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुलुङ्गुम्मिन् खिनिऱनु वाररो ॥

पावलरे थिस्सलोनिकिहाऱ हाक्त्तुसिबा थिक्सिगेःक्पा सक्इङ्घड् निःसुम्

थिस्सलोनिकि येक्यक्किन् रोमि हाङ्जुम् मेसेदोनिया थुम्मोबा हाङ्पाङ् वये ॥ सेःक्युकुम्बिबा पावलरे फिलिप्पि येक्यक्कलाम्बा पेआङ् कन् थिस्सलोनिकि येक्यक्को सुनाइङ् इङ्भन् चोगु हेक्क्याङ् सेसेहुप्लक् हेःक्तुरो (“सेःक्युकुम्बिबाहाऱे खुनिऱ याःम्बक्हाऱ” मेऱ्मनाबा सापुनन्निन् १७.१-१० ओमत्तेऱओ) ॥ कर याङ्सि यहुदिहाऱ पावलरे कुदक्लेङ्वाओ मेबोगे, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाऱे यहुदि साम्यो खुनिऱ सिराऱ केधाङ्बा थिम्मेन्दङ् सुवाङ्हाऱ पावलरे ख्रिस्त्रे कुयाःम्बेओ सुनाइङ् इङ्भोःसुबा पाःन्निन् नामेहेतुरो ॥ खेङ्हाऱे साऱरिक् मेऱत्तुबाल्ले चोगुल्ले पावलेन् थिस्सलोनिकिलाम् बेरिया येक्यक्को पेरो ॥

याङ्सि खुनेऱ कोरन्थि येक्यक्को तयेःल्ले खुनेऱनुए सोरिक् माङ्सेवा केजोःक्पा तिमोथिलाम्बा थिस्सलोनिकिओबा सेसेहुप्लक्ले कुयाःम्बेओ इङ्घड् खोःसुरो ॥

पावलरे थिस्सलोनिकिबा नसानिबाहाऱ हाङ्हाङ् मेत्छे नु याम्जाङ्वा मेत्छे कन् सक्इङ्घड्ङिन् सापुतुबारो ॥ पावलरे खुनिऱ नसाःन् नु मिःमजिरे कुयाःम्बेओ निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् नोगेन् पिरुआङ् खुनेऱ खेङ्हाऱनु सोरिक् वयेल्ले आक्खेलऱरिक् वये केलऱबा पाःन्हाऱ खुनिऱ निङ्वाऱसोओ तारुबिरुसिरो ॥ हेक्क्याङ् ख्रिस्त्रे कुयुःमाल्ले कुयाःम्बेओ पोगेबा पाःन्धङ्ङिन् सेसेहुप्लक्को चिजि चोगुरो ॥ हेक्केलऱरिक् ख्रिस्त्रे कुयुःमान् मेहाङ्घुल्ले खेङ्हाऱे आबाडे चामारे लागि वेऱहाऱ मेन्हम्से आबाडे याःम्बक्किन् मेजोगुर फाऱआङ् मेत्तुसिरो ॥

थामिङ्

निःसुम् नु सेवा १.१

हेना नु नाराफोमा १.२-३.१३

ख्रिस्तानिहाऱे लागि हाङ्हाङ्वा ४.१-१२

ख्रिस्त्रे कुनुःङ्मा युःमाल्ले कुयाःम्बेओ निसाम् ४.१३-५.११

कुनुपुमा निसाम् ५.१२-२२

कुनुपुमा सेवा ५.२३-२८

1 पानुदिङ् पाः निङ्वाऱफुमाङ् नु दाङ्बा येसु ख्रिस्तेन्नसाःन् केजोःक्पा थिस्सलोनिका* येक्यक्सुम्मा सेसेहुप्लक्कोबा यापुमिहाऱओ, इङ्गाऱ पावल, सिलास नु तिमोथिलाम्बा* कन् सक्इङ्घड्ङिन् हाक्कासिगेबारो ॥ हाराऱ निङ्वाऱफुमाङ्गलाम्बा सनारुङ् नु लुङ्गुम् केघोःसुम्लरो ॥

थिस्सलोनिकिहाऱे नसाःन् मेजोगुबाओ नोगेन्

2 आनिगे तुवाओ खिनिऱ निङ्वाऱ इःत्तासिगेर निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् खिनिऱ लागि सदादिङ् नोगेन् पिरुम्बेऱरो ॥ 3 आनिऱ पानुदिङ् पाः निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुनिःमाओ नसाःन्लाम्बा केजोगुम्बा खिनिऱ याःम्बक्किन्, वेऱहाऱ लुङ्माऱ केदुक्त्तुम्सिम्माङ्स्याङ्मेन्दाङ्केजोगुम्बान्हेक्क्याङ् आनिऱ दाङ्बा येसु ख्रिस्त्रे याम्मो कुनुःङ्मा युःमा निङ्साङ्गलाम् केदाःबा निङ्वाऱ हाङ्गेम्सिङ्मान् आनिगे चक्मेल्लऱए निङ्वाऱ इःत्तुम्बेरो ॥ 4 निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले लुङ्माऱ तुक्त्तुसिबा फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, खिनिऱ आबाडे कुमना पोःङ्से केसेगिबा पाःन्निन् आनिगे निःसुम्बेरो ॥ 5 थेआङ्भेल्ले आनिगे सुनाइङ्ङिन् खिनिऱओ तारुम्बेल्ले पाःन्नोरक् मेवयेन्, कर मुक्साम्मो वयेरो ॥ हेक्क्याङ्

* 1:1 थिस्सलोनिका-कन्येक्यक्किन् मेसेदोनिया लाजेऱओबा येक्यक् वये ॥ खेपुम्पो पावलेन् मनाहाऱ सुनाइङ् इङ्भोःसे कुभा येम्लक् वये ॥ खेन्येम्मो मनाहाऱे नसाःन् केजोःक्पाहाऱ तुक्खे मेजाःत्तुसिरे मेवये ॥ * 1:1 सिलास नु तिमोथि-कन् नेत्छि मनाहाऱ पावलनु लाम्दिःक् चोगेत्छि हेक्क्याङ् थिस्सलोनिकाओ सेसेहुप्लक् हेःक्मा खुनेऱ फाऱरेत्छु ॥ सिलासेन् ग्रिक् पाःन्दाङ्ङो सिल्वानस मेमेत्तुऱ ॥

कङ्ग सेसेमाङ्गलाम् आनिगे पाःतुम्बेबा पाःन्निन् सेक्खासमा वये फाङ्गाङ् केनिःसुम्लो ॥ आनिगे खिनिङ्ग वयिगेल्ले आनिगे हिङ्गमन्निन् आक्त्तङ्गा वये केलङ्गबान् नुःरिक्काङ् केनिःसुम्माङ् वाङ्गरो ॥ 6 आक्खेन् तुक्खे केज्जेङ्गसाङ् सेसेमाङ्ङिल्ले केबिरिबा ओमुलङ्गमाओ सुनाइङ्ङिन् केदाःक्त्तुम् ॥ हेक्केलङ्गरिक् खिनिङ्ग दाङ्गबाल्लेन् नु आनिगे चोःङ् केङ्ःतुम्माङ् केवयिङ्गरो ॥ 7 हेक्केलङ्गरिक् खिनिङ्ग मेसेदोनिया नु अक्खैया थुम्मोबा केरेक् नसानिबाहाङ्गे खुनिङ्ग कुबि केबोःक्खिआङ्केवयिङ्गरो ॥ 8 हेक्क्याङ् खिनिङ्गलाम् दाङ्गबाल्ले कुबाःन्जाक्किन् मेसेदोनिया नु अक्खैयाओरक् मेसेःरेन्, कर निङ्गवाङ्गफुमाङ्ङोबा खिनिङ्ग नसाःन्निन्नाङ् काक् पिसाङ्ग मनाहाङ्गे निङ्गवाङ्ग मेघोःसुरो ॥ हेक्केःल्ले आनिगे वेङ् पाःन् पाःपमा थेआङ्ग होःप्, 9 थेआङ्गभेल्ले खिनिङ्गओ त्थेङ्गेल्ले याप्पि केदाःक्त्तिबा पाःन् नु नावाइत्ता सेवा चोःक्मोलाम् केनुःक्खिआङ्ग सेक्खा नु आजुनि निङ्गवाङ्गफुमाङ्ङिन् सेवा केजोगुम्बा पाःन्निङ्ग काक् मनाहाङ्गेए मेजेक्खु मेबाःत्तुङ्गरो ॥ 10 हेक्क्याङ्ग निङ्गवाङ्गफुमाङ्ङिल्ले सिःमेन्लाम् याम्मो हिङ्गघुबा कुस्साः येसुरे साङ्गग्राम्पेदाङ्गलाम् कुयुःमेन् केहाङ्गघुम्बान् मेमेत्तिगेआङ्ग वाङ्गरो ॥ खुनेङ्गए केदाःबा निङ्गवाङ्गफुमाङ्ङिल्ले कुघुम्दिङ्गलाम् ताङ्गआसेःप्लो ॥

2

थिससलोनिकाओ पावलरे कुमाङ्गसेवा

1 आमिःम् फुङ्गनुसाङ्ग नु नेङ्गनुसाङ्गसे, आनिगेग खिनिङ्गओ ताःमनाबान् हने मेबोःक्खेन् केलङ्गबा पाःन्निन् खिनिङ्ग केनिःसुम्लो ॥ 2 कर खिनिङ्गओ तामानुःल्ले तगिए फिलिपपि येक्क्यक्को आनिगे नामेधाःसु मेबिरिगेआङ्ग ताप्फेःल्लिक् मेमेत्तिगेबाङ्ग खिनिङ्ग केनिःसुम् केलेसुसुम्माङ्गे केवयिङ्गरो ॥ मनाहाङ्गे आनिगे साङ्गरिक्मेअत्तिगेसाङ्ग खिनिङ्ग लुम्मो निङ्गवाङ्गफुमाङ्ङिल्ले कुसुनाइङ्ग इङ्गभन् चोःक्से आनिङ्ग निङ्गवाङ्गफुमाङ्ङिल्ले आःन्छिङ्गमा पिरिगेरो ॥ 3 आनिगे पेलिगेन् पाःन्जाक्किन्ताप्फेःम्बा इग्र चिःन्जिःम्बा निङ्गवाङ्गलाम् त्थेबा मेःन्लो ॥ हेक्क्याङ्ग आनिगे आत्तिन्नाङ्ग इङ्गलेक् मेपमा मेगोःत्तुम्बेन्लो ॥ 4 खेल्ले कुलेक्वा, निङ्गवाङ्गफुमाङ्ङिल्ले आनिगे याप्पि सुम्बोधासाबा इःत्तिगेआङ्ग सुनाइङ्ग इङ्गभोःमा लक्पेन्पिरिगेआङ्ग वाङ्गबाल्ले आप्फाल्लेसाङ्ग निङ्गवाङ्गफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्गवाङ्ग हेक्केरक् पारिगेङ्गरो ॥ आनिगेग मनाहाङ्गे खुनिङ्ग निङ्गवाङ्ग ताःमा याःम्बक् मेजोगुम्बेन्, कर निङ्गवाङ्गफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्गवाङ्ग केदाःबा याःम्बक् चोगुम्बेङ्गरो ॥ खुनेङ्गए आनिङ्ग सिक्कुलुङ्गमान् साङ्गरो ॥ 5 आनिगे खिनिङ्गओ त्थेङ्गेल्ले आप्फाल्लेआङ्ग मना केलेम्बा पाःन् मेबाःत्तुम्बेन् लङ्गरिक् खिनिङ्ग नुःरिक्काङ्ग केनिःसुम्लो ॥ हेक्क्याङ्ग खिनिङ्ग याङ्गिन् आनिगे हुक्को थाःमा पाःन्हाङ्गआङ्ग मेबाःत्तुम्बेन् ॥ खेन् पाःन्हाङ्गरेन् तोःन्दिङ्ग निङ्गवाङ्गफुमाङ्ङिन्ने वाङ्गरो ॥ 6 आत्तिन् मनाहाङ्गे हेक्क्याङ्ग खिनिङ्गलाम्बा आनिगे मिङ्गसोधाःङ्गसो केजोगुम्नि, नारा केभोःसुम्नि केलङ्गबा निङ्गवाङ्ग मेजोगुम्बेन्, हेक्क्याङ्ग आनिगेग खिसुत्तरे कुसेःक्क्युक्मिबा पोःक्खिगेसाङ्ग खिनिङ्ग यरिक् पाःन्हाङ्ग मेनाःक्कासिगेन्लो ॥ 7 कर खिनिङ्ग लुम्मो अङ्गेक्वाःन् कुम्मारं कम्ब्राङ्ग मेत्तुबा कुइसिःक्के नःम्नःम्माङ्ग कम्ब्राङ्ग मेत्तासिगेआङ्ग वाङ्गरो ॥ 8 हेक्केलङ्गरिक् निङ्गवाङ्गफुमाङ्ङिल्ले कुसुनाइङ्गडोरक् मेःन्, कर खिनिङ्ग लागि थेसाङ्ग चोःक्मा यारिप् वयिगे, थेआङ्गभेल्ले खिनिङ्ग साङ्गरिक् आनिगे लुङ्गमाङ्ग तुक्कासिगेरो ॥

9 फुङ्गनुसाङ्ग नु नेङ्गनुसाङ्गसे, आनिगे तुक्खेःन् नु याम्बुधिक्किन् सेक्खाए खिनिङ्ग निङ्गवाङ्गसोओ वाङ्गरो ॥ निङ्गवाङ्गफुमाङ्ङिल्ले कुसुनाइङ्गङ्गिन्खिनिङ्गओ इङ्गभन् चोगुम्बेल्ले खिनिङ्ग तुक्खे केन्ज्जेङ्गङ्गल फाङ्गआङ्ग आनिगे सेन्दिक् लेन्दिक् याम्बुधिक्काङ्ग याःम्बक् चोगुम्बेरो ॥ 10 आनिगेग खिनिङ्ग नसाःन् केजोःक्पाहाङ्गनु आक्खेन्सेसे, साम्योनिबा नु फोत्त्या मेःन्नेबा येप्लेक्को वयिगे लङ्गरिक् केनिःबाग निङ्गवाङ्गफुमाङ्ङिन् नु खिनिङ्ग केवयिङ्गरो ॥ 11 हेक्क्याङ्ग पानुदिङ्ग पाःल्ले आक्खेलङ्गरिक् आबुदिङ्ग कुस्साःन् कम्ब्राङ्ग मेत्तु, हेक्केलङ्गरिक्के खिनिङ्ग काक् कम्ब्राङ्ग मेत्तासिगेबान् खिनिङ्ग नुःरिक्काङ्ग केनिःसुम्माङ्ग केवयिङ्गरो ॥ 12 खिनिङ्ग निङ्गवाङ्गफुमाङ्ङिल्ले कुसिराङ्ग केधाङ्गबा हिङ्गमन्नो वयेम्मेङ्ग फाङ्गआङ्ग आःन्छिङ्गमा पिआसिगे हाङ्गहाङ्ग मेत्तासिगेर चक्केल्लङ्गए

पेलि फाक्कासिगेरो ॥ खुनेए आबाडे मिमिदिङ्गेन् कुहाङ्जुम्मो लक् खोःसे खिनिः केउःत्तिआङ् केवयिःरो ॥

13 आनिगे निङ्वाःफुमाङ्ङिन् चक्मेल्लए नोगेन् पिरुम्बेःरो, थेआङ्भेल्ले आनिगे निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुसुनाइङ्ङिन् खिनिःओ तारुम्बेल्ले खेङ्ग मेन्छाम्गेन् यापमिरे खुनिः पाःनजान् हेक्के मेःन्, कर निङ्वाःफु पाःनजाक्किन् कुइसिःक्के खिनिः तेन्दिङ् केजोगुम् ॥ आल्ल खिनिः नसाःन् केजोःक्पाहाःओ निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुबाःनजाननिन् याःम्बक् चोःक्नु याक्लो ॥ 14 फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, यहुदिया थुम्मो खिसूत येसुःन्नसाःन् केजोःक्पा निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुसेसेहुप्लक्हाःरे खुनिः चोःङ् केङ्ःतुम्लो ॥ थेआङ्भेल्ले यहुदिहाःरे खेङ्हाः निङ्घुम् मेमेत्तुसिबा कुइसिःक्के खिनिःआङ् आबाडे लाजेःसाबाहाःरे तुक्खे केम्जाःत्तिआङ् केवयिःरो ॥ 15 यहुदिहाःरेग उनाहुरिबा माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पाहाः मेसेरुसि, हेक्क्याङ् दाङ्बा येसुःन्नाङ् मेसेरुरो ॥ हेक्क्याङ् आनिगेआङ् निङ्घुम् मेमेत्तिगेआङ् मेनाःत्तिगे मेःलःत्तिगेरो ॥ खेङ्हाःरे निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाः मेन्दाःसुन् हेक्क्याङ् केरेक् मेन्छाम् यापमिहाः मेअत्तुसिरो ॥ 16 निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुसुनाइङ्ङिन् थिममेन्दङ् सुवाङ्हाःरे मेघेप्सुआङ् सेन्लप् मेङ्घोःसुन्ल फाःआङ् खेङ्हाःरे सुनाइङ् इङ्भन् चोःक्मा आनिगे यापमि साक्मा तमसिन् मेजोगुर मेवाःरो ॥ अक्खेलःरिक् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुनिःमाओ खेङ्हाःरे खुनिः लायोःन् लुम्सिङ्गल पत्तो ॥ कर आल्लग निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुसिक्केन् खेङ्हाःओ चुक्तेआङ् वाःरो ॥

थिससलोनिकिहाः याम्मो तुम्मासि पावलरे निङ्वाः चोगुः

17 आल्ल फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, आनिगेग सप्फारक् खिनिःनु सेन्दिगेआङ् वयिगेसाङ् निङ्वाःओग मेःन्लो ॥ खिनिःनु तुम्मा यम्बा निङ्वाः वाःबाल्ले खिनिःओ नुःङ्मा ताःमा साःरिक् तमसिन् चोगुम्बेआङ् वाःरो ॥ 18 आनिगे खिनिःओ ताःमा निङ्वाः चोगुम्बेआङ् वये, हेक्क्याङ् इङ्गाः पावल आबाडेआङ् एत्लेङ् ताःमा निङ्वाः चोगुङ्, कर माफेन्साम्मिल्ले आनिगे लाम् साक्तिगेरो ॥ 19 आल्ल खिनिःग आनिः दाङ्बा येसुःन् नुःङ् युःल्ले खुनेः कुदगि आनिगे निङ्साङ् नु सःप्मान् खिनिःनिङ्गो ॥ हेक्क्याङ् आनिगे सिक् सम्गेन् तिचः कुइसिःक् हाङ्हाङ्गेन् थुम्घोःन्खिनिः मेःन्निङ्गिबि? 20 सेक्खासाङ् आनिगे सःप्मा नु नेबो केभम्बाग खिनिःनिङ्गेरो ॥

3

1 खेल्ले चोगुल्ले आनिगेग नासि थःप्मा मेसुक्तुम्बेन्नाङ् एथेन्स येक्यक्को आनिगेरक् वाःमा लाःप्मा निङ्वाः चोगुम्बेरो ॥ 2 हेक्क्याङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुलागि खिसूते कुसुनाइङ्ङिन् आनिगेनु सोरिक् इङ्भन् केजोःक्पा आनिगे नुसाः तिमोथिःन् खिनिःओ पाङ्घुम्बेआङ् वाःरो ॥ हाराः खुनेए खिनिः नसाःन्नो केधुम्बा केजोगिर, हाङ्हाङ् केमेत्तिरो ॥ 3 हेक्केलःरिक् आत्तिन्हाःरेआङ्खेन् पसाक्केसाक्पा निङ्घुम्मिल्ले चोगुल्ले नसाःन्निन् मेल्लेरुन्लरो ॥ निङ्वाःफुमाङ्ङिन् नसाःन् आजोगुम्मिल्ले अक्तङ्बा निङ्घुम्हाःग ताए केलःबान् खिनिः केनिःसुम्मेरो, 4 थेआङ्भेल्ले खिनिःनु वयिगेल्लेसा तगिए आक्तङ्बा तुक्खेःन् ताः फाःआङ् आनिगे पाःत्तुम्बेआङ् वयिगेरो ॥ हेक्केलःरिक् निङ्घुम्मिन् तयेआङ् वाःबान् खिनिः केनिःसुम्लो ॥ 5 खेल्ले चोगुल्ले इङ्गाः खेन्नाङ्धो नासि थःप्मा मेन्छुक्पेन्नाङ् खिनिः नसाःन्नो केधुम्बा केजोगिबि मेःम्बि फाःआङ् खिनिः साःसे तिमोथिःन् पाङ्घुङ्ङाङ् वाःरो ॥ थेआङ्भेल्ले माफेन्साम्मिल्ले खिनिः हङ्गेसाःरिआङ् आनिगे चोःक्मनाबा याम्बुधिक्किन् हनेरक् पोःक्खेबि फाःआङ् किःसाङ्ङाङ् वयाङ्गो ॥

तिमोथिःल्ले तारुबा इङ्घङ्

6 कर तिमोथिःन् खिनिःओलाम् आनिगेओ तयेआङ्खिनिः नसाःन्निन् नु मिःमजिःल्ले कुयाःम्बेओ नुःबा इङ्घङ् तारु, हेक्क्याङ् खिनिः ओमु केलःरिक् यापमि निङ्वाः केङ्ःत्तिबा, साःरिक् तुम्मा निङ्वाः केजोगुम्बा पाःन्निन् यापमि चेक्तिगेरो ॥ खेन् कुइसिःक्के आनिगेआङ् खिनिः तुम्मा साःरिक्के निङ्वाः चोगुम्बेआङ् वयिगेरो ॥ 7 खेल्ले चोगुल्ले फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, आनिगे काक्

केसाक्पा पाःनु नु तुक्खे लाक्खेहाओआड् खिनिः नसाःन्निल्ले कुयाःम्बेओ खेप्सुम्बेल्ले आनिगे हाड्हाड् पोःक्खिगेआड् वयिगेरो ॥ 8 थेआड्भेल्ले दाड्बाओ खिनिः केधुम्बा केबोःक्खिल्लेग सेक्खाए आनिगे सक्मा ताःरो ॥

9 खिनिः लागि निड्वाःफुमाड्डिन् साःरिक् नोगेन् पिरुम्बरो ॥ खिनिः केजोगुम्मिल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ आनिगे साःरिक् सःत्तिगेआड् वयिगेरो ॥ 10 आनिगेग खिनिःनु तुम्माआड् खिनिः नसाःन् केसुःम्बा पाःन्हाओ केधुम्बा चोःक्मा फाःआड् सेन्दिक् लेन्दिक् काक् निड्वाःलाम्बा तुवा चोगिगेरो ॥

11 आल्ल आनिः पानुदिड् पाः निड्वाःफुमाड्डिल्ले आबाडे नु आनिः दाड्बा येसुरे खिनिःओ ताःमा लाम् हन्दु पिरिगेररो ॥ 12 हेक्क्याड् आनिगे खिनिः लुड्माः तुक्कासिगेबा हेक्केए हाराः दाड्बाल्ले खिनिः लुड्माः तुक्सिड्मा हेक्क्याड् काक् मेन्छाम् याप्मिहाः लुड्माः केदुक्पा केबोःड्बार केबोःक्पा केजोगिररो ॥ 13 खिनिः निड्वाःबान् हाड्हाड् मेत्तुनिरो, अक्खेलःरिक् आनिः दाड्बा येसुःन् काक् सेसे कुमनाहाःनु* याम्मो युःल्ले आनिः पानुदिड् पाः निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ सेसे नु फोत्त्या मेःन्ने केजोगिररो ॥

4

निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाः ताःमा

1 आल्ल कुनुप्पो फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, खिनिः निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाः तामार हिड्मा पोःड् लःरिक् आनिगेलाम् केहुःआसिबा हेक्केए केजोगुम्मल केवयिः ॥ कर आल्लसाड् यरिक् नुःरिक्काड् कन् पाःन्हाः केजोगुम्मल पोःड् फाःआड् दाड्बा येसुरे कुमिड्डो पेलि फाक्कासिगेरो ॥ 2 थेआड्भेल्ले कन् खिनिः पिआसिगेबा इड्जाःड्हाःग दाड्बा येसुरे कुयुककोलाम् त्थेबा फाःआड् खिनिः केनिःसुम्लो ॥ 3 खिनिः सेसे केवयिनि केलःबा निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाः वाःरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले खिनिः काक् वेः मेन्छुमाः येम्बित्छाः चाराम्मोलाम् केबोःड्बा चिःन्जिःम्बाओनु लाःत्लाःत् वयेम्मेओ ॥ 4 वेःहाःरे इड्धाःड् केम्बिरिनि फाःआड् खिनिः केरेक्ले आबाडे नासिड्गेन् थक्किन् सेसे कप्पा पोःड् केलःबाड्ग खिनिः लेमा पोःड्लो ॥* 5 निड्वाःफुमाड्डिन् कुसिड् मेन्निःप्पमा सुवाड्हाः हेक्के लाम्मा फेन् निड्वाः कप्पा मेनुःनेन्लो ॥ 6 अक्खेलःरिक् कन् पाःन्नो आत्तिल्लेआड् नसानिबा फुःनुसाःहाःरे खुन्छिः मेःत्हाःनु लाम्सिड्मा मेनुःनेन्लो ॥ काक् हेक्त्तड्बा फेन् याःम्बक् केजोःक्पाहाःग निड्वाःफुमाड्डिल्ले खुम्दिड् पिरुसि फाःआड् तगिसा आनिगे साम्दिड् पिआसिगेआड् वयिगेरो ॥ 7 थेआड्भेल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले आनिःग चिःन्जिःम्बा हिड्मन्नो मेःन्, कर सेसे साड्साड्डाड् हिड्मा लःरिक् आउःत्तेबारो ॥ 8 हेक्केःल्ले आत्तिल्ले कन् निसाम्मिन् नाःरु, खेल्लेग मेन्छाम्गेन् याप्मिःन् मेःन्, कर खिनिः सेसेमाड् केबिबा निड्वाःफुमाड्डिन् नाःरुबारो ॥

9 आल्ल नसानिबा फुःनुसाः नु नेःनुसाःहाः लुम्मो आक्खेलःरिक् लुड्माः तुक्सिड्मा पोःड् केलःबान् साप्मार नेमा चाहाबा मेजोःक्नेन्लो ॥ थेआड्भेल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले आबाडे खिनिः अक्खेलःरिक् लुड्माः तुक्सिड्मा पोःड् फाःआड् केहुःरिआड् केवयिःरो ॥ 10 सेक्खाःल्ले, काक् मेसेदोनिया थुम्मोबा नसानिबाहाःनुआड् बा हेक्के केजोगुम्मल केवयिःरो ॥ हेक्केःल्ले फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, आल्लसाड् यरिक् लुड्माः तुक्तेम्सिमःफाःआड् पेलि फाक्कासिगेरो ॥

11 सनारुड्डो हिड्मन् खिनिः हिड्मन्ले ताराप् चोगेम्मेओ ॥ आनिगे तगिसा मेत्तासिगेबा कुड्सिःक् स्वाःत् वयेम्मेओआड् आबाडे याःम्बक्को निड्वाः पिरेम्मेःर आबाडे हुक्किल्ले याःम्बक् चोगेम्मेओ ॥ 12 हेक्के केजोगुम्ने फाःग्र नसाःन् मेन्जोःक्मनाहाःरे इड्धाःड् केम्बिरिरो ॥ हेक्केलःरिक् खिनिः चायाःम्बोओ कुभारे लागि वेः मनाहाःओ ताःक्पो चोःक्मा मेबोःड्नेल्लो ॥

दाड्बाल्ले कुयुःमान्

* 3:13 सेसे कुमनाहाः-कन् सुत्लाःन् कुभा येम् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमाड्लाड्बाहाः हेक्क्याड् कुभा येम् खिसुतनिहाः फाःआड् ओसेःन्आधाक्लो ॥ * 4:4 कन्फाःड्ग आबाडे मेःत्तिन्नु वाःमाल्ले मिड्सो इड्धाःड्नु वाःमा पोःड्केलःबान्खिनिः लेमा पोःड्लो ॥

13 फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, केसिःबा नसानिबाहाऱरे खुनिऱ याःम्बेओ थेआड् मेल्ले मेन्नि ए मेवयेम्मिन्नेऱ केल्बा निड्वाऱ चोगुम्बेआड् वाऱरो ॥ हेक्केलऱरिक् येसुओ निड्साड् केहोःपपा मनाहाऱ कुइसिःक् मेरिड्मेधक्तेम्मिन्नेऱओ ॥ 14 थेआड्भेल्ले येसुःन् स्येआड् याम्मो हिडेबा पाःन्नो आनिऱ नसाःन् आजोगुम्, हेक्केलऱरिक्के निड्वाऱफुमाड्डिल्ले नसाःन् केजोःक्पाआड् केसिःबाहाऱ याम्मो कुहिड्वेत् चोगुसिआड् येसुःन्नु ए तारुसिरो ॥ 15 दाड्बाल्ले आबाडे कुबाःन्जान्लाम्बा आनिगे अक्खे पाःत्तुम्बेरो, दाड्बाल्ले कुयुःमा येम् थारिक् आनिऱ मेन्छिःए केवाऱबाहाऱरे केसिःबाआड् केबेःक्पाहाऱ आक्खेआड्साड् लाम्आम्बाक्त्तुम्सिम्मिन्लो ॥ 16 थेआड्भेल्ले तुम्माड्लाड्बाल्ले कुइक्ला हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुधुत्तुरिःपपाल्ले कुइक्लानु दाड्बान्ने साड्ग्राम्पेदाड्लाम् यम्बा इक्लाओ अःक्ल युःरो ॥ हेक्क्याड् काक् ख्रिस्तेन्नसाःन् केजोःक्पाआड् केसिःबाहाऱ सिःमेन्लाम् हिड्मन्नो काक्नु तगि मेहिड्डाड् मेबोःक्लो ॥ 17 हेक्क्याड् आनिऱ इक्साओ कुहिड्वेत् केवाऱबाहाऱआड् दाड्बाल्ले कुदुम्से ताड्साक्पाओ थाःड् आबड् आदेऱआड् खेड्हाऱनु सौरिक् आभुड्लो ॥ हेक्केलऱरिक् सदादिड् दाड्बान्नु आवाऱरो ॥ 18 कन् पाःन्हाऱलाम्बा हाड्हाड् मेत्तासिम्मेऱओ ॥

5

दाड्बान्युःल्ले यारिप् पोःड्मान्

1 आल्ल फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, खेन् पाःन्हाऱ आप्फाल्ले पोःड् फाऱआड् येम् नु येन्निन्ल्ले क्युःम्बेओ थेमाआड् खिनिऱलागि आनिगे साप्मार नेमा मेबोःड्नेल्लो ॥ 2 थेआड्भेल्ले मेन्डःत्ते वाऱमाल्ले सेन्दिक् केघुःम्बान् खुःत्छे ताबा कुइसिःक् दाड्बान् नुःड् युःबा येन्निन् हक्चघत् पोःड् फाऱआड् खिनिऱ आबाडे नुःरिक्काड् केनिःसुम्लो ॥ 3 मनाहाऱ सनारुड् नु ताड्सेःपपिन्वाऱ लऱरिक् मेबाःत्तुर मेवाऱड्ले मेन्छुमाऱड्न् हक्चघत् सादुड्डिल्ले तरुबा कुइसिःक् मेक्मान् ताआड् आत्तिन्हाऱआड् पिम्मा मेन्छुक्नेन्लो ॥ 4 कर फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, खिनिऱग लायोओ केवाऱबाहाऱ कुइसिःक् माक्चिगेन् खादाम्मो केहोःपतिरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले खेन् दाड्बाल्ले कुयुःमा येन्निन् केघुःम्बेन् हक्चघत् ताबा कुइसिःक् ताःल्ले खिनिऱ निड्वाऱ माःमाओ केन्ध्येऱड्न्लो ॥ 5 थेआड्भेल्ले खिनिऱ काक् खाओःप्मान् नु लेन्दिक्लेन् कुमुऱड्दाड्सानिड्लो ॥ आनिऱग सेन्दिक् नु माक्चिगेन् खादाम्माल्ले कुमनासि मेःन्लो ॥ 6 खेल्ले चोगुल्ले वेऱ मनाहाऱ हेक्के आनिऱ इप्सि मेःन्, कर सिड्सिड् येक्येक् नु निड्वाऱ हाड्गेम्सिड्माओ वाऱमा पोःड्लो ॥ 7 थेआड्भेल्ले केड्म्बाहाऱग सेन्दिक् मेड्म्, केमःसिड्बाहाऱआड् सेन्दिक्के मेमसिड्लो ॥ 8 कर आनिऱग लेन्दिक्ले कुमना आबोःक्खेबाल्ले चोगुल्ले निड्वाऱ थःरुम्माड् साड्बे सेःपचाड् कुइसिःक् नसाःन् नु मिःमजिन् चाक्खुम्, हेक्क्याड् सेक्खाए सेन्लप आघोःसुम् केल्बा निड्साड्डिन् ताड्खुःक् कुइसिःक् खुःक्खुम्, 9 थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आनिऱग खुम्दिड् खोःमा फाऱआड् मेःन्, कर आनिऱ दाड्बा येसु ख्रिस्तलाम् सेन्लप खोःमा फाऱआड् तगिनुए सेःक्युक् आजोगेआड् आवाऱरो ॥ 10 खुनेऱ आनिऱ लेक्वा स्येरो, खेल्ले चोगुल्ले दाड्बान् युःल्ले आनिऱ चाड्जाड्डाड् आयुड्साड् आड्ममाड् आनेसाड् आनिऱ केरेक् खुनेऱनुए हिड्मा आसुकलरो ॥ 11 खेल्ले चोगुल्ले आनिऱ हाड्हाड् मेत्तासि, केधुम्बा चोःक्कासिरो ॥ सेक्खाःल्ले बा हेक्केए केजोगुम्ल केवयिऱरो ॥

कुनुपमा निसाम्मिन्

12 कर फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, खिनिऱ लुम्मो याम्बुधिक् केजोःक्पाहाऱ नु दाड्बाओ खिनिऱ निसाम् नु साम्दिड् केबिबा लाम्लोःबाहाऱ इड्धाःड् पिरेम्सिम्मेऱ फाऱआड् पेलि फाक्निड्लो ॥ 13 हेक्क्याड् खेड्हाऱरे खुनिऱ याःम्बक्किल्ले चोगुल्ले मिःमजि मेत्तेम्सिम्मेऱआड्साऱरिक्के इड्धाःड् पिरेम्सिम्मेऱओ ॥ हेक्क्याड् खिनिऱ लुम्मो सनारुड्नु वयेम्मेऱओ ॥

14 कर फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, लेम्स्वाबाहाऱ याःम्बक् चोगेम्मेऱ फाऱआड् साम्दिड् पिरेम्सिम्मेऱ, क्सुक्पाहाऱ हाड्हाड् मेत्तेम्सिम्मेऱ, कुभाऱ चाहाबा केजोःक्पाहाऱ कुभाऱ पिरेम्सिम्मेऱ हेक्क्याड् केरेक्नु निड्वाऱ हाड्गेम्सिड्माओ वयेम्मेऱ फाऱआड् पेलि फाक्कासिगेरो ॥ 15 खिनिऱ आत्तिल्लेआड्

ताप्फेःम्बाल्ले कुलेक्वा ताप्फेःम्बा मेजोगेम्मिन्नेऱ, कर खिनिऱ लुम्मो हेक्क्याड् वेऱहाऱनुआड् नुःबा मेत्छिड्मा सदादिड् तम्सिन् चोगेम्मेऱओ ॥

16 सदादिड् ओमु लऱरेम्मेऱ, 17 चक्मेल्लऱए तुवा चोगेम्मेऱ, 18 हेक्क्याड् काक् वानाम् याक्नाम्मो नोगेन्साबा पोःक्खेम्मेऱ केल्ऱबा खिस्त येसुःन्नसाःन् केजोःक्पा खिनिऱ लागि निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ वाऱरो ॥

19 सेसेमाड्डिन् मेअत्तेम्मिन्नेऱओ ॥ 20 माड्निड्वाऱपाःन्निन् कुनामेन्छाऱ मेजोगेम्मिन्नेऱओ ॥ 21 काक्माड्निड्वाऱपाःन्हाऱ साऱरेम्मेऱ हेक्क्याड् नुःबा पाःन्हाऱ नुःरिक्काड् ताःक्तेम्मेऱ, 22 कर काक् फेन् पाःन्लाम् खिनिऱ लाःत्लाःत् वयेम्मेऱओ ॥

23 आल्ल याप्मि सनारुड् केबिबा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खिनिऱ सेसे केजोगिररो ॥ हेक्क्याड् खुनेऱए आनिऱ दाड्बा येसु खिस्तरे कुयुःमा येन् थारिक् खिनिऱ केरेक् हिड्मन्निन्-याम्साम्, सक्मासाम्, हेक्क्याड् नासिड्गेन् थक्किन्-फोत्त्या मेःन्ने सेसे कत्तुनिरो ॥ 24 खिनिऱ केउःप्पा निड्वाऱफुमाड्डिन् नसाःन्साबा चोःक्पाल्ले कन् पाःन्हाऱ चोगुएरो ॥

25 फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, आनिगे लागि तुवा आजोगेम् आबिरेम्मेऱओ ॥

26 हेक्क्याड् केरेक् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱहाऱरे मिःम्जिनु सेवा मयेम्मेऱओ ॥

27 दाड्बाल्ले कुयुक्लाम्बा इड्गाऱ खिनिऱनु कन् सक्इड्घड्डिन् काक् नसानिबाहाऱ निःप्पा पाड्घेम्सिम्मेऱ फाऱआड् इड्जाःड् पिनिड्लो ॥

28 आल्ल आनिऱ दाड्बा येसु खिस्तरे कुलुड्गुम्मिन् खिनिऱनु वाऱररो ॥

पावलरे थिससलोनिकिहाऱ हाक्तुसिबा निसिगेःक्पा सक्इङ्घङ् निःसुम्

थिससलोनिकि येक्यक्कोबा सेसेहुप्लक्को ख्रिस्तरें कुयुःमाल्ले कुयाःम्बेओ पाःन्धङ् पोगेआङ् वये ॥ कन् पाःन्धङ्ङिन् साऱरिक् पोगेल्ले नसानिबा लुम्मो पिर्बेःन्बा पाःन् तयेरो ॥ कुभारे ख्रिस्तेन्तगिसा ये चुरेआङ् वाऱ लऱरिक् नसाःन् मेजोगुरो ॥ सेःक्युकुमिबा पावलरे अक्तङ्बा नसाःन्निन् अत्तुर कन् निसिगेःक्पा सक्इङ्घङ्ङिन्सापतुबारो ॥ कन् सक्इङ्घङ्ङो ख्रिस्तेन्तामानुःल्ले तगि ख्रिस्तेन्केअप्पा सिबिऱ पाःन् कुधिमबा मनाःन् थाःम्सिङ्हेक्क्याङ् खेल्ले साऱरिक्के ताप्फेःम्बा पाःन्हाऱ फोःसुर तेऱरुरो लऱरिक् पावलरे सापतुरो ॥

पावलरे कन् सक्इङ्घङ् केनिःप्पाहाऱ आक्तङ्बा इनोगेन् तुक्खे पोःङ्साङ्, नसाःन्नो मेम्मुन्ने वाऱमा पोःङ् मेत्तुसि ॥ हेक्क्याङ् खुनेऱ नु कुन्जुम्हाऱरे मेजोगुबा कुइसिःक्के याम्बुधिक्काङ् हिम्ब्राम्ले लागि याःम्बक् चोःक्मा पोःङ्, हेक्केलऱरिक्के मेन्नाःम्सिङ्डे नुःबा याःम्बक् चोःक्मा पोःङ् फाऱआङ् मेत्तुसिरो ॥

थामिङ्

निःसुम् नु सेवा १.१-२

निङ्घुम्मो आःन्छिङ्मान् १.३-१२

ख्रिस्तरें कुनुःङ्मा युःमाल्ले कुयाःम्बेओ निसाम् २.१-१७

ख्रिस्तानि हिङ्मन्ले लागि खाहुन् ३.१-१५

कुनुप्पा सेवा ३.१६-१८

पावललाम् सेवा

1 आनिऱ पानुदिङ् पाः निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् नु दाङ्बा येसु ख्रिस्तओ थिससलोनिकास्मा सेसेहुप्लक्कोबा कुयाप्मिहाऱओ इङ्गाऱ पावल, सिलास नु तिमोथिरे कन् सक्इङ्घङ्ङिन् हाक्कासिगेबारो ॥ 2 पानुदिङ् पाः निङ्वाऱफुमाङ् नु दाङ्बा येसु ख्रिस्तरें खिनिऱ लुङ्गुम् नु सनारुङ् केबिरिऱ ॥

निङ्घुम्मो आःन्छिङ्मा

3 फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, खिनिऱ याःम्बेओ आनिगेऱ निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् सदादिङ् नोगेन् पिमाए पोःङ्लो ॥ हेक्क्याङ् हेक्के चोःक्माग लाऱरुरो, थेआङ्भेल्ले खिनिऱ नसाःन्नो केबोःरिऱ केबत्छिआङ् लुङ्माऱ केदुक्कासिबा पाःन्निन् पोःर पत्लो ॥ 4 खेल्ले चोगुल्ले खिनिऱ याःम्बेओ निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले वेऱ कुसेसेहुप्लक्काहाऱओ आनिगे नेबो चाङ्जाङ्मेत्तुम्बेरो, थेआङ्भेल्ले खिनिऱ नसाःन्केजोगुम्माङ्काक् केसाक्पा पाःन् नु तुक्खेहाऱ चक्मेल्लऱए केधरुम्माङ् केवयिऱरो ॥

5 कल्लेग निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले साम्योनिबा खासेन् चोगु केलऱबा पाःन्निन् ओसेःन्दाङ्चोगुरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले खिनिऱ तुक्खे केधःरुम्ल केवयिबाल्ले चोगुल्ले निङ्वाऱफुहाङ्जुम्लेन् सुम्बोधासाबा केबोःक्खिऱरो ॥ 6 निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् साम्योनिबा चोःक्पाल्ले चोगुल्ले खिनिऱ तुक्खे केजाःप्पाहाऱ खुनेऱ खुम्दिङ् पिरुसिऱरो ॥ 7-8 दाङ्बा येसुःन् साङ्ग्राम्पेदाङ्लाम् नुःङ् युःल्ले खिनिऱ तुक्खेओलाम् नाःम्सिङ्मा केबिरिऱ, हेक्क्याङ् आनिगेआङ् नाःम्सिङ्मा खोःसुम्बेऱरो ॥ खुनेऱ कुमुक्साम्गेन् माङ्लाइङ्बाहाऱनु मिराःक्को युःआङ् निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् कुसिङ् मेन्निःपम्नाबाहाऱ नु मिःमजि दाङ्बा येसुरे कुसुनाइङ् तेन्दिङ् चोःक्मा मेन्देम्मनाबाहाऱ खुम्दिङ् पिरुसिरो ॥ 9 खेङ्हाऱरेग मेन्नुपम्नाबा मेक्मा खुम्दिङ् मेघोःसुऱ, हेक्क्याङ् दाङ्बाल्ले कुदगिलाम् नु मुक्साम्गेन् कुमिमिदिङ्लाम् वेऱ मेसेन्लो ॥ 10 खुनेऱ कुनुःङ्मा युःमा येन्नो आबाङ्डे सेसे कुमनाहाऱ नु खुनेऱ नसाःन् केजोःक्पाहाऱओलाम् मिमिदिङ् नेम्भोःमा ताःक्तुरो ॥ खेप्मोग खिनिऱआङ्

केवयिऱरो, थेआड्भेल्ले खिनिऱ इड्भन् चोःक्कासिगेबा सुनाइड्डिन्नसाःन् केजोगुम्लो ॥ 11 खेल्ले चोगुल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले केउःत्तिबा हिड्मन्नो सुम्बोधासाबा केबोःक्खिनि, हेक्क्याड् खिनिऱ नोनिड्वाऱसोःक्, नसाःन्, नु केजोगुम्बा नोयाःम्बक्हाऱ खुनेऱ कुमुक्साम्मिल्ले कुलिड्धो केगेत्ति केबिरिनि फाऱआड् आप्फाल्लेसाड् चक्मेल्लए खिनिऱ निड्वाऱ इःत्तासिगेऱ खिनिऱ याःम्बोओ तुवा चोगुम्बेऱरो ॥ 12 हेक्केलऱरिक् निड्वाऱफुमाड् नु दाड्बा येसु ख्रिस्तेऱ कुलुड्गुम्लाम् दाड्बा येसुरे कुनारा केभोःसुम्लो, हेक्क्याड् खुनेऱलाम् खिनिऱआड् इड्धाःड् केघोःसुम्लो ॥

2

दाड्बान् नुःड्मा युःमा तगि केबोःड्बा हिन्दोःक्हाऱ

1-2 फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, आनिऱ दाड्बा येसु ख्रिस्तेऱ कुनुःड्मा युःमेन् नु खुनेऱओ आनिऱ काक् नसानिबा फुड्सिड्माल्ले कुयाःम्बेओ, दाड्बारे कुयुःमेन् पोःक्खे चुरे फाऱआड् वेऱहाऱरे मेबाःत्तुबा पाःन्निन् निड्वाऱ इःपमाआड् लुड्माऱ सोःम्मा मेःन्लो लऱरिक् पेलि फाक्कासिगेरो ॥ हेक्केलऱरिक् कुभारेग आनिगेलाम्बा केदाःबा माड्निड्वाऱपाःन्, इड्भन्, हेक्क्याड् साप्तुम्बेबा सक्इड्घड्डिल्ले कुबेःन् पिर्बेःन् मेड्ःत्तु मेबाःत्तुरो ॥ 3 कर अक्खेलऱरिक् आत्तिन्हाऱरेआड् इड्लेक् केमेम्मेत्तिन्ल, थेआड्भेल्ले खेन् येम्मिन् मेन्दाए वाऱरो ॥ खेन् येम्मिन् तामानुःल्ले तगिग कुनुपमाओ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुदक्लेड्वाओ पयम् बिफ्युड् पोःड्, हेक्क्याड् पयम् लायो केजोःक्पा पाक्कुम्भिओ केबेःक्पा मनाःन् थाःम्सिड्लो ॥ 4 खेल्ले निड्वाऱफुमाड् नु मेन्छाम्गेन् याप्मिहाऱरे सेवा मेजोगुबा केरेक् पाःन्हाऱ अत्तुसिआड् काक्नुःल्ले यम्बा लेड्सिड्लो ॥ हेक्क्याड् इड्गाऱ निड्वाऱफुमाड्आरो लऱरिक् मेत्छिड्ल निड्वाऱफु माड्हिम्मो लाःत्ताड् युड्सिड्लो ॥

5 इड्गाऱ खिनिऱनु वयाड्डिल्लेसा मेत्तिन्ड्बा कन् पाःन्हाऱ निड्वाऱ केन्डःत्तुम्मिन्बि? 6 पयम् लायो केजोःक्पेन्हाऱरे कुयेम् केत्ताड्लक् थाःम्सिड्ल फाऱआड् कुलाम् केसाक्पेन् कुसिड् केनिःत्तुम्मेरो ॥ 7 तगिनुए लायोःल्ले सिगाड्गेन् मुक्साम्मिन्याःम्बक् चोःक्नु याक्, कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खेन् लाम् केसाक्पेन् कुलाम्मोलाम् मेड्घेत्ते थारिक् खेल्ले कुयाःम्बक्किन् लाःक्कात् मेधाःपनेन्लो ॥ 8 हेक्क्याड् पयम् यम्बा लायो केजोःक्पेन्थाःम्सिड्लो ॥ कर दाड्बा येसुरे कुमुराओलाम् केलःम्बा साःड्गुगेन् सक्माःल्ले मुःत्तु सेरुऱ, हेक्क्याड् खुनेऱ कुयुःमाल्ले मिमिदिड्गेन् कुओःन्धाक्किल्ले खेन् मेम्भै चोगुरो ॥ 9 पयम् लायो केजोःक्पेल्ले माफेन्साम्मिल्ले कुमुक्साम्लाम् यरिक् परिक्लेन् फोत्त्याबा मिक्सेःन् नु निड्वाऱ केमाबा याःम्बक् चोगुर ताःरो ॥ 10 खेल्ले मेम्भै केबोःड्बाहाऱ काक् परिक्लेन् फेन् याःम्बक्हाऱरे इड्लेक् मेत्तुसिऱ, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱरे सेक्खाःन् मिःमजि मेपमार ताड्सेःपसिड्मा मेनाऱरुआड् मेवाऱरो ॥ 11 खेल्ले चोगुल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले हाराऱ इड्लेक्किन् नसाःन् मेजोगुर फाऱआड् खेड्हाऱओ इड्लेक्के मुक्साम्मिन् पाड्घुरो ॥ 12 हेक्केःल्ले खेड्हाऱरे सेक्खाःन् नसाःन् मेन्जोगुन्, कर फेन् याःम्बक् चोःक्माए खुनिऱ सिराऱ थाड्लो, खेल्ले चोगुल्ले खेड्हाऱरे खुम्दिड् मेघोःसुऱरो ॥

नसाःन्नो मेम्मुन्ने वाऱमा

13 दाड्बाल्ले लुड्माऱ केदुक्त्तिबा फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, खिनिऱ याःम्बेओ निड्वाऱफुमाड्डिन् आनिगे सदादिड् नोगेन् पिमाए पोःड्लो, थेआड्भेल्ले तोलिड्सोमुआड्धोए सेसेमाड्डिल्ले सेसेगेन् सुत्थो चोगुबा कुयाःम्बक्लाम् नु सेक्खाओ नसाःन् चोःक्मालाम् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खिनिऱ ताड्सेःपसिड्मा फाऱआड् केसेगिरो ॥ 14 बा कन् पाःन्निन्ल्ले लागि आनिगे इड्भोःसुम्बेबा सुनाइड्लाम् दाड्बा येसु ख्रिस्तेऱ कुमिमिदिड्डिन् केघोःसुम्ल फाऱआड् केउःत्तिबरो ॥ 15 खेल्ले चोगुल्ले फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, केधुम्बा पोःक्खेम्मेऱआड् आनिगे पाःत्तुम्बेबा पेलिगेन् पाःन्जाक्किन्नु सक्इड्घड्डिल्लाम्बा केघोःसुम्बा निसाम्मिन् तक्तेम्मेऱओ ॥

16 आल्ल आनिऱ दाड्बा येसु ख्रिस्त नु पानुदिड् पाः निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आबाडे आनिऱ लुड्माऱ आदुक्तेआड् कुलुड्गुम्बा मेन्नुपमनाबा हाड्हाड् नु पनुनुःबा निड्साड्डिन्आबिरेरो ॥ 17 खुनेऱए

खिनिः हाङ्हाङ् केमेत्तिर हेक्क्याङ् काक् केजोगुम्बा नुःबा याःम्बक्को नु केबाःतुम्बा पाःन्नो केधुम्बा केजोगिररो ॥

3

पावल तुवारं कुभाः नाःक्

1 फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, कुनुपमो आनिगे याःम्बेओ तुवा चोगेम् आबिरेम्मेः फाःआङ् मेत्तासिगेःरो ॥ हेक्केलःरिक् दाङ्बाल्ले कुसुनाइङ्ङिन् काक् पिसाङ् हारा सेःर हेक्क्याङ् खिनिः मिङ्सो इङ्धाःङ् केबिरुम्बा हेक्केए वेःहाःरेआङ् मिङ्सो इङ्धाःङ् मेबिरुररो ॥ 2 आनिगे ताप्फेःम्बा नु कुःइ केभेःबा मनाहारोलाम् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले यापमि ताङ्सेःप्तिगेःर फाःआङ् तुवा चोगेम् आबिरेम्मेः, थेआङ्भेल्ले काक् मेन्छाम् यापमिहाःरेग सुनाइङ्ङिन्नसाःन् मेन्जोगुन्लो ॥ 3 कर दाङ्बाङ्ग नसाःन्साबा चोःक्लो ॥ खुनेःए खिनिः कुःइगेभेःबा माफेन्साम्मोलाम् ताङ्सेःप्तिआङ् केधुम्बा केजोगिररो ॥ 4 हेक्क्याङ् आनिगे हुःआसिगेबा काक् पाःन्हाः खिनिः केजोगुम् हेक्क्याङ् केदाःबा येम्मोआङ् केजोगुम् केलःबा दाङ्बाओ ताःक्पो चोःक्कासिगेआङ् वयिगेरो ॥ 5 हाराः दाङ्बाल्ले खिनिः निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुमिःमजि नु ख्रिस्तरे केबिरिबा निङ्वाः हाङ्गेम्सिङ्मो लाम्गेलोःसिररो ॥

लेम्स्वाबाहाः साम्दिङ्

6 फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, दाङ्बा येसु ख्रिस्तरे कुयुक्किल्ले आनिगे खिनिः इङ्जाःङ् पिआसिगेःरो ॥ आत्तिन् लेम्स्वाबा चोःक्काङ् आनिगे ओःन्धाक् पिरुम्बेबा पाःन्नो मेबत्तेन्, खेन्नु लाःत्लाःत् वयेम्मेःओ ॥ 7 आनिगे खिनिःनु वयिगेल्ले आक्खेलःरिक् आनिगे चोःङ् इःपमा नाःपमा पोःङ् केलःबान् नुःरिक्काङ् केनिःसुम्लो ॥ आनिगेग खिनिःनु वयिगेल्ले लेम्स्वाबा मेजोगिगेन्, 8 हेक्क्याङ् आनिगे मनाहारं मेबिरिगेबा चामा थुङ्मान्कुमेल्लुङ् मेन्हुङ्डे हने मेजाम्बेन् मेधुङ्मुम्बेन्लो ॥ कर खिनिः तुक्खे मेजाःत्तासिगेन्ल फाःआङ् आनिगे सेन्दिक् लेन्दिक् याम्बुधिक्पा पोःक्खिगेआङ् याःम्बक् चोगुम्बेरो ॥ 9 आनिगे हेक्केलःरिक् याःम्बक् चोगुम्बेबाङ्ग कुभाः खोःमा लाघो मेगत्तुम्बेन्नाङ् मेःन्, कर खिनिः लागि कुबि पोःङ्डाङ् खिनिः यापमि चोःङ् केइःत्तिर फाःआङ् हेक्के चोगुम्बेबारो ॥ 10 खिनिःनु वयिगेल्ला याःम्बक् चोःक्मा मेन्देम्मनाबाल्ले हाराः चाआङ् मेजनेन्ल फाःआङ् इङ्जाःङ् पिआसिगेआङ् वयिगेरो ॥

11 थेआङ् कन् पाःन्हाः मेत्तासिगेबा फाःले खिनिः लुम्मो याःम्बक् मेन्जोःक्मनाबा कुभा लेम्स्वाबा मनाहारं मेवाः ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाःरे वेः मनाहारं खिनिः याःम्बक्को नु पाःन्नोरक् हुक्मेगेःत्तु केलःबान् खेप्सुम्बेआङ् वयिगेरो ॥ 12 दाङ्बा येसु ख्रिस्तरे कुमिङ्ङो इङ्जाःङ्गेन् साम्दिङ् खेङ्हाः पिरुम्सिम्बे-खेङ्हाःरे वेःहाः मेन्हम्सिङ्ङे आबाडे याःम्बक् मेजोःक्काङ् मेजर ॥

13 कर फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, निङ्साम्मो खिनिः केवयिसाङ् सुयाःम्बक् चोःक्मा आप्फाल्लेआङ् मेनासेम्मिन्नेःओ ॥ 14 आनिगे कन् सक्इङ्घङ् साप्तुम्बेबा पाःन् मेङ्घेम्मना मनाःन् खिनिः लुम्मो वाःने फाःग्र खेन् नुःरिक्काङ् मिक्चो मेत्तेम्मेःओ ॥ हेक्केलःरिक् खेन् सिरिङ् मःर फाःआङ् खेन्नु लाःत्लाःत् वयेम्मेःओ ॥ 15 हेक्केसाङ् खेन् निङ्मि हेक्केग मेःन्, कर आबाडे फुःनुसाः कुइसिःक् इःत्तेम्मेःर साम्दिङ् पिरेम्मेःओ ॥

कुनुपमा सेवाःन्

16 आल्ल सनारुङ् दाङ्बाल्ले काक् परिक्लाम् चक्मेल्लःए सनारुङ् केबिरि ॥ दाङ्बाङ्ग खिनिः केरेक्नु वाःररो ॥

17 इङ्गाः पावलरे कन् सेवाःन् आबाडे आहुक्किल्ले साप्तुङ्डाङ् वाःआरो ॥ इङ्गाः आसक्इङ्घङ्ङिल्लेन्मिक्सेःन्निन् बा कन्लो ॥ हेक्केलःरिक्के साप्तुङ्गल पत्तारो ॥

18 आनिः दाङ्बा येसु ख्रिस्तरे कुलुङ्गुम्मिन् खिनिः केरेक्नु वाःररो ॥

पावलरे तिमोथिःन् हाक्तुबा थिक्सिगेःक्पा सक्इङ्घड् निःसुम्

तिमोथिःन्एसिया माइनरबा थाङ्बेन् नसानिबा वयेरो ॥ खुनेः कुम्बा युनानि नु कुम्मा यहुदि वयेरो ॥ खुनेः सुनाइङ् इङ्भोःमा याःम्बक्को पावलेन् चुम् केमेप्पा नु कुभाः केबिबा वयेरो ॥ यरिक् सेसेहुप्लक्हाः कुभाः पिसे पावलरे खुनेः पाङ्घुआङ् वये, हेक्क्याङ् तिमोथिःन् एफिसि येक्यक्को वयेल्ले कन्सक्इङ्घड्ङिन् पावलरे साप्तुबारे ॥ पावलरे कन् थिक्सिगेःक्पा सक्इङ्घड्ङो कुभा केयेक्पा पाःन्हाःरे कुयाःम्बेओ साप्तुआङ् पत्लो ॥

थिक्सिगेःक्पाओ, सेसेहुप्लक्कोबा इङ्लेक्पा निसाम्मिल्ले कुदक्लेङ्वाओ साम्दिङ् पिरुसि ॥ कन् सक्इङ्घड्ङो लाम्लोःबाल्ले आक्खेलरिक् लाम्लोःमासि पोःङ्, आक्तङ्बा माङ्सेवा चोःक्मा पोःङ्, लाम्लोःबाहाः नु खुनिः कुभाः केबिबाहाःरे खुनिः येप्लेक् नु सुत्नाहाः आक्तङ्बा पोःङ्मा पोःङ् लरिक् खाहुन् साप्तु पिरुसिआङ् पत्लो ॥ हेक्क्याङ् कुनुपुमो आक्खेलरिक् येसु ख्रिस्तरे नुःबा कुसेवारोबा पोःङ्मा पोःङ् हेक्क्याङ् नसानिबाहाः आक्खेलरिक्कुभाः पिसिङ्मा पोःङ् केलःबा पाःन्हाः पावलरे तिमोथिःन् सुजा पिरुआङ् वारो ॥

थामिङ्

निःसुम् नु सेवा १.१-२

सेसेहुप्लक्किल्ले कुयाःम्बेओ खाहुन्हाः १.३-३.१६

तिमोथिःन् खुनेः कुयाःम्बक्किल्ले कुयाःम्बेओ खाहुन्हाः ४.१-६.२१

1-2 नसाःन्नो सेक्खाए आमिःम् आस्साः तिमोथिए,* आनिः सेन्लपदाङ्बा निङ्वाःफुमाङ् नु आनिः निङ्साङ् आजोगुम्बा ख्रिस्त येसुरे कुङ्जाःङ्लाम् इङ्गाः कुसेःक्युकुमिबा पावललाम्बा आनिः पानुदिङ् पाः निङ्वाःफुमाङ्ङिन् नु आनिः दाङ्बा ख्रिस्त येसुरे खेनेःग लुङ्गुम्, लुङ्माः तुक्मा नु सनारुङ् ओसेःन्गेधाक्ल फाःआङ् कन् सक्इङ्घड्ङिन् हाक्नेःरो ॥

इङ्लेक्के निसाम्मिल्ले कुदक्लेङ्वाओ साम्दिङ्

3 इङ्गाः मेसेदोनिया थुम्मो पेगाङ्ङिल्ले खेनेः पेलि फाक्नेबा कुङ्सिःक् खेनेः एफिससओ ए याःक्तेःओ ॥ खेपुमो कुभा मनाहाःरे इङ्लेक्पा निसाम् मेहुःरुसिर मेयाक् ॥ खेङ्हाः हेक्के चोःक्मा मेबाङ्घेसेनेःओ ॥ 4 खेङ्हाः उनाहुरिबा खेदाः नु केःम् केःम्बा मिङ्साहाः लेपुमादेःमा मेत्तेःओ ॥ खेल्लेग पाःन्धङ्गेन् खेमाःरक् फोःक्खु, कर निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले मनाहाः ताङ्सेःपुमा कुयाःम्बक्को थेआङ् मेजक्तुन्लो ॥ खेङ्ग नसाःन्लाम्बारक्कुसिङ्ङिःत्तेत्तो ॥ 5 कन् इङ्जाःङ्ङिल्लेन् निङ्वाःसोःक्किङ्ग सेसे निङ्वाः, नुःबा खासिङ् नु सेक्खाबा नसाःन्लाम् केलःम्बा मिःम्जिरो ॥ 6 खेन् पाःन्हाःओलाम् कुभा मनाहाः मेनुःक्खे मेबेआङ् हनेबा पाःन्धङ्ङो लाम् मेबोःत्तेआङ् मेवारो ॥ 7 खेङ्हाःरेग साम्थोथिम् केहुःबा पोःङ्मा खुनिः सिराः थाङ्, कर खेङ्हाःरे निस्सेरो फाःआङ् मेबाःतुबा पाःन्सुत्लाहाः आबाडे थेआङ् कुसिङ् मेन्निःत्तुन्लो ॥

8 साम्थोथिम्मिन् नुःरिक्काङ् ओगप् चोःक्माल्ले नुःबाए पोःङ् फाःआङ् आनिः कुसिङ् आनिःत्तुन्लो ॥ 9 सेक्खाए आनिः कन् पाःन्निङ्ग कुसिङ्ङिःपुमाए पोःङ्लो-साम्थोथिम्मिङ्ग साम्थोनिबा मनाहाःरे लागि मेःन्, कर साम्थोथिम् केभेःम्बाहाः नु इङ्जाःङ् मेङ्घेम्मनाबाहाः, निङ्वाःफुमाङ्ङिन् नसाःन् मेन्जोःक्मनाबाहाः, लायोबाहाः, आसुत्थोहाः, साम्थो मेन्डःपुमनाबाहाः, पा-मा केसेप्पाहाः, मना केसेप्पाहाः, 10 चागेराम्बाहाः, येम्बित्छाःनु येम्बित्छाःए याम्गेबोःप्पाहाः, योःक्पा केङ्ङ्बा केसङ्बाहाः, हेक्क्याङ् इङ्लेक् केबाःप्पाहाः, इङ्लेक् तोःन्दि केबिबाहाः,

* 1:1-2 तिमोथि-खुनेः यरिक्लेङ् पावलनु लाम्दिःक् चोगे ॥ पावलरे एफिसस येक्यक्किन् लेरुधःल्ले खेपुमोबा मनाहाः हाङ्हाङ् मेपुमासिरे लागि खुनेः तिमोथिःन् सप्फा वये लारेःओ मेत्तु ॥

हेक्क्याड् सेक्खाबा निसाम्बुड्डिल्ले कुदक्लेड्वाओ केबोःक्पाहाररे लागि साम्योथिमिन् चोगेबारो ॥ 11 कन् निसाम्हाग मुण्डिसाम् दाड्बा निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमिमिदिङ्गेन् सुनाइड्डो खोःदेत्लो ॥ हेक्क्याड् खेन् सुनाइड्डिन् निड्वाःफुमाड्डिल्ले इड्गाः इड्भोःमा लक्पेन्पिराड्डाड् वाःआरो ॥

निड्वाःफुमाड्डिन्नोगेन्

12 इड्गाः कन् याःम्बक् चोःक्मा थुम् याप्मि केबिबा आनिः दाड्बा ख्रिस्त येसुःल्ले नसाःन्साबा इःत्ताड्डाड् कुमाड्सेवा चोःक्से सेगाड्बाल्ले चोगुल्ले खुनेः याम्मो नोगेन् पिरुड्डो ॥ 13 इड्गाः पेयेम्मोग निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुदक्लेड्वाओ माड्चेःया पाःन् पाराड्, कुमनाहाः तुक्खे चाःतुड्सिड् हेक्क्याड् कुजाःत्थि तेःसुड् ॥ हेक्केसाड् खुनेः लुड्माः तुक्ताड्डो, थेआड्भेल्ले इड्गाः खुनेः नसाःन् मेन्जोःक्के वयाड्बाल्ले चोगुल्ले थे चोगुड्ल पत्छाड् थेआड् मेन्निःबान्लो ॥ 14 आनिः यहवे दाड्बाल्लेग साःरिक्लुड्माः तुक्ताड्डो, हेक्क्याड् ख्रिस्त येसुओ खोगेदेप्पा नसाःन् नु मिःमजिन् आत्तात्तान्ने यरिक् पिराड्डो ॥ 15 ख्रिस्त येसुःन् लायोबाहाः ताड्सेःप्से कन् इक्सादिड् खाम्बेःक्मो तये केल्बा पाःन्निड्ग सेक्खासाड् तेन्दिड् नु नसाःन् चोःक्मा सुक्तेत्लो ॥ खेन् लायोबाहाःओ इड्गाः साःरिक् लायोबा चोगाड्डो, 16 खेल्ले चोगुल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले लुड्माः तुक्ताड्डो ॥ हेक्केःल्ले नसाःन् केजोःक्पाआड् मेन्नुपमनाबा हिड्मन् केघोःबाहाररे लागि कुबि पोःड्डानि फाःआड् इड्गाः काक्नुःल्लेआड् साःरिक् लायोबा मनाःन् दाड्बा येसु ख्रिस्तरे आत्तात्तान्ने यरिक् लुड्माः तुक्ताड्डो ॥ 17 हेक्क्याड् मेन्नुपमनाबा हाड्डिन्, आजुनि नु आलेक्खा थिक्लक् निड्वाःफुमाड्डिन् मिड्सो इड्धाःड् नु मिमिदिड् सदादिड् पोःड्डलो ॥ आमेन् ॥

तिमोथिःल्ले कुलक्पेन्

18-19 आस्साः तिमोथिए, कन् इड्जाःड्डिन् तगिनुसा केयाःम्बेओ माड्निड्वाःपाःन् पोःक्खेबा कुड्सिःक् कन् लक्पेन्निन् खेनेः पिनेरो ॥ खेड्हाः खेनेः केड्ःत्तुर केनाःतुल्ले नुःरिक्काड् थड् चोःक्मा हेक्क्याड् नो-नसाःन् नु सेसे खासिड्डिन्कप्मा केसुक्तुरो ॥ कुभा मनाहाररे कन् मेनाःरुआड् खुनिः नसाःन्निन् मेनुप्सुआड् मेवारो ॥ 20 खेड्हाःग हाड्मेनियस नु अलेक्जेन्दरसिरो ॥ निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुदक्लेड्वाओ माड्चेःया पाःन्हाः पाःप्मा लेप्मा पोःड् केल्बा हुनेत्छिःर फाःआड् खेड्हाः इड्गाः माफेन्साम्मिल्ले कुमुक्साम्मो लेरुड्सिड्डाड् वाःआरो ॥

2

केरेक्ले लागि तुवा चोःक्मा

1-2 हेक्केःल्ले, काक्नुःल्ले तगि, काक् मेन्छाम् याप्मिहाररे खुनिः लागि हेक्क्याड् हाड्हाः नु वेः युक्साबाहाररे खुनिः लागि निड्वाःफुमाड्डिल्लो पेलि, तुवाहाः, येक्पेलिगेन् तुवाहाः नु हेना नोगेन्हाः तोःम्मा फाःआड् इड्गाः पेलि फाक्निड्डो ॥ हेक्केल्परिक् आनिः सनारुड्डो नु येम्येम्वा हिड्मन्नो, हेक्क्याड् साम्निमो नु मिड्सो इड्धाःड्डो हिड्मा आसुक्लो ॥ 3 कड्ग आनिः सेन्लपदाड्बा निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाः केदाःबा नु नुःबा चोःक्लो ॥ 4 खुनेःग काक् मेन्छाम् याप्मिहाररे सेक्खाःन् कुसिड् मेनिःतुआड् ताड्मेसेःपल केल्बा निड्वाः इःत्तुरो ॥ 5 थेआड्भेल्ले निड्वाःफुमाड्डिङ्ग थिक्लक् वारो ॥ हेक्क्याड् निड्वाःफुमाड्डिन् नु मेन्छाम् याप्मि लुम्मो पाःन्दड्साबान्नाड् थिक्लक् वारो ॥ खेन् पाःन्दड् केजोःक्पा मनाःङ्ग ख्रिस्त येसुरो ॥ 6 खुनेः केरेक् मेन्छाम् याप्मिहाः लायोलाम् थेःमासिआड्हिड्मासि फाःआड् कुमेल्लुड्डिल्ले कुलेक्वा आप्फेःक् पिसिड्डो ॥ कन्पाःन्निन्ले तोःन्दिःङ्ग निड्वाःफुमाड्डिल्ले सुयेम्मो पिरुआड् वार ॥ 7 खेल्ले चोगुल्ले नसाःन् नु सेक्खाबा सुनाइड् इड्भोःसे इड्गाः थिम्मेन्दड् सुवाड्हारो सेःक्युकमिबा नु सिक्साम्बा फाःआड् दाड्बाल्ले सेःक्युक चोगाड्डो ॥ इड्गाः इड्लेक् मेबाःत्तान्लो, सेक्खाबा पाःन्ने पाःतुड्डो ॥

8 इड्गाः काक् येम्बित्छाःसाःहाररे आत्तान्छाड् याःकमेल्लेःए, मेड्घेए मेन्धक्के हेक्क्याड् सेसेबा हुक्हाः मेभोःक्खुर निड्वाःफुमाड्डिल्लो तुवा मेजोगुर फाःआड् निड्वाः चोगुड्डो ॥

मेन्छुमाहाऱे लागि इङ्जाऱुङ्

१ हेक्क्याङ् मेन्छुमाहाऱेआङ् सिङ्सिङ्ङाङ् नुऱिक्काङ् चाङ्हाऱ मेजाक्खुरो ॥ हेक्क्याङ् ओलिओलिबा थाःक् फःमा, साम्म्याङ् नु वेऱ इमेल्लुङ्बा वाःत्ति, हेक्क्याङ् इमेल्लुङ्बा चाङ्हाऱे मेन्जोःक्सिङ्ङिल्ल, १० खेन्नुःल्लेग खेङ्हाऱ खेम्दु लाऱरुसिबा नुःबा याःम्बक्हाऱ मेजोगुनिरो ॥ खेल्लेग निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् सेवा चोगुङ्केलऱमा मेन्छुमाहाऱ खेम्दु लाऱरुसिरो ॥ ११ मेन्छुमाहाऱ स्वाःत्ताङ् युक्को वाऱमाआङ्हुऱसिङ्मा पोःङ्लो ॥ १२ इङ्गाऱग मेन्छुमाहाऱे येम्बित्छाऱहाऱ हुऱमासि नु युक्को कप्मासि युक् मेबिरुङ्सिङ्ङिन्लो ॥ कर मेन्छुमाहाऱग स्वाःत् मेवाऱररो ॥ १३ थेआङ्भेल्ले नावागेन् चङ्ऱःत् पोःक्खेल्ले आदम्मिन् तगि हेक्क्याङ् हवाःङ्ग याङ्सि पोःक्खेबारो ॥ १४ हेक्क्याङ् आदम्मिन् इङ्लेक्को थ्येबा मेःन्, कर मेन्छुमाऱङ्ग माफेन्साम्मिल्ले इङ्लेक्कुआङ् खेल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुइङ्जाऱुङ्ङिन् फेःन्दुआङ् लायो चोगुरो ॥ १५ कर मेन्छुमाऱङ्ग चक्मेल्लऱए नसाःन्नो, वेऱहाऱ लुङ्माऱ तुक्मासिओ हेक्क्याङ् सेसे हिङ्मन्नो वाऱने फाऱग सागप्मोलाऱ्ताङ्सेःप्लो ॥

3

सेसेहुप्लक्कोबा लाम्लोःबा

१ आत्तिन् मनाःल्ले लाम्लोःबा याःम्बक् चोःक्मा निङ्वाऱ चोगुऱ, खेल्ले सेक्खाए नुःबा याःम्बक् चोःक्मा नोनिङ्वाऱ चोगुऱ केलऱबा पाःन्निङ्ग सेक्खाएरो ॥ २ खेल्ले चोगुल्ले लाम्लोःबा याःम्बक् केजोःक्पाङ्ग आप्तिक् मेःन्नेबा, थिकलक् मेःत् केगप्पा, निङ्वाऱ हाङ्गेगेम्सिङ्बा, नुऱिक्काङ् खासिङ् केनिःप्पा, मिङ्सो इङ्धाःङ्साबा, तरे केदोःबा नु मनाहाऱ हुऱमा केसुकपा पोःङ्मा पोःङ्लो ॥ ३ खुनेऱग आममबा थिः केधुङ्बा नु कुसिक् केजम्बा पोःङ्मा मेनुऱेनेन्, कर लुम्लुम् केलऱबा नु सनारुङ्साबा पोःङ्मा पोःङ्लो ॥ हेक्क्याङ् याङ्साकुन्धेओ निङ्वाऱ केबिबाआङ् पोःङ्मा मेनुऱेनेन्लो ॥ ४ खुनेऱग आप्फेःक् कुहिम्सयङ् नुऱिक्काङ् कम्ब्राङ् मेप्मा केसुकपा हेक्क्याङ् कुससाःहाऱे इङ्धाःङ् मेबिरुबा नु कुइङ्जाऱुङ् मेघेप्सुबा पोःङ्मा पोःङ्लो ॥ ५ थेआङ्भेल्ले आप्फेःक् कुहिम्सयङ् कम्ब्राङ् मेप्मा मेन्छुक्मनाबाल्ले आक्खेलऱरिक् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्लेन् सेसेहुप्लक्किन् कम्ब्राङ् मेप्मा सुक्कुतुबे? ६ खुनेऱग कुसङ् नसानिबा पोःङ्मा मेनुऱेनेन्लो, मेःन्ने फाऱग आङ्दिङ् लऱआङ् माफेन्साम्मिल्ले खुम्दिङ् खोःसुबा कुइसिःक् खेल्लेआङ् खुम्दिङ् खोःसुऱरो ॥ ७ खुनेऱग नसाःन् मेन्जोःक्मनाबाहाऱेआङ्मिङ्सो इङ्धाःङ् मेबिरुबा पोःङ्मा पोःङ्लो, मेःन्ने फाऱग खुनेऱ कुनाधाःआङ् माफेन्साम्मिल्ले कुइजोओ थाःरो ॥ ८ बा हेक्केलऱरिक् सेसेहुप्लक्पा माङ्सेवारोबाहाऱग* नो येप्लेक्साबा नु निङ्वाऱइरे खोःपुत्तुसिबा पोःङ्मा पोःङ्लो ॥ खेङ्हाऱ यरिक् थिः केधुङ्बा नु फेन् लाम्लोलाऱ्मा याङ् केधक्पा पोःङ्मा मेनुऱेनेन्लो ॥ ९ खेङ्हाऱग सेसे खासिङ्ङिल्ले आनिऱ नसाःन् सिगाङ्बा पाःन्निन् नुऱिक्काङ् केगप्पा पोःङ्मा पोःङ्लो ॥ १० खेङ्हाऱ सेःक्युक् चोःक्मानुःल्ले तगि खुनिऱ येप्लेक् नु सुम्बोधाःन् साऱमा पोःङ्लो ॥ हेक्क्याङ् खुनिऱ याःम्बक्किन् नुःबा चोःक्ने फाऱग हाराऱ खेङ्हाऱे माङ्सेवारोबाहाऱे चोःक्मा केबोःङ्बा याःम्बक्किन् मेजोगुरो ॥ ११ माङ्सेवारोबाहाऱे खुनिऱ मेःत्हाऱआङ् इङ्धाःङ्सामा मेबोःङ्ल पोःङ्, कर चेऱया केबङ्मा पोःङ्मा मेनुऱेनेन्लो ॥ खेङ्हाऱग सिक् एःप्मा केसुकमा नु काक् पाःन्नो नसाःन्सामा पोःङ्मा पोःङ्लो ॥ १२ माङ्सेवारोबाङ्ग थिकलक् मेःत् केगप्पा, नुऱिक्काङ् हिन्जाऱबित्छा नु हिम्सयङ् कम्ब्राङ् मेप्मा केसुकपा पोःङ्मा पोःङ्लो ॥ १३ थेआङ्भेल्ले माङ्सेवारोबाहाऱे नुऱिक्काङ् याःम्बक् मेजोगुने फाऱग खेङ्हाऱे मिङ्सो इङ्धाःङ् मेघोःसुऱ, हेक्क्याङ् ख्रिस्त येसुओ केवाऱबा खुनिऱ नसाःन्नो हाङ्हाङ्ङाङ् वाऱमा मेसुकलो ॥

१४ इङ्गाऱ खेनेऱओ हाराए ताःमा निङ्साङ् चोगुङ्ङाङ् वाऱआसाङ् कन् सक्इङ्घङ्ङिन् सापुत्तुबारो ॥ १५ हेक्केलऱरिक् इङ्गाऱ सुःसाङ्ने फाऱग निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुमनाहाऱनु

* 3:8 ग्रिक् पाःन्दाङ्ङो “दिकन्” पोःङ् ॥ ४.१०, ११, १३ पात्लाओआङ् कन् सुत्तलान् ताः ॥

आक्खेलारिक् वाऱ्मा पेःक्मा पोःङ् फाऱ्आङ् खेनेऱ् कुसिङ्केनिःत्तुएरो ॥ कुमनाहाऱ्ग आजुनि निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले कुसेसेहुप्लक्लो ॥ खेङ्ग सेक्खाःल्लेन् हाङ्सित्त्लाङ् नु नेःम्भोरो ॥

16 आनिऱ् साम्योरे सिगाङ् पाःन्निङ्ग पयम् यम्बा चोःक् फाऱ्आङ् आनिऱ् तेन्दिङ् आजोगुम्लो-
निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिन् आप्फेःक् नासिङ्गेन् थक्को थाःमसिङ्गलो,
सेसेमाङ्गलाम् खुनेऱ् साम्योनिबा फाऱ्आङ् ओसेःन्दाङ्पोःक्खेरो,
माङ्गलाङ्ङबाहाऱ्रे खुनेऱ् मेनिःसुरो,
मेन्छाम् सुवाङ्हाऱ्रे खुनिऱ् लुम्मो खुनेऱ् इङ्भोःसेरो,
इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो खुनेऱ् नसाःन् मेजोगुरो,
मिमिदिङ्ङो खुनेऱ् थाःङ् पङ्सिङ् पेरो!

4

इङ्गलेक्पा सिक्साम्बाहाऱ्

1 आल्ल सेसेमाङ्ङिल्ले नुःरिक्काङ् आनिऱ् अक्खे आमेत्तेआङ् आवाऱ्रो, ताःन्दि केदाःबा येम्मो कुभा मनाहाऱ्रे नसाःन्निन् मेलेरुआङ् इङ्गलेक्केबा फेन्साम्हाऱ्रे मेहुऱ्रुसिबा निसाम्बुङ्ङिन् मेङ्ःत्तु मेनाःत्तुरो ॥ 2 कन् निसाम्हाऱ्ग निङ्वाऱ् केजिःप्पा इङ्गलेक् केबाःप्पाहाऱ्लाम् ताःरो ॥ खेङ्हाऱ्रे खुनिऱ् खासिङ्ङिङ्ग केगोःबा फेन्जेऱ्ङिल्ले येम्माआङ्केधःप्पा केबोःङ्बा कुइसिःक् थेआङ् निङ्वाऱ् मेङ्घोःमनाबा पोःङ्गलो ॥ 3 खेङ्हाऱ्रेग मेःक्खिम् चोःक्मा नु कुभा कुजा कुधि चामा थुङ्माआङ् मेनुऱ्नेन् फाऱ्आङ् मनाहाऱ् मेहुऱ्रुसिरो, कर निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले चामा फाऱ्आङ् चोगुबा चामा थुङ्माहाऱ् नसाःन्साबा नु सेक्खा पाःन् केनिःबाहाऱ्रे निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिन् नोगेन् पिमाआङ् चामा नुरो ॥ 4 थेआङ्भेल्ले निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले चोगुबा केरेक् पाःन्हाऱ् नुःबा चोःक्लो ॥ हेक्क्याङ् अप्मा मेनुऱ्नेन्लो, कर नोगेन् पिमाआङ् तेन्दिङ्गेन् सुदाःक्मा नुरो ॥ 5 थेआङ्भेल्ले निङ्वाऱ्फु पाःन्जाक्किन् नु पेलिगेन् तुवाःल्ले काक् सेसे चोगुरो ॥

येसु ख्रिस्तेऱ् नुःबा कुसेवारोबा

6 कन् पाःन्हाऱ् खेनेऱ् नसानिबा फुऱ्नुसाऱ्हाऱ् केहुऱ्रुसि हेक्क्याङ् केनाःत्तु केङ्ःत्तुबा सेक्खा निसाम् नु नसाःन्गेन् पाःन्जाक्को केहुऱ्सिङ्गल केधाङ्गे फाऱ्ग्र खेनेऱ्ग ख्रिस्त् येसुरे नुःबा कुसेवारोबा केबोःङ्गलो ॥ 7 कर खेनेऱ् कुबुङ्ना कुसम्बा हनेबा खेदाऱ्हाऱ्लाम् माःङ्घाए वयेऱ्ओ ॥ खेन्नुःल्लेग निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिन् सेवा चोःक्मा सधासिङ्ङेऱ्ओ ॥ 8 नासिङ्गेन् थक् सधासिङ्गल्ले कुभारक् इन्धाःङ् आबिऱ्, कर याम्साम्गेन् सधासिङ्गलाम् काक् परिक्लेन् इन्धाःङ् आघोःसुम्, थेआङ्भेल्ले साम्यो हिङ्मन्लेन् माङ्हेक्किन्कन् येम्मोबा नु तायेम्मोबा हिङ्मन्नो आघोःसुम्लो ॥ 9 कङ्ग नसाःन् चोःक्मा सुक्केदेप्पा नु केरेक्ले तेम्मा केबोःङ्बा पाःन्लो ॥ 10 बा कन् निङ्वाऱ्सोःक्को याम्बुधिक् नु तम्सिन् आजोगुम्, थेआङ्भेल्ले आनिऱ् निङ्साङ्ङिन् आजुनि निङ्वाऱ्फुमाङ्ङो आनेस्सुम्माङ् आवाऱ्रो ॥ खुनेऱ्ग काक् मेन्छाम् याप्मिहाऱ्रे खुनिऱ् सेन्लपदाङ्बा, हेक्क्याङ् कुनो-कुबिऱ्ओग खुनेऱ्ओ नसाःन् केजोःक्पाहाऱ्रेन्लो ॥

11 कन् पाःन्हाऱ्रे कुयाःम्बेओ इङ्जाःङ् पिरेसेऱ्आङ् हुऱ्रेसेऱ्ओ ॥ 12 खेनेऱ् नालिङ्गेन् थाङ्बेन् केवाऱ्बाल्ले आत्तिल्लेआङ् खेनेऱ् कुनामेन्छाऱ् केम्मेत्तेन्लरो, कर नसानिबाहाऱ्रे खुनिऱ् तगि केबाःन् सुत्लाओ, येप्लेक्को, मिःमजिओ, नसाःन्नो, हेक्क्याङ् सेसेबा हिङ्मन्नो कुबि पोःक्खेऱ्ओ ॥ 13 इङ्गाऱ् मेन्दाए थारिक् सेसेहुप्लक्को साम्योसाप्ला निःप्पो, सुनाङ्ङ इङ्भोःमाओ नु निसाम् हुऱ्मा याःम्बक्को निङ्वाऱ् पिरेऱ्ओ ॥ 14 तुम्लाम्लोःबाहाऱ्रे केसम्दाङ् खुनिऱ् हुक् मेनेस्सुल्ले माङ्निङ्वाऱ्पाःन्लाम् केघोःसुबा याम्साम्गेन् पधाःम्मिन् हनेबा मेङ्ःत्तेन्नेऱ्ओ ॥ 15 खेनेऱ् कन् मुरा मेत्तेबा पाःन्हाऱ् नुःरिक्काङ् इःत्ते नाःत्तेऱ्आङ् चक्मेल्लए खेप्पो पत्छेऱ्ओ ॥ हेक्के केजोगुल्ले वेऱ् मनाहाऱ्रे खेनेऱ् केजोगुबा थोबोःन् मेनिःसुरो ॥ 16 हेक्क्याङ् खेनेऱ् आप्फेःक् नु केहुऱ्रुसिबा निसाम्मो सिङ्सिङ् लऱ्रेऱ्ओ ॥ चक्मेल्लए खेप्पो पत्छेऱ्ओ, थेआङ्भेल्ले हेक्के केजोगुने फाऱ्ग्र खेनेऱ् आप्फेःक् नु खेनेऱ् केबाःन् केघेम्बाहाऱ् ताङ्गेसेःपत्तुसिऱ्रो ॥

5

वेऱहाऱनु वाऱमा चोःक्थिम्

1 खदाक्मि मनाःन् मेभेःक्तेननेऱ, कर आप्फेःक् पानुदिङ् केम्बा कुइसिःक् इःतेऱआङ् खाहुन् पिरेऱओ ॥ हेक्क्याङ् खेनेऱनुःल्ले पाःक्पाहाऱ आप्फेःक् केन्साऱसि कुइसिःक् इःतेऱसेऱओ ॥
2 खदाक्मि मेन्छुमाहाऱ आप्फेःक् मानुदिङ् केम्मा कुइसिःक् इःतेऱसेऱ, हेक्क्याङ् सिसादिङ् मेन्छियाऱहाऱ सेसे निङ्वाऱओ आप्फेःक् माङ्गेन्ना नेऱनुसाऱ कुइसिःक् इःतेऱसेऱओ ॥

मेमेदुमाहाऱरे खुनिऱ याःम्बेओ

3 कम्ब्राङ् केमेप्पा केहोःप्पा सेक्खास्मा मेमेदुमाहाऱ कुभाऱ पिरेऱसेऱओ ॥ 4 कर खेन् मेमेदुमाहाऱरे सामेन्छाऱहाऱ मेगत्तुसिने फाऱग्र हाराऱ खेङ्हाऱरे खेन् मेमेदुमाहाऱ कम्ब्राङ् मेमेत्तुसिररो ॥ खेङ्हाऱरे खुनिऱ चाहाबाओ केरेक्ले तङ्गाम् मेजोगु मेबिरुसिररो ॥ थेआङ्भेल्ले कल्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाऱ तासुऱरो ॥

5 कर खुनेऱ कम्ब्राङ् केमेप्पा हाःत्ताङ् केहोःप्पा मेमेदुमाल्ले हाराऱ निङ्वाऱफुमाङ्डिन्नु निङ्साङ् चोगुनि, हेक्क्याङ् सेन्दिक् लेन्दिक् चक्मेल्लए खुनेऱलाम् कुभाऱ खोःसुङ्नि फाऱआङ् तुवा चोगुरो ॥ 6 कर याम्दादा निङ्वाऱतादाओ केवाऱमा मेमेदुमाङ्ग कुहिङ्वेत् वाऱसाङ् केसिःमा कुइसिःकलो ॥ 7 कन् पाःन्हाऱआङ् नुःरिक्काङ् निसाम् पिरेऱसेऱओ ॥ हेक्केलऱरिक् खेङ्हाऱ आप्तिक् मेःन्ने मेहिङ्डाङ् मेवाऱनिरो ॥ 8 कर आत्तिल्ले आप्फेःक् काऱइ सोऱधोःक् नु कुनो-कुबिऱओ आप्फेःक् हिम्सयङ्डिन्नाङ् कम्ब्राङ् मेमेत्तुन्, खेल्लेग नसाःन्निन् नाऱरुऱ, हेक्क्याङ् खेङ्ग नसाःन् मेन्जोःक्मनाबाहाऱनुःल्लेआङ् ताप्फेःम्बरो ॥

9 तङ्बे तुक्किप्पाङ्धो केगेप्पा मेमेदुमाहाऱरे खुनिऱ मिङ्हाऱरक् मेमेदुमा मिङ्साओ साप्तेऱओ ॥ खेङ्हाऱग थिक्लेड्दरक् मेःक्खिम् केबोःडुमा 10 हेक्क्याङ् नुःबा याःम्बक्को मिङ्सो इङ्धाःङ् केघोःमा पोःडुमा पोःडुलो ॥ खेङ्ग हिन्जाऱबित्छाहाऱ नुःरिक्काङ् कम्ब्राङ् केमेप्पा, लाम्दिःक्पाहाऱ तरे केदोमा, नसानिबाहाऱरे खुनिऱ लाङ् वागेहप्पा, इनोगेन् तुक्खेओ केवाऱबाहाऱ कुभाऱ केबिमा, हेक्क्याङ् नुःबनुःबा याःम्बक्को निङ्वाऱ केबिमा पोःडुमा पोःडुलो ॥ 11 कर मेन्छियाऱ मेमेदुमाहाऱरे खुनिऱ मिङ्डिन् मेमेदुमा मिङ्साओ मेसाप्तेननेऱओ, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाऱरे मेःक्खिम् चोःक्मा खुनिऱ सिराऱ थाङ्डाङ् येसु ख्रिस्तेननिङ्वाऱ पिमा मेलेरु मेदेःसुरो ॥ 12 हेक्केलऱरिक् खेङ्हाऱरे थिक्सिगेःक्पा माङ्हेक्किन्मेलेरु मेदेःसुआङ् खुम्दिङ्डो मेधाःरो ॥ 13 हेक्क्याङ् खेङ्हाऱ हिम्हिम् ताक्कम्मार अभोसिङ्मा, लेम्स्वामा पोःडुमा मेहुऱसिङ्लो ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाऱ ताऱजेङ्मा, चेऱया पङ्मा, मना याःम्बक्को हुक्केयाक्मा हेक्केलऱरिक् मेम्बाःत् पाःन्हाऱ केबाःप्पा मेबोःडुलो ॥ 14 हेक्केःल्ले इङ्गाऱग मेन्छियाऱ मेमेदुमाहाऱरेग हाराऱ मेःक्खिम् मेजोगुर, साः मेगत्तुसिर, हिम्धाःङ् ओमेमेत्तुर केलऱबा निङ्वाऱ इःत्तुङ्लो ॥ हेक्केलऱरिक् आनिऱ निङ्मिहाऱरे आनिऱ तक्लेङ्वाओ थेआङ् पाःप्पा मेङ्घोःसुन्निरो ॥ 15 थेआङ्भेल्ले कुभा मेमेदुमाहाऱग तगिसा माफेन्साम् लेप्पाङ् मेनुःक्खे मेबेआङ् मेवाऱरो ॥

16 कर नसानिमा मेन्छुमाऱडल्ले कुहिम्सयङ्डो मेमेदुमाहाऱ मेवाऱने फाऱग्र हाराऱ कम्ब्राङ् मेत्तुसिररो ॥ हेक्केलऱरिक् खेन् तुक्खेःन् सेसेहुप्लक्को मेबोःङ्नेन्लरो ॥ सेसेहुप्लक्किल्ले सेक्खाए काऱइ सोऱधोःक् केहोःप्पाहाऱरक् कुभाऱ पिमासि पोःडुलो ॥

सेसेहुप्लक्पा तुम्लाम्लोःबाहाऱ

17 हेक्क्याङ् नुःबा याःम्बक् केजोःक्पा, कुनो-कुबिऱओ सुनाइङ् इङ्भोःमा नु पेलिगेन् पाःन्जाक् हुऱमाओ साऱरिक् याम्बुधिक् केजोःक्पा तुम्लाम्लोःबाहाऱ कुभाऱ नु मिङ्सो इङ्धाःङ् खोःमा लाऱरुसिरो ॥ 18 थेआङ्भेल्ले साम्योसाप्लाओ साप्तेऱआङ् पत्, “चा केनुक्पा पित्तिल्ले कुमुराःन्चःप्पिल्ले मेसुःप्तेननेऱओ,” हेक्क्याङ् “याःलिक्किन् नाम्याक् खोःमा लाऱरुरो ॥”

19 नेत्छि इग्र सुमसि मनाहाऱे मेबिरुबा तोःन्दिहाऱ खेप्सेआड्लक् तुम्लाम्लोःबाहाऱ मेधिक्तुसिबा आप्तिक्किन् ओमेत्तेऱओ ॥ 20 लायो केजोःक्पाऱ केवाऱबा लाम्लोःबाहाऱ काक् नसानिबाहाऱे खुनिऱ तगि फेःक्तेसेऱओ, हेक्केलऱरिक् वेऱहाऱ लायो चोःक्मा मेगिनिरो ॥

21 निड्वाऱफुमाड् नु ख्रिस्त येसुरे खुन्छिऱ तगि हेक्क्याड् मेसेगेबा माड्लाड्बाहाऱे खुनिऱ तगि, मनाहाऱ एःक्पाएःक् चोःक्मासि नु मना सेममासि मेःन्, हेक्क्याड् काक् थिमहाऱ इःते नाःत्तेऱ लऱरिक् इड्जाःड् पिनेरो ॥ 22 माड्सेवा याःम्बक्को लाम्लोःबा सेःक्युक् चोःक्मारे लागि मनाहाऱ सम्दाड् हुक् नेमा याःम्बक्किन् हारा मेजोगेन्नेऱओ ॥ हेक्केलऱरिक् वेऱहाऱे खुनिऱ लायोओ मेन्धाए खेनेऱग सेसेए वयेऱओ ॥

23 खेनेऱ केसाप्पोःक्पेन्तुक्किल्ले च्वाःतलक् मेधुडेन्नेऱओ, कर सिदाऱ पोःड्ल फाऱआड् चेल्लेक्सेऱ थिःन् थुडेऱओ ॥ थेआड्भेल्ले खेनेऱग एतलेड् केदुक्काड् केवाऱरो ॥

24 कुभा मनाहाऱे खुनिऱ लायोःड्ग नुःरिक् थाःप्पाड् खासेन्नो मेधाःरो, कर कुभारेड्ग याड्सिरक् थाःप्लो ॥ 25 बा हेक्केलऱरिक् नुःबा याःम्बक्हाऱआड् नुःरिक्काड् थाःप्, कर मेन्धाःपमनाबेन्नाड् चिड्सिड्मा मेसुकनेन्लो ॥

6

नसानिबा सेवारोबाहाऱे लागि खाहुन्

1 काक् सेवारोबाहाऱे खुनिऱ दाड्बाहाऱ मिड्सो इड्धाःड् पिमा लाऱरुसि फाऱआड् मेडःत्तुरो ॥ हेक्केलऱरिक् निड्वाऱफुमाड्डिन् नु आनिऱ निसाम्लिल्ले कुदक्लेड्वाओ आत्तिन्हाऱेआड् थेआड् पाःपमा मेन्छुक्त्तुनलो ॥ 2 नसानिबा दाड्बा केगप्पा सेवारोबाहाऱे खुनिऱ दाड्बाहाऱ हाराऱ इड्धाःड् खोःमा सुम्बोधाबा मेजोःक् फाऱआड् मेडःत्तुरो ॥ खेड्हाऱग नसाःन्नो खुनिऱ फुऱनुसाऱसिरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले खेड्हाऱेग नुःरिक्काड् खुनिऱ नसानिबा दाड्बाहाऱेन् सेवा मेजोगुरो, थेआड्भेल्ले खुनिऱ याःम्बक्कोलाम् इन्धाःड् केघोःबाहाऱग लुड्माऱ तुक्सिड्मनाबा नसानिबा फुऱनुसाऱसिरो ॥ कन् पाःन्हाऱ खेनेऱ खेन् सेवारोबाहाऱ हुऱमासि पोःड् हेक्क्याड् खेन् पाःन्हाऱ चोःक् पाड्मासि पोःड्लो ॥

याड्साकुन्धे मिःमजि

3 आत्तिल्ले इड्लेक्के निसाम् हुऱरुसिऱ हेक्क्याड् आनिऱ दाड्बा येसु ख्रिस्तरे सेक्खाबा कुनिसाम् नु सेक्खाबा कुसाम्योनिबा निसाम्मो मेबत्नेन्, 4 खेड्ग आड्दिड् लऱमारे यम्बा लेड्सिड्डाड् वाऱ, हेक्क्याड् खेल्ले थेआड् मेलेसुन्लो ॥ कर कुबुड्ना कुसम्बा पाःन्सुतलाओ पाःन्थक्काड् खेमाऱ चोगुरो ॥ हेक्क्याड् खेन् पाःन्निल्ले नाहेम्मा, खेमाऱ, चाःत्थि पेःक्मा नु ताप्फेःम्बा चपचिहाऱरक् तारुरो ॥ 5 खेल्ले फेन् निड्वाऱ केगप्पाहाऱ नु सेक्खा पाःन्नो मेम्बपमनाबाहाऱे खुनिऱ लुम्मो खेमाऱ फोःक्खुरो ॥ खेड्हाऱेग साम्यो इःपमा नाःपमा फाऱइन् याड्साकुन्धे थक्मा लाम् फाऱआड् मेडःत्तुरो ॥

6 कर निड्वाऱ तामानुबा साम्निमान्ने यम्बा इन्धाःड् वाऱरो ॥ 7 आनिऱ कन् इक्सादिड् खाम्बेःक्मो थेमाआड् मेन्दाःत्ते आदये, हेक्क्याड् आल्ल आबेःक्किल्लेआड् थेआड् मेन्देऱए आबेःक्लो ॥ 8 हेक्केःल्ले चामा थुड्मा नु चाड्मा आघोःसुम्ने फाऱग्र आनिऱ निड्वाऱ ताःमा पोःड्लो ॥ 9 कर याड्साकुन्धेसाबा पोःड्मा निड्वाऱ केजोःक्पाहाऱ यरिक् याड् थक्मा हड्साऱमाओ नु यरिक्परिक्पा मेक्माओ केदेऱबा इःओ मेधाःरो ॥ खेल्लेग खेड्हाऱ तुक्खेओ नु मेक्माओ थाःसुसिऱरो ॥ 10 थेआड्भेल्ले याड्डिन् मिःमजि मेपमाड्ग काक् परिक्लेन् ताप्फेःम्बा निड्वाऱे कुबुड्लो ॥ कुभारेग याड्साकुन्धेःन् मिःमजि मेमेत्तुर खुनिऱ नसाःन्लाम् ताप्मेबेऱे मेबेआड् मेवाऱ हेक्क्याड् काक् परिक्लेन् तुक्खेःल्ले तेत्तुसिआड् मेवाऱरो ॥

पावलरे तिमोथिःन् साम्दिड् पिरु

11 कर खेनेऱ, निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमनाए, कन् पाःन्हाऱलाम् लाःत्लाःत् वयेऱओ, हेक्क्याड् साम्योनिबा, साप्चुवाबा, नसाःन्साबा, मिःमजिसाबा, नासि केधःप्पा, हेक्क्याड् चुड्जिगेन्

नःममाल्ले कुधिम् पोःड्मा तम्सिन् चोगेओ ॥ 12 मेनुपमनाबा हिड्मन्लेन् थुम्घो खोःमा फाःआड् नसाःन्लेन् थड्डिन् नुःरिक्काड् थक्तेओ ॥ यरिक् तोःन्दिहाः तगि खेनेः नसाःन्निन् नुःरिक्काड् तेन्दिड् केजोगुल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले खेन् मेनुपमनाबा हिड्मन्निन् केबिरेआड् केवयेरो ॥ 13 काक् पाःन्हाः हिड्मन् केबिबा निड्वाःफुमाड् नु पन्तियस पिलातसरे* कुदगि नुःबा तोःन्दि केबिबा ख्रिस्त येसुरे कुदगि कन् इड्जाःड्डिन् पिनेरो, 14 आनिः दाड्बा येसु ख्रिस्तेन्याम्मो ओसेःन् मेन्धाक्सिड्डे थारिक् केघोःसुबा खेन् इड्जाःड्डिन् इःत्ते नाःत्तेर सेसे नु आप्तिक् मेःन्ने कत्तेओ ॥ 15 खुनेःए मुड्इसाम् दाड्बा नु हाड्युक् दाड्बा हेक्क्याड् हाड्हाःरे खुनिः पयम् हाड् नु दाड्बाहाःरेआड् खुनिः पयम् दाड्बाल्लेए सुयेममो येसु ख्रिस्तेरे कुओसेःन्धाक्सिड्मान् तारुःरो ॥ 16 खुनेःओरक् आजुनि वाःरो, खुनेः सुःमा नु केपमा सुक्मेन्देपमना ओःत्तिओ युड्लो ॥ खुनेःगा आत्तिल्लेआड् मेन्निःए वाःरो, हेक्क्याड् निःमाआड् मेन्छुक्तुन्लो ॥ खुनेःइन्ने सदादिड् मुक्साम् नु मिड्सो इड्धाःड् पोःड्लरो ॥ आमेन् ॥

17 कन् इक्सादिड् खाम्बेःकमोबा याड्साकुन्धेसाबाहाः अक्खेलःरिक् इड्जाःड् पिरेसेः- खेड्हाः आड्दिड् मेन्लःनेन्लरो, हेक्क्याड् खुनिः निड्साड्डिन् चप्लेक्वा याड्साकुन्धेओ मेःन्, कर निड्वाःफुमाड्डो मेयुक्खुरो ॥ खुनेःए आनिः निड्वाः तार फाःआड् कुनिड्वाः हन्दुआड् काक् आबिःरो ॥ 18 हेक्क्याड् खेड्हाः हाराः नुःबा याःम्बक् केजोःक्पा मेबोःड्ल हेक्केलःरिक् वेःहाःनु हाःमा चामा खुनिः निड्वाः मेहनदुर, सुयाःम्बक् मेजोगुर लःरिक् इड्जाःड् पिरेसेःओ ॥ 19 अक्खेलःरिक् खेड्हाःरे तायेम्मिल्लेन् नेम्भोगेन् पाड्यक् मेयुक्खुरो ॥ हेक्क्याड् खेड्हाःरे सेक्खाबा हिड्मन्निन् मेदेम्सु मेयुक्खुरो ॥

20 तिमोथिःए, निड्वाःफुमाड्डिल्ले केबिरेबा पाःन्हाः नुःरिक्काड् कत्तेओ ॥ कुबुड्ना कुसम्बा अदड् ताःजेड् नु तक्लेड्वा पाःन्हाःग इड्लेक्पा साम्जिःक्लो, खेन्लाम् लाःत्लाःत् वयेःओ ॥ 21 कुभारे खेन् मेड्ःत्तु मेनाःत्तुआड् नसाःन्निन्ले निड्वाःसोःक्लाम् मेनुःक्खे मेबेआड् मेवाःरो ॥ निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुलुड्गुम्मिन् खेनेःओ वाःरो ॥

* 6:13 येसुःन् मेदेम्सुबा येम्मो पन्तियस पिलातसेन् यहुदिहाः मेयुडेबा लाजेओ सुहाड्गेम्बा वये ॥ येसुःन् फोःम्मा पोःड् फाःआड् पाःन् केदड्बाओ थिक्पा खुनेः वये ॥

पावलरे तिमोथिःन् हाक्तुबा निसिगेःक्पा सक्इङ्घड् निःसुम्

कन् निसिगेःक्पा सक्इङ्घड्डो सेःक्युकुमिबा पावलरे खुनेःनु माङ्सेवा याःम्बक् केजोःक्पा खुनेःनुःल्ले पाःक्पा तिमोथिःन् सुजा पिरुबा पाःन्हाः साप्तुआङ् पत्तो ॥ कन् साप्पन्निःल्ले कुलुम् थोःक्पिग नासि थःप्मारो ॥ कप्पो पावलरे तिमोथिःन् साप्चुवानु येसु ख्रिस्तरे कुयाःम्बेओ तोःन्दि पिमार् वाःत्ता, हेक्क्याङ् सुनाइङ् नु तगिबा माङ्हुप्लेन्सेक्खाबा निसाम्मो लिङ्बित्ताङ् वाःत्ता पोःङ् ॥ इनोगेन् तुक्खे नु तक्लेङ्वाओबा पाःन्हाः ताःल्ले सिक्साम्बा नु इङ्गेभोःबा याःम्बक् चोःक्मार नसानिबाहाः याम्जाङ्वा पिमासि पोःङ् लःरिक् साप्तुरो ॥

पावलरे कन् सक्इङ्घड्डो नसानिबाहाः इक्साबा अदङ् पाःन्हाःलाम् लाःत्ताःत् वयेम्मेः फाःत्ताङ् साम्दिङ् पिरुसिआङ् वाःत्तो ॥ अदङ् पाःन्धङ् केघेम्बाहाःरेन् इन्धाःङ् पोःङ्मारे कुलेक्वा मेम्भैरक् पोःङ्लो ॥

थामिङ्

निःसुम् नु सेवा १.१-२

पावलरे तिमोथिःन् मुरा मेत्तु १.३-४.५

पावलरे आबाडे कुयाक्नाम् ४.१-१८

कुनुपमा सेवा ४.१९-२२

सेवा नु नोगेन्

1-2 आमिःम् आस्साः तिमोथिए,* ख्रिस्त येसुओ केवाःत्ता मेन्नुपमनाबा हिङ्मन्निःल्लेन् माङ्हेक् कुइसिःक् निङ्वाःत्ताफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाःत्ताओलाम् दाङ्बा येसु ख्रिस्तरे सेगाङ्बा कुसेःक्युकुमिबा इङ्गाः पावललाम् कन् सक्इङ्घडिन् हाक्नेःरो ॥ पानुदिङ् पाः निङ्वाःत्ताफुमाङ्डिन् नु आनिः दाङ्बा ख्रिस्त येसुरे कुलुङ्गुम्, लुङ्माः तुक्मा नु सनारुङ्डिन् खेनेःनु वाःत्तरो ॥

3 इङ्गाः आधाःक्थेबाहाःरे निङ्वाःत्ताफुमाङ्डिन् सेवा मेजोगुबा कुइसिःक् इङ्गाः सेसे खासिङ्ले खुनेः कुसेवा चोगुङ् ॥ हेक्क्याङ् सदादिङ् इङ्गाः तुवा चोगुङ्डिल्ले सेन्दिक् लेन्दिक् खेनेः निङ्वाः इःत्तेआङ् खुनेः नोगेन् पिरुङ्लो ॥ 4 खेनेः केमिक्वाःन् निङ्वाः इःत्तुङ्डिल्ले केसाःसे ताःमा साःरिक्निङ्वाः चोगुङ्डाङ् वाःत्तारो ॥ हेक्केःल्ले इङ्गाः ओमुलःमाल्ले कुधिम् पोःङ्डामेन् ॥

5 इङ्गाः खेनेः सेक्खाबा केनसाःन्निन् निङ्वाः इःत्तुङ्लो ॥ खेनेःआङ् केयुमाः लोइस नु केम्मा युनिसरे कत्तेत्तुबा हेक्त्तुङ्बा नुःबा नसाःन् केगत्तुः फाःत्ताङ् इङ्गाः निससेः पोःक्खाङ्डाङ् वाःत्तारो ॥

पावलरे तिमोथिःन् आःन्छिङ्मा पिरुः

6 कन् नसाःन्निःल्ले चोगुल्ले खेनेः समदाङ् हुक् नेस्सुङ् पिनेल्ले निङ्वाःत्ताफुमाङ्डिल्ले केबिरेबा पर्थाःम्मिन् केदिःप्पा मि कुइसिःक् कत्तेःओ फाःत्ताङ् मेत्तेःरो ॥ 7 थेआङ्भेःल्ले निङ्वाःत्ताफुमाङ्डिल्ले आबिरेबा सेसेमाङ्डिल्ले आनिः क्किसुक्पा आन्जोःक्नेन्, कर मुक्साम्, मिःमिजि, हेक्क्याङ् निङ्वाः हाङ्गेम्सिङ्मा आबिः ॥ 8 खेःल्ले चोगुल्ले दाङ्बाल्लेन् साःक्खि पिमा नु कुलागि इङ्गाः साक्पा केधाःबान्नु खेनेः सिरिङ् मेमयेन्नेःओ ॥ कर निङ्वाःत्ताफुमाङ्डिल्ले कुमुक्साम्मो आनिगेन् सोरिक्खेनेःआङ् सुनाइङ्ले लागि तुक्खे चेःओ ॥

9 खुनेःए आनिः ताङ्आसेःप्तेआङ् आप्फेःक् सेसे कुमना पोःङ्से आसेगेःआङ् आवाःत्तरो ॥ कङ्ग आनिः आजोगुम्बा याःम्बक्किल्ले पोःक्खेबा मेःन्लो, कर खुनेः आप्फेःक्

* 1:1-2 तिमोथि-खुनेः यरिक्लेङ् पावलनु लाम्दिःक् चोगे ॥ पावलरे एफिसस येक्यक्किन् लेरुधःल्ले खेप्पोबा मनाहाः हाङ्हाङ् मेप्मासिरे लागि खुनेः तिमोथिःन् सप्फा वये लारेःओ मेत्तु ॥

कुनिड्वाःसोःक् नु कुलुङ्गुमुरे चोगुबारो ॥ तोलिङ्सोमुआड्धो ख्रिस्त येसुरे कन् लुङ्गुमिन्
आबिर फाःआड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले निड्सेःक् चोगुआड् वये ॥

10 कर आल्लो आनिः सेन्लपदाड्बा ख्रिस्त येसुःन् तयेआड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुलुङ्गुम् खुनेःओ
ओसेःन्दाड् पोःक्खेरो ॥ खुनेःए सिःमेल्ले कुमुक्साम्मिन् मेक्खुआड् सुनाइड्लाम् नेत्तिगेन्
हिड्मन् नु आजुनि हिड्मन् ओसेःन्दाड् चोगुरो ॥

11 कन् सुनाइड्डिल्ले लागि इङ्गाः सेसे सेःक्युकमिबा, सिक्साम्बा, हेक्क्याड् इङ्गेभोःबा
पोःड्से निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेःक्युक चोगाड्लो ॥ 12 हेक्क्याड् बा खेल्ले चोगुल्लेए इङ्गाः तुक्खे
चाआर वाःआरो ॥ कर इङ्गाः सिरिड् मेमआनलो, थेआड्भेल्ले हाःत् इङ्गाः नसाःन् चोगुड्डाड्
वाःआ फाःआड् नुःरिक्काड् निःसुड्डाड् वाःआरो, हेक्क्याड् इङ्गाः कुहुक्को पिरुड्बा पाःन्हाः
निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनुःड्मा युःमा येन् थारिक् सेःपुतुआड् कतुः फाःआड् इङ्गाः निस्से
वाःआरो ॥

13 इङ्गाः हुःनेबा सेक्खा निसाम्हाःरे कुबिहाः इःत्ते नाःत्तेओ, हेक्क्याड् ख्रिस्त येसुओ
खोगेदेप्पा मिःमजि नु नसाःन्नो नुःरिक्काड् वयेःओ ॥ 14 निड्वाःफुमाड्डिल्ले केबिरेबा नुःबा
पाःन्हाः आनिःओ केवाःबा सेसेमाड्डिल्ले कुभाःलाम् नुःरिक्काड् कतेःओ ॥

15 एसियासमा थुम्मोलाम् केदाःबा काक् नसानिबाहाःरे इङ्गाः मेलेराड् मेदेःसाड्बा पाःन्हाःग
खेनेः केनिःसुरो ॥ खेड्हाःओ फुगेलस नु हर्मेजेनसेन्नाड्लो ॥ 16 दाड्बाल्ले हाराः ओनेसिफोरसरे
कुहिम्सयड्डिन् लुड्माः तुक्तुररो, थेआड्भेल्ले इङ्गाः पुड्लाहिम्मो वयाड्डिल्ले खुनेः यरिक्
लेड् हाड्हाड् मेत्छे आदुम्से ताःमा मेनुःन्देन्, 17 कर खुनेः रोम येक्यक्को केरेआड् सारिक्
कोःत्ताड्डाड्इङ्गाः तुमाड्लो ॥ 18 येसु ख्रिस्तेरे कुनुःड्मा युःमा येन्नो हाराः दाड्बाल्ले खुनेः लुङ्गुम्
ओसेःन्धाक्तुनिरो ॥ इङ्गाः एफिससओ वयाड्डिल्ले आक्खेन् सारिक् कुभाः पिराड् केलःबा
पाःन्निङ्ग खेनेः केनिःसुरो ॥

2

येसु ख्रिस्तेरे कुनिड्वाःइरे खोःपुतुबा कुधक्सुबान्

1 हेक्केःल्ले आस्साःए, खेनेःग ख्रिस्त येसुओ केवाःबा लुङ्गुम्लाम्बा केधुम्बा पोःक्खेःओ ॥
2 यरिक् तोःन्दिहाःरे खुनिः तगि केघेप्सुबा आबाःन्निन् केनिड्वाःइरे खोःपुतुसिबा मनाहाः हुःमा
केसुक्पा नसाःन्साबा वेः मनाहाः हुक्सुपुतेःओ ॥

3 ख्रिस्त येसुरे सेक्खाएबा कुधक्सुबा कुइसिःक् खेनेः आनिगेनु तुक्खे चामाओ चुम् पोःक्खेःओ ॥
4 थक्सुबा तुराओ केयाक्पा आत्तिन् थक्सुबान्नाड् हिम् याःम्बक्को मेहम्सिड्डिन्, कर खेल्लेग
खुनेः कुधक्तुम्बाल्ले कुनिड्वाः ताःमा निड्वाः चोगुरो ॥ 5 हक्चाःत्तो केलोःक्पेन्हक्चाःत्तोबा
थिम्हाः कुइसिःक् मेलोःक्नेन्ने फाःग्र खेल्ले थुम्घो मेघोःसुन्लो ॥ 6 याम्बुधिक्काड् याःन्गेमःबा
मनाःल्लेए केदुम्बा चाःन् काक्नु तगि खुनेःए चामा खोःमा पोःड्लो ॥ 7 इङ्गाः पाःत्तुड्बा पाःन्हाः
नुःरिक्काड् निड्वाः इःत्तेओ, थेआड्भेल्ले दाड्बाल्ले खेनेः काक् पाःन्हाः कुसिड्निःप्मा
फाःआड् इःत्छिड्साम् केबिरो ॥

8 सिःमेन्लाम् याम्मो केहिड्बा दाउद* हाड्डिल्ले कुमुःइदाड्सा येसु ख्रिस्तेन्निड्वाः इःत्तेओ ॥
इङ्गाः इड्भन् चोगुड्बा सुनाइड्डिन् बा कन्नेरो ॥ 9 बा खेन् सुनाइड्डिन् इङ्गाः इड्भोःसुड्बाल्ले
चोगुल्ले तुक्खे चाआर वाःआ, हेक्क्याड् कुभाड्केभेःम्बा कुइसिःक्काड् इघेःड्डो थाःआरो ॥
कर निड्वाःफु पाःन्जाक्किङ्ग आप्फाल्लेआड् इघेःड्डो मेधानेन्लो ॥ 10 खेल्ले चोगुल्लेए
निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेगुसिबा कुमनाहाः ख्रिस्त येसुओ सेन्लपु नु मेन्नुपमनाबा मिमिदिड् मेघोःसुर
फाःआड् काक् तुक्खेहाः इङ्गाः थम्मा सुक्तुड्लो ॥

11 कन् पाःपमनाबा पाःन्निङ्ग सेक्खाएरो,

* 2:8 दाउदेन् इस्त्राइलहाःरेन् यम्बा हाड् वये ॥ खुनेः ख्रिस्तेन्नुःल्ले तड्बे हेन्छिड् थिक् (१०००) तगि वये ॥ दाउदेरे
कुमुःइदाड्साहाःओ थिक्पा मसिह (निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्तेन्) पोःड्लो, निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमनाहाः ताड्सेःप्से
खुनेःए पाड्धुबारो फाःआड् माड्निड्वाःपाःन् केबाःप्पाहाःरे मेसापुतुआड् वये ॥

आनिङ्खुनेनुए आस्येआङ् आवाङ्ने फाङ्ग खुनेङ्खुनेनुए आहिङ्खुनेनुए ॥

१२ आनिङ् चक्मेल्लङ्गए नासि आधःत्तुम्ने फाङ्ग आनिङ्आङ् खुनेङ्खुनेनुए हाङ् आजोगुम् ॥

आनिङ्खुनेङ् आनाङ्गुरुमने फाङ्ग, खुनेङ्आङ् आनिङ् आनाङ्गरो ॥

१३ आनिङ् नसाःनसाबा आमबोःङ्नेनछाङ् खुनेङ्ग नसाःन् नसाःनसाबा चोःक्लो ॥

थेआङ्भेल्ले खुनेङ्ग आप्फेःक् नाङ्गसिङ्मा मेसुकुनेनलो ॥

कुसाङ् केलःबा याःम्बक्

१४ सेसेहुप्लक्कोबा काक् मनाहाङ् निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले कुनिःमाओ हाराङ् खेङ्हाङ् पाःनसुत्लाओ पाःन्धङ् मेन्जोःक्नेनल् फाङ्गआङ्साम्दिङ्ग पिरेसेङ्गओ ॥ खेन् पाःन्धङ्ङिल्ले नुःबा मेबोःङ्नेन्, कर केधेम्बाहाङ्गे खुनिङ् इम्मोःक्लक् पोःङ्लो ॥ १५ निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले कुसिराङ् थाङ्गल फाङ्गआङ् नुःरिक्काङ् केसुकुसुकु याःम्बक् चोगेङ्गओ ॥ निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले सेक्खाबा पेलिगेन् कुबाःन्जाक्किन् थो यो मेन्जोःक्के हुङ्गेसेङ्ग सिरिङ् मःमा मेम्बोःङ्ङे याःम्बक् केजोःक्पा पोःक्खेङ्गओ ॥ १६ कर खेनेङ्ग कुबुङ्ना कुसम्बा अदङ् पाःन्धङ्ङोलाम् एःक् वयेङ्गओ ॥ हेक्त्तङ्बा पाःन्धङ्ङिल्ले नसानिबाहाङ् निङ्वाङ्फुमाङ्गलाम् माःङ्घा तेङ्गसिरो ॥ १७ हेक्त्तङ्बा पाःन्हाङ्ग आप्फाल्लेआङ् मेन्वेःपमनाबा याङ्घेःक् कुइसिःक्लो ॥ अक्त्तङ्बा सिक्साम्बाहाङ्गओग हाङ्गेमनियस नु फिलेतससिरो ॥ १८ खेङ्हाङ्गेग सेक्खाबा माराम्मिन् लेरेत्छुआङ् आनिङ् सिःमेन्लाम् याम्मो हिङ्माङ्ग तगि पोःक्खे चुरेरो लङ्गिक् हुङ्गसुसिआङ् कुभा नसानिबाहाङ्गे खुनिङ् नसाःन्निन् लेङ्गसुर वाङ्गसिरो ॥

१९ कर निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले कुनिसाम्मिल्लेन् युक्सिङ्गेन् पाङ्गयुक्किन् मेम्मुनेए नेरो, हेक्क्याङ् अक्खेलङ्गिक् साप् लक्सिङ्ङाङ् वाङ्गरो, “दाङ्बाल्ले आप्फेःक् कुमनाहाङ् कुसिङ्गिःत्तुसिङ्गरो,” हेक्क्याङ् “दाङ्बाल्ले कुमिङ् केलोःङ्बाहाङ् काक् लायोलाम् माःङ्घाए मेबोःङ्गरो ॥”

२० यम्बा हिम्मो यरिक् परिक्लेन् साम्म्याङ् नु युपपा हेक्क्याङ् सिङ्ग नु खाम्मिल्लेन् चेतथ्या नु खपप्याहाङ् मेवाङ्गरो ॥ कुभाग इङ्घाःङ्बा नु कुभा इङ्घाःङ्मेःन्बा याःम्बक्को ओगप् पोःङ्लो ॥ २१ आत्तिल्ले फेन् याःम्बक्किन्लेरुआङ्सेसे चोःक्सिङ्ग, खेङ्ग इङ्घाःङ्बा याःम्बक्को ओगप् पोःङ्लो ॥ हेक्केलङ्गिक् कुन्दाङ्बाल्ले कुयाःम्बक्को आत्तिन् नुःबा याःम्बक्कोसाङ् खेङ्ग ओगप् पोःङ्मा यारिप् पोःङ्लो ॥

२२ थाङ्गेन् मेन्छियाङ् लङ्गालाम्केदाःबा फेन् निङ्वाङ्गलाम् एःक् वयेङ्गओ ॥ हेक्क्याङ् सेसे निङ्वाङ्गोलाम् दाङ्गबान्नु तुवा केजोःक्पा मनाहाङ्गनु साम्गोनिमो, नसाःन्नो, मिःमजिओ हेक्क्याङ् सनारुङ्ङो वयेङ्गओ ॥ २३ कर कुबुङ्ना कुसम्बा पाःन्धङ्ङिङ्ग नाङ्गेङ्गओ, थेआङ्भेल्ले खेल्लेग खेमाङ्गिक् फोःक्खुङ्गरो ॥ २४ दाङ्बाल्ले कुसेवारोबान् खेमा मेनुङ्गेनलो ॥ खुनेङ्ग काक् मेन्छाम् याप्मिहाङ् लुङ्गाङ् केदुक्पा, हुङ्गा केसुकुपा, हेक्क्याङ् निङ्वाङ्ग हाङ्गेगेम्सिङ्गबा पोःङ्मा पोःङ्लो ॥ २५ हेक्क्याङ् तक्लेङ्वाओ केबोःक्पाहाङ्गआङ् सिक् नःमनःममाङ् खाहुन् पिमा केसुकुपा पोःङ्मा पोःङ्, हेक्केलङ्गिक् सेक्खाबा पाःन् कुसिङ्गेनिःत्तुआङ् निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले खुनिङ् लायोलाम् नुःक्त्तु तारुसिरो ॥ २६ हेक्क्याङ् माफेन्साम्मिल्ले कुनिङ्वाङ् हेक्के चोःक्मा पाङ्मासि फाङ्गआङ् इजो युक्त्तुसिबा पाःन्निन् खुनिङ् निङ्वाङ् सेःआङ् कुसिङ्गेनिःत्तुआङ् माफेन्साम्मिल्ले कुङ्गोलाम् पिम्मा मेसुकुलो ॥

३

कुनुपमा येन्हाङ्गओ साम्गो मेःन्नेबाहाङ्

१ आल्ल कुनुपमा येन्हाङ्गओ केसाक्पा येम् ताः फाङ्गआङ् केनिङ्वाङ्गसोओ युक्खेङ्गओ ॥ २ खेन् येम्मोबा मनाहाङ्ग आप्फेःक्लक् मिःमजि केमेत्छिङ्गबा, याङ्साकुन्धेरक् मिःमजि केमेपपा नु आप्फेःक्लक् यम्बासिगे फाङ्गआङ् निङ्वाङ्ग केङ्गपपा, आङ्गिङ्ग केलङ्गबा हेक्क्याङ् मना चाःत्थि केदेःबा मेबोःङ्गलो ॥ खेङ्हाङ्ग पा माहाङ्गे खुनिङ् पाःन्नो मेम्बपमनाबा, ओबे केजोगु केबिराङ्गे

फाऱआङ् निङ्वाऱ मेन्डःपमनाबा, हेक्क्याङ् साम्यो मेन्डःपमनाबा आजिःनजिःम्बा मेबोःङ्लो ॥
 ३ खेङ्हाऱे आत्तिन्हाऱआङ् लुङ्माऱ मेन्दुक्तुन्सिन्, वेऱहाऱ लेप्मि मेम्बिरुन्छिन्, हेक्क्याङ् चेऱया
 केमःबा, हेऱलेऱलेबा, किप्मा केघुःबा, नुःबा पाःन् सिराऱ मेन्धाङ्मनाबा मेबोःङ्लो ॥ ४ खेङ्हाऱ वेऱ
 मना इङ्लेक् केमेप्पा, निङ्वाऱतादा केजोःक्पा, आङ्दिङ्डाङ् इङ्गाऱएःक् केलऱबा मेबोःङ्लो ॥
 ५ खेङ्हाऱेग साम्योबा मेलेङ्सिङ् कर मुक्साम्मिन् मेन्हेपुत्तुन्लो ॥ अक्तङ्बा मनाहाऱनु खेनेऱग एःक्
 वयेऱओ ॥

६ कुभाग हिम् हिम् मेबेःक्काङ् लायोःल्ले केपुत्तुसिमाहाऱ नु काक् परिक्लेन् याम्निङ्वाऱओ
 केबप्मा निङ्वाऱ सुङ्गिक्मा मेन्छुमाहाऱ युक्को मेदारुसिरो ॥ ७ खेन् मेन्छुमाहाऱ आक्खेन्
 मेहुऱसिङ्साङ् आप्फाल्लेआङ् सेक्खाःन् कुसिङ्गिःप्मा मेन्छुक्तुन्लो ॥ ८ जेन्नस नु जेम्ब्रससिरे
 मोसाःन् मेअत्तुबा कुइसिःक् खेन् मनाहाऱे सेक्खाःन् मेअत्तुरो ॥ खेन् मनाहाऱ फेन्निङ्वाऱबासिरो,
 हेक्क्याङ् खुनिऱ नसाःन्निन् सेक्खाबा मेजोःक्नेन् ॥ ९ कर खेङ्हाऱे बा हेक्केरक् चोःक्मार वाऱमा
 मेन्छुक्तुन्लो ॥ जेन्नस नु जेम्ब्रससि कुइसिःक् खेङ्हाऱेआङ् खुनिऱ अदङ् चोःक्मान्नाङ् केरेक्
 मनाहाऱे निङ्वाऱ मेघोःसुरो ॥

पावलरे तिमोथिःन् इङ्जाःङ् पिरुऱ

१०-११ कर खेनेऱग इङ्गाऱ आनिसाम्मिन्, आयेप्लेक्किन्, हिङ्मन्लेन् आनिङ्वाऱसोःक्किन्,
 आनसाःन्निन्, आहाङ्गेम्सिङ्मान्, आमिःमजिन्, आनासि थःप्मान्, तुक्खे च्याङ्बा पाःन्हाऱ,
 आदुक्खेहाऱ केरेक् केनाःत्तु केइःत्तुआङ् केवाऱरो ॥ हेक्क्याङ् एन्तिओक, आङ्कोनियम नु लुसुत्राओ
 इङ्गाऱ तुमुङ्बा केरेक् तुक्खेहाऱ नुःरिक्काङ् कुसिङ्गेनिःत्तुआङ् केवाऱरो ॥ कर दाङ्बाल्ले काक्
 खेन् तुक्खे लाक्खेलाम् इङ्गाऱ सेःप्ताङ्लो ॥ १२ ख्रिस्त येसुओ साम्योनिबा हिङ्मन्नो हिङ्मा
 निङ्वाऱ केजोःक्पाङ्ग तुक्खे चाएरो ॥ १३ कर फेन् याःम्बक् केजोःक्पा मना नु इङ्गेलेक्पा
 मनाहाऱेग वेऱ मनाहाऱ इङ्लेक्तुम्सिम्बा, ताप्फेःल्लिक्मेत्तुम्सिम्बा लऱरिक् मेइःत्तुर मेबेःक्किल्ले
 आप्फेःक् इङ्मेलेक्सिङ्ल साऱरिक्काङ् ताप्फेःम्बा मेबोःङ्ल मेबेःक्लो ॥ १४ कर खेनेऱग केघोःसुबा
 निसाम्मो चक्मेल्लेए पत्छेऱओ ॥ खेन् निसाम्हाऱ सेक्खाए मेजोःक् फाऱआङ् कुसिङ्गेनिःत्तुरो,
 थेआङ्भेल्ले खेनेऱ निसाम् केहुऱबाहाऱ ताःक्पो युङ्मा केसुक्तुसिऱरो ॥ १५ खेनेऱ केजुःक्तेआङ्धो
 नुःरिक्काङ् सेसे साम्योसाप्ला केलेसुसुआङ् केवाऱरो ॥ बा कन् पाःन्हाऱओलाम् ख्रिस्त येसुःन्नसाःन्
 चोःक्मा खोगेदेप्पा सेन्लप्रेन्सिक्कुम्दिङ् निङ्वाऱइन्केघोःसुरो ॥ १६ काक् साम्योसाप्लाःन्
 निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुयाम्जाङ्वालाम् आबिरेबारो, हेक्क्याङ् खेङ्ग साम्योनिबा निसाम् पिमा,
 फेन् याःम्बक् केजोःक्पेन्नुःरिक्काङ् तोःम्मा, हेक्क्याङ् नसानिबा हिङ्मन्नो हिङ्मा ओःन्धाक्
 पिमा, साऱरिक् याःम्बक् आबिऱरो ॥ १७ निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुमनाहाऱे काक् नुःबा याःम्बक्हाऱ
 चोःक्मा मेसुक्त्तुर फाऱआङ् साम्योसाप्ला आबिरेबारो ॥

४

१ ख्रिस्त येसुःन् हाङ् चोःक्से युःल्ले काक् कुहिङ्वेत् नु कुसिवेत् मनाहाऱ खासेन् चोगुसिऱरो ॥
 खेल्ले चोगुल्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले नु येसु ख्रिस्तर खुन्छिऱ तगि इङ्जाःङ् पिनेरो- २ सुनाइङ्
 इङ्भोःसेऱ ॥ आप्फाल्लेसाङ् सुनाइङ् सेःमा खेनेऱग यारिप् पोःक्खेआङ् वयेऱओ ॥ निङ्वाऱ
 हाङ्गेम्सिङ्ल निसाम्नु मनाहाऱ नुःरिक्काङ् खाहुन् पिरेसेऱ, फेःक्तेसेऱ, हेक्क्याङ् हाङ्हाङ्
 मेतेसेऱओ ॥ ३ थेआङ्भेल्ले मनाहाऱे सेक्खा निसाम् खेममा खुनिऱ सिराऱ मेन्धाङ्मना येम् तार
 पत् ॥ कर खेङ्हाऱेग आबाडे याम्निङ्वाऱओ मेबेःक्काङ् खुनिऱ खेममा सिराऱ केधाङ्बा पाःन्लक्
 खेममा फाऱआङ् बा हेक्तङ्बा पाःन् केबाःप्पा सिक्साम्बाहाऱ मेलुप्सुसिरो ॥ ४ खेङ्हाऱेग सेक्खाबा
 पाःन्निन् मेनाऱरुआङ् खुनिऱ कुबुङ्ना कुसम्बा खेदाऱहाऱ लेप्माङ् निङ्वाऱ मेबिरुऱरो ॥ ५ कर खेनेऱग
 काक् परिक्पा वानाम्मो हाङ्हाङ् वयेऱआङ् तुक्खेःन् थरेऱ, सुनाइङ् सेःस्सेऱ, हेक्क्याङ् खेनेऱ
 माङ्सेवा चोःक्मा केयाःम्बक्किन् चोगे सुरेऱओ ॥ ६ थेआङ्भेल्ले इङ्गाऱ आसिःमा येम्मिङ्ग

निःत्ताड्डे तयेआड् वाऱरो ॥ इङ्गाऱ आहिङ्मन्निङ्ग निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् तोःम्मनाबा सिदुङ्जभा कुइसिःक् चोःक् ॥ 7 इङ्गाऱग आसुकसुक नुःरिक्काङ् नसाःन्लेन् थङ् थक्ताड्डाङ्, आलोःक्मान् सुरुङ्डाङ् वाऱआ हेक्क्याङ् नसाःन्निन् मेम्माए क्तुङ्डाङ् वाऱआरो ॥ 8 आनिऱ कुदोःप्मा खासेन् केजोःक्पा दाङ्बाल्ले खेन् येन्नो साम्योनिबा तिचःन्हाङ्सेम् कुइसिःक् पिआरो ॥ इङ्गाऱरक् मेःन्, कर खुनेऱ कुधाःन्छिङ्मान् निङ्वाऱ इगेःक्काङ् केहाङ्बा काक्ले मेघोःसुऱरो ॥

पावलरे कुनुप्मा कुबाःन्निन्

9 खेनेऱ इङ्गाऱओ हारा फेम्मा केसुकसुक तम्सिन् चोगेऱओ ॥ 10 थेआङ्भेल्ले देमासरे कन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा पाःन्हाऱ मिःम्जि मेत्तु हेक्क्याङ् इङ्गाऱ लेऱाङ्डाङ् थिससलोनिक्पा पेआङ् वाऱरो ॥ केसेन्सेन् गलातिया थुम्मो पेआङ् वाऱ हेक्क्याङ् तितसेन् दालमातिया थुम्मो पेरो ॥ 11 इङ्गाऱनुग लुकारक् वाऱरो ॥ खेनेऱ केभेन्निल्ले मर्कुसेन्नाङ् खेनेऱनु सोरिक् फेत्तेऱओ, थेआङ्भेल्ले इङ्गाऱ आयाःम्बक्को खेल्ले यरिक् कुभाऱ पिआरो ॥ 12 इङ्गाऱ तुखिकसेन् एफिससओ पाङ्घुङ्देःसुङ्डाङ् वाऱआरो ॥ 13 खेनेऱ केभेन्निल्ले त्रोआसलाम् कार्पसेल्लो नेससुङ्धाङ्बा चुङ्गा नु साप्पन्हाऱ फेत्तेसेऱओ ॥ हेक्क्याङ् सेहोबा साप्पन्निन् निङ्वाऱ मेम्भेःन्ने फेत्तेऱओ ॥ 14 फेन् केधक्पा अलेक्जेन्दरले इङ्गाऱ साऱरिक्तुकखे चाःत्ताङ्लो ॥ दाङ्बाल्ले हाराऱ कुयाःम्बक् कुइसिःक् पिरुनिरो ॥ 15 खेनेऱआङ् खेन्नु सिङ्सिङ् येक्येक् वयेऱ, थेआङ्भेल्ले खेल्ले आनिगे निसाम्मिन् साऱरिक् अत्तुरो ॥ 16 थिक्सिगेःक्पो इङ्गाऱ खासेन्लोबाल्लो मेदाराङ्ङिल्ले आत्तिन्हाऱरेआङ् याप्मि कुभाऱ मेम्बिराङ्ङिन्, कर केरेक्ले इङ्गाऱ मेलेऱाङ्ङामेबेरो ॥ कन् पाःन्नो निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले खुनिऱ तक्लेङ्वाओ खासेन् मेजोगुन्निरो ॥ 17 कर दाङ्बान् इङ्गाऱनु वयेआङ् थिम्मेन्डङ् सुवाङ्हाऱरे सुनाइङ् खेममा मेघोःसुनि फाऱआङ् सुनाइङ् इङ्भोःमा केसुकपा पोःङ्मा थुम् पिराङ्लो ॥ दाङ्बाल्लेग इङ्गाऱ थेरिङ्बाल्ले कुमुराओलाम्माङ् सेःप्ताङ्लो ॥ 18 दाङ्बाल्ले इङ्गाऱ काक् फेन् पाःन्नोलाम् सेःप्पाआङ् साङ्ग्राम्पेदाङ्बा कुहाङ्जुम्मो कम्ब्राङ् मेत्तार तेऱआरो ॥ दाङ्बाल्ले कुमिमिदिङ्ङिन् सदादिङ् नु सदादिङ् पोःङ्निरो ॥ आमेन् ॥

कुनुप्मा सेम्मुऱइ सेवा

19 इङ्गाऱ प्रिस्किला नु अक्विला हेक्क्याङ् ओनेसिफोरसरे कुहिम्सयङ्हाऱ आसेवाम् मेत्तेसेऱओ ॥ 20 इरास्तसेन् कोरन्थिओ वये लारेरो ॥ हेक्क्याङ् त्रोफिमसेन् तुगेऱ वयेबाल्ले मिलेतसओए पक्थाङ्लो ॥ 21 केसुक्तुने फाऱग्र चुङ्वाःम्मा तामानुःल्ले तगिए खेनेऱ इङ्गाऱओ ताःमा तम्सिन् चोगेऱओ ॥ युबलस, हेक्क्याङ् पुदेनस, लिनस, क्लौदिया हेक्क्याङ् काक् वेऱ फुऱनुसाऱहाऱरेआङ् खेनेऱ सेवा केम्हाक्तेआङ् वाऱरो ॥ 22 दाङ्बान् खेनेऱनु वाऱररो ॥ हेक्केलऱरिक् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुलुङ्गुम्मिन् केरेक्नु वाऱररो ॥

पावलरे तितसेन् हाक्तुबा सकइडघड् निःसुम्

कन् पावलरे तितसेन् हाक्तुबा सकइडघड्लो ॥ तितसेन् येसु ख्रिस्तेननसान् केजोःक्पा थिममेन्दड् सुवाड्वयेरो ॥ हेक्क्याड् खुनेग पावलेन् सुनाइड् इड्भोःमा याःम्बक्को कुभाः केबिबा थाड्बेन् वयेरो ॥ पावलरे खुनेः क्रेत लाजेःओ सेसेहुप्लक्लेन् याःम्बक्हाः ओमेत्छे हेक्क्याड् लाम्लोःबाहाः सेःक्से पक्थःआड् वयेरो ॥ कन् सकइडघड्डिल्ले सुम्सि परिक्लेन् पाःन्हाः ओसेःन्आधाक्लो ॥

थिक्सिगेःक्पाओ, क्रेत लाजेःबा मनाहाः कुःइगेभेःबा मेजोगेबाल्ले चोगुल्ले पावलरे तितसेन् सेसेहुप्लक्पा लाम्लोःबाहाः आक्तड्बा पोःड्मा पोःड् फाःआड् निड्वाःसुम्मो तारु पिरुरो ॥ निसिगेःक्पाओ, पावलरे सेसेहुप्लक्को केवाःबा खदाक्मि काप्पोबा काप्पोमाहाः, थाड्बेन्हाः हेक्क्याड् सेवारोबाहाः हुःमा केबोःड्बा निसाम्हाःरे कुयाःम्बेओ तितसेन् सुजा पिरुरो ॥ कुनुप्माओ, नसानिबाहाःरे सनारुड् नु तड्माआड् वाःमा केबोःड्बा येप्लेक् कप्पा पोःड् लःरिक् मेत्तुः हेक्क्याड् खेमा थक्मा नु सेसेहुप्लक्को येमेन्दड्बा पाःन्हाःलाम् लाःत्लाःत् वाःमा पोःड् लःरिक् पावलरे तितसेन् सुजा पिरुरो ॥

थामिड्

निःसुम् १.१-४

सेसेहुप्लक्पा लाम्लोःबाहाःरे लागि सुजा १.५-१६

सेसेहुप्लक्को वेः वेः लुपहाःरे चोःक्मा केबोःड्बा याःम्बक्हाः २.१-१५

सुजा नु साम्दिड् ३.१-११

कुनुप्मा सुजा ३.१२-१५

1 निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसेवारोबा नु येसु ख्रिस्तेरे कुसेःक्युक्मिबा इड्गाः पावललाम्बा कन् सकइडघड्डिन् हाक्नेःरो ॥ निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेगुसिबा कुमनाहाः खुनिः नसानो कुभाः पिमासि हेक्क्याड् आनिः साम्योरे आहुःरेबा सेक्खाओ लाम्लोःमासि फाःआड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले इड्गाः सेगाड्लो ॥ 2 कन् सेक्खाल्ले चोगुल्ले मेन्नुपमनाबा हिड्मन्निल्ले निड्साड्डिन् आघोःसुम्, हेक्क्याड् आप्फाल्लेआड् इड्लेक् मेम्बाःपमनाबा निड्वाःफुमाड्डिल्ले येम्मिल्ले कुहेःक्सिड्मानुःल्ले तगिए कन् मेन्नुपमनाबा हिड्मन्निल्ले माड्हेक्किन्चोगुआड् वयेरो ॥ 3 हेक्क्याड् आनिः सेन्लपदाड्बा निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुड्जःड्डो, सेःक्युक् चोगुबा सुयेम्मो कुबाःन्जान्निन् ओसेःन्दाड् चोगाड्डाड् खेन् इड्भन् चोःक्मा लक्पेन्खोःसुड्डाड् वाःआरो ॥

4 आन्छिः लत्छा नसानो सेक्खास्मा आस्साः तितसे,* हाराः पानुदिड् पाः निड्वाःफुमाड् नु आनिः सेन्लपदाड्बा ख्रिस्त येसुरे लुड्गुम् नु सनारुड् केबिररो ॥

क्रेत लाजेःओ तितसरे कुयाःम्बक्

5 खेनेग इड्गाः क्रेत लाजेःओ मेन्जुःते केवाःबा पाःन्हाः सुःप्मा हेक्क्याड् पिनेबा ओःन्धाक् कुडिसिःक् काक् पाड्जुम्हाःओबा सेसेहुप्लक्हाःओ तुम्लाम्लोःबाहाः सेःक्युक् चोःक्मासि फाःआड् पक्थानेबरो ॥ 6 तुम्लाम्लोःबाड्ग फोत्या मेःन्नेबा नु थिक्लक् मेःत् केगप्पा पोःड्मा पोःड् ॥ हेक्क्याड् कुस्साःहाःआड् खर्मेन्दक्नु पाःन् मेड्घेम्मनाबा मेःन्, कर नसानिबा पोःड्माए पोःड्लो ॥ 7 थेआड्भेल्ले खुनेग निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुयाःम्बक् चोःक्मा लक् केघोःबरो ॥ हेक्केःल्ले खुनेग फोत्या मेःन्नेबा पोःड्माए पोःड्लो-आड्दिड् केलःबा नु हारा कुसिक् केबोःक्पा, थिः सिजड्वाःल्ले केमःबा, केआःम्बा, फेन् याःम्बक्लाम् याड् केधक्पा पोःड्मा मेनुःनेन्लो ॥

* 1:4 तितस-पावलरे कुमाड्सेवा याःम्बक्लाम् तितसरे ख्रिस्तओ नसानो चोगुआड् वये ॥ हेक्क्याड्सुनाइड् इड्भोःसे खुनेः पावलनु लाम्दिःक् चोगे ॥ क्रेत वागप्खाम्मो लाम्दिःक् चोःक्मा चुरेआड् ख्रिस्तानिहाः हाड्हाड् मेत्छे क्रेतो याःक्तेः फाःआड् पावलरे मेत्तु ॥

8 कर खुनेग तरे केदोःबा नु नुःबा पाःनहाः कुसिराः केधाड्बा पोःड्माए पोःड्लो ॥ हेक्क्याड् खुनेः निड्वाः हाङ्गेम्साबा, साम्योनिबा, सेसे नु हेन्थिम्बा पोःड्माए पोःड्लो ॥ 9 खुनेग हुःसिड्बा सेक्खास्मा पाःनजाक्को वाःमाए पोःड्, हेक्केलःरिक् खेल्ले वेःहाः सेक्खास्मा निसाम्लाम्बा हाङ्हाड् मेःपमासि नु खेन् निसाम् केअप्पाहाःरे खुनिः पेःन्दिःन् ओसेःन्धाक्मा सुक्तुसिःरो ॥

इड्लेक्के सिक्साम्बाहाः अप्मासि

10 थेआड्भेल्ले खेःपमो यरिक् युक्को मेन्युड्मनाबा नु पाःनफाःत्रेहाः, वेः इड्लेक् केमेःपपाहाः मेवाःरो ॥ खेड्हाःओ यरिक्तड्बाग यहुदि हर्दो हेक्मा थिम् नाःपमाए पोःड् लःरिक् केबाःपपासिरो ॥

11 खेड्हाःग स्वाःत् चोःक्मासिए पोःड्लो, थेआड्भेल्ले फेन् याःम्बक्लाम्बा याड्साकुन्धे थक्से खेड्हाःरे हुःमा मेननुःमनाबा निसाम् मेहुःरुसिर कुभा हिमसयड्हाः काक् फेत्मेलाःन्दुसिर मेयाक्लो ॥

12 हेक्क्याड् कङ्ग क्रेत केयुड्बाहाःरे आबाडे खुनिः खागेड्क्पाधिक्ले आप्फेःक् अक्खे पाःत्तुआड् वाः, “क्रेत केयुड्बाहाःग सदादिड् इड्लेक् केबाःपपा, खासिड् मेन्निःपमना ताम्भुड् थक्सा हेक्तड्बा हेक्क्याड् लेम्सुवाबा तःक् थेःक्के मेजोःक्लो ॥” 13 कन् पाःत्तेबा पाःनहाःग सेक्खाएरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले खेन् नसानिबाहाः आल्लसाड् नुःरिक्काड् नसाःन् चोःक्मा मेसुकतुर फाःआड् खेड्हाः साःरिक् फेःक्तेसेःओ ॥ 14 हेक्क्याड् सेक्खाःन् केअप्पा मनाहाःरे खुनिः इड्जाःड्डिन् नु यहुदि खेदाःहाः खेड्हाःरे खेम्मा मेलेरु मेदेःसुररो ॥

15 सेसे निड्वाः केगप्पा मनाहाःनु काक् पाःनहाः सेसे चोःक्लो, कर चिःन्जिःम्बा नु नसाःन् मेड्गपमनाबाहाःरे लागि थेःन्नाड् सेसे मेजोःक्किन्लो ॥ थेआड्भेल्ले खेड्हाःरे खुनिः निड्वाः नु खासिड्डिन्फेत्लाःरेआड् वाःरो ॥ 16 खेड्हाःरे निड्वाःफुमाड्डिन् कुसिड् निःतुम्बे लःरिक् मेबाःत्तु, कर आबाडे याःम्बक्कोलाम् मेनाःरुरो ॥ खेड्हाःग याम्गेसिड्बा नु इड्जाःड् इःपमा नाःपमा मेन्देमना मेजोःक्काड् नुःबा याःम्बक् चोःक्मा मेन्छुक्तुन्लो ॥

2

नसानिबाहाः नुःबा निसाम् हुःमासि

1 कर खेनेग सेक्खाबा नुःबा निसाम्बुड् लाःरुबा निसाम् हुःरेसेःओ ॥ 2 खदाक्मिहाःग लुम्लुम्बा पोःड्मा, तुम्याहाड् पोःड्मा लाःरुसिबा, इड्धाःड्साबा, निड्वाः हाङ्गेम्सिड् केजोःक्पा पोःड्मा, सेक्खाबा नसाःन् केगप्पा, वेःहाः लुड्माः केदुक्पा हेक्क्याड् नासि केधःप्पा पोःड्मा पोःड् मेत्तेसेःओ ॥

3 हेक्केलःरिक्के खदाक्मि मेन्छुमाहाः साम्निमा मेन्छुमाः, लाःरुसिमा नु चाःत्थिड्धाःड्साबा पोःड्मा पोःड् मेत्तेसेःओ ॥ खेड्हाःग मना मेन्जेड्मनामा नु चेःया मेम्बड्मनामा मेबोःड्ल पोःड्, थिः मसाड् पोःड्मा मेनुःनेन्लो ॥ हेक्क्याड् खेड्हाःरेग वेःहाः नुःबा याःम्बक् चोःक्मा हुःमासि पोःड्लो ॥

4 हेक्क्याड् खेड्हाःरे खुनिःनुःल्ले पाःक्मा मेन्छुमाहाःरे खुनिः येम्बाहाः नु हिन्जाःबित्छाहाः मिःमजि मेःपमासि, 5 निड्वाः हाङ्गेम्सिड् केजोःक्मा पोःड्मा नु सेसे केवाःमा, नुःरिक्काड् हिम्धाःड् केदक्मा पोःड्मा, वेःहाः लुड्माः केदुक्मा हेक्क्याड् खुनिः येम्बाहाःरे युक्को वाःमा पोःड् फाःआड् हुःमासि पोःड्लो ॥ हेक्केलःरिक् निड्वाःफु पाःनजाक्को आत्तिन्हाःरेआड् हिनाःम् चोःक्मा मेन्छुक्तुन्लो ॥

6 बा हेक्केलःरिक्के थाड्बेन्हाः निड्वाः हाङ्गेम्सिड् केजोःक्पा पोःड्मा पोःड् फाःआड् खाहुन् पिमासि पोःड्लो ॥ 7 खेनेः आप्फेःक्काड् नुःबा याःम्बक्किल्ले कुबि पोःक्खे, हेक्क्याड् केनिसाम्मो नोनिड्वाःसाबा नु ताःक्पोसाबा पोःक्खेओ ॥ 8 हेक्क्याड् आत्तिन्हाःरेआड् केजाःत्थि मेन्देःसुन्ल फाःआड् नुःबा पाःन् पारेःओ ॥ हेक्केलःरिक् बिफ्युड्बाहाःरेआड् आनिः तक्लेड्वाओ ताप्फेःम्बा पाःन् पाःपमा मेन्छुक्तुननाड् खेड्हाःरे खुनिः नाधरो ॥

9 सेवारोबाहाः खुनिः हिम्दाड्बाहाःरेन् इड्जाःड्गेम्बा पोःड्मा, काक् पाःन्नो खुनिः निड्वाः केदाःबा याःम्बक् चोःक्मा, याड्ना मुरादोमा मेनुःनेन फाःआड् हुःरेसेःओ ॥ 10 खेड्हाः मेन्घुःन्नेन्ल कर केरेक् पाःन्नो निड्वाःइरे खोःपतुसिबा मेबोःड्ल, अक्खेलःरिक् खेड्हाःरे मेजोगुबा

काक् याःम्बक्कोलाम् आनिः सेन्लपदाड्बा निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुयाःम्बेओबा निसाम्मिल्लेन् मिड्सोधाःड्सो पोःररो ॥

निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुलुङ्गुम्

11 केरेक् मेन्छाम् याप्मिहाःरे सेन्लप मेघोःसुर फाःआड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुलुङ्गुम्मिन् ओसेःन्धाक्तुसिआड् वाःरो ॥ 12 खेन् कुलुङ्गुम्लाम्बा कन् इक्सादिड् खाम्बेःकमो लायोबा हिड्मन् नु इक्सादिड्बा येमनिड्वाः तादाबा पाःन्हाः लेप्मादेःमा पोःड् फाःआड् आहुःसिड्डाड् कन् हिड्मन्नो निड्वाः हाङ्गेम्सिड्मा, कुदोःप्मा नु साम्योनिबा हिड्मन्नो हिड्मा फाःआड् ओःन्धाक् आजोःक्लो ॥ 13 हेक्केलःरिक् आनिः पयम् निड्वाःफुमाड्डिल्ले नु सेन्लपदाड्बा येसु ख्रिस्तरे मिमिदिड्नु कुयुःमेन् आहाङ्घुम्ल आवाःइल्ले आनिः हाङ्हाड्बा निड्साड्डिल्ले कुधिम् आवाःरो ॥ 14 आनिः काक् लायोलाम् थैःमासि, आबाडे सेसे कुमना चोःक्मासि हेक्क्याड् नुःबा याःम्बक् चोःक्मा कुसिक् केसम्बा चोःक्मासि फाःआड् आनिः लागि खुनेः आबाडे सिडुङ्जभा पोःड्से पिसिड्लो ॥

15 काक् युक्नु कन् पाःन्हाः हुःरेसेः, हाङ्हाड् मेत्तेसेः, हेक्क्याड् फेःक्तेसेः ॥ हेक्केलःरिक् आत्तिन्हाःरेआड् खेनेः कुनामेन्छाः केमेन्मेत्नेन्लरो ॥

3

नुःबनुःबा पाःन्हाः चोःक्मा

1 हाङ्गेजोःक्पाहाः नु सुहाङ्गुक्पाहाःरे खुनिः युक्को वाःमा पोःड्, इड्जाःङ्गेम्बा पोःड्मा पोःड् हेक्क्याड् आप्फाल्लेसाड् काक् परिक्लेन् नुःबा याःम्बक् चोःक्मा यारिप् पोःड्मा पोःड् फाःआड् नसानिबाहाः याम्मो मेत्तेसेःओ ॥ 2 हेक्क्याड् वेः आत्तिन् मनाहाःरेआड् चैःया पड्मा मेनुःनेन्, खेमा थक्मा मेनुःनेन्, कर वेःहाः लुड्माः तुक्मासि पोःड् हेक्क्याड् काक् मनाहाःनु नःमनःम्माड् वाःमा पोःड् लःरिक् खेड्हाः मेत्तेसेःओ ॥

3 थेआड्भेल्ले आनिःआड् थिक्लेड् अदड् नु इड्जाःङ् इःप्मा नाःप्मा मेन्देम्मनाबा, इड्लेक्के, याम्निड्वाः तादा नु याम् तादारे आयुक्तेआड् आवयेरो ॥ हेक्केलःरिक् सिक् पोःक्मा नु नाहेम्माओ आवये, हेक्क्याड् मनाहाः आजिःत्तुम्सिममाड्आवयेरो ॥ 4 कर आनिः सेन्लपदाड्बा निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनुःमान् नु मनाहाः लुड्माः तुक्तुसिबेन्थाःम्सिड्डिल्ले 5 खुनेः आनिः ताड्आसेःपतेरो ॥ कङ्ग आनिः आजोगुम्बा नुःबनुःबा साम्योनिबा याःम्बक्किल्ले पोःक्खेबा मेःन्लो, कर खुनेः आप्फेःक् लुड्माः आदुक्तेबाल्ले चोगुल्ले ताड्आसेःपतेबरो, हेक्क्याड् सेसेमाड्लाम्बा निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसड् मना चोःक्से आनिः लायोःन् वाहप्तुआड् कुसड् हिड्मन् आबिरेरो ॥ 6 हेक्केलःरिक् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाः हन्दुआड् आनिः सेन्लपदाड्बा येसु ख्रिस्तलाम् सेसेमाड्डिल्ले आनिःओ पाङ्घु 7 हेक्केलःरिक् साःरिक् लुड्माः आदुक्तेबाल्ले चोगुल्ले आप्तिक् मेःन्नेबा आजोगेआड् मेन्नुपमनाबा हिड्मन्लेन् सेक्खा निड्साड् केजोःक्पा नु लक् केघोःबा पोःड्मा आसुक्तुम्लो ॥ 8 कन् पाःपमनाबान् सेक्खाएरो ॥ कन् पाःन्हाःओ चक्मेल्लए पत्छेःओ, हेक्केलःरिक् निड्वाःफुमाड्डिल्लेन्साःन् केजोःक्पाहाःरे सिड्सिड्डाड् नुःबा याःम्बक् चोःक्मा पोःड्लो ॥ कन् पाःन्हाःग काक् मेन्छाम्गेन् याप्मिरे लागि नुःबा नु कुभाः केबिबा पाःन्लो ॥

9 कर अदड् पाःन्धङ्हाः, केःम् केःम्बा मिड्साहाःरेन् पाःन्धङ्हाःलाम् लाःत्लाःत् वयेम्मेःओ, हेक्क्याड् मोसारे कुसाम्योथिम्मिल्ले कुयाःम्बेओ खेमाः मेजोगेम्मिन्नेःओ, थेआड्भेल्ले कङ्ग ओगप् मेम्बोःड्मना नु इन्धाःङ् मेःन्नेबा पाःन्लो ॥ 10 हेक्केलःरिक् खेमाः केभोःड्बाहाः निलेड् थारिक् साम्दिड् पिरेसेः, हेक्केसाड् खेमाः फोःड्मा मेल्लेरुन्ने फाःग्र खेन् मनाहाःनु माःड्घा वयेःओ ॥ 11 हेक्क्याड् मनाहाःग फेत्केलाःबा नु लायोबा मेजोःक्लो, हेक्क्याड् खेड्हाः खुनिः आबाडे लायोःल्ले थिक्तुसि फाःआड् कुसिड्निःतेःओ ॥

कुनुप्मा सुजा

12 इङ्गाऱ आर्तिससेन् मेःन्छाङ् तुखिकसेन् खेनेऱओ पाङ्घुङ्लो ॥ खेङ्हाऱओ लत्छाःन् केत्नुमेःन्ने खेनेऱ केसुकसुक निकोपोलिस येक्यक्को फेम्मा तम्सिन् चोगेऱओ, थेआङ्भेल्ले चुङ् वाःम्माओबा ताप्फेःम्बा वानाम्मिल्ले चोगुल्ले इङ्गाऱ खेप्पोए वाऱमा निःन्धो चोगुङ्ङाङ् वाऱआरो ॥

13 कुभाङ्सेम्बा जिनसेन् नु अप्पोलोसेन् खुन्छिऱ लाम्दिःक्को थेआङ् केसाक्पाओ मेधासिन्ल फाऱआङ् कुभाऱ पिरेसेऱओ ॥ 14 हेक्क्याङ् आनिऱ मनाहाऱरे नुःबा याःम्बक् चोःक्मा नु सेक्खाए केसाक्पाओ केधाःबाहाऱ कुभाऱ पिमासि मेहुऱसिङ्लरो ॥ खेङ्हाऱ इरेम्डरेम् लऱरिक्मेन्वाऱनेन्लरो ॥

15 इङ्गाऱनु केवाऱबा काक् नसानिबा फुऱनुसाऱहाऱरे खेनेऱ सेवा केम्हाक्तेआङ् वाऱरो ॥ हेक्क्याङ् याप्मि मिःम्जि केमेप्पा फुऱनुसाऱहाऱ आनिगे सेवा वाऱमु मेत्तेसेऱओ ॥ निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुलुङ्गुम्मिन् खिनिऱनु वाऱर फाऱआङ् इङ्गाऱ तुवा चोःक्कारो ॥

पावलरे फिलेमोनेन् हाक्तुबा सक्इङ्घड् निःसुम्

फिलेमोनेन् कुइङ्गेसेबा नसानिबा वये हेक्क्याड् खुनेङ्ग कलस्सि येक्यक्पा नसानिबा वयेबिला ॥ ओनेसिमसेन् कुसेवारोबा वये, हेक्क्याड् कुन्दाङ्बाल्ले कुहिम्मोलाम् खेत्छिड् पेआड् रोम येक्यक्को केरे ॥ खेपमो खुनेङ्ग सेःक्युकमिबा पावलेन् तुमुआड् वयेरो ॥ खेन् येममो पावलेन् कुनसाःन्निल्ले चोगुल्ले पुङ्गलाहिम्मो साक्पा थयेआड् यागे ॥ पावलरेए ओनेसिमसेन् दाड्बा येसु ख्रिस्तओ तारुआड् वयेरो ॥ कन्सक्इङ्घड्डो पावलरे फिलेमोनेन् केसेवारोबा ओनेसिमसेन् खेनेङ्गओ पाङ्घुङ्गल पत्तारो, खेल्ले याःम्बक् फेःन्दुआड् वाङ्गे फाङ्ग लेपमि पिरेङ्गओ हेक्क्याड् सेवारोबा हेक्के मेःन्, कर नसानिबा हेक्के लाङ्गदाःक्तेङ्गओ लङ्गरेक् पेलि फाक्तुरो ॥

थामिङ्

निःसुम् नु सेवा १-३

पावलरे फिलेमोनेरे कुनारा फोःसुबा ४-७

ओनेसिमसरे लागि पेलि ८-२२

कुनुपमा सेवा २३-२५

पावलरे कुसेवा

1-2 आन्छिगे मिःम् चुम् नु सोसोरिक् माङ्सेवा केजोःक्पा फिलेमोन,* आनिङ्ग नसानिमा नुसाङ्ग अप्फिया, आन्छिगेनु माङ्सेवा केजोःक्पा* अर्खिपस हेक्क्याड् केहिम्मो केजुम्बा सेसेहुप्लक्कोबा मनासे, ख्रिस्त येसुरे कुयाःम्बेओ सुनाङ्ग सेःसुङ्गिल्ले पुङ्गलाधाबा केबोःङ्बा इङ्गाङ्ग पावल नु आनिङ्ग नुसाङ्ग तिमोथिरे कन्सक्इङ्घड्डिन् हाक्कासिगेरो ॥

3 आनिङ्ग पानुदिङ्ग पाः निङ्गवाङ्गफुमाङ्गिल्ले हेक्क्याड् दाड्बा येसु ख्रिस्तरे लुङ्गुम् नु सनारुङ्ग ख्रिनिङ्ग केबिरिङ्ग ॥

फिलेमोनेरे लागि पावलरे चोगुबा तुवा

4 आन्साङ्ग फिलेमोनेन्, खेनेङ्ग केलाङ्गि तुवा चोःक्काल्ले इङ्गाङ्ग सेवा चोगुङ्ग निङ्गवाङ्गफुमाङ्गिल्ले सदादिङ्ग नोगेन् पिरुङ्गलो, 5 थेआङ्गभेल्ले खेनेङ्ग दाड्बा येसु ख्रिस्तेन्केजोगुबा केधुम्बा नसाःन्निल्ले कुयाःम्बेओ नु निङ्गवाङ्गफुमाङ्गिल्ले केरेक् सेसे कुमनाहाङ्ग लुङ्गाङ्ग केदुक्तुसिबा पाःन्हाङ्ग इङ्गाङ्ग खेप्सुङ्गडाङ्ग वाङ्गारो ॥ 6 खेनेङ्ग केनसाःन्निन् वेङ्गहाङ्ग केजेक्तुसिल्ले ख्रिस्तरे आबिरेबा काक् मुङ्गसाम्हाङ्ग नुःरिक्काङ्ग कुसिङ्ग निःपमा केसुक्तुर फाङ्गआङ्ग तुवा चोःक्कारो ॥ 7 आन्साङ्गए, खेनेङ्ग लुङ्गाङ्ग केदुक्तुसिबाल्ले इङ्गाङ्ग साङ्गरेक् सःत्ताङ्ग हेक्क्याड् आःन्छिङ्गमा खोःसुङ्गडाङ्ग वाङ्गरो, थेआङ्गभेल्ले निङ्गवाङ्गफुमाङ्गिल्ले काक् सेसे कुमनाहाङ्ग हाङ्गहाङ्ग केजोगुसिआङ्ग केवाङ्गरो ॥

ओनेसिमसरे कुलाङ्गि पावलरे कुबेलि

8 हेक्केःल्ले इङ्गाङ्ग ख्रिस्तओ केवाङ्गबा आयुक्लाम् खेनेङ्ग थेमा चोःक्मा पोःङ्ग फाङ्गआङ्ग इङ्गजाःङ्ग पिमा सुक्नेसाङ्ग, 9 इङ्गाङ्ग खदाक्मि पावल, आल्लो ख्रिस्त येसुरे कुबुङ्गलाथाबा केबोःङ्बाल्ले, आनिङ्ग लुङ्गाङ्ग तुक्सिङ्गमाल्ले चोगुल्ले खेनेङ्ग पेलि फाक्नेङ्गरो ॥ 10 ओनेसिमसेन् लुङ्गाङ्ग तुक्तेङ्गओ फाङ्गआङ्ग इङ्गाङ्ग खेनेङ्ग पेलि फाक्नेङ्गरो ॥ खुनेङ्ग पुङ्गलाहिम्मो यागाङ्गिल्लेए ख्रिस्तओबा नसाःन्नो तारुङ्बाल्ले चोगुल्ले आस्साः कुङ्गसिःक् पोःक्खेआङ्ग वाङ्गरो ॥ 11 उन्छोःन् ओनेसिमसेङ्ग* खेनेङ्ग केलाङ्गि थेआङ्ग याःम्बक् मेम्बिमनाबा वये, कर आल्लग आन्छिङ्ग नेपमाङ्गले लागि याःम्बक् केबिबा पोःक्खेआङ्ग वाङ्गरो ॥

* 1:1-2 फिलेमोन-खुनेङ्ग कलस्से येक्यक्को केयुङ्गबा लत्था नसानिबा वये ॥ * 1:1-2 आन्छिगेनु माङ्सेवा केजोःक्पा-ग्रिक् पाःन्दाङ्गो “सोसोरिक् याःम्बक् केजोःक्पा थक्सुबा” पोःङ्ग ॥ * 1:11 ओनेसिमस-कन्मिङ्गफाङ्गन् “याःम्बक् केबिबा” पोःङ्ग ॥

12 इङ्गाण खेन् साणरिक् लुङ्माण तुक्तुङ्बा मनाःन् खेनेणओ याङ्ना पाङ्घुङ्डाङ् वाणआरो ॥
 13 सेक्खाःल्ले खुनेणग इङ्गाण कप्पा आसिराण थाङ्गेआङ् वये, थेआङ्भेल्ले सुनाइङ् सेःसुङ्बाल्ले चोगुल्ले पुङ्लाहिम्मो साक्पा थ्याङ्डाङ् याक्काल्ले खेनेण केलेक्वा खुनेण फाणमा सुक्ताङ्बारो ॥
 14 कर खेनेण केजोगुबा नुःबा याःम्बक्किन् साक्केल्लेक्काङ् मेःन्, कर आबाङ्गे केनिङ्वाणलाम्बा पोःङ्गल फाणआङ् खेनेण कन् पाःन्नो केनिङ्वाण मेःन्ने इङ्गाण थेआङ् चोःक्का आनिङ्वाण होःप्लो ॥
 15 खुनेणग सदादिङ्गले लागि खेनेणओ याम्मो नुःङ्मा ताःमा फाणआङ्गे सप्फारे लागि खेनेणनु सेन्देबारेत्तछ! 16 आल्ल खुनेणग योःक्का हेक्के मेःन्लो, कर खेननुःल्लेआङ् यरिक् आनिण नसानिबा नुसाण पोःक्खेआङ् वारो ॥ खुनेणग इङ्गाण लुङ्माण तुक्तुङ्बाननुःल्लेआङ् खेनेण नासिङ्गेण् थक्को नु दाङ्बाओ साणरिक् लुङ्माण केदुक्तुबा नुसाण पोःक्खेआङ् वारो ॥

17 खेल्ले चोगुल्ले खेनेण इङ्गाण आबाङ्गे केन्जुम् केङ्गताने फाणग्र इङ्गाण खेनेणओ ताआल्ले लाङ्गदाःक्का केबिआबा कुइसिःक्के खुनेणआङ् लाङ्गदाःक्का पिरेणओ ॥ 18 खेल्ले पाःन् फेःन्दु केबिरेआङ् वार इण खेनेण केसिङ्गनाःत् हुङ्मा कत्तुणे फाणग्र इङ्गाण आमिङ्गो सापत्ते युक्खेणओ ॥
 19 इङ्गाण पावलरे हुङ्गुङ् पिने फाणआङ्गाप्फेःक् आहुक्किल्ले कन् सापत्तुङ्गल पत्तारो ॥ खेनेण आबाङ्गेआङ् ख्रिस्तओ कुसङ्ग हिङ्गमन् इङ्गाणलाम्बा केघोःसु केलणबान् निङ्वाण मेभेःत्तेणनेणओ ॥

20 आन्साणए, दाङ्बाओ खुनेण लाङ्गदाःक्ताङ्ग पिराङ्गेण, हेक्केलणरिक् ख्रिस्तओ इङ्गाण हाङ्हाङ्ग मेत्ताङ्गेणओ ॥ 21 इङ्गाण सापत्तुङ्गल पत्ताल्लेसा पेलि फाक्केबान् निस्से केजोगुण, हेक्क्याङ्ग खेननुःल्लेआङ् यरिक् केजोगुण फाणआङ् निःसुङ्गलो ॥

22 हेक्क्याङ्ग लत्छा पाःन् वार-इङ्गाण आयुङ्गारे लागि याक्फाधिक् यारिप् चोगाङ्ग पिराङ्गेण, थेआङ्भेल्ले केजोगुबा तुवाःल्ले चोगुल्ले खेनेणओ नुःङ्गडा ताआबि केलणबा निङ्गसाङ्ग चोगुङ्गडाङ्ग वारो ॥

कुनुप्पा सेवा

23 ख्रिस्त येसुओ इङ्गाणनु पुङ्लाहिम्मो साक्पा केधाःबा इपाफ्रासरे खेनेण सेवा केहाक्तेआङ्ग वारो ॥ 24 हेक्केलणरिक्के इङ्गाणनु सोसोरिक् याःम्बक् केजोःक्का मर्कुस, अरिस्तार्खस, देमास नु लुकारेआङ्ग सेवा केम्हाक्तेआङ्ग वारो ॥ 25 दाङ्बा येसु ख्रिस्तर कुलुङ्गुम्मिन् खेनेणनु वारो ॥

हिब्रूहाऱे लागि सक्इङ्घड् निःसुम्

कन् सक्इङ्घड्ङिन् आत्तिन् सेसेहुप्लक्ले लागिआङ्साप्टेबा मेःन्, कर कुभा नसानिबा लक्हाऱे लागि साप्टेबारो ॥ नसानिबाहाऱे खुनिऱ तक्लेङ्वाओ साऱरिक् निङ्घुम्मिन् पोःरेर पत्छेबाल्ले चोगुल्ले नसानिबाहाऱे येसु ख्रिस्तेनमेजोगुबा खुनिऱ नसाःन्निन् मेलेरु मेदेःसुबि फाऱआङ् किःमान् वये ॥ खेल्ले चोगुल्ले खेन् नसानिबाहाऱ हाङ्हाङ् नु आःन्छिङ्मा पिमासि हेक्क्याङ् येसुःन्ने आलेक्खा निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्लेन् निःगेधाःप्पा निस्सेबा कुबि कुइत्छाप्लो फाऱआङ् कन् सक्इङ्घड्ङिन् साप्टेबारो ॥ कन् पाःन्निन् निःन्धो चोःक्मारे लागि सक्इङ्घड् केसाप्पाल्ले कन् सुम्सि केयेक्पा पाःन्हाऱ चेक्खुर साप्टुरो-

- (क) येसुःन् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्लेन् मेन्नुपमनाबा आबुगेन् कुस्साःरो, हेक्क्याङ् खुनेऱ काक् इनोगेन् तुक्खेहाऱ थरुआङ् पानुदिङ् पाः निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुइङ्जाःङ्ङिन् तेन्दिङ् चोःक्मा हुऱसिङ्लो ॥ येसुःन् निङ्वाऱफुसाः वयेबाल्ले चोगुल्ले काक् माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱ, माङ्लाङ्बाहाऱ हेक्क्याङ् मोसाःन्नुःल्लेआङ् यम्बा चोःक्लो ॥
- (ख) निङ्वाऱफुसाः येसुःङ्ग मेन्नुपमनाबा निङ्वाऱफुसाम्बारो, हेक्क्याङ् तगिबा माङ्हुपपोबा निङ्वाऱफुसाम्बाहाऱनुःल्लेआङ् यम्बा चोःक्लो ॥
- (ग) आनिऱ मानिङ्वाऱफुसाम्बा येसुरे नसानिबा आत्तिन्छाङ् लायोलाम्, किःमालाम्हेक्क्याङ् सिःमेन्लाम्बा ताङ्सेःप्टुरो ॥ कन् पाःन्निङ्ग यहुदि साम्योथिम् नु थक्सा सिदुङ्जभा चोःक्मा थिम्लाम्बा तगिसा ओसेःन्दाङ् पोःक्खे चुरेआङ् वयेरो ॥

नाःत्ला थिक्-थिक्को (११) सक्इङ्घड् केसाप्पाल्ले हेन्निःप्पाहाऱ इस्राइलि साप्टुन्धुम्मोबा केङ्बा नसाःन्साबा मनाहाऱे कुबि पिरुसिर नसाःन्लाम्मे हिङ्मा पोःङ् लऱरिक् पेलि फाक्तुसिरो ॥ हेक्क्याङ् नाःत्ला थिक्-नेत्तो (१२) सक्इङ्घड् केसाप्पाल्ले येसुःन् ओमेत्तुम्, कुनुपमो थारिक् नसाःन्नो केधुम्बा पोःक्खि हेक्क्याङ् आक्खेन् इनोगेन् तुक्खे नु निङ्घुम् तासाङ् नसाःन्नो लिङ्बित्ताङ् वाऱमा पोःङ् फाऱआङ् हाङ्हाङ् मेत्तुसिऱरो ॥ कन् सक्इङ्घड्ङिन् सुजा नु साम्दिङ्गेन् पाःन्सुत्लाहाऱनु नुप्लो ॥

थामिङ्

- निःसुम्-ख्रिस्तेन्निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले सेक्खाबा कुनाइबेःक् १.१-३
ख्रिस्तेन्माङ्लाङ्बाहाऱनुःल्लेआङ् पयम् यम्बा चोःक् १.४-२.१८
मोसाःन् नु यहोसुःन्नुःल्लेआङ् ख्रिस्तेन्पयम् यम्बा चोःक् ३.१-४.१३
ख्रिस्तेन्केरेकनुःल्ले पयम् यम्बा निङ्वाऱफुसाम्बा चोःक् ४.१४-७.२८
ख्रिस्तेऱे चोगुबा माङ्हेक्किन्पयम् यम्बा चोःक् ८.१-९.२२
ख्रिस्तेन्सिदुङ्जभा पोःक्खेबान् पयम् यम्बा चोःक् ९.२३-१०.३९
नसाःन्निन् काकनुःल्लेआङ् केयेक्पा चोःक् ११.१-१२.२९
निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाऱ ताःमा पिमा १३.१-१९
कुनुपमा तुवा नु पाःन्जाक्हाऱ १३.२०-२५

निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् आबुगेन् कुस्साःलाम् पाःत्

१ उन्छेःन् निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱलाम्बा आनिऱ सुधेबा ताक्थेबाहाऱनु यरिक्लेङ् परिक् परिक्लाम्बा पारेरो ॥ २ कर आल्ल कन् कुनुपमा येन्हाऱओग खुनेऱ आबाडे आबुगेन् कुस्साःलाम्बा आनिऱनु पारेआङ् वाऱरो ॥ आबुगेन् कुस्साःङ्ग खुनेऱ काक् पाःन्नो लक् केघोःबा चोगुआङ् खुनेऱलाम्बाए काक् नावागेन् चडःत्तिन्नाङ् नेस्सुरो ॥ ३ कन् आबुगेन् कुस्साःल्लो

निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमिदिड्डिन् लेक्लो हेक्क्याड् आबुगेन् कुस्साःन् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसुत्नाःल्ले कुइत्छाप्लो ॥ हेक्क्याड् खुनेऱ मुक्साम्गेन् कुबाःन्जाक्लाम्बा इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा काक् पाःन्हाऱ वाऱर याःन्दुऱरो ॥ खुनेऱ मेन्छाम् याप्मिहाऱ लायोलाम् सेसेसाड्साड् पोःड्मा तड्गाम् चोगुआड् साड्ग्राम्पेदाड्डी मिमिदिड्गेन् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुजुप्साड् लेप्माड् युड्सिड्लो ॥

ख्रिस्तेन्माड्लाड्बाहाऱनुःल्लेआड् पयम् यम्बा चोःक्

4 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आबुगेन् कुस्साःन् माड्लाड्बाहाऱनुःल्लेआड् पयम् यम्बा चोगुआड् वाऱ ॥ हेक्केलऱरिक्के निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खेड्हाऱरे खुनिऱ मिड्डिन्नुःल्लेआड् यम्बा मिड् खुनेऱ पिरुआड् वाऱरो ॥ 5 थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आप्फाल्लेआड् माड्लाड्बाहाऱ अक्खेलऱरिक् मेमेत्तुन्छिन्,

“खेनेऱग इड्गाऱ आबुगेन् आस्साःने फाऱआड् इड्भोःसुड्लो, आड् इड्गाऱ खेनेऱ पानुदिड् केम्बा पोःक्खाड्डाड् वाऱआरो ॥”*

याम्मो निड्वाऱफुमाड्डिल्ले अक्खे पाःत्तु,

“इड्गाऱग खुनेऱ पानुदिड् कुम्बा पोःड्डारो, हेक्क्याड् खुनेऱ आबुगेन् आस्साः पोःड्लो ॥”*

6 हेक्क्याड् निड्वाऱफुसाःन् इक्सादिड् खाम्बेःक्मो तारुल्ले खुनेऱ अक्खे पाःत्तुऱ,

“निड्वाऱफुमाड्डिल्ले काक् कुमाड्लाड्बाहाऱरे खुनेऱ सेवा मेजोगुरो ॥”*

7 हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले माड्लाड्बाहाऱरे खुनिऱ याःम्बेओ अक्खे पाःत्तुऱ,

“इड्गाऱग आमाड्लाड्बाहाऱ सुरित् केजड् चोगुड्सिड्, हेक्क्याड् आसेवारोबाहाऱ मिराःक् चोगुड्सिड्लो ॥”*

8 कर खुनेऱ आबुगेन् कुस्साःल्ले कुयाःम्बेओ अक्खे पाःत्तु, “निड्वाऱफुमाड्डे, खेनेऱ केहाड्जुमिड्ग सदादिड् वाऱरो ॥ हेक्क्याड् खेनेऱ केहाड्त्क्काःतिल्लेग केमनाहाऱओ साम्योनिमान्नु हाड् केजोगुरो ॥ 9 खेनेऱ साम्योनिमान् मिःमजि केमेत्तु हेक्क्याड् ताप्फेःम्बान् केजिःत्तुआड् वाऱ ॥ खेल्ले चोगुल्ले खेनेऱ केनिड्वाऱफुमाड्डिल्लेग सःत्तेआड् निःड्गेःल्ले माड्थुक्मा केबिरेआड् केन्जुम्हाऱनुःल्लेआड् थाःड् केयुक्खेरो ॥”*

10 खुनेऱ याम्मो पाःत्तुऱ,

“यहवे दाड्बे, तोलिड्सोमुओ खेनेऱग इक्सादिड् खाम्बेःक्माल्लेन् नेम्भोगेन् पाड्यक् केनेस्सु हेक्क्याड् तरःड्दिड्ताड्साक्किन् केहुक्किल्ले केजोगुरो ॥ 11 खेड्हाऱ मेमेक् मेबेःक् कर खेनेऱ सदादिड् केवाऱरो ॥ खेड्हाऱग चाड्देःत् कुडिसिःक् मेयःत् मेदेःड् मेबेःक्लो ॥ 12 खेनेऱ लगेःत्तिन्कुडिसिःक् खेड्हाऱ केभाक्तुसिरो हेक्क्याड् कुद्रेःक् चाड्देःत् कुडिसिःक्के खेड्हाऱ लाप्केभुसुसिरो ॥ कर खेनेऱग आप्फाल्लेआड् केन्लेक्सिड्डिन् हेक्क्याड् खेनेऱ सदादिड् कुहिड्वेत् केवाऱरो ॥”*

13 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आबुगेन् कुस्साःन् कुडिसिःक् आत्तिन् माड्लाड्बाहाऱआड् अक्खेलऱरिक् मेमेत्तुन्छिन्लो,

“खेनेऱ केनिड्मिहाऱ केयुक्को मेन्दाःत्छिड्डे थारिक् आजुप्साड् लेप्माड् युडेऱओ ॥”*

14 कर माड्लाड्बाहाऱग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेन्लप् पिरुसिबाहाऱरे खुनिऱ लागि माड्सेवा केजोःक्पा साम्सिरक्लो ॥

2

पयम् सेन्लप्

* 1:5 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् २.७ * 1:5 २ साम्एल ७.१४, १ साम्मुन्धुम् १७.१३ * 1:6 साम्योथिमिड्जाःड् ३२.४३ * 1:7 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् १०४.४ * 1:9 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् ४५.६-७ * 1:12 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् १०२.२५-२७ * 1:13 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् ११०.१

1 खेल्ले चोगुल्ले आनिऱ आघेपसुम्बा येसुरे कुयाःम्बेओबा सेक्खाःन् आल्लसाड् यरिक् नुःरिक्काड् निड्वाऱ पिमाए पोःड्लो, मेःन्ने फाऱग्र आनिऱ खेपमोलाम् आलेःड् आबेःक्लो ॥
 2 थेआड्भेल्ले माड्लाड्बाहाऱरे इड्मेभोःसुबा इड्घड्डिन् सेक्खा पोःक्खेआड् वाऱ, हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले पाःन् केभेःम्बाहाऱ नु इड्जाःड् खेममा मेन्देम्नाबाहाऱ केरेक् खोःमा केबोःड्बा खुम्दिड् पिरुसि ॥ 3 आनिऱआड् कन् पयम् यम्बा सेन्लपपिन् आनाऱरुम्ने फाऱग्र आक्खेलऱरिक् ताड्मा आसुकपाबे? कन् सेन्लपपिन् दाड्बाल्ले आबाडे काक्नु तगि इड्भोःसुआड् वये, हेक्क्याड् खुनेऱलाम् केघेम्बाहाऱरे कन् पाःन्निन् आनिऱ निःन्धो आमजोगे आमबिरेआड् वाऱरो ॥
 4 निड्वाऱफुमाड्डिल्लेआड् खुनेऱ चोगुबा मिक्सेःन्हाऱ नु निड्वाऱ केमाबा याःम्बक्हाऱलाम्बा हेक्क्याड् आबाडे कुनिड्वाऱ कुइसिःक् नसानिबाहाऱ हाःत्तुसिबा सेसेमाड्डिल्लेन् पर्धाःम्हाऱलाम्बा कन् पाःन्निन् निःन्धो चोगुरो ॥

सेन्लपपो लाम्गेलोःबा

5 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आनिगे पाःत्तुम्बेबा कन् केदाःबार केबपपा इक्सादिड् खाम्बेःक्मान् माड्लाड्बाहाऱरे खुनिऱ युक्को मेबिरुन्छिन्लो ॥ 6 कर साम्योसाप्लाओ थिक् तेन्नो अक्खेलऱरिक् साप्लेआड् पत्,

“मनाःन् थेआड् निड्वाऱ केडःत्तुबे, इग्र मेन्छाम् यापमिःन् हाःत्ताड् कमब्राड् केमेत्तुबे? 7 खेड्हाऱग माड्लाड्बाहाऱनुःल्ले च्यऱरक् योयोक् केजोगुसि, खेड्हाऱ मिमिदिड् नु मिड्सो इड्धाःड्ले तिचःन् केघुःक्तुसिरो ॥ 8 हेक्क्याड् काक् पाःन्हाऱ खेड्हाऱरे खुनिऱ युक्को केयुक्खुरो ॥”
 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले काक् पाःन्हाऱ खेड्हाऱरे खुनिऱ युक्को युक्खुल्ले खुनेऱ कुयुक्को मेदारुन्बा थेआड् होःप्लो ॥ हेक्केसाड् कन् येम्मो काक् पाःन्हाऱ खुनिऱ युक्को वाऱबा आन्निःसुम्निन्लो ॥
 9 कर आनिऱ येसुःन् आनिःसुम्लो ॥ खुनेऱग माड्लाड्बाहाऱनुःल्लेआड्च्यऱरक् योयोक् वये, आल्लग खुनेऱ सिःमेन्नो तुक्खे च्येबाल्ले चोगुल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मिमिदिड् नु मिड्सो इड्धाःड्लिल्लेन्तिचःन् खुःक्तुआड् वाऱ ॥ हेक्केलऱरिक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुलुड्गुम्लाम् खुनेऱ काक् मेन्छाम् यापमिरे लागि सिःमेन् साररुरो ॥ 10 काक् पाःन्हाऱग निड्वाऱफुमाड्डिल्लेन्लो, हेक्क्याड् काक् पाःन्हाऱग कुमुक्साम्लाम्बा नावागेन् चडःत्तिन् नेस्सेबारो ॥ खेल्ले चोगुल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले येसुःन् इनोगेन् तुक्खेलाम्बा कुलिड्धो केत्तुल्ले नुःबा नु कुदड्बा पाःन् चोगुरो ॥ हेक्केलऱरिक् येसुरे यरिक् मुऱइदाड्साहाऱ सेन्लपपो लाम्गेलोसुसिऱआड् कुमिमिदिड्डिल्लेन् लक् केघोःबा मेबोःक्खेरो ॥

11 मनाहाऱ लायोलाम् सेसे केजोःक्पा येसुःन् नु सेसे केबोःड्बाहाऱग लत्थिक् हिम्सयड्सिरो, खेल्ले चोगुल्ले खेड्हाऱ आन्साऱसि मेपमासि खुनेऱ मेनुःन्नेन्लो ॥ 12 खुनेऱ निड्वाऱफुसाम्लो सुम्मो अक्खेलऱरिक् निड्वाऱफुमाड्डिन् मेत्तुऱ,

“इड्गाऱ केमिड्डिन् आन्साऱसि इड्भोःसुड्सिड्लो, हेक्क्याड् केमना लुम्मो इड्गाऱ नेम्भोगेन् केनारा फोःसुड्लो ॥”*

13 हेक्क्याड् याम्मो पाःत्तुऱ,

“इड्गाऱ निड्वाऱफुमाड्डो नसाःन् युक्खुड्लो ॥”

खुनेऱ याम्मोआड् पाःत्तुऱ,

“इड्गाऱ कपमो निड्वाऱफुमाड्डिल्ले पिराड्बा मनाहाऱनु वाऱआरो ॥”*

14 खेन् मनाहाऱरेग नासिड्गेन् थक् मेगत्तुबाल्ले चोगुल्ले येसुःन्नाड् खेड्हाऱ हेक्केए पोःक्खेरो ॥ हेक्केलऱरिक् आबाडे कुसिःमेन्लाम्बा सिःमेल्लेन् मुक्साम् केगपपा माफेन्साम्मिन् मेम्भै चोगु ॥

15 हेक्क्याड् सिःमेन्नु केगिःबाहाऱरे खुनिऱ किःमेल्ले हिड्हिड् थारिक् योःक् चोगुसिबाहाऱ चोःक्युम्भो पिमासि फाऱआड् खुनेऱ हेक्के चोगुबारो ॥

* 2:8 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् ८.४-८

* 2:12 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् २२.२२

* 2:13 यसेया ८.१७-१८

16 सेक्खाःल्लेग खुनेः माङ्लाङ्बाहाःग मेःन्, कर अब्राहामरे कुमुःइदाङ्साहाःने कम्बाङ् मेत्तुसिःरो ॥ 17 खेल्ले चोगुल्ले खुनेःग निङ्वाःफुमाङ्डिन् सेवा केजोःक्पा लुङ्गुम्साबा नु नसाःन्साबा मानिङ्वाःफुसाम्बा पोःङ्से काक् परिक्ले आनिः हेक्के पोःङ्मा पोःक्खेरो ॥ हेक्क्याङ् आनिः लायोःल्लेन् लेप्मि पिमा केसुकपा सिदुङ्जभा पोःक्खेरो ॥ 18 खुनेः हङ्साःमो थ्येआङ् आबाडे तुक्खे च्येबाल्ले चोगुल्ले हङ्साःमो केधाःबाहाःग खुनेः कुभाः पिमा सुक्तुसिःरो ॥

3

ख्रिस्तेन्मोसाननुःल्लेआङ् पयम् यम्बा चोःक्

1 खेल्ले चोगुल्ले आमिःम् फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले आबाडे सेसे कुमना पोःङ्माआङ् साङ्ग्राम्पेदाङ् पेःक्मा लक् केघोःसुम्बाल्ले चोगुल्ले आनिः सेःक्युकमिबा नु मानिङ्वाःफुसाम्बा फाःआङ् तेन्दिङ् आजोगुम्बा येसुःन् निङ्वाः इःत्तेम्मेःओ ॥ 2 मोसाःन्* निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले काक् कुहिम्सयङ्डो नसाःन्साबा पोःक्खेबा कुइसिःक् येसुःन्नाङ् खुनेः सेःक्युक केजोःक्पाल्लो ताःक्पोसाबा पोःक्खे ॥ 3 हिम्मिननुःल्लेआङ् हिम् केजोःक्पेन्साःरिक् मिङ्सो इङ्धाःङ् पिमा लाःरुबा कुइसिःक्के येसुःन् मोसाःन्नुःल्लेआङ् मिङ्सो इङ्धाःङ्साबा पोःक्खेरो ॥ 4 केरेक् हिम्हाःग मनाहाःरे मेजोगुबारो, कर काक् पाःन्हाः केजोःक्पाङ्ग निङ्वाःफुमाङ्डिन्नेरो ॥

5 आल्ल मोसाःङ्ग केदाःबा येम्मो पाःप्मा केबोःङ्बा पाःन्निल्ले कयाःम्बेओ पाःप्मा फाःआङ् खुनेः निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले काक् कुहिम्सयङ्डो नसाःन्साबा सेवारोबा वयेरो ॥ 6 कर ख्रिस्तेङ्ग निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुहिम्सयङ्डो नसाःन्साबा आबुगेन् कुस्साःरो ॥ ख्रिस्तओबा आनिः आजोगुम्बा निङ्साङ्डिन् मेःल्लेत्ते हाङ्हाङ्डाङ् आवाःने फाःग्र आनिःआङ् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुहिम्सयङ्डोबासिरो ॥

निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुमनाहाःरे खुनिः नाःम्सिङ्मान्

7 खेल्ले चोगुल्ले सेसेमाङ्डिल्ले अक्खेलःरिक् पाःत्तुबा हेक्के, “आइन् खुनेः कुइक्लाःन् केघेप्सुम्मिल्ले 8 एःक्सादेन्नो इस्राइलिहाःरे निङ्वाःफुमाङ्डिन् हङ्मेसाःरुबा येम्मो बिफ्युङ् मेजोगुबा कुइसिःक् खिनिः निङ्वाःबान् केधुङ्बा मेजोगेम्मिन्नेःओ ॥ 9 खेप्मो खिनिः थाःक्थेबाहाःरे इङ्गाः आनासि थःप्मान् मेसाःरु हेक्क्याङ् खेङ्हाःरे तङ्बे लिबोःङ्(४०) थारिक् चोगुङ्बा आयाःम्बक्किन् मेःनिःसु ॥ 10 खेल्ले चोगुल्ले खेन् थाःक्हाःनु इङ्गाः आसिक् पोगेआङ् पाःत्तुङ्, ‘खेङ्हाःरे खुनिः सिक्लुङ्मान् सदादिङ् ताप्पेःरो, हेक्क्याङ् खेङ्हाःरे आलाम्मिन् कुसिङ्मेन्निःत्ते मेवाःरो ॥’ 11 हेक्केःल्ले इङ्गाः आसिक् पोःक्मो अक्खेलःरिक् माङ्हेक्सिङ्डाङ्लो, ‘खेङ्हाःग इङ्गाः यारिप् चोगुङ्बा नाःम्सिङ्मा तेन्नो आप्फाल्लेआङ् लाःप्मा मेङ्घोनेन्लो ॥’ ”*

12 आमिःम् फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, खिनिः लुम्मो ताप्फेःम्बा नु नसाःन् मेन्जोःक्मनाबा निङ्वाःबाल्ले खिनिः आजुनि निङ्वाःफुमाङ्गलाम्बा माःङ्घा केन्जोगिन्ल फाःआङ् सिङ्सिङ् लःरेम्मेःओ ॥ 13 “आइन्”* वाःर थारिक् खिनिःग थिक्याःन्धक् हाङ्हाङ् मेत्छिङ्डेम्मेः हेक्केलःरिक् लायोःल्ले कुइङ्लेक्को केन्धयेःङ्गुल हेक्क्याङ् खिनिः निङ्वाःङ्गुन्नेःधःप्सुन्लरो ॥ 14 आनिः तगि नसाःन् आजोगुम्बा येम्मो खुनेः ताःक्पो आजोगुम्बा कुइसिःक् कुनुप्मो थारिक् नसाःन्साबा आबोःङ्ने फाःग्र ख्रिस्तेन्नु लक् केघोःबा आबोःक्खेआङ् आवाःरो ॥ 15 साम्योसाप्लाःल्ले अक्खेलःरिक् साम्दिङ् आबिःरो, “आइन् खुनेः कुइक्लाःन् केघेप्सुम्मिल्ले इस्राइलिहाःरे बिफ्युङ् मेजोगुबा कुइसिःक् खिनिः निङ्वाःङ्गुन्नेःधःप्पा मेजोगेम्मिन्नेःओ ॥”*

* 3:2 मोसाःन्-खुनेः उनाहिरओ यहुदिहाःरे खुनिः लाम्लोःबा वये ॥ खेङ्हाः योःक् मेवयेबा मिस्र लाजेःलाम् लाम्लोसुसि लःत्तुसि ॥ खुनेः यहुदिहाः निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुसाम्यो इङ्जाःङ् पिरुसि ॥ * 3:11 निङ्वाःफुसाम्लो सुम् १५.७-११ * 3:13 ‘आइन्’ फाःङ्गुन् दाङ्बारे कुनुःङ्मा युःमा येम् थारिक् पोःङ्गो (३.७ ओमेतेः) ॥ * 3:15 निङ्वाःफुसाम्लो सुम् १५.११

16 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुडकलाःन् मेघेपुसुसाड् खुनेऱ कुदक्लेड्वाओ बिफ्युड् केजोःकपाहाऱ आत्तिन्हाऱ मेवयेबे? हाबा खेन् मोसारे मिस्र लाजेऱलाम् लःतुसिबा मनाहाऱए मेःन्छिबि? 17 हेक्क्याड् तड्बे लिबोःड्थारिक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसाक्केन् केभोःड्बाहाऱ आत्तिन्हाऱ मेवयेबे? एःकसादेन्नो लायो केजोःकपाआड् केसिःबा मनाहाऱए मेःन्छिबि? 18 हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले यारिप् चोगुबा नाःम्सिड्देन्नो आप्फाल्लेआड् लाःपमा केड्घोःसिन्लो लऱरिक् आत्तिन्हाऱनु माड्हेक् चोगुआड् वयेबे? कुड्जःड् इःपमा नाःपमा मेन्देन्मनाबा मनाहाऱनुए मेःम्बि? 19 हेक्केःल्ले खेड्हाऱग खुनिऱ नसाःन् मेन्जोःकमनाबा निड्वाऱबाल्ले चोगुल्ले खेन् नाःम्सिड्देन्नो लाःपमा मेड्घोःसुम्बान् आनिःसुम्लो ॥

4

नाःम्सिड्देन्निल्लेन्माड्हेक्

1 खेल्ले चोगुल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनाःम्सिड्देन्नो लाःपमा माड्हेक् वाऱरए खिनिऱ लुम्मो आत्तिन्हाऱआड्कन् माड्हेक्किन्मेड्घोःमनाबा मेम्बोःड्नेन्ल फाऱआड् आनिऱ सिड्सिड् येक्येक् लऱरिरो ॥ 2 आनिऱओ कुड्सिःक्के खेड्हाऱरोआड् सुनाड् इड्भोःसेआड् वये, कर खेड्हाऱरे खेन् मेघेपुसुबा पाःन्निन् नसाःन् मेन्जोगुम्बाल्ले चोगुल्ले खेड्हाऱरे थेआड् इन्धाःड्मेड्घोःसुन्लो ॥ 3 कर आनिऱ नसाःन् केजोःकपाहाऱरक् कन् नाःम्सिड्देन्नो आलाःत्लो ॥ थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले पाःत्तुआड् वाऱ,

“आसिक् पोगेआड् खेड्हाऱग इड्गाऱ यारिप् चोगुड्बा नाःम्सिड्देन्नो आप्फाल्लेआड् लाःपमा मेड्घोनेन् फाऱआड् माड्हेक्सिड्डाड्लो ॥”

हेक्केसाड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनाःम्सिड्देन्निङ्ग नावागेन् चडःत् नेस्सेल्लेसा चोगे सुरेआड् वयेरो ॥ 4 लतछा साम्योसाप्ला लक्को नुसिगेःकपा येन्निन्ल्ले कुयाःम्बेओ अक्खेलऱरिक् पाःत्तुआड् पत्,

“निड्वाऱफुमाड्डिल्ले चोगुबा याःम्बक्कोनु नुसिगेःकपा येन्नो नाःम्सिड्लो ॥”*

5 हेक्क्याड् याम्मो खेन् वेऱस्मा लक्को खुनेऱ अक्खे पाःत्तु,

“खेड्हाऱग इड्गाऱ यारिप् चोगुड्बा नाःम्सिड्देन्नो आप्फाल्लेआड् लाःपमा मेड्घोनेन्लो ॥”*

6 कुभारेग आल्लसाड् खेन् नाःम्सिड्देन्नो लाःपमा मेघोःसुऱ ॥ कर वेऱहाऱरोग सुनाड्इडिन् तगि इड्भोःसेआड् वयेसाड् खेड्हाऱ इड्जःड् इःपमा नाःपमा मेन्देन्देन्बाल्ले चोगुल्ले खेड्हाऱ मेन्लाःसेन्लो ॥ 7 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनाःम्सिड्देन्नो लाःपमा वेऱस्मा येन्धिक् निःन्धो चोगुआड् वाऱ ॥ खेन् येन्निङ्ग आइन्नेरो ॥ खेन् तगि पाःत्तुबा पाःन्निन् दाउद हाड्लाम् खुनेऱ यरिक् येम् एगाड् याम्मो पाःत्तु,

“आइन् खुनेऱ कुडकलाःन् केघेपुसुम्मिल्ले खिनिऱ निड्वाऱइन्केधःपपा मेजोगेम्मिन्नेऱओ ॥”*

8 थेआड्भेल्ले यहोसुरे* खेड्हाऱ कन् नाःम्सिड्मा तेन्निन् पिरुसिआड् वयेल्लेग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले हेक्केलऱरिक् वेऱस्मा नाःम्सिड्येन्निन्ल्ले कुयाःम्बेओ याड्सि मेबाःत्तुन्बा मेन् ॥ 9 कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुयापुमिहाऱरे खुनिऱ नाःम्सिड्येन्निन् ताःमा केबोःड्बा वाऱरो ॥

10 थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिन् कुयाःम्बक्लाम्बा नाःम्सिड्बा कुड्सिःक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनाःम्सिड्देन्नो केलाःपपाहाऱआड् खुनिऱ याःम्बक्लाम्बा मेनाःम्सिड्लो ॥ 11 खेल्ले चोगुल्ले आनिऱ खेन् नाःम्सिड्मो लाःपमा सिक् सम्ल निड्वाऱ चोगुम्लो ॥ हेक्केलऱरिक् इस्राइलिहाऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुड्जःड् मेभेःन्दुआड् मेमेगेबा कुड्सिःक् आत्तिन्हाऱआड् मेम्मेक्नेन्लरो ॥

12 निड्वाऱफु पाःन्जाक्किङ्ग कुहिड्वेत् नु चोःक्साम्बा चोःक्लो ॥ खेड्ग नेपुजाड् लेपुमाड् कुया केबपुपा खागेसुकुपा ताभेःन्नुःल्लेआड् खागेसुकुपा चोःक्लो ॥ खेल्ले सक्मासाम्मिन्नु याम्साम्मिन् सेन्दुऱ हेक्क्याड् येपुपाल्ले कुदुम्बेऱ नु कुसिःन् लस्सुआड् सेन्दुऱ ॥ आनिऱ निड्वाऱसुम्मिन् नु

* 4:4 तोलिड्सोमु २.२

* 4:5 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् १५.११

* 4:7 निड्वाऱफुसाम्लो सुम् १५.५-७

* 4:8

मोसाःन्स्येआड्यहोसुःन्यहुदिहाऱरे खुनिऱ लाम्लोःबा पोःक्खे, हेक्क्याड्खुनेऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले पिनिड्फाऱआड्माड्हेक्चोगुबा लाजेऱओ खेड्हाऱ लाम्लोसुसि ॥

निड्वाः इःपमान् सेममा सुक्तुरो ॥ 13 निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओलाम्बा काक् नावागेन् चडःत्तो थेमाःननाड् चिड्सिड्मा मेसुकनेनलो ॥ खुनेः कुदगि काक् पाःनहाः नुःरिक्काड् निधाःप्लो, हेक्क्याड् आनिः आजोगुम्बा काक् पाःनहाःरेन् खाराःत् खुनेःए आनिः पिमा पोःड्लो ॥

येसुःन् आनिः पयम् मानिड्वाःफुसाम्बरो

14 आल्ल, आनिः तेन्दिड् आजोगुम्बा नसाःन्निन् थरुम्लो, थेआड्भेल्ले साड्ग्राम्पेदाड्डो केबेःक्पाआड् केवाःबा निड्वाःफुसाः येसु पयम् मानिड्वाःफुसाम्बान् आनिः आगतुम्लो ॥ 15 आनिः मानिड्वाःफुसाम्बाल्ले नसाःन्नो केधुम्बा आन्जोःकनेम्बा पाःन्निन् कुसिड्निःत्तु, थेआड्भेल्ले खुनेःआड् आनिः हेक्केए काक् परिक्पा हड्साःमान् ताःक्तु, कर खुनेः लायो मेजोगुन्लो ॥ 16 खेल्ले चोगुल्ले आनिः मेड्गिए मेन्नुःन्ने लुड्गुम्दाड्बा निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुहाड्युकनाओ तयेःडरो ॥ खेपमोग आनिः चाहाबो आधाःल्ले कुभाः खोःमा फाःआड् लुड्दुकनु लुड्गुम्मिन् आघोःसुम्लो ॥

5

1 आत्तिन् मानिड्वाःफुसाम्बान्छाड् मनाहाःलाम्बाए सेःक्काड् मेन्छाम् यापमिहाःरे लागि निड्वाःफुमाड्डिन् सेवा चोःक्से सेःक्युक पोःड्लो ॥ खेल्ले मेन्छाम् यापमिहाःरे खुनिः लायोःन् लेपमि खोःमा फाःआड् मनाहाःरे लागि चोभाः नु सिदुड्जभा तोःन्दुरो ॥ 2 खुनेःग थेआड् निड्वाः मेड्घोए केवाःबाहाः हेक्क्याड् तापकेबेःबाहाःनु चुड्जिगेन् नःमनःम्माड् वाःत्मा सुक्लो, थेआड्भेल्ले खुनेः आबाडेआड् पाःन् फेःम्मा केसुकपा मेन्छाम् यापमिहो ॥ 3 बा खेल्ले चोगुल्लेए मेन्छाम् यापमिहाःरे खुनिः लायोःल्ले लागिरक् मेःन्, कर खुनेः आबाडे कुलायोःल्ले लागिआड् सिदुड्जभा तोःम्माए पोःड्लो ॥ 4 आत्तिल्लेआड् आबाडे कन् मिड्सो इड्धाःड्डिन् ताःक्मा मेसुकतुन्लो, कर मानिड्वाःफुसाम्बा हारुनेन्* निड्वाःफुमाड्डिल्ले उःत्तुबा कुइसिःक् निड्वाःफुमाड्डिल्ले खुनेः उःपमाए पोःड्लो ॥

5 ख्रिस्तेःआड् अक्खेलःरिक् मानिड्वाःफुसाम्बा पोःड्मा मिड्सो इड्धाःड्डिन् आबाडे मेदाःक्तुन्लो, कर निड्वाःफुमाड्डिल्ले खुनेः संःक्युक चोगुर मेत्तु, “खेनेःग इड्गाः आबुगेन् आस्साःने फाःआड् इड्भोःसुड्लो, आड् इड्गाः खेनेः पानुदिड् केम्बा पोःक्खाड्डाड् वाःआरो ॥”*

6 हेक्क्याड् साम्योसाप्लाओबा वेःस्मा लक्को खुनेः अक्खेलःरिक् पाःत्तु, “खेनेःग मल्किसेदेक* कुइसिःक्पा सदादिड् केवाःबा निड्वाःफुसाम्बानेरो ॥”*

7 येसुःन् इक्सादिड् खाम्बेःकमो नासिड्गेन् थक्को वयेल्ले खुनेः मिक्वानु चक्चक् साःरिक् हाबेर सिःमेन्लाम् ताड्सेःपमा केसुकपेन्पेलि फाक्तुर तुवा चोगुरो ॥ खुनेः निड्वाःफुमाड्डिन् मिड्सो इड्धाःड् पिरुर सेवा चोगुबाल्ले खुनेः चोगुबा तुवाःन् निड्वाःफुमाड्डिल्ले ताःक्तुरो ॥ 8 खुनेःग निड्वाःफुमाड्डिल्ले आबाडे आबुगेन् कुस्साः वयेसाड् तुक्खे च्येबाओलाम् इड्जाःड्गेम्बा पोःड्मा हुःसिड्, 9 हेक्क्याड् कुसाड् लस्सुआड् कुइड्जाःड्केडःपपा केनाःपपा केरेक्ले लागि खुनेः मेन्नुपमनाबा सेन्लप्रे कुबुन् पोःक्खेरो ॥ 10 हेक्क्याड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले खुनेःग मल्किसेदेक कुइसिःक्पा मानिड्वाःफुसाम्बा सेःक्युक चोगुरो ॥

नसाःन्नो केधुम्बा पोःड्मा सुजा

11 कल्ले कुयाःम्बेओग आनिगे यरिक् पाःपमा कत्तुम्बेरो, कर खिनिः निड्वाः केधुड्बा केबोःक्खिबाल्ले चोगुल्ले पोधक् चोःक्मा साक्लो ॥ 12 सेक्खाःल्ले कन् येम् थारिक्लेग खिनिःग वेःहाः केहुःबा सिक्साम्बा पोःड्मा केबोःड्बा वये, कर खिनिःने निड्वाःफु पाःनजाक्किल्ले कुहेःक्सिड्मा निसाम्मिन् याम्मो हुःमा केबोःड्बा केबोःक्खिआड् केवयिःरो ॥ खिनिःग कुजा

* 5:4 हारुनेन्-खुनेः मोसारे कुम्भुः वये ॥ निड्वाःफुमाड्डिल्ले हारुनेन्इसाड्लिहाःरेन् मानिड्वाःफुसाम्बा पोःड्से उःत्तु ॥ हारुनेन् स्येआड् मेसेगुसिबा निड्वाःफुसाम्बाहाः हारुनेः कुमुड्दाड्साहाः मेवये ॥ * 5:5 निड्वाःफुसाम्लो सुम् २:७ * 5:6 मल्किसेदेक-खुनेः हारुनेन्हिडेआड् वयेबा येमनुःल्ले तगि, अब्राहामरे कुयेमो निड्वाःफुमाड्डिन् सेसे माड्केघबा निड्वाःफुसाम्बा वये ॥ खुनेः कुधाःक्हाःरे कुयाःम्बेओ हेक्क्याड् खुनेः कुसिःमाल्ले कुयाःम्बेओ थेआड् पाःत्तेबा होःप् (हिब्रू ७:३ हेक्क्याड् तोलिड्सोमु ४:१७, २०) ॥ * 5:6 निड्वाःफुसाम्लो सुम् ११०:४

चामा मेन्छुक्मना नुरक् केधुड्बा अडेःक्वा कुइसिःक् केवयिऱरो ॥ 13 नुरक् केधुड्बान् अडेःक्वा चोःक्काड् खेल्ले नुःबा नु ताप्फेःम्बा थेआड् कुसिड् निःप्मा मेसुक्तुनलो ॥ 14 कर कुजाःङ्ग तुम्स्याक् केबोःड्बाल्ले लागिनेरो ॥ खेङ्ग चक्मेल्लए सधासिड्बाल्ले चोगुल्ले खेल्ले नुःबा नु ताप्फेःम्बा पाःन्निन् सेम्मा सुक्तुऱरो ॥

6

कुसाड्लःमा लेप्माड्पोःमा

1-2 खेल्ले चोगुल्ले आनिऱग ख्रिस्तरं कुयाःम्बेओबा कुहेःक्सिड्मा निसाम्हाऱ लेरुम्माड् कुसाड् लःमा लेप्माड् तगि पोःरिरो ॥ आनिऱग सिःमेन्नो केदेऱबा लायोबा पाःन्हाऱलाम् हिम्मा पाःन्हाऱ, हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिन् नसाःन् चोःक्मा पोःड् केलऱबा पाःन्हाऱ, हेक्क्याड् बप्तिस्माहाऱरे कुयाःम्बेबा निसाम्हाऱ, हुक् नेमा पाःन्हाऱ, सिःमेन्लाम् याम्मो हिड्मा पाःन्हाऱ हेक्क्याड् मेन्नुपमनाबा खुम्दिड् हेक्तड्बा कुहेःक्सिड्मा निसाम्हाऱ याम्मो पाःत्तुम् मेःनलो ॥ 3 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले निड्वाऱ चोगुने फाऱग्र हेक्केलऱरिक्के कुसाड् लःमा लेप्माड् तगि आबोःरो ॥

4-6 कर तगिसा सेक्खाबा सेन्दाङ्गेन् ओःत्ति केनिःबाहाऱ, साङ्ग्राम्पेदाड्डिल्लेन् पर्धाःम् केसाऱबाहाऱ, सेसेमाड् लक् केघोःबा मनाहाऱ, हेक्क्याड् निड्वाऱफु पाःन्जाक्किल्ले कुनो-कुदाःन् नु ताःयेम्लेन् मुक्साम् केसाऱबाहाऱरे नसाःन्निन् मेलेरु मेदेःसुऱने फाऱग्र खेड्हाऱ नुःक्मा ताःप्मासि सुक्मेन्देत्नेनलो, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱरे खुनिऱ याःम्बक्लाम्बा निड्वाऱफुसाःन् याम्मो सिलाम्साकमा सिड्सम्दाड् मेभोःन्दुआड् मनालुम्मो कुजाःत्थि मेदेःसुबा हेक्के पोःड्लो ॥

7 पाङ्गेन्दिड् वाहित्तिल्ले प्याङ्गसिगेन् इक्ताप्पिन् वारक्खुऱ, हेक्क्याड् इक् केमःबान् चाहाबा केजोःक्पा पोगुगेन् कुजा केधोःक्पा खेन् प्याङ्गसिगेन् इक्ताप्पोग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मुऱइसाम् थाःसुआड् यरिक् कुजा थोःक्ल चोगुऱरो ॥ 8 कर खेप्पो तिड् नु सिध्वाःक्पारक् लिड्ने फाऱग्र खेन् इक्ताप्पिन् इनाःम् पोःड्डाड् इक् केमःबाल्ले साङ्ग्रा मेत्तुआड् फाःत्त्रा केःत्तुऱरो ॥

9 आमिःम् तेःङ्जुम्से, आनिगे अक्खेलऱरिक् पारिगेसाड् खिनिऱ याःम्बेओग सेन्लपपिन् केगाप्पा नुःबा पाःन्हाऱ केजोगुम् केलऱबा सेक्खाए निःसुम्बेरो ॥ 10 निड्वाऱफुमाड्डिल्लेग नुःरिक्काड् खासेन् चोगुऱरो-हेक्क्याड् खुनेऱ कुमनाहाऱ तगि कुभाऱ केबिरुम्सिमिल्ले खुनेऱ ओसेःन्दाड् केजोगुम्बा मिःमजिन् खुनेऱ निड्वाऱ मेभुःत्छुनलो ॥ खेङ्ग आल्लो थारिक्काड् केजोगुम्बेऱरो ॥ 11 हेक्क्याड् खिनिऱ केरेक्ले निड्साड् केजोगुम्बा पाःन्हाऱ सेक्खाए केघोःसुम्बे फाऱआड् बा खेन् याम्जाड्वाःन् खिनिऱ हिड्हिड्थारिक् कत्तेम्मेऱ केलऱबा आनिगे निड्वाऱ चोगुम्बेऱरो ॥ 12 हेक्क्याड् खिनिऱ लेम्स्वाबा मनाहाऱ कुइसिःक् मेःन्, कर नसाःन् नु निड्वाऱ हाङ्गेम्सिड्मालाम्बा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले माड्हेक् चोगुबान्लक् केघोःबाहाऱरे खुनिऱ चोःड् इःत्तेम्मेऱओ केलऱबा आनिगे निड्वाऱ वारो ॥

निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमाड्हेक्हाऱ निःन्धो वाऱ

13 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले अब्राहाम्मिन्नु माड्हेक् चोगुल्ले खुनेऱ आबाडे कुमिड्डिन्नुःल्ले वेऱ यम्बा मिड् होःप्तेबाल्ले आबाडे कुमिड्डो अक्खेलऱरिक् माड्हेक्सिड्लो,

14 “सेक्खाए इङ्गाऱ यरिक् मुऱइसाम् पिनेरो हेक्क्याड् खेनेऱ केमुऱइदाड्साहाऱ यरिक् फोःसुड्सिड्लो ॥”*

15 हेक्केलऱरिक् अब्राहामरे निड्वाऱ हाङ्गेम्सिड्ल हाङ्घुआड् माड्हेक्को केवाऱबा पाःन्हाऱ खोःसुरो ॥

16 थेआड्भेल्ले मनाहाऱरेग आबाडेनुःल्ले यम्बा मिड्डो माड्मेहेक्सिड् हेक्क्याड् खेन् माड्हेक्किल्ले काक् पाःन्धड् मेनुप्सुऱरो ॥ 17 निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमाड्हेक्किन् आप्फाल्लेआड् मेलेक्खुन् केलऱबान् कुमाड्हेक् केघोःबाहाऱ ओसेःन्धाक्मासि साऱरिक् निड्वाऱ चोगुबाल्ले खुनेऱ माड्हेक्सिड्लो ॥ 18 अक्खेलऱरिक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले माड्हेक्चोगुआड्

* 6:14 तोलिड्सोमु २२.१७

माङ्हेकसिङ्लो ॥ कन् नेत्छि पाःनहाः आप्फाल्लेआङ् मेल्लेङ्नेन्, थेआङ्भेल्ले निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले इङ्लेक् पाःपमाए मेसुक्तुन् ॥ आनिः खुनेः कुगम्ब्राङ्डो ताङ्सेःप्सिङ्से केबेःक्पाहाःरे आघोःसुम् केलःबा निङ्साङ्डिन् आल्लेरुम्मिन्निन्ल्ले हाङ्हाङ् आलःरो ॥ 19 कन् निङ्साङ्डिल्ले आनिः हिङ्मन्निन् थधप् मेल्लःमनाबा चोगुरो ॥ कन् निङ्साङ् आजोगुम्बा येसुःन् साङ्ग्राम्पेदाङ्डो फोःन्दा सिगाङ्बा सेसेबादेन्नो लाःत्लो ॥ 20 खेप्मोग येसुःन् आनिः लागि तगिसा पेआङ् वारो ॥ खुनेःग मल्किसेदेक कुइसिःक्पा सदादिङ् केवाःबा मानिङ्वाःफुसाम्बा पोःक्खेआङ् वारो ॥

7

निङ्वाःफुसाम्बा मल्किसेदेक

1 कन् मल्किसेदेक्किङ्ग सालेम् येक्यक्पा हाङ् नु केरेकनुःल्ले पयम् यम्बा निङ्वाःफुमाङ्डिल्लेन् निङ्वाःफुसाम्बा वयेरो ॥ अब्राहाम्मिल्ले हाङ्हाः थङ् थक्मा नाःन्दुसिआङ् नुःक्खेर पत्छेल्ले मल्किसेदेक्किल्ले खुनेः तुमुआङ् मुःइसाम् पिरु ॥ 2 हेक्क्याङ् अब्राहामःरेआङ् हाङ्हाः नाप्तुसिबा काक् चिगःक्वाहाःरेन् थिबोःङ्लक् खुनेः पिरु ॥ मल्किसेदेकरे कुमिङ्डिल्ले कुबेःङ्ग “साम्योनिबा हाङ्” पोःङ्, हेक्क्याङ् सालेम्मोबा हाङ्रे कुबेःङ्ग “सनारुङ्हाङ्” पोःङ्लो ॥ 3 खुनेः कुम्बा, कुम्मा, कुसुधेबा कुधाःक्थेबाहाः हेक्क्याङ् कुसावाःन्छिङ्मान् नु कुसिःमाल्ले कुयाःम्बेओ थेआङ् साप्तेबा होःप्लो ॥ खुनेःग निङ्वाःफुसाः कुइसिःक् सदादिङ् केवाःबा निङ्वाःफुसाम्बरो ॥

4 आल्ल मल्किसेदेक्किन् आनिः ताक्थेबा अब्राहामःरे हाङ्हाः नाप्तुसिबा काक् पाःनहाःरेन् थिबोःङ्लक् पिरुबाल्ले खुनेः आक्खेन् यम्बा चोगे केलःबा पाःन्निन् कुसिङ् निःत्तेम्मेःओ ॥ 5 आल्ल निङ्वाःफुसाम्बा लःरिक् सेःक्यक् केबोःङ्बा लेबिरे कुमुःइदाङ्साहाःरे आबाडे खुनिः फुःनुसाः अब्राहामःरे कुमुःइदाङ्साहाःलाम्बाए थिबोःङ्लक् ताःक्मा साम्योथिम्मिल्ले इङ्जाःङ् पिरुसिरो ॥ 6 कर कन् मल्किसेदेक्किङ्ग लेबिरे कुमुःइदाङ्सा होःप्तेसाङ् खेल्ले अब्राहामलाम् थिबोःङ्लक् ताःक्तुआङ् माङ्हेक् केघोःबा अब्राहाम्मिन् मुःइसाम् थाःसु पिरु ॥ 7 आल्ल चुक्पा मनाःल्ले यम्बालाम् मुःइसाम् खोःसुः केलःबा पाःन्निन् आत्तिल्लेआङ् मेःअत्तुन्लो ॥ 8 केसिःबा केबेःक्पा निङ्वाःफुसाम्बाहाःरे थिबोःङ्लक् मेदाःक्तु, कर मल्किसेदेक्किङ्ग खेङ्हाःनुःल्लेआङ् यम्बा चोःक्लो, थेआङ्भेल्ले खुनेः सदादिङ् कुहिङ्वेत् केवाःबा लःरिक् साम्योसाप्लाःल्ले आमेत्लो ॥ 9 हेक्क्याङ् थिबोःङ्लक् केदाःक्पा लेबिःल्ले अब्राहाम्लाम्बा थिबोःङ्लक् मल्किसेदेक्किन् हुडुरो पाःपमाआङ् आसुक्तुम्लो, 10 थेआङ्भेल्ले मल्किसेदेकरे अब्राहाम्मिन् तुमुल्ले लेबिःङ्ग सामेन्वाःन्छिङ्डे वये कर ताःन्दि अब्राहामःरे कुमुःइदाङ्सा पोःङ्लो ॥

11 हारुनेः कुधाःक् लेबिहाःरे निङ्वाःफुसाम्बा याःम्बक् चोःक्मा युक् मेघोःसु, हेक्क्याङ् खेङ्हाःलाम् मनाहाःरे साम्योथिम् मेघोःसुआङ् मेवये ॥ आल्ल हारुनेः कुधाःक्लाम्बाबा निङ्वाःफुसाम्बाहाःरे खुनिः याःम्बक्किल्ले मनाहाः कुलिङ्धो केप्मा सुक्तुसिआङ् वयेल्लेग मल्किसेदेक कुइसिःक्पा वेःस्मा निङ्वाःफुसाम्बा चाहाबा मेजोगेम्बामेन्लो ॥ 12 हेक्क्याङ् वेः परिक्पा निङ्वाःफुसाम्बान् ताःल्ले साम्योथिम्मिन्नाङ् लेक्माए पोःङ्लो ॥ 13 आनिगे पाःत्तुम्बेबा निङ्वाःफुसाम्बान् वेःस्मा थाःक्लाम्बाबारो, कर खेन् थाःक्कोलाम् आत्तिन्हाःरेआङ् निङ्वाःफुसाम्बा याःम्बक् मेन्जोःक्के मेवारो ॥ 14 आनिः दाङ्बाङ्ग यहुदाःल्ले कुधाःक्लाम्बा सावाःन्छिङ्डेबा फाःआङ् केरेक्ले मेनिःसुएरो कर यहुदाःल्ले कुधाःक्लाम्बा निङ्वाःफुसाम्बा सेःक्मनाबा पाःन्निन्ल्ले कुयाःम्बेओ मोसारे थेआङ् मेबाःत्तुन्लो ॥

खिसुतेन्मल्किसेदेक् कुइसिःक्पा निङ्वाःफुसाम्बा

15 आल्ल मल्किसेदेक कुइसिःक्पा वेःस्मा निङ्वाःफुसाम्बान् ताःल्ले कन् साम्योथिम् लेक्तेबा पाःन्निन् आल्लसाङ् नुःरिक्काङ् कुसिङ्निःप्मा सुक्तेत्लो ॥ 16 खुनेःग मेन्छाम् थाःक्पा साक्थिम् कुइसिःक् निङ्वाःफुसाम्बा पोःक्खेबा मेःन्, कर मेम्मेक्मनाबा हिङ्मन्लेन् मुक्साम्लाम्बा निङ्वाःफुसाम्बा पोःक्खेबारो ॥ 17 थेआङ्भेल्ले साम्योसाप्लाःल्ले अक्खे पाःत्तुआङ् पत्,

“खेनेग मल्किसेदेक कुइसिःक्पा सदादिङ् केवाऱ्बा निङ्वाऱ्फुसाम्बानेरो ॥”*

18 अक्खेलऱ्कि तगिस्मा साम्योथिम् इङ्जाःङ्ङिन् खारोःत्ति पोःक्खेआङ् वाऱ्, थेआङ्भेल्ले खेन् थेआङ् चोःक्मा मेन्छुक्मना नु यरिक् कुसुमेन्दममनाबा चोगेरो ॥ 19 साम्योथिम्मिल्ले थेआङ् कुलिङ्धो केप्मा मेसुकुतुन्, कर निङ्साङ् आजोगुम्बा पाःन्निन् खेन्नुःल्लेआङ् नुःबा चोःक्, हेक्क्याङ् खेल्लेए निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले कुबेसाङ् आदेऱ्रो ॥

20-21 ख्रिस्तेन्सदादिङ् निङ्वाऱ्फुसाम्बा पोःङ्लो लऱ्कि माङ्हेक्सिङ्लो, कर वेऱ् निङ्वाऱ्फुसाम्बाहाऱ्रे लागि आप्फाल्लेआङ् निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिन् हेक्केलऱ्कि माङ्मेहेक्सिङ्ङिन्लो ॥ निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले येसुरे कुयाःम्बेओरक् अक्खे पाःत्तुआङ् वाऱ्रो, “खेनेग सदादिङ् निङ्वाऱ्फुसाम्बानेरो” हेक्क्याङ् आप्फाल्लेआङ् आनिङ्वाऱ् मेलेङ्ङान्लो लऱ्कि यहवे दाङ्बान् माङ्हेक्सिङ्ङाङ् वाऱ्रो ॥”

22 बा कन् माङ्हेक्किल्ले चोगुल्ले तगिबा माङ्हुपपिन्नुःल्लेआङ् पनुनुःबा माङ्हुपपिन् येसुरेए निःन्धो चोगुआङ् वाऱ्रो ॥

23 तगिस्मा निङ्वाऱ्फुसाम्बाहाऱ् यरिक् मेवये, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाऱ् मेस्येआङ् सदादिङ् निङ्वाऱ्फुसाम्बा याःम्बक् चोःक्मा मेन्छुकुतुन्लो ॥ 24 कर येसुःन् आप्फाल्लेआङ् मेसिःनेन्बाल्ले चोगुल्ले सदादिङ्बा निङ्वाऱ्फुसाम्बा पोःङ्लो ॥ 25 खेल्ले चोगुल्ले खेनेगलाम्बा निङ्वाऱ्फुमाङ्ङो केदाःबाहाऱ् खेनेग सदादिङ् ताङ्सेःप्मा सुकुतुसिऱ्, थेआङ्भेल्ले खेनेग खेङ्हाऱ्रे लागि पेलिगेन् तुवा चोःक्से सदादिङ् हिङ्लो ॥

26 खेनेग आनिऱ् चाहाबा केजोःक्पा मानिङ्वाऱ्फुसाम्बारो, थेआङ्भेल्ले खेनेग सेसे नु फोत्त्या मेःन्ने, लायोःल्ले मेदेत्तुम्बा चोःक्लो ॥ खेनेग लायोबाहाऱ्लाम् सेन्देआङ् वाऱ् हेक्क्याङ् साङ्ग्राम्पेदाङ्ङो काक्नुःल्ले यम्बा मिङ्सो इङ्धाःङ्ङे युक्नाःन् खोःसुआङ् वाऱ्रो ॥ 27 खेनेग वेऱ् मानिङ्वाऱ्फुसाम्बा कुइसिःक् थिक्क्याःन्धक् सिदुङ्जभा तोःम्मा मेबोःङ्ङेन्लो ॥ खेङ्हाऱ्रेग काक्नुःल्ले तगि आबाडे लायोहाऱ्रे लागि हेक्क्याङ् मेन्छाम् याप्मिहाऱ्रे खुनिऱ् लायोहाऱ्रे लागि सिदुङ्जभा मेजोगुरो ॥ कर येसुरेग थिक्केङ्माओ सिलाम्साक्मा सिङ्समदाङ् मनाहाऱ्रे खुनिऱ् लायोःन् लेप्मि पिसे आबाडे तोःन्छिङ्ङाङ् सिदुङ्जभा पोःक्खेरो ॥ 28 साम्योथिम्मिल्ले पाःन् फेःम्मा केसुकुपा मेन्छाम् याप्मि मानिङ्वाऱ्फुसाम्बाहाऱ् सेःक्युकु चोगुसि, कर निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले साम्योथिम् पिरुसिआङ् एगाङ् माङ्हेक्सिङ्बा पाःन्निन्ले आबाडे आबुगेन् कुस्साःन् सदादिङ्ले लागि कुलिङ्धो केत्तुआङ् सेःक्युकु चोगुरो ॥

8

ख्रिस्तेन्आनिऱ् मानिङ्वाऱ्फुसाम्बारो

1 आनिगे पाःत्तुम्बेबा पाःन्निन् बा कन्लो-आनिऱ्नु अक्त्तङ्बा मानिङ्वाऱ्फुसाम्बान् वाऱ् हेक्क्याङ् खेनेग साङ्ग्राम्पेदाङ्ङो मिमिदिङ्गेन् निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले कुहाङ्ग्युक्नाःल्ले कुजुप्साङ् लेप्माङ् युङ्लो ॥ 2 खेनेग सेसेदेन्नो माङ्सेवा चोगुऱ्रो, खेन् सेसेदेन्निङ्ग मेन्छाम् याप्मिरे मेजोगुबा मेःन्, कर यहवे दाङ्बाल्ले आबाडे चोगुबा सेक्खाबा निङ्वाऱ्फु साःङ्गाहिम्लो ॥ 3 केरेक्मानिङ्वाऱ्फुसाम्बाहाऱ्ग चोभाऱ् नु सिदुङ्जभा तोःम्मा फाऱ्आङ् सेःक्युकु मेबोःक्खेबारो, हेक्केःल्ले कन् मानिङ्वाऱ्फुसाम्बाहाऱ्रेआङ् तोःम्मा फाऱ्आङ् थेङ्ग कप्माए पोःङ्लो ॥ 4 खेनेग खाम्बेःक्मोए वयेल्लेग निङ्वाऱ्फुसाम्बा मेबोःक्खेन्बारो, थेआङ्भेल्ले साम्योथिम्मिल्ले पाःत्तुबा कुइसिःक् चोभाऱ् केदोःम्बा निङ्वाऱ्फुसाम्बाहाऱ्ग तगिनुसा मेवाऱ्रो ॥ 5 खेङ्हाऱ्रे माङ्सेवा मेजोगुबा सेसेदेन्निङ्ग साङ्ग्राम्पेदाङ्ङोबा सेक्खास्मा सेसेदेन्निन्ले कुबिडत्छाप्लक्लो ॥ थेआङ्भेल्ले मोसाःल्ले निङ्वाऱ्फु साःङ्गाहिम् चोःक्मा इःत्तुल्ले निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले अक्खेलऱ्कि साम्दिङ् पिरु, “खेनेग निङ्वाऱ्फु साःङ्गाहिम्मिन् केजोगुल्ले कोःक्मा सम्दाङ् केनिःसुबा हेक्के योधो मेम्बोःङ्ङे चोगेऱ्ओ ॥”* 6 कर येसुरे खोःसुबा माङ्सेवाःङ्ग खेङ्हाऱ्रेन्नुःल्लेआङ् यम्बा

* 7:17 निङ्वाऱ्फुसाम्लो सुम् ११०.४ * 8:5 लाम्दिःक् २५.४०, २६.३०

चोःक्लो, हेक्केलरिक् निड्वाऱफुमाड् नु मेन्छाम् याप्मिलुम्मो खुनेऱ पाःन्दड् चोगुबा माड्हुपिन् तगिस्मान्नुःल्लेआड् नुःबा चोःक्, थेआड्भेल्ले कन् कुसड् माड्हुपिड्ग नुःबनुःबा माड्हेक्हाऱओने चोगेआड् वाऱरो ॥ 7 थेआड्भेल्ले तगिस्मा माड्हुपिन् फोत्या मेःन्नेबा वयेल्लेग वेऱस्मा माड्हुपिन् चाहाबा मेजोगेन्बरो ॥ 8 कर निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मनाहाऱओ फोत्या खोःसुआड् पाःत्तु,

“ओमेत्तेमेऱ, केदाःबार केबप्पा येम्मो, इड्गाऱ इस्त्राइलस्मा मनाहाऱ हेक्क्याड् यहुदास्मा मनाहाऱनु कुसड् सेसेमाड्हुपु चोगुड् लऱरिक् यहवे दाड्बाल्ले पाःत्तुरो ॥ 9 कन् कुसड् माड्हुपिड्ग मिसलाम् आहुक्किल्ले तेम्सुड्सिड्डाड् लाम्लोसुड् लःत्तुड्सिड्बा खुनिऱ थाःक्थेबाहाऱनु चोगुड्बा माड्हुपिन् कुड्सिःक् मेबोःड्नेल्लो ॥ थेआड्भेल्ले खेड्हाऱग इड्गाऱ चोगुड्बा माड्हुपु नसाःन्साबा मेम्बोःक्खेन् हेक्क्याड् कम्ब्राड् मेप्मा लेरुड्सिड्लो लऱरिक् यहवे दाड्बाल्ले पाःत्तुरो ॥ 10 खेन् येम् एगाड् इस्त्राइलि मनाहाऱनु कन् सेसेमाड्हुपिन्चोगुड्, खुनिऱ निड्वाऱबो आधिम्हाऱ केःत्तुड् पिरुड्सिड्डाड् खुनिऱ सिक्लुड्मो सापत्तुड् पिरुड्सिड्, हेक्क्याड् इड्गाऱ खुनिऱ निड्वाऱफुमाड् पोःड्डाआड् खेड्हाऱ आमना मेबोःड्लो लऱरिक् यहवे दाड्बाल्ले पाःत्तुरो ॥ 11 आत्तिन् मनाःल्लेआड् कुलाजेऱबा मनाःन् हुऱमा चाहाबा मेजोःक्नेन्लो हेक्क्याड् आत्तिन् मनाःल्लेआड् कुम्भुऱ कुन्साऱसि दाड्बान् कुसिड् निःत्तेमेऱ लऱरिक् मेप्मासि मेबोःड्नेल्लो, थेआड्भेल्ले यम्बा चुक्पा केरेक्ले इड्गाऱ कुसिड् मेनिःत्तारो ॥ 12 थेआड्भेल्ले खेड्हाऱरे मेजोगुबा ताप्फेःम्बा याःम्बककिन् लेप्मि पिरुड्सिड् हेक्क्याड् खुनिऱ लायोःन् आप्फाल्लेआड् निड्वाऱ मेडःत्तुड्डिन्लो ॥”*

13 अक्खेलऱरिक् खुनेऱ कुसड्माड्हुपुपाःत्तुल्ले तगिस्मान् युक् मेःन्नेबा चोगुबा पोःड्लो ॥ हेक्क्याड् युक् मेःन्नेबा नु ओगप् मेम्बोःड्मना आत्तिन् पाःन्निन्छाड् हाराए माबेःक्लो ॥

9

साड्ग्राम्पेदाड् नु इक्साओबा सेवा चोःक्मान्

1 आल्ल निड्वाऱफुमाड् नु इस्त्राइलिहाऱरे खुनिऱ लुम्मो थिक्सिगेःक्स्मा माड्हुपु सेवा चोःक्मा थिम्हाऱ वये, हेक्क्याड् इक्साओ सेसेबा तेन्नाड् नेस्सेरो ॥ 2 खेन् निड्वाऱफु साःड्गाहिम्मो नेत्छि याक्फा नेस्से ॥ खेप्पो थिक्सिगेःक्स्मा याक्फाओ सेमि युड्देन्, चप्तेन् नु निड्वाऱफुमाड्डो तोःम्मनाबा सेसे खरेःड्हाऱ नेस्से ॥ कन् तेन्निन् सेसेबा तेन् मेमेत्तुरो ॥ 3 हेक्क्याड् खेप्पो फोःन्दाधिक पत्छे ॥ खेन् फोःन्दाःल्ले थेःक्त्तुबा निसिगेःक्पा याक्फाःन् काक्नुःल्ले सेसेबा तेन् मेमेत्तुरो ॥ 4 खेप्पो साम्म्याड् साड्सिड् हाःम्मादेन्धिकनु साम्म्याड्डिल्ले सुःप्मनाबा माड्हुपिपिल्लेन् सन्दोःक्किन् युडे ॥ हेक्क्याड् खेन् सन्दोःक् सिगाड् मनना* केयाक्पा साम्म्याड् खप्प्याःन्, कुफेकमेःत् केबप्पा हारुने कुदक्काःत्तिन् नु थिबोःड् साम्यो इड्जाःड् केबप्पा माड्हुपिपिल्लेन् लुड्सापहाऱ यागेरो ॥ 5 खेन् सन्दोःक् समदाड् करुब मेप्मनाबा मिमिदिड्गेन् कुमाड्लाड्बाहाऱरे खुन्छिऱ साम्ब्रिःप्पाल्ले लायोलाम् लेप्मि खोःमा तेन्निन् इःपत्तेत्छुआड् येबेत्छिरो ॥ कर आल्लो कन् काक् पाःन्हाऱग आनिगे नुःरिक्काड् पाःप्मा मेसुक्तुम्बेन्लो ॥

6 आल्ल काक् कन् पाःन्हाऱ यारिप्पोःक्खेआड् निड्वाऱफुसाम्बाहाऱ थिक्पाःन्धक् खेन् लाःक्कात्पा सेसेबा तेन्नो माड्सेवा चोःक्से मेलाःसे ॥ 7 कर सिगाड् लेप्माड्बा काक्नुःल्ले सेसे तेन्नोग मानिड्वाऱफुसाम्बेन्लक् तड्बेरे थिक्लेड् माक्खिऱनु लाःसेरो ॥ खेन् माक्खिऱइड्ग खुनेऱ आबाडे कुलायोरे लागि नु मनाहाऱरे मेन्नि मेल्लेए मेजोगुबा लायोहाऱ लेप्मि खोःमारे लागि खुनेऱ तोःन्दुरो ॥ 8 सेसेमाड्डिल्ले कन् काक् पाःन्लाम्बा लाःक्कात्पा सेसेबा तेन्निन् नेर थारिक् सिगाड्स्मा काक्नुःल्ले सेसेबा तेन्नो लाःप्मा लाम्मिन् मेहेरेन् फाऱआड् मनाहाऱ ओसेःन्धाक्त्तुसिरो ॥

* 8:12 यर्मिया ३१.३१-३४ * 9:4 मनना-इस्त्राइलिहाऱ एःक्सादेन्नो लाम्दिःक्मेजोगेल्ले खेड्हाऱरे मेजर फाऱआड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले ताड्साक्पोलाम् थिक्पाःन्धक् मनना मेप्मनाबा कुजा थ्येरे याःन्दु ॥ खेड्हाऱरे खेन् मिसाक् मेदाड्घुआड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुदगाड् साःड्गाहिम्मो साम्म्याड् खप्प्याओ मेयाक्त्तुआड् सेसे सन्दुक् सिगाड् मेयुक्खु ॥

9 कङ्ग आइन् ताःन्दिक्पा येमिन् ओसेःन्दाङ् केजोःक्पा मिक्सेःन्लो॥ खेल्लेग निड्वाःफुसाम्बाहाःरे निड्वाःफुमाङ्डो मेदोःन्दुबा चोभाःइन् नु सिदुङ्जभाहाःरे सेवा केजोःक्पाहाःरे खुनिः खासिङ्ङिन्सुत्थो मेन्जोगुन् केलःबा पाःन्निन् ओसेःन्आधाक्लो॥ 10 खेन् पाःन्हाःग चामा थुङ्मा नु परिक्परिक्पा सुत्थो चोःक्सिङ्मारे लागि वाहप्सिङ्मा थिमरक्लो॥ निड्वाःफुमाङ्ङिल्ले काक् पाःन्हाः कुसङ् मेन्जोःक्के थारिक् खेङ्हाःग नासिङ्गेन् थक्को इःप्मा नाःप्मा केबोःङ्बा थिमहाः वयेरो॥

खिसतेन्कुलिङ्धो केगेप्पा सिदुङ्जभा

11 केरेक् तये चुरेबा नुःबा पाःन्हाः केबिबा खिसतेन्मानिड्वाःफुसाम्बा पोःक्खेल्ले खुनेःग पयम् यम्बा नु कुसाङ् केलःबा साङ्ग्राम्पेदाङ्डोबा निड्वाःफु साःङ्गाहिम्मो लाःसेरो॥ खेन् निड्वाःफु साःङ्गाहिम्मिन् मेन्छाम् हुक्किल्ले चोःक्मनाबा मेःन्लो, पाःप्माए पोःङ्ङिल्ले खेङ्ग नावागेन् चङ्ःत्तिल्लेन्नाङ् मेःन्लो॥ 12 खुनेःग मेन्दाक् नु पित् माक्खिःइन् मेःन्, कर खुनेःग सदादिङ्ले लागि लायोलाम् चोःक्युम्भो पिसे खेन् काकनुःल्ले सेसेबा तेन्नो थिक्लेङ्मो सदादिङ्ले लागि आबाडे कुमाक्खिःइन् तोःन्दुर लाःसेरो॥ 13 मेन्दाक् नु कुम्बाबा पित् माक्खिःइल्ले साङ्मासिल्ले हेक्क्याङ् करःङ् पिप्मान्ओःमाआङ् केलःम्बा खाप्पुःल्ले आसुत्थो मनाहाः चुःप्मासिल्ले खेङ्हाःरे खुनिः थक्किन् सुत्थो पोःङ्ने फाःग्र 14 खेन्नुःल्लेग खिसतेरे कुमाक्खिःइल्ले आक्ख्याक् यरिक्सुत्थो आजोःक्! खुनेः मेन्नुपमनाबा सेसेमाङ्लाम् कुसाङ् केलःबा सिदुङ्जभा पोःङ्से निड्वाःफुमाङ्डो आबाडे तोःन्छिङ्लो॥ आजुनि निड्वाःफुमाङ्ङिन् सेवा चोःक्मा आसुक्तुम्ल फाःआङ् कुमाक्खिःइल्ले सिःमेन्नो केदेःबा याःम्बक्लाम् आनिः खासिङ्ङिन्सुत्थो चोगुरो॥ 15 बा खेल्ले चोगुल्ले निड्वाःफुमाङ्ङिल्ले माङ्हेक् चोगुबा मेन्नुपमनाबा लक्किन् उःत्तुसिबाहाःरे मेघोःसुर फाःआङ् खिसतेन्कुसङ् माङ्हुप्लेन्पाःन्दङ्साबारो, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाःरे थिक्सिगेःक्समा माङ्हुप्लिल्ले कुदक्लेङ्वाओ मेजोगुबा लायोलाम् खेङ्हाः थेःमासि फाःआङ् खुनेः सयेबारो॥ 16 थेआङ्भेल्ले इङ्गाः सिःआल्ले आयाङ्साकुन्धेःन्खुनेः खोःसुर फाःआङ् चोगुबा साप्ला मुन्धेःङ्ग, खेन् साप्ला मुन्धे केसाप्पा मनाःन् सये केलःबा पर्माङ्गि पोःङ्डाङ्लक् सेक्खा पोःङ्लो॥ 17 थेआङ्भेल्ले खुनेः कुहिङ्वेत् वाःर थारिक् खेन् आप्फाल्लेआङ् सेक्खा मेबोःङ्नेल्लो, कर मनाःन् सिःआङ्लक् सेक्खा पोःङ्लो॥ 18 बा खेल्ले चोगुल्ले थिक्सिगेःक्समा माङ्हुप्लिन्नाङ् माक्खिः वामेन्देःन्ने थारिक् सेक्खा मेबोःङ्नेल्लो॥ 19 थेआङ्भेल्ले मोसारे मनाहाः निड्वाःफुमाङ्ङिल्ले काक् कुसाम्यो इङ्जाःङ्हाः पिरुसिआङ् खेल्ले हिसप् सिङ्बोराःक् नु हेःक्केलःबा सेमुरिक्किन् च्वाःत्तो फुपमनाबा पित्सात् नु मेन्दाक् माक्खिःओ निःप्सुआङ् साम्योथिम् साप्ला नु काक् मना समदाङ् साक्खुरो॥ 20 हेक्क्याङ् खेङ्हाः मेत्तुसि, “निड्वाःफुमाङ्ङिल्ले केबिरिबा माङ्हुप्लिन् सेक्खा केजोःक्पा माक्खिःइन् हाबा कन्लो॥”* 21 हेक्केलःरिक्के मोसाःल्ले सेसे साःङ्गाहिम्मो नु सेवा चोःक्माल्ले चाहाबा केजोःक्पा काक् सामाफुमा समदाङ् माक्खिःइन् साक्खुरो॥ 22 सेक्खाःल्ले साम्योथिम्मिल्ले पाःत्तुबा कुइसिःक् यरिक् कुसिक् पाःन्हाःग माक्खिःरे सुत्थो पोःङ्लो, हेक्क्याङ् माक्खिः वामेन्देःन्नेग लायोःन् लेप्मि मेबोःङ्नेल्लो॥

23 खेल्ले चोगुल्ले खेन् हेक्कतङ्बा सिदुङ्जभाःल्ले साङ्ग्राम्पेदाङ्डोबा पाःन्हाःरे कुबिहाः सेसे सुत्थो चोःक्मा पोःक्खे, कर साङ्ग्राम्पेदाङ्डोबा पाःन्हाःरे सुत्थो चोःक्मा फाःआङ् खेन्नुःल्ले नुःबा सिदुङ्जभाःन् चाहाबा चोगे॥ 24 थेआङ्भेल्ले खिसतेङ्ग निड्वाःफु साःङ्गाहिम्मिल्ले कुबि कुइसिःक्पा मेन्छाम् हुक्किल्ले चोःक्मना सेसेबा तेन्नो मेलाःसेन्, कर खुनेःग निड्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुदगिए आनिः लागि साङ्ग्राम्पेदाङ्डो लाःसेरो॥ 25 मानिड्वाःफुसाम्बान् काकनुःल्ले सेसेबा तेन्नो तङ्बे थप्मे थक्सा माक्खिःनु लाःसेबा कुइसिःक् खिसतेन्साङ्ग्राम्पेदाङ्डो लाःसेल्ले खुनेः एत्लेङ् आबाडे सिदुङ्जभा पोःङ्से मेलाःसेन्लो॥ 26 मेःन्निन्ल्लेग इक्सादिङ् खाम्बेःक्मान् नावागेन् चङ्ःत् पोःक्खेआङ्धो खुनेः यरिक्लेङ् इनोगेन् तुक्खे चामा केबोःङ्बा वये, कर खुनेःग कन् कुनुप्पा

* 9:20 लाम्दिःक् २४.८

येमो यरिक्ले खुनिः लायोःन् लेपमि पिमासि फाःआड् थिक्लेड्माल्ले खुनेः आबाडे सिदुड्जभा पोःक्खेरो ॥ 27 मेन्छाम् यापमि केरेक् थिक्लेड्ग सिःमा पोःड् हेक्क्याड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुघासेन्नो येपमा पोःड्बा कुइसिःक् 28 ख्रिस्तेन्काक् मनाहाःरे खुनिः लायोहाः कुःसे थिक्लेड्मो सिदुड्जभा पोःक्खे, हेक्क्याड् याम्मो युःल्ले आनिः लायोहाः कुःसेग मेःन्, कर खुनेः कुयुःमान् निड्वाः इगेःक्काड् केहाड्बाहाः सेन्लप् पिसेने युःरो ॥

10

ख्रिस्तेरे थिक्लेड्बा कुसिदुड्जभाःन् सदादिड्ले लागि

1 मोसारे कुसाम्योथिमिड्ग ताःन्दि केदाःबार केबप्पा नुःबा पाःन्हाः ओसेःन्केधाक्पा साम्ब्रिःप्पा कुइसिःक्लक्लो, सेक्खाबा पाःन् मेःन्लो ॥ थेआड्भेल्ले साम्योथिमिल्ले नाःक्तुबा तड्बे थपमे एतलेड् तोःम्मनाबा सिदुड्जभाःल्ले खेन् सेसे माड्गेघबाहाः आप्फाल्लेआड् कुलिड्धो मेगेत्तुन्छिन्लो ॥ 2 साम्योथिमिल्ले कुलिड्धो केपमा सुक्तुसिल्लेग सिदुड्जभा चोःक्मा याःम्बक्किन् चक् लःरेबारो ॥ हेक्केःल्ले सेवा केजोःक्पाहाः थिक्लेड्मो काक् परिक्ले सुत्थो मेबोःक्खेमेन्, हेक्क्याड् खेड्हाःरे लायो मेजोगुल्ले खुनिः निड्वाः मेलोःरेन्बामेन् ॥ 3 कर खेन् सिदुड्जभाहाःरे लायोःन् तड्बे थपमे निड्वाःसुम्मो तारुरो, 4 थेआड्भेल्ले कुम्बाबा पित् नु मेन्दाक् माक्खिःड्ले लायोहाः वादेःमा मेसुकुत्तुन्लो ॥

5 खेल्ले चोगुल्ले ख्रिस्तेन्ड्क्सादिड् खाम्बेःक्मो येःल्ले निड्वाःफुमाड्डिन् अक्खे मेत्तु, “सिदुड्जभा नु चोभाःहाःरे खेनेः निड्वाः केन्जोगुन्लो, कर नासिड्गेन् थक्किन् तोःम्मा फाःआड् केबिराड्लो ॥ 6 मिधिड्मनाआड्तोःम्मनाबा नु लायोरे लागि तोःम्मनाबा सिदुड्जभाहाःरे खेनेः केनिड्वाः मेदयेनेन्लो ॥ 7 हेक्क्याड् याम्मो इड्गाः पाःत्तुड्, ‘ओमेत्तेःओ निड्वाःफुमाड्डे, साम्योसाप्लाओ इड्गाः आयाःम्बेओ सापुतेआड् पप्पा कुइसिःक् इड्गाः केनिड्वाः हेक्के चोःक्से कप्पो त्याड्डाड् वाःआरो ॥’ ” *

8 ख्रिस्तेरे तगि पाःत्तु, “खेनेः सिदुड्जभा नु तोःम्मनाबा हेक्क्याड् मिधिड्मनाआड्तोःम्मनाबा नु लायोरे लागि तोःम्मनाबा सिदुड्जभाहाःरे ताःक्मा निड्वाः केन्जोगुन्लो हेक्क्याड् केनिड्वाःआड् मेदयेनेन्लो ॥” (हेक्केसाड् साम्योथिम् कुइसिःक् खेड्हाः मेदोःन्दुरो) ॥ 9 हेक्क्याड् खुनेः पाःत्तु, “ओमेत्तेःओ, इड्गाः केनिड्वाः हेक्के चोःक्से कप्पो त्याड्डाड् वाःआरो ॥” खुनेः कुसड् माड्हुपपिन् युक्सिड् चोःक्से तगिस्मा माड्हुपपिन् खारोःत्ति चोगुरो ॥ 10 हेक्केःल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाःलाम्बा येसु ख्रिस्तेरे नासिड्गेन् कुधक्किन् थिक्लेड्मो सदादिड्ले लागि तोःन्दुबा सिदुड्जभालाम् आनिः सेसे आबोःक्खेआड् आवाःरो ॥

11 तगिबा माड्हुपपोग निड्वाःफुसाम्बा केरेक्ले थिक्याःन्धक् साम्योबा याःम्बक् मेजोगुर लत्छा परिकपा सिदुड्जभाःन्एतलेड् मेदोःन्दुरो, कर खेल्लेग आप्फाल्लेआड् लायोःन् तेःमा मेसुकुत्तुन्लो ॥ 12 कर आनिः मानिड्वाःफुसाम्बा येसु ख्रिस्तेरेग निड्वाःफुमाड्डो थिक्लेड्मो सदादिड्ले लागि लायोःन् तेःमा फाःआड् आबाडे सिदुड्जभा पोःक्खेआड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुजुप्साड् लेपमाड् युड्सिड्लो ॥ 13 खेन् येम्माड्धो खुनेः कुनिड्मिहाः कुयुक्को मेन्दाःत्छिड्डे थारिक् हाड्घुसिर युड्लो ॥ 14 थेआड्भेल्ले कन् लत्थिक् सिदुड्जभाःल्ले लायोलाम् सेसे केबोःड्बार केबप्पाहाः सदादिड्ले लागि कुलिड्धो केगेप्पा चोगुसिआड् वाःरो ॥

15 हेक्क्याड् सेसेमाड्डिल्लेआड् कल्ले कुयाःम्बेओ आनिः अक्खे आमेट्लो,
16 “यहवे दाड्बाल्ले पाःत्तु, ‘खेन् एगाड् खेड्हाःरे चोगुड्बा कुसड् माड्हुपपिन् बा कन्लो-इड्गाः आधिम्हाःरे खेड्हाःरे खुनिः सिक्लुड्मो युक्खुड् पिरुड्सिड्, हेक्क्याड् खुनिः निड्वाःबो सापुत्तुड् पिरुड्सिड्लो ॥’ ” 17 खुनेः याम्मोआड् पाःत्तु,

* 10:7 निड्वाःफुसाम्लो सुम् ४०.६-८

“इङ्गाह खेङ्हाहरे मेजोगुबा लायोहाह नु फेन् याःम्बक्हाह याम्मो आप्फाल्लेआङ् निङ्वाह मेङ्ःत्तुङ्ङिन्लो ॥” * 18 आल्ल लायोहाह लेप्मि पोःक्खेबाल्ले चोगुल्ले याम्मो लायोहाह लेप्मि पोःङ्मा फाहआङ् सिदुङ्जभा चाहाबा मेजोःक्नेन्लो ॥

हाङ्हाङ् नु साम्दिङ्

19 खेल्ले चोगुल्ले आमिःम् नेहनुसाह नु फुहनुसाहसे, आनिहग काक्नुःल्ले साङ्ग्राम्पेदाङ्बा सेसेबा तेन्नो येसुरे कुमाक्खिहलाम् हाङ्हाङ्डाङ् लाःपमा आघोःसुम् ॥ 20 कन् कुसङ् नु हिङ्मन् केबिबा लाममिन् आनिह लागि सेसे फोःन्दाःन् हम्बा कुइसिःक् हरेआङ् वाहरो-खेन्सेसे फोःन्दाःङ्ग येसुरे नासिङ्गेन् कुधक्लो ॥ 21 हेक्क्याङ् निङ्वाहफुमाङ्ङिल्ले कुहिम् सम्दाङ् युक् केगप्पा आनिह पयम् मानिङ्वाहफुसाम्बा आगत्तुम्बाल्ले चोगुल्ले, 22 आनिह तोःन्दोःम्बा सेसे सिक्कुलुङ्मानु हेक्क्याङ् हाङ्हाङ्बा नसाःन्निन्नु निङ्वाहफुमाङ्ङिल्ले कुबेसाङ् पेगिरो ॥ थेआङ्भेल्ले आनिह सेसे चोःक्से खिसुतरे कुमाक्खिहल्ले आनिह तापफेःम्बा खासिङ्ङिन्साक्खुआङ् वाह हेक्क्याङ् आनिह नासिङ्गेन् थक्किन् सेसेबा च्वाःत्तिल्ले वाहपुत्तुआङ् वाहरो ॥ 23 हेक्क्याङ् आनिह आगत्तुम् लहरिक् तेन्दिङ् आजोगुम्बा निङ्साङ्ङिन् मेल्लेत्ते कत्तुम्लो, थेआङ्भेल्ले माङ्हेक् केजोःक्पाङ्ग नसाःन्साबा चोःक्लो ॥ 24 आल्ल आनिह लुम्मो लुङ्माह तुक्सिङ्मा नु नुःबा याःम्बक् चोःक्माओ हाङ्हाङ् मेत्छिङ्मा आक्खेआङ् आसुक्त्तुम् खेन् पाःन्निन् निङ्वाह इःत्तुम्लो ॥ 25 कुभा नसानिबाहाहरे सोरिक् चुम्मा येप्लेक् मेङ्गत्तुन्, कर आनिहग सोरिक् चुम्मा लेरुम् मेःन्लो ॥ कर दाङ्बाल्ले कुयुःमा येन्निन् निःत्ताङ् तार पप्पा खिनिह केनिःसुम्बाल्ले चोगुल्ले आल्लसाङ् यरिक् हाङ्हाङ् मेत्तासिहरो ॥

26 आनिह सेक्खाःन् नुःरिक्काङ् कुसिङ् आनिःत्तुम्साङ् निःनिःबाए लायो आजोगुम्बल आवाहने फाहग्र खेन् लायोलाम् लेप्मि पिमा केसुक्पा सिदुङ्जभा थेआङ् होःप्लो ॥ 27 कर खेल्ले कुलेक्वा खेन् हेक्क्याङ् लायो केजोःक्पाल्ले किपमा केघुःबा खुम्दिङ्ङिन् सेक्खाए खोःसुह, हेक्क्याङ् निङ्वाहफुमाङ्ङिल्ले कुदक्लेङ्वाओ केबोःक्पा खेन् मनाःन् हुरुना केदिःप्पा मिःल्ले मेक्खुरो ॥ 28 मोसारे कुसाम्योथिमिन् केनाहबा मनाःन् नेत्छि इग्र सुम्सिरे मेबिरुबा पर्माङ्गि वाहने फाहग्र लुङ्माह तुक्सिङ्मा मेःन्ने सिःमा पोःङ् ॥ 29 निङ्वाहफुसाःन् कुनामेन्छाह केम्पेन्, आबाडे सेसे केजोःक्पा माङ्हुपिल्लेन् माक्खिहन् आसुत्थो केजोःक्पेन्हेक्क्याङ् लुङ्गुम् केबिबा सेसेमाङ्ङिन् केअपेन्खेन्नुःल्लेआङ् केसाक्पा खुम्दिङ् खोःमा लाहरो ॥ 30 थेआङ्भेल्ले तापफेःम्बा याःम्बक्केजोःक्पेन्खुम्दिङ् पिमा आलक्पेन्लो, इङ्गाहए कुलेक्वा नुःक्त्तुङ् पिरुङ्लहरिक् निङ्वाहफुमाङ्ङिल्ले पाःत्तुबान् आनिह कुसिङ् आनिःत्तुम्लो ॥ अक्खेआङ् पाःत्तुआङ् वाहरो, “यहवे दाङ्बाल्ले आबाडे कुमनाहाह खासेन् लोःन्दुसिहरो ॥” * 31 आजुनि निङ्वाहफुमाङ्ङिल्ले कुहुक्को थामाग सारिक् किपमा केघुःबा पाःन्लो!

32 आल्ल निङ्वाहफुमाङ्ङिल्ले कुओःत्तिःन् केनिःसुम्माङ् नसाःन् केजोगुम्बा तगिबा येन्हाह निङ्वाह इःत्तेम्मेहओ ॥ खिनिह सारिक् इनोगेन् तुक्खे केदुम्साङ् नसाःन्नो अयाक् मेल्लए केवयिबान् इःत्तेम्मेहओ ॥ 33 कुभा येम्मोग खिनिह मनाहाहरे खुनिह तगि हिनाःम् केम्मेत्तिआङ् तुक्खे केम्जाःत्तिह ॥ हेक्क्याङ् कुभा येम्मोग हेक्क्याङ् पाःन्नो केधाःबाहाहनु सोरिक् केवयिआङ् कुभाह केबिरुम्सिम्लो ॥ 34 खिनिहग पुङ्लाहिम्मो केधाःबाहाह लुङ्माह केदुक्त्तुम्सिम् ॥ मनाहाहरे खिनिह याङ्साकुन्धहाह केम्नापति केम्देहिसाङ् केसःत्तिर नासिकेधःत्तुम्, थेआङ्भेल्ले खिनिहग केगत्तुम्बा पाःन्हाहनुःल्लेआङ् नुःबा नु सदादिङ् केवाहबा याम्साम्गेन् याङ्साकुन्धेःन् केगत्तुम् केलाहबा पाःन्निन् कुसिङ् केनिःत्तुम्लो ॥ 35 खेल्ले चोगुल्ले खिनिह निस्सेबा नसाःन्निन् मेलेरेम्मिमनेहओ ॥ खेल्ले यम्बा हाङ्सेम्मिन् तारुरो ॥ 36 खिनिह नासिकेधःत्तुम् लोःङ्लो, हेक्क्याङ् निङ्वाहफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाह कुइसिःक् केजोगुम्मिल्ले खुनेह चोगुबा माङ्हेक्किन्केघोःसुम्लो ॥ 37 साम्योसाप्लाःल्ले पाःत्तुह,

* 10:17 यर्मिया ३१.३३-३४ * 10:30 साम्योथिमिङ्ङाःङ्३२.३५

“आक्खो सप्माआड् केदाःबार केबपपेन्ताःएरो, हेक्क्याड् खुनेः मेसुःनेन्लो ॥ 38 कर इङ्गाः आसाम्योनिबा मनाहाः नसाःन्लाम्बाए मेहिङ्गलो ॥ खेङ्हाः इङ्गाःलाम् मेनुःङ् मेबेःकने फाःग्र खेङ्हाःनु आसिक् खेङ्गलो ॥”*

39 कर आनिःग केनुःङ्बा केबेःक्पाआड् केमेक्पा मनासि मेःन्लो, कर आनिःग ख्रिस्तेन्नसाःन् केजोःक्पाआड् मेक्मालाम् ताङ्सेःपकेघोःबासिरो ॥

11

नसाःन्

1 आल्ल नसाःन् फाःडन् थेमा फाःले निङ्साड् आजोगुम्बान् सेक्खाए पोःङ् हेक्क्याड् आन्निःसुमिन्बान् सेक्खाए वाः फाःआड् निस्से चोःक्मारो ॥ 2 उनाहुरिबा मनाहाःरे मेजोगुबा खुनिः नसाःन्लाम्बाए निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाः तयेरो ॥

3 निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुबाःन्जाक्किल्ले काक् नावागेन् चडःत् चोगुबा फाःआड् आनिः नसाःन्लाम्बा कुसिङ् आनिःत्तुम्लो, हेक्केलःरिक् निःमनाबा पाःन्हाःग निःमेन्देपमनाबा पाःन्हाःलाम् पोःक्खेबारो ॥

4 नसाःन्लाम्बाए हाबिलरे कुम्भुः कयिनेन्नुःल्लेआड् नुःबा सिदुङ्जभा निङ्वाःफुमाङ्डो तोःन्दुरो ॥ हेक्क्याड् खुनेः तोःन्दुबा सिदुङ्जभाःन् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले ताःक्तुआड् खेन्लाम्बाए खुनेः साम्योनिबा मना मेत्तुरो ॥ हेक्क्याड् खुनेः स्येसाड् आल्लो थारिक् खुनेः कुनसाःन्निःल्ले नुःबा पाःन् आहुरो ॥*

5 नसाःन्लाम्बाए हनोक्केन् मेन्छिःए कुहिङ्वेत् साङ्ग्राम्पेदाङ्डो थाःङ् तेःरेरो ॥ खुनेः कुधक्किन् खोःमेदेतेन्लो, थेआङ्भेल्ले खुनेःग निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले थाःङ् तेःरुरो ॥ खुनेः थाःङ् तेःमानुःल्ले तगि निङ्वाःफुमाङ्डिन् कुनिङ्वाः तासुआड् वये फाःआड् साम्योसाप्लाःल्ले तोःन्दि पिरुरो ॥* 6 हेक्क्याड् नसाःन् मेःन्ने निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाः ताःमा सुक्मेदेतेन्लो, थेआङ्भेल्ले खुनेःओ केदाःबाल्ले निङ्वाःफुमाङ्डिन् सेक्खाए वाः हेक्क्याड् निङ्वाः इगेःक्काड् खुनेः केगोःप्पाहाः हाङ्सेम् पिरुसिःरो लःरिक् नसाःन् चोःक्माए पोःङ्गलो ॥

7 नसाःन्लाम्बाए नुहारे कुहिम्सयङ्हाः ताङ्सेःप्से वालाधा चोगुरो ॥ तगि आप्फाल्लेआड् मेम्बोःङ्डे केवाःबा पाःन्हाः आल्ल पोःङ्गलो लःरिक् साम्दिङ् केबिबा निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुइङ्जाःङ्डिन् खेप्सुआड् हेक्के चोगुरो ॥ खुनेः कुनसाःन्लाम्बाए खेन् येमोबा इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा मनाहाः आप्तिकको मेध्ये हेक्क्याड् नसाःन्लाम् केदाःबा साम्योनिबा लक् केघोःबा पोःक्खेरो ॥*

8 नसाःन्लाम्बाए अब्राहामरे निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुइङ्जाःङ्डिन् खेप्सु ॥ हेक्क्याड् उःत्तुआड् पेगेः मेत्तुबा लाजेःओ पेरो ॥ खेन् लाजेःङ्ग ताःन्दि खुनेः खोःमा केबोःङ्बा कुलक् वयेरो ॥ खुनेः आत्तान् पेःक्कार पत्ता फाःआड् थेआङ् मेनिःसुन्लो ॥* 9 नसाःन्लाम्बाए खुनेः माङ्हेक्को खोःसुबा लाजेःओ हिम् चोगुआड् याःक्तेसाड् खुनेःग माःङ्घा लाजेःओ तापकेबेःबाआड् केवाःबा कुइसिःक् वयेरो ॥ खुनेःनु सौरिक् माङ्हेक्लेन् लक् केघोःबा इसहाक नु याकुब कुइसिःक् खुनेःआड् साःङ्गाहिम्मो वयेगतेरो ॥* 10 थेआङ्भेल्ले खुनेःग मेन्नुपमनाबा पाङ्ग्यक् केनेबा येक्यक्थिक् कोःत्तुर वयेरो ॥ खेन् येक्यक्किल्लेन् इत्छाप केसाप्पाआड् केजोःक्पाङ्ग निङ्वाःफुमाङ्डिन्नेरो ॥

11 अब्राहामरे कुमेःत् साराःन् सामेङ्गपमनामा वये हेक्क्याड् सागपमा लेत्तुआड् वयेसाड् नसाःन्लाम्बाए सागपमा सुक्तुरो, थेआङ्भेल्ले खुनेः माङ्हेक् केजोःक्पा निङ्वाःफुमाङ्डिन् नसाःन्साबा चोःक् फाःआड् इःत्तुरो ॥ 12 हेक्केलःरिक् कन् सिःमा केङ्पपा मनाधिक्लाम्बा आत्तात्तान्ने निःपमेन्देपमनाबा ताङ्साक्पोबा खेःम्सिक् नु वाहङ्डिल्ले कुयाओबा येःङ्घा कुइसिःक् कुमुःङ्दाङ्सा मेबोःक्खेरो ॥ 13 कन् काक् नसाःन्साबाहाःरेग निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले खेङ्हाःनु

* 10:38 हबकुक् २.३-४ * 11:4 तोलिङ्गसोमु ४.३-१० * 11:5 तोलिङ्गसोमु ५.२१-२४ * 11:7 तोलिङ्गसोमु ६.१३-३२

* 11:8 तोलिङ्गसोमु १२.१-५ * 11:9 तोलिङ्गसोमु ३५.२७

चोगुबा माङ्हेक् मेङ्घोए मेस्ये, कर खेङ्हाऱेग माःङ्घालाम् खेन् मेनिःसुआङ् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुमाङ्हेक्किन् लाङ्मेदाःक्तुरो ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाऱग कन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो वेऱ लाजेऱबा नु ताक्केगम्बा वयिगेरेत्छ लऱरिक् तेन्दिङ् मेजोगुरो ॥ 14 अक्खेलऱरिक् केबाःपपा मनाहाऱेग सेक्खासाङ् आबाडे खुनिऱ लाजेऱइन्मेगोःत्तुर मेवाऱबा निःन्धो पोःङ्लो ॥ 15 खेङ्हाऱे मेलेरु मेधबा लाजेऱइल्ले कुयाःम्बेओ निङ्वाऱ मेङ्ःत्तुआङ् मेवयेल्लेग खेप्पो खेङ्हाऱे याम्मो नुःङ्मा पेःक्मा येम् मेघोःसुबामेन् ॥ 16 कर खेङ्हाऱेग खेन्नुःल्लेआङ् नुःबाग साङ्ग्राम्पेदाङ्बा लाजेऱइन्खोःमा सारिक् निङ्वाऱ मेजोगुरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले खिनिऱ निङ्वाऱफुमाङ्आ पाःप्मा खेङ्हाऱनु सिरिङ् मेमयेन्नाङ् खुनिऱ लागि नुःबा येक्यक्थिक् यारिप् चोगु पिरुसिआङ् वाऱरो ॥

17-18 निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले अब्राहाम्मिल्ले कुनिङ्वाऱ सारुल्ले खुनेऱ नसाःन्लाम्बाए इसहाक्किन् सिदुङ्जभा कुइसिःक् तोःन्दुरो ॥ निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले इसहाकलाम्बाए खेनेऱ केमुऱइदाङ्साहाऱ मेबोःङ्लो* लऱरिक् माङ्हेक् पिरुआङ् वयेसाङ् अब्राहाम्मिल्ले लत्थिक्लक् कुस्साःन् सिदुङ्जभा चोःक्मा यारिप् पोःक्खेरो ॥ 19 निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले केसिःबाहाऱ याम्मो कुहिङ्वेत् चोःक्मा सुक्तुसिऱ केलऱबा पाःन्निन् अब्राहामरे निङ्वाऱ इःत्तुरो ॥ हेक्क्याङ् सेक्खाल्लेग, खुनेऱ कुसिवेत् कुइसिःक् पोःक्खेबा इसहाक्किन् याम्मो कुहिङ्वेत्ते खोःसुरो ॥ 20 नसाःन्लाम्बाए इसहाकरेआङ् याकुब नु एसाउःन् खुन्छिऱ केदाःबा येम्मिल्ले कुयाःम्बेओ मुऱइसाम् थाःसुपिरुसिरो ॥* 21 नसाःन्लाम्बाए याकुबेन् सिःमा येम्मो कुदक्काःत्तिल्ले तक्सिङ्डाङ् निङ्वाऱफुमाङ्डिन् सेवा चोगुर युसुफरे काक् कुस्साःहाऱ मुऱइसाम् थाःसुपिरुसिरो ॥*

22 नसाःन्लाम्बाए युसुफरेआङ् सिःमा इःतेल्ले इस्राइलिहाऱ मिस्र लाजेऱलाम् मेलःन् मेबेःक्पा पाःन्निन् चेक्खुआङ् खेन् येम्मो कुयेप्पिन्नाङ् खुनिऱनुए मेदेऱरुर लऱरिक् इङ्जाःङ् पिरुसिरो ॥*

23 नसाःन्लाम्बाए मोसाःन् सावाःन्छिङ्डिल्ले कुम्मा कुम्बासिरे ला सुम्सि थारिक् चिक्खेतछुआङ् कत्तेत्छु, थेआङ्भेल्ले खेन् अडेःक्वाःन् सारिक् नुःबा निःसेत्छु, हेक्क्याङ् हाङ्डिल्ले कुइङ्जाःङ्डिन्नाङ् मेगिरेत्छुन्लो ॥*

24 मोसाःन् थाङ्बेन् केरेल्ले नसाःन्लाम्बाए फारो हाङ्डिल्ले कुस्साः मेन्छुमाऱइल्ले कुस्साःआ पाःप्मा मेदेन्देन्लो ॥* 25 खुनेऱ लायोबा सुक्खेवाओ सप्फाधिक् वाऱमानुःल्ले निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुयाप्मिहाऱनु तुक्खेवाओ वाऱमाए निङ्वाऱ चोगुरो ॥ 26 मिस्र लाजेऱस्मा याङ्साकुन्धेःन्नुःल्लेग खिस्रतरे कुलागि निङ्घुम्मो थामाए नुःबा इःत्तुरो, थेआङ्भेल्ले खुनेऱ कुनिङ्वाऱइन्ताःन्दि खोगेदेप्पा थुम्घोओ पत्छेरो ॥ 27 नसाःन्लाम्बाए खुनेऱग निःमेन्धाःप्मनाबा निङ्वाऱफुमाङ्डिन् निःसुबा कुइसिःक्के हाङ्डिल्ले कुसिक्किन्नु मेगिसेन्नाङ् मिस्रलाम् लःन्देपेबान् पेबाए पोःक्खेआङ् मेनुःक्खेन् ॥ 28 नसाःन्लाम्बाए यहुदिहाऱे खुनिऱ तुम्बा साःहाऱ केमेङ्बाल्ले* सुःमा मेसुक्तुन्छिन्ल फाऱआङ् खुनेऱ माक्खिऱइन् फिन्दुर यहुदि चोःक्युम्भो तङ्नाम् थिम्मिन् हेःक्तुरो ॥

29 नसाःन्लाम्बाए इस्राइलिहाऱ सेङ्सेङ्बा खाम्मो लाङ्मेघेगेर हेःताङ्बा वाहङ्डिन् मेगाःक्तुआङ् नाधाःम्बि मेबेरो, कर मिस्रिहाऱेआङ् बा हेक्के चोःक्मा मेगोःत्तुल्ले खेङ्हाऱ काक् ख्याम् मेहुमे मेस्येरो ॥*

30 नसाःन्लाम्बाए इस्राइलिहाऱे नुसि येन् थारिक् येरिहो येक्यक्किन् मेगबुआङ् खेल्ले कुधिरिबा लुङ्धाक्किन् लुःन्देरो ॥*

31 नसाःन्लाम्बाए येरिहोओमा केत्निमा राहाबरे इस्राइलि थोःम्जिबाहाऱ तरेदोःसुसिबाल्ले चोगुल्ले खेन् निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुइङ्जाःङ् मेङ्घेमनाबाहाऱनु मेस्येनेन्लो ॥*

* 11:17-18 तोलिङ्सोमु २२.१-१४, २१.१२ * 11:20 तोलिङ्सोमु २७.२७-२९, ३९-४० * 11:21 तोलिङ्सोमु ४७.३१, ४८.१-२०
* 11:22 तोलिङ्सोमु ५०.२४-२५, लाम्दिःक् १३.१९ * 11:23 लाम्दिःक् १.२२, २.२ * 11:24 लाम्दिःक् २.१०-१२ * 11:28 केमेङ्बा-ग्रिक् पाःन्दाङ्डो “सिःमेल्लेन् माङ्लाइङ्बान्” पोःङ्लो ॥ निङ्वाऱफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्मिहाऱ मेङ्से माङ्लाइङ्बान् पाङ्घु युःसुरो (लाम्दिःक् १२.२१-३०) ॥ * 11:29 लाम्दिःक् १४.२१-३१ * 11:30 यहोसु ६.१२-२१ * 11:31 यहोसु २.१-२१, ६.२२-२५

32 खेन् यारिककाड्धो इङ्गात् थे पाःपमाबे? गिदियोन्, बाराक, सिम्सन, यिप्ताह, दाउद, सामुएल हेक्क्याड् माङ्निङ्वात्पाःन् केबाःपपाहात् रे खुनिः याःम्बेओ पाःपमा येम् मेगत्तान्लो ॥* 33 खेङ्हात् रेग नसाःनलाम्बाए हाङ्जुम्हात् मेनाःन्दु, सामयोनिबा खासेन् मेलोःन्दु, माङ्हेक् चोःकमनाबा पाःन्हात् मेघोःसु ॥ खेङ्हात् रे थेरिङ्बाहात् रे खुनिः मुराःन् मेसुबु,* 34 पयम् यम्बा मिराःक्हात् मेसेरु, ताभेलाम्बा ताङ्मेसेःप्ते, खेङ्हात् रे खुनिः सात्तइ होःप्तेसाङ् केधुम्बा मेबोःक्खे हेक्क्याड् थङ्डो मुक्केगुबा मेबोःक्खेआङ् निङ्मिहात् मेनाःन्दुसिरो ॥* 35 मेन्छुमाहात् रे केसिःबा केबेःक्पा आबाडे खुनिः मनाहात् याम्मो कुहिङ्वेत् मेघोःसुसिरो ॥*

वैहात् रे सिःमेन् एगाङ् मेन्नुपमनाबा हिङ्मन्निन् खोःमा फात्ताङ् चोःक्युम्भो पोःङ्मा मेन्देन्देन्नाङ् निङ्घुम्मिन् मेदाःक्तुरो ॥ 36 कुभाग हिनाःम् मेमेत्तुसिआङ् तेःम्भुक् मेयाक्तुसि, कुभाग इमेघेःक्खुसिआङ् पुङ्लाहिम्मो मेसाक्तुसिरो ॥* 37 कुभा लुङ्ङिल्ले मेलेपुत्तु मेसेरुसि, कुभा चेन्दिःरिःल्ले मेजेरु मेसेरुसि, कुभाग ताभेःल्ले मेजेपुत्तु मेसेरुसिरो ॥ कुभाग निङ्घुम् नु तुक्खे मेज्येआङ् चाहाबो मेवयेल्ले मेल्लुक नु मेन्दाक् सेहोबा चाङ् मेजाक्खु ॥* 38 खेङ्हात् रेग लुङ्भुक्कु नु खाम्भुक्कुहात् ओ याङ्धोःक्कि येःङ्घादेन्नो नु कोःक्मा फाङ्जङ् हेङ्घाःत्ति मेइरेर मेवयेरो ॥ खेन् हेक्क्याड् मनाहात् रे लागि कन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मान् सुम्बोधाबा होःप्तेरो ॥

39 खेङ्हात् रे केरेक्ले खुनिः नसाःनलाम्बाए निङ्वात्फुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वात् मेदासुसाङ् खेङ्हात् रे चोगेबा माङ्हेक्किन्मेङ्घोए मेस्ये मेबेरो ॥ 40 निङ्वात्फुमाङ्ङिल्ले आल्लसाङ् सात्तर्कि नुःबा निङ्सेःक् आनिः केरेक्ले लागि कत्तुबाल्ले चोगुल्ले खेङ्हात् रे आनिःनुरक् कुलिङ्धो मेगेत्तलो ॥

12

येसुरे कुबिःन् इःपमा नाःपमा पोःङ्

1 खेल्ले चोगुल्ले नसानिबा हिङ्मन्ने कुयाःम्बेओ कम्म्याक् यरिक् तोःन्दिहात् रे खुनिः लुम्मो आवात्बाल्ले चोगुल्ले यापमि केहम्बा पाःन्हात् नु केरेक् परिक्लेन् यापमि केघःबा लायोहात् लापुसुम्लो, हेक्क्याड् निङ्वात्फुमाङ्ङिल्ले नेस्सु आबिरेबा लोःक्लोःक्के चाःत्तो नासि थःत्तुम् लोःक्तिरो ॥ 2 आनिः नसाःन्निन् केहेःक्पा नु कुलिङ्धो केगेप्पा येसुःन् ओमेत्तुम्लो ॥ ताःन्दि केदाःबा ओमु लत्तमाल्ले लागि सिलाम्साक्मा सिङ्समदाङ्बा इनोगेन् तुक्खेःन् नु नाधामान् खुनेः थेआङ् मेन्डेःत्ते थरुआङ् निङ्वात्फुमाङ्ङिल्ले कुहाङ्गुक्कनाःल्ले कुजुप्साङ्गलेप्पाङ् युङ्गिसिङ्गो ॥

3 लायोबा मनाहात् रे खुनेः कुदक्लेङ्गो मेदारुबा अक्तङ्बा पाःन्हात् केधम्बा येसुःन् निङ्वात् इःत्तेम्मेःओ, हेक्केःल्ले खिनिः निङ्वात्बो नायो केम्बोःक्खिन्लो, हेक्क्याड् खिनिः सक्माआङ् मेबुःनेन्लो ॥

निङ्वात्फुमाङ्ङिन् पानुदिङ् पाः कुइसिःक् चोःक्

4 खिनिः लायोःल्ले कुदक्लेङ्गोआबा थङ्गो केवयिसाङ् सिःमालिङ्धोओ थारिक् मेङ्गेते केवयिःत्तरो ॥ 5 खिनिः आबुगेन् आस्साःसे लत्तर्कि केम्मेत्तिबा खाहुन्निन् निङ्वात् केभेःत्तुम्बि?

“आबुगेन् आस्साःए, यहवे दाङ्बाल्ले कुहेन्थिमिन् याङ्ग्याङ् मेङ्गःत्तेन्नेःओ, हेक्क्याड् खुनेः केभेःक्किल्ले केनिङ्साङ्मेबुगेन्नेःओ, 6 थेआङ्भेल्ले आत्तिन् यहवे दाङ्बाल्ले लुङ्मात् तुक्त्तु, खेन् हेन्थिम् याक्त्तु, हेक्क्याड् खुनेः तेन्दिङ् चोगुबा आत्तिन् कुस्साःन्छाङ् खुम्दिङ् पिरुःत्तरो ॥”*

7 इनोगेन् तुक्खेःन् हेन्थिम् कुइसिःक् थरेम्मे, थेआङ्भेल्ले निङ्वात्फुमाङ्ङिल्ले खिनिः आबुगेन् कुस्साः कुइसिःक् केङ्गःत्तिरो ॥ आत्तिन् पाःल्ले आबुगेन् कुस्साःन् हेन्थिम् मेयाक्तुन्बे? 8 खिनिः आत्तिन्हात् रे पाःलाम् काक् साःहात् रे खोःमा केबोःङ्बा हेन्थिमिन् केङ्घोःसुम्मिन्ने फात्तर्ग खिनिः सक्खाबा साः मेःन्, कर खोःत्तानिङ्गो ॥ 9 आल्ल इक्साबा आनिः पाःहात् रे हेन्थिम् आम्याक्तेल्लेग

* 11:32 खासेन्लोबा ६.११-८.३२, ४.६-५.३१, १३.२-१६.३१, ११.१-१२.७, १ सामुएल १६.१-१ हाङ्हात् २.११, १ सामुएल १.१-२५.११ * 11:33 दानिएल ६.१-२७ * 11:34 दानिएल ३.१-३० * 11:35 १ हाङ्हात् १७.१७-२४, २ हाङ्हात् ४.२५-३७ * 11:36 १ हाङ्हात् २२.२६-२७, २ सापुन्धुम् १८.२५-२६, यर्मिया २०.२, ३७.१५, ३८.६ * 11:37 २ सापुन्धुम् २४.२१ * 12:6 सिवादिङ्खाहुन् ३.११-१२

आनिः मिऱ्सो इड्धाःऱ् आबिरुमसिम्लो ॥ खेनुःल्लेआड् यरिक् आनिः याम्साम्मिल्लेन् पाःल्ले हेन्थिम् आयाक्किल्ले आनिः सेक्खाबा हिड्मन् खोःमा फाऱ्आड् खेन् हेन्थिम्मिल्ले कुयुक्को ताःमा पोःड्लो ॥ 10 थेआड्भेल्ले इक्साबा आनिः पाःहाऱे कुभा तड्बे थारिक् खुनिः मेलेस्सु मेनिःसुबा यारिक् हेन्थिम् आम्याक्लो ॥ कर निड्वाऱ्फुमाड्डिन् कुडिसिःक् सेसेबा आबोःड्ल फाऱ्आड् आनिः इन्धाःक्ले लागि खुनेऱ् हेन्थिम् आयाक्लो ॥ 11 आत्तिन् हेन्थिम्मिन्नाड् खोःमा येममो खेन् सिराऱ् केधाड्बा मेजोःक्नेनलो कर कड्ग साक्लो, हेक्केसाड् याड्सि खेन् हेन्थिम्लाम् सगेधासिड्बाहाऱ् साम्योनिबा हिड्मन्नो मेहिड्डाड् सनारुड् मेघोःसुऱो ॥

12 खेल्ले चोगुल्ले सोरो केलऱ्बा हुक्हाऱ् फोःक्खेममेऱ् हेक्क्याड् थेगक्कक् केयड्बा थुड्बोहाऱ् केधुम्बा चोगेम्मेऱ् ॥ 13 लाड्सक्पाहाऱ् मेवेःताड् मेन्जोःन्ने मेड्गेड्डे लाड्घेःक्मा मेसुकल फाऱ्आड् खिनिः लाम्मिन् तोःन्देम्मेऱ्ओ ॥

निड्वाऱ्फुमाड्डिलाम् साम्दिड्

14 काक् मनाहाऱ्नु सनारुड्डो वाऱ्मा नु सेसे पोःड्मा काक् परिक्ले तमसिन् चोगेम्मेऱ्ओ ॥ सेसे मेम्बोःड्डेग आत्तिन् मनाःल्लेआड् यहवे दाड्बान् मेनिःसुन्लो ॥ 15 हेक्क्याड् खिनिः लुम्मो आत्तिन्नाड् निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले कुलुड्गुम् मेड्घोःमनाबा मेबोःड्नेनल, सिक् पोःक्माल्ले खेमा थक्मा मेभोःक्खुन्ल, हेक्क्याड् खेन् निड् कुडिसिःक्पा सिक्कुःमाल्ले वेऱ् मनाहाऱ्आड् मेजिःन्दुन्छिल्ल फाऱ्आड् सिड्सिड् लऱेम्मेऱ्ओ ॥ 16 हेक्क्याड् आत्तिन्नाड् चागेलाम्बा इग्र एसाउ हेक्क्याड् निड्वाऱ्फुमाड्डिन्मेड्गोःपमना मेम्बोःड्नेनलो ॥ खेल्लेग चामा थुड्मारेलागि तुम्बा कुयुक्किन् लेक्तुरो ॥ 17 हेक्क्याड् याड्सि कुम्बालाम्बा मुऱ्इसाम् खोःमा फाऱ्आड् आक्खेन् कोःत्तुसाड् खेन् नाऱेबा पाःन्निन् खिनिः केनिःसुम्लो ॥ खेल्ले कुमिक्वा थाःसुर मुऱ्इसाम् खोःमा निड्वाऱ् चोगुसाड् ताप्फेःम्बा कुयाःम्बक्लाम्बा नुःड्मा येम्मिन्लेक्तेबेआड् वयेरो ॥

18-19 खिनिःग सिनाइ कोःक्मा हेक्क्याड् सुःमा सुक्केदेप्पा देन्नो मेन्दाए केवयिऱ्, हेक्क्याड् मि केदिःप्पा, खागेदाम्बा, माक्केलऱ्बा हेक्क्याड् किप्मा केघुःबा सोरित्केजड् केहुबा देन्नो, थुत्तुरिःप्पा मुक्तेबा इक्ला नु किप्मा केघुबा इक्लाःल्ले कुबेसाड् मेन्दाए केवयिऱो ॥ खेन् केघेम्बाहाऱे याम्मो अक्क्याड्बा किप्मा केघुःबा इक्लाओ खुनिःनु मेबाःत्नेनल फाऱ्आड् पेलि मेभाक्तुरो ॥ 20 थेआड्भेल्ले “कन् कोःक्मान् केसुबा आत्तिन् थक्साःन्छाड् लुड्डिल्ले लेप्तेम् सेरेम्मेऱ्”* केलऱ्बा इड्जाःड्डिन् खेड्हाऱे थःप्मा मेन्छुक्तुन्लो ॥ 21 कन् नियाराःड्ग साऱरिक् किप्मा केघुःबा चोगे, हेक्क्याड् मोसारेआड् इड्गाऱ्ग आगिःमाल्ले यड्डारो* लऱरिक् पाःत्तुरो ॥ 22 कर खिनिःग सियोन कोःक्माओ, आजुनि निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले कुयेक्यक् साड्ग्राम्पेदाड्बा यरुसलेम्मो केदयेऱ्इआड् केवयिरो ॥ खिनिःग हेन्छिड् हेन्छिड्डाड्धो माड्लाइड्बाहाऱे खुनिः ओमु लऱमारे कुधिम्बा खुनिः चुम्लुड्डो केदयेऱ्इआड् केवयिऱो ॥ 23 खिनिःग साड्ग्राम्पेदाड्डो खुनिः मिड्हाऱ् साप्तेआड् केवाऱ्बा तुम्बा लक् केघोःबाहाऱे खुनिः चुम्लुड्डो केदयेऱ्इआड् केवयिऱो ॥ खिनिःग काक् मनाहाऱे खुनिः खासेन्दाड्बा निड्वाऱ्फुमाड्डिल्लो, हेक्क्याड् कुलिड्धो केगेप्पा मेजोगेबा साम्योनिबाहाऱे खुनिः याम्साम्लुम्मो केदयेऱ्इआड् केवयिऱो ॥ 24 खिनिःग निड्वाऱ्फुमाड्डिन् नु मनाहाऱ् लुम्मो कुसड् माड्हुप्लेन्पाःन्दड्साबा येसुरो केदयेऱ्इआड् केवयिऱ् ॥ हेक्क्याड् खिनिःग हाबिलरे कुमाक्खिऱ्नुःल्लेआड् साऱरिक् नुःबा पाःन् केबाःप्पा साड्मनाबा येसुरे कुमाक्खिऱ्ओ केदयेऱ्इआड् केवयिरो ॥*

25 खिनिःनु केबाःप्पा निड्वाऱ्फुमाड्डिन् मेन्नाऱ्मा फाऱ्आड् सिड्सिड् लऱेम्मेऱ्ओ ॥ थेआड्भेल्ले इक्साबा इड्गेसाबा मोसाःल्ले कुसाम्दिड्डिन् खेम्मा मेन्देम्मनाबा इसाइलिहाऱे ताड्मेन्छेःप्तेन्लिल्ले साड्ग्राम्पेदाड्डिल्ले साम्दिड् आबिःल्ले आनिः आनाऱरुम्ने फाऱ्ग्र आनिःआड् आन्दाड्नेनलो ॥ 26 निड्वाऱ्फुमाड्डिन् सिनाइ कोःक्मालाम् पारेल्ले

* 12:20 लाम्दिःक् १९.१३ * 12:21 साम्योथिम्ड्जाःड्९.१९ * 12:24 उन्छेःन्निड्वाऱ्फुसाम्बाल्ले इसाइलिहाऱे खुनिः लायोःन्लेपमि पिमारे लागि माड्हिम्मोबा सेसे तेन्नो माक्खिऱ् साक्खुबा हेक्के, आनिः लायोःन्लेपमि पिमारे लागि येसुरे कुमाक्खिऱ्इन्वादेःन्दु ॥ कर कयिनेऱे सेरुबा कुन्साऱ् हाबिलरे कुमाक्खिऱ्इल्ले खुम्दिड्नाःक्तुर अःक्ते (तोलिड्सोमु ४)

कुडक्लाःल्ले इक्सादिङ् खाम्बेःकमान् यक्खु, कर आल्लो खुनेः माङ्हेक् चोगुआङ् वार, “याम्मो थिक्लेङ् कन् इक्सादिङ् खाम्बेःकमान्लक् मेःन्, कर साङ्ग्राम्पेदाङ्डिन्नाङ् यक्खुङ्गलो ॥”^{* 27} कन् “याम्मो थिक्लेङ्” पाःपमनाबा सुत्लाःल्लेग काक् नावागेन् चइःत्तिन् यङ्डाङ् चत्छिङ् पेःक्लो केल्लबान् ओसेःन्आधाक्लो, कर यङ्मा सुक्मेन्देपमनाबा पाःन्हाःरक् नेयाःक्लो ॥²⁸ खेल्ले चोगुल्ले आनिः यङ्मा सुक्मेन्देपमनाबा हाङ्जुम्मिन् आघोःसुम्ल आवाःबाल्ले चोगुल्ले नोगेन्साबा पोःक्खिरो, हेक्क्याङ् निङ्वाःफुमाङ्डिन् कुनिङ्वाः ताःमा फाःआङ् मिङ्सो इङ्धाःङ् पिङ् किरुम्ल सेवा चोगुम्लो ॥²⁹ थेआङ्भेल्ले आनिः “निङ्वाःफुमाङ्डिङ्ग काक् मिदिक्मा केसुकपा पाःन्हाः खाप्पु थ्यःङ् केजोःक्पा मिरो ॥”^{*}

13

निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुनिङ्वाः केदाःबा हिङ्मन्

1 आल्ल नसानिबा फुःनुसाः नु नेःनुसाः केबोःक्खिबाल्ले चोगुल्ले चक्मेल्लए लुङ्माः तुक्कासिममेःओ ॥ 2 हिम्मो केदाःबाहाः तरे मेन्दोःसिङ्डे मेबाङ्घेमसिममेन्नेःओ ॥ कुभाः हेक्के मेजोगुल्ले निङ्वाः मेङ्घोए माङ्लाइङ्बाहाः तरे मेदोःसुसिआङ् वारो ॥ 3 खिनिःआङ् पुङ्लाहिम्मो साक्पा केधयेःइआङ् केवयिबा कुइसिःक्के पुङ्लाहिम्मो केयाक्पाहाः निङ्वाः इःत्तेमसिममेःओ, हेक्क्याङ् खिनिः आबाडे नासिङ्गेन् थक्को इनोगेन् तुक्खे केजयेःइआङ् केवयिबा हेक्के इःत्तेममेःआङ् तापफेःल्लिक् मेमेत्तुसिबाहाः लुङ्माः तुक्तेमसिममेःओ ॥

4 तेन्धामगेन् मेःक्खिम्मिन् केरेक् मनाहाःरे मिङ्सो इङ्धाःङ् मेबिरुबा पोःङ्मा पोःङ्गो ॥ हेक्क्याङ् मेःत् येम्बाः लुम्मो नसाःन्साबा पोःङ्मा पोःङ्गो ॥ थेआङ्भेल्ले निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले चाराम्मा याःम्बक् केजोःक्पा नु केरेक् परिक्लेन् तापफेःम्बा याःम्बक् केजोःक्पाहाः खासेन् चोगुसिःरो ॥

5 याङ्साकुन्धे थक्माओ स्याङ्पेन्दाङ् मेबत्छेममिन्नेःओ, कर केगत्तुम्बा पाःन्हाःओए खिनिः निङ्वाः तासेममेःओ, थेआङ्भेल्ले निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले पाःत्तुआङ् वार, “इङ्गाः आप्फाल्लेआङ् मेलेत्तिङ्डिन्, आप्फाल्लेआङ् मेनाःनिङ्डिन्लो ॥”^{*}

6 खेल्ले चोगुल्ले आनिः हाङ्हाङ्डाङ् अक्खे पाःपमा आसुकुत्तुम्लो, “इङ्गाः याप्पि कुभाः केबिबेङ्ग दाङ्बाल्लो, इङ्गाः मेगिआन्लो ॥ इङ्गाः हाःत्ले थे मेपमा सुक्काबे?”^{*}

7 निङ्वाःफु पाःन्जाक् केहुःबा खिनिः लाम्लोःबाहाः निङ्वाः इःत्तेमसिममेःओ ॥ खिनिः हिङ्मन्नोबा नुःबा पाःन्हाः निङ्वाः इःत्तेममेःआङ् नसाःन् मेजोगुबा कुइसिःक्के खिनिःआङ् चोगेममेःओ ॥ 8 येसु ख्रिस्तेङ्ग मिःपमा, आङ् हेक्क्याङ् आभेल्लेसाङ् कुइसिःक् वारो ॥ 9 परिक् परिक्पा कुसङ् निसाम्हाःओ लाम्मेबोःत्तेममिन्नेःओ ॥ साक्थिम् कुइसिःक्पा चामा थुङ्माल्लेग मेःन्, कर निङ्वाःफु लुङ्गुम्लाम्बाने खिनिः याम्साम्मिन् केधुम्बा पोःङ्मा नुःबा पोःङ्गो ॥ हेक्त्तङ्बा चामा थुङ्मा थिम् केइःप्पा केनाःप्पाहाःरे थेआङ् इन्धाःक् मेङ्घोःसुन्लो ॥

10 हेक्क्याङ् आनिः लेत्तिङ्तोःम्मादेन्धिक् आगत्तुम् ॥ खेपमो तोःममनाबा चोभाःहाः सेसे साःङ्गाहिम्मो माङ्सेवा केजोःक्पा निङ्वाःफुसाम्बाहाःरे थेआङ् चामा युक् होःपुत्तेरो ॥

11 मानिङ्वाःफुसाम्बाल्ले काक्नुःल्ले सेसेबा देन्नो थक्सा माक्खिःइन् याङ्सिङ्डाङ् लायोरेन् सिदुङ्जभा तोःन्छे लाःत्तो, कर थक्साःङ्ग मना वारमा पाङ्जुम्मिल्ले लाःक्कात् मि मेधिक्खुरो ॥ 12 बा कल्ले चोगुल्ले येसुःन्नाङ् आबाडे कुमाक्खिःइल्ले मनाहाः सुत्थो चोःक्से येक्यक् लाःक्कात् स्येरो ॥ 13 हेक्केल्लरिक् आनिःआङ् खुनेःओ पोःक्खिआङ्लाःक्कात् पिगि, हेक्क्याङ्खुनेः ताःक्त्तुबा हिनाःम्मिन् ताःक्त्तुम्लो ॥ 14 थेआङ्भेल्ले कन् इक्सादिङ् खाम्बेःकमो सदादिङ् केनेबा येक्यक् आङ्गत्तुम्मिन्लो, कर आनिःग केदाःबार केबप्पा येक्यक्किन् निङ्वाः

* 12:26 हागै २.६ * 12:29 लाम्दिःक् २४.२६, साम्योथिमङ्गजाःङ् ४.२४ * 13:5 साम्योथिमङ्गजाःङ् ३१.६, ८ * 13:6 निङ्वाःफुसाम्लो सुम् २७.१, १९८.६,

इगेःक्काड् आहाड्धुम्ल आवाऱरो ॥ 15 आल्ल येसुरे कुभाऱलाम्बा आनिऱ सिदुङ्जभा चोःकमनाबा कुइसिःक् निड्वाऱफुमाड्डिन् चक्मेल्लए कुनारा फोःसुम्लो ॥ खेङ्ग खुनेऱ दाड्बा लऱरिक् तेन्दिड् चोःकमनाबा मुराओलाम् केलःम्बा चोभाऱरो ॥ 16 आल्ल नुःबा याःम्बक् चोःक्मा नु कम्ब्राड् मेत्छिड्मा कुभाऱ पिसिड्मा निड्वाऱ मेभेःत्छेम्मिन्नेऱओ, थेआड्भेल्ले अक्तड्बा सिदुङ्जभाःल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ तासुरो ॥

17 खिनिऱ लाम्लोःबाहाऱरे केम्मेत्तिबा पाःन्निन् खेप्सेम्मेऱ, हेक्क्याड् खुनिऱ युक्को वयेम्मेऱओ ॥ खेङ्हाऱरे खिनिऱ कम्ब्राड् केम्मेत्तिआड् निड्वाऱफुमाड्डो लक्पेन्साबा मेबोःड्लो ॥ हेक्केलऱरिक् खेङ्हाऱरे खेन् याःम्बक्किन् मेसःतल् निड्वाऱ मेन्दुक्के मेजोगुरो ॥ खेङ्हाऱरे खुनिऱ निड्वाऱ केदुक्सुमकेबिरुमसिम्ने फाऱग्र खिनिऱ लागि थेआड् इन्धाःक् मेबोःड्नेल्लो ॥

18 आनिगे लागि तुवा चोगेम्मेऱओ ॥ आनिगेग सेसे खासिड् कत्तुम्बा हेक्क्याड् केरेक् परिक्लेन् मिड्सो इड्धाःड्डो हिड्मा निड्वाऱ चोगुम्बेरो फाऱआड् निससे वयिगेरो ॥ 19 आल्लो इङ्गाऱ खिनिऱओ याम्मो हाराए ताःमा सुक्कानिरो फाऱआड् आलागि तुवा चोगेम्मेऱ लऱरिक् पेलि फाक्निड्लो ॥

कुनुप्मा तुवा नु सेम्मुऱड् सेवा

20 आल्ल पयम् यम्बा मेल्लुक्कम्बा आनिऱ दाड्बा येसुःल्ले मेन्नुपम्नाबा माड्हुप्लिल्ले कुमाक्खिऱड्न् वागेदेःम्बाआड् सिःमेन्लाम् याम्मो कुहिड्वेत् केजोःक्पा सनारुड्दाड्बा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले 21 खुनेऱ कुनिड्वाऱ कुइसिःक् चोःक्मा चाहाबा केजोगिबा काक् पाःन्हाऱरे केगाप्तिरो ॥ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाऱ केदाःबा काक् पाःन्हाऱ येसु ख्रिस्तलाम्बा खिनिऱओ चोगुनिरो ॥ हेक्क्याड् सदादिड् सदादिड् ख्रिस्तरे कुमिमिदिड् पोःड्निरो ॥ आमेन् ॥

22 फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, इङ्गाऱ साप्तुड्बा कन् ताड्सा सक्इङ्घड्डो केबप्पा खाहुन्हाऱ निड्वाऱबो ताःक्तेम्मेऱ फाऱआड्पेलि फाक्निड्लो ॥

23 आनिऱ नुसाऱ तिमोथिःन् पुड्लाहिम्मोलाम् लेरेआड् वाऱबान् खिनिऱ निड्वाऱ खोःसेम्मेऱ केलऱबा इङ्गाऱ आनिड्वाऱ वाऱरो ॥ खुनेऱ कप्मो इङ्गाऱओ हाराए ताःने फाऱग्र खिनिऱ तुम्से आन्छिगे सोरिक् फेन्छिगेऱरो ॥

24 खेप्मोबा सेसेहुप्लक्कोबा केरेक् लाम्लोःबाहाऱ नु नसानिबाहाऱ आसेवारो मेत्तेम्सिम्मेऱओ कप्मो इतालि लाजेऱबा नसानिबाहाऱरेआड् सेवा केम्हाक्तिआड् वाऱरो ॥ 25 निड्वाऱफु लुङ्गुमिन् खिनिऱ केरेक्नु वाऱररो ॥

याकुबरे साप्तुबा सक्इङ्घडि निःसुम्

याकुबरे कन् सक्इङ्घडिङ्घडिन् “केरेक् लाजेओ केसेबाआङ् केवाऱ्बा ख्रिस्तेन्नसाःन् केजोःक्पा यहुदिहाऱ्” हाक्तुसिबारो ॥ कपमो ख्रिस्तानि हिङ्मन् नु सुत्नाःन् चाहाबा केजोःक्पा सिक्कुम्निङ्वाऱ् नु लाम्लोमारे क्प्याःम्बेओ खाहुन् पिरुसिआङ् पत् ॥ कन् खाहुन् पिरुसिल्ले याकुबरे परिक् परिक्पा कुबिहाऱ् ओगप् चोगुआङ् पत् ॥ ख्रिस्तानि हिङ्मन्नो याकुबरे याङ्साकुन्धे नु याङ्साऱ्मा, हङ्साऱ्मा, वेऱ्हाऱ् नुःरिक् मेप्मासि, एःक्पएःक् चोःक्मा, नसाःन् नु याःम्बक्हाऱ्, लेसोःप्पेन् युक्को कप्मा, सिक्कुम्निङ्वाऱ्, खेमा थक्मा, नाहेम्मा नु नामेन्छाऱ् चोःक्मा, नाप्मिहाऱ् चेङ्मासि, आङ्दिङ् लऱ्मा, नासि थःप्मा नु तुवा चोःक्मा केल्हाऱ् पाःन्हाऱ्रे क्प्याःम्बेओ पाःत्तुआङ् पत्लो ॥

कन् सक्इङ्घडिङ्घडो याकुबरे ख्रिस्तानि हिङ्मन्नो वाऱ्माल्ले नसाःन् चोःक्मारक् मेःन् कर याःम्बक्काङ् चोःक्मा पोःङ् लऱ्रिक् पाःत्तुरो ॥

थामिङ्

निःसुम् १.१

नसाःन् नु सिक्कुम् निङ्वा १.२

याङ्साऱ्मा नु याङ्साकुन्धे १.९-११

निङ्वाऱ् साऱ्मा नु हङ्साऱ्माओ थामा १.१२-१८

खेम्मा नु चोःक्मा १.१९-२७

एःक्पएःक्किल्ले कुदक्लेङ्वाओ साम्दिङ् २.१-१३

नसाःन् नु याःम्बक् २.१४-२६

ख्रिस्तानि नु लेसोःप्पेन् ३.१-१८

ख्रिस्तानि नु खाम्बेःक्मान् ४.१-५.६

कुनुप्मा नु वेऱ् खाहुन्हाऱ् ५.७-२०

याकुबलाम् सेवा

1 केरेक् लाजेओ केसेबाआङ् केवाऱ्बा ख्रिस्तेन्नसाःन् केजोःक्पा यहुदिसे,* निङ्वाऱ्फुमाङ् नु दाङ्बा येसु ख्रिस्तेरे कुसेवारोबा इङ्गाऱ् याकुबरे कन्सक्इङ्घडिङ्घडिन् हाक्निङ्बारो ॥

नसाःन् नु सिक्कुम्दिङ् निङ्वाऱ्

2 आमिःम् फुऱ्नुसाऱ् नु नेऱ्नुसाऱ्से, ख्रिनिऱ् काक् परिक्लेन् इनोगेन् तुक्खेओ केध्येऱ्इल्ले खेङ्ग साऱ्रिक् सःप्मनाबा पाःन्लो फाऱ्आङ् इःत्तेम्मेऱ्ओ, 3 थेआङ्भेल्ले आक्ख्यारिक् नसाःन्साबा केजोगि फाआङ् निङ्वाऱ् साऱ्मो केध्येऱ्इल्ले ख्रिनिऱ् नासि थःप्मान् पोःरो केल्हाऱ्बान् केनिःसुम्लो ॥

4 हेक्क्याङ् नासि थःप्मान् कुलिङ्धो केत्ल थारिक् पोःर पोःङ्लो, हेक्केलऱ्रिक् ख्रिनिऱ् केधुम्बा नु कुलिङ्धो केगेप्पा केबोःक्खिआङ् ख्रिनिऱ्ओ कुलिङ्धो मेङ्गेप्मनाबा पाःन् थेआङ् मेबोःङ्नेल्लो ॥

5 कर ख्रिनिऱ् सिक्कुम्दिङ् निङ्वाऱ् चाहाबा केजोगिने फाऱ्ग्र निङ्वाऱ्फुमाङ्दिङ् नाःक्तेम्मेऱ् हेक्क्याङ् खुनेऱ् केबिरिऱ्रो, थेआङ्भेल्ले क्प्याःक् मेल्लेऱ्ए कुनिङ्वाऱ् हन्दुआङ् केनाःक्पाहाऱ् केरेक् पिरुसिऱ्रो ॥ 6 कर केनाःक्पाल्ले नाःक्तुबा पाःन्निन् खोःसुङ् फाऱ्आङ् चप्चि मेन्जोःक्के नाःक्तुर पोःङ्लो ॥ चप्चि केजोःक्पाङ्ग सुरित् केजङ्डिल्ले मुःत्तुल्ले वाहङ्डो केबोःक्पा वाभेल्लेङ्दिङ् कुइसिःक् यो ना थोबा पोःङ्लो ॥ 7 हेक्केलऱ्रिक् चप्चि केजोःक्पा मनाःल्ले यहवे

* 1:1 ख्रिस्तेन्नसाःन् केजोःक्पा यहुदिहाऱ्-ग्रिक् पाःन्दाङ्डो “थिक्-नेत् यहुदि सुवाङ्हाऱ्” पोःङ् ॥

दाड्बाओलाम्* थे पाःन्नाड् खोःसुड् फाःआड् मेड्ःतुनलरो ॥ 8 खेड्ग कुनिड्वाः केलाम्बा मनारो, हेक्क्याड् खेल्ले काक् चोगुबा याःम्बक्को चोगुड्बि मेजोःक्कान्बि लररो ॥

याड्साःमा नु याड्साकुन्धेसाबा

9 याड्गेसाःबा नसानिबान् हाराः निड्वाःफुमाड्लाम् मिड्सो इड्धाःड् खोःसुल्ले सःतल पोःड्लो ॥ 10 कर याड्साकुन्धेसाबान् निड्वाःफुमाड्लाम् नःमनःम्बा पोःड्डिल्ले सःतल पोःड्लो, थेआड्भेल्ले खुनेःग इगेल्लेम्बाआड् मक्केधा केबेःक्पा ताम्भुड् फुड् कुइसिःक् इलेम्बेःक्लो ॥ 11 थेआड्भेल्ले नाम्सेआड् नाम्लाःड्माल्ले याःन्सुड्डिन् हेःसुः हेक्क्याड् फुड्डिन्नाड् मक्थाआड् नुःबा कुधाःपमेन् पेःक्लो ॥ बा हेक्केलःरिक्के याड्साकुन्धेसाबान्नाड् खुनेः याःम्बक् चोगुर पत्तिल्लेए सिः पेःक्लो ॥

इनोगेन् तुक्खे नु हड्साःमा

12 इनोगेन् तुक्खेःन् नासि केधःपुड्ग मुःइसाबारो, थेआड्भेल्ले खेन् निड्वाः साःमाओ थाःल्ले कुलिड्धो केगेःप्पा पोःक्खेआड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले खुनेः मिःमजि केमेःप्पाहाः पिमासि फाःआड् माड्हेक् चोगुबा मेन्नुपमनाबा हिड्मनलेन् तिचःन् खेल्ले खोःसुःरो ॥ 13 हेक्क्याड् हड्साःमो केधाःबाल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले हड्साःराड्लो फाःआड् आप्फाल्लेआड् मेबाःतुनलरो, थेआड्भेल्ले निड्वाःफुमाड्डिन् फेन् पाःन्लाम्बा हड्मेसाःनेन्लो, हेक्क्याड् खुनेःआड् आत्तिन्हाःआड्हड्मेसाःरुन्छिन्लो ॥ 14 कर काक् मनाहाः आबाडे फेन् निड्वाःइल्ले मुरा मेत्तुसिआड् हड्साःमो मेधाःरो ॥ 15 कन् फेन् निड्वाःइल्ले आनिः आयुक्काड् लायो चोःक्मा आबाड्लो, हेक्क्याड् लायोःल्ले आनिः सिःमेन्नो आदेःरो ॥

16 आमिःम् फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, खिनिः इड्लेक्को मेध्येमिन्नेःओ ॥ 17 काक् नुःबा नु कुलिड्धो केगेःप्पा पर्धाःम्मिड्ग थाःड् ताड्साक्पो केओःप्पा ओःत्तिहाः केजोःक्पा पानुदिड् पाः निड्वाःफुमाड्लाम् युःरो ॥ खेन् ओःत्तिहाःग साम्ब्रिःप्पा कुइसिःक् लेड्बेःक्, कर खुनेः आप्फाल्लेआड् मेलेड्नेन्लो ॥ 18 खुनेः चोगुबा नावागेन् चड्ःतो काक्नु तगि केदुम्बा निड्वाःफुमाड्डो तोःम्मनाबा चासोःक्कुइसिःक् आबोःड्ल फाःआड् आबाडे कुनिड्वाःइल्ले सेक्खाबा कुबाःन्जाक्लाम् कुस्साः आजोगेआड् वाः ॥

खेम्मा नु चोःक्मा

19 आमिःम् फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, नाधेम्माओ केरेक् चात्तेम्मेःओ, कर पाःप्माओ नु सिक् पोःक्माओ सुःसेम्मेःओ फाःआड् कुसिड्निःत्तेम्मेःओ ॥ 20 थेआड्भेल्ले खिनिः सिक्किल्ले आप्फाल्लेआड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसिराः केधाड्बा साम्योनिबा याःम्बक् चोःक्मा केन्छुक्तुम्मिल्लो ॥ 21 खेल्ले चोगुल्ले तापफेःम्बा नु सिक्केलेःड्बा पाःन्हाः लेरेम्देःसेम्मेःआड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले खिनिः सिक्कुड्मो लेःत्तुबा खिनिः ताड्सेःप्पा केसुक्पा कुबाःन्जाक्किन् खिनिः नःमनःम्माड् ताःक्तेम्मेःओ ॥

22 कर पाःन्जाक्किल्ले पाःत्तुबा कुइसिःक् चोगेम्मेःओ ॥ पाःन्जाक् केधेम्बारक् केबोःक्खिःने फाःग्र आबाडे इड्गेल्लेक्कासिःरो ॥ 23 पाःन्जाक्किन् केधेप्सुम् कर खेन् कुइसिःक् केन्जोगुम्मिन्ने फाःग्र सेल्लेड्घोओ खिनिः नारा ओगेमेत्तुम्बा कुइसिःक् चोःक्लो ॥ 24 खिनिः आबाडे ओगेमेत्तासिआड् आनिगे आकतड्बा चोगिगे फाःआड् केनिःसुम्बान् केबेगिनुमेःन्ने निड्वाः केभेःत्छुम्लो ॥ 25 कर आत्तिन् मनाःल्लेआड् चोःक्युम्भो केबिबा सेसे साम्योथिम्मिन् खेप्सुआड् निड्वाः मेभेःत्छुन्, कर खेल्ले चक्मेल्लेए नुःरिक् ओमेत्तुआड् खेप्सुबा पाःन्हाः चोगुः, खेल्ले चोगुबा काक् कुयाःम्बक्को निड्वाःफुमाड्डिल्ले मुःइसाम् पिरुःरो ॥

26 आत्तिल्ले इड्गाः साम्योसाबा चोःक्का लःरिक् निड्वाः इःत्तु, कर कुलेसोःप्पेन्युक्को मेगत्तुन्ने फाःग्र खेड्ग इड्लेक्सिड्डाड् खेल्ले कुसाम्योःड्ग हनेरक् पोःड्लो ॥ 27 पानुदिड् पाः

* 1:7 ग्रीक पाःन्दाड्डो “कुरिओस” सुत्लाःन् साप्तेआड् पत् ॥ याकुबे “कुरिओस” पाःत्तुबेन् येसु ख्रिस्तेन्नेत्तुबारो, कर कन्पाःत्लाओ खुनेः पानुदिड् पाः निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुयाःम्बेओ पाःत्तुबारो ॥

निड्वाऱफुमाड्डिल्ले तेन्दिड् चोगुबा सुत्थो नु सेसेबा साम्योसाबा पोःड्माड्ग बा कन्लो-
येत्छाबाहाऱ नु मेमेदुमाहाऱ खुनिऱ इनोगेन् तुक्खेहाऱओ कम्ब्राड् मेप्मासि, हेक्क्याड् इक्सादिड्
खाम्बेःकमोबा याप्मि केजिःम्बा पाःन्हाऱलाम् माःड्घा वाऱमारो ॥

2

मनाहाऱ एःक्पएःक् चोःक्मासि मेःन्

1 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, मिमिदिड्गेन् आनिऱ दाड्बा येसु ख्रिस्तेननसाःन् केजोःक्पा
मनाहाऱरेग वेऱ मनाहाऱ सेम्मासि मेनुऱनेन्लो ॥ 2 आल्ल खिनिऱ सेसे चुम्लुड्डो मनाधिक् साम्म्याड्
स्वाःगेप्पिन् नु नुःबा चाड् चाक्खुआड् ताः, हेक्क्याड् हाबा खेन् येम्मोए याड्गेसाऱबा चिरिड्डिलिड्बा
चाड् केजाड्बा मनाधिक्काड् ताने फाऱग्र, 3 खेन् नुःबा चाड् केजाड्बा मनाःन् मिड्सो इड्धाःड्
केबिरुम्ल “कप्पो नुःबा तेन्नो युडेऱओ” केमेत्तुम्, कर खेन् याड्गेसाऱबान् “खेनेऱ खेतना येवेऱ” इग्र
“कप्पो खाम्मो युडेऱ” केमेत्तुम्ने फाऱग्र, 4 खिनिऱग आबाडे लुम्मो मना केसेम्बा नु फेन् निड्वाऱलाम्
खासेन्लोःम्बा केम्बोःक्खिन्बि?

5 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, खेप्सेम्मेऱओ! निड्वाऱफुमाड्डिल्ले इक्सादिड् खाम्बेःकमोबा
याड्गेसाऱबाहाऱ नसाःन्नो याड्साकुन्धेसाबा चोःक्से नु कुहाड्जुम् लक् खोःसे सेगुसिआड् वाऱ ॥ खेन्
हाड्जुम्मिड्ग खेनेऱ काक् मिःमजि केमेप्पाहाऱ पिमासि माड्हेक् चोगुआड् वाऱरो ॥ 6 कर खिनिऱग
याड्गेसाऱबाहाऱरे खुनिऱ नागेधाःसुम् केबिरुम्लसिमाड्केवयिऱरो ॥ खिनिऱ निड्घुम् केमेप्पाआड्
खासेन् हिम्मो केउःड्बा केदेऱबाहाऱ खेन् याड्साकुन्धेसाबाहाऱए मेःन्छिबि? 7 खिनिऱ नसाःन्
केजोगुम्बा येसु ख्रिस्तेऱ नुःबा कुमिड्डिन् चाःत्थि केदेःबाहाऱ खेड्हाऱए मेःन्छिबि?

8 सेक्खाए साम्योसाप्लाओ सापतेआड् केबप्पा खिनिऱ पाड्भेऱसाबाहाऱ आबाडे कुइसिःक्के
लुड्माऱ तुक्तेम्लसिमेऱओ केलऱबा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सुहाड्गेन् थिम्लिन् केइःत्तुम् केनाःत्तुम्ने
फाऱग्र नुःबाए केजोगुम्लो ॥ 9 कर खिनिऱ मनाहाऱ केसेन्दुम्लसिमेऱ फाऱग्र लायो केजोगुम्माड्
साम्योथिम्लिल्ले कुभाड्केभेःम्बा फाऱआड् आप्तिक् केगुःत्तिऱरो ॥

10 थेआड्भेल्ले आत्तिल्ले केरेक् साम्योथिम्लिन् इःत्तु नाःत्तु कर लत्थिक् पाःन्निन् फेःन्दुने फाऱग्र,
खेल्ले केरेक् साम्योथिम्लिन् फेःन्दुबा कुइसिःक् पोःड्लो ॥ 11 थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले
“चाराम्मा याःम्बक् मेजोगेन्नेऱओ” लऱरिक् पाःत्तु, हेक्क्याड् खेनेऱए “मना मेसेरेन्नेऱ” लऱरिक्काड्
पाःत्तुआड् वाऱरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले चाराम्मा याःम्बक् केन्जोगुन्छाड् मना केसेत्ते फाऱग्र, खेनेऱ
साम्योथिम् केभेःम्बा केबोःड्लो ॥

12 हेक्केःल्ले मेन्छाम् याप्मिःन् चोःक्युम्भो केबिबा साम्योथिम्लाम् खासेन् खोःमा केबोःड्बा
मनाःन् कुइसिःक् पाऱेम्मेऱ चोगेम्मेऱओ, 13 थेआड्भेल्ले आत्तिन् मनाःल्ले लुड्माऱ मेन्दुक्सिड्डे
वेऱहाऱ खासेन् लोःन्दुसिऱ, खेल्लेन्नाड् कुघासेन्निन् बा हेक्केलऱरिक्के पोःड्लो ॥ वेऱहाऱ लुड्माऱ
केदुक्पाल्ले निड्वाऱफु खासेन्निन् मेगिरुन्लो!

याःम्बक् मेःन्नेबा नसाःन्निन् कुलिड्धो मेगेत्तेन्

14 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, आत्तिन् मनाःल्ले नसाःन् कत्तुड् लऱरिक् पाःत्तु कर याःम्बक्
मेजोगुन्ने फाऱग्र थे पोःक्खेआड्बे? हेक्त्तड्बा नसाःन्निन्ल्ले खेन् ताड्सेःप्मा सुक्त्तुऱबि? 15 आल्ल
फुऱनुसाऱ इग्र नेऱनुसाऱ थिक्के चाड् तेःत् मेगत्तुन् हेक्क्याड् थिक्क्याःन्धक्पा चामा थुड्मा थेआड्
मेगत्तुन्, 16 हेक्केःल्ले खिनिऱओ थिक्किल्ले “नुःरिक्काड् पेगेऱओ, नुःरिक् चेऱ थुडेऱआड् पगोगोःर
वयेऱओ” मेत्तु, कर खेन् नासिड्गेन् कुधक्को चाहाबा केजोःक्पा थेआड् कुभाऱ मेबिरुन्ने फाऱग्र
थे नुःबा पोःक्खेआड्बे? 17 हेक्केलऱरिक्के नसाःन्निन् केगत्तुम्साड् खेन् कुइसिःक् याःम्बक्
केन्जोगुम्मिन्ने फाऱग्र, खेन् नसाःन्निड्ग कुसुम् मेन्दुम्लमनाबा पोःड्लो ॥

18 आल्ल कुभाऱे मेबाःत्तुबिला, “खेनेऱ नसाःन् केगत्तु, कर इड्गाऱ याःम्बक् कत्तुड् ॥”
कर इड्गाऱ मेत्तिड्, “खेनेऱ याःम्बक्किल्ले मेगापुत्तुम्बा केनसाःन्निन् ओसेःन्धाक्ताड्डेऱ,
हेक्क्याड् इड्गाऱआड् आयाःम्बक्लाम् आनसाःन्निन् ओसेःन्धाक्नेऱरो ॥” 19 कुत्चाऱए थिक्कलक्

निड्वाऱफुमाड्डिन् वाऱ लऱरिक् नसाःन् केजोगुऱ ॥ खेड्ग नुःबारो! फेन्साम्हाऱरेआड् खेन् पाःन्निन् नसाःन् मेजोगुआड् मेगिर थेगक्ककना मेयड्लो ॥ 20 अदड्से, याःम्बक्किल्ले मेगापुतुम्बा नसाःन्निन् कुसुम् मेन्दम्मनाबा पोःड् केलऱबा पर्माड्गिःन् केगोःतुम्बि?

21 आनिऱ ताक्थेबा अब्राहामरे कुस्साः इसहाक्किन् लेत्तिड्तोःम्मादेन्नो सिदुड्जभा चोःक्से तोःन्दुबा याःम्बक्किल्लेए खुनेऱ आपुत्तिक् मेःन्नेबा चोगुबा मेःम्बि? 22 खुनेऱ कुनसाःन्निन् कुयाःम्बक्किल्ले कापुतुबान् नु बा खेन् याःम्बक्किल्लेए कुनसाःन्निन् कुलिड्धो केतुबान् केनिःसुम्लो ॥ 23 कन् पाःन्निड्ग साम्योसाप्लाःल्ले अक्खेलऱरिक् पाःतुबान् केरेबारो, “अब्राहामरे निड्वाऱफुमाड्डिन् नसाःन् चोगु, हेक्केःल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खुनेऱ साम्योनिबा लेःतुरो ॥”* हेक्क्याड् खुनेऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आन्जुम् फाऱआड् मेतुरो ॥ 24 नसाःन्लाम्कमेःन्, कर आनिऱ आजोगुम्बा याःम्बक्लाम्माड् आपुत्तिक् मेःन्नेबा आबोःड् फाऱआड् केनिःसुम्लो ॥

25 हेक्केलऱरिक्के केत्तिन्मा राहाबरे थोःम्जिबाहाऱ तरे तोःसुसिआड् खेड्हाऱ ताड्सेःप्से वेऱ लाम् पाड्घुसिबा कुयाःम्बक्किल्लेए खेन् आपुत्तिक् मेःन्नेमा पोःक्खेरो ॥ 26 याम्साम् मेःन्नेबा नासिड्गेन् थक्किन् कुसिवेत् पोःड्बा कुड्सिःक्के याःम्बक् मेःन्नेबा नसाःन्निन्नाड् कुसिवेत् पोःड्लो ॥

3

लेसोःप्पेन्नुक्को कप्पा

1 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, खिनिऱ लुम्मो यरिक् सिक्साम्बा पोःड्मा मेगोःत्तेम्मिन्नेऱओ, थेआड्भेल्ले आनिऱ सिक्साम्बाहाऱ वेऱहाऱनुःल्ले केसाक्पा खासेन्नो आधाःऱ केलऱबान् केनिःसुम्लो ॥ 2 आनिऱ केरेक् यरिक् पाःन्हाऱओ आबेःन्लो, कर आत्तिन् मनाःन् आबाडे पाःतुबा पाःन्नो मेबेःन्निन्ने फाऱग्र सेक्खासाड् खेल्लेग नासिड्गेन् कुधक्किन् युक्को कप्पा सुक्तुऱ, हेक्क्याड् खेन् मनाःन् कुलिड्धो केगेप्पा पोःड्लो ॥

3 अनन्लिल्ले कुमुराओ चुक्सा करेलिःन् केःप्पाआड् खेन् यम्बा थक्साःन् आत्तान् तेऱमा निड्वाऱ आजोगुम् खेप्पोए तेऱमा आसुकुतुम्लो ॥ 4 हेक्केलऱरिक्के वालाधाःन् यम्बा चोःक्, हेक्क्याड् यम्बा सुरित्तिल्ले मुःत्तु तेऱरुसाड् वादो चाःक्पाल्ले ना कतना केहिबा चुक्सा सामाःल्ले वालाधाःन् आत्तान्साड् तेऱमा सुक्तुऱरो ॥ 5 हेक्केलऱरिक्के लेसोःप्पेन्नाड् नासिड्गेन् थक्को चुःक्साड् कन्यम्ब्यम्बा पाःन्लिल्ले कुयाःम्बेओ आड्दिड् लऱरो ॥

चुक्सा मिसेःक्किल्ले यम्बा ताम्भुड्डिन् खाप्पु थ्यःड् चोःक्मा सुक्तुऱरो लऱरिक् इःत्तेम्मेऱओ! 6 हेक्केलऱरिक्के लेसोःप्पाड्ग मि हेकतड्बारो ॥ कड्ग नासिड्गेन् थक्को ताप्फेःम्बा पाःन्हाऱरे कुबुड्लो ॥ खेन् लेसोःप्पाल्ले मनाःल्ले काक् नासिड्गेन् कुधक्किन् चिःन्दुऱआड् कुहिड्मन्निन् केरेक् मिधिक्खुऱरो ॥ खेन् मिड्ग खेमायड्सड्लाम्मे लःन्लो ॥

7 काक् परिक्पा थक्सा पुसा, केउःड्सिड्बा केसःन्छिड्बा नु वाहड्डोबा थक्साहाऱ खुम्मा सुक्मेदेत्तो, हेक्क्याड् मेन्छाम् याप्मिहाऱरे खेड्हाऱ मेघुम्सुसिऱरो, 8 कर लेसोःप्पाड्ग आत्तिन् मनाःल्लेआड् खुम्मा मेसुकुतुन्लो ॥ कड्ग युक्को कप्पा सुक्मेन्देप्पमना ताप्फेःम्बा चोःक्, हेक्क्याड् मेन्छाम् याप्मि केसेप्पा निड्डिल्ले कुधिम्बा चोःक्लो ॥

9 बा कन् लेसोःप्पाल्लेए आनिऱ दाड्बा नु पानुदिड् पाः निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनारा आभोःसुम्, हेक्क्याड् बा कन्लाम्बाए निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आबाडे कुबि कुइत्छापुपो चोगुसिबा मेन्छाम् याप्मिहाऱ साक्मुरा आमैत्तुम्सिम्लो ॥ 10 हेक्केलऱरिक् लत्छा मुराओलाम् मुऱडसाम् नु साक्मुराःन्लःन्लो ॥ आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, अक्खे पोःड्माग मेनुऱनेन्लो ॥ 11 लत्थिक् वाबुन्नोलाम् कुजा केनुऱबा नु केलाःक्पा च्वाःत्तिन् पुन्बि? 12 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, पःत्छेऱड्ले कुबुड्मो जैतुनेल्ले कुसेऱ थोःक्पि, इग्र चेल्लेक्सेऱड्ले कुबुड्मो पःत्छेऱड् थोःक्पि? मेधोःक्नेन्लो! हेक्क्याड् केलाःक्पा वाबुन्नोलाम् कुजा केनुऱबा च्वाःत्तिन् मेबुन्नेन्लो ॥

सेक्खाबा सिक्कुम्दिड् निड्वाऱइन्निड्वाऱफुमाड्लाम् ताः

* 2:23 तोलिड्सोम् १५.६

13 खिनिः लुममो निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिड्वाः हेक्के सिक्कुम्साबा नु इत्छिड्डिसाम्साबाल्ले नुःबा कुहिड्डिमन्नोलाम् हेक्क्याड्डि सिक्कुम्दिड्डि निड्वाःलाम् केदाःबा चुड्डिजेन् नःमनःममो चोगुबा याःम्बक्कोलाम् ओसेःन्धाक्सिड्डिल्लो ॥ 14 कर खिनिः तिड्डिड्डिगेन् नाहेममा नु आबाडेरक् नुःमा ताःमा निड्वाः केगत्तुम्ने फाःग्र खिनिः सेक्खाए केजोगुम्बा लायोःन् आड्डिड्डि केलःरिर हेक्क्याड्डि इड्डेक् केबारिर मेमाःरेममिन्नेःओ ॥ 15 अक्तड्डिबा “सिक्कुम्दिड्डि निड्वाःड्डिग” थाःड्डि साड्डिग्राम्पेदाड्डिल्लाम् मेःन्, कर इक्साबा नु याम्निड्वाःबा चोःक्, हेक्क्याड्डि खेड्डिग माफेन्साम्लाम् ताःरो ॥ 16 थेआड्डिभेल्ले आत्तो नाहेममा नु आबाडेरक् नुःमा ताःमा निड्वाः केगप्पा मना मेवाः, खेप्पो येमेन्दड्डि पाःन् नु काक् परिक्लेन् फेन् पाःन् पोःड्डिल्लो ॥

17 कर थाःड्डि साड्डिग्राम्पेदाड्डिल्लाम् केयुःबा सिक्कुम्दिड्डि निड्वाःड्डिन्काकुनुःल्ले तगिग सेसेबा चोःक्, हेक्क्याड्डि सनारुड्डिबा, लुम्लुम्बा, वेःहाःनु केदड्डिबा, लुड्डुक्कुधिम, नुःबा याःम्बक्हाःरे कुधिम, मना मेन्छेममनाबा नु नसाःन्साबा चोःक्लो ॥ 18 सनारुड्डि केदाःप्पाहाःरे याःरिःम्बान् तेःमनाबा कुड्डिसिःक सनारुड्डिन् मेदेःसुः, हेक्क्याड्डि यरिक् कुजा मेसुप्सुबा कुड्डिसिःक् खेड्डिहाःरे यरिक् साम्योनिबा मनाहाः मेसुप्सुसिःरो ॥

4

निड्वाःफुमाड्डिओ आबाडे पिआसेममेःओ

1 खिनिः लुममो थेमाःल्ले खेमा थक्माहाः तारुःबे? खेड्डिहाःग खिनिः सिगाड्डि थड्डि केजोःक्पा फेन् निड्वाःलाम् लःम्बा मेःम्बि? 2 खिनिः खोःमा निड्वाः केजोगुम्, कर केड्डिघोःसुममिन् ॥ हेक्क्याड्डि खिःम्ब्राक् केजोगुम्माड्डि मना केसेरुमसिम्लो ॥ हेक्केसाड्डि खिनिः निड्वाः केजोगुम्बा पाःन्निन् खोःमा केन्छुक्कुतुमिन् हेक्क्याड्डि केघेःड्डि केधक्किः ॥ आल्लसाड्डि केड्डिघोःसुममिन् थेआड्डिभेल्ले खिनिः निड्वाःफुमाड्डिन् केन्नाःक्कुतुमिन्लो ॥ 3 खिनिः केनाःक्कुतुम् कर केड्डिघोःसुममिन्, थेआड्डिभेल्ले खिनिः आबाडे निड्वाः पाःप्पाःत् चोःक्मा फाःआड्डि फेन् निड्वाःड्डिल्ले केनाःक्कुतुम्लो ॥

4 नसाःन् मेन्जोःक्मनाबासे, इक्सादिड्डि खाम्बेःक्मोबा पाःन्हाः मिःमजि केमेप्पेन्निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिड्डिमि पोःड्डि फाःआड्डि कुसिड्डि केन्निःत्तुमिन्बि? इक्सादिड्डि खाम्बेःक्मोबा पाःन्हाः मिःमजि केमेप्पेड्डिग निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिड्डिमि पोःड्डिल्लो ॥ 5 निड्वाःफुमाड्डिल्ले आनिःओ युक्खुबा सेसेमाड्डिल्ले साःरिक्के कुनाहेन् फाःआड्डि साम्योसाप्लाओ साप्टेआड्डि केबप्पेन्हेनेरो फाःआड्डि केड्डिःत्तुम्बि? 6 कर खेन्नुःल्लेआड्डि साःरिक् निड्वाःफुमाड्डिल्ले लुड्डिमाः आदुक्लो ॥ खेल्ले चोगुल्ले याम्मो साम्योसाप्लाःल्ले पाःत्तुः, “निड्वाःफुमाड्डिल्ले आड्डिड्डि केलःबाहाः अत्तुसिः, कर नःमनःम्बाहाः लुड्डिमाः तुक्कुतुसिःरो ॥”*

7 खेल्ले चोगुल्ले नःमनःम्बा पोःक्खेममेःआड्डि निड्वाःफुमाड्डिओ आबाडे पिआसिममेःओ ॥ माफेन्साम्मिन् अत्तुमेः, हेक्क्याड्डि खेन् खिनिःलाम् माःड्डिघा खेत्छिड्डिल्लो ॥ 8 निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुबेसाड्डि तयेममेः, हेक्क्याड्डि खुनेःआड्डि खिनिः पेसाड्डि ताःरो ॥ खिनिः लायोबासे, लायो चोःक्मा लेरेममेःओ, हेक्क्याड्डि हिल्लिक्लिक्पा निड्वाः केगप्पासे, खिनिः सिक्कुलुड्डिमान् सेसे चोगेममेःओ 9 लायो केजोगुम्बाओ मेरिड्डि थक्तेममेः, हाबेममेःओ ॥ खिनिः एःप्मान् मेरिड्डि थक्मो, हेक्क्याड्डि खिनिः सःप्मेन् तुक्खेओ लेक्खेममेःओ ॥ 10 दाड्डिबाल्ले कुदगि नःमनःम्बा पोःक्खेममेः, हेक्क्याड्डि खिनिः मिड्डिसो इड्डिधाःड्डि केभोःसि केबिरिःरो ॥

चेड्डिसिड्डिमा मेःन्

11 फुःनुसाः नु नेःनुसाःसे, वेःहाःरे तक्लेड्डिवाओ ताप्फेःम्बा पाःन् मेबाःरेममिन्नेःओ ॥ आत्तिन् कुन्साःरे कुदक्लेड्डिवाओ ताप्फेःम्बा फेन् पाःन् पाःत् इग्र आत्तिल्ले कुन्साः आप्तिक्कुःत्तुः, खेड्डिग साम्योथिमिल्ले कुदक्लेड्डिवाओ पाःत्ताड्डि साम्योथिमिन् खासेन् लोःन्दुःरो ॥ आल्ल साम्योथिमिन् खासेन् केलोःन्दुःने फाःग्र, साम्योथिम् केड्डिःप्पा केनाःप्पा

* 4:6 सिवादिड्डि खाहुन्हाः ३.३४

मेःनु, कर साम्योथिमिल्लेन् खासेन्लोःम्बा केबोःड्लो ॥ 12 साम्योथिमि केबिबा नु खासेन्दाड्बाग थिक्लक् वाऱरो ॥ खुनेऱनुए ताड्सेःपमा नु मेड्मा मुक्साम्वाऱरो ॥ कर खेनेऱग आबाडे पाड्भेऱसाबाहाऱ आप्तिक् केगुःपेन्हाःत्नेबे?

तायेम्मिल्ले कुर्याःम्बेओ आड्दिड् लऱमा मेःनु

13 आइन् इग्र ताःन्दिक् आनिगे येक्यक्थिक्को पिगिगेऱआड् खेपुमो तड्बेथिक् वयिगे, हेक्क्याड् लेड्हड् चोगुम्बेऱआड् याड् थगुम्बेऱ लऱरिक् केबाःपपासे, नुःरिक्काड् खेपुसेम्मेऱओ, 14 थेआड्भेल्ले ताःन्दिक् थे पोःड् केलऱबा पाःन्निन् खिनिऱ केन्निःसुम्मिन्लो ॥ खिनिऱ हिड्मन्निड्ग सपुफाथिक्केधाःपपाआड् केमाबा केबेःक्पा तुड्हिःक् कुइसिःक् चोःक्लो ॥ 15 खिनिऱ हेक्के पाःपुमाल्ले कुलेक्वाग दाड्बाल्ले कुनिड्वाऱ कुइसिःक् पोःड्ने फाऱग्र हिड्गिगेआड् अक्खे हेक्के चोगुम्बेऱ पाःपमा केबोःड्बाने वये ॥ 16 कर खिनिऱग आबाडे निड्सेःक्कोने आड्दिड् केलऱरिआड् केहेन्नाऱसिरो ॥ खेन् हेक्तड्बा काक् हेन्छिड्माड्ग तापुफेःम्बा पाःन्लो ॥

17 खेल्ले चोगुल्ले आत्तिल्ले नुःबा याःम्बक् चोःक्मा लेस्सुआड्साड् मेजोगुन्ने फाऱग्र खेल्ले लायो चोगुऱरो ॥

5

याड्साकुन्धेसाबाहाऱ साम्दिड्

1 याड्साकुन्धेसाबासे, नुःरिक्काड् खेपुसेम्मेऱओ, आल्ल खिनिऱ समदाड् केदाःबार केबपुपा साऱरिक् केसाक्पा इनोगेन् तुक्खेःल्ले चोगुल्ले हाःबेम्मेऱ फिःक्तेम्मेऱओ ॥ 2 खिनिऱ याड्साकुन्धेःड्ग यःपुपेःक्लो, हेक्क्याड् खिनिऱ चाड् तेःत्हाऱ थक् थाःरो ॥ 3 खिनिऱ साम्म्याड् युपुपाहाऱ हनेबा पोःक्खेआड् वाऱरो हेक्क्याड् मिःल्ले लाबुबा कुइसिःक् ताःक्पो केजोगुम्बा याड्साकुन्धेःल्ले खिनिऱ नेक्साःन् चरो ॥ खिनिऱ यरिक् याड्गेघोःतुम्बा याड्साकुन्धेःड्ग ताःन्दि खासेन् चोःक्मा येन्नो खिनिऱ तक्लेड्वाओ तोःन्दि पोःड्लो ॥ 4 ओमेत्तेम्मेऱओ! खिनिऱ इक्तापुपो नाम्याक् मेम्बिए याःम्बक्को केभत्छुम्सिम्बा मनाहाऱरे खुनिऱ नाम्याक्किन् खिनिऱ तक्लेड्वाओ अःक्लो ॥ खेन् चागेसुम्बाहाऱरे खुनिऱ इक्लाःड्ग मुक्साम्दाड्बा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खेपुसुआड् वाऱरो ॥

5 इक्सादिड् खाम्बेःक्मो खिनिऱ याम्दादा नु आबाडेरक् निड्वाऱ तादा केवयिऱआड् सेपुमा येन्नो थारिक् थक्साःन् चालुपुमनाबा कुइसिःक् खिनिऱ चागेलुपुपासिआड् केवयिरो ॥ 6 खिनिऱ साम्योनिबा मनाहाऱ आप्तिक् केगुःतुम्सिम्माड् केसेरुम्सिम्साड् केमेन्अत्तिन्लो ॥

इनोगेन् तुक्खेओ नासि थःपुमा पोःड्

7 खेल्ले चोगुल्ले फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, दाड्बाल्ले कुनुःड्मा युःमा येम्मिन् केहाड्घुम्मिल्ले खिनिऱ नासि थःपुमाआड् हाड्माए पोःड्लो ॥ इक्मःबाल्ले कुइक्तापुपो इमेल्लुड्बा कुजाऱ नुःरिक्काड् थोःक्ल फाऱआड् हाड्वाःम्मा नु चुड्वाःम्माओ पाड्गेन्दिड् वाहित्मान् नासि थःतुआड् हाड्घुबान् निड्वाऱ इःत्तेम्मेऱओ ॥ 8 हेक्केलऱरिक्के खिनिऱआड् नासि केधःपुपा नु निड्साड् केजोःक्पा पोःक्खेम्मेऱओ, थेआड्भेल्ले दाड्बाल्ले कुर्याःमा येम्मिड्ग निःताड्डे वाऱरो ॥

9 फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, खिनिऱ लुम्मो चेर्या मेमेत्तासिम्मिन्नेऱओ ॥ मेःन्ने फाऱग्र निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खिनिऱ खासेन् चोगुऱरो ॥ पयम् यम्बा खासेन्दाड्बान् ताःमा इःत्तेआड् वाऱरो!

10 फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, दाड्बाल्ले कुमिड्डो उन्छेःन्बा माड्निड्वाऱपाःन् केबाःपुपाहाऱ* ओमेत्तेम्सिम्मेऱओ ॥ खेड्हाऱरे इनोगेन् तुक्खेओ नासि मेधःतुआड् कुबि मेबोःक्खेआड् मेवाऱरो ॥

11 ओमेत्तेम्मेऱ, इनोगेन् तुक्खेओ नासि केधःपुपाहाऱग मुऱइसाबासि फाऱआड् आड्ःतुम्सिम्लो ॥ अयुबरे* कुनासि थःपुमाड्ग खिनिऱ केघेपुसुम्माड् केवयिऱ, हेक्क्याड् कुनुपुमो दाड्बाल्ले नुःबा पाःन्हाऱ तारु पिरुबान् केनिःसुम्माड् केवयिऱरो ॥ दाड्बाड्ग मिःम्जि नु लुड्दुक्कुधिम् चोःक्लो ॥

* 5:10 माड्निड्वाऱपाःन् केबाःपुपान् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले इड्घड् केबाःपुपा मनारो ॥ कुभा येम्मो ताःन्दि केबोःड्बा पाःन्नाड् खुनेऱ पाःतुरो ॥ * 5:11 अयुब १.२१-२२, २.१०, निड्वाऱफुसाम्लो सुम्१०३.८

माङ्हेक्सिड्मा मेःन्

12 फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, आल्ल साङ्ग्राम्पेदाङ् इग्र इक्सादिङ् खाम्बेःक् हेक्क्याङ् वेऱ थे पाःन्नोआङ् माङ्मेहेक्कासिम्मेन्नेऱओ ॥ हाराऱ खिनिऱ पाःन्निन् ओने फाऱग्र “ओ” मेःन्ने फाऱग्र “मेःन्” पोःङ्लरो, मेःङ्ग्र खिनिऱ खुम्दिङ्डो केधयेऱइरो ॥

नसाःन् कुधिम्बा तुवा

13 खिनिऱओ हाःत् इनोगेन् तुक्खेओ वाऱबे? हाराऱ खेल्ले तुवा चोगुरो ॥ हाःत् ओमु लऱमाओ वाऱ? हाराऱ खेल्ले दाङ्बाल्ले कुनारा फोःमा साम्लोःन् साम् मेत्तुरो ॥

14 हेक्क्याङ् खिनिऱओ हाःत् तुक्पे? हाराऱ खेल्ले सेसेहुप्लक्कोबा तुम्लाम्लोःबा तुम्भाक्साहाऱ उःत्तुसिररो ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाऱरे वेःत्ल फाऱआङ् दाङ्बाल्ले कुमिङ्डो निःङ्गेःन् मेहुःत्तुआङ् तुवा मेजोगुरो ॥ 15 हेक्क्याङ् नसाःन्लाम्बा चोःक्मनाबा तुवाःल्ले खेन् केदुक्पेन्वेःत्लो ॥ दाङ्बाल्ले खेन् वेःन्दुरो ॥ खेल्ले लायो चोगुआङ् वयेसाङ्, दाङ्बाल्ले खेन् लेप्मि पिरुऱरो ॥

16 खेल्ले चोगुल्ले खिनिऱ लायोहाऱ मेत्तासिम्मेऱआङ् हिन्देम्मेऱओ, हेक्क्याङ् दाङ्बाल्ले केवेःन्दिर फाऱआङ् तुवा चोःक्का पिआसिम्मेऱओ ॥ साम्योनिबा मनाःल्ले कुदुवाःन् मुक्साम्बा चोःक्काङ् यम्बा याःम्बक् चोगुरो ॥ 17 माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःप्पा एलियाःन्नाङ् आनिऱ हेक्क्याङ् मनाए चोगुरो ॥ खुनेऱ पाङ्गेन्दिङ् वाहित्मान् मेधानेन्ल फाऱआङ् तुवा चोगुल्ले खेन् लाजेऱओ तङ्बे सुम्सिआङ् तुक्सि ला थारिक् वाहित्मान् मेधयेन्नेन्लो ॥ 18 याम्मो खेल्ले तुवा चोगु, हेक्क्याङ् ताङ्साक्पोलाम् वाहित्मान् थयेआङ् खाम्बेःक्माओ पोगुगेन् कुजा थोःक्तेरो ॥

नसाःन्लाम्बा ताप्केबेऱबाहाऱ नुःक्मा ताःप्मासि

19 फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, खिनिऱ लुम्मो सेक्खालाम् ताप्केबेऱबाआङ् केबेःक्पेन्नुःक्तेम् तारेम्मेऱओ ॥ 20 कन् पाःन्नो नुःरिक्काङ् निङ्वाऱ इःत्तेम्मेऱओ-आत्तिल्ले लायोबान् ताप्फेःम्बा कुलाम्मोलाम् नुःक्तु तारुऱ, खेल्लेग खेन्निन् सिःमेन्लाम् ताङ्सेःपुतुआङ् यरिक् लायोहाऱरेन् लेप्मि केघोःबा चोगुरो ॥

पत्रुसरे सापुतुबा थिक्सिगेःकपा सकइडघड् निःसुम्

कन् सकइडघड्डिन् पत्रुसरे एसिया माइनरओ थाङ्गेन् पिसाड्बा तेङ्गपुहाओ केसेबाआड् केवाऱुबा नसानिबाहाऱु हाकुतुसिबारो ॥ कन् सकइडघडो खेड्हाऱु निड्वाऱुफुमाड्डिल्ले सेगुसिबासि फाऱुआड् मेमेत्तेआड् वाऱु ॥ कन् सकइडघड्डिल्ले कुनिड्सेःक्किङ्ग कन् केनिःपुपाहाऱु हाड्हाड् मेपुमासिरो, थेआड्भेल्ले ख्रिस्तेननसाःन् मेजोगुबाल्ले खेड्हाऱु तुक्खे नु निड्घुममो मेधयेआड् मेवये ॥ अकखेलऱेरिक् हाड्हाड् मेत्तुसिल्ले, पत्रुसरे खेड्हाऱु येसु ख्रिस्तेरे कुयाःम्बेओ सुनाइड्घड्, खुनेऱु कुसिःमेन्, खुनेऱु कुहिड्वेत् कुबोःड्मान् हेक्क्याड् खुनेऱु याम्मोआड् युःआ पाःतुबा माड्हेक्किन्निड्वाऱुसो तारुबिरुसिर निड्साड् पिरुसिरो ॥ खेड्हाऱु मेदुमुबा तुक्खे नु निड्घुममिङ्ग खेड्हाऱुरे खुनिऱु सेक्खाबा नसाःन्निऱुले कुसाऱुमारो, हेक्क्याड् ख्रिस्तेन्ओसेःन्धाक्सिड्बा येन्नो हाड्सेम् खोःमा फाऱुआड् खेड्हाऱुरे तुक्खे नु निड्घुममिन् थममा पोःड्लो ॥

पत्रुसरे कन् सकइडघड्डिन् केनिःपुपाहाऱु तुक्खेबा येम्मो हाड्हाड् मेत्तुसिर ख्रिस्तेरे कुमनाहाऱु हेक्के हिड्मारो फाऱुआड् खेड्हाऱु पेलि फाकुतुसिरो ॥

थामिड्

निःसुम् १.१-२

निड्वाऱुफुमाड्डिल्ले कुसेन्लपुपिल्लेन् निड्वाऱुसुम् १.३-१२

सेसेबा हिड्मन् हिड्मारेन् खाहुन् १.१३-२.१०

तुक्खेलाक्खेबा येम्मो ख्रिस्तानिहाऱुरेन् लक्पेन्हाऱु २.११-४.१९

ख्रिस्तानि नःमनःम् लऱमान् नु सेवाःन् ५.१-११

कुनुपुमा ५.१२-१४

पत्रुसलाम् सेवा

१ येसु ख्रिस्तेरे कुसेःक्युकुमिबा इड्गाऱु पत्रुसलाम्बा पन्तियस, गलातिया, कापुपादोकिया, एसिया हेक्क्याड् बिथानिया थुम्हाऱुओ केसेबाआड् केयुड्बाहाऱु निड्वाऱुफुमाड्डिल्ले सेगुसिबा वेपुमिबा कुइसिःक् केवाऱुबा कुमनाहाऱु कन् सकइडघड्डिन् हाकुनिड्बारो ॥ २ निड्वाऱुफुपाःल्ले तगिसा कुसिड्केनिःत्तिबा कुइसिःक् कुमना पोःड्से केसेगिआड् सेसेमाड्डिल्ले सुत्थो केजोगिरो ॥ हेक्केःल्ले ख्रिनिऱु येसु ख्रिस्तेरे कुइड्जाःङ्गेम्बा केबोःक्खिआड् कुमाक्खिऱुड्ले सेसेसाड्साड् केजोगिरो ॥ हाराऱु पानुदिड् पाः निड्वाऱुफुमाड्डिल्ले कुलुङ्गुम् नु कुसनारुड्डिन् आल्लसाड् यरिक् ख्रिनिऱुओ वाऱुरो ॥

मेन्नुपुमनाबा हिड्मन्लेन् निड्साड्

३ हाराऱु आनिऱु दाड्बा येसु ख्रिस्तेरे पानुदिड् कुम्बा निड्वाऱुफुमाड्डिल्ले कुनारा पोःररो! निड्वाऱुफुमाड्डिल्ले साऱेरिक् यम्बा कुलुङ्गुमिल्ले आनिऱु कुसड् सावाःन्छिड्मा आबिरेआड् येसुःन् सिःमेन्लाम् हिड्घुबाल्ले चोगुल्ले हाड्हाड्बा निड्साड् आबिरेआड् आवाऱुरो ॥ ४ हेक्क्याड् निड्वाऱुफुमाड्डिल्ले साड्ग्राम्पेदाड्डो आप्फाल्लेआड् आसुत्थो मेम्बोःड्मना, इमेल्लेम्मना मेम्बेःकुमनाबा नु मेन्यःपुमना मेन्गिःमना इमेल्लुड्बा लक् आनिऱु लागि युक्खुआड् वाऱुरो ॥ ५ कुनुपुमा येम्मो ओसेःन्दाड् पोःड्मा केड्ःपुपा सेन्लपुपिन् मेन्दाए थारिक् ख्रिनिऱु नसाःन् केजोगुम्बाल्ले चोगुल्ले निड्वाऱुफुमाड्डिल्ले कुमुक्सामिल्ले ताङ्गेसेःपुतिआड् वाऱु ॥ ६ खेन् पाःन्नो केसःत्तिरो, हेक्केसाड् सपुफारे लागि ख्रिनिऱु यरिक् परिक्लेन् केसाक्पा इनोगेन् तुक्खेहाऱु केधरुमलए पोःड्लो ॥

७ मिःल्ले साम्म्याड्डिन् योःन्दुआड् सुत्थो चोगुबा कुइसिःक् खेन् इनोगेन् तुक्खेहाऱुरेग ख्रिनिऱु नसाःन्निन् साऱरुआड् केधुम्बा नु सुत्थो चोगुऱु, कर ख्रिनिऱु नसाःन्निन् खेन्

साम्म्याङ्ङिननुःल्लेआङ्ङ इमेल्नुङ्ङबा चोःक्लो ॥ हेक्केलरिक् खेन् इनोगेन् तुक्खेहाः नासि केधःत्तुम्ने फाःग्र येसु ख्रिस्तेन्युःल्ले नेम्भोगेन् नारा फोःमान्, मिमिदिङ्ङ नु मिङ्ङसो इङ्ङधाःङ्ङ केघोःसुम्लो ॥

8 खिनिः आःफाल्लेआङ्ङ खुनेः मेन्निःए केवयिसाङ्ङ खुनेः मिःमजि केमेत्तुम्लो, हेक्क्याङ्ङ आल्लो खुनेः केन्निःसुम्मिन्छाङ्ङ खुनेः सम्दाङ्ङ नसाःन् केजोगुम्माङ्ङ आत्तात्तान्ने यरिक् मिमिदिङ्ङेन् सःपमाल्ले कुधिम् केबोःक्खिआङ्ङ केवयिरो ॥ 9 थेआङ्ङभेल्ले खुनेः नसाःन् केजोगुम्बाल्ले चोगुल्ले खिनिः याम्साःमिल्लेन् सेन्लपपिन् केघोःसुम्माङ्ङ केवयिरो ॥

10 बा कन् सेन्लपपिल्ले कुयाःम्बेओ उन्छेःन्बा माङ्ङनिङ्ङवाःपाःन् केबाःप्याहाःरे नुःरिक्काङ्ङ मेगोःत्तु हेक्क्याङ्ङ खेन् खिनिःओ ताःमा केबोःङ्ङबा लुङ्ङुम्मिल्ले कुयाःम्बेओ माङ्ङनिङ्ङवाः पाःन् मेबाःरे ॥ 11 खेङ्ङहाःओ केवाःबा ख्रिस्तेरे कुसेसेमाङ्ङिल्ले ख्रिस्तेरे नासि थःपमा केबोःङ्ङबा इनोगेन् तुक्खेःन् नु याङ्ङसि केबोःङ्ङबा मिमिदिङ्ङिल्ले कुयाःम्बेओ तगिसा खेङ्ङहाः मेत्तुसिरो ॥ कन् पाःन्हाः आःकखेलरिक् पोःङ्ङ हेक्क्याङ्ङ आःफाल्ले पोःङ्ङ फाःआङ्ङ खेङ्ङहाःरे कुसिङ्ङिःपमा निङ्ङवाः मेजोगुरो ॥

12 खुनिः माङ्ङसेवाःन् आबाडे खेङ्ङहाःरे लागि मेःन्, कर खिनिः लागि फाःआङ्ङ निङ्ङवाःफुमाङ्ङिल्ले ओसेःन्धाक्त्तुसिरो ॥ हेक्क्याङ्ङ आल्ल कन् येम्मोबा मनाहाःरे साङ्ङग्राम्पेदाङ्ङलाम् केयुःबा सेसेमाङ्ङिल्ले कुमुक्साःमलाम्बा सुनाइङ्ङिन् इङ्ङेम्भोःसिरो ॥ माङ्ङलाइङ्ङबाहाःरेआङ्ङ कन् पाःन्हाः ओमेपमा साःरिक् निङ्ङवाः मेजोगुआङ्ङ मेवये ॥

सेसे हिङ्ङमन्नो वाःरमा पोःङ्ङ

13 खेल्ले चोगुल्ले माङ्ङसेवा चोःक्मा फाःआङ्ङ निङ्ङवाःओ यारिप् पोःक्खेम्मेः, हेक्क्याङ्ङ निङ्ङवाःइन्योधो मेम्मेत्ते वयेम्मेःओ ॥ येसु ख्रिस्तेननुःङ्ङ युःल्ले केघोःसुम्बा लुङ्ङुम्मिन् कुलिङ्ङो केत्तल निङ्ङसाङ्ङ चोगेम्मेःओ ॥ 14 निङ्ङवाःफुमाङ्ङिल्ले इङ्ङाःङ्ङ केङ्ङःपपा केनाःपपा कुस्साः केबोःक्खिबाल्ले चोगुल्ले तगि मेन्निःए मेल्लेए केवयिल्ले केजोगुम्बा फेन् याःम्बक् चोःक्मा निङ्ङवाःओ याम्मो मेबत्तेम्मिन्नेःओ ॥ 15 कर खिनिः केउःपपा निङ्ङवाःफुमाङ्ङिन् सेसे चोःक्पा कुइसिःक् खिनिःआङ्ङ केजोगुम् केबाःत्तुम्बा काक् पाःन्नो सेसे वयेम्मेःओ ॥ 16 थेआङ्ङभेल्ले निङ्ङवाःफुमाङ्ङिल्ले साम्योसाप्लाओ अक्खेलरिक् पाःत्तुआङ्ङ पत्, “इङ्ङाः सेसे वाःरआबाल्ले चोगुल्ले खिनिःआङ्ङ सेसे वयेम्मेःओ ॥”*

17 तुवा केजोगुम्बा पानुदिङ्ङ पाः निङ्ङवाःफुमाङ्ङिल्ले मनाहाःरे मेजोगुबा याःम्बक् कुइसिःक् खासेन् चोगुसिल्ले एःक् पएःक् मेजोगुन्छिन्लो ॥ खेल्ले चोगुल्ले इक्सादिङ्ङ खाम्बेःक्मो केवयिर थारिक् खुनेः मिङ्ङसो इङ्ङधाःङ्ङ पिरेम्मेःरे वयेम्मेःओ ॥ 18 निङ्ङवाःफुमाङ्ङिल्ले खिनिः पाधेबालाम्बा केनाःत्तुम् केङ्ङःत्तुम् केयुःरुम्बा हनेबा थिमहाःलाम् केमेक्पा केबेःक्पा साम्म्याङ्ङ युपपा हेक्क्याङ्ङ पाःन्हाःरे केधेःरिआङ्ङ ताङ्ङेसेःपतिबा मेःन् फाःआङ्ङ खिनिः केनिःसुम्लो ॥ 19 कर मेङ्ङाःन्नेबा नुःबा मेल्लुकसा कुइसिःक्पा ख्रिस्ते येसुरे इमेल्नुङ्ङबा कुमाक्खिङ्ङिल्ले खिनिः केधेःरिबारे ॥ 20 खुनेःग इक्सादिङ्ङ खाम्बेःक्माल्ले नावागेन् चङ्ङःत् नेमानुःल्ले तगिए सेगेबारे, कर खिनिःलागि कन् कुनुपमा येम्मो खुनेः ओसेःन्दाङ्ङ पोःक्खेआङ्ङ वाःरो ॥

21 खुनेःलाम्बाए निङ्ङवाःफुमाङ्ङिन् नसाःन् केजोगुम्, थेआङ्ङभेल्ले निङ्ङवाःफुमाङ्ङिल्ले खुनेः सिःमेन्लाम् हिङ्ङुआङ्ङ कुमिमिदिङ्ङ चोगु ॥ खेल्ले चोगुल्ले निङ्ङवाःफुमाङ्ङिन् खिनिः नसाःन् नु निङ्ङसाङ्ङ केजोगुम्माङ्ङ केवयिरो ॥

मेन्नुपमनाबा पाःन्जाक्

22 आल्ल सेक्खा पाःन्निन् खेम्मा केदेन्दिआङ्ङ आबाडे सुत्थो केजोःक्कासिआङ्ङ केवयिबाल्ले चोगुल्ले फुःनुसाः नु नेःनुसाःहाः नुःरिक् लुङ्ङमाः केदुकत्तुम्सिम्, हेक्केःल्ले सिक्कुङ्ङमोलाम्मे साःरिक् लुङ्ङमाः तुक्तेम्सिम्मेःओ ॥ 23 खिनिःग केमेक्पाआङ्ङ केबेःक्पा याःरिःम्बालाम् मेःन्, कर

* 1:16 लेबि ११.४४-४५, १९.२, २०.७

कुहिङ्वेत् नु सदादिङ् केवाऱ्बा निङ्वाऱ्फु पाःनजाक्कोलाम् कुसङ् केबोःक्खिआङ् केवयिऱ्रो ॥

24 साम्योसाप्लाओ अक्खे साप्तेआङ् पत्,

“काक् मेन्छाम् याप्मिहाऱ्ग याःन् सुङ् कुइसिःक् मेजोःक्लो ॥ खेङ्हाऱ्रे खुनिऱ् खेःम्सिङ्मेङ्ग
फुङ्ङिल्लेन् कुइसिःक् चोःक् ॥ याःन् सुङ्ङिन् इरेम्, हेक्क्याङ् फुङ्ङिन् लुःक्था,
25 कर दाङ्बाल्ले कुबाःनजाक्किङ्ग सदादिङ् सदादिङ् वाऱ्रो ॥”* हेक्क्याङ् खिनिऱ्ओ
इङ्भोःसेबा सुनाइङ्ङिन् बा खेन् पाःनजाक्किन्लो ॥

2

1 खेल्ले चोगुल्ले खिनिऱ्ग मना तुक्खे केजाःप्पा काक् फेन् याःम्बक्हाऱ् लेरेम्देःसेम्मेऱ्ओ ॥
इङ्लेक् थेआङ् मेबाःत्तेम्मिन्नेऱ्, साम्योनिबा मेलेङ्ङासिम्मेन्नेऱ्, नाहेम्मा याःम्बक् मेजोगेम्मिन्नेऱ्
हेक्क्याङ् काक् परिक्पा चेऱ्या पाःन् मेबाऱ्मेम्मिन्नेऱ्ओ ॥ 2 खारक् सागेवाःन्छिङ्बा अङ्क्वाःल्ले
नुःन् थुङ्मा कोःत्तुबा कुइसिःक् निङ्वाऱ्फु पाःनजाक्किल्लेन् सुत्थो याम्साम्गेन् नुःन् थुङ्मा निङ्वाऱ्
चोगेम्मेऱ्ओ, हेक्केलऱ्रिक् खेन्लाम्बा खिनिऱ् सेन्लप्पो केबोःरिऱ् केबेगिऱ्रो ॥ 3 थेआङ्भेल्ले
खिनिऱ्ग दाङ्बान् नुःबा चोःक् फाऱ्आङ् निङ्वाऱ् केघोःसुम्माङ् केवयिऱ्रो ॥

कुहिङ्वेत्तुङ्हाऱ्रेन्याम्साम्गेन् माङ्हिम्

4 मनाहाऱ्रे मेनाऱ्रुबा कर निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले सेगुबा इमेल्लुङ्बा कुहिङ्वेत् लुङ् खिस्त्तओ
केदयेऱ्इल्ले 5 खिनिऱ्आङ् कुहिङ्वेत्तुङ् कुइसिःक् निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले याम्साम्गेन् माङ्हिम्
केजोगिऱ्रो ॥ खिनिऱ्ग येसु खिस्त्तलाम्बा निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाऱ् केदाःबा याम्साम्गेन्
सिदुङ्जभा केदोःम्बा सेसे निङ्वाऱ्फुसाम्बानिङ्लो ॥ 6 थेआङ्भेल्ले साम्योसाप्लाओ अक्खेलऱ्रिक्
साप्तेआङ् पत्,

“ओमेत्तेम्मेऱ्ओ, इङ्गाऱ् सेःक्मनाबा नु इमेल्लुङ्बा कुम्मालुङ्ङिन्* यरुसलेम्मो नेस्सुङ्लो,
हेक्क्याङ् खुनेऱ् सम्दाङ् नसाःन् केजोःक्पाङ्ग आप्फाल्लेआङ् सिरिङ् मःमो
मेधानेन्लो ॥”*

7 आल्ल खिनिऱ् नसाःन् केजोःक्पाहाऱ्रे लागि खुनेऱ् इमेल्लुङ्बा लुङ् चोःक्लो, कर नसाःन्
मेन्जोःक्मनाबाहाऱ्रे लागिग साम्योसाप्लाओ अक्खे साप्तेआङ् पत्,

“लुङ् केगाम्बाहाऱ्रे मेनाऱ्रुबा लुङ्ङिन् कुम्मालुङ् पोःक्खेआङ् वाऱ्रो ॥”*

8 हेक्क्याङ् “खेन् लुङ्ङिल्ले मनाहाऱ् खःसुसिआङ् मेजोःन्लो ॥” खेङ्हाऱ्रे निङ्वाऱ्फु
पाःनजाक्किन् मेन्ङःत्तुन् मेन्नाःत्तुन्बाल्ले चोगुल्ले मेजोःन्लो ॥ हेक्क्याङ् मनाहाऱ् मेजोःन् फाऱ्आङ्
निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले तगिसा निःन्धो चोगुआङ् वये ॥

9 कर खिनिऱ्ग निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले केसेगिबा मना, हाङ् निङ्वाऱ्फुसाम्बा, सेसे सुवाङ्
हेक्क्याङ् निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले कुमनानिङ्लो ॥ खिनिऱ्ग निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले चोगुबा निङ्वाऱ्
केमाबा याःम्बक्हाऱ् इङ्गेभोःसुम्ल फाऱ्आङ् माक्चिगेन् खादाम्मोलाम् निङ्वाऱ् केमाबा सेन्दाङ्गेन्
ओःत्तिओ खिनिऱ् केउःत्तिआङ् केवयिऱ्रो ॥

10 तगिग खिनिऱ् कुमना केहोःप्ति, कर आल्लग निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले कुमना केबोःक्खिआङ्
केवयिऱ् ॥ तगि खिनिऱ् निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले लुङ्माऱ् मेन्दुक्के केवयि, कर आल्ल
निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले लुङ्माऱ् केदुक्त्तिआङ् केवयिऱ्रो ॥*

निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले कुसेवारोबा हेक्के वयेम्मेऱ्

11 आमिःम् फुऱ्नुसाऱ् नु नेऱ्नुसाऱ्से, खिनिऱ्ग कप्पो वेप्मिबा नु माःङ्घा लाजेऱ्बा कुइसिःक्
केवयिबाल्ले चोगुल्ले लायोबा फेन् निङ्वाऱ्लाम् लाःत्लाःत् वयेम्मेऱ् फाऱ्आङ् पेलि फाक्निङ्लो ॥
खेन् लायोबा फेन् निङ्वाऱ्इङ्ग खिनिऱ् याम्साम्मिल्ले कुदक्केल्लेवाओ पोःक्लो ॥ 12 खिनिऱ्ग
खिस्त्तेन्नसाःन् मेन्जोःक्मनाबाहाऱ्नु नुःरिक्काङ् नुःबा हिङ्मन्नो वयेम्मेऱ्ओ, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाऱ्रे

* 1:25 यसैया ४०.६-८ * 2:6 कुम्मालुङ्-कन्फाऱ्ङ् लुङ्धाक् सेप्माल्ले कुसुक्पो नेमनाबा केयेक्पा यम्बा लुङ्लो ॥ * 2:6

यसैया २८.१६ * 2:7 निङ्वाऱ्फुसाम्लो सुम् ११८.२२ * 2:10 होसे १.६, ९, २.२३

खिनिः फेन् पाःनहाः केजोगुम् लऱरिक् पाःन् केम्धिकृतिसाङ् खिनिः केजोगुम्बा नुःबा याःम्बक्हाः मेनिःसुर, हेक्क्याङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिन् नसाःन् मेजोगुःआङ् खासेन् चोःक्से युःबा येन्नो कुनारा मेभोःसुरो ॥

13 काक् मेन्छाम् युक्साबाहाः हेक्क्याङ्काकनु यम्बा युक् केगप्पा हाङ्ङिल्ले कुयुक्को वयेम्मेः केल्बा दाङ्बाल्ले निङ्वाः चोगुरो ॥ 14 खिनिः काक् सुहाङ्गुक्पाहाःरे खुनिः पाःनहाः तेन्दिङ् चोःक्मा पोःङ्लो, थेआङ्भेल्ले निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले खेङ्हाः फेन् याःम्बक् केजोःक्पाहाः खुम्दिङ् पिमासि नु नुःबा याःम्बक् केजोःक्पाहाः नारा फोःमा पाङ्घुसिबरो ॥

15 थेआङ्भेल्ले खिनिः केजोगुम्बा नुःबा याःम्बक्हाःरे पाःन् कुसिङ्मेन्निःपमनाबाहाःरे खुनिः मुराःन् हुऱरेम् पिरेम्सिममेः केल्बा निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाः वारो ॥ 16 खिनिः चोःक्युम्भोबानिङ्साङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुसेवारोबानिङ्लो, कर चोःक्युम्भोबासिगे फाःआङ् फेन् याःम्बक् मेजोगेम्मिन्ने ॥ 17 काक् मनाहाः मिङ्सो इङ्धाःङ् पिरेम्सिममेः, वेः नसानिबा फुःनुसाः नु नेःनुसाःहाः लुङ्माः तुक्तेम्सिममेः, किःसेम्मेःरे निङ्वाःफुमाङ्ङिन् इङ्धाःङ् पिरेम्मेः हेक्क्याङ् हाङ् केजोःक्पेन्मिङ्सो इङ्धाःङ् पिरेम्मेःओ ॥

दाङ्बाहाःरे खुनिः युक्को वारमा पोःङ्

18 सेवारोबासे, खिनिः दाङ्बाहाःरेन् काक् युक्को वयेम्मेःओ ॥ नुःबा नु कुनिङ्वाः केबाःङ्बाहाःरेन्लक् मेःन्, कर केआःम्बा हिम्दाङ्बाहाःरेन्नाङ् खुनिः युक्को वयेम्मेःओ ॥ 19 थेआङ्भेल्ले निङ्वाःफुमाङ्ङिन् इङ्धाःङ् पिरुङ् फाःआङ् मेल्लाःमनाबा इनोगेन् तुक्खेहाः केधम्बाल्ले निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाः तासुर ॥ 20 खिनिः याःम्बक् केभेःन्दुम्माङ् केम्लःप्सिने फाःग्र थेआङ् यम्बा याःम्बक् केन्जोगुम्मिन्लो ॥ कर नुःबा याःम्बक् केजोगुम्माङ् इनोगेन् तुक्खेःन् केधरुम्ने फाःग्र निङ्वाःफुमाङ्ङिन् खिनिः कुनिङ्वाः ताःरो ॥ 21 बा खेल्ले लागि खिनिः केउःत्तिआङ् वारो, थेआङ्भेल्ले खिसुःतरेआङ् खिनिःलागि इनोगेन् तुक्खेःन् थरुआङ् खिनिःलागि कुबि पोःक्खेआङ् वार ॥ खिनिःआङ् खुनेः कुलाङ्गोःक्किन् केदिम्दुम्ल पोःङ्लो ॥

22 “खुनेःग थेआङ् लायो लासोःत् मेजोगुन्, हेक्क्याङ् थेआङ् इङ्लेक् पाःन्नाङ् मेबारेन्लो ॥”*

23 खुनेः मनाहाःरे कुजाःत्थि मेदेःसुल्ले खेङ्हाःओ याङ्ना पाःन् मेनुःक्तुन्लो ॥ खुनेः तुक्खे चेःल्ले मना मेभेःक्तुन्छिन्लो ॥ कर नुःबा खासेन्दाङ्बा निङ्वाःफुमाङ्ङोए आबाडे हुक्सुप्सिङ्लो ॥

24 खुनेः आनिः लायो लासोःत्तिन् आलेरुम्माङ् साम्योनिबा हिङ्मन्नो आहिङ्ल फाःआङ् आनिः लायोःन् सिलाम्साक्मा सिङ्सम्दाङ् आबाडे नासिङ्गेन् कुधक्को कुयुदेःरुरो ॥ खुनेः कुगाःम्माओलाम् खिनिः केवेःत्तिआङ् केवयिःरो ॥ 25 थेआङ्भेल्ले खिनिः ताप्केबेःबार केवाःबा मेल्लुक्हाः कुङसिःक् केवयि, कर आल्लो खिनिः याम्साम्मिन् केगम्बा नु कम्बाङ् केमेःप्पा दाङ्बाओ केनुःक्खि केदयेःङ्आङ् केवयिःरो ॥

3

हिम्सामा नु हिम्साबाहाः

1-2 हेक्केलऱरिक् हिम्सामासे, खिनिः हिम्साबाहाःरे खुनिः युक्को वयेम्मेःओ, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाःओ कुभा निङ्वाःफु पाःन्जाक् नसाःन् मेन्जोःक्मनाबा मेजोःक्साङ् खिनिः थेआङ् मेम्मेत्ते सेसेबा हिङ्मन्निन् नु निङ्वाःफुमाङ्ङिन् इङ्धाःङ् केबिरुम्बा खेङ्हाःरे मेनिःसुआङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिन् नसाःन् चोःक्मा मेसुकुतुरो ॥

3 खिनिःग परिक्परिक्पा थाःक् फःमान्, साम्म्याङ् वाःत्तिहाः वाःपमान् नु इमेल्लुङ्बा ना ना परिक्पा चाङ्हाः चाङ्मान्, लाःक्कात्लाम्बा केधाःप्पा चोःक्सिङ्गो मेःन्, 4 कर खिनिः नुःमाङ्ग आप्फाल्लेआङ् मेम्माःमनाबा सुम्सुम् येक्येक् नु नःमनःम् लऱमान्सिगाङ्लाम्बाए निधाःप्ल पोःङ्लो ॥ खेङ्ग निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुनिःमाओ इमेल्लुङ्बा चोःक्लो ॥ 5 थेआङ्भेल्ले निङ्वाःफुमाङ्ङिन् ताःक्पो केजोःक्मा उन्छेःन्समा सेसे मेन्छुमाहाःरेआङ् हेक्केलऱरिक्के नुःमा

* 2:22 यसैया ५३.९

मेजोःक्सिड्डाड् मेवये, हेक्क्याड् खेड्हाड् आबाडे हिम्साबाहाड् रे खुनिड् युक्को मेवयेरो ॥
 6 कुबिओ सारारे कुहिम्साबा अब्राहाम्मिल्ले कुबाःन्निन् खेप्सुआड् खुनेड् आदाड्बे लरिक् मेत्तुरो ॥
 खिनिड् आड् मेड्गिए नुःबा याःम्बक् केजोगुम्ने फाड्ग्र खिनिड् सारारे कुस्साः मेन्छुमाड्निड्लो ॥

7 हिम्साबासे, खिनिड् आड् खिनिड् हिम्सामाहाड्नु सोरिक् केवयिल्ले इड्धाःड् पिरेम्सिममेड्
 तडेम्मेड् आड् वयेम्मेड्ओ ॥ खिनिड् हेक्के केधुम्मा मेन्जोःकनेन्छाड् निड्वाड्फुमाड्डिल्ले आबिबा
 कुसड् हिड्मन्नो खेड्हाड्ग खिनिड् लक्सामासिरो ॥ हेक्केलरिक् खिनिड् तुवाःन् थैःल्लेआड्
 मेधेःक्तुनल फाड् आड् नुःरिक् मेत्तेम्सिममेड्ओ ॥

नुःबा याःम्बक् चोःकमाल्ले केदाःबा तुक्खेःन्

8 कुनुपमो, खिनिड् निड्वाड्ओ काक् थिक्हुप् पोःक्खेम्मेड्, लुड्माड् तुक्कासिममेड्,
 मिःमजि मेत्तासिममेड्, हाड्हाड्वा ओसेःन्धाक्कासिममेड् हेक्क्याड् चुड्जिगेन् नःमनःम्
 पोःक्खेम्मेड्ओ ॥ 9 फेन् पाःन्निल्ले कुलेक्वा फेन् पाःन् मेजोगेम्मिन्नेड्, किनाःन्दिःल्ले कुलेक्वा
 किनाःन्दि मेबिरेम्सिममिन्नेड्, कर खेल्ले कुलेक्वाग मुड्इसाम् पिरेम्सिममेड् ॥ थैआड्भैल्ले
 निड्वाड्फुमाड्डिल्ले खिनिड् मुड्इसाम् पिसे केउःत्तिआड् वारो ॥ 10 थैआड्भैल्ले साम्योसाप्लाओ
 अक्खेलरिक् साप्टेआड् पत्,

“हिड्मन्नन्निन् मिःमजि केमेप्पाआड् सुयेन्हाड् ओमेप्पा निड्वाड् केजोःक्पाल्ले फेन् पाःन् पाःप्पा
 नु इड्लेक् पाःन् पाःप्पा मेनुनेन् ॥” * 11 खेल्ले फेन् याःम्बक् चोःकमा लेप्पाआड् नुःबा
 याःम्बक् चोःकमा पोःड् ॥ सनारुड्डो वारमा तम्सिन् चोगुर पोःड् हेक्क्याड् हाबा खेन्
 पाःन्नो पप्पाए पोःड्लो ॥ 12 थैआड्भैल्ले दाड्बाल्ले साम्योनिबा मनाहाड् कम्ब्राड् मेत्तुसिड्,
 हेक्क्याड् खेड्हाड् रे खुनिड् तुवाःन् खेप्सुड्, कर तापफेःम्बा याःम्बक् केजोःक्पाहाड् रे खुनिड्
 तक्लेड्वाओ निड्वाड्फुमाड्डिन् पोःक्लो ॥”*

13 खिनिड् नुःबा याःम्बक् चोःकमा सिक् सम्बाल्ले सेक्खाए आत्तिल्लेआड् खाःम्मा
 केन्छुक्त्तिन्लो ॥ 14 कर नुःबा केजोगुम्मिल्ले इनोगेन् तुक्खे केदुमुम्ने फाड्ग्र निड्वाड्फुमाड्डिल्ले
 मुड्इसाम् केबिरिड्रो ॥ खेल्ले चोगुल्ले “वेड्हाड्नु मेगिसेम्मिन्नेड् हेक्क्याड् निड्साम्मोआड्
 मेधयेम्मिन्नेड्ओ ॥” * 15 कर खिनिड् हिड्मन्नो ख्रिस्तेनदाड्बा लरिक् सेवा चोगेम्मेड्ओ ॥ हेक्क्याड्
 खिनिड् केगत्तुम्बा निड्साड्डिल्ले कुयाःम्बेओ सेःन्गेम्लापत्तिल्ले लुम्लुम्माड्इड्धाःड्डिन्नु नोगप्
 पिमा सदादिड् यारिप् पोःक्खेम्मेड् आड् वयेम्मेड्ओ ॥ 16 हेक्केलरिक् खिनिड् तक्लेड्वाओ फेन् पाःन्
 केबाःप्पाहाड् रे ख्रिस्तओबा खिनिड् नुःबा येप्लेक्किन् मनाहाड् रे मेनिःसुआड् खेड्हाड् सिरिड् मेमर
 फाड् आड् सेसे खासिड् कत्तेम्मेड्ओ ॥ 17 निड्वाड्फुमाड्डिल्ले निड्वाड् चोगुने फाड्ग्र फेन् याःम्बक्
 चोःकमाआड् इनोगेन् तुक्खे चामानुःल्ले नुःबा याःम्बक् चोःकमाआड् इनोगेन् तुक्खेओ थामाए नुःबा
 पोःड्लो ॥

18 थैआड्भैल्ले ख्रिस्तेनदाड् निड्वाड्फुमाड्डो ताःतछे आनिड् लायोहाड् सदादिड् लेप्पि पिमा
 फाड् आड् थिक्लेड् स्येरो ॥ साम्योनिबा ख्रिस्तेनलायोबारे कुलेक्वा स्येरो ॥ खुनेड् नासिड्गेन् थक्को
 स्ये, कर सेसेमाड्डोलाम् याम्मो हिडेरो ॥

19 बा कन् सेसेमाड् लाम् पेआड् खुनेड् पुड्लाहिम्मो केयाक्पा फेन्साम्हाड्* इड्भोःसुसिरो ॥
 20 खेड्हाड् रेग उन्छेःन् नुहाःल्ले वालाधा चोगुल्ले, निड्वाड्फुमाड्डिल्ले नासि थःत्तुसिआड्
 हाड्घुसिल्ले, निड्वाड्फुमाड्डिल्ले कुबाःन् खेम्मा मेन्देनदेन्नाड् मेवयेरो ॥ खेप्पो येत्छि मनाहाड् रक्
 किप्पा केघुःबा वादोःकमोलाम् ताड्मेसेःप्टेआड् मेवये ॥ 21 कन् वादोःक्किलेन् च्वाःत्तिड्ग
 ताड्गेसेःप्टिबा बपत्तिस्माल्ले कुबि हेक्कतड्बरो, कड्ग थक्कोलाम् माक्खक्किन् वागेहपत्तुम्बा
 हेक्केग मेःन्, कर सेसे खासिड् लाम्बा निड्वाड्फुमाड्डो चोःकमनाबा माड्हेक्लो ॥ हेक्क्याड् खेन्
 सेसे खासिड्डिड्ग येसु ख्रिस्तेनसिःमेन्लाम् याम्मो हिडेबालाम् ताःरो ॥

* 3:10 ग्रीक पाःन्दाड्डो “लेसोःप्पान्फेन् पाःन् पाःप्पालाम्हेक्क्याड् मुराःन् इड्लेक् पाःन् पाःप्पालाम्साक्मा पोःड् ॥” * 3:12
 निड्वाड्फुसाम्लो सुम्३४.१२ * 3:14 यसैया ८.१२ * 3:19 फेन्साम्हाड्-कुभा मनाहाड् रे कन्फाड्इन्सिसाम्फाड् आड्मेड्ःत्तु ॥

“साम्योनिबाहाः ताङ्सेःपमासि साक्ने फाःग्र, निङ्वाःफुमाङ्ङिन् नसाःन् मेन्जोःकमनाबा नु लायोबान् थे पोःङ्बाबे?”*

19 खेल्ले चोगुल्ले आत्तिन्हाः निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाः कुइसिःक् इनोगेन् तुक्खेओ मेधाःः, खेङ्हाःरे खुनिः नसाःन्साबा चइःत्दाङ्बाओ ताःक्पो मेयुक्खुर हेक्क्याङ् चक्मेल्लए नुःबा याःम्बक् मेजोगुररो ॥

5

तुम्भाक्साहाः नु थाङ्बेन्हाःरे लागि सुजा

1 आल्ल ख्रिस्तेरे इनोगेन् कुदुक्खेःल्लेन् तोःन्दि नु ताःन्दि ओसेःन्दाङ् केबोःङ्बा मिमिदिङ्ङिल्लेन् लक्साबा पोःक्खाङ्बाल्ले चोगुल्ले, हेक्क्याङ् इङ्गाःआङ् सेसेहुप्लक्कोबा लत्छा तुम्लाम्लोःबा पोःक्खाङ्बाल्ले चोगुल्ले खिनिः तुम्लाम्लोःबाहाः पेलि फाक्निङ्लो-
2 खिनिः कम्ब्राङ्ङो केवाःबा निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुमेल्लुक्हाः नुःरिक्काङ् कमेम्सिममेःओ-
मुरा आममेत्तिल्लेरक्मेःन्, कर निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाः कुइसिःक् खिनिः निङ्वाःबोलाम् कमेम्सिममेः, याङ्साकुन्धरे लागिग मेःन्, कर खिनिः सिक् पसम्सम्ल सेवा चोगेम्सिममेःओ ॥
3 खिनिः कम्ब्राङ्ङो केवाःबाहाः सम्दाङ् युक् चोःकमा मेःन्, कर खेङ्हाःरे खुनिः तगि कुबि पोःङ्मा पोःङ्लो ॥ 4 हेक्क्याङ् तुम् मेल्लुक्कम्बान् युःल्ले आप्फाल्लेआङ् इमेल्लेम्मनाबा मिमिदिङ् नु इङ्धाःङ्ङिल्लेन् तिचः केघोःसुम्लो ॥

5 खिनिः थाङ्बेन्सासे, सेसेहुप्लक्कोबा तुम्लाम्लोःबाहाःरे खुनिः युक्को वाःमा पोःङ्लो ॥ खिनिः काक् चुङ्जिगेन् नःमन्ःम्बा पोःक्खेम्मेःआङ् नुःरिक् मेत्तासिममेः, थेआङ्भेल्ले साम्योसाप्लाओ साप्लेआङ् पत्,

“निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले आङ्दिङ् केल्बाहाः अत्तुसिः, कर नःमन्ःम्बाहाः लुङ्गुम् पिरुसिःरो ॥”*

6 खेल्ले चोगुल्ले मुक्साम्साबा निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुहुक्को खिनिः चुङ्जिगेम्बा पोःक्खेम्मेःआङ् वयेम्मेः, हेक्क्याङ् सुयेम्मो खिनिः इङ्धाःङ् केबिरिआङ् थाःङ् केभोःक्खिःरो ॥

7 काक् खिनिः निङ्साम्हाःरे खुनेःओ तारेम्मेः, थेआङ्भेल्ले खुनेः कम्ब्राङ् केमेत्तिःरो ॥

8 खिनिः सिङ्सिङ् येक्येक् नु चाङ्जाङ् लःरेम्मेः! खिनिः निङ्मि माफेन्साम्मिन् केहुःक्पा थेरिङ्बान् कुइसिःक् आत्तिन् खोःसुङ्डाङ् लरुङ्देःसुङ् लःरिक् कोःत्तुर ताक्कन्लो ॥ 9 खिनिः नसाःन्नो केधुम्बा पोःक्खेम्मेःआङ् खेन् अत्तेम्मेःओ, थेआङ्भेल्ले इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो खाराक् खिनिः फुःनुसाःहाःरेआङ् खिनिः केदुमुम्बा इनोगेन् तुक्खे हेक्त्तङ्बा तुक्खेओए मेवाः केल्बान् केनिःसुम्लो ॥

10 काक् लुङ्गुम् केगप्पा निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले ख्रिस्तेन्नु सोरिक् मेन्नुपमनाबा कुमिमिदिङ्ङिन् लक् केघोःसुम्ल फाःआङ् केःत्तिआङ् केवयिःरो ॥ कर सप्फाधिक् इनोगेन् तुक्खे केज्येःरेआङ्खुनेःरे खिनिः कुलिङ्धो केगेत्तिः हेक्क्याङ् थधप्लेल्लमनाबा नु केधुम्बा केजोगिआङ् मेम्मुम्मना नेम्भोओ केयुक्खिःरो ॥ 11 काक् मुक्साम्मिन् सदादिङ् खुनेःङ्ङिन्ने पोःङ्लो ॥ आमेन् ॥

कुनुपमा सेवा

12 नसाःन्साबा इःत्तुङ्बा नुसाः सिलासरे कुभाःलाम् कन् चुक्सा सक्इङ्घङ्ङिन् हाक्निङ्गल पत्तारो ॥ इङ्गाः हाङ्हाङ् मेत्निङ्गल कङ्ग सेक्खाबा निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुलुङ्गुम्लो लःरिक् तोःन्दि पिनिङ्लो ॥ कन् लुङ्गुम्मोए खिनिः थधप्लेन्लमनाबा पोःक्खेम्मेःओ ॥

13 खिनिः हेक्केए सेगेमा बेबिलोन्बा* सेसेहुप्लक्किल्ले सेवा केहाक्तिरो ॥ हेक्केलःरिक्के आस्साः मर्कुसरेआङ् सेवा केहाक्तिरो ॥ 14 मिःमजिःल्ले सेवा मेत्तासिममेःओ ॥ ख्रिस्तेन्नसाःन् केजोःक्पा केरेक्ले सनारुङ् केघोःसुम्लरो ॥

* 4:18 सिवादिङ् खाहुन्हाः ११.३१

* 5:5 सिवादिङ् खाहुन्हाः ३.३४

* 5:13 बेबिलोन-कल्ले रोम

येक्यक्किन्ओसेःन्आधाक्लो ॥

पत्रुसरे साप्तुबा निसिगेःक्पा सक्इङ्घड् निःसुम्

कन् सक्इङ्घड्ङिन् पत्रुसरे काक् पिसाङ् केसेबाआङ् केवाऱबा नसानिबाहाऱ हाक्तुसिबारो ॥ कन् सक्इङ्घडिल्लेन् कुजेक् निङ्वाऱ सोःक्किङ्ग इङ्लेक्के सिक्साम्बाहाऱरे मेहुऱरुसिबा निसाम्नु खेन्निसाम्लाम्बा तयेबा फेन्पाःन्हाऱ तोःम्मा वयेरो ॥ खेन् इङ्लेक्के सिक्साम्बाहाऱरे येसु ख्रिस्तेन्याम्मो मेनुःङ्नेनमेयुनेन् लऱरिक् मेबाःत्तु, कर पत्रुसरे खेन् पाःन्निन् अक्खे मेत्तुसिर अत्तु, “आत्तिल्लेन्नाङ् मेम्भे मेबाःङ्नेनल केरेक्ले लायोःन् मेलेरुऱ केलाऱबा निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाऱ वाऱबाल्ले चोगुल्ले ख्रिस्तेरे कुयुःमान् सुःसेबारो ॥”

थामिङ्

निःसुम् १.१-२

नसानिबाहाऱरेन् उःत्छिङ् १.३-२१

इङ्लेक्पा सिक्साम्बाहाऱ २.१-२२

ख्रिस्तेनकुनुपमा येन्नो युःऱ ३.१-१८

पत्रुसलाम् सेवा

1 येसु ख्रिस्तेरे कुसेवारोबा नु कुसेःक्युकुम्बिबा इङ्गाऱ सिमोन पत्रुसलाम् कन् सक्इङ्घड्ङिन् साप्तुङ्डाङ् आनिगे कुइसिःक् इमेल्लुङ्बा नसाःन् केघोःबा खिनिऱ केरेक् हाक्निङ्लो ॥ खेन् नसाःन्निन् आनिऱ साम्योनिबा निङ्वाऱफुमाङ् नु सेन्लपदाङ्बा येसु ख्रिस्तेरे आबिरेआङ् आवाऱरो ॥

2 आनिऱ निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् नु दाङ्बा येसु ख्रिस्तेरे खुन्छिऱ याःम्बेबा साम्जिक्कोलाम् लुङ्गुम् नु सनारुङ्ङिन् आत्तात्तान्ने यरिक् केघोःम्सुम्लरो ॥

3 आबाडे कुमिमिदिङ् नु कुनो-कुदाओ यापुमि केउःपुपेन् नुःरिक्काङ् कुसिङ् आनिःत्तुम्बाल्ले चोगुल्ले हिङ्मन्नो नु माङ्सेवा चोःक्माओ चाहाबा आजोःक्पा काक् पाःन्हाऱ निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुमुक्साम्लाम्बा खुनेऱ आबिऱरो ॥ 4 बा खेन् कुमिमिदिङ् नु कुनो-कुदाओलाम् आनिऱ यम्बा नु इमेल्लुङ्बा माङ्हेक्हाऱ आघोःसुम्माङ् आवाऱ ॥ खुनेऱ फेन् निङ्वाऱलाम् केदाःबा फेन् पाःन्हाऱलाम् ताङ्सेःपुमा नु निङ्वाऱफु नोसङ् खोःमा माङ्हेक् आजोगेआङ् आवाऱरो ॥

5 खेल्ले चोगुल्ले खिनिऱ नसाःन्नो कुनो-कुदा योऱमा खिनिऱ सुक्सुक् तम्सिन् चोगेम्मेऱ, हेक्क्याङ् कुनो-कुदाओ साम्जिक्किन् योऱरेम्मेऱ, 6 साम्जिक्को निङ्वाऱ हाङ्गेम्सिङ्मान्, निङ्वाऱ हाङ्गेम्सिङ्मो नासि थःपुमान्, नासि थःपुमो सापुचुवाःन् योऱरेम्मेऱ, 7 सापुचुवाओ फुऱनुसाऱ लुङ्माऱ तुक्सिङ्मान्, हेक्क्याङ् फुऱनुसाऱ लुङ्माऱ तुक्सिङ्मो मिःम्जिन् योऱरेम्मेऱओ ॥ 8 थेआङ्भेल्ले कन् सुम्बोधा पाःन्हाऱ केयोऱरुम्ल केबिगिने फाऱग्र खेन् पाःन्हाऱरे आनिऱ दाङ्बा येसु ख्रिस्तेनकुसिङ् केनिःत्तुम्बा खिनिऱ साम्जिक्को कुसि मेन्याःम्मनाबा नु कुजाऱ मेम्भम्मनाबा पोःङ्मालाम् ताङ्गेसेःपुतिऱरो ॥ 9 कर कन् सुम्बोधा पाःन्हाऱ मेङ्गपुम्नाबाहाऱग माःङ्घाबा पाःन्हाऱ मेन्निःमनाबा मिक्फःम्बा कुइसिःक्पासिरो ॥ खेङ्हाऱरे खुनिऱ तगिबा लायोहाऱ वाहपुतेबेन्नाङ् निङ्वाऱ मेभेःत्छु मेदेःसुआङ् वाऱरो ॥

10 खेल्ले चोगुल्ले आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले खिनिऱ केउःत्तिबान् नु केसेगिबान् नुःरिक्काङ् निःन्धो चोःक्मा तम्सिन् चोगेम्मेऱओ, थेआङ्भेल्ले खिनिऱ हेक्के केजोगुम्ने फाऱग्र आपुफाल्लेआङ् केन्जोःन्दिन्लो ॥ 11 अक्खेलऱरिक् आनिऱ दाङ्बा नु सेन्लपदाङ्बा येसु ख्रिस्तेरे मेन्नुपुम्नाबा कुहाङ्जुम्मो लाःपुमारे लागि लाङ्दाःक्मा केबिरिरो ॥

साम्योसाप्लाओ निङ्वाऱ पिरेम्मेऱ

12 खेल्ले चोगुल्ले खिनिः खेन् काक् पाःन्हाः केनिःसुम् केलेससुम्माड् सेक्खाओ मेम्मुन्ने केवयिसाड् सदादिड् कन् पाःन्हाः खिनिः निड्वाःसुम्मो ताःपमा पिमा इड्गाः आप्फाल्लेसाड् यारिप् वाःआरो ॥ 13 कन् नासिड्गेन् थक्को वाःआर थारिक् खिनिः कन् पाःन्हाः निड्वाःसुम्मो तारुड्डाड्चाड्जाड् मेत्निड् केल्बा निड्वाः कत्तुड्लो ॥ 14 थेआड्भेल्ले आनिः दाड्बा येसु ख्रिस्तरें ओसेःन्धाक्ताड्बा कुइसिःक् आसिःमा येन्निन् हाराए तार पत्लो ॥ 15 हेक्केःल्ले इड्गाः सिःआ पेःक्कासाड् सदादिड् कन् पाःन्हाः निड्वाः केडःतुम्ल फाःआड् आसुक्सुक् तम्सिन् चोगुड्लो ॥

16 थेआड्भेल्ले आनिः दाड्बा येसु ख्रिस्तरें कुमुक्साम् नु कुयुःमाल्ले कुयाःम्बेओ खिनिःनु पारिगेल्ले आनिगे पाःन् खेदाःहाः चोगुम्बेआड्पाःतुम्बेबा मेःन्लो, कर आनिगे आबाडे मिक्किल्ले खुनेः कुमिमिदिड्डिन् निःसुम्बेरो ॥ 17 थेआड्भेल्ले मिमिदिड्गेन् पानुदिड् पाः निड्वाःफुमाड्लाम् खुनेः मिड्सो इड्धाःड् नु मिमिदिड् खोःसुल्ले कन् आमिःम् आससाःरो, खुनेःनु इड्गाः ओमु लःराड्डाड् वाःआरो केल्बा इक्लाधिक् येरो ॥ 18 सेसे कोःक्माओ खुनेःनु वाःमनाःल्ले साड्ग्राम्पेदाड्लाम् केयुःबा कन् इक्लाःन् आनिगे आबाडे खेमनारो ॥

19 हेक्क्याड् माड्निड्वाःपाःन् केबाःपपाहाःरे मेबाःतुबा पाःन्निन् सेक्खा पोःक्खेआड् वाः केल्बा निःन्धो आगत्तुम्लो ॥ खामेन्ओःते नु खिनिः निड्वाःओ तान्छोःक्पेन्मेन्लिड्डे थारिक् खामाक्माओ केओःपपा सेमिःन् हेक्के खेन् पाःन्जाक्किन् निड्वाःओ केयुक्खुम्मिल्ले नुःबा पोःड्लो ॥ 20 काक्नुःल्लेआड् यम्बा पाःन्निड्ग साम्योसाप्लाबा माड्निड्वाःपाःन्निन् माड्निड्वाःपाःन् केबाःपपाहाःरे आबाडे खुनिः निड्वाःबोलाम् तयेबा मेःन् फाःआड् कुसिड् केनिःतुम्लए पोःड्लो ॥ 21 थेआड्भेल्ले माड्निड्वाःपाःन्निड्ग मेन्छाम् निड्वाःलाम् तयेबा मेःन्लो, कर सेसेमाड्डिल्ले थुक्तुसिआड् निड्वाःफुमाड्लाम् माड्निड्वाःपाःन् केबाःपपाहाःरे मेबारेबारो ॥

2

इड्लेक्के सिक्साम्बाहाः

1 कर उन्छोःन् इसाइलो इड्लेक्पा माड्निड्वाःपाःन् केबाःपपाहाःरे मेवयेबा कुइसिःक् खिनिः लुम्मोआड् इड्लेक्के सिक्साम्बाहाःरे मेःलःन् मेदारो ॥ खेड्हाःरेग स्वाःताड् याप्मि केमेड्बा इड्लेक् पाःन्हाः मेहुःरुसिः, हेक्क्याड् खेड्हाःरे खुनिः मेल्डुकेहुड्बाआड्केधेःबा दाड्बान्नाड् मेनाःरुआड् हाराए आबाडे खुनिःओ मेक्मेन् मेदारु ॥ 2 हेक्क्याड् खेड्हाःरे खुनिः ताप्फेःम्बा लाममिन् यरिक्ले मेदिम्दु मेनाःतुबाल्ले चोगुल्ले सेक्खाबा लाम्मिल्लेन्नाड् कुजाःत्थि पेःक्लो ॥ 3 खुनिः खिःम्ब्राक्मो कन् इड्लेक्के सिक्साम्बाहाःरे खुनिः निड्वाः तादाबा इड्लेक्पा पाःन्हाः मेजोगुआड् खिनिः इड्गेम्लेक्त्तिआड् इन्धाःक् मेधगु ॥ निड्वाःफुमाड्डिल्ले खेड्हाःरे खुनिः खुमदिड्डिन् तगिसा खासेन् चोगुआड् वाः, हेक्क्याड् खुनिः मेक्मेन् निःन्धो पोःक्खेआड् वाःरो ॥

4 थेआड्भेल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले लायो केजोःक्पा माड्लाइड्बाहाःरेआड् खासेन्लाम् मेदाड्घुन्छिन्लो, कर खेड्हाःरे इधेःक्खुसिआड् खेमायड्सड्डो केःतुसिआड् खासेन् येन् थारिक् खेन् खामाक्लुम्बाःतो मेयाक्लो ॥ 5 निड्वाःफुमाड्डिल्ले नसाःन् मेन्जोःक्मनाबाहाःरे वादोःक्मोलाम् मेक्खुसिल्ले खेन् उन्छेःन्बा मेन्छाम् याप्मिहाःरेआड् मेदाड्घुन्छिन्लो, कर साम्योनिबा पाःन् इड्गेभोःबा नुहाःन्नु वेः नुसि मनाहाःरेक् ताड्घुसिरो ॥ 6 निड्वाःफुमाड्डिल्ले लायो कुधिम् सदोम नु गमोरा येक्यक्हाःरेआड् मिधिक्खुआड् खापु थ्यःड् चोगुसिआड् खेन् येक्यक्हाःरे कुमिड् मासुरो ॥ निड्वाःफुमाड्डिल्ले खुनेः नसाःन् मेन्जोःक्मनाबा खेन् याप्मिहाःरेन् आक्तड्बा हिड्गत् पोःड् केल्बा कुबि चोगुसिआड् वाःरो ॥ 7 हेक्क्याड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओबा साम्योनिबा लुःतेड्ग सेःपुतुरो ॥ खुनेःग खेन् येम्मोबा मनाहाःरे मेजोगुबा खुनिः ताप्फेःम्बा येप्लेक्हाःरे निःसुआड् कुनिड्वाः तुगेआड् वयेरो ॥ 8 (खुनेः मनाहाःरे खुनिः लुम्मो थिक्याःन्धक् वयेल्ले खेड्हाःरे खुनिः ताप्फेःम्बा फेन् याःम्बक्किन् निःसु खेपसुल्ले साम्योनिबा लुःतेन् साःरिक् कुनिड्वाः तुगेआड् वये ॥)

९ हेक्केलरिक् दाड्बाल्ले साम्योनिबा मनाहाऱ् इनोगेन् तुक्खेहाऱ्लाम् सेःपमासिआड्लेसुसुरो ॥ हेक्क्याड् लायोबा मनाहाऱ् खुम्दिड् पिरुसिर खासेन् येन्नो थारिक् कपमासिआड्लेसुसुरो ॥ १० अक्तड्बाहाऱ्ग आबाडे फेन् निड्वाऱ् कुइसिःक् याम्दादाओ केवाऱ्बा नु दाड्बाल्ले कुयुक्किन् केनाऱ्बा मनासिरो ॥ खेन् आधिड्गानि नु आड्दिड् केल्बा मनाहाऱ्रेग साड्ग्राम्पेदाड्डो केवाऱ्बाहाऱ् हिनाःम् मेपमासि मेड्गिःनेन्लो ॥ ११ कर कन् इड्लेक्के सिक्साम्बाहाऱ्नुःल्ले माड्लाड्बाहाऱ् केधुम्बा नु मुक्साम्साबा मेजोःक्साड् दाड्बाल्ले कुदगि खेन् साड्ग्राम्पेदाड्डो केवाऱ्बाहाऱ् आप्तिक् कुःपमासि मेन्आःन्छिड्डिन्लो ॥

१२ कर कन् मनाहाऱ्रेग कुसिड्मेन्निःत्तेबा पाःन्हाऱ्रे तक्लेड्वाओ माड्चेऱ्या पाःन् मेबाःत्तुरो ॥ खेड्हाऱ् तेम्मासिआड् सेपमासि फाऱ्आड् सिक्कुम् निड्वाऱ् मेःन्ने केधाप्पा थक्साहाऱ् कुइसिःक् मेजोःक्लो ॥ कन् इड्लेक्के सिक्साम्बाहाऱ् खेन् थक्साहाऱ् कुइसिःक्के मेमेक्लो ॥ १३ खेड्हाऱ्रेग मेजोगुबा ताप्फेःम्बा याःबक्किल्ले कुलेक्वा ताप्फेःम्बाए मेदुमुऱ्रो ॥ खेड्हाऱ्रेग लेनदिक्सा याम्दादा नु निड्वाऱ्तादा चोःक्मा खुनिऱ् सिराऱ् थाड्लो ॥ खेड्हाऱ्रेग खिनिऱ्नु मेज मेधुडुल्ले मेसःत्ल इड्गेम्लेक्त्तिआड् नागेम्धासि केम्बिरिऱ्रो ॥ १४ खेड्हाऱ्रे खुनिऱ् मिक्किल्ले ताप्फेःम्बा याम्दादाबा चाराम्मा याःम्बक्हाऱ् मेजोगुआड् आक्खेन् लायो मेजोगुसाड् खुनिऱ् निड्वाऱ् मेदानेन्लो ॥ खेड्हाऱ्रे कुदोःपमा मनाहाऱ् लायोओ मेधासुसिऱ् ॥ खेड्हाऱ्रेग खिःम्मा याःम्बक् चोःक्मा साऱ्रिक् मेलेसुसुरो ॥ खेड्हाऱ्ग निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले कुसाड्ग्रे तेत्तुसिबा मनासिरो ॥ १५ खेड्हाऱ्रेग तोःन्दोःम्बा लाम्मिन् मेलेरुआड् खेड्हाऱ् ताप्फेःम्बा लाम्मो मेलाःसेआड् मेवाऱ्रो ॥ बोअररे कुस्साःहाऱ् बालामरे कुलाम्मो मेबेआड् मेवाऱ् ॥ बालाम्मिल्लेग लायोलाम् याड्साकुन्धे थक्मा कुसिराऱ् थाडेआड् वये, १६ कर हेक्त्तड्बा फेन् याःम्बक् चोगुबाल्ले कुबाःन् मेन्लःम्मनाबा अदड्डिल्ले खुनेऱ् फेःक्तु ॥ खेन् अदड्डिल्ले मेन्छाम् याप्मि पाःन्लाम्बा बालाम्मिल्ले केनाड्बा कुइसिःक् चोगुबा अदड् कुयाःम्बक्किन् साक्तुरो ॥

१७ अक्तड्बा मनाहाऱ्ग केजप्पा वाबुन् नु सुरित्माल्ले मुःत्तु तेऱ्रुबा खाप्मिःप्पा हेक्त्तड्बासिरो ॥ कड्हाऱ्रे लागि निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले खामाक् लुम्बाःत्तिन् यारिप् चोगुआड् नेरो ॥ १८ खेड्हाऱ्ग कुसुम् मेन्दम्मना आड्दिड् इसेःड्बा पाःन् मेबाःत्, हेक्क्याड् खारक् फेन् याःम्बक् चोःक्मा केलेप्पाआड् दाड्बाओ केदाःबाहाऱ् फेन् याःम्बक् चोःक्माल्ले थेआड् मेलऱ्नेन् लऱ्रिक् मेहुसुसिर याम्मो लायोओ मेधासुसिरो ॥ १९ खेड्हाऱ्ग आबाडे फेन् निड्वाऱ् येप्लेक्किल्ले कुयोःक् मेबोःक्खेआड् मेवाऱ्साड् वेऱ्हाऱ्ग चोःक्युम्भोरेन् माड्हेक् मेबिरुसिऱ् ॥ थेआड्भेल्ले आत्तिन् पाःन्निल्ले मनाहाऱ् युक्तुसिऱ्, खेड्हाऱ् बा खेन् पाःन्निल्ले कुयोःक्पा मेबोःड्लो ॥ २० कर खेड्हाऱ्रे दाड्बा नु सेन्लपदाड्बा येसु ख्रिस्तेन्कुसिड् मेनिःत्तुआड् इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा आजिःन्जिःम्बा पाःन्लाम् मेलःन् हेक्क्याड् याम्मो मेनुःड् मेबेःक्ने फाऱ्ग्र खेड्हाऱ्रे लागि तगिनुःल्लेआड् कुनुप्मोग साऱ्रिक् ताप्फेःम्बा पोःड्लो ॥ २१ खेड्हाऱ्रे साम्योनिबा लाम्मिन् कुसिड् मेनिःत्तुआड् मेघोःसुबा सेसे इड्जाःड्डिन् मेनाऱ्रुनुःल्लेग खेन् साम्योनिबा लाम्मिन् आप्फाल्लेआड् कुसिड् मेन्निःत्तुन्निल्ले नुरेबारो ॥ २२ खेड्हाऱ्ग सिवादिड् खाहुन्निल्ले अक्खेलरिक् पाःत्तुबा कुइसिःक्के मेजोःक्लो, “कोःत्चोःल्ले पेस्सुआड् कुबेऱ्माःत्तिन् आबाडे चरो,”* हेक्क्याड् “फाक्किन् वारुःम्मासाड् याम्मो खःड्वा नेःन्छिड्लो ॥”

3

दाड्बाल्ले कुयेन्

१ आमिःम् आन्जुम्से, खिनिऱ् हाक्निड्बा कन् निसिगेःक्पा सक्इड्घड्लो ॥ कन् नेप्माड् सक्इड्घड्डो निड्वाऱ्सुम् चोःक्निड् पिनिड्ल खिनिऱ् निड्वाऱ्इन्चाड्जाड्वा चोःक्मा पिमा कोःत्तुड्बारो ॥ २ यरिक् तड्बे तगि सेसे माड्निड्वाऱ्पाःन् केबाःप्पाहाऱ्रे मेबाःत्तुबा पाःन्हाऱ् हेक्क्याड्

* 2:22 सिवादिड् खाहुन्हाऱ् २६.११

आनिः दाड्बा नु सेन्लपदाड्बाल्ले खिनिः सेःक्युकुमिबाहाःलाम् केबिरिबा इड्जाःड्हाः निड्वाः इःत्तेमः केलःबा आनिड्वाः वाःरो ॥

३ काकनु तगि खिनिः कन् पाःन्निन् कुसिड्निःपमाए पोःड्लो ॥ कुनुपमा येन्हाःओ किनाःन्दि केबिबाहाः किनाःन्दि पिनु मेदाआड् खेड्हाःरे आबाडे खुनिः तापफेःम्बा निड्वाःओ मेवाः ४ हेक्क्याड् अक्खे मेबाःत्तुरो, “इड्गाः याम्मो युःआ लःरिक् माड्हेक् चोगुआड् वयेबा मेःम्बि? खुनेः आत्तो ये? आनिगे सुधेबा ताक्थेबाहाः काक् मेस्ये मेबे, हेक्क्याड् नावागेन् चडःत् नेस्सेआड्धो काक् पाःन्हाः बा हेक्केए नेरो ॥”

५ निड्वाःफुमाड्डिल्ले तरःड्दिड्ताड्साक्पेन्नु इक्सादिड् खाम्बेःकमान् पेलिगेन् कुबाःन्जाक्लाम्बा नावागेन् चडःत् नेस्सुबा पाःन्निन् खेड्हाःरे निःनिःबाए निड्वाः मेभेःत्तुरो ॥ इक्सादिड् खाम्बेःकमान् च्वाःत्लाम् लःत्तुआड् च्वाःत्तिल्लेए चोगु, ६ हेक्क्याड् बा खेन् च्वाःत्लाम्बा उन्छेःन्समा इक्सादिड् खाम्बेःकमान् हुमेआड् मेगेरो ॥ ७ कर बा खेन् पेलिगेन् पाःन्जाक्किल्ले आल्लोबा ताड्साक्पेन्नु इक्सादिड् खाम्बेःकमान् मिलाम्बा मेड्मा फाःआड् ताड्घुआड् वाःरो ॥ हेक्क्याड् निड्वाःफुमाड्डिन् इड्धाःड् मेम्बिमना मनाहाः खासेन् येन्नो मेम्मेड्सिड्डे थारिक् ताड्साक्पेन्नु इक्सादिड् खाम्बेःकमान् बा याःक्तेआड् नेरो ॥

८ कर आमिःम् आन्जुम्से, लत्छा पाःन्धिक् निड्वाः मेभेःत्तुरेम्मिन्नेःओ-दाड्बाल्ले कुलागि थिक् येन्निन् तड्बे हेन्छिड् (१०००) कुइसिःक् नु हेन्छिड् तड्बेन् थिक् येन् कुइसिःक् पोःड्लो ॥ ९ कुभा मनाहाःरे मेड्ःत्तुबा कुइसिःक् दाड्बाल्ले कुनुःड्मा युःमा माड्हेक्किनकेपमा मेसुःनेन्लो, कर खुनेः नासि थःत्तुर खिनिः केहाड्घिर वाःरो ॥ खिनिः लायोलाक् केहिन्दिआड् आत्तिन्हाःआड्केम्मेगिन्ल केलःबा खुनेः निड्वाः चोगुरो ॥ १० कर दाड्बान् नुःड् युःबा येन्निड्ग सेन्दिक् केघुःम्बान् खुःन्छे ताबा कुइसिःक् हक्चघत् पोःड्लो ॥ यम्बा इक्लाओ तरःड्दिड्ताड्साक्पेन्माबेःक्, हेक्क्याड् खेपमो केबपपाहाः काक् मिदिक्काड् योःम्बेःक्, हेक्क्याड् इक्सादिड् खाम्बेःक् नु खेपमो केवाःबा काक् पाःन्हाःआड् मिःल्ले खापु थ्यःड् चोगुसिरो ॥

११ हेक्केलःरिक् काक् पाःन्हाः मेक्पाल्ले चोगुल्ले खिनिःग सेसेबा नु साम्योनिबा हिड्मन्नो वाःमा पोःड्लो ॥ १२ निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुयेन्निन् केहाड्घुम्, हेक्क्याड् कुयेन्निन् हारा तार केलःबा निड्वाः केजोगुम्, कर खेन् येन्नो तरःड्दिड्ताड्साक्पेन्मिदिक्काड् मेक्, हेक्क्याड् खेपमो केबपपा काक् पाःन्हाः योःम्बेःक्लो ॥ १३ कर आनिःग निड्वाःफुमाड्डिल्ले माड्हेक् चोगुबा कुसड् इक्सादिड् खाम्बेःकमान् नु कुसड् तरःड्दिड्ताड्साक्पेन्निड्साड् आजोगुम्माड् आहाड्घुम्ल आवाःरो ॥ खेपमो साम्योनिबा मनाहाःरक् मेवाःरो ॥

१४ खेल्ले चोगुल्ले आमिःम् आन्जुम्से, कन् पाःन्हाः निड्साड् केजोगुम्माड् केहाड्घुम्बाल्ले चोगुल्ले सुत्थो नु सेसेबा हिड्मन्नो हेक्क्याड् निड्वाःफुमाड्डिन्नु सनारुड्डो वाःमा खिनिः सुक्सुक् निड्वाः चोगेम्मेःओ ॥

१५ केरेक् मनाहाःरे सेन्लप मेघोःसुर फाःआड् दाड्बाल्ले नासि थःत्तुबान् निड्वाः इःत्तेमःओ ॥ आनिः मिःम् नुसाः पावलरेआड् निड्वाःफुमाड्लाम् खोःसुबा सिक्कुम्दिड् निड्वाःलाम् कन् पाःन्हाः साप्तुआड् केहाक्तिआड् वयेरो ॥ १६ कन् पाःन्निन्ल्ले कुयाःम्बेओग पावलरे बा अक्खेलःरिक्के कुसक्ड्घड्हाःओ साप्तुआड् वये ॥ खुनेः साप्तुबा कुभा पाःन्हाः कुसिड्निःपमा साक्लो ॥ थेआड् मेल्लेमनाबा नु हिल्लिक्लिक्पा मनाहाःरेग खेन् पाःन्निन्ल्ले कुबेःन् मेल्लेक्खुआड् मेवाःरो ॥ खेड्हाःरे वेः साम्योसाप्लाओ केबपपा पाःन्हाःरे कुबेःन्नाड् बा हेक्केलःरिक्के मेल्लेक्खुआड् मेवाः ॥ हेक्के मेजोगुबाल्ले चोगुल्ले खेड्हाःरे खुनिः मेक्मान् आबाडे मेदारुरो ॥

१७ खेल्ले चोगुल्ले आमिःम् आन्जुम्से, खिनिःग कन् पाःन्हाः निड्वाः केघोःसुम्माड् केवयिबाल्ले चोगुल्ले सिड्सिड् येक्येक् लःरेम्मेःओ ॥ हेक्केःल्ले फेन् पाःन् केजोःक्पाहाःरे खुनिः इड्लेक्के पाःन्निन्ल्ले खिनिः केमेन्भोःत्तिन्ल हेक्क्याड् खिनिः केधुम्बा नसाःन्लाम् केन्जोःन्दिन्लरो ॥ १८ कर

आनिऱ दाङ्बा नु सेन्लपदाङ्बा येसु ख्रिस्तरे आबिबा नेहिनिङ्वाऱओ नु कुलुङ्गुम्मो पोःरेम्मेऱओ ॥
आल्लो नु सदादिङ् दाङ्बाल्ले कुमिमिदिङ् पोःङ्लरो! आमेन् ॥

युहुन्नारे साप्तुबा थिक्सिगेःक्पा सक्इङ्घड् निःसुम्

कन् सक्इङ्घड्ङिन् सेःक्युक्मिबा युहुन्नारे साप्तुबा थिक्सिगेःक्पा सक्इङ्घड्लो॥ बा कन्युहुन्नाःल्ले येसुरे इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा कुहिङ्मन्निल्ले कुयाःम्बेओ वेःस्मा साप्पन्नाङ्साप्तु, हेक्क्याङ् कन्सक्इङ्घड् एगाङ् वेःस्मा नेत्छि सक्इङ्घड्हाः नु सुफो मेप्पन्नाबा साप्पन्निन्नाङ्साप्तुरो ॥

युहुन्नारे साप्तुबा कन् थिक्सिगेःक्पा सक्इङ्घडिन् नेत्छि निङ्वाःसोःक्को साप्तेआङ् वयेरो ॥ थिक्सिगेःक्पो, कन् सक्इङ्घड् केनिःप्पाहाः निङ्वाःफुमाङ् नु आबुगेन् कुस्साः येसु ख्रिस्तरे सेसे कुदङ्जुम्मो हिङ्मा आःन्छिङ्मा पिमासि वये ॥ निसिगेःक्पो, कन् सेसे तङ्जुम्मो इङ्लेक्के सिक्साम्बाहाःरे खुनिः इङ्लेक्के पाःन्निन् खेममा मेःन् फाःआङ् साम्दिङ् पिमासि वयेरो ॥ इक्सा खाम्बेःकमोबा निङ्वाः पाःप्पाःप्पा पाःन्हाःलाम्मे ताप्फेःम्बा पाःन्हाः पोःङ् हेक्क्याङ् येसुःङ्ग निङ्वाःफुमाङ्साः वयेबाल्ले चोगुल्ले खुनेःग सेक्खाए मेन्छाम् याप्मि पोःङ्मा मेसुकनेन्लो लःरिक् इङ्लेक्पा निसाम्मिन् सेःरेआङ् वयेरो ॥ कन् इङ्लेक्के सिक्साम्बाहाःरे कन् इक्सा खाम्बेःकमोबा हिङ्मन्नो इक्सा खाम्बेःकमो केबोःङ्बा तुक्खेवालाम् एःक् पोःङ्मा पोःङ् लःरिक् मेबाःत्तु हेक्क्याङ् सेन्लपिल्ले लागि नोनिङ्वाः कप्मा नु वेःहाः लुङ्माः तुक्मासि चाहाबा मेजोःकनेन् फाःआङ् मेहरुरसिरो ॥

युहुन्नाःल्ले अक्तङ्बा इङ्लेक्पा निसाम्मिन् अत्तुरो ॥ येसु ख्रिस्तेन्मेन्छाम् याप्मि चोगे फाःआङ् खुनेः नुःरिक्काङ् हुरुरसि, हेक्क्याङ् येसु ख्रिस्तेन्नसाःन् केजोःक्पा नु निङ्वाःफुमाङ्ङिन् मिःम्जि केमेप्पा केरेक्ले लुङ्माः तुक्सिङ्माआङ्पोःङ् फाःआङ् पाःत्तुरो ॥

थामिङ्

निःसुम् १.१-४

खाओःप्मान् नु खादाम्मान् १.५-२.२९

निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुमुःइदाङ्सा नु माफेन्साम्मिल्ले कुमुःइदाङ्सा ३.१-२४

सेक्खा नु इङ्लेक् ४.१-६

मिःम्जिःल्ले चोःक्मा केबोःङ्बा याःम्बक् ४.७-२१

केनाःम्बा नसाःन् ५.१-२१

हिङ्मन्ले पाःन्जाक्

1 तोलिङ्सोमुआङ्धोए वयेबा, आनिगे खेप्सुम्बेआङ् वयिगेबा, हेक्क्याङ् आबाडे मिक्किल्ले निःसुम्बेआङ् वयिगेबा, नुःरिक्काङ् ओमेत्तुम्बेआङ् वयिगेबा, हेक्क्याङ् आबाडे हुक्किल्ले सुःसुम्बेआङ् वयिगेबा हिङ्मन् केबिबा पाःन्जाक्किल्ले* कुयाःम्बेओ खिनिः सक्इङ्घड्हाक्कासिगेरो ॥ 2 खेन् हिङ्मन्निन् थाःम्सिङ्, हेक्क्याङ् आनिगे निःमनाआङ् खेल्लेन् साःक्खि पिमनारो ॥ खुनेःए मेन्नुपमनाबा हिङ्मन्लो फाःआङ् खिनिः मेत्तासिगेःरो ॥ खुनेःग पानुदिङ् पाः निङ्वाःफुमाङ्ङिन्नु वये, हेक्क्याङ् आनिगेओ थाःम्सिङ्लो ॥ 3 खिनिः आनिगेनु सेसे तङ्जुम् केजोगुमल फाःआङ् आनिगे निःमनाबा नु खेममनाबा पाःन्हाः खिनिः मेत्तासिगेबारो ॥ आनिः तङ्जुम्मिङ्ग पानुदिङ् पाः निङ्वाःफुमाङ्ङिन्नु हेक्क्याङ् आबुगेन् कुस्साः येसु ख्रिस्तेन्नु वाःरो ॥ 4 आनिगे सःप्मान् कुलिङ्धो केत्ल फाःआङ् कन् पाःन्हाः साप्तुम्बेआङ् हाक्कासिगेबारो ॥

निङ्वाःफुमाङ्ङिन् सेन्दाङ्गेन् ओःत्तिरो

* 1:1 हिङ्मन् केबिबा पाःन्जाक्-येसु ख्रिस्तरे लत्छा कुमिङ् ॥

5 आल्ल निड्वाऱफुमाड्डिन् सेन्दाङ्गेन् ओःत्तिरो, खुनेऱओ मिःसाक्काड् खादाम्मान् होःप्लो केलऱबा इड्घड्डिन् आबुगेन् कुस्साःनलाम् खेप्सुम्बेआड् खिनिऱ मेत्तासिगेआड् वाऱरो ॥
 6 आनिऱ सेसे तड्जुममिन् निड्वाऱफुमाड्डिन्नु वाऱ लऱरिक् आबाःतुम् कर माक्चिगेन् खादाम्मो लाङ्घेःकमनाबा कुइसिःक् लायोओ आवाऱने फाऱग्र आनिऱ इड्लेक् पाःन् आबाःत् हेक्क्याड् सेक्खाओ आन्वाऱनेन्लो ॥ 7 कर निड्वाऱफुमाड्डिन् सेन्दाङ्गेन् ओःत्तिओ वाऱबा कुइसिःक् आनिऱआड् सेन्दाङ्गेन् ओःत्तिओ आहिड्ल आवाऱने फाऱग्र आनिऱ लुम्मो सेसे तड्जुम् पोःड्लो ॥ हेक्क्याड् आबुगेन् कुस्साः येसुरे कुमाक्खिऱइल्ले आनिऱ काक् लायोलाम् सुत्थो आजोःक्लो ॥
 8 कर आनिऱ लायो मेःन्ने आवाऱ लऱरिक् आबाःतुम्ने फाऱग्र आनिऱ आबाडे इड्आलेक्सिड्डाड् सेक्खाःन् आनिऱओ होःप्लो ॥ 9 कर आनिऱ लायोहाऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुदगि आबाःतुम्ने फाऱग्र लेप्मि आबिऱरो हेक्क्याड् आनिऱ काक् फेन् याःम्बक्कोलाम् सुत्थो आजोःक्लो, थेआड्भेल्ले खुनेऱग नसाःन्साबा नु साम्योनिबा चोःक्लो ॥ 10 आनिऱ लायो मेन्जोःक्के आवाऱ लऱरिक् आबाःतुम्ने फाऱग्र खुनेऱ इड्लेक् केबाःप्पा आजोगुम्माड् खुनेऱ कुबाःन्जाक्किन् आनिऱओ होःप्लो ॥

2

आनिऱ कुभाऱ केबिबा ख्रिस्त

1 आमिःम् आस्साःसे, खिनिऱ लायो मेजोगेममिन्नेऱ फाऱआड् कन् सक्इड्घड्डिन् साप्तुड्डाड् हाक्निड्ल पत्तारो ॥ कर कुभाऱे लायो मेजोगुसाड् आनिऱ लागि केबाःप्पा केबिबा साम्योनिबा येसु ख्रिस्तेन्आनिऱ लायोलाम् लेप्मि आघोःसुम्ल फाऱआड् पानुदिड् पाः निड्वाऱफुमाड्डिन् पेलि फाक्तुऱरो ॥ 2 आनिऱ लायोःन् लेप्मि पिमाऱे लागि खुनेऱ सिदुड्जभा पोःक्खे, हेक्क्याड् आनिऱ लायोऱे लागिरक् मेःन्, कर इक्सादिड् खाम्बेःकमो केवाऱबा केरेक् मेन्छाम्गेन् याप्मिहाऱे खुनिऱ लायोऱे लागिआड् खुनेऱ स्येबारो ॥
 3 आनिऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुइड्जाःड्डिन् आडःतुम् आनाःतुम्ने फाऱग्र खुनेऱ नुःरिक्काड् कुसिड् आनिःतुम् केलऱबान् सेक्खा आनिःसुम्लो ॥ 4 निड्वाऱफुमाड्डिन् इड्गाऱ कुसिड् निःतुड्लऱरिक् केबाःप्पाल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुइड्जाःड्डिन् मेडःतुन् मेनाःतुम्ने फाऱग्र खेन् मनाःन् इड्लेक् केबाःप्पारो, हेक्क्याड् खेल्लो सेक्खाःन् होःप्लो 5 कर निड्वाऱफु पाःन्जाक्किन् केडःप्पा केनाःप्पाल्ले निड्वाऱफुमाड्डिन् सेक्खाए साऱरिक् मिःमजि मेत्तुऱरो ॥ हेक्केलऱरिक् आनिऱ निड्वाऱफुमाड्डिन्नु आवाऱ केलऱबान् आनिःसुम्लो ॥ 6 निड्वाऱफुमाड्डो वाऱआ लऱरिक् केबाःप्पाल्ले येसुरे चोगुबा कुइसिःक् चोगुर वाऱर पोःड्लो ॥

कुसड् इड्जाःड्

7 आमिःम् आन्जुम्से, कन् साप्तुड्डबा इड्जाःड्डिन् कुसड् इड्जाःड्ग मेःन्लो ॥ कड्ग उन्छोःन्नाड्धो खिनिऱनुए केवाऱबा केयुःबा इड्जाःड्डो ॥ कन् उन्छोःन्बा इड्जाःड्डिड्ग केघेप्सुम् केसुरुम्बा पाःन्जाक्लो ॥ 8 हेक्केसाड् कन् साप्तुड्डबा इड्जाःड्डिड्ग कुसड् हेक्क्याड् चोःक्-खेल्ले कुसेक्खाःड्ग ख्रिस्तओ नु खिनिऱओ निधाःबेआड् वाऱरो ॥ थेआड्भेल्ले माक्चिगेन् खादाम्मान् लेक् पेःक्ल पत्, हेक्क्याड् सेक्खाबा सेन्दाङ्गेन् ओःत्तिःन् तगिनुए ओःत्ल वाऱरो ॥ 9 इड्गाऱ सेन्दाङ्गेन् ओःत्तिओ वाऱआ लऱरिक् केबाःप्पाल्ले नसानिबा फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱहाऱ चिःतुसिऱने फाऱग्र खेड्ग आल्ल थारिक्साड् माक्चिगेन् खादाम्मोए वाऱरो ॥ 10 नसानिबा फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱहाऱ लुड्माऱ केदुक्पेड्ग सेन्दाङ्गेन् ओःत्तिओ वाऱ, हेक्क्याड् वेऱहाऱ केघःबा पाःन् खुनेऱओ थेआड् होःप्लो ॥ 11 कर नसानिबा फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱहाऱ केजिःप्पाड्ग खादाम्मो वाऱ, हेक्क्याड् खादाम्मो लाङ्घेःक्किल्ले खुनेऱ आत्तान् लेप्माड् पेःक्ल पत् थेआड् निड्वाऱ मेघोःसुन्लो, थेआड्भेल्ले खादाम्माल्ले खेन् खामेन्निःमनाबा चोगुदेःसुआड् वाऱरो ॥
 12 आमिःम् हिन्जाऱबित्छासे, ख्रिस्तरे चोगुबा कुयाःम्बक्लाम् खिनिऱ लायोःन् लेप्मि पोःक्खेबाल्ले चोगुल्ले कन् सक्इड्घड्डिन् साप्तुड्डाड् हाक्निड्ल पत्तारो ॥

13 पानुदिङ् पाःसे, तोलिङ्सोमुआङ्धोए केवाऱ्बा ख्रिस्तेन्खिनिऱ् कुसिङ् केनिःतुम्बाल्ले चोगुल्ले कन् सक्इङ्घङ्ङिन् साप्तुङ्डाङ् हाक्निङ्गल पत्तारो ॥

थाङ्बेन् मेन्छियाऱ्से, माफेन्साम्मिन् खिनिऱ् केनाःन्दुम्माङ् केवयिबाल्ले चोगुल्ले कन् सक्इङ्ङिन् साप्तुङ्डाङ् हाक्निङ्गल पत्तारो ॥

14 आमिःम् आस्साःसे, पानुदिङ् पाः निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिन् खिनिऱ् कुसिङ् केनिःतुम्माङ् केवयिबाल्ले चोगुल्ले कन् सक्इङ्घङ्ङिन् साप्तुङ्डाङ् हाक्निङ्गल पत्तारो ॥

पानुदिङ् पाःसे, तोलिङ्सोमुआङ्धो केवाऱ्बा ख्रिस्तेन्खिनिऱ् कुसिङ् केनिःतुम्बाल्ले चोगुल्ले कन् सक्इङ्घङ्ङिन् साप्तुङ्डाङ् हाक्निङ्गल पत्तारो ॥

थाङ्बेन् मेन्छियाऱ्से, खिनिऱ् केधुम्बा केजोगिऱ्, निङ्वाऱ्फु पाःन्जाक्किन् खिनिऱ्ओ वाऱ्, हेक्क्याङ् माफेन्साम्मिन् केनाःन्दुम्माङ् केवयिबाल्ले चोगुल्ले कन् सक्इङ्ङिन् साप्तुङ्डाङ् हाक्निङ्गल पत्तारो ॥

इक्सादिङ् खाम्बेःक्मान् मिःमज्जि मेप्मा मेःन्लो

15 इक्सादिङ् खाम्बेःक्मान् नु खेपमो केवाऱ्बा चिगःक्वाहाऱ् मिःमज्जि मेमेत्तेम्मिन्नेऱ्ओ ॥ आत्तिल्ले इक्सादिङ् खाम्बेःक्मान् मिःमज्जि मेत्तुऱ्, खेल्ले पानुदिङ् पाः निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिन् मिःमज्जि मेप्मा मेःसुक्तुन्लो ॥ 16 थेआङ्भेल्ले इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा लायोबा याम्निङ्वाऱ्इन्, मिक्लो लाम्मान्, हेक्क्याङ् कपमनाबा नु चोःक्मनाबा पाःन्नो हेन्छिङ्मान् पानुदिङ् पाः निङ्वाऱ्फुमाङ्गलाम्बा मेदानेन्, कर खेङ्ग इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोलाम्बाने ताःरो ॥ 17 इक्सादिङ् खाम्बेःक्मान् लेक्काङ् पेःक्, हेक्क्याङ् खेल्ले चोगुङ् फाऱ्आङ् इःतु सोःक्तुबा पाःन्हाऱ्आङ् लेक्काङ् पेःक्, कर निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाऱ् कुइसिःक् केजोःक्पाङ्ग सदादिङ् वाऱ्रो ॥

ख्रिस्तेरे कुबिफ्युङ्बाहाऱ्

18 आमिःम् आस्साःसे, कुनुप्मा येम्मिङ्ग निःत्ताङ्डे वाऱ्रो ॥ ख्रिस्तेरे कुबिफ्युङ्ङिङ्ग ताः लऱ्किक् केघेप्सुम्माङ् केवयिऱ् ॥ आल्लोसा खेन् हेक्कतङ्बा ख्रिस्तेरे कुबिफ्युङ्हाऱ् यरिक् मेद्वे मेजुरेआङ् मेवाऱ्रो ॥ खेल्ले चोगुल्ले कन् पाःन्नोलाम् कुनुप्मा येम्मिन् निःत्ताङ्डे वाऱ् कैलऱ्बा पाःन्निन् कुसिङ् आनिःतुम्लो ॥ 19 खेङ्हाऱ्ग आनिऱ्लाम् मेलःन्दे मेबे, कर सेक्खाःल्लेग खेङ्हाऱ् आनिऱ् मनाहाऱ् मेन्वयेन्लो, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाऱ् आनिऱ् मनाहाऱ् मेवयेल्लेग खेङ्हाऱ् आनिऱ्नुए मेयाःक्तेबा मेःन्लो ॥ कर खेङ्हाऱ्रे पक्आम्ध्येआङ् मेबेबाल्ले खेङ्हाऱ् केरेक् आनिऱ्हाऱ् मेःन्छि कैलऱ्बान् ओसेःन्दाङ् पोःक्खेरो ॥ 20 कर खिनिऱ्ग सेसेबा ख्रिस्तेरे सेसेमाङ् केबिरिआङ् वाऱ्, हेक्क्याङ् खिनिऱ् केरेक्ले सेक्खाःन् कुसिङ् केनिःतुम्लो ॥ 21 खिनिऱ् सेक्खाःन् कुसिङ् केन्निःतुम्मिन् फाऱ्आङ् मेःन्, कर सेक्खाःन् कुसिङ् केनिःतुम् फाऱ्आङ् साप्तुङ्डाङ् हाक्निङ्गलो ॥ हेक्क्याङ् लत्छा इङ्गलेक् पाःन्धिक्काङ् सेक्खालाम् मेदानेन् फाऱ्आङ् कुसिङ् केनिःतुम्लो ॥ 22 इङ्गलेक्पेन्हाःपेपे? येसुःन् निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिल्ले सेःन्दुबा ख्रिस्त मेःन् फाऱ्आङ् केबाःपेन्ने इङ्गलेक्पारो ॥ आत्तिल्ले पानुदिङ् पाः निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिन् नु आबुगेन् कुस्साःन् नाऱ्रुसिऱ् बा खेन्ने ख्रिस्तेरे कुबिफ्युङ्बारो ॥ 23 आबुगेन् कुस्साःन् केनाऱ्बेल्ले पानुदिङ् पाः निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिन् नाऱ्रुऱ्, कर आबुगेन् कुस्साःन् तेन्दिङ् केजोःक्पाल्ले पानुदिङ् पाः निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिन्नाङ् तेन्दिङ् चोगुऱ्रो ॥

24 हेक्केःल्ले नसानिबा केबोःक्खिआङ्धोए केघेप्सुम्बा सुनाइङ्ङिन् खिनिऱ् सिक्लुङ्मो नुःरिक्काङ् युक्खेम्मेऱ्ओ ॥ हेक्कैलऱ्किक् केयुक्खुम्ने फाऱ्ग्र सदादिङ् पानुदिङ् पाः निङ्वाऱ्फुमाङ्ङिन्नु हेक्क्याङ् आबुगेन् कुस्साःन्नु सोरिक् केवयिऱ्रो ॥ 25 हेक्क्याङ् आबुगेन् कुस्साःल्ले पिनिङ् फाऱ्आङ् चोगुबा माङ्हेक्किङ्ग मेन्नुपमनाबा हिङ्मन्लो ॥

26 इङ्गाऱ्ग खिनिऱ् इङ्गलेक् केमेप्पाहाऱ्रे खुनिऱ् याःम्बेओ साप्तुङ्डाङ् हाक्निङ्डाङ् वाऱ्रो ॥ 27 कर खिनिऱ्ओग ख्रिस्तेरे केबिरिबा सेसेमाङ्ङिल्लेन् माङ्धुक्नाःन् वाऱ् याःक्लो ॥ हेक्क्याङ् खिनिऱ् केहुऱ्बा हाःत्ताङ् चाहाबा केन्जोगिन्, कर सेसेमाङ्ङिल्ले केरेक् पाःन्निल्ले कुयाःम्बेओ केहुऱ्रिऱ् ॥ खेन् केहुऱ्रिबा पाःन्निङ्ग इङ्गलेक् मेःन्लो, कर सेक्खाएरो ॥ हेक्केःल्ले

सेसेमाङ्ङिल्ले केहुऱिबा निसाम्मिन् इःत्तेम् नाःत्तेम्मेऱआङ् ख्रिस्तेनमेल्लेत्ते वयेम्मेऱओ ॥ 28 आल्ल आमिःम् आस्साःसे, येसुःन् युःल्ले मेङ्गिए नु सिरिङ् मेमम्ए खुनेऱओ तोःन्छिङ्मा आसुक्तुम्ल फाऱआङ् ख्रिस्तेनमेल्लेत्ते वयेम्मेऱओ ॥ 29 निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् साम्योनिबा चोःक् फाऱआङ् ख्रिनिऱ केनिःसुम्लो ॥ हेक्केःल्ले काक् नुःबा याःम्बक् केजोःक्पेन्निङ्वाऱफुसाः पोःक्खेआङ् वाऱ केलऱबा पाःन्निन्नाङ् ख्रिनिऱ केनिःसुम्लो ॥

3

निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुस्साःहाऱ

1 ओमेत्तेम्मेऱओ! पानुदिङ् पाः निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले आक्खेन् यरिक् लुङ्माऱ आदुक्तेआङ् वाऱ! खुनेऱ लुङ्माऱ आदुक्पाल्ले चोगुल्ले आस्साःनिङ्लो फाऱआङ् आनिऱ आमैत्तलो ॥ आनिऱग सेक्खाए कुस्साःसिऱो! कर इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा मनाहाऱरे निङ्वाऱफुमाङ्ङिन् कुसिङ् मेन्निःत्तुन्बाल्ले चोगुल्ले खेङ्हाऱरे आनिऱआङ् कुसिङ् आमैन्निःत्तेनलो ॥ 2 आमिःम् आन्जुम्से, आल्लो आनिऱग निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुस्साःसिरो ॥ हेक्केसाङ् थे आबोःङ् फाऱआङ् नुःरिक्काङ् मेन्धाःप्पे वाऱरो ॥ कर ख्रिस्तेननुःङ् युःल्ले आनिऱग खुनेऱ कुइसिःक्के आबोःङ्, थेआङ्भेल्ले खेन् येम्मो खुनेऱ आकतङ्बा चोःक् हेक्कतङ्बाए आनिःसुम्लो ॥ 3 हेक्केःल्ले ख्रिस्तेनओ खेन् हेक्कतङ्बा निङ्साङ् केजोःक्पा काक्ले ख्रिस्तेनसेसे चोःक्पा कुइसिःक् आबाडे सेसे मेजोःक्सिङ्लो ॥

4 लायो केजोःक्पा काक्ले साम्योथिमिन् मेभेःन्दुऱो, थेआङ्भेल्ले केरेक् लायोःन्ने साम्योथिमिन् फेःमनाबोरो ॥ 5 आनिऱ लायोःन् खेप्पारे लागि ख्रिस्तेनयेबाङ्ग ख्रिनिऱ कुसिङ् केनिःत्तुम्लो ॥ हेक्क्याङ् खुनेऱओ लायो होःप्लो ॥ 6 हेक्केःल्ले आत्तिन् ख्रिस्तेनओ वाऱ, खेल्ले लायो चोगुर मेवाऱनेन्लो ॥ कर आत्तिल्ले लायो चोगुर वाऱ, खेल्ले खुनेऱ मेन्निऱ नु कुसिङ् मेन्निःत्ते वाऱरो ॥

7 आमिःम् आस्साःसे, आत्तिन्हाऱरेआङ्ख्रिनिऱ इङ्गेमेल्लेक्त्तिन्लरो ॥ आत्तिल्ले नुःबा याःम्बक् चोगुऱ खेङ्ग ख्रिस्तेनकुइसिःक् साम्योनिबा पोःङ्लो ॥ 8 लायो केजोःक्पार केवाऱबा मनाःङ्ग माफेन्साम्मिल्ले कुमनारो, थेआङ्भेल्ले माफेन्साम्मिल्ले तोलिङ्सोमुआङ्धोए लायो चोगुर वाऱरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले निङ्वाऱफुसाःन् माफेन्साम्मिल्ले कुयाःम्बक्किन् मेङ्से येबोरो ॥ 9 निङ्वाऱफुमाङ्ङलाम् कुसङ् लऱरिक् सागेवाःन्छिङ्बा आत्तिल्लेआङ् लायो चोगुर मेवाऱनेन्, थेआङ्भेल्ले निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुनोसङ्ङिन् खुनेऱओ वाऱरो ॥ खुनेऱ लायो चोःक्कि वाऱमा मेसुकनेन्लो, थेआङ्भेल्ले खुनेऱग निङ्वाऱफुमाङ्ङलाम् सावाःन्छिङ्ङाङ् वाऱरो ॥ 10 निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुस्साःहाऱ नु माफेन्साम्मिल्ले कुस्साःहाऱओ मेन्दङ्मना पाःन्निन् आमभा कन्लो-आत्तिल्ले साम्योथिमि कुइसिःक् नुःबा याःम्बक् मेजोगुन् हेक्क्याङ् नसानिबा फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱहाऱ लुङ्माऱ मेदुक्त्तुसिन् खेङ्ग निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुस्साः मेःन्लो ॥

आनिऱ लुङ्माऱ तुक्सिङ्मा पोःङ्

11 आनिऱ लुङ्माऱ तुक्सिङ्मा पोःङ् केलऱबा इङ्घङ्ङिङ्ग तगिआङ्धोए केघेप्सुम्माङ् केवयिऱरो ॥ 12 ख्रिनिऱग कथिनेन्* हेक्के मेबोःक्खेम्मिन्नेऱओ ॥ खेङ्ग माफेन्साम्मिल्लेन् वयेआङ् खेल्ले आबाडे कुन्साऱइन् सेरुरो ॥ थेआङ् सेरुबाभेल्ले खेल्ले आबाडे कुयाःम्बक्हाऱ ताप्फेःम्बा चोगे, कर कुन्साऱरे कुयाःम्बक्हाऱ साम्योनिबा चोगे ॥ 13 आमिःम् फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱसे, इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा मनाहाऱरे केम्जिःत्तिल्ले ख्रिनिऱ निङ्वाऱ मेमयेम्मिन्नेऱओ ॥ 14 आनिऱ नसानिबा फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱहाऱ लुङ्माऱ आदुक्सिङ्बाल्ले चोगुल्ले आनिऱग सिःमेन्लाम् मेन्नुपमनाबा हिङ्मन्नो आजत्छिङ्ङाङ् आवाऱ फाऱआङ् आनिःसुम्लो ॥ कर आत्तिल्ले वेऱहाऱ लुङ्माऱ मेदुक्त्तुसिन्, खेङ्ग आल्लोसाङ् सिःमेन्नोए वाऱरो ॥ 15 आत्तिल्ले नसानिबा फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱहाऱ चिःत्तुसिऱ, खेङ्ग मना केसेप्पारो ॥ हेक्क्याङ् मना केसेप्पा केरेक्ले मेन्नुपमनाबा हिङ्मन्निन् मेङ्घोःसुन् फाऱआङ् ख्रिनिऱ केनिःसुम्लो ॥ 16 येसु ख्रिस्तेङ्ग आनिऱ लेक्वा स्येबाल्ले

* 3:12 कथिन-कन्काक्नु तगिबा मनाहाऱरे खुन्छिऱ साः तुम्बाल्ले कुमिङ्लो ॥ खुनेऱ कुन्साऱ हाबिलेन् नाहेतुआङ् सेरु (तोलिङ्सोमु ४.१-१६) ॥

सेक्खाबा मिःमजिन् आक्तड्बा चोःक् फाःआड् कुसिड् आनिःतुम्लो ॥ आनिःआड् नसानिबा फुःनुसाः नु नेःनुसाःहाःरे खुनिः लेक्वा सिःमाआड् यारिप् पोःड्मा पोःड्लो ॥ 17 चाहाबा केजोःक्पा काक् पाःन्हाः केगप्पा मनाःल्ले नसानिबा फुःनुसाः नु नेःनुसाःहाः चाहाबा मेजोःक्काड् मेवाःबा निःसुसाड् लुड्माः मेदुक्तुसिन्निःल्ले आक्खेलःरिक् खेन्मनाओ निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमिःमजिन् वाःबे?

18 आमिःम् आस्साःसे, आनिःग पाःन्नो नु मुराःल्लेरक् लुड्माः तुक्कासि मेःन्लो ॥ आनिः सेक्खा लुड्माः तुक्सिड्मा पोःड्लो ॥ हेक्तड्बा लुड्माः तुक्सिड्मान् याःम्बक्कोलाम् निःदेत्लो ॥ 19-20 अक्खेलःरिक् लुड्माः आदुक्कासिने फाःग्र आनिःग सेक्खाःल्ले कुमनासि फाःआड् आनिःसुम्लो, हेक्क्याड् आनिः निड्वाःइल्लेए पाःन् आधिकसाड् आनिः निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुदगि तोःन्छिड्मा आःन्छिड्गेन् हाड्हाड् आजोःक्लो, थेआड्भेल्ले निड्वाःफुमाड्डिड्ग आनिः निड्वाःनुःल्लेआड् पयम् यम्बा चोःक्लो, हेक्क्याड् खुनेः केरेक् पाःन्हाः निःसुरो ॥ 21 हेक्केःल्ले आमिःम् आन्जुम्से, आनिः निड्वाःइल्लेए पाःन् आन्धिकनेन्ने फाःग्र निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुदगि हाड्हाड्डाड् आनिः ताःमा आसुक्लो ॥ 22 हेक्क्याड् आनिःग निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुइड्जाःड्डिन् आडःत्तुम् आनाःत्तुम्बा नु खुनेः कुसिराः केधाड्बा याःम्बक् आजोगुम्बाल्ले चोगुल्ले आनिः आनाःक्तुम्बा पाःन्निःखुनेः आबिःरो ॥ 23 खुनेः कुइड्जाःड्डिड्ग बा कन्लो-आबुगेन् कुस्साः येसु ख्रिस्तेन्आनिः नसाःन् चोःक्मा पोःड्, हेक्क्याड् खुनेः आबिरेबा इड्जाःड् कुइसिःक् लुड्माः तुक्सिड्मा पोःड्लो ॥ 24 निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुइड्जाःड्डिन् केइःप्पा केनाःपेन्निड्वाःफुमाड्डो वाः हेक्क्याड् खेल्लो निड्वाःफुमाड्डिन् वाःरो ॥ आनिःओ निड्वाःफुमाड्डिन् वाः फाःआड् खुनेः आबिरेबा सेसेमाड्लाम् कुसिड् आनिःतुम्लो ॥

4

इड्लेक् माड्निड्वाःपाःन् केबाःप्पाहाः

1 आमिःम् आन्जुम्से, यरिक् इड्लेक्पा माड्निड्वाःपाःन् केबाःप्पाहाः इक्सादिड् खाम्बेःकमो केरेक् पिसाड् मेलःन्देआड् मेवाःरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले इड्गाः सेसेमाड्लाम् पाःता केलःबाहाः काक् नसाःन् मेजोगेम्सिमिन्नेःओ, कर खेड्हाः निड्वाःफुमाड्लाम् केदाःबासिबि मेःम्बि फाःआड् साःरेम्सिमिन्नेःओ ॥ 2 अक्खेलःरिक् खेड्हाः निड्वाःफुमाड्लाम् केदाःबासिबि मेःम्बि फाःआड् निड्वाः खोःमा केसुक्तुम्लो-हाःतले येसु ख्रिस्तेन्मेन्छाम्गेन् याप्मि पोःक्खेआड् नासिड्गेन् थक्को तये लःरिक् तेन्दिड् चोगुः, खेन् निड्वाःफुमाड्लाम् केदाःबरो ॥ 3 कर हाःतले येसु ख्रिस्तेन्नासिड्गेन् थक्को तये लःरिक् तेन्दिड् मेजोगुन्, खेन् निड्वाःफुमाड्लाम् मेःन्, कर ख्रिस्तेः कुबिफ्युड्बाल्ले कुसाम्लाम्बा तयेबरो ॥ खेड्ग ताः केलःबान् केधेप्सुम्माड् केवयिः, हेक्क्याड् इक्सादिड् खाम्बेःकमो तगिसा खेड्ग तये चुरेआड् वाःरो ॥

4 आमिःम् आस्साःसे, खिनिःग निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमनाड्लो ॥ हेक्क्याड् खिनिःग इड्लेक् माड्निड्वाःपाःन् केबाःप्पाहाः केनाःन्दुम्सिममाड् केवयिःरो, थेआड्भेल्ले खिनिःओ केवाःबा सेसेमाड्डिड्ग इक्सादिड् खाम्बेःक्माओ केवाःबान्नुःल्लेआड् यम्बा चोःक्लो ॥ 5 खेड्हाःग इक्साओबासिरो हेक्केःल्ले खेड्हाःरे इक्सादिड् खाम्बेःकमोबा पाःन्ने मेबाःत्तुः, हेक्क्याड् खेड्हाःरे खुनिः पाःन्निन् इक्सादिड् खाम्बेःकमोबाहाःरेए मेधेप्सुःरो ॥ 6 कर आनिःग निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमनासिरो ॥ हाःतले निड्वाःफुमाड्डिन् कुसिड् निःत्तुः, खेल्ले आनिः पाःन्निन् खेप्सुः, कर आत्तिन् निड्वाःफुमाड्डिल्लेन् मेःन्, खेल्ले आनिः पाःन्निन् मेधेप्सुन्लो ॥ अक्खेलःरिक् सेक्खा केबाःप्पा सेसेमाड्डिन् नु इड्लेक् केबाःप्पा साम्मिन् कुसिड् आनिःतुम्लो ॥

लुड्माः तुक्सिड्मा

7 आमिःम् आन्जुम्से, आनिःग लुड्माः तुक्कासिरो, थेआड्भेल्ले मना लुड्माः तुक्माड्ग निड्वाःफुमाड्लाम् ताःरो ॥ वेःहाः लुड्माः केदुक्पेड्ग निड्वाःफुसाःरो, हेक्क्याड् खेल्ले निड्वाःफुमाड्डिन् कुसिड् निःत्तुःरो ॥ 8 आत्तिल्ले वेःहाः लुड्माः मेदुक्तुन्छिन्, खेल्ले

निड्वाऱफुमाड्डिन्नाड् कुसिड् मेनिःतुनलो, थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिङ्ग मना लुड्माऱ केदुकुपा चोःकलो ॥ 9 खुनेऱग अक्खेलऱरिक् लुड्माऱ आदुक्तेआड् वाऱरो-आनिऱ मेनुपमनाबा हिड्मन् आघोःसुम्ल फाऱआड् थिक्लक् केवाऱबा आबुगेन् कुस्साःन् इक्सादिड् खाम्बेःकमो पाड्घु युःसुरो ॥ 10 सेक्खाबा मिःमजिःङ्ग बा कनलो-आनिऱ निड्वाऱफुमाड्डिन् मिःमजि आमैत्तुम्बा मेःन्, कर खुनेऱ लुड्माऱ आदुक्तेआड् आनिऱ लायोरे खुमदिड्डिल्ले कुलेक्वाओ सिदुड्जभा पोःड्मारे लागि आबुगेन् कुस्साःन् इक्सादिड् खाम्बेःकमो पाड्घु युःसुरो ॥

11 आमिःम् आनुजुमसे, निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कम्मयाक् साऱरिक् आनिऱ लुड्माऱ आदुक्तेआड् वाऱइल्ले आनिऱआड् लुड्माऱ तुक्सिड्माए पोःड्लो ॥ 12 आत्तिल्लेआड् निड्वाऱफुमाड्डिन् आप्फाल्लेआड् मेनुनिए वाऱरो ॥ कर आनिऱ लुड्माऱ आदुक्सिड्ने फाऱग्र निड्वाऱफुमाड्डिन् आनिऱओ वाऱ, हेक्क्याड् खुनेऱ कुमिःमजिन् आनिऱओ मनाहारऱ मेनिःसुरो ॥

13 खुनेऱ कुसेसेमाड्डिन् आनिऱ आबिरेआड् वाऱबाल्ले चोगुल्ले आनिऱ निड्वाऱफुमाड्डो आवाऱ हेक्क्याड् खुनेऱ आनिऱओ वाऱ केलऱबान् कुसिड् आनिःतुम्लो ॥ 14 पानुदिड् पाः निड्वाऱफुमाड्डिल्ले आबुगेन् कुस्साःन् इक्सादिड् खाम्बेःकमोबा काक् मेनुछाम् सुवाड्हारऱ खुनिऱ सेनलपदाड्बा पोःड्मारे लागि पाड्घु युःसुबा पाःननिङ्ग आनिगे निःसुम्बेआड् इड्भोःसुम्बेरो ॥ 15 आत्तिल्ले येसुःन् निड्वाऱफुसाः फाऱआड् तेनदिड् चोगुऱ, खुनेऱओ निड्वाऱफुमाड्डिन् वाऱ हेक्क्याड् खेन् निड्वाऱफुमाड्डो वाऱरो ॥ 16 आनिऱग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले लुड्माऱ आदुक्तेबान् कुसिड् आनिःतुम् हेक्क्याड् नसाःन् आजोगुम्माड् आवाऱरो ॥

निड्वाऱफुमाड्डिङ्ग मिःमजिरो ॥ निड्वाऱफुमाड्डिन् नु वेऱ मनाहार चक्मेल्लए मिःमजि केमेपपेन्निड्वाऱफुमाड्डो वाऱ हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिन् खुनेऱओ वाऱरो ॥ 17 आनिऱओ मिःमजिन् कुलिड्धो केत्तिल्ले आनिऱ खासेन् येनुनो हाड्हाड्डाड् वाऱमा आसुकलो ॥ थेआड्भेल्ले कन् इक्सादिड् खाम्बेःकमो आनिऱआड् खिस्तेनकुडिसिःक् आजोःकलो ॥ 18 मिःमजिओग किःमा यड्मा होःप ॥ कर कुलिड्धो केगेपपा मिःमजिःल्ले केरेक् किःमा यड्मान् खेतुदेःसुरो, थेआड्भेल्ले किःमा यड्माङ्ग खुमदिड्डिल्ले तारुऱरो ॥ आत्तिन् मनाःन् किःऱ, खेड्ग मिःमजिओ कुलिड्धो मेड्गेत्ते वाऱरो ॥

19 निड्वाऱफुमाड्डिल्लेए तगि लुड्माऱ आदुक्तेबाल्ले चोगुल्ले आनिऱआड् वेऱहाऱ लुड्माऱ आदुक्तुम्सिम्लो ॥ 20 आत्तिल्ले निड्वाऱफुमाड्डिन् मिःमजि मेत्तुड् लऱ कर नसानिबा फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱहाऱ चिःत्तुसिऱने फाऱग्र खेड्ग इड्लेक्पारो ॥ थेआड्भेल्ले खुनेऱ आबाडे निःसुबा नसानिबा फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱहाऱ लुड्माऱ तुक्मा मेसुक्तुन्छिन्निन्ल्ले निःमेन्देपमनाबा निड्वाऱफुमाड्डिन् आक्खेलऱरिक् मिःमजि मेपमा सुक्तुबे? 21 आत्तिल्ले निड्वाऱफुमाड्डिन् मिःमजि मेत्तुऱ, खेल्ले नसानिबा फुऱनुसाऱ नु नेऱनुसाऱहाऱआड् लुड्माऱ तुक्मासिए पोःड्लो लऱरिक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कन् इड्जाःड् आबिरेआड् आवाऱरो ॥

5

इक्सादिड् खाम्बेःकमान् नाःममा

1 आत्तिल्ले येसुःन् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा खिस्त्त फाऱआड् नसाःन् चोगुऱ, खेन् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुस्साःरो ॥ हेक्क्याड्पानुदिड् पाःन् मिःमजि केमेपपेल्ले कुस्साःन्नाड् मिःमजि मेत्तुऱरो ॥ 2 निड्वाऱफुमाड्डिन् मिःमजि आमैत्तुम्माड् कुड्जाःड्हाऱ आड्ःतुम् आनाःतुम्ने फाऱग्र आनिऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुस्साःहाऱ लुड्माऱ आदुक्तुम्सिम् केलऱबान्नाड्कुसिड् आनिःतुम्लो ॥ 3 निड्वाऱफुमाड्डिन् मिःमजि मेपमा फाऱइङ्ग कुड्जाःड्हाऱ इःपमा नाःपमारो ॥ हेक्क्याड् खुनेऱ कुड्जाःड्हाऱ आनिऱ लागि मेसाकनेन्, 4 थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुस्साःल्ले इक्सादिड् खाम्बेःकमान् नाःन्दुऱरो ॥ आनिऱ नसाःन्निन्ल्लेए इक्सादिड् खाम्बेःकमान् नाःन्दुऱरो ॥ 5 हाःत्ले इक्सादिड् खाम्बेःकमान् नाःममा सुक्तुबे? येसुःन्ने निड्वाऱफुसाःरो फाऱआड् नसाःन् केजोःक्पाल्लेरक् सुक्तुऱरो ॥

युहुन्नारे साप्तुबा निसिगेःक्पा सक्इङ्घङ्ङिन् निःसुम्

कन्सेःक्युकुमिबा युहुन्नाःल्ले निसिगेःक्पा कुसक्इङ्घङ्ङलो ॥ कन्सक्इङ्घङ्ङिन् “सेसेहुप्लक्कोबा तुम्लाम्लोःबाल्ले” “सेःकमनामा तुमम्याङ्हाङ्मा नु कुस्साःहाः” हाक्तुसिबारे ॥ कन् “तुमम्याङ्हाङ्मा” फाःइङ्ग खेपुमोबा सेसेहुप्लक्पिला, हेक्क्याङ् “कुस्साःहाः” फाःइन् खेन् सेसेहुप्लक्कोबा नसानिबाहाःबिला ॥ युहुन्नारे कन् ताङ्सा सक्इङ्घङ्ङो लुङ्माः तुक्सिङ्मा पोःङ् फाःआङ् पेलि फाक्तुसिः, हेक्क्याङ् इङ्लेक्के सिक्साम्बाहाः नु खुनिः निसाम्मिल्ले कुदक्लेङ्वाओ साम्दिङ् पिरुसिःरो ॥

थामिङ्

युहुन्नालाम् सेवा १-३

मिःमजिओबा केयेक्पा पाःन् ४-६

इङ्लेक्पा निसाम्मिल्ले कुदक्लेङ्वाओ निसाम् ७-११

कुनुपुमा सेवा १२-१३

निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले सेगुमा तुमम्याङ्हाङ्मान् युहुन्नालाम् सेवा

1 इङ्गाः सेसेहुप्लक्कोबा तुम्लाम्लोःबाल्ले सेःकमनामा तुमम्याङ्हाङ्मा* नु कुस्साःहाः कन् सक्इङ्घङ्ङिन्हाक्निङ्लो ॥ इङ्गाः सेक्खाए मिःमजि मत्निङ्लो, हेक्क्याङ् सेक्खान् कुसिङ् केनिःपुपा केरेक्लेआङ् मिःमजि केममेत्तिःरो ॥ 2 थेआङ्भेल्ले सेक्खाःङ्ग आनिःओ वार, हेक्क्याङ् सदादिङ् आनिःनुए वारो ॥ 3 पानुदिङ् पाः निङ्वाःफुमाङ्ङिन् नु आबुगेन् कुस्साः येसु ख्रिस्तलाम् केदाःबा लुङ्गुम्, लुङ्माः तुक्मान् नु सनारुङ्ङिन् आनिः सेक्खा नु मिःमजिओ केवाःबाहाःनु वाररो ॥

ख्रिस्तेः कुइङ्जाःङ्ङो लाङ्घेःक्मा

4 पानुदिङ् पाः निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले इङ्जाःङ् आबिरेबा कुइसिःक् कुभा केस्साःहाः सेक्खाओ लाङ्घेःक्ल मेवाःबा निङ्वाः खोःसुङ्डाङ् इङ्गाः सारिक् आसिक् समेआङ् वारारो ॥

5 हेक्क्याङ् आल्ल, आमिःम् तुमम्याङ्हाङ्माए, आनिः काक् लुङ्माः तुक्कासि फाःआङ् इङ्गाः पेलि फाक्नेःरो ॥ कन्कुसङ् इङ्जाःङ्ग सापुनिङ्बा मेःन्लो, कर कङ्ग तगिआङ्धोए आनिःनु वयेरो ॥

6 हेक्क्याङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिन् मिःमजि मेपुमा फाःइन् खुनेः कुइङ्जाःङ्हाः केङ्पुपा केनाःपुपा पोःङ्मारो ॥ तगिआङ्धो खिनिः काक्ले केघेपुसुम्बा इङ्जाःङ्ङिन् बा कन्लो-खिनिः लुङ्माः तुक्सिङ्मा पोःङ्लो ॥

ख्रिस्तेः कुनिङ्मिहाःरे खुनिः तक्लेङ्वाओ साम्दिङ्

7 यरिक् इङ्लेक् केबाःपुपाहाः इक्सादिङ् खाम्बेःकमो मेसेःरेआङ् मेवारो ॥ खेङ्हाःरेग येसु ख्रिस्तेन्मेन्छाम्गेन् यापुमि पोःक्खेआङ् नासिङ्गेन् थक्को तयेबा फाःआङ् नसाःन् मेन्जोगुन्लो ॥ अक्तङ्बा मनाःङ्ग इङ्लेक्पा नु ख्रिस्तेः कुबिफ्युङ्बारो ॥ 8 खेल्ले चोगुल्ले सिङ्सिङ् येक्येक् लरेममेःओ, खिनिः काक् केजोगुम्बा* याःम्बक्किल्लेन् खोःमा केबोःङ्बा खिनिः हाङ्सेम्मिन् केमाबा मेःन्, कर केघोःबा पोःक्खेममेःओ ॥ 9 ख्रिस्तेः कुनिसाम्बुङ्ङोलाम् माःङ्घा केवाःबा मनाःन्नु निङ्वाःफुमाङ्ङिन् मेवारनेन्लो ॥ कर खुनेः कुनिसाम्बुङ्ङिन्नु मेल्लेत्ते केवाःबाननु पानुदिङ् पाः निङ्वाःफुमाङ्ङिन् हेक्क्याङ् आबुदिङ् कुस्साःन् नेपुमाङ् वारसिरो ॥ 10 ख्रिस्तेः सेक्खाबा

* 1:1 तुमम्याङ्हाङ्मा-कन्फाःइन् लत्छा मेन्छुमाः वयेबिला, इग्र लत्छा सेसेहुप्लक् वयेबिला, हेक्क्याङ् कुस्साःहाः फाःइन् सेसेहुप्लक्कोबा मनाहाःबिला ॥ * 1:8 केजोगुम्बा-ग्रिक् पाःन्दाङ्ङो सापुतेबा वेः सापुलाहाःओ “आजोगुम्बा” सापुतेआङ् पत्तो ॥

कुनिसाम्बुड्डिन् मेन्हुमनाबा मनाःन् खेनेः केहिम्मो ताने फाःग्र खेन् केहिम्मो लाःप्मा मेबाड्घेन्नेः
हेक्क्याड् लाड्डाड्मेदाःक्तेन्नेःओ ॥ 11 आत्तिल्ले खेन् मनाःन् लाड्डाःक्तुः, खेङ्ग खेल्ले
ताप्फेःम्बा कुयाःम्बक्हाःओ चुम् केमेप्पा कुइसिःक् पोःड्लो ॥

कुनुप्पा सेवा

12 इङ्गाः यरिक् पाःन्हाः खिनिः साप्पा क्तुड्डसाड्, कन् पाःन्हाः सक्इङ्घड्डोलाम् मेःन्,
कर खिनिः तुम्निड्डाड्डे ताःजेड्मा निड्वाः क्तुड्डलो ॥ हेक्केलःरिक् आनिः सोसोरिक् साःरिक्
आसःत्लो ॥ 13 निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेगुमा केन्साःरे कुस्साःहाःरे खेनेः सेवा केम्हाक्तेआड्
वाःरो ॥

युहुन्नाःल्ले साप्तुबा सुम्सिगेःक्पा सक्इङ्घङ्ङिन् निःसुम्

कङ्ग सेःक्युकुम्बिबा युहुन्नाःल्ले साप्तुबा सुम्सिगेःक्पा सक्इङ्घङ्ङलो ॥ कन्“सेसेहुप्लक्कोबा तुम्लाम्लोःबाल्ले” सेसेहुप्लक्कोबा गायस मेपमनाबा लाम्लोःबान् हाक्तुबारो ॥ युहुन्नाःल्ले गायसरे कुनारा फोःसुम्, थेआङ्भेल्ले नसानिबाहाः खेल्ले कुभाः पिरुसिआङ् वये, कर खुनेः दियोत्रिफस मिङ् केवाःप्पा मनाःल्ले कुदक्लेङ्वाओ साम्दिङ् पिरुःरो ॥

थामिङ्

निःसुम् १-४

गायसरे कुनारा फोःमान् ५-८

दियोत्रिफसेन्आपत्तिक् ९-१०

देमेत्रियसरे कुयाःम्बेओ नुःबा पाःन् ११-१२

कुनुप्पा सेवा १३-१५

युहुन्नाःल्ले गायसेन् सेवा हाक्तुः

१ सेक्खाए लुङ्गाः तुक्नेबा आमिःम् आन्जुम् गायसे, इङ्गाः सेसेहुप्लक्कोबा तुम्लाम्लोःबालाम् कन् सक्इङ्घङ्ङिन् हाक्नेःरो ॥

२ आमिःम् आन्जुम्मे, खेनेः केयाम्साम्मो केनुः केदाःबा हेक्केए खेनेः नासिङ्गेन् केधक्को हेक्क्याङ् काक् पाःन्नो केनुः केदार फाःआङ् तुवा चोःक्कारो ॥ ३ कुभा नसानिबा फुःनुसाःहाः इङ्गाःओ मेदयेःआङ् खेनेः सेक्खाओ नसाःन्साबा केवाःबा नु सदादिङ् सेक्खाओ लाङ्घेःकनु केवाःबा पाःन्निन् मेजेक्ताङ्ङिल्ले इङ्गाः साःरिक् सःत्ताङ् ॥ ४ इङ्गाः आमिःम् आस्साःहाः सेक्खाबा नसाःन्नो लाङ्घेःकनु मेवाःबा पाःन् खेप्सुङ्ङिल्ले सःत्ताबा पाःन्नाङ्धो वेः थेआङ् यम्बा पाःन् होःप्लो ॥

माङ्सेवा केजोःक्पाहाः कम्ब्राङ् मेप्मासि

५ आमिःम् आन्जुम्मे, खेनेःग लाम्दिःक् केजोःक्पा नसानिबा फुःनुसाःहाः कुसिङ् केन्निःतुन्छिन्छाङ् कुभाः केबिरुसिल्ले नुःबा याःम्बक् केजोगुःरो ॥ ६ खेनेः लुङ्गाः केदुक्तुसिबाल्ले कुयाःम्बेओ खेङ्हाःरे कप्पोबा सेसेहुप्लक्किन् मेजेक्तुःरो ॥ खेङ्हाःरे खुनिः लाम्दिःक्को निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुनिङ्वाः तार कुभाः केबिरुसिल्ले नुःबा केजोगुःरो ॥ ७ थेआङ्भेल्ले खेङ्हाःग खिसुःरे कुमाङ्सेवा चोःक्से लाम्दिःक्को मेधसिङ्ङाङ् मेवाः, हेक्क्याङ् नसाःन् मेन्जोःकमनाहाःरोलाम्ग थेआङ् कुभाः मेन्दाःक्के मेवाःरो ॥ ८ हेक्तङ्बा मनाहाः आनिः नसानिबाहाःरे कुभाः पिमासिए पोःङ्लो ॥ अक्खेलःरिक् फाःमासिल्ले सेक्खाःल्ले लागि खुनिः याःम्बक्को लक्चुम् आबोःङ्लो ॥

९ इङ्गाः सेसेहुप्लक्को सक्इङ्घङ्ङ साप्तुङ्ङाङ् वये, कर लाम्लोःबा पोःङ्मा कुसिराः केधाङ्बा दियोत्रिफसरे इङ्गाः पाःत्तुङ्बा पाःन्निन् मेघेप्सुन्लो ॥ १० इङ्गाः खेप्पो ताआल्ले खेल्ले चोगुबा ताप्फेःम्बा याःम्बक् हेक्क्याङ् आनिगे तक्लेङ्वाओ पाःत्तुबा ताप्फेःम्बा केरेक् पाःन्हाः ताःजेङ्ङो लःत्तुङ्ङेरो ॥ खेल्ले खेम्म्याक्लक् मेःन्, कर खेप्पो लाम्दिःक् चोःक्कि केदाःबा खेन् नसानिबाहाःआङ् लाङ्दाःक्मा मेबिरुन्छिन्लो ॥ हेक्क्याङ् खुनिः लाङ्दाःक्मा निङ्वाः केजोःक्पाहाःआङ् हेक्के चोःक्मा मेबाङ्घुन्छिन् हेक्क्याङ् खेङ्हाः सेसेहुप्लक्कोलाम् लःत्तुदेःसुसिःरो ॥

११ आमिःम् आन्जुम्मे, ताप्फेःम्बा याःम्बक्हाःरेन् मेःन्, कर नुःबा याःम्बक्हाःरेन् चोःङ् केङ्ःप्पा पोःक्खेःओ ॥ हाःत्ले नुःबा याःम्बक्हाः चोगुः खेन् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुस्साःरो ॥ हाःत्ले

ताप्फेःम्बा याःम्बक्हाः चोगुः खेल्ले निड्वाःफुमाड्डिन् मेन्नि ए वाःरो ॥ 12 देमेत्रियसरे कुयाःम्बेओ केरेक्ले नुःबा मेबाःतुरो ॥ हेक्क्याड् कुहिड्मन् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसेक्खा पाःन्निन्नु तड्लो ॥ आनिगेआड् खुनेः कुयाःम्बेओ नुःबा पाःन्ने पाःत्तुम्बे हेक्क्याड् आनिगे तोःन्दिन् सेक्खा फाःआड् केनिःसुरो ॥

कुनुप्मा सेवा

13 खेनेःनु इड्गाः यरिक् पाःन्हाः पाःप्मा कत्तुड् कर सक्इड्घड्डो मेःन्, 14 कर इड्गाः खेनेःनु हाराए तुम्मा निड्साड् चोगुड्डाड् वाःआरो ॥ हेक्क्याड् आन्छिः आदुम्सिःआड् सोरिक् ताःआजेड्डिःरो ॥

15 निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसनारुड्डिन् खेनेःनु वाःरो ॥ हेक्क्याड् कप्मोबा आनिः तेःड्जुम्हाःरे सेवा केम्हाक्तेआड् वाःरो ॥ खेप्मोबा केरेक् आनिः तेःड्जुम्हाःओआड् इड्गाः आसेवाःन् तोःन्दाड् पिराड्डेःओ ॥

यहुदारे साप्तुबा सकइङ्घड् निःसुम्

कन् सकइङ्घड्ङिन् इङ्लेक्के सिक्साम्बाहाऱे आनिऱ तक्लेङ्वाओ साम्दिङ् पिसे यहुदाःल्ले साप्तुबारो ॥ खेन् सिक्साम्बाहाऱे खेङ्हाऱ आबाडे नसानिबासिगे फाऱआङ् मेमेत्छिङ्डाङ् मेवये ॥ कन् ताङ्सा सकइङ्घड्ङो पत्रुसरे साप्तुबा निसिगेःक्पा सकइङ्घड्ङो सापतेआङ् केबप्पा थोःक्पि हेक्त्तङ्बा सापतेआङ् पत् ॥ यहुदाःल्ले कन् इङ्घड्ङिल्लेन् हेन्निःप्पाहाऱ निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले कुसेसे मनाहाऱ पिरुसिबा नसाःन्निन् सेःप्माआङ् कप्मा पोःङ् लऱरिक् हाङ्हाङ् मेत्तुसिरो ॥

थामिङ्

निःसुम् १-२

इङ्लेक्के सिक्साम्बाहाऱे खुनिऱ येप्लेक्, निसाम् हेक्क्याङ् मेक्मान् ३-१६

नसाःन्निन् सेःप्मा साम्दिङ् १७-२३

मुऱडसाम् २४-२५

यहुदालाम् सेवा

1 येसु ख्रिस्तेरे कुसेवारोबा नु याकुबरे कुन्साऱ इङ्गाऱ यहुदालाम्, पानुदिङ् पाः निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले उःत्तुसिबा, लुङ्माऱ तुक्त्तुसिबा नु येसु ख्रिस्तलाम्बा कम्ब्राङ् मेत्तुसिबाहाऱ, कन् सकइङ्घड्ङिन् हाक्निङ्लो ॥

2 आल्ल निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले साऱरिक् लुङ्माऱ केदुक्तिर, यरिक् सनारुङ्ङिन् केबिरिर हेक्क्याङ् नुःरिक् केमेत्तिरो ॥

इङ्लेक्के सिक्साम्बाहाऱ

3 आमिःम् आन्जुम्से, आनिऱ केरेक्ले आघोःसुम्बा सेन्लपरे कुयाःम्बेओ खिनिऱओ सकइङ्घड् हाङ्मा साऱरिक्के इङ्गाऱ आसिराऱ थाङ्गेआङ् वयेरो ॥ कर खेल्ले कुलेक्वा निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले सेसे कुमनाहाऱ सदादिङ्ले लागि हुक्सुप्तुसिबा नसाःन्निन् इङ्लेक्के सिक्साम्बाहाऱलाम्बा ताङ्गेसेःपुत्तुम् फाऱआङ् कन् सकइङ्घड्ङिन् साप्माए केबोःङ्बा निःसुङ्लो ॥ 4 इङ्गाऱ कन् पाःन्हाऱ मेत्निङ्, थेआङ्भेल्ले निङ्वाऱफुमाङ् मेःन्नेबा कुभा मनाहाऱ स्वाःताङ् खिनिऱ लुम्मो मेलाःसेआङ् मेवाऱरो ॥ तगिसा माङ्निङ्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱरे खेन् हेक्त्तङ्बा मनाहाऱरे खुम्दिङ् मेघोःसुऱ लऱरिक् मेबाःत्तुआङ् मेवयेरो ॥ खेङ्हाऱरे निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले लुङ्माऱ आदुक्पाल्ले चोगुल्ले केरेक्ताप्फेःम्बा याःम्बक् चोःक्मा आबिऱ लऱरिक् मेबाःत्तुऱ, हेक्क्याङ् आनिऱ थिक्लक् हाङ् केजोःक्पा नु दाङ्बा येसु ख्रिस्तेन्नसाःन् चोःक्मा मेन्देन्नेन्लो ॥

5 कन् काक् पाःन्हाऱ केनिःसुम्साङ् याम्मो खिनिऱ निङ्वाऱसोओ इङ्गाऱ तारुङ् पिनिङ्लो-यहवे दाङ्बाल्ले कुमनाहाऱ मिस्र लाजेऱलाम् ताङ्सेःपुत्तुसिआङ् लःत्तुसिसाङ् नसाःन् मेन्जोःक्मनाबाहाऱ याङ्सि मेक्खुसिरो ॥ 6 हेक्क्याङ् आबाडे खुनिऱ वाऱमा तेन् नु निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले पिरुसिबा युक्को मेन्वाऱमनाबा माङ्लाङ्ङिबाहाऱ यम्बा खासेन् येन् थारिक् निङ्वाऱफुमाङ्ङिल्ले खामाक्लुम्बाःत्तो इघेःक्खु युक्खुसिआङ्मेयुङ्लो ॥ 7 हेक्क्याङ् सदोम नु गमोरा हेक्क्याङ् खिरिबा येक्यक्कोबा मनाहाऱआङ् इःतेम्सिममेऱ ॥ खेङ्हाऱग याम्बोःप्मा याःम्बक् मेजोगुआङ् काक् परिक्पा याम्गेसिङ्बा याम्बोःप्मा याःम्बक्को लाम् मेबोःत्तेआङ् मेवये ॥ खेल्ले चोगुल्ले खेङ्हाऱ मेन्छिःमना केदिःप्पा मिलाम्बा खासेन्नो मेध्येबा पाःन्निन् मिक्सेःन् पोःक्खेआङ् वाऱरो ॥

8 सेप्माङ् मेमाक्त्तुबा कुइसिःक् याःम्बक् केजोःक्पा खेन् इङ्लेक्के सिक्साम्बाहाऱरे आबाडे खुनिऱ थक्को लायो मेजोगुऱ, दाङ्बाल्ले कुयुक्किन् मेनाऱरुआङ् साङ्ग्रामपेदाङ्ङो केवाऱबाहाऱरे खुनिऱ तक्लेङ्वाओ मेबाःत्लो ॥ 9 कर तुम्माङ्लाङ्ङिबा मिखाएलेऱआङ् मोसारे केसिःबा कुधक्किल्ले

क्याःम्बेओ माफेन्साम्मिन्नु पाःन्धक्तेल्ले माफेन्साम्मिन् पाःन्धिक्मा मेआःन्छिड्डिन्लो, कर दाड्बाल्ले खेनेः केभेःक्ल! रक् मेत्तुरो ॥ 10 कर कन् मनाहाःग कुसिड् मेन्निःत्तुम्बा पाःन्हाःरे कुदक्लेड्वाओ चेरया पाःन् मेबाःत्लो ॥ हेक्क्याड् सिक्कुम् निड्वाः केहोःप्पा थक्सा कुइसिःक्लक् पाःन् कुसिड् मेनिःत्तुःआड् हेक्क्याड् पाःन्हाःरेए मेक्खुसिःत्तुरो ॥

11 चिःत्तेआड् लक् स्येरो! थेआड्भेल्ले खेड्हाःरेग कयिनरे कुलायोबा लाम्मिन् मेनाःत्तुआड् वाः, याड्साकुन्धेरे लागि बालामरे चोगुबा ताप्फेःम्बा याःम्बक् कुइसिःक् मेजोगुआड् वाः, हेक्क्याड् खेड्हाःग कोरहरे बिफ्युड् चोगुआड् मेगेबा कुइसिःक् मेमेक्लो ॥*

12 खेड्हाःग खिनिः सेसेहुप्लक्को सोरिक् चुम्माआड् चाःमनाबा साभाड्जा केजिःम्बासिरो, थेआड्भेल्ले खेड्हाःरे वेःहाः ओमेमेत्तुछिड्डे आबाडेःक् मेज मेधुड्डुःरो ॥ खेड्हाःग सुरित् केजड्डिल्ले पक्खु तेःरुबा च्वाःत् मेःन्नेबा खाम्दःम्बा नु सिड्सेः मेन्धोःक्मनाबा सिड्बुड् कुइसिःक् मेजोःक् ॥ खेड्हाः केसिःबा सिड्बुड् हेक्केरक् मेःन् कर केआःक्पाआड् केहेबा केसिःबा सिड्बुड् कुइसिःक् मेजोःक्लो ॥ 13 खेड्हाःरे खुनिः सिक्केलेःड्बा याःम्बक्किन् वाहड्डो केबोःक्पा यम्बा वाभेल्लेड्डिल्ले कुबुत्थुड्वा कुइसिःक् चोःक्लो ॥ खेड्हाःग केइबार केवाःबा खेःम्सिक् कुइसिःक्पा मनासिरो, खेड्हाःरे लागि खामाक् तेन्निन् सदादिड् यारिप् चोगेआड् वाःरो ॥

14 आदम्लाम् नुसिगेःक्पा कुमुःइदाड्सा हनोकरे कन् मनाहाःरे खुनिः याःम्बेओ तगिसा अक्खेलःरिक् माड्निड्वाःपाःन् पाःत्तुआड् वाः, “ओमेत्तेम्मेःओ, दाड्बान् आत्तात्तान्ने यरिक् सेसे कुमाड्लाड्बाहाःनु युःर पत्लो ॥ 15 खुनेः काक् मनाहाः खासेन् चोगुसिः, हेक्क्याड् काक् लायो केजोःक्पाहाःरे मेजोगुबा फेन् याःम्बक्हाः नु कुदक्लेड्वाओ मेबाःत्तुबा फेन् पाःन्हाःरे लागि खेड्हाः खुम्दिड् पिरुसिःत्तुरो ॥”* 16 कड्हाःग कानाक्नाक् केलःबाहाः, कुनिड्वाः मेन्दाःमना लुड्गेहाःप्पाहाः हेक्क्याड् आबाडे निड्वाः थाप्थाप् फेन् याःम्बक् केजोःक्पाहाः, आड्दिड् केलःबाहाः नु आबाडे इन्धाःक्ले लागि वेःहाः केलेम्बासिरो ॥

नसाःन्साबा पोःड्मा पोःड्

17 कर आमिःम् आन्जुम्से, आनिः दाड्बा येसु ख्रिस्तरे कुसेःक्युक्मिबाहाःरे तगिसा मेबाःत्तुबा पाःन्हाः निड्वाः इःत्तेम्मेःओ ॥ 18 खेड्हाःरेग अक्खेलःरिक् मेबाःत्तुआड् मेवये, “कुनुप्मा येम्मो किनाःन्दि केजोःक्पाहाः मेदाआड् आबाडे फेन् निड्वाःइल्ले निड्वाःतादा मेजोगुरो ॥” 19 बा कन् मनाहाःरेए खिनिः लुम्मो खेमाः मेभोःक्खुआड् केम्सेन्दिःरो ॥ खेन् सेसेमाड् मेःन्नेबा मनाहाःरे कन् हिड्मन्नोबा याम्निड्वाः पाःन्हाःओरक् निड्वाः मेबिरुः,

20 कर आमिःम् आन्जुम्से, खिनिः सेसे नसाःन्नो केधुम्बा पोःक्खेम्मेःआड् सेसेमाड्डो तुवा चोगेम्मेःर वयेम्मेःओ ॥ 21 आनिः दाड्बा येसु ख्रिस्तरे लुड्माः केदुक्त्तिआड् केबिरिबा मेन्नुप्मनाबा हिड्मन् केहाड्धुम्मिल्ले निड्वाःफुमाड्डिन् चक्मेल्लःए मिःमिजि मेत्तेम्मेःओ ॥ 22 येसु ख्रिस्तेन्नसाःन् चोःक्मो चप्चि केजोःक्पाहाः लुड्माः तुक्तेम्सिम्मेः, 23 हेक्क्याड् लायोःल्ले चोगुल्ले मिओ लाःप्मा केइःप्पाहाःग उःक्खेम्सिम्मेःआड् ताड्सेःप्तेम्सिम्मेःओ ॥ हेक्क्याड् वेःहाः लुड्माः केदुक्त्तुम्सिम्मिल्ले खुनिः लायोःल्ले केन्लिःक्त्तिन्ल फाःआड् सिड्सिड् लःरेम्मेःओ ॥

कुनुप्मा तुवा

24 आल्ल निड्वाःफुमाड्डिल्ले लायोओ थाःमालाम् खिनिः सेःप्मा केसुक्त्तिः, हेक्क्याड् खुनेःए कुमिमिदिड्डिल्ले कुदगि लायो मेःन्ने पयम् सःप्मान्नु ताःप्मा केसुक्त्तिःरो ॥ 25 येसु ख्रिस्तलाम्आनिः सेन्लप् केबिबा थिक्लक् निड्वाःफुमाड्डिन् मिमिदिड्, हाड्युक्, मुक्साम् हेक्क्याड्युक्किन् तोलिड्सोमुआड्धो सदादिड् सदादिड् खोःमा लारुरो! आमैन्!

* 1:11 तोलिड्सोमु ४.१-१६ ओ कयिनरे कुन्साःइन् सेरु ॥ खानिःत् २२-२४ ओ बालामरे याड्साकुन्धेरे लागि माड्निड्वाःपाःन् पाःत्तु ॥ खानिःत् १६.१-३५ ओ कोरहरे निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेगुसिबा लाम्लोःबा मनाहाः बिफ्युड् चोगुसि ॥ * 1:15 कन्खेदाःइन्नेकोरे कुसाप्पन्नो साप्त्तुआड्पत् ॥

युहुन्नारे निःसुबा सुफो निःसुम्

सेःक्युकुमिबा युहुन्नाःल्ले कन् सुफोःन् खोःसुबा येम्मो खुनेः नु वेः नसानिबाहाः सारिक् केसाक्पा निङ्घुम् नु इनोगेन् तुक्खेओ मेवये, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाःरे येसु ख्रिस्तेन्नसाःन् मेजोगुआङ् खुनेः दाङ्बा लारिक् तेन्दिङ् मेजोगुआङ् वयेरो ॥ युहुन्नाःल्ले कुसक्ङ्घङ् केनिःप्पाहाः निङ्साङ् नु आःन्छिङ्मा पिमासि हेक्क्याङ् इनोगेन् तुक्खे नु निङ्घुम् ताआङ्, सिःमा पोःङ्साङ्, आबाडे नसाःन्नो मेम्मुन्ने वाःमा पोःङ् लारिक् पेलि फाक्तुसिरो ॥

यारिक्तङ्बा कन् सक्ङ्घङ् लक्हाःरेन् ओसेःन्दाङ् नु सुफोहाःग मिक्सेःन् नु इबुहाःओ पत्लो ॥ अक्तङ्बा मिक्सेःन्हाःग खेन् येम्मोबा नसानिबाहाःरे कुसिङ्निःप्पा उसरु चोगेसाङ् वेःहाःरेग कुसिङ्निःप्पा साक्लो ॥ यारिक् मनाहाःरे कन् साप्पन्निन्वेः वेः परिक्ले कुबे मेहनदुसाङ् केयेक्पा कुबेःङ्ग हाबा कन्लो-दाङ्बा ख्रिस्तलाम्बा निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले माफेन्साम्मिन् नु वेः केरेक् कुनिङ्मिहाः नाःन्दुसिआङ् सदादिङ्ले लागि खुम्दिङ् खोःमा तेन्नो याक्तुसिरो ॥ कन् इक्सादिङ् खाम्बेःकम्पो निङ्घुम् पोःङ् हेक्क्याङ् कुसङ् साङ्ग्राम्पेदाङ् नु कुसङ् इक्सादिङ् खाम्बेःकम्मान् हाङ्सेम् कुइसिःक् खुनेः नसाःन् केजोःक्पाहाः हाङ्वा मुःइ पिरुसिरो ॥

थामिङ्

निःसुम् १.१-८

कुहेःकसिङ्मोबा सुफो १.९-२०

नुसि सेसेहुप्लक्हाःरे लागि सक्ङ्घङ्हाः २.१-३.२२

नुसि एःप्साप् केबप्पा साप्कित्तिन् ४.१-८.१

नुसि थुत्थुरिःप्पाहाः ८.२-११.१९

हन्देगेःक्गेन् वासेरिःन् नु नेत्छि थक्साहाः १२.१-१३.१८

परिक्परिक्पा सुफोहाः १४.१-१५.८

निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले कुसिक्किल्लेन् नुसि खोर्याहाः १६.१-२१

बेबिलोन येक्यक्किन् मेगेबा, हेक्क्याङ् थक्साःन्, इङ्लेक्पा माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःप्पेन्नु

माफेन्साम्मिन् हारि तयेबा १७.१-२०.१०

कुनुप्पा खासेन् २०.११-१५

कुसङ् साङ्ग्राम्पेदाङ्, कुसङ् इक्सा खाम्बेःक्, कुसङ् यरुसलेम् २१.१-२२.५

कुनुप्पा-ख्रिस्तेन्हाराए युःः २२.६-२१

युहुन्नारे कुबाःप्पा पाःन्

१ कन् साप्पन्नो येसु ख्रिस्तरं ओसेःन्दाङ् चोगुबा पाःन्हाःरे कयाःम्बेओ पत्लो ॥ खेन् ओसेःन्दाङ्ङिन् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले आल्ल हाराए केबोःङ्बा पाःन्हाः निङ्वाःफु सेवारोबाहाः ओसेःन्धाक्मासि फाःआङ् येसु ख्रिस्तेन्पिरुओ ॥ कन् पाःन्हाः कुसेवारोबा युहुन्नाःल्ले कुसिङ् निःत्तर फाःआङ् येसु ख्रिस्तरं कुमाङ्लाङ्ङिबान्* पाङ्घुरो ॥ २ युहुन्नारेग खुनेः खेप्सुबा निङ्वाःफु पाःन्जाक्किन् नु येसु ख्रिस्तरं खुनेः ओसेःन्धाक्त्तुबा काक् सेक्खा पाःन्हाः पाःत्तुरो ॥ ३ कप्पो केबप्पा माङ्निङ्वाःपाःन् केनिःप्पेन्मुःइसाबारो, हेक्क्याङ् खेन् केघेम्बाहाः नु खेप्पो केबप्पा पाःन्हाः केङ्ःप्पा केनाःप्पाहाःग मुःइसाबासिरो, थेआङ्भेल्ले आल्ल कन् काक् पाःन्हाः पोःङ्मा येम् निःत्ताङ्डे वाःरो ॥

* 1:1 माङ्लाङ्ङिबा-निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले मेन्छाम्याप्मि मेन्जोःक्के वयेल्ले साङ्ग्राम्पेदाङ्ङो खुनेः कुसेवा केजोःक्पा माङ्लाङ्ङिबाहाः चोगुसिआङ् वये ॥

युहुनाःल्ले नुसि सेसेहुप्लक्हाः सेवा हाक्तुसिः

4-5 इङ्गाः युहुनाःल्ले कन् सक्इङ्घडिन् एसिया तेङ्गप्पो केनेबा नुसि सेसेहुप्लक्हाः हाक्निङ्लो॥ आल्लो केवाःबा, उनाहुरिओआङ् वये हेक्क्याङ् ताःन्दिआङ् केदाःबा निङ्वाःफुमाङ्लाम् नु कुहाङ्गुक्ना तगाङ्बा नुसि साम्हाःलाम्, हेक्क्याङ् नसाःन् चोःक्मा सुक्केदेप्पा पाःन् केबाःप्पा, केसिःबाओलाम् याम्मो केहिङ्बाहाःओ थिक्सिगेःक्पा नु इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा हाङ्हाः सम्दाङ् हाङ् केजोःक्पा येसु ख्रिस्तलाम् लुङ्गुम् नु सनारुङ् हाराः खनिःओ वाःररो॥

खुनेःग आनिः लुङ्माः आदुक्तेआङ् आनिः लायोलाम् कुमाक्खिःङ्ले सेन्लप् आबिरेआङ् वाःररो॥ 6 हेक्क्याङ् खुनेः कुनिङ्वाःफुमाङ् नु पानुदिङ् कुम्बारे लत्छा कुहाङ्गुम्मो कुसेवा केजोःक्पा निङ्वाःफुसाम्बा आजोगेआङ् आवाःररो॥ हाराः येसु ख्रिस्तओ मिमिदिङ् नु मुक्साम् सदादिङ् सदादिङ् पोःङ्लरो! आमैन्॥

7 ओमेत्तेम्मेः, खुनेःग खाम्मिःप्पो युःर पत्लो॥ हेक्क्याङ् काक् मेन्छाम्गेन् याम्मिहाः नु खुनेः केधुप्पाहाःरेआङ् मेनिःसुःररो॥ हेक्क्याङ् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मोबा केरेक् मेन्छाम् सुवाङ्हाः खुनेः चोगुल्ले मेरिङ् मेधक्लो॥ हाराः अक्खेए पोःङ्लरो! आमैन्॥

8 दाङ्बा निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले, अल्फा नु ओमेगा* इङ्गाःएरो, आल्लो केवाःबा, उनाहुरिओआङ् वयाङ् हेक्क्याङ् ताःन्दिआङ् केदाःबा मुक्साम्दाङ्बाआरो लःरिक् पाःत्तुः॥

मेन्छाम्साःन् युहुनाःल्लो ओसेःन्दाङ् चोःक्सिङ्

9 इङ्गाः युहुनाःन् नसाःन्नो खनिः फःआरो॥ ख्रिस्त येसुःन्नसाःन् चोःक्मेल्ले खुनेः कुहाङ्गुम्मो केवाःबाहाःरे मेघोःसुबा निङ्घुम्मिन् खनिःनु सोसोरिक् नासि थःत्तुङ्ल थरुङ्डाङ् वाःररो॥ निङ्वाःफु पाःन्जाक्किन् नु येसुरे पाःत्तुबा नु चोगुबा पाःन्हाः इङ्भन् चोगुङ्बाल्ले चोगुल्ले इङ्गाः पत्तोस वागप्लाजेःओ साक्पा केधाःबा मेजोगाङ्मेदेःराङ्डाङ् वयाङ्॥

10 दाङ्बाल्ले कुयेन्नो सेसेमाङ्ङिल्ले थुक्ताङ्डाङ् वयाङ्ङिल्ले आएगाङ्लाम् थुत्थुरिःप्पाल्ले पयम् यम्बा कुइक्ला हेक्क्याङ् इक्लाधिक् खेप्सुङ्॥ 11 खेन् इक्लाःल्ले इङ्गाः अक्खे मेत्ताङ्, “खेनेः केनिःसुबा पाःन्हाः साप्तेःरेआङ् एफिसस, इस्मर्ना, पर्गाम्म, थियातिरा, सार्दिस, फिलादेल्फिया नु लाओदिकिया येक्क्याङ्हाःओबा नुसि सेसेहुप्लक्हाः हाक्तेःरेओ॥”

12 इङ्गाःनु केबाःप्पेन्हाःत्तिबे फाःआङ् खिःरि हिंसिङ्डाङ्ङिल्ले खेप्पो नुसि साम्म्याङ् सेमियुङ्देन्हाः निःसुङ्सिङ्॥ 13 खेल्ले कुलुम्मो थोलाम्बा यो लाङ्जक्को थारिक् तेःत् केजाङ्बा हेक्क्याङ् कुसड्बेःओ साम्म्याङ् फयुम् पेर्येक्केहेबा “मेन्छाम्साःन्” हेक्क्याङ् अधिक् निःसुङ्लो॥

14 खेल्ले कुधेगेःक्किन् नाःङ्ङिन्हेक्के फुत्त्रिःङ्ग्याःप्पा नु खिः हेक्के फः लःररो॥ खुनेः कुमिक्किङ्ग मि हेक्के केदिःप्पा चोगेरो॥ 15 खुनेः कुलाङ्हाःग थथनाबान् मिओ ओःमाल्ले सेल्लेङ्सेल्लेङ् ओःप्पा कुइसिःक्, हेक्क्याङ् कुइक्लाःङ्ग पयम् यम्बा वधाःम्मिन् सःक्पा कुइसिःक् चोगेरो॥ 16 खुनेः कुजुप्साङ् हुक्किल्ले नुसि खेःम्सिक्हाः तेम्सुसिआङ् पत्छे, हेक्क्याङ् कुमुराओलाम् नेप्जाङ् लेप्माङ् खागेसुक्पा कुया केबप्पा ताभेःन् लःन्देआङ् पत्छेरो॥ हेक्क्याङ् कुनाराःङ्ग लेन्दिक् केओःप्पा नाम्मिन् हेक्के मिक् केजेम्बा चोगेरो॥

17 हेक्क्याङ् खुनेः निःसुङ्डाङ् इङ्गाःग सिःमालिङ्धोओ केराङ्डाङ् कुलाङ्जक्पो हर्गुप्सा चोःन्दाङ्लो॥ खुनेः कुजुप्साङ् हुक्किन् आसम्दाङ् नेससुआङ् अक्खे मेत्ताङ्लो, “मेगिसेन्नेःओ इङ्गाः तोलिङ्सोम् नु कुनुप्माआरो॥ 18 कुहिङ्वेत् केबोःङ्बेङ्ग इङ्गाःएरो॥ इङ्गाः स्याङ्डाङ् वयाङ्, कर ओमेत्तेः, इङ्गाः सदादिङ्ले लागि याम्मो हिङ्डाङ्डाङ् वाःररो॥ हेक्क्याङ् सिःमेन् नु खेमायङ्सङ्ङिल्लेन् तिमिक्हाः इङ्गाः कत्तुङ्लो॥ 19 खेल्ले चोगुल्ले आल्ल खेनेः केनिःसुबा आल्लो केबोःङ्बा पाःन्हाः नु ताःन्दि केबोःङ्बा पाःन्हाः साप्तेःरेओ॥ 20 खेनेः इङ्गाः आजुप्साङ् लेप्माङ् केनिःसुबा नुसि खेःम्सिक्हाः नु नुसि साम्म्याङ् सेमियुङ्देन्हाःरेन् सिबिः पाःन्हाःग बा

* 1:8 अल्फा नु ओमेगा फाःङ्गिन् ग्रिक् पाःन्दाङ्ङोबा काक्नुःल्ले तगिबा नु एगाङ्बा सक्॥

कनलो-नुसि खेःमसिक्हाः नुसि सेसेहुप्लक्हाःओबा माड्लाइड्बासिरो, हेक्क्याड् नुसि साम्म्याड् सेमियुड्देन्हाः नुसि सेसेहुप्लक्सिरो ॥”

2

एफिसस्बा सेसेहुप्लक्किल्ले कुलागि इड्घड्

1 “एफिसस्बा सेसेहुप्लक्कोबा माड्लाइड्बान् कन् इड्घड्डिन् साप्तेःओ ॥ कन् इड्घड्हाःग कुजुपसाड् हुक्किल्ले नुसि खेःमसिक्हाः केदेम्बा नु नुसि साम्म्याड् सेमियुड्देन्लुममोलाम् लाङ्गेघेःकपाल्ले पाःतुबारो-

2 “खेनेः आक्खेन् साःरिक् याम्बुधिक्पा नु नासिकेधःप्पा केजोःक् फाःआड् इड्गाः निःसुड्लो ॥ हेक्क्याड् खेनेः ताप्फेःम्बा मनाहाः नासि केन्धःत्तुन्छिम्बान् नु खेड्हाः सेःक्युक्मिबा मेःन्छिसाड् आनिगे सेःक्युक्मिबासिगे केलःबाहाःरे खुनिः याःम्बक्किन् केसाःरुआड् खेड्हाः इड्लेक्पासि फाःआड् निड्वाः केघोःसुबान् इड्गाः निःसुड्लो ॥ 3 हेक्क्याड् खेनेः नासि थःपमान् केगत्तुआड् इड्गाः आलागि तुक्खे केज्येबान् नु इड्गाः केल्लेराड्डिम्बान् निःसुड्लो ॥ 4 कर खेनेः केदक्लेड्वाओ इड्गाः लत्छा पाःन्धिक् पाःप्माए पोःड्-तगि मिःमजि केमेत्ताड्बा यारिक् अक्खेःल्ले इड्गाः मिःमजि केममेत्तान्लो ॥ 5 खेनेः तगि मिःमजि केमेत्ताड्बा मिःमजिलाम् आक्खेम्म्याक् माःड्घा केबोःक्खेआड् केवाः खेन् पाःन्निन् निड्वाः इःत्तेः ॥ खेनेः लायोलाम् हिन्देःआड् तगि केजोगुबा हेक्केए चोगेःओ ॥ खेनेः केलायोओनु केन्नुःड्नेन्ने फाःग्र इड्गाः खेनेःओ ताआ हेक्क्याड् केसेमियुड्देन्निन् कुयुड्देन्नोलाम् खेतुड्देःसुड्लो ॥ 6 कर लत्छा नुःबा पाःन्धिक् खेनेः केगत्तुरो-निकोलाइत्ति मेपमनाबाहाःरे मेजोगुबा ताप्फेःम्बा पाःन्हाः इड्गाः चिःत्तुड्बा हेक्के खेनेःआड् केजिःतुरो ॥

7 सेसेमाड्डिल्ले सेसेहुप्लक्हाः मेत्तुसिबा पाःन्निन् नुःरिक्काड् खेप्सेम्मेःआड् कुसिड्निःत्तेम्मेःओ! केनाःम्बान् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसिड्सेः इक्कोबा मेन्नुपमनाबा हिड्मन् केबिबा सिड्बुड्माल्ले कुजाःइन् चामा पिरुड्लो ॥”

इस्मर्नास्मा सेसेहुप्लक्किल्ले कुलागि इड्घड्

8 “इस्मर्नाबा सेसेहुप्लक्कोबा माड्लाइड्बान् कन् इड्घड्डिन् साप्तेःओ ॥ कन् इड्घड्डिन् कुहेःक्सिड्मा नु कुनुप्मा, केसिःबाआड् याम्मो कुहिड्वेत् केबोःड्बाल्ले पाःत्तुरो- 9 ‘केदुमुबा निड्घुम्हाः नु केयाड्साःमान् इड्गाः निःसुड्लो, कर सेक्खाःल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ खेनेः याड्साकुन्धेसाबा केजोःक्लो ॥ आनिगे यहुदिसिगे केलःबाहाःरे खेनेः केदक्लेड्वाओ चेट्या केमेप्पेन्ड्गाः निःसुड्डाड् वाःआरो ॥ खेड्हाःग यहुदिसि मेःन्, कर माफेन्साम्मिल्ले कुमनासिरो ॥ 10 आल्ल खेनेःओ केदाःबार केबप्पा इनोगेन् तुक्खेहाःनु मेगिसेन्नेःओ ॥ खेप्सेःओ, केनसाःन्निन् हड्साःमारे लागि माफेन्साम्मिल्ले कुभा खिनिः पुड्लाहिम्मो केधेक्त्तिःसाड् थिबोःड् येन् थारिक्लक् इनोगेन् तुक्खे केज्येःड्रो ॥ सिःमालिड्धोओ केगेरिसाड् इड्गाः नसाःन् चोःक्मा याप्मि आल्लेरेम्मिन्नेःओ, हेक्क्याड् केनाःन्दुम्माड् केघोःसुम्बा थुम्घोःल्ले लागि मेन्नुपमनाबा हिड्मन् पिनिड्लो ॥” * 11 सेसेमाड्डिल्ले सेसेहुप्लक्हाः मेत्तुसिबा पाःन्निन् नुःरिक्काड् खेप्सेम्मेःआड् कुसिड्निःत्तेम्मेःओ! केनाःम्बान् निसिगेःक्पा सिःमेल्लेआड् थेआड् मेप्मा मेसुक्तुन्लो ॥”

पर्गामम्बा सेसेहुप्लक्किल्ले कुलागि इड्घड्

12 “पर्गामम्मा सेसेहुप्लक्कोबा माड्लाइड्बान् कन् इड्घड्डिन् साप्तेःओ ॥ कन् इड्घड्डिन् नेप्जाड् लेप्माड् कुया केबप्पा खागेसुक्पा ताभे केगप्पाल्ले पाःतुबारो-

13 “खेनेः माफेन्साम्मिल्ले हाड् चोगुबा तेन्नो केवाः फाःआड् इड्गाः निःसुड्लो ॥ करसाड् खेनेःग चक्मेल्लेःए इड्गाः नसाःन् केजोःक्कार केवाः ॥ नसाःन्साबा आदोःन्दि

* 2:10 मेन्नुपमनाबा हिड्मन् पिनिड्-ग्रिक् पाःन्दाड्डो “नेत्तिगेन् हिड्मन्नेन् तिचः पिनिड् ॥”

केबाःपूपा एन्तिपासेन् माफेन्साम्मिन् केवाःबा खिनिः येक्यकको मेसेरुसाङ् खेनेःग केनसाःन्निन् केन्लेरुन्लो ॥ 14 हेक्केसाङ् खेनेः केदक्लेङ्वाओ कुभा पाःन् पाःपूपाए पोःङ्लो-खिनिःओ कुभारेग माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःपूपा बालामरे कुनिसाम्मिन् मेनाःतुआङ् मेवाःरो ॥ उन्छोःन् बालामरेग इस्राइलिहाः लायोओ मेधार फाःआङ् नावाइत्लाओ तोःममनाबा चा चामा नु याम्बोःपूपा याःम्बक् चोःक्मा बालाक हाङ्डिन् हुःरुआङ् वयेरो ॥ 15 हेक्केलःरिक्के खिनिःओ कुभाग निकोलाइत्ति मेपमनाबाहाःरे खुनिः निसाम्मिन् केनाःपूपाहाः मेवाःरो ॥ 16 हेक्तेङ्बा लायोलाम् हिन्देःओ, मेःन्ने फाःग्र इङ्गाः खेनेःओ हाराए ताआआङ् आमुराओलाम् केलःम्बा ताभेःन्नु खेन् निकोलाइत्तिहाःरे खुनिः तक्लेङ्वाओ थङ् चोःक्कारो ॥ 17 सेसेमाङ्डिल्ले सेसेहुप्लक्हाः मेत्तुसिबा पाःन्निन् नुःरिक्काङ् खेप्सेममेःआङ् कुसिङ्निःत्तेममेःओ! केनाःम्बेन्इङ्गाः चिङ्मनाबा मन्नाःन् पिरुङ्लो ॥* हेक्क्याङ् खेन् फःगेलःबा लुङ्धिक्काङ् पिरुङ्लो ॥ खेपमो कुसङ् मिङ् साप्टेआङ् पत्लो, खेन् केघोःबाल्लेरक् कुसिङ् निःतुरो ॥”

थियातिराराबा सेसेहुप्लक्किल्ले कुलागि इङ्घङ्

18 “थियातिराराबा सेसेहुप्लक्कोबा माङ्लाइङ्बान् कन् इङ्घङ्डिन् साप्टेःओ ॥ कन् इङ्घङ्डिन् कुमिक्किन् मि हेक्के केदिःपूपा नु कुलाङ्हाः थथनाबा हेक्के सेल्लेङ् केलेक्पा निङ्वाःफुसाःल्ले पाःतुबारो- 19 ‘खेनेः केयाःम्बक्किन्, केमिःमजिन्, केनसाःन्निन्, केमाङ्सेवाःन् हेक्क्याङ् खेनेः तुक्खे केधःरुबान् इङ्गाः निःसुङ्, हेक्क्याङ् आल्लोग खेनेः तगिनुःल्लेआङ् यरिक् माङ्सेवा याःम्बक् केजोःक् फाःआङ् निःसुङ्लो ॥ 20 हेक्केसाङ् खेनेः केदक्लेङ्वाओ इङ्गाः लतछा पाःन्धिक् पाःपूपाए पोःङ्-खेनेःग इजेबेल मेपमनामा मेन्छुमाःइन् नासि केधःतुआङ् केवाःरो ॥ खेल्ले आबाडे निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःपूपाआ लःरिक् मेत्छिङ्लो ॥ कर इङ्गाः आसेवारोबाहाः याम्बोःपूपा याःम्बक् चोःक्मा नु नावाइत्लाहाःओ तोःममनाबा चाहाः चामा हुःरुसिआङ् इङ्लेक्तुसि ॥ 21 इङ्गाः खेन्निन् कुलायोलाम् हिन्ल फाःआङ् येम् पिरुङ् कर खेन् याम्बोःपूपा कुयाःम्बक्कोलाम् हिममा मेदेन्नेन्लो ॥ 22 खेल्ले चोगुल्ले खेन् खुम्दिङ् पिरुङ् हेक्क्याङ् खेनेःनु चाराम्मा याःम्बक् केजोःक्पाहाःरे खुनिः लायोलाम् मेन्हिन्नेन्ने फाःग्र काक् इङ्गाः यः थत्तुसिर खुम्दिङ् पिरुङ्सिङ्लो ॥ 23 हेक्क्याङ् इङ्गाः खेल्ले कुहुःसाम्बाहाःआङ् सेरुङ्सिङ्लो ॥ हेक्केलःरिक् केरेक् सेसेहुप्लक्हाःरे इङ्गाः मेन्छाम्गेन् यापमिहाःरे खुनिः निङ्वाः नु सिक्लुङ्मा केनिःबा फाःआङ् कुसिङ् मेनिःतारो ॥ हेक्क्याङ् इङ्गाः खिनिः याःम्बक् केजोगुम्बा कुइसिःक् खिनिः केरेक्पिनिङ्लो ॥

24 कर फेन् निसाम्मिन् मेन्नाःपमनाबाहाः नु माफेन्साम्मिल्ले कुसिबिः पाःन् मेबाःतुबा निसाम्मिन्नाङ् मेन्हुःसिङ्मनाबाहाः खिनिः थियातिराओबा वेः मनाहाः वेः कक् मेगुःत्निङ्डिन्केलःबा पाःन्निन् मेत्निङ्लो ॥ 25 कर इङ्गाः मेन्युःए थारिक् खिनिः केगत्तुम्बा नसाःन्निन् नुःरिक्काङ् तक्तेममेःआङ् कत्तेममेःओ ॥ 26 केनाःम्बा हेक्क्याङ् कुनुपमो थारिक् आयाःम्बक्किन् केजोःक्पार केवाःबान् इङ्गाः मेन्छाम् सुवाङ्हाः युक्को कपमासि युक् पिरुङ्लो ॥ 27 इङ्गाः पानुदिङ् आम्बालाम् युक् खोःसुङ्बा कुइसिःक् खेनेः युक् पिरुङ्लो ॥ खेल्ले फेन्जेः तक्काःत्तिल्ले मेन्छाम् सुवाङ्हाः युक्को कत्तुसिः, हेक्क्याङ् खाम् कुःन्दाःन् यःपूपा कुइसिःक् खेङ्हाः यःप्सुसिःरो ॥ 28 हेक्क्याङ् इङ्गाः खेन् मनाःन् तान्छोःक्पेन्नाङ् पिरुङ्लो ॥ 29 सेसेमाङ्डिल्ले सेसेहुप्लक्हाः मेत्तुसिबा पाःन्निन् नुःरिक्काङ् खेप्सेममेःआङ् कुसिङ्निःत्तेममेःओ!”

* 2:17 इस्राइलिहाः एःक्सदेन्नो लाम्दिःक्मेजोगेल्ले खेङ्हाःरे मेजर फाःआङ् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले ताङ्साक्पोलाम् थिक्क्याःन्धक् मन्ना मेपमनाबा कुजा थ्येर याःन्दु ॥ खेङ्हाःरे खेन् मिसाक् मेदाङ्घुआङ् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुदगाङ् साःङ्गाहिम्मो साम्म्याङ् खप्प्याओ मेयाक्तुआङ् सेसे सन्दुक् सिगाङ् मेयुक्खु ॥

3

सार्दिसबा सेसेहुप्लक्किल्ले कुलागि इङ्घड्

1 “सार्दिसबा सेसेहुप्लक्कोबा माङ्गलाइङ्बान् कन् इङ्घड्ङिन् साप्तेओ ॥ कन् इङ्घड्ङिन् नुसि खेःम्सिक्पा नु निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले नुसि कुसेसेमाङ्केगप्पाल्ले पाःतुबारो-

‘खेनेङ् काक् केयाःम्बक्हाङ् इङ्गाङ् निःसुङ्लो ॥ हेक्क्याङ् खेनेङ् कुहिङ्वेत् केवाङ् फाङ्आङ् इङ् सेःरेआङ् वाङ्साङ् खेनेङ्ग कुसिवेत् कुइसिःक् केजोःक्लो ॥ 2 हेक्केःल्ले पोगेङ्ओ, सिःमा केजोःक्पाआङ् केदाङ्बा केयाक्पा खिनिङ् नसाःन्निन् केधुम्बा चोगेम्मेङ्ओ, थेआङ्भेल्ले आनिङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले कुनिःमाओ खिनिङ् याःम्बक्हाङ् कुलिङ्धो मेङ्गेत्ते वाङ्बान् इङ्गाङ् निःसुङ् ॥ 3 खेनेङ् केघेप्सुबा नु केहुङ्सिङ्बा पाःन्निन् नुःरिक्काङ् इःतेङ् ॥ हेक्क्याङ् खेन् तेन्दिङ् चोगेङ्आङ् केलायोलां हिनदेङ्ओ ॥ कर केम्बोःक्नेनेङ् फाङ्ग केघुःम्बान् सुल्लि ताबा कुइसिःक् इङ्गाङ् खेनेङ्ओ ताआरो, हेक्क्याङ्ताःआबा येम्मिन्खेनेङ् केन्निःसुन् ॥

4 कर सार्दिसओ आल्ल थारिक् खुनिङ् तेःत् चाङ्हाङ् लायोःल्ले मेन्जिःन्ने केजाङ्बा कुभा मनाहाङ् मेवाङ् ॥ खेङ्हाङ्गे फःगेलङ्बा तेःत् मेजाक्खुआङ् इङ्गाङ्नु लाङ्मेघेःक्लो, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाङ्ग सुम्बोधासाबा मेजोःक्लो ॥ 5 खेङ्हाङ् हेक्के केनाःम्बा काक्ले फःगेलङ्बा तेःत् मेजाक्खुङ्गे ॥ हेक्क्याङ् खुनिङ् मिङ्ङिन् हिङ्मन्लेन् साप्पन्नोलां आप्फाल्लेआङ् मेदुःक्कान्लो, कर पानुदिङ् आमबा नु कुमाङ्गलाइङ्बाहाङ्गे खुनिङ् तगि खेङ्हाङ् तेन्दिङ् चोगुङ्सिङ्लो ॥ 6 सेसेमाङ्ङिल्ले सेसेहुप्लक्हाङ् मेत्तुसिबा पाःन्निन् नुःरिक्काङ् खेप्सेम्मेङ्आङ् कुसिङ्निःतेम्मेङ्ओ! ॥”

फिलादेल्फियाबा सेसेहुप्लक्किल्ले कुलागि इङ्घड्

7 “हेक्क्याङ् फिलादेल्फियाबा सेसेहुप्लक्कोबा माङ्गलाइङ्बान् कन् इङ्घड्ङिन् साप्तेओ ॥ कन् इङ्घड्ङिन् सेसे नु सेक्खाबा हेक्क्याङ् दाउद हाङ्ङिल्ले कुदिमिक् केगप्पेल्ले पाःतुबारो ॥ खुनेङ् हन्दुबान् हाःत्लेआङ् सुप्मा मेसुक्तुन्, हेक्क्याङ् खुनेङ् सुबुबान् हाःत्लेआङ् हम्मा मेसुक्तुन्लो ॥

8 ‘खेनेङ् केयाःम्बक्हाङ् इङ्गाङ् निःसुङ्ङाङ् वाङ्आरो ॥ केदगि इङ्गाङ् हन्दुङ्ङाङ् केबप्पा लाम्धेःप्पेन्आत्तिन्हाङ्गेआङ् सुप्मा मेन्छुक्तुन्लो ॥ खेनेङ्ग मिसाक्कल् केधुम्साङ् इङ्गाङ् आनिसाम्मिन् केनाःत्तुआङ् केवाङ् हेक्क्याङ् इङ्गाङ्ओ नसाःन्साबा केबोःक्खेआङ् केवाङ्गे ॥ 9 कुभारे आनिगे यहुदिसिगे मेलङ् कर खेङ्हाङ् मेःन्छिरो, खेङ्हाङ्ग माफेन्साम्मिल्ले कुमना इङ्लेक् केबाःप्पासिरो ॥ खेप्सेङ्ओ, खेङ्हाङ् केलाङ्जक्पो मेनःमसिङ्ङाङ् मेदार चोगुङ्सिङ्ङाङ् खेङ्हाङ्गे खेनेङ्ग लुङ्माङ् तुक्नेङ् केलङ्बान् कुसिङ् मेनिःत्तुङ्गे ॥ 10 खेनेङ् निङ्घुम् केदुमुल्ले निङ्वाङ् हाङ्गेम्सिङ्ङेङ्ओ फाङ्आङ् इङ्गाङ् पिनेबा इङ्जाःङ्ङिन् तेन्दिङ् केजोगुबाल्ले चोगुल्ले खेनेङ्ग इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो केदाःबा इनोगेन् पयम् यम्बा तुक्खेलाम् इङ्गाङ् ताङ्सेःप्नेङ्गे ॥ खेङ्ग इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो केवाङ्बा काक् मनाहाङ्गे खुनिङ् नसाःन्निन् साङ्से तार पत्तो ॥ 11 इङ्गाङ् हाराए युःआर पत्तारो ॥ हेक्केःल्ले खेनेङ् केनाःन्दुआङ् खोःमा केबोःङ्बा थुम्घोःन् आत्तिन्हाङ्गेआङ् केमेन्नाप्नेन्ल फाङ्आङ् खेनेङ् केगत्तुबा पाःन्हाङ् नुःरिक्काङ् ताङ्सेःप्ते कतेङ्ओ ॥ 12 केनाःम्बाङ्ग आनिङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले कुहिम्मो इङ्गाङ् सित्लाङ् चोगुङ्लो ॥ खुनेङ् खेप्मोलां आप्फाल्लेआङ् मेजत्छिङ्ङिन्लो ॥ आनिङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले कुमिङ्ङिन् खेल्लो इङ्गाङ् साप्तुङ्, हेक्क्याङ् खेल्लो इङ्गाङ् कुसङ् आमिङ्ङिन्नाङ् साप्तुङ्लो ॥ हेक्क्याङ् आनिङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले कुसेसे येक्क्यक् कुसङ् यरुसलेमिल्ले कुमिङ्ङिन्नाङ् खेल्लो साप्तुङ्लो ॥ खेङ्ग आनिङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले साङ्ग्राम्पेदाङ्गलाम् पाङ्घु युःसुङ् ॥ 13 सेसेमाङ्ङिल्ले सेसेहुप्लक्हाङ् मेत्तुसिबा पाःन्निन् नुःरिक्काङ् खेप्सेम्मेङ्आङ् कुसिङ्निःतेम्मेङ्ओ! ॥”

लाओदिकियाबा सेसेहुप्लक्किल्ले कुलागि इङ्घड्

14 “लाओदिकियास्मा सेसेहुप्लक्कोबा माड्लाइडबान् कन् इडघडिन् सापतेरओ॥ कन् इडघडिन् आमैन् मेपमनाबा, नसाःनसाबा नु सेक्खाबा तोःन्दि, हेक्क्याड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले नेस्सुबा नावागेन् चडःतो हाड्गेजोःकपाल्ले पाःत्तुबारो- 15 खेनेः केजोगुबा याःम्बक्किन् इड्गाः निःसुड्लो॥ खेनेः केन्छेःमनेन्नाड्, केड्गोःनेन्नाड्॥ खेनेः केगोःबा मेःड्ग केसेःम्बा केबोःक्खेल्ले नुःरेबामेन्! 16 खेनेः केन्छेःमनेन्नाड्, केड्गोःनेन्नाड् कर मक्कोगोरक् केलःबाल्ले चोगुल्ले इड्गाः लाःक्कात् अःने लःत्तेरओ॥ 17 खेनेः, इड्गाः याड्साकुन्धेसाबाआ, इड्गाः थेआड् चाहाबा मेजोःककान् लःरिक् निड्वाः केडःत्तु, कर निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुनिःमाओ खेनेः आक्खेन् कुबाड्केबेःक्पा, लुड्माः केदुक्पा, याड्गेसाःबा, मिक्फःम्बा नु लेक्चाबेधिःक् केजोःक् फाःआड् निड्वाः केड्घोःसुन्लो॥ 18 हेक्केःल्ले खेनेः याड्साकुन्धेसाबा पोःड्मा केसुकल फाःआड् मिओ योःममनाबा इसेःड्बा साम्म्याड्डिन् इड्गाःओलाम् इडेःओ लःरिक् सुजा पिने, लेक्चाबेधिःक्पा केधक्किन् तेपतेःआड् नुःम्मा मेबोःड्नेन्ल फाःआड् फःगेलःबा तेःत्तिन् इडेःओ, हेक्क्याड् निःमा केसुकपा पोःड्मा फाःआड् मिक् सिदाःड् इडेःओ॥ 19 इड्गाः लुड्माः तुक्तुड्सिड्बाहाः फेःक्तुड्सिड्डाड् तोःन्दुड्सिड्लो॥ हेक्केःल्ले खिनिः नुःबा याःम्बक् चोःक्माओ सिक् केसम्बा पोःक्खेमःओ॥ खिनिः लायोलाम् हिन्देमःओ॥ 20 खेपसेःओ! इड्गाः लाम्धेःप्पो येपपाआड् खक्खक्मेत्तुड्॥ आड्क्लाःन् खेपसुआड् लाम्धेःप्पेन्हन्नाः पिआने फाःग्र, इड्गाः हिमसिगाड् लाःत्ताआड् खेन्नु सोरिक् चा चासुगेःरो॥ 21 नसाःन्नो केनाःम्बान् पानुदिड् आम्वानु कुहाड्युकनाओ इड्गाः नाःन्दुड्डाड् युड्मा खोःसुड्बा कुडिसिःक् इड्गाःनु आहाड्युकनाओ युड्मा युक् पिरुड्लो॥ 22 सेसेमाड्डिल्ले सेसेहुप्लक्हाः मेत्तुसिबा पाःन्निन् नुःरिक्काड् खेपसेमःओ आड् कुसिड्निःतेमःओ!”

4

साड्ग्राम्पेदाड्बा हाड्युकनाःल्लेन् सुफो

1 कन् एगाड् इड्गाः साड्ग्राम्पेदाड्डो लाम्धेःप्पेन्हल्लेक् हरेआड् पत्छेबा निःसुड्लो॥ हेक्क्याड् तगि खेपसुड्बा थुत्थुरिःपपाल्ले कुडक्ला कुडिसिःक् याम्मो अक्खेलःरिक् इड्गाःनु पारिरो, “कत्थो थाडेःओ, आल्ल इड्गाः ताःन्दि केबोःड्बा पाःन्हाः ओःन्धाक्नेरो॥” 2 खिमो सेसेमाड्डिल्ले इड्गाः थुक्ताड्, हेक्क्याड् इड्गाः आदगाड् साड्ग्राम्पेदाड्डोबा हाड्युकनाओ केयुड्बाधिक् निःसुड्, 3 खेपमो केयुड्बाल्ले कुनाराःड्ग केओःप्पा माड्लुड् नु कुहेःत्तुड्, इमेल्लुड्बा लुड्कुडिसिःक् ओःत्तेरो॥ हेक्क्याड् हाड्युकनाःल्ले कुधिरि लुड्सेःक्कुम् माड्लुड् हेक्के केलेक्पा नाम्धिड्गो पत्छे॥ 4 हाड्युकनाःल्ले कुधिरि नेत्-लि (२४) वेः हाड्युकनाहाः मेयुडे हेक्क्याड् खेपमो फःगेलःबा तेःत् केजाड्बा साम्म्याड् तिचः केघुःड्बा नेत्-लि तुम्लाम्लोःबाहाः मेयुडेरो॥ 5 हेक्क्याड् हाड्युकनालाम् साःम्भे लेक्ते हेक्क्याड् खेपमोलाम् खेरेड् घुरुड् लःरिक् ताड्साड् केलोःड्बा इक्लाहाः लःन्देरो॥ खेपमो हाड्युकनाःल्ले कुदगाड् नुसि सेमिहाः* मेदिरेः मेयुडे॥ खेड्हाःग निड्वाःफुमाड्डिल्ले नुसि कुसेसेमाड्सिरो॥ 6 हाड्युकनाःल्ले कुदगाड् सिसा हेक्क्याड् वहःड् नेस्सेरो॥ खेड्ग माड्लुड् हेक्के सेल्लेड् केलेक्पा चोगे॥ हेक्क्याड् कुलुम्मो, हाड्युकनाःल्ले कुधिरि, एगाड् तगाड् काक् पिसाड् मिक् इस्सेःड् केबप्पा लिसि कुहिड्वेत् पाथुड्साहाः मेयेबेरो॥ 7 थिक्सिगेःक्पा कुहिड्वेत् पाथुड्साःड्ग थिरिड्बान् हेक्के लःरे॥ निसिगेःक्पेन्पित्हेक्के लःरे॥ सुमसिगेःकपाल्ले कुनाराःन् मेन्छाम् यापमि नारा हेक्के लःरे॥ हेक्क्याड् लिसिगेःक्पाड्ग केबेबार केबप्पा मुया हेक्क्याड्बा चोगेरो॥ 8 खेन् लिसि कुहिड्वेत् पाथुड्साहाःरे खुनिः नासिड्गेन् थक्को तुक्सि लापहाः मेबत्छे, हेक्क्याड् खुनिः नासिड्गेन् थक्किन् नु लापपिल्ले कुधिम् काक् पिसाड् मिक् इस्सेःड् पत्छेरो॥ खेड्हाः सेन्दिक् लेन्दिक् चक्मेल्लःण अक्खे मेबाःत्तुर साम्मेलोःः, “मुक्साम्दाड्बा निड्वाःफुमाड्डिन् सेसे, सेसे, सेसेबा चोःक्लो॥ खुनेः उनाहुरिओ वये, आल्लोआड् वाः, हेक्क्याड् ताःन्दिआड् ताःरो॥”

* 4:5 नुसि सेमिहाः-सेसेमाड्डिन् ओसेःन्धाक्मा मिक्सेःन्॥

9 खेन् लिसि कुहिड्वेत् पाथुड्साहाऱे सदादिड् नु सदादिड् केवाऱबाआड्हाड्युकनाओ केयुड्बान् मिमिदिड्, मिड्सो इड्धाःड्, नु नोगेनेरेन्साम्लोःन् साम्मेत्तुल्ले 10 खेन् नेत्-लि (२४) तुम्लाम्लोःबाहाऱे साम्बोःन् मेभन्छिड्ल सदादिड् नु सदादिड् केवाऱबाआड्हाड्युकनाओ केयुड्बान् सेवा मेजोगुऱे ॥ खेड्हाऱे खुनिऱ तिचःन् हाड्युकनाःल्ले कुदगाड् मेनेस्सुर अक्खे मेबाःत्तुऱे,

11 “खेनेऱग आनिगे दाड्बा नु निड्वाऱफुमाड्नेऱे ॥

खेनेऱग मिमिदिड् नु मिड्सो इड्धाःड्

हेक्क्याड् मुक्साम्नेननारा फोःसुम्बेबा आनिगे सेवागेन् साम्लोःन् ताःक्मा सुम्बोधासाबा केजोःक्लो,

थेआड्भेल्ले खेनेऱग काक् पाःन्हाऱ नावागेन् चडःत् केजोगु, हेक्क्याड् सिक्कुम्दिड् केनिड्वाऱलाम् खेड्हाऱ मेबोःक्खे, हेक्क्याड् हिड्मन् केबिरुसिआड् वाऱे ॥”

5

साप्कित्तिन् नु मेल्लुकसाःन्

1 हेक्क्याड् इड्गाऱ हाड्युकनाओ केयुड्बाल्ले कुजुप्साड् हुक्को एगाड् तगाड् साप्तेआड् केबप्पा साप्कित्तिन् कत्तुबा निःसुड् ॥ खेन् साप्कित्तिन् मेसुबुआड् नुसि एःप्साप्हाऱ मेयुक्तुआड् पत्छेरो ॥ 2 हेक्क्याड् खेप्मो मुक्साम्साबा माड्लाड्बान्यम्बा इक्लाओ अक्खेलऱरिक् पारेबा इड्गाऱ निःसुड्, “कन् एःप्साप्हाऱ अड्मा केसुकपा नु साप्कित्तिन् फाःड्मा केसुकपा हाःत् वाऱे?”

3 कर साड्ग्राम्पेदाड्डो, इक्सादिड् खाम्बेःक्मो, हेक्क्याड् इक्सादिड् खाम्बेःक् सिगाड्डाड् खेन् साप्कित्तिन् केभाःड्बाआड् सिगाड् ओमेप्मा केसुकपा आत्तिन्नाड् होःप्टेरो ॥ 4 हेक्केःल्ले इड्गाऱ सारिक् हाबाड्लो, थेआड्भेल्ले खेन् साप्कित्तिन् केभाःड्बाआड् सिगाड्बा पाःन्निन् निःप्मा केसुकपा सुम्बोधासाबा आत्तिन्नाड् खोःमा सुक्मेदेतेनलो ॥ 5 हेक्क्याड् तुम्लाम्लोःबाधिक्ले इड्गाऱ मेत्ताड्, “मेहाबेनेऱओ! ओमेत्तेऱ, यहुदा सुवाड्बा थिरिड्बा दाउद हाड्डिल्ले कुमुऱइदाड्साःल्ले कन् नुसि एःप्साप्हाऱ अड्मा हेक्क्याड् साप्कित्तिन् फाःड्मा सुक्तुऱे ॥”

6 हेक्क्याड् इड्गाऱ हाड्युकनाःल्ले कुबेसाड्, लिसि कुहिड्वेत् पाथुड्साहाऱ नु तुम्लाम्लोःबाहाऱे खुनिऱ लुम्मो, मेल्लुकसाःन्* येबेबा निःसुड् ॥ खेन् सिदुड्जभा चोःक्मनाबा कुइसिक् चोगेरो ॥ खेल्ले नुसि कुदाड्हाऱ युडे हेक्क्याड् नुसि कुमिक्हाऱ मेबत्छेरो ॥ खेड्हाऱग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले इक्सादिड् खाम्बेःक्मो काक् पिसाड् पाड्घुसिबा नुसि कुसेसेमाड्सिरो ॥ 7 हेक्क्याड् मेल्लुकसाःन् तयेआड् हाड्युकनाओ केयुड्बाल्ले कुजुप्साड् हुक्कोलाम् खेन् साप्कित्तिन् याड्सिड् ॥ 8 खेन् साप्कित्तिन् याड्सिड्डिल्ले लिसि कुहिड्वेत् पाथुड्साहाऱ नु नेत्-लि (२४) तुम्लाम्लोःबाहाऱ मेल्लुकसाःल्ले कुदगि साम्बोःन् मेभन्छिड् ॥ खेन् केरेक्ले खुनिऱ हुक्को साराड्गि हेक्क्याड् मुक्ला नु साड्सिड् केदिम्बा साम्म्याड् खोर्याहाऱ मेगत्तु ॥ खेन् साड्सिड्डिड्ग निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेसे कुयाप्मिहाऱे खुनिऱ तुवारो ॥ 9 हेक्क्याड् खेड्हाऱे अक्खेलऱरिक् कुसड् साम्लोधिक् साम्मेत्तुऱे, “खेनेऱग साप्कित्तिन् पड्माआड् खेप्मो केबप्पा कुएःप्साप्हाऱ अड्मा सुम्बोधासाबा केजोःक्लो, थेआड्भेल्ले खेनेऱग केम्सेरे हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुलागि केरेक् मेनछाम् सुवाड्हाऱ, केरेक् पाःन्दाड्हाऱ, हेक्क्याड् केरेक् लाजेहाऱलाम् मनाहाऱ खेनेऱ केमाक्खिऱड्ले केधेऱरुसिरो,

10 हेक्क्याड् खेड्हाऱ आनिऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले लत्छा कुहाड्जुम्मो कुसेवा केजोःक्पा निड्वाऱफुसाम्बा केजोगुसि,

हेक्क्याड् खेड्हाऱे इक्सादिड् खाम्बेःक्मो हाड् मेजोगुऱे ॥”

* 5:6 मेल्लुकसाःन्-येसुरे लत्छा कुमिड् ॥ येसुःन् मेसेरुआड्वयेबा मेल्लुकसाःन् हेक्के थाःम्सिड्, थेआड्भेल्ले खुनेऱ नसाःन् केजोःक्पा केरेक् मनाहाऱ सेःप्मासि फाऱआड् येसुःन् सिदुड्जभा पोःक्खे ॥ मेल्लुकसाःल्ले नुसि कुदाड्हाऱे पयम्यम्बा कुमुक्साम्मिन् मिक्सेःन् आबि ॥ खुनेऱ नुसि कुमिक्हाऱे केरेक् पाःन्हाऱ खुनेऱ निःसुबा पाःन्निन् मिक्सेःन् आबि ॥

11 हेक्क्याड् इङ्गाऱ् यरिक् माड्लाड्बाहाऱ् रे खुनिऱ् इक्लाःन् खेप्सुड्डाड् ओमेत्तुड्सिड्डिल्ले खेप्मो हाड्युकनाःन्नु कुहिड्वेत् पाथुड्साहाऱ् हेक्क्याड् तुम्लाम्लोःबाहाऱ् रे खुनिऱ् खिरि आत्तात्तान्ने यरिक् माड्लाड्बाहाऱ् मेयेबेबा निःसुड् ॥ 12 खेड्हाऱ् यम्बा इक्लाओ अक्खेलऱरिक् साम्मेलोरेरो, “खेन् मेसेरुबा मेल्लुकसाःन्, मुक्साम् नु याड्साकुन्धे, सिक्कुम्दिड् निड्वाऱ् नु थुम्, मिड्सो इड्धाःड्, मिमिदिड्, नु नारा फोःमा सुम्बोधासाबा चोःक्लो!”

13 हेक्क्याड् इङ्गाऱ् साङ्ग्राम्पेदाड्बा, इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा नु इक्सादिड् खाम्बेःक् सिगाड्बा, हेक्क्याड् वाहड्डोबा केरेक् पाथुड्साहाऱ् अक्खेलऱरिक् साम्मेलोरेबा खेप्सुड्लो, “हाड्युकनाओ केयुड्बान् नु मेल्लुकसाःल्ले कुनारा फोःमान्, मिड्सो इड्धाःड्, मिमिदिड् नु मुक्साम् सदादिड् सदादिड् पोःड्लरो!”

14 हेक्क्याड् लिसि कुहिड्वेत् पाथुड्साहाऱ् रे “आमेन्” मेबाःत्तु, हेक्क्याड् तुम्लाम्लोःबाहाऱ् रे साम्बोःन् मेभन्छिड्डाड् निड्वाऱ्फुमाड्डिन् नु मेल्लुकसाःन् सेवा मेजोगुसिरो ॥

6

थिक्सिगेःक्पा एःप्साप्-थड् केनाःम्बा

1 हेक्क्याड् इङ्गाऱ् मेल्लुकसाःल्ले नुसि एःप्साप्पो थिक्सिगेःक्पा एःप्साप्पिन् फाःक्खुबा निःसुड्, हेक्क्याड् लिसि कुहिड्वेत् पाथुड्साहाऱ्ओ थिक्सिगेःक्पाल्ले ताड्साक्पेन्केलोःड्बा इक्लाओ “फेरेऱ्” पाःत्तुबा खेप्सुड् ॥ 2 हेक्क्याड् फःदाड्बा अन्धिक् निःसुड् ॥ खेन् अन् केयुक्पाल्ले कुहुक्को लतछा लिधिक् कत्तु, हेक्क्याड् खेन् तिचःधिक् मेबिरुआड् थड् केनाःम्बा कुइसिःक् काक् नाःम्मासि फाऱ्आड् खुनेऱ् थासिड्लो ॥

निसिगेःक्पा एःप्साप्-इक्साओ थड्

3 हेक्क्याड् मेल्लुकसाःल्ले निसिगेःक्पा एःप्साप्पिन् फाःक्खुल्ले निसिगेःक्पा कुहिड्वेत् पाथुड्साःल्ले “फेरेऱ्” पाःत्तुबा खेप्सुड् ॥ 4 हेक्क्याड् हेःत्ताड्बा वेऱ्स्मा अन्धिक् लःनदे फेरे हेक्क्याड् मेन्छाम् याप्मिहाऱ् मेसेत्छिड्ल फाऱ्आड् अन् केयुक्पेन्इक्सादिड् खाम्बेःक्मोलाम् सनारुड्डिन् खेप्मादेःमा मुक्साम् मेबिरु ॥ हेक्क्याड् यम्बा ताभेधिक्काड् खेन् मेबिरु ॥

सुम्सिगेःक्पा एःप्साप्-इक्साओबा साक्

5 हेक्क्याड् मेल्लुकसाःल्ले सुम्सिगेःक्पा एःप्साप्पिन् फाःक्खुल्ले सुम्सिगेःक्पा पाथुड्साःल्ले “फेरेऱ्” पाःत्तुबा खेप्सुड् ॥ हेक्क्याड् माक्ताड्बा अन्धिक् निःसुड्, हेक्क्याड् खेन् अन् केयुक्पाल्ले कुहुक्को तेन्दुरिधिक् कत्तु ॥ 6 हेक्क्याड् खेप्मो लिसि कुहिड्वेत् पाथुड्साहाऱ्ओलाम् अक्खे केलऱ्बा इक्लाधिक्खेप्सुड्, “थिक् येन्बा नाम्याक् किलो थिक् मासि हेक्क्याड् थिक् येन्बा नाम्याक् किलो सुम्सि हःक्सिः पोःड्लो ॥ कर जैतुन निःड्गेःन् नु चेल्लेक्सेऱ् थिःन् फेत्मेलाःनदेनेऱ्ओ ॥”

लिसिगेःक्पा एःप्साप्-इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा सिःमेन्

7 हेक्क्याड् मेल्लुकसाःल्ले लिसिगेःक्पा एःप्साप्पिन् फाःक्खुल्ले लिसिगेःक्पा कुहिड्वेत् पाथुड्साःल्ले “फेरेऱ्” पाःत्तुबा खेप्सुड् ॥ 8 हेक्क्याड् इङ्गाऱ् अम्दाड्बा अन्निन् खेप्मो निःसुड्लो ॥ खेन् अन् केयुक्पाल्ले कुमिड्ग “सिःमेन्” वये ॥ हेक्क्याड् खेमायड्सड्डोबा केसिःबाहाऱ् रे खुनेऱ् मेदिम्दुरो ॥ इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा कुलक् लिसिओ कुलक् थिक् मेन्छाम् याप्मिहाऱ् थड्, साक्, तुक्मा नु ताम्भुड् थक्साहाऱ्लाम् सेप्मासि फाऱ्आड् खेड्हाऱ् युक् मेबिरुसिरो ॥

डसिगेःक्पा एःप्साप्-रुमेहाऱ् रे मेजोगुबा पेलि

9 हेक्क्याड् मेल्लुकसाःल्ले डसिगेःक्पा एःप्साप्पिन् फाःक्खुल्ले निड्वाऱ्फु पाःन्जाक्किन् नु येसुरे कुयाःम्बेओ मेबाःत्तुबा पाःन्नो नसाःन्साबा मेजोगेबाल्ले चोगुल्ले मेसेरुसिबा मेन्छाम् याप्मिहाऱ् रे खुनिऱ् याम्साम्हाऱ् इङ्गाऱ् लेत्तिड्तोःम्मादेन्निन्नल्ले कुसिगाड् निःसुड्सिड्लो ॥ 10 खेड्हाऱ् अक्खेलऱरिक् यम्बा इक्लाओ मेअःक्ते, “सेसे नु सेक्खाबा मुक्साम्दाड्बाए, खेनेऱ् याप्मि

केसेपूपा इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा मेन्छाम् यापमिहाङ् आप्फाल्ले खासेन् केलोःन्दुसिआङ् खुमदिङ् केबिरुसिबाबे?” 11 खेङ्हाङ् काक् फःदाङ्बा तेःत् मेबिरुसि ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाङ् हेक्केए सेपूमा केबोःङ्बा वेङ् सेवारोबाहाङ् हेक्क्याङ् फुङ्नुसाङ् नेङ्नुसाङ्हाङ् मेन्छेत्छिङ्डे थारिक् हाङ्घेममेङ् फाङ्आङ् मेमेत्तुसिरो ॥

तुक्सिगेःकपा एःप्साप्-सिमिक्लुङ्डो मुदोःङ् खादोःङ्

12 आल्ल मेल्लुकसाःल्ले तुक्सिगेःकपा एःप्साप्पिन् फाःक्खुबा निःसुङ् ॥ हेक्क्याङ् पयम् यम्बा लुपलि थाङ्, नाम्मिन्नाङ् माक्थक्तेआङ् माक्ताङ्बा पोःक्खे, लाःबान्नाङ् माक्खिङ् कुइसिःक् हेःत्ताङ्बा पोःक्खे पे, 13 हेक्क्याङ् पःत्छेङ्बुङ्मान् सुरित्माल्ले साङ्गिक् वाःन्दुल्ले मेन्दुम्मनाबा पःत्छेङ्हाङ् मक्थाबा कुइसिःक् यरिक् खेःम्सिक्पाहाङ् इक्सादिङ् खाम्बेःकमो ताङ्साक्पोलाम् मक्मेध्येरो ॥ 14 हेक्क्याङ् ताङ्साक्पेन्नाङ् सापक्कित्तिन् कुइसिःक् कित्छिङ्डाङ् चत्छिङ् पेरो ॥ काक् कोःक्मा फाङ्जङ्हाङ् नु वागप्खाम्हाङ् मेघेत्छिङ् मेबेरो ॥ 15 हेक्क्याङ् इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा हाङ्हाङ्, हाङ्गुक्पाहाङ्, थक्लिहाङ्हाङ्, याङ्साकुन्धेसाबाहाङ्, केधुम्बा मुक्केगुबाहाङ्, हेक्क्याङ् काक् योःक्पाहाङ् नु चोःक्युम्भोबाहाङ् केरेक् कोःक्माओबा फुक्कुहाङ् नु याक्केःक्हाङ्ओ मेजिङ्सिङ्लो ॥ 16 खेङ्हाङ्गे कोःक्माहाङ् नु लुङ्हाङ् अक्खे मेमेत्तुरो, “आनिगे सम्दाङ् मक्थ्येङ्आङ् हाङ्गुक्नाओ केयुङ्बान् हेक्क्याङ् मेल्लुकसाःल्ले कुसिक्केन्लाम्बा यापमि आधेःक्तेङ् आजिक्खेङ्ओ! 17 थेआङ्भेल्ले कप्पो खुन्छिङ् किप्पा केघुःबा सिक् पोःक्माल्लेन् यम्बा येन् त्येआङ् वाङ् ॥ हाःत्ले खेन् थःप्पा सुक्तुबे?”

7

निङ्वाङ्फुमाङ्डिल्ले कुएःप्साप् केगप्पा मनाहाङ्

1 कन् एगाङ् इङ्गाङ् इक्सादिङ् खाम्बेःकमाल्ले लिसि कुसुक्पो केयेप्पा लिसि माङ्लाङ्बाहाङ्गे खाम्बेःकमो, वाहङ्डो, सिङ्बुङ्हाङ्ओ सुरित् केजङ् मेहुनेन्ल फाङ्आङ् लिसि पिसाङ्लाम् सुरित् केजङ्डिन् मेधेःक्तुबा निःसुङ् ॥ 2 हेक्क्याङ् आजुनि निङ्वाङ्फुमाङ्डिल्ले कुएःप्साप्केबङ्बा वेङ्स्मा माङ्लाङ्बाधिक् नाम्गेन् पिसाङ्लाम् थाङ्बा निःसुङ् ॥ खेल्ले खेन् खाम्बेःकमान् नु वाहङ्डिन् फेत्लाःम्मा युक् केघोःबा लिसि माङ्लाङ्बाहाङ् यम्बा इक्लाओ मेत्तुसि, 3 “आनिङ् निङ्वाङ्फुमाङ्डिल्ले कुसेवारोबाहाङ्गे खुनिङ् तोवाबाओ आनिगे एःप्साप् मेन्युक्के थारिक् खिनिङ् खाम्बेःकमान्, वाहङ्डिन्, सिङ्बुङ्हाङ् थेआङ् फेत्मेलाःन्देम्मिन्नेङ्ओ ॥”

4 हेक्क्याङ् खुनिङ् तोवाबाओ एःप्साप् मेयुक्तुसिबाहाङ् मेनिःरुसिबा खेप्सुङ् ॥ काक् इसाइलबा सुवाङ्हाङ्गोलाम् लाङ्गेन्छिङ्धिकाङ् हेन्छिङ् लि-लि (१,४४,०००) मेवयेरो-

- 5 यहुदा सुवाङ्लाम् हेन्छिङ् थिक्-नेत् (१२०००),
 रुबेन सुवाङ्लाम् हेन्छिङ् थिक्-नेत् (१२०००),
 गाद सुवाङ्लाम् हेन्छिङ् थिक्-नेत् (१२०००),
 6 आसेर सुवाङ्लाम् हेन्छिङ् थिक्-नेत् (१२०००),
 नाप्तालि सुवाङ्लाम् हेन्छिङ् थिक्-नेत् (१२०००),
 मनस्से सुवाङ्लाम् हेन्छिङ् थिक्-नेत् (१२०००),
 7 सिमियोन सुवाङ्लाम् हेन्छिङ् थिक्-नेत् (१२०००),
 लेबि सुवाङ्लाम् हेन्छिङ् थिक्-नेत् (१२०००),
 इसाकार सुवाङ्लाम् हेन्छिङ् थिक्-नेत् (१२०००),
 8 जबुलुन सुवाङ्लाम् हेन्छिङ् थिक्-नेत् (१२०००),
 युसुफ सुवाङ्लाम् हेन्छिङ् थिक्-नेत् (१२०००), हेक्क्याङ्
 बेन्जामिन सुवाङ्लाम् हेन्छिङ् थिक्-नेत् (१२०००) ॥

काक् मेन्छाम् सुवाङ्हाङ्गे निङ्वाङ्फुमाङ्डिन् सेवा मेजोगुङ्

9 कन् एगाड् खेपमो आत्तात्तान्ने निःपमा सुक्मेन्देपमना मनाहाऱ्, केरेक् लाजेऱ्हाऱ्, केरेक् मेन्छाम् सुवाड्हाऱ्, हेक्क्याड् केरेक् पाःन्दाड्हाऱ्लाम्, हाड्युक्नाःन् नु मेल्लुक्साःल्ले कुदगि कब्रिड् मेयेबेबा निःसुड्सिड् ॥ खेड्हाऱ्रे फःदाड्बा तेःत् मेजाक्खुआड् खुनिऱ् हुक्को खेबक्सिड्डिल्ले कुबोराःक्हाऱ् मेबक्खुआड् मेयेबे ॥ 10 खेड्हाऱ् यम्बा इक्लाओ अक्खे लऱ्रिक् मेअःक्ते, “हाड्युक्नाओ केयुड्बा आनिऱ् निड्वाऱ्फुमाड्डिन् नु मेल्लुक्साःल्ले खुन्छिऱ् मनाहाऱ् ताड्सेःपमा मुक्साम् कत्छुऱ्रो ॥” 11 हेक्क्याड् हाड्युक्नाःन्, तुम्लाम्लोःबाहाऱ् नु लिसि कुहिड्वेत् पाथुड्साहाऱ्रे खुनिऱ् कब्रिड् केरेक् माड्लाड्बाहाऱ् मेयेबेआड् हाड्युक्नाःल्ले कुदगि साम्बोःन् मेभन्छिड्ल निड्वाऱ्फुमाड्डिन् अक्खेलऱ्रिक् सेवा मेजोगुरो, 12 “आमेन्! नारा फोःमान्, मिमिदिड्डिन्, सिक्कुम्दिड् निड्वाऱ्डिन्, नोगेन्निन्, इड्धाःड्डिन्, मुक्साम्मिन् नु थुम्मिन् सदादिड् नु सदादिड् आनिऱ् निड्वाऱ्फुमाड्डिल्लेन्नेरो ॥ आमेन्!”

13 हेक्क्याड् तुम्लाम्लोःबाधिक्ले इड्गाऱ् अक्खेलऱ्रिक् सेःन्दोःसाड् “कन् फःदाड्बा तेःत् केजाड्बाहाऱ् हाःत्छिबे? हेक्क्याड् आत्तोलाम् मेदयेबाबे?”

14 इड्गाऱ् खुनेऱ् नोगप् पिरुड्, “आदाड्बे, इड्गाऱ्ग मेनिःसुड्सिड्डिन्लो, खेनेऱ्ए केनिःसुऱ्रो ॥”

हेक्क्याड् खुनेऱ् अक्खे मेत्ताड्, “कन्हाऱ्ग पयम् यम्बा निड्घुम्लाम् केदाःबासिरो ॥ कड्हाऱ्रे मेल्लुक्साःल्ले कुमाक्खिऱ्ओ खुनिऱ् तेःत् चाड्हाऱ् वामेहपुत्तुआड् फःदाड्बा मेजोगुआड् मेवाऱ्रो ॥”
15 खेल्ले चोगुल्लेए कड्हाऱ्ग हाड्युक्नाओ केयुड्बा निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले कुदगि मेयेपुआड् सेन्दिक् लेन्दिक् कुहिम्मो सेवा मेजोगुरो ॥ हेक्क्याड् हाड्युक्नाओ केयुड्बान् खुनिऱ्नु वाऱ्आड् कम्ब्राड् मेत्तुसिऱ्रो ॥ 16 कड्हाऱ् याम्मो आप्फाल्लेआड् सेत्लाःकमा नु आड्गुगेन् वामिःमाल्ले मेदरुसिन्लो ॥ हेक्क्याड् नाम्साड्डिल्लेआड् सेःपमाआड् मेसेःपुत्तुसिन्, येम्माआड् मेयेमदुसिन्लो ॥ 17 थेआड्भेल्ले हाड्युक्ना लुम्मो केवाऱ्बा मेल्लुक्साःल्ले कड्हाऱ् कमुसिऱ्, खुनेऱ् नेत्तिगेन् हिड्मन् केबिबा वाबुन्नो लाम्लोसुसिरो ॥ हेक्क्याड् निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले खुनिऱ् मिक्वाःन् तुगु पिरुसिऱ्रो ॥”

8

नुसिगेःक्पा एःप्साप्

1 हेक्क्याड् मेल्लुक्साःल्ले नुसिगेःक्पा एःप्साप्पिन् फाःक्खुल्ले साड्ग्राम्पेदाड्डो कुमुक् कुभ्रेःड् थारिक् चिजि येम्येम् पोःक्खे ॥ 2 हेक्क्याड् निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले कुदगि केयेपुआड् नुसि माड्लाड्बाहाऱ् निःसुड्सिड् ॥ खेड्हाऱ् नुसि थुत्थुरिःपुपाहाऱ् मेबिरुसिरो ॥ 3 हेक्क्याड् साम्म्याड्साड्तेरेड्केबड्बा वेऱ्स्मा माड्लाड्बान् तयेआड् लेत्तिड्तोःम्मादेनिल्ले कुबेसाड् येम्सिड्लो ॥ केरेक् निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले सेसे कुयाप्मिहाऱ्रे खुनिऱ् तुवाःन्नु तोःम्मा फाऱ्आड् हाड्युक्नाःल्ले कुदगिबा साम्म्याड् लेत्तिड्तोःम्मादेन्नो साड्सिड् हाःम्मा फाऱ्आड् यरिक् साड्सिड् मेबिरुसिरो ॥ 4 हेक्क्याड् साड्सिड् मिःक्खुःन् नु निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले सेसे कुयाप्मिहाऱ्रे मेजोगुबा तुवाःन् सोरिक् माड्लाड्बाल्ले कुहुक्कोलाम् निड्वाऱ्फुमाड्डो थाःड् केरेरो ॥ 5 हेक्क्याड् खेन् माड्लाड्बाल्ले साड्तेरेड्डिन् याड्सिड्डाड् लेत्तिड्तोःम्मादेन्नोबा मिघाःड्डिन् साड्तेरेड्डो केःत्तु, हेक्क्याड् इक्सादिड् खाम्बेःकमो लापुफुसु थाःसुरो ॥ हेक्क्याड् खेपमो साःम्भे लेक्ते, ताड्साक्पेन्खेरेड् घुरुड् लऱ्रिक् लोःक्खु, हेक्क्याड् लुपुलि थाड्रो ॥

तगिस्मा लिसि थुत्थुरिःपुपाहाऱ्

6 हेक्क्याड् नुसि माड्लाड्बाहाऱ्रे नुसि थुत्थुरिःपुपाहाऱ् मुःपमा फाऱ्आड् यारिप् मेजोगुरो ॥

7 हेक्क्याड् थिक्सिगेःक्पा माड्लाड्बाल्ले कुधुत्थुरिःपुपेन्मुःतुल्ले माक्खिऱ्नु केभुत्छिड्बा फःन् नु मिःन्डिक्सादिड् खाम्बेःकमो इक्सिड्ल थाःमा हेःक्तेरो ॥ हेक्क्याड् कुलक् सुम्सिओ कुसुक्वा थिक् इक्सादिड् खाम्बेःकमान् नु कुलक् सुम्सिओ कुसुक्वा थिक् सिड्बुड्हाऱ्, हेक्क्याड् काक् सरेःत्क्याःपुपा याःन्हाऱ् मिदिगेबेरो ॥

* 7:14 फःदाड्बा फाऱ्डिन् खेड्हाऱ्रे खुनिऱ् लायोहाऱ् लेपुमि पोःक्खेआड् साम्योनिबा नु सेसे साड्साड् मेबोःक्खे ॥

8 हेक्क्याड् निसिगेःक्पा माड्लाड्बाल्ले कुधुत्थुरिःप्पेन्मुःतुल्ले मि केदिःप्पार केबप्पा यम् यम्बा कोःक्मा हेक्तड्बान् वाहड्डो लाप्फुसिड्लो ॥ हेक्क्याड् कुलक् सुम्सिओ कुसुक्वा थिक् वाहड्डिन्माक्खिः पोःक्खे पेरो ॥ 9 हेक्क्याड् कुलक् सुम्सिओ कुसुक्वा थिक् वाहड्डो केयाक्पा कुहिड्वेत् पाथुड्साहाः मेस्ये, हेक्क्याड् खेप्पोबा कुलक् सुम्सिओ कुसुक्वा थिक् वालाधाहाःआड् मेयेरे मेबेरो ॥

10 हेक्क्याड् सुम्सिगेःक्पा माड्लाड्बाल्ले कुधुत्थुरिःप्पेन्मुःतुल्ले ताड्साक्पोलाम् यम्बा खेःम्सिक्पान् केदिःप्पा तियालो कुइसिःक् कुलक् सुम्सिओ कुसुक्वा थिक् यड्घड् नु वाबुन्हाःओ मक्थ्येरो ॥ 11 खेन् खेःम्सिक्पाल्ले कुमिड्ग “पधिःक् केधिःक्पा” वये ॥ खेल्ले कुलक् सुम्सिओ कुसुक्वा थिक् च्वाःत्तिन् केधिःक्पा चोगु, हेक्क्याड् खेन् च्वाःत्तिन् मेधुडुआड् यरिक् मेन्छाम् याप्मिहाः मेस्येरो ॥

12 आल्ल लिसिगेःक्पा माड्लाड्बाल्ले कुधुत्थुरिःप्पेन्मुःतुल्ले नाम्, लाबा, नु खेःम्सिक्पाहाः कुलक् सुम्सिओ कुसुक्वा थिक् याड्घुआड् खेड्हाःरे कुलक् सुम्सिओ कुसुक्वा थिक् ओःत्तिःन् मयेरो ॥ हेक्क्याड् लेन्दिक् नु सेन्दिक्लेन्नाड् कुलक् सुम्सिओ कुसुक्वा थिक् खादामेरो ॥

13 हेक्क्याड् इड्गाः थाःड् ओमेत्तुड्डिल्ले ताड्साक्पो केबेबार केबप्पा मुयाधिक् यम्बा इक्लाओ अक्खेलःरिक् अःक्तेबा खेप्सुड्लो, “इक्सादिड् खाम्बेःक्मो केवाःबाहाःओ तुक्खे, तुक्खे, तुक्खेरो, थेआड्भेल्ले आल्ल वेःस्मा सुम्सि माड्लाड्बाहाःरे खुनिः थुत्थुरिःप्पेन्मुःप्पा येम् त्येआड् वाःरो ॥”

9

डासिगेःक्पा थुत्थुरिःप्पा

1 हेक्क्याड् डासिगेःक्पा माड्लाड्बाल्ले कुधुत्थुरिःप्पेन्मुःतुल्ले ताड्साक्पोलाम् इक्सादिड् खाम्बेःक्मो मक्केधाःबा खेःम्सिक्पाधिक् निःसुड्लो ॥ खेन् खेःम्सिक्पेन्कुद्रोःम् मेःन्नेबा लुम्बाःतोबा तिमिक्किन् मेबिरु ॥ 2 खेन् खेःम्सिक्पाल्ले कुद्रोःम् मेःन्नेबा लुम्बाःत्तिन् हनुदुल्ले खेप्पोलाम् आत्तात्तान्ने यम्बा मिहाःतुलुड्डोलाम् केलःम्बा कुइसिःक् मिःक्खुःन् थाडे, हेक्क्याड्ताड्साक्पेन्सिदेप् तेप्तुआड् नाम्मिन् इःप्तुदेःसुरो ॥ 3 हेक्क्याड् मिःक्खुओलाम् निःड्घुःक्वाहाः मेलःन्देआड् खाम्बेःक्मो मेजुक्ते, हेक्क्याड् खेड्हाः ताड्साक्खेबक्पाहाःरे हेक्के सिकमा मुक् मेबिरुसिरो ॥ 4 खेड्हाः याःन् पोःक्लाहाः, सिड्बुड्हाः फेत्लाःममा मेःन्, कर खुनिः तोवाबो निड्वाःफुमाड् एःप्साप् मेम्बपमनाबा मेन्छाम् याप्मिहाःरक् तुक्खे चाःत्तेम्सिममेः मेमेत्तुसिरो ॥ 5 खेड्हाः मेन्छाम् याप्मिहाः मेसेरेम्सिमिन्नेः कर ला डासि थारिक् तुक्खे चाःत्तेम्सिममेः केलःबा इड्जाःड् मेबिरुसि ॥ हेक्क्याड् खेन् मनाहाःरे खुनिः तुक्खेःड्ग ताड्साक्खेबक्पाल्ले आसिक्किल्ले तुक्पा हेक्तड्बा वयेरो ॥ 6 खेन् येन्हाःओ मेन्छाम् याप्मिहाःरे सिःमेन् मेगोःत्तु, कर मेड्घोःसुन्लो ॥ हेक्क्याड् सिःमा निड्वाः मेजोगुसाड् मेन्छिःनेन्लो ॥ 7 खेन् निःड्घुःक्वाहाःग थड्डो यारिप् चोःक्मनाबा अन् कुइसिःक् निःमेधाबेरो ॥ खेड्हाःरे खुनिः थेगेःक्को साम्म्याड् तिचः हेक्तड्बान् मेधुःक्खुआड् पतछे, हेक्क्याड् खुनिः नाराःड्ग मेन्छाम् याप्मिरेन् कुइसिःक् चोगेरो ॥ 8 खेड्हाःरे खुनिः थेगेःक्ड्ःड्ग मेन्छुमाःरेन् हेक्के केःम्बा चोगे ॥ हेक्क्याड् खेड्हाःरे खुनिः हाबोःहाःग थेरिड्बाल्ले कुहाबोः हेक्के लःरेरो ॥ 9 खेड्हाःरे खुनिः सड्बेःमो फेन्जेः सेःप्चाड् मेजाक्खु ॥ हेक्क्याड् खेड्हाःरे खुनिः लाप्पिड्ग थड्डो अन्लाहाः केःउःड्बाआड्केलोःक्पा कुइसिःक् सःक्तेरो ॥ 10 खेड्हाःरे खुनिः मेःड्ग ताड्साक्खेबक्पाल्ले कुमे कुइसिःक् चोगे, हेक्क्याड् खुनिः मेःल्ले ला डासि थारिक् मेन्छाम् याप्मिहाः तुक्खे चाःप्मासि मुक्साम् मेगत्तु ॥ 11 खुनिः हाड्डिड्ग कुद्रोःम् मेःन्नेबा लुम्बाःत्तिल्ले कुमाड्लाड्बान् वयेरो ॥ खेल्ले कुमिड्ग हिब्रु पाःन्दाड्डो अब्बादोन नु ग्रिक् पाःन्दाड्डो अपोल्लियोन्लो (कड्हाःरे कुबेःड्ग “केमेड्बा” पोःड्लो) ॥ 12 खेन् थिक्सिगेःक्पा इनोगेन् तुक्खेःड्ग पेरो ॥ कर ओमेत्तेम्मेःओ, वेःस्मा नेत्छि इनोगेन् तुक्खेहाः ताःमा केबोःड्बा वाःरो ॥

तुक्सिगेःकपा थुत्थुरिःपपा

13 हेक्क्याड् तुक्सिगेःकपा माड्लाड्बाल्ले कुधुत्थुरिःपपेनमुःतुल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुदगिबा साम्म्याड् लेत्तिड्तोःममादेन्निल्ले लिसि कुसुकपो केबपपा हासमसम्बाओनु इक्लाधिक लःन्देबा खेप्सुड् ॥ 14 खेन् इक्लाःल्ले अक्खेलरिक् खेन् थुत्थुरिःपपा केगपपा तुक्सिगेःकपा माड्लाड्बान् मेत्तु, “पयम् यम्बा युफ्रेतिस वाहड्डो इधेःड्मनासिबा लिसि माड्लाड्बाहाः लेःसेः ॥” 15 हेक्केलरिक् बा कन् तड्बे, ला, येन्, नु कुमुक्ले लागि यारिप् मेबोःक्खेआड् केवाःबा खेन् लिसि माड्लाड्बाहाः कुसुक्वा थिक् मेन्छाम् यापमिहाः सेपमासि फाःआड् मेलेरुसिरो ॥ 16 हेक्क्याड् खेड्हाःरे खुनिः अन् केयुक्पा थक्सुबाहाः युड्सिड् नेत्छि (२०,००,००,०००) मेवयेबा खुनिः खानिःत्तिन् खेप्सुड्लो ॥

17 इड्गाः निःसुड्बा सुफोओ अन्हाः नु अन् केयुक्पाहाः अक्तड्बा मेजोगे-खेड्हाःरे खुनिः सड्बेः सेःपचाड्डिन् मि हेक्के हेःत्ताड्बा, कुभिड्लुड् हेक्के फिड्दाड्बा नु कान्धाक् हेक्के अम्दाड्बा चोगेरो ॥ हेक्क्याड् अन्हाःरे खुनिः थेगेःक्पाड्ग थेरिड्बाल्लेन् कुइसिःक् चोगे, हेक्क्याड् खेड्हाःरे खुनिः मुराओलाम् मि, मिःक्खुः नु कान्धाक्किन् लःन्देरो ॥ 18 इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा कुलक् सुम्सिओ कुलक् थिक् मेन्छाम् यापमिहाः कन् अन्हाःरे खुनिः मुराहाःओलाम् केलःम्बा मि, मिःक्खुः नु कान्धाक्लेन् सुम्सि मिन्देःओलाम् मेस्येरो ॥ 19 अन्हाःरे खुनिः मुक्साम्मिड्ग खुनिः मुराहाःओ नु मेहाःओ पत्छेरो ॥ खुनिः मेहाःग असेःक्पा कुइसिःक् कुधेगेःक् केबपपा चोगेरो ॥ खेन् थेगेःक्हाःरे मेन्छाम् यापमिहाः खाःम्मासि मुक्साम् मेगत्तुरो ॥

20 हेक्क्याड् कन् मिन्देःलाम् मेन्छिःमना वेः मनाहाः आबाडे मेजोगुबा फेन् याःम्बक्कोलाम् मेन्हिन्देन्लो ॥ आल्लसाड् खेड्हाःरे फेन्साम्हाः नु मेम्बाःपमना, मेन्निःमना हेक्क्याड् लाड्मेड्धेःक्मना साम्म्याड्, युप्पा, थथनाबा, लुड् नु सिड्डिल्लेन्नावाड्त्लाहाः सेवा चोःक्मा मेल्लेरुन्लो ॥ 21 हेक्क्याड् खेड्हाः मना सेपमा, कित्चाक् चोःक्मा, याम्बोःपमा नु खुःम्मालाम् मेन्हिन्देन्लो ॥

10

माड्लाड्बानु चुक्सा सापकित्तिन्

1 हेक्क्याड् इड्गाः वेः मुक्साम्दाड्बा माड्लाड्बाधिक साड्ग्राम्पेदाड्लाम् येःर पत्छेबा निःसुड् ॥ खेन् खापमिःतिल्ले पन्छिड्डाड् वये, कुधेगेःक् सम्दाड्ग नाम्धिड्गोःन् पत्छे, खुनेः कुनाराःड्ग नाम्मिन् हेक्के मिक्केजेम्बा चोगे, हेक्क्याड् कुलाड्हाःग मि केदिःपपा सित्लाड् कुइसिःक् चोगेरो ॥ 2 खेल्ले कुहुक्को चुक्सा फाःड्मनाबा सापकित्थिक् कत्तु ॥ खेल्ले कुजुप्साड् लाड्डिल्ले वाहड्डो नु कुभेन्छाड् लाड्डिल्ले खाम्बेःक्मो तोःरुआड् येबेरो ॥ 3 हेक्क्याड् खेन् माड्लाड्बान् थेरिड्बान् हुःक्तेबा कुइसिःक्के यम्बा इक्लाओ अःक्तेरो ॥ खुनेः अःक्तेल्ले ताड्साक्पेन्नुसिलेड् लोःक्खुरो ॥

4 हेक्क्याड् इड्गाः खेन् ताड्साक्पा केलोःड्बाल्ले कुबाःन्निन् सापमाए इःत्तुड्डाड् पत्छाड्, कर साड्ग्राम्पेदाड्लाम् खेन् नुसि खेरेड् घुरुड् केलःबाल्ले कुबाःन्निन् मेसापतेन्नेः, कर खेड्हाः माःरेआड् कतेःओ केलःबा इक्लाधिक खेप्सुड् ॥ 5 हेक्क्याड् इड्गाः निःसुड्बा खेन् वाहड्डो नु खाम्बेःक्मो केयेपपा माड्लाड्बाल्ले कुजुप्साड् हुक्किन् साड्ग्राम्पेदाड् लेपमाड् फोःक्खुर ॥ 6 साड्ग्राम्पेदाड्, इक्सादिड् खाम्बेःक् नु वाहड् हेक्क्याड् खेपमो केवाःबा काक् पाःन्हाःरेन् नावागेन् चड्ःत् केनेबा सदादिड् कुहिड्वेत् केवाःबा निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमिड्डो माड्हेक्सिड्लो ॥ खेन् माड्लाड्बाल्ले पाःत्तु, “आल्ल खेन् येम्मिन् ताःमा यरिक् होःप्लो, 7 कर नुसिगेःकपा माड्लाड्बाल्ले कुधुत्थुरिःपपेनमुःतुल्ले माड्निड्वाःपान् केबाःपपा* कुसेवारोबाहाः तगि इड्भन् चोगुसिबा कुइसिःक् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसिबिः पाःन्हाः केत्लो ॥”

* 10:7 माड्निड्वाःपान् केबाःपपान्-खुनेः निड्वाःफुमाड्बाल्ले इड्घड् केबाःपपा मनारो ॥ कुभा येम्मो ताःन्दि केबोःड्बा पाःन्नाड् खुनेः पाःत्तुरो ॥

8 हेक्क्याड् साङ्ग्रामपेदाङ्गलाम् खेप्सुडबा इक्लाःल्ले याम्मो अक्खे मेत्ताड्, “पेगेऱ्आड् खेन् वाहङ्गो नु खाम्बेःकमो केयेप्पा माङ्गलाइङ्गबाल्ले कुहुक्को कत्तुबा खेन् केबाःङ्गबा साप्कित्तिन् ताःक्तेऱ् ॥”

9 हेक्क्याड् इङ्गाऱ्आड् खेन् माङ्गलाइङ्गबाल्लो पेगाङ्गडाड् खेन् चुक्सा साप्कित्तिन् नाःकत्तुड् ॥ खेल्ले मेत्ताड्, “क्वे! कन् ताःक्तेऱ्आड् च्येऱ्, कन् केजःल्ले केमुराओ सक्वाघु हेक्के पलिम्लिमसाड् केसाप्पोःक्पो लाःत्ताड् पधिःक्खिःक्लो ॥” 10 हेक्क्याड् खेन् चुक्सा साप्कित्तिन् कुहुक्कोलाम् ताःकत्तुड्डाड् इङ्गाऱ् चाड् ॥ खेन् चाङ्गडिल्ले आमुराओ पलिम्लिमदे, कर आसाप्पोःक्पो लाःसेऱ्आड् पधिःक्खिःक्तेरो ॥ 11 हेक्क्याड् खुनेऱ् अक्खे मेत्ताड्, “खेनेऱ् यरिक् मनाहाऱ्, मेन्छाम् सुवाङ्गहाऱ्, यरिक् पाःन्दाङ्गहाऱ् नु हाङ्गहाऱ्रे खुनिऱ् याःम्बेओ याम्मो माङ्गनिङ्गवाऱ्पाःन् केबाःत्तुरे पोःङ्गलो ॥”

11

नेत्छि तोःन्दि केबिबाहाऱ्

1 हेक्क्याड् इङ्गाऱ् कुसिःक्मा सिङ्ग कुङ्गसिःक् तक्काःत्थिक् मेबिराङ्गडाड् अक्खे मेमेत्ताड्, “पेगेऱ्आड् निङ्गवाऱ्फु माङ्गहिम् नु लेत्तिङ्गतोःममादेन्निन् सिःक्तेऱ्, हेक्क्याड् खेप्पो सेवा केजोःक्पाहाऱ्आड् निरेसेऱ्ओ ॥ 2 कर हिम्लिल्ले लक्खुम्मिन् मेसिःक्तेन्नेऱ्ओ, थेआङ्गभेल्ले खेङ्ग केरेक् लाजेऱ्बा सुवाङ्गहाऱ् पिरेआड् वाऱ्रो ॥ खेङ्गहाऱ्रे खेऱ्यो ला लि-नेत् (४२) थारिक् सेसे येक्यक्किन् मेसरु मेलाःकत्तुऱ्रो ॥ 3 हेक्क्याड् इङ्गाऱ् नेत्छि आदोःन्दि केबिबाहाऱ् युक् पिरुङ्गसिङ्ग, हेक्क्याड् खेङ्गहाऱ्रे सगि तेःत्* चाङ्गसुआड् हेन्छिङ्गथिक् किप्नेत्छिआङ्गत्तुक्पोःङ्ग(१,२६०) येन् थारिक् माङ्गनिङ्गवाऱ्पाःन् पाःत्छिरो ॥”

4 खुन्छिङ्ग इक्सादिङ्ग खाम्बेःक् दाङ्गबाल्ले कुदगि केयेप्पा नेत्छि जैतुन सिङ्गबुङ्ग नु नेत्छि सेमियुङ्गदेन्सिरो ॥ 5 आत्तिन्हाऱ्रे खुन्छिङ्ग तुक्खे चाःप्मासि निङ्गवाऱ् मेजोगुऱ्, खेङ्गहाऱ्रे खुन्छिङ्ग मुराओलाम् केलःम्बा मिराःक्किल्ले खुन्छिङ्ग निङ्गमिहाऱ् लाबु सेरुसिऱ्रो ॥ अक्खेलारिक् खुन्छिङ्ग तुक्खे चाःप्मासि निङ्गवाऱ् केजोःक्पाहाऱ् सिःमाए पोःङ्गलो ॥ 6 खेङ्गहाऱ्रे माङ्गनिङ्गवाऱ्पाःन् पाःत्छुर थारिक् पाङ्गेन्दिङ्ग वाहित्तमान् मेधानेन्ल फाऱ्आड् तरःङ्गेन् ताङ्गसाक्पेन्सुप्पमा मुक्साम् कत्तुऱ्रो ॥ हेक्क्याड् यङ्गङ्ग नु वाहङ्गडिन् माक्खिऱ्ओ लेङ्गमा मुक्साम्माङ्ग कत्तुऱ्, याम्मो इक्सादिङ्ग खाम्बेःकमो खुन्छिङ्ग निङ्गवाऱ् हेक्केए काक् परिक्लेन् मिन्देऱ्हाऱ्आड् ताःप्मा सुक्सुऱ्रो ॥ 7 खुन्छिङ्ग तोःन्दि पिमा सुःत्छुआड् खेन् कुद्रोःम् मेःन्नेबा लुम्बाःत्तलाम् केलःम्बा खेन् थक्साःल्ले खुन्छिङ्गनु थङ्ग चोगुऱ्, हेक्क्याड् खेल्ले नेप्पमाङ्ग नाःन्दुसिऱ्आड् सेरुसिऱ्रो ॥ 8 हेक्क्याड् खेङ्गहाऱ्रे खुन्छिङ्ग थक्किङ्ग खेन् पयम् यम्बा येक्यक्किल्ले कुमाराम्मो नेसिरो ॥ खेप्पोए खुन्छिङ्ग दाङ्गबान् सिलाम्साक्कमा सिङ्गसम्दाङ्ग मेभोःन्दु मेसेरुआड् वयेरो ॥ खेन् येक्यक्किङ्ग सदोम येक्यक् नु मिस्र लाजेऱ् हेक्क्याड् ॥ 9 हेक्क्याड् येन् सुम्सिआड् लेन्जो थारिक् केरेक् मेन्छाम् सुवाङ्गहाऱ्, केरेक् पाःन्दाङ्गहाऱ्, हेक्क्याड् केरेक् लाजेऱ्हाऱ्लाम् मनाहाऱ्रे खुन्छिङ्ग चेहाऱ् ओमेमेत्तुसाङ्ग इप्पुङ्गो लुप्पमाग मेम्बाङ्गुन्छिन्लो ॥ 10 हेक्क्याड् खेङ्गहाऱ् स्येत्छिबाओ इक्सादिङ्ग खाम्बेःकमोबा मनाहाऱ्रे खुनिऱ् सिराऱ् थाङ्गडाड् मेसःत्तलो, हेक्क्याड् मिक्तोःक् मेबिसिङ्गलो, थेआङ्गभेल्ले खेन् नेप्पु माङ्गनिङ्गवाऱ्पाःन् केबाःप्पाहाऱ्रे इक्सादिङ्ग खाम्बेःकमो केवाऱ्बाहाऱ् सारिक्इन्नेगेन् तुक्खे चाःत्तेत्छुआड् वयेत्छिरो ॥ 11 कर येन् सुम्सिआड् लेन्जो एगाङ्ग खेङ्गहाऱ् नेप्पमाङ्गो नेत्तिगेन् हिङ्गमन् केबिबा निङ्गवाऱ्फुमाङ्गडिल्ले साःङ्गुगेन् कुसक्माःन्लाःसेऱ्आड् नेप्पमाङ्ग पोगेत्छिआड् येबेत्छिरो ॥ हेक्क्याड् खुन्छिङ्ग ओगेमेप्पार केबप्पा काक् मनाहाऱ् सारिक् मेगिसेरो ॥ 12 हेक्क्याड् साङ्ग्रामपेदाङ्गलाम् कत्थो थाङ्गेत्छेऱ् केलऱ्बा यम्बा इक्लाथिक् त्येआड् खुन्छिङ्ग निङ्गमिहाऱ्रे ओमेमेत्तुसिरे मेबत्छेल्लेसा थो खाप्पिःत्तो लाःसेत्छिरे साङ्ग्रामपेदाङ्गो पेसेत्छिरो ॥ 13 हेक्क्याड् आम्भा खेन् येम्मो पयम् यम्बा किप्मा केघुःबा लुप्लि थाङ्गेआड् खेन् येक्यक्किन् थिबोःङ्ग लक्

* 11:3 “सगि तेःत् चाङ्गमा” फाऱ्इङ्ग मेरिङ्ग चोःक्मनाबा मिक्सेःन्लो ॥

यरेल्ले हेन्छिड् नुसि (७०००) मनाहाऱ हदऱ मेस्येरो ॥ हेक्क्याड् मेन्छिःमना काक् मनाहाऱ सारिक् मेगिसेआड् साङ्ग्रामपेदाड्बा निड्वाऱफुमाड्डिन् मुक्साम्दाड्बा चोःक् फाऱआड् मिमिदिड् मेबिरुरो ॥

14 खेन् निसिगेःक्पा इनोगेन् तुक्खेःङ्ग पे, कर ओमेत्तेममेऱओ, सुम्सिगेःक्पा इनोगेन् तुक्खेःङ्ग हाराए तार पत्लो ॥

नुसिगेःक्पा थुत्थुरिःपपा

15 हेक्क्याड् नुसिगेःक्पा माड्लाड्बाल्ले कुधुत्थुरिःपपेन्मुःतुल्ले साङ्ग्रामपेदाड्डो यम्बा इक्लाहाऱ अक्खेलऱरिक् त्येरो, “काक् इक्सादिड् खाम्बेःक्मान् आनिऱ दाड्बा नु निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेःन्दुबा खिसतेल्ले कुहाड्जुम् पोःक्खेआड् वाऱरो ॥ हेक्क्याड् खुनेऱ चक्मेल्लऱए सदादिड् सदादिड् हाड् चोगुऱरो ॥” 16 हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुदगि आबाडे खुनिऱ हाड्युकनाओ केयुड्बा नेत्-लि (२४) तुम्लाम्लोःबाहाऱ साम्बोःन् मेभन्छिड्डाड् निड्वाऱफुमाड्डिन् सेवा मेजोगुऱ 17 अक्खे मेबाःतु,

“उनाहुरिआड्धोनु आल्लो थारिक्केवाऱबा मुक्साम्दाड्बा निड्वाऱफुमाड्डे, आनिगे नाजम्गेन् नोगेन् पिआसिगेऱरो, थेआड्भेल्ले आल्ल पयम् यम्बा केमुक्साम्मिन् केदाःक्तुआड् केवाऱ हेक्क्याड् हाड्युक चोःक्मा केहेःक्तुआड् केवाऱरो ॥

18 मेन्छाम् सुवाड्हाऱ खेनेऱनु खुनिऱ याःक्लेऱरेआड् वाऱ,

कर आल्ल खेनेऱ केसिक् पोःक्मा येम् केरेआड् वाऱ ॥ केसिःबाहाऱ खासेन् चोःक्मासि येम् त्येआड् वाऱ ॥

हेक्क्याड् खेनेऱनु केगिबा चुक्सा नु यम्बा, माड्निड्वाऱपाःन् केबाःपपा केसेवारोबाहाऱ हेक्क्याड् केसेसे मनाहाऱ हाड्सेम् पिमासि सुयेम् त्येआड् वाऱ ॥

आल्ल इक्सादिड् खाम्बेःक्मान् केमेड्बाहाऱ मेड्मासि येम्माड् त्येआड् वाऱरो ॥”

19 हेक्क्याड् साङ्ग्रामपेदाड्डो निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुहिमिन् हरेआड् खेन् सिगाड्बा माड्हुपिल्लेन् सन्दोःक्किन्नाड् निःधाबेरो ॥ हेक्क्याड् साःम्भे लेक्ते, ताड्साक्पेन्खेरेड् घुरुड् लऱरिक् लोःक्खु, लुपलि थाडे, हेक्क्याड् यम्ब्यम्बा फःन् थ्येरो ॥

12

मेन्छुमाऱ नु यम्बा हन्दगेःक्गेन् वासेरिःन्

1 हेक्क्याड् तरःड्दिड्ताड्साक्पो इड्गाऱ निड्वाऱ केमाबा मिक्सेःन् निःसुड्लो ॥ खेपमो चाड् चाड्मनाबा कुड्सिःक् नाम्मिन् केजाड्मा मेन्छुमाऱधिक् वयेरो ॥ खेल्ले कुलाड्भोसाड् लाबान् पत्छे हेक्क्याड् कुधेगेःक् समदाड् थिक्-नेत् खेःम्सिक्हाऱरेन् तिचः खुःक्खुआड् पत्छे ॥ 2 खेन् मेन्छुक्मा वये हेक्क्याड् कुसावाःम्मा येम्मिन् त्येबाल्ले सावाःन्दुड्डिल्ले तरुआड् यारैर वये ॥

3 हेक्क्याड् तरःड्दिड्ताड्साक्पो याम्मो इड्गाऱ वेऱस्मा निड्वाऱ केमाबा मिक्सेःन्धिक्काड् निःसुड्लो-खेपमो हेःत्केलऱबा नुसि कुधेगेःक् केबपपा पयम् यम्बा किप्मा केघुःबा हन्दगेःक्गेन् वासेरिःन्* वयेरो ॥ खेल्ले नुसि कुधेगेःक्हाऱओ नुसि तिचःहाऱ खुःक्खुआड् पत्छे ॥ खेल्ले थिबोःड् कुदाड्हाऱ युडेरो ॥ 4 खेल्ले कुमेःल्ले ताड्साक्पोबा कुलक् सुम्सिओ कुसुक्वा थिक् खेःम्सिक्हाऱ इक्सादिड् खाम्बेःक्मो यो सुःन्दु थाःसुसिरो ॥ हेक्क्याड् अडेःक्वाःन् सावाःन्दुल्ले लरुड्देःसुड् फाऱआड् मेन्छुमाऱड्ले कुदगि खेन् पेआड् येम्सिड्लो ॥ 5 खेन् मेन्छुमाऱड्ले इक्सादिड् खाम्बेःक्मो फेन्जेऱ तक्काःतिल्ले काक् मेन्छाम् सुवाड् समदाड् हाड् केजोःक्पा अडेःक्वासाःन् सावाःन्दु ॥ खेन् अडेःक्वाःन् सावाःन्छिड्नामेःन्ने निड्वाऱफुमाड्डो हेक्क्याड् कुहाड्युकनाओ थाःड् मेघेत्तु मेदेऱरुरो ॥ 6 हेक्क्याड् खेन् मेन्छुमाऱड्इन् हेन्छिड्थिक् किपनेत्छिआड्त्तुक्पोःड्(१,२६०) येन् थारिक् चा मेपमा फाऱआड् एःक्सादेन्नो निड्वाऱफुमाड्डिल्ले यारिप् चोगुबा तेन्नो खेत्छिड् पेरो ॥

* 12:3 हन्दगेःक्गेन् वासेरि-असेःक् कुड्सिःक् थक् नु हन्दगेःक्लेन् हेक्क्याड् कुधेःक् केबपपा आजाबा चोगे ॥

7 हेक्क्याड् साङ्ग्राम्पेदाड्डो पयम् यम्बा तेन्धड् पोःक्खेरो ॥ मिखाएल*हेक्क्याड्खेल्ले कुमाङ्गलाड्डबाहाऱे खेन् हन्दगेःक्गेन् वासेरिःन् हेक्क्याड् खेल्ले कुमाङ्गलाड्डबाहाऱनु थड् मेजोगुरो ॥ 8 कर खेन् हन्दगेःक्गेन् वासेरिःन् नु खेल्ले कुमाङ्गलाड्डबाहाऱ* थड्डो हारि मेदयेआड् खेड्डहाऱे साङ्ग्राम्पेदाड्डो खुनिऱ युड्डमा तेन्निन् मेमाःसु ॥ 9 कन् पयम् यम्बा हन्दगेःक्गेन् वासेरिःङ्ग उन्छोःन्बा असेःक्पेन्लो, खेड्डग इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबाहाऱ इड्डलेक् केमेप्पा माफेन्साम् इग्र सैतान मेमेत्तुरो ॥ खेड्डग कुमाङ्गलाड्डबाहाऱनु यो इक्सादिड् खाम्बेःक्मो लापफुसेरो ॥

10 हेक्क्याड् साङ्ग्राम्पेदाड्डो अकतड्डबा यम्बा इक्लाधिक् खेप्सुड्, “आल्ल निड्वाऱफुमाङ्गड्डिल्ले कुसेन्लप, कुमुक्साम्, कुहाङ्गुम् नु खुनेऱ सेःन्दुबा ख्रिस्तेल्ले कुयुक्किन् त्येआड् वाऱरो ॥ थेआड्डभेल्ले निड्वाऱफुमाङ्गड्डिल्ले कुदगि सेन्दिक् लेन्दिक् आनिऱ नसानिबा फुऱनुसाऱ नेऱनुसाऱहाऱ आप्तिक् केगुःप्पार केनेबान् यो इक्सादिड् खाम्बेःक्मो लापमेभुसु मेधासुरो ॥ 11 आनिऱ नसानिबा फुऱनुसाऱ नेऱनुसाऱहाऱरेग मेल्लुक्साःल्ले कुमाक्खिऱ नु खेड्डहाऱे इड्डमेभोःसुबा सेक्खाःल्ले खेन्माफेन्साम्मिन् मेनाःन्दुआड् मेवाऱरो ॥ हेक्क्याड् खेड्डहाऱग सिःमाआड् मेड्डगिसेन्लो ॥ 12 खेल्ले चोगुल्ले साङ्ग्राम्पेदाड्ड नु खेप्पो केवाऱबासे, सःत्तेममेऱओ! कर इक्सादिड् खाम्बेःक्मो नु वाहड्डो केवाऱबासे, खिनिऱग केजिःत्ति केस्येऱइरो, थेआड्डभेल्ले माफेन्साम्मिड्डग खिनिऱओ थ्येआड् वाऱरो ॥ खेल्ले साऱरिक् कुसिक्केन् पोगे, थेआड्डभेल्ले खेल्ले कुयेम्मिन् सुःल्लिक्लक् वाऱ फाऱआड्ड निड्वाऱ खोःसुआड्ड वाऱ ॥”

13 हेक्क्याड् हन्दगेःक्गेन् वासेरिःल्ले खुनेऱ इक्सादिड् खाम्बेःक्मो लापमेभुसाड्ड केलऱबा निड्वाऱ खोःसुआड्ड खेन् अडेःक्वासाः केगपमा मेन्छुमाऱइन् तुक्खे चाःतछे नाःपमा हेःक्तु ॥ 14 कर खेन् मेन्छुमाऱइन् हन्दगेःक्गेन् वासेरिःल्ले मेयाड्डुन्ल फाऱआड्ड एःक्सादेन्नो यारिप् चोःक्मनाबा चिड्डसिड्डमादेन्नो खेतछिड्डमा पेःक्मा सुक्ल फाऱआड्ड पयम् यम्बा नेत्छि मुया लापहाऱ मेबिरुरो ॥ खेप्पो तड्डबे सुम्सिआड्ड कुभ्रेःड्ड थारिक् खुनेऱ चा मेमेत्तुरो ॥ 15 खेन् हन्दगेःक्गेन् वासेरिःल्ले खेन् मेन्छुमाऱइन् च्वाःत्तिल्ले वादेःम्मा तेःमाआड्ड सेप्पा फाऱआड्ड यड्डघड्ड क्वाःप्पा च्वाःत्तिन् कुमुराओलाम् अःसु लःत्तुरो ॥ 16 कर इक्सादिड् खाम्बेःक्माल्ले खेन् हन्दगेःक्गेन् वासेरिःल्ले कुमुराओलाम् अःसु लःत्तुबा यड्डघड्डिन् काक् लरुदेःसुआड्डखेन् मेन्छुमाऱइन् कुभाऱ पिरुरो ॥ 17 हेक्क्याड्ड खेन् हन्दगेःक्गेन् वासेरिःल्ले मेन्छुमाऱइन्नु साऱरिक् कुसिक् पोगेआड्ड निड्वाऱफुमाङ्गड्डिल्ले कुड्डजाःड्ड केनाःप्पा केड्डःप्पा नु येसुरे कुनिसाम् नसाःन् केजोःक्पा खेन् मेन्छुमाऱइल्ले वेऱ कुमुऱइदाड्डसाहाऱनु थड्ड चोगुरो ॥ 18 हेक्क्याड्ड खेन् हन्दगेःक्गेन् वासेरिःन् वाहड्डड्डिल्ले कुयाओ येम्सिड्डलो ॥

13

वाहड्डलाम् केलःम्बा किप्पा केघुःबा थक्सा

1 हेक्क्याड्ड इड्डगाऱ वाहड्डड्डोलाम् केलःम्बा किप्पा केघुःबा थक्साःन् निःसुड्डलो ॥ खेल्ले नुसि कुधेगेःक्हाऱओ थिबोःड्ड कुदाड्डहाऱ मेबतछे, हेक्क्याड्ड खेल्ले कुदाड्डहाऱओ थिबोःड्ड तिचःहाऱ खुःक्खुआड्ड पतछे ॥ खेल्ले केरेक् कुधेगेःक्को निड्वाऱफुमाङ्गड्डिल्ले कुदक्लेड्डवाओ माड्डचेऱया मिड्ड साप्तेआड्ड पतछे ॥ 2 खेन् किप्पा केघुःबा थक्साःङ्ग थक्केबा कुड्डसिःक् निःसुड्ड, कर खेल्ले कुलाड्डहाऱ माःऱयुबाल्लेन् नु कुमुराःङ्ग थेरिड्डबाल्लेन् हेक्क्याड्ड चोगुरो ॥ हन्दगेःक्गेन् वासेरिःल्ले खेन् किप्पा केघुःबा थक्साःन् आबाडे कुमुक्, कुहाड्डयुकनाःन् हेक्क्याड्ड पयम् यम्बा कुयुक्किन् पिरुरो ॥ 3 खेन् किप्पा केघुःबा थक्साःल्ले थिक् कुधेगेःक्पेन्सिःमालिड्डधोओ केरेऱ

* 12:7 मिखाएल-खुनेऱ माङ्गलाड्डबाहाऱरेन् लतछा लाम्लोःबारो ॥ मिखाएलेन् इसाड्डलेन् नुःरिक्काड्ड कम्ब्राड्ड केमेप्पा वये ॥ हेक्क्याड्डखेल्ले कुमाङ्गलाड्डबाहाऱरे खेन् हन्दगेःक्गेन् वासेरिःन् हेक्क्याड्ड खेल्ले कुमाङ्गलाड्डबाहाऱनु थड्ड मेजोगुरो ॥ * 12:8 हन्दगेःक्गेन् वासेरिःन् नु खेल्ले कुमाङ्गलाड्डबाहाऱ-हन्दगेःक्गेन् वासेरिःन् फाऱइन् माफेन्साम्लो ॥ खेन् लतछा माङ्गलाड्डबा वये, कर खेल्ले निड्वाऱफुमाङ्गड्डिल्ले कुदक्लेड्डवाओ बिफुयुड्ड चोगुआड्डनिड्वाऱफुमाङ्गड्डिल्ले खेन्साङ्ग्राम्पेदाड्डलाम्लापफुसु, हेक्क्याड्डखेन्माफेन्साम्लोःक्खे ॥ माफेन्साम्ले कुमाङ्गलाड्डबाहाऱग माफेन्साम्लेन्नु निड्वाऱफुमाङ्गड्डिल्ले कुदक्लेड्डवाओ पोगेबाओ कुबाःन् केयेम्बाहाऱरो ॥

थारिक् काःन्देआड् पत्छेबा निःदेत्ते, कर याड्सि खेन् केगाःम्बा याड्घेःक्किन् वेःत्तेरो ॥ हेक्क्याड् इक्सादिड् खाम्बेःकमोबा काक् मेन्छाम्गेन् याप्मिहाःरे खेन् मेनिःसुआड् खुनिः निड्वाः मयेर खेन् किप्मा केघुःबा थक्साःन् मेदिमदुरो ॥ 4 मनाहाःरे खेन् हन्दगेःक्गेन् वासेरिःन् सेवा मेजोगु, थेआड्भेल्ले खेल्ले कुयुक्किन् किप्मा केघुःबा थक्साःन् पिरुआड् वये, हेक्क्याड् खेड्हाःरे अक्खे मेबाःत्तुर सेवा मेजोगु, “कन् किप्मा केघुःबा थक्साःन् हेक्त्तड्बा हाःत् वाःबे? कन् किप्मा केघुःबा थक्साःन्नु थड् चोःक्मा केसुक्पा हाःत् वाःआड्बे?”

5 हेक्क्याड् खेन् किप्मा केघुःबा थक्साःन् आड्दिड् पाःन् नु निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुदक्लेड्वाओ ताप्फेःम्बा माड्चेःया पाःन्हाः पाःप्मा मेबाड्घुरो ॥ हेक्क्याड् लिःनेत् ला (४२) थारिक् कुबाःप्पाःत् चोःक्मा युक् खोःसुरो ॥ 6 हेक्क्याड् खेल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुदक्लेड्वाओ ताप्फेःम्बा माड्चेःया पाःन्हाः पाःत्तुर निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमिड् नु कुयुड्देन् हेक्क्याड् साड्ग्राम्पेदाड्डो केवाःबाहाःरे खुनिः चाःत्थि तेःसु पिरुसुरो ॥ 7 हेक्क्याड् खेन् थक्साःल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेसे कुमनाहाःरे खुनिः तक्लेड्वाओ थड् चोःक्माआड् नाःम्मासि युक् खोःसुरो ॥ हेक्क्याड् याम्मो खेन् थक्साःल्ले इक्सादिड् खाम्बेःकमोबा केरेक् मेन्छाम् सुवाड्हाः, केरेक् पाःन्दाड्हाः, हेक्क्याड् केरेक् लाजेःहाः सम्दाड् युक् चोःक्मा खोःसुरो ॥ 8 सेप्मनाबा मेल्लुकसाःल्ले कुहिड्मन्ले कुसाप्पन्नो इक्सादिड् खाम्बेःकमाल्लेन् नावागेन् चडःत् नेमानुःल्ले तगिए खुनिः मिड् मेन्छापपे केवाःबा इक्सादिड् खाम्बेःकमोबा केरेक्ले खेन् थक्साःन् सेवा मेजोगुरो ॥

9 आल्ल नुःरिक्काड् खेप्सेम्मेःआड् कुसिड्निःत्तेम्मेःओ! 10 पुड्लाहिम्मो थाःमा केबोःड्बान्, पुड्लाहिम्मो थाःः हेक्क्याड् ताभेलाम् सिःमा केबोःड्बान्, ताभेलाम्बाए सिःरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेसे कुमनाहाःरे इनोगेन् तुक्खेःन् नासि थःप्मा पोःड्डाड् नसाःन्साबा पोःड्माआड् वाःप्माए पोःड्लो ॥

खाम्बेःकमोलाम् केलःम्बा किप्मा केघुःबा थक्सा

11 हेक्क्याड् इड्गाः इक्सादिड् खाम्बेःकमोलाम् वेःस्मा किप्मा केघुःबा थक्साधिकलःन्दे थाडेबा निःसुड्लो ॥ खेल्ले थुःम्बाल्लेन् कुइसिःक् नेत्छि कुदाड् युडे, कर खेड्ग हन्दगेःक्गेन् वासेरिःन् कुइसिःक् पारेरो ॥ 12 खेल्ले थिक्सिगेःक्पा किप्मा केघुबा थक्साःल्ले काक् कुयुक्हाः ओगप् चोगुरो ॥ खेल्ले इक्सादिड् खाम्बेःकमोबा काक् मेन्छाम् याप्मिहाः सिःमालिड्धो थारिक् केगाःम्बाआड् केहिड्बा खेन् थिक्सिगेःक्पा किप्मा केघुबा थक्साःन् सेवा चोःक्मा पाड्घुसुरो ॥ 13 हेक्क्याड् खेल्लेग निड्वाः केमाबा याःम्बक्हाः चोगुआड् तरःड्दिड्ताड्साड्लाम् इक्सादिड् खाम्बेःकमो मनाहाःरे खुनिः तगि मिराःक्काड् थाःसुरो ॥ 14 थिक्सिगेःक्पा किप्मा केघुःबा थक्साःल्ले कुलेक्वा खेन् किप्मा केघुःबा थक्साःल्ले निड्वाः केमाबा याःम्बक्हाः चोःक्मा खोःसुआड् इक्सादिड् खाम्बेःकमोबा मेन्छाम् याप्मिहाः इड्लेक्त्तुसुरो ॥ खेल्ले खेन् सिःमालिड्धोओ थारिक् ताभेःल्ले केगाःम्बाआड् याम्मो केहिड्बा थिक्सिगेःक्पा किप्मा केघुःबा थक्साःल्ले कुमिड्सो कुधाःड्सोओ नावाइत्ला चोःक् पाड्घुसुरो ॥ 15 हेक्क्याड् खेल्ले खेन् थिक्सिगेःक्पा किप्मा केघुःबा थक्साःल्लेन् नावाइत्लान् पाःप्मा सुक्ल हेक्क्याड् खेन् सेवा चोःक्मा मेन्देम्मनाबाहाः सेरुसिर फाःआड् खेन् नावाइत्लाओ साःड्गुगेन् सक्मा केःप्मा मुक्साम् खोःसुरो ॥ 16 खेल्ले यम्बा चुक्पा, याड्साकुन्धेसाबा नु याड्केसाःबा, योःक्पा नु चोःक्युम्भोबा काक् मेन्छाम् याप्मिहाः खुनिः चुप्साड् हुक्को इग्र खुनिः तोवाबो इबुगेन् मिक्सेःन् लक्मा पाड्घुसुरो ॥ 17 खेन् इबुगेन् मिक्सेःन् मेःन्ने सड्मा नु इड्मा आत्तिल्लेआड् मेसुकत्तुन्लो ॥ खेन् मिक्सेःन्निड्ग किप्मा केघुःबा थक्साःल्ले कुमिड् इग्र कुमिड्डिल्ले कुघानिःत् पोःड्लो ॥ 18 कन् पाःन्निन् कुसिड्निःप्मा सिक्कुमदिड् निड्वाः चाहाबा चोःक्लो ॥ आत्तिन् सिक्कुमदिड् निड्वाःसाबा चोःक् हाराः खेल्ले खेन् किप्मा केघुःबा थक्साःल्ले कुघानिःत्तिल्ले कुबेःन् फाःक्खुरो, थेआड्भेल्ले खेन् लत्छा मेन्छाम् याप्मिःल्ले कुघानिःत्लो ॥ खेन् खानिःत्तिड्ग ६६६रो ॥

14

मेल्लुकसाःन् नु कुमनाहाः

1 हेक्क्याड् इङ्गाः मेल्लुकसाःन् सियोन कोःक्मा सम्दाड् येबेबा निःसुड्लो ॥ खुनेःनु लाडेन्छिड्धिककाड् हेन्छिड् लि-लि (१,४४,०००) मनाहाः मेवयेरो ॥ खेड्हाःरे खुनिः तोवाबो खुनेः कुमिड् नु पानुदिड् कुम्बारे कुमिड्डिन् साप्तेआड् पत्छेरो ॥ 2 हेक्क्याड् इङ्गाः साङ्ग्रामपेदाड्डो पयम् यम्बा च्वाःत् सःक्तेबा कुइसिःक् नु खेरेड् घुरुड् केलःबा इक्लाधिक् खेप्सुड्लो ॥ खेन् केसःक्पेन् खेपुम् यरिक् मनाहाःरे सौरिक् साराङ्गि मेमुक्खुबा कुइसिःक् चोगेरो ॥ 3 खेड्हाःरे निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुहाड्कनाःल्लेन् हेक्क्याड् लिसि कुहिड्वेत् पाथुड्साहाः नु तुम्लाम्लोःबाहाःरे खुनिः तगि कुसड् साम्लोःन् साम्मेत्तुबा इङ्गाः खेप्सुड्लो ॥ खेन् साम्लोःङ्गा इक्सादिड् खाम्बेःक्मोलाम् थेःमनाबा खेन् लाडेन्छिड्धिककाड् हेन्छिड् लि-लि (१,४४,०००) मनाहाःनुःल्ले वेः आत्तिन्हाःरेआड् हुःसिड्मा मेन्छुक्त्तुन्लो ॥ 4 खेड्हाःग आप्फाल्लेआड् मेन्छुमाःनु मेम्बोःते मेवये हेक्क्याड् आबाडे सेसे मेगत्छिड्डाड् मेवयेरो ॥ खेड्हाःग मेल्लुकसाःन् आत्तान् पेःक्साड् कुएगाड् कुएगाड् केदिम्बासिरो ॥ खेड्हाःग काक्नु तगि केदुम्बा पोगुगेन् कुजा कुइसिःक् निड्वाःफुमाड् नु मेल्लुकसाःओ तोःम्मासि फाःआड् इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा मेन्छाम् यापुमिलाम् कुमेल्लुड् हुड्मनाआड् थेःमनाबासिरो ॥ 5 खेड्हाःरे आप्फाल्लेआड् इड्लेक् पाःन् मेम्बाःत्तुन्नाड् फोत्त्या मेःन्ने मेवाःरो ॥

सुम्सि माड्लाड्बाहाः

6 हेक्क्याड् इङ्गाः ताड्साक्पो वेःस्मा माड्लाड्बाधिक् पेरेर पत्छेबा निःसुड्लो ॥ खेल्ले इक्सादिड् खाम्बेःक्मो केवाःबा केरेक् मेन्छाम् सुवाड्हाः, केरेक् पाःन्दाड्हाः, हेक्क्याड् केरेक् लाजेःहाःओ मेन्नुपुमनाबा सुनाड् इड्भन् चोःक्मा कत्तुरो ॥ 7 खेल्ले यम्बा इक्लाओ अक्खे पाःत्तु, “निड्वाःफुमाड्डिन्नु किःसेम्मेःआड् मिमिदिड् पिरेम्मेःओ, थेआड्भेल्ले खुनेः कुघासेन् चोःक्मा येम्मिन् तयेआड् वाःरो ॥ तरःड्दिड्ताड्साक्पेन्, इक्सादिड् खाम्बेःक्मान्, वाहड् नु च्वाःत्तिल्ले कुबुन्हाःरेन् नावागेन् चडःत् केनेबान् सेवा चोगेम्मेःओ ॥”

8 हेक्क्याड् थिक्सिगेःक्पा माड्लाड्बाल्ले कुएगाड् केबप्पा निसिगेःक्पा माड्लाड्बाल्ले अक्खे पाःत्तुर अःक्ते, “बेबिलोनिन् * मेगेरो, पयम् यम्बा येक्यक्किन् मेगेरो ॥ खेन् येक्यक्किल्ले इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा केरेक् मेन्छाम् यापुमिहाः सिजड्वाःल्ले मयुसिबा कुइसिःक् याम्बोःपुमाल्ले मःसुसिआड् वाःरो ॥”

9 हेक्क्याड् सुम्सिगेःक्पा माड्लाड्बाल्ले खुन्छिः एगाड् तिम्दुसिर यम्बा इक्लाओ अक्खेलःरिक् अःक्ते, “हाःत्ले खेन् किप्मा केघुःबा थक्साःन् नु कुनावाड्त्लान् सेवा चोगुः, हेक्क्याड् कुदोःवाबो इग्र कुहुक्को खेन् किप्मा केघुःबा थक्साःल्ले इबुगेन् कुमिक्सेःन्निन् लक्त्तु, 10 खेल्लेग थेआड् मेम्भुत्तेबा निड्वाःफुमाड्डिल्ले किप्मा केघुःबा कुसाक्किल्लेन् खोर्याःन्लाम् थुड्माए पोःड्लो ॥ हेक्क्याड् खेड्ग मेल्लुकसाःन् नु सेसे माड्लाड्बाहाःरे खुनिः तगि कान्धाक् नु मिःल्ले लाबुर तुक्खे चारो ॥ 11 हेक्क्याड् खेड्हाः तुक्खे केजाःप्पा मिःल्ले मिःक्खुःइङ्ग सदादिड् सदादिड् थाःड् पेःक्लो ॥ हेक्क्याड् खेड्हाःरे खुनिः तुक्खेःन् सेन्दिक् लेन्दिक् आप्फाल्लेआड् मेनुपुनेन्लो, थेआड्भेल्ले खेड्हाःरे किप्मा केघुःबा थक्सा नु कुनावाड्त्लान् सेवा मेजोगुआड् कुमिड्डिल्लेन् इबुगेन् मिक्सेःन्निन् मेलक्त्तुआड् मेवयेरो ॥” 12 खेल्ले चोगुल्ले निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुइड्जाःड् केघेम्बाहाः नु येसुःन् नसाःन् केजोःक्पा निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेसे कुमनाहाःरे नासि थःपुमाए पोःड्लो ॥

13 हेक्क्याड् साङ्ग्रामपेदाड्डो इक्लाधिक् अक्खेलःरिक् पारेबा खेप्सुड्, “कन् पाःन्निन् साप्तेः, आल्लआड्धो दाड्बान् नसाःन् केजोःक्पाआड् केसिःबाहाःग मुःइसाबासिरो ॥”

* 14:8 बेबिलोन-उनाहुरिबा येक्यक्, हाबा खेन् येक्यक्कोबा हाड्डिल्ले यरिक् येम् तगि यहुदिहाः नाःन्दुसिआड् वये ॥ कप्पो बेबिलोनेन् निड्वाःफुमाड्डिन् केअप्पा कन् खाम्बेःक्मोबा मनाहाःरेन् मिक्सेःन्लो ॥

सेसेमाड्डिल्ले पाःत्तु, “सेक्खाए खेड्हाऱ मुऱइसाबासिरो, खेड्हाऱ खुनिऱ याम्बुधिक्लाम् मेनाःम्सिड्, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱरे मेजोगुबा याःम्बक् कुइसिःक् हाड्सेम् मेघोःसुऱरो ॥”

चा सुम्मा येम्

14 हेक्क्याड् इड्गाऱ “मेन्छाम्साःन्” हेक्क्याड्बाधिक् फःगेलऱबा खाप्मिःत्तो युडेबा निःसुड्लो ॥ खुनेऱ साम्म्याड् तिचःन् खुःक्खुआड् पत्छे हेक्क्याड् कुहुक्को खागेसुकपा कात्च्याःन् कत्तुरो ॥

15 हेक्क्याड् निड्वाऱफु माड्हिम्मोलां वेऱस्मा माड्लाड्बां लःन्देआड् खेल्ले यम्बा इक्लाओ खेन् खाप्मिःत्तो केयुड्बां मेत्तु, “केगात्च्याःन् याड्सिड्डेऱआड् चा सुप्सेऱओ, थेआड्भेल्ले चा सुम्मा येम्मिन् त्येआड् वाऱ हेक्क्याड् पोगुगेन् कुजाःन्* इक्सादिड् खाम्बेःक्मो तुम्सेआड् नेरो ॥”

16 हेक्क्याड् खेन् खाप्मिःत्तो केयुड्बाल्ले कुगात्च्याःन् याड्सिड्डाड् हेगुर काक् इक्सादिड् खाम्बेःक्मो चाःन् सुप्सुऱरो ॥

17 खेन् एगाड् साड्ग्राम्पेदाड्बा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुहिम्मोलां वेऱस्मा माड्लाड्बाधिक् लःन्दे ॥ खेल्लेआड् कुहुक्को खागेसुकपा कात्च्याःन् कत्तुरो ॥ 18 हेक्क्याड् साड्सिड् हाःम्मादेन्नोलां मिःसम्दाड् युक् केगप्पा वेऱस्मा माड्लाड्बां लःन्देआड् खेल्ले खेन् खागेसुकपा कात्च्या केगप्पेन्यम्बा इक्लाओ अःक्तेर मेत्तु, “खेन् खागेसुकपा केगात्च्याःन् याड्सिड्डेऱआड् इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा काक् चेल्लेक्सेऱहाऱ सुप्सेऱ, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱग तुम्सेघेरेआड् पत्लो ॥” 19 हेक्केःल्ले खेन् माड्लाड्बाल्ले कुगात्च्याःन् याड्सिड्डाड् इक्सादिड् खाम्बेःक्मो काक् चेल्लेक्सेऱहाऱ सुप्सुआड्निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसाक्किल्लेन् पयम् यम्बा चेल्लेक्सेऱ एःम्मादेन्नो केःत्तुरो ॥ 20 हेक्क्याड् येक्यक् लाःक्कात् चेल्लेक्सेऱ एःम्मादेन्नो मेलाःक्त्तु मेसऱरुआड् खेपमोलां माक्खिऱ लःन्देरो ॥ खेन् माक्खिऱइन् अन्हाऱरे खुनिऱ करेलि थारिक् थाःड् थाडेआड् कुगिप् सुम्सि (३००) किलोमितर थारिक् वागुसे पेरो ॥

15

नुसि माड्लाड्बाहाऱ नु नुसि मिन्देऱहाऱ

1 हेक्क्याड् साड्ग्राम्पेदाड्डो वेऱस्मा निड्वाऱ केमाबा नु पयम् यम्बा इबुगेन् मिक्सेःन्निन् इड्गाऱ निःसुड्लो-खेपमो नुसि माड्लाड्बाहाऱरे नुसि कुनुपमोबा मिन्देऱहाऱ मेगत्तुरो ॥ खेन् मिन्देऱहाऱओए निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसाक्केन्निन् नुबेआड् वाऱरो ॥ 2 हेक्क्याड् इड्गाऱ मि नु केबुप्पा सेल्लेड्घो कुइसिःक्पा वाहड्धिक् निःसुड्लो ॥ खेल्ले कुयाओ खेन् किप्पा केघुःबा थक्साःन्, कुनावाइत्ला नु खेल्ले कुमिड्डिल्ले कुघानिःत्तिन् केनाःम्बाहाऱ खेपमो मेयेबेबा निःसुड्सिड्लो ॥ खेड्हाऱरे निड्वाऱफुमाड्डिल्ले पिरुसिबा साराड्गिहाऱ मेगत्तुरो ॥ 3 हेक्क्याड् खेड्हाऱरे निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसेवारोबा मोसारे कुसाम्लो नु मेल्लुक्साःल्ले कुसाम्लोःन् अक्खेलऱरिक् साम्मेत्तु,

“मुक्साम्दाड्बा निड्वाऱफुमाड्डे,

खेनेऱ केयाःम्बक्हाऱग पयम् यम्बा नु निड्वाऱ केमाबा चोःक्लो ॥

काक् मेन्छाम् सुवाड्हाऱरे खुनिऱ हाड्डे,

खेनेऱ केलाम्हाऱग नुःबा नु सेक्खाबा चोःक्लो ॥

4 यहवे दाड्बाए,

खेनेऱग हाःत्ले केड्गित्नेन्बे? हेक्क्याड् हाःत्ले केनारा मेभोःसुम्बे?

थेआड्भेल्ले खेनेऱरक् सेसेबा केजोःक् ॥

काक् मेन्छाम् सुवाड्हाऱ मेदाःआड् खेनेऱ सेवा केम्जोःक्लो,

थेआड्भेल्ले साम्योनिबा केयाःम्बक्किन् ओसेःन्दाड् पोःक्खेआड् वाऱरो ॥”

5 हेक्क्याड् ओमेत्तुड्डिल्ले साड्ग्राम्पेदाड्बा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुहिम्मो निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमाड्हुपिल्ले साःड्गाहिम्मिन् हरेबा निःसुड्लो ॥ 6 खेन् हिम्मोलां नुसि माड्लाड्बाहाऱरे नुसि मिन्देऱहाऱ मेयाड्सिड्डाड् लाःक्कात् मेःलःन्देरो ॥ खेड्हाऱरेग फः

* 14:15 पोगुगेन् कुजाःन्-कन्फाऱइन्खुमदिड्ले लागि यारिक्वेवाऱबा मनासिरो ॥

लरिक् केओःप्पा नु सेसेबा तेःत् मेजाक्खुआड् मेवये, हेक्क्याड् खुनिः सड्बेःओ पेर्येकसाम्म्याड् चेप्फेत् मेहेसुआड् पत्छेरो ॥ 7 हेक्क्याड् लिसि कुहिड्वेत् पाथुड्साहाःओ थिक्किल्ले खेन् काक् नुसि माड्लाड्बाहाः सदादिड् सदादिड् केहिड्बा निड्वाःफुमाड्डिल्लेन् किप्पा केघुःबा कुसाक्किल्ले केदिम्बा नुसि साम्म्याड् खोर्याहाः पिरुसिरो ॥ 8 हेक्क्याड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमिदिड् नु कुमुक्साम्लाम् केलःम्बा मिःक्खुड्इल्ले माड्हिम्मिन् सिदाक् थिम्सुरो ॥ खेन् नुसि माड्लाड्बाहाःरे मेदारुबा खेन् नुसि मिन्देःहाः मेन्गेत् मेन्जुःत्ते थारिक् आत्तिन्हाःआड् माड्हिम्मो लाःप्पा मेन्छुक्तेन्लो ॥

16

निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसिक्किल्लेन् नुसि खोर्याहाः

1 हेक्क्याड् निड्वाःफु माड्हिम्मोलाम् केलःम्बा यम्बा इक्लाःल्ले खेन् नुसि माड्लाड्बाहाः अक्खेलरिक् मेत्तुसि यगेबा खेप्सुड्, “पेगेम्मेःआड् निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुसाक्केन्निन्ल्लेन्नुसि खोर्याहाः इक्सादिड् खाम्बेःकमो हुक्खेम्मेःओ ॥”

2 हेक्क्याड् थिक्सिगेःक्पा माड्लाड्बान् पेआड् कुघोर्याःन् खाम्बेःकमो हुक्खु, हेक्क्याड् खेन् किप्पा केघुःबा थक्साःल्ले इबुगेन् कुमिक्सेःन्निन् केलक्पा नु कुनावाइत्लाःन् सेसे माड्गेघःबाहाः याम्गेसिड्बा नु सारिक् केदुक्पा याड्घेःक्किल्ले खुनिः थक्किन् सिदेप् तेत्तुर लःन्देरो ॥

3 हेक्क्याड् निसिगेःक्पा माड्लाड्बाल्ले कुघोर्याःन् वाहड्डो हुक्खु, हेक्क्याड् खेन् वाहड्डिड्ग केसिःबा मनाःल्ले कुमाक्खिःइन् हेक्के लेड्सिड् पेरो ॥ हेक्केलरिक् खेप्पो केयाक्पा काक् कुहिड्वेत् पाथुड्साहाः मेस्येरो ॥

4 हेक्क्याड् सुम्सिगेःक्पा माड्लाड्बाल्ले कुघोर्याःन् यड्घड् नु वाबुन्हाःओ हुक्खुआड् खेड्हाः माक्खिः पोःक्खे पेरो ॥ 5 हेक्क्याड् च्वाःत् सम्दाड् युक् केगप्पा माड्लाड्बाल्ले निड्वाःफुमाड्डिन् अक्खे मेत्तुबा इड्गाः खेप्सुड्, “निड्वाःफुमाड्डे, खेनेः सेसे केवये हेक्क्याड् आल्लोआड् सेसे केवाःरो ॥ कन् मिन्देःहाः केबाड्घुआड् खासेन् केजोगुसिल्ले केघासेन्निन्कुदोःप्पा चोःक्लो ॥ 6 खेड्हाःरे निड्वाःफुमाड्डिल्ले सेसे कुमनाहाः नु माड्निड्वाःपाःन् केबाःप्पाहाःरे खुनिः माक्खिःइन् मेसेःसुआड् मेवाःरो ॥ खेल्ले चोगुल्ले खेड्हाः माक्खिःइन् थुड्मा केबाड्घुसिरो ॥ खेड्ग खेड्हाः लारुसिबा खुम्दिड्डिन् वयेरो ॥” 7 हेक्क्याड् लेत्तिड्तोःममादेन्नोलाम् अक्खे केलःबा इक्लाधिक् खेप्सुड्, “मुक्साम्दाड्बा निड्वाःफुमाड्डे, खेनेः केजोगुबा खासेन्निन् सेक्खाबा नु साम्थोनिबा चोःक्लो ॥”

8 हेक्क्याड् लिसिगेःक्पा माड्लाड्बाल्ले कुघोर्याःन् नाम्मो हुक्खुआड् नाम्मिल्ले मेन्छाम् याप्मिहाः मिःल्ले ओःमासि युक् खोःसुरो ॥ 9 हेक्क्याड् मेन्छाम् याप्मिहाः नाम्मिल्ले सारिक् ओःरुसिल्ले खेन् मिन्देःहाः सम्दाड् युक् केगप्पा निड्वाःफुमाड्डिन् साड्ग्रा मेमेत्तुरो ॥ हेक्केसाड् खेड्हाः खुनिः फेन् याःम्बक्कोनु मेन्हिन्देन् हेक्क्याड् खुनेः मिमिदिड्डाड् मेम्बिरुन्लो ॥

10 हेक्क्याड् ड़ासिगेःक्पा माड्लाड्बाल्ले कुघोर्याःन् खेन् किप्पा केघुःबा थक्साःल्ले कुहाड्युक्ना सम्दाड् हुक्खुरो ॥ हेक्क्याड् खेन् किप्पा केघुःबा थक्साःल्ले कुहाड्जुम्मिन् माक्चिगेन् खादाम्माल्ले सिदेप् तेत्तुरो ॥ हेक्क्याड् सारिक् तुक्खेःल्ले चोगुल्ले खेप्पोबा मेन्छाम् याप्मिहाः मेहाबे मेभिःक्तेरो ॥ 11 हेक्क्याड् खेड्हाःरे खुनिः याड्घेःक्हाः सारिक् तुगेबाल्ले चोगुल्ले साड्ग्राम्पेदाड्बा निड्वाःफुमाड्डिन् साड्ग्रा मेमेत्तुरो ॥ आल्लसाड् खेड्हाः खुनिः फेन् याःम्बक्कोनु मेन्हिन्देन्लो ॥ 12 हेक्क्याड् तुक्सिगेःक्पा माड्लाड्बाल्ले कुघोर्याःन् पयम् यम्बा युफ्रेतिस वाहड्डो हुक्खुआड् खेप्पोबा च्वाःत्तिन् चबेबेरो, हेक्क्याड् नाम्गेन् पिसाड्लाम् थड् चोःक्से केभम्बा हाड्हाःरे खुनिः माराम्मिन् यारिप् पोःक्खेरो ॥ 13 हेक्क्याड् खेप्पो हन्दगेःक्गेन् वासेरिःल्ले कुमुराओलाम्, थक्साःल्ले कुमुराओलाम्हेक्क्याड् इड्लेक्पा माड्निड्वाःपाःन् केबाःप्पाल्ले कुमुराओलाम् सुम्सि पदःक् हेक्क्याड् आजिःन्जिःम्बा फेन्साम्हाः मेलःन्देबा निःसुड्सिड्लो ॥ 14 खेड्हाःग निड्वाः केमाबा याःम्बक् केजोःक्पा फेन्साम्सिरो ॥ खेड्हाः

इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा काक् हाङ्हाःओ मेबेःक्काङ् मुक्साम्दाङ्बा निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले पयम् यम्बा कुयेननो थङ् चोःक्से खेङ्हाः मेसुप्सु मेदारुसिः ॥

15 दाङ्बाल्ले पाःत्तुः, “नुःरिक्काङ् खेप्सेममेःओ! इङ्गाःग केघुःप्पा कुइसिःक् स्वाःत्ताङ् ताआरो ॥ हाःत् मेन्डम्मे सिङ्सिङ् वाःआङ् कुदेःत् चाङ्हाः खुनेःनु कत्तु खेङ्ग मुःइसाबारो, थेआङ्भेल्ले खेन् लेक्चाबेधिःक् लाङ्घेःक्माआङ् सिरिङ् मःमो थाःमा मेबोःङ्नेल्लो ॥”

16 हेक्क्याङ् हिब्रु पाःन्दाङ्डो “आरमागेद्दोन” मेपमनाबा तेन्नो खेन् फेन्साम्हाःरे काक् हाङ्हाः मेसुप्सुसिः ॥

17 हेक्क्याङ् नुसिगेःक्पा माङ्लाइङ्बाल्ले कुघोर्याःन् सुरित् केजङ्डो हुक्खुआङ् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुहिम्मोबा हाङ्गुक्नालाम् आल्ल चुरेरो केलःबा यम्बा इक्लाधिक् त्पेरो ॥ 18 हेक्क्याङ् खेप्पो साःम्भे लेक्ते, ताङ्साक्पेन्खेरेङ् घुरुङ् लःरिक् लोःक्खु, हेक्क्याङ् किप्पा केघुःबा लुप्लि थाङ्गेरो ॥ इक्सादिङ् खाम्बेःकमाल्लेन् नावागेन् चङ्ःत् नेस्सेआङ्धो मेन्छाम् याप्मिहाःरे अक्त्तङ्बा साःरिक् किप्पा केघुःबा लुप्लि थाङ्गेबाग आप्फाल्लेआङ् मेन्नि ए मेवयेरो ॥ 19 हेक्क्याङ् खेन् पयम् यम्बा येक्यक् बेबिलोनिन् खेल्लेक् पःक्खेर सुम्सि लक्को हाःसिङ्लो, हेक्क्याङ् इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा काक् लाजेःबा येक्यक्हाः थ्यःङ् पोःक्खेरो ॥ बेबिलोने काक् कुलायोहाः निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले इःत्तुआङ् किप्पा केघुःबा कुसाक्केन्नि ल्ले केदिम्बा खोर्यालाम् खेन् थुङ्मा पाङ्घुरो ॥ 20 लुप्लि थाङ्बाल्ले चोगुल्ले काक् वागप्लाजेःहाः नु कोःक्मा फाङ्जङ्हाः मेमये मेबेरो ॥ 21 हेक्क्याङ् मेन्छाम् याप्मि सम्दाङ् ताङ्साक्पोलाम् यम्ब्यम्बा फःन् थ्येरो ॥ खेन् फःन्निङ्ग लिबोःङ्(४०) लिबोःङ्किलो थारिक् केलिःप्पा चोगेरो ॥ हेक्क्याङ् खेन् मेन्छाम् याप्मिहाःरे कन् फःन्नि ल्लेन् मिन्देःङ्गल्ले चोगुल्ले निङ्वाःफुमाङ्डिन् साङ्ग्रा मेमेत्तुरो, थेआङ्भेल्ले खेन् मिन्देःङ्ग साःरिक् किप्पा केघुःबा चोगेरो ॥

17

मेन्छुमाः नु किप्पा केघुःबा थक्सान्

1 हेक्क्याङ् खेन् खोर्याहाः केगप्पा खेन् नुसि माङ्लाइङ्बाहाःओ थिक्पा फेरेआङ् अक्खे मेत्ताङ्, “फेरेः, इङ्गाः खेनेः खेन् कुइङ् कुनाम् केसेःमा केत्निमाल्ले खोःमा केबोःङ्बा खुम्दिङ्डिन् ओसेःन्धाक्नेःरो ॥ खेन् केत्निमान् यरिक् च्वाःतिल्ले कुबेसाङ् केनेबा यम्बा येक्यक्किन्लो ॥ 2 खेन् केत्निमाननुग इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा काक् हाङ्हाःरे ताप्फेःम्बा याःम्बक् मेजोगुआङ् इक्सादिङ् खाम्बेःकमो केवाःबा काक् मेन्छाम् याप्मिहाः सिजङ्वाःल्ले मयुसिबा हेक्के खुनेः कुभेन् याःम्बक्किल्ले मयुसिआङ् मेवाःरो ॥”

3 हेक्क्याङ् इङ्गाः सेसेमाङ्डिल्ले थुक्ताङ्डाङ् माङ्लाइङ्बाल्ले एःक्सादेन्नो पक्खाङ् तेःराङ्लो ॥ हेक्क्याङ् खेप्पो नुसि कुधेगेःक् केबप्पा नु थिबोःङ् कुदाङ् केयुङ्बा हेःत् केलःबा थक्सा सम्दाङ् मेन्छुमाःधिक् युडेबा निःसुङ् ॥ खेन् थक्साःल्ले कुधक् कुलेम् निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुदक्लेङ्वाओ माङ्चेःया मिङ्हाः साप्तेआङ् पत्छे ॥ 4 हेक्क्याङ् खेन् मेन्छुमाःइङ्ग परान्ला नु हेःत् केलःबा चाङ् चाक्सिङ्डाङ् साम्म्याङ्, मुधिङ्गुङ् नु तेक्सेःक्लुङ्हाः वाःत्छिङ् चोःक्सिङ्डाङ् वयेरो ॥ खेल्ले कुहुक्को सिक्केलेःङ्बा नु याम्गेसिङ्बा पाःन्हाः हेक्क्याङ् कुभेन् याःम्बक्हाःरे केदिम्बा साम्म्याङ् खोर्याःन् पक्खुआङ् वयेरो ॥ 5 हेक्क्याङ् खेल्ले कुदोःवाबोग कुबे कुसिङ् निःपमेन्देपमनाबा मिङ्धिक् साप्तेआङ् पत्छेरो-

“पयम् यम्बा येक्यक् बेबिलोन,

केत्निमाहाःरे खुनिः मा,

इक्सादिङ् खाम्बेःकमोबा सिक्केलेःङ्बा याःम्बक् केजोःक्पाहाःरे खुनिः मारो ॥”

6 हेक्क्याङ् इङ्गाः खेन् मेन्छुमाःइन् ओमेत्तुङ्डिल्ले निङ्वाःफुमाङ्डिल्ले कुसेसे मनाहाः नु येसु ख्रिस्तेः कुरुमेहाःरे खुनिः माक्खिःङ्गल्ले मयुआङ् वयेबा निःसुङ्डाङ् साःरिक् आनिङ्वाः मयेरो ॥

7 कर खेन् माङ्लाइड्बाल्ले अक्खे मेत्ताइ, “थेआइ केनिड्वाऱ माःबाबे? खेन् मेन्छुमाऱइन् नु नुसि कुधेगेःक् केबप्पा हेक्क्याइ थिबोःइ कुदाइ केयुड्बा थक्साःल्ले कुयाःम्बेओबा सिबिऱ पाःन्निन् इङ्गाऱ मेत्नेऱरो ॥ 8 खेन् केनिःसुबा किप्पा केघुःबा थक्साःङ्ग कुहिड्वेत् वये, कर खेन् आल्लो होःप्लो ॥ खेङ्ग याम्मो कुद्रोःम् मेःन्नेबा लुम्बाःत्तोलाम् थाइडाइ मेन्नुपम्नाबा मेक्माओ पेःक्लो ॥ हेक्क्याइ कन् इक्सादिइ खाम्बेःक्माल्लेन् नावागेन् चइःत् नेस्सेआइधो हिड्मन्लेन् सापपन्नो खुनिऱ मिड् मेम्बपम्ना इक्सादिइ खाम्बेःक्मोबा मेन्छाम् यापमिहाऱे कन् केसिःबा किप्पा केघुःबा थक्साःन् याम्मो कुहिड्वेत् मेनिःसुआइ खुनिऱ निड्वाऱ मारो ॥

9 हेक्क्याइ कन् पाःन्हाऱ कुसिड् निःप्पा सिक्कुम्दिड् निड्वाऱ चाहाबा चोःक्लो ॥ खेन् नुसि थेगेःक्पाहाऱग खेन् मेन्छुमाऱइन् युड्बा नुसि कोःक्माहाऱरो ॥ 10 खेन् नुसि थेगेःक्पाहाऱग नुसि हाड्सिआड्लो ॥ डासि हाड्हाऱग आसेःन्छा मेस्ये मेबेरो, तुक्सिगेःक्पाल्ले आल्लो हाड् चोगुऱ हेक्क्याइ नुसिगेःक्पाङ्ग तामाए वाऱरो ॥ कर खेन् ताआइ सपफारक् हाड् चोगुऱरो ॥ 11 खेन् तगि कुहिड्वेत् केवाऱबा कर आल्लो केहोःप्पा किप्पा केघुःबा थक्साःन् येत्छिगेःक्पा हाड्लो ॥ खेन् वेऱस्मा नुसि हाड्हाऱ हेक्क्याइ खेन्नाइ मेक्लो ॥

12 खेन् केनिःसुबा थिबोःइ कुदाइहाऱग थिबोःइ हाड्सिरो ॥ खेड्हाऱेग आल्ल थारिक् हाड् चोःक्मा युक् मेड्घोए मेवाऱरो, कर खेड्हाऱे थक्साःन्नु सोरिक् सपफारक् हाड् चोःक्मा युक् मेघोःसुऱरो ॥ 13 खेड्हाऱेग थिक् हुप् मेबोःइडाइ खुनिऱ मुक्साम् नु युक्किन् खेन् किप्पा केघुःबा थक्साःन् मेबिरुऱरो ॥ 14 हेक्क्याइ खेड्हाऱे मेल्लुकसाःल्ले कुदक्लेड्वाओ थड् मेजोगुऱ, कर मेल्लुकसाःल्ले, खुनेऱ उःत्तुसिबा सेगुसिबा नसाःन्साबाहाऱनु सोरिक्, खेड्हाऱ नाःन्दुसिऱरो, थेआइभेल्ले मेल्लुकसाःङ्ग दाड्बाहाऱे खुनिऱ दाड्बा नु हाड्हाऱे खुनिऱ हाड्लो ॥”

15 हेक्क्याइ खेन् माङ्लाइड्बाल्ले इङ्गाऱ अक्खे मेत्ताइ, “खेनेऱ केनिःसुबा खेन् कुड्इ कुनाम् केसेःमा केत्निमान् युड्बा च्वाःत्हाऱग यरिक् मेन्छाम् सुवाड्हाऱ, लाजेऱहाऱ नु पाःन्दाड्सिरो ॥ 16 हेक्क्याइ खेनेऱ केनिःसुबा खेन् हेःत् केल्बा किप्पा केघुःबा थक्साःल्ले नु थिबोःइ ताड्हाऱे खेन् केत्निमान् मेजिःत्तुआइ खेल्ले क्तुबा काक् पाःन्हाऱ मेनापत्तुआइ खेन् लेक्चाबेधिःक् मेजोगुऱरो ॥ हेक्क्याइ खेल्ले कुनेक्साःन् मेजआइ केन्म्बान्मि मेधिक्खुऱरो ॥ 17 थेआइभेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुबाःन्हाऱ मेड्गेत्ते थारिक् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले इःत्तुबा कुनिड्वाऱ हेक्केए खेन् थिबोःइ हाड्हाऱ चोःक् पाड्घुसिऱ, हेक्केःल्ले खेड्हाऱग थिक्हुप् मेबोःइडाइ खेन् किप्पा केघुःबा थक्साःन् खुनिऱ हाड् चोःक्मा युक्किन् मेबिरुऱरो ॥ 18 खेनेऱ केनिःसुमा खेन् मेन्छुमाऱइङ्ग इक्सादिइ खाम्बेःक्मोबा हाड्हाऱ सम्दाइ युक् केजोःक्मा पयम् यम्बा येक्क्यक्किन्लो ॥”

18

बेबिलोन येक्क्यक्किन् मेक्

1 खेन् एगाइ इङ्गाऱ साङ्ग्राम्पेदाड्लाम् पयम् यम्बा युक्साबा वेऱस्मा माङ्लाइड्बाधिक् येःर पत्छेबा निःसुड्लो ॥ खेल्ले कुमिमिदिड्डिल्ले इक्सादिइ खाम्बेःक्मान् थोऱरुरो ॥ 2 हेक्क्याइ खेल्ले पयम् यम्बा इक्लाओ अक्खेलऱरिक् पाःत्तुर अःक्तेरो,

“बेबिलोनिन् मेगेरो, पयम् यम्बा येक्क्यक्किन् मेगेरो! खेन् आल्ल लेःत्छाम् फुड्साम् नु फेन्साम्हाऱे खुनिऱ वाऱमा तेन् पोःक्खेआइ वाऱ ॥ खेपमोग काक् परिकलेन् सिक्केलेःड्बा नु आसुत्थो पुहाऱ याड्मेधोःक्लो ॥ 3 थेआइभेल्ले इक्सादिइ खाम्बेःक्को केवाऱबा काक् मेन्छाम् सुवाड्हाऱ कुयाम्बोःप्पा सिजड्वाःल्ले मयुसि ॥ हेक्क्याइ इक्सादिइ खाम्बेःक्मोबा काक् हाड्हाऱे खेन्नु याम्बोःप्पा याःम्बक् मेजोगु, हेक्क्याइ खेल्ले याम्दादा नु निड्वाऱतादाबा कुहिड्मन्निन्ले चोगुल्ले इक्सादिइ खाम्बेःक्मोबा लेड्हड्बाहाऱ सारिक् याड्साकुन्धेसाबा मेबोःक्खेरो ॥”

4 हेक्क्याइ साङ्ग्राम्पेदाड्लाम् वेऱ इक्लाधिक् खेपसुड्लो,
“आयापमिसे, खेन् येक्क्यक्कोलाम् लाःक्कात् लःन्देम्मेऱओ!

खेन् येक्यक्कोबा मनाहाऱे मेजोगुबा हेक्के लायो मेजोगेमिन्नेऱओ,
मेःन्ने फाऱग्र खिनिऱआड् खेड्हाऱे मेघोःसुबा खुमदिड्डिन् केघोःसुम्लो,

5 थेआड्भेल्ले कुलायोःड्ग साड्ग्रामपेदाड् थारिक् लुम्सिड्डाड् वाऱरो,
हेक्क्याड् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खेल्ले काक् कुभेन् याःम्बक्हाऱ निड्वाऱ इःतुआड् वाऱरो ॥

6 खेड्ग आक्खे मेपमा लाऱरुऱ, बा हेक्केए मेत्तेम्मेऱओ ॥

हेक्क्याड् काक् कुयाःम्बक्किल्ले कुलेक्वान्निऱेड् थारिक् नुःक्तेम्पिरेम्मेऱओ ॥

हेक्क्याड् खेनेऱ वेऱहाऱे लागि यारिप् चोगुबा खोर्याओबा तुक्खेःल्ले कुलेक्वा निऱेड् थारिक्
कुघोर्याओ योऱरेम् पिरेम्मेऱओ ॥

7 खेन् याम्दादा निड्वाऱतादाबा नु सुक्खेवाओ वयेबा यारिक् तुक्खे चाःत्तेम्मेऱआड् मेरिड् थक्ल
याःन्देम्मेऱ ॥

थेआड्भेल्ले खेल्ले, ‘इड्गाऱग पयम् यम्मा हाड्माआरो, इड्गाऱग मेमेदुमा मेःन्नारो, इड्गाऱग
आप्फाल्लेआड् मेरिड् मेधक्कान्लो फाऱआड् हेन्छिड्डाड् वाऱरो ॥

8 खेल्ले चोगुल्ले थिक् येन्नोए खेल्लो सिःमेन्, मेरिड् थक्मेन्, हेक्क्याड् साक्वाःल्लेन्
मिन्देऱइन्ताःरो ॥ हेक्क्याड् खेन् मेन्छुमाऱइन् मिःल्ले खाप्पु थ्यःड् पोःड्लो,

थेआड्भेल्ले खेन् खुमदिड् केबिबा निड्वाऱफुमाड्डिड्ग मुक्साम्दाड्बा चोःक्लो ॥”

9 हेक्क्याड् खेन् येक्यक्किन् मिदिक्काड् केलःम्बा मिःक्खुऱइन् खेनेऱनु याम्बोःपमा याःम्बक्
केजोःक्पा नु याम्दादा वाऱमाओ चुम् केमेपपा इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा हाड्हाऱे मेनिःसुऱआड्
मेहाःप्ल मेरिड् मेधक्लो ॥ 10 खेड्हाऱ खेल्ले कुदुक्खेःन्नु मेगि, हेक्क्याड् माःड्घा मेयेपपाड्
अक्खे मेबाःतुरो, “आयाक्को, आयाक्को! केधुम्बा नु पयम् यम्बा बेबिलोन येक्यक्के, सप्फारेसा
केघुमदिड्डिन् त्थेआड् वाऱरो!”

11 इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा लेड्हड्बाहाऱ मेहाःप्ल मेरिड् मेधक्लो, थेआड्भेल्ले खुनिऱ
चिगःक्वाहाऱ याम्मो आत्तिन्हाऱेआड् मेन्ड्डुन्लो ॥ 12 आत्तिन्हाऱेआड् खुनिऱ साम्म्याड्, युप्पा,
मुधिड्लुड्, तेक्सेःक्, हेक्क्याड् नुःबनुःबा नाइनासुःत्, परान्ला नु हेःत् केलऱबा तेःत्हाऱ, असेःक्खि
तेःत्, हेक्क्याड् काक् परिक्लेन् कुनाम् केनुऱबा सिड्हाऱ, हेक्क्याड् तक्मिबाल्ले कुगेःड्,
इमेल्लुड्बा सिड्हाऱलाम, थत्नामाहाऱलाम, फेन्जेऱलाम नु वालेड्लुड्लाम् चोःक्मनाबा काक्
परिक्लेन् चिगःक्वाहाऱ, 13 हेक्क्याड् नाम्सिड् हक्, मारुक्हाऱ, कुनाम् केनुऱबा साड्सिड्, मुर्,
पाड्बःत् फुड्मा, चेल्लेक्सेऱ थिः, जैतुन निःड्गेःन्, फेऱरुम्, सिः, हेक्क्याड् पित् साःड्वेत्,
मेल्लुक्हाऱ, अनहाऱ, अन्लाहाऱ, हेक्क्याड् योःक्पा योःक्माहाऱ नु थड्डो मेनापत्तुसिबा मनाहाऱआड्
मेन्ड्डुन्छिन्लो ॥ 14 लेड्हड्बाहाऱे खेनेऱ अक्खे मेमेत्तुरो, “खेनेऱ काक् आबाडे कप्पा
निड्वाऱ केजोगुबा नुःबनुःबा चिगःक्वाहाऱ काक् मेमये मेबेरो ॥ हेक्क्याड् केयाड्साकुन्धे नु
केघेम्सिड्माहाऱआड् मयेबेरो ॥ खेड्हाऱग खेनेऱ याम्मो आप्फाल्लेआड् केड्घोःसुन्लो ॥” 15 खेन्
येक्यक्को लेड्हड् चोःक्से केदाःबाआड् याड्साकुन्धेसाबा केबोःड्बा लेड्हड्बाहाऱग माःड्घाए
मेयेप्लो, थेआड्भेल्ले खेड्हाऱ खेल्ले कुदुक्खेःन्नु साऱरिक् मेगिरो ॥ खेड्हाऱ मेहाःप्ल मेरिड् थक्नु
16 अक्खे मेलऱरो,

“आयाक्को, आयाक्को! खेन् पयम् यम्बा येक्यक्किड्ग नुःबनुःबा नाइनासुःत्, परान्ला नु हेःत्
केलऱबा तेःत् फुड्हाऱ चाक्सिड्डाड् साम्म्याड्हाऱ, इमेल्लुड्बा मुधिड्लुड्हाऱ हेक्क्याड्
तेक्सेःक्किल्लेन्वाःत्तिहाऱ केवाःपमा मेन्छुमाऱइन् कुइसिःक् साऱरिक् नुःबा चोगेरो ॥

17 सप्फारेसा काक् कुयाड्साकुन्धेहाऱ खेल्ले माःसुदेःसुरो!”

काक् वालाधा दाड्बाहाऱ, वालाम्दिःक्पाहाऱ, वालाधा चाःक्पाहाऱ नु वाहड्डो याःम्बक्
केजोःक्पा केजाबाहाऱ माःड्घा मेयेपपाड् 18 खेड्हाऱे खेन् पयम् यम्बा येक्यक्किन् मिदिगेआड्
केलःम्बा मिःक्खुऱइन् मेनिःसुआड् अक्खे मेबाःतुर मेअःक्,

“कन् पयम् यम्बा येक्यक् हेक्त्तड्बा येक्यक्किड्ग आत्तिन्नाड् होःपतेरो!”

19 हेक्क्याड् खेड्हाऱे खाम्हिःक्किन् खुनिऱ थेंगेःक् सम्दाड् मेजुःत्छिड्डाड् मेहाःप्ल, मेभिःकल, मेरिड् थक्नु अक्खे मेबाःत्तुरो,

“आयाक्को, आयाक्को! कन् पयम् यम्बा येक्यक्कोग, यरिक् वालाधा दाड्बाहाऱे खेल्ले कुयाड्साकुन्धेलाम् याड्साकुन्धेसाबा मेबाःक्खेरो ॥ कर सप्फारेसा खेन् येक्यक्किन् काक् मेगेरो ॥ 20 साड्ग्राम्पेदाड्डो केवाऱबासे, खेन् मेगेबाओ सःत्तेम्मेऱओ! निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेसे कुमनाहाऱ, सेःक्युक्मिबाहाऱ हेक्क्याड् माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पासे, सःत्तेम्मेऱओ! थेआड्भेल्ले खिनिऱ निड्घुम् केमेत्तिबाल्ले चोगुल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले खेन् खुम्दिड् पिरुआड् वाऱरो ॥”

21 हेक्क्याड् मुक्साम्दाड्बा माड्लाड्बाधिक्ले पयम् यम्बा लुड्सुम् हेक्त्तड्बा लुड्धिक् पक्खुआड् यो वाहड्डो लापफुसु थाःसुर अक्खे पाःत्तुरो,

“पयम् यम्बा येक्यक् बेबिलोनिन्नाड् बा अक्खेलऱरिक्के लापफुरो, हेक्क्याड् खेन् याम्मो आप्फाल्लेआड् निमेधाःप्नेन्लो ॥ 22 हेक्क्याड् साराड्गि, मेप्फामा नु थुत्तुरिःप्पा मुक्पा इक्लाःन् हेक्क्याड् साम्गेलोबाहाऱे खुनिऱ साम्लोहाऱ खेनेऱओ याम्मो आप्फाल्लेआड् खेम् मेदेत्नेन्लो ॥ हेक्क्याड् काक् परिक्पा सापचोःक्गेम्बाहाऱ खेनेऱओ याम्मो आप्फाल्लेआड् खोमेन्देत्नेन्लो ॥ याम्मो लुड्सुम् युःप्मनाबाआड् खेनेऱओ याम्मो आप्फाल्लेआड् खेम् मेदेत्नेन्लो ॥ 23 खेनेऱओ याम्मो आप्फाल्लेआड् सेमि मेओःत्नेन्लो, हेक्क्याड् सिसामेःत् नु नालिसाड्डिल्ले खुन्छिऱ इक्लाःन्नाड् खेनेऱओ याम्मो आप्फाल्लेआड् खेम् मेदेत्नेन्लो ॥ खेनेऱ केलेड्हड्बाहाऱग इक्सादिड् खाम्बेःक्मो मुक्साम्साबा नु केड्ड्बा केधुम्बाहाऱ मेवये, हेक्क्याड् खेनेऱ फेन्साम् मुन्धुम्लाम् इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा काक् मेन्छाम् सुवाड्हाऱ इड्गेलेक्त्तुसिरो ॥ 24 बेबिलोने, खेनेऱ केमाराम्हाऱओए माड्निड्वाऱपाःन् केबाःप्पाहाऱ, निड्वाऱफुमाड्डिल्ले सेसे कुमनाहाऱ नु इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा काक् सेप्मनाबा मनाहाऱे खुनिऱ माक्खिऱइन् सेःरेआड् वयेरो ॥”

19

बेबिलोनेन् मेगेबाओ साड्ग्राम्पेदाड्डोबा सःप्मान्

1 खेन् एगाड् साड्ग्राम्पेदाड्डो यरिक् मनाहाऱ यम्बा इक्लाओ अक्खेलऱरिक् मेअःक्तेबा हेक्के खेप्सुड्लो,

“हाल्लेलुया! सेन्लप, मिमिदिड् नु मुक्साम्मिड्ग आनिऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्लेन्लो, 2 थेआड्भेल्ले कुघासेन्निड्ग सेक्खाबा नु नुःबा चोःक्लो, हेक्क्याड् याम्बोःप्पा कुयाःम्बक्किल्ले इक्सादिड् खाम्बेःक्मान् केजिःम्मा खेन् पयम् यम्मा केत्तिमान् खुम्दिड् पिरुरो ॥ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुसेवारोबाहाऱ खेल्ले सेरुसिबाल्ले चोगुल्ले खेन् खुम्दिड् पिरुआड् वाऱरो ॥”

3 हेक्क्याड् खेड्हाऱ याम्मो मेअःक्ते, “हाल्लेलुया! खेन् येक्यक्किन् मिदिक्काड् मिःक्खुऱड्ग सदादिड् थाःड् पेःक्लो ॥”

4 हेक्क्याड् नेत्-लि (२४) तुम्लाम्लोःबाहाऱ नु लिसि कुहिड्वेत् पाथुड्साहाऱ हाड्युकनाओ केयुड्बा निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुदगि साम्बोःन् मेभन्छिड्ल सेवा मेजोगुरो ॥ हेक्क्याड् खेड्हाऱ याम्मो मेअःक्ते, “आमेन्, हाल्लेलुया!”

मेल्लुक्साःल्ले तेन्धाम्गेन्कुमेःक्खिम्साभाड्जा

5 हेक्क्याड् हाड्युकनालाम् अक्त्तड्बा इक्लाधिक् तयेरो, “काक् चुक्पालाम् यम्बा थारिक् खुनेऱनु केगिबा कुसेवारोबासे, आनिऱ निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनारा फोःसेम्मेऱओ!”

6 हेक्क्याड् इड्गाऱ यरिक् मनाहाऱे खुनिऱ इक्ला हेक्त्तड्बा इक्लाःन् खेप्सुड् ॥ खेड्ग पयम् यम्बा च्वाःत् सःक्तेबा कुडिसिःक् नु खेरेड् घुरुड् लऱरेर लोःक्खुआड्अक्खेलऱरिक् अःक्ते,

“हाल्लेलुया! थेआड्भेल्ले मुक्साम्दाड्बा आनिगे निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले हाड् चोगुऱो ॥

7 आल्ल आनिऱ् साऱरिक्के सःत्ति,

हेक्क्याड् खुनेऱ् मिमिदिड् पिरुम्लो,

थेआड्भेल्ले मेल्लुकसाःल्ले तेन्धाम्गेनकुमेःक्खिमिन् तयेआड् वाऱ्,

हेक्क्याड् कुसिसामेःत्तिन्* आबाडे यारिप् पोःक्खेआड् वाऱो ॥

8 सिसामेःत्तिड्ग फःगेलऱ्बा केओःप्पा नुःबा नाइनासुःत् चाड् चाड्मा मेबिरुआड् वाऱ् ॥”

(नुःबा नाइनासुःत् चाड्डिड्ग निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले सेसे कुमनाहाऱे मेजोगुबा साम्योनिबा याःम्बक्लो ॥)

9 हेक्क्याड् माड्लाड्डिबाल्ले मेत्ताड्, “कन् पाःन्निन् साप्तेऱ्-मेल्लुकसाःल्ले कुमेःक्खिमि साभाड्जाओ मेऱ्ःत्तुसिबाहाऱ् मुऱ्इसाबासिरो ॥” खेल्ले याम्मो इड्गाऱ् मेत्ताड्, “कड्हाऱ्ग निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले सेक्खा कुबाःन्जाक्सिरो ॥”

10 हेक्क्याड् इड्गाऱ्ग खुनेऱ् सेवा चोःक्मा फाऱ्आड् कुलाड्डो साम्बोःन् फन्छिडाड्, कर खेल्ले इड्गाऱ् अक्खे मेत्ताड्, “हेक्के चोःक्मा मेनुऱ्नेन्! इड्गाऱ्ग खेनेऱ् नु केम्भुऱ् केन्साऱ्सि हेक्क्याड्बा निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले कुसेवारोबा नु येसुःन्तोःन्दि केबिबाआरक्लो ॥ निड्वाऱ्फुमाड्डिन्ने सेवा चोगेऱ्!”

थेआड्भेल्ले येसुरे चोगुबा पाःत्तुबा सेक्खा पाःन्हाऱे माड्निड्वाऱ्पाःन् केबाःप्पाहाऱ् हाड्हाड् मेत्तुसिऱो ॥

कुभरा अनगेयुक्पा

11 हेक्क्याड् इड्गाऱ् साड्ग्राम्पेदाड्डिन् हरेबा निःसुड्, हेक्क्याड् खेप्पो फःदाड्बा अनधिक् वये ॥ खेन् सम्दाड् केयुड्बाल्ले कुमिड्डिन् “नसाःन्साबा” नु “सेक्खा” मेमेत्तुरो ॥ खुनेऱ्ग नुःरिक्काड् खासेन् चोगुऱ् हेक्क्याड् थड् चोगुऱो ॥ 12 खुनेऱ् कुमिक्हाऱ्ग मि हेक्के केदिःप्पा चोगे, हेक्क्याड् खुनेऱ् कुधेगेःक्पो यरिक् तिचःहाऱ् मेबत्छे ॥ खुनेऱ् नासिड्गेन् कुधक्को कुमिड् साप्तेआड् पत्छे ॥ खेल्ले कुबेःड्ग आत्तिन्हाऱेआड् कुसिड्निःप्पा मेन्छुक्त्तुन्, कर खुनेऱ्क् कुसिड्निःत्तुरो ॥

13 खुनेऱ्ग माक्खिऱ्ओ निःम्मनाबा तेःत् चाक्खुआड् वये, हेक्क्याड् खुनेऱ् कुमिड्डिड्ग “निड्वाऱ्फु पाःन्जाक्लो” ॥ 14 हेक्क्याड् फःगेलऱ्बा नु सेसेबा नाइनासुःत् तेःत् केजाड्बा साड्ग्राम्पेदाड्बा थक्सुबाहाऱे फःगेलऱ्बा अनहाऱ् मेयुक्त्तुसिआड् खुनेऱ् मेदिमदुरो ॥ 15 खुनेऱ् कुमुऱ्ओलाम् इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा मेन्छाम् सुवाड्हाऱ् नाःम्मासि फाऱ्आड् खागेसुक्पा ताभेःन् लःन्देरो ॥ हेक्क्याड् खेड्हाऱ् फेनजेऱ् तक्काःत्तिल्ले युक् चोगुसिऱो ॥ हेक्क्याड् खुनेऱ् चेल्लेक्सेऱ् एःम्मादेन्नो लाड्डिल्ले चेल्लेक्सेऱ्इन्सऱ्मनाबा हेक्के मुक्साम्दाड्बा निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले कुसाक्केन्निन्ल्ले कुनिड्मिहाऱ् सऱ्रुसिरो ॥ 16 हेक्क्याड् खुनेऱ् कुदेःतो नु कुसेबड्बो हाड्हाऱे खुनिऱ् हाड् नु दाड्बाहाऱे खुनिऱ् दाड्बा लऱरिक् साप्तेआड् पत्छे ॥

17 हेक्क्याड् इड्गाऱ् माड्लाड्डिबाधिक् नाम्मो येबेबा निःसुड्, खेल्ले ताड्साक्पो केबेबार केवाऱ्बा काक् किदाबाहाऱ् यम्बा इक्लाओ अःक्तेऱ् अक्खे मेत्तुसि, “खिनिऱ् तयेम्मेऱ्ओ, निड्वाऱ्फुमाड्डिल्ले यारिप् चोगुबा पयम् यम्बा साभाड्जाओ चुप्सेम्मेऱ्ओ ॥ 18 हाड्हाऱ्, थक्त्तुम्बाहाऱ्, थक्सुबाहाऱ्, हेक्क्याड् अनहाऱ् नु अन् केयुक्पाहाऱ्, हेक्क्याड् योःक्पा नु चोःक्युम्भोबाहाऱ्, चुक्पा नु यम्बाहाऱे खुनिऱ् नेक्साःन् चासे तयेम्मेऱ्ओ ॥”

19 हेक्क्याड् खेन् किप्पा केघुःबा थक्साःन् नु इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा हाड्हाऱ् हेक्क्याड् खुनिऱ् थक्सुबाहाऱ् थड् चोःक्से अन् केयुक्पेन्नु खुनेऱ् कुधक्सुबाहाऱे कुदक्लेड्वाओ मेजुप्सेबा निःसुड्सिड्लो ॥ 20 हेक्क्याड् खेन् किप्पा केघुःबा थक्साःन् नु खुनेऱ् कुदगि निड्वाऱ् केमाबा याःम्बक् केजोःक्पा खेन् इड्लेक्पा माड्निड्वाऱ्पाःन् केबाःप्पेन्नेदेम्सुसिरो ॥ खेल्ले मुक्साम्मेऱ् कुधिम्बा निड्वाऱ् केमाबा याःम्बक्हाऱे खेन् किप्पा केघुःबा थक्साःल्ले इबुगेन् कुमिक्सेःन्

* 19:7 कुसिसामेःत्तिन्-मेल्लुकसाःल्ले कुसिसामेःत्तिन् फाऱ्इन् येसु खिसतेन्नसाःन् केजोःक्पा केरेक् मनाहाऱो, याम्मोआड् खुनेऱ् कुमेःक्खिमसाबा हेक्के थाःबेआड् वाऱ् ॥

केलक्पा नु कुनावाइतलान् सेवा केजोःक्पाहाः इङ्लेक्तुसिआङ् वयेरो ॥ खेङ्हाः नेपमाङ् कुहिङ्वेत्ते कान्धाक् केदिःप्पा मिराःक्लुम्बाःत्तो लापमेभुसुसिरो ॥ 21 हेक्क्याङ् अन् केयुक्पाल्ले कुमुराओलाम् केलःम्बा ताभेलाम् खेङ्हाःरे खुनिः थक्सुबाहाः मेस्येआङ् काक् किथहाःरे खुनिः नेक्साःन् खाघा मेजरो ॥

20

१००० तड्बे थारिक् केनेबा हाङ्जुम्

1 हेक्क्याङ् इङ्गाः साङ्ग्राम्पेदाङ्लाम् माङ्लाइङ्बाधिक् येःर पत्छेबा निःसुङ् ॥ खेल्ले कुहुक्को खेन् कुद्रोःम् मेःन्नेबा लुम्बाःत्तोबा तिम्किन् नु पयम् यम्बा फेन्थक्क्रुङ्ङिन् क्तुरो ॥ 2 खेन् माङ्लाइङ्बाल्ले हन्दगेःक्गेन् वासेरिःन् तेम्सुआङ् तड्बे हेन्छिङ् (१०००) थारिक् खेन्निन् इघेःक्खुरो ॥ खेन् हन्दगेःक्गेन् वासेरिःङ्ग उन्छोःन्बा असेःक्, माफेन्साम् इग्र सैताःन्नाङ् मेमेत्तुरो ॥ 3 खेन् माङ्लाइङ्बाल्ले माफेन्साम्मिन् कुद्रोःम् मेःन्नेबा लुम्बाःत्तो लापफुसु केःत्तु, हेक्क्याङ् तड्बे हेन्छिङ् (१०००) थारिक् आत्तिन् मेन्छाम् सुवाङ्हाःआङ् इङ्लेक् मेपमा मेसुक्तुन्छिन्ल फाःआङ् खेल्ले कुसुःपनाःन् सुबुआङ् एःप्साप् लक्तुरो ॥ खेन् एगाङ् सपफारे लागि खेन् लेपमाए पोःङ्लो ॥

4 हेक्क्याङ् इङ्गाः हाङ्गुक्नाहाः निःसुङ्सिङ् ॥ खेपमो खासेन् लोःम्मा युक् केघोःबाहाः मेयुडे ॥ हेक्क्याङ् येसु ख्रिस्तरं ओसेःन्दाङ् चोगुबा सेक्खाःन् नु निङ्वाःफु पाःन्जाक्किन् इङ्भन् मेजोगुबाल्ले चोगुल्ले खुनिः थेगेःक्पा मेघक्तु मेसेरुसिबाहाःरे खुनिः याम्साम्हाः निःसुसिङ्लो ॥ खेङ्हाःरेग खेन् किपमा केघुःबा थक्साःन् नु कुनावाइतलान् सेवा मेन्जोगुन् हेक्क्याङ् इबुगेन् कुम्किसेःन्निन्नाङ् खुनिः तोवाबो इग्र हुक्को मेन्दाःक्तुन्नाङ् वयेरो ॥ खेङ्हाःग सिःमेन्लाम् याम्मो मेहिडेआङ् ख्रिस्तेननु तड्बे हेन्छिङ् थारिक् हाङ् मेजोगुरो ॥ 5 (वेः केसिःबाहाःग तड्बे हेन्छिङ् मेल्लेक्के थारिक् मेन्हिडेन्लो ॥) कङ्ग थिक्सिगेःक्पा सिःमेन्लाम् याम्मो हिङ्मान्लो ॥ 6 थिक्सिगेःक्पा सिःमेन्लाम् याम्मो हिङ्मन् केघोःबाहाःग मुःइसाबासि नु सेसेबासिरो ॥ खेङ्हाः निसिगेःक्पा सिःमेल्ले थेआङ् मेपमा मेसुक्तुसिन्, कर खेङ्हाः निङ्वाःफुमाङ् नु ख्रिस्तरं कुनिङ्वाःफुसाम्बा मेबोःङ्डाङ् ख्रिस्तेननु तड्बे हेन्छिङ् थारिक् हाङ् मेजोःक्लो ॥

माफेन्साम्मिन् हारि ताः

7 हेक्क्याङ् तड्बे हेन्छिङ् केत् चुःत्ताङ् माफेन्साम्मिन् साक्तेबा तेन्नोलाम् लेत्लो ॥ 8 हेक्क्याङ् खेन् इक्सादिङ् खाम्बेःक्मो लःन् थाङ्डाङ् काक् पिसाङ्बा केरेक् मेन्छाम् सुवाङ्हाः-“गोग” नु “मागोग” मेपमनाबा मेन्छाम् सुवाङ्हाः-इङ्लेक्तुसिआङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले सेसे कुमनाहाःरे खुनिः तक्लेङ्वाओ थङ् चोःक्मारे लागि सुप्सुसिरो ॥ खेङ्हाःग आत्तात्तान्ने येःङ्घा कुइसिःक् निःपमा सुक्मेन्देपमनाबा मेजोःक्लो ॥ 9 हेक्क्याङ् खेङ्हाः इक्सा खाम्बेःक्मान् सिदेप् मेदेपतुर मेबेआङ् निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले सेसे कुमनाहाः नु निङ्वाःफुमाङ्ङिल्ले मिःम्जि मेत्तुबा येक्यक्किन् मेगबुरो ॥ कर साङ्ग्राम्पेदाङ्लाम् मिराःक् थ्येआङ् खेङ्हाः लाबु सेरुसिरो ॥ 10 हेक्क्याङ् खुनिः इङ्लेक् केमेपपा माफेन्साम्मिन् मिराःक् नु कान्धाक् केदिःप्पा लुम्बाःत्तो लापफुसुरो ॥ खेपमोग किपमा केघुःबा थक्साःन् नु इङ्लेक्पा माङ्निङ्वाःपाःन् केबाःपेन्नाङ् तगिसा लापमेभुसुसिआङ् यागेत्छिरो ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाःग सेन्दिक् लेन्दिक् सदादिङ् खेपमो तुक्खे मेजारो ॥

कुनुपमा खासेन्

11 हेक्क्याङ् इङ्गाः पयम् यम्बा फःगेलःबा हाङ्गुक्नान् नु खेपमो केयुङ्बान् निःसुङ्लो ॥ इक्सादिङ् खाम्बेःक्मान् नु तरःङ्दिङ्ताङ्साक्पेन्खुनेः कुदगिलाम् खेतनेत्छि, हेक्क्याङ् खेङ्हाः याम्मो निःमेदेत्तेत्छिन्लो ॥ 12 हेक्क्याङ् इङ्गाः यम्बा चुक्पा काक् केसिःबाहाः खेन् हाङ्गुक्ना तगि मेयेबेबा निःसुसिङ्, हेक्क्याङ् खेपमो सापपन्हाः मेहन्दे ॥ खेपमो वेः सापपन्धिक्काङ् हन्दे ॥ खेङ्ग हिङ्मन्लेन् सापपन्लो ॥ हेक्क्याङ् खेन् सापपन्हाःओ सापतेआङ् पत्छेबा केसिःबाहाःरे मेजोगुबा खुनिः याःम्बक् कुइसिःक् खुनिः खासेन् पोःक्खुरो ॥ 13 हेक्क्याङ् वाहङ्ङिल्लेआङ्

खेपमो केयाक्पा केसिःबाहाः नुःक्तुसिरो ॥ सिःमेन् नु खेमायड्सड्डिल्लेआड् खुन्छिःओ केवाःबा केसिःबाहाः नुःक्तेत्छुरो ॥ हेक्क्याड् खेड्हाःरे मेजोगुबा खुनिः याःम्बक् कुइसिःक् केरेक्लेन् खासेन् पोःक्खेरो ॥ 14 हेक्क्याड् सिःमेन् नु खेमायड्सड्डिन् मिराःक् केदिःपपा लुम्बाःतो लाप्फुसेत्छिरो ॥ कन् मिराःक्लुम्बाःत्तिङ्ग निसिगेःक्पा सिःमेन्लो ॥ 15 हिड्मन्लेन् साप्पन्नो खुन्छिः मिड् मेम्बपमनाबाहाः केरेक् मिराःक् केदिःपपा लुम्बाःतो लाप्मेभुःसेरो ॥

21

काक् पाःन्हाः कुसड् पोःड्

1 हेक्क्याड् इङ्गाः कुसड् साङ्ग्राम्पेदाड् नु कुसड् इक्सादिड् खाम्बेःकमान् निःसुड्सिड्, थेआड्भेल्ले तगिबा साङ्ग्राम्पेदाड् नु इक्सादिड् खाम्बेःकमान् लेक्खे पेआड् तुम्बोदिड् वाहड्डिन्नाड् मेनेस्सेन्लो ॥ 2 हेक्क्याड् इङ्गाः सेसे येक्यक्, कुसड् यरुसलेम्मिन्, निड्वाःफुमाड्डिल्लाम् साङ्ग्राम्पेदाड्नु येःर पत्छेबा निःसुड् ॥ खेड्ग नालिसाड्डिन् मेःक्खिम् चोःक्मा फाःआड् नुःबनुःबा वाःत्ति नु चाड्हाःरे यारिप् चोःक्मनामा सिसामेःत्कुइसिःक् चोगेरो ॥

3 हेक्क्याड् इङ्गाः हाड्युकनाओलाम् यम्बा इक्लाधिक् त्येबा खेप्सुड्डलो, “आल्ल निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुवाःत्ता तेन्निङ्ग मेन्छाम् याप्मिहाःनु सोरिक् पोःक्खेआड् वाः, हेक्क्याड् खुनेः खेड्हाःनु वाः ॥ हेक्क्याड् खेड्हाःग कुसेसे याप्मि मेबोःड्डलो ॥ निड्वाःफुमाड्डिन् आबाडे खेड्हाःनु वाःआड् खुनेः खेड्हाःरे खुनिः निड्वाःफुमाड् पोःड्डलो ॥ 4 खुनेः केरेक्ले खुनिः मिक्कोलाम् मिक्वाःन् तुगु पिरुसिः ॥ आत्तिन्नाड् याम्मो मेन्छिःनेन्, मेरिड् मेन्धक्नेन्, मेन्हाःप्नेन्, मेन्दुक्नेन् मेन्यःनेन्, थेआड्भेल्ले तगिबा पाःन्हाःग लेक्तेबेरो ॥”

5 हेक्क्याड् हाड्युकनाओ केयुड्बाल्ले अक्खे पाःत्तु, “ओमेत्तेः, काक् पाःन्हाः इङ्गाः कुसड् चोगुड्ल पत्तारो ॥” हेक्क्याड् अक्खेआड् मेत्ताड्, “कन् पाःन्हाः साप्तेःओ, थेआड्भेल्ले कन् पाःन्हाःग नसाःन् चोःक्मा सुक्केदेप्पा नु सेक्खाबा चोःक्लो ॥” 6 हेक्क्याड् खुनेः अक्खे मेत्ताड्, “काक् पोःक्खे चुरेरो! अल्फा नु ओमेगा इङ्गाःएरो, तोलिड्सोमु नु कुनुप्मान् इङ्गाःएरो ॥ हाःत् आङ्गुगेन् वामिःक्माल्ले तरुः, खेन् इङ्गाः कुमेल्लुड् मेःन्नेए मेन्नुपमनाबा हिड्मन् केबिबा च्वाःत्तिल्ले वाबुन्लाम् थुड्मा पिरुड्डलो ॥ 7 हाःत्ले नाःन्दुः, खेल्ले कन् काक् मुःइसाम्हाः खोःसुरो ॥ इङ्गाः खेल्ले कुनिड्वाःफुमाड् पोःड्डाआड् खेन् इङ्गाः आबुगेन् आस्साः पोःड्डलो ॥ 8 कर क्किसुक्पाहाः, नसाःन् मेन्जोःक्मनाबाहाः, फेक्केलाःबाहाः, मना केसेप्पाहाः, ताप्फेःम्बा याःम्बक् केजोःक्पाहाः, फेन्साम् मुन्धुम् केनाःप्पाहाः, नावाइत्ला सेवा केजोःक्पाहाः नु इड्डेक् केबाःप्पाहाःरे खुनिः वाःमादेङ्ग कान्धाक् नु मि केदिःप्पार केबप्पा लुम्बाःतो पोःड्डलो ॥ खेड्ग निसिगेःक्पा सिःमेन्लो ॥”

कुसड् यरुसलेम्

9 हेक्क्याड् कुनुप्मोबा नुसि मिन्देःहाःरेन् नुसि खोर्या केबड्बा नुसि माड्डलाइड्बाहाःओ थिक्ले इङ्गाः अक्खे मेत्ताड्, “फेरेः, इङ्गाः मेल्लुक्साःल्ले मेलिङ्गेन् कुमेःत् केबोःड्डमा सिसामेःत्तिन् ओसेःन्धाक्नेःरो ॥” 10 हेक्क्याड् इङ्गाः सेसेमाड्डिल्ले थुक्ताड्डाड् पयम् यम्बा केःम्बा कोःक्मा सम्दाड् पक्खाड् तेःराड्डाड् निड्वाःफुमाड्डिल्लाम् साङ्ग्राम्पेदाड्नु येःर पत्छेबा सेसे येक्यक् यरुसलेम्मिन् ओसेःन्धाक्ताड्डलो ॥ 11 निड्वाःफुमाड्डिल्ले कुमिमिदिड्डिल्ले खेन् कुधिम् चोगे, हेक्क्याड् माड्डुड् नु सेरुम्लुड् कुइसिःक्पा इमेल्लुड्बा मुधिड्डुड् हेक्के सेल्लेड् केलेक्पा चोगेरो ॥ 12 हेक्क्याड् खेःयो थिक्-नेत् ताःक्हन्हाः केबप्पा यम्बा केःम्बा लुड्धाक् येबेरो ॥ खेन् ताःक्हन्हाःओ थिक्-नेत् माड्डलाइड्बाहाः मेयेबेरो ॥ हेक्क्याड् खेन् ताःक्हन्हाःओ इसाइलेरेन् थिक्-नेत् सुवाड्हाःरे खुनिः मिड्हाः मेसाप्तुआड् पत्छे ॥ 13 हेक्क्याड् नाम्गेन् लेप्माड् सुम्सि, नाम्धा लेप्माड् सुम्सि, थाङ्गेत् लेप्माड् सुम्सि, हेक्क्याड् लाङ्गेत् लेप्माड् सुम्सि ताःक्हन्हाः

मेबत्छेरो ॥ 14 खेन् येक्यक्कोबा लुड्धाक्किल्ले थिक्-नेत् कुनेःम्भो नेस्से, हेक्क्याड् खेन् सम्दाड् मेल्लुकसाःल्ले थिक्-नेत् कुसेःक्युकमिबाहाऱे खुनिऱ मिड्हाऱ साप्तेआड् पत्छेरो ॥

15 इड्गाऱनु केबाःप्पा माड्लाड्बाल्ले कुहुक्को येक्यक्किन् हेक्क्याड् खेप्मोबा ताःक्हन्हाऱ नु लुड्धाक्काऱ सिःक्मा फाऱआड् साम्म्याड्डिल्लेन् कुसिःक्मा तक्काःत्तिन् कत्तुरो ॥ 16 खेन् येक्यक्किङ्ग लिसि कुसुक्पा केबप्पा चोगेरो ॥ खेल्ले कुलाम्तिःन् नु कुभेरेःङ्ग कुदड्बा चोगेरो ॥ खेन् कुसिःक्माल्ले सिःक्तुल्ले खेङ्ग हेन्छिङ्नेत्छिआड्किप्लिसि (२४००) किलोमिटर नेस्सेरो ॥ खेल्ले कुलाम्ति, कुभेरे नु कुलिङ्गेन्निन्नाड् कुदड्बा चोगेरो ॥ 17 हेक्क्याड् माड्लाड्बाल्ले खेन् लुड्धाक्किन् सिःक्तु, हेक्केःल्ले मेन्छाम् याप्मिहाऱे ओगप् मेजोगुबा कुसिःक्मान् कुइसिःक् खेन् किपथिक्काड् लि-लि (१४४) हुक्सिक् नेस्सेरो ॥ 18 खेन् लुड्धाक्किङ्ग माड्लुड्लेन् मेजोगुआड् वये, हेक्क्याड् येक्यक्किङ्ग नुःबा साम्म्याड् सेल्लेड्घो कुइसिःक् केलेक्पा चोगेरो ॥ 19 लुड्धाक्किल्ले कुनेःम्भोओग यरिक् परिक्लेन् इमेल्लुड्बा मुधिड्लुड्हाऱ मेभत्छुआड् पत्छे ॥ थिक्सिगेःक्पेन्सेरुम्लुड्, निसिगेःक्पेन्कुभिड्लुड्, सुमसिगेःक्पेन्कुहेःत्लुड्, लिसिगेःक्पेन्लुड्सेःक्कुम्, 20 डासिगेःक्पेन्मुधिड्लुड्, तुक्सिगेःक्पेन्लुड्सेरुम्बा, नुसिगेःक्पेन्अम्लेड्लुड्, येत्छिगेःक्पेन्लुड्मिड्, फाड्सिगेःक्पेन्कुरिड्लुड्, थिबोःड् सिगेःक्पेन्कुहिःक्लुड्, थिक्-थिक् सिगेःक्पेन्फुःत्ताड्लुड्, हेक्क्याड् थिक्-नेत् सिगेःक्पेन्हेःक्कड्लुड्डिल्लेन्मेजोगुआड् वयेरो ॥

21 खेप्मो थिक्-नेत् ताःक्हन्हाऱग थिक्-नेत् तेक्सेःक्लेन् वये-लत्छा ताःक्हन्निन् लत्छा तेक्सेःक्किल्ले चोगेआड् वये ॥ हेक्क्याड् येक्यक्कोबा माराम्मिङ्ग सेल्लेड्घो कुइसिःक् केलेक्पा नुःबा साम्म्याड्डिल्लेन् चोगेरो ॥

22 इड्गाऱ खेन् येक्यक् सिगाड् माड्हिमिन् मेन्निःबान्लो, थेआड्भेल्ले मुक्साम्दाड्बा निड्वाऱफुमाड्डिन् नु मेल्लुकसाःन्ने खेन् येक्यक्कोबा माड्हिम्लो ॥ 23 हेक्क्याड् खेन् येक्यक्किन् केधोऱबा नाम् नु लाबा थेआड् चाहाबा मेजोगेन्लो, थेआड्भेल्ले निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमिमिदिड्डिल्लेए खेन् येक्यक्किन् थोऱरुरो ॥ हेक्क्याड् खेल्ले कुसेमिःङ्ग मेल्लुकसाःन्नेरो ॥ 24 हेक्क्याड् मेन्छाम् सुवाड्हाऱ कन् निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुमिमिदिड्डिल्ले थोऱरुबा ओःत्तिओ मेवाऱ मेबेःक्, हेक्क्याड् इक्सादिड् खाम्बेःक्मोबा काक् हाड्हाऱे खुनिऱ मिमिदिड्डिन् खेप्मो मेदारुऱ ॥ 25 खेन् येक्यक्किल्लेन् ताःक्हन्निङ्ग आप्फाल्लेआड् मेसुपनेन्, थेआड्भेल्ले खेप्मो सेन्दिक् होःप्लो ॥ 26 हेक्क्याड् काक् मेन्छाम् सुवाड्हाऱे मिड्सो इड्धाःड्डिन् नु खुनिऱ मिमिदिड्डिन् खेन् येक्यक्को मेदारुऱ ॥ 27 खेप्मोग मेल्लुकसाःल्ले कुहिड्मन्निन्लेन्साप्पननो मिड् साप्तेआड् केबप्पाहाऱरक् मलाःत्लो ॥ कर आसुत्थो पाःन् नु सिक्केलेःड्बा याम्गसिड्बा याःम्बक् केजोःक्पाहाऱ नु इड्लेक् केबाःप्पाहाऱ आत्तिन्नाड् खेन् येक्यक्को लाःप्मा मेड्घोनेन्लो ॥

22

हिड्मन्लेन् यड्घड्

1 हेक्क्याड् माड्लाड्बाल्ले इड्गाऱ माड्लुड् हेक्के सेल्लेड् केलेक्पा यड्घड्डिन् ओसेःन्धाक्ताड्लो ॥ खेप्मोबा च्वाःत्तिङ्ग मेन्नुपमनाबा हिड्मन् केबिबरो ॥ खेन् यड्घड्डिङ्ग निड्वाऱफुमाड्डिन् नु मेल्लुकसाःल्ले खुन्छिऱ हाड्युकनालाम् वगुसेर 2 खेन् येक्यक्कोबा माराम् लुम्मो येरो ॥ यड्घड्डिल्ले कुयाओ मेन्नुपमनाबा हिड्मन् केबिबा सिड्बुड्डिन् युडेरो ॥ खेन् सिड्बुड्डो तड्बे लावा थिक्-नेत् परिक्लेन् सिड्सेहाऱ थोःक्तेरो ॥ हेक्क्याड् खेन् सिड्बुड्डिल्ले कुभेक्वाहाऱग काक् मेन्छाम् सुवाड्हाऱ केवेःम्बा सिदाऱ चोगेरो ॥ 3 खेन् येक्यक्को आल्लआड्धो निड्वाऱफुमाड्डिल्ले मेदाःक्तुन्छिन्बा लत्छाआड् मेहोःप्लो ॥ निड्वाऱफुमाड्डिन्नु मेल्लुकसाःल्ले खुन्छिऱ हाड्युकनाःन् खेप्मो पोःड्लो, हेक्क्याड् कुसेवारोबाहाऱे खुनेऱ सेवा मेजोगुऱरो ॥ 4 खेड्हाऱे निड्वाऱफुमाड्डिल्ले कुनाराःन् मेनिःसुऱ, हेक्क्याड् कुमिड्डिन् खुनिऱ तोवाबो साप्तेआड् पत्लो ॥ 5 खेप्मो याम्मो सेन्दिक् मेबोःड्नेन्, हेक्क्याड् थोऱमारे लागि सेमि नु

नामसाङ्गाङ् चाहाबा मेजोःकनेनलो, थेआङ्भेल्ले यहवे दाङ्बा निङ्वाङ्फुमाङ्ङिन् आबाडे खुनिङ् ओःत्ति पोःङ् ॥ हेक्क्याङ् खेङ्हाङ्गे सदादिङ् हाङ् मेजोगुङ्गे ॥

6 खेन् माङ्लाइङ्बाल्ले इङ्गाङ् मेत्ताङ्, “कन् पाःन्जाङ्हाङ् ताःक्पो चोःक्मा सुक्केदेप्पा नु सेक्खाबा चोःक्लो ॥ माङ्निङ्वाङ्पाःन् केबाःप्पाहाङ् सेसेमाङ् केबिबा यहवे दाङ्बा निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले कुसेवारोबाहाङ् आल्ल हाराए पोःङ्मा केबोःङ्बा पाःन्हाङ् ओसेःन्धाक्मासि फाङ्आङ् कुमाङ्लाइङ्बेन् पाङ्घु युःसुरो ॥”

येसुःन् हाराए युःमा चोःक्

7 येसुरे पाःत्तुङ्, “ओमेत्तेङ्ओ, इङ्गाङ् हाराए युःआरो! हेक्क्याङ् कन् सापपन्नो केबप्पा माङ्निङ्वाङ्पाःन् केङ्पा केनाःप्पाहाङ्ग मुङ्इसाबासिरो ॥”

8 इङ्गाङ् युहुननारे कन् पाःन्हाङ् निःसुङ् खेप्सुङ्गलो ॥ हेक्क्याङ् कन् पाःन्हाङ् निःसुङ् खेप्सुङ्गिल्ले कन् पाःन्हाङ् याप्मि ओसेःन्गेधाक्पा माङ्लाइङ्बान् सेवा चोःक्मा फाङ्आङ् इङ्गाङ् कुलाङ्जक्पो साम्बोःन् हबत्फन्छिङ्ङाङ्गलो ॥ 9 कर खेल्ले इङ्गाङ् अक्खे मेत्ताङ्गलो, “इङ्गाङ् सेवा मेजोगाङ्ङिन्नेङ्ग! इङ्गाङ्ग खेनेङ्ग कुइसिःक् हेक्क्याङ् माङ्निङ्वाङ्पाःन् केबाःप्पा केम्भुङ् केन्साङ्गसि नु कन् सापपन्नो केबप्पा पाःन्हाङ् केङ्पा केनाःप्पाहाङ् हेक्त्तङ्बा निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले कुसेवारोबाआरो ॥ निङ्वाङ्फुमाङ्ङिन्लक् सेवा चोगेङ्गओ!”

10 हेक्क्याङ् खुनेङ्ग इङ्गाङ् अक्खे मेत्ताङ्गलो, “कन् सापपन्नोबा माङ्निङ्वाङ्पाःन्हाङ् मेमाङ्गेःन्नेङ्गओ, थेआङ्भेल्ले खेन् काक् पाःन्हाङ् केप्मा येम्मिन् निःत्ताङ्गे वाङ्गे ॥ 11 हाराङ् ताप्फेःम्बा याःम्बक् केजोःक्पाहाङ्गे ताप्फेःम्बा याःम्बक्के मेजोगुरो, केजिःम्बा याःम्बक् केजोःक्पाहाङ् मेजिःन्छिङ्गल मेवाङ्गेरु, कर साम्योनिबाहाङ्गे साम्योनिबा याःम्बक् मेजोगुर हेक्क्याङ् सेसेबाहाङ् सेसेए मेवाङ्गेरु ॥”

12 येसुरे पाःत्तुङ्,

“ओमेत्तेङ्ओ, इङ्गाङ् हाराए युःआरो! हेक्क्याङ् काक् मनाहाङ्गे मेजोगुबा याःम्बक् कुइसिःक्के खुम्दिङ्ङिन् नु हाङ्सेम्मिन् पिरुङ्गिङ्गलो ॥ 13 इङ्गाङ् अल्फा नु ओमेगा, तगिबा नु एगाङ्बा, हेक्क्याङ् कुहेःक्सिङ्मा नु कुनुप्पाआरो ॥

14 हेक्क्याङ् खुनिङ्गे तेःत्हाङ्गे सेसे लङ्गेरिक् वागेहप्पाहाङ्ग मुङ्इसाबासिरो, थेआङ्भेल्ले खेङ्हाङ्गेग ताःक्हन्हाङ्ओलाम् येक्यक्को लाःप्पा नु मेन्नुपमनाबा हिङ्मन् केबिबा सिङ्बुङ्गोलाम् चामा युक् मेघोःसुरो ॥ 15 कर कोःत्तो हेक्त्तङ्बा येप्लेक् केगप्पाहाङ्, निङ्वाङ् केमाबा कित्चाक् केजोःक्पाहाङ्, चागेराम्बाहाङ्, मना केसेप्पाहाङ्, नावाइत्ता माङ्गेघःबाहाङ् हेक्क्याङ् काक् इङ्गलेक् पाःप्पा खुनिङ्गे सिराङ् केधाङ्बाहाङ् नु इङ्गलेक् केबाःप्पाहाङ् लाःक्कात्ते मेवाङ्गेरु ॥

16 इङ्गाङ् येसुरे सेसेहुप्लक्हाङ्गे लागि कन् पाःन्हाङ्गे मेत्तेङ्गे आमाङ्लाइङ्बान् खिनिङ्गेओ पाङ्घुङ्गाङ् वाङ्गेआरो ॥ इङ्गाङ्ग दाउद हाङ्गिल्ले कुमुङ्गदाङ्साआरो, हेक्क्याङ् तान्छोःक्पाआरो ॥”

17 सेसेमाङ्ङिन् नु सिसामेःत्तिल्ले पाःत्तुङ्गे, “येङ्गेओ!” हेक्क्याङ् कन् पाःन्हाङ्गे केघेम्बाल्लेआङ्गे“येङ्गेओ!” पाःत्तुरो ॥ आत्तिन् आङ्गुगेन् वामिःक्माल्ले तरुआङ्गे वाङ्गे, खेन् ताररो ॥ आत्तिल्ले निङ्वाङ्गे चोगुङ्गे, हाराङ्गे खेल्ले कुमेल्गुङ्गे मेःन्नेए मेन्नुपमनाबा हिङ्मन् केबिबा च्वाःत्तिन् थुङ्गेरु ॥

18 कन् सापपन्नोबा माङ्निङ्वाङ्पाःन् केघेम्बा काक् मेन्छाम् याप्मिहाङ्गे इङ्गाङ् साम्दिङ्ग पिरुङ्गिङ्गलो-हाःत्ले कन् सापपन्नो थेङ्गे योङ्गेरु, निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्लेआङ्गे कन् सापपन्नो चेङ्मनाबा मिन्देङ्गेहाङ्गे खेन् केयोङ्गबाल्ले कुसम्दाङ्गे योङ्गेरु ॥ 19 हेक्क्याङ्गे हाःत्ले कन् माङ्निङ्वाङ्पाःन्निन्लेन् सापपन्नोलाम् थेङ्गे खक्त्तुङ्गे, कन् सापपन्नो सापत्तेआङ्गे केबप्पा मेन्नुपमनाबा हिङ्मन् केबिबा सिङ्बुङ्गोलाम् हेक्क्याङ्गेसेसे येक्यक्कोलाम् खेल्ले खोःमा केबोःङ्बा लक्किन् निङ्वाङ्फुमाङ्ङिल्ले खक्त्तुरो ॥

²⁰ कन् पाःन्निन्साःक्खि केबिबाल्ले पाःत्तु, “सेक्खाए इङ्गाह हाराए युःआरो ॥”
आमेन्! दाङ्बा येसुए, येओ!

²¹ दाङ्बा येसुरे कुलुङ्गुम्भिन् खिनिह केरेक्नु वाहररो ॥ आमेन् ॥